

Dios ã jáap naáwát tólih

El Nuevo Testamento

en cacua

Dios ã jáap naáwát tólih

El Nuevo Testamento en cacua de Colombia

[cbv]

Texto: © 2004-2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Primera edición: 2004, Liga Bíblica Internacional

Segunda edición: 2008, Liga Bíblica Internacional

Edición para la Web: © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

www.Wycliffe.org

www.ScriptureEarth.org/cbv

Licencia Creative Commons

Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada 4.0

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

ÍNDICE

del Nuevo Testamento

<i>titulo</i>	<i>abreviatura.....página</i>
San Mateo.....	(Mt) 1
San Marcos	(Mr) 85
San Lucas	(Lc) 136
San Juan	(Jn) 223
Los Hechos.....	(Hch) 283
Romanos	(Ro)..... 353
1 Corintios	(1Co) 387
2 Corintios	(2Co)..... 419
Gálatas.....	(Gá)..... 443
Efesios.....	(Ef) 457
Filipenses.....	(Fil)..... 469
Colosenses	(Col)..... 477
1 Tesalonicenses	(1Ts)..... 485
2 Tesalonicenses	(2Ts).....493
1 Timoteo	(1Ti) 497
2 Timoteo	(2Ti)..... 506
Tito	(Tit) 513
Filemón.....	(Flm).....518
Hebreos.....	(He) 521
Santiago.....	(Stg)..... 547
1 Pedro	(1P)..... 556
2 Pedro	(2P)..... 566
1 Juan.....	(1Jn) 572
2 Juan.....	(2Jn) 580
3 Juan.....	(3Jn) 582
Judas.....	(Jud) 584
Apocalipsis	(Ap)..... 588
<i>Naáwátnadih bid juyát</i>	<i>624</i>

Dios naáwátdih nihat daácnitdih “Nin pah ma niŋ daacá”, Diosjeh át niŋ daacát t̃úut̃up wut jĩ. Pánihna, ĩ daacátjidih jwiŋtdih bohéat caá náahap, yoobópdi h naáwátdih jwĩ t̃úu jéihyat t̃úut niijná. Páni h jéihnit, “Caán yeejép wā chājatdih cádahat caá náahap”, jwĩ niŋ jéihna caá. Caandí h bohéna, t̃úuiniboodí h jwĩ jéih t̃úut ñuunná caá. Páni hna, yeó jáap j̃umat pah t̃úu chājat t̃úut niijná, ĩ naáwátdih bohéat caá náahap. Ded Dios naáwátdih t̃úu m̃íc bohéna, ni hat t̃úuinidih ā jéih chājbipna caá.

2 Timoteo 3:16-17

SAN MATEO

Mateo ā daacátjidih jwí túi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tīgáá daácniji? Jesús ā bohéniji Mateo nin núodih át daacáp wut jī. Caán Romadih bóo maáh dinero ā uúbh wúhat túutni jumna, Jesús caandíh “Júúwá”, ā nijíjchah joinít, áih tewatdih cádahnit Jesúsjeéh át bejep wut jī. Marcos, Lucasbut daácna, nin Mateodih “Leví” ít nijíp wut jī.

¿Detdih át daácji? Nin núodih Griego wéheatjīh daácna, Griego wéhenit judíowādih át daacáp wut jī. Judíowā ī nuo Abraham wútdih jwíh naóhna, Jesús ā nuowā ī wútnadih ā naáwátidih ennit, judíowādih ā daacátjidih jwí jéihna caá.

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Chah dawá jéihnít “Judea baácboó jumna, nin núodih át daacáp wut jī”, ī nijí jenah joiná caá. Bitá jéihnítboó “Siria baácdih bóo Antioquíá tútchiboó jumna, át daacáp wut jī”, ī nijí jenah joiná caá. Biquína jéihnít “Jópchi 50 dée (Jesús ā wunat túttimah 17 jópchi túttimah dée) át daacáp wut jī”, ī nijí jenah joiná caá. Bitaboó “Jópchi 58–62 dée (Jesús ā wunat túttimah 25–29 jópchi túttimah dée) át daacáp wut jī”, ī nijí jenah joiná caá. Bitaboó “Jópchi 70 dée (Jesús ā wunat túttimah 37 jópchi túttimah dée) át daacáp wut jī”, ī nijí jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tīgáá át daácji? Dios ā wahni Cristo, judíowā ī páini, Jesús ā jumatdih Mateo queédih át jéihyahísh wut jī. Páant tīgáá jon játih moón Dios naáwátidih naóh yapanít ī daacátji pah bíic yoobó Jesús ā yapatjidih dawá láa Mateo át naáwáp wut jī. Moisés ā daácniji tólihna (Génesis, Éxodo, Levítico, Números, Deuteronomio) cinco ā jumát pah muntih, Jesús cinco ā bohéátidibut Mateo át daacáp wut jī: Caps. 5–7; Cap. 10; Cap. 13; Cap. 18; Caps. 24–25. Pánih daácna, Jesús jáap Moisés panihni jumna, Moisésji chah ā jumatdihbut át júutup wut jī.

San Mateo ded pah ā jumát:

1. Jesús ā cáac jumát, wébít ā jumátji (1.1–2.23)
2. Jesús ā teo jwíhatji (3.1–4.25)
3. Jesús jeé ñaj yacapboó jumnit ā bohéátji (5.1–7.29)
4. Jesús cáacwādih ā teo wáacátji (8.1–9.38)
5. Jesús ā bohénitdih ā wahat pínah játih queédih ā bohéátji (10.1–11.1)
6. Jesús Galilea baácdih jibni caanjíh moondíh ā teo wáacátji (11.2–12.50)
7. Jesús siete ā jenah joyátjīh ā bohéátji (13.1–52)
8. Jesús Galilea baácmant bejnít, bíh baácnadih moondíh ā teo wáacátji (13.53–17.27)
9. Ded pah áihwā ī jumát pínahdih Jesús ā bohéátji (18.1–35)
10. Jesús Judea baác, Perea baácdih jibnit, caanjíh moondíh ā teo wáacátji (19.1–23.39)
11. Ded pah péeni yeó jáapna ā jumát pínahdih Jesús ā bohéátji (24.1–25.46)
12. Jesús ā wun wúhat, ā jwúub boo pud júúwátji (26.1–28.20)

Dios wūúh, Jesucristo, ā nuowāji ī wūtna

(Lc 3.23-38)

1 ¹ Weém, Mateo, ded pah Jesucristo ā jumatjidih wā daácna caá. Jesucristo ā nuowāji ī wūtnadih wā jwíih naóhbiḡna caá. Ā nuoji jon játih bóo David wūt jumni āt jumup wut jī. Caán ā jumat pínah játih ā nuoji Abraham wūt jumniḡbut āt jumup wut jī.

² Abraham Isaac íp

āt jumup wut jī.

Isaacboó Jacob íp

āt jumup wut jī.

Jacobboó Judá ā déewājīh

ī íp āt jumup wut jī.

³ Judáboó ā weh chénewā

īt jumup wut jī.

Fares, Zara ít wūt jumup wut jī. Ī ín Tamar

mit wūt jumup wut jī.

Faresboó Esrom íp

āt jumup wut jī.

Esromboó Aram íp

āt jumup wut jī.

⁴ Aramboó Aminadab íp

āt jumup wut jī.

Aminadabboó Naasón íp

āt jumup wut jī.

Naasónboó Salmón íp

āt jumup wut jī.

⁵ Salmónboó Booz íp

āt jumup wut jī. Ā ín Rahab

mit wūt jumup wut jī.

Boozboó Obed íp

āt jumup wut jī. Ā ín Rut

mit wūt jumup wut jī.

Obedboó Isaí íp

āt jumup wut jī.

⁶ Isaíboó David íp

āt jumup wut jī.

David wut jīí judíowā

ī chah maáh

āt jumup wut jī.

Davidboó Urías wūt jumniḡ āadih jwúub āa jumat túttimah,

Salomóndih

āt weh jumup wut jī.^a

⁷ Salomónboó Roboam íp

āt jumup wut jī.

- Roboamboó Abías íip
 āt jumup wut jī.
 Abíasboó Asa íip
 āt jumup wut jī.
 8 Asaboó Josafat íip
 āt jumup wut jī.
 Josafatboó Joram íip
 āt jumup wut jī.
 Joramboó Uzías íip
 āt jumup wut jī.
 9 Uzíasboó Jotam íip
 āt jumup wut jī.
 Jotamboó Acaz íip
 āt jumup wut jī.
 Acazboó Ezequías íip
 āt jumup wut jī.
 10 Ezequíasboó Manasés íip
 āt jumup wut jī.
 Manasésboó Amón íip
 āt jumup wut jī.
 Amónboó Josías íip
 āt jumup wut jī.
 11 Josíasboó Jeconías ā déewājīh ī íip āt jumup wut jī.
 Queét jum láa Israel baácdih moondíh míc mao yap yohnit,
 Babilonia baácdih moónboó queétdih íih baácna it ub bejep wut
 jī.^b
 12 Babilonia baácna ī juibíát túttimah,
 Jeconíasboó Salatielh
 āt weh jumup wut jī.
 Salatielboó Zorobabel íip
 āt jumup wut jī.
 13 Zorobabelboó Abiud íip
 āt jumup wut jī.
 Abiudboó Eliaquim íip
 āt jumup wut jī.
 Eliaquimboó Azor íip
 āt jumup wut jī.
 14 Azorboó Zadoc íip
 āt jumup wut jī.
 Zadochoó Aquim íip
 āt jumup wut jī.
 Aquimboó Eliud íip
 āt jumup wut jī.
 15 Eliudboó Eleazar íip
 āt jumup wut jī.

- Eleazarboó Matán íp
 át jumup wut jī.
 Matánboó Jacob íp
 át jumup wut jī.
 16 Jacobboó José íp
 át jumup wut jī.
 Joséboó María áa
 át jumup wut jī.
 Mariáboó Jesús ín
 mit jumup wut jī.
 Jesúsboó Dios ā wahní Cristo ī niijní át jumup wut jī.
 17 Abrahamjidih jwī jenah jwíhichah, púú Davidji jum láa jwī jenah
 péanachah, nihat ī juimenájih jumna, catorce poómp ít jumup
 wut jī.
 Davidjidih jwī jwúub jenah jwíhichah, púú Babilonia baácna
 judíowādih ī ub bej láa jwī jenah péanachah, nihat ī juimenájih
 jumna, catorce poómp ít jwúub jumup wut jī.
 Babilonia baácna ī juibí láa jwī jwúub jenah jwíhichah, púú Cristo
 ā cáac jum láa jwī jenah péanachah, nihat ī juimenájih jumna,
 catorce poómp ít jwúub jumup wut jī, páant muntih.

Jesucristo ā cáac jumat

(Lc 2.1-7)

18 Nin pah Jesucristo át cáac jumup wut jī. Ā ín Mariáboó Joséjīh téihya
 chéonih pínah mit jumup wut jī. Ī téihya chéwat pínah játih Túini Espíritu ā
 wēpatjīh caántdih ā wudhdanachah, mit wudu jumup wut jī.^c 19 Páant mi wudu
 jumuchah jéihna, Joséboó yoobópdih chājni jumna, cáacwā ī encahjeh, caántdih
 yohat túut ātih chāpap wut yuh jī. 20 Pánih jenah joí űonit, ā oo júmuchah,
 Dioh ángelboó caandíh jígohnit, “José, Davidji juima, Túini Espírituboó ā teo
 wáacatjīh María mi wudu jumna caá. Pánihna, tíccankeh caántjīh ma téihya
 chéweé. 21 Caánt newé weépdih mi túuhbipna caá. Caanjéh tigaá áih cáacwā
 iiguípna bejnit déejidih túi ubni ā jumbipna caá. Páant cáacwādih túi ubni pínah
 ā jumuchah, Jesús ma wūt búudhdúp”, ángel Josédih át niijp wut jī.^d

22 Jon játih Dios naáwátdih naóh yapani nin ā daacátji pahjeh át yapap wut jī:

23 “Jáap wili wébít bid juiníh newé weépdih mi túuhbipna caá. Caandíh
 ‘Emanuel’, ī niijbípna caá”, át níj daacáp tajī. (Is 7.14)

“Emanuel”, niijná, “Dios jwíjeéh ā jumna caá”, níj naóhna ít chāpap wut jī.

24 Dioh ángel caandíh ā naáwát túttimah, ā niiját pahjeh José Mariádih
 át téihya chéwep wut jī. 25 Obohjeéhtih, mi weh jumap pínah játih, José
 mijeéh át jumcap wut jī. Pánihna, caánt mi weép jumap túttimah, Joséboó
 mi wúúhdih Jesús át wūt búudhdúp wut jī.^e

Yeó aáb jūúwúpmant moón Jesúsdih enedih ī juyát

2 ¹Herodes Judea baácdih moón ī maáh jum láa, caán baácdih jumni
 Belén tútchidih Jesús át cáac jumup wut jī. Ā cáac jumap túttimah,

cúiwādh bohénit yeó aáb jūúwúpmant moón jūóhnit, Jerusalén tútchina ít juyúp wut jī. ²Pánihi juiínít, caanjíh moondíh nin pah ít níj úúbh joyóp wut jī:

—¿Judíowā í chah maáh pínah dedjīh tígaa ā cáac jumat? Yeó aáb jūúwúpmant jumna, chah iigní cúí ā jáap jígohochah enna, ‘Maáh ā cáac jumna caá’, jwī níj jéihyep jī. Páant ā jígohochah enna, caandíh weñedih jūóhna caá jwī chājap, cúiwādh bohénit ít níjíp wut jī.

³Páant, í úúbh joyát doonádh joinít, Herodesboó búdí át jenah joyóp wut jī. Nihat Jerusalén tútchidih moonbút bíic yoobó búdí ít jenah joyóp wut jī. ⁴Pánihna, Herodesboó sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitdihbut át bid wáacap wut jī. Páant í míic wáac juí beedéchah ennit, queétdih nin pah át níj úúbh joyóp wut jī:

—¿Dedboo tígaa Cristo ā cáac jumat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapanit ít níj daác jī? át níjíp wut jī.

⁵—Judea baácboó jumni Belén tútchidih Cristo ā cáac jumbipna caá. Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani át níj daacáp tajī:

⁶‘Judea baácboó jumni Belén tútchimant judíowādh wutni pínah ā jūóhbpna caá. Caán queétdih táí en daoní ā jumbipna caá. Pánihna, Belénboó ā cáac jumni pínah tútchi ā jumuchah, oboh jumni tútchi nihcan caá’, át níj daacáp tajī, (Mi 5.2)

Herodesdih ít níjíp wut jī.

⁷Páant í níját túttimah, cáac wihcah, yeó aáb jūúwúpmant moondíh Herodes át jwúub bid bojop wut jī. Á pebh í juibínachah ennit, débólih caán cúí ā jwíh jígohatjidih queétdih át úúbh joyóp wut jī. Páant ā úúbh joyóchah, caán cúidih í jwíh enatjidih ít naáwáp wut jī. ⁸Páant í naáwát túttimah, Belén tútchina wahna, Herodes queétdih nin pah át níjíp wut jī:

—Caandíh ní táí bidbi jwuhúú. Bid juiínít, weemdhí naáwádh ní jwúub jūúwú, weembút caandíh weñedih wā bejat pínah níjíná, át níjíp wut yuh jī.

⁹Páant ā níjíchah joinít, queét ít bejep wut jī. Páant í bejechah, yeó aáb jūúwúpmant í jwíh enni cúijeh muntih queétdih át jwúub waáwáp wut jī. Pánihna, wébít ā jumni muu cháh pohba caán cúí át chāwáp wut jī.

¹⁰Páant ā chāwáchah ennit, búdí ít weñep wut jī. ¹¹Pánihna, wébít ā jumni muudíh waád juibínit, caandíh beh wili bíicdh ít enep wut jī. Pánih ennit, wébítidih wēina, bódicha ít caj yoh ñajap wut jī. Pánih wēi péanit, í ub jūóhni paihnadhi wātnit, búdí jīb jumni oro, táí chej jumni cáwat pínah, mirra wūt jumni chej jumnidihbut caandíh ít wūhup wut jī. ¹²Caandíh wūh péanit, úwudih ít bejep wut jī. Pánih úonit, í oo júmuchah, Dios queétdih nin pah át níj naáwáp wut jī: “Herodes pebhboó ní jwúub bejca bojó”, át níjíp wut jī. Páant ā níjíchah joinítji jáanit, íih baácna jwúub bejna, bíh namáboó ít bejep wut jī.

Joséwā Jesúsdihi Egipto baácboó í numah jwei béjat

¹³Páant í jwúub bejat túttimah, José jwuh ā jwúub oo júmuchah, Dioíh ángel caandíhbut nin pah át níj naáwáp wut jī: “Ma jáa bojó. Bainídh í mawat pínah níjíná, Herodes áih soldadowādh wahna caá ā chājap. Pánihna, bainídh, ā índihbut Egipto baácboó waícanjeh ma numah jwei béjeé. Caanná wā níját pah bóo ní jum jwuhúú”, ángel Josédih át níjíp wut jī.

¹⁴ Páant ā niijíchah joinít, cheijeh jáanit, Egipto baácna bainídih ā fin bícdih José āt numah jwei béjep wut jī. ¹⁵ Caán Egipto baácna juibínit, Herodes ā báadh jwuhah pah bóo caánboó it jum jwuhup wut jī. Páant Jesús ā yapachah, Dios naáwátdih naóh yapani nin ā daacátji pah āt yapap wut jī: “ ‘Egipto baácboó jumni wā wúúhdih wā bid boj bipna caá’, Dios ā niijíp be”, āt niij daacáp tajī.^f

Herodes neoná weépdih ā mawat túutut

¹⁶ Cáiwādh bohénit bíih namáboó ī jwúub bejat doonádh joinít, Herodesboó búdí āt ijij wut jī. Pánih ijinit, Belén tútchidih moón neoná weépdih, caán tútchi jwéedih moondíhbut āt mawat túutut wut jī. Cáiwādh bohénit débólih caán cúí ā jwíh jíghatjidih ī naáwáchah joiníji Herodes ā mawíhniiboó chéne jópchi dée ā bíbohathdih āt jéihyep wut jī. Pánih jéihna, chéne jópchi nump bíbohniit nihat neoná weépdih āt mao yohat túutut wut jī. ¹⁷ Páant ā mawat túututachah, Dios naáwátdih naóh yapani Jeremías ā daacátji pah āt yapap wut jī.

¹⁸ “Ramá wūt jumni tútchidih moón búdí āaacátdih ī joiná caá. Búdí jígahnit, ī āaac juñát búdí ā yáana caá. Raquel mi juimená yaádh, judíowā ī weha mána yaádh, ī wehdih ī mao yohochah ennit, búdí ī āaac jūiná caá. Ī weh ī wihcatdih enna, ī jígahat ā yaicán niit”, āt niij daacáp tajī. (Jer 31.15)

Joséwā Egipto baácmant ī jwúub júúwát

¹⁹ Herodes ā wunat túttimah, Joséwā Egipto baácboó páantjeh it jum jwuhup wut jī. Pánih jumnit, bíic chei José ā oo júmuchah, Diofh ángel caandíh jígohnit, nin pah āt jwúub niij naáwáp wut jī: ²⁰ “Wébítdih mawíhniitji maátaboó ī wun beedáh bejep be. Pánihna, caandíh ā finjīh Israel baácboó ma numah jwúub bejeé, páant muntih”, āt niijíp wut jī.

²¹ Páant ā niiját túttimah, jáanit, wébítdih ā fin bíicdih Israel baácboó āt numah jwúub bejep wut yuh jī. ²² Obohjeéhtih, Herodes ā buudát túttimah, ā wúúh Arquelaoboó Judea baácđih moondíh āt jwúub túut nuúm maáh waadáp wut jī. Páant ā jumat doonádh joinít, José caanná ā jwúub bejat pínahdih āt úum jenah joyóp wut jī. Pánih úum jenah joinít, ā jwúub oo júmuchah, Dios caandíh Judea baácboó āt chāwát túutcap wut jī. Páant ā chāwát túutcah joinít, Judea baácđih yap bejnit, púú Galilea baácna it juibínap wut jī. ²³ Pánihna, caanná juibínitji, Nazaret wūt jumni tútchiboó it jumup wut jī. Caanná ī jumuchah, Dios naáwátdih naóh yapani ī daacátji pah Jesús āt jumup wut jī. “ ‘Nazaret tútchidih bóo caá’, cáacwā Dios ā wahnidih ī niijbípna caá’, it niij daacáp tajī.^g

Juan Daabáni cáacwādh ā bohéat

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

3 ¹ Dawá jópchi túttimah, Juan Daabáni cáacwādh daabána āt chāap wut jī. Judea baácđih muú wihcapboó ā pebhna juibínitdih Dios naáwátdih āt bohé jwíhip wut jī. ² Nin pah queétdih āt niij naáwáp wut jī: “ĩNi yéee

chājatdih cādahnit, túiniboodíh ñi túut nuumú! Nihat baácdih moondíh Dios ā maáh jumatdih ā júutat pínah bahnijeh ā judhna caá”, āt niijíp wut jī.^h

³Jon jātíh Dios naáwátidih naóh yapani Isaíasboó Juan ā bohéat pínahdih nin pah āt niij daacáp tají:

“Muú wihcapboó nin pah ā niij ñaác bohébiḡna caá: ‘Jwí Maáh ā jūúwát pínah jātíh ñi yéej chājatdih cādahnit, túiniboodíh túut nuumnít, caandíh ñi túi pánaá’, ā niijbína caá”, Isaías āt niij daacáp tají. (Is 40.3)

⁴Juaníh yégueh chóo camello wūt jumni nuñúp yóócíh nóomnit, i yacni chóo wut jī. Áih juyáat tōp momo jiwi chóo tōp wut jī. Wūúe joowádíh jeémpnit, belo macdihbut āpí déebep wut jī.ⁱ ⁵Jerusalén tútchimant, nihat Judea baácmant, Jordán muj jwéejmantbut dawá caandíh joyódíh ípí juibínap wut jī. ⁶Pánih juibínit, ā bohénachah joinít, i yéej chājatdih Diosdih ípí naáwáp wut jī. Páant i naáwáchah joinít, Jordán mujboó Juan queétdih āt daabánap wut jī.

⁷Dawá fariseowā, saduceowābut daabáat túutudíh i juibínachah ennit, Juan queétdih nin pah āt jípónih niijíp wut jī: “iMaiwā panihnit yeejéḡwā jumna, peéh chājat pínahdih úum jweífhnitjeh caá! Obohjeéhtih, yeéb ñi yéej chājatdih ñi cādahíhcat jiib Dios yeebdíh ā peéh chājachah, ñi jéih jweicán niít.^j ⁸Yéej chājatdih yooḡpóḡdih cādahnit, túiniboodíh chājat caá yeebdíh náahap. ⁹Nin pah ñi niij jenah joicá bojoó: ‘Jon jātíh bóo Abraham jwiít judíowā jwí nuo āt jumup wut jī. Pánihna, ā juimená jumna, Dioíhwā caá jwí jumup’, ñi niij jenah joicá bojoó. Yeebdíh nin pah wā niijná caá: Abraham juimená ñi jumuchah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Diosboó nin jee dáhnadíh túut nuumnít, Abraham juimená pínahdih ā jéih chájna caá. Abraham juimená ñi jumat nin oboh jumni jee dáhna ā nihat pahjeh tígáa.^k ¹⁰Nin pah ā jumna caá: Yeéb máa nah panihni ñi jumuchah, Diosboó máa nahdíh tib yohni panihni caá ā jumup. Yeejéḡ dahna quehnidíh tib yoh bojnit, áih náatnadíhbut ā pud yohbiḡna caá. Tib yoh péanit, caan náhdíh, áih náatnadíhbut ā cáo yohbiḡna caá. Páant ā cáwat pah caandíh jepahcannitdih iiguípna ā wahbiḡna caá.^l ¹¹Wā túttimah jūóhni wā chah wēḡni caá. Páant ā jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wā niij jenah joiná caá. Pánihna, ñi yéej chājatdih cādahnit, túiniboodíh ñi túut nuumúchah, yeebdíh wā daabána caá. Páant wā daabáat panihni, caánboó yeebdíh Túini Espíritu ā wēpatdih búdí ā wūhbiḡna caá. Caán ā wēpat tuu iigát panihnijíh ñi yéejatdih cáwat pah ā chājbiḡna caá, jwūub yéej chājíhfatdih ñi jenah joicát pínah niijná. ¹²Trigo teoni panihni caá. Áih chóonadíh caóh caj péanit, caán tíibna yoobátdíhjuh wuh wūúhboó júi yacnit, áih muúboó ā ámoḡbiḡna caá. Obohjeéhtih, ā caóh cajni chóonaboodíh ā cáo yohbiḡna caá. Páant ā chājat pah wā túttimah jūóhni caandíh jepahnitdíh ā túi ubbiḡna caá. Obohjeéhtíh, caandíh jepahcannitboodíh iiguípna ā wahbiḡna caá. Caán iigát dedé ā noón dubcan niít”, Juan āt niijíp wut jī.

Juan Jesúsdíh ā daabáat

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³Túttimah, Jesús Galilea baácboó jumniḡi bejnit, Juandíh ā daabáat túutat túut niijná, Jordán mujna āt dei juibínap wut jī. ¹⁴Obohjeéhtih, daabáíhcan, nin pah Juan caandíh āt niij jepahap wut jī:

—Meémboó chah wēpni jumna, weémboodíh ma daabána āta túi tagaá. Meemdíh daabáni pínah nihcan caá, Juan Jesúsdih āt niijíp wut jī.

¹⁵—**Páant niijcánjeh, weemdíh ma daabánaá. Pánih daabánit, Dios áihwādih ā chājat tútat pahjeh tiguaá jwī chājbip. Páant jwī chājachah ennit, cáacwāboó Dios ā wahni wā jumatdih ī jéihbipna caá, Jesús āt niijíp wut jī.**

—Caán láa bácah, ā túimi nacaá, Juan āt niij jephahap wut jī.

¹⁶Páant niij jephahap, Jesúsdih āt daabánap wut jī. Ā daabá péanachah, Jesús mujna nūhni jī āt aab nūhup wut jī. Pánih aab nūhni tje, Jesús ā enechah, jeá āt jéweah bejep wut jī. Páant ā jéweah bejehah, jop pah jígohni Túini Espiritu jeámant dei jūóhni, caandíh āt juí jaamáp wut jī. ¹⁷Páant ā juí jaamáchah, “Nin wā wūúh, wā oini caá. Caandíh búdí wā wēina caá”, Dios jeámant āt niijíp wut jī.^m

Nemépwa ī maáh Jesúsdih ā yéejáihat

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

4 ¹Páant ā daabáát túttimah, Túini Espiritu Jesúsdih muú wihcapboó āt numah bejep wut jī, nemépwa ī maáh, Satanás, caandíh yeejép ā wutat pínah niijná.ⁿ

²Caánboó jumna, Diosdih túi uúbát túut niijná, cuarenta yeó jáap āt jeémcap wut jī. Pánih jeémpan, Jesús nuugúp wunna āt chājap wut jī.

³Páant ā nuugúp wunuchah enna, Satanásboó ā pebhna juibínit,

—Meém Dios wūúh jumna, nin jee dáhnadih ‘Pan dahna ma jummuú’, ma niijí, āt niijíp wut yuh jī.

⁴—**Páant wā chājcan níft. Dios naáwát dih naóh yapani nin pah āt niijí daacáp taji:**

‘Jeémát dih pohba ī jeéméchah, cáacwāh caolih túi booni panihni
ā jumcan níft. Íih caolih túi booni ā jumat pínah niijná, Dios
naáwát dih túi joyát caá náahap’, āt niijí daacáp taji, (Dt 8.3)

Jesús Satanásdih āt niij jephahap wut jī.

⁵Páant ā niij jephahap túttimah, Jerusalén, “Dioíh tútchi”, ī niijní tútchina Satanás Jesúsdih āt numah bejep wut jī. Caanná numah juibínit, Dioíh muú chah jap bóo jumni waolí beo nah yapatboó Jesúsdih āt nuhat tútup wut jī.

⁶Pánih nuhat tútnit, nin pah āt niij naáwáp wut yuh jī:

—Meém Dios wūúh jumna, meemdíh ā wapát pínahdih júutat túut niijná, ninmant ma náap jéen bejeé. Davidji nin pah ā niijí daacátjidih ma túi náhninaá:

‘Dios áih ángelwādih meemdíh ā en dawát túutbipna caá. Pánihna,
queét meemdíh ī jípónih teobipna caá, jee dáhboó míh jítcha ā buug
lájcat pínah niijná’, āt niijí daacáp taji, (Sal 91.11-12)

Satanás Jesúsdih āt niijíp wut jī.

⁷—**Páant wā chājcan níft. Dios naáwát dih bíh naóh yapani nin pah āt niijí daacáp taji:**

‘Ni Maáh Dios ā niijátjidih “¿Yoobópdih níft?” niijí jéihíhna, caandíh ni
chājat túutca bojoó’, āt niijí daacáp taji, (Dt 6.16)

Jesús caandíh āt niij jephahap wut jī.

⁸Páant ā niŋ jepahat túttimah, jap bóo jeená Jesúsdih Satanás āt numah púuh laab béjep wut jī. Caán jeejína púuh laáb juibínit, niŋhat cáacwā ī jumat yoobó Jesúsdih āt júutup wut jī. Dawá íih bíí déedihbut āt júutup wut jī. ⁹Pániŋ júutnit, nin pah caandíh āt niŋjíp wut yuh jī:

—Wā pebh bódicha caj yoh ñajnit, weemdíh ma weñeé. Páant ma weñechah, niŋhat nin tútchina ā jumatdihbut meémboodíh wā wúhbiŋna caá, Jesúsdih āt niŋjíp wut jī.

¹⁰—Satanás, weemdíh ma cádah bejeé. Dios naáwátđih naóh yapani nin pah āt niŋj daacáp tajī:

‘Ma Maáh Diosdihjeh wēinit, ā wutatđih ma jepahaá’, āt niŋj daacáp tajī, (Dt 6.13)

Jesús Satanásdih āt niŋj jepahap wut jī.

¹¹Páant ā niŋjíchah joinít, Satanás caandíh āt cádahap wut jī. Páant ā cádahat túttimah, Diofíh ángelwāboó Jesús pebh juibínit, caandíh it teo wáacap wut jī.

Galilea baácdih moondíh Jesús ā bohé jwíihat

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹²Túttimah, Juandih nemat muúboó ī nemat doonádih joinít, Jesús Galilea baácna āt jwúub bejep wut jī.^o ¹³Caanjíh jumniŋi Nazaret tútchimant bejnit, Capernaum tútchina āt juibínap wut jī. Caán tútchi Galilea íim jwéejdih Zabulón, Neftalí ī juimenáíh baácji jumni tútchi āt jumup wut jī. Caanná juibínit, Jesús āt jumup wut jī.^p ¹⁴Páant ā jumuchah, Dios naáwátđih naóh yapani Isaías nin ā daacátji pah Jesús āt yapap wut jī:

¹⁵“Zabulón, Neftalí ī juimenáíh baácji, Jordán muj conanaamánt, íim pebh, Galilea wút jumni baácdih dawá judíowā niŋcannit ī jumna caá.

¹⁶Caanjíh moón dupúnapboó jumnit panihnit Diosdih it jéih jwúhcap taga. Pániŋ jéihcan, iiguíŋna bejnit déeji it jumup taga. Obohjeéhtih, Dios ā wahni, yeh iigát panihni, ā túi chājatđih júutnit, queéđđih caandíh āt jéihyanap taga buca”, Isaías āt niŋj daacáp tajī. (Is 9.1-2)

¹⁷Caanná jumna, nin pah Jesús āt niŋj naóh bohé jwíihap wut jī: “Nihat baácdih moondíh Dios ā maáh jumatđih ā júutat pínah bahniŋeh ā judhna caá. Pánihna, ñi yéej chājatđih cádahnit, túiniboodíh ñi túut nuumá”, āt niŋjíp wut jī.^q

Queéj júut maonitđih ájeéh Jesús ā bejat túútat

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸Túttimah, Galilea íimna dei juibí, púud bejnit, Simón, ā úud Andrésjih queéj júut maona, íih ñuodíh ī yoh báhanachah, Jesús queéđđih āt enep wut jī. Simónboó Pedro ī niŋjní āt jumup wut jī. Pániŋ ennit, nin pah queéđđih āt niŋjíp wut jī:

¹⁹—Weemdíh ñi pej jam júúwú. Páant ñi júúwúchah, yeebđíh wā bohébiŋna caá. Páant wā bohénachah joinít, queejwáđih ñi bidat pah, cáacwāboodíh bidnit, wíih doonádih ñi naóhbiŋna caá, weemdíh jepahna, wíihwā ī jumat pínah niŋjá, āt niŋjíp wut jī.

²⁰ Páant ā niijíchah joinítjeh, íih ñuonádih cádahnit, Jesúsjeéh ít bejep wut jĩ.

²¹ Pánih chibít yúúp queétdih numah bejnit, Santiago ā úud Juandihbut Jesús át enep wut jĩ. Queét í fip Zebedeo bíicdih íih jááj chóodih chúudnit, íih ñuonádih ámhohna ít chājap wut jĩ. Pánih ennit, queét chénewādhbut át bid bojop wut jĩ, caandíh í pej jumat pínah niijná. ²² Páant ā bid bojochah joiná, queétdih bíicmantjeh nihat í tewatdih, í fípdihbut cádahnit, Jesúsjeéh ít bejep wut jĩ.

Dawá cáacwādh Jesús ā bohéát

(Lc 6.17-19)

²³ Pánihna, nihat Galilea baácdih moondíh Jesús ā bohénitdih át numah bohé jibip wut jĩ. Jwiít judíowā jwí míc wáacat mæuná jumat pah waadnít, Dios ā maáh jumat túini doonádih át bohénap wut jĩ. Pánih bohéna, det wunnitdihbut át boonap wut jĩ.^r ²⁴ Páant ā chājat doonádih nihat Siria baácdih moonbút ít joyóp wut jĩ. Pánih joinít, dawá mácah wunat jumnit, búdí tubanit, nemép caolíh jumnit, wáá wunat jumnit, jéih wālicannitdihbut ít ub juibínap wut jĩ. Nihat í ub juibínitdih Jesús át boonap wut jĩ. ²⁵ Páant ā chājat doonádih joinít, Galilea baácdih moón, Díez Tútchinadih moón, Jerusalén tútchidih moón, Judea baácdih moón, Jordán muj conanaamánt moonbút dawá caandíh ít pée bejep wut jĩ.

Jeé ñaj yacapoó ded pah jumnitdih Dios ā wēi enatdih Jesús ā bohéát

(Lc 6.20-23)

5 ¹ Dawá ā pebh í juibínachah ennit, jeé ñaj yacapoó púuh laáb juibínit, Jesús caanjíh át chúudup wut jĩ. Páant ā chúuduchah, ā bohénitbut ā pebhna ít juibínap wut jĩ. ² Páant í juibínachah ennit, queétdih bohéna, nin pah át níj naóh jwíhip wut jĩ:

- ³ “Det moh yéejnit panihnit Dios ā teo wáacatdih bidnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, queétdih ā teo wáacipna caá, Dios ā maáh jumapboó í túi jumat pínah niijná.
- ⁴ “Det í yéejatdih jígahnit, bita í yéejatdihbut jígahnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, queétdih túi teo wáacnit, í yéejatdih ā yohochah, í jígahat ā yaibípa caá.^s
- ⁵ “Det bitadih yap yohcanjeh teo wáacnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, nin baác jáap ā jumuchah, queétdih maáta pínah ā waadábipna caá.^t
- ⁶ “Det nuugúp wun babhbíhnit panihnit yoobópdi chājat pínahdih bidnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, Dios queétdih ā teo wáacipna caá, caandíh í túi jepahat pínah niijná.^u
- ⁷ “Det bitadih jígah en teo wáacnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, Diosbut queétdih ā jígah en teo wáacipna caá.
- ⁸ “Det Diosdihjeh bidnit, yoobópdi jenah joinítidih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ā teo wáacachah, Diosdih í enbipna caá.”

- ⁹ “Det bitadiah m̄fíc jūihñāt t̄ut̄can, t̄ái bīfcdih ch̄ajat t̄ut̄nitdih Dios ā w̄ēi enna caá. Pānih w̄ēi ennit, ‘Wā weh caá’, queétdih ā niijb̄pna caá.^w
- ¹⁰ “Det Dios ā náahat pah ī ch̄ajat j̄iib bitaboó queétdih yeejép ī ch̄ajachah yuhna, caand̄ih cádahcannitdih Dios ā w̄ēi enna caá. Pānih w̄ēi ennit, ā teo w̄aacachah, Dios ā maáh jumupboó ī jumbipna caá.^x
- ¹¹ “W̄iwh̄wā ñi jumat j̄iib bita yeebd̄ih ī jūihñuchah, yeejép ī ch̄ajachah, ī yee naóh yacachah, yeebd̄ih w̄ēi ennit, wā teo w̄aacbipna caá.^y ¹² Dios naáwát̄dih naóh yapanit̄jidih bīfc yoobó yeejép it̄at ch̄aj waáwáp tajī. Pānihna, queétdih ī ch̄aj̄t̄ji pah̄jeh bita yeebd̄ihbut yeejép ī ch̄ajbipna caá. Oboh̄jeéht̄ih, jeáboó ñi juib̄inachah, Dios yeebd̄ih b̄adí ā t̄úi ch̄ajbipna caá. Páant ā t̄úi ch̄ajat p̄nahdih j̄éihnit, bita yeebd̄ih yeejép ī ch̄ajachah yuhna, ñi t̄úi weñeé”, Jesús queétdih āt niij̄p wut j̄i.^z

Núumni, jiiát panihnit Jesúfhwā ī jumat

(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

- ¹³ “Yeéb nin baácboó jumna, núumni panihni ñi jumna caá. Núumnij̄ih ñip̄i buiná caá, jeémát ā nuñat p̄nah niijná. Pānihat pah yeéb w̄iwh̄wāboó nihat bitajeéh jumna, queétdih ñi t̄úi teo w̄aacna caá, ī t̄úi jumat p̄nah niijná. Oboh̄jeéht̄ih, núumni ā buyát beedéchah, ñi j̄éih jw̄úb buyácna caá. Páant ā buicáh, caand̄ih yohat̄jeh caá náahap. Pānih yohnidih cáacwā j̄éihcan̄jeh, ī wid ch̄uibipna caá. Pānihat dée pah yeéb Diosdih cádahna, bitadiah teo w̄aacat dée wihcan, buicánni núumni panihni ñita jum tagaá.^a
- ¹⁴ “Yeéb nin baácboó jumna, jiiát panihni ñi jumna caá. Chei namáboó ñi jii b̄ejat pah, ñi t̄úi ch̄ajachah ennit, bitabut bīfc yoobó Diofh namáboó ī j̄éih bejna caá. Jeej̄ih jumni t̄ut̄chidih dedé jāhat wihcah, nihat cáacwā ī t̄úi enat pah, yeéb ñi t̄úi ch̄aj̄atdihbut nihat ī t̄úi enna caá.^b ¹⁵ Jiiát dahdih jiin̄it, pamap dahj̄ih cáacwā ip̄i páah jweican caá. Oboh̄jeéht̄ih, caand̄ih japboó ip̄i j̄ií cáagna caá, nihat mué dīt̄boó jumnit ī t̄úi enat p̄nah niijná.^c ¹⁶ Pānihna, caán japboó cáagni jiiát dah panihni jumna, yeebbút bitadiah ñi t̄úi ch̄ajaá. Páant ñi t̄úi ch̄ajachah ennit, ñi íp̄i jeámant bóodih cáacwā ī w̄ēi naóh̄bipna caá”, queétdih Jesús āt niij̄p wut j̄i.^d

Moisés ā wutat̄ji

- ¹⁷ “Nindihbut yeebd̄ih wā j̄éihyaat t̄ut̄na caá: Moisés ā wutat̄jidih, Dios naáwát̄dih naóh yapanit ī daacát̄jidihbut yohodih wā j̄úóhcan beé. Queét ī daacát̄jidih yoobópdih cáacwādh̄i j̄éihyanit, ī niij̄át̄ji pah bīfc yoobó ch̄ajat t̄ut̄ niijná, wā j̄uúwúp be. ¹⁸ Yoobópdih yeebd̄ih wā naóhna caá. Péeni yeó jāp j̄át̄ih, Moisés ā wutat̄ji ā buudcán niit̄. Nihat ā daacát̄ji pah ā yap beedáat̄ p̄nah j̄át̄ih, nin baác, jeábut ā buudcán niit̄.^e ¹⁹ Ded bīfc wutat̄dih yap yohna, ‘Dedé p̄nah nihcan caá’, niijn̄i, bitadihbut yap yohat t̄ut̄ni, Dios ā maáh jumupboó oboh jumni ā jumbipna caá. Oboh̄jeéht̄ih, ded ā wutat̄dih t̄úi jepahna, bitadihbut jepahat t̄ut̄ni, Dios ā maáh jumupboó maáh ā jumbipna

w 5.9 Pr 12.20 x 5.10 1P 3.14 y 5.11 1P 4.14 z 5.12 2Cr 36.16; Hch 7.52 a 5.13 Mr 9.50; Lc 14.34-35 b 5.14 Jn 8.12; 9.5 c 5.15 Mr 4.21; Lc 8.16; 11.33 d 5.16 1P 2.12 e 5.18 Lc 16.17

caá. ²⁰Yoobópdiḥ yeebdíḥ wā naóhna caá. Moisés ā wutatjidiḥ bohénit, fariseowābut ‘Dios ā wutatdiḥ jwī túi jepah beedána caá, niijná yuhna, ī túi chājcan caá. Pánihna, Dios ā wutatdiḥ yeebboodíḥ queét chah túi jepahat caá náahap. Pániḥ jepahcan, Dios ā maáh jumupboó ñi juibícan níit’, Jesús queétdiḥ āt niijíp wut jī.

Íijat

(Lc 12.57-59)

²¹ “Ñi nuowādiḥ nin pah ī niǵ naóh bohéátjidiḥ yeebbút ñit joiǵ tagaá: ‘Cáacwādiḥ ñi mao yohca bojoó. Ded cáacdiḥ mao yohnidiḥ peéḥ chājat ā jumbiḥna caá’, ī niǵátjidiḥ ñit joiǵ tagaá.^f ²²Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíḥ wā naóhna caá: Ded bíḥdiḥ íjina, cáacdiḥ mao yohnidiḥ ī peéḥ chājat pah, caandíḥbut peéḥ chājat ā jumbiḥna caá. Ded bíḥdiḥ júihna ‘Meém jenah joicánni caá’, ā niǵátji jíib, peéḥ chājat túutnit pebhboó ī ub bejbipna caá. ‘Meém yeejépabeh caá’, niijní iiguípna bejni pínah ā jumna caá.

²³ “Diosdiḥ weñediḥ juibína, sacerdotediḥ nuñépdiḥ ñi mao wūhat túutat pínah játiḥbitjeh, bíḥ yeebdíḥ ā íijatdiḥ náhninit, nin pah ñi chājaá: ²⁴Ñi wūhni pínah nuñépdiḥ jweǵ jwuhnit, ā pebhna jwúub bej, ñi míc ámoḥó. ‘Páant wā chājatjidiḥ wā jíǵahna caá. Chéneji wā jwúub chājcan níit, páant muntih. Pánihna, weemdiḥ ma íj jenah joyátdiḥ ma cádahaá’, ñi niijí. Páant ñi míc ámoḥat túttimah, Dioíḥ muuná caandíḥ weñediḥ ma jwúub bejeé, buca.

²⁵ “Bíḥdiḥ ma jíib buudáátdiḥ bidnit, cáacwādiḥ peéḥ chājat túutni maáh pebhna naóh yacadiḥ meemdiḥ ā ub bejechah, ájeéḥ íjcanjeh ma bejeé. Peéḥ chājat túutni pebhboó ñi juibíát pínah játiḥ, meemdiḥ ā naóh yaccat pínah niijná, caanjíḥ ñi míc ámoḥó. Páant ñi chājcaḥ nihna, yeebdíḥ āta naóh yac tagaá. Páant ā naóh yacachah joinít, peéḥ chājat túutniboó meemdiḥ nemat muúboó āta nemat túut tagaá. ²⁶Yoobópdiḥ yeebdíḥ wā naóhna caá. Caán nemat muúboó ñi jíib chāǵ beedáát pah bóo ñi jum jwuhbiḥna caá. Caán jíib chājat túutnidiḥ jíib chāǵ péanit, ñi bacbiḥna caá”, Jesús queétdiḥ āt niijíp wut jī.

Bitá weha mánajīḥ yeejép chājcat

²⁷ “Ñi nuowādiḥ nin pah ī niǵ naóh bohéátjidiḥ yeebbút ñit joiǵ tagaá: ‘Bitá weha mánajīḥ yeejép ñi chājca bojoó’, ī niǵátjidiḥ ñit joiǵ tagaá.^g

²⁸ Obohjeéhtih, weémboó yeebdíḥ nin pah wā naóhna caá: Ded yad wilíjīḥ yeejép chājcan yuhna, caántdiḥ en ñinahnitjeh, yeejép átat chāǵ péanap taga. Pánihna, yaddiḥbut bíic yoobó muntih ā yapna caá.

²⁹ “Ma jéihyepmant bóo quíibjīḥ en ñinahnit, yeejép chājna, caan dáhdih wáat yohat pah, caán yéǵ chājatdiḥ ma cádahaá. Caandíḥ cádahcan, iiguípna mata bej tagaá. Míih quíib dahdiḥ ma wáat yohochah, caan dáhjeh āta buud tágaá. Obohjeéhtih, chénat pah dahjīḥ iiguípna bejna, chah yeejép pohba mata yap tagaá. Pánihna, en ñinahnit, yeejép chājatdiḥ cádahat caá náahap.^h

³⁰ “Míih jéihyepmant bóo téihyajiḥ yeejép chājna, caán téihyadiḥ ma dúuc bóod yohat pah, caán yéǵ chājatdiḥ ma cádahaá. Caandíḥ cádahcan,

iiguipna mata bej tagaá. Míih téihyadih ma yohochah, caán téihyajeh āta bũud tágaa. Obohjeéhtih, chénat pah téihyajih iiguipna bejna, chah yeejép pohba mata yap tagaá. Pánihna, yéej chājatdih cádahat caá náahap”, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.ⁱ

Yaddih yohcat

(Mt 19.7-9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ “Ni nuowādihih nin pah ī niij naóh bohéátjidihih yeebbút ñit joiij tagaá: ‘Yaddih yohíhna, ñi yohat pínah papélahdih wühnit, caántdih ñi jéih yohna caá’, it niijíp wut yuh jī.^j ³² Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Ájeéh bóli bíh newéjīh yeejép mi chājat jībbeh, newé caántdih ā jéih yohna caá. Páant mi chājcach yuhna, ā yohat túttimah, bíhjíh mi jwáub áa jumna, caanjīh yeejép mita chāj tagaá. Pánihna, det yohnitjīh jwáub áa jumna, yeejép ī chājna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.^k

Ded pah yoobópdih jwī naáwát pínah

³³ “Jon játih moondíh nin pah ī niij naóh bohéátjidihih yeebbút ñit joiij tagaá: ‘ “Dios ā enechah, wā niiját pah wā chājbipna caá. Páant wā chājcach, weemdíh ā peéh chāja naáh”, niijnít, ñi niiját pahjeh chājat caá náahap’, it niijíp wut jī.^l ³⁴ Obohjeéhtih, yeébboó ñi niiját pah chājīhcan, Dios ā wūtjīh niijcánjeh, ‘weemdíh peéh chājna’, niijná, bíh wūtjīhjih ñipí niijná caá. Yoobópdih nin pah yeebdíh wā naóhna caá: ‘Jeá túini ā jumat pah, wā niiját bíic yoobó wā chājbipna caá’, ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, ‘jeá’, niijná yuhna, Dios ā maáh jumupboó ā jumuchah, ā wūtdih niiját pahjeh muntih niijná caá ñi chājap. ³⁵ ‘Nin baác túini ā jumat pah, wā niiját bíic yoobó wā chājbipna caá’, ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, ‘baác’, niijná yuhna, nin baácđih moondíh Dios maáh ā jumuchah, ā wūtdih niiját pahjeh muntih niijná caá ñi chājap. ‘Jerusalén tútchi túini ā jumat pah, wā niiját bíic yoobó wā chājbipna caá’, ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, Jerusalén jwī Maáh chah wēpni ā ñoni, caandíh jwī weñat pínah tútchi, oboh jamni tútchi nihcah, bíic yoobó muntih niijná caá ñi chājap.^m ³⁶ ‘Wā báadhna, wā niiját pah yoobópdih wā chājbipna caá’, ñi niijíchah, bíic yoobó ā táican caá. Diosjeh yeebdíh ā jéih báadhdāt túutna caá. Caanjéh ñíh waó yoócdih jéih baabána, ā jéih jwáub eyana caá. Yeéb áihwā jumna, ñíh bácahjíh niijná yuhna, áih wūtjīh niiját pahjeh muntih niijná caá ñi chājap. ³⁷ Obohjeéhtih, nin pahjeh ñi niijí: ‘Páant wā chājbip caá’, niij, ‘Páant wā chājcan níit’, ñi niijí. Chah dawá jacna ñi niijíchah, ā táican caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Jwī peéh chāj jwáubacat

(Lc 6.27-36)

³⁸ “Ni nuowādihih nin pah ī niij naóh bohéátjidihih yeebbút ñit joiij tagaá. ‘Bíh míih quíib dahdih ā búuh mawat pahjeh, meembút caandíh búuh mao jwáubanaá. Míih maó doóbđdih ā daj mawat pahjeh, meembút caandíh

i 5.30 Mt 18.8; Mr 9.43 j 5.31 Dt 24.1-4; Mt 19.7; Mr 10.4 k 5.32 Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18; 1Co 7.10-11 l 5.33 Lv 19.12; Nm 30.2; Dt 23.21 m 5.34-35 Sal 48.2; Is 66.1; Mt 23.22; Stg 5.12

daj mao jwúubanaá', it niijíp wut jī.^{n 39} Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Meemdíh yeejép chājnidihi yeejép ma chāj jwúubaca bojoó. Ded meemdíh jījnit, mīh jēihyepmant bóo péo tíibdihi ā mawachah, biámantbut ma jútú, mawíhna, ā jwúub mawat pínah niijná.^{o 40} Bíhboó ded pah ma chājatji jīb meemdíh ā naóh yacachah, peéh chājat túutniboó mīh camisadihi meemdíh naóh yacnidihi ā wūhat túutuchah, caandíh wūhnit, ma duoní jih bóo chóodihbut ma wūhuú.⁴¹ Bíhboó áih bí déedih namá tacdihi meemdíh ā duo wáhat túutuchah, meémboó ā juibiát pínahna ma duo wáhaa.⁴² Ded ā náahatdihi meemdíh ā úúbúchah, ma wūhuú. Bíh meemdíh ā wáíhichah, caandíh ma wayaa", Jesús át niijíp wut jī.

Jwiítidih eníhcannitdihi Jesús ā oyat túutat

(Lc 6.27-28,32-36)

⁴³ "Ni nuowādihi nin pah ī niíj naóh bohéátjidihi yeebbút nit joijí tagaá: 'Níjeéh jumnitdihi ni oyoó. Obohjeéhtih, yeebdíh eníhcannitdihi eníhcat caá náahap', it niijíp wut jī.^{p 44} Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Yeebdíh eníhcannitdihi oinit, ni túi chājaá. Det yeebdíh yeejép ī chājachah, Diosdihi ni úúbú, queétdih ā túi chājat pínah niijná.⁴⁵ Pánihi chājna, jwī íp jeámant bóo ā weh ni jumbipna caá. Diosboó nihat cáacwādihi bíic yoobó ā túi chājna caá. Yeejépwādihi, táunitdihbut yeó ā túi chāhat túutna caá. Á wutatdihi jepahnitdihi, jepahcannitdihbut mah ā buagát túutna caá. Cáacwādihi bíic yoobó Dios ā túi chājat pah, yeebbút bíic yoobó ni túi chājaá.⁴⁶ Yeebdíh oinitdihjeh ni oi jwúubanachah, dedé pínah nihcan caá. Romano maáta ī úúbát túutni dinerodih úúbhnitboó tabit yéejnit jumna yuhna, páant ī chājna caá. Obohjeéhtih, yeéb wíhwbóo nihatdihi oinit, bíic yoobó teo wáacat caá náahap.⁴⁷ Yeéb ni déewādihih mīc jwāáhnit, ni wēi naóh úúbúchah, dedé pínah nihcan caá. Diosdihi jēihcannit yuhna, bíic yoobó ī chājna caá. Obohjeéhtih, yeébboó nihatdihi ni túi wēi jwāáa.⁴⁸ Jeámant bóo jwī íp nihatdihi túi chājni ā jummat pah, ā weh jumna, bíic yoobó yeebbút nihatdihi túi chājnit ni jumúú", Jesús át niijíp wut jī.^q

Ded pah caá jwī túi chājat

6 ¹ "Dios táinidihi ā chājat túutuchah jepahnit, 'jīNi eneé! Dios ā wutat pah wā túi chājna caá', bitadihi ni niijcá bojoó. Pánihi bita ī wēi enat pínahdihjeh bidna, ī wēi naáwátjeh ni túi chājat jīb wáat jumna caá. Dios jeámant bóo yeebdíh ā wūhcan níft."

² "Moh yéejnitdihi teo wáacna, bitadihi ni jútca bojoó. Túi chājnit pah jígohnitboó nihat ī wēi enatdihi bidna, ded pah ī chājat pah ni chājca bojoó. Queét namánaboó jumnitdihi, jwiít judíowā jwī mīc wáacat mūnāboó jumnitdihbut ípí wūhna caá, dawá queétdih ennit, ī wēi naáwát pínah niijná. Queétdih ī wēi naáwáchah, ī túi chājatji jīb dée ī bíbohna caá. Diosboó ī túi chājatji jīb queétdih ā jwúub wūhcan níft.³ Obohjeéhtih, moh yéejnitdihi teo wáacna, bíh ma chéen yoobát ā jumuchah yuhna, caandíh jútcanjeh, ma wūhuú.⁴ Páant moh yéejnitdihi ni teo wáacachah, cáacwā ī encah yuhna,

Diosboó ã enna caá. Pániĥ enna, caanjéh ñi túi chājatji jīb yeebdíĥ ã wūĥbipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jī.

Ded pah caá jwī uúbát

(Lc 11.2-4)

⁵ “Diosdih uúbhna, túi chājnit pah jígohnitboó niĥat ī wēi enatdih bidna, ī uúbát pah yeébbóó ñi uúbhca bojoó. Queétboó uúbhna, jwiít judíowā jwī míc wáacat mūunáboó, namánaboobút ñuhnit, Diosdih ī uúbhna caá, dawá queétdih ennit, ī wēi naáwát pínah niijná. Páant cáacwā ī wēi enatjeh caá ī uúbát jīb dée.^s ⁶ Obohjeéhtih, yeébbóó Diosdih uúbát túut niijná, ñíih tólihboó ñi nem waad béjeé. Pániĥ nem waad béjnit, jwī íp jwī jéih enca naáhdih ñi uúbú. Pániĥna, cáacwā ī encah yuhna, jwī ípboó yeebdíĥ ennit, ã túi joibpna caá. Pániĥ joinít, ñi uúbúchah, yeebdíĥ ã túi teo wáacbipna caá.

⁷ “Dawá láa nin jacajihjeh wā uúbúchah, Dios weemdíĥ ã túi jepahbipna caá, caandíĥ jéihcannitboó ī niíj jenah joiná yuh caá. ⁸ Pániĥna, queét ī uúbát pah ñi uúbhca bojoó. Obohjeéhtih, ñi uúbát pínah játih, jwī ípboó ded pah ñi náahatdih ã jéihna caá. ⁹ Pániĥna, yeébbóó nin pah jwī ípdih ñi niíj uúbú:

‘Paá, meém jeáboó jumni, chah túini ma jumuchah, meemdíĥ jwī wēina caá. Ma wūt chah yáacat caá jwiít jwī náahna caá.

¹⁰ Niĥat meém maáh ma jumatdih jéihnit, ī jepaha naáh. Ma wutuchah, jeáboó jumnit ī túi jepahat pah, nin baácdih moonbút ī jepaha naáh.

¹¹ Yeó jáap jumat pah jwī jeémát pínahdih ma wūhuú.^t

¹² Bitá jwiítidih ī yéej chājatdih jwī yohat pah, meembút jwī yéej chājatdih ma yohoó.

¹³ Nemépwā ī maáh jwiítidih ã yéejahichah, ma teo wáacá, jwī yéej chājcat pínah niijná. Páant jwī uúbúchah, meém jwī Maáh chah wēpni jumna, ma jéih jepahna caá. Páant ma jumuchah, yeó jáap jumat pah niĥat meemdíĥ ī wēi naáwát caá náahap. Páant tíí ã jumu nah’,

Diosdih ñi niíj uúbú.

¹⁴ “Bitá yeebdíĥ ī yéej chājatdih ñi yohochah ennit, jwī íp jeáboó jumnibut yeéb ñi yéej chājatdih ã yohbipna caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, bitá yeebdíĥ ī yéej chājatdih ñi yohcah, jwī ípbut ñi yéej chājatdih ã yohcan niít”, Jesús ãt niijíp wut jī.^u

Ded pah caá jeémp jwuhcan jwī uúbát

¹⁶ “Diosdih túi uúbát túut niijná, jeémp jwuhcan, jígahnit pah ñi jígohca bojoó. Páant tigaá túi chājnit pah jígohnitboó ípí chājap. Cáacwā queétdih ī wēi naáwátidih bidna, queét íih móotdih jígahni pah ī chājna caá. Páant ī chājachah, jeémp jwuhcannit ī jumatdih niĥat ennit, ‘Queét túinit caá’, ī niíj wēina caá. Yoobópdih yeebdíĥ wā naóhna caá: Cáacwā queétdih ī wēi naáwátjeh ī jeémp jwuhcat jīb dée ã jumna caá. Diosboó queétdih ã wēi naóhcan niít. Queét ī chājat pah ñi chājca bojoó. ¹⁷ Obohjeéhtih, yeébbóó jeémp jwuhcan, ñíih móotdih túi chocnit, yeó jáap jumat pah ñi túi míc

ámohat pah ñi chājaá. ¹⁸ Yeéb páant ñi chājachah, ñi jeémp jwuhcatdih cáacwā ī jéihcah yuhna, jwī ípboó ā jéihbipna caá. Jwī íp, jwī jéih enca naáh, ñijeéh jumnit, jeémp jwuhcanjeh, ñi wúbúchah, ā enbipna caá. Pánih ennit, ded pah jeémp jwuhcan, ñi wúbát jíib yeebdíh ā túi chājibipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

Jeáboó búdí jíib jumni panihnidihi jwī bíbohat

(Lc 12.33-34)

¹⁹ “Nin baácboó jum jwuhna, ‘Wíih pínahjeh caá’, niij jenah joinít, bí déedih dawá ñi wub ámoheca bojoó. Nin baácboó jumni ā moopáh bejbipna caá. Bíih moópcannidihi bitaboó ī nūmbípna caá. Pánihna, nin baácđih bóo bí dée buudní pínahjeh ā jumuchah, caandíh ñi en ñinahca bojoó.”

²⁰ Obohjeéhtih, bí déedih ñi en ñinahat pah Dios ā weñat pínahdih túi jenah joí chājnit, búdí jíib jumni panihnidihi jeáboó ñi bíbohbiipna caá. Caán ñi bíbohniiboó ā moópcan níft. Nūmnít ī jéih wub bejcan níft. Pánihna, caanná ñi bíbohat pínah ā buudcán níft. ²¹ Dios pebhboó níih búdí jíib jumni panihni ā jumuchah jéihnit, Dios ā weñat pínahdih ñi túi jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, nin baácboojéh níih búdí jíib jumniidihi bíbohniit, ñi weñat pínahdihjeh ñi jenah joibípna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

Ded pah jwī jenah joyátdih jwī chājat

(Lc 11.34-36)

²² “Jiiát ā túi yeh iiguíchah, jwī túi jéih enat pah, Dios ā weñat pínahdih túi jenah joinít, túinidihi ñi chājibipna caá. Ded pah ñi jenah joyátdihjeh ñi chājibipna caá. Túinidihi jenah joinít, túinidihi ñi chājibipna caá. ²³ Obohjeéhtih, túicannidihi jenah joinít, yeejépdih ñi chājibipna caá. Páant yeejépdih ñi jenah joyóchah, tubit yeejép ñi chājat ā jumbiipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

Dinerodih búdí bidna, Diosboodíh ñi jéih bidcat

(Lc 16.13)

²⁴ “Ded Diosdih oini ā weñat pínahdih chājna, tubit pohba dinerodih ā jenah joicán níft. Obohjeéhtih, ded dinerodihjeh búdí jenah joiníboó Diosboodíh ā oican caá. Dinerojīhjah wēini jumna, Diosboodíh ā náahcan níft. Pánihna, Diosdih, dinerodihbut bíic yoobó ñi jéih bidcan caá”, Jesús át niijíp wut jī.

Dios ā wehdih ā túi en dawát

(Lc 12.22-31)

²⁵ “Nin pah yeebdíh wā jwúwub naóhna caá: Ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínah, ñi dawát pínah yéguehnadihbut ñi náhni dahwaca bojoó. Obohjeéhtih, caandíh bidat chah Diosjeéh ñi túi jumat pínahboodíh ñi bidíi. Páant ñi bidichah, caán yeebdíh oina, ñi jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ā wúhbiipna caá, ñi túi jumat pínah niijná. ²⁶ Jwébehwādh ded pah Dios ā en dawátđih ñi jenah joyoó. Queét wápchi wihcan, jeémát ī ámoheca mūnādihtihbut ī bíbohcah yuhna, jwī ípboó queétdih túi en daoná, ī jeémát

pínahdih ápi wūhna caá. ¡Obohjeéhtih, jwébehwādih ā oyat chah yeébboodíh Dios ā oina caá! Pániñ oinit, yeebdfhbut ā túi en daobípna caá. ²⁷Nindih ñi túi jenah joyoó: Búdí náhni dahwana yuhna, ñi wunat pínah yeó jáapdih ñi jéih túut nuumcán níit. Pánihna, búdí ñi jenah joyát dedé pínah nihcan caá.

²⁸“Ñi duwát pínah yéguehnadihbut búdí ñi jenah joicá bojoó. Jiadih bóo cháanadih ñi túi jenah joyoó. Caán cháana behna, ā túi jígohat pínahdih ápi teocan caá. ²⁹Pániñ teocan yuhna, maáh Salomónji áih túini yégueh chóodiñ duonít, ā túi jígohat chah cháanaboó ā túi jígohna caá.” ³⁰Caán cháanadih Diosboó ā túi jígohat túutna caá. Obohjeéhtih, caán cháanaboó buu déedih jum, cheibit déedih ā diib téh bejna caá. Páant ā diib téhechah, cáacwā ípi cáo yohna caá. Páant maátcanjeh ā jumuchah yuhna, Dios caán cháanadih túi jígohni ā chājna caá. Caán cháanadih túini yégueh dée pah ā wūhat chah yeébboodíh Dios yéguehdih ā wūhbiñna caá. Pánihna, caandíh búdí jenah joicánjeh, Diosboodíh ñi túi jenah joyoó. ³¹Ñi jeémát pínah, ñi babhat pínah, ñi duwát pínahdihbut búdí ñi jenah joicá bojoó. ³²Diosdih jéihcannitboó bíi déedih tubit ípi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, jwí íip jeáboó jumni, ñi jeémát pínah, ñi duwát pínahdihbut ded pah yeebdíh judhdadtiñ ā jéihna caá. Pániñ jéihna, yeebdíh ā teo wáacat pínahdih ñi túi jenah joyoó. ³³Bíi déedih ñi bidat chah, Dios ā maáh jumatdih bidnit, caandíh ñi túi jepahaá. Pániñ jepahnit, áih túini doonádih bitadiñ ñi naáwá, queébtut caandíh í jepahat pínah niijná. Páant ñi chājachah, Diosboó niñat ñi náahadtiñ ā wūhbiñna caá. ³⁴Cheibit dedé ā yapat pínahdih búdí ñi jenah joicá bojoó. Cheibit yeejép ñi yapachah, Dios yeebdíh ā teo wáacbiñna caá. Buu ded pah ñi chājatdihjeh jenah joyát caá náahap. Bíih yeó jáapdih bóo pínahdih tubit ñi jenah joicá bojoó. Dios yeebdíh en daonít, ā túi teo wáacbiñna caá”, Jesús át niijíp wut jī.^x

“Yeejépwā caá”, bitadiñ niñ jūihcat

(Lc 6.37-38,41-42)

7 ¹“ ‘Meém yeejép caá’, bitadiñ ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijcáh, Dios yeebdfhbut ‘Meém yeejép caá’, ā niijcán níit. ²Bitadiñ ‘Ápi túi chājcan caá’, ñi niñ enat pah, Diosboó yeebdfhbut bíic yoobó ā niñ enbiñna caá.” ³Nin pah yeéb ñipí chājna caá: Ñi déedih bainí quíib becát ā jumuchah, caanbítdih ñi túi enna caá. Caán bainí oj ā jumuchah yuhna, ñi enat pah, ñi dée ā yéej chājatbitdih ñipí enna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh búdí quíib becát ā jumuchah yuhna, caandíh ñi encan caá. Caandíh ñi encat pah, búdí yeejép chājna yuhna, ñi enah bojna caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi chāj? ⁴Yeebdíh búdí quíib becát panihni ā jumuchah yuhna, ‘Némé, ma quíib becátidih weémboó meemdíh wā póoj yohbiñna caá’, ñipí niijná caá. Pániñat pah, búdí yéej chājnit jumna yuhna, ‘Némé, tubit yeejép chājna caá ma chāap. Caandíh ma cádahaá’, ñipí niijná caá. ¿Dépanih tigaá yeéb yeejép chājnit jumna yuhna, búdí ñi yéej chājatdih jenah joicánjeh, bita bainí í yéej chājatdihjeh ñi jenah joí? ⁵Páant niijnít, túinit pah jígohnit í chājat pahjeh muntih yeebbút bíic yoobó ñi chājna caá. Yeebdíh búdí quíib becát panihnidiñ ñi jwíih póoj yohat pah, ñi yéej chājatdih jwíih cádahat caá náahap. Páant ñi cádahat

táttimah, ñi déefh bainí quíib becát panihnidihi túi jéih enna, ñi jéih póoj yohat pah, ã yéej chájatdih ñi jéih cádahat túutbipna caá.

⁶“Mujiowá panihniti yeejépwā Diosdih náahcannitdih áih túini doonádih ñi naóhca bojoó. Páant ñi naáwáchah, caandíh joí íjnit, yeebdíh tubit yeejépwā ita cháj taga. Momo muuwā panihniti, í náah chájniti Diosdih túini doonádih ñi naóhca bojoó. Queétdih ñi naáwáchah, joíhcan, búdí jíb jumni jeé tíbnadihi momo muuwā bepédih í wid chuñat pah, caán túini doonádih ita yoh tagaá”, Jesús át niijíp wut jī.

Diosdih jwí uúbúchah, ã jepahat

(Lc 6.31; 11.9-13)

⁷“Diosdih uúbhna, ñi uúbh cádahca bojoó. Páant ñi uúbúchah, ded pah ñi uúbátidih Dios yeebdíh ã wúhbiipna caá. Ded pah ñi náahatdih bidnit, ñi bid cádahcah, ded pah ñi bidatdih yeebdíh ã wúhbiipna caá. Jēc panihnidihi wuúmp mao cádahcah, Dios ã wátbipna caá. ⁸Det Diosdih túi uúbhnihi, í uúbátidih í bíbohbiipna caá. Det Diosdih bidnit, caandíh í jwááhbiipna caá. Det í wuúmp mawachah joinít, jēc panihnidihi Dios queétdih ã wátbipna caá. Pánihna, yeó jáap jumat pah Diosdih ñi uúbúchah, yeebdíh ã jepahbiipna caá.^z

⁹“¿Pan dahdih ñi wúh yeebdíh ã uúbúchah joinít, jee dáhboodíh caandíh ñita wúh taniít? Ñita wúhcan tagaá. ¹⁰¿Queejdíh ã uúbúchah, bucdih ñita wúh taniít? Ñita wúhcan tagaá. ¹¹Yeéb yéejnit jumna yuhna, ñi wehdih túinidih ñipí wúhna caá. Pánihna, ñi íp Diosboó yéejcanni jumna, túini ñi wúhat chah caandíh uúbhniitdih ã wúhbiipna caá.^a

¹²“Bita yeebdíh í túi chájat pínadhihi ñi náahat pah, yeebbút bitadhihi ñi túi chájaá. Queét yeebdíh í túi chájah yuhna, yeéboó queétdih ñi túi chájaá. Páant tigaá Moisés ã wutatji, Dios naáwátidih naóh yapaniti í daacátjibut ã niijíp”, Jesús queétdih át niijíp wut jī.^b

Bainí jēc naáwát

(Lc 13.24)

¹³“Jeáboó bejfhna, Diosdih túi jenah joinít, ñi jepahaá. Pánih jepahnihi, ã weñat pínadhihieh ñi chájbipna caá. Pánih chájnihi, bainí jēc panihnihi ã jumachah yuhna, ã pebhna bejni bainí namádih ñi jéih náan bejbipna caá. Obohjeéhtih búdí jēcdih waadní, búdí namádih ñi bejchah, dedé buwat ã wihcan níft. Páant ã buocah, dawá jenah joicánjeh iiguípna bejni namádih bejna, buadní í jumbipna caá. ¹⁴Obohjeéhtih, bainí jēcdih waadná, bainí namáboó ñi náan bejchah, túi jenah joyát caá náahap. Pánihat pah, Dios pebhboó yeéb ñi bejíchah, ã buwuchah yuhna, caandíh túi jenah joinít jumna, ñi jéih buujábipna caá. Pánih náan bejna, Dios pebhboó juibní, páantjeh ájeéh ñi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, daocánniti túi jenah joinítjeh caán namáboó í jéih náan bejbipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.^c

z 7.7-8 Dt 4.29; 2Cr 15.2-15; Jer 29.13 a 7.7-11 Jn 14.13-14; 15.7,16; 16.23-24; 1Jn 3.21-22; 5.14-15 b 7.12 Lc 6.31 c 7.13-14 Sal 1.6; Pr 4.18-19

Cáacwā ded pah ī chājatdih ennit, ded pah ī jummatdih jwī jéihyat

(Lc 6.43-44)

¹⁵ “Ni túi chāja chaáh. ‘Dios naáwátlih naóh yapani caá’, níj yeenitdih ñi joyáh bojoó. Queét túinit pah jígohna yuhna, ī jenah joyátboó yeejép ā jumuchah, yeebdíh ī yéejajhbiḡna caá. ¹⁶ Queétdih beh enat túut niijná, ded pah ī chājatdih ñi túi eneé. Yeejép ī chājachah enna, yeejépwa ī jummatdih ñi jéihbiḡna caá. Ī túi chājachah enna, túinit ī jummatdih ñi jéihbiḡna caá. Nin pah caá ā jumup: Ded óot nah iguúh pihana āpí quehcan caá. Mai bab nahbut bab dahna āpí quehcan caá. ¹⁷ Túini nah túini dahna ā quehna caá. Obohjeéhtih, yeejép nahboó yeejép dahna ā quehna caá. ¹⁸ Túini nah yeejép dahna ā quehcah, yeejép nahbut túini dahna āpí quehcan caá. ¹⁹ Yeejép dahna quehni nahdih tib yohnit, cáacwā ípí cáo yohna caá. Pánihat dée det yeejép chājnitdih Dios ā yohbiḡna caá.^d ²⁰ ‘Dios naáwátlih naóh yapani wā jumna caá’, níj yeenitdih nin pah ñi beh enbiḡna caá: Ded pah ī chājatdih enna, yeenit ī jummatdih ñi jéihbiḡna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.^e

“Meemdíh wā jéihcan caá”, Jesús ā niiját

(Lc 13.25-27)

²¹ “Dawá weemdíh ‘Maá’, niijnít jumna yuhna, jeáboó ī juiḡbiḡan níft. Wā íp jeáboó jumni ā weñat pínahdih chājnitjeh ā maáh jumupna ī juiḡbiḡbiḡna caá. ²² Péeni yeó jāapnadih wā íp ā maáh jumupna waádíhni, dawá weemdíh jepahcannitjibut nin pah ī niijbiḡna yuh caá: ‘Maá, ma wēpatjīh ma naáwátlih jwiít jwī naóh yapanap jī. Ma wēpatjīh nemépwádih jwī bacat túutup jī. Cáacwājeh ī jéih chājca naáhdih ma wēpatjīh jwī chāj júutup jī’, ī niijbiḡna yuh caá. ²³ Obohjeéhtih, ‘Yeebdíh wā jéihcan caá! Yeejép chājnitjeh ñi jumna caá! Pánih jumnit, wā pebhna ñi waád jūóhca bojoó’, queétdih wā níj jepahbiḡna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.^f

Chéne muú teonit naáwát

(Lc 6.47-49)

²⁴ “Ded wā bohéatdih joí jepahna, muú chāj pooni panihni ā jumna caá. Túi jenah joiní jwumúp baácdih numah baád waadánit, áih jagápdih ā túi dodhdop be. ²⁵ Caán muúdíh ā péaat túttimah, búdí mah jūóh, muj búdí daab béj, búdí johlitbut ā jūúwúp be. Páant tubit ā johochah yuhna, caán muú numah dodhni jumna, ā áaccap be. ²⁶ Obohjeéhtih, ded wā bohéatdih joiná yuhna, jepahcan, túi jenah joicánni muú chājni panihni caá ā jumup. Caánboó óonjihbitjeh baád waadánit, áih jagápdih ā dodhdop be. ²⁷ Caán muúdíh ā péaat túttimah, mah búdí jūóh, muj daab béj, búdí johlitbut ā jūúwúp be. Pánih búdí ā johochah, caán muú áacna, búdí ā yáanap be”, Jesús āt niijíp wut jī.

²⁸ Páant ā níj naáwáchah joiná, cáacwā ĩt joí wúhi bejep wut jī. ²⁹ “Caán túi jéihni pah jwiítlih ā níj bohéna caá. Moisés ā wutatjidih bohénit páant ípí níj bohécan caá. Pánih bohéna, caánboó yoobópdih tigaá maáh ā jumup”, ĩt míc niijíp wut jī.^g

Bácah moópndih ā booaat*(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)*

8 ¹Páant níj naóh bohé péanit, Jesús jeé ñaj yacapboó chúdniji ā bohénitdih át numah dei bejep wut jī. Á dei bejchah ennit, dawá ájeéh ít pée bejep wut jī. ²Páant ī bejchah, bácah moópni jwāāhñit, bódicta caj yoh ñajñit, nin pah át niijíp wut jī:

—Maá, ma booaíhna, weemdíh ma jéih booaana caá, Jesúsdiñ át niijíp wut jī.

³—**¡Jáú! Wēinit meemdíh wā booaana caá**, caandíh teo jáhanit, át niijíp wut jī.

Páant Jesús ā niijíchahjeh, ā moopát át ñuumáh bejep wut jī.

⁴—**Meemdíh wā booaatjidih bitadih ma naóhca bojoó. Páñih naóhcan, sacerdotedihjeh naáwádih ma bejeé. Caanná juibínit, míih bácah ā ñuumátjidih ma jéutú. Moisés ā wutatji pah sacerdotewā ī cáo wúhat pínah niijná, chéne jopwádih ma wūhú, Dios meemdíh ā booaatjidih ī jéihyat pínah niijná. Túttimah, ma déewájeéh ma jwúub jumuchah, ā túibipna caá,**^h Jesús caandíh át wēp niijíp wut jī.

Soldadowā ī maáhdih teo wūhndih Jesús ā booaat*(Lc 7.1-10)*

⁵Túttimah, Jesús Capernaum tútchina ā juibínachah, Romano cien soldadowā ī maáh ā pebh juibínit, nin pah caandíh át niijíp wut jī:

⁶—Maá, weemdíh ma teo wáacá. Weemdíh teo wūhni bádí wunna, wíih muúboó ā lajna caá. Áñh bácah jwioní ā jumuchah, bádí tubanit, ā jéih bejcan caá, Jesúsdiñ át niijíp wut jī.

⁷—**Caandíh booaanadih wā bejmi caá**, Jesús caandíh át níj jepahap wut jī.

⁸⁻⁹—Obohjeéhtih, Maá, wíih muúná ma bejcah, ā túimi nacaá. Weem cháñ wēpni ma jumuchah, ‘Wíih muéndíh ma waád jūúwú’, niijní dée niñcan caá. Ma naáwáchahjeh, weemdíh teo wūhni ā boobipna caá. Wā chah jumñit bita maáta weemdíh ī wutna caá. Weembút soldadowādiñ wutni caá. Bífcdih ‘Ma bejeé’, wā niijíchah, ápi bejna caá. Bífhdiñ ‘Ma jūúwú’, wā niijíchah, ápi jūóhna caá. ‘Nindih ma chájaá’, wā niijíchah, páant ā chájna caá. Weém wutni jumna, meembút wutni ma jumatdih wā jéihna caá. Ma wutat pahjeh weemdíh teo wūhni ā boobipna caá, soldadowā ī maáh Jesúsdiñ át niijíp wut jī.

¹⁰Páant ā niijíchah jói wēinit, Jesús ájeéh péenitdih nin pah át niijíp wut jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nin soldadowā ī maáh judío niñcan yuhna, Diosdiñ ā túi jenah joiná caá. Caandíh teo wūhndih wā booaat pínahdiñ át jéihyep taga. Weemdíh caán ā túi jenah joyát pah, ded judío bíic yoobó jenah joinídiñ wā en jwuhcan caá. ¹¹Yeebdíh wā naóhna caá. Péeni láa bita judíowā niñcannit, niñat baácdih moón Diosdiñ túi jenah joinít, jeáboó Dios ā maáh jumupna dawá ī juibíbipna caá. Caanná jumñit, Abraham, Isaac, Jacob bífcdih ī jeémpbipna caá.¹ ¹²Obohjeéhtih, judíowā Dios ā maáh jumupna bejñit déejidih, yeejép dupúnapboó ā wahbipna caá.

Caanná ā wahnitboó búdí jígahnit, íih maodíh ī néeh chāác jūibípna caá, Jesús āt niijíp wut jī.^j

¹³Páant queétdih níj péanit, soldadowā ī maáhdih nin pah āt jwúub niijíp wut jī:

—Míih muuná ma jwúub bejeé. Meemdíh teo wūhni booni ā jumna caá. ‘Jesús caandíh ā booabipna caá’, ma níj jenah joyát pahjeh ā yapna caá, Jesús caandíh āt niijíp wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, áih muúboó jumni caandíh teo wūhni āt boonap wut jī.

Pedro chudhdih Jesús ā booaat

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴Páant níj péanit, Jesús ā bohénitdih āt jwúub numah bejep wut jī, páant muntih. Pánih bejna, Pedroíh muuná juibínit, it waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Pedro chudh búdí pahat wunna, mi ñajat chóoboó mi ñajachah, Jesús āt enep wut jī. ¹⁵Pánih ennit, míh téihyadih ā teo jáhanachahjeh, pahat āt dúucach bejep wut jī. Páant ā dúucuchah joinít, caántboó ñah ñuhnit, Jesúsdihi jeémát mit wūhup wut jī.

Dawá wunnitdih Jesús ā booaat

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶Tōo ñáh jūúwúchah, dawá nemép caolih jumnitdih ī chéenwā Jesús ā jumni muú jóocmant it ub juibínap wut jī. Páant ī ub juibínachah ennit, Jesús wā it bac bejep wut jī. Pánih bac bejnit, Jesúsboó nemépwādihi ā bac bejat túutuchahjeh, cáacwāíh bácahmant it bac bejep wut jī. Bitá tubúp chūúhntidihbut Jesús āt booa beedánap wut jī. ¹⁷Páant ā chājachah, Dios naáwátidih naóh yapani Isaías ā niijátji pah āt yapap wut jī. “Jwī tubúp chūúátidih, jwī wunatdihbut jígah ennit, āt boonanap taga”, Isaías āt níj daacáp tajī.^k

Biquína Jesúsdihi ī péeihat

(Lc 9.57-62)

¹⁸Dawá Jesús pebh ī juí ñuhuchah ennit, Jesús ā bohénitdih nin pah āt niijíp wut jī:

—Chóbe conanaáboó jwī chūuh bejjíh, āt niijíp wut jī.

¹⁹Páant niijnít, jélitna ī dei bejechah, Moisés ā wutatjidih bohéni Jesúsdihi jwááhnit, nin pah āt niijíp wut jī:

—Bohéní, deyoób ma bejechah, weembát majeéh wā bejmi caá, āt niijíp wut jī.

²⁰—Jia mujiowá íih muú pínah ítnadihi ī bíbohna caá. Jwébehwābut íih yécanadihi ī bíbohna caá. Obohjeéhtih, weémboó nihat cáacwā úud jeéné, wíih muujéh pohba wā bíbohcan caá. Pánihna, wājeéh ma jūúwúchah, búdí buwat meemdíhbut ā jumbipna caá, Jesús caandíh āt níj jepahap wut jī.

²¹Páant ā niijíchah joinít, bíh jwuh nin pah āt niijíp wut jī:

—Maá, majeéh weembát wā bejmi caá. Obohjeéhtih, wā bejat pínah játih wā íp ā wunuchah, áih bácahdih wā yohat pínah niijná, ‘Ma chāo jwúuhú’,

weemdíh ma niijí. Á wunuchah yoh péanit, majeéh wā bejbipna caá, át niijíp wut jī.

²² —Weemdíh náahcannit wunnit panihnit jumna, queétboó wunnitdih í yoho naáh. Oboghjeéhtih, meémboó wājeéh jumni pínah buu ma jūúwú, Jesús caandíh át niijíp wut yuh jī.

Búdí johlit nolihtdihbut ā yayaát

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Páant níj péanit, jélitboó dei juibínit, búdí jāá chóodih ā bohénitdih át numah waadáp wut jī. ²⁴ Íimdih í chúuh bejchah, Jesúsboó át ūwah bejep wut jī. Pánihna, íim tac yoób í buug lājachah pohba, Jesús ā ūwat pónih, búdí johlit át jūúwú wut jī. Páant búdí noliht ā jumuchah, ít daábíhip wut jī.

²⁵ —¡Maá, jwiítidih ma teo wáacá! ¡Daabná caá jwí chājap! ít níj wucup wut jī.

²⁶ Páant í níj wucuchah, jáanit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—¿Dépanih tīgáá búdí ní ūum? Weemdíh túi jenah joiná, nīta ūumcan tagaá, át niijíp wut jī.

Páant niijnít, nah nūhnit, johlit, nolihtdihbut jūihnit, “Ma yayaá”, át niijíp wut jī. Páant ā niijíchahjeh, johlit nolihtbut bícmantjeh át yayáh bejep wut jī. ²⁷ Páant ā yapachah, en wáhi bejnit, queétjeh nin pah ít míc niijíp wut jī:

—¿Dedé cáac tīgáá nin? Á naáwáchahjeh, johlit, nolihtbut ā yayáh bejna caá, ít niijíp wut jī.

Gadara baácđih moón nemép caolih jumnitdih Jesús ā booaat

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Páant ā yapat túttimah, Gadara baácna ít chúuh juibínap wut jī. Caanná í chúuh juibínachah, chéne neoná cáac yohopmant Jesúsđih ít jwááh dei jūúwú wut jī. Queét nemép caolih jumnit, tubit tac behnit í jumuchah, caanná cáacwā ípí bejcap wut jī. ²⁹ Pánihna, Jesúsđih jwááh dei juibínit, nin pah ít níj naacáp wut jī:

—¿Meém Dios wúúh, dépanih chājadih jūóh tīgáá ma chāj? ¿Dios ā peéh chājat pínah ā judh jwuhuchah yuhna, játih jwiítidih peéh chājadih jūóhñit beé ma chājap? ít niijíp wut jī.

³⁰ Yúúpbit dawá momo muuwā bid jeémpna ít chājap wut jī. ³¹ Pánihna, queétdih ennit, nemépwa nin pah Jesúsđih ít niijíp wut jī:

—Jwiítidih bacat tútna, cot muuwāđih ma waadát tútú, ít niijíp wut jī.

³² —Júu, caán láa bácah ní bejeé, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, queét cáacwáíh bácahmant bacnit, muuwāđih nemépwa ít waadáp wut jī. Páant í waadáchah, wépép náó dei bej, ímna buug báah bejnit, muuwā ít chíic wun beedáh bejep wut jī.

³³ Páant í yapachah enna, búdí ūumnit, queét muuwāđidih en daonítboó íih tútchina ít náó jweí jwúub bejep wut jī. Pánih náó jwúub juibínit, muuwā ded pah í yapatjidi, nemép caolih jumnitdihbut ded pah Jesús ā booaatjidi ít naóh peeté p wut jī. ³⁴ Páant í naáwáchah joinít, nihát caán tútchidih moón Jesúsđih enedih ít bejep wut jī. Pánih juibínit, caandíh náahcan, íih baácmant Jesúsđidih ít jwúub bejat tútup wut jī.

Jéih yoocannidih Jesús ā booaat

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

9 ¹Páant ī jwúub bejat túutuchah joinít, íih jāáj chóona waadnít, Jesús wā it jwúub chúuh bejep wut jī. Pánih chúuh bejnit, Jesús āpí juibíni tútchina it jwúub juibínah wut jī. ²Caanná ī juibínachah, caanjíh moón jéih yoocannidih ā ñajat chóojih Jesús pebhna it beo juibínah wut jī. “Jesús nindih ā jéih boobipna caá”, it níj jenah joyóp wut jī. Páant ī níj jenah joyátdih jéihnit, jéih yoocannidih nin pah Jesús āt niijíp wut jī:

—Ma weñeé. Ma yéejatdih meemdíh wā yohna caá, āt niijíp wut jī.

³Páant ā niijíchah joinít, biquína Moisés ā wutatjidih bohénit nin pah it níj jenah joyóp wut yuh jī: “Diosjeh yéejatdih ā jéih yohna caá. Nin cáacjeh jumna yuhna, páant niijná, ‘Dios wā jumna caá’, níj yeena caá ā chājap”, it níj jenah joyóp wut jī. ⁴Páant ī níj jenah joyátdih jéihnit, nin pah Jesús queétdih āt niijíp wut jī:

—¿Dépanih tigaá páant yeejép ñi jenah joí? ⁵‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā niijíchah joinít, weemdíh jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi níj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ñah ñuhnit, ma yáac chūi bejeé’, wā niijíchah, caán ā bejchah ennit, wā niiját yoobópdih ā jumatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat wā bíbohatdihbut ñi jéihbipna caá. ⁶Weém nihāt cáacwā úud jeñé, nin baácdih moondíh jéih boooanít, ī yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Pánih tibeé Dios weemdíh ā wah deyanap jī, cáacwā ī yéejatdih wā yohat pínah niijná. Pánihna, caán wēpatdih wā bíbohatdih yeé ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj júutbipna caá, āt niijíp wut jī.

Páant níj péanit, jéih yoocannidih nin pah āt niijíp wut jī:

—Ma ñah ñuhú. Ma ñajat chóodih ubnit, míh muúboó ma jwúub bejeé, āt niijíp wut jī.

⁷Páant ā niijíchah joinít, jéih yoocanniji ñah ñuhnit, áih muúboó āt jwúub bejep wut jī. ⁸Páant ā boooanachah ennit, cáacwā it en wúhi bejep wut jī. Pánih en wúhi bejnit, Dios Jesúsdi bádí wēpat ā wúhatdih jéihnit, Diosdih bádí it wēi naáwáp wut jī.

Jesús Mateodih ā jūúwát túutat

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹Pánih booa péaniji caán muumánt bac bejnit, Jesús ā bohénitdih āt jwúub numah jib bejep wut jī. Pánih bejnit, caanmánt jūóhnit, weém Mateo pebh ī juyúp jī. Romanowā ī maáta ī uúbát túutni dinerodih uúbh wúhni wā jumup jī. Pánihna, caán láa wíh tewat tólihboó wā chúudup jī. Caanjíh wā chúuduchah ennit, nin pah weemdíh Jesús ā niijíp jī:

—Wajeéh ma pée jūúwá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinítjeh, ñah ñuhnit, ájeéh wā bejep jī.

¹⁰Túttimah, Jesús wádi wíh muúboó numah jeémédih wā bejep jī. Weem páh dawá dinerodih uúbh wúhnitdih, bita “Yeejép wā caá”, ī niijnítidihbut wā numah jeémép jī. ¹¹Páant queét bícdih jwí jeéméchah ennit, biquína fariseowā jwít Jesús ā bohénitdih nin pah ī níj jūihñup jī:

—¿Dépanih tigaá ñíih bohéni dinerodih wúbh wūhnit, yeejép chājnit bícdih ā jeémp? ī niijíp jī.¹

¹²⁻¹³ Páant ī niijíchah joinít, Jesúsboó queét fariseowādhin nin pah ā niíf jepahap jī:

—Tubúp chūúhcanit cohnidih ípí bidcan caá. Wunnitjeh caá caandíh ī bidip. Pánihat pah ‘Weém yéejat wihcani caá’, niíf jenah joinít, teo wáacni pínahdih ípí bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wā yéejatdih jígahnit, wā túut nuúmíhna caá’, niíf jenah joinít caá teo wáacni pínahdih ī bidip. ‘Jwiít yeejépwa caá’, niíf jenah joinítidihjeh teo wáacadih wā jūúwúp be, ī yéej chājatdih cádahnit, táiniboodíh ī túut nuumát pínah niijná. Dios naáwátdih naóh yapani ā niíf daacátjidih yeebdíh jéihyat caá náahap. ‘Nuúhpwādhin ñi mao cáo wūhatdih weém wā náahcan caá. Obohjeéhtih, bitadih ñi jígah en teo wáacatdih caá yeebdíh wā náah yacap”, Dios ā niijná caá’, āt niíf daacáp tají.^m Caán ded pah ā daacátjidih jéihyat túut niijná, ñi jwúub bohénaá. Caán ā daacátji pah, jígah ennit, weém cáacwādhin teo wáacadih wā jūúwúp be, ā niijíp jī.

Jeémp jwuhcatdih Jesúsdihi ī wúbh joyát

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Túttimah, Juan Daabáni ā bohénitboó jwí pebh juinít, nin pah Jesúsdihi ī niíf wúbh joyóp jī:

—Jwiít Juan ā bohénit, jwí nuowā ī wutat pah jwípi jeémp jwuhcan caá. Fariseowābut bíic yoobó ípí chājna caá. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh ī jeémp? Jesúsdihi ī niijíp jī.

¹⁵ —Nin pah caá ā jumup: Téihya chéoni ā numah jeémpnit bícdih ā jum jwuhchah, jígahcan, ípí túi wēi jeémpna caá. Obohjeéhtih, caán téihya chéonidih bita ī ub bejat túttimah, jígahnit, āta jeémp jwuhcan tagaá. Weém caán téihya chéoni panihni wā jumna caá. Pánihat pah tigaá wā bohénit wājeéh jumna, wēinit, páantjeh ī jeémpna caá. Obohjeéhtih, bita weemdíh ī ub bejat túttimah, wā bohénitjeéh wā wihcah, caán láa jígahnit, ī jeémp jwuhcan niít, Jesús queétdih ā niijíp jī.

¹⁶ Pánihna, ded pah jwí nuowā ī wutatji áih jáap bohéátjīh fariseowā ī widíhichah enna, Jesús queétdih nin pah ā jwúub niíf bohénap jī: “Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojīh máa yégueh chóodih nah wai búudhdāt ā náahcan caá. Páant ñi chājachah nihna, caandíh ñi chocat túttimah, jínt bejna, máa chóodih chah āta yewa tagaá. Páant tigaá jwí nuowā ī naáwátjidih wíih jáap bohéátjīh wid naóhcat caá náahap. ¹⁷ Pánihat dée, pah jwuhcanni iguíf macdih nuúhp chóojīh ī chājnjīi máa wuh wuúhdih yáacat ā náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguíf mac pahna, máa wuh wuúh jéih yúuhcan, āta yewah bej tagaá. Páant ā yewechah, chénat pah āta buud tágaá. Pánihna, jáap macdih, jáap wuh wuúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguíf mac, caandíh yáacni chóobut ā túi jumbipna caá. Pánihat pah, wíih jáap bohéat jwí nuowā ī naáwátjijīh wid naóhcat caá náahap”, ā niijíp jī.

Āih yégueh chóodih juí, teonih, Jairo nuumdíhbat Jesús ā booaat
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Wíih mǎúboó páantjeh jwǐ jumuchah, jwiǐt judíowǎ jwǐ míc wáacat mǎdíh en daonít ĩ maáh ā waád juyép jǐ. Waád juinít, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, nin pah ā niijíp jǐ:

—Wā nuúm jáantjeh mi wunah bejep be. Obohjeéhtih, caántdih ma teo jáha booaat túut niijná, wájeéh ma jūwú. Páant ma teo jáhanachah, mi jwúub boobipna caá, Jesúsdih ā niijíp jī.

¹⁹ Páant ā niijíchah joinít, Jesús wíih muúboó jeémp chúudniji, ñah ñuhnit, ájeéh ā bac bejep jī. Jwiít ā bohénitbut íjeéh jwí bejep jī. ²⁰⁻²¹ Pánih bejnit, namadíh jwí bejechah, cáacwā cātfh bífh wili wunnih mit jumup tajī. Caánt doce jópchí mácanih panihah wunnih, “Jesúsí yégueh chóodihjeh juibí teona, wā boobipha caá”, mit niíf jenah jóyop wut jī. Páant niíf jenah joinít, Jesús táahmant júóhnit, áih yégueh chóo yapatbitdih mit juí tewep tajī.

²² Páant mi jaí tewatdih jéihna, tac púud ennit, Jesús caántdih nin pah á niijíp jĩ:

—Nuumú, ma weñeé. Weemdíh tái jenah joinít, ma boona caá, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíahjeh, mit boonap tajĩ.

²³Táttimah, jwiít Jesús bíicdih maásh muná jwí waád juibínáp jí. Pánih waád juibínit, chíó póojnitdih, dawá ñaac jüínitdihbut jwí enep jí. ²⁴Páant í juúchach ennit, Jesús queétdih nin pah ã niijíp jí:

—Yeéb ñi bac bejeé. Mi wuncan caá. Ñona caá mi chājap, ã niijíp jĩ.

Páant ā niijíhah joinít, “Nih yáana caá ā chájap”, niijnít, cáacwā caandíh ī dehwep jī. ²⁵Pánihna, queét ī bac bejat túttimah, wunnih pebhna waad béjnit, míh téhyadih Jesús át tewep wut jī. Páant ā tewechahjeh, boonit, mit ñah ñuhup wut jī. ²⁶Jócmant ñuhnit caántdih ā booaat doonádih joinít, caán tútchidih moondíh īt naóh peetép tajī.

Chénewã jáih encannitdih Jesús ã booaat

²⁷Caanjíh jumnitji jwúub jibidih jwī bejechah, chénewã jéih encannit neoná jwiútdih péé bejnit, nin pah ī niíj ej ñaacáp jī:

—iDavid juima, Dios ã wahni, jwiít dih ma jí gah enee! i niijíp jĩ.

²⁸ Páant ĩ nĩj ej ñaacáchah, jwĩt Jesús biĩcdih biĩh muúboó jwĩ waad béjep jĩ. Páant jwĩ waad béjechah, queét jéih encannitbut ĩ ñuún waad juyúp jĩ. Páant ĩ waad juyúchah ennit, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jĩ:

—‘Jwiít dih ā jéih booami nacaá’, ¿weemdíh ñi niíj jenah joí niít? ā niíjíp jĩ.

—Páant tigaá jwĩ niíj jenah joyóp, caandíh ĩ niíj jepahap jĩ.

²⁹ Páant ĩ niĭj jepahachah joinít, ĩih quíibdiĥ teo jáhanit, nin pah ā niijíp jĩ:

—‘Páant ã chãjbipna caá’, ñi niíj jenah joyát pahjeh tigaá wã chãjbip, ã niijíp jĩ.

³⁰Páant ā niijíhahjeh, ī jéih enep jī, buca. Pánih booanít, Jesús nin pah
queétdih ā jwúub niijíp jī:

—Weém buutéh yeebdíh wā booaatdih bitadih ñi naóhca bojoó, ã niijíp jĩ.

³¹ Páant ā niijíchah yuhna, bac bejnit, queétdih ded pah ā booaatjidih nihat pebhboó it naóh peetép taji.

Jéih wéhecannidih Jesús ā booaat

³² Páant ī bac bejchah, Jesús pebh nemép jumnidih bita ī ñahwat ub waád juyúp jī. Caán nemép caandíh át jéih wéheat tútucap tajī. ³³ Páant ī ub juyúchah ennit, Jesús nemépdih ā bacat tútup jī. Páant ā bacat tútuchahjeh, jéih wéhecanniji ā jwúb wéhenap jī. Caandíh ennit, nihat ī en wúhi bejep jī.

—Nin pah yapatdih nihat jwiít Israel baácdih moón jwípí encan jī! ī míc niijp jī.

³⁴ Obohjeéhtih, fariseowā mácah ī míc niíf wéhenap jī.

—Nemépwā ī maáh ā wépatjīh caá nemépwādh ā bacat tútup, ī míc niijp jī.ⁿ

Jesús cáacwādh ā jígh enat

³⁵ Pánihat túttimah, nihat botoni tútchina, dahwani tútchinadihbut bohé jibidih bejna, Jesús jwiítidih ā numah bejep jī. Tútchina yoobó naóh jib bejna, jwiít judíowā jwī míc wáacat múná waadnít, Jesús ápi bohénap jī. Dios ā maáh jumat túini doonádih naóhni, nihat caanjīh moón tubúp chúúhnihtidibut ápi booaap jī.^o ³⁶ Pánih bejna, dawá cáacwā ovejawādh en daoní wihcat pah yeejép yapnit, moh yéejnit ī jumuchah ennit, Jesús queétdih búdí át jígh enep jī.^p ³⁷ Pánih jígh ennit, jwiít ā bohénitdih nin pah ā niijp jī:

—Jóo dajat láa búdí tewat ā jumuchah yuhna, teonitboó daocánnitjeh ī jumna caá. Pánihat pah, túini doonádih joinít pínah dawá ī jumuchah yuhna, queétdih naóhni pínahboó daocánnitjeh ī jumna caá. ³⁸ Pánihna, túini doonádih chah dawá bohénitdih ā wahat pínah niijná, Diosdih ñi uúbú, ā niijp jī.^q

Jesús doce ā naáwát túutnit pínah ī wútna

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

10 ¹ Túttimah, jwiít doce ā bohénitdih bid bojnít, nemépwādh bacaat pínah wépat, nihat wannitdih booaat pínah wépatdihbut jwiítidih ā wúhup jī.

² Nin caá jwiít Jesús ā bohénit, ā naáwát túutnit pínah jwī wút: Simón ā jumup jī. Caandíh Pedro Jesús ā wút búudhdup jī. Á úud Andrésbut ā jumup jī. Santiago, ā úud Juanjīhbut ī jumup jī. Queét chénewā Zebedeo weh ī jumup jī. ³ Felipe, Bartolomé, Tomás, weém Mateobut jwī jumup jī. Weémboó Romanowā ī maáta ī uúbát túutni dinerodih uúbh wúhni wā jumup jī. Bífh Santiago, Alfeo wúúhbut ā jumup jī. Tadeo, Lebeo ī niíf wút búudhnihtibut ā jumup jī. ⁴ Bífh Simón, Celote wút jumni poómpdih bóobut ā jumup jī. Judas Iscariote, Jesúsdiht eníhcannitdih duó wáini pínahbut ā jumup jī.

Jesús doce ā bohénitdih ā wahat

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Jwiít doce ā bohénitdih ā wépatdih wúh, bífh tútchinaboó wahna, ded pah jwī chájat pínahdih nin pah Jesús jwiítidih ā niíf naáwáp jī: **“Judíowā**

n 9.34 Mt 10.25; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15 **o** 9.35 Mt 4.23; Mr 1.39; Lc 4.44 **p** 9.36 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mr 6.34 **q** 9.37-38 Lc 10.2

nihcannit pebhna ñi bejca bojoó. Samaria baácboobút ñi bejca bojoó. ⁶Diosdih jéihcannit jumna, buudnít ovejawā panihnit ī jumuchah, judíowā pebhboojéh ñi bejeé. ⁷‘Dios maáh ā jumatdih ā júutat pínah bahnijeh ā judhna caá, queétdih ñi niíf naáwá. ⁸Pánih naóhna, bácah moópnit, dawá tubúp chūúhnit, wunah bejnitdihbut ñi booanaá. Nemép caolih jumnitíh bácahmant nemépwādh ñi bacanaá. Páant ñi chājat pínah wēpatdih yeebdíh wā wūhna caá. Jíib náahcanjeh yeebdíh wā wūhat pah muntih, yeebbút bíic yoobó jíib náahcanjeh cáacwādh ñi teo wáacá.

⁹‘Pánih bejna, dinerodih ñi ub bejca bojoó. ¹⁰Wuh wūúh, túut nuumát pínah camisa, zapatos ub bejcan, íoh cajat nahdihbut ñi ub bejca bojoó. Ñi dúwát chóojeh ñi duo béjeé. Ñi bohénit pínahboó yeebdíh ī numah jeempbipna caá. Ñi duoní chóo ā moopóchah, queétoó ñi túut nuumát pínah chódihbut ī wūhbipna caá. Queétdih ñi teo wáacat jíib, páant caá yeebdíh ī chājipna caá.’^f

¹¹‘Caán tútchina juibínit, caán tútchidih jum jwuhna, yeebdíh wēi jwāáhnitíh muudíhjah ñi chāo jwúhuú. ¹²Íih muuná waad béjnit, ‘Dios ā túyat ñijeéh ā jumá naáh’, caán muudíh moondíh ñi niijí. ¹³Páant ñi niijíchah, túinit ī jumat jíib, Dios ā túyat íjeéh ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, táicannit ī jumuchah, páant ñi niijíchah yuhna, Dios ā túyat íjeéh ā wihcan níit. ¹⁴Yeebdíh náahcan, ī jóífhcah, caán muumánt ñi bac bejeé. Bac bejnit, queétdih Dios ā yohat pínahdih júutat túut niijná, níih zapatosdih too dugnit, caán jumni becchídih ñi péoh mao yoh jéenanaá. Pánihna, caán tútchidih moón yeebdíh ī náahcah, bíic yoobó muntih queétdihbut ñi chāj júutá.^s ¹⁵Yoobópdi h yeebdíh wā naóhna caá. Peéh chājni yeó jáapdi h Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moondíhbut Dios búdí ā peéh chājipna caá.’ Obohjeéhtih, queétdih ā peéh chājat chah, yeebdíh náahcannitboodíh ā peéh chājipna caá’, jwiítdih ā niijíp jíi.”

Jesúíhwādh bita yeejép ī chājat pínah

¹⁶“;Weemdíh ñi túi joyoó! Yeéb ovejawā panihnitdih jiwá panihnit pebhboó wā wahna caá. Pánihna, jopwā pah tac behcannit, maiwā pah ñi túi yap náhninaá.^v ¹⁷Íñi túi chāja chaáh! Yeebdíh enfhcannit ñi maátadi h ī wūhbipna caá. Jwiít judíowā jwí míic wáacat muéboó waadnít, yeebdíh ī pūibipna caá. ¹⁸Wíihwā ñi jumat jíib, caán tútchinadi h moón ī maáta pebhna, chah wēpnit maáta pebhna but yeebdíh ī ub bejbipna caá. Caanná ī ub bejchah, queé to maátadi h, judíowā nihcannit maátadi hbut wíih táini doonádh ñi naóhbipna caá. ¹⁹Páant maátadi h ī wūhuchah, ‘Ded pah wā niiját pínahdih wā jéihcan níit’, ñi niíf jenah joicá bojoó. Yeebdíh ī wūbh joyóchahjah, ñi niiját pínahdih Dios yeebdíh ā jéihyabipna caá. ²⁰Páant ā jéihyanachah, queétdih jepahna, yeéb ñi jenah joyátjijeh ñi jepahcan níit. Dios jwí íip ā jenah joyátdi h Táini Espírituboó yeebdíh ā naáwát túutbipna caá.^w

²¹‘Caán láa, det wíihwā ī jumat jíib, bíic weh jumna yuhna, maátadi h naóh yacnit, ā déedih ā mao yohat túutbipna caá. Í mána ī wehdih, ī

r 10.10 1Co 9.14; 1Ti 5.18 s 10.14 Hch 13.51 t 10.15 Gn 19.24-28; Mt 11.24

u 10.7-15 Lc 10.4-12 v 10.16 Lc 10.3 w 10.17-20 Mr 13.9-11; Lc 12.11-12; 21.12-15

wehboó ī mánadihbut ī mao yohat túutbipna caá.^{x 22} Pánihna, yeéb wíihwā ñi jumat jīb, nihat yeebdíh ī eníhcan níft. Páant ī eníhcah, yeebdíh yeejép ī chājachah yuhna, weemdíh páantjeh ñi cádahcah, yeebdíh wā túi ubbipna caá, wā íp pehbboó ñi túi jumat pínah niijná.^{y 23} Wíih túini doonádih ñi naáwát jīb, bíc tútchidih moón yeebdíh ī yéej chājachah, bíh tútchina jwei béjnit, caanjíh moondíhbut ñi naáwá. Yoobópdihi yeebdíh wā naóhna caá. Nihat Israel baácboó jumni tútchinadihi moondíh ñi naóh beedáat pínah játih, weém nihat cáacwā úd jeñé nin baácboó wā jwáub dei jūóhbiipna caá.

24 “Jáap jéihni caandíh bohéni chah niican caá. Bíc yoobó teo wühniibut ā maáh chah niican caá.^{z 25} ‘Ded pah weemdíh bohénidih ā yapat pah muntih weemdíhbut ā yapbipna caá’, jáap jéihnidih níj jenah joyát caá náahap. Teo wühniibut ‘Ded pah wā maáhdih ā yapat pah muntih weemdíhbut ā yapbipna caá’, níj jenah joyát caá náahap. Obohjeéhtih, ‘Wā maáh chah jumna, caandíh yeejép ā yapat pah weémboodíh ā yapcan níft’, níj jenah joicát caá náahap. Weém muú mínah panihni, yeébboó wā pebh moon pánihnit ñi jumna caá. Pánihna, cáacwā weemdíh ‘Beelzebú caá’, niijná, yeéb wíihwādihibut bíc yoobó yeejép ī niijbípna caá”, Jesús jwiítdih ā niijíp jī.^a

¿Deddih tigaá úumat náah?

(Lc 12.2-7)

26 “Buu láa cáacwādihi wíih túini doonádih ñi naáwáchah yuhna, joíhcan, bita ī encah, yeebdíh yeejép ī chājbiipna caá. Pánih yeejép ī bih chājachah yuhna, túttimah nihat ī túi jéihbiipna caá. Yeebdíh yeejép chājnitdih ñi úumca bojoó.^{b 27} Pánihna, buu ded pah yeebdíhjah wā bohéatdih túttimah dawá cáacwā cātíh úumcanjeh ñi naáwá. 28 Cáacwā yeebdíh maona, níih bácahdihjah ī mao yohna caá. Obohjeéhtih, níih caoliidih ī jéih maocan caá. Pánihna, det yeebdíh mao yohíhniitdih ñi úumca bojoó. Obohjeéhtih, Diosboodíh caá úumat náahap. Caanjéh tigaá níih bácahdih, níih caoliidihbut iiguípna ā jéih yohna caá.

29 “Chéne jwébehwābit bainfbítjeh ī jīb jumuchah yuhna, bíicbitdih Dios ā buudácan caá. Dios ā wutcah, caanbít ā wuncan níft. 30 Níih waó yoócnadihi Dios jenah en beedáni jumna, ded pah ñi jumatdihbut ā túi jéih beedána caá. Pánih jéih beedána, yeebdíh ā túi jéih en daoná caá. 31 Jwébehwādihi ā oyat chah, yeébboodíh ā oina caá. Pánih oinit, ā en dawátidih jéihna, ñi náhni dahwaca bojoó”, Jesús ā niijíp jī.

“Weém Jesúh caá”, úumcanjeh, niiját

(Lc 12.8-9)

32 “ ‘Weém Jesúh caá’, ded bitadihi ā niijícah, weembút caandíh ‘Caán wíih caá’, wā íp jeáboó jumnidih wā niijbípna caá. 33 Obohjeéhtih, ded wíih jumna yuhna, ‘Weém Jesúh niican caá’, bitadihi ā niijícah, ‘Caán wíih niican caá’, weembút wā ípdih wā niijbípna caá”, Jesús ā niijíp jī.^c

x 10.21 Mr 13.12; Lc 21.16 y 10.22 Mt 24.9,13; Mr 13.13; Lc 21.17 z 10.24 Lc 6.40; Jn 13.16; 15.20 a 10.25 Mt 9.34; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15 b 10.26 Mr 4.22; Lc 8.17 c 10.33 2Ti 2.12

Jesús cáacwādh chéne poómp ā chājat

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “¿Ded pah tigaá yeéb weemdíh ñi niíf jenah joí? ‘Áih doonádih joinít, nihah cáacwā túi bícdih ī jumbipna caá’, ¿ñi niíf jenah joí niít? Obohjeéhtih, pániñcan caá. Cáacwā wā bohéatdih ī joyát túttimah, biquína wā naáwátidih ī túi wēi joyóchah, bitaboó caandíh jepahcan, queétdih ī en jūihbipna caá. ³⁵ Biquína behnit wā naáwátidih ī túi joyát jīb ī weh queétdih ī eníñcan niít. Behnit yaádh wā naáwátidih ī túi joyát jīb ī weh yatá queétdih ī eníñcan niít. Ī chudhna yaádh wā bohéatdih ī túi joyát jīb, ī weh áana yaádh queétdih ī eníñcan niít. ³⁶ Ded weemdíh jepahnidih ā déewā yoobát ī eníñbican nacaá. ^d ³⁷ “Ded weemdíh ā oyat chah ā mánadih, ā wehdih oina, wíih nihcan niít. ³⁸ Pániñna, cruzboó wūna, yeejép wā yapat pínah pah, ded wíih ā jumat jīb yeejép ā yapbipna caá. Pániñ yeejép yapatdih úmmit, jweiná, wíih nihcan niít. ^e ³⁹ Ded weemdíh túi jenah joicán, bíí déedih en ñinahnit, ā náahatdihjeh chājna, iiguípna ā bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded áih pínahdih jenah joicánjeh, wā weñat pínahdih chājniboó páantjeh wājeéh ā túi jumbipna caá”, Jesús ā niijíp jī. ^f

Jwiítdih jīb wūhat panihni

(Mr 9.41)

⁴⁰ “Det yeéb wíihwādh túi náahna, weemdíhbut ī náahna caá. Pániñna, weemdíh túi náahni weemdíh wahnidihbut ā náahna caá. ^g ⁴¹ Dios naáwátidih naóh yapani ā tewat jīb Dios caandíh ā túi chājipna caá. Á naáwátidih naóh yapani ā jumuchah enna, ded caandíh túi náahna, naóh yapanidih ā túi chājat pah Dios caandíhbut bíic yoobó ā túi chājipna caá. Ded túini ā jumat jīb, Dios caandíh ā túi chājipna caá. Túini ā jumuchah ennít, bíihboó caandíh túi náahna, túinidih Dios ā túi chājat pah, caandíh náahnidihbut bíic yoobó ā túi chājipna caá. ⁴² Ded wíih moh yéejni ā jumuchah enna, caandíh ā babhbat pínah, bainí mahjeh ā wūhuchah yuhna, ā teo wáacatbit jīb, Dios caandíhbut ā túi chājipna caá”, Jesús jwiítdih ā niijíp jī.

Juan Daabáni ā uúbh joyát tútat

(Lc 7.18-35)

11 ¹ Páant jwiít ā bohénitdih ā naóh péaat túttimah, caán baácdih bóo tútchinadih moondíh Jesús áih túini doonádih bohénadih ā bejep jī. Jwiítbut bíih tútchinadih moondíh bohénadih jwí bejep jī. ² Pániñ bejnitji jwí jwúub jayúchah, Jesús ded pah ā chājat doonádih Juan Daabáni nemat muúboó jumni át joyóp tají. Pániñ joiníji ā bohénitdih Jesús pebhna át wahap tají, caandíh ī uúbh joí enat pínah niijná. ³ Páant ā wahachah, jwí pebh jwinít, nin pah Jesúsdiñ ī niíf uúbh joyóp jī:

—Juan jwiítdih nin pah ā niíf uúbh joí enat tútatup be: “Wā túttimah bíih ā jūóhbipna caá”, ¿wā niijníji niít meém? ¿Wā niijníji ma nihcah, bíihdih pánat náah niít?” ā niijíp be, Jesúsdiñ ī niijíp jī.

⁴Páant ī niŋ wúbh joyóchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niŋ jepahah jī:

—Buu ded pah ñi joyátjī, ñi enatjidihbut Juandih nin pah niŋ naáwádih ñi bejeé: ⁵‘Jéih encannitjī, jéih joicánnitjī, jéih bejcannitjidihbut ā booana beé. Báčah moópnitjī, wunah bejnitjidih yuh buca ā booana beé.’^h Moh yéejnitdih ā túi ubat pínah doonádihbut naóhna ā chājap be.’ⁱ ⁶Pánihna, “Ded weemdfh túi jenah joí cádahcannidih Dios ā wēi enna caá”, Jesús ā niijíp be’, Juandih niŋ naáwádih ñi bejeé, ā niijíp jī.

⁷Páant ā niijíchah joinít, Juandih naáwádih ī jwúub bejep jī. Páant ī jwúub bejechah, Juan ded pah ā jumatdih dawá jwíjeéh péenitdih Jesús nin pah ā niŋ naáwáp jī: “¿Dedédih enedih bej tigaá ñipí chāj, muú wihcapboó bejna? ¿Jiwi jeémp yílíp déedih johlit ā joh jwejni panihnidih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, Juan pánihcan beé. Det biáboó ī naáwáchah yuhna, caánboó jwehcanjeh, yoobópdih ápi naáwáp wut jī.”⁸ Pánih jumnidih bidcan, ¿túini yégueh duonfidih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, túini yégueh duonít maátaih muúboó ípi jumna caá. Juanboó queét pah nihcan beé. ⁹Pánih jumnidihbut bidcan, ¿Dios naáwátidih naóh yapanidih enedih bejnit beé ñi chāj? Páant tigaá Juan ā jumup. Bitá naóh yapanit chah ā jumna caá. ¹⁰Juan ā jwíih naóh waáwát pínahdih jon játih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niŋ naóh daacáp taji:

‘Á wúúhdih Dios nin pah ā niijíp be: “Ma játih wā naáwátidih naóh waóhni pínahdih wā wahbipna caá, meémboó ma naáwáchah joinít, cáacwā ī jepahat pínah niijná”, Dios ā niijíp be’, át niŋ daacáp taji.

(Mal 3.1)

¹¹Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nihat bita chah Juan Daabáni ā jumna caá. Obohjeéhtih, páant ā jumuchah yuhna, Dios ā maáh jumupna ded oboh jumniboó Juan chah ā jumbipna caá.

¹²“Juan ā bohé jwíih láa buu láana, Dios ā maáh jumupboó dawá ī waadát pínahdih búdí ī bidna caá. Pánih bidna, Diosdih túi jenah joinít, yeó jáap jumap pah chah dawá waadná caá ī chājap. Obohjeéhtih, bitaboó páant ī waadátidih íijnit, queétdih ī jáhna yuh caá. ¹³Juan ā jūúwát pínah játih, nihat Dios naáwátidih naóh yapanitboó daácna, Moisésbut daácna, Dios ā maáh jumap pínahdih it naóh daacáp taji. Juanbut caandíhkeh muntih ā naóh bohénap be.’^j ¹⁴‘Dios ā wahní ā jūúwát pínah játih, Elías panihni ā jūóhbipna caá’, jon játih ī niijní tigaá Juan ā jumup. Pánihna, ‘Yoobópdih tigaá Juan ī niijní Elías panihni ā jumup’, yeebdíh niŋ jenah joyát caá náahap.’^k ¹⁵‘Ded molít jumna, ā túi joyó náah!’

¹⁶“Buu láa moón weemdfh jepahcannit nin pah ñi jumna caá: Yoahdih tíohnit wébít pah caá ñi jumup. Tíoh chúndnit, nin pah ípi niŋ míic jūihna caá: ¹⁷‘Jwí pelat póoj tíhwichah yuhna, yeébbó ñi búudíhcan beé. Wunnitdih jwí jūí tíhwichah yuhna, ñi jūí wáaquíhcan beé’, ī niŋ míic jūihna caá. ¹⁸Páant ī chājat pah, yeebbút bíic yoobó ñipí chājna caá. Juan Daabáni cáacwájeéh jeémpcan, poonidihbut ápi babhcap jī. Páant ā chājcah enna, ‘Nemép caolih jumni caá’, niŋ jūihnit, ā bohéatdih ñi joíhcap jī. ¹⁹Obohjeéhtih, weém, nihat cáacwā úud jeéé, cáacwájeéh jeémpnit, wápi babhna caá. Páant wā chājachah ennit, ‘Eneé. Nin búdí jeémpni, babh máihni

caá ā jumup. Romanowā ī uúbát túatni náodih uúbh wühnit, yeejép chäjnit biícđih ápi pej jumna caá, niŋ jühnit, weemdíhbut ñi jepahcan caá. Páant niŋ jühna, wébít pah caá ñi jumup. Obohjeéhtih, ded pah Dios ā wutat pah wā túi chājachah enna, ā jenah joyát yoobópđih ā jumatđih ñi jéihbipna caá”, Jesús queéđih ā niijíp jī.

Biíh tútchinadih moón ī jepahcat

(Lc 10.13-15)

²⁰Táttimah, biíh tútchinadih moón caandíh ī jepahcatji jíib, Jesús queéđih ā jühñup jī. Caán tútchinadih moón biíh tútchina chah Dios ā wēpatjīh Jesús ā chāj júutup yuh jī. Páant ā chāj júutuchah yuhna, ī yéejatđih ī cádahcap jī. Páant ī cádahcatji jíib nin pah queéđih ā niŋ jühñup jī: ²¹“*¡Corazín tútchidih moón yeejép ñi yapbipna caá! ¡Betsaida tútchidih moonbút yeejép ñi yapbipna caá! Ñíh tútchinadih Dios ā wēpatjīh búdí wā chāj júutup yuh be. Páant ā wēpatjīh wā chāj júutuchah enna, Tiro tútchidih moón, Sidón tútchidih moonbút ī yéejatđih cádahnit, túniboodíh ita tút nuum tagaá. Jígahna dawát chóo duonít, ī jígahatđih júutna, tuu jōóhjih ita míc waáh tagaá.*” ²²Nin pah yoobópđih yeebđíh wā naóhna caá: Peéh chājat yeó jáapđih Dios Tiro tútchidih moón, Sidón tútchidih moonđíhbut ā peéh chājat chah yeébboodíh búdí ā peéh chājipna caá. ²³Yeebbút Capernaum tútchidih moón, ‘Jwiít chah jumnit jwī jumna caá’, žñi míc niŋ jenah joí níit? Páant niŋ jenah joiná yuhna, oboh jumnit ñi jumbipna caá.^m Ñíh tútchidih Dios ā wēpatjīh dawá láa wā chāj júutuchah yuhna, yeéb weemdíh ñi jepahcap be. Sodoma tútchidih Dios ā wēpatjīh páant wā chāj júutuchah nihna, caán tútchidih moón ī yéejatđih ita cádah tagaá. Páant ī cádahachah, caán tútchi páantjeh āta jum tagaá.ⁿ ²⁴Yeebđíh yoobópđih wā naóhna caá. Peéh chājat yeó jáapđih Dios Sodoma tútchidih moonđíh ā peéh chājat chah yeébboodíh búdí ā peéh chājipna caá”, Jesús ā niijíp jī.”

“Wā pebh ñi choó jūúwá”, Jesús ā niiját

(Lc 10.21-22)

²⁵Caán láa nin pah Jesús jwī ípđih ā niŋ uúbup jī: “Paá, meém nihat baácđih moón, nihat jeáđih moonđíhbut ī maáh ma jumuchah, meemdíh búdí wā wēina caá. ‘Jwiít túi jéihnit caá’, niijníđih wā bohéatđih ma beh joyát tútucap be. Obohjeéhtih, jéih jwuhcannitboodíh mapí beh joyána caá. Páant ma chājachah, ‘Túina caá, Paá’, meemdíh wā niijná caá. ²⁶Páant tígaa, Paá, mapí wēi chājar”, ā niijíp jī.

²⁷Páant niŋ uúbh péanit, cáacwāboodíh nin pah Jesús ā niŋ naáwáp jī: “Dios wā íp nihat ā wēpat bíic yoobó weemdíhbut ā wühup be.^p Ded pah wā jumatđih wā ípjuh caá ā jéihyep. Biíh jéihni wiican caá. Pánihna, ded pah wā íp ā jumatđihbut weemjéh caá wā jéihyep. Det wā ñíonitđihbut wāpí bohéna caá. Jwiítjeh caá caandíh jwī jéihyep.^q ²⁸Yeéb nihat teo wēejníit, chodóp duonít paníhñit wā pebh ñi jūúwá. Páant ñi jūúwáchah, yeebđíh wā chooát tútupbipna caá. ²⁹Weém bíicđih túi bejnit, wā naáwátđih jenah joinít,

l 11.21 Is 23.1-18; Ez 26.1-28.6; Jl 3.4-8; Am 1.9-10; Zac 9.2-4 m 11.23 Is 14.13-15

n 11.23 Gn 19.24-28 o 11.24 Mt 10.15; Lc 10.12 p 11.27 Jn 3.35 q 11.27 Jn 1.18; 10.15

ni wēi jepahaá. Weém cáacwādh jígah ennit, oboh jumni pah queédih túi teo wáacni wā jumna caá. Páant wā jumatdih en yacnit, wā naáwátdih túi jenah joiná, túi choonít panihnít ni jumbipna caá.^{r 30} Pánih choonít jumna, wā weñat pínahdih ni chājachah, yeebdíh ā buocan níft. Búdí chodat panihnídih dawát tútcan, ni buwjáca naáhdih yeebdíh wā wutcan níft”, ā niijíp jī.

Chooát yeó jáapdih Jesús ā bohénit trigodih ī úuc jeémát

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

12 ¹Biíh chooát yeó jáapdih Jesús jwiítdih bohé bejna, trigo wáapdih ā numah chóop yap bejep jī. Pánih bejna, jwiíft ā bohénit nuugúp wunna, trigodih jwī úuc jeémép jī.^s ²Páant jwī úucuchah enna, jwíjeéh bejnit fariseowā íjnit, Jesúsdihi nin pah ī níj jūihñup jī:

—Jwiítdih ma joi jwúhuú. ¿Dépanih tigaá jwī chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénit ī teo? Pánih teona, Dios ā wutatdih yap yohna caá ī chājav, ī niijíp jī.

³⁻⁴Páant ī niijíchah joinít, “Wā bohénit ī yap yohcan caá”, niiját túut niijná, Jesús queét fariseowādh nin pah ā níj bóod chuñup jī:

—Davidji ā pej jumnitjīh nuugúp wunna, Dioíh muuná waadníft, sacerdotewā Diosdih ī wühnihi pandih íft jeémép wut jī. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewājeh ī jeémát pínah át jumup wut jī. Dios wutna, bitadihi caán pandih át jeémát tútcap wut jī. ¿Davidwā páant ī chājatjidihi Dios naáwátdih ī daácní núodih ni bohécannit jíf? Caán pandih ī jeéméchah yuhna, ‘Ni túi chājcan beé’, Diosboó át niijáp wut jī. Pánihat pah, buu nin trigodih úuc jeémpna, wā bohénitbut Diosdih ī yap yohcan caá.^t ⁵Nindihbut ni náhninaá: Dioíh muúboó teonit sacerdotewā jwī chooát yeó jáapdih ípí choocán caá. Páant ī choocán yuhna, Dios ā wutatdih yap yohnit nihcan caá. ¿Páant Moisés ā wutatjidihi ni bohécannit jíf?^u ⁶Yeebdíh nin pah níj naóhna caá wā chājav: Dioíh muudíh wēina, caán muúboó teonit ī choocáh enna yuhna, ‘Á túina caá’, nípi niijná caá. Obohjeéhtih, caán muudíh ni weñat chah weémboodíh weñat caá náahap. ⁷Dios naáwát nin pah ā niijná caá: ‘Nuñúpwādh mao cáo wūhat wā náahcan caá. Obohjeéhtih, bitaboodíh ni jígah en teo wáacat caá wā náahap’, Dios ā niijná caá.’ Páant ā niijátjidihi beh joiná nihna, wā bohénitdih níta jūihcan tagaá. Queét caandíh úuc jeémpna, yap yohna ī chājcan caá. Pánihna, queédih ni jūihñat ā túican caá. ⁸Nihat cáacwā úud jeñé, weemjéh tigaá chooát yeó jáapdih cáacwā ded pah ī chājav pínahdih wutni wā jumna caá, Jesús ā niijíp jī.

Téihya ágahnidih Jesús ā booaat

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹Páant níj péa, bejnit, jwī míc wáacat muuná jwiítdih Jesús ā numah waád juibínap jī. ¹⁰Caanjíh téihya ágahni ā jumup jī. Pánihna, fariseowāboó Jesúsdihi naóh yacat túut niijná, caandíh nin pah ī níj wúbh joyóp jī:

—¿Ma jenah joyóchah, jwī chooát yeó jáapdih Dios ā booaat túut níft? ī niijíp jī.

¹¹ —¿Ñíh oveja ítboó ā buug yácahah ennit, ñita jwáub ubcan taniít?^w
¹² Obohjeéhtih, oveja chah caá cáacoó ā jīb jumup. Pániha, chooát yeó jáapdih yuhna, cáacwādh Dios ā teo wáacat túutna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

¹³ Páant niij péanit, caán téihya ágahnidih nin pah ā niij wutup jī:

—Míih téihyadih ma yoo dāwúú, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, áih téihyadih ā yoo dāwúp jī. Páant ā yoo dāwúchahjeh, áih téihya ā túyah bejep jī. ¹⁴ Páant Jesús ā boonachah ennit, fariseowā ī íj bac bejep jī. Pánih íj bac bejnit, ded pah Jesúsdih ī mao yohat tútat tút niijná, ít míic wéhenap wut jī.

Jesús ded pah ā jumat pínahdih Isaías ā daacátji

¹⁵ Pániha, fariseowā caandíh ī mao yohíhatdih jéihna, Jesús jwiítdih bíaboó ā numah bejep jī. Páant jwí bejchah ennit, dawá jwiítdih ī péenap jī. Páant ī péenachah, nihat ī ub jūóhniit wunnitdih Jesús ā boonap jī. ¹⁶ Pánih boonit, ded pah ā chājatdih bitadih ā naáwát túutcap jī. ¹⁷ Queétdih boona, jon játih Isaías nin pah ā daacátji bíic yoobó ā chājap jī:

¹⁸ “Dios nin pah ā niijná caá: ‘Nin wā wahní, wā oini, weemdíh ā túi teo wūhuchah, búdí wā wēina caá. Caandíh Túini Espíritudih wā wūhbiipna caá, wā wēpat bíic yoobó caanbút ā bíbohat pínah niijná. Pánih jumnit, yoobópdiwā chājat doonádh nihat baácdih moonndih ā naóhbiipna caá.

¹⁹ Pánih naóhna, míic jūihcan, bitadih íjjacan, túinijeh ā naóhbiipna caá.

²⁰ Moh yéejnit panihnitdih jūihcanjeh, ā túi teo wáacbiipna caá. Bitá jghahnitdihbut ā weñabipna caá. Pánih jumna, cáacwā ī míic yéej chājatdih ámhniit, túinijeh ā chājat túutbiipna caá.

²¹ Áih túini doonádh joinít, nihat baácdih moón caandíh ī túi jepahbiipna caá. Páant ī túi jepahachah, queétdih ájeéh ā túi jumat túutbiipna caá’, Dios ā niijná caá”, Isaías át niij daacáp tajī. (Is 42.1-4)

“Nemép ā wēpatjīh Jesús ā boona caá”, ī niiját

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Bíih yeó jáap nemép jumnidih jwí pebhna cáacwā ī ub juyúp jī. Nemépwa caandíh enat túutcan, ít wéheat túutcap tajī. Páant ī ub juyúchah, Jesús caandíh ā boonap jī. Páant ā boonachahjeh, ennit, ā wéhenap jī. ²³ Pánihatdih ennit, nihat ī wúhi bejep jī. Pánih wúhinit, “¿Nin David juima, Dios ā wahní, jwí maáh pínahna níít?” ī míic niij úúbh joyóp jī.

²⁴ Obohjeéhtih, páant ī niijíchah joinít, fariseowāboó nin pah ī niijíp jī: “Nihcan caá. Nemépwa ī maáh Beelzebú ā wēpatjīhjah caá nemépwađih ā bacanap”, ī míic niijíp jī.^x

²⁵ Páant ī niij jenah joyátdih jéihniit, Jesús queétdih nin pah ā niij naáwáp jī: “Det bíic baácdih moonjéh yuhna, míic maona, ita wun beedáh bej tagaá. Det tátdidih moón bícwā yuhna, míic maona, queétdih ita jweí peét bej tagaá. ²⁶ Pániha, Satanás, nemépwa ī maáh áihwādh ā bacanachah, bíic yoobó muntih āta yap tagaá. ²⁷ Obohjeéhtih, ‘nemépwađih bacanit, ī maáh

ā wēpatjīh ā wutna caá', nī niját yoobópdi h ā jumuchah nihna, nījeéh jumnitboó ¿déhe ā wēpatjīh tīgáá ípí baca? Páant ī bacanachah ennit, 'Í túi chājna caá', nīpí nijná caá. Pánihna, weém páant wā bacanachah ennit, 'Ā túi chājcan caá', nī jéih nijcán caá. ²⁸ Dios ā wēpatjīh nemépwādi h wā bacanachah, Dios ā maáh wēpat nī cātīh ā jumna caá.

²⁹ "Nin pahbut ā jumna caá: Wēpép newésh muuná ded nuúmīhna yuhna, ā jéih waadcán caá. Obohjeéhtih, caandīh chéó péanit, áih bíí déedih ā jéih ubna caá", Jesús á nijíp jī. Páant nijná, nin pah níj naóhna át chājp wut jī: Nemépwā ī maáh wēpép ā jumuchah yuhna, Jesúsboó caandīh chah wēpni jumna, ā jéih yap yohna caá.

³⁰ "Ded wājeéh teocanni, weemdīh en jūihni, nemépwā ī maáhjeéh ā jumna caá. Pánih jumna, weemdīh jepahíhni di h nuun yóhna caá ā chājp." ^y

³¹⁻³² "Nin pah yoobópdi h yeebdi h wā naóhna caá: Det yéej chājna, Diosdi h yeejép wéhena yuhna, ī jwúb tút nuumúchah, Dios ī yeejatdi h ā yohbipna caá. Det weém ni hat cáacwā úd jeñédihbut yeejép wéhenit, ī tút nuumúchah, yeejép ī wéheatjidi h Dios ā yohbipna caá. Obohjeéhtih, det Túini Espirituboodīh yeejép ī wéhenachah, ī yeejatdi h ā yohcan níft. Páant ī yéej chājatdi h quíib buadcán, Dios queétdi h iiguípna ā wahbipna caá", Jesús queétdi h ā nijíp jī. ^z

Máa quehe ded pah ā jumat naáwát

(Lc 6.43-45)

³³ "Ded máa nah túini dahna ā quehechah ennit, túini nah ā jumatdi h nī jéihna caá. Obohjeéhtih, bííh nah túicanni ā quehechah ennit, caan náh yeejép ā jumatdi h nī jéihna caá. Pánihat pah, cáac ded pah ā jumatdi h jéihíhna, ā chājatdi h enat caá náahap. ^a ³⁴ Yeéb maiwā panihnit tubit yeejépwa jumna, yoobópdi h nī wéhecan caá. ^b Cáacwā ded pah ī jenah joyát pah bíic yoobó ípí wéhena caá. ^c ³⁵ Pánih jumna, ded táí jenah joiní ápí táí wéhena caá. Obohjeéhtih, ded yeejép jenah joiníboó yeejép ápí wéhena caá. ³⁶ Pánihna, Dios ā peéh chāj láa ded yeejép wéhenidi h ā peéh chājbi pna caá. ³⁷ Túi wéhenidi h 'Meém túini caá', Dios ā nijbí pna caá. Obohjeéhtih, yeejép wéheniboodīh 'Meemdīh peéh chājat ā náahna caá', ā nijbí pna caá", Jesús queétdi h ā nijíp jī.

Jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih Jesúsdi h ī chāj júutat tútut

(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ Bííh láa muú díftboó jwī jumuchah, biquína fariseowā, Moisés ā wutajidi h bohénitjīh waád juínit, nin pah Jesúsdi h ī nijíp yuh jī:

—Bohéní, jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih ma chāj júutá, meém Dios ā wahní yoobópdi h ma jumatdi h jwī jéihyat pínah nijná, ī nijíp jī. ^d

³⁹ Páant ī nijíchah joinít, Jesús queét maátadi h nin pah ā níj jepahap jī:

—Yeéb yeejépwa Diosdi h náahcannit nī jumna caá. Pánihnit jumna, Dios ā wēpatjīh nīpí chāj júutat tútutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdi h páant wā chāj júutcan níft. Dios naáwát di h naóh yapani Jonásjidi h Dios ā

y 12.30 Mr 9.40 z 12.31-32 Lc 12.10 a 12.33 Mt 7.20; Lc 6.44 b 12.34 Mt 3.7; 23.33; Lc 3.7 c 12.34 Mt 15.18; Lc 6.45 d 12.38 Mt 16.1; Mr 8.11; Lc 11.16

wēp chājat pah muntih weemdíhbut chājnít, ā wēpat yeebdíh ā júutbipna caá. Páant bóojeh ā wēpat júutat ā jumbipna caá.^e 40 Pánihna, Jonásjidih búdí queej ā jeéméchah, bíc peihcanni yeó jáap áih wudah díftboó át jumup wut jī. Pánihat pah weém nihat cáacwā úd jeñéboó wunnit, jeé íitboó ī yohat túttimah, bíc peihcanni yeó jáap caánboó wā jumbipna caá. Pánihat túttimah, wā jwúb boó pud júúwúchah, Jonás ā yapatjidih náhninit, Dios ā wēpatdih nī jéihbipna caá.^f 41 Jonás Nínive tútchidih moonjidih Dios queétdih ā peéh chājat pínah doonádih ā naáwáchah, ī yéejatdih cádahnit, it túut nuúm beedép wut jī. Pánihna, cáacwādih ā peéh chājat yeó jáapdih queét Nínive tútchidih moondíh Dios ā peéh chājcan níit. Obohjeéhtih, Jonásji chah caá weém wā jumup. Páant wā jumuchah yuhna, yeébboó weemdíh nī jephacan caá. Páant nī jephacat jīb Dios yeebdíh búdí ā peéh chājbipna caá.^g 42 Chóop yapapboó jumni baácdih moón ī maáh wili maáh Salomón túi jéihni ā jumat doonádih joinít, ā naáwátidih joyát túut niijná, yuépmant mit júúwúp wut jī. Obohjeéhtih, caán túi jéihni ā jumat chah weémboó wā jumna caá. Páant wā jumuchah yuhna, yeébboó weemdíh nī joíhcan caá. Páant nī joíhcat jīb cáacwādih ā peéh chājat yeó jáapdih Dios yeebdíh búdí ā peéh chājbipna caá, Jesús ā niijp jī.^h

Bacaniji nemép ded pah ā jwúb waadát

(Lc 11.24-26)

43 “Nemép ī bacaniji, mué wiheapboó jibna, ā jumat pínah bílh muu pánihnidih ā táoh bidna caá. Pánih bidna yuhna, ā jéih bid juicán caá. 44 Pánih bid juicán, ‘Weemdíh ī bacaniji muunā wā jwúb bejbipna caá, páant muntih’, ā míc níj jenah joiná caá. Páant níj jenah joinít, ā jwúb juí enechah, áih muují túi tóodh ámohni panihni ā jumna caá. Caán cáacboó ā túut nuumcáh, áih jéc páantjeh pā lajni panihni ā jumna caá. 45 Páant ā jumuchah ennit, nemépboó bita siete ā chéenwā chah yeejép wutnitdih bid wáacnit, queétdih ā numah waadná caá. Páant yeejép ī wutuchah, ī waadni cáac chah yeejép chājni ā jumbipna caá. Pánihat dée pah yeéb yeejépwādih ā yapbipna caá”, Jesús cáacwādih ā niijp jī.

Jesús ā déewā caandíh ī bidat

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

46 Páant Jesús queétdih ā naáwát pónih, caandíh míc wéheat túut niijná, ā ín ā údwā bícdih jóocmant it juyúp wut jī. 47 Páant ī juyáchah ennit, jwiječh jumni Jesúsdihi nin pah ā niijp jī:

—¡Ma enee! Meemdíh míc wéheat túut niijná, ma ín ma údwā bícdih jóocmant ī páina caá, ā niijp jī.

48 —Ma niiját táina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tiguaá wā ín? ¿Det tiguaá wā údwā? ā niijp jī.

49 Páant niijnít, jwiít ā bohénitdih júutnit, nin pah ā niijp jī:

—Nít caá wā ín, wā údwā panihnit. 50 Det wā íp Dios ā náhat pah chājnitjeh wā úd, wā jwan, wā ín panihnit ī jumna caá, ā niijp jī.

Waáh momni naáwát

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

13 ¹Caán yeó jáapjeh muntih Jesús muú díftboó jumnji á bac bejep jĩ. Pánih bac bejnit, íim jwéejna jwiítdih á numah dei bejep jĩ. Pánih dei bej, caanná juibínit, jwĩ chúudup jĩ. ²Páant jwĩ chúuduchah ennít, dawá cáacwā á pebh míc wáac juyúchah, búdí jááj chóodih waadnít, á chúudup jĩ. Jwiíftboó bita bícdih jwĩ ñuhup jĩ. ³Á jenah joyátjĩh queétdih bohéna, nin pah á niíf naáwáp jĩ:

“Bíic newé, waáh momodih á bejep be. ⁴Páant á waáh bojochah, biquí tíibna namádih á buug ñájp yuh be. Obohjeéhtih, waícanjeh jũóhñit, jwébehwā caán tíibnadih í jeémp beedánap be. ⁵Bííh tíibna jeejĩh yewéni baác jumupboó á buug ñájp be. Pánih buug ñájnít, waícanjeh á chíih jũúwúp yuh be. ⁶Pánih chíihna yuhna, yeó tabít á cháhachah, ñeh bainjeh jumna, á diib téhah bejep be. ⁷Bííh tíibna nemép óot cātĩh á buug ñájp be. Pánih buug ñájnít, á chíihichah, caán nemép óotnaboó caandĩh á chíih yap bejchah, momniboó mánahnít, á wunah bejep be. ⁸Obohjeéhtih, bííh tíibna túini baácboó á buug ñájp be. Pánih buug ñájna, chíihñit, á túi quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadih cien tíibna, bííh wawánadih sesenta tíibna, bííh wawánadih treinta tíibna á jumup be. ⁹¡Ded molít jumna, á túi joyó naáh!” queétdih á niíjp jĩ.

Á bohénit beh joicán, Jesúsdi h í uúbh joyát

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰Páant á niiját túttimah, jwiíft á bohénit á bohéatdih beh joicán, á pebhna juibínit, nin pah jwĩ niíf uúbh joyóp jĩ:

—¿Dépanih tigaá cáacwādi h bohéna, ma jenah joiní naáwátjĩhbeh mapí bohé? jwĩ niíjp jĩ.

¹¹Páant jwĩ niijíchah joinít, Jesús nin pah jwiítdih á niíf jepahap jĩ:

—Dios jwĩ maáh yoobát jumna, ni hat cáacwādi h á teo wáacat pínah dooná, jwĩ déwā jon jātĩh moondĩh á jéihya jwuhca naáh doonádi h buu yeéb wā bohénitdih Dios á jéihyaat túutna caá. Obohjeéhtih, bitadi h páantjeh á jéihya jwuhcan caá. ¹²Det caán doonádi h túi joinít d i h chah á jéihyabipna caá. Obohjeéhtih, det túi joicánnitboodĩh bainí í jéihyatdih á dúuc wáyat pah á chājbipna caá.^j

¹³Cáacwā quíib wi hcannít dée, ded pah í enatdih í beh encan caá. Molít wi hcannít dée, í joiná yuhna, í jéih beh joicán caá. Páant í jumatdih jéihna, wā jenah joiní naáwátjĩhbeh queétdih wā bohéna caá. ¹⁴Jon jātĩh Isaías á daacátji pah caá í jumup.

‘Nin pah caá Dios á niíjp: “Wā naáwát d i h maatáp d i h joiná yuhna, caandĩh ñi beh joicán niíft. Ded pah wā chājatdih enna yuhna, ñi beh encan niíft.

¹⁵Ded pah wā naáwát, wā chājatdihbut jéihfhcannítjeh ñi jumna caá. Pánih jumnit, weemdĩh joíhcan, ñíh molít d i h ñi nem teona caá. Wā chājatdih enfhcan, ñi quíib ũona caá. Páant ñi chājcan nihna,

túi enna, túi joiná, túi beh joinít ñita jum tagaá. Pániñ túi beh joinít jumna, tút nũmñit, weemdíñ ñita bid tagaá. Páant weemdíñ ñi bidichah, ñi yéejatdih yohnit, yeeb iiguípnā ñi bejat déedih wāta túi ub tagaá”, Dios ā niijná caá’, Isafas āt niíj daacáp tají. (Is 6.9-10)

¹⁶“Obohjeéhtih, yeeb wā bohénitboó jéihíñnit jumna, ennit, ñi beh enna caá. Joinít, ñi beh joiná caá. Páant ñi jumuchah, Dios yeebdíñ ā wēi enna caá. ¹⁷Yoobópdiñ yeebdíñ wā naóhna caá. Bũ ñi enatdih jon játih moón Dioíhwā, Dios naáwátidih naóh yapanitbut búdí eníhna yuhna, ī encap jī. Bũ ñi joyátidihbut búdí joíhna yuhna, ī joicáp jī”, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.^k

Waáh momni naáwátidih Jesús ā beh joyáat

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸“Waáh momni naáwátidih beh joyát tút niijná, nindih wā naáwáchah, ñi túi joyoó. ¹⁹Wíih túini dooná naóhni waáh momni panihni caá. Biquína joinít namáboó bũg ñájni panihni ī jumna caá. Caandíñ joiná yuhna, beh joicán, ī jepahcan caá. Pánihna, caandíñ ī joyát túttimahbitjeh, nemépboó jūóhñit, jwébehwā caán tíibnadiñ ī jeémát pahjeh, queét ī joyátjidih ā quíib bũdána caá. ²⁰Bitā joinítboó, jeejíñ yewéni baácđih bũg ñájni panihni ī jumna caá. Caandíñ joinít, búdí ī wēi jwuhna yuh caá. ²¹Obohjeéhtih, wēi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panihni ī jumna caá. Pánihna, yeejép ā yapachah, wíihwā ī jumat jīib bitā queéđidih ī yeej chājachah, waícanjeh wíih túini doonáđih ī cádahna caá. ²²Bitā joinítboó nemép óotna cātíñ bũg ñájni panihni ī jumna caá. Caandíñ joinít, ī jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, nin baácđih bóodih búdí jenah joinít, bíí déedihbut búdí ī bidna caá. Páant ī jenah joyóchah, ī joiní túini dooná pácahi panihni íñh caoliñboó ā jéih behcan caá. Pánihna, caandíñ jenah joicán, túiniboodíñ ī jéih chājcan caá. ²³Obohjeéhtih, bitaboó wíih túini doonáđih joinít, túini baácboó bũg ñájni panihni ī jumna caá. Caandíñ joiná, túi beh joinít, ī túi jepahna caá. Pániñ jepahnit jumna, Dios ā náahat pahjeh ī túi chājna caá. Biquína, cien tíibna ā quehat pah, chah túini yoobát ī chājna caá. Bitā, sesenta tíibna ā quehat pah, túini ī chājna caá. Bitaboó, treinta tíibna ā quehat pah, nũmp túini ī chājna caá”, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

Trigo cātíñ yeejép yílip ā chíihat naáwát

²⁴“Dios ā maáh jumat nin pah ā jumna caá: Wápchi mínah áih wápchiboó trigodih ā momop yuh be. ²⁵Obohjeéhtih, caán, nihāt ájeéh moonbút ī ūwat pónih, caandíñ eníhcanniboó áih wápchina juinít, ā momatji cātíñ yeejép yílipđih ā momop be. Mom péanit, ā bejep be. ²⁶Túttimah, trigo chíihñit, ā jáap quehe jūáwáchah, yeejép yílip ā jumatidihbut teo wūhñit ī enep be. ²⁷Pániñ ennit, wápchi mínah pebhna juibíñit, nin pah ī niíj uúbh joyóp be: ‘¿Maá, trigodihjeh ma momochah yuhna, dépanih tigaá míih wápchidih yeejép yílipbut ā chíih?’ ī niijíp be. ²⁸‘Weemdíñ eníhcanni caandíñ āt momop taga’, ā niíj jepahap be. ‘¿Caán jáoni yílipđih jwí wui yóh jíih?’ ī niíj uúbh joyóp be. ²⁹‘Ni wui yóhca bojoó. Caandíñ wuiná, trigodihbut ñita wui yóh tagaá. ³⁰Trigo yílip bíícđih ā beh jwuhna naáh. Caán trigo ā behechah,

yeebdíh nin pah wā niijbípna caá: “Yeejép yílipdih ñi jwíih wuywú. Pánihi wuí, nah chéó péanit, caandíh ñi cáo yohoó. Pánihi cáo péanit, trigoboodíh ñi bóod ubwú. Pánihi bóod ub beedánit, caandíh wā ámohat muuná ñi ámoahoó”, wā niijbípna caá, caandíh teo wühnitdih wápchi mínah ā niijíp be”, Jesús ā niijíp jī.

Mostaza tíib naáwát

(Mr 4.32; Lc 13.18-19)

31-32 “Dios ā maáh jummat nin pahbut ā jumna caá: Mostaza tíib cáo tíbih pah bóo ā jumna caá. Pánihi bainí tíbih jumna yühna, caandíh ī momochah, chíihna, ā túi behna caá. Páant ā behechah, áih cácañaboó dawá jwébehwā ípí jaamná caá. Pánihat pah tigaá Dios ā maáh jummat. Áihwā daocánnit jwíih jumnitji, túttimah ī dao béjbipna caá”, Jesús ā niijíp jī.

Pan paáani naáwát

(Lc 13.20-21)

33 “Dios ā maáh jummat pan paáani panihni ā jumna caá. Pandih chājíhna, yad wili trigo ojdihi pamapdih yacnit, mahjīh wid, caandíh paáani pínahdihbut mipí túi widna caá. Pánihna, nihat mi widniji ā túi paabípna caá. Pánihat pah tigaá Dios ā maáh jummat doonádih joinít, cáacwā ī túut nuumbípna caá. Queét joinítboó bitadih ī jwúub naáwáchah, dawá joinít, queétbut ī túut nuumbípna caá”, Jesús jwiítdih ā niijíp jī.

Jesús ā jenah joiní naáwátnejíhjah cáacwādh ā bohéat

(Mr 4.32-34)

34 Cáacwādh bohéna, ā jenah joiní naáwátjīhjah Jesús āpí bohénap jī.
35 Pánihi bohéna, Dios naáwátjīhjah naóh yapani nin ā daacátji pahjeh bíic yoobó āpí bohénap jī:

“Nin pah Dios ā niijná caá: ‘Wā jenah joiní naáwátjīh wā bohébipna caá. Nin baácdih wā chājat túttimah, cáacwādh wā naóh jwuhca naáhdih wā naóhbipna caá’, ā niijná caá”, āt níj daacáp taji.

(Sal 78.2)

Trigo cātíh yeejép yílip naáwátjīh ā beh joyáat

36 Pánihi naóh péanit, jāj choodih chúudniji aab jühnit, caandíh joinítjīh “Jwí bejna caá”, niijnít, muuná Jesús jwiítdih ā numah jwúub aab béjep jī. Pánihi muuná aab juibínit, jwiít caandíh nin pah jwí niijíp jī:

—Trigo cātíh yeejép yílip chíihat naáwátjīh ma bohénachah, jwí beh joicán beé. Pánihna, jwiítdih ma jéihya naáwá, jwí niijíp jī.

37 Páant jwí niijíchah joinít, Jesús nin pah ā níj jepahap jī:

—Weém, nihat cáacwā úud jeñé, wápchi mínah panihni caá. Weém Dios ā wahní jumna, trigodih momni panihni wā jumna caá. 38 Nin baác wápchi panihni, Diosdih jepahnit trigo panihnit ī jumna caá. Obohjeéhtih, nemépwā ī maáhdih jepahnitboó trigo cātíh chíihni yeejép yílip panihni ī jumna caá.

39 Nemépwā ī maáh wápchi mínahdih eníhcanni yeejép yílipdih momni panihni caá. Caán trigo ā behechah, ī bóod ub láa, péeni yeó jáap panihni caá. Ángelwā caán trigodih yeejép yílipdihbut bóod ubnit panihnit ī jumna

caá. ⁴⁰Trigodih ubnit, yeejép yŕlipboodíh ī wuí cáwat pah péeni yeó jáapdih nemépíhwādiḥ iiguípboó ī yohbipna caá. ⁴¹Weém niḥat cáacwā úud jeñé, wíih ángelwādiḥ nin baáčboó wā wahbipna caá, wíih cáacwā cātíh yeejép chājnit, yéej chājat tātutnitdihbut ī ub bejat pínah niijná. ⁴²Pániḥ ub bejnit, queétđiḥ iiguípboó ī yohbipna caá. Caán iiguípboó jumna, jígahnit, queétjeh ī míic néeh cháác jüibípna caá. ⁴³Diošhwāboó jwī ſíp Dios bíicdiḥ ā maáh jumupboó ī jumbipna caá. Caanjíḥ jumna, yeo páh tái yeh iigní panihnit, maáta ī jumbipna caá.^l ¡Ded molít jumna, ā tái joyó naáh! Jesús jwiítđiḥ ā niijíp jī.

Búdí jíib jumnidih bihni naáwát

⁴⁴“Dios ā maáh jumat wápchiḥboó búdí jíib jumnidih ī baad bíhniḥi panihni ā jumna caá. Bíc newé caán wápchi mínahdiḥ teo wūhna, caán búdí jíib jumnidih bid juińt, búdí wēina, ā jwúub bihip be, páant muntih. Pánihna, caandíḥ búdí náahna, áih bíí déediḥ jíib chāj beedánit, caán jíibjīḥ wápchidiḥ ā jíib chāḣap be. ‘Buu caán wápchi wíih ā jumuchah, caánboó wā bid juińjibut wíihjeh ā jumna caá’, wēinit, ā míic niijíp be. Dios ā maáh jumupboó űi waadát pínah caán búdí jíib jumni panihni ā jumna caá”, Jesús ā niijíp jī.

Búdí jíib jumni perla wūt jumni naáwát

⁴⁵“Dios ā maáh jumat nin panihniḥub ā jumna caá. Búdí jíib jumni jee tíib dée perlas wūt jumni tíibnadiḥ jíib chājniḥboó chah jíib jumni perlas tíibnadiḥ niḥat pebhboó ā bid bejep be. ⁴⁶Chah búdí jíib jumni tíibdiḥ bid juińt, caandíḥ jíib chājíhna, niḥat áih bíí déediḥ jíib chāj wūhudiḥ ā bejep be. Pániḥ jíib chāj wūh beedánit, caán búdí jíib jumni tíibdiḥ ā jíib chāḣap be. Caán tíibdiḥ búdí ā náahat pah, Dios ā maáh jumupboó waadát pínahdiḥ chah bidat caá náahap”, Jesús ā niijíp jī.

Ñuó naáwát

⁴⁷“Dios ā maáh jumat nin pahbut ā jumna caá. Cáacwā queejwādiḥ júut maona, űuodíḥ ī yoh báahanachah, queejwā jumat yooóó ípí chūúhna caá. ⁴⁸Páant dawá ī chūúúchah, niḥat queejwādiḥ ſim jwéejna ub űáan juińbinit, táinitdihjeh ī űíona caá. Pániḥ űíonit, íih wuhnaḥboó ípí mao yacna caá. Obohjeéhtih, jeémpeca naáhwāboodíḥ ípí yohna caá. ⁴⁹⁻⁵⁰Pániḥat pah, péeni yeó jáapdih ángelwāboó cáacwādiḥ ī űíobipna caá. Yeejép wādiḥ űíonit, iiguípna ī yohbipna caá. Caán iiguípboó jumna, jígahnit, queétjeh ī míic néeh cháác jüibípna caá”, Jesús jwiítđiḥ ā niijíp jī.

Máa bohéát, jáap bohéát

⁵¹Páant niſj péanit, Jesús jwiítđiḥ nin pah ā niſj wúbh joyóp jī:

—¿Butéh wā bohéátđiḥ űi beh joinít beé? ā niijíp jī.

—Jwī beh joiná beé, caandíḥ jwī niſj jepahap jī.

⁵²Páant jwī niſj jepahachah joinít, jwiítđiḥ nin pah ā jwúub niſj naáwáp jī:

—Det Moisés ā wutatjidiḥ bohénit Dios ā maáh jumatdihbut bohéna, máadiḥ, jáapdihbut cáacwādiḥ ī jéih bohéna caá. Queét bohénit muú mínah

panihnit caá i jumup. Caán, bitadih teo wáacat táut niijná, áih muudíh jumni táinidih ub bacanit, jáapdih, máadihbut queétdih á jéih wúhna caá, Jesús jwiítdih á niijíp jī.

Nazaret tútchiboó i bejat

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Páant á jenah joiní naáwátanjíh bohé péanit, Jesús jwiítdih á numah bejep jī. ⁵⁴ Pánihi bejnit, á behni tútchina jwí juibínáp jī. Caanná juibínit, jwiíť judíowá jwí míc wáacat muuná waadníť, caanjíh jumnitdih á bohénáp jī. Páant á bohénachah joiná, joí wúhi bejnit, nin pah i míc niíť wúbh joyóp jī:

—¿Dedmant tigaá nin bohéatdih át joí? ¿Dépanih tigaá á túi jéih beedá? Dios á wépatjīh jwiíť cáacwá jwí chájca naáhdih ápi chájna caá. ⁵⁵ ¿Nin máa teoni wúh nihtan niíť? ¿Á íin María nihtan niíť? ¿Santiago, José, Simón, Judas, á úudwá nihtan niíť? ⁵⁶ ¿Yad jupuna yaádh nin tútchidih jwíjeéh jumnit nihtan niíť? Pánihna, jwiíť jwí jumat pahjeh jumni tigaá á jumup. ¿Pánihi jumna yuhna, nin bohéatdih dee tigaá át joí? i niijíp jī.

⁵⁷ Páant niíť jenah joiníť, íijna, caandíh i náahcap jī. Páant i náahcatdih enna, nin pah queétdih Jesús á niijíp jī:

—Dios naáwátidih naóh yapanidih bita ípí wéi joiná caá. Páant i wéi joyóchah yuhna, áih tútchidih moón, á déewáboó caandíh ípí joíhcan caá. Pánihna, ninjīh wá behechah ennitji, weemdíh áni joíhcan caá, á niijíp jī.^m

⁵⁸ Caandíh i joíhcan enna, caán tútchidih Dios á wépatjīh daocánni láajeh Jesús á cháj júutup jī.

Juan Daabáni á wənat

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

14 ¹ Caán láa Herodes, Galilea baácdih moón i maáh, Jesús ded pah á chájat doonádih át joyóp wut jī. ² Pánihi joiníť, caandíh teo wúhntidih nin pah át niijíp wut yuh jī: “Wá maoniji Juan Daabáni át jwúub boo pud júoh tagaá. Pánihi jwúub booni jumna, jwiíť cáacwá jwí jéih chájca naáhdih át chájap taga”, át niijíp wut jī. Jesúsdihi “Juan tigaá”, át niíť jenah joyóp wut yuh jī.

³⁻⁵ Juandih á mao yohat táutat pínah játih, Herodes á úud Felipe áadih át bíbohóh wut jī. Páant á chájat doonádih joiná, Juan Daabáni Herodesdih nin pah át niíť júihñup wut jī: “Ma úud áadih dúuc wái áa jumna, Dios á wutatdih yap yohna caá ma chájap”, át niijíp wut jī.”

Páant á niiját jīb Herodes caandíh át mao yohíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, “Juan Dios naáwátidih naóh yapani á jumna caá, judíowá i niíť jenah joiná caá. Pánihna, caandíh wá mao yohat táutuchah, queéť weemdíh ita íij tagaá”, niíť jenah joiníť, queétdih át úumup wut jī. Pánihi úumna, Juandih mao yohcanjeh, caandíh teonit, chéwat túutnit, nemat muúboó át nemat túutup wut jī. Yad Herodías mi wutuchah joiníť, páant át chájap wut jī. ⁶ Pánihat túttimah, Herodes á cáac jumni yeó jáapjidih náhninit, numah jeémát át chájap wut jī. Pánihi chájnit, caanjíh jumnit i enechah, á aá nuúm mit eo júutup wut jī. Páant mi eo júutuchah enna, Herodesboó búdí át weñep wut jī. Pánihi wéinit, caántdih nin pah át niijíp wut jī:

⁷—Dios ā enechah, meemdíh yoobópdi wā naóhna caá. Dedé ma náahatdi weemdíh ma wúbúchah, meemdíh wā wūhbi pna caá, caántdi āt niijíp wut jī.

⁸Páant ā niijíchah joinít, mi íin ded pah mi niiját tútat pahjeh Herodesdi mit jepahap wut jī.

—Juan Daabáníh wao dáhdih dúuc bóodat tútut. Pánih péanit, pamapih áih wao dáhdih cáagnit, weemdíh ma wūhuú, caán ā wunatdi wā jéhiyat pínah niijná, mit niijíp wut jī.

⁹Páant mi niijíchah joinít, Herodes búdí āt jígahap wut yuh jī. Obohjeéhtih, caanjíh míc wáacnitdi tícnit, “Meemdíh wā wūhcan níit”, caántdi āt jéhi niijáp wut jī. ¹⁰Pánihna, Juaníh wao dáhdih āt dúuc bóodat tútut wut jī, buca. ¹¹Pánih péanit, pamapih áih wao dáhdih cáagnit, it ub jūúwáp wut jī. Pánih ub jūóhni, Herodías nuumdíh i wūhuchah, caántboó mi findih mit teo yapanap wut jī.

¹²Páant i chájat túttimah, Juan ā bohénitji jūóhni, áih bácahjidih ubni, cáac yohop íitboó it yohop wut jī. Pánih yoh péanit, queét jūinít, Jesúsdi naáwádih i juyúp jī.

Cinco mil cáacwádih Jesús jeémát ā wūhat

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³Páant i niijní doonádih joí péanit, jāáj chóona waadní, cáac wihcapboó Jesús jwiít di ā numah chúuh bejep jī. Jwiít Jesús bícdih jwí chúuh bejat doonádih joinít, caandíh jwááat tút niijná, dawá íih tútchinamant jūóhni, íim jwéejmant it púud bejep tají. ¹⁴Jwiít jwí chúuh juibíat pínah játih, queét itát juibínaj tají. Pánihna, dawá cáacwā i páñachah enni, Jesús queétdih āt jígah enep jī. Pánih jígah enna, i ub jūóhni wannitdi ā boanap jī. ¹⁵Cheyeh jumuchah, jwiít ā bohénit caandíh nin pah jwí niijíp yuh jī:

—Cheyeh caá. Nin pehbbit tútchi wihcan caá. Pánihna, queétdih yuúpbít jumni tútchina ma wahaá, jeémát di i jīb chájat pínah niijná, jwí niijíp jī.

¹⁶—**I bejca bojo naáh. Yeebjéh queét i jeémát pínahdih ni wūhuú,** Jesús jwiít di ā niij jepahap jī.

¹⁷—Obo hjeéhtih, bícjíh bóo téihya botoni pan dahna, chéne queejwábit di jwí bíbohna caá, jwí niijíp jī.

¹⁸—**Caán ni bíbohni di weemdíh ni ub jūúwá,** ā niijíp jī.

¹⁹Páant ā niijíchah joinít, ub jūóhni, caandíh jwí wūhup jī. Páant jwí wūhat túttimah, yílipboó cáacwádih ā chúudat tútut jī. Páant i chúuduchah, bícjíh bóo téihya pan dahna chéne queejwábit di ubni, chéi enni, **“Túina caá, Paá”**, Dios di ā niijíp jī. Páant niij péanit, pan dahna, queejwá bícdih jwiít di ā daj wūhup jī. Páant ā daj wūhuchah, jwiítboó nihat cáacwádih jwí pāáap jī. ²⁰Páant jwí pāáachah, nihat i túi jeémp wud jumap jī. Pánihna, i judh jeémpni di doce wuhna jwí ub yac yáwanap jī. ²¹Caandíh jeémpni neonádih di jwí jenah enechah, cinco mil i jumap jī. Yaádh, i wehbut i jeémép jī.

Jesús íimjih ā yáac chúi bejat, Pedrobut ā bejat

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²²Páant jwí jeémp péanachah, jwiít ā bohénit di Jesús ā chúuh bej páñat tútut jī. Pánih chúuh bejat tútnit, cáacwábit di íih tútchina āt jwúub

bejat túutap wut jī. ²³Pániḥ wah péanit, ā ípdiḥ uúbát túut niijná, jeéboó át páuh laab béjep wut jī. Pániḥ páuh laab béjnit, tōo náḥ jūúwúchah, bífcjeh caánboó át jum jwuhup tajī. ²⁴Caánboó Jesús ā jumat pónih, íim tac yoób jwiítboó jwī buug lājachah, jwī wawápmant johlit, nolihatbut búdí ā jūúwúchah, maatápdih meenná yuhna, jwī jéih bejcap jī. ²⁵Pánihna, johlit páantjeh búdí ā johochah, baáb aabá bojat pínah játih, Jesús jwī pebhna íimjih ā yáac chūi jūúwáp jī. ²⁶Jwī pebhna ā jūúwúchah ennít, búdí jwī úumup jī.

—¡Cáaquí dadah caá! jwī níj náacáp yuh jī.

²⁷Páant jwī úumuchah ennít, Jesúsboó jwiítidih nin pah ā niijíp jī:

—¡Weemjéh tigaá! ¡Weemdíh ñi en úumca bojoó! ā niijíp jī.

²⁸Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Maá, yoobópdih meemjéh jumna, íimjih weemdíhbut ma pebhna ma yáac chūi bejat túutá, ā niijíp jī.

²⁹—**Ma jūúwá**, Jesús ā níj jepahap jī.

Páant ā niijíchah joinít, Pedro jāáj chóodih jumni jī íimjih dei ñuhnit, Jesús pebhna ā yáac chūi bejep yuh jī. ³⁰Obohjeéhtih, johlit nolihatbut búdí ā jumuchah enna, át úumup jī. Pániḥ úumna, daab béjnajeh, Jesúsdiḥ nin pah ā níj ejep jī:

—¡Maá, weemdíh ma teo wáacá! ā niijíp jī.

³¹Páant ā niijíchahjeh, áih téihyadiḥ teonit, Jesús caandíh ā wái ñahanap jī.

—¡Bainjeh wā wēpatdih ma jenah joiná caá! ¿Dépanih tigaá weemdíh ma túi jenah joicán? Pedrodih ā niijíp jī.

³²Páant ā niját túttimahjeh, jāáj chóona queét ī waadáp jī. Páant ī waadáchahjeh, johlit ā yayáh bejep jī. ³³Páant ā yapachah ennít, jwiít ā bohénit Jesúsdiḥ jwī wēi naáwáp jī.

—¡Yoobópdih meém Dios wūúh tigaá ma jumup! jwī niijíp jī.

Genesaret baácdih moón wunnitdih Jesús ā booaat

(Mr 6.53-56)

³⁴Pániḥ íimdih chúuh bejnit, Genesaret wūt jumni baácna jwī chúuh juibínap jī. ³⁵Páant jwī juibínachah, caán baácdih moón Jesúsdiḥ beh ennít, caán tútchinadiḥ moondíh ā juyát doonádiḥ īt wahap tajī. Pánihna, caán doonádiḥ joinít, dawá ī chéenwā tubúp chūúhniḥ Jesús pebhna ī ub juyáp jī. Pániḥ ub joinít, nin pah Jesúsdiḥ ī niijíp jī:

³⁶—Míih yégueh chóodihjeh nit wunnitdih ma tewat túutá, ī niijíp jī. Pánihna, áih yégueh chóodih teonit pah moonjéh ī boonap jī.

Cáacwā ded pah ī míc yéejaat

(Mr 7.1-23)

15 ¹Túttimah, Jerusalén tútchidih moón fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénit bícdih, Jesús pebhna joinít, caandíh nin pah ī níj uúbh joyóp jī:

²—¿Dépanih tigaá ma bohénitboó jwī nuowā ī wutatji pah ī chājcan? Jwiít jwípi téih chocat pah, queét ī jeémát pínah játih ī téih choccan caá, ī niijíp yuh jī.

³Páant ī niijchah joinít, Jesús nin pah queétdih ā niíf wábh joí jwáubanap jī:

—¿Yeébbóó dépanih tīgáá Dios ā wutatdih jepahcan, jwī nuowā ī wutatboodíhjih nī jepah? ⁴Nin pah caá Dios ā wutap: ‘Nī mánadih túi wēnit, nī teo wáacá.^p Pánihna, ded ā mánadih yeejép ā niijchah, cáacdi h mao yohnidih peéh chājat pah muntih caandíhbut peéh chājat ā jumbipna caá’, Dios āt niijp tajī.^q ⁵Obohjeéhtih, páant ā niijchah yuhna, yeébbóó ded ā mánadih teo wáaquíhndih nin pah caá nīpí niíf wutap: ‘Ma mánadih teo wáaccanjeh, caán dinerodih Diosboodíh ma wūhúú’, nīpí niíf wutna caá. ⁶Pánih wutna, ā mánadih nī túi chājat túutcan caá. Pánih chājat túutcan, Dios ā wutatdih jepahat túutcanjeh, jwī nuowā ī wutatjiboodíh caá nī jepahat túutap. ⁷Jwíít túinit caá’, niijná yuhna, cáacwā ī encapboó yeéb yeejép chājnit caá. Dios naáwátidih naóh yapani Isafasji ded pah nī jumattidih yoobópdih āt niíf daacáp tajī:

⁸‘Dios nin pah ā niijná caá: “Nīt weemdíh túi wēi naóhna yuhna, yoobópdih ī jepahcan caá.

⁹Pánihna, weemdíh ī wēi naáwát dedé pínah nihcan caá. Ī jenah joyátjeh wutnit, ‘Nin pah caá Dios ā wutat’, ī niíf yee naóh bohéna caá”, Dios ā niijná caá’, Isafas āt niíf daacáp tajī, (Is 29.13)

Jesús ā niijp jī.

¹⁰Páant niíf péanit, caanjíh jumnitdih ā pebhna jūúwát túutnit, queétdih nin pah ā niíf bohénap jī:

—Nin wā naáwátidih nī túi joyoó. ¹¹Dios ā enechah, nī jeémát yeebdíh ā yéejacan caá. Obohjeéhtih, ded pah nī niijátboó yeebdíh ā yéejana caá, ā niijp jī.

¹²Páant ā niiját túttimah, jwíítboó caandíh nin pah jwī niijp jī:

—Páant ma niijchah joinít, queét fariseowā búdí ī íijna beé, jwī niijp jī.

¹³—Obohjeéhtih, queét fariseowā wā íip Dios ā momca naáh panihnit ī jumachah, queétdih ā yoh beedábipna caá. ¹⁴Pánihna, queétdih páantjeh nī enah bojoó. Queét jéih encannit pah Diosdih ī jéihcan caá. Pánih jéihcan yuhna, bita jéih encannit panihnitdihbut ī bohéna yuh caá. Pánih jéih encannit míc jumna, íitdih ī búug yácat pah, queét nihat iiguínpa ī bejbipna caá, jwíítidih ā niíf jepahap jī.’

¹⁵Páant ā niijchah joinít, Pedroboó nin pah ā niijp jī:

—Jwíítidih ma naáwátjidih ma jéihyanaá, ā niijp jī.

¹⁶—¿Yeébbút páantjeh nī beh joi jwáhcan níít? ¹⁷Dedé nī jeémátji níih wudah díítboó jumnijidih nīpí jont yohna caá. Caán níih caolíhdih, nī jenah joyátidihbut chūúhcan, Dios ā enechah, yeebdíh ā jéih yéejacan caá.

¹⁸Obohjeéhtih, ded pah yeejép nī jenah joyát pah nī niijchah, caán caá Dios ā enechah, yeebdíh ā yéejanap.^s ¹⁹Nindih nī túi náhninaá: Yeejép chājat, mao yohat, nī áa nihcannitjeh yeejép chājat, nuumat, yeeat, yeejép míc niiját pínahdihbut nīpí jenah joiná caá. ²⁰Páant nī jenah joyátjeh caá, Dios ā enechah, yeebdíh ā yéejanap. Obohjeéhtih, nī téih chocochah, nī chocchahbut yeebdíh bíic yoobó ā enna caá, ā niijp jī.

Judío nihcannih Jesúsdih mi jepahat

(Mr 7.24-30)

²¹ Páant niíf bohé péanit, Jesús Tiro tútchi, Sidón tútchi jumni baácna jwiít dih ā numah bejep jī. ²² Caanná jwī juibínachah, caán baácdih bóli Jesús pebh juinít, nin pah mi niíf ñaacáp jī:

—¡David juima, Dios ā wahni, weemdíh ma jígh eneé! ¡Wā nuumdíh nemép jumna, caántdih búdí ā moh yéejana caá! mi niijíp jī.

²³ Páant mi niijíchah joiná yuhna, caántdih ā jepah jwuhcap jī. Páant ā jepahcatdih enna, jwiít ā bohénitboó caandíh nin pah jwī niijíp jī:

—Páantjeh jwiít dih mi ñaac péenachah, ma jwúb bejat tútú, jwī niijíp jī.

²⁴ —Judíowā buudníf ovejawā panihnit ī jumuchah ennit, queétdihjeh teo wáacat náahna, Dios weemdíh ā wahap jī, Jesús jwiít dih ā niijíp jī.

²⁵ Páant ā niijíchah joinít, caánt judío nihcannihboó ā pebh bódicha caj yoh ñajnit, nin pah mi niijíp jī:

—¡Maá, weemdíh ma teo wáacá! mi niijíp jī.

²⁶ —Wébít ī jeémát pínahdih ubnit, íih mujjiowádih jwī wūhuchah, ā túican caá. Pánihat pah judíowā ī jeémát panihnidih bífh baácdih moondíh wā wūhuchah, ā túican caá, Jesús caántdih ā niijíp jī.

²⁷ —Ma niját yooobópdih tigaá, Maá. Obohjeéhtih, queét ī jeémp jéenanidih mujjiowá ípí jeémpna caá, mi niíf jepahap jī.

²⁸ —Meémboó weemdíh táí jenah joiníh ma jumuchah, ma niját pah wā chájna caá, Jesús caántdih ā niijíp jī.

Páant ā niijíchahjeh, mi nuúm mit boonap wut jī.

Jesús dawá cáacwádih ā booaat

²⁹ Pánihat túttimah, Jesús jwiít dih caanmánt Galilea fim jwéejna ā numah dei bejep jī. Caanná dei juibínit, fim jwéejdih jumni jeená ā numah púuh laab béjep jī. Pánih púuh laab juibínit, bícdih jwī chúudup jī. ³⁰ Páant jwī chúuduchah enna, dawá cáacwā Jesús pebhna it jūúwáp tajī. Pánih jūóhna, ī chéenwā wunnitdih ī juí jwejep jī. Queét nihat mácah wunat jumnit ī jumup jī. Jéih bejcannit, jéih encannit, téihya jítcha wihcannit, jéih wéhecannit, dawá bífh wunat jumnitbut ī jumup jī. Páant ī jumuchah ennit, Jesús queét nihatdih ā booanap jī. ³¹ Páant ā booanachah, jéih wéhecannitji ī wéhenachah joinít, téihya jítcha wihcannitji téihya jítcha ī jumuchah ennit, jéih bejcannitji ī bejchah ennit, jéih encannitji ī enechah ennit, cáacwāboó búdí ī en wúhi bejep jī. Pánih en wúhi bejnit, “Jwiít judíowā jwípí wēini Dios búdí ā wēpatjīh jwiít dih ā táí teo wáacna caá”, ī niíf wēi naáwáp jī.

Cuatro mil cáacwádih Jesús jeémát ā wúhat

(Mr 8.1-10)

³² Pánih booa péanit, Jesús jwiít dih ā pebh jūúwát tútutnit, nin pah ā niijíp jī:

—Queét jwijeéh bífc peihcanni yeó jáap ī jumuchah, íih jeémát ā beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit ī jumuchah, queétdih búdí wā jígh enna caá. ‘Queét nuugúp wun buugná’ niijná, queétdih íih muunáboó wā jwúb bejat tútucan níft, ā niijíp jī.

³³—¿Obohjeéhtih, ninjĩh tútchi wihcapboó jumna, queét dawá ĩ jumuchah, dedboo tĩgaá ĩ jeémát pĩnahdih jwĩ jĩib chāj bií? Jesúsdih jwĩ niíj wáibh joyóp jĩ.

³⁴—**¿Débói pan tĩgaá ñi bíboh?** Jesús ā niijíp jĩ.

—Siete pan dahna, daocánni queejwábit, páant bóojeh jwĩ bíbohna caá, caandĩh jwĩ niíj jepahap jĩ.

³⁵Páant jwĩ niijíchah, Jesús cáacwādhĩ ā chúudat túutup jĩ. ³⁶Páant ĩ chúudat túttimah, Jesús caán siete pan dahna, queejwábit biícdih ubnit, **“Túina caá, Paá”**, Diosdih niíj péa, jwiít dih ā daj wúhup jĩ, cáacwādhĩ jwĩ pááat pĩnah niijná. ³⁷Páant queétdih jwĩ pááat túttimah, ĩ táí jeémp wud jumup jĩ. Páant ĩ jeémp péanachah, ĩ judh jeémpnidih ubnit, siete wuhdih jwĩ ub yac yáwanap jĩ. ³⁸Caandĩh jeémpnit neonádihjeh jwĩ jenah enechah, cuatro mil ĩ jumup jĩ. Yaádh, ĩ wehbut ĩ jumup jĩ. ³⁹Páant ĩ jeémp péanachah, Jesús queétdih ĩh muunáboó ā jwúub bejat túutup jĩ. Páni h wah péanit, jááj chóodih waadnít, Mágdala tútchi jumni baácna jwiít dih ā numah chúuh bejep jĩ.

Fariseowā, saduceowābut Dios ā wēpatjĩh Jesúsdih ĩ chājat túutat

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

16 ¹Bífh láa fariseowā, saduceowā biícdih Jesús pebhna ĩ juibínap jĩ. Cáacwā ĩ jéih chājca naáhdih Jesúsdih ĩ chājat túutup yuh jĩ, ā jepahcah, **“Dios ā wahnĩ nihcan caá”**, niiját túut niijná.² Páant ĩ wutuchah joint, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jĩ: **“Yeó ā buug yácna, jeá dũni ā jumuchah enna, ‘Cheibit túi jóbohni yeó jáap ā jumbipna caá’, ñipí niijná caá. ³Baáb jéenna, mah tólihna dũni ā jumuchah enna, ‘Mah yeó jáap ā jumbipna caá’, ñipí niijná caá. Ded pah jeá ā jumatdih túi beh enna yuhna, Dios ā wēpatjĩh wā chāj júutatboodĩh ñi beh encan caá. ⁴Buú láa moón yeejépwā, Diosdih náahcannit, Dios ā wēpatjĩh wā chājatdih ĩ eníhna yuh caá.”** Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapani Jonás ded pah ā yapatjidih ñitát jéihjip taga.⁵ Páni hna, Dios ā wēpatjĩh caandĩh ā chājatjĩ pahjeh muntih ā jwúub chāj bipna caá, weém ā wahnĩ wā jumatdih ñi jéihyat pĩnah niijná”, ā niijíp jĩ.

Páant niíj péanit, jwiít dih ā jwúub numah bejep jĩ.

Fariseowā, saduceowā yeejé ĩ bohéat

(Mr 8.14-21)

⁵Páni h bejnit, ímdih chúuh bejna, jwĩ jeémát pĩnah pandih ubat jwít quíib buudép tají. ⁶Páant jwĩ chúuh bejehcah, Jesús jwiít dih nin pah ā niijíp jĩ:

—**¡Ñi túi chāja chaáh! Fariseowā, saduceowābut ĩ bohéat pan paáat panihni caá. Páant ĩ bohéat yeebdĩh ā tobohna caá, ā niijíp jĩ.”**

⁷Páant ā niijíchah, joí wúhi bejna, jwiítjeh nin pah jwĩ míc niijíp jĩ:

—Pandih jwĩ ub juóhcah enna, jwiít dih páant ā niijná caá, jwĩ míc niijíp jĩ.

⁸Páant jwĩ míc niiját dih jéihna, Jesús jwiít dih nin pah ā niíj naáwáp jĩ:

—**¿Dépanĩh tĩgaá pan ā wihcatdih ñi náhni dahwa? ¡Wā wēpatdih bainjeh caá ñi jenah joyóp! ⁹¿Páantjeh ñi jéih jwuhcan niít? ¿Cinco mil neoná yaádh**

biécdih cinco pandihjeh wā pāáatjidih ñi náhnican níít? ¿Í judh jeémpni doce wuhna ñi ub yac yáwaatjidihbut ñi náhnican níít?^{x 10} ¿Buu siete pandih dajnit, cuatro mil neoná yaádh biécdih wā wūhatdihbut ñi náhnican níít? ¿Débói wuhnadih ñi yáwaatdih ñi náhnican níít?^{y 11} Pánihna, ‘pan paáát’, wā niijíchah, ¿dépanih tigaá ñi beh joicán? Páant niijná, pan yoobátdih niijná wā chājcan caá. Fariseowā, saduceowābut í bohéat pan paáát panihni á jumuchah, ñi túi chāja chaáh. Í bohéat yeebđh ā tobohna caá, ā niijíp jī.

¹² Páant ā niij naáwáchahna, jwiít jwí beh joyóp jī buca. “Pan paáát”, niijná, pan yoobátdih niijná ā chājcap jī. Páant niijná, “fariseowā, saduceowābut í bohéatdih ñi joicá bojoó”, niijná ā chājap jī.

“Meém Cristo, Dios ā wahní caá”, Pedro ā niiját

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Pánih chúuh juibínit, Cesarea Filipino wūt jumni tútchina bejni namáboó bejnit, Jesús jwiít ā bohénitdih nin pah ā niij wúbh joyóp jī:

—¿Weém nihat cáacwā úud jeñédih ded pah tigaá bita í niij? ā niijíp jī.

¹⁴ —Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, niij, bita ‘Elías nacaá’, niij, bita ‘Jeremías, Dios naáwátdih bíih naóh yapani nacaá’, ípí niijná caá, caandíh jwí niij jepahap jī.^z

¹⁵ —Queét páant í niijíchah, ¿yeebboó ded pah tigaá ñi niij jenah jof? jwiítđh ā niijíp jī.

¹⁶ —Meém Cristo, Dios ā wahní caá. Dios báadhni wūúh yoobát caá, Pedroboó ā niij jepahap jī.^a

¹⁷ —Simón, Jonás wūúh, meemdíh wā wēina caá. Cáacwā meemdíh ít naóhcáp taga. Dios wā íp, jeáboó jumnijeh át jéihyanap taga. ¹⁸ Pánihna, meemdíh nin pah wā niij naóhna caá: Meém Pedro wūt jumni caá. (Pedro niijná, jee dáh niijná ā chājap jī.) Nin jeejíh búdí mué wā chājat panihni dawá wíihwā pínahdih wā chājbipna caá. Queét dawá í jumuchah, nemépwā queétdih jéih yap yohcan, queét iiguípna í bejcan níít. ¹⁹ Dios ā maáh jumupdih bóo llave panihnidih meemdíh wā wūhbiipna caá. Páant wā wūhni panihnijíh, cáacwādh wíih túini doonádh naóhniit, weemdíh jepahnitdih Dios ā maáh jumupna wāt waadáat pah ma chājbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitdih nemat pah ma chājbipna caá,^b Jesús Pedrodih ā niijíp jī.

²⁰ Páant niij péanit, jwiítboodíh nin pah ā niijíp jī: “ ‘Nin Jesús Dios ā wahní Cristo caá’, bitadih ñi niij naóh jwuhca bojoó”, ā niijíp jī.

Ā wunat pínahdih Jesús ā naáwát

(Mr 8.31–9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Páant ā niiját túttimah, Jesús jwiít ā bohénitdih nin pah ā niij naóh bohé jwíihp jī:

—Buu, Jerusalén tútchiboó weemdíh bejat caá náahap. Caanná jwí juibínachah, jwí maáta, sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut weemdíh yeejép í chājbipna caá. Pánih chājnit, weemdíh í mao yohat

x 16.9 Mt 14.17-21 y 16.10 Mt 15.34-38 z 16.14 Mt 14.1-2; Mr 6.14-15; Lc 9.7-8

a 16.16 Jn 6.68-69 b 16.19 Mt 18.18; Jn 20.23

túutbipna caá. Páant tigaá weemdíh yeejép yapat náahap. Obohjeéhtih, páant í mawachah yuhna, bíc peihcanni yeó jáap túttimah wá jwáub boo pud jüóhbiipna caá, jwiítdih á niijép jī.

²² Páant á niijíchah joinít, Pedroboó Jesúsdi h chibít yuúpbít numah bejnit, —¡Maá, ma niiját pah yapcan, meemdíh queét í mao yohca bojo naáh! át niijép wut yuh jī.

²³ Páant á niijíchah joinít, Jesús tac púud ñuhnit, —Páni h naóhna, Satanás á náahat pah naóhna caá ma chājap. Cáacwā í jenah joyátjeh caá ma jenah joyóp. Dios á jenah joyát nihcan caá. Páni hna, Dios á náah yacat pah wá chājat pínahdih ma jáhíhna caá, át niijép wut jī.

²⁴ Páant niij péanit, jwiítbodyódi h nin pah á niij naáwáp jī: —Ded wíih jumíhna, á weñat pínahdih chājcan, wá náahatbodyódi h chājat caá náahap. Wíih á jumát jīb yeejép yapna yuhna, weemdíh páantjeh cádahcat caá náahap.^c ²⁵ Ded weemdíh jepahcanni, á weñat pínahdihjeh chājni, iiguípna á bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded weemdíh cádahcanniboó bita caandíh yeejép í chājachah yuhna, páantjeh wājeéh á jumbipna caá.^d ²⁶ Cáac nin baácboó jum jwuhna, dawá bíi déedih bíbohna yuhna, Diosdih náahcan, iiguípna bejna, nihat á bíbohát dedé pínah nihcan caá. Iiguípboó jumna, ded pah á jéih jīb chāj baccan níit. ²⁷ Weém nihat cáacwā úud jeñé wá íp á yeh iigátjīh áih ángelwā bícdih nin baácboó jwáub dei jüóhniit,^e nihat cáacwā ded pah í chājatjī jīb wá jīb wūhbiipna caá. Túi chājnitjidi h wá túi chājbipna caá. Obohjeéhtih, túi chājcannitjiboodíh wá peéh chājbipna caá.^f ²⁸ Yoobópdi h yeedíh wá naóhna caá. Biquína ninjīh ñuhnit ñi wunat pínah játih, weém nihat cáacwā úud jeñé chah maáh wá jumátjīh ñi enbipna caá, Jesús á niijép jī.

Dios á yeh iigátjīh Jesús á ñuhat

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

17 ¹ Seis yeó jáap túttimah, Pedro, Santiago, á úud Juan queét bíic peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús á numah púuh laab béjep jī. ² Caanná í púuh laáb juibíat túttimah, í enechah, á jígohat át túut numúp wut jī. Áih móot yeó á yeh iigát pah yeh iig, áih yéguehbat bíic yoobó túi baabní át yeh iiguíp wut jī. ³ Páant á yeh iiguíchahjeh, Moisés, Elíasjī bícdih Jesús pebh jígohniit, caandíh íit míc wéhenap wut jī. ⁴ Páant á yapachah ennit, Pedroboó Jesúsdi h nin pah át niijép wut yuh jī:

—¡Maá, ninjīh jwī jumuchah, á túina caá! Ma náahachah, bíic peihcanni muu dáhna jwī chājbipna caá. Míih pínah, Moiséih pínah, Elíaih pínahdihbut jwī chāj wūhbiipna caá, át niijép wut jī.

⁵ Obohjeéhtih, páant á niijíchahjeh, túi yeh iigní mah pōh panihni queétdih át dei juyúp wut jī. Páant á dei juyúchah, caán chawat yoób nin pah Dios át niijép wut jī: “Nin wá wūúh wá oini caá. Caandíh búdí wá wéina caá. Páni hna, á naáwáchah, caandíh ñi túi joyoó”, át niijép wut jī.^g

⁶ Páant á niij wéhenachah joinít, úumna, á bohénit íit páah yoh ñajap wut jī. ⁷ Páant í páah yoh ñajachah ennit, Jesús í pebhna juí, queétdih teo jáhanit,

c 16.24 Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24 d 16.25 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25 e 16.27 Mt 25.31
f 16.27 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Ro 2.6 g 17.5 Gn 22.2; Dt 18.15;
Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 1.11; Lc 3.22; 2P 1.17-18

—Ñi ñah ñuhú. Butéh ñi ennidih, ñi joinídhbut ñi úmca bojoó, át niijp wut jĩ.

⁸Páant ã niijíchah joinít, ñah ñuhna, Jesúsdiheh ít enep wut jĩ. Bitá í ennitjiboó ít wihcap wut jĩ.

⁹Táttimah, jeemánt dei jüóhna, Jesús queédih nin pah át niij wutap wut jĩ:

—Butéh ñi enatjidih bitadih ñi naóh jwuhca bojoó. Weém, nihat cáacwá úud jeñé, wunniji wá jwúub boo pud jüúwát táttimah, caandíh bitadih ñi naáwáchah, á táibipna caá, át niijp wut jĩ.

¹⁰Páant ã niijíchah joinít, queét bíic peihcannit caandíh nin pah ít niij úúbh joí enep wut jĩ:

—‘Dios á wahni, á jüúwát pínah játi, Elíasboó á jüóhbiipna caá’, Moisés á wutatjidih bohénit ípi niij bohéna caá. ¿Dépah niijíh tigaá queét páant í niij? ít niij úúbh joyóp wut jĩ.^h

¹¹—Yoobópdih tigaá í niij naáwáp. Elíasdi Dios á jwíh jüúwát táutap jĩ, nihatdih á ámohat pínah niijná. ¹²Páant niijnít, nin pah yeebdíh niijná caá wá chājap. Elías wáat juí péanap be. Páant á juyúchah yuhna, yeebdíh bohénit caandíh ít beh encap jĩ. Pánih beh encan, ded pah í náahat pahjeh caandíh ít chājap taga. Páant í chājat pahjeh muntih, weemdíhbut í chājbipna caá. Páant í chājachah, weém nihat cáacwá úud jeñé, yeejép wá yapbipna caá, Jesús át niijp wut jĩ.ⁱ

¹³Páant á niij naáwáchah joinít, “ ‘Elías’, niijná, Juan Daabánidih naóhna caá á chājap”, niijnít, queét ít beh joyóp wut jĩ.

Wáa wunat jumnidih Jesús á booaat

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴Pánih míic wéhe dei jüóhni, jeé ñaj deypboó Jesús bíic peihcannit á pej jumnit bíicdih á jwúub dei juyúp jĩ. Páant í jwúub dei juyúchah, dawá cáacwá cátiñ jüóhni, bíic newé Jesús pebh juinít, á bódicha caj yoh ñajap jĩ. Pániñ bódicha caj yoh ñajni, nin pah Jesúsdi á niij naáwáp jĩ:

¹⁵—Maá, wá wúúhdih ma jígah eneé. Caandíh wáa wunat á ñahachah, yeejép ápi yapna caá. Dawá láa tuu cúutboó ápi búug cáona caá. Bíih láa mujboó ápi daab yóh bejna caá. ¹⁶Pániñna, caandíh í booaat pínah niijná, ma bohénit pebh caandíh wá úb juyúp yuh be. Oboghjeétiñ, queét caandíh í jéih booaap be, á niijp jĩ.

¹⁷Páant á niijíchah joinít, Jesús nin pah á niijp jĩ:

—Yeéb yeejépwa weemdíh jenah joicánnit ñi jumna caá. ¿Débólíh maatápdih tigaá weemdíh túi jenah joicán, ñi tac búugábi? Wá pebh caandíh ñi úb jüúwá, á niijp jĩ.

¹⁸Páant á niijíchah joinít, Jesús pebh á wúúhdih í úb juyúp jĩ. Páant í úb juyúchah, caandíh wunat táutni nemépdih Jesús á bacat táutap jĩ. Páant á wutuchahjeh, á bacachah, wunnijiboó á túi boonap jĩ.

¹⁹Páant á yapat táttimah, jwiít á bohénit míicjeh jumna, Jesúsdi nin pah jwí niij úúbh joyóp jĩ:

—¿Dépanih tigaá jwiítboó caán nemépdih jwí wutuchah yuhna, át baccan? jwí niijp jĩ.

20 —Wā wēpatdih yeebdíh wā wūhuchah yuhna, caandíh náhnican, weemdíh nít túi jenah joicáp taga. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Mostaza tíbih ā jumat pah, yeéb Dios ā wēpatdih bainíjeh nī túi jenah joiná yuhna, nin pah nī jéih chājbpina caá: Nin jeedíh ‘Conboó ma bejeé’, nī niijíchah, ā bejbipna caá. Pánih túi jenah joiná, nihatdih nī jéih chājna caá.^j
 21 Obohjeéhtih, pánihni nemépdih nī bacaat túut niijná, Diosdih búdí uúbát caá náahap. Pánih uúbhna, jeémp jwuhcan, Dios ā wēpatdih chah nī túi jenah joibipna caá. Pánih chah jenah joinít jumna, pánihnit nemépwādhbūt nī jéih bacat túutbipna caá, jwiítdih Jesús ā niijíp jī.

Jesús ā wunat pínahdih ā jwúub naáwát
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

22 Galilea baácboó Jesús bífcdih jwī bejchah, caán jwiítdih nin pah ā jwúub níj naáwáp jī:

—Weém nihát cáacwā úud jeñédih cáacwā teonit, bitadih ī wūhbpina caá.

23 Páant ī wūhat túttimah, queéboó weemdíh ī mao yohbpina caá. Páant ī maoniji bífc peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúub boo pud jūóhbpina caá, ā niijíp jī.

Páant ā níj naáwáchah joiná, búdí jwī jígahap jī.

Jesús queejíh jacmant dinerodih ā bidat túutat

24 Capernaum tútchina jwī juibínachah, Dioíh mūdíh ī en dawát jīb ubnitboó Pedro pebhna juibínit, caandíh nin pah īt níj uúbh joyóp wut jī:

—¿Yeebdíh bohéniboó Dioíh mūdíh en dawát jīb pínahdih ā jīb chājcan níit? īt niijíp wut jī.^k

25 —Ā jīb chājbpina caá, Pedro āt níj jepahap wut jī.

Páant ā niiját túttimah, jwī jumni mūuná Pedro ā waadáchah, Jesúsboó caandíh nin pah ā níj uúbh joyóp jī:

—¿Simón, depah tigaá ma níj jenah joí? ¿Nin baácdih moón ī maáta detboodíh tigaá ī jīb ub, ma jenah joyóchah? ¿Íih baácdih moondíh níit? ¿Bífh baácdih moónboodíh níit ī jīb ubup, ma jenah joyóchah? Pedrodih ā niijíp jī.

26 —Bífh baácdih moondíh tigaá ípí jīb ubup, Pedro ā níj jepahap jī.

—Pánihna, maáta íih baácdih moónboodíh ípí jīb ubcan caá. 27 Páant ī jīb ubcah yuhna, queét jīb ubnitdih íjashcan, jwī jīb chājbpina caá. Íimboó queejí wáyadih ma bejeé. Caán jeémpni queejdíh ubnit, áih jacna dinero júdudih ma bid juibípnā caá. Caán júdu jwiít chénewáfh jīb pínahdih ubnit, jwī jīb buúdáátdih jīb chājadih ma bejeé, Jesús Pedrodih ā niijíp jī.

“Déhe tigaá nī maáh panihni”, Jesús ā niiját
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

18 ¹ Caán láa jwiít ā bohénit Jesús pebh juibínit, nin pah caandíh jwī níj uúbh joyóp jī:

—¿Dios ā maáh jumupboó jwiíjeéh jumni déhe tigaá jwī maáh panihni ā jumbi? jwī niijíp jī.^l

² Páant jwī niijíchah joinít, Jesús wébítidih jūáwát táutnit, caandíh jwī cātíh ā űuhāt táutap jī. Páant ā űuhuchah, jwiítidih nin pah ā niij naáwáp jī:

³ —Yoobópdiŋ yeebđíh wā naóhna caá. űi jenah joyátidih táut nuumnít, wébít oboh jumnit ī jenah joyát pah jenah joinít, Dios ā maáh jumupboó űi jéih waadbípna caá. Obohjeéhtih, caán dée pah űi jenah joicán, Dios ā maáh jumupboó űi jéih waadcán níit.^m ⁴ Pánihna, det wébít ī jenah joyát pah jenah joinít, Dios ā maáh jumupboó chah wutnit ī jumbipna caá. ⁵ Det wíihwā jumna, wā wutat pah bita nin wébít panihnidiŋ wēi jwāáhnit, weemdíhbut ī wēi jwāáhna caá, Jesús ā niijíp jī.

Jwī yéej chājat táutat ā tobohāt

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ “Nin wébít panihni weemdíh túi jenah joinídiŋ ded ā yéej chājat táutatjī jīib, Dios caandíh yeejép pohba ā peéh chājbipna caá. Pánihna, caandíh ā yéej chājat táutat pínah játih, áih butdiŋ búdí jeé júdujīh chéó búudhnit, búdí mujna caandíh ī yohochah, āta túi taga. Páant ī chājachah, caán wébít panihnidiŋ ā yeejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh āta peéh chājcan taga. ⁷ Ded bitadiŋ yéej chājat táutnidiŋ Dios búdí ā peéh chājachah, tubit yeejép ā yapbipna caá. Bitadiŋ yéej chājat táutnit páantjeh ī jumbipna caá. Obohjeéhtih, queétboó yeejép yoobát ī yapbipna caá.

⁸ “Míih téihyājīh, jitchajīh yéej chājna, caandíh ma bóod yohāt pah, caán yéej chājatdiŋ ma cádaŋá. Caandíh cádahcan, iiguípna ma bejbipna caá. Caanná iigát ā dūbcān níit. Caandíh ma yohochah nihna, caan dájhjeh āta buud tágaá. Meémboó pániŋni cólohjeh jumna yuhna, túttimah Diosjeéh ma túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh bóod yohān nihna, chénat pah dahjīh iiguípna ma bejchah, búdí yeejép mata yap tagaá.” ⁹ Pánihat pah muntih, míih quíibjīh ennit, yéej chājna, caan dáhdih ma wáat yohāt pah, caán yéej chājatdiŋ ma cádaŋá. Caandíh cádahcan, iiguípna ma bejbipna caá. Caanná iigát ā dūbcān níit. Caan dáhdih ma yohochah nihna, caan dájhjeh āta buud tágaá. Bíicjīh quíib wihcan yuhna, túttimah Diosjeéh ma túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, míih quíib chénat pah dahjīh iiguípna ma bejchah, chah yeejép mata yap tagaá. Pánihna, yéej chājatdiŋ cádahat caá náahap”, Jesús ā niijíp jī.^o

Buudní oveja naáwát

(Lc 15.3-7)

¹⁰ “Nin wébít panihnidiŋ űi en iicá bojóo. Yeebđíh yoobópdiŋ wā naóhna caá. Queét wébítidih ded pah ī yapachah Diosdiŋ naáwát táut niijná, queétdih en daonít ángelwā wā íip pebhna ípí bejna caá.” ¹¹ Weém niŋat cáacwā úud jeñé, nin baácđih moón yeejép chājnit, iiguípna bejnit déedih túi ubudiŋ wā jūúwúp jī. ¹² Queét iiguípna bejnit, buudníŋ ovejawā panihnit ī jumna caá. Pániŋnit ī jumuchah, nin wā naáwátidih űi túi jenah joyoó: Cien ovejawādiŋ bíbohni bíc oveja ā buudúchah ennit, ¿ded pah tigaá ā chājbi, yeéb űi jenah joyóchah? Bitā noventa y nueve ovejawādiŋ ī jeémát yílíp jumupboó jwejnít, caán buudnídiŋ bididiŋ ā bejbipna caá. ¹³ Yoobópdiŋ yeebđíh wā naóhna

caá. Caán buudnídih ā bid juyáchah, ā jwejnít noventa y nuevedih ā weñat chah caán ā bid juinfúoodíh ā wēibipna caá. ¹⁴Pánihat pah wā íip jeáboó jumni nin oboh jumni panihni buudníť ĩ jumatdih ā náah yaccan caá”, Jesús ā niijíp jĩ.

Bitá Jesúfhwā meemdíh ĩ yéej chājachah, ded pah chājat

(Lc 17.3)

¹⁵“Ded weemdíh jepahni meemdíh ā yéej chājachah, míic ámohat túut niijná, bita ĩ joicápboó caandíh míic wéhenadih ma bejeé. Páant ma niijíchah joinít, ā jepahachah, ĩi jwúub míic pej jumbipna caá, páant muntih. ^q ¹⁶Obohjeéhtih, meemdíh ā jepahcah bácah, Dios ā wútat pah, bita chénewádh ma numah bejeé, queét ĩ joyóchah, caandíh míic wéheat túut niijná. ^r ¹⁷Yéeb bíic peihcannitdih ā jepahcah enna, wííhwā nihat ĩi míic wáacapna caandíh ĩi numah bejeé, ā yéej chājatdih ma naáwáchah, queét nihat ĩ joyát pínah niijná. Pánihna, míic wáacnitdihbut ā jepahcah enna, Diosdih náahcan, ā yéejatdih cádahíhcat peéh, caandíh ĩi pej jum cádahaá.

¹⁸“Yoobópdihi yeebdíh wā naóhna caá. Ded ā yéej chājatdih cádahcat jíib, ‘Meém yéejatdih yohcanni ma jumna caá’, yéeb wííhwā ĩi niijíchah, Diosbut caandíh bíic yoobó ā niijbípna caá. Ded ‘Wā yéej chājatdih jígahnit, wā cádahna caá’, niijnídh ‘Meém yéejatdih yohni ma jumna caá’, ĩi niijíchah, Diosbut caandíh bíic yoobó ā niijbípna caá.’^s

¹⁹⁻²⁰“Chénewā, bíic peihcannit wííhwā ĩi míic wáacachah, ĩijeéh wā jumna caá. Pánihna, det chénewā Diosdih ĩi uúbát pínahdih bíic yoobó ĩi jenah joyóchah, wā íip jeáboó jumni ĩi uúbát pah ā chājbipna caá”, Jesús jwiítdih ā niijíp jĩ.

²¹Páant Jesús ā niijíchah joiníji Pedro ā pebh juibínit, nin pah caandíh ā niijíp jĩ:

—¿Maá, wā dée dawá láa weemdíh ā yéej chājachah, débói láa tigaá caán ā yéej chājatdih wā íij cádahbi? ¿Siete láa cádahat ā náah níť? ā níij uúbh joyóp jĩ.

²²—¿Ma joyoó! Bíih meemdíh dawá láa ā yéej chājachah yuhna, siete láajeh íij cádahat ā náahcan caá. Obohjeéhtih, páant ā yéej chājachah yuhna, meémboó caandíh ma jwúub náhnica bojoó, Pedrodih Jesús ā níj jepahap jĩ.’

Teo wūhni bíih ā jíib buudáatdih ā quíib buudcát naáwát

²³“Bita ĩ yéej chājatdih quíib buudátidih jenah joinít, nin wā naáwátidih ĩi táí jenah joyoó: Dios ā maáh jumat nin pah ā jumna caá. Bíic baácđih moón ĩ maáh ā pebh moón caandíh ĩ jíib buudánachah, ĩ jíib buudáatdih ā jíib chāj beedáat túutup be. ²⁴Í jíib buudáatdih ā jenah enechah, bíic caandíh teo wūhniboó búdí yoobát ā jíib buudánap be. Búdí ā jíib buudáatdih jéihnit, caandíh ā pebh ā bid bojop be. ²⁵Á jéih jíib chājah enna, ā maáhboó caandíh, yad, ā weh, nihat áih bíí dée bíicđih bitaboodíh ā jíib chājat túutup be, queét ĩ jíibjĩh ā jíib buudáatdih ā jíib chājat túut niijná. ²⁶Páant ā jíib chājat túutuchah joinít, caán búdí jíib buudáníboó ā maáh pebh bóđicha caj yoh ñajnit, búdí ā uúbup be. ‘Maá, weemdíh jígah ennit, ma pái jwuhúú.

Meemdíh wā jīb buudáatdih wā jīb chāj beedábipna caá', ā niijíp be. ²⁷Páant ā niij úúbúchah joinít, caandíh jígah ennit, 'Weemdíh ma jīb buudáat ā jumna naáh', ā maáh caandíh ā niijíp be.

²⁸“Páant ā niiját túttimah, búdí jīb buudánijiboó bac bejnit, bífh caán bícdih ī maáhdih teo wūhndih ā jwāáap be. Pánih jwāáhnit, caánboodíh bainí ā jīb buudáatdih íjnit, áih but nahdih jōp teonit, ‘jWeemdíh ma jīb buudáatdih wafcanjeh ma jīb chājaá!’ caandíh ā niijíp be. ²⁹Páant ā niijíchah joinít, caán bainí jīb buudániboó ā pebh bódicha caj yoh āajnít, caandíh búdí ā úúbup yuh be. ‘Weemdíh jígah ennit, bainí ma pái jwuhúú. Meemdíh wā jīb buudáatdih wā jīb chāj beedábipna caá', ā niijíp yuh be. ³⁰Obohjeéhtih, páant ā niij úúbúchah yuhna, caandíh jígah encanjeh, caánboó ā jepahcap be. Pánih jepahcan, caán teo wūhndih nemat muúboó ā nemat túutup be. Á jīb chāj beedánachahna, caandíh āta baca tagaá.

³¹“Pánihna, búdí jīb buudániji bainí jīb buudánidih páant ā chājachah enna, íjnit, bita teo wūhnitboó ī maáhdih naóh yacadih ī bejep be.

³²Páant ī naóh yacachah joinít, ī maáh ī naóh yacnidih bid bojnit, nin pah caandíh ā niij jūihūp be: ‘jMeém yeejép pohba caá! Meém weemdíh búdí ma úúbúchah, “Búdí ma jīb buudáatdih ā jumna naáh”, wā niijíp yuh be.

³³Obohjeéhtih, meemdíh páant wā niijíchah yuhna, bac bejnit, meemdíh bainí jīb buudánidih meémboó mat jígah encap wut be. Ma jīb buudáatdih wā náhnicat pah muntih, caánboó meemdíh ā jīb buudáatdih ma náhnica, āta túi tagaá. ¿Dépanih tibeé caandíh jígah encanjeh, páant ma chāj?’ ā maáh caandíh ā niijíp be. ³⁴Páant niijnít, búdí íjnit, nemat muúboó caandíh ā nemat túutup be. Á jīb chāj beedánachahna, āta baca tagaá.

³⁵“Caan páh tigaá Dios yeebdíh ā chājipna caá. Yeéb nihāt nī déewā yeebdíh yeejép ī chājatjidih nī quíib buudcáh ennit, caánboó yeéb nī yéej chājatjidihbut bífc yoobó ā quíib buudcán níit”, Jesús jwiítdih ā niijíp jī.

Ī weha mána yaáhdhíh ī yohcat

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

19 ¹Páant niij naóh péanit, caán Galilea baácboó jumniji Judea baácna Jesús jwiítdih ā numah bejep jī. Pánih bejnit, caanná juibína, Jordán mujdih chúuh bejnit, conanaamánt jwī juibínap jī. ²Pánih caanná juibínit, jwī jib bejechah, dawá cáacwā jwiítdih ī péenap jī. Páant ī péenachah ennit, íjeéh bejnit wunnitdih Jesús ā booanap jī.

³Páant jwī bejechah, jwiítdih jwāáhnit, biquína fariseowā nin pah Jesúsdi h ī niij úúbh joyóp jī, ded pah ā jepahachah joinít, caandíh naóh yacat túút niijná:

—¿Jwī weha mána yaáhdhíh jwī yohochah, āta túi taniít? ¿Dios ā wutatboó páant níit ā chājat túutup, ma jenah joyóchah? ī niij úúbh joyóp jī.

⁴—¿Moisés nin pah ā niij daacátjidih nī bohé jwuhcannit jī? ‘Dios bífhmah nin baácdih chājni newé yaddihbut āt chājap wut jī’, āt niij daacáp tajī.”

⁵Páant niij daácnit, nin pahbut āt jwúub niij daacáp tajī: ‘Páant ā chājachah, newé ā mánadih cádahnit, yadjih bícdih ā jumbipna caá. Pánih jumna, queét chénewā jumna yuhna, bífc bácah panihnit caá ī jumup’, āt niij daacáp tajī.”

¿Páant ā niŋ daacátjidih ñi bohé jwuhcannit jī? ⁶ Páant ā daacátji pah queét chénewā jumnitji biíc bácah pah ī jumna caá. Pánihna, ī téihya chéwechah, Diosjeh tiguaá queétdih bícdih ā jumat túutna caá. Páant bícdih ā chājachah, queétjeh ī míic cádahcat caá náahap, Jesús queétdih ā niijíp jī.

⁷ Páant ā niijíchah joinít, queét fariseowā nin pah ī jwúub niŋ uúbh joyóp jī, páant muntih:

—Meém páant ma niijíchah yuhna, Moisésjeh nin pah āt niŋ daacáp tajī: ‘Majeéh bólidih yohíhna, “Meém ma túicat enna, meemdíh wā yohna caá”, niŋ daácnit, caántdih ñi wūhú. Páant niŋ daác wūhnt, majeéh bólidih ma yohochah, ā túina caá’, Moisés āt niŋ daacáp tajī.” ¿Páant ma niijíchah yuhna, Moisésboó dépanih tiguaá páant āt niŋ daáci? ī niijíp yuh jī.

⁸ —Ñi nuowā Diosdih ī yap yohochah enna, Moisés nin pah āt niŋ daacáp tajī ‘Í weha mánadih yohna, páant tíi ī chāj dáhwa naáh’, āt niŋ daacáp tajī. Páant ā niijíchah yuhna, bífhmah pohba páant āt nihcap tajī. ⁹ Obohjeéhtih, weémboó yeebdíh nin pah wā naóhna caá: Ded ájeéh bólidih yohna, bífhjīh mi yeejép chājcah yuhna, bífh wilidih jwúub áa jumna, caántjīh yeejép chājna caá ā chājap. Pánihna, ā yohnihjidih áa jumribat caántjīh yeejép ā chājna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.^x

¹⁰ Páant ā niijíchah joinít, jwiít ā bohénit caandíh nin pah jwī niijíp jī:

—Páant newé yadjīh ī míic yohat ā túicah, áa wihcah āta túi tagaá, jwī niijíp jī.

¹¹ —Yeéb ñi niiját pahjeh tiguaá ā jumup. Dios biquína ā ñfonitdihjeh ā áa jumat túutcan caá. ¹² Biquína neoná yaáhdhíh náahcannit pínah ī cáac jumna caá. Bitadih íih quehli tíibnadih ī íib yohochah, yaáhdhíh náahcannit ī jumna caá. Bitaboó Diosdih teo wūhnt jumat túut niijná, yaáhdhíh ī bidcan caá. Pánihna, ded túi joiní jumna, Diosdih teo wūhat túut niijná, páant tiguaá jumat náahap, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

Jesús wébítidih ā uúbát

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Páant jwiítidih ā naáwát túttimah, Jesús queétdih ā teo jáha uúbát pínah niijná, cáacwā ī wehdih ā pebhna ī ub juyúp jī. Páant ī ub juyúchah ennit, jwiít ā bohénitboó queétdih jwī jípónih jūihñup jī.

¹⁴ Páant jwī jūihñuchah joinít, Jesús jwiítidih nin pah ā niijíp jī:

—Wébít wā pebh ī jūúwú naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queétdih ñi niijcá bojoó. ‘Dios wā maáh caá’, niijnít, queét wébít caá túi jenah joinít ī jumup. Pánihna, Dios ā maáh jumupna waadnítboó nit wébít ī jenah joyát pah jenah joinít ī jumna caá, ā niijíp jī.

¹⁵ Páant niijnít, queét wébítidih ā teo jáha uúbúp jī. Pánih uúbh péanit, jwiítidih ā jwúub numah bejep jī.

Dawá bíf dée bíbohni Jesúsdihi ā uúbh joyát

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Páant jwiítidih ā numah bejchah, bíic newé Jesús pebh jwinít, nin pah caandíh ā niŋ uúbh joyóp jī:

—¿Bohéní, páantjeh Diosjeéh jumíhna, ded pah tigaá táinidih wā chājbi? ā niijíp jī.

¹⁷—¿Dépanih tigaá túi chājat pínahdih weemdíh ma uúbh joí? Diosjeh caá túini. Páantjeh Diosjeéh jumíhna, ā wutat pah ma chājaá, caandíh Jesús ā niij jephahp jī.

¹⁸—¿Ded wutatdih niij tigaá ma chāj? ā niij jwúub uúbh joyóp jī.

—Cáacwādih ma mao yohca bojoó. Ma áa nihcannijīh ma yéej chājca bojoó. Ma nuumcá bojoó.^y Ma yeeca bojoó. ¹⁹Ma mánadih ma túi chājaá.^z Meemjéh ma míic oyat pah bitadihbut ma oyoó.^a Nin wutatdih jephah caá náahap, Jesús caandíh ā niij jephahp jī.

²⁰—Caán wutatdih weém wāpí yap yohcan caá. ¿Diosjeéh túi jumat túut niijná, ded panihat tigaá weemdíh páantjeh ā judh? Jesúsdi h jwúub niij uúbh joyóp jī.

²¹—Meém yéejat wihcanni jumíhna, ni hat míih bíf déedih jíib chāj wūhudih ma bejeé. Pánih jíib chājnit, ni hat ma jíib teonidih moh yéejnitdih ma jwúub wūhuú. Páant ma wūhuchah, nin baácboó ma bíbohahatji chah túini míih pínah Dios pebhboó ā jumbipna caá. Pánih queédih wūh péanit, wājeéh ma jūúwú, Jesús caandíh ā niijíp yuh jī.

²²Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, dawá bíf déedih bíbohni jumna, áih bíf déedih jíib chāj wūhíhcan, búdí ā jígahap jī. Pánih jígahnit, jephahcanjeh, ā jwúub bejep jī.

²³Páant ā bejehchah ennit, Jesús jwiítidih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ded dawá bíf déedih bíbohni Dios ā maáh jumapboó ā bejihichah yuhna, caandíh ā buona caá. ²⁴Camelloboó awí íitbitdih ā yabac bejihichah nihna, áta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bíf déedih bíbohni Dios ā maáh jumapboó ā waádfichah yuhna, búdí ā buona caá, ā niijíp jī.^b

²⁵Páant ā niijíchah, joí wúhi bejnit, nin pah Jesúsdi h jwí niijíp jī:

—Páant ma niijíchah bácah, Dios ā jumapboó ded ā jéih waadcán níit, jwí niijíp jī.

²⁶—Cáacwā ded pah ī jenah joyátjīhjah ī túi chājíhna yuhna, Dios pebhboó ī jéih bejcan níit. Diosjeh caá iiguípna bejnit déedih ā túi ubup. Caanjéh tigaá ni hatdih chāj beedáni. Dedé jéihcat pínah caandíh ā wihcan caá, jwiítidih ā niijíp jī.

²⁷Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Maá, weemdíh ma joi jwúhuú. Majeéh péeat túut niijná, jwiítboó ni hatdih jwí cádahap jī. ¿Páant jwí chājat jíib, dedédi h tigaá jwiítidih ma wūhbi? ā niijíp jī.

²⁸—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Péeni yeó jáap túttimah, ni hat jáap míic ā túut nuumbípna caá. Caán láa weém ni hat cáacwā úud jeñé, jeáboó maáh wā jumbipna caá. Páant maáh wā jumuchah, yeéb wā bohénitboó judíowā doce poómpnadih wājeéh wutnit níi jumbipna caá.^c ²⁹Ded weemdíh teo wūhat túut niijná, áih muú, ā mána, ā déewā, ā weh, áih wápchidih yuh buca ā cádahachah, Diosboó caandíh chah ā jwúub wūhípna caá.

y 19.18 Ex 20.13-16; Dt 5.17-20 z 19.19 Ex 20.12; Dt 5.16 a 19.19 Lv 19.18

b 19.23-24 Pr 11.28 c 19.28 Mt 25.31; Lc 22.30

Pánih cádahnit, weemdíh teo wūhnitboó Diosjeéh páantjeh ī tui jumbipna caá. ³⁰Obohjeéhtih, nin baácboó dawá maáta panihnitji Dios pehbhoó oboh jumnit ī jumbipna caá. Nin baácboó dawá oboh jumnitji jeáboó maáta ī jumbipna caá, Jesús jwiítdih ā niijíp jī.^d

Iguíhadih teonit naáwát

20 ¹“Dios ā maáh jumat nin pah ā jumna caá: Iguíha mínah cheibitjeh áih iguíhadih teo wūhnit pínahdih bididih ā bejep be. ²Pánih bejnit, jwāáhna, queétdih nin pah ā niijíp be: ‘Wíih iguíhadih ñi teo wūhat jīb jwípí jīb chājat pah yeebdíh wā wūhbiḡna caá’, ā niijíp be. Páant ā niijíchah joinít, tewedih ī bejep be. ³Las nueve dée, jīb chājat tólihna pehbhoó ā bejep be. Pánih bejnit, bita caanjíh ñuhnitdih ā enep be. ⁴Pánih ennit, queétdihbut nin pah ā niijíp be: ‘Yeebbút wíih iguíhaboó tewedih ñi bejeé. Teo cádahat horadih ñi tewat jīb wā wūhbiḡna caá’, queétdih ā niijíp be. ⁵Páant ā niijíchah joinít, queétdihbut tewedih ī bejep be. Yeó jáap tac yoób bejna, bita ñuhnitdih jwāáhnit, bíc yoobó queétdihbut ā niijíp be. Las tres dée bita ñuhnitdih jwāáhnit, bíc yoobó queétdihbut ā niijíp be. ⁶Las cinco dée bita ñuhnitdih jwāáhnit, nin pah queétdih ā niijí uúbh joyóp be: ‘¿Dépanihna nihat yeó jáap teocan, ñuh tigaá ñi chāj?’ ā niijíp be. ⁷Jwiítdih tewat wutni ā wiḡcan caá’, ī niijí jepahap be. Páant ī niijíchah joinít, iguíha mínah queétdih nin pah ā niijíp be: ‘Wíih iguíhana bejnit, ñi teobi jwuhú’, queétdih ā niijíp be.

⁸“Cheyeh caán iguíha mínah caandíh teo wūhni maáhdih nin pah ā niijíp be: ‘Queét teonitdih jūúwát túutnit, ī tewat jīb ma wūhuú.’^e Pée juiñitdih ī tewat jīb ma jwíih wūhuú. Páant queétdih ma wūhat túttimah, ī játih juiñitdih ma wūhuú. Pánih queétdih jīb chāj péa, bita ī játih juiñitdih ma wūhuú. Queétdih wūh péa, bita ī játih juiñitdihbut ma wūhuú. Queétdih wūh péa, waóh juiñitdih ma jīb wūhuú’, ā niijíp be. Pánihna, ā niiját pah queétdih ā jīb chāap be. ⁹Las cinco dée tewedih juiñitdih nihat yeó jáap ī tewat jīb pah bóo ā wūhup be. ¹⁰Queét nihat teonitdih bíc yoobó ā wūhup be. Queét waóh tewedih juiñitboó ‘Jwiítdih chah ā jīb wūhbiḡna caá’, ī niijí jenah joyóp yah be. Obohjeéhtih, queétdihbut bíc yoobó ā wūhup be. ¹¹Queétdih bíc yoobó míc ā jīb chājachah enna, caandíh búdí íjnit, nin pah ī niijí jūihñup be: ¹²‘Jwiítdih nihat yeó jáap, tubit ā chāhachah, búdí jwí tewechah, queét pée juiñitboó bíc horabitjeh ī tewechah yahna, jwiítdih nihatdih bíc yoobó ma jīb wūhat, ā táican caá’, caandíh ī niijíp be. ¹³Páant ī niijí jūihñuchah joinít, nin pah bíc íjeéh jumnidih ā niijíp be: ‘Meemdíh wā niijátji pah tigaá wā jīb chāap. Ñi tewat jīb wūhnit, meemdíh wā yeecan caá. ¹⁴Ma tewat jīb ubnit, ma bejeé. Weém wā náahat pahjeh queét bainí teonitdihbut meemdíh wā wūhat bíc yoobó wā jīb wūhup be. ¹⁵Ded pah wíih dinerojih chājna, wíih pínahjeh caá. Weém queét moh yéejnitdih jígah ennit, búdí wā jīb wūhuchah enna, ¿yeébbó íj níit, páant ñi niijíp?’ iguíha mínah queétdih ā niijíp be.

¹⁶“Pánihat pah tigaá det waóhnitji péenit ī jumbipna caá. Péenitjiboó waóhnit ī jumbipna caá”, Jesús jwiítdih ā niijíp jī.^f

Jesús ā wunat pínahdih ā jwáúb naáwát

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷Páant niŋj péanit, dawá cáacwā jwíjeéh ī péenachah, Jerusalén tútchina bejni namádih jwí bejep jī. Pánih bejna, chibít yuúp jwiít dih numah waóh bejnit, jwiít dih jeh nin pah Jesús ā niŋj naáwáp jī:

¹⁸—Jerusalén tútchina bejna caá jwí chājap. Caanná jwí juibíát túttimah, weém nihat cáacwā úd jeñédih eníhcanniboó sacerdotewā ī maátadih, Moisés ā wutatjidih bohénitdihbut ā duó wáibipna caá. Páant ā duó wáyachah, weemdíh teonit, ī mawat tútutbipna caá. ¹⁹Pánih mawat tútutnit, judíowā nihcannitdih ī jwáúb wūh yapabipna caá. Queétboó weemdíh deohnit, ī puñat túttimah, cruzboó ī péoh dodh mao yohbipna yuh caá. Obohjeéhtih, bífc peihcanni yeó jáap túttimah, wā íp weemdíh ā jwáúb booabipna caá, ā niijp jī.

Santiagowā ín Jesúsdihi mi úbát

(Mr 10.35-45)

²⁰Pánihat túttimah, Zebedeo ā weh ínboó mi weh bícdih Jesús pebh juínit, caandíh úbát tútut niijná, mi bódicha caj yoh ñajap jī. ²¹Páant mi bódicha caj yoh ñajachah ennit, Jesús nin pah ā niŋj úbáh joyóp jī:

—¿Ded pah wā chājatdih tigeá ma náah? ā niijp jī.

—Maáh waadná, nit chénat pah wā weh meém bícdih ī wutat pínah niijná, bífc ma jéihyepmant bóo buwámant, bíhdih wáyámant bóo buwámant ma chúdat tútut, mi niijp jī.

²²—Ded pah ñi úbát dih ñi jéihcan caá. Ded wā maáh jumupboó jumíhni, weemdíh yeejép ā yapat pínah, bífc yoobó caandíhbut ā yapachah yuhna, weemdíh cádahcat caá náahap. Pánih cádahcan, wā maáh jumupboó wājeéh ā wutbipna caá. ¿Yeebdíhbut páant yeejép ā yapachah yuhna, ñi cádahbican naniŋt? mi wehdih Jesús ā niijp jī.

—Jwí cádahcan níft, ī niŋj jepahap jī.

²³—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Yeejép wā yapat pah yeebút bífc yoobó ñi yapbipna caá. Obohjeéhtih, wājeéh wutnit pínahdih weémboó wā jéih ñíocan caá. Wā ípboó queétdih átāt níwip taga, Jesús queétdih ā niijp jī.

²⁴Páant ī niŋj úbúchah joinit, jwiít diezboó queétdih jwí íjip jī. ²⁵Páant jwí íjatdih ennit, Jesús jwiít nihatdih ā mífc wáacat tútut jī. Páant jwí mífc wáacachah, nin pah jwiít dih ā niŋj naáwáp jī:

—Judíowā nihcannit ī maátaboó íih cáacwādihi túbít wutnit ī jumatdih ñi túi jéihna caá. ²⁶Obohjeéhtih, queét wutnit ī jumat pah yeéb ñi jumca bojoó. Yeébboó maáta jumíhna, bitadih túi teo wáacnit ñi jumú.^g ²⁷Waóhntit jumíhna, teo wūhntit pah jumat caá náahap.^h ²⁸Weém nihat cáacwā úd jeñéboó cáacwā weemdíh ī teo wáacat pínah niijná, nin baácboó wā jūóhcap jī. Obohjeéhtih, cáacwādihi teo wáacat tútut niijná, queét iigúipna ī bejat déedih wun wūhudih wā jūúwúp be, Jesús ā niijp jī.ⁱ

g 20.25-26 Lc 22.25-26 h 20.26-27 Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26 i 20.28 Lc 22.27; Jn 13.12-15

Jesús chénewā jéih encannitdih ā booaat

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Jwiít Jerusalén tútchina bejna, Jericó tútchidih jwī chóop yap bejep jī. Páant jwī chóop yap bejehah, dawá cáacwābut jwiítidih ī péenap jī. ³⁰ Jericó wáihyat júdu jēcdih bac bejnit, chénewā jéih encannit namá jwéejdih ī chúuduchah, jwī enep jī. “Jesús, Nazaret tútchidih bóo caá ā yap bejep”, bita ī niijíchah joinít, nin pah ī niij náac ejep jī:

—¡Maá, David juima, Dios ā wahní jwiítidih ma jígah en teo wáacá! ī niijíp jī.

³¹ Páant ī niij náacáchah joinít, cáacwāboó queétdih jūihnit,

—¡Páant bóojeh! Ní náac cádahaa, ī niijíp yuh jī.

Obohjeéhtih, páant ī niij jūihñuchah yuhna, queétdih joicánjeh, chah ī náacáp jī:

—¡Maá, David juima, Dios ā wahní jwiítidih ma jígah en teo wáacá! ī niijíp jī.

³² Páant ī niij náacáchah joinít, Jesús chāo nūh, ā pebhna jūúwát túutnit, queétdih nin pah ā niijíp jī:

—¿Ded pah wā chājatdih tiguaā ní náah? ā niijíp jī.

³³ —Maá, jéih enatdih caá jwī náahap, ī niijíp jī.

³⁴ Páant ī niijíchah joinít, Jesús queétdih jígah ennit, íih quíibidih ā teo jáhanap jī. Páant ā teo jáhanachahjeh, ī yoób enep jī, buca. Pánih ennit, caandíh ī péenap jī.

Jesús wā Jerusalénna ī waadát

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

21 ¹ Jerusalén tútchina toáh juibínit, Olivo wūt jumni pácahi jumni jeéboó jwī juibínap jī. Pánih juibí, púuh laab béjna, Betfagé wūt jumni tútchibitdih jwī toáh juibínap jī. Caanná juibínit, Jesús chénewā jwíjeéh jumnitdih caán tútchina ā wahap jī. ² Pánih wahnit, nin pah queétdih ā niij wutup jī:

—Con tútchina waadnít, burroma mi wūúh bíicdih ní enbipna caá. Pánih en, queétdih watnit, weemdíh ní ub jūóh wūhuú. ³ Páant ní ub jūúwúchah ennit, cáacwā yeebdíh ī uúbh joyóchah, nin pah ní niij jepahaa: ‘Jwī maáh queétdih ā náah jwuhup be. Péanit, queétdih ā jwúubabipna caá’, ní niijí, Jesús ā niijíp jī.

⁴ Páant ā yapat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapani Zacaríasji nin pah āt niij daacáp taji:

⁵ “Jerusalén tútchidih moondíh nin pah ma niij naáwá: ‘Dios weemdíh nin pah ā niiját túutup be: “Ní enee, ní Maáh ní pebhna ā jūóhna caá. Caán oboh jumni pah burro wūúhjih chúudni ā jūóhbiipna caá”, Jerusalén tútchidih moondíh ma niijí’, weemdíh ā niijíp be”, Zacarías āt niij daacáp taji. (Zac 9.9)

⁶ Jesús ā wahnitboó bejnit, ā niijátji pah ít chājap wut jī. ⁷ Burroma, mi wūúh bíicdih ī ub juyúchah, jwíih jih bóo yéguehdih too dugnit, burromajih mi wūúhjihbut jwī cáagap jī. Páant jwī cáagat túttimah, Jesús caán burro wūúhjih ā púuh laab chúudup jī. ⁸ Pánih chúudnit,

Jerusalén tútchina jwiítdih ā numah bejep jī. Páant ā bejehah ennit, dawá cáacwā íih jih bóo yéguehdih too dugnit, Jesúsdihi wēina, namáboó ī jwej waáwáp jī. Bitaboó ī bóodniji táam núonadihi ubnit, queébtut Jesúsdihi wēina, namáboó ī jwej waáwáp jī. Páant ī jwejniji chóona, núonajih Jesús ā bejep jī. ⁹Páant Jesús ā bejehah, ā waáwápmant moón, ā méimant péenitbut caandíh wēinit, bícdih nin pah ī níjy űaacáp jī:

—¡David juima, Dios ā wahní, jwiítdih ma túi ubuú! ¡Meém jwī maáh pínahdihi búdí jwī wēina caá! ī níjy wēi űaacáp jī./

¹⁰Pánihi bejnit, Jerusalén tútchina jwī waadáchah, caanjíh jumnitboó en wúhi bejnit, nin pah ī níjy míc űúbh joyóp jī:

—¿Nin déhe tígaa? ī níjy jī.

¹¹—Nin Jesús, Galilea baác, Nazaret tútchidihi bóo, Dios naáwátidihi naóh yapani caá, bita queétdih ī níjy jepahap jī.

Jesús Dioíh munná ā waadát

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.12-23)

¹²Jerusalén tútchina waadnít, Dioíh muu jóocmant bóo juúhdihi Jesús jwiítdih ā numah waad béjep jī. Pánihi waad béjnit, caánboó jíib chájnitdihi ā űuun yóh bacanap jī. Dinerodih túut nuumnít ī cáagat naanádihi ub yoh áacanit, jopwádihi jíib chájnitih chúdat naanádihibut ā ub yoh áacanap jī. ¹³Pánihi ub yoh áacanit, Jesús nin pah queétdih ā níjy jūihñup jī:

—Dios naáwátidihi naóh yapani nin pah āt níjy daacáp taji: ‘ ‘Wíih muú cáacwā weemdíh ī űúbát pínah muú caá’, Dios ā níjy be’, it níjy daacáp taji.^k Obohjeéhtih, cáacwā Diosdihi űúbúdihi ī juyúchah yuhna, yeéboó queétdih yeenit, nuumná caá űi chájap. Pánihi nuumnít, Dioíh muúdihi yéeanit, nuumnít ī jumat pínah muú chájna caá űi chájap, ā níjy jī.

¹⁴Páant Dioíh muúdihi Jesús ā jumat pónih, dawá jéih encannit, wúuat nahjīh bejnitbut ā pebhna ī juyúp jī. Páant ī juyúchah ennit, queétdih ā boonanap jī. ¹⁵Obohjeéhtih, queétdih ā boonachah ennit, caanjíh jumnit sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidihi bohénitbut Jesúsdihi búdí ī íjip jī. Jwíjeéh péenit wébítboó ‘¡David juima, Dios ā wahní, jwiítdih túi ubni pínah, meemdíh búdí jwī wēina caá!’ ī níjy űaac cádahcah joiná, chah ī íjip jī. ¹⁶Pánihi íjip, Jesúsdihi nin pah ī níjy jūihñup jī:

—Meemdíh páant ī níjy űaacáchah, ¿ma joicán níit? Páant ī níjy cá bojo naáh, Jesúsdihi ī níjy jī.

—Wā joiná caá. Obohjeéhtih, Davidji Dios naáwátidihi naóh yapani nin pah ā níjy daacátjidihi yeéboó űi bohécannit jíf?

‘Wébítbih, bita ī túuhnitdihibut meém ma wēi naáwát túutna caá’,

Diosdihi wēinit, David āt níjy daacáp taji,

(Sal 8.2)

Jesús queétdih ā níjy jūihñup jī.

¹⁷Páant níjy péanit, queétdih cádahnit, caán tútchimant Jesús jwiítdih ā numah bac bejep jī. Pánihi bac bejna, Betania tútchidihi juibínit, caan chéi caanjíh jwī űwup jī.

Higuera nahdih Jesús ā wunat tútat

(Mr 11.12-14,20-26)

¹⁸Cheibit bóo yeó jáapdih, Betania tútchiboó ñonitji Jerusalén tútchina jwúub bejna, Jesúsboó át nuugúp wunup taji. ¹⁹Pániñ nuugúp wunna, namá jwéejdih lajni higuera nahdih ennit, áih quehedih jeémíhna, caan náñ pebh enedih ā bejep yuh jī. Obohjeéhtih, caan náñboó quehcan, túini wawákeh pohba ā jumup jī. Páant ā quehcatdih enna,

—**¡Ma jwúub quehcan níft!** caan náñdih ā niijíp jī.

Páant ā niijíchahjeh, áih núona ā diib téhah bejep jī.

²⁰Páant ā wunuchah ennit, jwiít ā bohénitboó jwī en wáhi bejep jī.

—¿Dépanih tigaá waícanjeh ā wunah bej? Jesúsdiñ jwī níj uúbh joyóp jī.

²¹—**Yoo bópdih yeebdíh wā naóhna caá. Dios ā wēpatdih túi jenah joiná, nin nahdih wā chājat pahjeh muntih yeebbút ñi jéih chājbipna caá. Páant wā chājat chahbut ñi jéih chājbipna caá. Con jeedíh ‘Comnant bejnit, búdí mujna ma buég báahá’, ñi niijíchah, ñi wutat pah ā yapbipna caá.** ²²**Diosdih túi jenah joinít, ded pah caandíh ñi uúbát pah ā chājbipna caá, Jesús jwiítidih ā níj jepahap jī.**

Jesús ā wēpat

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³Pániñ bejna, Jerusalén tútchina juibí, Dioíh muudíh waad béjnit, Jesús cáacwádih ā jwúub bohénap jī. Páant ā bohéat pónih, sacerdotewā ī maáta, jwiít judiowā jwī maátabut ā pebh juinít, nin pah caandíh ī níj uúbh joyóp jī:

—¿Déñ wēpatjih tibeé jwíin páant ma chāj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant ā wut? ī niijíp jī.

²⁴—**Yeebdíh wā jwíih uúbh joibípna caá. Weemdíh ñi túi jepahachah, weembút yeebdíh wā jepahbipna caá.** ²⁵**Juan Daabánidih ¿déhe tigaá át wutji? ñi jenah joyóchah. ¿Dios át wutjican taniít? ¿Cáacwāboó níft caandíh ít daabáat túutjip? yeéb ñi jenah joyóchah, Jesús queétdih ā níj uúbh joyóp jī.**

Páant ā níj uúbh joyóchah joinít, queétjeh nin pah ít míc niijíp wut jī: “¿Ded pah tigaá jwī níj jepahbi? ‘Dios caá Juandih át wutjip taga’, jwī niijíchah, ‘Páant ā jumuchah yuhna, ¿dépanih tijí caandíh ñi jepahcan?’ jwiítidih ā níj jūihbipna caá. ²⁶Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwátidih naóh yapani yoobát ā jumup jī’, ī níj jenah joiná caá. Páant ī níj jenah joyóchah, ‘Cáacwājeh caandíh ít daabáat túutjip taga’, jwī níj jepahachah, jwiítidih búdí ī ijbipna caá”, ít míc niijíp wut jī. ²⁷Pániñ míc wéhe péanit, nin pah Jesúsdiñ ī níj jepahap jī:

—Jwiít jwī jéihcan caá, ī niijíp jī.

—**Caán láa bácah weemdíh wutnidih weembút yeebdíh wā naóhcan níft, Jesús queétdih ā niijíp jī.**

Biíc newé ā weh ded pah ī chājat naáwát

²⁸Páant níj péanit, jwī maátadih Jesús nin pah ā jwúub níj naáwáp jī:

—Nin wā naáwátdih ¿ded pah ñi niŷ jenah joí? Biíc newé chénewā ā weh ī jumup be. Pánihna, biíc yeó jáap ī ípboó weép jeñédih, ‘Wūuhá, buu wíih iguŷhaboó tewedih ma bejeé’, ā niŷjíp be. ²⁹‘Wā bejcan caá’, ā niŷ jephahap be. Páant niŷná yuhna, jwúub jenah joinít, tewedih ā bejep be. ³⁰Túttimah, ā úuddihbut biíc yoobó ā niŷjíp be. ‘Wā bejmi caá’, ā niŷ jephahap yuh be. Obohjeéhtih, páant niŷná yuhna, ā bejcap be. ³¹¿Ded tiguaā ā ípdih ā túi jephah? Jesús queétdih ā niŷjíp jī.

—Weép jeñéboó ā túi jephahap be, queét ī niŷ jephahap jī.

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Romano maátadih núo úúbh wūhnit, deoh nah jumnit yaádh biícđih yeéb játiŷ Dios ā maáŷ jumatiđih ī waadná caá. ³²Juan Daabáni cáacwáđih bohénadiŷ juiná, ded pah ñi túi chājat pínahđih yeebdíh át naáwáp tajī. Páant ā naáwáchah yuhna, yeébbóo caandíh ñit jephahap tajī. Obohjeéhtih, queét núo úúbh wūhnit, deoh nah jumnit yaádhbut ít túi jephahap tajī. Páant ī jephahachah enna yuhna, yeébbóo túut nuúmíhcan, ñit jephahap tajī, Jesús queétdih ā niŷjíp jī.^m

Jiwá iguŷhadiŷ yeejép teo wūhnit naáwát

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³“Nin biŷh wā naáwát pínahđih ñi túi joyoó. Biíc newé jiwá iguŷhđih ā momop be. Pánih mom péa, wáihyat júduđih chāŷ péa, iguŷhđih ī búuh chuñat pínah muúđihbut ā chāŷap be. Pánih chāŷ péa, caán iguŷhadiŷ ī túi en dawát pínah niŷná, jap bóo muúđihbut ā chāŷap be. Páant niŷhđih chāŷ péa, bitadiŷ en dawát túutnit, biáboó jib jwuhđih ā bejep be.” ³⁴Túttimah, iguŷh ei láa, áih iguŷh jīibđih ī úúbat pínah niŷná, iguŷha mínah caandíh teo wūhnitđih áih iguŷhana ā wah bojop yuh be. ³⁵Obohjeéhtih, caandíh teo wūhnit caanná ī juibínachah, biícđih pūi, biŷhđih mao yoh, biŷhđih jeejīh ī yoh mawap be. ³⁶Pánihat túttimah, bita caandíh teo wūhnitđih áih iguŷhaboó ā jwúub wahap be, páant muntih. Chah dawá ā wahachah yuhna, queét en daonít biíc yoobó muntih queétdihbut yeejép ī chāŷap be.

³⁷“Túttimah, ‘Wā wūúhđih caá ī jephahmi dée caá’, niŷjínit, caandíh ā wahap be.

³⁸Páant ā wahachah yuhna, caandíh ennit, en daonítboó nin pah ī míc niŷjíp be: ‘Iguŷha mínah ā wunat túttimah, nin ā wūúhboó ā túut nuumbípna caá. Pánihna, caandíh jwī mao yohochah, iguŷha jwíh ā jumtipna caá’, queétjeh ī míc niŷjíp be.

³⁹Páant niŷ, ā wūúhđih teonit, iguŷhamant ub bac bejnit, ī mao yohop be.

⁴⁰“Páant ī chāŷat doonáđih joinít, iguŷha mínahboó áih iguŷhana jwúub juinít, ¿queétdih ded pah tiguaā ā chāŷbi?” Jesús queétdih ā niŷ úúbh joyóp jī.

⁴¹Páant Jesús ā niŷjíchah joinít, queét caandíh nin pah ī niŷ jephahap jī:

—Queét yeejépwađih peéh chājna, ā mao yohat túutbipna caá. Túttimah, bitaboodíh áih iguŷhadiŷ ā en dawát túutbipna caá, áih iguŷhđih caandíh ī túi dic wūhat pínah niŷná, ī niŷjíp jī.

⁴²Páant ī niŷjíchah joinít, Jesús nin pah ā jwúub niŷjíp jī:

—Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ā niŷ daacátjidiŷ ¿yeébbóo ñi bohécannit beé?

‘Muú teonit túini jee dáhnadiŷ ñíonit, ī náahcanni dahđih ī yohop yuh be. Obohjeéhtih, queét ī yohni dahđihjeh tiguaā Dios ā áŷwip.

Caandíh ñílonit, áih muu pánihnidih chájna, caán muudíh ā tui jenah enat tūt niijná, choójboó caan dáhdih ā jwíih jwejep be. Caán jee pánihni Dios ā wahní pínah tigaá. Páant ā chājachah ennit, jwiítboó caandíh búdí jwí wēina caá, āt niij daacáp tají. (Sal 118.22-23)

⁴³ Páant ā nihat pah tigaá yeebdíh yoobópdi wā naóhna caá. Dios áihwā pínah yeebdíh ā jwíih ñílonitji ñi jumuchah yuhna, weém Dios ā wahnidih ñi náahcah, bita weemdíh tui jepahnit pínahboodíh ā ñiobipna caá, páantjeh ájeéh ī jumat pínah niijná. ⁴⁴ Pánihna, weemdíh jepahcannitboó caán jee dáhdih tóoc buugnít panihnit ī jumbipna caá. Weemdíh ī jepahcatji jīb caán jee dáh ā néehat pah, peéh chájna, iiguípna Dios queétdih ā wahbipna caá, Jesús ā niijp jī.

⁴⁵ Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā ī maáta, fariseowābut “Jwiítidih niijná caá ā chāp”, īt niij jéihyep wut jī. ⁴⁶ Páant niij jéihnit, caandíh ded pah ī tewat pínahdih īt bidip wut yuh jī. Obohjeéhtih, cáacwā caandíh “Dios naáwátidih naóh yapani caá”, ī niij jenah joyóchah jéihnit, queétdih úmna, tewíhna yuhna, īt jéih teo jwuhcap wut jī.

Téihya chéona ā numah jeémát pínah naáwát

(Lc 14.15-24)

22 ¹ Páant ā niiját túttimah, Jesús nin ā jenah joiní naáwátjih queétdih ā jwúb niij naóh bohénap jī:

² “Dios ā maáh jumat nin pah caá ā jumap: Maáh wūúh ā téihya chéwat tūt chājachah, ā íp ā numah jeémát pínahdih ā chāp be. ³ Pánih ámoh péanit, ā numah jeémpnit pínahdih jūúwát tūtna, caandíh teo wūhnidih ā wahap yuh be. Obohjeéhtih, caandíh ī jepahcap be. ⁴ Túttimah, bita caandíh teo wūhnitdihbut wahnit, ‘ā numah jeémát pínah momo jiwíwā, ā in débehanitdih mao puebnít, nihatdih ámoh péa, yeebdíh ā jūúwát tūtup be’, wā bidnitdih ñi niij naáwá. ⁵ Páant ā wutuchah joinít, ī bejep yuh be, páant muntih. Obohjeéhtih, páant ī niijíchah yuhna, queétdih ī joyáh bojop be. Joyáh bojnit, bíc áih wápchiboó bej, bíh ā tewat muúboó ā bejep be. ⁶ Bitaboó queét ī naáwáchah joíhcan, yeejép pūnit, queétdih ī mao yohop be. ⁷ Páant ī chājat doonádih joinít, búdí íjnit, maáhboó áih soldadowādih ā wahap be, queétdih mao yoh beedánit, íh tútchidihbut ī cáwat pínah niijná. ⁸ Pánihat túttimah, bita caandíh teo wūhnitdih nin pah ā niijp be: ‘Wā wūúh ā téihya chéona numah jeémát pínahdih ámoh péanit, cáacwādih wā bidichah yuhna, queét yeejép wā īt jepahcap taga. ⁹ Pánihna, tútchi tac yoób jumni juúhna bejnit, det ñi jwááhnitdih ñi numah jūúwú’, queétdih ā niijp be. ¹⁰ Páant ā niijíchah joinít, bejna, biquína tui chājnitdih jwááh, bita tui chājcanitdihbut jwááhnit, nihatdih ī numah jwúb jūúwúp be. Pánihna, ī maásh muuná jwúb juibínit, ā numah jeémát tólihdih ī yáwap yuh be.

¹¹ “Obohjeéhtih, maáhboó queét juínitdih enedih juiná, téihya chéwechah enna ī dúwát chóodih bíc newé ā duocáh, ā enep be. ¹² Pánih ennit, ‘Ílin wūúá, dépanih tibeé wā dúwát tūttni yégueh duocán yuhna, ma waád juóh?’ caandíh ā niijp be. Páant ā niijíchah joinít, caánboó ā jéih jepahcap be. ¹³ Páant ā jepahcah enna, maáh caandíh teo wūhnitdih nin pah ā niijp be: ‘Chéonit, caandíh ñi ub bac bejeé. Pánih ub bac bejnit, weemdíh ā jepahcat jīb, dupánapboó ñi yohoó, wā pebh ā jumcat pínah niijná. Caánboó jumnit,

tubit jígahna, íih maonádih néeh cháác jüínít í jumbipna caá', caandíh teo wühnitdih ā niijíp be.^o

¹⁴ “Buu wā naáwát pah, dawá cáacwā wíih túini doonádih joiná yuhna, daocánnitjeh í jepahna caá”, Jesús ā niijíp jī.

Romano maáta í uúbát túutni dinero júdu

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Páant ā niijíchah joinít, íijna, Dioíh muumánt bac bejnit, fariseowā nin pah ít míc níj uúbh joyóp wut jī: “¿Ded pah tigaá caandíh jwí níj uúbh joibí, mácah ā jepahachah, caandíh naóh yacat túut niijná?” ít míc niijíp wut jī. ¹⁶ Páant niijnít, biquína íjeéh jumnit, Herodes ā juimenádih maáh waadáhnitdihbut Jesús pebhna ít wahap tají, Jesúsdi h í uúbh joyát pínah niijná. Páant í wahnitboó waád juínít, nin pah Jesúsdi h í niijíp jī:

—Bohéní, yecanni jumna, Dios ded pah jwiítdih ā chájat túutatdih yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwā í niijíchah, maáta í jumuchah yuhna, úumcanjeh yoobópdih mapí naóhna caá. ¹⁷ Páant yoobópdih naóhni jumna, ded pah ma jenah joyátidih jwiítdih ma naáwá. ¿Roma baácdih moón í maáh César ā uúbát túutni núodih caandíh jwí wühachah, ā túi níít? í níj uúbh joyóp yuh jī.

¹⁸ Páant í níj uúbh joyóchah, í yeeatdih jéihnít, nin pah queétdih ā níj uúbh joí jwúubanap jī:

—Yeéb yeenit, ¿dépanih tigaá weemdíh mácah ní jepahat túút? ¹⁹ Césardih ní wúhat pínah júdu di h weemdíh ní júutú, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, bíc júdu di h caandíh í júutup jī.

²⁰ —¿Caán júdu di h deíh móot, deíh wut tigaá ā jum? queétdih ā níj uúbh joyóp jī.

²¹ —Césaríh móot, áih wútbu t ā jumna caá, í níj jepahap jī.

—Caán láa bácah caán júdu Césaríh pínah caá. Pánihna, áih pínah ā jumuchah, caandíh wúhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ā jumuchah, Diosboodíh ní wúhuú, queétdih ā niijíp jī.

²² Páant ā níj jepahachah, í joí wúhi bejep jī. Pánih joí wúhi bejnit, í bac bejep jī.

Cáacwā í jwúub boo pud júúwát

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Páant queét í bac bejat túttimah, biquína saduceowā jwuh, Jesúsdi h uúbh joyát túut niijná, caán muuná muntih í waád juyúp jī. Queét saduceowā “Cáacwā wunna, í jwúub boo pud júóhcan níít”, niijnít í jumup jī.^p ²⁴ Pánih jenah joinít, nin pah Jesúsdi h í niijíp jī:

—Bohéní, nin pah Moisés át níj bohénap tají: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ā wunuchah, ā úudboó weép jeñé áajidih jwúub áa jumat caá náahap. Pánihna, ā úudboó áa wih jwuhcanni jumna, éemp wunnihdi h ā bíboho naáh, ā úud jeñé báadhda weh pah í weh jumat pínah niijná’, jwiítdih Moisés át niijíp tají.^q ²⁵ Bíc weh sietewā í jumup be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ā wunup be. Pánihna, ā úudboó weép jeñé áajidih ā jwúub áa jumup yuh be.

Páant áa jumat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbút ā wunup be. ²⁶ Páant mícjeh queét nihat ī buúd beedép be. ²⁷ Páant mi weha mána ī wun beedát túttimah, ī áajibut mi wunup be. ²⁸ Pánihna, queét nihat ī áa jumnihji, nihat cáacwā ī jwúb boo pud jūwúchah, ¿ded áa tigaá mi yoób jumbi? Jesúsdi ī niíf uúbh joyóp jī.

²⁹ Páant ī niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niíf jepahap jī:

—¡Dios naáwátdih jéihcan, ā wēpatdihbut jéihcan, yeéboó yoobópdi jengah joicánnit caá! ³⁰ Wunnitji ī jwúb boo pud jūwát túttimah, jeáboó jumna, ángelwā pah áa wihcannit ī jumbipna caá. ³¹ Obohjeéhtih, wunnitji ī boo pud jūwát pínahdih yeéb nī jéihyatdih náah yacna, nin pah wā naóhna caá. ¿Moisésdi Dios nin pah ā niijátjidi nī encannit jī? ³² ‘Weém Abraham, Isaac, Jacob ī Maáh caá’, āt niíf naáwáp wut jī. Queét ī wunat túttimah yuhna, ‘Í Maáh caá’, Dios āt niijóp wut jī. ‘Í Maáh caá’, ā niijátjidi joinít, báadhni ī jumatdih jwī jéihna caá. Dios báadhniitdijeh maáh ā jumna caá. Pánihna, ‘Wunnitji ī jwúb boo pud jūóhcan niít’, niíf jengah joiná, yoobópdi nī jengah joicán caá, Jesús ā niijóp jī.’

³³ Páant ā niijíchah joinít, nihat cáacwā ā bohéátdih ī joí wúhi bejep jī.

Chah jengah joyát wutat

(Mr 12.28-34)

³⁴ Páant Jesús saduceowādi ā túi jepahachah joinít, fariseowāboó ī míc wéhenap jī. ³⁵ Páni míc wéhe péanit, bíc íjeéh jumni, Moisés ā wutatjidi tui jéihniboó caandíh nin pah ā niíf uúbh joyóp yuh jī:

³⁶ —¿Bohéní, Dios jwiútdih ā wutat deddih tigaá chah jengah joyát náah? ā niijóp jī.

³⁷ —Nin wutat caá chah ā jumup. ‘Diosdi chah jengah joí, túi jepahni, wēnit, caandíh búdí nī oyoó’, Moisés āt niíf daacáp tají. ³⁸ Caán wutatji caá jwíh jumni. ³⁹ Caán wutat pahjeh muntih, nin bíh wutatbut bíc yoobó ā jumna caá: ‘Meemjéh ma míc oyat pah muntih, bitadihbut búdí ma oyoó’, āt niíf daacáp tají. ⁴⁰ Pánihna, Diosdi oinit, bitadihbut oinit, Dios ā náahat pah nī chājipna caá. Páni chājnit, nihat Moisés ā wutatjidi, Dios naáwátdih naóh yapanit ī niijátjidihbut nī túi jepahbipna caá, Jesús queétdih ā niijóp jī.”

¿Ded juima tigaá Cristo?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Páant niíf péanit, Jesús jwuh caanjíh jumni fariseowādi nin pah ā niíf uúbh joyóp jī:

⁴² —¿Dios ā wahni Cristodi ded pah tigaá nī jengah joí? ¿Ded juima tigaá? queétdih ā niijóp jī.

—David juima caá, ī niíf jepahap jī.

⁴³ —Páant ā jumuchah yuhna, ¿Dépanih tigaá Túini Espíritu nin pah caandíh ā naáwát tútuchah, Davidjiboó caandíh ‘Maá’, āt niijí?

⁴⁴ ‘Wā Maáhdih Dios nin pah ā niijóp be: “Wā jéihypmant bóo buwámant ma chúudú. Páni chúudni, nihatdih ma wutuchah, meemdíh en

jüihnitdih wā yap yohat túutbipna caá”, ā niijíp be’, Davidji āt niif daacáp tají. (Sal 110.1)

⁴⁵ Páant niif daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, āt niijíp wut jī. Páant ā niijíchah yuhna, ¿dépanih tiguaá Cristo David juima āt jumji? Jesús queétdih ā niif uúbh joyóp jī.

⁴⁶ Páant ā niif naáwáchah joinít, nihāt ī jwáub uúbh joífhna yuhna, ī uúbh joí cádahap jī.

Fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut ī táicat

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

23 ¹ Páant niif péanit, caanjíh jumnitdih, jwiít ā bohénitdihbut Jesús nin pah ā niif naáwáp jī: ² “Moisés ā wutatjidih bohénit, fariseowābut caán ā wutatdih chah túi jéihnit jumna, yeebdíh ī wutna caá. ³ Páant yeebdíh ī wutuchah, ī niiját pahjeh chājat caá náahap. Obohjeéhtih, páant ī niif bohéna yuhna, ípí chājcan caá. Páant ī túi chājcatdih yeebboó ñi en yacca bojoó. ⁴ Queét yeebdíh búdí wái náah jumnidih chājat túutna, bainíbitjeh ñi yapachah ennít, yeebdíh jíjah encanjeh, ípí peéh chājna caá. ⁵ Ded pah chājna, cáacwā ī wēi enat pínahdihjeh ípí bidna caá. Dios naáwátidih ī daácní nūonabit áih ütña yacnit, íih móot chah, íih muj nahboobút búdí bawá jumni tōpjíh ípí nah chéona caá. Uúbhna dúwát chóona ā yapat waanadih maátni ípí chājat túutna caá, queétdih ennít, ‘Diosdih túi jepahnit caá’, niijnít, cáacwā ī túi wēi enat pínah niijná. ^v ⁶ Numah jeémépboó bejnit, waáwápna chúudnit, ípí wēina caá. Jwí míic wáacat muúboó bejnit, cáacwā ī túi enepboó ípí chúudna caá. ⁷ Tútchi tacboó bíí déedih jíib chājat juúhna ī bejehchah, cáacwā queétdih wēinit, muj teonit, ‘Ma júoh, Bohéní’, ī niif uúbhúchah joinít, ípí wēina caá.

⁸ “Obohjeéhtih, ‘Bohéní’, yeebboó cáacwādihi ñi niiját túutca bojoó. Weemjéh caá yeebdíh bohéni. Yeéb nihāt bíic yoobó jumna, ‘Bohéní’, cáacwādihi ñi niiját túutuchah, ā túican caá. ⁹ Pánihat pah, cáacwā míicjeh ‘Túini Paá’, ñi niijíchah, ā túican caá. Dios, jeáboó jumnijeh, ñi íip túini yoobát ā jumna caá. ¹⁰ Pánihat pah muntih, yeéb míicjeh ‘Maá’, ñi niijcá bojoó. Weém, Dios ā wahni Cristojeh, ñi maáh wā jumna caá. Pánihna, cáacwā míicjeh páant ñi niijíchah, ā túican caá. ¹¹ Ded maáh jumífhna, yeebdíh teo wúhni ā jumna naáh. ^w ¹² Caanjéh míic maáh waadánidih Dios oboh jumni ā chājbipna caá. Obohjeéhtih, teo wúhni panihniiboodíh Dios maáh ā waadábipna caá”, Jesús ā niijíp jī.^x

¹³ Páant niif péanit, nin pah fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitdihbut Jesús ā niif jüihñup jī:

“¡Yeéb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeéb fariseowābut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhñit caá ñi jumup. Dios ā wutatdih ñi yee bohénachah joinít, Dios ā maáh jumupboó cáacwā ī jéih waadcán caá. Pánih bohénit, yeebjéhbut waadcán, queét ī waádíhichah yuhna, ñipí jáhna caá.

¹⁴ “¡Yeéb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeéb fariseowābut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhñit caá ñi jumup.

v 23.5 Nm 15.38; Dt 6.8; Mt 6.1 w 23.11 Mt 20.26-27; Mr 9.35; 10.43-44; Lc 22.26

x 23.12 Pr 29.23; Lc 14.11; 18.14

Diosdih túi maatápdih wábhna yuhna, éemp wunnitfh munádh nípi dáuc wáina caá. Pánih yeenit ñi jumat jíb bádí peéh chājat yeebdfh ā jumbipna caá.

¹⁵ “¡Yeéb Moisés ā wutatjdih bohénit, yeéb fariseowābut bádí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhnt caá ñi jumup. Yúup jib bejnit, dawá cáacwādh nípi bohéna caá, ñi jenah joyát pahjeh ī tūt nūmát pínah niijná. Páant ī tūt nūmúchah, yeejép ñi chājat chah queétdih ñi chājat tútna caá.

¹⁶ “¡Yeéb bohénit, bitadih waóhna, jéih encannit panihnit ñi jumna caá! Yeena, nin pah ñi níj bohéna yuh caá: ‘ “Diofh muú túini ā jumat pah, wā niját bíc yoobó wā chājbipna caá”, ñi nijíchah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, “Diofh muúdh jumni oroboó túini ā jumat pah, wā niját bíc yoobó wā chājbipna caá”, ñi nijíchah, ñi nijátji pahjeh chājat caá náahap’, nípi níj bohéna yuh caá. ¹⁷ ¡Yeéb jenah joicánnit, jéih encannit panihnit ñi jumna caá! ¿Ded tigaá chah ā jum? ¿Diofh muú chah níft? ¿Caán muú díftboó jumni oroboó níft chah ā jumup? Caán muú díftboó oro jumna, Diofh caá ā jumup. Obohjeéhtih, bíh pebhboó jumna, Diofh āta nihcan taga. Pánihna, oro chah Diofh muú ā jumna caá. ¹⁸ Yeéb nin pahbut nípi níj bohéna yuh caá: ‘ “Diofh muúboó jumni nuúpdih mao cáo wūhat naá túini ā jumat pah, wā niját bíc yoobó wā chājbipna caá”, ñi nijíchah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, “Ī mao cáo wūhniboó túini ā jumat pah, wā niját bíc yoobó wā chājbipna caá”, ñi nijíchah, ñi nijátji pah chājat caá náahap’, nípi níj bohéna yuh caá. ¹⁹ ¡Yeéb jéih encannit panihnit ñi jumna caá! ¿Ded tigaá chah ā jum? ¿Diosdih cáo wūhni níft chah ā jum? ¿Caán ñi cáagat naá níft chah ā jum? Caán naajíh ñi cáagna, Diosdih ñi wūhuchah, áih pínah caá. Biáboó ñi cáagachah nihna, Diosdih ñi wūhni āta nihcan tagaá. Pánihna, caán ñi cáagat naá caá chah ā jumup. ²⁰ Páant ā jumuchah, ‘Jwī cáagat naá túini ā jumat pah, wā nijátji bíc yoobó wā chājbipna caá’, niijnít, caán naá caanjíh ñi cáagnibut ā túyatdih ñi jenah joiná caá. ²¹ Pánihat pah, Diofh muú ā túyatdih jenah joiná, áih muú díftboó jumni ā túyatdihbut ñi jenah joiná caá. ²² ‘Jeá túini ā jumat pah, wā nijátji bíc yoobó wā chājbipna caá’, niijnít, Dios maáh jumna ā chúdatdihbut jenah joinít, Dios, caanjíh chúadni ā túyatdihbut ñi jenah joiná caá.’”

²³ “¡Yeéb Moisés ā wutatjdih bohénit, yeéb fariseowābut bádí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhnt caá ñi jumup. Dios ā wutatdih jepahna, ded chénat pah téihya chej jumni núonadih bíbhna, bíc núodih Diosdih nípi wūhna yuh caá.² Obohjeéhtih, pánih wūhna yuhna, bíh ā wutatna chah jenah joyát pínah ā jumuchah yuhna, caandíh nípi joyáh bojna caá. Cáacwādh túi chājatboodíh ñi jenah joicán caá. Queétdih nípi jígah en teo wáaccan caá. Ded pah bitadih ñi nijátji pah nípi chājcan caá. Pánihna, Dios ā wutat pah, chej jumni núonadih caandíh wūhna, ā túina caá. Obohjeéhtih, bíh ā wutatdihbut jepahat caá náahap. ²⁴ ¡Yeéb bitadih waóhna, jéih encannit panihnit ñi jumna caá! Ñi wutatdih, oboh jumni ā jumuchah yuhna, nípi jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, Dios yoobópdih ā wutatboodíh nípi jepahcan caá.

²⁵ “Yeeb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeeb fariseowābut bádí yeejép nī yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhnit caá nī jumup. Níih pamapnadih, níih babbbat dahnadihbut jiimantjeh nīpí chocna caá, ā túi jígohat pínah niijná. Páant nī chocochah yuhna, díitboó bádí queí ā jumna caá. Caan pámap jiimantjeh nī chocat pah, yeebbút bíc yoobó nī jumna caá. Túi jígohna yuhna, nī jenah joyát yeejép ā jumna caá. Nī weñat pínahdihjeh chājnit, tubit en nīnahnitbut nī jumna caá. ²⁶ Yeeb fariseowā jéih encannit panihnit nī jumna caá! Pánih jumna, nī jenah joyátdih túut nūmñt, túiniboodíh nī chājaá. Pánih chājna, yoobópdihtúit nī jumbipna caá.

²⁷ “Yeeb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeeb fariseowābut bádí yeejép nī yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhnit caá nī jumup. Cáac yohopdih bóo mūu dáhnabit túi baabní chítahjīh ī nāini panihnit nī jumna caá. Cáacwā caán yohopdih ī enechah, túi jígohni ā jumna caá. Páant jiimant túini ā jígohochah yuhna, ī yohni bácahji ā moopátdih queét ī jéih encan caá. ^a ²⁸ Páant ā nihat pahjeh mūn tigaá yeebdíh cáacwā ī enechah, túinit pah nīpí jígohna yuh caá. Obohjeéhtih, nī jenah joyátboó bádí yeeat jum yapna, yeejép ā jumuchah, moópni dée pah caá nī jumup.

²⁹ “Yeeb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeeb fariseowābut bádí yeejép nī yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhnit caá nī jumup. Tubit yeenit jumna, Dios naáwátdih naóh yapanitji, túi chājnitjidihbut nī oyatdih júutat túut niijná, queétdih ī yohopjidih ámohnit, túini nīpí chājna yuh caá. ³⁰ Pánih chājnit, nin pah nīpí niijná caá: ‘Jon játih jwī nuowā ī chājatji pah jwíitboó jwíta chājcan tagaá. Dios naáwátdih naóh yapanitdih weínit, queétdih jwíta mao yohcan tagaá’, nīpí niijná yuh caá. ³¹ Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapanitdih mao yohnit ī juimená jumna, bíc yoobó tigaá nī chājap. ³² Pánihnit ī juimená jumna, nī nuowā ī yéej chājatji pahjeh mūntih nī chāj péanaá.

³³ “Yeeb maiwā pah yeejépwa nī jumna caá! Pánihna, nī yéej chājatdih nī túut nūmcátji jīb, Dios yeebdíh peéh chājna, iiguípnā ā wahachah, nī jéih jweicán níit. ^b ³⁴ Páant niijná, nin pah níj naóhna caá wā chājap: Dios naáwátdih naóh yapanitdih, bita áih túini doonádih túi jéihnitdih, bita ā naáwátdih bohénit pínahdihbut yeebdíh wā wahbipna caá. Páant wā wahachah yuhna, yeebboó biquínadih cruzboó péoh dodhnit nī mao yohbipna caá. Bitadih nī míc wáac juyépboó pūinit, tútchimant bacanit, queétdih mawat túut niijná, nī nūn péebipna caá. ³⁵ Pánih chājna, jon játih jumnit túi chājnitjidih ī mawatji jīb yeebboodíhbut Dios ā peéh chājbipna caá. Pánihna, túi chājni Abeljidih Caín ā mawatji jīb púúúú Zacaríasjidih nī nuowā ī mawatji jīb tigaá yeebboodíh Dios ā peéh chājbipna caá. Caán Zacarías Berequásji wúuh át jumup tajī. Díoíh muá júuhboó jumni nūúpdih mao cáo wúhat naa pébh ā jumuchah yuhna, caandíh it mawap tajī. ^c ³⁶ Yoobópdihtúit yeebdíh wā naóhna caá. Queét nihatdih ī mawatji jīb buu láa moondíhbut Dios ā peéh chājbipna caá”, Jesús ā niijp jī.

Jerusalén tátdidih moondíh Jesús bádí ā oyat

(Lc 13.34-35)

³⁷ Páant níj péanit, caanjíh jumnitdih nin pah ā jwúub níj naáwáp jī:

“Yeeb Jerusalén tútchidih moondíh búdí wā jígahna caá! Dios naáwátdih naóh yapanitdih maonit, ñi pebhna bita ā wah bojnitdihbut jeejíh yohnit, yeeb ñipí maona caá. Ñi nuowābut biíc yoobó it chājap wut jī. Pánihñit ñi jumuchah yuhna, yeebdíh búdí wā oina caá. Pánih oinit, mujbaima mi wehdih mi páamat pah, wā pebh yeebdíh wā jumat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeebboó weemdíh ñi náahcan caá.^d ³⁸ Páant ñi náahcat peéh, buu ñíh tútchidih Dios ā wap cádahbipna caá. ³⁹ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ninboó weemdíh ñi jwúub encan níft. Túttimah bóo láa nin baácna wā jwúub dei júúwúchahjeh, weemdíh ñi jwúub enbipna caá. Pánih ennit, ‘Dios ā wahni, meemdíh búdí jwī weína caá!’ ñi nijbípna caá”, Jesús queétdih ā nijjíp jī.^e

Dioíh muudíh bita ī yohat pínah

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

24 ¹Páant níj péanit, Dioíh muumánt Jesús jwiítdih ā numah bac bejep jī. Pánih bac bejnit, Dioíh muudíh wēi enna, ā túi jígohatdih Jesúsdihi jwī naáwáp yuh jī. ²Obohjeéhtih, páant jwī naáwáchah joinít, nin pah jwiítdih ā nijjíp jī:

—Caandíh ennit, ñi túi jenah joyoó. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Yeebdíh eníhcannitboó nin ñi en wēinidih ī boto mao jéena beedábipna caá. Biíc jee dáh biíh dahjih lajni ā wihcan níft, ā nijjíp jī.

Péeni yeó jáap játih ded pah ā yapat pínah

(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24; 21.7-24)

³Páant níj míc wéhe bejna, Olivo jeená bejni namáboó bejna jwī chājap jī. Pánih bejna, caán jeená péuh laáb juibínit, Jesús ā chúudup jī. Páant ā chúuduchah ennit, jwiítdih wā pebh juibínit, nin pah caandíh jwī níj wúbh joyóp jī:

—Maá, jwiítdih ma naáwá. ¿Débólih tigaá ma nijjíp pah ā yapbi? ¿Meém ma jwúub dei júúwát pínah játih, péeni yeó jáap játihbut ded pah ā jwíh yapachah tigaá jwī enbi? jwī nijjíp jī.

⁴—Yeeb ñi túi chāja chaáh. Bitā ī yeeatdih ñi joicá bojoó. ⁵“Weém Cristo caá”, níj yeenit, dawá ī jūóhbiipna caá. Páant ī níj yeenachah joinít, Diosdih cádahna, páant nijjínitboodíh dawá ī péebipna caá. ⁶Pebhbit jumnit ī míc mawat, yuúp jumnit ī míc mawat doonádihbut ñi joibípna caá. Pánih joiná yuhna, caandíh búdí ñi úum jenah joicá bojoó. Páant ā yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ā yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ā judh jwuhbipna caá. ⁷Caán láa biíc baácdih moón biíh baácna bejnit, ī míc maobipna caá. Nihat baácboó búdí míc mawat ā jumbipna caá. Dawá pebhboó nuugúp láa, baác méméatbut ā jumbipna caá. ⁸Obohjeéhtih, páant ā yapachah yuhna, chah yeejép yapat pínah ā judh jwuhbipna caá.

⁹“Túttimah, bita yeebdíh teonit, maátadih ī wúhbiipna caá, yeejép ī chājat pínah, ī mao yohat pínahbut nijjíná. Wíihwā ñi jumat jīb, nihat baácdih moón yeebdíh ī eníhbican nacaá.^f ¹⁰Caán láa, wíihwā jumna yuhna, dawá weemdíh ī cádahbipna caá. Pánih cádahnit, bita wíihwādihi

eníhcan, maátadih ī naóh yacbiṗna caá, queétdih ī peéh chājat pínah niijná. ¹¹ ‘Weém Dios naáwátdih naóh yapani wā jumna caá’, niīj yeenit dawá ī jumbiṗna caá. Ded pah ī yee naáwáchah joinít, dawá queétdih ī jepahbiṗna caá. ¹² Caán láa cáacwā chah yeejép ī chājbipna caá. Pániḥ yeejép chājnít, dawá bitadih ī oi cádahbiṗna caá. ¹³ Obohjeéhtih, páant yeejép yapna yuhna, ded weemdíh cádahcanniboó wājeéh páantjeh jeáboó ā jumbiṗna caá. ¹⁴ Pániḥna, Dios ā maáh jumat doonádih nihat baácdih moondíh naáwát caá náahap. Páant naáwát túttimah, péeni yeó jáap ā jūóhbiṗna caá.

¹⁵ “Bitá ī pāpnidih Diosdih weñat muú díftboó jwejnít, cáacwā caánboodíh weñaat túutna, caán muú ā túyatdih ī yéjanachah, ñi enbiṗna caá. Dios naáwátdih naóh yapani Danielji páant ā yapat pínahdih át daacáp tají. Caán ā daacátjidih ennit, ñi túi beh joyoó. ¹⁶ Caanjíḥ yeejép ī pāpni ā jumuchah ennit, Judea baácboó jumnit jeéboó ī jweí púuh laab béje naáh. ¹⁷ Caán láa cáacwā tubit yeejép ī yapachah, waícanjeh ī jweí ñáo púuh laab béje naáh. Ded muú chahmant bóo coahboó jumni dei bejna, áih bií déedih ubudih waadcánjeh, yoobópdih ā jweí béje naáh. ¹⁸ Wápchiboó jumni áih yéguehnadiḥ ubudih ā jwúub bejca bojo naáh. ¹⁹ Caán láa wudu jumnit, weh túuhnitbut ī jweyéchah, queét yaádhdiḥ chah ā buobipna caá. ²⁰ Nin pah Diosdih ñi niīj uúbú: ‘Mah noój láa, jwí chooát yeó jáapdiḥbut páant yeejép ā yapca bojo naáh, caán láa jwí jweyát pínah niijná’, ñi niijí. ²¹ Caán yeó jáapnadiḥ cáacwā tubit yeejép ī yapbiṗna caá. Nin baácdih Dios ā chājat túttimah, cáacwā yeejép yapna yuhna, péeni yeó jáapnadiḥ chah yeejép pohba ī yapbiṗna caá. ²² Pániḥna, tubit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ā chājbipna caá, ā ñífonitboó ī jéih buujáát pínah niijná. Páant ā chājcaḥ niḥna, ded āta buujácan tagaá.

²³ “Caán láa det yeebdíh ‘Ñi enee. Ninjīḥ caá Cristo ā jumup’, ī niijíchah, bitabut ‘Conjīḥ caá Cristo ā jumup’, ī niijíchah, ñi joyáh bojoó. ²⁴ Caán láa dawá yeenit ī jumbiṗna caá. ‘Weém Cristo caá’, niīj yeenit, ‘Weém Dios naáwátdih naóh yapani caá’, niīj yeenitbut ī jumbiṗna caá. Queét úum náah jumnidih ī chāj jútutbiṗna caá, cáacwā ī en wúhi bejat pínah niijná. Páant ī chājatdih ennit, Dios ā ñífonitboó ī yeeatdih joiná, Diosdih cádahnit, queétdihjeh ī péeat pínahdih ī náahbiṗna caá. ²⁵ Páant ā yapat pínah játiḥ, yeebdíh wáat naóhna caá, caandíḥ ñi túi jéihyat pínah niijná. Páant wā naáwátjidih náhninit, yeebdíḥ yeenitdih ñi joicá bojoó. ²⁶ Pániḥna, caán láa ‘Muú wihcapboó Cristo tigaá ā jumup’, det yeebdíḥ ī niijíchah yuhna, caanná enedíḥ ñi bejca bojoó. ‘Caán muú díftna jumni tólihboó ā jweí ñúhna caá’, ī niijíchah yuhna, ñi joyáh bojoó. ²⁷ Yeó aáb jūúwúpmant ā buug yácapna wedoát ā yeh iigát ā jígohochah, nihat cáacwā ī jéih enat pah, weém, nihat cáacwā úud jeñé, wā jwúub dei jūúwúchah, nihat ī enbiṗna caá. ²⁸ Jóopwā wunni bácahjidiḥ ā jumatdih jéihnít, caanjíḥ ipí wáac juiná caá. Pániḥat pah wíihwā wā jwúub dei jūúwúchah ennit, wā pebh ī wáac juibíṗna caá”, Jesús jwiítdih ā niijép jī.¹

g 24.13 Mt 10.22 h 24.15 Dn 9.27; 11.31; 12.11 i 24.17-18 Lc 17.31 j 24.21 Dn 12.1;
Ap 7.14 k 24.26-27 Lc 17.23-24 l 24.28 Lc 17.37

Nihat cáacwā úd jeñé ā jwúub dei jūúwát

(Mr 13.24-37; Lc 17.26-30,34-36; 21.25-33)

²⁹“Caán láa cáacwā yeejép ī yapat túttimah, yeó, widhbut ā tui yeh iigcán niít. Páant ā túut nnumúchah, jeá ā méménachah, cúiwā ī yúug jéen bejbipna caá.^m ³⁰Páant ā yapachah, weém nihat cáacwā úd jeñé, mah tólihjih wā dei jūóhbiipna caá. Búdí wēpatjih, tui yeh iigní wā jwúub dei jūúwúchah, nihat baácđih moón weemđih ī enbiipna caá. Pánih ennít, búdí úmna, ī jūibiipna caá.ⁿ ³¹Páant wā dei jūúwát pónih, póojat nah búdí ā yáanachah, wíih ángelwáđih nihat baácboó wā wahbiipna caá, wā nionitđih ī úb wáacat pínah niijná.

³²“Higuera nah ded pah ā jumatđih nī tui náhninaá. Caan náh jáap wawá ā jumuchah ennít, jópchí ā toáh jūúwátđih nī jéihna caá. ³³Páant ā jumat pah, nihat wā niijátji bífc yoobó ā yapachah enna, wā jwúub dei jūúwát pínah bahni ā judhdatđih nī jéihbiipna caá. ³⁴Yoobópdih yeebđih wā naóhna caá. Nihat wā niijátji pah ā yapat pínah játih, caán láa moón ī buúdcán niít. ³⁵Nin baác, jeábut ā buúđúchah yuhna, wā naáwátboó ā buúdcán niít. Nihat wā niijátji pahjeh wā péabipna caá.

³⁶“Obohjeéhtih, wā jwúub dei jūóhni pínah yeó jáap, horadihbut nihat ī jéihcan caá. Cáacwā, ángelwā, weem yúh buca nihat jwí jéihcan caá. Wā íp Diosjeh caá caandíh ā jéihyep.

³⁷“Noé jum láa cáacwā ded pah ī jumatji pahjeh mun tigaá wā jwúub dei jūúwúchah, bífc yoobó ī jumbipna caá.^o ³⁸Pobyit ā jūúwát pínah játih cáacwā jeémp babhnít, téihya chéonít, ī wehđih téihya chéwat túutna ít chájp wut jī. Noéboó jááj chóona ā waadáchah, ípí jumat pah, páantjeh ít jumup wut jī. ³⁹Pánih jumna, pobyit ā jūúwúchah, queét nihat ī wun beedáát pínahđih ít jéihcap wut jī. Pánihat pah bífc yoobó muntih wā jwúub dei jūúwúchah, cáacwā ī jumbipna caá.^p ⁴⁰Pánih jumnit, chéne neoná íih wápchi pínahđih ī tewat pónih, weemđih jepahnidih ángelwā ī úb bejechah, bíhboó ā cháobíipna caá. ⁴¹Chénewa yaáđh bífcđih ī tewechah, weemđih jepahnidih ī úb bejechah, weemđih jepahcannihboó mī cháobíipna caá.

⁴²“Páant ā yapat pínahđih jenah joinít, weém nī Maáh wā jwúub dei jūóhni yeó jáap pínahđih jéihcan, yeó jáap jumat pah tui páinit nī jumúú. ⁴³Nin wā naáwátđih nī tui jenah joyoó: Nnumní dedé hora ā waadát pínahđih jéihna, muú mínahboó áta tui en dao tágaá, ā jéih waadcát pínah niijná. ⁴⁴Pánihat pah weém, nihat cáacwā úd jeñé, nī jéihcat láa wā jwúub dei jūúwúchah, yeebbút bífc yoobó tui páinit jumat caá náahap”, Jesús jwiítđih ā niijép jī.^q

Túi teo wūhni, túi teo wūhcanni naáwát

(Lc 12.41-48)

⁴⁵“Bífc teo wūhni tui jenah joiní, ā maáhđih tui jepahni ā jumup be. Páant ā jumuchah ennít, ā maáh ā bejat pínah játih, nihat bita caandíh teo wūhni ī maáh pínah caandíh ā waadánap be, queét ī jéemát pínahđih yoobópdih ā wūhat pínah niijná. Pánih maáh waadá péanit, bíh baácboó

m 24.29 Is 13.10; 34.4; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12-13 **n** 24.30 Dn 7.13; Ap 1.7

o 24.37 Gn 6.5-8 **p** 24.39 Gn 7.6-24 **q** 24.43-44 Lc 12.39-40

ā bej jwuhup be. ⁴⁶ Pániḥ bejniji áih muuná ā jwúub juyúchah, caandíḥ teo wūhni ā wutatji pah ā chājachah ennít, caandíḥ búdí ā wēibipna caá. ⁴⁷ Yoobópdiḥ yeebdíḥ wā naóhna caá. Caandíḥ wēinit, niḥat ā bíbohathdiḥ en daoní maáh ā waadábipna caá. ⁴⁸ Obohjeéhtih, bíḥ caandíḥ teo wūhni túicanni jumna, nin pah āta níj jenah joi tágaá: ‘Wā maáh maatápdiḥ jígohcan, buutéḥ ā jwúub jūóhcan níṭ’, níj jenah joinít, ⁴⁹ bita teo wūhniṭdiḥ pūinit, babḥ máihniṭ bícdiḥ āta jeémp babḥ máih tagaá. ⁵⁰ Pániḥna, caán ā náhnicanṭi yeó jáap, ā páicanni horadiḥ ā maáhboó ā jwúub juibípna caá. ⁵¹ Pániḥ juinít, caandíḥ ā jepahcatji peéh, tubit ā pūibipna caá. Pániḥ pūi péanit, túi chājnit pah jígohniṭ bícdiḥ, iiguípna ā wahbipna caá. Caánboó jumna, tubit jígahniṭ, maonádih ī míc neéh chāac juibípna caá”, Jesús jwiítḥ ā niijp jī.

Chénat pah téihya japata yaádh naáwát

25 ¹ “Péeni yeó jáapdiḥ Dios ā maáh jummat nin pah ā jumbipna caá: Chénat pah téihya japata yaádh bíc chei íḥ jiiát páhanadiḥ ubniṭ, téihya chéoni pínahdiḥ enat túṭt niijná, ā jūóhni pínah horadiḥ jéihcanjeh, caandíḥ páñadiḥ ī bac bejep be.” ² Bícjīḥ bóo téihya jenah joicánnit yaádh ī jumup be. Bitá bícjīḥ bóo téihya túi jenah joinít yaádh ī jumup be. ³ Pániḥna, jenah joicánnit yaádh íḥ jiiát páhanadiḥjeh pohba ī ubup yuh be. Obohjeéhtih, caán jiiát páhana ā yíi beedát pínahdiḥ jenah joicánjeh, ī jwúub puhwat pínahboodíḥ ī ub bejcap be. ⁴ Bitá túi jenah joinít yaádhboó íḥ jiiát páhana ā yíi beedéchah, ī jwúub puhwat pínah yíidihbut ī ubup be. ⁵ Téihya chéoni pínah ā jígohcaḥ enna, quíib chei ā jūúwúchah, queét niḥat ī úwah bejep be. ⁶ Túttimah, chei tac yoób téihya chéoni pínah ā jūúwúchah, ájeéh jūóhni ī wēi ejat ā yáanap be: ‘Íñi joyoó, téihya chéoni pínah ā jūóhna caá! ¡Caandíḥ wēi jwááádih ní jūúwú!’ ī níj wēi ejep be. ⁷ Páant ī níj wēi ejechah joiná, túi jenah joinít yaádh íḥ jiiát páhanadiḥ ī jwúub yíi puhwup be, ā túi iigát pínah niijná. ⁸ Obohjeéhtih, jenah joicánnit yaádhboó túi jenah joinítḥ nin pah ī níj uúbup yuh be: ‘Jwíḥ jiiát páhana dubna caá ā chājap. Pániḥna, níḥ yíidih jwiítḥbut ní wūhuú’, ī niijp yuh be. ⁹ ‘Jwíḥ yíi niḥatdiḥ ā juibícan níṭ. Yíi bíbohniṭdiḥ yeebjéh júb chājadiḥ ní bejeé’, túi jenah joinít queétdiḥ ī níj jepahap be. ¹⁰ Páant ī niijíchah joinít, yíi júb chājadiḥ ī bejep be. Páant ī bejat pónih, téihya chéoni pínahboó ā juyúp be. Páant ā juyúchah ennít, íḥ jiiát páhanadiḥ jiiínít, túi jenah joinít yaádh caandíḥ jwááádih ī bejep be. Caandíḥ jwááhnit, ā téihya chéona numah jeemátdih jeemát túṭt niijná, ájeéh ī waad béjep be. Niḥat ī waád beedéchah ennít, teo wūhniṭboó jécđih ī nemep be. ¹¹ Páant ī nemat túttimah, jenah joicánnit yaádhboó jwúub juinít, ‘¡Maá, jwiítḥbut ma wāt jūúwú!’ ī níj ejep yuh be. ¹² Obohjeéhtih, ‘Yeebdíḥ wā jéihcan caá’, téihya chéoni queét yaádhdiḥ ā níj jepahap be.”

¹³ “Yeebbút queét túi jenah joinít yaádh panihniṭ ní jumú. Wā jwúub dei jūóhni yeó jáapdiḥ, caán horadiḥbut jéihcan, íḥ jiiát páhanadiḥ túi ámohniṭ, yíidihbut túi bíbohniṭ, ī páñat pah, yeebbút túi jenah joinít, túinijeh chājnit, weemdíḥ ní páñaá”, Jesús jwiítḥ ā niijp jī.

Dinero júduna naáwát

(Lc 19.11-27)

¹⁴“Dios ā maáh jumat nin pahbut ā jumbipna caá: Bíf newé biáboó jibidih ā bejat pínah játih, caandíh teo wūhnitdih ā bid wáacap be. Páant ī wáac juyúchah, dinero júdunadih queétdih ā wūhup be, ī jíib tewat pínah niijná. ¹⁵Pánih wūhna, bífcđih bífcjīh bóo téihya júdu ā wūhup be. Bífhđih chéne júdu ā wūhup be. Bífhboodíh bífc júdujeh ā wūhup be. Pánih wūhna, chah jéihnidi chah ā wūhup be. Pánih queétdih wūh péanit, bífh baácboó jibidih ā bejep be. ¹⁶Páant ā bejat túttimah, bífcjīh bóo téihya júdu bíbohni jíib chājadih ā bejep be. Pánih jíib chājna, bífh bífcjīh bóo téihya júdu ā jwúub jíib tewep be. ¹⁷Chéne júdu bíbohnibut jíib chājnit, bífh chéne júdu ā jwúub jíib tewep be. ¹⁸Obohjeéhtih, bífc júdu ā wūhniboó caán júdudih páantjeh ā baad jwéjep be.

¹⁹“Ī maáh bejniji maatápdih jígohcan, bífh yeó jáap áih mūuná ā jwúub juyúp be. Pánih jwúub juinít, ded pah ī jíib tewatjidih queétdih ā wūbh joyóp be. ²⁰Páant ā wūbh joyóchah joinít, bífcjīh bóo téihya júdu ā wūhniji ā jíib tewatjidih ub wūhnit, nin pah ā maáhdih ā niijp be: ‘Maá, ma eneé. Weemdíh bífcjīh bóo téihya júdu ma wūhnijīh jíib chājnit, bífh bífcjīh bóo téihya júdu wā jwúub jíib tewep be’, ā niijp be. ²¹‘Ma túi teona beé. Wā náahat pah mat chājav taga. Páant bainí meemdíh wā wūhuchah yuhna, mat túi jíib tewep taga. Páant ma túi tewat jíib, dawá wíih bíí déedih en daoní maáh pínah wā waadábipna caá, wājeéh ma túi weñat pínah niijná’, ā maáh caandíh ā niijp be. ²²Pánihat túttimah, chéne júdu ā wūhnijiboó ā maáhdih nin pah ā niijp be: ‘Maá, ma eneé. Weemdíh chéne júdu ma wūhnijīh jíib teonit, bífh chéne júdu wā jwúub jíib tewep be’, ā maáhdih ā niijp be. ²³‘Ma túi teona beé. Wā náahat pah mat chājav taga. Páant bainí meemdíh wā wūhuchah yuhna, mat túi jíib tewep taga. Páant ma túi tewat jíib, meemdíh dawá wíih bíí déedih en daoní maáh pínah wā waadábipna caá, wājeéh ma túi weñat pínah niijná’, ā maáh caandíhbut ā niijp be.

²⁴Pánihat túttimah, bífc júdu ā wūhnijiboó ā maáhdih nin pah ā niijp be: ‘Maá, meém úm náah jumni ma jumatdih wā jéihna caá. Meemjéh teocan, bitadih wutnitjeh, ī tewat jíib mapí bíbohna caá. ²⁵Páant ma jumatdih jéihniti, meemdíh úmna, ma wūhni júdudih páantjeh wā baad jwéjep be. Dáa, nin míih pínahdih ma bíbohoó’, ā maáhdih ā niijp yuh be. ²⁶‘Meém yeejép tewíhcanni ma jumna caá. Weemjéh teocan, bitadih wutnitjeh ī tewat jíib wā bíbohadih ¿ma jéihniti beé? ²⁷Pánih jéihna, cáacwā íih núo á mohopboó ma jwejechah, áta túi tagaá. Páant ma jwejechah, chah ā jíib aab béjechah, chah wāta bíboh tagaá’, ā maáh caandíh ā niijp be. ²⁸Páant caandíh jūih péanit, bitadih nin pah ā niijp be: ‘Caán ā bíbohni júdudih dúuc wáinit, chénat pah téihya júdu bíbohniboodíh ní wūhuú. ²⁹Ded ā bíbohadih ā túi chājachah ennit, caandíh chah ī wūhuchah, chah búdí bíbohni ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded bainí bíbohni “Weém wā bíbohcan caá”, niijníboodíh ā bíbohadih ī dúuc wáibipna caá.’ ³⁰Pánih dúuc wái péanit, caán yabh teonidih ub bac bejnit, dupúnapboó ní yohoó. Caanná

jumnit, íih maonádih ī míc néeh chāác jüibípna caá', ī maáh ā niijíp be", Jesús jwiítdih ā niijíp jī.^u

Peéh chājat pínah

³¹ "Weém nihat cáacwā úud jeñé, túi yeh iigátjīh nihat ángelwā bícdih wā jwúub dei jüóhbpna caá. Pánih jüóhnt, maáh waadná, túi yeh iiguípboó chúudnit, wā wutbpna caá.^v ³² Páant wā chúudchah, ángelwā nihat cáacwādih wā pebhna ī ub jüóhbpna caá, ded pah ī chājatjī jīb wā naáwát pínah niijná. Páant ī ub juyúchah ennit, chéne poómp queétdih wā nñobipna caá. Ovejawādih en daoní áih ovejawā cabrawā bícdih ī jumuchah ennit, queétdih ā nñwat pahjeh weembút cáacwādih wā nñobipna caá. ³³ Pánih nñona, ovejawā panihnit túinitdih wā jéihyepmant bóo buwámant wā ñuhāt túutbpna caá. Cabrawā panihnit yéejnitdih wā wáyámant bóo buwámant wā ñuhāt túutbpna caá. ³⁴ Pánih nño péanit, weém nihat cáacwā ī maáh wā jéihyepmant bóo buwámant ñuhnitdih nin pah wā niij naóhbpna caá: 'Yeéb wā íp ā wēi ennit nñ jüúwá. Nin baácdih ā chāy láa ájeéh wutnit nñ jumat pínahdih jenah joinít, buu láa yeebdíh maáta ā waadána caá. ³⁵ Weém wā nuugúp wunuchah, yeebboó weemdíh jeémát nñ wūhup jī. Weemdíh ā taca jootóchah, babhbat nñ wūhup jī. Nñ pebh wā jib bejehchah, weemdíh jéihcan yuhna, nñ túi wēi jwāáap jī. ³⁶ Yégueh wihcanni wā jumuchah enna, weemdíh nñ yégueh yacap jī. Tubúp chüúhni wā jumuchah enna, weemdíh nñ en dawáp jī. Nemat muúboó wā jumuchah, weemdíh enedih nñ juyúp jī', túinitdih wā niijbpna caá.^w ³⁷ Páant wā niij naáwáchah joinít, queét weemdíh nin pah ī niij úubh joibípna caá: '¿Maá, débólih tijí meém ma nuugúp wunuchah, jeémát jwí wūh? ¿Débólih tijí meemdíh ā taca jootóchah, babhbat jwí wūh? ³⁸ ¿Débólih tijí meemdíh beh encan yuhna, jwí táu wēi jwāáh? ¿Débólih tijí yégueh ma wihcay enna, jwí yégueh yac? ³⁹ ¿Débólih tijí ma tubúp chüúhchah, meemdíh enedih jwí juibí?' weemdíh ī niij úubh joibípna caá. ⁴⁰ Páant ī niij úubh joyóchah joinít, weém queétdih nin pah wā niij jepahbpna caá: 'Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nin wíih cáacwájeéh jumni, oboh jumni ā jumuchah yuhna, caandíh yeéb pánih chājna, weemdíh tijí páant nñ chājav', queétdih wā niijbpna caá.^x

⁴¹ "Páant túinitdih niij péanit, wā wáyámant bóo buwámant ñuhnitboodíh nin pah wā niijbpna caá: 'Dios ā peéh chājnit pínah caá yeéb nñ jumup. Wā pebh chāocánjeh, iiguípna nñ bejeé. Nemépwā ī maáh bícdih caán iiguípboó ī jumat pínahdih Dios ā chājav jī. Pánihna, caandíh jepahnitbut ájeéh ī bejbipna caá. Caánboó jumni iigát ā noón dubcan níit. ⁴² Weém wā nuugúp wunuchah, yeebboó jeémát nñ wūhcap jī. Weemdíh ā taca jootóchah, babhbat nñ wūhcap jī. ⁴³ Weemdíh jéihcannit, wēi jwāáhcan, páantjeh nñ enah bojop jī. Yégueh moh yéejni wā jumuchah enna yuhna, weemdíh nñ yégueh yaccap jī. Wā tubúp chüúhchah, nemat muúboó wā jumuchah, weemdíh nñ en daocáp jī', yeejépwādih wā niijbpna caá. ⁴⁴ Páant wā niijchah joinít, queét weemdíh nin pah ī niij úubh joibípna caá: 'Maá, ma nuugúp wunuchah, meemdíh ā taca jootóchah, jwí jéihcanni ma jumuchah, yégueh ma moh yéejchah, ma tubúp

u 25.30 Mt 8.12; 22.13; Lc 13.28 v 25.31 Mt 16.27; 19.28 w 25.36 He 13.3

x 25.35-40 Ez 18.7

chűűchah, nemat muűboó ma jumuchah, ¿débólih tijí jwiítboó meemdíh jwí teo wáaccan?’ weemdíh í niij wűbh joibípna caá. ⁴⁵ Páant í niij wűbh joyóchah joinít, nin pah queétdih wā niij jepahbipna caá: ‘Yoobópdi h yeebđi h wā naóhna caá. Nin wíih cáacwājeéh jumni, oboh jumnidih yeéb nī teo wáaccan, weemdíh tijí páant nī teo wáaccap jī’, queét yeejépwādi h wā niijbípna caá.^y ⁴⁶ Queétdih Dios ā peéh chājachah, iigúipboó páantjeh í jumbipna caá. Queét túinitboó wā íp bícdih ā pehbboó páantjeh í jumbipna caá’, Jesús jwiítđi h ā niijp jī.^z

Jwiít judíowā jwí maáta Jesúsdih í mawíhat

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

26 ¹ Páant niij péanit, nin pah Jesús jwiítđi h ā jwűb niij naáwáp jī: ² —Oveja wűhđi h jwí jeémát yeó jáap, Pascua í niijní, chéne yeó jáap ā judhdatđi h nī jéihna caá. Caán yeó jáapđi h weemdíh eníhcannitboó teonit, weém ni hat cáacwā úud jeñéđi h bitadi h í wűhbipna caá, weemdíh cruzboó péoh dodhni t í mao yohat pínah niijná, ā niijp jī.^a

³ Túttimah, sacerdotewā í chah maáh, Caifás wűt jumni pebhna bita jwí maáta bícdih ít míc wáacap wűt jī. ⁴ Páni h míc wáacni t, ded pah Jesúsdih teonit, í mawat tútat pínahđi h nin pah ít niij míc wéhenap wűt jī:

⁵ —Pascua yeó jáapnadi h, dawá cáacwā í jumuchah, Jesúsdih jwí tewat tútuchah, ni hat tubit íta íj tagaá. Páni h íjnit, jwiítđi h íta míc mao tagaá. Páni hna, í encah, jwí tewat tútúp, ít míc niijp wűt jī.

Yad wili míih chej jumni h Jesúsdih mi puhwat

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Queét Jerusalén tútchiboó í míc wéheat póni h, jwiít Betania tútchiboó jumna, báca h moópni ji Simóni h muúná jeémpna jwí chájap jī. ⁷ Páant jwí jeéméchah, bícd yad wili túi chej jumni búdí jīb jumni yí quiítđi h mi wűb waád juyúp jī. Caán quiít alabastro í niijní jeejí h chājni quiít ā jumup jī. Páni hna, Jesús pebh jwinít, caán yíjī h áih wao dáhdih mi puhwup jī.^b ⁸ Páant mi puhwuchah enni t, jwiít ā bohénitboó jwí íjip jī. Páni h íjnit, nin pah jwiítjeh jwí míc niijp jī:

—¿Dépani h tigaá nint chej jumni yí búdí jīb jumnidih páant mi puoh peét? ⁹ Caandí h jīb chāj wűhni t, mi jīb teonidih moh yéejni tđi h mi wűhuchah, chah áta túi taga, jwí niijp jī.

¹⁰ Páant jwí míc niijíchah joinít, Jesús jwiítđi h nin pah ā niij naáwáp jī:

—¿Dépani h tigaá caántđi h páant nī niij jűi h? Weemdí h caántboó mi túi chájna caá. ¹¹ Moh yéejni t nījeéh páantjeh í jumbipna caá. Débólih teo wáaquíhna, queétdih nī jéih teo wáacbipna caá. Obohjeéhtih, weémboó nījeéh nin baácboó bahnibit wā jum jwűhbipna caá.^c ¹² Páni hna, wűnní h báca hđi h jwípí puhwat pah, weemdí h chej jumni yíjī h puohna, wā wűnuchah weemdí h í yohat pínahđi h mi ámohna caá. ¹³ Yoobópdi h yeebđi h wā naóhna caá. Ni hat baácboó wíih túini doonádi h naóhna, nint buu weemdí h mi chájatjidi hbut í naóhbipna caá. Páant í naáwáchah joinít, caántđi h dawá í náhnibipna caá, Jesús ā niijp jī.

y 25.45 1Co 8.12 z 25.46 Dn 12.2 a 26.2 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 b 26.7 Lc 7.37-38
c 26.11 Dt 15.11

Judas Jesúsdih ã duó wáyat pínahdih ã naáwát

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Páant ã niijíchah joinít, jwíjeéh jumni, Judas Iscariote, sacerdotewã ã maáta pebhna bejnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

¹⁵ —Jesús pebhna yeebdih wã duó wáyat pínah jíb ¿débóo ñi wũhbi? át niijíp wut jĩ.

—Páant jwiít dih ma duó wáyachah, treinta platajĩh ã chãjniji júdnadilh jwĩ wũhbi pna caá, wẽinit, ãt niijíp wut jĩ.^d

Páant niijnít, Judas dih ãt jíb chãjap wut jĩ. ¹⁶ Páant ã jíb wũhnidilh ãbnit, Judasboó débólih queétdih ã duó wáyat pínahdih át jenah joyóp tajĩ.

Jesús ã bohénit bícdih ã pee jeémát

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Paacánni pandih jwĩ jeémát yeó jáapna jwĩh waadní yeó jáapdih jwiít Jesúsdih nin pah jwĩ niij wũbh joyóp jĩ:

—¿Ded muúboo tígaá Pascua jeémát dih jwiít dih ma numah jeémpbi? ¿Dedboo tígaá jeémát jwĩ chãjbi? jwĩ niijíp jĩ.

¹⁸ —Jerusalén tútchina ñi bejeé. Caanná juibínit, bífc newédilh jwááhnit, caandih nin pah ñi niijí: “Wã wunat pínah bahnijeh ã judhna caá. Pánihna, míh muúboó Pascua jeémát dih wã bohénit dih wã numah jeémpbipna caá”, Bohéni ã niijná be’, caandih ñi niijí, Jesús jwiít dih ã niij jepahap jĩ.

¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, biquína jwíjeéh jumni ã bejep jĩ. Caanná juibínit, ã jwááhni newé ã waóh bejni muuná waadní, jwiít dih Jesús ã numah jeémát pínahdih ãt chãjap tajĩ.

²⁰ Túttimah, tóo ñáh jũwúchah, Jesús jwiít dih caán muuná numah waadní, Pascua jeémát dih bícdih jwĩ jeémép jĩ. ²¹ Páant jwĩ jeémát pónih, Jesús jwiít dih nin pah ã niijíp jĩ:

—Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Weemdih eníhcannit dih duó wáini pínah ñi cáth ã jumna caá, ã niijíp jĩ.

²² Páant ã niijíchah joinít, búdí jenah joiná, jwiít nihat biquínajeh caandih nin pah jwĩ niij wũbh joyóp jĩ:

—¿Weém nihcan níit? jwĩ niijíp jĩ.

²³ —Pandih weém bícdih neéh jeémpni weemdih eníhcannit dih duó wáini pínah ã jumna caá.^e ²⁴ Páant yeejép wã yapat pínahdih jon játih Dios naáwát dih naóh yapani át daacáp tajĩ. Pánihna, weém nihat cáacwã úud jeñe caán ã daacátji pahjeh yeejép wã yapbipna caá. ¡Obohjeéhtih, weemdih eníhcannit dih duó wáini jeejép pohba ã yapbipna caá! Caán ã cáac jumcah, chah áta téi tagaá, jwiít dih ã niijíp jĩ.

²⁵ Páant ã niijíchah joinít, Judas, caandih eníhcannit dih duó wáini pínah, Jesúsdih nin pah ã niijíp jĩ:

—¿Maá, weém nihcan níit? ã niijíp jĩ.

—Ma niiját pah meemjéh tígaá, Jesús caandih ã niij jepahap jĩ.

²⁶ Páant ã niiját túttimah, Jesús pandih ãbnit, “Túina caá, Paá”, niij, caandih dajnit, jwiít dih ã wũhup jĩ.

—Nin pan wíih bácah panihni caá. Caandíh ñi jeémé, ã niijíp jī.

²⁷Páant niíf péanit, jiwá iguífh mac jumni pamapdih ñbnit, “Túina caá, Paá”, niijnít, caandíhbut jwiítdih ã wūhup jī.

—Yeéb nihat nindih ñi babhbaá. ²⁸Nin wíih meép panihni caá. Wíih meépjiḥ ī yéejat jiīb buudáátdih jiīb chājna, dawá cáacwādiḥ wā wun wūhbiḥna caá, Dios bífcdih ī túi jumat pínah niijná.^f ²⁹Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Nin baácboó jum jwuhna, jiwá iguífh macdih wā jwúub babhcan níft. Túttimah, wā íip bífcdih maáh jumnajeh, yeebdíh wā jwúub numah wēi babhbiḥna caá, jwiítdih ã niijíp jī.

Pedro ã yeeat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰Páant ã niiját túttimah, jeémp péanit, Diosdih jwī wēi eo péanachah, Jesús jwiítdih Jerusalén tútchimant ã numah bac bejep jī. Pánih bac bejnit, Olivo jeéboó bejni namádiḥ ã numah bejep jī. ³¹Pánih bejna, nin pah jwiítdih ã niíf naáwáp jī:

—Buu cheijeh yeéb nihat úmna, weemdíh ñi cádahbiḥna caá. Jon játih Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niíf daacáp taji: “Ovejawādiḥ en daonídiḥ wā mawachah, nihat ovejawā ī jweí peét bejbipna caá”, Dios ã niijná caá, naóh yapani át niíf daacáp taji.^g Pánihna, weemdíh ñi cádahat pínahdih wā jéihna caá. ³²Oboheéhtih, weemdíh ī mao yohochah yuhna, Dios weemdíh ã jwúub booaat túttimah, Galilea baácna yeebdíh wā waóh bej páibipna caá, ã niijíp jī.^h

³³—Queét nihat ī cádahachah yuhna, weémboó wā cádahcan níft, Pedro ã niijíp yuh jī.

³⁴—Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Buu cheijeh mujbai ã ewat pínah játih bífc peihcanni láa ‘íCaandíh wā jéihcan caá!’ ma niíf yeebiḥna caá, Jesús caandíh ã niijíp jī.

³⁵—Majeéh weemdíhbut ī mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wā niijcán níft, Pedro chah ã jwúub niijíp jī.

Jwiíft nihatbut bífc yoobó jwī niijíp yuh jī.

Getsemaní pácahi jumupboó Jesús ã uúbát

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶Olivo jeená púuh laab béjnit, Getsemaní ī niijní pácahi jumupna jwī juibínap jī.

—Conboó Diosdih uúbúdiḥ wā bej jwuhuchah, ninjiḥ ñi chúud páñaá, Jesús jwiítdih ã niijíp jī

³⁷Páant niíf péanit, Pedrodih, Zebedeo ã weh chénat pahdihbut yuúpbit ã numah bejep jī. Pánih bejnit, ded pah ã yapat pínahdih búdí jenah joinít, át jígah jwíhip wut jī.

³⁸—Tubít jígahnit, wunni pah caá wā jumup. Pánihna, yeebbút ũocanjeh, ninjiḥ ñi uúbh páñaá, queétdih át niijíp wut jī.

³⁹Páant niíf péanit, chibít yuúpbit bej, baácboó páah yoh ñajnit, “Paá, ma náahna, weemdíh ma wunat tútca bojoó. Oboheéhtih, weém wā wuníhcah

yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wā wun wūhbiḡna caá”, Jesús Diosdih át niijíp wut jī.

⁴⁰Páant niij wūbh péanit, Jesús queét biíc peihcannit ā bohénit ī pānapboó át jwūb juyúp wut jī. Páant ā jwūb juí enechah, ūona īt chāḡap wut jī.

—¿Pedro, biíc horabit ūocanjeh, ma noón páicannit beé? ⁴¹Túi jáanit, Diosdih yeebdīh wūbát caá náahap, yéej chāḡat jenah joyátdih nī yap yohat tút niijná. Túi chāḡihna yuhna, jáacan, wūbhcan, páant nī jéih buujácan níft, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

⁴²Páant niij péanit, jwūb wūbūdih bejnit, nin pah át niijíp wut jī: “Paá, cáacwādh wā wun wūhat pínadh ma náah yacachah, wā yeejép yapíhcah yuhna, ma náahat pah weemdīh ā yapa naáh”, Diosdih át niijíp wut jī.

⁴³Pānih wūbh péanit, biíc peihcannit pánit pebhboó ā jwūb juyúchah, jwūb ūona īt chāḡap wut jī. Tūbit quíib chei jumuchah, īt jwūb ūwah bejep wut jī. ⁴⁴Páant ī ūwuchah ennit, jwūb wūbūdih át bejep wut jī. Pānih bejnit, biíc yoobó át wūbúp wut jī. ⁴⁵Pānih wūbh péanit, ā bohénit pebhna jwūb juínit, nin pah át niijíp wut jī:

—¿Yeeb páantjeh ūonit, choó níft nī chāḡap? Páant bóojeh tigaá. Butéh yeejépwa weemdīh tewedih juiná caá ī chāḡap. ⁴⁶Nī jáa bojoó. Chóbe, jwī chéenwā ī pānapboó jwī bejīh. Weemdīh enīhcannitdih duó wáini ā juiná caá, queétdih Jesús át niijíp wut jī.

Jesúsdiḡ enīhcannit caandīh ī tewat

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷Páant ā niijíchahjeh, ā bohéniji Judas ā juyúp jī. Judasjeeḡ dawá cáacwābut ī juyúp jī. Íibat naaná, máa quiítnadiḡbut ī bíbohōp jī. Sacerdotewā ī maáta, bita jwī maátatut queétdih īt wahap tajī, Jesúsdiḡ teonit, ī pebhna ī ūb bejat pínah niijná. ⁴⁸Jesús pebhna ī jūúwát pínah jātīh, Judasboó queétdih nin pah átát niij jéihya naáwáp wut jī: “Páo tíibdiḡ nomnit, wā wūbhndih nī teweeép”, át niijíp wut jī. ⁴⁹Pānihna, jwī pebhna juínit, Judasboó Jesús pebh ā juyúp jī.

—¿Ma jum, Bohéní? niij wūbhndit, Jesúsíh páo tíibdiḡ ā nomōp jī.

⁵⁰Páant ā niij wūbúchah enna, Jesús caandīh nin pah ā niijíp jī:

—Wā chéen, ma jenah joyátji pah ma chāḡaá, ā niijíp jī.

Páant Judas ā wūbúchah ennit, Jesúsdiḡ tewedih jūóhndit caandīh ī tewep jī. ⁵¹Páant ī tewechah ennit, biíc jwíjeeḡ jumniḡboó íibat naadīh jwáat wái ūbndit, sacerdotewā ī maádhdiḡ teo wūhniíh moli chóodih ā dúuc bóod yohōp jī. ⁵²Páant ā dúuc bóod yohochah ennit, Jesús caandīh nin pah ā niijíp jī:

—Míih íibat naadīh ma jwūb jwejee. Nihat íibat naajīh míc maonitboó íibat naajīh ī wunbiḡna caá. ⁵³¿Nindih nī jéihcan níft? Wā íip ā teo wáacatdih wā wūbúchah, cien mil ángelwādh āta wah taga, weemdīh ī ūb bejat pínah niijná. ⁵⁴Obohjeeḡtiḡ, páant ā chāḡachah, ā naáwátdih naóh yapanit ī niij daacátji pah āta yapcan tagaá. Pānihna, wā íip weemdīh ā náah yacat pah, jon jātīh ī niij daacátji pahjeh tigaá weemdīh yapat náahap, Jesús ā niijíp jī.

⁵⁵Páant niij péanit, caandīh tewedih juínitboodīh nin pah ā niijíp jī:

—¿Nuumnídiḡ tewat pah íibat naaná, máa quiítnadiḡbut ūbndit, weemdīh tewedih nī jūóhndit beé? Yeó jáap jumat pah Dioíh muúboó nījeeḡ wā

jumuchah yuhna, weemdíh ñi teocap be.ⁱ ⁵⁶Obohjeéhtih, Dios naáwátidih naóh yapanit i daacátji pah buu weemdíh yapat a náahna caá, a niijíp ji.

Páant a yapachah enna, jwiít nihat a bohénit jwí jweí peét bejep ji.

Judiowā i maáta Jesúsdih i uúbh joyát

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵⁷Jesúsdih teonitboó sacerdotewā i maáh Caifáih muuná it ub waad bejep wut ji. Jesúsdih naóh yacat túut niijná, áih muúboó jumni míc wáacat tólihboó sacerdotewā i maáh, caandíh nump jumnit maáta, Moisés a wutatjidih bohénit, bita jwí maátabut it míc wáac juibínap wut ji. ⁵⁸Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdih yuúpjeah át en péenap wut ji. Pánihna, sacerdotewā i maáih muú wáihyat júduboojéh át waád juibínap wut ji. Pánih waád juibínit, ded pah Jesúsdih i chájachah, jéihyat túut niijná, Pedro tuu cúut jwéejdih, muudíh wapnit bícdih, át mée chúudup wut ji.

⁵⁹Sacerdotewā i maáta, nihat bita maáta bícdih Jesúsdih mao yohat túut niijná, yee naóh yacnit pínahdih it bidip wut ji. ⁶⁰Obohjeéhtih, dawá yee naóhniit i jumuchah yuhna, chénewā bíc yoobó niijnítidih it bid juicáp wut ji. ⁶¹Maatápdih i bidat túttimah, chénewā waád juibínit, nin pah it níj yee naóh yacap wut yuh ji:

—Caán nin pah a niijíchah, jwí joyóp be: ‘Dioíh muudíh wā yoh beedábipna caá. Pánih yohnit, bíc peihcanni yeó jáap túttimah jáap muú wā cháj péabipna caá, páant muntih’, a niijíp be, it niijíp wut yuh ji.^j

⁶²Páant i niijíchah joinít, sacerdotewā i maáh ñah ñuñnit, Jesúsdih nin pah át níj uúbh joyóp wut ji:

—¿Dépanih tigaá queétdih ma jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéej cháj, meemdíh páant i níj naóh yacachah? át niijíp wut ji.

⁶³Páant a niijíchah joiná yuhna, Jesús át jepahcap wut ji. Páant a jepahcah enna, sacerdotewā i maáh nin pah caandíh át níj uúbh joyóp wut ji:

—Meemdíh wā wutna caá. Dios a enechah, yoobópdih jwiítidih ma naáwá. ¿Meém Dios wúúh, a wahni Cristo níit ma jumup? át niijíp wut ji.

⁶⁴—Páant ma niiját yoobópdih tigaá. Yeéb nihatdih nin pah wā naóhna caá: Weém nihat cáacwā úud jeñé Chah Wēpni a jéihyepmant bóo buwámant chúudnit, wā wutuchah, mah tólihjih wā jwúub dei jūúwúchahbut, ñi enbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut ji.^k

⁶⁵Páant a niijíchah joinít, sacerdotewā i maáh búdí át íjip wut ji. Á fíjat jáutna, áih jih bóo yégueh chóodih át yeo wáyap wut ji. Pánih yeo wáina, ájeéh jumnitdih nin pah át niijíp wut ji:

—Nin newé ‘Weém Dios wúúh caá’, a níj yeenachah, yeéb nihat ñi joiná beé. Pánihna, bita i naáwátidih jwí náahcan caá. ⁶⁶¿Yeébbóo ded pah tigaá ñi níj jenah jóf? queétdih át niijíp wut ji.

—Caandíh peéh mao yohat caá náahap, it níj jepahap wut ji.^l

⁶⁷Páant niijnít, Jesúh móotdih coí jáhanit, téihyajíh it póocop wut ji. Bitabut téihyajíh áih móotdih it mawap wut ji.^m ⁶⁸Pánih maonit, nin pah caandíh it níj deoh naáwáp wut ji:

—Dios ā wahni Cristo jumna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdíh mao? ít niijíp wut jī.

Pedro ā yeeat

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Páant ī chājat pónih, wáihyat júdu díftna Pedro ā mée chúuduchah, teo wūhnih ā pebh jaibínit, nin pah mit níj uábh joyóp wut jī:

—¿Meembút Jesús Galilea baácdih bóojeéh péeni nihcan níit? mit niijíp wut jī.

⁷⁰ —Ájeéh péeni nihcan caá. ¿Ded pah nij tígaa ma chāj? Pedro caántdih át níj yee jepahap wut jī.

⁷¹ Páant niijnítjeh, tuu cúut jwéejmant bejnit, jécna át jwei bėj űuhup wut jī. Páant caánboó ā jwei űúhuchah, bífh wili jwuh caandíh mit enep wut jī. Páni ennit, caanjíh jumnitdih nin pah mit niijíp wut jī:

—Nin Jesús Nazaret tátchidih bóojeéh jumni caá, mit niijíp wut jī.

⁷² —Dios ā enechah, yoobópdih wā naóhna caá. ¡Ma niijní newédih wā jéihcan caá! Pedro át niijíp wut yuh jī.

⁷³ Páant ā niját túttimah, caanjíh űuhnitboó Pedro pebh bejnit,

—Yoobópdih meém íjeéh péeni mun tígaa. Míih wéheat Galilea baácdih moón ī wéheat pah caá ā jumup. Nihat caandíh pej jum bejnit Galilea baácdih moón ī jumuchah, meembút íjeéh jumni mun tígaa, ít niijíp wut jī.

⁷⁴ —Weém yeeni nihcan caá. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. ¡Ñi niijnídh weém wā jéihcan caá! Páant yoobópdih wā naóhcah, ¡Dios weemdíh ā peéh chája naáh! át niijíp wut yuh jī.

Páant ā niijíhahjeh, mujbai át ewep wut jī. ⁷⁵ Páant ā ewechah joinít, “Mujbai ā ewat pínah játih, bífc peihcanni láa ‘Caandíh wā jéihcan caá’, ma niijbípna caá”, Jesús ā niijátjidih át náhninap wut jī. Páni náhnina, bac bejnit, búdí át juúap wut jī.

Maáh Pilato pebhna Jesúsdi í ub bejat

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

27 ¹ Túttimah, baáb jéenechah, sacerdotewā ī maáta, jwiít judíowā jwí maáta bícdih míc wáacnit, Jesúsdi ī mawat tútat pínahdih ít míc wéhenap wut jī. ² Páni míc wéhe péanit, Jesúsdi chéonit, Maáh Pilato pebhna ít wahap wut jī. Pilato Romano maáta ī maáh waadáni jumna, jwíh baácdih moondíh wutni ā jumup jī.

Judas Iscariote ā wunat

³ Judas, Jesúsdi eníhcannitdih duó wáinijiboó, caandíh ī mao yohat pínahdih jéihnit, búdí át jígahap wut jī. Páni jígahnit, ī jīb wūhni treinta júdnadih sacerdotewā ī maáta, jwí maátadihbat át jwúubaíhip wut yuh jī.

⁴ Páni jwúubaíhnit, nin pah queétdih át niijíp wut yuh jī:

—Weém wā táí chājcap be. Yeebdíh wā duó wáiniboó yoobópdih yéej chājcanni át jumup taga, át niijíp wut jī.

—Meemjéh tígaa páant mat náahap taga. Páni hna, jwíh pínah nihcan, míih pínahjeh caá, ít níj jepahap wut jī.

⁵ Páant ī niijíchah joinít, Judasboó ī wūhni júdunadih Dioíh muúboó át yoh waadá bojop wut jī. Pánih yoh waadá péanit, biáboó bejnit, át míc jōp wái wunup wut jī.

⁶ Páant ā yoh waadá bojniji júdunadih ubnit, nin pah sacerdotewā ī maáta īt míc niijóp wut jī:

—Nin júduna, cáacdih mawat náahna, jwī jīb wūhni beé. Páant ā jumuchah, Dioíh muúboó jwī jéih jweican caá, īt niijóp wut jī.

⁷ Páant niij míc wéhe péa, bac bejnit, wáam dah chājniíh bainí baácdih īt jīb chājp wut jī, biámant moón caán tútchina jib joinít ī wunuchah, ī yohat pínah niijná. ⁸ Páant ī chājachah, caán baácdih “Meép jumni baác”, jwiít jwípí niijná caá.” ⁹ Páant ā yapat pínadih Dios naáwátidih naóh yapanit Jeremíaswā nin pah īt niij daacáp tajī: “Judíowā ī maáta caandíh ī mawat pínah jīb treinta platajīh ī chājniji júdunajeh ā jumup jī. ¹⁰ Pánihna, caán jībjiíh wáam dah chājniíh baácdih Dios weemdíh ā wutat pah īt jīb chājp tajī”, īt niij daacáp tajī.”^o

Maáh Pilato Jesúsdiḥ ā uúbh joyát

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.22-28)

¹¹ Páant ā chājat pónih, sacerdotewā Jesúsdiḥ ī ub juibínachah ennit, Maáh Pilato caandíh nin pah át niij uúbh joyóp wut jī:

—¿Meém yoobópdih judíowā ī maáh níit? át niijóp wut jī.

—**Ma niiját pah tiguaá**, Jesús át niij jepahap wut jī.

¹² Obohjeéhtih, sacerdotewā ī maáta, jwī maáta bícdih caandíh ī jwúub naóh yacachah joiná yuhna, Jesús queétdih át jepahcap wut jī. ¹³ Páant ā jepahcap enna, Pilatoboó Jesúsdiḥ nin pah át niijóp wut jī:

—Páant meemdíh ī niij naóh yacachah, joiná yuhna, ¿queétdih ma jéih jepahcan níit? át niijóp wut jī. ¹⁴ Páant ā niijíchah joiná yuhna, dedé ī naóh yacatdih Jesús át jepahcap wut jī. Páant ā jepahcap ennit, Maáh Pilato búdí át joí wúhi bejep wut jī.

Jesúsdiḥ ī mao yohat tútat

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38–19.16)

¹⁵ Pascua jumat pah Maáh Pilato bíic cáac nemat muúboó jumni, cáacwā ī bacaat tútuidih āpí bacanap wut jī. ¹⁶ Caán láa búdí yéej chājni, chah wūt yáani, Barrabás wūt jumni, nemat muúboó át jumup wut jī. ¹⁷ Pánihna, dawá cáacwā ā pebhna ī juibínachah enna, Pilato queétdih nin pah át niij uúbh joyóp wut jī:

—¿Deddih tiguaá yeebdíh wā baca wūh bíi? ¿Barrabásdiḥ nī náah níit? ¿Jesús, Dios ā wahni Cristo ī niijnídiḥ níit nī náahap? át niijóp wut jī. ¹⁸ Dawá cáacwā Jesúsdiḥ ī weñechah, sacerdotewā ī maátaboó caandíh tubit íjna, caandíh īt mawat tútup wut jī. Pánihatdih jéihnī, Pilato cáacwādiḥ páant át uúbh joyóp wut jī.

¹⁹ Pilato peéh chājat pínadih naóhni chúdatdih ā chúdat pónih, ájeéh bóli papélah núojīh caandíh nin pah mit niij daac wahap wut yuh jī: “Buu chei oo jumna, caandíh búdí úum náah jumniḥ wā oo jumup be. Caánboó yéej chājcani caá. Pánihna, ma mawat tútutca bojóo”, mit niijóp wut jī.

²⁰ Cáacwā Jesúsdiḥ ī náahachah yuhna, sacerdotewā ī maáta Barrabásdiḥ bacaat tútútnit, Jesúsboodíḥ ā mao yohat tútat pínah niijná, queétdih ít jac wutup wut jī.

²¹ Túttimah, cáacwādiḥ Pilato nin pah āt jwúub níj wúbh joyóp wut jī:

—¿Deddiḥ tigaá wā bacaat pínahdiḥ nī náah? āt niijíp wut jī.

—¡Barrabásdiḥ ma bacaat tútú! cáacwā ít níj jepahap wut jī.

²² —¿Páant nī niijíchah, Jesús Dios ā wahni Cristo nī niijnídiḥ ded pah tigaá wā chājbi? āt niijíp wut jī.

—¡Caandíḥ cruzboó péoh dodhniḥ, ma mao yohat tútú! nihāt ít níj jepahap wut jī.

²³ —¿Dépanihna? ¿Dedé tibeé ā yéejatjī? āt niijíp wut jī.

—¡Caandíḥ cruzboó péoh dodhniḥ, ma mao yohat tútú! chah ít níj ñaacáp wut jī.

²⁴ Páant ī níj ñaacáchah joinít, queétdih jéih yap yohcan, chah ī íjatdiḥbut enna, mah pamapdiḥ ubnit, nihāt ī enechah, āt téih chocop wut jī. Pániḥ téih chocnajeh, queétdih nin pah Pilato āt niijíp wut jī:

—Nin newédiḥ yeebjéḥ tigaá nī mawat tútup. Páant nī wutat jíib yeebdiḥjeh peéḥ chājat ā jumú naáh. Weémboodíḥ peéḥ chājat ā wiḥcan níft, cáacwādiḥ āt niijíp wut jī.^p

²⁵ —¡Caandíḥ mawat jíib jwiítdih, jwī juimenádiḥbut caán peéḥ chājat ā jumú naáh! nihāt cáacwā ít niijíp wut jī.

²⁶ Páant ī niiját túttimah, ī wutat pah Barrabásdiḥ āt bacaat tútup wut jī. Obohjeéthiḥ, Jesúsboodíḥ áih soldadowādiḥ āt ub bejat tútup wut jī, caandíḥ pūinit, cruzboó péoh dodhniḥ, ī mao yohat pínah niijná.

Soldadowā Jesúsdiḥ yeejép ī deoh naáwát

²⁷ Pániḥ ub bejniḥ, Pilatoḥ muú díitna Jesúsdiḥ ít ub waad béjep wut jī. Pániḥ ub waad béjniḥ, caanjíḥ wapnit soldadowā Jesús pebh ít ñuh páuda bojop wut jī. ²⁸ Pániḥ ñuhna, Jesúsíḥ yégueh jih bóo chóodiḥ too dugnit, maáh ā dūwát pah jíghoni dūni chóodiḥ caandíḥ ít yacap wut jī. ²⁹ Maáh ā dūwát júdu pah chājnit, óot pihdiḥ péeb wao péanit, Jesúsíḥ wao dáhdih ít yacap wut jī. Maáh ā wēpat pah ā jútat pínah máa doóbhdih áih jéihyepmant bóo téihyajiḥ ít tewat tútup wut jī. Pániḥ chāj péanit, maáhdih ípí chājat pah ā pebh ít bódiḥa caj yoh ñajap wut jī. Pániḥ bódiḥa caj yoh ñajnit, nin pah caandíḥ ít níj dehwep wut jī:

—¡Ma túi jumúú, judíowā ī maáh! ít niijíp wut jī.

³⁰ Páant níj deoh, caandíḥ coí jáhana, ā bíbohni máa doóbhdih jwúub ubnit, caán doóbhjīḥ áih wao dáhdih dawá láa ít puñup wut jī. ³¹ Pániḥ deoh naóḥ péa, ī yacniji yéguehdih too dugnit, áih yéguehdihjeh ít jwúub yacap wut jī, páant muntih. Pániḥ yac péa, cruzboó péoh dodhniḥ, mao yohat tút niijná, caandíḥ ít ub bac bejep wut jī.

Jesúsdiḥ cruzboó péoh dodhniḥ, ī mawat

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Í mao yohat pínah jeéboó ub bejna, Simón, Cirene baácdih bóodiḥ ít jwááap wut jī. Pániḥ jwááhnit, caandíḥ Jesúsíḥ cruzdiḥ ít bewat tútup wut jī.

³³ Pánih bejnit, Gólgota wūt jumapna it juibínap wut jī. “Gólgota”, niijná, “Waó iidíp jeé”, niijná it chājap wut jī. ³⁴ Pánih caanná juibínit, bijniñh widnit, ī ub bejni jiwá iguñh macdih Jesúsdih it tóihyop wut yuh jī. Obohjeéhtih, bainí déeb joinítjeh, āt babhcap wut jī.

³⁵ Caandíh cruzboó it péoh dodhdop wut jī. Pánih péoh dodh péanit, áih yégueh chóojidih “¿Deñh tiguaá ā jumbí?” míc niijnít, tñhwat júdnabitjñh it yoh tñhwip wut jī.^q ³⁶ Pánih chāj péanit, pái chúdnit, caandíh it wapap wut jī, bita caandíh ī ub bejcat pínah niijná. ³⁷ “JESÚS JUDÍOWÁ Ī MAÁH CAÁ”, bita ī niñ daácniji naadíh Jesús wao cháñ cruzdih soldadowā it nah péoh báudhdop wut jī.

³⁸ Chénewā nūmnítidihbut mao yohat túut niijná, biñh cruznadih Jesús pebh it péoh dodhdop wut jī. Biñdih ā jéhiyepmant bóo buwámant, biñdih ā wáyámant bóo buwámant péoh dodhnt, queét tac yoób Jesúsdih it péoh dodhdop wut jī. ³⁹⁻⁴⁰ Cruz pebh en yap bejnit, Jesúsdih nin pah yeejép it niñ deoh naáwáp wut jī:

—¿Eneéh buca! ¿Dioñh mūdíh yohnit, biñc peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán mūdíh jwúb chājni pínah niñ? Pániñni jumna, Dios wúbh yoobát jumna, wuncat túut niijná, caán ī péoh dodhdopmant meemjéh ma dei júbwú, it niñjíp wut jī.^r

⁴¹ Sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, jwí maátabut biñc yoobó it deoh naáwáp wut jī.

⁴² —Bitadih túi teo wáacni jumna yuhna, caanjéh ā jéhi míc teo wáaccan caá. ‘Judíowā ī maáh caá’, niijná, caán mícjeh ā dei júbwúchah enna, caandíh jwí jepahbipna caá. ⁴³ ‘Weém Dios wúbh caá. Caandíh wā túi jenah joiná caá’, ā niñját jñib, Dios caandíh oina, ā túi ubu naáh, it niñjíp wut jī.^s

⁴⁴ Ájeéh ī péoh dodhnt nūmnítbut biñc yoobó caandíh it deoh naáwáp wut jī.

Jesús ā wunat

(Mr 15.33-41; Lc 8.2-3; 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Jesús cruzboó ī péoh dodhni ā ñuhuchah, yeó jáap tac yoób ā dupúah bejep jī. Nihat baác dupúniji, biñc peihcanni horas túttimah, ā jwúb baáb jwúb bejep jī, páant muntih. ⁴⁶ Páant ā jwúb baabát pínah játihbit, Jesús nin pah āt wēp niñ ñaacáp wut jī: “**Elí, Elí, ¿lemá sabactani?**” niijná, “¿Wíih Dios, wíih Dios, dépanih tiguaá weemdíh ma éemp bej?” Jesús āt niñ ñaacáp wut jī.^t

⁴⁷ Páant ā niñjíchah joinít, biquína caanjíh ñuhnt nin pah it míc niñjíp wut jī:

—Dios naáwátidih naóh yapani Elíasjidih bidna caá ā chājap, it niñjíp wut jī.

⁴⁸ Biñc jjeéh jumni ñáo ñah bejnit, páab chuñ déedih ubnit, bijni jiwá iguñh macdih báah, máa doóbh yapatdih chéó búudh, júut ñahanit, Jesúsdih āt wái nomat túutwup wut yuh jī.^u ⁴⁹ Obohjeéhtih, wái nomat túutnidih bita nin pah it niñjíp wut jī:

—¡Á jumna naáh! Elíasji nindih teo wáacadih ā júbwúchah, jwí en jwuh jñh, it niñjíp wut jī.

q 27.35 Sal 22.18 r 27.39-40 Sal 22.7; 109.25; Mt 26.61; Jn 2.19 s 27.43 Sal 22.8

t 27.46 Sal 22.1 u 27.48 Sal 69.21

⁵⁰ Páant ī niiját túttimah, tubit ñáacnit, Jesús át wunah bejep wut jī.
⁵¹ Páant ā wunuchahjeh, Diofī muú díftboó ī jāh yaíhni búdí wáupni chóo yeo dei bejna, chéne chóo pah át chāwáp wut jī. Pánihat pónih, baác búdí méména, jee dáhna át pah bejep wut jī.^v ⁵² Pánihichah, cáacwáíh bácahjidih ī yohopji jeéboó ā búuh bejehchah, Diosdih jepahnitji jwúub boo pud jūóhniit, dawá ít bacap wut jī. ⁵³ Pánihna, Jesús ā boo pud jūúwát túttimah, Jerusalén tútchina ī jwúub waad béjehchah, dawá queétdih ít enep wut jī.

⁵⁴ Páant baác méméatdih nihat bífh ā yapachah enna, Jesúsdiw wapnit soldadowā ī maáh, ájeéh jumnitbut búdí úmmit, nin pah ít míc niijp wut jī:
 —¡Yoobópdih nin Dios wúuh tigua át jumup! ít niijp wut jī.

⁵⁵ Chibít yúupbit dawá yaádhbut ít en ñuhup wut jī. Queét yaádh jwiít bícdih Galileamant jūóhniit, Jesúsdiw teo wáacnitji ít jumup wut jī. ⁵⁶ Jeeéh jumnit, Mágdala tútchidiw bóli María, bífh wili Mariábut mit jumup wut jī. Caánt José, ā úud Santiago ī fin mit jumup wut jī. Bífh wili Zebedeo ā weh fin mit jumup wut jī. Queét bífc peihcannit yaádh ít jumup wut jī.^w

Jesúfh bácahjidiw ā yohat

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Jesús ā wunat túttimah, caan chéyeh tōo nāh jūúwát pínah játih, José, Arimatea tútchidiw bóo, Jesúsdiw jepahni, áh bácahjidiw ub deyanit, yohat túut niijná, cruzboó át juibínap wut jī. ⁵⁸ Caanjíh jumnji Pilatodih úúbúdiw át bejep wut jī. Páant ā úúbúchah joinít, Jesúfh bácahjidiw Pilato áh soldadowādiw caandíh át wúhat tútup wut jī. ⁵⁹ Páant ā jepahachah joinít, José cruz jumupna jwúub juibínit, Jesúfh bácahjidiw ub deya, lino wut jumni quei wíhcanni yégueh chóojih át pinip wut jī. ⁶⁰ José ā wunuchah, caandíh ī yohat pínah jeé fítdih átad baadát tútup wut jī. Caán fítdihjeh Jesúfh bácahjidiw át yohop wut jī. Páant ā yohat túttimah, caandíh nemat túut niijná, caán fítdih waadápboó búdí jeé júdudih tōo pútú bejnit, caán fítdih át nemep wut jī. Pánih nem péanit, áh munná át jwúub bejep wut jī. ⁶¹ Páant ā chājachah, Mágdala tútchidiw bóli María, bífh Mariábut caandíh ā yohatji jeé ít pebh ít en cháudup wut jī.

Jesúfh bácahjidiw ā yohnji fítdih soldadowā ī wapat

⁶² Ā wunniji yeó jáap, chooát yeó jáap pínah jwíí ámohni yeó jáap ā jumup jī. Túttimah bóo yeó jáapdiw sacerdotewā ī maáta, fariseowābut Maáh Pilato pebhna bejnit, nin pah ít níj úúbup wut jī:

⁶³ —Maá, caán yeeniboó jwíjeéh jum jwuhna, ‘Wunna, bífc peihcanni yeó jáap túttimah wā jwúub boo pud jūóhbiw caá’, ā niijátjidiw jwí náhnina caá.^x ⁶⁴ Pánihna, caandíh ī yohopji jeé fítdih bífc peihcanni yeó jáapna ā nematdih míih soldadowādiw ma túi wapat tútú, ā bohénit áh bácahjidiw ī nnumcát pínah niijná. Pánih nnumnit, cáacwādiw ā boo pud jūúwátidih ita naóh tagaá. Pánih naóhna, Jesús ā jwíih yeeatji chah ī pée yee naáwát āta jum tagaá, Pilatodih ít niijp wut jī.

⁶⁵ Páant ī niijchah joinít, Pilato nin pah át níj jepahap wut jī:

^v 27.51 Ex 26.31-32; 2Cr 3.14 ^w 27.55-56 Lc 8.2-3 ^x 27.63 Mt 16.21; 17.23; 20.19; Mr 8.31; 9.31; 10.33-34; Lc 9.22; 18.31-33

—Biquína soldadowādiḥ nūmah bejnīt, yeebjéh ñi jéihyat pah caán íitdiḥ nemnīt, queétdiḥ ñi táí wapat tútutú, Pilato át niijíp wut jī. ⁶⁶Páant ā niijíchah joinít, soldadowādiḥ nūmah bej, caán íitdiḥ José ā nemniji jeé júduḍiḥ buujcán nah chéonit, soldadowādiḥ íť wapat tútutup wut jī. Pániḥ chāj péanit, queét maáta íť jwúub bejep wut jī.

Jesús ā boo pud jūúwát

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

28 ¹Jwiít judíowā jwī chooát yeó jáap túttimah bóo yeó jáap ā baáb jéenechah, Mágdala tútchidiḥ bóli María, bífh wili Maríabut Jesúfh bácahdiḥ José ā yohopji jeé íťboó enediḥ íť bejep wut jī. ²Páant caanná ī juibínachah, Diofh ángel jeámant ā dei jūúwáchah, baác búdí át méménap wut jī. Pániḥ dei jūóhniḥ, José ā nemniji jeé júduḍiḥ pútú dodhniḥ, caanjíḥ át chúudup wut jī. ³Caán ángel wedóát pah jígoḥni ā jumuchah, áih yéguehbut táí yeh iigní át jumup wut jī. ⁴Pániḥna, caandíḥ enna, caán jeé íťdiḥ wapniḥ soldadowā búdí úmna, méménit, wunnit pah íť buug nájap wut jī. ⁵Caanjíḥ chúudni ángel queét yaádhdiḥ nin pah át niijíp wut jī:

—Ñi úmca bojoó! Cruzboó ī péoh dodh mao yohniji Jesúsdih ñi bidatdiḥ wā jéihna caá. ⁶Obohjeéhtih, ninjīḥ ā wiḥcan caá. Á niijátji pah jáantjeh ā boo pud jūúwúp be. Á lajapjiboó ñi en jūúwú. ⁷Caandíḥ en péanit, waícanjeh ā bohénitjidiḥ nin pah ñi níj naóhbi jwuhúú: ‘Jesús át boo pud jūúwúp tabeé. Galilea baácna yeebdíḥ waóh bej páina caá ā chājap. Caanná bejnīt, caandíḥ ñi enbipna caá’, queétdiḥ ñi niijí. Páant beé yeebdíḥ níj naáwádiḥ wā jūúwúp be, ángel queét yaádhdiḥ át niijíp wut jī.

⁸Páant ā niijíchah joinít, queét yaádh yohopji jeé íťmant íť náo jwúub bejep wut jī. Pániḥ náo jwúub bejnīt, úmna yuhna, búdí wēiniḥ, ā bohénitjidiḥ naáwádiḥ íť bejep wut jī. ⁹Páant ī bejchah, Jesús jwuh queét yaádhdiḥ át jígoḥop wut jī.

—¿Ñi jūóhca beé? át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, áih jíťcha pebh páah yoh nājnit, áih wúudiḥ pin teonit, caandíḥ íť weñep wut jī. ¹⁰Páant ī chājachah enna, queét yaádhdiḥ nin pah át niijíp wut jī:

—Ñi úmca bojoó. Wā úudwā panihnitdiḥ nin pah ñi níj naóhbi jwuhúú: ‘Waícanjeh nin túťchimant bacniḥ, Galilea baácna ñi bejeé. Caánboó Jesúsdih ñi jwááhbipna caá’, queétdiḥ ñi niijí, Jesús át niijíp wut jī.

Wapniḥ soldadowā ded pah ī yapatjidiḥ ī naáwát

¹¹Queét yaádh túťchina ī jwúub bejat pónih, biquína caán íťdiḥ wapniḥ soldadowāboó sacerdotewā ī maáta pebhna íť bejep wut jī. Í pebhna juibínit, ded pah ī yapatjidiḥ queétdiḥ íť naáwáp wut jī. ¹²Páant ī naáwáchah joinít, caán ā yapatjidiḥ míic wéheat túťt niijná, jwī déewā maátadiḥbut íť míic wáacat tútutup wut jī. Pániḥ míic wéhe péanit, queét soldadowādiḥ búdí íť jíib chājap wut jī, ded pah ā yapatjidiḥ yoobópdih ī naóhcat pínah niijná. ¹³Pániḥ jíib chājnit, nin pah queétdiḥ íť níj wutup wut jī:

—Bitadiḥ nin pah ñi niiji: ‘Chei jwī úwat pónih, ā bohénitjiboó jūóhniḥ, áih bácahjidiḥ íť nuumúp tabe’, ñi niijí. ¹⁴Páant ā yapatji doonádiḥ Maáh Pilato ā joyóchah, jwiítboó caandíḥ jwī ámoh naóhbiḥna caá, yeebdíḥ ā peeḥ chājcat pínah niijná, soldadowādiḥ íť niijíp wut jī.

¹⁵ Páant ī nijíchah joinít, ī júb chājatdih ubnit, ī nijátji pah soldadowā ít naóh peetép wut jī. Páant ī níj naáwáchah joinítji, buu láabut páantjeh nihat jwí déewā ī yee naáwátjidih ípí jenah joiná yuh caá.

Jesús ā bohénitjidih ā pée wutat

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Queét yaádh tútchina juibínit, Jesús ā niját tútatji pah jwiít ā bohénitjidih ī naóh yapanap jī. Páant ī naóh yapanachah joinít, jwiít once ā bohénitji Galilea baácna bejnit, Jesús jwiítidih ā bejat túutniji jeená jwí juibínap jī.^y ¹⁷ Pánih caanná juibínit, Jesúsdi ennit, Dios wūúh ā jummatdih jéihna, caandíh jwí weñep jī. Obohjeéhtih, biquína jwíjeéh jumnit “¿Yoobópdih Jesússeh níít?” ít níj jenah joi jwúhup tajī. ¹⁸ Jwí pebh juinít, Jesús nin pah jwiítidih ā nijíp jī:

—Nihat wēpatdih wā íp weemdíh ā wūhup be. Páant ā wēpat wūhni jumna, nihat jeáboó jumnit, nihat nin baácboó jumnitdihbut wutni wā jumna caá. ¹⁹ Pánih wēpni jumna, nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Wíih túini doonádih nihat baácdi moondíh ní túi naáwá, jepahnit, weemdíh ī túi péeat pínah nijná. Páant ī jepahachah ennit, wā íp ā wēpatjīh, wā wēpatjīh, Túini Espíritu ā wēpatjīhbut queétdih ní daabánaá.^z ²⁰ Páant ní daabánitdih ní túi bohénaá, yeebdíh nihat wā wutatjidih queétbut ī jepahat pínah nijná. Páant ní chājachah, yeó jáap jummat pah púúú péeni yeó jáapna páantjeh níjeéh wā jumbipna caá. Páant wā naáwátidih ní túi náhninaá, Jesús jwiítidih ā nijíp jī.

Páant bóojeh tigaá weém Mateo wā daacát.

SAN MARCOS

Marcos ā daacátjidih jwí túi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tigaá daácniji? “Juan Marcos nin néodih át daacáp wut jī”, nihat jéihniti ī niíf jenah joiná caá. Juan Marcos Jesús ā naáwát túutni Pedro chéen jumna, Jesúfhwādh Pedro ā bohénachah joinít, át daacáp wut jī. Pánihat túttimah, ā daacátjinadih en ámhoniti, nin tólihdih át daacáp wut jī. Juan Marcos ííníh muúboó Jesúfhwā ít míc wáacap wut jī. (Hch 12.12) Caandíh jéihniti, “Mííh muúboojéh Jesús ā bohénitdih át péé numah jeémép wut jī”, dawá ī niíf jenah joiná caá. “Pánihna, queét jeémp péaniti, Getsemaní pácahina ī bejchah, Marcosbut queétdih át péé bejep wut jī. Caandíhjih wut soldadowā áih yéguehdih ī tewechah, yégueh wihcanjeh jweiníji wut jī”, ī niíf jenah joiná caá. (Mr 14.51-52) Túttimah, Pablo Bernabéjīh Jerusalén tútchimant Antioquíá tútchina ī jwúub bejchah, Juan Marcos, Bernabé jwan wúúhbut, íjeéh át bejep wut jī. (Hch 12.25) Túttimah, queét ī jwíih jib bejchah, Marcosdihbut ī numah bejchah yuhna, Perge tútchiboó queétdih cádahniiti, Jerusalénna át jwúub bejep wut jī. (Hch 13.5,13) Túttimah jib bejniti, Pablo Marcosdih ā ub bejíhcah, Bernabé caandíh át numah jib bejep wut jī. (Hch 15.36-39) Dawá jópchi túttimah, Pablo Marcosdih át jwúub wēi enep wut jī. (Col 4.10; Flm 24; 2Ti 4.11)

¿Detdih át daáci? Dawá jéihniti “Roma tútchidih moón Jesúfhwā judío nihcannitdih nin néodih át daacáp wut jī”, ī niíf jenah joiná caá. Queét judío nihcanniti ded pah judíowā ī chājatdih jéihcanniti ī jumuchah, Marcos caandíh át naáwáp wut jī. Jesúsdih íjñiti, bita ī yeejép chājatjidih dawá láa Marcos át naáwáp wut jī. Pánihna, queét Romadih moón Jesúfhwā bíic yooobó yeejép yapniti, caandíh ī enechah, queétdih át teo wáacap wut jī.

¿Dedmant, débólih cah, át daáci? Dawá jéihniti “Pedrodih ī mawat pínah játih, Roma tútchiboó ā jumuchah, Marcos caandíh pej jumni caanbút Romaboó jumna, nin tólihdih át daacáp wut jī”, ī niíf jenah joiná caá. Biquína jéihniti “Jópchi 50 dée (Jesús ā wunat túttimah 17 jópchi túttimah dée) át daacáp wut jī”, ī niíf jenah joiná caá. Oboghjeéhtih, chah dawá jéihniti boó “Jópchi 64–67 (Jesús ā wunat túttimah 31–34 jópchi túttimah) át daacáp wut jī”, ī niíf jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tigaá át daáci? Marcos nin néodih daác láa, Roma tútchidih moón Jesúfhwā búdí yeejép íit yapap wut jī. Romadih moón ī maáta Jesúfhwādh yeejép naóh yacniti, dawá queétdih íit mao yohat túutap wut jī. Pánihna, dawá Jesúfhwā bíaboó íit ẁei béjep wut jī. “Páant ī yeejép yapatdih jéihnina, Jesúsbuť búdí yeejép yapni cáacwādh teo wúhni ā jumatdih Marcos cáacwādh át náhniaíhip wut jī”, dawá jéihniti ī niíf jenah joiná caá.

San Marcos ded pah ā jumat:

1. Jesús ded pah ā jwíih yapat (1.1-13)
2. Galilea baácboó jibniti, cáacwādh ā teo wáacat (1.14–6.29)
3. Galilea baácmant bíaboó bejniti, ded pah ā chājat (6.30–9.32)
4. Galilea baácna jwúub juíniti, ded pah ā chājat (9.33-50)
5. Judea baác, Perea baácboó jibniti, ded pah ā chājat (10.1-52)
6. Jesús ā wunat (11.1–15.47)
7. Jesús ā boo pud júúwát (16.1-20)

Juan Daabáni ā bohé jwíihat

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

1 ¹Weém, Marcos, nin tólihjih Dios wúéh Jesucristo, ded pah ā chājatjidih, áih túini doonáidihbut wā naóh daácna caá. Juan Daabáni ded pah ā chājat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapani Isaíasji át daacáp tajī. Páant ā niij daacátji pahjeh tih Jesúh túini dooná át jwíhip tajī.

²Nin pah Malaquías, Isaíasjih it niij daacáp tajī:

“Á wúúhdih Dios nin pah ā niijná caá: ‘Ma játih meemdíh naóh waóhni pínahdih wā wahbipna caá.

³Caán naóh waóhni pínah muú wihcapboó nin pah ā niij ñaác bohébipna caá: “Jwí Maáh ā jéúwát pínah játih ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh túut nuumnít, caandíh ñi túi páñaá”, ā niijbípna caá, ā wúúhdih Dios ā niijná caá”, it niij daacáp tajī. (Mal 3.1; Is 40.3)

⁴Juan Daabáni Isaíaswā ī niij daacátji pah muú wihcapboó jumna, nin pah cáacwādih át niij naóh bohénap wut jī: “Ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh ñi túut nuumú. Pánih túut nuumnít, ñi daabáát túutú. Páant ñi chājachah ennit, Dios ñi yéejatdih ā yohbipna caá”, át niijp wut jī. ⁵Nihat Judea baácđih moón, Jerusalén tútchidih moonbút caandíh joyát túut niijná, ā pebhna it juibínap wut jī. Pánih joinít, Diosdih ī yéejatdih ī naáwáchah, Juan Jordán mujboó queéđdih át daabánap wut jī.

⁶Juaníh yéğueh chóo camello wut jumni nuúup yoócđih nóomnit, ī yacni chóo wut jī. Áih juyáát tōp momo jiwi chóo tōp wut jī. Wúéc joowádih jeémpnit, belo macđihbut ápi déebep wut jī. ⁷Juan cáacwādih bohéna, nin pah ápi niij naáwáp wut jī: “Wā túttimah jūóhni wā chah wēpni caá. Páant ā jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá, wā niij jenah joiná caá. ⁸Weém yeebđíh mahjijeh wā daabána caá. Obohjeéhtih, wā daabáát panihni caánboó yeebđíh Túini Espíritu ā wēpatdih búdí ā wúhbiipna caá”, át niijp wut jī.

Juan Jesúsdih ā daabáát

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹Juan cáacwādih ā daabánachah, Galilea baác, Nazaret tútchimant Jesús ā pebhna át juibínap wut jī. Páant ā juibínachah, Juan caandíhbut Jordán mujboó át daabánap wut jī.

¹⁰Pánih daabá péanachah, Jesús mujna ñuhniiji át aab ñúhup wut jī. Pánih aab ñúhnitjeh, Jesús ā enechah, jeá át jéweah bejep wut jī. Páant ā jéweah bejehchah, jop pah jígoñi Túini Espíritu jeámant dei jūóhñit, caandíh át juí jaamáp wut jī. ¹¹Páant ā juí jaamáchah, “Meém wā wúéh, wā oini caá. Meemdíh búdí wā wēina caá”, Dios jeámant át niijp wut jī.^b

Nemépwa ī maáh Jesúsdih ā yéejaíhat

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹²Juan caandíh ā daabáát túttimah, Túini Espíritu Jesúsdih muú wihcapboó át numah bejep wut jī. ¹³Páant ā numah bejehchah, caánboó cuarenta yeó jáap

Jesús át jumup wut jī. Páant ā jumuchah, nemépwa ī maáh, Satanás, Jesúsdiḥ ātiḥ yeejép chājat túutup wut yuh jī. Pániḥna, Jesús muú wihcapboó nuñupwā bíicdiḥ ā jumuchah, ángelwā caandíḥ ít túi en dawáp wut jī.

Jesús Galilea baácboó ā bohé jwííhat

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Juandih nemat muúboó ī nemat túttimah, Jesús Galilea baácna Dios ā maáh jumat túini doonádiḥ naáwádiḥ át bejep wut jī: ¹⁵ **“Nihat baácdiḥ moonđiḥ Dios ā maáh jumatiḥ ā júutat pínah bahniḥ ā judhna caá. Pániḥna, túini doonádiḥ joinít, ñi yéej chājatdiḥ cádahnit, túiniboodíḥ ñi túut nuumú”**, cáacwádiḥ āpí niḥ naóḥ bohénap wut jī.^c

Queéj júut maonitdiḥ ājeéḥ Jesús ā bejat túutat

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Páant niḥ bohé bejna, Galilea íimdiḥ dei juibí, púud bejnit, Simón, ā úud Andrésjīḥ queéj júut maona, íih ñuodíḥ ī yoh báhanachah, Jesús át enep wut jī. Pániḥ ennit, nin pah queétdiḥ át niijp wut jī:

¹⁷ —**Weemdiḥ ñi pej jam júúwú. Páant ñi júúwúchah, yeebdiḥ wā bohébiḥna caá. Páant wā bohénachah joinít, queejwádiḥ ñi bidat pah, cáacwāboodíḥ bidnit, wíih doonádiḥ ñi naóḥbiḥna caá, weemdiḥ jepahna, wíihwā ī jumat pínah niijná**, át niijp wut jī.

¹⁸ Páant ā niijchah joinítjeh, íih ñuonádiḥ cádahnit, Jesúsjeéḥ ít bejep wut jī.

¹⁹ Chibít yuúp queétdiḥ ñumah bejnit, Santiago, ā úud Juandihbut Jesús át enep wut jī. Queét ī íip Zebedeo bíicdiḥ íih jááj chóodiḥ chúudnit, íih ñuonádiḥ ámhna ít chājah wut jī. ²⁰ Pániḥ ennit, Jesús queétdiḥ át bid bojop wut jī. Páant ā bid bojochah joiná, bícmantjeh ī íipdiḥ, caandíḥ teo wúhniḥ bíicdiḥ jááj chóomant cádahnit, queétbut Jesúsjeéḥ ít bejep wut jī.

Judiówā ī míc wáacat muúboó nemép caolih jumniḥ Jesús ā booaat

(Lc 4.31-37)

²¹ Túttimah, Jesús wā Capernaum tútchina ít bejep wut jī. Caanná juibíniḥ, jwiít judiówā jwí chooát yeó jáapdiḥ Dios naáwádiḥ bohéát túut niijná, jwí míc wáacat muúboó Jesús wābut ít waadáp wut jī. Waadniḥ, caanjíḥ míc wáacniḥ Jesús át bohénap wut jī. ²² Pániḥ bohéna, Moisés ā wutatjidiḥ bohénit chah Jesús át wēp naáwáp wut jī. Páant ā wēp naáwáchah joinít, cáacwāboó ít joi ñúhup wut jī.^d ²³ Cáacwā cātíḥ nemép caolih jumniḥbut ñuhniḥ, nin pah Jesúsdiḥ át niḥ ñaacáp wut jī.

²⁴ —¿Jesús, Nazaret tútchidiḥ bóo, ded pah jwiít diḥ ma chājbi? ¿Meém jwiít diḥ bacanadiḥ ma júóhniḥ beé? ¿Bacanit, jwiít diḥ ma mao yohmi niít? Meemdiḥ jwí túi jéihna caá. Meém caá Dioíḥ Túini, át niijp wut jī.

²⁵ —**¡Ñi laiḥca bojoó! ¡Caán newémant ñi bac bejeé!** Jesús queét nemép wádiḥ át niijp wut jī.

²⁶ Páant ā niijchah joinítjeh, nemép wā caán newédiḥ tubit méméaniḥ, ñaacna, áih bácahmant ít bac bejep wut jī. ²⁷ Páant ā yapachah ennit, cáacwā búdí ít joi ñúhup wut jī.

—¿Ded jáap naáwát tigaá nin? ¡Maáh yoobát pah ā wēp naóhna caá! ¡Á wutuchah joinít, nemépwā yuh buca jepahnit, ī bac bejna caá! queétjeh ít míc niijíp wut jī.

²⁸ Páant ā chājatji doonádih joinít, waícanjeh Capernaum tútchidih moón, nihát Galilea baácđih moonbút ít míc naóh peetép wut jī.

Simón chudhdih Jesús ā booaat

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Jwiít judíowā jwī míc wáacat mūmánt Jesúswā bac bejnit, Simónih mūnā ít juibínáp wut jī. Simón, ā úd Andrésjīh mūú monó wut jī. Pánihna, íih mūnā Jesús, Juan, Santiagodihbut, ít numah waadáp wut jī.

³⁰ Simón chudh búdí pahat wunna, mi űaját chóoboó mit űajap wut jī. Jesúswā ī waadáchah, mi wunatđih caandih ít naáwáp wut jī. ³¹ Páant ī naáwáchah joinít, Jesús mi pebh juibínit, caántđih át wái pud chúđ jwejep wut jī. Páant ā chājachahjeh, pahat át dúucach bejep wut jī. Páant ā dúucach bejehchah, queéđđih jeémát mit wūhup wut jī.

Dawá wunnitđih ā booaat

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Tōo űáh jūúwúchah, dawá Jesús pebh juibínit, wunnitđih, nemép caolih jumnitđihbut ít ub juibínáp wut jī. ³³ Nihat caán tútchidih moón caán mūú jēc pebh ít wáac juibínáp wut jī. ³⁴ Dawá wunnitđih booaanit, dawá nemépwāđihbut Jesús át bacat túutap wut jī. Pánih bacat túutna, nemépwā caandih ī jéihyechah, Jesús queéđđih át wéheat túutcap wut jī.

Jesús Galilea baácboó ā bohé jibat

(Lc 4.42-44)

³⁵ Chei buugjéh jáanit, chibít dupú jwuhuchah, cáac wihcapboó Jesús Diosđih úbúđđih át bejep wut jī. ³⁶ Túttimah, ā wihcach ennit, Simónwā caandih ít bid bejep wut jī. ³⁷ Pánih bidna, caandih jwāáhnit, nin pah caandih ít niijíp wut jī:

—Nihat cáacwā meemdíh bidna beé, ī chājap be, ít niijíp wut jī.

³⁸ —**Nihat tútchidih moonđđih túini doonádih naáwádih wā jūúwúp be. Chóbe ninjīhjah bóo tútchinadih jwī bejat dée caá. Caanjīh jumnitđihbut túini doonádih weemdíh naáwát caá náahap,** Jesús queéđđih át niijíp wut jī.

³⁹ Pánih bej, nihát Galilea baácboó jib, jwiít judíowā jwī míc wáacat mūnā jumát pah waadnít, Jesús át bohénáp wut jī. Pánih bohéna, nemépwāđih ā bacat túutuchahjeh, cáacwāih bácahmant ít bac bejep wut jī.^e

Bácah moópndih Jesús ā booaat

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Bíc yeó jáap bácah moópni Jesús pebh át juibínáp wut jī. Pánih juibína, bódicha caj yoh űajnit, nin pah caandih át niijíp wut jī:

—Ma booaíhna, weemdíh ma jéih booaana caá, át niijíp wut jī.

⁴¹ Páant ā niijíchah joinít, caandih búdí jígah enna, teo jáhanit,

—Júu! Wēinit, meemdh wā booana caá, Jesús át niijíp wut jī.

⁴² Páant Jesús ā niijichahjeh, ā moopát át ñuumáh bejep wut jī. ⁴³ Páant ā ñuumúchah, sacerdotewā ī pebh wahnit, nin pah Jesús caandíh át niíf wutup wut yuh jī:

⁴⁴ —Meemdh wā booaatjidih bitadih ma naóhca bojoó. Pánih naóhcan, sacerdotedihjeh naáwádih ma bejeé. Caanná juibínit, míh bácah ā ñuumátjidih ma júutú. Moisés ā wutatji pah sacerdotedih ma wūhuú, booni ma jumatdih nihāt ī jéihyat pínah niijná,^f át niijíp wut jī.

⁴⁵ Páant ā niijíchah yuhna, nihāt ā jwááhnitdih át naáwáp wut jī. Páant ā naáwáchah joinít, chah dawá Jesúsdi h enedih ípí juibínap wut jī. Tūbit dawá ī jumuchah, tútchina Jesús át jéih waadcáp wut jī. Pánihna, daocánnit ī jumapboojéh ápí jumap wut jī. Obohjeéhtih, caánboó ā jumuchah yuhna, dawá bíh tútchinadih moón Jesúsdi h enedih ípí juibínap wut jī.

Jéih yoocannidih Jesús ā booaat

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

2 ¹ Daocánni yeó jáap túttimah, Jesúswā Capernaum tútchiboó ít jwúub juibínap wut jī. Ápí juibíni muudíh ā jwúub juibínachah, ā jumat doonádih joinít, cáacwā ít míc naáwáp wut jī. ² Pánih caán doonádih joinít, dawá caán ā jumni muuná ít juibínap wut jī. Jéc yehmant ít ñuh péenap wut jī. Pánih juibínitdih Jesús Dioíh túini doonádih át naáwáp wut jī.

³ Jesús queétdih ā naáwát pónih, chénena míc neoná jéih yoocannidih ít beo juibínap wut yuh jī.

⁴ Obohjeéhtih, Jesús ā jumni muuná juibínit, dawá ī jumuchah enna, Jesús pebh ít jéih waád juibícap wut jī. Pánih jéih waadcán, jéih yoocannidih muú chah bóo coahna beo púuh laab béjnit, ít íit chājap wut jī. Pánih íit chāj péanit, jéih yoocannidih ā ñajni chóojih Jesús pebh ít cádah deya bojop wut jī.

⁵ Í cádah deya bojochah ennít, “Jesús jwí chéendih ā booabipna caá”, ī niíf jenah joyátdih jéihnit, nin pah jéih yoocannidih Jesús át niijíp wut jī:

—Ma yéejatdih wā yohna caá, át niijíp wut jī.

⁶ Páant ā niijíchah joinít, caanjíh chúdnit Moisés ā wutatjidih bohénitboó íih caolihjīhjen nin pah ít niíf jenah joyóp wut yuh jī: ⁷ “Diosjeh yéejatdih ā jéih yohna caá. Nin cáacjeh páant niijná, ‘Dios wā jumna caá’, niíf yeena caá ā chājap”, ít niíf jenah joyóp wut jī.

⁸ Queé páant ī niíf jenah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—Yeéb páant ñi niíf jenah joyát ā túican caá. ⁹ ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā niijíchah joinít, weemdh jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi niíf jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhuú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chūi bejeé’, wā niijíchah, caán ā bejchah ennít, wā niiját yoobópdih ā jumatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat wā bíbohathidibut ñi jéihbipna caá. ¹⁰ Weém nihāt cáacwā úd jeé, nin baácdih moondíh jéih boaanit, ī yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Páant wā jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj júutbipna caá, át niijíp wut jī.

Páant niŋ péanit, jéih yoocanniboodíh nin pah át niijíp wut jī:

¹¹—**Ma ñah ñuñuú. Ma ñajat chóodih ubnit, míh muúboó ma jwúub bejeé,** át niijíp wut jī.

¹²Jesús páant ã niijíchahjeh, caán newé át ñah ñuhup wut jī, buca. Ñah ñuhnit, ã ñajat chóodih ubnit, át bac bejep wut jī. Páant ã bac bejechah, nihat ít en wúhi bejep wut jī. En wúhi bejnit, Diosdih búdí wēinit, nin pah queétjeh ít míc niijíp wut jī:

—[En yuh buca! Búdí náhnaiat pínahdih buu jwī enna caá. Játih pánihatdih jwī en jwuhcan jīí, ít míc niijíp wut jī.

Jesús Levídiŋ ã jūúwát túutat

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³Túttimah, ím jwéejdih Jesúswā ít jwúub bejep wut jī. Pániŋ bejnit, dawá caan pébh í míc wáac jayúchah ennit, queétdih Jesús át bohé bejep wut jī.

¹⁴Pániŋ bohé bejna, Leví Alfeo wúúhdih ã tewat tólihdih ã chúuduchah, át enep wut jī. Leví, jwī dée jumna yuhna, Romanowā maáta í uúbát túutni dinerodih uúbh wúhni át jumup wut jī. Caandíh ennit, Jesús nin pah át niijíp wut jī:

—**Wájeéh ma pée jūúwá,** át niijíp wut jī.

Páant ã niijíchah jointjeh, ñah ñuh, áih tewatdih cádahnit, Levíbut Jesúsjeéh át bejep wut jī.

¹⁵Túttimah, Levíboó áih muuná numah bejnit, Jesúswādiŋ át numah jeémép wut jī. Páant ã numah jeéméchah, caán ã nihat pah dawá dinerodih uúbh wúhni, bita “Yeejépwā caá”, í niijnítbut, Jesúswájeéh bejnit, queét bícdih ít jeémép wut jī. ¹⁶Páant queét bícdih Jesúswā í jeémp chúuduchah, Moisés ã wutatjdih bohénit fariseowā queétdih ít enep wut jī.

—¿Dépanih tigaá yeejépwā, dinerodih uúbh wúhni bícdih Jesús ã jeémp? ã bohénitdih ít niŋ uúbh joyóp wut jī.

¹⁷—**Tubúp chúúhcannit cohnidih ípí bidcan caá. Wunnitjeh caandíh í bidna caá. Pánihat dée ‘Weém yéejat wihcanni caá’, niŋ jenah jointí, teo wáacni pínahdih ípí bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wā yéejatdih cádahnit, wā túút nuúmíhna caá’, niŋ jenah jointíboó teo wáacni pínahdih í bidna caá. Pánihna, ‘Yeejépwā caá jwiít’, niŋ jenah jointítdihjeh teo wáacadih wā jūúwúp be, í yéej chájatdih cádahnit, túiniboodíh í túút nuumát pínah niijná,** Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Jeémp jwuhcatdih Jesúsdiŋ í uúbh joyát

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸Caán láa Juan ã bohénit, fariseowābut jwī nuowā í wutat pah ít jeémp jwuhcap wut jī. Obohjeéhtih, queét í jeémp jwuhcah yuhna, Jesúswā páantjeh ít jeémép wut jī. Páant í jeéméchah ennit, biquína Jesúsdiŋ nin pah ít niŋ uúbh joyóp wut jī:

—Juan ã bohénit, fariseowā í bohénitbut, í jeémp jwuhcan caá, Dios queétdih ã wēi enat pínah niijná. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh í jeémp? Jesúsdiŋ ít niijíp wut jī.

¹⁹—**Nin pah caá ã jumup:** Téihya chéoni ã numah jeémpnit bícdih ã jum jwuhuchah, jígahcan, ípí táí wēi jeémpna caá. Páant tigaá, wájeéh jum

jwuhna, wā bohénit ī tūi wēi jeémpna caá. ²⁰ Obohjeéhtih, bita caandíh ī ub bejat túttimah, ā chéenwā jígahnit, ī jeémp jwuhcan níft. Pánihat pah bita weemdíh ī ub bejat túttimah bácah, wā bohénitjeéh wā wihcah, queébtut ī jeémp jwuhcan níft, Jesús āt níft jepahap wut jī.

²¹ Ded pah jwī nuowā ī wutatji áih jáap bohéatjīh fariseowā ī widíhichah enna, Jesús queédih nin pah āt jwúub níft bohénap wut jī: “Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojīh máa yégueh chóodih nah teo wai búudhdāt ā náahcan caá. Páant nī chājachah nihna, caandíh nī chocāt túttimah, jínt bejna, máa chóodih chah āta yewa tagaá. Páant tigaá jwī nuowā ī naáwátji wíih jáap bohéatjīh widcat caá náahap. ²² Pánihat dée, pah jwuhcanni iguíh macdih nuúup chóojīh ī chājniji máa wuh wúúhdih yáacat ā náahcan caá. Páant nī yáacachah nihna, iguíh mac pahna, máa wuh wúúh jéih yúuhcan, āta yewah bej tagaá. Páant ā yewechah, chénat pah āta buud tagaá. Pánihna, jáap macdih jáap wuh wúúhboó yáacat caá náahap. Páant nī yáacachah, iguíh mac, caandíh yáacni chóobut ā tūi jumbipna caá. Pánihat pah wíih jáap bohéat jwī nuowā ī naáwátjijīh widcat caá náahap”, Jesús āt níjíp wut jī.

Chooát yeó jáapdih Jesús ā bohénit trigo quehedih ī úuc jeémát

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Bíic chooát yeó jáapdih Jesús ā bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih āt numah chóop yap bejep wut jī. Pánih bejna, ā bohénit trigodih īt úuc jeémp bejep wut jī.^g ²⁴ Páant ī úucuchah enna, íjeéh bejnit fariseowā íjnit, nin pah Jesúsdih īt níft jūihñup wut jī:

—Jwiítdih ma joi jwúhuú. ¿Dépanih tigaá jwī chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénitboó ī teo? Pánih teona, Moisés ā wutatjidih yap yohna caá ī chājap, īt níjíp wut jī.

²⁵⁻²⁶ Páant ī níjjichah joinít, “Wā bohénit ī yap yohcan caá”, níjját túut níjíná, Jesús queédih nin pah āt níft bóod chuñup wut jī:

—Davidji ā bohénit bíicdih nuugúp wunna, Dioíh muuná waadnít, sacerdotewā Diosdih ī wūhniji pandih āt jeémép wut jī. Pánih jeémpna, ā pej jumnitdihbut āt wūhup wut jī. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewājeh ī jeémát pínah āt jumup wut jī. Dios wutna, bitadih caán pandih āt jeémát túutcap wut jī. Caán láa Abiatar wūt jumni sacerdotewā ī maáh āt jumup wut jī. ¿Davidwā páant ī chājatjidih Dios naáwátidih ī daacni núodih nī bohécannit jīi?^h Caán pandih ī jeéméchah yuhna, Diosboó ‘Nī tūi chājcan beé’, āt níjcáp tajī. Pánihat pah, buu nin trigodih úuc jeémpna, wā bohénitbut Diosdih ī yap yohcan caá, Jesús āt níjíp wut jī.

²⁷ Páant níjínít, nin pah Jesús queédih āt jwúub níjíp wut jī:

—Dios chooát yeó jáapdih cáacwādh ā jwejep jī, teo chuunít, ī chooát pínah níjíná. Caán yeó jáapdih dawá wutatnadih ī jepahat pínahdih jenah joicán, queédih ā teo wáacat pínahdihjeh āt jenah joyóp tajī. ²⁸ Pánihna, weém nihat cáacwā úud jeéné, chooát yeó jáapdih ded pah ī chājat pínahdih wā jéih wutna caá, āt níjíp wut jī.

Téihya ágahnidih Jesús ā booaat

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

3 ¹Jwī míc wáacat munná juibínit, Jesús wā it waad béjep wut jī. Caán muudíh téihya ágahnibut át jumap wut jī. ²Caán muudíh jumnitboó Jesúsdi it en nūnúp wut jī. Chooát yeó jáapdi yuhna, Jesús téihya ágahnidih ā boanachah, eníhna it chājap wut jī, caandíh naóh yacat túut niijná. ³Téihya ágahnidih nin pah Jesús át niijíp wut jī:

—**Nah nūhnit, wā pebhna ma jūwáwá,** át niijíp wut jī.

⁴Páant niijnít, caán muudíh jumnitboodíh nin pah át niij wúbh joyóp wut jī:

—**Ñi jenah joyóchah, ¿jwī chooát yeó jáapdi Dios jwíitdi ded pah tīgáá ā wut? ¿Tái chājatdi níit ā wutup? ¿Yeejép chājatdi níit ā wutup? ¿Cáacdi ā booaat túut níit? ¿Cáacdi ā mao yohat túut níit?** queétdih át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, queét it jéih jepahcap wut jī. ⁵Páant i jepahcah enna, cáacwādi i jígah encatdi jéihnit, Jesús queétdih át iijip wut jī. Queétdih iijna yuhna, búdí át jígahap wut jī. Pánih jígahnit, téihya ágahniboodíh nin pah át niijíp wut jī:

—**Míih téihyadi ma yoo duwúwú,** át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, áih téihyadi át yoo duwáp wut jī. Páant ā yoo duwáchahjeh, áih téihya át túyah bejep wut jī. ⁶Páant Jesús áih téihyadi ā boanachah ennit, fariseowā it íj bac bejep wut jī. Pánih íj bac bejnit, Herodéih cáacwā bíicdi míc wáacnit, “¿Ded pah tīgáá Jesúsdi jwī jéih mao yohbi?” queétjeh it míc niijíp wut jī.

Dawá cáacwā íim jwéejdih i jumap

⁷⁻⁸Jesús ā bohénit bíicdi íim jwéejdih it jwúub bejep wut jī. Páant i bejchah enna, Galilea baácdi moón dawá queétdih it péé bejep wut jī. Ded pah ā wép chājat doonádi joinít, Judea baácdi moón, Jerusalén tútchidih moón, Idumea baácdi moón, Jordán muj conanaamánt moón, Tiro wūt jumni tútchidih moón, caan pébh jumni Sidón wūt jumni tútchidih moonbút dawá ā pebhna it juibínap wut jī. ⁹⁻¹⁰Dawá jumna, Jesús pebh it tái yáo nūh juibínap wut jī. Dawá wunnitdi ā boanachah enna, bita wunnitbut Jesúsdi chūúfíhnit, búdí it míc tóonap wut jī. Páant i míc tóonachah ennit, Jesús ā bohénitdi caanjíh ñajni jááj chóodi át too deya pahaat túutup wut jī, caán chóodi waad páhnit, queétdih bohéat túut niijná.ⁱ

¹¹Jesúsdi ennit, nemép caoli jumnitboó ípí páah yoh ñajap wut jī. Pánih páah yoh ñajnit, nin pah it niij náacáp wut jī:

—**¡Meém Dios wúh caá! it niijíp wut jī.**

¹²Obohjeéhtih, Jesús queétdih nin pah ápí niij wutup wut jī:

—**Dios wúh wā jumatdi bitadi ñi naóhca bojoó,** át niijíp wut jī.

Jesús doce ā naawát túutnit pínahdi ā níwat

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³Jeéboó púh laab juibínit, ā náahnitdi Jesús ā pebhna át bejat túutup wut jī. Á bejat túutuchah joinít, ā pebhna it juibínap

wut jī. ¹⁴Doce ā naáwát túutnit pínah bíh tútchinaboó wahna, áih táini doonádiḥ naóh jibnit pínahdiḥ át níwip wut jī. ¹⁵Pániḥ níonit, nemépwādiḥ ī bacaat pínah wēpatdihbut queétdiḥ át wūhup wut jī. ¹⁶⁻¹⁹Jesús nit docewādiḥ át níwip wut jī: Simón, Santiago, ā úd Juan, Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo wūh, Tadeo, Simón Celote poómpdiḥ bóo, Judas Iscariote ā níonit īt jumup wut jī. Pániḥna, Jesús Simóndiḥ Pedro át wūt báudhdup wut jī. Santiago, ā úd Juanjīh Zebedeo weh īt jumup wut jī. Queét waícanjeh íijnit ī jumuchah enna, queétdiḥ Boanerges Jesús át wūt báudhdup wut jī. “Boanerges” niijná, “Énoh panihnit”, niijná át chājap wut jī. Judas Iscariote Jesúsdiḥ eníhcannitdiḥ duó wáini pínah át jumup wut jī. Pániḥ queétdiḥ níio péanit, Jesús doce ā naáwát túutnit pínahdiḥ át numah jwúb dei bejep wut jī.

“Nemép ā wēpatjīh Jesús ā booana caá”, ī niiját

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰Jwúb dei bejnit, Jesús ā bohénit bícdiḥ muuná īt waad béjep wut jī. Páant ī waadát túttimah, dawá cáacwā míc wáac juibína, caan muudíḥ īt yáwap wut jī. Páant ī míc wáac juibínachah ennit, Jesús wā īt jéih jeémpcap wut jī. ²¹Pániḥna, dawá ī míc wáacat doonádiḥ joinít, caan muuná juibínit, Jesús ā déewā caandíḥ wapat túut niijná, īt ub bejíhip wut yuh jī. “Jesús déhena caá ā chājap”, queét īt niijíp wut jī.

²²Biquína Moisés ā wutatjidiḥ bohénit Jerusalén tútchimant dei juibínitboó nin pah īt míc niijíp wut jī: “Nemépwā ī maáh Beelzebú ā wēpatjīhjah caá nemépwādiḥ ā bacat túutup”, īt niijíp wut jī.^j

²³Páant ī niijichah joinít, Jesúsboó queétdiḥ nin pah át níj naáwáp wut jī: **“Nemépwā mícjeh ípí míc bacacan caá. Nemépwā ī maáh ā wēpatjīh nihcan, Táini Espíritu ā wēpatjīh queétdiḥ wā bacana caá.** ²⁴Nin pah ā jumna caá: Det bíc baácdiḥ moonjéh yuhna míc maona, queét nihat īta wun beedáh bej tagaá. ²⁵Pánihat pah, bíc yoobó, bíc muudíḥ moonjéh yuhna, míc maona, īta jweí peét bej tagaá. ²⁶Satanás, nemépwā ī maáh áihwādiḥ bacana, bíc yoobó muntih páant ā yapachah, ā wēpatbut āta buud tagaá.

²⁷“Nin pahbut ā jumna caá: Wépép newéíḥ muuná ded nuúmíḥna yuhna, ā jéih waadcán caá. Obohjeéhtih, caandíḥ chéio péanit, áih bíf déedih ā jéih ubna caá.

²⁸“Yoobópdih yeebdíḥ wā naóhna caá. Det yéej chājna, Diosdiḥ yeejép wéhena yuhna, ī jwúb túut nuumúchah, Dios ī yéejatdiḥ ā yohbipna caá. ²⁹Páant ī yéejatdiḥ ā yohochah yuhna, Táini Espírituboodíḥ yeejép ī wéhenachah, caandíḥ bácah ā noón quíib buadcán níft. Páant ī niijátji jīb, **peéh chājat páantjeh ā jumbipna caá**”, Jesús át niijíp wut jī.^k

³⁰Jesús Táini Espíritu ā wēpatjīh nemépwādiḥ ā bacanachah yuhna, “Caán nemépwā ī maáh ā wēpatjīh nemépwādiḥ ā bacana caá”, Moisés ā wutatjidiḥ bohénit ī niijichah joinít, Táini Espíritudiḥ ī yéej wéheatji jīb Jesús queétdiḥ páant át níj naáwáp wut jī.

Jesús ā déewā caandíh ī bidat

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹Páant ā naáwát pónih, Jesús ā fín ā údwā bícdih ít juibínap wut jī. Pánih juibínit, jóocmant páinit, Jesúsdihi ít bid baca bojat túutup wut jī.

³²Pánihna, ā pebh chúdnitboó caandíh nin pah ít niijíp wut jī:

—Ma fín, ma údwā bícdih jóocmant meemdíh bidna wuút ít cháap, ít niijíp wut jī.

³³—Ma naáwát túina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wā fín? ¿Det tigaá wā údwābut, yeéb ñi jenah joyóchah? Jesús queétdih át niijíp wut jī.

³⁴Páant niijnít, ā pebh chúdnitdih júutnit, nin pah át niijíp wut jī:

—Nit caá wā fín panihnit, wā údwā panihnitbut ī jumup. ³⁵Pánihna, ded Diosdih túi jepahni wā údw, wā jwan, wā fín panihni ā jumna caá, át niijíp wut jī.

Waáh momni naáwát

(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

4 ¹Pánih bohé péanit, bac bej, ím jwéjdih dei juibí ñuhnit, Jesús cáacwādihi át jwúb bohénap wut jī. Pánih bohénit, dawá ā pebh ī juibí ñuhuchah, ímdih pahni jāáj chóodih Jesús át waad páhap wut jī. Queét ím jwéjdih ít túi yáo ñuhup wut jī.¹ ²Pánih waad páhni, dawá ā jenah joiní naáwátjāh bohéna, Jesús nin pah queétdih át níj naóh bohénap wut jī:

³“Nin naáwátjāh ñi túi joyó! Bíc newé waáh momodih ā bejep be. ⁴Páant ā waáh bojochah, biquí tíbna namádihi ā buug nájap yuh be. Obohjeéhtih, waicanjeh jūóhni, jwébehwā caán tíbnadihi ī jeémáh bojop be. ⁵Bíh tíbna jeejíh yewéni baác jumupboó ā buug nájap be. Pánih buug nájnit, waicanjeh ā chíih jūúwép yuh be. ⁶Pánih chíihna yuhna, yeó tubit ā chāhachah, ñeh bainjeh jumna, ā diib téhah bejep be. ⁷Bíh tíbna nemép óotna cātíh ā buug nájap be. Pánih buug nájnit, ā chíihichah, caán nemép óotnaboó caandíh ā chíih yap bejchah, momniboó manahna, ā quehcap be. ⁸Obohjeéhtih, bíh tíbna túini baácboó ā buug nájap be. Pánih buug nájna, chíhni, ā túi quehep be. Pánihna, caánboó chíhni biquí wawánadihi treinta tíb, bíh wawánadihi sesenta tíb, bíh wawánadihi cien tíb ā jumup be”, cáacwādihi át niijíp wut jī.

⁹Páant níj péanit, “Ded molít jumna, ā túi joyó naáh!” Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Ā bohénit beh joicán, Jesúsdihi ī úbh joyát

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰Queét joinítji ī jwúb bejat túttimah, Jesús doce ā bohénit, bita daocánnit bícdih caandíh nin pah ít níj úbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih tigaá cáacwādihi bohéna, ma jenah joiní naáwátjāhjah mapí bohé? caandíh ít niijíp wut jī.

¹¹—Dios jwí Maáh yoobát jumna, nihat cáacwādihi ā teo wáacat pínah dooná, jwí déewā jon játih moondíh ā jéihya jwuhca naáh doonádihi buu

yeéb wā bohénitdih Dios ā jéihyat túutna caá. Obohjeéhtih, bitadih páantjeh ā jéihya jwuhcah, wā jenah joiní naáwátjijeh queétdih wāpí bohéna caá.
¹²Pániha, wā chājatdih enna yuhna, ī beh encan caá. Wā naáwátidih joiná yuhna, ī beh joicán caá. Pánih beh encan, beh joicán, ī yéejatdih cádahcan, wā pebh ī tac páud jūóhcah, ī yéejatdih wā yohcan níft,^m Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Waáh momni naáwátidih ā beh joyáát

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³“Yeéb butéh wā naóhniidih beh joicán, bíih wā naáwát pínahdihbut ñi beh joicán níft”, Jesús ā bohénitdih āt niijíp wut jī.

Túttimah, ā jenah joiní naáwátidih ī jéihyat pínah niijná, queétdihjeh nin pah āt jwúub níft naóh bohénap wut jī: ¹⁴“Wíih túini doonádih naóhni, waáh momni panihni caá. ¹⁵Biquína joinít namáboó buug nájni panihni ī jumna caá. Caandíh ī joyát túttimahbitjeh, Satanás jūóhni, jwébehwā caán tībniadih ī jeémát pahjeh, queét ī joyátjidih ā quíib buudána caá. Páant ā quíib buudánachah, ī joyátjidih náhnican, ī jéih jepahcan caá. ¹⁶Bitá joinítboó jeejíh yewéni baácdih buug nájni panihni ī jumna caá. Caandíh joinít, búdí ī wéi jwuhna yuh caá. ¹⁷Obohjeéhtih, wéi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panihni ī jumna caá. Yeejép ā yapachah, wíihwā ī jumat jíib bitá queétdih ī yéej chājachah, waícanjeh wíih túini doonádih ī cádahna caá. ¹⁸Bitá joinítboó nemép óotna cātíh buug nájni panihni ī jumna caá. Caandíh joinít, ī jepahna yuh caá. ¹⁹Obohjeéhtih, nin baácdih bóodih búdí jenah joinít, dinerodih, bíi déedihbut búdí ī bíbohíhatdihjeh ī jenah joiná caá. Páant ī jenah joyóhcah, ī joiní túini dooná pácahi panihni íih caolihboó ā jéih behcan caá. Pániha, caandíh jenah joicán, túiniboodíh ī jéih chājcan caá. ²⁰Obohjeéhtih, bitaboó wíih túini doonádih joinít, túini baácboó buug nájni panihni ī jumna caá. Caandíh joiná, táí jepahni, túinidih ī jéih chájna caá. Queét treinta tībna ā quehat pah ī jumna caá. Bitá túi jepahni, búdí túi chájna, sesenta tībna ā quehat pah ī jumna caá. Bitá túi jepahni, chah búdí túi chájna, cien tībna ā quehat pah ī jumna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Jiiát dah naáwát

(Lc 8.16-18)

²¹Páant níj péanit, nin pah queétdih āt jwúub níft naóh bohénap wut jī: “Wā bohéat jiiát panihni caá. Jiiát dahdih jíí péanit, wáam dahjít níipí páah jwejcan caá. Caan dáhdih chúudat páha numpboobút níipí jii jwejcan caá. Obohjeéhtih, ā táí yeh iigát pínah niijná, japboó níipí jíí cáagna caá.”ⁿ
²²Jiiát dah ā yeh iiguíchah jwí túi enat pah, játih ī beh joicátjidih túttimah cáacwā ī jéihbipna caá.^o ²³¡Ded molít jumna, ā táí joyó naáh! ²⁴Páant ñi túi jepahachah ennit, Dios yeebdíh ā túi teo wáacbiipna caá, chah ñi beh joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, joiná yuhna, ñi joyáh bojochah enna, yeebdíh ā teo wáaccan níft. Páant ā teo wáaccach, ñi beh joicán níft.”^p ²⁵Ded túi jepahni táí beh joiní ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, jepahcanniboó ‘Bainí wā beh joiná caá’, niijná yuhna, beh joicánni ā jumbipna caá”, āt niijíp wut jī.^q

m 4.12 Is 6.9-10 n 4.21 Mt 5.15; Lc 11.33 o 4.22 Mt 10.26; Lc 12.2 p 4.24 Mt 7.2; Lc 6.38
 q 4.25 Mt 13.12; 25.29; Lc 19.26

Trigodih momat naáwát

²⁶ “Dios ã maáh jummat, trigodih momat panihni caá. ²⁷ Mom péanit, chei jummat pah ũo, yeó jáap jummat pah ápí jáana caá. Páant ã chãjat pónih, ã jéihcah yuhna, ã momni ã behna caá. ²⁸ Baácboó momnidih Diosjeh ã behana caá. Páant ã behanachah, caán pínah ã jwíih chíihna caá. Caán ã behechah, áih wawá pínah ápí yabacna caá. Caán wawá behnit, ã búuhuchah, áih quehena ã jígohna caá. ²⁹ Caandíh ub láa caan quéhena ã behechah ennit, cáacwã ípí bóod ubna caá.’ Æ momni ded pah ã behatdih ã beh joicát pah, cáacwã ded pah Diosdih ã jepahatdihbut ñi jéih beh joicán caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Mostaza tíib naáwát

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ “¿Dios ã maáh jummat ded pahna tigaá, ñi jenah joyóchah? ¿Caandíh ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigaá caandíh wã naóhbi? ³¹ Mostaza tíib ded pah ã jummatdih wã naáwáchah, caandíh ñi beh joibípna caá. Caán tíib cáo tíbih pah bóo ã jumna caá. ³² Pánihi bainí tíbih jumna yuhna, caandíh ã momochah, chíihna, ã túi behna caá. Páant ã behechah, áih cácanaboó jwébehwã yeó chãhatdih ípí jweí jaamná caá. Pánihat pah tigaá Dios ã maáh jummat. Áihwã daocánnit jwíih jumnitji, túttimah ã dao béjbipna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Naáwátnejihjeh ã bohéát

(Mt 13.34-35)

³³ Caán dée naáwátnejihjeh cáacwã ã jéihyat pah bóo Jesús queétdih ápí bohénap wut jĩ. ³⁴ Naáwátna ã wihcah, queétdih ápí bohécap wut jĩ. Obohjeéhtih, ã bohénitdihjeh ã bohéátjidih Jesús ápí jwúub naáwáp wut jĩ, ã túi beh joyát pínah niijná.

Búdí johlit nolihatdihbut Jesús ã yayáát

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Pánihi cáacwãdih bohé péanit, tão ñáh jũúwúchah,

—Chóbe íimdih jwí chũuh bejjíh, Jesús ã bohénitdih át niijíp wut jĩ.

³⁶ Jesús páantjeh jááj chóodih pahnit, ã bohénit bíicdih, caandíh joinítidih ít éemp chũuh bejep wut jĩ. Bitabut bíih jááj chóonajíh íjeéh ít chũuh bejep wut jĩ. ³⁷⁻³⁸ Páant ã chũuh bejehchah, Jesús jááj chóo méimant waó cáagatjeh cáag lajnit, át úwup wut jĩ. Páant ã úwat pónih, búdí johlit nolihatbut át jũúwúp wut jĩ. Búdí nolihat ã jumuchah, íih jááj chóo át daábíhip wut jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboó át jáacap wut jĩ.

Páant ã jáacah ennit, nin pah caandíh ít niíf wucup wut jĩ:

—Bohéní, daabná caá jwí chãjap. ¿Jwí chíic wunat pínahdih ma éumcan niít? ít niíf ñaacáp wut jĩ.

³⁹ Páant ã niíf wucuchah jáanit, Jesús johlit, nolihatdihbut

—¡Laihca bojoó! ¡Ma yayaá! át niíf jũihñup wut jĩ.

Páant ā niijíhahjeh, johlit, nolihtatbut biícmantjeh át yayáh bejep wut jī.

⁴⁰ Páant ā niiját túttimah, ā pej jumnitdih nin pah át niijíp wut jī:

—¿Dépanih tigaá búdí nī úum? Weemdíh táí jenah joiná, nīta úumcan tagaá, át niijíp wut jī.

⁴¹ Obohjeéhtih, búdí úumnit, queétoó nin pah ít míc niijíp wut jī:

—¿Dedé cáac tigaá nin? Á naáwáchahjeh, johlit, nolihtatbut ā yayáh bejna caá, ít niijíp wut jī.

Gadara baácdih bóo nemépwā jumnidih Jesús ā booaat

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

5 ¹ Jesús johlitdih yayániji ā bohénit biícndih Gadara baácna ít chúuh juibínap wut jī. ² Pánih chúuh juibínit, Jesús wā ī aab béjehchah, cáac yohompant nemépwā jumni newé Jesúsdi h át jwááh dei bejep wut jī. ³ Caán newé cáac yohopboó jeé fitna ápi jumup wut jī. Cáacwā caandíh chéona yuhna, ít jéih teocap wut jī. ⁴ Dawá láa ítah tópjīh áih téihya colóhnadiah í chéwechah yuhna, ápi púud wái daj yohop wut jī. Áih jítcha colóhnadihbut ítah tópjīh í chéwechah yuhna, ápi daj mao yohop wut jī. Pánih wēpni ā jumuchah, cáacwā caandíh ít jéih teocap wut jī. ⁵ Cáac yohop jeé fitnaboó chei jumat pah, yeó jáap jumat pahbut caán mícjeh jee dáhjih ápi míc mao ñaacáp wut jī.

⁶ Pánihna, Jesús yuúp ā jūwúchah ennit, caandíh át jwááh ñáo dei juibínap wut jī. Jesús pebh juibínit, ā wēpatdih jéihna, át bódicha caj yoh ñajap wut jī.

⁷⁻⁸ Páant ā chājachah enna,

—¡Nemépwāá, nin newémant nī bac bejeé! Jesús át niijíp wut jī.

Páant ā niijíhah joinít, caán newéíh jacmant nin pah nemépwā ít niijí ñaacáp wut jī:

—Jesús, Dios chah wēpni wūúh ¿Dépanihat túut tigaá jwiítidih páant ma chāj? Dios ā enechah, meemdíh jwī úubhna caá. Jwiítidih ma peéh chājca bojoó, Jesúsdi h ít niijíp wut jī.

⁹ —¿Dedé tigaá ma wūt jum? Jesús át niijíp wut jī.

—Dawá caá jwiít jwī jumup. Pánihna, Legión caá wā wūt, Jesúsdi h át niijíp wut jī. “Legión” niijná, “Dawá” niijná át chājap wut jī.

¹⁰ —Jwiítidih biíh baáchoó ma wahca bojoó, nemépwā ít niijíp wut jī.

¹¹ Queét pebh, jeé ñaj deyepboó, momo muuwā ī bid jeéméchah ennit, nin pah nemépwā Jesúsdi h ít niijíp wut jī:

¹² —Queét muuwádh jwiítidih ma waadát túutú, ít niijíp wut jī.

¹³ —Nī waad béjeé bácah, Jesús át niijíp wut jī. Páant ā niijíhahjeh, caán newéíh bácahmant bac bejnit, muuwádh ít waadáp wut jī. Páant ī waadáchah, fimna ñáo dei bej, buég báahnit, muuwā ít chíic wunup wut jī. Dos mil muuwā ít wunup wut jī.

¹⁴ Páant ī buég báah chíic wunuchah ennit, queétdih en daonítji íh ítatchiboó ít jweí jwúub bejep wut jī. Jweí jwúub bejnit, niht í jwááhnitdih ít naáwáp wut jī. Queét í jumni ítatchidih jwúub juibínit, caánboobút ít naóh peetép wut jī. Páant ī naáwáchah joinít, caán ítatchidih moón Jesús ded pah ā chājatjidih enedih ít bejep wut jī. ¹⁵ Jesús pebh juibínit, nemépwā jumni caánboó túinijeh ā chúuduchah, ít enep wut jī. Pánih chúudna, yégueh

duonít, táí jenah joiní át jumup wut jī, buca. Obohjeéhtih, queét juibínitboó caandíh enna, búdí ít úumup wut jī. ¹⁶ Jesús ā chājatjidih ennitji jāap juinítboodíh Jesús ded pah nemépwādhíh bacat tútnit, muuwādhíh ā waadát tútatjidihbut ít naáwáp wut jī. ¹⁷ Caán doonádhíh joinít, Jesúsdihi náahcan, caán baácdih moón íih baácmant Jesús wādhíh ít jwúub bejat tútup wut jī.

¹⁸ Jesús wā jāáj chóodih í waadáchah, nemépwā jumnihi nin pah át niijíp wut yuh jī:

—¿Majeéh weembút wā bej jíih? át niijíp wut jī.

¹⁹ —Wājeéh ma jūúwáchah, āta túi ta yuh caá. Obohjeéhtih, weém, ma Maáh, meemdhíh jíjah ennit, ded pah wā teo wáacatjidih ma déewādhíh naáwát tút niijná, í pebhna ma jwúub bejeé, Jesús caandíh át níj jepahap wut jī.

²⁰ Páant ā níj jepahachah joinít, jwúub bejna, nemépwā jumnihi ā déewādhíh át naáwáp wut jī. Chénat Pah Téihya Tútchi wut jumni baáboó Jesús ded pah ā chājatjidih nihatdhíh naóh jibidih át bejep wut jī. Páant ā naáwáchah joi náhnit, nihat Diosdih búdí ít wēi naáwáp wut jī.

Áih yégueh chóodih juí, teonih, Jairo nuumdhíhbut Jesús ā booaat

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Túttimah, Gadara baácmant Jesús wā ít jwúub chúuh bejep wut jī. Pánih chúuh bejna, íim jwéejdhíh í náan juibínachah, dawá Jesúsdihi enedih ít juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesúsdihi ít wáac náh púda bojop wut jī. ²² Páant í náh púda bojochah, queét cātíh Jairo Jesús pebh át juibínap wut jī. Jairo jwiít judíowá jwí míc wáacat muudíh en daonít maátajeéh jumni wut jī. Jesús ā wēpatdhíh jéihnít, áih jíicha pebh páah yoh nájnít, nin pah át niijíp wut jī:

²³ —Wā nuúm mi wunat tút chājachah ennit, ma pebh wā jūúwáp be. Caántdih teo jáha booaat tút niijná, wíih muuná wājeéh ma jūúwá, át niijíp wut jī.

²⁴ Páant ā niijíchah joinít, Jesús Jairojeéh át bejep wut jī. Páant í bejechah, cáacwábut íjeéh ít bejep wut jī. Páant cáacwā cātíh ā bejechah, dawá caandíh tubít ít too péenap wut jī. ²⁵ Cáacwā cātíh bíih wíli wunnihbut mit jumup wut jī. Caánt doce jópchi mácanihat panihat wunnih mit jumup wut jī. ²⁶ Dawá cohnit caántdih ítih cohop wut yuh jī. Obohjeéhtih í cohochah yuhna, chah mit tubanap wut jī. Nihat míih dinero í cohat jíib wúhna yuhna, mit boocap wut jī. Chah yeejép wut jī mi wunat. ²⁷⁻²⁸ Pánihna, cáacwā Jesúsíh doonádhíh í míc wéhenachah, mitát joyóp wut jī. Joinít, caántjeh nin pah mit níj jenah joyóp wut jī: “Jesúsíh yégueh chóodihjeh juibí teona, wā boobipna caá”, mit niijíp wut jī. Páant níj jenah joiná, cáacwā cātíh Jesús táahmant juibínit, áih yégueh chóodih cháíhbitjeh mit juibí tewep wut jī. ²⁹ Páant mi tewechahjeh, mi wunat át yayáh bejep wut jī. Páant ā yayátdih míih bácahjíh mit joyóp wut jī. ³⁰ Páant mi juibí tewechah, ā booaat wēpat caántdih ā chūúátdih Jesúsbut át joyóp wut jī. Pánih joiná, cáacwā cātíh tac púud náhnit, nin pah át niijíp wut jī:

—¿Déhe tigaá wíih yégueh chóodih ā juí teo? át niijíp wut jī.

³¹ —¿Páant, dawá cáacwā meemdhíh í too péenachah jéihna yuhna, páant ma níj uúh joí? ā bohénitboó Jesúsdihi ít niijíp wut jī.

³² Obohjeéhtih, yégueh chódoh juí, teonidih jéihíhna, Jesús át en bidip wut jī. ³³ Pánihna, mi bootdih jéihnit, úmna, caánt Jesús pebh mit páah yoh ñajap wut jī. Pánih páah yoh ñaj, méménit, Jesúsdihi túi yoobópdiheh mit naáwáp wut jī. ³⁴ Páant mi naáwáchah joinít, nin pah Jesús caántdih át niijíp wut jī:

—Nuumú, wā wēpatdih túi jenah joiná, ma boona be. Wēinit, ma bejeé. Caán wunat meemdíh ā jwúub jūóhcan níit, páant muntih, át niijíp wut jī.

³⁵ Jesús caántdih páant ā niijíchahjeh, Jairoih muumánt bejnit, ā déewā ā pebh it juibínap wut jī.

—Jáantjeh ma nuúm mi wunah bejep be. Bohénidih ma jwúub bejat tútutú, Jairodih it niijíp wut jī.

³⁶ Obohjeéhtih, i niijátidih joyáh bojnit, Jesús nin pah Jairodih át niijíp wut jī:

—¡Ma úmca bojoó! ¡Wā wēpatdih páantjeh ma túi jenah joyoó! át niijíp wut jī.

³⁷ Túttimah, ájeéh péenitdih “Ninjīh ñi páñaá”, niijnít, Jesús Jairojeéh áih muuná it béjep wut jī. Pánih bejna, Pedro, Santiago, ā úd Juan, queét bíic peihcannitdihjeh át numah bejep wut jī. ³⁸ Jairoih muuná juibínit, wunnidih dawá tubit ñaac jaiínitdih át enep wut jī. ³⁹ Pánih enna, caán muudih waadnít, queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—¿Dépanihna tubit ñaac jūi tígaa ñi chāj? Nint wébít wunnih nihcan caá. Ūona caá mi chājav, át niijíp wut jī.

⁴⁰ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, caandih it dehwep wut jī. Páant i dehwechah, queét nihatdih Jesús át bacat tútutap wut jī. Páant i bac bejechah, Pedro, Santiago, Juan, wunnih mi mánadihbat wébít mi lajni tólihboó át numah waad béjep wut jī. ⁴¹ Pánih waad juibínit, míh téihyadihi teonit,

—¡Talita cumi! Jesús caántdih át niijíp wut jī. Páant niijná, “Bainíhmaá, ma ñah ñuhú”, niijná át chājav wut jī.

⁴² Páant ā niijíchahjeh, ñah ñuhnit, mit yáac chūi bejep wut jī. Caánt doce jópchi mit bíbohó wut jī. Páant mi bootdih ennit, caán tólihdih ā numah waad béjnit búdí it joi ñuhup wut jī. ⁴³ Obohjeéhtih, Jesús queétdih ded pah mi bootdih naáwát túutcan, jeémátidih át wúhat tútutap wut jī.

Nazaret tútchidih moón Jesúsdihi i náahcat

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

6 ¹ Jairoih muumánt bac bejnit, Jesús ā bohénit bíicdih ā behni Nazaret tútchina át jwúub juibínap wut jī. ² Pánih juibínit, chooát yeó jáapdih jwí míc wáacat muudih Jesús wā it waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Jesús caanjīh jumnitdih át bohénap wut jī. Páant ā bohénachah, dawá caandih it joí wúhi bejep wut jī. Pánih joí wúhi bejnit, nin pah it míc níj uúbh joyóp wut jī:

—¿Jesús dedjīh tígaa, nin bohéatdih át joijí? ¿Ded pah tígaa ā túi jéih beedá? Pánih jéihnit, jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih ápi chāj júutna caá. ³ Máa teonijeh caá. María wúh ā jumachah, Santiago, José, Judas, Simón ā údwā i jumna caá. Á jwanna yaádhbut jwí pebh i jumna caá. Caán jwiít panihni mun tígaa ā jumup, it míc niijíp wut jī.

Páant niijnít, ded pah ā jumatdih jéihcanjeh, caandih it náahcap wut jī.

⁴ Páant i náahcah ennit, Jesús nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—Dios naáwátdih naóh yapanidih cáacwā ipí wēina caá. Páant ī weñechah yuhna, áih tútchidih moón, ā déewā, áih muudíh jumnitboó, caandíh ipí wēican caá. Pánihna, ninjīh behni wā jumuchah, weemdíh ñi náahcan caá, āt niijíp wut jī.^s

⁵Caán tútchidih jumna, Jesús Dios ā wēpatjīh āt jéih chāj júutcap wut jī. Pánih chājcan yuhna, biquína wunnitdih teo jáhanit āt booanap wut jī.

⁶Caanjīh moón caandíh ī jepahcah, āt en wáhi bejep wut jī. Pánihna, caan pébh jumni tútchinadih Jesús wā bohénadih it bejep wut jī.

Jesús doce ā bohénitdih ā wahat

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷Túttimah, doce ā bohénitdih ā pebh bid bojnit, ā wēpatdih queétdih wūhna, chénewā, chénewā, chénewā míc Jesús āt wahap wut jī, bífh tútchinadih moondíh teo wáacnit, nemépwādih ī bacat tútat pínah niijná.

⁸Pánih wahnit, nin pah queétdih āt niijíp wut jī:

—Bíí dée, pan, wuh wuúh, dinerodih ubcan, ñi íoh cajat nahdihjeh pohba ñi ub bejeé. ⁹Ñi túut nuumát pínah yégueh, zapatosdihbut ñi ub bejca bojoó. ¹⁰Páant ñi bejchah, ñi jaibíni tútchinadih moón yeebdíh úwat tólih ī wūhuchah, caán muudíh ñi chāo jwáhuú. Caán tútchimant bejnajeh, caán muudíh ñi cádah bejeé. ¹¹Ded tútchidih moón yeebdíh náahcan, ī joífhcah, caán tútchidih yap bejna, ñíih zapatosdih bóo becchídh ñi péoh mao yoh jéenanaá, queétdih Dios ā yohat pínahdih ī jéihyat pínah niijná. Yoobópdi yeebdíh wā naóhna caá. Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moonbút tabit yeejép chājnit ī jumuchah yuhna, péeni yeó jáap, yeebdíh náahcannitjiboodíh chah peéh chājat ā jumbipna caá, āt niijíp wut jī.^t

¹²Pánihna, queét doce ā wahnitboó Jesúsíh táini dooná naáwádih it bejep wut jī, cáacwā ī yéej chājatdih cádahnit, táiniboodíh ī túut nuumát pínah niijná. ¹³Pánih bejnit, dawá nemépwādih bacat túutnit, wunnitdihbut yíjīh ñái, uúbhñit, it booanap wut jī.^u

Juan Daabánidih ī mawat

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴Jesús ā bohénit ī bohé jibichah, ded pah Jesús ā chājat doonádih dawá it joyóp wut jī. Maáh Herodesbut āt joyóp wut jī. Pánih joinít, “¿Juan Daabáni ā wunat túttimah, āt jwúub boo pud jūóh niít āt chājap? Pánih boo pud jūóhni jumna, jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih ā jéih chājna caá. Pánihna, caán Jesús Juanjehna tigaá”, āt niíj jenah joyóp wut yuh jī.

¹⁵Bitá “Eliás caá”, niíj, bitabut “Jon játih Dios naáwátdih naóh yapani dée ā jumna caá”, it niijíp wut yuh jī.^v

¹⁶Páant ī niijíchah joinít, Herodesboó

—Juanjidih waó wā bóod yohat túutniji āt jwúub boo pud jūóh tagaá, āt niijíp wut jī.

¹⁷⁻¹⁸Juandih ī mawat pínah játih, Herodes ā úud Felipe áa Herodíasdih āt dúuc wái áa jumap wut jī. Páant ā dúuc wái áa jumap peéh Juan caandíh

nin pah át niŋ jūihñup wut jī: “Ma úud áadih déuc wái áa jumna, Dios ā wutadnih yap yohna caá ma chājap”, át niijíp wut jī. Páant ā niiját peéh yad Herodías Herodesdih nemat muúboó Juandih mit nemat túutup wut jī. Páant mi wutadnih jepahnit, Herodes caandíh chéwat túutnit, nemat muúboó át nemat túutup wut jī.”

¹⁹Herodías Juandih tubit eníhcan, mit mao yohat túutíhip wut yuh jī.

²⁰Obohjeéhtih, Herodes “Juan Dios naáwátidih naóh yapani ā jumna caá”, niŋ jenah joinít, Dios ā peéh chājatdih úumna, caandíh át mao yohat túutcap wut jī. Ded pah ā túi chājat pínahdih Juan caandíh ā naáwáchah, Herodes búdí át jenah joyóp wut jī. Pánih búdí jenah joiná yuhna, Herodes caandíh ápi túi wēi joyóp wut jī. ²¹Páant ā wēi joyóchah yuhna, Herodíasboó “Ded pah caandíh wā mawat túutbi”, páantjeh mit niŋ jenah joyóp wut jī. Páant mi niŋ jenah joyóchah, ā cáac jumat yeó jáapdih wēina, mi áa Herodes áih cáacwādih míc wáacat túutnit, búdí át numah jeémép wut jī. Caán nump jumnit maáta, áih soldadowā maáta, Galilea baácđih moón maátabut, ā numah jeémátidih enedih ít juibínap wut jī. ²²Bićđih ít jeéméchah, Herodías nuúmbóó queéđidih mit eo júutup wut jī. Páant mi eo júutuchah ennit, Herodes, ā bid bojnítbut, búdí ít weñep wut jī.

—Dedé ma náahatdih weemdíh ma uúbúchah, meemdíh wā wūhbiḡna caá.

²³Dios ā enechah, yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Ma uúbát pah bóo tac yoób wā maáh jumatdih meemdíh wā wūhbiḡna caá, mi íbi Herodes caántdih át niijíp wut jī.

²⁴Páant ā niijíchah joinít, mi fin pebhna bejnit, nin pah caántdih mit niŋ uúbh joyóp wut jī:

—¿Dedé déedih tigaá wā uúbhbi? mit niijíp wut jī.

—Juan Daabáníh wao dáhdih déuc bóodnit, meemdíh ít wūhu naáh, mi nuumđih mit niŋ jac wutup wut jī.

²⁵Páant mi niŋ jac wutuchah joinít, mi íbi pebhna wēpép bejnit, nin pah caandíh mit niijíp wut jī:

—Juan Daabáníh wao dáhdih déuc bóodnit, caán ā wunatdih wā jéhiyat pínah niijná, pamapjih cáagnit, weemdíh ít wūhu naáh, mit niijíp wut jī.

²⁶Páant mi niijíchah joiná, maáh Herodesboó búdí át jígahap wut yuh jī. Obohjeéhtih, cáacwā ít enechah, “Dedé ma náahatdih meemdíh wā wūhbiḡna caá”, átát niijíp wut jī. Pánihna, ā niijátjidih cáacwā ít joyóchah, tícna, “Meemdíh wā wūhcan niít”, caántdih át jéhi niijcáp wut jī. ²⁷Bićmantjeh Juaníh wao dáhdih déuc bóodat túutnit, soldadodih át ub júúwát túutup wut jī. ²⁸Páant ā wutuchah joinájeh, bejnit, áih wao dáhdih déuc bóod, pamapjih cáagnit, át ub júúwúp wut jī. Pánih ub júóhñit, Herodías nuumđih át wūhup wut jī. Páant ā wūhuchah, áih wao dáhjidiḡ teonit, beh wilidih mit teo yapanap wut jī.

²⁹Pánihna, caandíh ít mawatji doonádih joinít, áih bácahjidiḡ ubuđih juibínit, Juan ā bohénitji cáac yohopboó ít yohop wut jī.

Cinco mil cáacwādih Jesús jeémát ā wūhat

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰Jesús ā wah bojnítji ā pebh jwúub juibínit, ded pah ít chājatjidih, túini dooná ít naáwátjidihbut Jesúsđih ít naáwáp wut jī.

³¹ Tálttimah, queét ī jumupboó dawá cáacwā jwíih juibínitji bita ī juibínachah, ípī ñahwat jwúub bejep wut jī. Páant dawá ī jumuchah, Jesús wā īt jéih bid jeémpcap wut jī. Pánihna, ā bohénitdih biáboó āt numah bejep wut jī.

—Chóbe cáac wihcapboó jwī choo jwáhjīh, queétdih āt niijíp wut jī.

³² Páant ā niijíchah joinít, queét jāáj chóodih waadnít, cáac wihcapboó īt chúuh bejep wut yuh jī. ³³ Obohjeéhtih, queét ī chúuh bejechah, dawá queétdih beh ennit, íim jwéejdih īt ñuún ñáo púud bejep wut jī. Íim pebh bóo tútchidih moonbút īt ñuún ñáo púud bejep wut jī. Pánihna, Jesús wā ī juibíát pínah játih queétboó ítāt juibínap wut jī. Jesús wā ī chúuh juibínachah, dawá queétdih īt pái ñuhup wut jī. ³⁴ Queétdih bohéni ā wihcah, en daoní wihcanni ovejawā panihnit ī jumatdih ennit, Jesús queétdih búdí āt jígah enep wut jī. Jígah ennit, queétdih āt tái bohénap wut jī.^x ³⁵ Cheyeh ā jumuchah, ā bohénit Jesúsdiñ nin pah īt niijíp wut yuh jī:

—Cheyeh caá. Ninjīhbitjeh tútchi wihcan caá. ³⁶ Pánihna, nitdih pehbhit jumni tútchinadiñ ma wahaá, ī jeémát jíib chājat pínah niijná, īt niijíp wut jī.

³⁷ —Yeebjéh queétdih jeémát ñi wūhuú, Jesús queétdih āt níj jepahap wut jī.

—Páant, ocho widh tewat jíibjīh jeémát dīh jwī jíib chājachah yuhna, queét nihatdih āta juicán tagaá, Jesúsdiñ īt niijíp wut jī.

³⁸ —Jédbóí pan dah tīgáā ā jum? Jéihyat túut niijná, ñi bidbi jwūhuú, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Páant ā bidat túutnitji jwúub juinít,

—Cinco botoni pan dahna, chéne queejwábut ā jumna caá, īt niijíp wut jī.

³⁹ —Cáacwádiñ can tái jaiñni yílípdiñ ñi chúdat tútutú. Bíc poómp ninboó, bíh poómp canboó, bíh poómp conboó, ñi chúdat tútutú, Jesús āt niijíp wut jī.

⁴⁰ Páant ā niijíchah joinít, nihatdih īt chúdat tútutup wut jī. Biquí poómpna cincuenta, bíh poómpna cien, nihat ī dawát yoobó páant īt chúud peetép wut jī. ⁴¹ Tálttimah, caán bícjīh bóo téihya pan dahna, chéne queejwádiñbut ubnit, Jesús jeáboó āt chéi enep wut jī. Chéi ennit, “Jeémát ma wūhat túina caá, Paá”, Diosdiñ āt niijíp wut jī. Pánih wūbh péanit, pan dahnadiñ āt dajap wut jī. Dajnit, nihat cáacwádiñ ā bohénitdih āt jwúub daj wūhat tútutup wut jī. Tálttimah, queejwádiñbut ī wūhat pínah niijná, āt daj wūhup wut jī. ⁴² Páant ī wūhuchah, jeémpnit, nihat īt tái wud jumup wut jī. Nihat ī tái wud jumuchah, páantjeh ī judh jeémpni īt bíbohup wut jī. ⁴³ Páant ī judh jeémpni pan, queéj déepjīh doce wuhnadiñ ā bohénit īt ub yac yáwanap wut jī. ⁴⁴ Queejdíh pandihbut jeémpnit neonájeh cinco mil īt jumup wut jī. Yaádh, ī wehjeéh chah īt jumjip tagaá.

Íimjih Jesús ā yáac chūi bejat

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Páant ī jeémp péanachah, jāáj chóona waadát túutnit, Betsaida tútchina ā játih Jesús ā bohénitdih āt chúuh bej páñat tútutup wut jī. Páant ī chúuh bejechah, caandih joinítjidiñ jwúub bejat túutnit, ⁴⁶ caanjéh jeéboó Diosdiñ

uúbúdiḥ át púuh laab béjep wut jī. ⁴⁷Táttimah, cheina ā bohénit ím tac yoób í chúuh bejehah, Jesús bífcjeh caánboó uúbhna, át chāo jwúhup wut jī. ⁴⁸Pániḥ uúbhna, queétdih át en chúuha bojop wut jī. Í wawápmant queétdih johlit búdí ā jūúwúchah, ā bohénit í meenná yuhna, í wēp bejcatdih át enep wut jī. Pániḥna, baabát pínah játiḥbit, í pebh bejna, ímjihjeh Jesús át yáac chúi bejep wut jī. Pániḥ bejna, queétdih átiḥ yap bejñhip wut yuh jī. ⁴⁹⁻⁵⁰Obohjeéhtiḥ, ā yap bejñhichah yuhna, caán ímjih ā bejehah enna, “Wunniḥ caoliḥ caá”, níj jenah joí, en wúhi bejnit, queét tabit ít ñaacáp wut jī. Páant í en wúhi bejehah ennit,

—¡Weemdíḥ ñi en úmca bojoó! ¡Weemjéh tigaá! Jesús át níjíp wut jī.

⁵¹Páant níj péanit, íjeéh jááj chóona át waadáp wut jī. Páant ā waadáchahjeh, johlit át yayáh bejep wut jī. Páant ā yayáh bejehah ennit, queétdih át joi ñúhup wut jī. ⁵²Jesús niḥat ā wēp chāj jáutatjidiḥ enna yuhna, í túi beh joicátji jñib, dawá pandih ā jígohaattjidiḥbut ít beh joicáp wut jī. Pániḥ beh joicán, Jesús johlitdih ā yayáátdihbut beh joicánjeh, ít joi ñúhup wut jī.

Genesaret baácdih moón wunnitdih ā booaat

(Mt 14.34-36)

⁵³Pániḥ chúuh bej, Genesaret baácna juibíni, jááj chóodiḥ caán jéltidiḥ ít chéo pahanap wut jī. ⁵⁴Pániḥ chéo pahanit, jááj chóomant í aab béjehahjeh, cáacwāboó Jesúsdiḥ ít beh enep wut jī. ⁵⁵Pániḥ beh ennit, niḥat íih munnáboó ñáo aab béjnit, wunnit í ñajat chóomant teonit, Jesús pebhna ít ub dei bejep wut jī. Jesús ā jumat doonádiḥ joinít, niḥat caanná ít bejep wut jī.

⁵⁶Ded í juibíni tátdchinaboó, dahwani tátdchidiḥ moón, botoni tátdchinadiḥ moonbát, bíí dée í jñib chājat muú jóocmant bóo yoahdiḥ í chéenwā wunnitdih ípí ub juibí jwejep wut jī. Páant í juibí jwejniḥboó Jesúsdiḥ yégueh chóodiḥ tewíhna, caandíḥ búdí ít uúbup wut jī. Pániḥna, det wunnit caandíḥ teonitboó ít boonap wut jī.

Cáacwā ded pah í míic yéejaat

(Mt 15.1-20)

7 ¹Jerusalén tátdchimant bejnit, Moisés ā wutatjidiḥ bohénit, fariseowābut Jesús pebh ít míic wáac juibínap wut jī. ²⁻⁴Jwī nuowā í wutatji pahjeh, jeémát pínah játiḥ fariseowā, niḥat bita jwī déewābut jwípí téih chocop jī. Bíí dée jñib chājadiḥ bejnitji munná jwúub juibíni, í wutatji pahjeh téih choccan, jwípí jeémpcap jī. Pamaḥna, pñubátna, jwī lajatjiniḥbut jwípí chocop jī. “Dios páant caá ā náahap”, níj jenah joinít, jwī nuowā dawá bíih í wutatjidiḥbut jwípí chājap jī. ⁵Jesús pebh míic wáacnit, ā bohénit téih choccanjeh í jeéméchah ennit, fariseowā Jesúsdiḥ nin pah ít níj uúbh joyóp wut jī:

—Jwī nuowā í wutatjidiḥ yap yohnit, ma bohénit téih choccanjeh í jeémpna caá. ¿Dépanih tigaá caandíḥ í jepahcan? Jesúsdiḥ ít níjíp wut jī.

⁶Páant í níjichah joinít, Jesús nin pah queétdih át níjíp wut jī:

—‘Jwiít táiniḥ caá’, níjñá yuhna, cáacwā í encapboó yeéb yeejép chājnit caá. Dios naáwátdih naóh yapani Isafásji ded pah ñi jumatdih yoobópdiḥ át níj daacáp taji:

‘Dios nin pah ā niijná caá: “Nit weemdíh túi wēi naóhna yuhna, yoobópdih ī jephahcan caá.

⁷ Weemdíh uúbhna yuhna, ī yee uúbhna caá. Ī jenah joyátjeh wutnit, ‘Nin pah caá Dios ā wutat’, ĩpí niíf yee naóh bohéna caá”, Dios ā niijná caá, Isafas āt niíf daacáp tajī. (Is 29.13)

⁸ Páant ā niíf daacátji yoobópdih tigaá. Dios ā wutatdih yap yohnit, ñi nuowā ī wutatboodíhjih ñi chājna caá. ⁹ Páni h chājnit, Dios ā wutatdih cádahna, ñi déewā ī wutatboodíh ñi jephahna caá. ¹⁰ Dios Moisésjidi h nin pah āt niíf naáwát túutap tajī: ‘Ñi mánadi h oinit, ñi túi chājaá. Ded ā mánadi h yeejép naóhni di h peéh mao yohat ā jum b ipna caá’, āt ni ijp tajī. ¹¹ Páant Moisésji ā ni ijt pah, ded ā mánadi h ā teo wáaquíhichah yuhna, yeebboó ñi teo wáacat túutcan caá. Á mánadi h ā wúhat déejidi h Diosboodíh ñi wúhat túutna caá. ¹² Páni h bohéna, ā mánadi h caandíh yeeb ñi túi chājat túutcan caá. ¹³ Jwí déewā ī wutatdih jephahna, Dios ā wutatboodíh yap yohna caá ñi chāap. Dawá bíh ñi wutat pahjeh chājat túutna, Dios ā wutatdih ĩpí yap yohat túutna caá, Jesús āt ni ijp wut jī.

¹⁴ Páant fariseowādi h niíf péa, bita ājeéh péenitdi h ā pebh bid bojni t, nin pah āt ni ijp wut jī:

—Yeeb ni hat wā naáwát di h túi joinít, ñi beh joyoó. ¹⁵ Dedé jeémát ñíh jacdi h ā waadáchah, ñi téih chocochah, ñi téih chocchahbut, Dios yeebdi h bíc yoobó ā enna caá. Obohjeéhti h, ñi yéej wéheatboó ñíh jacmant ā bacachah joiná, ‘Caán yeejép cáac caá’, ā niíf enna caá. ¹⁶ ĩDed molít jumna, ā táu joyoó naáh! Jesús āt ni ijp wut jī.

¹⁷ Páant niíf péanit, Jesúswā muuná ĩt waad béjep wut jī. Páni h waád juibínit, ā bohénit ā naáwátjidi h ĩt uúbh joyóp wut jī. Páant ĩ uúbh joyóchah joinít, Jesús nin pah queétdi h āt niíf jephah wu jī:

¹⁸ —¿Páantjeh yeeb ñi beh joi jwúhcan niít? Ñíh jacdi h waadní t, ñíh jeémátboó ñi jenah joyát di h ā jéih yéejacan caá. ¹⁹ Dedé ñi jeémátji ñíh wudah díftboó jumni jidi h ĩpí jont yohna caá. Caán ñíh caoli h di h, ñi jenah joyát di h but chūúhcan, Dios ā enechah, yeebdi h ā jéih yéejacan caá, āt ni ijp wut jī.

Páant niijná, “Ni hat jeémát táini caá”, niijná āt chāap wut jī.

²⁰ Nin pahbut āt jwúub niíf naáwáp wut jī:

—Ñi yéej wéheatboó ñíh jacmant bacna, ded pah yeejép ñi jenah joyát ā jumati h ā júutna caá. ²¹⁻²² Páni h yeejép jenah joiná, nin pah ñi jumna caá: Ñi áa ni hcanitji h yeejép chājna, bí déedi h muuná, cáac mao yohna, bitaíh bí déedi h tubit en ñinahna, bitadi h yéejaíh jenah joiná, yeena, yeejép chājat pínadi h wéhena, bíh cáac ā jumat pah en ñinahna, yeejép dooná naóhna, ‘Weém chah jéihni wā jumna caá’, niíf jenah joiná, túi jenah joicánnitbut ñi jumna caá. Páant yéej chājat ñi jenah joyátmant ā jūóhna caá. ²³ Páant yeejépdih ñi jenah joyóchah ennit, ‘Queét táicannit caá’, Diosboó yeebdi h ā niíf enna caá, Jesús āt ni ijp wut jī.

Judío ni hcan ni h Jesúsdih mi jephahat

(Mt 15.21-28)

²⁴ Tiro tútchi, Sidón tútchi pebh juibínit, caanjíh jumni muúdi h Jesúswā ĩt waadáp wut jī. Caán muúboó ā jumati h bitadi h āt naáwát túutcap wut

yuh jī. Obohjeéhtih, ā naáwát túutcah yuhna, ā jumatdih jéihnít, dawá ī juibínachah, queétdih át jéih jweicáp wut jī. ²⁵ Caán tútchidih bíic yad wili mi nuumbít nemép jumnih mit jumap wut jī. Pánihna, Jesús ded pah ā chājat doonádih joí, caanjīh ā jumat doonádihbut joinít, ā pebhna mit juibínap wut jī. Pánih juibínít, Jesúsdi h wēina, áih jítcha pebh mit bódicha caj yoh ñajap wut jī. ²⁶ Caánt Siria baác Fenicia wūt jumni tútchidih bóli, Griega wili mit jumap wut jī. Pánihna, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, mi nuumdíh jumni nemépdih ā bacat tútat pínahdih mit uúbup wut jī.

²⁷ Páant mi uúbúchah joinít, nin pah Jesús caántdih át niijíp wut jī:

—Wébít ī jeémát pínahdih ubnit, íih mujjiowádih jwī jwíih wūhuchah, ā táican caá. Pánihat pah, judíowā ī jeémát panihni bíih baácdi h moondíh wā jwíih wūhuchah, ā táican caá, át niijíp wut jī.

²⁸ —Ma niiját yoobópdi h tigaá, Maá. Obohjeéhtih, mujjiowá jeémát cáagat naá nump páinit, wébít ī jeémp jéenanidih ípí jeémpna caá. Pánihna, bíih baácdi h bóli wā jumuchah yuhna, weemdíhbut ma teo wáacachah, ā túina caá, Jesúsdi h mit níj jepahap wut jī.

²⁹ —Páant ma níj jepahachah, ma nuumdíh jumni ni nemép wáát bac bejna caá. Ene di h ma bejeé, Jesús caántdih át niijíp wut jī.

³⁰ Páant ā niijíchah joinít, miíh muuná jwúb juibínít, mi nuumdíh nemép wi hcan ni h mi lajachah, mit enep wut jī.

Wéhecan, joicánnidih Jesús ā booaat

³¹ Jesús wā Tiro tútchi jumni baácmant bejnit, Sidón tútchidih juibí yap bej, Galilea íim conanaamánt jwúb dei juibínít, Chénat Pah Téihya Tútchina wūt jumni pebhboó īt juibínap wut jī. ³² Páant ī juibínachah, bíic newé wéhecan, joicánnidih Jesús pebh cáacwā īt ub juibínap wut jī, caandíh ā booaat pínah niijná.

³³ Jéih joicánnidih chibít yuúp Jesús át numah bejep wut jī. Pánih bejnit, newéih molítidih Jesús áih téih tíibjīh chibít át taj waadánap wut jī. Pánih taj waadá péanit, Jesús áih téih tíibdi h coí cáagnít, newéih nuúcdih át teo jáhanap wut jī.

³⁴ Pánih teo jáha péanit, jeáboó chéi ennit, caoli h juí jéena bojnit, “¡Efata!” át niijíp wut jī. “¡Efata!” niijná, “¡Ma wātaá!” niijná át chājap wut jī. ³⁵ Páant ā niijíchahjeh, caán joicánni ni jéih joinít, áih nuúcbut ā wilahachah, át túi jéih wéhenap wut jī. ³⁶ Páant ā chājatjidi h ájeéh péenitdi h Jesús át naáwát túutcap wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant ā naáwát túutcah yuhna, queétdíh chah īt naóh peetép wut jī. ³⁷ Páant ī naáwáchah joinít, cáacwā īt joí wúhi bejep wut jī. “Nihatdi h caán ā túi chājna caá. ¡Jéih joicánnidih ā joyána caá! ¡Jéih wéhecannidihbut ā wéheat túutna caá!” īt niijíp wut jī.

Cuatro mil cáacwādi h Jesús jeémát ā wūhat

(Mt 15.32-39)

8 ¹ Bíih yeó jáap dawá cáacwā Jesús pebh īt míc wáac juibínap wut jī, páant muntih. Páant ájeéh jumna, jeémát beední t ī jumuchah enna, Jesús ā bohénitdi h bid bojnit, nin pah queétdih át niijíp wut jī.

² —Queétdíh jwíjeéh bíic peihcan ni yeó jáap ī jumuchah, íih jeémát ā beedná nacaá. Pánih jeémát wi hcan ni t ī jumuchah, queétdih búdí wā jíjah enna

caá.³ Bitá ñeéh jumnit yuúp jüóhniiti ‘Queét nuugúp wun buugná’, niijná, ñih muunáboó wá jwúub bejat túutcan niít, át niijíp wut jī.

⁴—Obohjeéhtih, ninjīh tútchi wihcapboó jumna, queét dawá ī jumuchah, gdedboo tígáa ī jeémát pínahdih jwī jīb chājbi? Jesúsdi ih īt niijíp wut jī.

⁵—¿Débói pan dah tígáa ñi bíboh? queétdih át niij uúbh joyóp wut jī.

—Siete dah caá, īt niij jepahap wut jī.

⁶Cáacwādi ih baácboó chúdat túutnit, siete pan dahdih ubnit, “Túina caá, Paá”, Diosdi ih Jesús át niijíp wut jī. Páant niij péanit, caan dáhnadi ih dajnit, ā bohénitdi ih wūhni, cáacwādi ih át pāáat túutup wut jī. Páant ā wutuchah, ā bohénitboó cáacwādi ih pandi ih īt pāáap wut jī. ⁷Biquína queejwādi hbut īt bíbohoh wut jī. Páni hna, “Túina caá, Paá”, Diosdi ih niijnít, queejwādi hbut át pāáat túutup wut jī. ⁸Ī pāáh péanachah, jeémpna, queét īt túi wud jumup wut jī, buca. Ī judh jeémpni di ih siete wuhna īt ub yac yáwanap wut jī. ⁹Queét jeémpnit neonádi hneh ī jenah enechah, cuatro mil īt jumup wut jī. ¹⁰Páant ī jeémp péanachah, Jesús cáacwādi ih át wah jwúubanap wut jī. Páni h wah jwúuba péanit, ā bohénit bícdi ih jāáj chóodi ih át waadáp wut jī. Waadní t, Dalmanuta wūt jumni baácna īt chúh bejep wut jī.

Fariseowā Dios ā wēpatjīh Jesúsdi ih chāj júutat túutat

(Mt 6.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹Páant ī chúh juibínachah, fariseowā Jesúsdi ih jwááhnit, caanjīh īt míc wéhenap wut jī. Dios ā wēpatjīh Jesúsdi ih īt chāj júutat túutup wut yuh jī, ā jepahcah, “Dios ā wahní nihcan caá”, niiját túut niijná.^a ¹²Páant ī wutuchah joinít, Jesús íjnit, caoli h juí jéena bojnit, nin pah át niijíp wut jī:

—¿Dépani h tígáa yeéb buu láa moón Dios ā wēpatjīh chāj júutatdi ih ñi eníh? Yoobópdih yeebdi h wā naóhna caá. Buu jumni tdi ih Dios ā wēpatjīh weém wā chāj júutcan niít, át niijíp wut jī.^a

¹³Páant niij péanit, ā bohénitdi ih jāáj chóona numah jwúub waadní t, bitadi ih īt yoh chúh bejep wut jī.

Fariseowā, Herodesbut yeejép ī bohéatdi ih Jesús ā naáwát

(Mt 16.5-12)

¹⁴Páni h jwúub chúh bejnit, ā bohénit ī jeémát pínah pandi ih īt quíib buudép wut jī. Bíc pan dahjeh caán jāáj chóoboó át jumup wut jī. ¹⁵Ī jeémát pínahdi h tubit ī jenah joyóchah jéihnit, Jesús queétdi h nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Īñi túi chāja chaáh! Fariseowā, Herodesbut ī yee bohéat yeebdi h ā tobohna caá. Ī yee bohéat pan paáat paní hni caá. Caán paáat ni hah pan pínahdi h ā chúhna caá. Páant ā chúát pah, det ī yee bohéatdi h joinít ī yéej bejna caá. Páni hna, ī yee bohéatdi h ñi túi chāja chaáh, át niijíp wut jī.^b

¹⁶Páant ā niijíchah joinít, “Pandi h jwī ub jüóhcah enna, páant niijná caá ā chājap”, īt míc niijíp wut yuh jī.

¹⁷Páant ī míc niijíchah jéihnit, Jesús queétdi h nin pah át niij uúbh joyóp wut jī:

—¿Dépani h tígáa yeéb pandi h tubit ñi jenah joí? Caandí h tubit jenah joinít, ded pah wā naáwátdi h ñi beh joi jwáhcan caá. ¹⁸Páni h tubit jenah joiná,

qufih ñi bíbohna yuhna, molít jumna yuhna, páantjeh ñi beh joicán caá.^c

¹⁹ ¿Cinco pan dahbitjìh cinco mil neonádih wā wūhatjidih ñi náhnican níit?
¿Í judh jeémpnidih débói wuh tijí ñi ub yac yáwa? át niijíp wut jì.

—Doce wuh jìí, ít niij jephap wut jì.

²⁰ —Weém siete pan dahdih cuatro mil cáacwādh wā wūhat túttimah,
¿débói wuh tijí í judh jeémpnidih ñi ub? Jesús át niijíp wut jì.

—Siete wuh jìí, ít niij jephap wut jì.

²¹ —¿Pánih enna yuhna, páantjeh wā wēpatdih ñi túi jenah joicán níit?
Jesús queétdih át niijíp wut jì.

Jéih encannidih Jesús ā booaat

²² Queét Betsaida tútchina í chúuh juibínachah ennit, cáacwā jéih
encannidih Jesús pebh ít ub juibínap wut jì.

—Caandíh teo jáhanit, ma booanaá, Jesúsdihtabít ít niij uúbup wut jì.

²³ Jéih encannidih áih mujmant teonit, tútchi jwéejboó caandíh Jesús át
wái bejep wut jì. Caanná numah juibínit, áih téih tíibnadih cói cáagnit, caán
newéih quíibnadih át teo jáhanap wut jì.

—¿Ma enechah, jígoh níit? Jesús caandíh át niij uúbh joyóp wut jì.

²⁴ —Cáacwādh wā enna yuh caá. Obohjeéhtih, wā enechah, queét máa
nahna bejni pah caá í jígohop, át niij jephap wut jì.

²⁵ Páant ā niijchah joinít, Jesús áih quíibnadih át jwúub teo jáhanap wut jì,
páant muntih. Páant ā jwúub teo jáhanachah, nihtdih át túi enep wut jì, buca.

²⁶ Pánihna, Jesús caandíh áih munná wah bojnit, nin pah át niijíp wut jì:

—Tútchiboó jwúub bejcanjeh, butéh meemdíh wā chájatjidih bitadih ma
naóh peétca bojóó, át niijíp wut jì.

“Meém Cristo, Dios ā wahní caá”, Pedro Jesúsdiht ā niiját

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Jesús ā bohénit bícdih Cesarea Filipo wut jumni tútchi pebh jumni
tútchinaboó ít bejep wut jì. Pánih namádih bejnit, Jesús ā bohénitdih nin
pah át niij uúbh joyóp wut jì:

—¿Weemdíh ded pah tigaá cáacwā í niij? át niijíp wut jì.

²⁸ —Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, níij, bita ‘Elías nacaá’, níij, bita ‘Dios
naáwátdih naóh yapanit bícdih bóo nacaá’, í niijná beé, ā bohénit caandíh ít
niij jephap wut jì.^d

²⁹ —Queét páant í niijchah, ¿yeébboó ded pah tigaá ñi níij jenah jóí?
queétdih át niijíp wut jì.

—Meém Cristo, Dios ā wahní caá, Pedroboó át niij jephap wut jì.^e

³⁰ —Weemdíh ‘Caán Cristo caá’, bitadih ñi níij naóh peét jwuhca bojóó,
Jesús queétdih át niijíp wut jì.

Ā wunat pínahdih Jesús ā naáwát

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Jesús queétdih nin pah át niij naóh bohé jwíhip wut jì: “Weém, niht
cáacwā úud jeñédih tabít yeejép yapat caá náahap. Weemdíh náahcan, jwí

nuowā, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut weemdíh ī mawat túutbipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ī mawachah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúub boo pud jūóhbiṗna caá”, āt niijíp wut jī.

³² Páant niij náohna, ī tūi beh joyátjeh queétdih ā naáwáchah, Pedroboó chibít yuúṗbit caandíh numah juibí ñuhnit, páant āt niiját túutcap wut jī.

³³ Páant ā niiját túutcah joinít, Jesús ā bohénitdih tac púud ennit, Pedrodih nin pah āt niij jūihñup wut jī:

—Satanás ā náah yacat pah wéhena caá ma chāṗap. Ma jenah joyát cáacwā ī jenah joyátjeh caá. Dios ā jenah joyát nihcan caá, Pedrodih āt niijíp wut jī.

³⁴ Páant niij péanit, cáacwādh, ā bohénit bíicdih ā pebhna bid bojnít, nin pah Jesús queétdih āt niij naóh bohénap wut jī:

—Ded wājeéh péefhna, ded pah caanjéh ā wēi chājihatdih cádahnit, weém wā weñat pínahboodíh caá chājat náahap.^f ³⁵ Ded ā weñat pínahdihjeh chājni, iiguíṗna ā bejbipna caá. Obohjeéhtih, wā weñat pínahboodíh chājni, wā bohéatdih tūi jenah joinít, yeó jáap jummat pah wājeéh ā tūi jumbipna caá.^g

³⁶ Nin baácdih jumni dawá bíi déedih bíbohna yuhna, iiguíṗna ā bejchah, ā bíbohātji caandíh dedé pínah nihcan niít. ³⁷ Áih caolih iiguíṗna ā bejchah, ded pah tigaá áih caolihjidih āta jwúub jíib chāṗ baca. ³⁸ Bñu yeejéṗwā, Diosdih náahcannít, ī weñat pínahdihjeh chājnit ī jumna caá. Páant queét yeejéṗwā ī joyóchah, biquína weemdíh, wā bohéatdihbut tíic jenah joinít, ‘Weém caandíh wā jéihcan caá’, ī niijbípna caá. Pánihna, weém nihat cáacwā úud jeñé, túinit ángelwā bíicdih, wā íip ā yeh iigátjīh jwúub dei jūóhna, queét weemdíh ī tíic jenah joyátjidih náhninit, ‘Queétdih wā jéihcan caá’, weembát wā niijbípna caá, Jesús āt niijíp wut jī.

9 ¹ Páant niij péanit, nin pah Jesús queétdih āt jwúub niij naáwáp wut jī: —Yooḃóḃdih yeebḃíh wā naóhna caá. Biquína yeéb ninjīh jumnit ñi wunat pínah játih, Dios nihat maáh jumna, ā wēpatdih ā jéutuchah, ñi enbipna caá, āt niijíp wut jī.

Dios ā yeh iigátjīh Jesús ā ñuhat

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Seis yeó jáap túttimah Pedro, Santiago, Juan, queét bíic peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús āt numah púuh laab béjep wut jī. Caanná ī púuh laáb juibíát túttimah, ī enechah, ā jígohat āt túut nuumúṗ wut jī. ³ Áih yégueh chóo tūi baáb yeh iigní āt jígohop wut jī. Nin baácdih moón yégueh chocnit, pánih tūi baabní ī jéih choccan caá. ⁴ Páant ā yeh iiguíṗchah, Elías, Moisésji bíicdih Jesús pebh jígohnit, caandíh ī míic wéhenachah, queét bíic peihcannit ā bohénit ī enep wut jī. ⁵⁻⁶ Páant ī jígohochah ennit, queét tubit it úumup wut jī. Pánih úumna, ded pah ā niiját pínahdih jéihcan, nin pah Pedro Jesúsdiḥ āt niijíp wut yuh jī:

—¡Maá, jwiít ninjīh jwī jumuchah, ā túina caá! Bíic peihcanni muu dáhna jwī chājbipna caá. Míih pínah, Moiséhíh pínah, Elíahíh pínahdihbut jwī chājbipna caá, āt niijíp wut yuh jī.

⁷ Páant ā niijíchahjeh, mah pōh panihni queétdih āt dei juyúp wut jī. Páant ā dei juyúchah, caanmánt Dios nin pah āt niijíp wut jī: “Nin wā wūéh, wā

oini caá. Pániha, ā naáwáchah, caandíh ñi táí joyoó”, āt niijíp wut jī.^h
⁸Páant ā niij péanachah, Pedrowā jwúub enna, Jesúsdiheh it enep wut jī. Ī ennitjiboó ítát jwúub buudáh bejep wut jī.

⁹Pániha, jeemánt jwúub dei bejnit, Jesús queédih nin pah āt niijíp wut jī: “Butéh páant ā yapatdih bitadih ñi naóh jwuhca bojoó. Weém, nihat cáacwā úud jeñé, wunniji wā jwúub boo pud jūúwát túttimah, caandíh bitadih ñi naáwáp buca”, āt niijíp wut jī.

¹⁰Pániha, ā niijátji pahjeh queét ĩ enatjidih bitadih ĩt naóh jwuhcap wut jī. Queétjeh nin pah ĩt míc níj úubh joyóp wut jī: “Wunniji wā jwúub boo pud jūúwát túttimah’, niijná, ¿Ded pah niij tígaa páant ā níj?” ĩt míc niijíp wut jī. ¹¹Páant níj míc wéhenit, Jesúsdih nin pah ĩt níj úubh joyóp wut jī:

—‘Cristo, Dios ā wahní, ā jūúwát pínah játih, Elías ā jwíih jūóhbi na caá’, Moisés ā wutatjidih bohénit ipí niijná caá. ¿Ded pah niij tígaa páant ĩ níj? caandíh ĩt niijíp wut jī.ⁱ

¹²⁻¹³—Yoobópdih tígaa. Elías jwíih jūóhni, nihatdih ámohni ā jumna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit ĩ naóh daacátji pahjeh, weém, nihat cáacwā úud jeñé, dawá láa yeejép wā yapbipna caá. Bitá weemdíh náahcan, yeejép ĩ chájbi na caá. ¿Páant ĩ níj daacátjidih yeéb ñi beh joicán níj? Pániha, nindih yeebdíh wā naóhna caá: Elías panihni Juan Daabáni wáat juí péana beé. Páant ā juyúchah, queét ĩ náahatji pahjeh caandíh yeejép ĩt chájap wut jī. Páant jī caandíhbut ĩt níj daacáp tají, Jesús queédih āt niijíp wut jī.

Wáa wunat jumnidih Jesús ā booaat

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴Páant ā niiját túttimah, jeejiboó jumnitji jwúub dei bejna, dawá cáacwā ā bohénit pebh ĩ jumuchah, Jesús wā ĩt enep wut jī. Moisés ā wutatjidih bohénitboó ā bohénit bícdih míc jūih ñaácna ĩt chájap wut jī. ¹⁵Pániha, Jesús wā ĩ dei juibínachah, nihat caandíh wēi ennit, Jesúsdih jwááadih ĩt ñáo ñah bejep wut jī.

¹⁶Ā pebh ĩ juibínachah, nin pah queédih Jesús āt níj úubh joyóp wut jī:

—¿Dépanih yeéb míc jūih ñaác tibeé ñi cháj? āt niijíp wut jī.

¹⁷Páant ā níj úubh joyóchah joinít, cáacwā cātíh ñuhni nin pah āt níj jepahap wut jī:

—Bohéní, wā wūúh nemép jumnidih meemdíh wā ub jūúwáp yuh be. Nemépboó caandíh déheanit, ápí wéheat túutcan caá. ¹⁸Wā wūúhdih déheat ā jūúwáchah, baácboó buugnít, maojíh nah cháácnit, ápí jwiwáh bejna caá. Pánih bejnit, jacmant moj chej tubit ápí bacna caá. Páant ā jumuchah, ma pej jumnidih nemépdih wā bacaat túutap yuh be. Obohjeéhtih, queét ĩ jéih bacap be, Jesúsdih āt niijíp wut jī.

¹⁹—Maatápdih yeebdíh wā bohénachah yuhna, páantjeh weemdíh ñi táí jenah joicán caá. ¿Débólíh maatápdih tígaa weemdíh yeéb ñi jepahbi? Caán wébtidih ma ub jūúwá, Jesús queédih āt niijíp wut jī.

²⁰Páant ā niijíchah joinít, nemép jumnidih Jesús pebh ĩt ub bejep wut jī. Ī ub juibínachah, Jesúsdih ennit, nemépboó wébtidih baácboó numah buugúchah, āt ñaj tūpúnap wut jī. Páant ā ñaj tūpúnachah, jacmant moj chej búdí āt bacap wut jī.

21 —¿Débólih maatápdih tiguaá nin wébít páant ápi jum? Jesús behedih át niíf uúbh joyóp wut jī.

—Wébítjeh ā jumuchah, ā jwíhip be. 22 Nemépboó caandíh tūu cúutboó numah buég cáwíhnit, mujboobút numah buég báahnit, dawá láa ā mao yohíhip jī. Ma jéihna, jwíitdih jígah ennit, ma teo wáacá, Jesúsdi h át niijíp wut jī.

23 —Weemdíh ma túi jenah joyóchah, Dios ni hat túi jéihni meemdíh ā teo wáacbi pna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

24 —Meemdíh wā túi jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, chah wā túi jenah joyát pí nah niijná, weemdíh ma teo wáacá, át niijíp wut jī.

25 Dawá queét pebhna ñáo ñah bejnit, ī míc wáac juibínachah ennit, Jesús nemépdih nin pah át niíf jūihñup wut jī:

—Meém wéheat tútcan ni, joyát tútcan ni nemép nin wébít di h jum ni ma bac bejeé. Páni h bac bejnit, caandíh ma jwúub tac buugáca bojoó, át niijíp wut jī.

26 Páant ā niíf jūihñuchah joinít, ñaacni t, wébít di h baácboó jwúub numah buugnít, ñaj tūpúanit, nemép át bac bejep wut jī. Páant ā chājachah, wébítboó wunni pah át ñajap wut jī. “Caán ā wunah bejna caá”, dawá īt niijíp wut yuh jī. 27 Páant ī niijíchah yuhna, Jesúsboó caandíh áih muj nahdi h át teo wái ñahanap wut jī. Páant ā teo wái ñahanachah, wébít át ñah ñuhup wut jī.

28 Túttimah, Jesús wā muúboó ī waád juibínachah, bita wihcah, ā bohénitjeh caandíh nin pah īt niíf uúbh joyóp wut jī:

—¿Dépani h tiguaá jwíitboó caán nemépdih jwí jéih bacacan? īt niijíp wut jī.

29 —Páni h ni nemépdih yohíhna, jeémp jwuhcanjeh, Diosdi h búdí uúbát caá náahap, Jesús queétdih át niíf jepahap wut jī.

Jesús ā wunat pí nahdi h ā jwúub naáwát

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

30-31 Túttimah, ī jumni ji tútchima nt Galilea baácna Jesús wā īt bejep wut jī. Capernaum tútchina bejni namá di h bejna, Jesús ā bohénit di h át bohé bejep wut jī. Páni h queétdih bohé bejna, ā bohénit di h jeh ā túi bohéát tút niijná, dedboó ī bejat pí nahdi h bita ī jéihyat di h át náahcap wut jī. Páni h bohé jib bejna, nin pah queétdih át niíf naáwáp wut jī:

—Weém ni hat cáacwā úud jeñé di h teonit, jwí déewā bitaboodíh ī wūhbi pna caá. Páant ī wūhuchah, weemdíh ī mao yohbi pna yuh caá. Obohjeéhtih, ī mawachah yuhna, bíc peihcan ni yeó jáap túttimah, wā jwúub boo pud jūóhbi pna caá, páant muntih, át niijíp wut jī.

32 Páant ā niijíchah joiná yuhna, queét īt túi beh joicáp wut jī. Páni h beh joicán, úumna, īt jwúub uúbh joicáp wut jī.

“Déhe tiguaá ñi maáh pani h ni”, Jesús ā niiját

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

33 Galilea baác di h bejna, Jesús wā Capernaum tútchiboó īt juibínap wut jī. Páni h juibínit, ā chéenwáih muudi h waadní t, Jesús ā bohénit di h nin pah át niíf uúbh joyóp wut jī:

—Namáboó jūóhni t, ¿Dedé di h míc wéhe tibeé ñi chāj? át niijíp wut jī.

34 Páant ā niijíchah joinít, īt jepahcap wut jī. Namá di h bejna, nin pah queétjeh īt niíf míc wéhenap wut jī: “Chah jéihni jumna, weémboó maáh

panihni wā jumna caá”, ït míc niijíp wut jī.^j ³⁵ Páant ï míc niijátjidih tíicna, Jesúsdih ït jepahcap wut jī. Páant ï jepahcah ennit, juibí chéudnit, ā bohénitdih bid bojnít, nin pah queétdihjeh āt niij naáwáp wut jī:

—Ded waóhni jumíhna, péeni jumat caá náahap. Ded maáh jumíhna, nihatdih teo wūhni jumat caá náahap, āt niijíp wut jī.^k

³⁶ Páant niijnít, wébítidih bid bojnít, queét cātíh āt ñuhāt túutup wut jī. Ñuhāt túutnit, caandíh pin teonit, Jesús nin pah queétdih āt niijíp wut jī:

³⁷ —Ded wā náah yacatdih chājat túut niijná, bíic nin panihni wébítidih wēi jwāáhna, weemdíhbut ā wēi jwāáhna caá. Pánih weemdíh wēi jwāáhna, wā íip, weemdíh wahnidihbut ā wēi jwāáhna caá, āt niijíp wut jī.^l

“Ded jwiítidih en jūihcanni jwiítidih teo wáacni caá”, Jesús ā niiját

(Lc 9.49-50)

³⁸ Túttimah, Juan Jesúsdih nin pah āt niijíp wut jī:

—Bohéní, jwí enechah, bíic newé ma wēpatjīh nemépwādhíh ā bacat túutup be. Obohjeéhtih, jwíjeéh jumni ā nihcah, caandíh páant jwí chājat túutcap be, āt niijíp wut jī.

³⁹ Páant ā niijíchah joinít, Jesús ā bohénitdih nin pah āt niij jepahap wut jī:

—Páant caandíh ñi niijcá bojoó. Ded wā náah yacatdih chājat túut niijná, wā wēpatjīh chāj júutna, túttimah weemdíh yeejép ā jéih niijcán niit. ⁴⁰ Ded jwiítidih en jūihcanni jumna, jwíjeéh ā jumna caá.^m ⁴¹ Yoobópdihi yeebdíh wā naóhna caá. Wíihwā ñi jumat jíib, ded yeebdíh ā túi teo wáacachah enna, Dios caandíhbut ā túi chājibipna caá. Ñi babhbat pínah mahbitdihjeh yeebdíh ā wūhuchah, páant ā chājat jíib caandíhbut Dios ā túi chājibipna caá, Jesús āt niijíp wut jī.ⁿ

Bitadih jwí yéej chājat túutuchah, jwiítidih búdí peéh chājat ā jumat

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² “Nin wébít panihni weemdíh túi jenah joinídihi ded yeejép ā chājat túutatjí jíib, Dios caandíh yeejép pohba ā peéh chājibipna caá. Caán ā yéej chājat túutat pínah jātíh, áih butdih búdí jeé júdujīh chéo búudhñit, búdí mujna caandíh ï yohochah, āta túi tagaá. Páant ï chājachah, caán wébít panihnidihi ā yéejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh āta peéh chājcan tagaá. ⁴³⁻⁴⁴ Ñíih téihyajīh yeejép chājna, caán téihyadihi bóod yohat pahjeh caán ñi yéej chājatdih ñi cádaahá. Caandíh cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Caanná iigát dubcan, coyíwābut wuncannit ï jumbipna caá. Ñíih téihyadihi ñi bóod yohochah nihna, caan dáhjeh āta búud tagaá. Yeébbóo pánihni cóloh jumna yuhna, túttimah Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah téihyajīh iiguípna ñi bejehchah, búdí yeejép ñita yap tagaá. Pánihna, ñi yéej chājatdih cádahat caá náahap. ⁴⁵⁻⁴⁶ Bíic yoobó ñíih jítchajīh yeejép chājadihi bejna, caán jítchadihbut bóod yohat pahjeh caán ñi yéej chājatdih ñi cádaahá. Caandíh cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Caanná iigát dubcan, coyíwābut wuncannit ï jumbipna caá. Ñíih jítchadihi ñi bóod yohochah nihna, caan dáhjeh āta búud tagaá. Yeébbóo pánihni cólohjeh

jumna yuhna, túttimah Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah jítchajih iiguipna ñi bejehchah, búdí yeejép ñita yap tagaá. ⁴⁷⁻⁴⁸ Biíc yoobó ñíih quíibjìh ennit, yeejép chājna, caan dāhdih ñi wáat yohat pah caán ñi yéej chājatdih ñi cādahaá. Caandíh cādahcan, iiguipna ñi bejbipna caá.^p Caanná iigát dūbcān, coyiwābut wuncannit ī jumbipna caá.^q Caán quíibdiñ ma yohochah nihna, caan dāhjuh āta buud tágaa. Pānihna, biíc buwá quíib wihcanni yuhna, túttimah Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah quíibjìh iiguipna ñi bejehchah, yeejép pohba ñita yap tagaá.

⁴⁹ “Nin baácdih jum jwuhna, niñat cáacwā yeejép yapat caá náahap, ī yéej chājatdih cādahnit, túinijeh ī túut nūmāt pínah niijná. Jwī jeémátdih nūmni āpí náahna caá, ā túi nuñat pínah niijná. Pāniñat pah, cáacwādiñbut yeejép yapat ā náahna caá, túut nūmniñt, ī túi chājat pínah niijná. ⁵⁰ Nūmni buiná, jeémátdih ā túi nuñana caá. Obohjeéhtih, nūmni ā buyát beedéchah, ñi jéih jwúb buyācan caá. Pānihna, ñi jeémátdih nūmniñih ñi túi buyát pah, yeéb bitajeéh biícdih ñi túi jumat túut niijná, túinijeh ñi chājaá”, Jesús queétdih āt niijp wut jī.’

Ī weha mánadiñ ĩ yohcat

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

10 ¹ Capernaum tútchimant bejnit, Judea baácna juibínit, Jordán muj conanaáboó Jesús wā ī chūuh juibínachah, dawá Jesús pebh īt míc wáac juibínap wut jī, páant muntih. Páant ā pebh ī míc wáac juibínachah ennit, āpí bohéatji pahjuh muntih āt jwúb bohénap wut jī. ² Páant ā bohéat pónih, fariseowābut īt juibínap wut jī. Pānih juibínit, Jesúsdiñ nin pah īt niij wúbh joyóp wut jī, ded pah ā jepahatdih joinít, caandíh ī naóh yacat túut niijná:

—¿Jwī weha mána yaádhdiñ jwī yohochah, ā túimi naniít? ¿Dios ā wutatboó páant niit ā chājat túutap, ma jenah joyóchah? īt niijp wut jī.

³ —¿Ded pah tīgaa Moisés āt niij wutji? Jesús queétdih āt niij wúbh joí jwúbbanap wut jī.

⁴ —‘Majeéh bóliidiñ cādahíhna, “Meém ma túicat enna, meemdíh wā yohna caá”, niij daácnit, caántdih ñi wūhuú. Páant niij daác wūhñit, majeéh bóliidiñ ma cādahachah, ā túina caá’, Moisés āt niij daacáp tajī, fariseowā īt niij jepahap wut jī.’

⁵ —Diosdiñ ñi nuowā ī jepahíhcah enna, páant Moisés āt niij daacáp tajī. ⁶ Páant ā niij daacátji ā jumuchah yuhna, jon játih nin baácdih chājnīt, newé yad biícdih Dios āt chājap wut jī.’ ⁷ Pānih biícdih ā chājachah, newé ā mánadiñ cādahnit, yad biícdih āpí jumna caá. ⁸ Queét chénewā jumna yuhna, biíc bácah panihñit caá ī jumap.^u ⁹ Pānihna, Dios queétdih biíc bácah panihñit ā chājachah, queétjuh míc cādahcat caá náahap, Jesús queétdih āt niijp wut jī.

¹⁰ Páant ā niiját túttimah, muúboó jumna, páant ā naáwátjidiñ ā bohénit caandíh īt wúbh joyóp wut jī. ¹¹ Páant ī wúbh joyóchah, nin pah queétdih āt niij jepahap wut jī:

—Ded ájeéh bólidih yohnit, bíh wilidih jwúb áa jumna, á yohnidih yeejép á chájna caá. ¹²Yad wilibut newédih yohnit, bíhdih jwúb áa jumna, mi yohnidih yeejép mi chájna caá, Jesús át niijp wut jī.

Jesús wébít dih á uúbát

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³Cáacwā ī wehdih á teo jáha uúbát pínah niijná, Jesús pebhna ī mána īt ub juibínap wut yuh jī. Obohjeéhtih, á bohénitboó queétdih ennit, īt jipónih jūihñup wut jī. ¹⁴Páant ī jūihñuchah ennit, Jesús iijnit, á bohénitboodíh nin pah át niij jūihñup wut jī:

—Wébít wā pebh ī jūúwá naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queétdih ni niijcá bojoó. ‘Dios wā maáh caá’, niijnít, queétdih wébít caá túi jenah joinít ī jumup. ¹⁵Dios á maáh jumupna waadnítboó nit wébít ī jenah joyát pah jenah joinít ī jumna caá. Yoobópdih yeebdfh wā naóhna caá. Nitbit Diosdih ī náahat pah yeéb ni náahcan, Dios pebhna ni jéih bejcan níft, át niijp wut jī.”

¹⁶Páant niij péanit, wébít dih ub túuh teo jáhanit, nin pah Diosdih át niij uúbup wut jī: “Nitbitdih ma túi teo wáacá, Paá”, át niijp wut jī.

Dawá bíf déedih bíbohni Jesús dih á uúbh joyát

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷Jesús wā namádih ī bejchah, bífc newé náa nah bej, Jesús pebh bódicta caj yoh nájnit, caandíh wēina, nin pah át niij uúbh joyóp wut jī:

—¿Túí Bohení, páantjeh Diosjeéh jumíhna, ded pah tigaá wā chájbi? át niijp wut jī.

¹⁸—¿Dépanih tigaá ‘Túini’, weemdíh ma niij? Diosjeh caá túini. ¹⁹Dios á wutatdih ma jéihna caá. ‘Cáacdih ma mao yohca bojoó.^x Ma áa nihcannihjīh ma yéej chájca bojoó.^y Ma nuumcá bojoó.^z Ma yeeca bojoó.^a Bitadih yee naóhnit, íih bíf déedih ma ubca bojoó. Ma mánadih túinijeh ma chájap’,^b Dios á niijp jī. Caán á wutatdih jepahat caá náahap, Jesús caandíh át niijp wut jī.

²⁰—Bohení, wébít jumna, wā yap yohcatji pah, buubut bífc yoobó wā yap yohcan caá, Jesús dih át niijp wut jī.

²¹Páant á niijchah joí, en jáhanit, Jesús caandíh át oyop wut jī.

—Diosjeéh ma túi jumat pínah, bainí caá meemdíh á judhdup. Nihat míih bíf déedih jīb chájadih ma bejeé. Pánih jīb chájnit, caán jībdi h moh yéejnitdih ma wūhú. Páant ma wūhuchah, nin baácboó ma bíbohathji chah túini míih pínah Dios pebhboó á jumbipna caá. Wā niiját pah cháj péa, wájéeh ma péé jūúwá, Jesús át niijp wut yuh jī.

²²Obohjeéhtih, páant á niijchah joiná yuhna, caánboó dawá bíf déedih bíbohni jumna, áih bíf déedih jīb cháj wūhíhcan, búdí át jígahap wut jī. Pánih jígahnit, jepahcanjeh, át jwúb bejep wut jī.

²³Páant á jwúb bejchah, á bohénitdih tac púud ennit, nin pah Jesús queétdih át niijp wut jī:

v 10.11-12 Mt 5.32; 1Co 7.10-11 w 10.15 Mt 18.3 x 10.19 Ex 20.13; Dt 5.17

y 10.19 Ex 20.14; Dt 5.18 z 10.19 Ex 20.15; Dt 5.19 a 10.19 Ex 20.16; Dt 5.20

b 10.19 Ex 20.12; Dt 5.16

—¡Dawá bí dée bíbohnit Dios ā maáh jumupna ī waadát ā buona caá! āt niijíp wut jī.

²⁴ Páant ā niijíchah joinít, queétboó īt joí wúhi bejep wut jī. Páant ī wúhi bejechah ennit, queét dih Jesús nin pah āt jwúub niij naáwáp wut jī:

—Némewáá, det Diosdih túi jenah joicán, ‘Nihat wíih bí déejīh wā túi yapbipna caá’, niij jenah joinít, Dios ā maáh jumupna ī jéih waadcán caá.

²⁵ Camelloboó awí fítbitdih ā yabac bejíchah nihna, āta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bí dée bíbohnit Dios ā maáh jumupboó ā waádíhichah yuhna, búdí ā buona caá, āt niijíp wut jī.^c

²⁶ Páant ā niijíchah joinít, chah wúhi bejna, queétjeh nin pah īt míc niijíp wut jī:

—Páant ā niijíchah bácah, Dios ā jumupboó ded ā jéih waadcán níít, īt niijíp wut jī.

²⁷ —Cáacwā ded pah ī jenah joyátjīhjah ī túi chājhna yuhna, Dios pehbboó ī jéih bejcan níít. Diosjeh iigúpnah bejnit déedih ā túi ubna caá. Caanjéh tīgáá nihatdih jéih beedáni. Dedé jéihcat pínah caandíh ā wihcan caá, Jesús queét dih āt niijíp wut jī.

²⁸ —Maá, weemdíh ma joi jwúhuú. Majeéh péeat túut niijná, jwiítboó nihatdih jwí cádahap jī, Pedroboó āt niijíp wut jī.

²⁹⁻³⁰ —Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Det wíih túini doonádih jepahnit, wā weñat pínahdih chājat túut niijná, nihat íih bí déedih cádahnit, páant ī chājat jīb búdí táinidih ī bíbohbiipna caá. Íih mūnádih, ī úudwádih, ī mánadih, ī weha mána yaádhdih, ī wehdih, íih wápchidih yuh buca cádahnit jumna, nin baácboó jum jwuhna, chah dawá ī bíbohbiipna caá. Obohjeéhtih, pánih túini jumna yuhna, yeejépbut ī yapbipna caá. Túttimah bóo láabut páantjeh Dios bícdih ī jumbipna caá. ³¹ Obohjeéhtih, nin baácboó jum jwuhnit, dawá cáacwā búdí bí dée bíbohniitji, Dios pehbboó moh yéejnit ī jumbipna caá. Pánihna, nin baácboó dawá moh yéejnitji jeáboó maáta ī jumbipna caá, Jesús queét dih āt niijíp wut jī.^d

Jesús ā wūnat pínahdih ā jwúub naáwát

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Túttimah, Jesús Jerusalén tútchina ā bohénitdih āt numah aab béjep wut jī. Caán tútchina ā numah bejechah ennit, ā bohénitboó īt wúhi bejep wut jī. Bitá íjeéh péenitbut búdí īt úumup wut jī. Pánihna, Jesús doce ā bohénitdihjah bitadih yuúpbít numah bejnit, ded pah cáacwā caandíh ī chājat pínahdih queét dih āt jwúub naáwáp wut jī: ³³ “Jerusalén tútchina aab béjna caá jwí chājap. Caanná jwí juibíát túttimah, weém, nihat cáacwā úud jeñédih caanjíh moón ī teobipna caá. Pánih teonit, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit bícdih ī wūhbiipna caá. Pánih wūhnit, judíowā nihcannitboodíh ī jwúub wūh yapabipna caá, weemdíh ī mao yohat pínah niijná. ³⁴ Páant ī mao yohat túutuchah, queétboó deoh naóh, mao mácjīh cóf jáhanit, weemdíh ī pūibipna caá. Páant ī chājat túttimah, weemdíh ī mao yohbiipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ī mao yohochah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúub boo pud jūóhbiipna caá, páant mūntih”, āt niijíp wut jī.

Santiago, Juanjĩh Jesúsdih ī uúbh joyát

(Mt 20.20-28)

³⁵ Páant Jesús queétdih ā niíf naóh péanachah, Zebedeo weh Santiago, Juanjĩh Jesús pebhna juibínit, caandĩh nin pah ít niijíp wut jĩ:

—Bohéní, jwĩ niiját pah jwiútdih ma chāj wūhuú, ít niijíp wut jĩ.

³⁶ —**¿Ded pah wā chājat tigaá yeeb ñi náah?** Jesús queétdih át niíf uúbh joyóp wut jĩ.

³⁷ —Nihat cáacwā ī maáh waadná, meém bícdih jwiútdihbut ma chúdat túutú, majeéh maáta jwĩ jumát pínah niijná. Weemdĩh ma jéihyepmant bóo buwámant chúdat túut, wā úudboodĩh wáyámant bóo buwámant ma chúdat túutú, Jesúsdih át niijíp wut jĩ.

³⁸ —**Ded pah yeeb yeejép ñi yapat pínahdih jéihcan yuhna, páant weemdĩh ñi niíf uúbhna caá. ¿Buu weém yeejép wā yapat pínahdih bíic yoobó yeebbút yeejép yapnit, ñi jéih buujámi naniit?** queétdih át niíf uúbh joyóp wut jĩ.^e

³⁹ —Bíic yoobó yapna yuhna, jwiúthoó jwĩ jéih buujámi nacaá, ít niíf jepahap wut jĩ.

—Weém yeejép wā yapat pahjeh yeebbút yeejép ñi yapbipna caá.

⁴⁰ Obohjeéhtih, pánih yapnit pínah ñi jumuchah yuhna, wājeéh chúdnit pínahdih wā jéih ñiocan caá. Caandĩh wā ípboó átát ámoh jwej péa tagaá. Pánihna, caán ā ñfonitjeh wā jéihyepmant bóo buwámant, wáyámant bóo buwámantbut ī chúdbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

⁴¹ Santiago Juanjĩh ī uúbátjidih joinít, bita ā bohénitboó queétdih ít íijip wut jĩ. ⁴² Páant ī íijichah ennit, nihat queétdih bid bojnít, Jesús nin pah át niíf naáwáp wut jĩ:

—Diosdih jéihcannit maátaboó íih cáacwādh wutna, nihat jéihnít dée pah queétdih ípí wēp wutna caá. ⁴³ Yeébbó páant ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, ñijeéh jumni ded maáh jumíhna, nihat ájeéh moondĩh teo wūhni panihni jumát caá náahap.^f ⁴⁴ Ded nihatdih wutíhna, bitadh teo wūhni ā jumna náah.^g

⁴⁵ Weembút oboh jumni panihni wā jumna caá. Pánih jumna, weém nihat cáacwā úud jené jumna yuhna, nin baácboó jūóhna, cáacwā weemdĩh ī teo wūhatdih wā bidcan caá. Pánih bidcan, queétdih teo wáacadih wā jūúwáp be. Dawá ī yeejat jīb iiguípna bejnit déejidih túi ubat túut niijná, queétdih wun wūhudih wā jūúwáp be, Jesús át niijíp wut jĩ.^h

Jéih encanni Bartimeodih Jesús ā booaat

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Túttimah, Jesús ā bohénit bícdih Jericó tútchiboó ít juibínap wut jĩ. Juibínit, ī waad yábac bejchah, queétdih dawá ít péenap wut jĩ. Páant ī yabac bejchah, jéih encanni, Bartimeo wūt jumni, namá jwéejdih dinero uúbh chúdna át chājap wut jĩ. Caán Timeo ā wūúh wut jĩ.

⁴⁷ Pánih chúdnit, Jesúswā ī yap bejchah joinít, Bartimeo nin pah át niíf ej jwíhip wut jĩ:

e 10.38 Lc 12.50 f 10.42-43 Lc 22.25-26 g 10.43-44 Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26

h 10.45 Lc 22.27; Jn 13.12-15

—¡Jesús, David juima, Dios ã wahní, weemdíh ma jígah en teo wáacá! át niíf ejep wut jī.

⁴⁸ Obohjeéhtih, páant ã niíf ejechah joinít, cáacwã caandíh ít jūihñup wut jī:

—Pánih ejcan, ma laiha bojoó, ít niijíp wut yuh jī.

Obohjeéhtih, páant í niíf jūihñuchah yuhna, Bartimeoboó chah wēpép át ejep wut jī.

—¡David juima, Dios ã wahní, weemdíh ma jígah en teo wáacá! át niijíp wut jī.

⁴⁹ Bartimeo páant ã niíf ejechah joinít, bejna yuhna, chāonít, nin pah Jesús át niijíp wut jī:

—**Caán ã jūúwú naáh**, át niijíp wut jī.

—Ma weñeé. Ma ñah ñuhú. Meemdíh ‘Jūúwú’, ã niijná caá, caandíh ít niijíp wut jī.

⁵⁰ Páant í niijíchah joinít, áih jih bóo yégueh chóodih ub yoh jéena, ñah ñuhnit, Bartimeo Jesús pebhna át bejep wut jī.

⁵¹ Páant ã pebhna juibínachah, Jesús caandíh nin pah át niíf uúbh joyóp wut jī:

—¿**Dedé dée tigaá meemdíh wã chājbi?** át niijíp wut jī.

—Bohéní, búdí wã eníhna caá, át niíf jepahap wut jī.

⁵² —**Ma bejeé. Weemdíh ma tái jenah joyát jíib enni ma jumna caá**, Bartimeodih át niijíp wut jī.

Jesús páant ã niijíchahjeh, Bartimeo át jéih enep wut jī, buca. Pánih ennit, Jesús ã bejchah, Bartimeobut ájeéh át bejep wut jī.

Jesús wã Jerusalénna í waadát

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

11 ¹ Jericó tútchimant bejnit, Jesús ã bohénit bícdih Jerusalén tútchina ít bejep wut jī. Caán tútchidih í juibíat pínah játih, Betfagé tútchibit, Betania tútchibitbut pehbbit ít juibínap wut jī. Olivo dah jeé páujdih bóo tútchina wut jī. Caánboó juibínit, chénewã ã bohénitdih caán bainí tútchina Jesús át wahap wut jī.

² —**Con pehbbit bóo tútchibitna ñi bejeé. Caanná juibínit, chéoni burro wūúhdih ñi enbipna caá. Cáacdih duo jwúhcanni caá. Caandíh ñi wataáp. Watnit, ñi ub jūúwú.** ³ Bitá ñi watatdih ennit, ‘¿Dépanih tigaá caandíh ñi wat?’ í niijíchah, ‘Jwí Maáh caandíh ã ub jwuhat tútup be. Á náahatdih chāj péa, á jwúubabipna caá’, **queétdih ñi niijí**, Jesús át niijíp wut jī.

⁴ Jesús páant ã niijíchah joinít, ít bejep wut jī. Juibínit, jéc pebh chéoni, namáboó ñuhni, burro wūúhdih ít enep wut jī. Ennit, caandíh ít watap wut jī. ⁵ Caan pébh en ñuhnit, nin pah ít niijíp wut jī:

—¿Dépanih tigaá caandíh ñi wat? ít niijíp wut jī.

⁶ Páant í niíf uúbh joyóchah joinít, Jesús ã niijátji pah queétdih ít jepahap wut jī.

—Páant ta tigaá. Ñi ub bej jwuhú, ít niijíp wut jī. Páant í niijíchah joinít, Jesús ã páñapboó ít ub bejep wut jī. ⁷ Pánih ub juibínit, íih jih bóo yégueh chóodih too dūgnit, burrodih ít cáagap wut jī. Cáag péanachah, burrodih páuh laabnít, yéguehjih Jesús át chúudap wut jī. Pánih chúudnit, Jesús wã

Jerusalén tútchina it bejep wut jī. ⁸ Dawá cáacwā íih jih bóo yégueh chóodih namáboó it jwej waáwáp wut jī. Bitabut tútchi jwéejdih í bóodniji táam núonadih ub jūóhni, namáboó it jwej waáwáp wut jī. Íih yégueh, táam núonadihbut namáboó jwej waóhna, Jesús í maáh pínah ā jumatdih jéutna it chājap wut jī. ⁹ Páant Jesúswā í bejechah, ā waáwápmant, ā méimant péenitbut nin pah it níj ejep wut jī:

—¡Diosdih jwī wēi naóh jīh! ¡Hosana, nin Dios ā wahni jwiít judfowādih teo wáacni pínah ā túi jumū naáh!¹ ¹⁰ Jwī nuo David ā maáh jumatji pah nin jūóhni ā jwúub maáh jumbipna caá. ¡Túina caá ā maáh jumat pínah! ¡Túina caá, Paá! ¡Meém caá mat wahap! niijná it chājap wut jī.

¹¹ Pánih bejna, Jesúswā Jerusalén tútchina juibínit, Dioíh mūuná it waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Jesús nihadidih át táoh en jibip wut jī. Táoh en péanit, tōo náh jūúwúchah, Betania tútchina Jesús doce ā bohénit bícdih úwudih it jwúub bejep wut jī.

Jesús higuera nahdih ā wunat tútat

(Mt 21.18-19)

¹² Túttimah bóo yeó jáapdih queét Betania tútchidih ūonitji Jerusalén tútchina it jwúub bejep wut jī. Pánih bejnit, nūgúp wunna, higuera túi wawá jumni nahdih yuúp en bojnit, Jesús áih quehedih bididih át bejep wut jī. ¹³ Obohjeéhtih, túini wawá jumna yuhna, quehcat láa ā jumuchah, áih quehe át wihcap wut jī. ¹⁴ Pánihna, ā quehcatdih enna, nin pah Jesús caan náhdih át niijíp wut jī:

—¡Ma quechah, cáacwā míih quehedih í jwúub jeémpean níít! át niijíp wut jī.

Caan náhdih páant ā niijíchah, ā bohénit it joyóp wut jī.

Jíib chājnitdih Dioíh mūumánt Jesús ā jūih ūun bácaat

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Páant níj péanit, Jerusalén tútchina it bejep wut jī. Caanná juibínit, Dioíh muú jóocmant bóo juúhdih it jwúub waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, bíf dée jíib chājnitdih Jesús át jūih ūun bácanap wut jī. Dinero túut nūumnít cáacwāíh cáagat naanádih, jopwādih jíib chājnitíh chúdat naanádihbut át ub yoh áacanap wut jī. ¹⁶ Pánihna, bíf déedih jípónih ub yabac bejnitdih Jesús át jūih jwúuba bojop wut jī.

¹⁷ Pánih jūih baca péanit, caánboó jumnitdih Jesús nin pah át níj bohénap wut jī:

—Dios naáwátidih naóh yapani jon játih nin pah át níj daacáp tají: ‘ “Wíih muú nihat baácmant moón weemdíh úbát pínah muú caá”, Dios ā niijíp be’, át níj daacáp tají.^j Obohjeéhtih, cáacwā Diosdih úbúdíh í juyúchah yuhna, yeéboó queétdih yeenit nūumná caá ñi chājap. Pánih chājnit, Dioíh mūudíh yéejana, nūumnít í jumat pínah muú chājna caá ñi chājap,^k Jesús queétdih át niijíp wut jī.

¹⁸ Páant Jesús ā níj bohéatdih joinít, dawá cáacwā búdí it joí wúhi bejep wut jī. Í joí wúhi bejatdih jéihnit, sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjidih

bohénitbut cáacwāboó queétdih cādahnit, Jesúsboodih ī jwúub péeat pínahdih it éumup wut jī. Jesús Dioh muudih páant ā niijíchah joinít, caandih éumna, nin pah it míc niijíp wut jī: “¿Ded pah tīgáá caandih jwí jéih mao yohbi?” it niijíp wut jī.

¹⁹Tōo nāh jūwúchah, Jesús wā Jerusalén tútchimant it jwúub bac bejep wut jī, páant muntih.

Higuera nah ā wunat

(Mt 21.20-22)

²⁰Túttimah bóo yeó jáap, Jerusalén tútchina jwúub aab béjna, higuera nahjidih it enep wut jī. Caan nāh átát wunah bejep wut jī. ²¹Caan nāh ā wunatdih ennit, Jesús ā niijátjidih náhninit, Pedroboó caandih nin pah āt niijíp wut jī:

—¡Bohéni, ma enee! Higuera nah ma wunat túutni jáantjeh āt wunah bejep tagaá, āt niijíp wut jī.

²²—Dios ā wēpatdih nī túi jenah joyó. ²³Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Diosdih túi jenah joinít, ‘Weém wā úbát pahjeh ā yapbipna caá’, nī niíf jenah joyóchah, nī niiját pahjeh ā yapbipna caá. Dios ā wēpatdih túi jenah joiná, nin jeedih búdí mujna nī bejat túutuchah, nī niiját pahjeh ā yapbipna caá.^l ²⁴Nin pah yeebdih wā jwúub naóhna caá. Diosdih úbhna, ‘Wā úbát pahjeh tīgáá weemdih ā wūhup’, niíf jenah joinít, nī úbátidih nī bíbohhipna caá. ²⁵Obohjeéhtih, Diosdih nī úbát pínah játih, yeebdih bita yeejép ī chājatjidih nī íj yayaá. Páant nī íj yayáchah ennit, yeebboó nī yéej chājatdih jwí íp jeáboó jumribut ā íj yaibípa caá.^m ²⁶Obohjeéhtih, yeebdih yeejép chājnítidih nī íj yaicáh ennit, jwí íp jeáboó jumni bíic yoobó nī yéej chājatdih ā íj yaicán níit, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Jesús ā wēpat

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷Páant niij béjna, Jerusalénna Jesús wā it juibínap wut jī. Pánih juibínit, Dioh muú jóocmant bóo juúhdih it táoh enep wut jī, páant muntih. Páant Jesús ā táoh enechah, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, jwiít judíowādh waóhnnit bíicdih ā pebh juibínit, ²⁸nin pah caandih it niíf úbh joyóp wut jī:

—¿Deh wēpatjih tibeé jwín páant ma chāj? ¿Déhe tibeé meemdih páant ā wut? it niijíp wut jī.

²⁹—Yeebdih caá wā jwíih úbh joibíp. Weemdih nī túi jepahachah, weembút nī úbh joyátdih wā jepahbipna caá. ³⁰¿Juan yeebdih ā daabánachah, déhe tibeé caandih āt daabáát túutji? yeeb nī jenah joyóchah. ¿Dios āt wutjican taniít? ¿Cáacwāboó níit caandih it daabáát túutjip? nī jenah joyóchah, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

³¹Páant ā niijíchah joinít, queétjeh nin pah it míc niijíp wut jī: “¿Ded pah tīgáá jwí niíf jepahbi? ‘Dios Juandih āt wutup tají’, jwí niijíchah, ‘Páant ā jumuchah yuhna, ¿dépanih tijí caandih nī jepahcan?’ jwiútdih ā niíf juíhhipna caá. ³²Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwátdih naóh yapani yoobát ā jumup

jī', ī nīj jenah joiná caá. Páant ī nīj jenah joyóchah, jwiítboó 'Cáacwājah caandíh ít daabáát túutjip taga', jwī nīj jepahachah, queét jwiítidih ī íjibipna caá", ít míc nījíp wut jī. Pánihna, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, jwiít judíowādh waóhntibut cáacwādh ít úumup wut jī. ³³Pánih úumnit, Jesúsdihi nin pah ít nīj jepahap wut jī:

—Juandih daabáát túutnidih jwī jéihcan caá, ít nījíp wut jī.

—Caán láa bácah weemdíh wutnidih weembút yeebdíh wā naóhcan níít, Jesús queédih át nījíp wut jī.

Jiwá iguífadih yeejép teo wūhnt naáwát

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

12 ¹Páant nīj péanit, Jesús nin ā jenah joiní naáwátjīh cáacwādh át níít bohénap wut jī: "Bífc newé jiwá iguífadih ā momop be. Mom péanit, wáhiyat júddih chāj péa, caán iguífadih ī búuh chuñat pínah muudíhbut ā chājap be. Pánih chāj péa, jap bóo muudíhbut ā chājap be, caán iguíf wáapdihi ī en dawát pínah níijná. Caandíh chāj péa, bitadihi en dawát túutnit, caán bífh baácboó jib jwuhudih ā bejep be."² Túttimah, iguíf ei láa caandíh teo wūhndih áih iguíf wáapna ā wah bojop yuh be, áih iguíf jíibdihi ā uúbát pínah níijná. ³Obohjeéhtih, caanná ā juibínachah, iguífadih en daonítboó caandíh teonit, ī maádhdihi jíib wahcanjeh, ī pūi nuun yóh jwáuba bojop be. ⁴Túttimah, iguífha mínah bífh caandíh teo wūhndih ā jwúub wahap yuh be, páant muntih. Obohjeéhtih, ā juibínachah, caandíhbut yeejép níijnít, áih wao dáhdih ī dúuc mawap be. ⁵Páant ī chājat túttimah, bíhdihi ā wah bojochah, wápchi en daonítboó caandíh ī mao yohop be. Dawá bitadihbut ā wahachah, biquínadihi mao yohnit, bitadihi ī yeejép chājap be.

⁶"Caán iguífha mínahdihi ā wúúh, búdí ā oinijeh ā júdhduh be. Pánihna, ā wúúh ā oinidih ā wahap be, buca. Pánih wahnit, nin pah ā nīj jenah joyóp yuh be: 'Wā wúúhboodíh ī táí chājbipna caá', ā nījíp be. ⁷Obohjeéhtih, wápchi en daonítboó queétjeh nin pah ī míc nīj wéhenap be: 'Nin wápchi mínah wúúh caá. Caandíh jwī mao yoh jííh, behe ā wunat túttimah, nin jwíih wáap ā jumat pínah níijná', queétjeh ī míc nījíp yuh be. ⁸Páant níijná, caandíh mao yohnit, wápchi jwéejboó áih bácahjidih ī yohop be.

⁹"¿Wápchi mínah jwáub juibínit, ded pah tigaá caán wápchidih en daonítidih ā chājbi? Nin pah queédih ā chājbipna caá: Queédih mao yohnit, bitaboodíh caán wápchidih ā en dawát túutbipna caá. ¹⁰⁻¹¹¿Dios naáwátidih naóh yapani ā daacátjidih yeéb níi bohécannit jíí? Nin pah át níít daacáp tají:

'Muú teonit túini jee dáhnadihi nífonit, ī náahcanni dahdihi ī yohop yuh be. Obohjeéhtih, caán ī yohni dahdihjeh tigaá Dios ā níwip. Caandíh nífonit, áih muu pánihnidih chājna, choójboó caan dáhdih ā jwíih jwejep be, caán muudíh táí jenah enat túut níijná. Caán jee pánihni Dios ā wahní pínah Cristo tigaá. Páant ā chājachah ennít, jwiítboó caandíh búdí jwī wéina caá', át níít daacáp tají", (Sal 118.22-23)

Jesús queédih át nījíp wut jī.

¹²Páant ā níijíchah joinít, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, jwiít judíowā jwī maáta bífdih nin pah ít nīj jenah joyóp wut jī:

“Jesús igufhadih en daonít naáwátjìh jwiítdih jùihna caá ā chājap”, ìt niijíp wut jì. Páant niij jenah joinít, Jesúsdi ìt tewíhip wut yuh jì. Obohjeéhtih, cáacwādi ùumnit, caandíh teocanjeh, ìt bejep wut jì.

Romano maáta ī uúbát túutni dinero júdu

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Pánih bejnitji fariseowā ī maátaboó biquína ijeéh moondíh Herodesjeéh moondíhbut, Jesús pebhna wahna, caandíh ìt uúbh joyát túutap wut jì, Jesús mácah ā jepahachah, caandíh naóh yacat túut niijná. ¹⁴ Pánihna, Jesús pebhna juibínit, queét yeenitboó caandíh nin pah ìt niij uúbh joyóp wut yuh jì:

—Bohéní, yeecanni jumna, Dios ded pah jwiítdih ā chājat túutatdih yoobópdi ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwā ī niijíchah, maáta ī jumuchah yuhna, ùumcanjeh yoobópdi mapí naóhna caá. Páant yoobópdi naóhni jumna, nin jwí uúbh joyát di ma jepahaá: ¿Roma baácdih moón ī maáh César ā uúbát túutni núodih caandíh jwí wūhuchah, ā túi ní? ìt niijíp wut jì.

¹⁵ Páant ī niij uúbh joyóchah, ī yeeatdih jéihnít, nin pah Jesús queétdih āt niij jepahap wut jì:

—Yeéb yeenit, ¿dépanih tiguaá weemdíh mácah ñi jepahat túut? Ñi bíbohni dinero júdudih weemdíh ñi wūhuú, wā en jwuhat pínah niijná, āt niijíp wut jì.

¹⁶ Páant ā niijíchah joinít, caandíh bíc júdu ìt wūhup wut jì. Páant ī wūhuchah, caán júdudih ennit,

—¿Nin júduboó defh móot, defh wūt tiguaá ā jum? queétdih āt niijíp wut jì.

—Cesaríh móot, áih wūtbut ā jumna caá, ìt niij jepahap wut jì.

¹⁷ —Caán láa bácah nin júdu Césaríh pínah caá. Pánihna, áih pínah ā jumuchah, caandíh wūhat caá náahap. Obohjeéhtih, Diosíh pínah mácah ā jumuchah, Diosboodíh ñi wūhuú, Jesús queétdih āt niijíp wut jì.

Páant ā niij jepahachah, ìt joí wūhi bejep wut jì.

Cáacwā ī jwúub boo pud júúwát

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Páant queétdih ā jepahat túttimah, biquína saduceowā jwuh Jesús pebh ìt juibínap wut jì. Queét saduceowā “Cáacwā wunna, ī jwúub boo pud júóhcan ní?”, niijnít ī jumap jì.^o ¹⁹ Páant niij jenah joinít, nin pah Jesúsdi ìt niijíp wut jì:

—Bohéní, nin pah Moisésji āt niij bohénap tají: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ā wunuchah, ā úudboó weép jeñé áajidih jwúub áa jumat náahap. Pánihna, ā úudboó áa wih jwuhcanni ā jumuchah, éemp wunnihdih ā bíboho naáh, ā úud jeñé báadhda weh pah ī weh jumat pínah niijná’, Moisésji āt niij daacáp tají.^p ²⁰ Bíc weh sietewā ī jumap be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ā wunup be. ²¹ Á úudboó weép jeñé áajidih ā jwúub áa jumap yuh be. Páant áa jumat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbút ā wunup be. Túttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúub áa jumna yuhna, caanbút weh

wihcanjeh ā wunup be. ²² Páant mícjeh queét nihat ī buúđ beedép be. Páant mi weha mána ī wun beedát túttimah, ī áajibut mi wunup be. ²³ Pánihna, queét nihat siete ī áaji, nihat ī jwúub boo pud jūúwúchah, ¿ded áa tigaá mi jumbi? Jesúsdi īt niŋ uúbh joyóp wut jī.

²⁴ Páant ī niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah át niŋ jepahap wut jī:

—Dios naáwátdih jéihcan, ā wēpatdihbut jéihcan, yeéboó yoobópdih jenah joicánnit caá. ²⁵ Wunnitji ī jwúub boo pud jūúwát túttimah, jeáboó jumna, ángelwā pah áa wihcannit ī jumbipna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, wunnitji ī boo pud jūúwát pínahdih yeéb ŋi jéihyatdih náah yacna, nin pah wā naóhna caá: Moisésji iigní chálihdi ā enatjidih nin pah át niŋ daacáp tajī: ‘Dios nin pah weemdih ā niijíp jī: “Weém Abraham, Isaac, Jacob ī Maáh caá”, ā niijíp jī’, Moisés át niŋ daacáp tajī. ^q ²⁷ Ī wunat túttimah yuhna, ‘Ī Maáh caá’, Dios át niijíp wut jī. ‘Ī Maáh caá’, ā niijátjidih joinít, báadhnit ī jummatdih jwī jéihna caá. ¡Dios báadhnitdihjen maáh ā jumna caá! Pánihna, ‘Wunnitji ī jwúub boo pud jūóhcan niít’, niŋ jenah joiná, yoobópdih ŋi jenah joicán caá, át niijíp wut jī.

Chah jenah joyát wutat

(Mt 22.34-40)

²⁸ Moisés ā wutatjidih bohénitjeéh jumni Jesús wā pebh juibínit, ī míc wéhenachah, át joyóp wut jī. Jesús ā túi jepahachah joinít, nin pah caandih át niijíp wut jī:

—¿Dios jwiítdih ā wutat deddih tigaá chah jenah joyát náah? át niijíp wut jī.

²⁹ —Nin wutat caá chah ā jumup: ‘Yeéb judíowā nindih ŋi joyoó: Dios ŋi Maáh, bícjeh tigaá ā jumup. ³⁰ Páant ā jumuchah, chah jenah joí, túi jepahnit, wēnit, caandih búdí ŋi oyoó’, Moisés át niŋ daacáp tajī. ^r ³¹ Caán wutat nump, nin bíh wutat ā jumna caá. ‘Meemjéh ma míc oyat pah muntih, bitadihbut búdí ma oyoó’, át niŋ daacáp tajī. ^s Caán chéne wutatna nihat bíh wutatnadih chah jenah joyát pínah ā jumna caá, Jesús caandih át niijíp wut jī.

³² —Páant tigaá Bohení. Yoobópdih tigaá ma niijíp. Dios bícjeh tigaá báadhni. Bíh wihcan caá. ^t ³³ Páant ā jumuchah, caandih chah jenah joí, túi jepahnit, wēnit, oyat caá jwiítdih náahap. Jwī míc oyat pahjeh bitadihbut oyat caá náahap. Nuúpdih mao cáonit, Diosdih jwī weñechah, ā túina caá. Páant ā túyuchah yuhna, Diosdih, cáacwādhbut jwī oyat caá chah ā náahap. Meém páant ma niiját yoobópdih tigaá, Jesúsdi át niijíp wut jī. ^u

³⁴ —Dios ma maáh ā jumat pínah bainí caá meemdih ā judhdup, Moisés ā wutatjidih bohénidih Jesús át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joí éumnit, bita īt uúbh joicáp wut jī. ^v

¿Cristo déhe ā juima tigaá?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Dioíh muúdh waadnít, Jesús nin pah át niŋ bohénap wut jī:

—‘Dios ā wahni pínah Cristo David juima ā jumbipna caá’, Moisésji ā wutatdih bohénit ī niíf naóhna caá. ¿Páant niíf naóhna, ded pah niíf bohé tiguaā ī chāj? ³⁶ Davidjijeh Túini Espíritu ā wutuchah, nin pah āt niíf daacáp taji:

‘Diosboó wā Maáhdih nin pah ā niijná caá: “Wā jéihyepmant bóo buwámant ma chúudú. Pánih chúudnit, nihatdih ma wutuchah, meemdíh en jühnitdih wā yap yohat túutbipna caá”, ā niijná caá’, Davidji āt niíf daacáp taji. (Sal 110.1)

³⁷ Páant niíf daacnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, āt niijíp wut jī. Páant ā niijíchah yuhna, ¿ded pah tiguaā Cristo David juima āt jumji? Jesús queétdih āt niíf wúbh joyóp wut jī.

Páant ā niíf bohénachah, dawá caandíh ít túi wēi joyóp wut jī.

Moisés ā wutatjdih bohénit ī táicat

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Páant niíf péanit, Jesús nin pah queétdih āt jwúb niíf naóh bohénap wut jī: “Moisés ā wutatjdih bohénit ī yéej chājatdih nī túi eneeé. Páant queét ī chājat pah nī chājca bojoó. Queét maátnei yégueh túini chóo duonít, cáacwā ī enepdih ípí táoh jib bejna caá. Bíf dée jíib chājapboó bita queétdih túi wēi jwááh wúbátidih ípí náahna caá. ³⁹ Jwíft judíowā jwí bohéat mūdíh waáwápboó ípí chúudna caá, nihat queétdih ī túi wēi enat pínah niijná. Numah jeémépboobút bejnit, waáwápboó mícíjeh chúudna, ípí wēina caá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, queét éemp wunnit yaádíh múnádih ípí dúuc wáina caá. Páant queét yaáhdih dúuc wáina yuhna, cáacwā ī enepdih Diosdih maatápdih ípí wúbhna caá, queétdih ī wēi enat pínah niijná. Páant ī chājat jíib Dios queétdih búdí ā peéh chājbiipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Éemp wunnih Diosdih mi wūhat

(Lc 21.1-4)

⁴¹ Judíowā ī wūhni dinero á mohat paih pebh Jesús āt chúudup wut jī. Pánih chúudna, cáacwā caan páihdih dinero ī yacachah, āt enep wut jī. Caán dinero Dioíh mūdíh ī á mohochah, ī jíib chājat pínah āt jumup wut jī. Dawá bíf dée bíbohnit caan páihdih búdí dinero ít yacap wut jī. ⁴² Obohjeéhtih, éemp wunnih moh yéejniiboó caan páih pebh juibínit, chéne júduna cobrejīh ī chājnijidih mit yacap wut jī. Caán júduna nump bainí jíib jumni āt jumup wut jī. ⁴³ Caán júdunadih mi yacachah ennit, ā bohénitdih ā pebhna júúwát túutnit, nin pah Jesús queétdih āt niijíp wut jī:

—Yobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nint éemp wunnih moh yéejniiboó bita nihat ī wūhat chah mi wūhup be. ⁴⁴ Bita dawá bíf dée bíbohnit, búdí ī wūhuchah yuhna, queétoó páantjeh búdí ī bíbohna caá. Obohjeéhtih, nint moh yéejniiboó nihat mi jeémát pínahdih mi jíib chājat déejibitdih mi wūh beedánap be, āt niijíp wut jī.

Dioíh mūdíh bita ī yohat pínah

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

13 ¹ Páant niíf péanit, Dioíh mūmánt ī bac bejchah, bífc ā bohéni nin pah āt niijíp wut jī:

—¡Bohéní, ma enee! Nin muú bádí jee dáhnajih í chājni ḡtúini muú nihcan níft? át niijíp wut jī.

²—Táttimah, jwiíft judíowādh eníhcannit jwinít, nin jwí enni bádí muú, nin jee dáhnadihbut, í yoh beedábipna caá. Biíc jee dáh biíh dahjih lajni ā wihcan níft, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

Péeni yeó jáap játih ded pah ā yapat pínah

(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³Táttimah, Jesúswā Olivo jeená púuh laab béjnit, Dioíh muú ā túi jígohopboó ít juibínap wut jī. Caanná juibínit, Jesús yuúpbít ā chúuduchah, Pedro, Santiago, Juan, Andrésjīh ā pebh juibínit, nin pah caandíh ít niijíp wut jī:

⁴—Ma naáwá jwiítdih. ḡDébólih tigaá meém ma niiját pah ā yapbi? ḡPéeni yeó jáap játih ded pah tigaá ā jwíh yapachah, jwí enbi? ít níj úubh joyóp wut jī.

⁵—Yeéb ñi túi chāja chaáh. Bitá í yeeatdih ñi joicá bojoó. ⁶‘Weém Cristo caá’, níj yeenit, dawá í jüóhbipna caá. Páant í yeenachah joinít, Diosdih cádahna, túut nuumnít, páant niijnítboodíh dawá í péebipna caá.

⁷‘Pebhbit jumnit í míc mawatdih, yuúp jumnit í míc mawat doonádihbut ñi joibípna caá. Pánih joiná yuhna, caandíh bádí ñi jenah joicá bojoó. Páant ā yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ā yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ā judh jwuhbipna caá. ⁸Caán láa biíc baácdih moón biíh baácdih moonjīh í míc maobipna caá. Nihat baádboó bádí míc mawat ā jumbipna caá. Dawá pebhboó nuugúp láa, baác méméatbut ā jumbipna caá. Páant ā yapachah yuhna, nin baácdih moón chah yeejép í yapat pínah ā judh jwuhbipna caá.

⁹‘Páant ā yapachah ennit, yeebjéh ñi túi chāja chaáh. Bitá yeebdíh teonit, maátadih í wühuchah, jwiíft judíowā jwí míc wáacat muúboó í pūibipna caá. Páant í chājachah, wíihwā ñi jumát jīb, tútchidih moón maátadih, queét chah maátadihbut bitá yeebdíh í naóh yacbipna caá, í peéh chājat pínah niijná. Páant queét pebh ñuhnit, wíih túini doonádih queétdih ñi naóhbipna caá.

¹⁰Péeni yeó jáap játih túini doonádih nihat baácdih moondíh naóh bohéat caá náahap. ¹¹Yeebdíh peéh chājat túutni pebhna í ub bejehchah, ‘ḡCaandíh ded pah wā naóhbi?’ ñi níj jenah joicá bojoó. Caanná ñi jumuchahjeh, ñi naáwát pínadhíh Túini Espírituboó yeebdíh ā jéihyabipna caá. Páant ā niijátidih joinít, ñi naóh yapanaá. Pánih naóhna, ñi jenah joyátjīh ñi niijcán níft. ¹²Caán láa biíc ā úuddih, biíhboó ā úud jeñédih mao yohat túutna, í wūhbipna caá. Í íip ā wehdih, í wehboó í mánadihbut mao yohat túutna, í wūhbipna caá. ¹³Pánihna, wíihwā ñi jumát jīb nihat yeebdíh í eníhcan níft. Páant yeejép ñi yapna yuhna, weemdíh ñi cádahchah, péeni yeó jáapdih yeebdíh wā túi ubbipna caá.^x

¹⁴‘Bitá í pāpnidih Diosdih weñat muú díftboó jwejnít, cáacwā caánboodíh weñaat túutna, caán muú ā túyatdih í yéjanachah, ñi enbipna caá. Diosdihjeh cáacwā í úubát muú ā jumuchah, caán pāpnidih caánboó jwejcát caá náahap. Dios naáwátidih naóh yapani Danielji, caandíh át naóh daacáp

tají.^y Caán ā daacátjidih ennit, ñi túi beh joyoó. Caanjíh yeejép ī pāpni ā jumuchah ennit, Judea baáčboó jumnit, jeéboó ī jweí púuh laab béje naáh. ¹⁵Caán láa cáacwā tubit yeejép ī yapachah, waícanjeh ī jweí ñáo púuh laab béje naáh. Ded mué chahmant bóo coahboó jumni dei bejnit, áih bíí déedih ubudih waadcánjeh, yoobópdih ā jweí béje naáh. ¹⁶Wápchiboó jumni áih yéguehnadih ubudih ā jwúub bejca bojo naáh.^z ¹⁷Caán láa wudu jumnit yaádh, ī wehdih túuhnitbut ī jweyéchah, queét yaáhdhah chah ā buobipna caá. ¹⁸Nin pah Diosdih ñi níj wúbú: ‘Mah noój láa ā jumuchah, páant yeejép ā yapca bojo naáh’, caandíh ñi níj. ¹⁹Caán yeó jáapnadih cáacwā tubit yeejép ī yapbipna caá. Nin baácdih Dios ā chājat túttimah, cáacwā yeejép ī yapna yuhna, péeni yeó jáapnadih chah yeejép pohba ī yapbipna caá. Páant yeejép ī yapat túttimah, ī jwúub yeejép yapcan níít.^a ²⁰Tubit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ā jweí jwuhbipna caá, ā ñíonitboó ī jéih buujáát pínah níijná. Páant ā chājcah nihna, ded áta buujácan tagaá.

²¹“Caán láa det yeebdíh ‘Ñi enee. Ninjīh caá Cristo ā jumup’, ī níjíchah, ‘Conjīh caá Cristo ā jumup’, bitabut ī níjíchah, ñi joyáh bojoó. ²²Caán láa dawá yeenit ī jumbipna caá. ‘Weém Cristo caá’, níj yeenit, ‘Weém Dios naáwátđih naóh yapani caá’, níj yeenitbut ī jumbipna caá. Cáacwā ī en wúhi bejat pínah níijná, úum náah jumnidih ī chāj júutbipna caá. Páant ī chājatđih ennit, Dios ā ñíonitboó ī yeeatđih joiná, Diosdih cádahnit, queéđđihjeh ī péeat pínahdih ī náahbipna caá. ²³Páant ā yapat pínah játih, yeebdíh wáát naóhna caá, caandíh ñi túi jéihyat pínah níijná. Páant wā naáwátđidih náhninit, yeebdíh yeenitđih joicát túut níijná, ñi túi chāja chaáh”, Jesús át níjíp wut jī.

Nihat cáacwā úud jeñé ā jwúub dei júúwát pínah

(Mt 24.29-35, 42, 44; Lc 21.25-33)

²⁴“Caán láa cáacwā yeejép ī yapat túttimah, yeó, widhbut ā túi yeh iigcán níít.^b ²⁵Pánih túut nuumná, jeá ā méménachah, cúiwā ī yúug jéen bejbipna caá.^c ²⁶Páant ā yapachah, weém nihat cáacwā úud jeñé, mah tólihjih wā dei júóhbipna caá. Búđí wēpatjīh, túi yeh iigní wā jwúub dei júúwáchah, nihat cáacwā weemdíh ī enbipna caá.^d ²⁷Pánih dei júóhna, wíih ángelwáđih nin baáčboó wā wahbipna caá, nihat pehbboó wā ñíonitđih ī ub wáacat pínah níijná.

²⁸“Higuera nah ded pah ā jumatđih ñi jenah joyoó. Caan náh jáap wawá ā jumuchah ennit, jópchi ā júúwátđih ñi jéihna caá. ²⁹Páant ā jumat pah, nihat wā níjátjī ā yapachah enna, wā jwúub dei júúwát pínah bahni ā judhdatđihbut ñi jéihbipna caá. ³⁰Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Caán láa moón ī wunat pínah játih, wā níjátjī pah bíic yoobó ā yapbipna caá. ³¹Nin baác, jeábut ā buúđúchah yuhna, wā naáwátboó ā buúdcán níít. Nihat wā níjátjī pahjeh wā péabipna caá.

³²“Obohjeéhtih, wā jwúub dei júóhni pínah yeó jáap, horadihbut nihat ī jéihcan caá. Cáacwā, ángelwā, weem yúh buca nihat jwí jéihcan caá. Wā íp Diosjeh caá caandíh ā jéihyep.^e

y 13.14 Dn 9.27; 11.31; 12.11 z 13.15-16 Lc 17.31 a 13.19 Dn 12.1; Ap 7.14

b 13.24 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10, 31; 3.15; Ap 6.12 c 13.25 Is 34.14; Jl 2.10; Ap 6.13

d 13.26 Dn 7.13; Ap 1.7 e 13.32 Mt 24.36

³³ “Pánihma, yeebbút caán yeó jáapdih jéihcannit jumna, weemdíh túi páinit jumat túut niijná, jáanit pah Diosdih ní túi uúbú. ³⁴ Ded pah páinit ní jumat pínahdih nin naáwátjīh wā bohébipna caá: Muú mínah yuúp ā jib bej jwuhāt pahjeh tigaá. Ā bejat pínah jātīh, ā pebh moondíh áih muudíh ā túi en dawát túutup be. Biquínadih ā tewatdih ā jwejep be. Jēcdih wapniboodíh ā jwúb jūúwát pínahdih ā túi pánat túutup be.^f ³⁵ Yeebbút ní túi jenah joí pánaá. Muú mínah ā jwúb jūúwúchah, queét ī jéihcat pah, weém ní Maáh wā jwúb dei jūóhni pínah yeó jáapdih yeebbút ní jéihcan caá. Cheyeh, chei tac yoób, mujbai eo láa, baabáchah caá wāta dei juyúp tagaá. ³⁶ Páant wā jwúb dei jūúwát pínahdih jéihcan, wā wutatdih páantjeh ní chājaá. Pánih chājnit, báadhdajeh wā jwúb dei juyúchah, ũonit pah ní jamcan níit. ³⁷ Pánihma, yeebdíh wā niiját pah muntih, nihatdihbut naóhna caá wā chājap: ¡Jáanit pah, túi teo páinit ní jumúú!” Jesús queétdih át niijp wut jī.

Sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit bíicdih Jesúsdihi ī mawíhat

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

14 ¹ Oveja wūúhdih jwī jeémát yeó jáap, Pascua ī niijní,^g chéne yeó jáap jātīh paacánni pandih jwī jeémát yeó jáapna át jumup wut jī. Sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut Jesúsdihi mawíhna, caandíh īt tewat túutíhip wut jī. Cáacwā ī encah, caandíh ī tewat pínah niijná, nin pah īt míc níj wéhenap wut jī:

² —Pascua yeó jáapnadih, dawá cáacwā ī jumuchah, Jesúsdihi jwī tewat túutuchah, nihat tubit īta íj tagaá. Pánih íjnit, jwiítdih īta míc mao tagaá. Pánihma, cáacwā ī encah, jwī tewat túutúp, īt niijp wut jī.

Yad wili chej jumniijīh Jesúsdihi mi puhwat

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Queét Jerusalén tátchiboó ī míc wéheat pónih, Jesús wā Betania tátchiboó bácah moópnihi Simóníh mūuná jeémpna īt chājap wut jī. Páant ī jeémát pónih, bíic yad wili túi chej jumni quiítdih mit ũb waád juibínap wut jī. Caán alabastro jeejīh ī chājni quiít díitna nardo ī niijní chej jumni yíi át jumup wut jī. Caán yíi búdí jīb jumni át jumup wut jī. Pánihma, caán quiít yapatdih dajnit, Jesús wā dáhdih mit puhwup wut jī.^h ⁴ Páant mi puhwuchah ennit, biquína caánboó jumnit īt íjip wut jī. Pánih íjnit, nin pah īt niijp wut jī:

—¿Dépanih tigaá nint chej jumni yíi búdí jīb jumnidih páant mi puoh peét? ⁵ Caandíh mi jīb chāi wūhna, āta túi tagaá. Pánih jīb chājna, bíic jópchi tewat jīb pah bóo mita jīb tewep tagaá. Caán jībdihi moh yééjnitdih mita jéih wūh tagaá, īt niijp wut jī. Páant niijní, queét caántdih īt jūihñup wut jī.

⁶ Páant ī níj jūihñuchah joinít, Jesús queétdih nin pah át níj naáwáp wut jī:

—Páant caántdih ní niijcá bojoó. Weemdíh caánt mi túi chājna caá.

⁷ Moh yééjnitboó níjeéh páantjeh ī jumbipna caá. Débólih ní teo wáaquíhna,

queétdih ñi jéih teo wáacna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh nin baácboó bahnibit wā jum jwuhbipna caá.⁸ Nint mi bíbohat pah bóo weemdíh páant mi chājna caá. Wunniíh bácahjidihi jwípi puhwat pah, weemdíh chej jumni yíjiíh puohna, i yohat pínahdih mi ámohna caá.⁹ Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Nihat baácboó wíih túini doonádih naóhna, nint buu mi chājatjidihibut i naóhbipna caá. Páant i naáwáchah joinít, caántdih dawá i náhnibipna caá, Jesús át niijíp wut jī.

Jesúsdihi eníhcannitdih ā duó wáyat pínahdih Judas ā naáwát

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Caán láa, Judas Iscariote, Jesús doce ā bohénitjeéh bóo, Jesúsdihi eníhcannit sacerdotewā i maátadihi ā duó wáyat pínahdih naáwádih át bejep wut jī. ¹¹ Caandíh joinít, maáta it weñep wut jī. Pánih wēnit,

—Meemdíh dinero jwī wūhbipna caá, queét Judasdihi it niijíp wut jī. Pánihna, Jesúsdihi eníhcannitdih duó wáyat túut niijná, Judas át jenah joi bídip wut jī.

Jesús ā bohénit bícdih ā pée jeémát

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Paacánni pandih jwī jeémát yeó jáapna jwíih waadni yeó jáap, oveja wehdih jwī mawat yeó jáap, Jesús ā bohénit caandíh nin pah it níj uúbh joyóp wut jī:

—¿Ded muúdíh tigaá Pascua jeémát dih jwiít dih ma numah jeémpbi? ¿Dedboo tigaá jeémát jwī chājbi? Jesúsdihi it niijíp wut jī.

¹³ Páant i niijíchah, Jesús chénewā ā bohénitdih wahnit, nin pah át niijíp wut jī:

—Jerusalén tútchina ñi bejeé. Caanná ñi juibínachah, wáam dahjīh mah beoni yeebdíh ā jwááhbipna caá. Caandíh péenit, ded muúdíh ā waadáchah, yeebbát ñi pée waadá. ¹⁴ Waadni, caán muú mínahdih nin pah ñi níj uúbh joyó: ‘ “¿Dedboo tigaá wā bohénit bícdih Pascua jeémát dih wā numah jeémát pínah tólih ā jum?” Bohéni ā niijná be’, ñi niijí muú mínahdih. ¹⁵ Páant ñi niijíchah joinít, nihat jwī náahat jum beední búdí chah bóo tólihdih ā júutbipna caá. Caán tólihboó jwī jeémát pínahdih ñi chājaá, át niijíp wut jī.

¹⁶ Páant ā niijíchah joinít, Jerusalén tútchina it bejep wut jī. Caanná juibínit, nihat Jesús ā niijátji bíic yoobó it jwááap wut jī. Queétdih ā júutni tólihdih waadni, Pascua jeémát pínahdih it chājap wut jī. Nihat chāj péenit, Jesús ā pánapboó it jwúub bejep wut jī. ¹⁷ Tóo náh júúwúchah, Jerusalén tútchina bejnit, Jesús doce ā bohénit bícdih caán chah bóo tólihna waád juibínit, Pascua jeémát dih queétdih át numah jeémép wut jī.

¹⁸ Páant i jeémát pónih, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Weemdíh eníhcannitdih duó wáini pínah ñi cātīh ā jumna caá. Caánboó wājeéh jeémpni caá, át niijíp wut jī.¹

¹⁹ Páant ā niijíchah joinít, búdí náhni dahwanit, nihat biquínajeh nin pah Jesúsdihi it níj uúbh joyóp wut jī:

—¿Weém nihcan níit? it niijíp wut jī.

²⁰ —Biíc ñijeéh jumni, pandih weém biícđih neéh jeémpni caá.^k ²¹ Páant yeejép wā yapat pínahđih jon játih Dios naáwátđih naóh yapani át daacáp tajī. Pánihna, weém, nihat cáacwā úud jeñé, caán ā daacátjī pahjeh yeejép wā yapbipna caá. ¡Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitđih duó wáini yeejép pohba ā yapbipna caá! Caán ā cáac jumcah, chah āta túi tagaá, Jesús queéđih át niijép wut jī.

Páant ā niijčhah joinít, Jesúsđih eníhcannitđih duó wáini pínah át bac bejep wut jī.

²² Á bac bejat túttimah, queét páantjeh ī jeéméchah, Jesús pandih úbnit, “Nin jeémát ma wūhat túina caá, Paá”, Diosđih niij péanit, ā bohénitđih át daj wūhup wut jī.

—¡Dáa, ñi jeémé! Nin pan wíih bácah panihni caá, át niijép wut jī.

²³ Túttimah, jiwá iguíf mac jumni babhbat dahđih úbnit, “Nin babhbat ma wūhatbut túina caá, Paá”, niij péanit, queéđih át wūhup wut jī. Páant ā wūhuchah, queét nihat ít babhbat wut jī. Páant ī babhbachah, queéđih nin pah át jwúub niijép wut jī:

²⁴ —Nin babhbat wíih meép panihni caá. Nin babhbatđih yeebdíh wā wūhat pah, wíih meépđih yohnit, wā wun wūhbipna caá, dawá cáacwā Dios biícđih ī túi jumat pínah niijná.^l ²⁵ Yeebdíh yoobópđih wā naóhna caá. Nin baácboó jum jwuhna, jiwá iguíf macđih wā jwúub babhcan niít. Túttimah, Dios maáh ā jumupboó wā jwúub babhbipna caá, át niijép wut jī.

Pedro ā yeeat pínahđih Jesús ā naáwát

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Pascua jeémátđih jeémp péanit, Diosđih ít wēi ewep wut jī. Pánih eo péa, bac bejnit, Olivo jeená bejni namána ā bohénitđih Jesús át numah bejep wut jī.

²⁷ Pánih bejna, Jesús queéđih nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Yeéb nihat weemdíh ñi cádahbipna caá. Jon játih Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī: ‘ “Ovejawāđih en daonídih wā maobipna caá. Páant wā mawachah, nihat ovejawā ī jweí peét bejbipna nacaá”, Dios ā niijná caá, naóh yapani át niij daacáp tajī.” Pánihna, weemdíh ñi cádahat pínahđih wā jéihna caá. ²⁸ Obohjeéhtih, weemdíh ī mao yohochah yuhna, Dios weemdíh ā jwúub booaat túttimah, Galilea baácna yeebdíh wā waóh bej páibipna caá, át niijép wut jī.”

²⁹ Páant ā niijčhah joinít, Pedro nin pah át niijép wut yuh jī:

—Queét nihat ī cádahachah yuhna, weémboó wā cádahcan niít, át niijép wut jī.

³⁰ —Yoobópđih meemdíh wā naóhna caá. Būu cheijeh mujbai chéne ā ewat pínah játih biíc peihcanni láa ‘¡Caandíh wā jéihcan caá!’ ma niij yeebipna caá, Jesús Pedrodih át niijép wut jī.

³¹ —Majeéh weemdíhbut ī mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wā niijcán niít, Pedro Jesúsđih chah át jwúub niijép wut yuh jī.

Queét nihatbut biíc yoobó ít niijép wut jī.

k 14.20 Sal 41.9 l 14.24 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11 m 14.27 Zac 13.7

n 14.28 Mt 28.16

Getsemaní pácahi jumupboó Jesús ā uúbát

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Tálttimah, Olivo jeená juibínit, Getsemaní ī niijní pácahi jumupna Jesús wā īt juibínap wut jī.

—Diosdih wā uúbát pónih, ninjīh nī chúud páñaá, Jesús ā bohénitdih āt niijp wut jī.

³³ Páant niij péanit, yuúpbít bejnit, Pedro, Santiago, Juandihbut Jesús āt numah bejep wut jī. Pánih bejnit, cáacwādhī ā wun wūhat pínahdih búdi jenah joinít, āt jígah jwíhip wut jī.

³⁴ —Túbit jígahnit, wunni pah caá wā jumup. Pánihna, yeebbút ūocanjeh, ninjīh nī uúbh páñaá, queétdih āt niijp wut jī.

³⁵ Páant niij péanit, chibít yuúpbít bej, baácboó páah yoh nājnit, ³⁶ “Paá, meém nihadīh jéih beedáni caá. Pánih jumna, ¡Weemdhī ma wunat tútca bojoó! Obohjeéhtih, weém wā wunhchah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wā wun wūhbiḡna caá”, Jesús Diosdih āt niijp wut jī.

³⁷ Páant niij uúbh péanit, bíc peihcannit ā bohénit ī páñapboó Jesús āt jwúub bejep wut jī. Páant ā jwúub juibí enechah, ūona īt chājap wut jī.

—¿Ma ūo níit, Simón? ¿Bíc horabítjeh ūocanjeh, ma noón páicannit beé?

³⁸ Túi jáanit, yeebdīh Diosdih uúbát caá náahap, yéej chājat jenah joyátdih yap yohat túut niijná. Túi chājīhna yuhna, jáacan, uúbhcan, páant nī jéih bujácán níit, Jesús āt niijp wut jī.

³⁹ Páant queétdih niij péa, jwúub bejnit, ā jwíh uúbátji pahjeh muntih bíc yoobó āt jwúub uúbúp wut jī. ⁴⁰ Pánih uúbh péa, bíc peihcannit páinit pebhboó ā jwúub juibínachah, jwúub ūona īt chājap wut jī. Túbit quíib chei jumchah, īt jwúub ūwup wut jī. Jesús queétdih ā wacuchah, tícna, caandīh īt jéih jepahcap wut jī. Tálttimah, jwúub uúbúdh bejniji, páinit pebhboó Jesús āt jwúub juibínap wut jī. ⁴¹ Bíc peihcanni láa uúbhnit, páinit pebhboó āt jwúub juibínap wut jī.

—¿Yeeb páantjeh ūonit, choó níit nī chājap? ¡Páant bóojeh tigaá! Butéh yéejnit weemdhī tewedih juiná caá ī chājap. ⁴² Nī jáa bojoó. Chóbe. Weemdhī eníhcannitdih duó wáini ā juiná caá, Jesús queétdih āt niijp wut jī.

Jesúsdiḡ eníhcannit caandīh ī tewat

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Páant Jesús ā niijchahjeh, ā bohéniji Judas āt juibínap wut jī. Judasjeeḡ dawá īt juibínap wut jī. Íibat naaná, máa quiítnadiḡbut īt bíbohōp wut jī. Sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, jwiít judíowādhī waóhñitbut queétdih īt wahap wut jī, Jesúsdiḡ teonit, ī pebhna ī ūb bejat pínah niijná.

⁴⁴ Jesús pebh ī bejat pínah játih, Judas ájeéh bejnit pínahdih nin pah átát niij jéihya naáwáp wut jī: “Páo tíibdiḡ nomnit, wā uúbhndih nī teweép. Teonit, nī cātīh nī ūb bejeé, ā jweicát pínah niijná”, āt niijp wut jī.

⁴⁵ Pánihna, Jesús wā pebhna juibínit, Judas Jesús pebh āt juibínap wut jī.

—¿Ma jum, Bohení? niij uúbhñit, Jesúsíh páo tíibdiḡ āt nomop wut jī.

⁴⁶ Páant Judas ā uúbúchah ennit, Jesúsdiḡ tewedih jūóhñit caandīh īt tewep wut jī.

⁴⁷Obohjeéhtih, pehbbit ñuhni Jesús ā bohéniboó fibat naadfh jwáat wái ubnit, sacerdotewā ī maáhdih teo wūhniíh moli chóodih āt dúuc bóod yohop wut jī. ⁴⁸Caandíh tewedih juibínitdih nin pah Jesús āt niijíp wut jī:

—¿Nuumnídh tewat pah fibat naaná, máa quiítnadihbut ubnit, weemdíh tewedih ñi jüóhniit beé? ⁴⁹Yeó jáap jumát pah Dioíh muúboó ñijeéh wā jumuchah yuhna, weemdíh ñi teocap be.^o Obohjeéhtih, Dios naáwátídh naóh yapani ā daacátjī pahjeh buu weemdíh ā yapa naáh, āt niijíp wut jī.

Pániha, Jesúsdihi teonit, it ub bejep wut jī. ⁵⁰Páant ī teo bejehchah enna, niha ā bohénit caandíh it éemp jwei béjep wut jī.

⁵¹Obohjeéhtih, weémboó jáap behni, ñoniji wíih ñajapdih bóo chóojíhjih míc bainit, Jesúswā ī bejat túttimah wā ñuún péenap jī. Páant wā ñuún péenachah ennit, Jesúsdihi teonitboó weemdíhbut ī tewep yuh jī.

⁵²Obohjeéhtih, páant ī tewechah yuhna, caán chóodih cádah yoh bojnit, yégueh wihcannijeh wā ñáo jwei béjep jī.

Judíowā ī maáta Jesúsdihi ī uúbh joyát

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵³Pánih Jesúsdihi ub bejnit, sacerdotewā ī maáíh muuná it ub waad béjep wut jī. Áih muúboó jumni míc wáacat tólihboó caanjéh, bita sacerdotewā ī maáta, jwiít judíowádih waóhniit, Moisés ā wutatjidihi bohénitbut juibínit, Jesúsdihi naóh yacat túut niijná, queét niha it míc wáacap wut jī.

⁵⁴Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdihi yuúpjeh āt ñuún péenap wut jī. Pánih ñuún péenit, sacerdotewā ī maáíh muú wáihyat júduboojéh āt waád juibínap wut jī. Pánih waád juibínit, Pedro tuu cúut jwéejdih, muudíh wapnit bícdih, āt mée cháudup wut jī.

⁵⁵Sacerdotewā ī maáta, niha bita maáta bícdih wáac juibínit, “Jesús yeejép chájna beé”, niijnítdih bidna it chájpah wut jī. Jesúsdihi peéh mawíhna, chénewā bífc yoobó naóhniitdih bidna ítih chájpah wut yuh jī. Obohjeéhtih, it bid juicáp wut jī. ⁵⁶Dawá nih yáanit, mácah míc it naáwáp wut jī. ⁵⁷Biquína ñah ñuhniit, nin pah it níj yee naáwáp wut jī:

⁵⁸—Nin pah ā niijíchah, jwí joyóp be: ‘Nin Dioíh muú cáacwā ī chájniidih wā yéeja beedábipna caá. Bífc peihcanni yeó jáap túttimah jáap muú, cáacwā ī chájca naáh muudíh wā chájbipna caá’, ā niijíp be, it niijíp wut jī.^p

⁵⁹Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, mácah míc it niijíp wut jī.

⁶⁰Sacerdotewā ī maáh cáacwā cātíh ñah ñuhniit, —¿Dépanih tigaá queétdih ma jéhi jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéej cháj, meemdíh páant ī níj naóh yacachah? Jesúsdihi āt niijíp wut jī.

⁶¹Obohjeéhtih, Jesúsboó āt jepah jwuhcap wut jī. Páant ā jepahcatdih enna, sacerdotewā ī maáh

—¿Meém Dios ā wahni níft? ¿Dios, jwí wéini, ā wūúh níft? Jesúsdihi āt jwúub niijíp wut jī.

⁶²—Páant ma niiját yoobópdih tigaá. Weém niha cáacwā úud jeñé Chah Wépni ā jéhiyepmant bóo buwámant cháudnit, wā wutachah, ñi enbipna caá. Mah tólihnajih wā jwúub dei jüúwúchahbut ñi enbipna caá,^q Jesús āt níj jepahap wut jī.

⁶³ Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā ī maáh búdí át ijíp wut jī. Ā íjat júutna, áih jih bóo yégueh chóodih át yeo wáyap wut jī. Pánih yeo wáinit,

—¿Dépanih tigaá bita naóhniit pínah jwíta bid? ⁶⁴ ‘**Weém caá Dios wúúh**’, Jesúskeh ā niijíchah, yeéb nihat ñi joiná be. ¿Yeéboó ded pah tigaá caandíh ñi níj jenah joí? ájeéh jumnitdih át niijíp wut jī.

—Caandíh peéh mao yohat caá náahap, queét nihat ít niijíp wut jī.’

⁶⁵ Páant niijnít, biquína Jesúsdihi ít coí jáha jwíhip wut jī. Coí jáhanit, quíib nem chéoo póocnit,

—Dios wúúh jumna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdíh mao? ít níj deoh naáwáp wut jī.

Táttimah, Dioíh mūdíh wapnit soldadowādih ī wūhuchah, queébtut Jesúsdihi ít puñup wut jī.

Pedro ā yeeat

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-29)

⁶⁶ Páant ī chājat pónih, wáihyat júdu díitna Pedro ā mée chúuduchah, sacerdotewā ī maáhdih teo wūhnihi mit juibínap wut jī. ⁶⁷ Juibínit, Pedro tūu cúutdih ā mée chúuduchah ennit,

—¿Meembút Jesús Nazaret tútchimant bóojeéh péeni nihcan níit? mit níj uúbh joyóp wut jī.

⁶⁸ —Íjeéh péeni nihcan caá. Caán ma niijní Jesúsdihi wā jéihcan caá. ¿Ded pah níj tígaá ma chāj? Pedro át níj yee jepahap wut jī.

Páant niijnítjeh, tūu cúut jwéejdih chúudnihi bejnit, jécna át jwei bėj űuhup wut jī. ⁶⁹ Páant caánboó ā űuhuchah, teo wūhnihi Pedrodih mit jwúub enep wut jī. Pánihi ennit, mi pebh en űuhnitihi nin pah mit jwúub niijíp wut jī:

—Nin newé Jesúsjeéh péeni caá, mit niijíp wut jī.

⁷⁰ —Nihcan caá. Weém ájeéh péeni nihcan caá, Pedro át jwúub níj yeenap wut jī.

Táttimah, bita caanjíh en űuhnitihi jwuh

—Ájeéh péeni caá meém. Caandíh péenit Galilea baácdih moón míicjeh caá. Meembút Galilea baácdih bóo ma jumna caá. Pániha, meembút ájeéh péeni nacaá, Pedrodih ít niijíp wut jī.

⁷¹ —Weém yeeni nihcan caá. Túi yoobópdihi yeebdíh wā naóhna caá. ¡Ñi niijní newédih wā jéihcan caá! ¡Páant yoobópdihi wā naóhcah, Dios weemdíh ā peéh chāja naáh! Pedro át jwúub níj yeenap wut jī.

⁷² Páant ā niijátjeéhjeh, mujbai át jwúub ewep wut jī. Páant ā jwúub ewechah joinít, “**Mujbai chéneji ā ewat pínah játihi ‘Caandíh wā jéihcan caá’, meém bíic peihcanni láa ma niijb́pna caá**”, Jesús ā niijátjidihi Pedro át náhninap wut jī. Pánihi náhninit, Pedro búdí át juúup wut jī.

Maáh Pilato Jesúsdihi ā uúbh joyát

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

15 ¹ Baáb jéenechah, sacerdotewā ī maáta, jwiít judíowā jwí maáta, Moisés ā wutatjidihi bohénit, bita maátabut ít míic wáac juibínap wut jī. Pánihi míic wáac juibínit, Jesúsdihi ded pah ī chājat pínahdih ít míic

wéhenap wut jī. Pániḥ míc wéhe péanit, Jesúsdih ít chéwat tútutap wut jī. Í chéw péaat túttimah, maáh Pilato pebhboó ít ub bejat tútutap wut jī. Pilato, Roma baácđih bóo, Judea baácđih moondíḥ wutni át jumap wut jī. ²Páant ít ub juibínachah ennit, Pilato Jesúsdih nin pah át níj úbh joyóp wut jī:

—¿Meém yoobópđih judíowā ít maáh níť? át níjíp wut jī.

—**Ma níját pah tigaá**, Jesús át níj jepahap wut jī.

³Pániḥna, sacerdotewā ít maáta Pilatodih yeenit, Jesúsdih yeejép ít naóh yacap wut jī.

⁴Páant ít naóh yacachah joinít, nin pah Pilato Jesúsdih át níjíp wut jī:

—¿Páant meemđih ít naóh yacachah joiná yuhna, ma jéih jepahcan níť? át níjíp wut jī.

⁵Obohjeéhtih, Jesús át jwúb jepahcap wut jī. Páant ā jepahcatđih ennit, Pilato búdí át wúhi bejep wut jī.

Jesúsdih ít mao yohat tútat

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶⁻⁷Caán láa, Romanowā queét judíowāđih ít maáh jumatđih íjnit, biquína judíowā Romanowāđih ít míc mawap wut jī. Pániḥ míc maona, cáacwāđih ít mao yohop wut jī. Páant ít mawachah, ít teonítji nemat muúboó dawá ít jumap wut jī. Barrabás wút jumribut íjeéh nemat muúboó át jumap wut jī. Pascua jumap pah Pilato bíć cáac nemat muúboó jumni, cáacwā ít bacaat tútutndih āpí bacanap wut jī. ⁸Pániḥna, cáacwā Pilato pebh juibínit, bíć nemndih ā bacaat pínahđih ít úbhup wut jī.

⁹Páant ít úbúchah joinít, Pilato queéđih nin pah át níj úbh joyóp wut jī:

—¿Yeéb judíowā ñi maáđih wā baca wúh jííḥ? ¿Caandíḥ níť ñi náahap? át níjíp wut jī.

¹⁰Dawá cáacwā Jesúsdih ít weñechah, sacerdotewā ít maátaboó caandíḥ tubit íjina, ít mawat tútutap wut jī. Pániḥna, queét Jesúsdih ít íjatđih jéihnit, cáacwā ít weñatđihbut jéihnit, Pilato queéđih páant át úbh joyóp wut jī. ¹¹Obohjeéhtih, cáacwā Jesúsdih ít náahachah yuhna, sacerdotewā ít maátaboó queéđih jac wutnit, Barrabásboodíḥ ā bacaat pínahđih ít jepahat tútutap wut jī.

Páant ít jac wutuchah joinítji,

—¿Barrabásđih caá jwí náahap! ¿Caandíḥ jwiítđih ma baca wúhuú! Pilatodih cáacwā ít níj jepahap wut jī.

¹²—¿Yeéb judíowā ‘jwí maáḥ’, ñi níjnídih dedé tigaá wā chājbi? Pilato át níjíp wut jī.

¹³—¿Caandíḥ cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat tútutú! ít níj ñaacáp wut jī.

¹⁴—¿Dépanihna? ¿Dedé tigaá ā yéejatji, páant ñi níjíchah? Pilato át níj úbh joyóp wut jī.

Obohjeéhtih, queét chah ít jwúb níj ñaacáp wut jī.

—¿Caandíḥ cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat tútutú! ít níjíp wut jī.

¹⁵Pániḥna, cáacwā caandíḥ ít íjcat pínah níjina, Pilato Barrabásđih queéđih át baca wúhup wut jī. Pániḥ bacanit, soldadowāđih momo jiwi chóo coóh jumni tōpnajíḥ Jesúsbodíḥ át puñat tútutap wut jī. Pániḥ puñat tútutnit, Pilato caandíḥ át ub bejat tútutap wut jī, cruzboó péoh dodhñit, ít mao yohat pínah níjina.

¹⁶ Páant ā ub bejat túutuchah joinít, Pilatoíh muú diítna Jesúsdih it ub waad béjep wut jī. Pánih ub waad béjnit, caanjíh wapnit soldadowā it míc wáacap wut jī. ¹⁷ Pánih míc wáacnit, Jesúh yégueh jih bóo chóodih too dugnit, maáh ā duwát pah jígohni duuni chóodih caandíh it yacap wut jī. Maáh ā duwát júdu pah chājnit, óot pihdih péeb wao péanit, Jesúh wao dáhdih it yacap wut jī. ¹⁸ Maáhdih ipí chājat pah Jesúsdih nin pah it níj deoh naáwáp wut jī:

—¡Ma túi jumú! ¡Meém caá judíowā ī maáh! it níj deoh naáwáp wut jī. ¹⁹ Pánih deoh naóhnit, máa doóbhíh áih wao dáhdih maonit, it cói jáhanap wut jī. Pánih mao cói jáhanit, maáhdih weñat pah Jesús pebh it bódicha caj yoh ñajap wut jī. ²⁰ Páant níj deoh naóh péanit, duuni chóodih too dugnit, áih yégueh chóodihjeh it jwúub yacap wut jī. Pánih yacnit, it ub bac bejep wut jī, cruzboó péoh dodhnit, ī mao yohat túut niijná. Pánih ub bejna, áih cruzdih bewat túutnit, ī mao yohat pínah jeéboó caandíh it ub bejep wut jī.

Jesúsdih cruzboó péoh dodhnit, ī mawat

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Ī mao yohat pínah jeéboó bejnit, Simón, Cirene baácdih bóodih it jwááap wut jī. Simón Jerusalén tútchiboó juibína āt chājav wut jī. Caán Simón ā wehboó jwíjeéh jumnit Alejandro, Rufojīh ī jumna caá.² Pánihna, queét ī íip Simóndih jwááhnit, soldadowā caandíh Jesúh cruzdih it bewat túutup wut jī.

²² Pánih bejnit, Gólgota wūt jumupna it juibínap wut jī. “Gólgota” niijná, “Wao lídíp jeé”, niijná it chājav wut jī. ²³ Pánih caanná juibínit, mirra wūt jumni macjīh widnit, ī ub bejni jiwá iguúh macdih Jesúsdih it tóihyop wut yuh jī. Obohjeéhtih, caan mácdih Jesús āt babhcap wut jī. ²⁴ Túttimah, cruzboó Jesúsdih it péoh dodhdop wut jī. Pánih péoh dodh péanit, áih yégueh chóojidih “¿Defh tigaa ā jumbi?” míc niijnít, tíhwat júdunabítjīh soldadowā it yoh tíhwap wut jī.³

²⁵ Cheibitjeh nueve yeó ā jumuchah, Jesúsdih cruzboó it péoh dodhdop wut jī. ²⁶ Ā yéejatdih naóhna, cruzboó áih wao cháh, nin pah it níj daác báudhdup wut jī. “JUDÍOWÁ Ī MAÁH”, caán naadíh it níj daacáp wut jī. ²⁷ Chénewā nuumnítidibut bíh cruznadih Jesús pebh it péoh dodhdop wut jī. Bícdih ā jéihyepmant bóo buwámant, bíhdih ā wáyámant bóo buwámant péoh dodhnit, queét tac yoób Jesúsdih it péoh dodhdop wut jī. ²⁸ Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani ā daacátji bíc yoobó Jesús āt yapap wut jī: “‘Wutatdih yap yohnitjeéh jumni caá’, cáacwā caandíh ī níj jenah joibípná caá”, āt níj daacáp taji.”

²⁹ Cruz pebh en yap bejnit Jesúsdih nin pah yeejép it níj deoh naáwáp wut jī:⁴

—¡Eneéh buca! ¿Dioíh muudíh yohnit, bíc peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán muudíh jwúub chājni pínah níit?” ³⁰ Pánihni jumna, ¡caán ī péoh dodhdopmant meemjéh ma dei jūúwú! it niijp wut jī.

³¹ Páant ī niiját pah sacerdotewā ī maáta, Dios ā wutatdih bohénitbut bíc yoobó caandíh nin pah it níj deoh naáwáp wut jī:

—Caán bitadilh tui teo wáacni jumna yuhna, caanjéh ã jéih m'ic teo wáaccan caá. ³² 'Judíowā ī maáh caá', niijná, cruzmant ã dei jüúwúchah enna, caandíh jwí jepahbipna caá, it niijíp wut jī.

Ājeéh ī péoh dodhnitbut yeejép it niijíp wut jī.

Jesús ã wunat

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Jesús cruzboó ī péoh dodhni ã ñuhuchah, yeó jáap tac yoób ã dupúáh bejep jī. Nihat baácboó dupú bejnit, bíic peihcanni horas túttimah, ã jwúub baáb jwúub bejep jī, páant muntih. ³⁴ Páant ã jwúub baabát pínah játihbit, Jesús nin pah át níj wép ñaacáp wut jī: “**Eloí, Eloí, ¿lemá sabactani?**” niijná, “¿Wíih Dios, wíih Dios, dépanih tigaá weemdíh ma éemp bej?” Jesús át níj ñaacáp wut jī.^x

³⁵ Páant ã niijíchah joinít, biquína caanjíh ñuhnit,

—Dios naáwátidih naóh yapani Elíasjidih bidna caá ã chājap, it m'ic niijíp wut yuh jī.

³⁶ Bíic ĩjeéh jumniboó ñáo ñah bejnit, páab chuí déedih ubnit, bijni jiwá iguíf macdih báah, máa doóbh yapatdih chéó búudh, júut ñahanit, Jesúsdi h át wái nomat túutup wut yuh jī.^y Páni h wái nomat túutnit, caanjéh nin pah át m'ic niijíp wut jī:

—Ā jumú naáh! Elíasji nindih teo wáacadih ã jüúwúchah, jwí en jwuh jīh, át niijíp wut jī.

³⁷ Páant ã niiját túttimah, tubit ñaacnit, Jesús át wunah bejep wut jī. ³⁸ Páant ã wunuchahjeh, Dioíh muú díitboó ī jäh yaíhni búdí wúupni chóo yeo dei bejnit, chéne chóo pah át chāwáp wut jī.^z ³⁹ Caán ã wunuchah ennit, Jesús pebh ñuhni soldadowā ī maáh nin pah át niijíp wut jī:

—Yoobópdih nin Dios wúúh ta tigaá”, át niijíp wut jī.

⁴⁰ Chibít yuúpbít biquína yaádh Jesúsdi h it en ñuhup wut jī. Queét yaádhjeéh Mágdala tútchidih bóli María mit jumup wut jī. Bíih wili Maríabut mit jumup wut jī. Caánt José, ã éud Santiago ī ín mit jumup wut jī. Bíih wili Salomébut mit jumup wut jī. ⁴¹ Jesús Galilea baácboó ã jum jwuhuchah, queét yaádh caandíh teo wáacnit it jumup wut jī. Páni hna, Jerusalén tútchina Jesús ã bejchah, queét yaádh dawá bita yaádhbut ājeéh it péenap wut jī.^a

Jesúh báhahjidih ī yohat

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Jwí chooát yeó jáap játih bóo, jwí chooát pínahdih jwí ámohni yeó jáapdih, Jesús át wunup wut jī. Caan chéyeh tōo ñáh jüúwát pínah játih, José, Arimatea tútchidih bóo, Jesúh báhahjidih Pilatodih uúbúdi h át bejep wut jī. Caán José jwiít judíowā jwí maátajeéh ã jumuchah, caandíh bita maáta ípí tui joyóp wut jī. Dios ã maáh jumat pínahdih tui páini át jumup wut jī. Caán úumcanjeh, Pilatodih Jesúh báhahjidih uúbúdi h át bejep wut jī, jwí chooát yeó jáap ã waadáchah, áih báhahji páantjeh cruzboó ã ñuhcat pínah niijná. ⁴⁴ Jesús játih ã wunat doonádih joinít, Pilato át joí wúhi bejep

wut jī. Pániḥ joí wáhi bejnit, soldadowā ī maáhdih át bid bojop wut jī. Ā pebh ā juibínachah, nin pah caandíh át niíf uúbh joyóp wut jī:

—¿Jesús wáát wunah bejnit beé? át niijíp wut jī.

—Wáát wunah bejna beé, soldadowā ī maáh át niíf jepahap wut jī.

⁴⁵ Páant ā niíf jepahachah joinít, Pilato áih soldadowādh Jesúsíh bácahjidiḥ ub deyanit, Josédih át wūhat tútup wut jī. ⁴⁶ Páant ā niiját joinít, túi baabní yégueh chóodih jíib chāj, cruzna jumupboó jwáub bejnit, Josédih Jesúsíh bácahjidiḥ ī ub deya wūhachah, át ubup wut jī. Pániḥ ubnit, caán yéguehjīh pin péanit, jeedíh ī baadníji íitboó caandíh át yohop wut jī. Yohnit, búdí jeé júdudih too pūtú bejnit, caán íitdih át nemep wut jī. ⁴⁷ Páant ā yohochah, Mágdala tútchimant bóli María, bíih wili Maríabut it enep wut jī. Caánt María bíih José íin mit jumup wut jī.

Jesús ā boo pud jūúwát

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

16 ¹ Jwiít judíowā jwī chooát yeó jáap ā yapachah, too náh jūúwúchah, bíic peihcannit yaádh chej jumnidih jíib chājadiḥ it bejep wut jī, Jesúsíh bácahjidiḥ ī náñat pínah niijná. Mágdala tútchimant bóli María, bíih wili María Santiago íin, Saloméjīh, queét bíic peihcannit yaádh jíib chājadiḥ it bejep wut jī. ² Túttimah bóo yeó jáap baáb jeénechah, chej jumnidih ubnit, queét yaádh Jesúsíh bácahdih yohopji jeé íitboó it bejep wut jī.

³ —¿Déhe tiguaá jwiítidih jeé júdudih ī pūtú yoh wūhbi? queétjeh it niíf míc wéhe bejep wut jī.

⁴ Pániḥ juibína, José ā nemniji jeé júdu caán íit jwéejdih ā űuhuchah it enep wut jī. Caán búdí júdu ā jumuchah, cáacwā ī too pūtú dodhdad pah át lajap wut jī. ⁵ Pániḥna, caán íitdih waád juibínit, jáap behni pah jígohni ángeldih it enep wut jī. Caán ángel túi baabní yégueh chóo duonít, ī jéihyepmant bóo buwámant át chúudup wut jī. Caandíh enniti, búdí it úumup wut jī.

⁶ Páant ī úumuchah enniti, caán ángel queét yaáhdhidiḥ nin pah át niijíp wut jī:

—¡Ñi úumca bojoó! ¿Yeéb Jesús, Nazaret tútchidiḥ bóo cruzboó űuhniti, wunnijidiḥ bid níit ñi chājap? Obohjeéhtiḥ, ninjīh ā wihcan caá. Jáantjeh ā boo pud jūúwúp be. Caandíh ī cáagatjidiḥ ñi eneé. ⁷ Úumcanjeh, ā bohénitdih naáwádiḥ ñi bejeé. Pedrodihbut ñi túi naáwá chaáh. ‘Jáantjeh ā naáwátji bíic yoobó Jesús yeebdíh Galilea baácna ā waóh bej páina caá. Caánboó caandíh ñi jwááhbipna caá’, ā bohénitdih ñi niijí, ángel át niijíp wut jī.^b

⁸ Páant ā niijichah joinít, bac bejnit, yohopji jeé íitmant it náo jwáub bejep wut jī. Náa jwáub bejnit, úumna, méméniti, bitadiḥ it naóhcap wut jī.

Mágdala tútchidiḥ bóli Maríadiḥ Jesús ā jígohat

(Jn 20.11-18)

⁹ Chooát yeó jáap túttimah, Jesús boo pud jūóhniji Mágdala tútchidiḥ bóli Maríadiḥ át jwíih jígohop wut jī. Caánt siete nemépwa jumnihjidiḥ Jesús ā boonih mit jumup wut jī. ¹⁰ Jesús ā bohénitji caandíh ī junúchah, Maríaboó caandíh mi enatjidiḥ queétdih naáwádiḥ mit juibínap wut jī. ¹¹ “Cristo át

jwáub boo pud jüöh tabeé. Caandíh weém wā enna be”, queétdih mitih niijíp wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant mi niijíchah yuhna, it joyáh bojop wut jī.

Chénewā Jesúsjeéh péenitdih ā jígohat

(Lc 24.13-35)

¹²Táttimah, chénewā Jesúswājeéh jibnitji muú wihcapboó ī jib bejechah, Jesús queétdih āt jígohop wut yuh jī. Obohjeéhtih, mácah ā jígohochah, jwíh beh encan yuhna, táttimah, caandíh it beh enep wut jī. ¹³Pánih beh ennitji jwáub bejnit, ī chéenwādhīh Jesúsdih ī enatjidih it naáwáp wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant ī naáwáchah yuhna, queétdihbut it joyáh bojop wut jī.

Áih túini doonádih ā bohénitjidih Jesús ā naáwát túutat

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴Táttimah, once ā bohénitji ī jeéméchah, queétdih Jesús āt jígohop wut jī. Caán ā naáwátjidih túi jenah joicán, jwáub booni bitadih ā jígohatdih ī naáwáchah yuhna, ī joyáh bojatji jīb queétdih āt jūihñup wut jī. ¹⁵Pánih jūih péanit, queétdih nin pah āt niijíp wut jī: “Nihat baácboó wíih túini doonádih nihat cáacwādhīh naáwádih nī bejeé.” ¹⁶Weemdíh jepahnit, daabáát túutnit, iiguípna ī bejat déejidih Dios ī yéejatdih ā yoh wūhbiipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitdih Dios ā peéh chājachah, iiguípna ī bejbipna caá. ¹⁷Det weemdíh jepahnitboó wā wēpatjīh nin pah ī chājbiipna caá: Nemépwā cáacwāíh bácahmant jumnitdih ī bacat túutbiipna caá. Mácah wéheatjīh ī wéhebiipna caá. ¹⁸Maidih ī tewechah, ī chāacáchah yuhna, dedé ebépdih ī babhbachah yuhna, queétdih ā chūúhcan níft. Wunnitdih ī teo jáha uúbáchah, ī túi boobipna caá”, āt niijíp wut jī.

Jesús jeáboó ā púuh laab béjat

(Lc 24.50-53)

¹⁹Páant niij naóh péanit, jwī Maáh Jesús jeáboó āt púuh laab béjep wut jī. Pánih púuh laáb juibínit, maáh waadná, Dios ā jéihyepmant bóo buwámant āt chúudup wut jī. ²⁰Pánihna, Dios cáacwādhīh ā túi ubat pínah doonádih Jesús ā bohénitji nihat pebhboó naáwádih it bejep wut jī. Pánih naóhnit, jwī Maáh queétdih ā teo wáacachah, ā wēpatjīh cáacwā ī jéih chājca naáhdih it chāj júutup wut jī. Páant ī chāj júutuchah, ā naáwátidih joinítboó, “ī naáwát yoobópdih caá ā jumup”, niijnít, Diosdih it túi jepahap wut jī.

Páant bóojeh tigaá weém Marcos wā daacát.

SAN LUCAS

Lucas ā daacátjidihi jwī tūi beh joyát pínah naáwát

¿**Déhe tiguaá daácniji?** Lucas judío nihcanni jumna, griego wéheatjīh át daacáp wut jī. Caán nin núodih daácnit, Hechosdihbut át daacáp wut jī. Pablojeéh jib bejniji, (Hch 16.10-17; 20.5-15; 21.1-18; 27.1-28.16) cohní cáac át jumup wut jī. (Col 4.14)

¿**Déhedihi át daácji?** Lucas ā chéen, Teófilo, wūt jumnidih át daac wahap tajī. Dawá jéihniti “Teófilo Romano tútchidih bóo, maátajeéh jumni, búdí dinero bíbohni Lucasdih át daacát tútjiti taga”, ī niíf jenah joiná caá. Oboghéetih, Teófilodih daac wahna yuhna, nihat Jesúhwādhbut át daacáp wut jī.

¿**Dedmant, débólihi cah, át daácji?** Chah dawá jéihniti “Roma tútchiboó jumna, nin núodih át daacáp wut jī”, ī niíf jenah joiná caá. Biquína jéihniti “Jópchi 59–63 (Jesucristo ā wunat túttimah 26–30 jópchi túttimah) át daacáp wut jī”, ī niíf jenah joiná caá. Bitá jéihnitoó “Jópchi 70–80 (Jesús ā wunat túttimah 37–47 jópchi túttimah) át daacáp wut jī”, ī niíf jenah joiná caá.

¿**Dedé pínah tiguaá át daácji?** Jesúsdih dawá ennitjidihi uúbh joinít, ī naáwátidih ā tūi bohéat túttimah, Lucas nin núodih át daacáp wut jī. Pánih tūi daácna, Jesúhwādh át teo wáaquhip wut jī, caandíh tūi jenah joinít, Jesúsdih náahcannitdih yoobópdihi áih doonádih ī naáwát pínah niijná. Judíowā nihcannitbut Jesúsdih jepahna, queétbut Diofhwā ī jumatdih Jesús ā bohéatjidihi Lucas cáacwādh át jéihyaáhip wut jī. Lucas ded pah yaádhdihi, moh yéejnitdihbut Jesús ā teo wáacatjidihi chah át daacáp wut jī.

San Lucas ded pah ā jumat:

1. Lucas Teófilodih ā naóh jwífihi (1.1-4)
2. Juan Daabáni, Jesucristobut ī cáac jumatji (1.5–2.52)
3. Jesús ā teo jwífihi pínah játih, ded pah ā yapatji (3.1–4.13)
4. Jesús Galilea baácboó jumnit, ded pah ā chājatji (4.14–9.50)
5. Jesús Jerusalén tútchina behniti, ded pah ā chājatji (9.51–19.27)
6. Jesús Jerusalén tútchiboó jumnit, ded pah ā chājatji (19.28–21.38)
7. Jesús ā wunat, ā boo pud jūúwát (22.1–24.53)

Ā daac jwífihi

1 ¹Wā dée Teófilo, weém Lucas meemdíh bainí wā naóh daácipna caá. Jwī cātíh Jesús ā chājatjidihi dawá cáacwā it daac jwíhip tajī. ²Jesús ā cáac jumni yeó jáapdihi púú ā péani yeó jáapna ájeéh jumnitji, ded pah ā chājatdih ennitji, ā naáwátidihbut joinítji, jwíftidih ī bohénap jī. ³Páant ī bohéatdih joiníji weembút buu wā jéihyep buca. Pánih jéihniti, “Nin pah Teófilodih wā daac wūhachah, ā túibipna caá”, wā niíf jenah joyóp be.” ⁴Páant niíf jenah joinít, meemdíh wā daac wahna caá, ma joiníji doonádih tūi yoobópdihi ma jéihyat pínah niijná.

Juan Daabáni ā cáac jumát pínahdih ángel ā naáwát

⁵ Jesucristo ā cáac jumát pínah játih, Herodes Judea baácdih moón ī maáh jum láa, Zacarías wūt jumni sacerdote āt jumup wut jī. Caán Abías wūt jumni sacerdotewā poómpdih bóo wut jī. Yad Elisabetbut Aarón juima mit jumup wut jī.^b ⁶ Queét chénewā Dios ā enechah, nihāt ā wutatjidih túi jepahnit īt jumup wut jī. ⁷ Obohjeéhtih, Elisabet weh wihcannih wut jī. Pánihna, queét chénat pah behnitjeh jumna, weh wihcannitjeh máahna īt chājap wut jī.

⁸ Biíc semana Zacarías jumni sacerdotewā poómp Dioih muúdhī nahwat en daonít pínah īt túut nuumúp wut jī. ⁹ Biíc yeó jāapdih sacerdotewā īpí chājat pah, Zacaríasdih īt níwip wut jī, Dioih muúdhī waadnít, chej jumnidih ā cáwat pínah niijná. ¹⁰ Chej jumnidih ī cáwat horadih waad bējnit, ā cáwachah, táahmant bóo tólihdih dawá cáacwā Diosdih uúbh páina īt chājap wut jī. ¹¹ Zacarías chej jumnidih ā cáwachahjeh, Dios ā wahnī ángel āt jígohop wut jī. Chej jumni cáwat dah jéihyepmant bóo buwámant āt nūhup wut jī. ¹² Pánihna, Zacarías caandih en wáhi bejnit, búdí āt úumup wut jī.

¹³ Páant ā úumuchah ennīt, ángel caandih nin pah āt niīj naáwáp wut jī:

—Zacarías, ma úumca bojoó. Ma uúbátdih Diosboó āt joiná wut be. Yeebdih ā túi chājachah, majeéh bóli, Elisabet, newé weépdih mi weh jumbipna caá. Caandih Juan ma wūt búudhdúp. ¹⁴ Nī wúuh ā cáac jumuchah enna, búdí nī wēibipna caá. Dawá cáacwābut biíc yoobó ī wēibipna caá. ¹⁵ Dios ā enechah, caán oboh jumni nihcan níft. Ā níoni jumna, jiwá iguíf mac, pooni, poocannidihbut ā babhcan níft. Beh wiliíf wudah dítmah jum jwuhna, Túini Espíritu ā wēpatdih ā bíbohbi na caá.^c ¹⁶ Ma wúuh behna, dawá quíib buudnít judíwādhī Diosdih ā jwúub jepahat túutbipna caá. ¹⁷ Dios ā wahnī ā jūúwát pínahdih naóh waóhni pínah ā jumbipna caá. Dios ā wēpat búdí bíbohna, Elíasji ā wēp naáwátji pah muntih ma wúuhbut biíc yoobó wēp naóhni ā jumbipna caá. Páant ā naáwáchah joinít, behnitboó túut nuumnít, ī wehdih ī túi oibipna caá. Túinidih yap yohnitbut túut nuumnít, túi chājnit ī jenah joyát pah muntih ī jwúub jenah joibipna caá. Pánihna, Cristo ā jūúwát pínah játih, cáacwā túut nuúm páinit ī jumbipna caá, caandih ī túi jepahat pínah niijná, ángel Zacaríasdih āt niijp wut jī.^d

¹⁸ Páant ā niijchah joinít, Zacarías ángeldih nin pah āt niīj uúbh joyóp wut jī:

—¿Ded pah tigaá ma naáwátidih wā jéihbi? Weém behe caá. Wājeéh bólibut beh wili caá, āt niijp wut jī.

¹⁹ —Weém Gabriel, Diosdih teo wūhni caá. Weém ájeéh jumnidih ā wahap be, nin túini doonádhī meemdih wā naáwát pínah niijná.^e ²⁰ Wā naáwátidih ‘Yoobópdi nihcan caá’, ma niīj jenah joyát jíib, meém jéih wéhecanni ma jum jwuhbipna caá. Wā niiját pah ā yapachahjeh, ma jwúub wéhebipna caá, páant muntih, ángel caandih āt niijp wut jī.

²¹ Zacarías maatápdih ā jígohcah, táahmant bóo tólihdih uúbh páinitboó īt náhni dahwanap wut jī. ²² Pánihna, jwúub bac jūóhni, jéih naóhcanjeh, queétdih áhí téihyājīh āt jenah júut naáwáp wut jī. Ā jéih wéhecah ennīt, “Oo júmat déedih āt en tagaá”, īt niīj jéihyep wut jī.

²³ Táttimah, Zacaríaswā ī teo péanachah, áih muúboó át jwúub bejep wut jī.

²⁴ Páant ā jwúub bejat táttimah, ájeéh bóli Elisabet mit wudu jumup wut jī. Wudu jumnit, bićjīh bóo téihya widh mit míc jéutcap wut jī.

²⁵ Pániḥ wudu jum wēina, nin pah mit míc niijíp wut jī, “Weém weh wiḥcannihji tíic náah jumnihdih jīgah ennit, Dios weemdíh át teo wáacap taga. Weemdíh newé weép át wūhup taga, cáacwā weemdíh yeejép dooná ī jwúub naóhcat pínah niijná”, mit niijíp wut jī.

Dioḥ ángel Mariádih ā naáwát

²⁶ Elisabet seis widh mi wudu jumuchah, Mariádih naáwát náahna, Dios áih ángel Gabrieldih át jwúub wahap wut jī. Pániḥna, Gabriel Galilea baáčboó Nazaret táťchidih juibínit, María pebhna át juibínap wut jī. ²⁷ María neonájeéh jum jwuhcannih José áa pínah wut jī. José Davidji juima wut jī. Caán David judíowā ī chah maáh át jumup wut jī.^f

²⁸ Gabriel Mariádih naáwádih juibínit, nin pah caántdih át niijíp wut jī:

—¿Ma jum, Dios chah oiniḥ? Dios majeéh ā jumna caá, át niijíp wut jī.

²⁹ Oboheéhtih, páant ā niijíchah joinít, María búdí mit joí wáhi bejep wut jī. Pániḥ joí wúhinit, caántjeh nin pah mit míc niij úubh joyóp wut jī: “¿Ded pah ā niḥat pínahdih niij tígáā ā chāj, páant niijná?” mit niijíp wut jī.

³⁰ Páant mi niij jenah joyóchah, ángel caántdih nin pah át niij naáwáp wut jī:

—¿Ma úumca bojoó, María! Dios meemdíh búdí ā wēi enna caá. ³¹ Ded pah meemdíh yapat pínahdih naáwádih wā júóhna caá. Meém wudu pínah caá. Newé weépdiḥ ma weh jumbipna caá. Caán ā cáac jumuchah, Jesús ma wút búudhdúp.^g ³² ‘Dios chah wēpni wúúh caá’, caandíḥ ī niijbípna caá. David juima jumna, David maáh ā jumati pah Dios caandíḥ maáh ā waadábipna caá. ³³ Pániḥna, ma wúúh niḥat judíowádih maáh ā jumbipna caá. Niḥat bitadiḥbut maáh ā jumuchah, jwúub túut nuumní pínah ā wiḥcan niít, át niijíp wut jī.^h

³⁴ Páant ā niijíchah joinít, María ángeldih nin pah mit niij úubh joyóp wut jī:

—¿Dedé, weém neonájeéh jumcannih, ded pah tígáā wā wudu jumbi? mit niijíp wut jī.

³⁵ —Túini Espíritu meemdíh ā waadáchah, Dios ā wēpatjīḥ ma wudu jumbipna caá. Pániḥna, ma wúúh túini, yéejat wiḥcanni ā jumbipna caá. ‘Dios wúúh caá’, caandíḥ ī niijbípna caá. ³⁶ Ma dée wili, Elisabetbut beh wili yuhna, wudu caá. Caántbut newé weépdiḥ mi weh jumbipna caá. Buu bić peiḥcanni widhjeh judhna caá, caánt mi weh jumati pínah. Jáap wili jumna, weh wiḥcannihji buu wudu caá buca. ³⁷ Dios niḥat jéihni dedé ā buwacan caá, ángel Mariádih át niijíp wut jī.ⁱ

³⁸ Páant ā niijíchah joinít, María caandíḥ nin pah mit niij jepahap wut jī:

—Weém Dioḥ wili caá. Ma niijátji pah weemdíh ā yapa náah, mit niijíp wut jī.

Páant mi niijíchah joinít, Dios pebhboó ángel át jwúub bejep wut jī.

María Elisabetdih enedih mi bejat

³⁹Ángel páant ā niiját túttimah, María waicanjeh mi dée wilidih enedih mit bejep wut jī. Caánt mijeéh bóo Zacaríasjīh Judea baác jeé cātīh bóo tútchidih īt jumup wut jī. ⁴⁰Pānihna, íih muuná waád juibínit, Elisabetdih mit uúbup wut jī. ⁴¹Caántdih mi uúbúchah joinítjeh, Túini Espiritu mi weépdih ā weñanachah, tubit āt wūlínap wut jī. Mi weépdih weñanit, beh wilidihbut Túini Espiritu búdí āt weñanap wut jī. ⁴²María mi wūúh pínahdih ā jéihyanachah, búdí wēnīt, nin pah Elisabet mit niíf wēp naáwáp wut jī:

—María, nihat yaáhdih en beedánit, meemdīh wēi ennit, Dios āt túi chājap taga. Ma wūúhdihbut ā túi chājipna caá. ⁴³Oboh jumnih wā jumuchah yuhna, wā Maáh íin pínah weemdīh enedih ma juyúchah, bainí wā wēican caá. ⁴⁴Ma wíhenachahjeh, wā weép wēina, áí wēp wūlínap be. ⁴⁵Pānihna, Diofīh ángel ā naáwátjī pahjeh ā yapat pínahdih jenah joiná, meemdīh ā túi chājachah, bainí ma wēican niít, mit niijp wut jī.

⁴⁶Páant mi niijíchah joinít, Maríabut nin pah mit wēi niíf naáwáp wut jī:
“Jwī Maáh Diosdih búdí wā wēina caá.

⁴⁷Caán weemdīh túi ubnidih bainí wā wēican caá.^l

⁴⁸⁻⁴⁹Caandīh oboh teo wūhni wā jumuchah yuhna, jígah ennit, weemdīh āt teo wáacap taga. Dios wēpni, túini yoobát jumna, weemdīh chah túini āt chājap taga. Páant ā chājachah jéihnit, nihat cáacwā, buu jumnit, túttimah jumnitbut ‘Caántboó Dios ā chah túi chājnih wut jī’, weemdīh ī niijbīpna caá.

⁵⁰Det caandīh jepahnitdih jígah ennit, āpí teo wáacna caá. Jon játih jumnit, buu jumnitdihbut teo wáacnit, púú túttimah jumnitdihbut ā teo wáacbīpna caá.

⁵¹Ded pah náahna, ā wēpatjīh āpí chājap wut jī. Pānih chājnit, ‘Weém túi jéihni caá’, niíf jenah joinítidih teo wáaccan, búdí ā wēpatjīh āt wah peetép wut jī.

⁵²Yeejépwā ī maáh wēpatdih āt dúuc wáyap wut jī. Obohjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, niíf jenah joinítidih teo wáacnit, maáta dée āt waadánap wut jī.

⁵³Moh yeejnitdih túinidih āt wūhup wut jī. Obohjeéhtih, dawá bíí dée bíbohnitboodīh wūhcanjeh, biáboó āt wahap wut jī.

⁵⁴Jwiít caandīh teo wūhni judíowādih jígah ennit, āt teo wáacap wut jī.

⁵⁵Biíc yoobó muntih jwī nuo Abraham ā juimenádih jígah ennit, āt teo wáacap wut jī. Pānih jígah ennit, ā teo wáacat pínahdih jwī nuowājidih āt naáwáp wut jī”,^k María mit niíf wēi naáwáp wut jī.^l

⁵⁶Pānih juibínihjī Elisabetjeéh biíc peihcanni widh mit jum jwuhup wut jī. Túttimah, miśh tútchina mit jwúub bejep wut jī.

Juan Daabáni ā cáac jumat

⁵⁷María mi jwúub bejat túttimahbit, Elisabet mit weh jumup wut jī. Newé weépdih mit túuhup wut jī. ⁵⁸Miśh muu pébh jumnit mi déewābut Dios caántdih jígah ennit ā teo wáacat doonádih joinít, mijeéh búdí īt weñep

wut jī. ⁵⁹Ocho yeó jáap túttimah, sacerdotewādh caandíh quehli nah yapat chóodih ít bóodat túutap wut jī. Páant judíowā ípí chājap wut jī. Caandíh beheíh wūteh ít búudhdíhip wut yuh jī.^m ⁶⁰Obohjeéhtih, páant í níijíhah joinít, ā íinboó nin pah mit níijíp wut jī:

—Zacarías nihcan caá. Juan caá ā wūt pínah, mit níijíp wut jī.

⁶¹—Obohjeéhtih, níi déewā poómpdih Juan wūt jumni ā wihcan caá, cáacwā caántdih ít níijíp wut jī.

⁶²Páant níj péanit, queét Zacaríasdih téihyajíh ít júutap wut jī, “¿Dedé tigaá wūt ma búudhbi?” níijná. ⁶³Páant í júutachah ennit, Zacarías áih téihyajíh daacát naadíh júut wúbhni, “Juan caá ā wūt”, āt níj daacáp wut jī. Páant ā daacáchah en wúhi bejni, queét nihat ít joí yai núh bejep wut jī. ⁶⁴Pánih daácnajeh, wéhecanniji āt jwúb wéhenap wut jī, páant muntih. Pánih wéhenit, Diosdih búdí āt wēi naáwáp wut jī. ⁶⁵Pánihna, nihat í pebh jumnit búdí ít wúhi bejep wut jī. Páant ā yapat doonádih joinít, nihat cáacwā, Judea baácboó jumni jeé cātíh jumni tútchinadih moón ít míc wéhenap wut jī. ⁶⁶Pánih míc wéhenit, Dios caandíh ā túi chājachah jéihni, “¿Caán wébít ded pah chājni pínahna tigaá?” búdí ít níj jenah joyóp wut jī.

Zacarías Diosdih ā wēi naáwát

⁶⁷Túini Espíritu Zacaríasdih ā weñanachah, ā wēpatjīh nin pah Diosdih āt níj wēi naáwáp wut jī:

⁶⁸“Jwiít judíowā jwípí wēini Diosdih búdí wā wēina caá! Jwiít áih cáacwādh teo wáacadih jūóhni, chéonit panihni jwí jumcat pínah níijná, nemépwā í maáh ā wēpatdih ā dúucbipna caá.

⁶⁹⁻⁷⁰Jon játih Dios naáwátidh naóh yapanitji nin pah ít níj daacáp tají: ‘Diosdih teo wúhni David juima chah wēpni jumna, jwiít áihwādh teo wáacni, iiguípna jwí bejat déedih túi ubni pínahdih Dios ā wahbipna caá,

⁷¹jwiítidh eníhcannit í wēpatdih ā dúucuchah, jwí túi jumat pínah níijná.

⁷²⁻⁷³Pánihna, jwí nuowādh ā naáwátji pahjeh muntih, jígah ennit, jwiítidh ā teo wáacbipna caá. Nin pah jwí nuo Abrahamjidih āt níijíp wut jī:

⁷⁴“Ma juimenádih eníhcannit í wēpatdih wā dúucbipna caá, úumcanjeh, weemdíh í weñat pínah níijná.

⁷⁵Pánihna, nin baácboó jum jwuhni, wā enechah, túinitjeh wíihwā í jumnipna caá”, Abrahamdih āt níijíp wut jī, Dios naáwátidh naóh yapanit ít níj daacáp tají”, Zacarías Diosdih āt níj wēi naáwáp wut jī.

⁷⁶Diosdih páant níj péanit, ā wúúdhidh jwuh nin pah āt jwúb níj naáwáp wut jī:

“Wúuhú, jwí Maáh jwiítidh túi ubni pínah ā júúwátidh naóh waóhni ma jumnipna caá. ‘Dios naáwátidh naóh yapani caá’, meemdíh í níijbípna caá.”

⁷⁷Jwiít áihwādh jwí yéejatdih yohnit, iiguípna jwí bejat déedih ā túi ubat pínahdih ma naóhbipna caá.

⁷⁸Jígah en teo wáacni, jwiítidh túi ubni pínahdih Dios jeámant ā wahbipna caá, baabát panhipboó jwí jumat pínah níijná.

⁷⁹ Wunatdih úmna, dupúat panihipboó jumnitdih jiiát déedih ā wāhbiḡna caá, túini namádih ī jī en bejat pínah niijná”,^o Zacarías āt niḡ wēi naáwáp wut jī.

⁸⁰ Pániḡna, Zacarías wūúh āt behep wut jī. Dios ā túi teo wáacachah, caoliḡ jūutíḡni, caandíh túi jepahni āt behep wut jī. Pániḡ behnit, judíowádih ā bohéat pínah játih muú wihcapboó āt jumup wut jī.

Jesucristo ā cáac jumat

(Mt 1.18-25)

2 ¹⁻² María mi weh jumat pínah játih, Cirenio Siria baácdih moón ī maáh jum láa, César Augusto Roma tútchimant jumna, niḡat baácdih moondíh wutni āt jumup wut jī. Démoón cáacwā ī jumatdih jéiḡyat túut niijná, niḡat cáacwádih íḡh wútnadiḡ āt daacát túutup wut jī. Caandíh náahna, niḡat cáacwádih ā daácní núodih āt wahap wut jī. Páant ā chājat túutni yeó jāap ī jwíḡh wūt daacát yeó jāap wut jī. ³ Páant ā wutuchah joinít, niḡat cáacwā ī nuowāji ī cáac jumni tútchina yoobó wūt daacádih íḡt bejep wut jī. ⁴⁻⁵ Josébút yad pínahjīḡ íḡt bejep wut jī. María wudu jumna yuhna, Galilea baác Nazaret tútchimant, púú Judea baác Belén tútchina mit bejep wut jī. Belén tútchidih Davidji āt cáac jumup wut jī. Pániḡna, David juima jumna, José yadjīḡ Belén tútchina wūt daacádih íḡt bejep wut jī.

⁶⁻⁷ Queét chénewā Belén tútchiboó juibínit, dawá cáacwā ī jumuchah, ūwat muunā ā yáwachah, momo jiwíwā ūwat túlihboó Joséwā íḡt ūwup wut jī. Caánboó jumna, María mi jāap bácaḡdih bóodih mit weh jumup wut jī. Pániḡ weh jum péanit, mi wūúdhíh yéguehjíḡh túi pin bojnit, momo jiwíwā jeémát yacat paiḡdhíh mit cáagap wut jī.

Ovejawádih en daonít Jesúsdih enedih ī bejat

⁸ Páant mi weh jumni chei, Belén tútchi jwéejdih ovejawádih en daonít íḡh ovejawádih en daoná íḡt chājap wut jī. ⁹ Páant ī en dawáchah, Dioíḡ ángel queétdih āt jíghop wut jī. Pániḡ jíghonit, búdí ā yeh iḡuíchah ennít, búdí íḡt ūmup wut jī.

¹⁰ Páant ī ūmuchah ennít, ángel queétdih nin pah āt niḡ naáwáp wut jī: “¡Ni ūmca bojoó! ¡Ni joyoó! Búdí ni weḡat pínah túini doonádih yeebdíḡh naáwádih jūóḡna caá wā chājap. Caán doonádih joinít, niḡat cáacwābút búdí ī wēibipna caá. ¹¹ Butéh Davíḡh tútchidih cáacwádih túi ubni pínah ā cáac jumup be. Caán Dios ā wahni Cristo, niḡat cáacwā ī maáh pínah caá. ¹² Wā niijnídih ni bid juyáchah, momo jiwíwā jeémát yacat paiḡdhíh yégueh chóojīḡh pin bojní, ā lajbipna caá”, āt niijíp wut jī.

¹³ Ángel queétdih páant ā niijíchahjeh, dawá ángelwā ájeéh jíghonit, Diosdih nin pah íḡt niḡ wēi naáwáp wut jī:

¹⁴ “¡Niḡat jeáboó jumnit Dios wēpnidih ī weḡe naáh! ¡Nin baácboó ā oinit ī túi jum naáh!” íḡt niijíp wut jī.

¹⁵ Ángelwā queétdih páant niḡ naóḡ péanit, Dios ā jumupboó íḡt jwáub bejep wut jī. Í jwáub bejat túttimahbitjeh, ovejawádih en daonít nin pah íḡt míc niijíp wut jī:

—Chóbe, Belén tútchina Dioíh ángel jwiítdih ā niijátdih enjīh, īt niijíp wut jī.

¹⁶ Páant niijnít, Belén tútchina wēpép caandíh enedih īt bejep wut jī. Pánihi bej, caanná juibínit, Maríá, José, wébítidihbut īt enep wut jī. Wébít momo jiwiwá jeémát yacat paihdih āt lajap wut jī. ¹⁷⁻²⁰ Pánihi bid juínit, ángel ded pah ā niijátdih Maríawādihi īt naóh yapanap wut jī. Pánihi en péanit, íih ovejawā pebhboó īt jwáub bejep wut jī. Pánihi bejnit, ángel queétdih ā niijátji pahjeh enniti Diosdih búdí īt wēi naáwáp wut jī. Nihat ī jwááhnitidihbut īt naáwáp wut jī. Páant ī naáwáchah joinít, cáacwā īt joí wúhi bejep wut jī. Obohjeéhtih, beh wiliboó wébítidih páant ī niijátjidih caántjeh búdí mipí jenah joyóp wut jī.

Dioíh muúboó Jesúsdihi ī ub bejat

²¹ Jesús ā cáac jumnihi ocho yeó jáap túttimah, sacerdotewādihi áih quehli nah yapat chóodihi īt bóodat tútup wut jī. Páant judíowā ípí chājap wut jī.^p Pánihi bóod péanit, ā íin wudu jumat pínah játih ángel ā niijátji pahjeh caandíh Jesús īt wūt búudhdup wut jī.^q

²² Bíc widh túttimah, Moisés ā wutatji pah chāj péanit, mi wūúhdih Diosdih wúhat tút niijná, Jerusalénna īt ub bejep wut jī. ²³ Pánihi wūhni, Dios nin ā wutatjidih īt jepahap wut jī: “Jáap bácahdih bóo newé weép ā jumuchah, weemdíh ní wūhuú. Caán wíih, weemdíh teo wūhni pínah caá”,^r Dios āt níj wutup tajī. ²⁴ Pánihi, Jerusalénna Dioíh muúdíh juibí, jopwādihi jíib chājnit, sacerdotewādihi īt wūhup wut jī, Diosdih ī cáo wúhat pínah niijná. Pánihi chājnit, Dios nin ā wutatjidih īt jepahap wut jī: “Chénewā jopwādihi ní wūhuú weemdíh, jáap bácahdih bóodihi tút nuumná”, Dios āt níj wutup tajī. Pánihi chājna, ī weh jumat túttimah, nihat Dios ā wutatjidih īt chāj péanap wut jī.^s

²⁵ Caán láa Dios naáwátidih túi jepahni, Simeón wūt jumni, Jerusalén tútchidih āt jumup wut jī. Caán Diosdih túi wēini jumna, Dios ā wahni judíowādihi túi ubni pínahdihi páina āt chājap wut jī. Caandíh Túini Espiritu ā wēpat búdí āt jumup wut jī. ²⁶ Pánihi jumna, nin pah caandíh ātát níj jéihyanap wut jī: “Ma wunat pínah játih Dios ā wahni Cristo, áih cáacwādihi túi ubni pínahdihi meémboó ma enbipna caá”, āt niijíp wut jī. ²⁷ Pánihi, caandíh Dioíh muúná Túini Espiritu āt bejat tútup wut jī. Joséwā Jesúsdihi ī ub waad béjehah, Dios ā wutatji pah chājat tút niijná, Simeón queétdih āt jwááap wut jī. ²⁸ Pánihi jwááhnit, Túini Espiritu caandíh ā jéihyanachah, wébítidih āt ub túuhup wut jī. Ub túuhni, nin pah Diosdih āt níj wēi naáwáp wut jī:

²⁹⁻³⁰ “Maá, meém ma niijátji pahjeh míih cáacwādihi túi ubni pínahdihi ma wahnidih buu wā enna caá. Weém, meemdíh teo wūhni, buu wā wunuchah, ā túibipna caá, buca.

³¹ Nihat cáacwā ī enechah, meém nindih mat wahap taga, cáacwā iiguípna ī bejat déedih ā túi ubat pínah niijná.

³² Nin tiguaá nihat judíowā nihcannitdih ded pah Dios ā jumatdih ā jéihyabipna caá. Páant ā jéihyanachah, judío ā jumuchah jéihnít, bitaboó míih judíowādhíh ī tui wēibipna caá”,¹ Simeón āt niijp wut jī.

³³ Páant ā niijíchah joinít, Joséwā búdí ít wēi jenah joyóp wut jī.
³⁴ Túttimah, Simeón queédih wēinit, “Dios yeebdíh ā tui chāja naáh”, niijnít, Mariadih jwuh nin pah āt jwáub níj naáwáp wut jī:

—Nin wā naáwátdih ma tui joyoó. Nin wébít Dios ā wahni caá. Dawá judíowā caandíh ī náahcatji peéh ī buudbípna caá. Obohjeéhtih, dawá bita judíowā caandíh náahnít, ī tui jumbipna caá. Caán Dios ā weñat pínahdih jéihyani ā jumuchah yuhna, dawá caandíh yap yohnít, yeejép ī naóhbipna caá. ³⁵ Nihat cáacwā ded pah ī jenah joyátdih jéihyani pínah Dios nin wébtidih āt wahap taga. Obohjeéhtih, meémboó búdí ma jígahbipna caá, Simeón caántdih āt niijp wut jī.

³⁶ Caanjíh beh wili Ana wūt jumnihbut mit jumup wut jī. Caántbut Dios naáwátdih naóh yapanih wut jī. Caánt Fanuelji nuúm, Aserji juimená poómpdih bóli wut jī. Caánt jáap beh tóahnih jumna, mit áa jumup wut jī. Obohjeéhtih, siete jópchijeh caántdih bíbohnít, mijeéh bóo āt éemp wunup wut jī. ³⁷ Pánih éemp wunnih jumna, ochenta y cuatro jópchi bíbohnít, Dioíh muú díftboó mipí jumup wut jī. Yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut jeémp jwuhcan, Diosdih mipí wēi wúh jánap wut jī. ³⁸ Caán horadih pohba Joséwā pebhna mit juibínap wut jī. Pánih juibí, Jesúsdi enna, Túini Espíritu ā jéihyanachah, Diosdih mit wēi naáwáp wut jī. Dios ā wahni, queédih tui ubni pínahdih judíowā ípí pánap wut jī. Pánihna, Jesús ī bidni ā jumatdih nihat queét pánitdih mit naáwáp wut jī.

Nazaret tútchiboó ī jwáub bejat

³⁹ Joséwā nihat Dios ā wutatji pah chāj péa, jwáub bejnit, Belén tútchidih ít jum jwuhup wut jī. Túttimah, Galilea baác ī jumniiji Nazaret tútchina ít jwáub bejep wut jī.^u ⁴⁰ Í wúh tui behnit, caolih júutíhniijeh jumna, Dios ā weñat pínahdih āt tui jéihyep wut jī. Pánihna, Dios caandíh tui wēi ennit, búdí āt teo wáacap wut jī.

Jesús doce jópchi ā bíbohochah, Dioíh muuná caandíh ī numah bejat

⁴¹ Oveja wúhhdih ī mao jeémát yeó jáap, Pascua ī niijní, paacánni pandihbut ī jeémp wēi láa, Dios ā wutatjdih jepahnít, nihat judíowā jópchi jumat pah, Jerusalén tútchidih ípí míc wáac juibínap wut jī. Jesús mánabut jópchi jumat pah Jerusalénna ípí aab béjep wut jī.^v ⁴² Jesús doce jópchi bíbohnít, caanbát ā mánajeéh āt bejep wut jī. ⁴³ Pánih juibínít, ī wēi jeémát ā beedéchah, ī chéenwā bícdih Joséwā Nazaret tútchina ít jwáub dei bejep wut jī. Obohjeéhtih, ā mána ī jéihcah yuhna, Jesús Jerusalénboojéh āt chāwáp wut jī. ⁴⁴ “Dawá jwí bejehcah, jwí wúh jwí déewajeéh ā jumna nacaá”, ít níj jenah joyóp wut jī. Páant níj jenah joiná, nihat yeó jáap bejnit, cheyeh caandíh ítih bidip wut yuh jī. Obohjeéhtih, ít bid juicáp wut jī. ⁴⁵ Pánih bid juicán, Jerusalén tútchina bididih ít jwáub bejep wut jī.

⁴⁶ Jerusalénna jwáub juibínít, caanná ī wúhhdih búdí ít bidip wut yuh jī. Chéne yeó jáap tui bid, bíh yeó jáapdih ít bid juyúp wut jī, buca. Dioíh muú

diítña Moisés ā wutajtidih bohénit cātñh chúudnit, queétdih joiná, wúbh joí enna āt chājap wut jī. ⁴⁷Beh joinít, ā tūi jepahachah, nihāt caandíh joinít búdí ít joí wáhi bejep wut jī. ⁴⁸Pániñña, ā mána Dioñh munná waád juibínit, caanná behnitjeéh ā chúuduchah ennit, queétdih búdí ít wáhi bejep wut jī. Páant ā chājachah ennit, ā ñin nin pah mit niñ wúbh joyóp wut jī:

—¿Wúuhú, dépanih tigaá jwiítdih páant ma nih chāj? Ma joyoó, ma íbijñh meemdíh búdí jwí bidip be. Meemdíh bid juicán, búdí jwí náñni dahwanap be, mit niñjip wut jī.

⁴⁹—¿Dépanih tibeé weemdíh ñi bid? ¿Wā ípñh muúboó ā náahatdih chājñi wā jumatdih ñi jéihcannit beé? Jesús queétdih āt niñ jepahap wut jī.

⁵⁰Obohjeéhtih, ded pah ā niñjítidih ít beh joicáp wut jī.

⁵¹Caandíh bid juinít, Nazaret tútchina ít ñumah jwúb dei bejep wut jī. Caanná jwúb dei juibíniji behna, ā mánadih ápi túi jepahap wut jī. Obohjeéhtih, beh wili nihāt páant ā chājatjidih búdí mipí jenah joyóp wut jī. ⁵²Jesús túi jéihñijeh āt behap wut jī. Páant ā jumuchah, Dios caandíh búdí āt wēi enep wut jī. Cáacwābut bíic yoobó caandíh ít weñep wut jī.”

Juan Daabáni muú wihcapboó Dios naáwátidih ā naóh yapaat

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

3 ¹⁻²Túttimah, Zacarías wúbh Juan behna, muú wihcapboó ā jumuchah, Dios caandíh āt jwíh naáwát tútut wut jī. Caán láa Roma tútchidih moón í maáh Tiberio César quince jópchi maáh āt jumup wut jī. Poncio Pilato Judea baácdih moón í maáh āt jumup wut jī. Herodes Galilea baácdih moón í maáh āt jumup wut jī. Á úud jeñé Felipe Iturea baácdih moón, Traconite baácdih moón bícdih í maáh āt jumup wut jī. Lisanias Abilinia baácdih moón í maáh āt jumup wut jī. Páant í maáh jumuchah, Anás Caifásbut sacerdotewā í maáta ít jumup wut jī. ³Caán láa, Juan muú wihcapboó ā jumuchah, Dios caandíh āt naáwát tútut wut jī. Pániñña, Dios ā naáwát tútutuchah joinít, Juanboó Jordán muj pebh dei juibínit, āt táoh naóh jibip wut jī. Nin pah ápi niñ naóh bohénap wut jī: “Ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh ñi túut ñumú. Páant ñi túut ñumúchah, Dios ñi yéejatdih ā yohbipna caá. Páant ñi chājachah, yeebdíh wā daabábipna caá, ñi yéejat yohat júttat pínah niñná”, cáacwādiñh āt niñjip wut jī.

⁴Jon játiñh Dios naáwátidih naóh yapani Isaías, nin pah Juan ā chājat pínahdih āt niñ naóh daacáp wut jī.

“Dios naáwátidih naóh yapani muú wihcapboó jumni nin pah ā niñ ñaac bohéipna caá: ‘Jwí Maáh ā júúwát pínah játiñ ñi yéej chājatdih cádah, túiniboodíh túut ñumnít, caandíh ñi táí páñaá.

⁵Det jígah náah jumnitdih ā teo wáacbiñna caá. Obohjeéhtih, det “Weém nihāt jéihni, dedé weemdíh judhdāt wihcan caá”, niñ jenah jointítdih í wēpatdih jwí Maáh ā dúuc wáibipna caá. Det bíaboó jenah jointí í jenah joyátidih ā yoobábipna caá.

⁶Pániñña, nihāt cáacwā yoobópdih í jenah joibípnā caá, iiguípnā í bejatji déedih Dios ā túi ubatdih í jéihyat pínah niñná’, ā niñ naóhbipna caá”, Isaías āt niñ daacáp wut jī. (Is 40.3-5)

⁷Dawá cáacwā Juan pebhna it juibínah wut jī, queétdih Juan ā daabáat pínah niijná. Ā pebhna juibínitdih nin pah āpí niíf naáwáp wut jī:^x “¡Yeeb yeena caá ñi chājah! ¡Maiwā panihnit yeejépwā jumna, peéh chājahat pínahdih úum jweífhnitjeh caá! Obohjeéhtih, yeeb ñi yéej chājahatdih ñi cádahíhcat jíib, Dios yeebdíh ā peéh chājahah, ñi jéih jweicán níft. ⁸Ñi yeejahatdih cádahnit, táiniboodíh túut nuumát caá yeebdíh náahap. ‘Abrahamjidih Dios át wēi enep wut jī. Pánihna, ā juimená jwī jumuchah, jwiítdihbut ā túi wēi enna caá’, ñi niíf jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Yeejéj ñi chājahah ennit, ā wēican caá. Ñi joyoó. Dios náahna, Abrahamji ā juimená pah nin jee dáhnadit ā jéih túut nuumná caá.^y ⁹Wápchi mínah áih wápchidih en dawát pah, yeebdíhbut Dios ā en daoná caá. Biquí nahna yeejéj ā quehechah enna, tib yohnit, áih náatnadihbut ā pud yohbipna caá. Pánih péanit, caan náhdih, áih náatnadihbut ā cáo yohbipna caá. Páant ā chājahat pah muntih, yeejéj ñi chājahah enna, Dios yeebdíhbut iiguípna ā wahbipna caá”, Juan át niijíp wut jī.^z

¹⁰Páant ā niijíchah joinít, cáacwā Juandih nin pah it niíf úubh joyóp wut jī: —¿Ded pah tigaá jwī túut nuumbí? it niijíp wut jī.

¹¹—Ded chéne yégueh chío bíbohni yégueh wihcannidih ā wūhu naáh. Jeémát bíbohniut jeémát wihcannidih ā wūhu naáh, queétdih át niíf jepahap wut jī.

¹²Romanowā maáta ī úubát túutni dinerodih úubh wūhnitbut daabáat túut niijná, Juan pebhna juibínit, nin pah it niíf úubh joyóp wut jī:

—¿Bohéní, jwiítboó ded pah tigaá jwī túut nuumbí? it niijíp wut jī.^a

¹³—Ñi maáta ī wutat pah bóojeh ñi úubáp. Chah ñi úubátidih ñi cádahaá, queétdih át niijíp wut jī.

¹⁴Biquína soldadowábut caandíh nin pah it niíf úubh joyóp wut jī:

—¿Jwiítbut ded pah tigaá jwī túut nuumbí? it niijíp wut jī.

—Bífh pah bóonadit en ñinahnit, ñi dúuc wáica bojoó. Dawá láa núo náahna, cáacwādih yee naóh úumanit, nemat muúboó bejíchah ī jíib chājahatdih ñipí wutna caá. Páant ñi chājahatdih ñi cádahaá. Ñi tewat jíibdhijeh wēinit, ñi tewee, át niijíp wut jī.

¹⁵Nihat judíowā Dios ā wahní queétdih túi ubni pínahdih it bidip wut jī. Pánihna, Juan páant ā niijíchah joinít, queétdih nin pah it niíf jenah joyóp wut jī: “¿Nin Dios ā wahní jwī páini naniít?” it niijíp wut jī. ¹⁶Obohjeéhtih, Juan queétdih nin pah át niijíp wut jī: “Weém yeebdíh mahjéhjeh wā daabána caá. Obohjeéhtih, wā túttimah jüóhni, chah wēpni ā jumna caá. Páant ā jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wā niíf jenah joiná caá. Caánboó mahjéh daabáat panihni, yeebdíh Túini Espiritu ā wēpatdih búdí ā wūhbiipna caá. Caán ā wēpat tuu iigát panihnijéh ñi yeejahatdih cáwat pah ā chājbipna caá, jwúub yéej chājihatdih ñi jenah joicát pínah niijná. ¹⁷Trigo teoni panihni caá. Áih chóonadit caóh caj péanit, caán tíibna yoobátidihjeh wuh wuúhboó júi yacnit, áih muúboó ā amohbipna caá. Obohjeéhtih, ā caóh cajni chóonaboodíh ā cáo yohbipna caá. Páant ā chājahat pah, wā túttimah jüóhni caandíh jepahnitdih ā túi ubbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh jepahcannitboodih iiguípna ā wahbipna caá. Caán iigát dedé ā noón dūbcan níft”, át niijíp wut jī.

¹⁸ Páant niijnít, bíh naáwátjĩhbut Juan cáacwādhĩ āpí bohénap wut jĩ, túut nuumnít, iiguípna ĩ bejcat pínah niijná. ¹⁹ Galilea baácdih moón ĩ maáh Herodes ā áud Felipe áa Herodíasdih ā dúuc wái áa jumati peéh Juan át jũihñup wut jĩ. Nihat bíh yeejép ā chājatjidihbut át jũihñup wut jĩ. ²⁰ Páant ā niij jũihñatji jīb Herodes Juandih joíhcan, át nemat túutup wut jĩ. Pánih chājna, chah át yoób yéej bejep wut jĩ.^b

Juan Jesúsdih ā daabáat

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Nemat muúboó Herodes ā nemat pínah jātih, Juan cáacwādhĩ ā daabánachah, Jesúsbu ā pebhna daabáat túutudih át juibínap wut jĩ. Páant ā daabáat túttimah, Jesús Diosdih ā uúbúchah, jeá át jéweah bejep wut jĩ. ²² Páant ā jéweah bejchah, jop pah jígohni Túini Espíritu jeámant dei jũóhñit, caandĩh át juí jaamáp wut jĩ. Páant ā juí jaamáchah, jeámant Dios Jesúsdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Meém wā wũúh, wā oini caá. Meemdíh bádí wā wěina caá, át niijíp wut jĩ.^c

Jesús ā nuowā ĩ wūt

(Mt 1.1-17)

²³ Túini Espíritu ā dei jũúwát túttimah, Jesús treinta jópchi bíbohñit, cáacwādhĩ át bohé jwíhip wut jĩ.

Nit wut jĩ Jesús ā nuowā: “José ā wũúh caá”, cáacwā ĩt niij jenah joyóp wut yuh jĩ.

José Elí ā wũúh
át jumup wut jĩ.

²⁴ Elíboó Matat ā wũúh
át jumup wut jĩ.
Matatboó Leví ā wũúh
át jumup wut jĩ.
Levíboó Melqui ā wũúh
át jumup wut jĩ.
Melquiboó Jana ā wũúh
át jumup wut jĩ.

Janaboó José ā wũúh
át jumup wut jĩ.

²⁵ Joséboó Matatías ā wũúh
át jumup wut jĩ.
Matatíasboó Amós ā wũúh
át jumup wut jĩ.
Amósboó Nahúm ā wũúh
át jumup wut jĩ.
Nahúmboó Esli ā wũúh
át jumup wut jĩ.
Esliboó Nagai ā wũúh

- āt jumup wut jī.
26 Nagaiboó Maat ā wūúh
āt jumup wut jī.
Maatboó Matatías ā wūúh
āt jumup wut jī.
Matatíasboó Semei ā wūúh
āt jumup wut jī.
Semeiboó Josec ā wūúh
āt jumup wut jī.
Josecboó Judá ā wūúh
āt jumup wut jī.
27 Judáboó Joanán ā wūúh
āt jumup wut jī.
Joanánboó Resa ā wūúh
āt jumup wut jī.
Resaboó Zorobabel ā wūúh
āt jumup wut jī.
Zorobabelboó Salatiel ā wūúh
āt jumup wut jī.
Salatielboó Neri ā wūúh
āt jumup wut jī.
28 Neriboó Melqui ā wūúh
āt jumup wut jī.
Melquiboó Adi ā wūúh
āt jumup wut jī.
Adiboó Cosam ā wūúh
āt jumup wut jī.
Cosamboó Elmadam ā wūúh
āt jumup wut jī.
Elmadamboó Er ā wūúh
āt jumup wut jī.
29 Erboó Josué ā wūúh
āt jumup wut jī.
Josuéboó Eliezer ā wūúh
āt jumup wut jī.
Eliezerboó Jorim ā wūúh
āt jumup wut jī.
Jorimboó Matat ā wūúh
āt jumup wut jī.
30 Matatboó Leví ā wūúh
āt jumup wut jī.
Levíboó Simeón ā wūúh
āt jumup wut jī.
Simeónboó Judá ā wūúh
āt jumup wut jī.
Judáboó José ā wūúh
āt jumup wut jī.

- Joséboó Jonam ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Jonamboó Eliaquim ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
31 Eliaquimboó Melea ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Meleaboó Mena ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Menaboó Matata ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Matataboó Natán ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
32 Natánboó David ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Davidboó Isaí ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Isaíboó Obed ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Obedboó Booz ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Boozboó Sala ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Salaboó Naasón ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
33 Naasónboó Aminadab ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Aminadabboó Admin ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Adminboó Arni ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Arniboó Esrom ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Esromboó Fares ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Faresboó Judá ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
34 Judáboó Jacob ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Jacobboó Isaac ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Isaacboó Abraham ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Abrahamboó Taré ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
Taréboó Nacor ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
35 Nacorboó Serug ã wũúh

- āt jumup wut jī.
 Serugboó Ragau ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Ragaubó Peleg ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Pelegboó Heber ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Heberboó Sala ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Salaboó Cainán ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 36 Cainánboó Arfaxad ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Arfaxadboó Sem ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Semboó Noé ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Noéboó Lamec ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 37 Lamecboó Matusalén ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Matusalénboó Enoc ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Enocboó Jared ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Jaredboó Mahalaleel ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Mahalaleelboó Cainán ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 38 Cainánboó Enós ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Enósboó Set ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Setboó Adán ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Adánboó Dios wūúh,
 ā jwíh chājniji,
 āt jumup wut jī.

Nemépwa ī maáh Jesúsdih ā yéejafhat

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

4 ¹⁻² Juan Jesúsdih ā daabánachah, Túini Espíritu caandíh ā yáwachah,
 Jesús Jordán mujmant āt jwúub aab béjep wut jī. Jwúub aab béjnit,
 Túini Espíritu caandíh muú wihcapboó āt numah bejep wut jī. Caánboó
 cuarenta yeó jáap ā jumuchah, Satanás, nemépwa ī maáh, caandíh āti
 yeejép chājat túutup wut yuh jī. Páant bóí yeó jáap caánboó jumna, Jesús
 jeémpcan, nuugúp wunna āt chājap wut jī.

³Páant ā nuugúp wunuchah jéihnit, Satanás caandíh nin pah át niíf naáwáp wut yuh jī:

—Meém Dios wūéh jumna, can jee dáhdih “Pan dah ma jumúú”, ma niijí, át niijíp wut jī.

⁴—Páant wā chājcan niít. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niíf daacáp tajī:

‘Jeémátdihjeh pohba ī jeéméchah, cáacwāíh caolíh túi booni panihni ā jumcan niít’, át niíf daacáp tajī, (Dt 8.3)

Jesús Satanásdih át niíf jepahap wut jī.

⁵Páant ā niíf jepahat túttimah, jap bóo jeená Jesúsdihi Satanás át numah púuh laab béjep wut jī. Caán jeejína púuh laáb juibínit, nihat cáacwā ī jumat yooobó Jesúsdihi át júutup wut jī. Nihat bícdih náap jígoh, át buudáh bejep wut jī. ⁶Pánih júutnit, nin pah caandíh át niijíp wut yuh jī:

—Nihat baáčboó jumnit ī maáh wēpat weemdíh wūhniiji caá. Ded wā wūíhniidih wā jéih wūhna caá. ⁷Pánihna, meém bódicta caj yoh ñajnit, ‘Meém nihatdih chah maáh caá’, weemdíh ma niijíchah joinít, nihat ī maáh wēpatdih meemdíh wā wūhbipna caá. Nihat míih pínah ā jumvipna caá, Satanás Jesúsdihi át niijíp wut jī.

⁸—Páant wā chājcan niít. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niíf daacáp tajī:

‘Ma Maáh Diosdihjeh wēinit, ā wutatdihjeh ma jepahaá’, át niíf daacáp tajī, (Dt 6.13)

Jesús Satanásdih át niijíp wut jī.

⁹Páant ā niiját túttimah, Jerusalén tútchina Dioíh muúboó Satanás Jesúsdihi át numah bejep wut jī. Dioíh muú jap bóo muu wút jī. Caanná numah juibínit, Satanás caán muú chah jap bóo jumni waolí beo nah yapatboó Jesúsdihi át ñuhah túutup wut jī. Pánih ñuhah túutnit, nin pah át niíf naáwáp wut yuh jī:

—Meém Dios wūéh jumna, meemdíh ā wapat pínahdih júutat túut niijná, ninmant ma náap jéen bejeé. ¹⁰Davidji nin pah ā niíf daacátjidihi ma túi náhninaá:

‘Dios áih ángelwādihi meemdíh ā en dawát túutvipna caá.

¹¹Pánihna, meemdíh ī jípónih teobipna caá, jee dáhboó míih jítcha ā

būug lájcat pínah niijná’, át niíf daacáp tajī, (Sal 91.11-12)

Satanás caandíh át niijíp wut jī.

¹²—Páant wā chājcan niít. Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani át niíf daacáp tajī:

‘Ñi Maáh Dios ā niijátjidihi “¿Yoobópdih niít?” niíf jéihíhna, caandíh ñi chājat túutca bojoó’, át niíf daacáp tajī, (Dt 6.16)

Jesús caandíh át niíf jepahap wut jī.

¹³Pánih yee naóh péanit, Satanás Jesúsdihi cádah jwúub bejnit, ā jwúub yéejaat pínah yeó jáapdih át páñap wut jī.

Galilea baáčdih moondíh Jesús ā bohé jwíihat

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴Páant Satanás ā chājat túttimah, Jesús Galilea baácna jwúub juibínit, Túini Espíritu búdí ā wēpatjīh át táoh bohé jwíihip wut jī. Páant ā bohéat

doonádih cáacwā it naóh peetép wut jī. ¹⁵Pánih táoh bohénit, judíowā i bohéat muuná waadnit, queétdih ápi bohénap wut jī. Páant Dios naáwátdih ā bohénachah, nihat caandíh joinít it wēi naáwáp wut jī.

Nazaret tútchiboó Jesús ā jwúub juibíat

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶Pánih bohé jibnit, Nazaret, ā behni tútchina át jwúub juibínap wut jī. Pánih jwúub juibínit, judíowā i chooát yeó jáapdih, ápi chājat pah caanbút i míc wáacat muudíh át waadáp wut jī. Pánih waád juibí chúudniji ñah ñuh bejnit, Dios naáwátdih en naáwát túut niijná, naóhnit i ñuhupna át juibí ñuhup wut jī. ¹⁷Caanjíh ā juibí ñuhuchah, Isaías ā daacni tólihdih it wūhup wut jī. Pánihna, caán tólihdih pah teonit, ā naáwát pínahdih bid juinít, nin pah át niíf en naáwáp wut jī:

¹⁸ “Wā Maáh Dios Túini Espíritu ā wēpatdih weemdíh búdí ā wūhup be, cáacwādihi wā teo wáacat pínah niijná. Pánih wūhni, jígah náah jumnit panihnitdih áih túini doonádih ā naáwát túutup be. Chéonit panihnitdih ā watat pínah doonádihbut ā naáwát túutup be. Jéih encannitdih ā booot túutup be, i jéih enat pínah niijná. Nihat cáacwā wēicannit, yeejép yapnitdihbut ā teo wáacat túutup be.

¹⁹ Pánihna, ‘Buu jwuh caá, Dios jígah ennit, cáacwādihi búdí ā teo wáac jwíhhipna caá’, weemdíh ā niíf naáwát túutup be, Isaías át niíf daacáp taji”, (Is 61.1-2a)

Jesús át niijíp wut jī.

²⁰Pánih en naóh péanit, caán tólihdih jwúub nah teo, sacerdotedih jwúubanit, át jwúub chúudup wut jī. Páant ā chājachah, nihat caánboó jumnit it en ñuunúp wut jī.

²¹Pánih chúudnit, Jesús queétdih nin pah át niíf bohé jwíhip wut jī:

—Páant ā niíf daacátji buu caá buca ñi cātíh ā yapap. Weemdíh caá páant át niíf daácjip taga, át niijíp wut jī.

²²Páant ā túi naáwáchah joinít, nihat caandíh wēi naóhna yuhna, búdí it wúhi bejep wut jī. Pánih wúhi bejnit, nin pah it míc niíf úbh joyóp wut jī:

—Joyoó buca! ¿Nin José wūhjhéh nihcan niít? it míc niijíp wut jī.

²³Páant i míc niíf úbh joyóchah joinít, nin pah Jesús queétdih át jwúub niíf naáwáp wut jī:

—‘Cohniá, ma míc cohoó’, jwí míc niiját pah weemdíh ñi niijmí nacaá. ‘Capernaum tútchiboó ma wēp chājat pah muntih ninjīh ma behni tútchiboobát bíc yoobó ma chājaá, Dios meemdíh ā wahatdih jwí jéihyat pínah niijná’, weemdíh ñi niijná yuh caá. ²⁴Obohjeéhtih, ñi joyoó. Ded Dios naáwátdih naóh yapanidih ā pebh jumnitboó ípi joíhcan caá. Pánihna, yeéb weemdíhbut bíc yoobó ñi joíhcan niít.^d ²⁵Dios naáwátdih naóh yapani Elíasji jum láa, bíc peihcanni jópchi túi beéd, bíh jópchi tacdih mah buugcán, nuugúp láa, Israel baácboó dawá éemp wunnit yaádh it jumup wut yuh jī.^e ²⁶Obohjeéhtih, ñi nuowā Diosdih i jepahcatdih jéihnit, bíh baácdihi bóli éemp wunnihdih teo wáacat túut niijná, Dios Elíasdih át wahap wut jī. Pánihna, Sidón tútchi pebh Sarepta tútchibitdih bólidihjeh át teo

wáacap wut jī.^f ²⁷Dios naáwátdih bíh naóh yapani Eliseo jum láabut Israel baáčboó dawá bácah moópnit it jumup wut yuh jī. Obohjeéhtih, ñi nuowá Diosdih i jepahcatdih jéihnit, queétdih booaat tútcan, Naamán Siria baáčdih bóodiheh Eliseodih át booaat tútup wut jī.^g Páant caán láa i jepahcat pah, buu yeebbát weemdíh ñi jepahcan níft, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

²⁸Páant ā niijíchah joinít, nihat caanjíh chúdnit tubit it íjip wut jī. ²⁹Pánih íj ñah ñuh, Jesúsdihi teonit, i míc wáacat muumánt caandíh it wái bac bejep wut jī. Nazaret tútchimant wái bac bejnit, tútchi jwéejdih bóo jeé túluhna it ub bejep wut jī, caandíh too yoh yac bojat tút niijná. ³⁰Obohjeéhtih, Jesúsboó queét cāfíh tac púud ñuhnit, biáboó át bejep wut jī.

Judiowā i míc wáacat muúboó nemép jumnidih Jesús ā booaat

(Mr 1.21-28)

³¹Nazaret tútchimant Jesúsdihi i bacaat túttimah, Capernaum tútchina át dei bejep wut jī. Capernaum tútchibut Galilea baáčdih bóo tútchi wut jī. Capernaum tútchina dei juibínit, chooát yeó jáapdih judiowā i míc wáacat muuná át juibínap wut jī. Caán muudíh waád juibínit, caanjíh jumnitdih Dios naáwátdih át bohénap wut jī. ³²Pánihna, ā wēp bohénachah, búdí it joí wúhi bejep wut jī.^h

³³Caanjíh chúdnit bícdih, nemép jumnibut át jumup wut jī. Pánihna, Jesús ā bohénachah joinít, nin pah át níj ñaacáp wut jī:

³⁴—¡Ayó! Jesús, ¡Nazaret tútchidih bóo jwiítdih tac buugáca bojoó! ¿Jwiítdih dedé tigaá ma chājbí? ¿Yoh bacanadihi nit beé ma jūwúp? Weém meemdíh wā jéihna caá. Dios ā wahní, chah túini caá meém, Jesúsdihi át níj ñaacáp wut jī.

³⁵—¡Ma laihca bojoó! ¡Caandíh cádahnit, ma bac bejeé! Jesús nemépdih át niijíp wut jī.

Páant ā níj wutuchah joinít, cáacwā cāfíh nemépboó caandíh duó buugnít, át bac bejep wut jī. Pánih duó buugná yuhna, caán newédih át yéjacap wut jī. ³⁶Páant Jesús ā chājatdih nihat cáacwā búdí it en wúhi bejep wut jī.

—¡En yuh buca! ¡Á naáwát wépép caá! ¡Á naáwáchahjeh, nemépwā yuh buca caandíh i jepahna caá! it míc niijíp wut jī.

³⁷Jesús páant ā chājatdih nihat Capernaum tútchi pebh jumnit it míc naóh peetép wut jī. Búdí át wūt yáanap wut jī.

Simón Pedro ā chudhdih Jesús ā booaat

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸Páant ā chājat túttimah, judiowā i míc wáacat muumánt Jesús wā it bac bejep wut jī. Bac bejnit, Simóníh muuná it juibínap wut jī. Caanná i waád juibínachah, mi fíndih tubit ā pahachah, Simón áa Jesúsdihi mit naáwáp wut jī. Páant tubit ā pahachah, mit lajap wut jī. “Caántdih ma booanaá”, caán muudíh jumnit Jesúsdihi it niijíp wut jī. ³⁹Páant i niijíchah joinít, Jesús mi pebh juibí ñuhnit, “Ma yayaá”, pahatdih át niijíp wut jī. Páant ā niijíchahjeh, pahat át dúucup wut jī. Páant ā dúucuchah, ñah ñuhnit, i jeémát pínahdih mit cáagap wut jī.

Dawá wunnitdih Jesús ā booaat

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰Tōo nāh jūúwúchah, dawá tubúp chūúhnitdih Jesús pebhna it ub juibínap wut jī. Dawá mácah wunat queédih át jumup wut jī. Nihat ī ub juibínit wunnitdih Jesús át teo jáha boonap wut jī. ⁴¹Dawá nemépwādhbut āt bacat túutup wut jī. Páant ā bacat túutuchah,

—iMeém Dios wūúh caá! tubit it niŋ ŋaacáp wut yuh jī.

Obohjeéhtih, Jesús queédih jūihnit, “Dios ā wahni caá”, āt niŋát túutcap wut jī.

Jesús Galilea baácboó ā bohé jibat

(Mr 1.36-39)

⁴²Daa jūúwúchah, ā ípdih uúbát túut niŋná, Jesús cáac wihcapboó āt bejep wut jī. Obohjeéhtih, cáacwā caandíh bid bejnit, it jwāáap wut jī. Jwāáhnit, caandíh íjeéh jumat náahna, it chāwát túutup wut yuh jī.

⁴³—**Níjeéh wā jéih chāocán caá. Bíh tútchinadih moondíhbut Dios ā maáh jumat doonádih weemdíh naáwát caá náahap. Páant naáwát pínah niŋná, Dios weemdíh ā wahap be,** Jesús queédih át niŋíp wut jī.

⁴⁴Pánihna, nihat Galilea baácboó jib bejnit, judíowā ī míc wáacat muná waadnít, Jesús āpí bohénap wut jī.

Queej júut maonitdih ájeéh Jesús ā bejat túatat

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

5 ¹Bíh yeó jáap, Jesús Genesaret ím jwéejdih ŋuhnit, dawá cáacwādhíh Dios naáwátidih naóhna āt chāŋap wut jī. Caán ā bohéátidih búdí joííhna, Jesúsdiŋ it too péenap wut jī. ²Páant tubit caandíh ī tóonachah, Jesús chéne búdí jááj chóonadih āt enep wut jī. Caanŋíh queej júut maonit ī aabní chóona āt pahap wut jī. Queét íih jááj chóona pebh íih ŋuonádih chocna it chāŋap wut jī. ³Pánihna, bíc chóodih Jesús āt waadáp wut jī. Caán chóo mínah Simón wut jī ā wūt. Caán chóodih waadnít, **“Weemdíh chibít ma too páud baca pahanaá”,** āt niŋíp wut jī. Páant ā too páud baca pahanachah, Jesús caán chóodih chúudnit, cáacwādhíh āt bohénap wut jī.ⁱ

⁴Pánih bohé péanit, nin pah Jesús Simóndih āt niŋíp wut jī:

—**Ím tac yoób páud bac bejnit, queejwádhíh mawat túut niŋná, níih ŋuonádih ni yoh báahanaá,** āt niŋíp wut jī.

⁵—Bohéní, nihat chei jwí júut mawachah yuhna, queejwá ī wihcan beé. Obohjeéhtih, páant ma niŋíchah joinít bácah, jwíih ŋuonádih jwí yoh báaha enmi caá, Simón āt niŋíp wut jī.^j

⁶Páant niŋ péa, ím tac yoób páud bac bejnit, íih ŋuonádih it yoh báahanap wut jī. Páant ī yoh báahanachah, dawá yoobát queejwá waadná, íih ŋuonádih boloh wáina it chāŋap wut jī.^k ⁷Páant ī boloh wáyachah ennit, ī pej jumnit queét pebh pahnitdih Simón āt ejep wut jī: “iJwiítidih ni teo wáac jūúwú!” āt niŋíp wut jī.

Pánih teo wáacadih juibínit, chénat pah chóo queejwádhíh it ub yac yáwanap wut jī. Dawá queejwá jumna, íih jááj chóona āt daábíhip wut jī.

⁸⁻¹⁰ Páant dawá queejwádih ennit, Jesús ā wēpatdih jéihna, Simón búdí āt úumup wut jī. Pánih úumna, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, Jesúsdihi nin pah āt niijíp wut jī:

—Maá, meém chah wēpni, táini caá. Obohjeéhtih, weémboó yéejni caá. Pánihna, meemdíh wā úumuchah, biáboó ma bejeé, āt niijíp wut jī.¹

—*¡Ma úumca bojoó! Buu meém queejwádih bid jwuhni caá. Obohjeéhtih, meemdíh wā túut nuumúchah, queejwádih ma bidat pah muntih, cáacwāboodíh bidnit, wíih doonádih ma naóhbiipna caá, weemdíh jepahna, wíihwā ī jumāt pínah niijná,* Jesús caandíh āt niijíp wut jī.

Simón ā úumat bíic yoobó ā pej jumnitbut īt úumup wut jī. Santiago, Juan wut jī ā pej jumnit. Queét chénewā Zebedeo weh wut jī. ¹¹ Pánihna, jwúb ñaan juibínit, queét nihat íih tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh īt bejep wut jī.

Bácah moópnidih Jesús ā booaat

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Jesús bíih tútchiboó ā jumuchah, bácah moópni ā pebh āt juibínap wut jī. Pánih juibíni Jesúsdihi ennit, ā wēpatdih jéihna, páah yoh ñajnit, nin pah āt niij úúbup wut jī:

—Maá, ma booaíhna, weemdíh ma jéih booaana caá, āt niijíp wut jī.

¹³ Páant ā niijíchah joinít, Jesús caandíh teo jáhanit,

—*¡Jáuu! Wēinit, meemdíh wā booaana caá,* āt niijíp wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, moopát nihat āt ñuumáh bejep wut jī. ¹⁴ Pánihna, Jesús caandíh nin pah āt wēp niij naáwáp wut yuh jī:

—*Bitadih naóhcanjeh, sacerdotedih míih bácah ā jwúb ñuumátidih júutudih ma bejeé. Moisés ā wutatji pah sacerdotewā ī cáo wúhat pínah niijná, chéne jopwádih ma wúhuú, Dios meemdíh ā booaatjidih ī jéihyat pínah niijná,^m āt niijíp wut jī.*

¹⁵ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joiná yuhna, bejnit, dawá cáacwádih āt naóh peetép wut jī. Páant Jesús ā chājat dooná chah āt wūt yáanap wut jī. Caán doonádih joinít, ā naáwátidih joyát túut niijná, ī wunatdihbut ā booaat pínah niijná, dawá ā pebhna ípí wáac juibínap wut jī. ¹⁶ Obohjeéhtih, Jesús cáac wihcapboó, ā ípidih úúbúdihi ápí bejep wut jī.

Jéih yoocannidih Jesús ā booaat

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Bíih yeó jáap Jesús cáacwádih ā bohénachah, fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut īt joí chúudup wut jī. Queét Galilea baácmant, Judea baácmant, Jerusalén tútchimantbut bejnit, ítat juibínap wut jī. Jesús ā bohénachah, dawá joiná īt chājap wut jī. Dios cáacwádih booaat wēpatbut Jesúsdihi búdí āt jumup wut jī. ¹⁸ Páant ā bohénachah, biquína neoná jéih yoocannidih ā lajat chóojih Jesús pebh ítih beo waad béj jwejíhip wut yuh jī. ¹⁹ Obohjeéhtih, dawá muudíh ī yáo yapachah ennit, chah bóo coahna caandíh īt beo púuh laab béjep wut jī. Pánih púuh laab juibínit, biquína jeé naanádih úb jwej, íit chājnit, jéih yoocannidih ā lajat chóojih Jesús pebh īt

cádash deyanap wut jī. ²⁰Pániha, caán ā booaat wēpatdih ī jenah joyátdih jéihnī, Jesús caán jéih yoocannidih nin pah āt niijíp wut jī:

—Ma yéejatdih wā yohna caá, āt niijíp wut jī.

²¹Páant ā niijíchah joinít, Moisés ā wutatjidih bohénit, fariseowābut íjnit, queétjeh nin pah īt niij jenah joyóp wut jī: “¿Dedé cáac tigaá nin? Diosjeh yéejatdih ā jéih yohna caá. Pániha, ninboó cáacjeh jumna yuhna, ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, niijná, ‘Dios wā jumna caá’, niij yeena caá ā chājap”, queétjeh īt niij jenah joyóp wut yuh jī.

²²⁻²⁴Páant ī niij jenah joyóchah jéihnī, Jesús queétdih nin pah āt niij naáwáp wut jī:

—¿Dépanih tigaá páant yeejép nī niij jenah jóf? ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā niijíchah joinít, weemdíh jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, nī niij jenah joiná caá. Oboheéhtih, ‘Ma ñah ñuhuú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chūi bejeé’, wā niijíchah, caán ā bejchah ennī, wā niiját yoobópdi h ā jumatdih nī jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat wā bíbohathdihbut nī jéihbipna caá. Weém nihat cáacwā úd jené, Dios ā wahnī nin baácdih moondíh jéih boaanit, ī yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Páant wā jéih yohatdih yeéb nī jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj jútbi pna caá, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Páant niij péanit, jéih yoocannidih nin pah āt niijíp wut jī:

—Ma ñah ñuhuú. Ma ñajat chóodih ubnit, míh muúboó ma jwáub bejeé, Jesús caandíh āt niijíp wut jī.

²⁵Páant ā niijíchahjeh, nihat ī enechah, jéih yoocanniji ñah ñuh, ā ñajat chóodih ubnit, áih muúboó āt jwáub bac bejep wut jī. Pánih bejnit, Diosdih búdí āt wēi naáwáp wut jī.

²⁶Páant ā bac bejchah, nihat en wúhi bej, búdí jenah joinít, queétbut bíic yoobó Diosdih īt wēi naáwáp wut jī.

—¿En yuh buca! Búdí náhnīat pínahdih buu jwí enna caá, īt míc niijíp wut jī.

Jesús Levídi h ā jūúwát tútat

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷Pánihat túttimah, Jesús wā caán tútchidih jumntij bac bejnit, bíh tútchina īt bejep wut jī. Caán ī bejni namá jwéejdih Leví wūt jumni ā tewat tólihboó āt chúudup wut jī. Caán Romanowā maáta ī uúbát túutni núodih uúbh wúhni āt jumup wut jī. Pániha, Levídi h ennī, nin pah caandíh Jesús āt niijíp wut jī:

—Wájeéh ma péé jūúwá, āt niijíp wut jī.

²⁸Páant ā niijíchah joinít, ñah ñuh, áih tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh āt bejep wut jī.

²⁹Pánihat túttimah, Leví áih muúboó Jesús wādi h āt numah jeémép wut jī. Caán ā nihat pah dawá núodih uúbh wúhndih, bita ā chéenwādi hbut āt numah jeémép wut jī. ³⁰Páant Jesús wā íjeéh ī jeéméchah ennī, fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut queétdih īt íjip wut jī. Íjnit, Jesús ā bohénitdih nin pah īt niij jūihñup wut jī:

—¿Dépanihna queét dinero numnítjeéh, yéej chājnitjeéhbut jeémp babh tigaá nī chāj? īt niijíp wut jī.”

³¹ Páant queétdih ī niijíchah joinít, Jesúsboó nin pah át niíf jepahap wut jī:
 —Tubúp chūúhcannit cohnidih ípí bidcan caá. Wunnitjeh caá caandíh ī bidip. ³² Pánihat pah ‘Weém yéejat wihcanni caá’, niíf jenah joinít, teo wáacni pínahdih ípí bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wā yéejatdih jígahnit, wā túut nuúmíhna caá’, niíf jenah joinít caá teo wáacni pínahdih ī bidip. Pánihna, ‘Yeejépwā caá jwiít’, niíf jenah joinítidihjeh teo wáacadih wā jūúwúp be, ī yéej chājatdih jígahnit, túniboodíh ī túut nuumát pínah niijná, Jesús át niijíp wut jī.

Jeémp jwuhcatdih Jesúsdihi ī úúbh joyát

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Páant queétdih ā niiját túttimah, queét Jesúsdihi nin pah ít jwáúb niíf úúbh joyóp wut jī:

—Dios ā wutat pah jwī nuowā ípí jeémp jwuhcap jī. Juan ā bohénitbut, fariseowā ī bohénitbut páant ī chājna caá. ¿Dépanihna ma bohénitboó páantjeh ī jeémp? ít niíf úúbh joyóp wut jī.

³⁴ —Nin pah caá ā jumup: Téihya chéoni ā numah jeémpnit bíicdih ā jum jwuhuchah, jígahcan, ípí túi wēi jeémpna caá. Páant tigaá, wājeéh jum jwuhna, wā bohénit ī túi wēi jeémpna caá. ³⁵ Obohjeéhtih, bita caandíh ī úb bejat túttimah, ā chéenwā jígahnit, ī jeémp jwuhcan niít. Pánihat pah bita weemdíh ī úb bejat túttimah bácah, wā bohénitjeéh wā wihcah, queétdih ī jeémp jwuhcan niít, Jesús queétdih át niíf jepahap wut jī.

³⁶ Ded pah jwī jeémp jwuhcatdih jwī nuowā ī wutatdih, áih jáap bohéátjīh fariseowā ī widíhichah enna, Jesús queétdih nin pah át jwáúb niíf bohénap wut jī:

—Jáap yégueh chóo chocca nááh chóojīh máa yégueh chóodih nah wai búudhdāt ā náahcan caá. Páant ñi chājachah nihna, caandíh ñi chocat túttimah, jínt bejna, máa chóodih chah āta yewa tagaá. Páant tigaá, jwī nuowā ī naáwátjidihi, wíih jáap bohéátjīh wid naóhcat caá náahap. ³⁷ Pánihat dée, pah jwuhcanni iguúh macdih nuúup chóojīh ī chājniji máa wuh wuúhdih yáacat ā náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguúh mac pahna, máa wuh wuúh jéih yúuhcan, āta yewah bej tagaá. Páant ā yewechah, chénat pah āta buud tágaá. ³⁸ Pánihna, jáap macdih, jáap wuh wuúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguúh mac, caandíh yáacni chóobut ā túi jumbipna caá. ³⁹ Obohjeéhtih, ded máa iguúh macdih ā babhbat túttimah, pah jwuhcanni macdih babhbíhcan, ‘Máa mac chah túini be’, ā niijbípna caá. Pánihat pah cáacwā wā jáap bohéátidih náahcan, ‘Jwī nuowā ī bohéátjiboó chah ā túyup be’, ī niijbípna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Chooát yeó jáapdih ded pah ī chājat pínahdih Jesús ā bohéát

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

6 ¹ Bíic chooát yeó jáapdih Jesús ā bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih át numah chóop yap bejep wut jī. Pánih bejna, ā bohénit trigodih úucnit, áih chóodih jéqué yohnit, ít jeémp bejep wut jī.^o ² Páant ī chājachah ennit, biquína íjeéh bejnit fariseowā íijnit, Jesúsdihi nin pah ít niíf jūihñup wut jī:

—¿Dépanih tigaá jwī chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénit ī teo? Pánih teona, Dios ā wutatdih yap yohna caá ī chāhap, it niijíp wut jī.

³⁻⁴Páant ī niijíchah joinít, “Wā bohénit ī yap yohcan caá”, niiját túut niijná, Jesús queétdih nin pah āt niíf jepahap wut jī:

—Davidji ā bohénit bíedih nuugúp wunna, Dioíh muuná waadnít, sacerdotewā Diosdih ī wūhniji pandih āt jeémép wut jī. Pánih jeémpna, ā bohénitdihbut āt wūhup wut jī. Oboheéhtih, caán pan sacerdotewājah ī jeémát pínah āt jumup wut jī. Dios wutna, bitadih caán pandih āt jeémát túutcap wut jī. ¿Davidwā páant ī chājatjidih Dios naáwátdih ī daádni núodih nī bohécannit jīf? Caán pandih ī jeéméchah yuhna, Diosboó ‘Nī túi chājcan beé’, āt niijcáp tajī.^p Pánihat pah, buu nin trigodih úuc jeémpna, wā bohénitbut Diosdih ī yap yohcan caá.^q ⁵Weém, nihāt cáacwā úud jeñé, chooát yeó jáapdih ded pah ī chājat pínahdih wā jéih wutna caá, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Téihya ágahnidih Jesús ā booaat

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶Bífh chooát yeó jáapdih Jesús judíowā ī míc wáacat muuná waadnít, ā bohénachah, caandíh joinít cáacwā cātíh téihya ágahni āt jumup wut jī. Áih jéihyepmant bóo muj nah āt ágahap wut jī. ⁷Moisés ā wutatjidih bohénit, fariseowābut Jesúsdih it en nuunúp wut jī. Chooát yeó jáapdih yuhna, Jesús téihya ágahnidih ā booaachah, caandíh naóh yacat túut niijná, eníhna it chāhap wut jī. ⁸Oboheéhtih, Jesús páant ī jenah joyátdih jéihnit, téihya ágahnidih nin pah āt niijíp wut jī:

—Nāh nūhnit, nit cātíh ma juí nūhuú, āt niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, nāh nūhnit, queét cātíh āt juibí nūhup wut jī. ⁹Pánihna, caandíh naóh yaqufnitdih nin pah āt niíf uúbh joyóp wut jī:

—Yeéb nī jenah joyóchah, ¿jwī chooát yeó jáapdih Dios jwítdih ded pah tigaá ā wut? ¿Tái chājatdih níft ā wutup? ¿Yeejép chājatdih níft ā wutup? ¿Wunnidih ā booaat túut níft? ¿Cáacdih ā mao yohat túut níft? Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

¹⁰Páant niijnít, ī jepahatdih páina, Jesús queét nihatdih āt en behep wut jī. Ī jepahcah ennít, téihya ágahniboódíh nin pah āt niijíp wut jī:

—Mífh téihyadih ma yoo dúwuú, āt niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, áih téihyadih āt yoo dúwup wut jī. Páant ā yoo dúwúchahjah, áih téihya āt túyah bejep wut jī.

¹¹Oboheéhtih, queét Jesúsdih naóh yaqufnitboó caandíh ā booaatdih ennít, búdí it íjip wut jī. Pánih íjnit, nin pah it míc niíf uúbh joyóp wut jī: “¿Ded pah tigaá caandíh chājat náah?” it míc niijíp wut jī.

Jesús doce ā naáwát túutnit pínahdih ā níwat

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹²Pánihat túttimah, bífh yeó jáap Jesús jeéboó Diosdih uúbúdih āt bejep wut jī. Nihat chei āt uúbh daa júúwup wut jī. ¹³Daanachah, ā naáwátdih joí péenitdih bid bojnit, doce ā bohé bejnit pínahdih āt níwip wut jī, áih

²⁶ “Diosdih jepahcannitboó yeebdíh ī túi wēi naáwáchah, jñi túi chāja chaáh! Pánihat dée pah jon játih ī nuowābut ‘Dios naáwátđih naóh yapanit caá’, niijná yuhna, yee naóhnitboodíh ípí túi wēi naáwáp wut jī. Pánihna, ñi túut nuumcáh, Dios yeebdíhbut ā peéh chājipna caá”, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

“Yeebdíh eníhcannitdih ñi túi oyoó”, Jesús ā niij bohéat

(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ “Obohjeéhtih, yeéb weemdíh joinítđih nin pah wā naóhna caá: Yeebdíh eníhcannitdih oinit, ñi túi chājaá. ²⁸ ‘Meemdíh yeejép ā yapa naáh’, yeebdíh niijnítđih, ‘Dios meemdíh ā túi chāja naáh’, ñi niij jwúubanaá. Yeebdíh yeejép chājnitđih, Diosdih ñi úúbú, queétdih ā teo wáacat pínah niijná. ²⁹ Yeebdíh íjnit, bíc buwá púo túbđih maonidih, bíh buwámantbut ñi júutú, mawíhna, ā jwúub mawat pínah niijná. Níih cúbuh jweyát chóodih dúuc wáinidih, ā náahachah, níih japih bóo chóodihbut ñi wūhuú. ³⁰ Ded moh yéejni ā náahatđih ā úúbúchah, ñi wūhuú. Ded níih bí déedih dúuc wáinidih, ñi jwúubaat túutca bojoó. ³¹ Bitā yeebdíh ī túi chājat pínahdih ñi náahat pah, yeebbút bitadih ñi túi chājaá. Queét yeebdíh ī túi chājcah yuhna, yeéboó queétdih ñi túi chājaá.^t

³² “Yeebdíh oinitđihjeh ñi oi jwúubanachah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannitboó queétdih oinitđihjeh ípí oi jwúubana caá. Pánihna, queét ī oyat chah yeébboodíh bitadih oyat caá náahap. ³³ Yeebdíh túi chājnitđihjeh ñi túi chāj jwúubanachah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannit bíc yoobó ī chājna caá. ³⁴ ‘Wā wayát pah bóo ā jwúubabipna caá’, niij jenah joinít, núodih ñi wayáchah, dedé pínah nihcan caá. Yeejépwā yuhna, bitadih páant ípí wainá caá. ³⁵ Obohjeéhtih, yeebdíh eníhcannitdih ñi oyoó. Ī túi chāj jwúubaat pínahdih bidcanjeh, túinidih ñi chājaá. Núodih náahnit ī úúbúchah, ī jwúubaat pínahdih bidcanjeh, ñi wayaá. Pánih chājna, Dios weh ñi jumuchah, ‘Ma túi chājna beé’, niijnít, caánboó yeebdíh táini ā wūhbipna caá. Caandíh ‘Táina caá’, niijcánnitdih, yeejép chājnitđihbut Diosboó ā túi chājna caá. Páant ā chājat pah bíc yoobó ñi chājat pínahdih yeebdíh ā wutna caá. ³⁶ Dios jwī íp yeebdíh jígah ennit, ā teo wáacat pahjeh muntih, yeebbút bitadih jígah ennit, ñi teo wáacá”, Jesús āt niijíp wut jī.

“Yeejépwā caá”, bitadih niij jūihcat

(Mt 7.1-5)

³⁷ “ ‘Meém yeejép caá’, bitadih ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijcáh, Dios yeebdíhbut ‘Meém yeejép caá’, ā niijcán níft. Bitā ī yéej chājachah, ‘Meemdíh peéh chājat caá náahap’, ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijíchah nihna, Diosbut yeebdíh bíc yoobó āta niij tágaá. Bitā ī yéejatđih ñi náhnica bojoó. Páant ñi náhnica, Diosbut ñi yéejatđih ā náhnican níft. ³⁸ Bitadih ñi túi wūhuú. Ní túi wūhuchah, Diosbut yeebdíh ā túi wūhbipna caá. Búdí béguepdih becchidih jui cáj waó bí chājat dée ā wūhbipna caá. Ded pah yeéb bitadih ñi wūhat pah bóojeh muntih, Diosbut yeebdíh ā wūhbipna caá.

³⁹ “Jéih encanni bífh jéih encannidih ā duó wáyachah, íit jumupboó bejna, queét chénat pah bícdih í buug yácbipna caá” ⁴⁰ Jáap bohéni caandíh bohéni chah ā jéihcan caá. Obohjeéhtih, nihāt ā jéihyat pínahdih ā bohé péanit, caandíh bohénidih bífc yoobó ā jéihbipna caá. Pánihna, yeéb bitadih duó wáííhna, wā naáwát dih jwíih túi bohéat caá náahap, jéih encannit dée nī jumcat pínah níijná. Pánihna, wā naáwát dih túi jéihnīt, wā bohéat pah muntih bitadihbut nī túi jéih bohébipna caá.”

⁴¹ “Nin pah yeéb nípí chājna caá: Nī déedih bainí quíib becát ā jumuchah, caanbítdih nī túi enna caá. Caán bainí oj ā jumuchah yuhna, nī enat pah, nī dée ā yéejatbitdih nípí enna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh búdí quíib becát ā jumuchah yuhna, caandíh nī jéih encan caá. Caandíh nī jéih encat pah, búdí yeejép chājna yuhna, nī míc jéih encan caá. ¿Dépanih tigaá páant nī chāj? ⁴² Yeebdíh búdí quíib becát panihni ā jumuchah yuhna, ‘Némé, ma quíib becát dih weémboó meemdíh wā póoj yohbipna caá’, nípí níijná caá. Pánihat pah, búdí yéej chājnit jumna yuhna, ‘Némé, túbīt yeejép chājna caá ma chājap. Caandíh ma cádaahá’, nípí níijná caá. ¿Dépanih tigaá yeéb yeejép chājnit jumna yuhna, búdí nī yéej chājatdih jenah joicánjeh, bita bainí í yéej chājatdihjeh nī jenah joí? Yeéb yeejép wāá, nī yéej chājatdih jwíih cádahat caá náahap. Páant nī túut nuumát túttimah, nī dée ā yéejatdih nī jéih cádahat túutbipna caá”, Jesús át níijíp wut jī.

Máa quehe ded pah ā jumat

(Mt 7.17-20; 12.33-36)

⁴³ “Ded túini nah yeejép dahna ā quehcah, yeejép nahbut túini dahna ápí quehcan caá ⁴⁴ Pánihna, ded pah máa nahna ā jumatdih jéihíhna, áih quehe dahnadih enat caá náahap. Nemép óot nahdih higo wūt jumni dahnadih nípí bidcan caá. Ei náhdih iguúh nípí bidcan caá.” ⁴⁵ Pánihat dée pah túini cáac ā túi jenah joyát jíib, túinijeh ā naóhbipna caá. Obohjeéhtih, yeejép cáac yeejép ā jenah joyát jíib, yeejépjeh ā wéhebipna caá. Pánihna, cáac ded pah ā jenah joyát bífc yoobó ā naóhbipna caá”, Jesús át níijíp wut jī.^x

Chéne muú teonit naáwát

(Mt 7.24-27)

⁴⁶ “¿Dépanihna, ‘Maá’, weemdíh níijná yuhna, wā wutatdih nī jepahcan? ⁴⁷ Ded wā bohéatdih joinít, jepahna, nin pah ā jumna caá: ⁴⁸ Muú chāj pooni panihni ā jumna caá. Túi jenah joiní jwumúp baácdih numah baád waadánit, áih jagápdih ā túi dodhdop be. Pánih chāj péaat túttimah, muj daabáchah yuhna, áih muú túi chājni jumna, ā mónócap be. ⁴⁹ Obohjeéhtih, ded wā bohéatdih joiná yuhna, jepahcanni túi jenah joicánni muú chājni panihni caá ā jumup. Caánboó óon jihbitjeh baád waadánit, áih jagápdih ā dodhdop be. Pánihna, caán muúdih ā péaat túttimah, muj ā jwíih daabáchah, áih muú túi chājni nihcah, chéwat boloh bejnit, áac bejna, ā boto peetáh bejep be”, Jesús queétdih át níijíp wut jī.

Soldadowā ī maáhdih teo wūhnidih Jesús āt booaat

(Mt 8.5-13)

7 ¹ Páant cáacwādh bohé péanit, Jesús Capernaum tútchiboó āt bejep wut jī. ² Romano cien soldadowā ī maáh Capernaum tútchidih āt jumup wut jī. Caandíh teo wūhni ā oini búdí wunna āt chājap wut jī. ³ Pánihna, Jesús ā juibíat doonádih joinít, judíowā ī maátadih Jesús pebhna āt wahap wut jī, caandíh teo wūhnidih boonadiah ā bejat pínah niijná. ⁴⁻⁵ Páant ā wahachah, judíowā ī maáta Jesús pebhna juibínit, búdí wūbhna, nin pah īt níj naáwáp wut jī:

—Jwiítidih wahni táini caá. Jwiít judíowādh tui oinit, jwī míc wáacat muudíh chājat pínah dinero ā wūhup jī. Páant ā tui chājat jīb, caandíh ma teo wáac jūúwú, īt niijp wut jī.

⁶⁻⁷ Páant ī niijchah joinít, Jesús íjeéh āt bejep wut jī. Pánih bejnit, cien soldadowā ī maáh pebhna ī toáh juibínachah, caán bita ā chéenwādh wahnit, nin pah āt níj naáwát tútup wut jī: “Maá, weem cháh wēpni ma jumuchah jéihna, ma pebhna juibícan, ‘Wíih muudíh ma waád jūúwú’, niijní dée nihcan caá. Meemdíh wā tac buugáíhcan caá. Pánihna, yuúpmahjeh jumna, ma wēpatjīh weemdíh teo wūhnidih ma boonaá. ⁸ Wā chah jumnit bita maáta weemdíh ī wutna caá. Weembút soldadowādh wutni caá. Bícdih ‘Ma bejee’, wā niijchah, āpí bejna caá. Bíhdih ‘Ma jūúwú’, wā niijchah, āpí jūóhna caá. ‘Nindih ma chājaá’, weemdíh teo wūhnidih wā niijchah, āpí chājna caá. Pánihna, ma wutat wēpatdihbut wā tui jéihna caá. Ma wutuchahjeh, weemdíh teo wūhni ā boobipna caá”, cien soldadowā ī maáh ā chéenwā Jesúsdi īt níj naóh yapanap wut jī.

⁹ Páant ī niijchah joinít, caán soldadowā ī maáh “Jesús caandíh ā boobipna caá”, ā níj jenah joyádh jéihnit, Jesús búdí āt weñep wut jī. Pánih wēnit, ájeéh péenitdh tac páud ennit, nin pah queétdih āt niijp wut jī:

—Caán soldadowā ī maáh judío nihcan yuhna, weemdíh ā tui jenah joyát yeéb judíowāboodíh ā yapna caá, āt niijp wut jī.

¹⁰ Pánihna, soldadowā ī maáh ā wahnitji áih muudíh ī jwúub juibínachah, caandíh teo wūhni booni átát jumup wut jī.

Éemp wunnih mi wūéhjidih Jesús ā booaat

¹¹ Túttimah, Naín wut jumni tútchina Jesús wā īt bejep wut jī. Dawá cáacwābut íjeéh īt péenap wut jī. ¹² Pánih bejnit, Naín tútchi jēc pebh ī toáh juibínachah, caán tútchidih moón wunni bácahjidih yohat tút niijná, caandíh ī ub bac jūúwúchah, Jesús wā queétdih īt jwááp wut jī. Beh wili éemp wunnih mit jumup wut jī. Mi wūéh bíc jumni āt wunup wut jī. Dawá cáacwābut mijeéh īt nuun bác jūúwú wut jī. ¹³ Páant ī jūúwúchah ennit, Jesús caántdh jígah ennit, nin pah āt niijp wut jī:

—Ma jūicá bojóó, āt niijp wut jī.

¹⁴ Páant niijnít, wunni áih bácahji lajni naadíh ā tewechah, caandíh beonit īt chāo núhup wut jī. Pánih teonit, “¡Némé, ma boo pud jūúwú!” wunnidih āt niijp wut jī.

¹⁵ Páant ā niijchahjeh, wunniji jwúub boo pud chúdnit, āt wéhenap wut jī. Páant ā boonachah, Jesús beh wilidih nin pah āt niijp wut jī:

—Dáa, ma wúúh ā jwúub boona caá, páant muntih, āt niijíp wut jī.

¹⁶ Páant ā boonachah enna, nihāt cáacwā wúhi bejnit, Diosdih búdí ít weñep wut jī.

—Dios naáwátdih wēp naóh yapani āt jui tágaá. Dios jwiít áih cáacwādh teo wáacadih āt jui tágaá, ít míc niijíp wut jī.

¹⁷ Páant ā chājatji doonádih nihāt Judea baác, pehbbit jumni baácnadihbut ít naóh peetép wut jī.

Juan Daabáni ā úúbh joyát tútat

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Jesús páant ā chājatji dooná Juan Daabánidihbut āt juibínap wut jī. Caán nemat muúboó ā jumuchah, ā bohénit caandíh ít juibí naáwáp wut jī.

¹⁹ Páant ī naáwáchah joinít, chénewā ā bohénitdih Jesús pebhna āt wahap wut jī. “¿Meém Dios ā wahní, jwiít judíowā jwí páini níít? ¿Bífhdi bidat níít náahap?” queétdih āt níj úúbh joyát tútup wut jī.

²⁰ Páant ā niijíchah joinít, Jesús pebhna ít bejep wut jī. Caanná juibínit, Jesúsdih nin pah ít niijíp wut jī:

—Juan Daabáni jwiítdih wahnit, nin pah ā níj úúbh joyát tútup be: “¿Meém Dios ā wahní, jwiít judíowā jwí páini níít? ¿Bífhdi bidat níít náahap?” jwiítdih ā niiját tútup be, Jesúsdih ít niijíp wut jī.

²¹ Í juibínachahjeh, Jesús dawá cáacwādh boona āt chājap wut jī. Nemép jumnitdihbut booa, dawá jéih encannitdihbut ā boonanap wut jī. ²² Juan ā wahnit ī niijíchah joinít, nin pah Jesús queétdih āt níj jepahap wut jī:

—Ded pah ní enatji, ní joyátjidihbut Juandih naáwádih ní bejeé. ‘Jéih encannitji, jéih joicánnitji, jéih bejcanitjidihbut ā boona beé. Bácah moópntji, wunah bejnitjidih yuh buca ā boonanap be.’^y Moh yéejnitdih ā táu ubat pínah doonádihbut naóhna ā chājap be.^z ²³ “¿Ded weemdíh túi jenah joí cádahcanidih Dios ā wéi enna caá!” Jesús ā niijíp be’, Juandih níj naáwádih ní bejeé, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

²⁴ Juan ā wahnitji ī jwúub bejat túttimah, Juan ded pah ā jumatdih cáacwādh nin pah Jesús āt níj naáwáp wut jī: “¿Dedédh enedih bej tigaá níí pí chāj, muú wihcapboó bejna? ¿Jiwi jeémp yílip déedih johlit ā joh jwejni panihnidih enedih ní bejnit beé? Obohjeéhtih, Juan pánihcan beé. Det biáboó ī naáwáchah yuhna, caánboó jweéhcanjeh yoobópdih ápi naáwáp wut jī.

²⁵ Pánihi jumnidih bidcan, ztúini yégueh duonídh enedih ní bejnit beé? Obohjeéhtih, túini yégueh duonít, dawá bí dée bíbohni, maátaíh muúboó ípi jumna caá. Juanboó queét pah nihcan beé. ²⁶ Pánihi jumnidihbut bidcan, ¿Dios naáwátdih naóh yapanidih enedih bejnit beé ní chāj? Páant tigaá Juan ā jumap. Bitá naóh yapanit chah ā jumna caá. ²⁷ Juan ā jwíh naóh waáwát pínahdih jon játih nin pah ít níj naóh daacáp tají:

‘Á wúúhdih Dios nin pah ā niijíp be: “Ma játih wā naáwátdih naóh waóhni pínahdih wā wahbipna caá, meémboó ma naáwáchah joinít, í jepahat pínah niijná”, Dios ā niijíp be’, āt níj daacáp tají. (Mal 3.1)

²⁸ “Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nihāt bita chah Juan Daabáni ā jumna caá. Obohjeéhtih, buu láa páant ā jumuchah yuhna, Dios ā maáh

jumapna ded oboh jumnijiboó Juan chah ā jumvipna caá, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

²⁹ Juandih ī nemat pínah játih, ā bohéátdih joinít, nihat cáacwā, Romano maáta ī uúbát táutni núodih uúbh wūhnitbut, Juandih itát daabáát táutup wut jī. Páant Diosdih jepahnit ī jumuchah, Jesúsboó ā niijíchah joinít, “Dios ā wutat yoobópdih caá”, it niijíp wut jī. ³⁰ Obohjeéhtih, fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut, Juandih daabáát táutcan, Dios queétdih ā náah yacat pínahdih it náahcap wut jī.^a

³¹ Páant ī jumatdih jéihnit, Jesús nin pah āt jwúub niij naáwáp wut jī: **“Buu láa moón weemdíh jepahcannit, nin pah ni jumna caá: ³² Yoahdih tíohnit wébít pah caá ni jumap. Tíoh cháudnit, nin pah ipí míc niij jūihna caá: ‘Jwí pelat póoj tíhwichah yuhna, yeebboó ni búudíhcan beé. Wunnitdih jwí jūí tíhwichah yuhna, ni jūí wáaquíhcan beé’, ī míc niij jūihna caá. ³³ Páant ī chājat pah, yeebbút bíic yoobó nípí chājna caá. Juan Daabáni cáacwājeéh jeémpcan, poonidihbut āpí babhcap jī. Páant ā chājcah enna, ‘Nemép jumni caá’, niij jūihnit, ā bohéátdih ni jepahcap jī. ³⁴ Obohjeéhtih, weém, nihat cáacwā úud jeéh cáacwājeéh jeémpnit, wāpí babhna caá. Páant wā chājachah ennit, ‘Eneé. Nin búdí jeémpni, máihni caá ā jumap. Romanowā ī uúbát táutni núodih uúbh wūhnit, yeejép chājnit bíicdih āpí pej jumna caá’, niij jūihnit, weemdíhbut ni jepahcan caá. Páant niij jūihna, wébít pah caá ni jumap. ³⁵ Obohjeéhtih, ded pah Dios ā wutat pah wā túi chājachah enna, ā jenah joyát yoobópdih ā jumatdih ni jéihvipna caá**, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Yad wili chej jumnijih Jesúsdihi mi puhwat

³⁶ Bífh yeó jáap bíic fariseo, Simón wūt jumni, Jesúsdihi āt numah jeémép wut jī. Áih mūuná juibínit, Jesús ājeéh āt jeémép wut jī. ³⁷ Simóníh mūudíh Jesús ā jumat doonádih joinít, queét ī jeéméchah, caán tútchidih bóli, deoh nah jumnih, túi chej jumni yíi quiútdih mit ub waád juibínap wut jī. Caán quiúit alabastro ī niijní jeejéh ī chājni quiúit āt jumap wut jī. ³⁸ Pánih ub waád juibínit, Jesús pebh bódicha caj yoh nājnit, caandíh mi oyat júutna, áih jítchanadihi miíh quíib macjéh jūi chócnit, miíh waó yoócjéh mit jöp wiwip wut jī. Pánih chāj péa, áih jítchanadihi nomnit, mi ub jūóhni túi chej jumni yíidih puohnit, mit nāñap wut jī.^b ³⁹ Páant mi chājachah ennit, Jesúsdihi numah jeémpni Simónboó nin pah caanjéh āt niij jenah joyóp wut jī: “Nin newé Dios naáwátidih naóh yapani jumna, caandíh teonih yeejép mi jumatdih āta jéih tagaá. Jéihnit, caántidih āta tewat túutcan tagaá. Obohjeéhtih, páant ā chājcan, naóh yapani yoobát nihcan nacaá”, āt niij jenah joyóp wut yuh jī. ⁴⁰ Páant ā niij jenah joyátdih jéihnit, nin pah Jesús caandíh āt niijíp wut jī:

—Simón, meemdíh bainí wā naáwát túut caá, ded pah mi chājatdih ma jéihyat pínah niijná, āt niijíp wut jī.

—Ma naáwá, Bohéní, Simón caandíh āt niijíp wut jī.

⁴¹ —Bíic newédihi chéne neoná dinerodih ī wayáp be. Bíicboó chéne jópchi ā tewat jūibdihi pohba wáf, bííhboó chéne widh ā tewat jūibbitdih ā wayáp be.

⁴² **Queét chénat pah ī wayátjidih ī jéih jūib chājcah ennit, queétdih wūhniiboó**

‘Jum̃ naáh. Ñi júb chājcah, ā taina caá’, queét chénat pahdih ā niijíp be. Páant ā chājachah, ¿ded tigaá caandih chah ā oibi? Jesús Simóndih át niijíp wut jī.

⁴³—Búdí náó wainíboó caandih chah ā oibipna caá, Simón át niijíp jepahap wut jī.

—Yoobópdi ma jepahna caá, Jesús caandih át niijíp wut jī.

⁴⁴Páant niijnít, yad wilidih júut jáhanit, Simóndih nin pah át jwáub niij naáwáp wut jī:

—Ma jenah joyoó. Ma chéen yoobát wā jumuchah nihna, míih m̃uná wā waád juyúchah, wíih jítchanadih wā chocat pínah niijná, mah weemdih mata wūh tagaá. Obohjeéhtih, nintboó wíih jítchanadih míih quíib macjīh jūi chócni, míih waó yoócjīh mi jōp wiwip be. ⁴⁵Wā juyúchah, meém weemdih púo tíibdi nomcanjeh, ma túi uúbhcap be. Obohjeéhtih, nintboó weemdih mi oyat júutna, wíih jítchanadih mi nom cádahcan caá. ⁴⁶Wā juyúchah, wíih wao dáhdih yíjīh puoh jáha náicanjeh, ma túi uúbhcap be. Obohjeéhtih, nintboó wíih jítchanadih túi chej jumni yíjīh puohnit, mi náñap be. ⁴⁷Yoobópdi meemdih wā naóhna caá. Búdí mi yéej chājatjidih Dios át yoh wūh tagaá. Páant ā chājatdi jéihnit, weemdih búdí mi oina caá. Obohjeéhtih, ‘Bainjeh wā yéej chāap jī’, niij jenah joinít, ā yéejat yohat uúbhniboó bainjeh Diosdih ā oina caá. Pánihatdi ma túi jenah joyoó, Jesús Simóndih át niijíp wut jī.

⁴⁸Caandih páant niij péanit, caántdi jwuh nin pah át jwáub niijíp wut jī:

—Meém yéejat yohni caá. ⁴⁹⁻⁵⁰Weemdih ma túi jenah joyát júb, ma yéejat peéh iiguipna ma bejatji déedih, meemdih Dios át túi ub tagaá. Pánihna, túi wéinit, ma bejeé, át niijíp wut jī.

Páant ā niijchah joinít, ájeéh jeémpnit nin pah queétjeh it míc niij uúbh joyóp wut jī:

—¿Dedé newéna tigaá nin? ¡Yéejat yohat wēpatbut ā bíbohna caá! it míc niijíp wut jī.

Jesús wādi biquína yaádh ī teo wáacat

8 ¹Túttimah, Jesús tútchina yoobó cáacwādi át táoh bohé jibip wut jī. Dios ā maáh jumat doonádi át naáwáp wut jī. Doce ā bohénitbut ájeéh it jib bejep wut jī. ²Biquína yaádhbut íjeéh it pej jum bejep wut jī. Jesús ā boonanit yaádh, nemép jumnitdi ā boonanitbut it jumap wut jī. María, Mágdala tútchidih bólidih siete nemép wādi Jesús ā bacat táutnihji jum, ³Juana, Maáh Herodesdih teo wūhni Chuza áabut jum, Susana wūt jumnihbut mit jumap wut jī. Dawá bita yaádhbut íjeéh it pej jum bejep wut jī. Queét yaádh íih dinerojīh Jesús wādi it teo wáacap wut jī.^c

Wáah momni naáwát

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴Biíc yeó jáap dawá cáacwā ī jumni tútchinamant bejnit, caandih enat túut niijná, Jesús pebhna it juibínap wut jī. Dawá páant ī wáac juibínachah ennit, ā jenah joiní naáwátjīh queétdih bohéna, Jesús nin pah át niij naáwáp

wut jī: ⁵“Bíic newé waáh momodih ā bejep be. Páant ā waáh bojochah, biquí tībna namádih ā buug nájap be. Namádih buug nájni tībnađih cáacwā ī néeh chuñup be. Bih tībnađih jwébehwā jūóhñit, ī jeemp beedánap be. ⁶Bih tībna, jeejīh yewéni baác jumupboó ā buug nájap be. Buug nájnit, chíih jūóhna yuhna, mac ā jōpah bejehah, ā wunah bejep be. ⁷Bih tībna nemép óot cātīh ā buug nájap be. Pánih buug nájni ā chíihichah yuhna, caán nemép óotboó caandīh ā chíih yap bejehah, momniboó mánahñit, ā wunah bejep be. ⁸Obohjeéhtih, bih tībna túini baácboó ā buug nájap be. Pánih buug nájna, chíihñit, ā túi quehep be. Pánih quehñit, wawána jumat pah cien tībna ā quehep be”, Jesús queétdih át niijp wut jī.

Caán naáwátjīh bohé péanit, “*¡Ded molít jumna, ā túi joyó naáh!*” át niij ej ñaacap wut jī.

¿Dépanih tīgā ā jenah joyátjīh át naóhji?

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹Páant naáwátjīh ā bohénachah joiná yuhna, beh joicán, ā bohénit ā bohéátjidiđh ít uúbh joyóp wut jī.

—¿Ded pah niij naóh bohé tibeé jwítdih ma chāj? ít niij uúbh joyóp wut jī.

¹⁰Páant ī niijchah joinít, Jesús nin pah át niij jepahap wut jī:

—Ded pah Dios maáh ā jumatdih bitadiđh naóh jwuhca naáhđih buu yeedíhjah wā naóhna caá. Obohjeéhtih, bitadiđh naáwátjīhjah wāpí bohéna caá, weemdíh enna yuhna, ī beh encat pínah, wā naáwáchah joiná yuhna, ī beh joicát pínah niijná. Weemdíh ī jepahíhcat jíib páant ī jumna caá,^d queétdih Jesús át niijp wut jī.

Waáh momni naáwátđih Jesús ā beh joyáát

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹Táttimah, waáh momni naáwátjidiđh ī beh joyát pínah niijná, nin pah Jesús queétdih át jwúub niijp wut jī: “Nin pah niij naóhna wā chājap be: Waáh momni tībna Dios naáwát panihni caá. ¹²Biquína joinít namáboó buug nájni panihni caá. Dios naáwátđih ī joyóchahjah, nemépwā ī maáh ī joyátjidiđh ā jenah joyát táutcan caá, jepahcanjah iiguipna ī bejat pínah niijná. ¹³Bitá joinít jeejīh yewénibit baácboó buug nájni panihni caá. Dios naáwátđih joiná, ī túi wēi jwuhna yuh caá. Obohjeéhtih, iih caoliħboó ñeh jáap choo bejni panihni ā jumuchah, bitaboó queétdih deohñit, ī yéej chājat táutuchah, Diosđih jepah cádahñit, ī jwúub yéej chājna caá. ¹⁴Bitá joinítboó nemép óotna cātīh buug nájni panihni ī jumna caá. Dios naáwátđih joinít, ī jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, yeó jáap jumat pah ī chājat pínahđih queét tubit ī náhni dahwana caá. Búdí dinero bíbohatđihjah ī wēina caá. Ī weñat pínah chājatđihjah ī jenah joiná caá. Pánih jenah joinít, chéonit panihñit jumna, Dios naáwátđih jenah joicánjah, queétdih behat dée wiħcan caá. ¹⁵Obohjeéhtih, bitá joinítboó túini baácđih buug nájni panihni caá. Dios naáwátđih túi joinít, jwúub náhnina, caandīh ī cádahcan caá. Pánih jumna, Dios ā náahat pah ípí túi chājna caá”, Jesús át niijp wut jī.

Jiiát dah naáwát*(Mr 4.21-25)*

¹⁶ “Wā bohéát jiiát panihni caá. Ded áih jiiát dahdih jii péanit, puebat dahjih ápi páah jweican caá. Caan dáhdih chúdat páha numpboobút ápi jii jwéican caá. Obohjeéhtih, japboó ápi jii cáag jweina caá, ā yeh iiguíchah, nihat waadnít ī túi enat pínah niijná.^e ¹⁷ Caán ā yeh iiguíchah, dedé ī bihniji ā jígohbipna caá. Dedé ī bih chājatjidihbut nihat cáacwā ī enbipna caá. Wā naáwátidih ī bohénachah, cáacwā ded pah íih caolih ā jumatdih ā jéihyana caá.^f

¹⁸ “ĭÑi túi chāja chaáh! Ded pah wā naáwátidih joinít, ñi túi jepahaá. Ded wā naáwátidih túi joiní ā jwúub náhninachah, Dios caandíh chah ā jéihyabipna caá. Obohjeéhtih, ded joiná yuhna, ā jwúub náhnicah, ā jwíih joyátjidih Dios ā dúuc waíbipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.^g

Jesús íin, ā úudwābut caandíh ī bidat*(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)*

¹⁹ Caán láa Jesús íin ā úudwābut ā pebhna ítih juibínap wut yuh jī. Obohjeéhtih, dawá cáacwā ī jumuchah, Jesúsdihih íti jéih jwāáhcap wut jī.

²⁰ Pánihna, bita caanjíh jumni Jesúsdihih nin pah át niijíp wut jī:

—Ma íin ma úudwābut meemdíh bidnit, jóocmant ī pái ñuhna caá, át niijíp wut jī.

²¹ —Ma naáwát túina caá. Obohjeéhtih, nit panihnít wā déewā yoobát ī jumna caá. Dios naáwátidih wā bohénachah, joí jepahnít wā íin panihnít, wā úudwā panihnítbut ī jumna caá, Jesús caandíh át niijí jepahap wut jī.

Búdí johlit, nolihtidihbut Jesús ā yayaát*(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)*

²² Bíih yeó jáap Jesús ā bohénitdih jááj chóodih numah waadnít,

—Chóbe conanaáboó íimdih jwí chúuh bejjíh, át niijíp wut jī.

Páant niijnít, íti chúuh bejep wut jī. ²³ Páant ī chúuh bejchah, Jesúsboó át úwup wut jī. Á úwat pónih, búdí johlit át jūúwup wut jī. Pánih búdí noliht ā jumuchah, íih jááj chóo át daábíhip wut jī. ²⁴ Páant ā tobohochah, ā bohénit Jesús pebh juibí wucnit, caandíh nin pah íti niijíp wut jī:

—ĭBohéní, Bohéní, daabná caá jwí chāja! ĭJwí buudbípna caá! caandíh íti niijíp wut jī.

Páant ī niijí wucuchah, jáanit, Jesús johlitdih, nolihtidihbut “Ma yayaá”, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, johlit, nolihtbut bíícmantjeh át yayáh bejep wut jī.

²⁵ —¿Dépanih tibeé weemdíh ñi túi jenah joicán? Jesús ā bohénitdih át niijíp wut jī.

Páant ā yayanachah en wúhi bejnit, búdí íti úumup wut jī. Pánih úumna, búdí jenah joinít, queétjeh nin pah íti míc niijí uúbh joyóp wut jī:

—¿Dedé cáacna tigaá nin? Á naáwáchahjeh, johlit, nolihtbut ā yayáh bejna caá, íti míc niijíp wut jī.

Gadara baácdih bóo nemép jumnidih Jesús ā booaat

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶Páant ā yapat túttimah, Gadara baácboó Jesús wā it chúuh juibínap wut jī. ²⁷⁻²⁹Caanná chúuh juibínit, Jesús wā ī aab béjchah, caán tútchidih bóo nemép jumni Jesúsdi it jwāáh dei jūúwúp wut jī. Caán maatápdih yégueh duocán, muudíh jéih jumcanjeh, cáac yohopboó apí jumup wut jī. Maatápdih nemépwā caandíh it déheanap wut jī. Páant ī déheanachah, cáacwā áih téihya colóhnadih, áih jítcha colóhnadihbut itah tōpjīh it chéwep wut jī. Pánih chéonit, nemat muúboó itih nemep wut yuh jī. Obohjeéhtih, ī chéwatjidih púud wái daj yohnit, queét nemépwā muú wihcapboó caandíh it numah jwei bác bejep wut jī. Pánihna, Jesús wādi it jwāáh dei juibínit, nemépwādi Jesús ā bacat túutuchah joinít, Jesúsdi nin pah it niŋ ŋaacáp wut jī:

—¿Jesús, Dios chah wēpni wūúh, dépanihat túut tigaá weemdíh páant ma chāŋ? ¡Weemdíh ma peéh chāŋca bojoó! it niŋ ŋaacáp wut jī.

³⁰Páant ā niŋ ŋaacáchah joinít,

—¿Dedé tigaá ma wūt? Jesús caán nemépdih it niŋjip wut jī.

Páant ā niŋjichah joinít, dawá nemépwā jumna, nin pah it niŋ jepahap wut jī:

—‘Dawá’ caá wā wūt. ³¹¡Búdí iŋnít íitboó jwiítidih ma wahca bojoó! it niŋ wēp uúbúp wut jī. ³²Queét pebh, jeé ŋaj yacapboó dawá momo muuwā ī bid jeéméchah ennit, —Jwiítidih queét muuwā díitna ma wahaá, nemépwā Jesúsdi it niŋjip wut jī. Páant ī niŋjichah joinít, Jesús queétdih it bejat túutup wut jī. ³³Páant ā bejat túutuchahjeh, nemépwā newésh bácahmant bac bejnit, muuwādi ī waadáchah, ŋáo dei bej, buug báhnit, muuwā it chíic wun beedáh bejep wut jī.

³⁴Páant ā yapachah ennit, muuwādi en daonítjiboó íih tútchina it jwei jwúub bejep wut jī. Jwei jwúub bejna, ī jwāáhnitdi naóhnit, íih tútchidih moondíhbut páant ā yapat doonádi it naáwáp wut jī. ³⁵Páant ī naáwáchah joinít, cáacwāboó íih tútchimant Jesús ā chājatjidih enedih it bejep wut jī. Pánih bej, Jesús wā ī jumapna juibínit, nemépwā jumniŋi yégueh duó, táiniŋeh jenah joinít, Jesús pebh ā chúuduchah enna, búdí it úmup wut jī. ³⁶Jesús nemépwā jumnidih ā boanachah ennitjiboó, jáap jwiínitdi ded pah ā yapatjidih it naáwáp wut jī. ³⁷Páant ī naáwáchah joinít, niŋhat Gadara baácdih moón búdí úmunit, íih baácmant Jesúsdi it jwúub bejat túutup wut jī. Páant ī bejat túutuchah joinít, Jesús wā íih jáá chóona it jwúub dei bejep wut jī. ³⁸Páant ī jwúub dei bejchah, nemépwā jumniŋiboó Jesúsdi búdí átiŋ pej jumíhip wut yuh jī.

³⁹—Wáŋeéh ma jūúwáchah, áta táí ta yuh caá. Obohjeéhtih, weém ma Maáh meemdíh jígah ennit, ded pah wā teo wáacatjidih ma déewādi naáwát túut niŋná, ī pebhboó ma jwúub bejeé, Jesús caandíh it niŋjip wut jī.

Páant ā niŋjichah joinít, nemépwā jumniŋi jwúub bej, niŋhat áih tútchidih moondíh caandíh Jesús búdí ā teo wáacatjidih it naóh peetéŋ wut jī.

Áih yégueh chóodih juí teonih, Jairo nuumdíhbut Jesús ā booaat

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰Gadara baácmant Jesús wā ī jwúub chúuh juibínachah, dawá míic wáac páinit cáacwā wēnit, queétdih it jwāáap wut jī. ⁴¹Jairo wūt jumni,

judíowā ī míc wáacat muudíh en daonít ī maáh, Jesús pebh át juibínap wut jī. Juibínit, bódicha caj yoh ñajnit, Jesús áih muúboó ā bejat pínahdih búdí át uúbúp wut jī. ⁴²Ā nuúm bífc wílijeh wut jī. Caánt doce jópchi bíbohni, búdí mi wunuchah, caántdih ā booaat pínah niijná, Jesúsdi áih muuná át bejat túutup wut jī. Páant ā niijíchah joinít, Jesús Jairojeéh ā bejehchah, dawá cáacwā caandíh ít too néeh péenap wut jī.

⁴³Pánihna, queét cātíh bífh wili mácanihat panihat wunnihbut mit jumup wut jī. Doce jópchi caán wunatdih mi bíbohochah, ī cohochah yuhna, át yaicáp wut jī. ⁴⁴Pánihi jumna, Jesúsíh yégueh chóo yapat waadíh táahmant mi juibí tewechahjeh, mi mácanihat panihat wunat át yayáh bejep wut jī. ⁴⁵Páant mi tewechah, Jesús cáacwádh nin pah át niíj uúbh joyóp wut jī:

—¿Déhe tigaá wíih yéguehdih juí teoni? át niijíp wut jī.

—Weém meemdíh wā teocan beé, nihat ít niijíp wut jī.

—Páant Bohéní, dawá meemdíh ī too néeh péena caá, Pedroboó át niijíp wut jī.

⁴⁶Páant ā niijíchah joinít, Pedrodih nin pah át jwúub niijíp wut jī:

—Obohjeéhtih, wunni weemdíh juí tewechah, booaat wēpat wíih bácahmant áí bejep be, Jesús át niijíp wut jī.

⁴⁷Páant ā niijíchah joinít, caandíh juibí teonih, jéih jweicán, úum méménit, Jesús pebh mit bódicha caj yoh ñajap wut jī. Pánihi bódicha caj yoh ñajnit, nihat cáacwā ī enechah, ded pah mi juibí teonitjeh boootjidih caandíh mit naáwáp wut jī. ⁴⁸Páant mi naáwáchah joinít,

—Némá, weemdíh táí jenah joiná, mat boonap tagaá. Úumcanjeh, wēinit ma jwúub bejeé, Jesús caántdih át niijíp wut jī.

⁴⁹Páant ā niijíchahjeh, Jairoíh muumánt bej, Jesús wā pebhna juibínit, Jairoboodíh nin pah át niijíp wut jī:

—Jáantjeh ma nuúm mi muujáh bejep be. Páant mi wunuchah, bohénidih ma jwúub bejat túutú, Jairodih át niijíp wut yuh jī.

⁵⁰Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít,

—Ma úumca bojoó. Wā wēpatdih ma táí jenah joyóchah, ma nuúm mi boobipna caá, Jesús Jairodih át niijíp wut jī.

⁵¹⁻⁵³Táttimah, Jairoíh muuná juibínit, ī játíh juibínitji wunnihdih búdí jígahnit, ī juúchah, Jesús át enep wut jī.

—Ñi jūí cádaahaá. Caánt wunnihi niican caá. Ũona caá mi chájap, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, mi wunatdih jéihnit, caandíh ít dehwep wut jī. Queétdih páant niíj naóh péanit, Jairoíh muudíh waadní, ájeéh bejnitdih jóocmantjeh át chāwát túutup wut jī. Pánihna, Pedro, Santiago, Juan, wunnihji mi mánadih pohba ájeéh át waadát túutup wut jī.

⁵⁴Pánihi waadní, Jesús wunnihíh téihyadih teonit,

—¡Bainíhmaá, ma ñah ñuhú! caántdih át niijíp wut jī.

⁵⁵Páant ā niijíchahjeh, caánt jwúub boonit, mit ñah ñuhup wut jī. Mi jwúub boonachah, Jesús mi mánadih caántdih jeémát át wúhat túutup wut jī. ⁵⁶Páant ā boonachah, mi mána búdí ít en wúhi bejep wut jī. Obohjeéhtih, caántdih ā booaatjidih bitadih Jesús át naáwát túutcap wut jī.

Jesús doce ā bohénitdih ā wahat

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

9 ¹Bíic yeó jáap doce ā bohénitdih Jesús ā pebhna bid wáacnit, nemépwādhī ī bacaat pínah, wənnitdihbut ī booaat pínah niijná, ā wēpatdih queétdihbut āt wūhup wut jī. ²Pānih wūh péanit, queétdih āt wahap wut jī, Dios ā maáh jumatdih ī naáwáchah, cáacwā ī jepahat pínah, cáacwādhībut ī booaat pínah niijná. ³Pānih wahnit, Jesús queétdih nin pah āt niīj naáwáp wut jī:

—Bejna, dedé bíí déedih nī ub bejca bojoó. Íoh cajat nah, wūh wūúh, jeémát, dinerodih yuh buca nī ub bejca bojoó. Nī dāwát chóodihjeh nī dāo béjeé. ⁴Caán tútchidih moondíh bohéna, ded nī jwíih waadni mūwdíh nī ūwú. Caanjíh moondíh bohé péanitjeh caán mūwdíh nī cádah bejeé. ⁵Det tútchidih moón yeebdíh náahcan, nī naóhni doonádih ī jóíhcah, bac bejna, ī enechah, queétdih Dios ā yohat pínahdih ī jéihyat pínah niijná, níih zapatosdih tóo dūgnit, becchídih nī péoh mao jéenanaá, āt niijíp wut jī.^h

⁶Páant ā niijíchah joinít, nihat tútchibitna yoobó it bejep wut jī. Pānih juibínit, Dioíh túini doonádih nihat cáacwādhī naóhni, wənnitdihbut it booaanap wut jī.

Maáh Herodes tubit ā úumat

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷Caán láa Maáh Herodes Jesús ā bohénitbut ded pah ī chājat doonádih jwúub joiná, búdí āt úumup wut jī. “Juanji āt jwúub boo pud jūóh tagaá”, biquína niīj, ⁸“Elías āt jwúub jígoh tagaá”, bita niīj, “Dios naáwátdih bíih naóh yapaniji āt jwúub boo pud jūóh tagaá”, bitabut it niijíp wut yuh jī.ⁱ

⁹Páant ī niijíchah joinít, Herodesboó nin pah āt niijíp wut jī: —Weemjéh tijíi Juandih wā wáó bóod yohat túutap jī. ¿Pānihna, deíh doonádih tígaa wā jwúub joí, páant muntih? āt niijíp wut jī. Páant niijnít, Herodes Jesúsdihtubit āt eníhip wut jī.

Cinco mil cáacwādhī Jesús jeémát ā wūhat

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰Túttimah, Jesús ā wahnitji ā pebhna jwúub juibínit, ded pah ī chājatjidih caandíh it naáwáp wut jī. Páant ī naáwáchah joinít, ā bohénitjīh nī jumíhna, cáacwādhī āt cádah bejep wut jī. Pānih cádah bejnit, Betsaida tútchina it bejep wut yuh jī. ¹¹Obohjeéhtih, cáacwāboó ī bejatdih jéihni, queétdih it nūun béjep wut jī. Í nūun jwāáachah, Jesús queétdih wēnit, Dios ā maáh jumatdih āt bohénap wut jī. Wənnitdihbut āt booaanap wut jī.

¹²Cheyeh doce ā bohénit nin pah Jesúsdiht it niijíp wut yuh jī:

—Nin pebhbit tútchinaboó nitdih ma bejat túutú, ī úwat tólih pínah, ī jeémát pínahdihbut ī bidat pínah niijná. Ninjīhbitjeh pohba mūuná ā wihcan caá, it niijíp wut jī.

¹³—Yeebjéh queétdih jeémát nī wūhuú, Jesús āt niīj jepahap wut jī.

—Páant, cinco botoni pan dahna, chéne queejwābitdihjeh jwí bíbohna caá. ¿Queét ī jeémát pínahdih jīb chājadih jwí bejmi naniít? ā bohénit it niīj wūh jyoóp wut jī.

¹⁴ (Cinco mil neonákeh ít jumup wut jī. Yaádh ī weh bícdih chah ít jumup wut jī.)

—**Cáacwā poómp jumat pah cincuenta ñi chúdat tútutú,** ã bohénitdih Jesús át niijíp wut jī.

¹⁵ Páant ã niijíchah joinítjeh, queétdih ít chúdat tútutup wut jī. ¹⁶ Páant ī chúduchah, Jesúsboó cinco pan dahnadih, chéne queejwádhbut ubnit, chéi ennit,

—**Nin pandih, queejwádhbut ma wūhat táina caá, Paá,** ã ípdih át niijíp wut jī.

Páant niij péanit, pan dahnadih queejwádhbut dajnit, cáacwádh ī pāáat pínah niijná, ã bohénitdih át wūhup wut jī. ¹⁷ Pánihna, nihat ít túi jeémp chūúup wut jī. Í judh jeémpnidih doce wuhdih ít ub yac yáwanap wut jī.

“Meém Cristo, Dios ã wahní caá”, Pedro Jesúsdihi ã niiját

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Bífh láa Jesús Diosdih úbh péanit, ã bohénitdih nin pah át niij úbh joyóp wut jī:

—**¿Weemdíh ded pah tígá cáacwā ī niij?** át niijíp wut jī.

¹⁹ —‘Juan Daabáni nacaá’, biquína niij, ‘Elías nacaá’, bita niij, ‘Jon játih Dios naáwátdih naóh yapaniji át jwúub boo pud jūóh tagaá’, bitabut ī niijná beé, Jesúsdihi ít niij jepahap wut jī.^j

²⁰ —**Queét páant ī niijíchah joiná, ¿yeébbó ded pah tígá ñi niij jenah joí?** queétdih át niijíp wut jī.

—Meém Cristo, Dios ã wahní caá, Pedroboó át niij jepahap wut jī.^k

Ã wunat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 16.20-28; Mr 8.30–9.1)

²¹ Páant Pedro ã niijíchah joinít, Jesús ã bohénitdih nin pah át jwúub niij naáwáp wut jī:

—**Dios ã wahní wā jumat doonádh bitaboodíh ñi naóhca bojoó.** ²² Weém nihat cáacwā úd jenédih tubit yeejép yapat caá náahap. Jwī maáta, sacerdotewā ī maáta, Moisés ã wutatjdih bohénitbut weemdíh náahcan, ī mao yohat tútupina yuh caá. Obohjeéhtih, páant ī mawachah yuhna, bíc peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúub boo pud jūóhbpina caá. Páant yeejép yapat caá weemdíh náahap, Dios ã jenah joyátjdih bíc yoobó ã yapat pínah niijná, át niijíp wut jī.

²³ Túttimah, queét nihatdih nin pah át niij naáwáp wut jī:

—**Ded wíh jumíhna, ã weñat pínahdih jenah joicán, wā weñat pínahboodíh jenah joinít, ã jepaha naáh.** Bita caandíh ī wēi encah yuhna, caandíh tubit yeejép ī chājachah yuhna, ī mao yohíhichah yuhna, weemdíh jepah cádahcat caá náahap.^l ²⁴ Ded ã weñat pínahdihjenah jenah joí chājni iiguípná bejni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ã weñat pínahdih joyáh bojni, wā weñat pínahboodíh chājni, ã bawdcán níft.^m ²⁵ Ded ã weñat pínahdihjenah chājni, búdí dinero ã bíbohohchah yuhna, caandíh dedé pínah nihcan caá. Wā weñat

pínahdih ā chājcatji jīb, iiguipna ā bejbipna caá. ²⁶ Pánihna, weém maáh jumna, wā íp ā yeh iigátjīh, áih túinit ángelwā ī yeh iigátjīhbut jwúb dei jūóhna, ded weemdīh náahcan, wā naáwátidihbut joífhcannidih wā wēpatjīh wā yohbipna caá. ²⁷ Yeebdīh yoobópdi h wā naóhna caá. Biquína ninjīh ñuhnit ñi wunat pínah játih, Dios ā maáh jumatdih ā júutuchah, ñi enbipna caá, Jesús āt niijíp wut jī.

Dios ā yeh iigátjīh Jesús ā ñuhat

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Biíc semana túttimah, Diosdih uúbát tút niijná, Pedro, Santiago, Juan queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús āt ñamah páuh laab béjep wut jī. ²⁹ Caanná ī páuh laáb juibínit, Jesús ā uúbúchah, ā jígohat āt tút ñumúp wut jī. Áih móot yeó ā yeh iigát pah yeh iíg, áih yéguehbut biíc yoobó túi baabní āt yeh iiguíp wut jī. ³⁰ Páant ā yeh iiguíchah, Moisés, Elíasji biíc di h ā pebh īt jígohop wut jī. ³¹ Queébut Jesús biíc yoobó īt yeh iiguíp wut jī. Pánih jígohnit, Dios ā jenah joyátjidi h biíc yoobó ā yapat pínah niijná, Jesús Jerusalén tátchiboó ā wunat pínahdih īt miíc wéhenap wut jī. ³² Páant ā yapachah, Pedro ā chéenwā biíc di h chuunít jamna, queétdih quíib chei āt jumap wut jī. Obohjeéhtih, jwúb jáanit, Jesús búdí ā yeh iiguíchah, ā pebh ñuhnitdihbut īt enep wut jī. ³³ Pánih ñuhnitji ī jwúb buúid júúwúchah, Pedro Jesúsdi h nin pah āt niijíp wut jī:

—¡Bohéní, ninjīh jwí jumuchah, ā túina caá! ¿Biíc peihcanni muu dáhnadi h, mi h pínah, Moisésíh pínah, Elíasíh pínahdihbut jwí chā j jīh? āt niijíp wut yuh jī. Páant niijná, āt jenah joicáp wut jī.

³⁴ Páant ā niijíchahjeh, mah pōh panihni queétdih āt dei juyúp wut jī. Páant ā dei juyúchah, búdí īt úumap wut jī. ³⁵ Mah pōh cātíh Dios queétdih nin pah āt niijíp wut jī:

—Nin wā wūúh, wā oini caá.ⁿ Ñ naáwáchah, caandíh ñi táí joyoó, Dios queétdih āt niijíp wut jī.^o

³⁶ Páant ā niiját túttimah, Pedrowā jwúb enna, Jesús biícjeh ā ñuhuchah, īt enep wut jī. Páant ī enatjidi h bitadi h īt naóh jwuhcap wut jī.

Wáa wunat jumnidih Jesús ā booaat

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Cheibit Jesús wā ī jwúb dei juibínachah, dawá cáacwā caandíh īt jwááap wut jī. ³⁸ Páant ī jwááachah, queét cātíh biíc newé Jesúsdi h ejnit, nin pah āt niij uúbúp wut jī:

—Bohéní, meemdíh wā uúbhna caá. Wā wūúh biíc jumnidih jígah ennit, ma teo wáacá. ³⁹ Dawá láa nemép caandíh apí déheana caá. Pánih déhe buug ñájnit, tubit mémé ñaacnit, chūi bid ñajnit, apí jac moj chej bac ñaj bejna caá. Pánih chājna, wā wūúhdi h dedé ā noón yaicán caá. Pánihna, áih bácahdi h tubit yéejana caá ā chājap. ⁴⁰ Páant ā chājachah, nemépdih ī bacaat pínah niijná, ma bohénitdih wā uúbúp yuh be. Obohjeéhtih, queétboó caandíh ī jéih bacacap be, Jesúsdi h āt niijíp wut jī.

⁴¹ Páant ā niijíchah joinít, Jesús queét nihatdi h nin pah āt niij jūihñup wut jī:

—¡Yeeb yeejépwā weemdíh jenah joicánnit ñi jumna caá! ¿Débólíh tiguaá weemdíh túi jenah joicán, ñi tac buugábi? át niijíp wut jī. Páant niijnít, —Ma wūúhdih wā pebhna ma ub jūúwá, behedih át niijíp wut jī.

⁴² Páant ā niijíchah joinít, ā wūúhdih Jesús pebhna ā ub jūúwúchah, nemépboó déhea ub yoh buugánit, tubit caandíh át méméanap wut jī. Páant ā chājachah ennit, Jesús nemépdih át jūih bacanap wut jī. Pánih baca péanit,

—Dáa, ma wūúh ā túi boona caá buca, behedih át niijíp wut jī. ⁴³ Páant ā bacaatdih ennit, Dios ā wēpatdih nihat cáacwā it en wáhi bejep wut jī.

Jesús ā wunat pínahdih ā jwúub naáwát

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Páant nemépdih ā bacaatjidih cáacwā búdí ī jenah joyóchah, Jesúsboó ā bohénitdihjeh nin pah át niij naáwáp wut jī:

⁴⁴ —Ñi túi joyoó. Weém yeebdíh bainí wā naáwát túut caá. Weém nihat cáacwā úud jeñédih cáacwā teonit, bitadih ī wūhbiipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

⁴⁵ Páant ā niijíchah joiná yuhna, Dios queétdih ā beh joyát túutcah, it táí beh joicáp wut jī. Pánih beh joicán, ī jwúub wūbh joyátji déeji it tíiquip wut jī.

“Déhe tiguaá ñi maáh panihni”, Jesús ā niiját

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Páant Jesús ā niiját túttimah, ā bohénitboó nin pah queétjeh it míc niijíp wut jī: “¿Déhe tiguaá jwí cātih jwí maáh panihni?” it míc niij jūihñup wut jī.^p

⁴⁷ Páant ī míc niij jūihñatdih jéihnit, bíic wébítidih Jesúsboó ā pebh át wái boj dodhdop wut jī.

⁴⁸ —Det wíihwā jumna, nin wébít panihni, oboh jumnidih wēi jwāáhnit, weemdíhbut wēi jwāáhnit caá. Det weemdíh wēi jwāáhnit, weemdíh wahnijidihbut wēi jwāáhnit ī jumna caá. Pánihna, ded nin wébít dée oboh jumniboó ñi maáh panihni ā jumna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.^q

“Ded jwiítdih en jūihcanni jwiítdih teo wáacni caá”, Jesús ā niiját

(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Páant ā niijíchah joinít, Juanboó Jesúsdihi nin pah át niijíp wut jī:

—Bohéní, jwí enechah, bíic newé ma wēpatjīh nemépwādihi ā bacat túutup be. Obohjeéhtih, jwíjeéh jumni ā nihcah, caandíh páant jwí chājat túutcap be, át niijíp wut jī.

⁵⁰ —Páant caandíh ñi niijcá bojoó. Ded yeebdíh en jūihcanni jumna, ñijeéh ā jumna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Samaria baácdih moón Jesúsdihi ī náahcat

⁵¹ Pánihat túttimah, jeáboó ā púuh laab béjat yeó jáap pínah toáh jūúwúchah, “Weemdíh Jerusalén tútchina bejat caá náahap”, Jesús búdí át niij jenah joyóp wut jī. ⁵² Páant niij jenah joinít, biquína ā bohénitdih Samaria baácdih bóo tútchina ī úwat pínah pebhboó ī ámoh páñat pínah

niijná, i játih át wah waáwá bojop wut jī. ⁵³Obohjeéhtih, caán tútchiboó i juibínachah yuhna, Jerusalén tútchina Jesús á bejat doonádih joinít íjina, caán tútchidih moón caandíh ít náahcap wut jī. ⁵⁴Páant i náahcat doonádih joinít, Jesús á bohénit Santiago Juanjīh nin pah Jesúsdihi ít níj uúbh joyóp wut jī:

—¿Maá, meemdíh i náahcatji peéh, queét i íig beedáat pínah niijná, jeámant iigátidih jwí dei jūúwát tút jīh? ít niijíp wut yuh jī.’

⁵⁵Páant i niijíchah joinít, Jesús tac púud ennit,

—Yeéb íjnit, ñi peéh chājīhichah, á túican caá. ⁵⁶Weém, nihat cáacwā úud jeñé cáacwādih yohat tút niijná, nin baáboó wā dei jūóhcap jī. Obohjeéhtih i yeejat peéh iiguipna i bejat déejidih queétdih túi ubat tút niijná, wā dei jūúwáp jī, Jesús queétdih át níj jūihñap wut jī.

Páant niijnít, bíh tútchina ít bejep wut jī.

Biquína Jesúsdihi i péefihat

(Mt 8.18-22)

⁵⁷Páant Jesús wā namáboó i bejechah, bíc íjeéh péeni Jesúsdihi nin pah át níj naáwáp wut jī:

—Deyoób ma bejechah, weembút majeéh wā bejmi caá, át niijíp wut jī.

⁵⁸—Jia mujjiowá íh muú pínah fitnadih i bíbohna caá. Jwébehwábut íh yécanadihi i bíbohna caá. Obohjeéhtih, weém nihat cáacwā úud jeñé wíh muujéh pohba wā bíbohcan caá. Pánihna, wajeéh ma jūúwúchah, búdí buwat meemdíhbut á jumbipna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

⁵⁹Páant i bejechah, Jesús bíh íjeéh péeniboodíh

—Wajeéh ma jūúwú, át niijíp wut jī.

—Wā bejmi caá, Maá. Obohjeéhtih, wā bejat pínah játih wā íp á wunuchah, áh bácahdih wā yohat pínah niijná, ‘Ma chāo jwáhuú’, weemdíh ma niijí. Á wunuchah, yoh péanit, majeéh wā péebipna caá, át niijíp wut jī.

⁶⁰—Weemdíh náahcannit wunnit panihnit jumna, queét wunnitdih i yoho naáh. Obohjeéhtih, meémboó wajeéh jumni pínah buu ma jūúwú. Wíh tewatboodíh chah jenah joinít, Dios maáh á jumat dooná, bitadihi naáwádih bejat caá meemdíh náahap, Jesús caandíh át niijíp wut yuh jī.

⁶¹Páant i bejechah, bíh íjeéh péenibut nin pah Jesúsdihi át niijíp wut yuh jī:

—Maá, majeéh wā bejmi caá. Obohjeéhtih, wā bejat pínah játih ‘Wā bejna caá’, wā pebh moondíh wā níj babhbat pínah niijná, weemdíh ma wahaá. Pánih chājí péanit, majeéh wā péebipna caá, át niijíp wut jī.^s

⁶²—Ded wā wutni tewatdih teo jwíhna yuhna, á weñat pínahdih jwúub jenah joí chājnit, Diosdih teo wūhni pínah á jéih jumcan caá, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

Jesús setenta y dos á bohénitdih á wahat

10 ¹Túttimah, Jerusalén tútchina bejna, Jesús setenta y dos ájeéh péenitdih ñfonit, át wahap wut jī. Pánih wahna, á bejat pínah tútchinadihi á játih i naóh waáwát pínah niijná, chénewā míc át wahap

wut jī. ²Queétdih ā wahat pínah játih, nin pah āt niij naáwáp wut jī: “Wíih doonádh jephahnit pínah dawá ī jumna yuh caá. Obohjeéhtih, daocánnit naóhnt ī jumuchah, queét jephahíhnt ī joi jwáhcan caá. Pánihna, yeébbó Diosdih nī uúbú, chah dawá naóhnt pínahdih ā wahat pínah niijná.” ³Pánihna, naáwádih nī bejeé. Bejnit, nin pah nī túi jenah joyoó: Diosdih jephacannit, jiowá cáthi ovejawādh wahat pah, yeebdíh wā wahna caá.” ⁴Pánih bejna, dinerodih ubcan, wuh wuúdhíhbut ubcan, bíh zapatosdihbut ubcanjeh, wépép nī bejeé. Dawá cáacwādh túi naáwát túut niijná, deddih jwááh uúbhna, chāocánjeh, bejat caá náahap. ⁵Ded nī jwíih waadní mūdíh moondíh ‘Dios ā túyat nījeéh ā jumna naáh’, nī niijí. ⁶Túinit jumna, páant nī niijíchah joinít, ī túi jephahbipna caá. Obohjeéhtih, táicannit jumna, páant nī niijíchah yuhna, ī jephahcan níft. Páant ī jephahcah, caán mūdíh moondíh Dios ā túyat ā wihsan níft. ⁷Yeebdíh jwíih jephahnitjeéh nī jum jwuhúp. Queét yeebdíh jeémát, babhbatdihbut ī wúhuchah, nī túi jeémp babhbaá. Yeéb queétdih teo wáacnit bohénachah, queétboó nī teo wáacat jíib jeémát babhbat ī wúhuchah, ā túina caá. Caán tútchidih moondíh nī bohé jwuhna, nī jwíih juibíni mūdíhjuh nī jum jwuhúp.” ⁸Ded tútchidih nī juibínachah, yeebdíh jephahnit, dedé jeémátíh ī wúhuchah, nī túi jeémé. ⁹Caán tútchidih moón wánnitdih boonanit, queétdih nin pah nī niijí: ‘Dios yeebdíh búdí caá ā bidip, áihwā nī jumat pínah niijná. Wánnitdih ā boana, Maáh jumna ā wēpatdih yeebdíh ā júutna caá. Páant ā wēpatdih jéihnit, nī yéejatdih cádahna, túiniboodíh túut nuumnít, caandíh nī jepahaá’, queétdih nī niijí. ¹⁰Obohjeéhtih, ded tútchidih juibí, bohéna, wánnitdih nī boanachah yuhna, ī jephahcah, íih namádh bejnit, nin pah queétdih nī niijí: ¹¹‘Dios maáh jumna, ā wēpat yeebdíh ā júutuchah yuhna, yeébbó caandíh nī jephahcap jī. Pánihna, níih tútchi becchídh jwíih jítchamant jwí pit yohna caá. Páant jwí chājat pah, nī jephahcatjī jíib Dios yeebdíhbut ā yohbipna caá’, nī niijí.” ¹²Yeébbó nin pah wā niijátíh nī túi náhninaá: Sodoma tútchidih moonjí túbit yeejép chājnit it jumap wut jī. Obohjeéhtih, queétdih Dios ā peéh chājat chah, ā peéh chājat pínah yeó jáapdh nī bohéátdih jephacannitboodíh ā peéh chājbipna caá”, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.”

Bíih tútchidih moón ī jephahcat

(Mt 11.20-24)

¹³“Yeéb Corazín tútchidih moón, Betsaida tútchidih moondíhbut Dios búdí ā peéh chājbipna caá! Weém níih tútchinadh jumna, Dios ā wēpatjīh búdí wā teo wáacachah yuhna, nī jephahcap jī. Tiro tútchidih moón, Sidón tútchidih moondíhbut Dios ā wēpatjīh páant wā teo wáacachah nihna, queétboó jáantjeh ī yéejatdih búdí júinít, ita túut nuum tágaá.” ¹⁴Pánihna, Tiro tútchidih moón, Sidón tútchidih moondíhbut Dios ā peéh chāj láa, Corazín tútchidih moón, Betsaida tútchidih moondíhbut chah ā peéh chājbipna caá. ¹⁵Yeéb Capernaum tútchidih moondíhbut peéh chājna, maáta paníhnt chājcanjeh, yeebdíh moh yéejnit Dios ā chājbipna caá.”

t 10.2 Mt 9.37-38 u 10.3 Mt 10.16 v 10.7 1Co 9.14; 1Ti 5.18 w 10.4-11 Mt 10.7-14;
Mr 6.6-11; Lc 9.3-5; Hch 13.51 x 10.12 Gn 19.24-28; Mt 10.15; 11.24 y 10.13 Is 23.1-18;
Ez 26.1-28.26; Jl 3.4-8; Am 1.9-10; Zac 9.2-4 z 10.15 Is 14.13-15

¹⁶ “Ded yeebdfh joí jepahni, weemdfhbut jepahni caá. Obohjeéhtih, ded yeebdfh jepahcanni, weemdfhbut jepahcanni caá. Weemdfh jepahcanni, wā íp weemdfh wahnidihbut jepahcanni caá”, át niijp wut jī. Páant ā niíf péanachah joinít, ā wahnitboó ít bejep wut jī.^a

Setenta y dos Jesús ā wahnitji ī jwáub juyát

¹⁷ Pánih bejnitji wēinit, queét setenta y dos Jesús ā wahnitji ā pebhna ít jwáub jaibínap wut jī. Pánih jwáub jaibínit, nin pah Jesúsdih ít niijp wut jī: —Maá, ma wēpatjīh jwī wutuchah, nemépwā yuh buca jepahnit, ít bac bej tagaá! ít niijp wut jī.

¹⁸ —Japmant wedóat pah ā bejchah, nemépwā ī maáh ā buúg jéen jūwúchah, wā enep jī. ¹⁹ ĭNi joyoó! Wā wēpat yeebdfh wáat wūhup be, maiwādi, dúowādiht jwāáhnit, ĩi jéih chuñat pínah niijná. Nemépwā ī maáh ā wēpatjīh yeejép ā chājat déedih jāhat wēpat wā wūhup be. Páant wā wūhuchah, áih nemépwā yeebdfh ī jéih yéejacan niít. ^b ²⁰ Pánihna, nemépwādi yeeb ĩi wutuchah, ī jepahatdih ennit, búdí ĩi wēina yuh caá. Obohjeéhtih, nin caá chah búdí ĩi weñat pínah pohba: Yeéb Dioíhwā ā pebhboó bejnit pínah ĩi jumuchah, áih papélah tólih panihniboó ĩi wūtna daácnī ā jumna caá, Jesús queétdih át niijp wut jī.

Jesús ā weñat

(Mt 11.25-27)

²¹ Páant niíf naóh péanit, Jesús Túini Espíritu ā wēpatjīh búdí wēinit, Diosdih nin pah át niijp wut jī: “Paá, meém nihat baácdih moón ī maáh, nihat jeádih moonbút ī maáh ma jumuchah, meemdfh búdí wā wēina caá. ‘Jwiít túi jéihnit caá’, niijnítidih wā bohéatdih ma beh joyát táutcap be. Obohjeéhtih, jéih jwuhcannitboodíh mapí jéihyanap be. Páant mapí wēi chájna caá”, ā ípdih át niijp wut jī.

²² Páant ā ípdih niíf uúbh péanit, ā pébh joi nūhnitdih nin pah át jwáub niíf naáwáp wut jī: “Dios, wā íp nihat ā wēpat bíc yoobó weemdfhbut ā wūhup be. Ded pah wā jumatdih wā ípjuh caá ā jéihyep. Bíh páant jéihni ā wihcan caá. Ded pah wā íp ā jumatdihbut weemjéh caá wā jéihyep. Det wā nīonitdihbut caandíh wāpí bohéna caá. Pánihna, jwiíjtjeh caá caandíh jwī jéihyep”, át niijp wut jī.^c

²³ Páant cáacwādi naóh péanit, ā bohénitdih tac púud ennit, queétdihjeh nin pah át niijp wut jī: “Yeéb wā wēpatdih ennit, Dios weemdfh ā wahatjidih ĩi túi jéihna caá. Pánihna, bitabut páant wā jumatdih jéihnit, queétdih túi wēinit ī jumna caá. ²⁴ ĩi jenah joyoó. Jon jātīh Dios naáwátidih dawá naóh yapanitji, dawá maátajibut yeéb ĩi ennidih búdí eníhna yuhna, ít encap wut jī. ĩi joinídihbut búdí joífhna yuhna, ít joicáp wut jī”, át niijp wut jī.

Samaria baácdih bóo ā túi chājat naáwát

²⁵ Bíh láa, Moisés ā wutajjidih bohénit poómpdih bóo Jesús pebh át jaibínap wut jī. Pánih jaibínit, nin pah át niíf uúbh joyóp wut jī:

—¿Bohéni, Dios pebhna bejfhna, ded pah wā chājbi? át niijp wut jī.

²⁶ —¿Moisés ded pah tigaá át niijjí? Caandíh enna, ¿dépah tíí mapí níj jenah joí? Jesús át niijp wut jī.

²⁷ —‘Diosdih chah jenah joí, táí jepahnit, wēina, caandíh búdí ñi oyoó.^d Meemjéh ma míc oyat pah muntih, bitadihbut búdí ma oyoó,’^e Moisés át níj daacáp tajī, át niijp wut jī.

²⁸ —Yoobópdih ma jepahna caá. Pánih chājnit, wunna, Dios pebhna ma bejbipna caá,^f Jesús caandíh át niijp wut jī.^g

²⁹ Páant ā niijchah joinít, Moisés ā wutatjidih bohéní ā táí chājatdih júutat túut niijná, nin pah át jwúub níj úubh joyóp wut jī:

—¿Obohjeéhtih, Bohéní, deddih tigaá wā oibi? át niijp wut jī.

³⁰ Páant ā niijchah joinít, nin ā jenah joiní naáwátjīh Jesús át níj naóh bohénap wut jī:

—Bíic newé Jerusalén tútchimant Jericó tútchina ā dei bejehchah, namá tacdih nuumnít cáacwā caandíh jwāáhnit, nihát áih bíí dée, ā duoní chóodihbut dúuc wáyat túut niijná, ī wun mao jwejep be. Páant ī wun mao jwejni namáboó ā ñajap be. ³¹ Páant ī chājat túttimah, bíic sacerdote caán namádih dei bejna, ī wun mao jwejnijidih ā enep yuh be. Obohjeéhtih, enna yuhna, chāocánjeh, ā bóod páud yap bejep be. ³² Túttimah, Leví ā juimená poómpdih bóobut ā bejep be. Caán ñajni pebh juibí ennit, chāocánjeh, caanbút ā bóod páud yap bejep be. ³³ Obohjeéhtih, páant ī yap bejat túttimah, ñi eníhcanni Samaria baácdih bóo caán namádihjeh muntih ā dei bejep be. Pánih dei bejna, caán ñajnidih juibí ennit, caandíh ā jígah enep be. ³⁴ Pánih jígah ennit, ā pebh juibínit, yíi, iguñh mac bíícdih áih yahwítnadih ā cohop be. Coh péanit, yégueh chóojīh ā chéwep be. Chéo péanit, caandíh duoníi burrodih úb túuh cáagnit, úwat túlihna jumni muuná ā numah bejep be. Caanná úb juibínit, nihát chei ā en dao dáa jūúwáp be. ³⁵ Cheibit, úwat mué mínahdih caandíh ā en dawát pínah niijná, ā jíib chājap be. Pánih jíib chājnit, nin pah caandíh ā niijp be: ‘Nindih ma túi en dao jwúhuú. Caandíh ma en dawát pínah jíib wā wúhna caá. Pánihna, chah ma jwúub jíib náahachah, jwúub juinít, wā jwúub jíib chāi jáhabipna caá, páant muntih’, Samaria baácdih bóo mué mínahdih ā níj naáwáp be, Jesús át níj bohénap wut jī.

³⁶ Páant níj naóh bohé péanit, Moisés ā wutatjidih bohénidih nin pah át níj úubh joyóp wut jī:

—Queét bíic peihcannit bíí déedih chewe maonijidih ennit, ¿déhe tibeé táí oini ā jum? át niijp wut jī.

³⁷ —Caandíh jígah en teo wáacni ā táí oyop be, át níj jepahap wut jī.

—Pánihna, meembút bejna, bíic yoobó meemdíh eníhcannitdih oinit, ma táí teo wáacá, Jesús caandíh át níj naáwáp wut jī.

Martawājeéh Jesús ā jumát

³⁸ Túttimah, Jesúswā Jerusalén tútchina bejnit, bainí tútchidih ít juibínap wut jī. Í juibínachah, caán tútchidih bóli, Marta wút jumnih, Jesúswādih míih muúboó mit chāo jwúhat túutap wut jī. ³⁹ Mi jwan, María wút jumnihbut mit jumap wut jī. Maríaboó Jesús ā bohénachah, ā pebh mit joí

cháudup wut jī.^h 40 Obohjeéhtih, Martaboó yójah jeémát teona, mit ijip wut jī. Pániñ fíjnít, Jesús pebh juibínít, nin pah mit niijíp wut yuh jī:

—Maá, wā jwan weemdíh mi teo wáaccáh, weém bíc wilidihjeh wái náah jumni tewat ā jumna caá. ¿Páant mi teo wáaccáh, weemdíh ma jígah encan níit? Weemdíh ma teo wáacat tútutú, Marta mit niijíp wut jī.

41 —¡Marta, Marta, ma joyoó! Dawá tewatnabít dih meém tubit jenah joinít, ma míc fíjana caá. 42 Obohjeéhtih, wā bohéát dih jenah joyát caá chah náahap. Pánihna, Mariaboó chah túinidih mi níwíchah, caánt dih ded mi joyátjidih ā jéih dúuc wáican níit, Jesús Martadih át niijíp wut jī.

Ded pah caá jwí uúbát

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

11 1 Bífih yeó jáap Jesús ā fípdih ā uúbúchah, ā bohénitbut ít jumup wut jī. Páant ā uúbh péanachah ennít,

—Maá, Juanji ā bohénit dih Diosdih ded pah í uúbát pínahdih át bohénap wut jī. Caán ā bohéat pah muntih jwítdihbut ma bohénaá, ít niijíp wut jī.

2 Páant í niijíchah joinít, nin pah queétdih át níj jepahap wut jī:

—Yeéb Diosdih uúbhna, nin pah ní níj uúbú:

‘Paá, meém chah túini ma jumuchah, meemdíh jwí wēina caá. Ma wūt chah yáaat caá jwíit jwí náahna caá. Meém maáh ma jumatdih jéihnit, nihat cáacwā í jepaha naáh.

3 Yeó jáap jumat pah jwí jeémát pínahdih ma wūhuú.ⁱ

4 Bitá jwítdih í yéej chájatdih jwí yohat pah, meembát jwíit jwí yéej chájatdih ma yohoó. Nemépwā í maáh jwítdih ā yéejáfhichah, ma teo wáacá, jwí yéej chájat pínah níjná’,

Diosdih ní níj uúbú, ā bohénit dih Jesús át niijíp wut jī.

5 Páant níjnít, ded pah í uúbát pínahdih nin pahbut át níj naóh bohénap wut jī:

—Ded chei tac yoób ā dée pebhna bejnít, ‘Némé, bainí jeémát dih weemdíh ma wūhuú. 6 Wā chéen yuúp júóhni ā juyúchah, caandíh wā wūhat pínah jeémát wā bíbohcan caá’, ā niijíchah, 7 ā dée muú díftmant nin pah ā níj jepah bacacan níit. ‘Weemdíh tac buugáca bojoó. Jáantjeh jéc nem péanit, wā wehdih wáát numah ūwup be. Meemdíh jeémát wūhat déedih, queétdih wā wuqufhcan caá’, ā dée uúbhndih ā níj jepahcan níit. 8 Yeebdíh wā naóhna caá. Á dée tíccanjeh ā uúbúchah, jáanit dedé ā náahatdih ā wūhbična caá. 9 Pánihna, nindih ní túi náhninaá: Tíccanjeh ní uúbúchah, ded pah ní uúbát dih Dios yeebdíh ā wūhbična caá. Ded pah ní náahatdih bidna, ní bid cádahcah, ded pah ní bidatdih yeebdíh ā wūhbična caá. Jéc panihnidih wūwump mao cádahcah, Dios ā wātbična caá. 10 Det Diosdih túi uúbhnit, í uúbátjidih í bíbohbična caá. Det Diosdih bidnit, caandíh í jwááhbična caá. Det í wūwump mawachah joinít, jéc panihnidih Dios queétdih ā wātbična caá. 11 ¿Ní wūh yeebdíh queejdih ā uúbúchah, bucdih níta wūh tanít? Níta wūhcan tagaá. 12 ¿Mujbai típdih ā uúbúchah, dúodih níta wūh tanít? Níta wūhcan tagaá. 13 Yeéb cáacwā yéejnit jumna yuhna, ní wehdih túinidih nípí wūhna caá. Pánihna, Diosboó túini yoobát jumna, det Túini Espíritu ā

áih jêc páantjeh pāa lajni panihni ā jumna caá. ²⁶ Páant ā jumuchah ennit, nemépboó bita siete ā chéenwā chah yeejép wutndih bid wáacnit, queétdih ā numah waadná caá. Páant yeejép ī wutuchah, ī waadni chah yeejép ā jumbipna caá”, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Ded panihat tigaá weñat yoobát

²⁷ Jesús páant ā niiját pónih, cáacwā cātíh jumnih nin pah mit niíf ejep wut yuh jī:

—ī Meemdíh weép jum noma behanib mi wēina nacaá! mit niíf ejep wut jī.

²⁸ —Obohjeéhtih, Dios naáwátdih joí jepahnitboó mi weñat chah ī wēina caá, Jesús caántdih āt niijíp wut jī.

Cáacwā Jesús ā wēpatdih ī júutat túutat

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Páant ā bohénachah, chah dawá cáacwā Jesús pebh ī míc wáac juibínachah, nin pah queétdih āt niíf naóh bohénap wut jī: “Yeéb buu láa moón tubit yeejépwā ñi jumna caá. Pánihni jumna, Dios ā wēpatjīh ñipí chā júutat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh páant wā chā jútcan niít. Jonásjidih Dios ā wēp chājat pahjeh muntih weemdíhbut chājnit, ā wēpat yeebdíh ā júutbipna caá. Páant bóojeh ā wēpat júutat ā jumbipna caá.” ³⁰ Jonásjidih búdí queéj ā jeéméchah, bíc peihcanni yeó jáap túttimah, Dios caandíh jwúb ub bacanit, Nínive tútchidih moondíh āt wahap wut jī.^o Pánihna, ded pah caandíh ā yapatjidih ā naáwáchah joinít, Dios caandíh ā wahatjidih queé it jéihyep wut jī. Páant ā yapatji pah muntih weém nihat cáacwā úd jeñé wunnit, bíc peihcanni yeó jáap túttimah wā jwúb boo pud júúwúchah, Dios weemdíh ā wahatjidih yeebbút ñi jéihbipna caá. ³¹ Jon játih Salomónji ā túi jéihyat doonádih joinít, Sabá baácđih moón ī maáh wiliji, yuúp míh baácmant ā naáwátdih joyódih mit juibínap wut jī. Obohjeéhtih, ninjīh weém Salomón chah jéihni wā jumuchah yuhna, yeebboó weemdíh ñi joíhcan caá. Pánihna, Dios nihat cáacwā ī yéejatji peéh chājat pínah yeó jáapdih Dios pebh caántboó yeéb bícdih ñuhnit, yeebdíh nin pah mi niíf naóh yacbipna caá: ‘Wā joinji Salomóndih chah jéihni Jesús ā jumuchah yuhna, ¿dépanih tibeé yeebboó caandíh ñi jepahcan?’ mi niijbipna caá.” ³² Jonásji Nínive tútchidih moondíh Dios naáwátdih ā naóh yapanachah, queé ī yéejatdih búdí jüinít, it túut nuumúp wut jī. Obohjeéhtih, Jonás chah wēpni ninjīh wā jumuchah yuhna, weemdíh joíhcan, yeebboó ñi túut nuumcáp be. Pánihna, ñi túut nuumcátji jīb, peéh chājat pínah yeó jáapdih Dios pebh Nínive tútchidih moonji yeéb bícdih ñuhnit, queébtut yeebdíh ī naóh yacbipna caá”, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.^q

Jesús jiiát déedih ā bohéat

(Mt 5.15; 6.22-23)

³³ “Ded jiiátdih jüinít, jāh cáagcan, pamap dahjīhbut āpí páah jweican caá. Obohjeéhtih, caandíh japboó āpí jii cáagna caá, nihat caán tólihboó waadníť ī túi enat pínah niijná.” ³⁴ Níih quíib dahna níih jiiát dah panihni caá. Ā

n 11.29 Mt 16.4; Mr 8.12 o 11.30 Jon 3.4 p 11.31 1R 10.1-10; 2Cr 9.1-12 q 11.32 Jon 3.5
r 11.33 Mt 5.15; Mr 4.21; Lc 8.16

túi jumuchah, ded pah ñi chājatdih ñi túi enna caá. Obohjeéhtih, yeejép jumna, dupúát dée ā jumuchah, ded pah ñi chājatdih ñi jéih encan caá. ³⁵⁻³⁶ Pánihna, ñíih quíib dah panihni ā táyuchah, wā naáwátidih túi jenah joinít, túnidihjeh ñi chājbipna caá. Obohjeéhtih, ā táicah, wā naáwátidih jenah joicán, yeejépboodíh ñi chājbipna caá. Pánihna, ñi túi chāja chaáh! Wā naáwátidih túi jenah joinít ñi jepahaá”, āt niijp wut jī.

Fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut ī táicac

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jesús queétdih ā naóh péanachah, biíc fariseo Jesúsdiñ áih muúboó numah jeémédih āt bejep wut jī. Caanná waád juibínit, ī jeémát túut niijná, Jesús wā it juibí chúudup wut jī. ³⁸ Dios queétdih ā túi wēi enat pínah niijná, queét judíowā ī jeémát pínah játih ī nuowā ī wutatji pah ípí téih chocop wut jī. Obohjeéhtih, Jesúsboó waadnít, queét ī wutatji pah téih choccanjeh ā jeéméchah enna, caandíh numah jeémpni fariseoboó búdí āt en wáhi bejep wut jī. ³⁹ Páant ā en wáhi bejечah ennit, Jesús nin pah caandíh āt níj naáwáp wut jī:

—Yeéb fariseowā ñíih pamapnadih, ñíih babhbat dahnadihbut jiimantjeh ñipí chocna caá, ā túi jígohat pínah niijná. Páant ñi chocochah yuhna, díitboó búdí queí ā jumna caá. Caan pámap jiimantjeh ñi chocat pah, yeebbút biíc yoobó ñi jumna caá. Ñi túi jígohna yuhna, ñi jenah joyát yeejép ā jumna caá. Ñi weñat pínahdihjeh chājnit, túbít en ñinahnitbut ñi jumna caá. ⁴⁰ Yeéb jenah joicánnit caá! ¿Pamap jiimant dée, Dios jwíih bácahdih chājni, pamap díitboó dée, jwíih caolihdihbut chājni nihcan níit? Pánih chājnit, jwiítdih jéih beedáni caá. ⁴¹ Pánihna, pamap díitboobút chocat pah, ñíih caolihdih túut nuumnít, moh yéejnitdih ñi teo wáacá. Pánih chājnit, pamap queí wíhcat pah, Dios ā enechah, ñi túi jumbipna caá.

⁴² “Yeéb fariseowā búdí yeejép ñi yapbipna caá! Dios ā wutatdih jepahna, ded chénat pah téihya chej jumni núonadiñ bíbohñit, biíc núodih caandíh ñipí wúhna yuh caá. Obohjeéhtih, pániñ wúhna yuhna, biíh ā wutatnadih ñipí joyáh bojna caá. Cáacwádih túi chājatboodíh ñi jenah joicán caá. Diosdih ñi oyatdihbut ñipí jenah joicán caá. Dios ā wutat pah, chej jumni núonadiñ caandíh ñi wúhuchah, ā túina caá. Obohjeéhtih, biíh ā wutatdihbut jepahat caá náahap.^s

⁴³ “Yeéb fariseowā búdí yeejép ñi yapbipna caá! Jwiít judíowā jwí míc wáacat muúboó waád juibínit, waáwápna ñipí chúudna caá, nihac cáacwā yeebdíh ī wēi enat pínah niijná. Tútchi tacboó bíf dée jíib chājat juúhna bejnit, cáacwā yeebdíh ī wēi jwááatdih ñipí náahna caá.

⁴⁴ “Yeéb fariseowā búdí yeejép ñi yapbipna caá! Yeéb cáac tacchiana panihñit ñi jumna caá. Cáacwā baác díitboó jéih en waadácan, caán tacchianajih yáac chūi bejna, ī yohniji yagáp ā jumadidih ī jéih encan caá. Caan pánihat pah cáacwā ñi bohéatdih joinít, ñíih caolihdih jéihcan, ñi jenah joyát yeejép ā jumadidih ī jéihcan caá”, Jesús queét fariseowádih āt níj juihñup wut jī.

⁴⁵ Páant fariseowádih Jesús ā níj juihñuchah joinít, Moisés ā wutatjidih túi jéihni jwuh nin pah Jesúsdiñ āt niijp wut jī:

—¿Bohéní, queétdih páant niŷ jūihna, jwiútdihbut jūih níft ma chājap? āt niijíp wut jī.

⁴⁶ Páant ā niijíchah joinít, Jesús queét Moisés ā wutatjidih bohénitdih jwuh nin pah āt jwúub niŷ jūihñup wut jī:

—¡Yeebbút búdí yeejép ñi yapbipna caá! Yeéb cáacwādhíh búdí wái náah jumnidih chājat túutna, bainíbitjeh í yapachah ennit, queétdih jíghah encanjeh, búdí ñipí peéh chājna caá.

⁴⁷ “¡Yeéb Moisés ā wutatjidih bohénit búdí yeejép ñi yapbipna caá! Dios naáwátdih naóh yapanitjidih ñi nuowā ít mao yohop wut jī. Pánihna, queétdih ñi weñat júutat túut niijná, íih tacchianadih ñi tái ámohna caá.

⁴⁸ Oboheéhtih, pánih chājna yuhna, í bohéátjidih ñi jepahcan caá. Pánih jepahcan, ñi nuowā í chājatjí biíc yoobó ñi chājna caá.

⁴⁹ “Dios, nihat jéihni jumna, nin pah āt niŷ naáwáp wut jī: ‘Weém wā naáwátdih naóh yapanit pínahdih, wā naáwátdih bohénit pínahdihbut cáacwādhíh wā wahbipna yuh caá. Oboheéhtih, cáacwāboó biquína queétdih í mao yohbipna caá. Bitadihbut yeejép í chājibipna caá’, Dios āt niijíp wut jī. ⁵⁰⁻⁵¹ Nihat Dios naáwátdih naóh yapanitdih í mao yohatjí peéh yeéb buu láa moondíh caán waó jíib ā jumbipna caá. Jwíih mao yohni Abeldih ā mao yohatjí jíib, púú sacerdote Zacaríasdih, Diośh muú coah tac yoób í mao yohatjí jíibbut, yeéb buu láa moondíh Dios ā peéh chājibipna caá. Queét í jepahcatjí pahjeh, yeéb biíc yoobó weemdhíh ñi jepahcatjí jíib yeebđhbut ā peéh chājibipna caá.’”

⁵² “¡Yeéb Moisés ā wutatjidih bohénit búdí yeejép ñi yapbipna caá! ‘Jwiútdih Dios ā wutatdih bohénit caá’, niijná yuhna, ā naáwátdih cáacwā í jéihyat déedih ñi jāhna caá. Pánih jāhna, Dios pehbboó ñi wāt waadát déedih bíbohna yuhna, queétdih ñi wāt waadacan caá. Pánih chājna, yeebbút waadcán, queétdihbut ñi waadát túutcan caá”, Jesús queétdih āt niŷ jūihñup wut jī.

⁵³⁻⁵⁴ Queétdih páant niŷ jūih péanit, Jesús āt bac bejep wut jī. Páant ā bac bejehchah, fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénit bícdih Jesúsdihi naóh yacat túut niijná, yeejép ā jepahachah joíihna, tubit caandíh ít uúbh joí ñuún pee bac bejep wut jī.

“Weém túini caá”, niŷ yee naóhcat

12 ¹ Páant ā bohéát pónih dawá cáacwā Jesús pebh míc wáac juibínit, í míc too néeh chūi bejehchah, Jesús ā bohénitdih nin pah āt niŷ naóh bohénap wut jī: “¡Yeéb ñi túi chāja chaáh! Fariseowā í jenah joyát pah ñi jenah joicá bojó. ‘Weém túinijeh caá’, í niijíchah yuhna, íih caolih yeejép ā jumna caá. Páant í jumat pah yeébboó ñi jumca bojó. Páant niŷ jenah joyát, pan paáat panihni ā jumna caá. Jwíih jíghocanni ā jumuchah yuhna, túttimah ā jumatdih nihat í jéihbipna caá.” ² Pánihat pah, ded pah caolih díftboó jumna, jwíih jíghocan yuhna, túttimah ā jíghobipna caá. Ded ñi bih chājnidihbut túttimah cáacwā í jéihbipna caá.” ³ Ded pah dupánapboó ñi niijátjidih baabápboó cáacwā í joibipna caá. Ded pah yeéb ñíh tólihboó daocánnitdih ñi jéyé niijátjidih, túttimah dawá í míc wáacapboó í jwúub wēpép naóh yapabipna caá, āt niijíp wut jī.

Déhedih tigaá úmat náah*(Mt 10.26-31)*

⁴“Wā chéenwāá, yeebdíh nin wā naáwátdih ní túi náhninaá: Níh bácahdih mao yohnit pínahdih ní úmca bojoó. Páant í chājat túttimah, yeebdíh chah yeejép í jéih chājcan níft. ⁵Obohjeéhtih, ní úmat pínahdih wā naóhna caá. ¡Diosboodíh búdí úmat caá náahap! Caanjéh ní wunat túttimah, yeebdíh peéh chājna, iiguípnā ā jéih wahbipna caá. Pánihna, caandíhjah caá úmat náahap.

⁶“Ní náhni dahwaca bojoó. Dios yeebdíh oinit, ā quíib báudcán níft. Cinco jwébehwādih chéne júdubít yeeb nípi jíib teona caá. Botonit í jumúchah yuhna, Diosboó bíc jwébehdíhjah ā quíib báudcán níft. ⁷Obohjeéhtih, jwébehwā chah yeebdíh Dios ā oina caá. Búdí oinit, níh waó yoócnajeh débóí ā jumatdih Dios ā túi jéihna caá. Páant ā oyatdih jenah joinít, ní náhni dahwaca bojoó”, āt níijíp wut jī.

“Weém Jesúh caá”, úmcanjah, níiját*(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)*

⁸“Cáacwā í joyóchah, ded ‘Weém Jesúh caá’, ā níijíchah, weembút wā fípih ángelwā í joyóchah, ‘Caánboó wíih caá’, wā níijbípna caá. ⁹Obohjeéhtih, cáacwā í joyóchah, ded ‘Weém Jesúh nihcan caá’, ā níijíchah, weembút wā fípih ángelwā í joyóchah, ‘Caánboó wíih nihcan caá’, wā níijbípna caá. ¹⁰Ded weém nihat cáacwā úud jeñédih yeejép wéhenachah yuhna, ā túut nuumúchah, yeejép ā wéheatdih Dios ā yohbipna caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espírituboodíh yeejép wéhenit, ā jéih túut nuumcát jíib, Dios ā yéejatdih ā yohcan níft.^w

¹¹“Wíihwā ní jumát jíib cáacwā yeebdíh teonit, naóh yacat túut níijná, ní míic wáacat muúboó, peéh chājat túutnit pehbhoó, bita ní maáta pehbhoobút í ub bejchah, ‘¿Ded pah wā níj jephahbi?’ ní níj náhni dahwaca bojoó. ¹²Caanná ní juibínachah, Túini Espíritubó ded pah ní jepahat pínahdih ā jéihyabipna caá”, Jesús āt níijíp wut jī.^x

Dawá bíf dée bíbohāt ā tobohāt

¹³Páant ā níj naóh péanachah, í cātfh jumni Jesúsdihi nin pah āt níijíp wut jī:

—Bohéní, jwí fip báadhda áih bíf dée jwiítdih ā wühuchah yuhna, wā úud jeñé nihatdih ubnit, wíih pínahdih ā wühcap jī. Páant ā chājachah, weemdíh wíih pínahdih caandíh ma wühāt túutú, āt níijíp wut yuh jī.

¹⁴—Weém bíf déedih pāáhni maáh nihcan caá. Pánih chājat wíih pínah nihcan caá, caandíh Jesús āt níj jepahap wut jī.

¹⁵Páant caandíh níjnit, nihāt ájeéh péenitdih nin pah āt jwúub níj naáwáp wut jī:

—¡Ní túi chāja chaáh! Dawá bíf déedih ní en nínahca bojoó. ‘Dawá bíf dée bíbohna, wā túi jumbipna caá’, ní níijná yuh caá. Obohjeéhtih, dawá bíf dée bíbohāt jíib nihcan caá jeáboó ní bejat pínah, āt níijíp wut jī.

¹⁶ Páant niŷ naóhnit, i túi beh joyát pínah niijná, nin ā jenah joini naawátjīh āt jwúub bohénap wut jī: “Bíic newé dawá bíí dée bíbohni, áih wápchiboó pácahi ā momochah, dawá ā quehep be. ¹⁷ Dawá ā quehechah ennit, nin pah ā míc niŷ jenah joyóp be: ‘¿Ded pah wā chājbi? Wíih pácahi wā á mohat pínah muú bainí ā jumuchah, ā yáo yapbipna caá. ¹⁸ Nin pah wā chājbi-pna caá: Caandíh á mohat muunádih wai yoh jéena péanit, chah búdí á mohat pínah muunádih wā chājbi-pna caá. Pánih chājnit, nihát wíih pácahidih, wíih bíí déedihbut wā á mohbipna caá. ¹⁹ Pánih á moh péanit, nin pah wā míc niijbípna caá: “Dawá jópchina túi jumat túut niijná, dawá bíí déedih buu wā bíbohna caá, buca. Pánih jumnit, choonít, babh jeémpnit, wā wéibipna caá”, wā míc niijbípna caá, caán newé ā niŷ jenah joyóp yuh be. ²⁰ Obohjeéhtih, páant ā niŷ jenah joyóchah jéihnit, Dios caandíh nin pah ā niijp be: ‘Jenah joicánniabe! Buu chejeh ma wunuchah, míih caoliā ā buudbípna caá. ¿Páant ma wunat túttimah, nihát ma á mohniŷi bíí dée defh pínah tigaá ā jumbi? Meémboó caandíh ma jéih ub bejcan níit’, Dios caandíh ā niijp be. ²¹ Pánihna, ded áih pínahjeh dawá bíí déedih en nínah ub jwejnít, Dios ā weñat pínahdih bidcanjeh, buudní ā jumvipna caá”, Jesús cáacwádih āt niijp wut jī.

Dios áihwádih ā túi en dawát

(Mt 6.25-34)

²² Páant niŷ péanit, nin pah ā bohénitboodíh āt jwúub niŷ naóh bohénap wut jī: “Ded pah ni jumatdih ni náhni dahwaca bojoó. Ni jeémát pínah, ni dawát pínah yéguehdihbut, ni náhni dahwaca bojoó. ²³ Caandíh bidat chah Diosdih túi bíicdih ni jumat pínahboodíh ni bíidí. Páant ni bidichah, caán yeebdíh oina, ni jeémát pínah, ni dawát pínahdihbut ā wühvipna caá, ni túi jumat pínah niijná. ²⁴ Jwébehwádih ni jenah joyoó. Queét íih jeémát pínahdih ípí momcan caá. Íih jeémát-dih á mohat pínah muuná ípí bíbohcan caá. Pánihnit i jumuchah yuhna, Dios queédih i jeémát pínahdih ápi wühna caá. Jwébehwádih oina, ā en dawát chah, yeebdíh oinit, Dios ā túi en daoná caá. ²⁵ Yeéb búdí náhni dahwana yuhna, ni wunat pínah yeó jáapdih ni jéih túut nuumcán níit. ²⁶ Pánih jéih túut nuumcán, búdí ni náhni dahwana yuhna, bíih pínahdihbut ni jéih túut nuumcán níit. Pánihna, náhni dahwaat dedé pínah nihcan caá. ²⁷ Cháanadihbut ni jenah joyoó. Caán cháana behna, ā túi jígohat pínahdih ápi teocan caá. Pánih teocan yuhna, Maáh Salomónji áih túini yégueh chóo duonít, ā túi jígohatjī chah, cháanaboó ā túi jígohna caá.” ²⁸ Caán cháanadih Dios ā túi jígohat túutna caá. Obohjeéhtih, cháana buu déedih jum, cheibit déedih ā diib téh bejna caá. Páant ā diib téhechah, cáacwā ípí cáo yohna caá. Páant maátcanjeh ā jumuchah yuhna, Dios caán cháanadih túi jígohni ā chājna caá. Caán cháanadih túini yégueh dée pah ā wühat chah, yeébboodíh Dios yéguehdih ā wühvipna caá. Pánihna, caandíh náhni dahwacanjeh, Diosboodíh ni túi jenah joyoó. ²⁹ Ded pah ni jeémát pínah, ni babhbat pínahdihbut tubit náhni dahwa joi bídca bojoó. ³⁰ Nihat Diosdih jéihcannit bíí déedih tubit ípí náhni dahwa joi bídna caá. Obohjeéhtih, ni ípiboó ni jeémát pínah, ni dawát pínahdihbut ded

pah yeebdfh judhdathdih ā jéihna caá. Pánih jéihna, yeebdfh ā teo wáacat pínahdih túi jenah joiná, búdí ñi náhni dahwaca bojoó. ³¹Pánihna, bíf déedih ñi bidat chah, Dios ā maáh jumathdih bidnit, caandih ñi túi jepahaá. Pánih jepahnit, áih túini doonádih bitadihbut ñi naáwá, queétbut caandih ī jepahat pínah niijná. Páant ñi chājachah, Diosboó nihat ñi náahathdih ā túi wūhbična caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Jeáboó búdí jīib jumni panihnidih jwī bíbohath

(Mt 6.19-21)

³²“Yeéb wíihwā daocánnit jumna yuhna, Diosdih túi jenah joinít, ñi úumca bojoó. Páant ñi túi jenah joyóchah, Dios ñi íp yeebdfh búdí oinit, wēinit, túinidih ā wūhbična caá. Pánihna, yeebdfh ā pebhboó ā ub bejbipna caá, ájeéh ñi túi jumath pínah niijná. ³³Ñíh bíf déedih jīib chāj wūhna, caán jīibdih ubnit, tubit moh yéejnitdih wūhat caá náahap. Páant ñi chājatjī jīib, Dios ā jumapboó ñi juibínachah, yeebdfh túini yoobátdih ā wūhbična caá. Páant ā wūhni pínah ā buudcán níft. Ded nuumní caandih ā jéih nuumcán níft. Pólohwābut ī jéih jeemp yéejacan níft. ³⁴Pánihna, Dios pebhboó ñíh búdí jīib jumni panihni ā jumuchah, Dios ā weñat pínahdih ñi túi jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, nin baácboojéh ñíh búdí jīib jumnidih bíbohni, ñi weñat pínahdihjeh ñi jenah joibípna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Jesúsdihtú túi jenah joí páñat

³⁵“Weemdíh ñi jenah joyátdih ñi túi míic ámoh páñaá. Ded pah míic ámoh páñatdih ñi beh joyát pínah niijná, nin bainí naáwátdih yeebdfh wā naóhna caá.” ³⁶Bíic newé ā chééníh téihya chéwat weñatdih numah jeémédih ā bejep be. Páant ā bejat túttimah, chei ā jwúub juyát pínahdih páina, jēcdih wēpép ī jéih wātadih bejat túut niijná, caandih teo wūhnihtboó íh yégueh chóodih wái aabá chéonit, íh jiiát dahnadihbut ī jii cáag páina caá. Páant ī chājat pah, wā jwúub dei jūúwát pínahdih yeebbút ñi jenah joyátdih ñi túi míic ámoh páñaá. ³⁷Í maáh ā jwúub juyúchah, caandih teo wūhniht túi páinit, búdí ī wēibična caá. Yoobópdih yeebdfh wā naóhna caá. Páant ī túi páñat jīib, ī maáhboó teo wūhniht ī dawát dée chóodih duó péa, queétdih chúdat túutnit, jeémát ā wūhbična caá. ³⁸Chei tac yoób, daa jūúwúchah, caán ā juyúchah yuhna, túi páina, queét bainí ī wēican níft. ³⁹Nin bíh bainí naáwátdihbut yeebdfh wā naóhna caá: Nindihbut ñi túi jenah joyoó. Débólih nuumní cáac nuumédih ā juyát pínahdih muú mínahboó jéihna, nuumní ā jéih waadcát pínah niijná, túi jáanit, áih muudíh áta túi wap tagaá. ⁴⁰Pánihat pah, weém, nihat cáacwā úud jeñé, ñi jéihcat láa wā jwúub dei jūóhbična caá. Pánih jéihcan, weemdíh túi jwāáat túut niijná, ñi jenah joyátdih túi túut nuúm páñat caá náahap”, Jesús āt niijíp wut jī.^b

Túi teo wūhni, túi teo wūhcanni naáwát

(Mt 24.45-51)

⁴¹Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó nin pah Jesúsdihtú āt niijí wúbh joyóp wut jī:

—Maá, páant níj naóhna, ¿jwíih pínahjeh níit? ¿Nihat cáacwáih pínah níit? át niijíp wut jì.

⁴²Páant ā niijíchah joinít, nin naáwátjìh queétdih Jesús át jwúub bohénap wut jì: “Biíc teo wūhni túi jenah joiní, ā maáhdih túi jepahni ā jumup be. Páant ā jumuchah ennit, ā maáh ā bejat pínah játih, nihat bita caandíh teo wūhni í maáh pínah caandíh ā waadánap be, queét í jeémát pínahdih yoobópdi h ā wūhat pínah niijná. Pánih waadá péanit, bíih baácboó ā bejep be. ⁴³Pánih bejniji áih muná ā jwúub juyúchah, caandíh teo wūhni ā wutatji pah ā chājachah ennit, caandíh búdí ā wēibipna caá. ⁴⁴Yoobópdi h yeedíh wā naóhna caá. Caandíh wēinit, nihat áih bíí déedih en daoní maáh ā waadábipna caá. ⁴⁵Obohjeéhtih, bíih caandíh teo wūhni túi jepahcan, ‘Wā maáh maatápdih jígohcan, buntéh ā jwúub jūóhcan níit’, níj jenah joinít, bita teo wūhni neoná yaáhdihbut pūinit, ā jeémp babh máihñap be. ⁴⁶Á náhnicanni yeó jáap, ā páicanni horadi h ā maáhboó ā jwúub juibípna caá. Pánih juinít, caandíh ā jepahcatji peéh, tubit ā pūibipna caá. Pánih pūi péanit, Diosdih jepahcannit bíícdih iiguípna ā wahbipna caá. ⁴⁷Pánihna, ded teo wūhni ā maáh ā weñat pínahdih jéihna yuhna, túi ámo h páican, ā maáhdih jepahcah, ā maáh caandíh peéh chájna, búdí ā pūibipna caá. ⁴⁸Obohjeéhtih, ded teo wūhni boó ā maáh ā weñat pínahdih túi jéihcan, yeejép ā chājachah, ā yéej chājat jíib búdí áta peéh chāj tagaá. Obohjeéhtih, ā túi jéihcatdih ennit, caandíh peéh chájna yuhna, nump ā pūibipna caá. Pánihna, deddih túi chājat pínahdih Dios búdí ā jéihyanachah, túi jepahat caá náahap. Ded maáhdih cáacwā búdí wutat wēpatdih í wūhuchah, táinijeh wutat caá caandíh náahap”, Jesús át niijíp wut jì.

Jesús cáacwādi h chéne poómp ā chājat

(Mt 10.34-36)

⁴⁹“Ñi náahcannidih ñi cáo yohat pah, Dios yéej chājnitdih peéh chájna, iiguípna ā yohat pínah niijná, nin baácboó wā dei jūúwup jì. Játih páant ā chājachah nihna, wāta wēi tagaá! ⁵⁰Obohjeéhtih, páant ā peéh chājat pínah játih, weémboó búdí yeejép wā yapbipna caá. Pánih yeejép wā yapat pínahdih jéihni t, tubit wā jígahna caá. ^c ⁵¹¿Ded pah weemdíh ñi níj jenah joí? ‘Áih doonádi h joinít, nihat cáacwā túi bíícdih í jumipna caá’, ¿ñi níj jenah joí níit? Obohjeéhtih, páant ā nihcan níit. ⁵²Cáacwā wā naáwátidih í joyát túttimah, bíícwājeh jumna yuhna, bííci peihcannit weemdíh jepahnitdih chénewā jepahcannitboó í míci jūihbipna caá. ⁵³Behe ā wūúhdih ā jūihñuchah, ā wūúhbut behedih ā jūihbipna caá. Beh wili mi nuumdíh mi jūihñuchah, mi nuumbút beh wilidih mi jūihbipna caá. Beh wili mi wūúh áadi h mi jūihñuchah, mi wūúh áabut mi chudhdih mi jūihbipna caá. Biquína weemdíh í jepahachah, biquína í jepahcat jíib páant tubit í míci jūihbipna caá”, Jesús át niijíp wut jì.^d

Ded pah ā yapat pínahdih í beh joicát

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴Páant ā bohénitdih naóh péanit, nin pah Jesús íjeéh péenitdih jwuh át jwúub níj naáwáp wut jì: “Yeébbóó yeó dei bejepmant mah tólihna ā

júúwúchah enna, ‘Mah buugát túut caá’, ñipí niijná caá. Ñi niiját pah ápi buugná caá. ⁵⁵ Mah buugcáp buwámant johlit á júúwúchah enna, ‘Cháfh chāhat túut nihcan caá’, ñipí niijná caá. Ñi niiját pah tubit ápi chāhna caá. ⁵⁶ Obohjeéhtih, yeeb yeejépwā, ‘Wā jéih beedána caá’, niij jenah joiná yuhna, jéihcannit caá ñi jumup. Baácdih, jeádihbut ennit, ded pah á yapat pínahdih ñi jéihna yuh caá. Obohjeéhtih, wā chājatdih ennit, wā naáwátidih joiná yuhna, ded pah túttimah á yapat pínahdih ñi jéihcan caá”, Jesús queét cáacwādh at niijíp wut jī.

Yeebdíh eníhcannitjīh míc ámohat

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ “Ded pah ñi chājat pínahdih yeebjéh jenah joinít, ñi túi chājaá. ⁵⁸ Yeebdíh naóh yacni peéh chājat túutni pebhboó á ñumah bejechah, ‘¿Majeéh túi jumat túut niijná, ded pah tigaá wā chājbi?’ caandíh ñi niijí, yeebdíh peéh chājat túutni pebhna á ub bejcat pínah niijná. Páant caanjíh ñi míc ámohcah, peéh chājat túutniboó yeebdíh nemat muúboó á nemat túutbipna caá. ⁵⁹ Páant á nemechah, nihat ñi jíib buudáátidih ñi jíib chāj péaat pínah játih, yeeb ñi baccan níit. Pánihat pah, Diosdih ‘¿Majeéh túi jumat túut niijná, ded pah tigaá wā chājbi?’ niijnít, caandíh ñi jepahaá, yeebdíh á peéh chājcat pínah niijná”, Jesús at niijíp wut jī.

Yéej chājatdih cádahnit, túut nuumát

13 ¹ Caán láa biquína Jesúsdi joinít nin pah caandíh it niij naáwáp wut jī:

—Galilea baácdih moón Jerusalén tútchidih Dioíh muúboó ovejadih cáo wūhnit, Diosdih í wēi uúbúchahjeh, Pilatoboó queétidih at mawat túutup wut jī. Pánih maonit, oveja meép, cáacwā í maonitji meépjīh it widip wut jī. ¿Ded panih tigaá páant it yap? queét Jesúsdi it niij uúbh joyóp wut jī.

² Páant í niij uúbh joyóchah joinít, nin pah at niij jepahap wut jī:

—¿Ded pah tigaá yeebjéh ñi niij jenah jói? ‘Páant queét tubit yeejép yapna, nihat bita Galilea baácdih moón í yéejat chah níit it yéej chājap’, ¿yeeb ñi niij jenah jói níit? ³ Nihcan caá. Dedé yéejatdih bíic yoobó Dios á peéh chājbipna caá. Yeébboó ñi yéejatdih cádahcan, túiniboodíh ñi túut nuumcátji jíib á peéh chājachah, yeebbút iiguípna ñi bejbipna caá. ⁴ Nindihbut ñi túi jenah joyoó: Siloé wūt jumni jap bóo muú áac jéennit, dieciocho cáacwādh at tájap wut jī. ‘Pánih wūna, bita Jerusalén tútchidih moón í yéejat chah it yéej chāj tagaá’, ¿ñi niij jenah jói níit? ⁵ Nihcan caá. Obohjeéhtih, yeeb ñi yéejatdih cádahcan, túiniboodíh ñi túut nuumcán, yeebbút wūna, iiguípna ñi bejbipna caá, queétidih at niijíp wut jī.

Quehe wihcanni higuera nah naáwát

⁶ Páant niij péanit, nin naáwátjīh queétidih at jwúb bohénap wut jī: “Bíic newé áih wápchiboó higuera wūt jumni nah á jumup be. ‘Caan náh á quehna nacaá’, niijnít, diquidih á bejep yuh be. Obohjeéhtih, caan náh á quehcah, á bid juicáp be. ⁷ Pánih bid juicán, áih wápchidih teo wūhndih nin pah á niijíp be: ‘Weemdíh ma joyoó. Bíic peihcanni jópchi nin higuera nah quehedih wā bidip yuh caá. Obohjeéhtih, á quehcan caá. Páant á quehcat

jíib ma tib yohoó. Nin nah wíih wápchidih ā jumuchah, bíh nahdih wā jéih momcan caá. Ā wihcah, bíh nahdih momnit, caan nāh quehedih wāta jeémp tagaá, caandíh teo wūhndih ā niijíp be. ⁸ Páant ā niijíchah joinít, caandíh teo wūhni nin pah ā níj jepahap be: ‘Maá, nin jópchidih pohba ā jum jwuhū naáh. Nin nah púuj yehmant baád púuda péanit, nuúup jónópdih wā yacbična caá, míih higuera nah ā quehat pínah niijná. ⁹ Páant wā chājat túttimah, ā quehmi dée caá. Ā quehcat ennit bácah, weemdíh ma yoób tib yohat tútutú, ā maáhdih ā níj jepahap be. Pánihat pah, yeébbóó ñi túut nuumát pínahdih Dios ā páina caá. Maatápdih ā páina beé. Pánihna, ñi túut nuumcát ennit bácah, yeebdíh ā yoób peéh chājbipna caá’, Jesús át niijíp wut jī.^e

Judíowā ī chooát yeó jáapdiḥ wunnihdiḥ Jesús ā booaat

¹⁰ Bíh láa judíowā ī chooát yeó jáapdiḥ ī míic wáacat muudíh Dios naáwátđiḥ Jesús át naóh bohénap wut jī. ¹¹ Caanjíh nemép jumniḥ mit jumup wut jī. Nemépboó dieciocho jópchi caántđiḥ ā jumuchah, caántboó chóyó bejniḥjeh mit jumup wut jī. ¹² Páant mi jumatđiḥ ennit, Jesús caántđiḥ át jūúwát túutup wut jī.

—Némá, meemdíh wā booaana caá, át niijíp wut jī.

¹³ Páant niijnít, caántđiḥ ā teo jáhanachahjeh, yoobópdih mit ñuhup wut jī. Pániḥ boonit, Diosđiḥ búdí mit wēi naáwáp wut jī.

¹⁴ Obohjeéhtih, Jesús chooát yeó jáapdiḥ caántđiḥ ā booaat peéh, judíowā ī míic wáacat muudíh en daoní maáhbóó át íjip wut jī. Pániḥ íijnit, caánboó míic wáacnitiḥ nin pah át niijíp wut jī:

—Bíic semanadiḥ seis yeó jáap jwípí teona caá. Pánihna, yeéb tubúp chūúhniḥ booaat túutudiḥ jūóhna, caán tewat yeó jáapnadiḥjeh ñi jūúwú. Jwiít jwī chooát yeó jáapnadiḥ páant ñi chājca bojoó, át niijíp wut jī.^f

¹⁵ Páant ā niijíchah joinít, Jesúsboó queéđiḥ nin pah át níj jūihñup wut jī:

—Yeéb yeenit caá. Yeebjéḥbut chooát yeó jáapdiḥ yuhna, ñíih jiwidiḥ, burrodihbut ī jeémát tólihmant watnit, mah ī babḥbat pínah niijná, ñipí wái bac bejna caá. Pániḥ chājna, teo tigaá ñi chājap. ¹⁶ ¿Nint Abrahamji ā juijadiḥ nemép dieciocho jópchi pohba chéonih dée át bíbohó be. Páant ā chéonihdiḥ chooát yeó jáapdiḥ wā watachah, ā táican níít? át niijíp wut jī.

¹⁷ Páant ā niijíchah joinít, tíicnit, queét íť jepahcap wut jī. Pánihna, niḥat cáacwā Jesús ā wēp chājatđiḥ ennit, búdí íť weñep wut jī.

Mostaza tíib naáwát

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Nin naáwátjīh cáacwāđiḥ Jesús át jwúub bohénap wut jī: “¿Dios ā maáh jumat ded pahna tigaá, yeéb ñi jenah joyóchah? ¿Caandíh ñi jéihyat pínah niijná, dedéđiḥ jenah joinít tigaá, wā naóhbi? ¹⁹ Mostaza tíib ded pah ā jumatđiḥ jenah joinít, Dios ā maáh jumatđiḥ ñi beh joibípna caá. Caán tíib cảo tíbih pah bóo ā jumna caá. Momni áih wápchiboó caán tíbiđiḥ ā momop be. Ā momat túttimah, chíihna, búdí nah ā behep be. Páant caan nāh ā behechah, áih cácanaboó jwébehwā ī jaamáp be. Pánihat pah tigaá Dios ā

maáh jumat. Áihwā daocánnit jwíih jumnitji, túttimah ī dao béjbipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

Pan paáani naáwát

(Mt 13.33)

²⁰“¿Dios ā maáh jumatdih nī jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tīgáa caandíh wā naóhbi? ²¹ Pan paáát ded pah ā jumatdih wā naáwáchah, caandíh nī beh joibípna caá. Pandih chājhna, yad wili trigo ojdiḥ pamapdih yacnit, mahjīh wid, caandíh paáani pínahdihbut mipí túi widna caá. Pánihna, niḥat mi widniji ā túi paabípna caá. Páant ā jumat pah Dios ā maáh jumat doonádih joinít, cáacwā ī túut nuumbípna caá. Pánihna, queét joinítboó bitadīh ī jwúub naáwáchah, dawá joinít, queétbut ī túut nuumbípna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

Bainí jēc naáwát

(Mt 7.13-14, 21-22)

²² Túttimah, Jerusalén tútchina bejna, dahwani tútchina, botoni tútchinadihbut Jesús Dios naáwátđih naóh bejna át chāḡap wut jī. ²³ Páant ā bejechah, bíc newé caandíh nin pah át niij úúh joyóp wut jī:

—¿Maá, daocánnitjeh níit iiguípna bejnit déejidih Dios ā túi ubnit pínah ī jumup? át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, nin naáwátjīh Jesús át jwúub bohénap wut jī:

²⁴ —Yeéb dawá Dios ā jumupboó nī waádíhna yuh caá. Obohjeéhtih, búdí nī yéejatdih cádahíhcan, nī jéih waadcán caá. Bainí jēc panihnidiḥ waádíhna, nī yéejatdih cádahat caá náahap. Pánihna, yeéb waadátđih bidna, nī yéejatdih cádahnit, Diosboodíh nī túi jepahaá. ²⁵ Nī beh joyát pínah niijná, muú mínah ded pah ā jumatdih wā naóhbiḡpna caá. Chei caán muú mínah áih jěcdih ā nemna caá. Páant ā nemat túttimah, yeébboó caán jěcdih juibí, wúmp maonit, nin pah nī niij ejbipna caá, ‘Maá, jěcdih ma wāt jūúwá’, nī niijíchah, muú mínahboó dítmant nin pah ā niij bácabipna caá. ‘Dedmant nī jūúwátđih wā jéihcan caá. Yeéb wā jéihca naáhwádih wā wátcan caá’, ā niijbípna caá. ²⁶ Páant ā niijíchah joinít, yeébboó nin pah nī jwúub niijbípna caá, ‘Majeéh jeémpnit, jwí babhḡap jī. Jwíih tútchiboó jumna, ma naáwátđih jwiítđih ma bohénap jī’, nī niij ejbipna yuh caá. ²⁷ Yeéb páant nī niijíchah yuhna, caánboó nin pah ā jwúub niij jepahbipna caá, ‘Obohjeéhtih, yeebđih yooópđih wā jéihcan caá. Pánihna, niḥat yéejnit jumna, wā pebh jūóhcanjeh, biáboó nī bejeé’, muú mínah ā niijbípna caá. Páant ā niiját pah Dios yeebđih ā niijbípna caá.^g ²⁸ Pánihna, Abraham, Isaac, Jacob, niḥat Dios naáwátđih naóh yapanitjibut, Dios pebhboó ī jumuchah ennit, yeébboó jéih waadcán, tubit jígahna, níih maodíh nī néeh chāác jūibípna caá. Pániḥ jígahna, jóocmantjeh nī chāóbípna caá.^h ²⁹ Caán láa niḥat baácđih moón Dioíhwā ā pebhboó ī juibínachah, caánboó queéđđih ā numah jeémpbipna caá.ⁱ ³⁰ Nin baácboó oboh jumnitji Dios ā jumupboó maáta ī jumbipna caá. Ninboó maáta jumnitji Dios pebhboó moh yéejnit ī jumbipna caá, Jesús át niijíp wut jī.^j

Jerusalén tútchidih moondíh Jesús bádí ā oyat

(Mt 23.37-39)

³¹ Páant ā niŋj péanachahjeh, biquína fariseowā Jesús pebhna juibínit, nin pah ít niijíp wut jī:

—Herodes meemdíh ā mawíh páina caá. Pánihna, biáboó ma jwei béjeé, caandíh ít niijíp wut jī.

³² Páant ī niijíchah joinít, nin pah queétdih át niŋj jepahap wut jī:

—Nin pah caán yeejépabehdih niŋj naáwádih nī bejeé: ‘Jesús nemépwādih baca, wunnitdihbut boosana caá ā chājap. Būu yeó jáap, cheibitbut páant ā chājibipna caá. Pánihna, cheibit daani ā teo péabipna caá’, Herodesdih nī niijí.

³³ Būu bej, cheibit bej, daanibut bejnit, Jerusalén tútchina wā juibíhipna caá. Dios naáwátidih naóh yapanitjidih caán tútchidih mficej ipí mao yohop wut jī. Pánihna, caán tútchina wā juibínachah, weemdíhbut ī mao yohibipna caá.

³⁴ “Yeéb Jerusalén tútchidih moondíh bádí wā jígahna caá. Dios naáwátidih naóh yapanitdih maonit, nī pebhna bita ā wah bojnitdihbut jeejīh yohnit, yeéb nīpí maona caá. Nī nuowābut bífc yoobó ít chājap wut jī. Pánihnit nī jumuchah yuhna, yeebdíh bádí wā oina caá. Pánih oinit, mujbaima mi wehdih mi páamat pah, wā pebh yeebdíh wā jumat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeéboó weemdíh nī náahcan caá. ³⁵ Páant nī náahcat peéh, būu níih tútchidih Dios ā wap cádahbipna caá. Yoobópdi h yeebdíh wā naóhna caá. Ninboó weemdíh nī jwúb encan níft. Túttimah bóo láa nin baácna wā jwúb dei jūwúchahjeh, weemdíh nī jwúb enbipna caá. Pánih ennít, ‘Dios ā wahní, meemdíh bádí jwí wēina caá’, weemdíh nī niijbipna caá”,^k Jesús át niijíp wut jī.

Bácah chalanidih Jesús ā booaat

14 ¹ Bífh chooát yeó jáapdi h fariseowā ī maáh áih mūuná Jesúsdih numah jeémédih át bejep wut jī. “¿Ded pah caá ā chājbi?” niijná, caán mūudíh moón caandíhjuh ít túi en nūunúp wut jī. ² Caán mūudíh, bácah chalani át jumup wut jī. ³ Caandíh ennít, Moisés ā wutatjidih bohénitdih, fariseowādihbut nin pah Jesús át niŋj úubh joyóp wut jī:

—¿‘Chooát yeó jáapdi h tubúp chūúhnitdih nī boosanaá’, Moisés át niijnít jī? át niijíp wut jī.

⁴ Páant ā niijíchah yuhna, queét ít jepahcap wut jī. Ī jepahcat ennít, Jesús wunnidih teo jáha boosanít, át jwúb bejat túutup wut jī. ⁵ Pánih booa péanit, queét fariseowādih át jwúb úubh joí jūihñup wut jī.

—Jwí chooát yeó jáapdi h nī wūúh, níih momo jiwibut íitna ā būug yác bejechah, yeéb nīta ub púuh laabácan taniít. ¿Páant nī chājat, tewat nihcan níft? át niijíp wut jī.^l

⁶ Páant ā niijíchah, ded pah ít jepahcap wut jī.

Téihya chéwat numah jeémát naáwát

⁷ Jesús fariseoíh mūuná waadnít, bita ā numah jeémpnit pínahboó waád juibínit, waáwápna ī chūudat pínahdih ī níwíchah, Jesús át enep wut jī. Páant ī níwíchah ennít, queét nihatdih nin pah át niŋj naáwáp wut jī:

⁸—Téihya chéwat numah jeémát yeó jáapdih yeebdíh ā bid bojochah, caanná juibínit, waáwápna ñi chúudca bojoó. Páant ñi chúuduchah nihna, ñi chah maáh ā juyúchah, ⁹‘Ma chúudni páhadih nindih ma chúudat tútú’, yeebdíh ā niijbípna caá. Páant ā niijíchah joinít, jwéejboó juibí chúudna, ñita tíic tagaá. ¹⁰Obohjeéhtih, muú mínah yeebdíh ā bid bojochah, jwéejdih bóo páhadih ñi juibí chúudúp. Yeéb páant ñi chúuduchah ennít, ‘Waáwápboó ñi chúud júúwú’, muú mínah yeebdíh ā niijbípna caá. Pánihna, yeéb waáwápboó ñi bejchah, bita ā bid bojnít yeebdíh ī túi wēi enbipna caá.^m ¹¹Ded caán mícjeh ‘Weemdíh dedé judhdát wihcan caá’, niijnídih Dios moh yéejni ā chājbipna caá. Obohjeéhtih, ded laihcanniboodíh Dios maáh ā waadábipna caá. Pánihna, yeebjéh míc maáta ñi waadaca bojoó. Diosjeh maáta pínahdih ā jéih waadána caá, queét jeémédih juibínitdih Jesús át niijíp wut jī.”

¹²Páant niij péanit, Jesús muú mínahboodíh nin pah át jwúub niij naáwáp wut jī:

—Ma numah jeémíhna, ma pebh jumnitdih, búdí dinero bíbohnitdih, ma déewādh, ma pej jumnitdihbut ma bidca bojoó. Meém queétdih ma bidichah, ma túi chājat jīb, queébtut meemdíh bíic yoobó ī numah jeémpbipna caá. ¹³Obohjeéhtih, bitadih ma numah jeémíhna, moh yéejnit, jéih bejcanit, wio wihcanit, jéih encannitdihbut ma bidíp. ¹⁴Queétboó meemdíh bíic yoobó ī jéih numah jeémpcan níít. Páant ma túi chājatjī jīb, táunit ī boo pud júóhni yeó jáapdih Diosboó meemdíh ā túi chājbipna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

Búdí numah jeémát naáwát
(Mt 22.1-10)

¹⁵Páant ā niijíchah joinít, bíic íjeéh chúudni Jesúsdiñ nin pah át niijíp wut jī:

—Dios pebhboó ded ā numah jeémpni búdí ā wēibipna caá, át niijíp wut jī.

¹⁶—Búdí numah jeémát chājni dawá cáacwādh ā bidip be. Páant ā bidichah joinít, queét nihát ī túi wēi jepah jwuhup be. ¹⁷Caán ā yoób numah jeémát yeó jáapdih queétdih naáwát náahna, caandíh teo wühnidih wahnit, ‘Nihat jwí jeémát pínahdih ámoñ péanit, yeebdíh ā bidip be, buca’, ā niij naáwát tútutup be. ¹⁸Caandíh teo wühni páant ā niij naáwáchah joinít, queét ī jumat yoobó nin pah ī niij jepahap be: ‘Weemdíh jéihcat dée caá. Butéh jáap wáapdih jīb chāj péanit, caandíh enedih bejat tút caá wā chājap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdíh ā páicat pínah niijná’, ā jwíh bidni ā niijíp be. ¹⁹Bíhbut nin pah ā niij jepahap be: ‘Weemdíh jéihcat dée caá. Butéh bíicjīh bóo téihya máha jiwíwādh wā jīb chājap be. Pánih jīb chājniñi queétdih enedih bejat tút caá wā chājap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdíh ā páicat pínah niijná’, caanbút ā niijíp be. ²⁰Bíhbut nin pah ā niijíp be: ‘Weém butéh wā téihya chéwep be. Pánihna, numah jeémátboó wā jéih bejcan caá’, ā niijíp be. ²¹Páant ī niijíchah joinít, caandíh teo wühni ā maáh pebhna jwúub juinít, queét ī niijátjidiñ ā jwúub naóh yapanap be. Páant ā naáwáchah joinít, ā maáhboó tubit íijnit, nin pah ā niijíp be: ‘Tútchi tac yoób búdí namánadiñ, bainí namánadiñbut bejnit, moh yéejnit, jéih bejcanit, jéih

encannit, wio whcannitdihbut jwāáhnit, waícanjeh ma ub jūúwúp', ā niijíp be. ²² Pānih naáwádih bejniji jwúub joinít, 'Maá, ma niijátji pah wā chājap be. Páant wā chājachah yuhna, páantjeh chúdat ā judhna caá', ā niijíp be. ²³ Páant ā niijíchah joinít, ā maáh caandíh ā jwúub wutup be. 'Tútchi jwéejboó búdí namánaboó bejnitdih, bainí namánaboó bejnitdihbut ma jūúwát túutú, chúdatnadih ī tui yáwat pínah niijná. ²⁴ Meemdíh yooópdihi wā naóhna caá. Queét wā jwíh bidnitboó wā numah jeémátidih ī jeémpan níít', ā niijíp be. Pānihat pah, Dios áihwā pínahdih ā bidichah yuhna, det ī weñat pínahdihjeh chah jenah joiná, caandíh jepahcannit, ájeéh ī jumcan níít. Obohjeéhtih, caandíh jepahnitjeh ā pehbboó ájeéh ī jumbipna caá, Jesús āt niijíp wut jī.

Jesúsjeéh jwī jumíhichah, ā buwat

(Mt 10.37-38)

²⁵ Bíh láa dawá cáacwā Jesúsjeéh it bejep wut jī. Pānihna, Jesús queétdih tac púud ennit, nin pah āt níj naáwáp wut jī: ²⁶ "Ded wā bohéni jumíhna, bita chah weémboodíh oyat caá náahap. Á ípidih, ā índih, ā áadih, ā wehdih, ā déewádih, ā déewā yaáhdihbut ā oyat chah weémboodíh oyat caá náahap." ²⁷ Ded wājeéh péé bohéni jumíhna, ded pah ā weñat pínahdih jenah joicát caá náahap. Pānih chājna, wíh ā jumat jíib yeejép yapna yuhna, weemdíh cádahcat caá náahap. ²⁸ Nindihbut ñi jenah joyoó: Muú teoni jap bóo muúdíh ā chājat pínah játih, ā jíib juyátdih jéihyat túut niijná, caán muú jíib pínahdih ā jwíh jenah enna caá. ²⁹ Á jíib pínahdih ā jwíh jenah encan, áih muúdíh ā jéih péacah enna, bitaboó caandíh ī deohbipna caá. ³⁰ 'Nin pohba áih muúdíh teona, āt péa tagaá', ī níj deohbipna caá. ³¹ Nindihbut ñi jenah joyoó: Maáh bíh maáhjīh ī míc mawat pínah játih, nin pah ā níj jenah joiná caá: '¿Weém diez mil soldadowā bíbohñit, caánboó veinte mil soldadowā ā bíbohochah, jwī míc maona, wāta jéih buujá taniít?' ā níj jenah joiná caá. ³² Páant níj jenah joinít, ā buujácat pínahdih jéihna, bíh maáh áih soldadowājīh míc mawadih jūóhnit, yuúpjeh ī jum jwuhuchah, 'Jwī míc maoca boj jíih', niiját túutnit, caandíh teo wáhnidih ā wah bojipna caá. ³³ Pānihna, wíhwā jumíhna, weemdíh ñi jepahat pínah játih, 'Nihat wā yéej chājatdih wā cádahbipna caá. Wíh bí déedih jenah joicán, Jesúsboodíh jenah joiná, caandíh wā jepahbipna caá. Páant wā jepahat jíib, yeejép yapna yuhna, caandíh wā cádahcan níít', níj jenah joyát caá náahap. Páant níj jenah joinít jumna, wíhwā ñi jéih jumbipna caá", Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Buicánni núumni naáwát

(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ Páant níj naóhnit, nin bíh naáwátjīh Jesús queétdih āt jwúub bohénap wut jī, ā jwíh naáwátidih ī beh joyát pínah niijná: "Núumni buiná, jeémátidih ā tui nuñana caá. Obohjeéhtih, núumni ā buyát beedéchah, ñi jéih jwúub buyácan caá. ³⁵ Pānih buicánni dedé pínah nihcah, caandíh yohatjeh caá náahap. Caán ā nihat pah yeéb ñi jumca bojoó. Dios naáwátidih tui joinít,

caandíh ñi cádahca bojoó. ¡Ded molít jumna, ā tui joyó naáh!” Jesús āt niijíp wut jī.

Buudní oveja naáwát

(Mt 18.12-14)

15 ¹Biíh yeó jáapdih dawá cáacwā, Romanowā ī maáta ī uúbát túutnit dinerodih uúbh wūhnit, bita Moisés ā watatjidih jepahcannit “Yeejépwā”, niijnítbut Jesúsdiḥ joyódiḥ īt juibínap wut jī. ²Páant ī juibínachah ennit, fariseowā, Moisés ā watatjidih bohénitbut fíjnit, queétjeh nin pah īt míc niijíp wut jī:

—Nin newé yeejépwādiḥ tui wēi jwāáhnit, ījeéh āpí jeémpna caá, īt niijíp wut jī.^q

³Páant ī niijíchah jéihnit, Jesús nin naáwátjīh queétidih āt bohénap wut jī: ⁴“Cien ovejawādiḥ bíbohni, bíc oveja caandíh ā buudúchah ennit, ¿ded pah tīgáā ā chājbi? yeéb ñi jenah joyóchah. Bita noventa y nueve ovejawādiḥ ī jeémát yílip jumupboó jwejnít, caán buudnídiḥ bididiḥ ā bejbipna caá. Pániḥna, caandíh bid juinítna, ā cádahbipna caá. ⁵Caandíh bid juí wēina, áih daadjíh mao cáagnit, áih muuná ā ub jwúub bejbipna caá. ⁶Pániḥ ub jwúub juibínit, ‘Wíih oveja buudnídiḥ wā bid juyúp be. Pániḥna, wājeéh ñi wēi wáac juúwú’, niijnít, ā pebh jumnitdiḥ, ā déewādiḥbut ā bid wáacbipna caá. ⁷Páant ā weñat pah, ded bíc cáac ā yéejatdiḥ cádahnit, ā túut nuumúchah, Dios pebhboó jumnit búdí ī wēibipna caá. Obohjeéhtih, noventa y nueve panihnit ‘Weemdíh yéejat wihcan caá. ¿Dépanih tīgáā wāta túut nuúm?’ niij jenah joinítidih Dios pebhboó jumnit ī wēican niít”, Jesús āt niijíp wut jī.

Buudní dinero júdu naáwát

⁸“Diez dinero júdu bíbohniḥ bíc júdu caántidih ā buudúchah ennit, ¿ded pah tīgáā mi chājbi? Jiiát dahjīh jiinít, muudíh mi tui tóodh bid beedábipna caá. Caán júduḥ bid juinítna, mi cádahbipna caá. ⁹Caán júduḥ bid juinít, ‘Weemdíh buudní dinero júduḥ wā bid juiná beé. Pániḥna, wājeéh ñi wēi wáac juúwú’, niijnít, mi pebh jumnitdiḥ, mi déewādiḥbut mi bid wáacbipna caá. ¹⁰Yoobópdih yeebdiḥ wā naóhna caá. Páant mi weñat pah, bíc yéejni ā yéejatdiḥ cádahnit, táiniboodíh ā túut nuumúchah, Dioíh ángelwābut búdí ī wēibipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Buudní ā wūh naáwát

¹¹“Bíic newé chénewā ā weh jumup be. ¹²Úudyiboó ā fípdih nin pah ā niijíp be: ‘Wunna, meemdíh wā wūhbiḥna caá’, ma niijnídiḥ buu ma wūhuú, Paá’, ā niijíp be. Páant ā niijíchah joinít, ā fip áih bíí déedih ā wehdih ā pāáap be. ¹³Daocánni yeó jáap túttimah, úudyiboó niḥat áih bíí déedih ubnit, yuúp biíh baácboó jibidiḥ ā bejep be. Caán baácboó jumna, cheha náahdiḥ jíib chāj, yaádh metat jíib wūh, numah jeémát jíib wūh, búdí ā jíib chājap be. Pániḥ jíib chājna, áih dinerodih ā yoh beedánap be. ¹⁴Páant ā yoh beedáat túttimah, caán baácboó jeémát wihcah, nuugúp láa ā jumup be. Caanbút nuugúpjīh diib wúnna ā chājap be. ¹⁵Páant jeémát ā wihcah, tewat

bididih ā bejep be. Páant ā bid bejehah, bíic newé caandíh íf náah jumni tewat wūhñit, áih momo muuwā jumni wáihyat júduboó caandíh ā wahap be, queétdih jeémát ā wūhat pínah niijná. ¹⁶ Pánih queétdih inna, queét muuwādh wūhni jeémát dih búdí ā jeémíhip yuh be. Obohjeéhtih, ā maáh caandíh ā jeémát túutcah, bitabut caandíh dedé jeémát ī wūhcap be. ¹⁷ Páant ā yapat túttimah, ā jwúub náhninap be, ‘Nihat wā ípdih teo wūhñit jeémát bíboh, ī judh jeémpni jeémátbut ápí jumna beé. Obohjeéhtih, nin baácboó jumna, weemdíh jeémát wihcah, wunna caá wā chājap. ¹⁸ Pánihna, wā íp pebhna wā jwúub bejbipna caá. Caanná jwúub juibínit, wā ípdih nin pah wā niijbípna caá: “Diosdih búdí wā yéej chājna beé, Paá. Meemdíhbut wā yéej chājna beé. ¹⁹ Pánihna, ‘Wūuhú’, buu weemdíh ma niijcá bojoó! Meemdíh teo wūhñijeh wā jumbipna caá”, wā ípdih wā niijbípna caá’, caán míicjeh ā níj, jenah joyóp be. ²⁰ Páant níj jenah joinít, ā íp pebhna ā jwúub bejep be.

“Pánih jwúub bejna, ā ípíh muudíh ā toáh bejehah, ā ípboó caandíh yuúpmah ā jwāáh enep be. Pánih jwāáh enna, áih caolihjīh búdí jígahñit, ā wūúhdih jwāáádih ā náo ñah bejep be. Jwāáhñit, caandíh búdí wēina, ā pin tewep be. ²¹ Páant ā pin tewechah, ā ípdih nin pah ā níj naáwáp be: ‘Diosdih búdí wā yéej chājap be, Paá. Meemdíhbut wā yéej chājap be. Pánihna, “Wūuhú”, weemdíh ma niijcá bojoó’, ā niijp be. ²² Obohjeéhtih, páant ā niijchah yuhna, ā ípboó caandíh teo wūhñit dih nin pah ā níj wutup be: ‘Waícanjeh táini yégueh chóodih ub jūóhñit, wā wūúhdih ñi yacaá. Táini téihya yacat júduhíh áih téih tíibdihtib ñi yacaá. Áih jíтчadihtib táini zapatos ñi yacaá. ²³ Jwī túi in débehani momo jiwi wūúhdih ub jūóhñit, ñi mawaáp. Mao péa, quibh péanit, ñi puubú. ²⁴ “Wā wūúh ā wunah bejna nacaá”, wā níj jenah joyóp yuh be. Buudní déeji buu ā túi jwúub juiná caá, buca. Búdí wēinit, chóbe jeémpjīh’, caandíh teo wūhñit dih ā niijp be. Pánihna, queét nihat búdí wēinit, ī jeémép be.

²⁵ “Obohjeéhtih, úudyi ā jwúub juyúchah, weép jeñéboó momo jiwiwā jumni wáihyat júduboó ā jumup be. Pánihna, ā ípíh muudíh toáh bejna, ī wēi ewechah, ā joyóp be. ²⁶ Pánih joinít, teo wūhñit dih nin pah ā níj wūbh joyóp be: ‘¿Dépanih eo tigaá queét ī chāj?’ ā niijp be. ²⁷ Páant ā níj wūbh joyóchah joinít, teo wūhni caandíh nin pah ā níj jepahap be: ‘Ma úud ā jwúub juiná beé. Á túi juyúchah, ma íp jwī in débehani momo jiwi wūúhdih ā mawat túutup be. Pánih maonijidih jwī puúb péanachah, numah jeémp wēi eona caá ī chājap’, caandíh ā niijp be. ²⁸ Páant teo wūhni ā níj naáwáchah joinít, weép jeñé ā ípdih tubit ā íjip be. Íjnit, ā waádíhcap be. Páant ā waádíhcah enna, ā ípboó bac bejnit, ‘Wūuhú’, ma waád jūúwú’, caandíh ā niijp yuh be. ²⁹ Obohjeéhtih, ā ípdih nin pah ā níj jepahap be: ‘Maatápdih meemdíh búdí teo wūhñit, ma naáwáchah wā yap yohcah yuhna, wā pej jumñit dih wā numah jeémát déedih cabra wūúhbit dih weemdíh mapí wūhcan beé. ³⁰ Obohjeéhtih, buu yeejép ma wūúh ā jwúub juyúchah, yaádñ metat jíib míih dinero yoh beedánit dih búdí wēinit, meém ma numah jeémpna caá. Jwī in débehani momo jiwi wūúhdih maonit, caandíh ma numah jeémpna caá’, ā ípdih ā níj jūihñup be.

³¹ “Páant ā níj jūihñuchah joinít, ā íp caandíh nin pah ā níj jepahap be: ‘Wūuhú, meém wājeéh mapí jumna caá. Nihat wíih bíí déedih míih mun caá. ³² Obohjeéhtih, ma úud wunni déeji buu ā túi jwúub juyúp be. Pánihna,

wēinit, jwī numah jeémp ewechah, ā túina caá', ā íp weép jeñédih ā niijíp be", Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Dinero en daoní ded pah ā chājat naáwát

16 ¹Biíh láa Jesús nin naáwátjīh ā bohénitdih āt jwúub bohénap wut jī: "Biíc newé búdí dinerodih bíbohni, áih dinerodih en daoníboó ā túi en daocát ennit, biíh teo wūhniboó ī maáhdih ā naóh yacap be. ²Páant ā naóh yacachah, ī maáhboó áih dinerodih en daonídih ā bid bojop be. Páant ā bid bojni ā juyéchah, nin pah caandíh ā niijíp be: 'Wíih dinerodih ma túi en daocát doonádih wā joyóp be. Pánihna, wíih dinerodih túi en daocát jíib weemdíh ma jwúub teo wūhcan níit. Ded pah wíih dinerodih ma chājatjidih weemdíh ma naóh daác beedánaá', ā maáh caandíh ā niijíp be. ³Páant ā niijíchah joinít, en daonjiboó caanjéh nin pah ā níj jenah joyóp be: 'Wā maáh weemdíh yohat túut caá páant ā niijíp. Weém wepcanni jumna, baác baadát tawatnadih wā buujácan níit. Weém bitadih dinero wā uúbhna, tíic náah jumni wāta uúbh tac buugá tagaá. Pánihna, ¿ded pah tigaá weemdíh chājat náah? ⁴Buu, wā chājat pínahdih wā jéihna caá, buca. Nin pah wā chājachah, wā teo cádahat túttimah, wā maáhdih jíib buudánit weemdíh ī oibipna nacaá. Pánih oinit, jígah ennit, weemdíh ī teo wáacbiipna caá', caanjéh ā níj jenah joyóp be. ⁵Páant níj jenah joinít, nihat ā maáhdih jíib buudánit yoobó ā bid bojop be. Páant ā jwíih bid bojni ā juyéchah, nin pah caandíh ā níj uúbh joyóp be: '¿Wā maáhdih débóo tigaá meém ma jíib buudá?' ā níj uúbh joyóp be. ⁶Jeémát chājat yí cien dahwani quiítnadih caandíh wā jíib buudána caá', ā níj jepahap be. 'Ninboó ma jíib buudáátdih daácní náo ā jumna caá. Wácanjeh juí chúdnit, ma jíib buudáátdih jwúub deyanit, tac yoobjéh ma daacá', teo wūhni ā niijíp be. ⁷Páant níj péanit, biíh jíib buudánidih bid bojnit, nin pah caandíhbut ā níj uúbh joyóp be: '¿Débóo tigaá wā maáhdih ma jíib buudá?' ā niijíp be. 'Cien trigo wuh wuúhnadih wā jíib buudána caá', ā niijíp be. 'Ninboó ma jíib buudáátdih daácní náo ā jumna caá. Ochentajeh ma daacá', ā niijíp be. ⁸Páant ā chājatdih jéihnít, ā maáhboó áih dinerodih en daonjidih nin pah ā niijíp be: 'Meém yeeni yuhna, ded pah túttimah ma túi jumat pínahdih mat jenah joyóp taga', ā niijíp be. Páant ā chājat pah, Diosdih jéihcannit, túttimah túi jumat túut niijná, bíf déenadih ī túi jéih ubna caá. Ded pah ī bíbohat pínahdih Dioíhwāboodíh chah ī túi jéihna caá.

⁹"Yeébboodíh nin pah wā naóhna caá: Moh yéejnitdih jígah ennit, níih bíf déejīh queétdih ní túi teo wáacá. Páant ní teo wáacachah, queétdih Diosdih jepahnit, ā pehbóo ní juibínachah, yeebdíh ī wēi jwááhipna caá.

¹⁰"Ded bainíbit bíbohna yuhna, caanjíh bitadih túi teo wáacni jumna, túttimah búdí bíbohna, caanjíhbut ā túi teo wáacbiipna caá. Obohjeéhtih, ded bainí ā bíbohatjīh túi chājcan, túttimah búdí ā bíbohnabut, bíic yoobó ā túi chājcan níit. ¹¹Níih bíf déejīh ní túi chājcat enna, Diosboó ā wēpatjīh yeebdíh ā teo wáaccan níit. ¹²Pánihna, nin baácboó jam jwuhna, Dios yeebdíh ā wūhni bíf déejīh ní túi chājcat enna, jeáboó ní juibínachah, túini yoobátdih ā wūhcan níit. ¹³Ded Diosdih túi jenah joiní jumna, áih bíf dée

pínahdih tubit ā jenah joicán níft. Obohjeéhtih, bíf déedih tubit bidni jumna, Diosboodíh ā jéih jenah joicán níft. Pániha, Diosdih bíf déedihbut chénat pah bífcidih ní jéih jenah joicán níft. Diosdihjeh bidat caá náahap”, Jesús āt niijíp wut jī.^t

¹⁴Páant ā niijíchah joinít, fariseowā dawá bíf déedih bidnit jumna, caandíh ít dehwep wut jī. ¹⁵Páant ī dehwechah ennit, Jesús queétdih nin pah āt niijíp wut jī: “Cáacwā ī enechah pohba, yeéb túinit pah tigaá ní jígohop, ‘Nit túi chājnit caá’, yeebdíh ī níj jenah joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, dawá bíf déedih ní bid jenah joyátdih Dios ā jéihna caá. ‘Nit túinit caá’, cáacwā ī níj ennitdih Diosboó ‘Yeejépwa caá’, ā níj enna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Moisés ā wutatjidih, Dios ā maáh jumatdihbut Jesús ā bohéat

¹⁶“Juan Daabáni ā jumat pínah játih, Diosjeéh túi jumat túut niijná, Moisés ā wutatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit ī daacátjidihbut cáacwādh jephah caá ātih náahap. Obohjeéhtih, Juanboó Dios ā maáh jumat túini doonádih cáacwādh ā jwíh naáwáp jī. Buu weem jwúh caán túini doonádih yeebdíh wā naóhna caá. Pániha, yéejatdih cádahnit, Diosdih jephah ā buwuchah, det jepháhnitboó Diosdih búdí bidat caá náahap.” ¹⁷Jeá, nin baácbut ā buudúchah yuhna, Moisés ā wutatjiboó ā buudcán níft”, Jesús āt niijíp wut jī.^v

Yad wilidih yohcat

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸“Ded ájeéh bólidih yohnit, bífh wilidih jwúb āa jumna, yeejép ā chájna caá. Ded bífh áajidih jwúb túut nuúm āa jumna, caántjīh ā yéej chájna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.^w

Moh yéejni Lázaro, dawá bíf déedih bíbohni naáwát

¹⁹“Dawá bíf déedih bíbohni, dinerobut búdí bíbohni newé ā jumap be. Búdí jíib jumni túini chítah jumni yégueh chóodih ápí dawúp be. Yeó jáap jumat pah túini jeémátdih míc ápí jeémép be. ²⁰Áih muú jéc pebh moh yéejni, Lázaro wút jumni, ápí ñajap be. Nihat áih bácah áoh peétni ā jumap be. ²¹Páant ā ñajachah, mujjiowá áih áhwatnadih déebédih ípí juibínap be. Dawá bíf déedih bíbohniboó ā jeémp jéenanidih Lázaro ā jeémíhip yuh be. Obohjeéhtih, caandíh ápí wúhat túutcap be. ²²Bífc yeó jáap, Lázaro ā wunap be. Abraham ā juima yoobát ā jumuchah, Dioíh ángelwā Abraham pebhna áih caolihdih ī ub bej wahap be. Cubucah, dawá bíf dée bíbohni but ā wunap be. Obohjeéhtih, ā wunat túttimah, cáacwā áih bácahjidih ī yohochah, áih caolih iiguípna ā bejep be. ²³Caánboó jumna, tubit ā tubanap be. Pánih tuba chéi enna, Abrahamdih, Lázaro ā pebh ā ñuhuchah, ā enep be. ²⁴Pánih ennit, Abrahamdih nin pah ā níj ejep be: ‘Nuwá, weém nin iiguípboó wā jumuchah, weemdíh tubit ā tubna caá. Páant ā tubuchah, weemdíh jígah ennit, ma teo wáacá. Lázarodih áih téih tíibjīh mahdih taj daabánit, wíih nuúcdih ā cámahat pínah niijná, ma chíiaat tútú’, Abrahamdih ā níj ejep yuh be. ²⁵Obohjeéhtih, páant ā niijíchah yuhna, Abraham caandíh nin pah

ã niŋ jepahap be: ‘Juimá, meém baácboó jum jwuhna, nihat ma náahatdih ma bíboh beedánap jī. Obohjeéhtih, Lázaro boó ã moh yéejep jī. Būu Lázaro niŋjīh ã túi jumuchah, meemdíh caá tubit an tubup. ²⁶ Jwī cātíh jéih bejcat dée ã jumuchah, ded ninmant conna ã jéih dei bejcan caá. Ded conmant ninnabut ã jéih aáb jūóhcan caá’, Abraham caandíh ã niŋ jepahap be.

²⁷⁻²⁸ “Páant ã niijchah joinít, dawá bíf déedih bíbohniji nin pah ã jwúb niijp be: ‘Nawah Abraham, wā íp pebhboó bícjih bóo téihya wā údwā páantjeh í jumup be. Pánihna, wā údwādiŋ naáwát náahna, Lázarodih ma wahaá, queébtut nin iiguípna í jūóhcat pínah niijná’, Abrahamdih ã niijp yuh be. ²⁹ Obohjeéhtih, Abraham caandíh nin pah ã niŋ jepahap be: ‘Dios naáwát diŋ Moisésji, bita ã naáwát diŋ naóh yapanitji í daácní nūonadihbut ma údwā í bíbohna caá. Caán naáwát diŋ ma údwādiŋ jepahat caá náahap’, Abraham ã niijp be: ‘Yoobópdih tigaá ma niijp, Nawah Abraham. Obohjeéhtih, bíc wunniji í pebhna ã jwúb bejchah, queét caandíh joinít, ita túut nūum tágaá’, Abrahamdih ã niijp yuh be. ³¹ ‘Queét Moisés ã daacátjidiŋ túi joicán, bita naóh yapanit í daacátjidiŋbut túi joicán, wunniji ã boo pud jūúwúchah yuhna, queét caandíhbut í joibícan nacaá’, Abraham caandíh ã niijp be”, Jesús át niijp wut jī.

Jwī yéej chājat túutat ã tobohát

(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

17 ¹ Bíh lāa, Jesús nin pah ã bohénit diŋ át niŋ naáwáp wut jī: “Dawá yeebdíh yéej chājat túutnit í jambipna caá. Obohjeéhtih, í yéej chājat túutatji jīb, Dios queétdih búdí ã peéh chājipna caá. ² Nin wébít panihni weemdíh jāap jepahnit diŋ ded ã yéej chājat túutatji jīb Dios caandíh yeejép pohba ã peéh chājipna caá. Pánihna, caán ã yéej chājat túutat pínah jātíh, áih but diŋ búdí jeé júdujīh chéó búudhniŋ, búdí mujna caandíh í yohochah, āta túi taga. Páant í chājachah, caán wébít panihni diŋ ã yeejacah niŋna, Dios páant bóo pohba caandíh āta peéh chājcan taga. ³ Ded pah ñi chājat pínah diŋ ñi túi jenah joyoó. Ñi dée yeebdíh ã yéej chājachah, ‘Páant ma chājat diŋ ma cáda haá’, caandíh ñi niijí. Páant ñi niijchah joinít, túinidih ã túut nūumúchah, yeebboó ã yéej chājatjidiŋ ñi jwúb náhnica bojoó.^x ⁴ Pánihna, ñi déeboó bíc yeó jāap diŋ jeh siete lāa yeebdíh yéej chājnit, ‘Páant wā chājatjidiŋ wā jīgahna caá. Chéneji wā jwúb chājcan níít’, ã niijchah, páant bóo lāa ã yéej chājatjidiŋ ma jwúb náhnica bojoó”, Jesús át niijp wut jī.

Ded pah caá Dios diŋ túi jenah joyát

⁵ Páant ã niijchah joinít, Jesús ã bohénit caandíh nin pah íť niijp wut jī: —Meemdíh chah jwī jenah joyát pínah niijná, jwiít diŋ ma teo wáacá, íť niijp wut jī.

⁶ —Mostaza bainí túbih jumna yuhna, chíhna, búdí nah ã behna caá. Pánihat pah, Dios ã wēpat diŋ bainí jeh jenah joiná yuhna, nin pah ñi jéih chājipna caá: Can búdí máa nah diŋ ‘Máa nahaá, meemjéh dug ñah bejniŋ,

búdí majna ma juibí ñuhúú, ñi niiját pahjeh ā bejbipna caá, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Teo wūhni ā tewat naáwát

⁷“¿Yeebdíh teo wūhni wápchidih teo, ovejawādh en daoníji ā jwúub juyúchah, ded pah tigaá caandíh ñita níj? ‘Ma jeémp jūúwú. Ma jeémát pínahdih ninjīh wā puúb páñap be’, ¿ñita niijtá níj? ⁸Páant ñita niijcán tagaá. Nin pahjeh caá caandíh ñita niijíp: ‘Wā jeémát pínahdih ma puubbí jwuhúú. Wā jeémp babhbachah, weemdíh ma pái jwuhúú. Wā jeémp péaat tátimah, meem jwúh jeémpnit ma babhbaá, yeebdíh teo wūhndih ñita niij tágaá. ⁹Yeebdíh teo wūhni ñi wutatdih ā chājachah, caandíh ‘Túina caá’, ñita niijcán tagaá. Páant ñi niijátidih bidcan, ā tewatdihjeh caá āpí chājap. ¹⁰Pániha, teo wūhni í jumat pah mun tigaá yeebbát ñi jumup. Dios ā wutatdih jepahnit, ‘Túina caá’, ā niiját pínahdih bidcanjeh, nin pah yeebdíh níj jenah joyát caá náahap: ‘Meemdíh teo wūhnijeh mun tigaá wā jumup. Ma wutatdihjeh tigaá wāpí tewep’, ñi níj jenah joyoó’, Jesús āt niijíp wut jī.

Diez bácah moópnitdih Jesús ā booaat

¹¹Bíh yeó jáapdih Jesús wā Jerusalén tútchina bejna, Samaria baác, Galilea baác cātih it bejep wut jī. ¹²Bainí tútchidih í waadáchahjeh, diez bácah moópnitboó yúup caandíh it en ñuhup wut jī. ¹³Pániha ennit, nin pah it níj ejep wut jī:

—Maá Jesús, jwiítdih ma jíjah eneé, it niijíp wut jī.

¹⁴Páant í níj ejechah, Jesús queétdih ennit, nin pah āt niijíp wut jī:

—Moisés ā wutatji pahjeh sacerdotewādh íh bácahdih júutudih í bejeé, caán moopát ā ñuumátdih í jéihyat pínah niijná,^y āt niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, í bejechahjeh, íh bácah moopát āt ñuumáh bejep wut jī. ¹⁵Bíic íjeéh jumni áih bácah ā ñuumúchah ennit, Jesús pebhna āt jwúub bejep wut jī. Pániha jwúub bejnit, Diosdih búdí āt wēi ejep wut jī. ¹⁶Pániha wēinit, Jesús íjtcha pebh bódicha caj yoh ñajnit, “Túina caá, Maá”, āt niijíp wut jī. Caán bácah moópniji Samaria baácndih bóo judío nihcan wut jī.

¹⁷—¿Yeeb boonit diez nihcannit beé? ¿Bita nueve dépanih tigaá weñedih í jwúub júóhcan? ¹⁸Nin bíicjeh, judío nihcan yuhna, Diosdih ‘Túina caá’, niijídh ā jwúub júúwúp be. ¿Dépanih tibeé bita í júóhcan? Jesús āt niijíp wut jī.

¹⁹Páant niijnít, bódicha caj yoh ñajnidih

—Ñah ñuhnit, ma jwúub bejeé. Wā wēpatdih ma táí jenah joyát jíib ma boonap be, āt niijíp wut jī.

Ded pah caá Dios ā maáh jumat

(Mt 24.23-28,36-41)

²⁰Bíh yeó jáapdih fariseowā Jesúsndih nin pah it níj uúbh joyóp wut jī:

—¿Débólih tigaá nin baácboó Dios ā maáh jum jwíhbi? it niijíp wut jī.

—Dios ā maáh jumatdih yeéb cáacwā ñi jéih encan caá. ²¹‘Jáaj, ninjīh caá ā jumup’, ‘Jáaj, cōj caá ā jumup’, ñi jéih niijcán caá. Obohjeéhtih, weém Dios

ā wēpatjīh yeebdīh wā teo wáacachah, Dios ā maáh jumāt nī cātīh ā jumna caá, Jesús queédih āt niijíp wut jī.

²² Páant niíf péanit, Jesús ā bohénitdih jwuh nin pah āt niíf naáwáp wut jī:

—Táttimah, búdí yeejép yap láa ā jumuchah, nin baácboó wā jwúub dei jūúwát pínahdih búdí nī bidbipna yuh caá. Obohjeéhtih, wā jígoh jwuhcan níft. ²³ ‘Candih eneé. Can Dios ā wahnī Cristo caá’, niíf, ‘Nin Cristodih eneé’, bita yeebdīh ī niijbipna yuh caá. Páant ī niijíchah yuhna, yeéboó queédih nī joyáh bojoó. ²⁴ Wedónachah, nihāt yuúp jumna yuhna, ī enat pah, weém nihāt cáacwā úud jeñé, wā jwúub dei jūúwáchah, nihāt ī enbipna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, páant wā jwúub dei jūúwát pínah játih, buu láa moón weemdīh náahcan, tubit yeejép ī chājipna caá. ²⁶ Weém, nihāt cáacwā úud jeñé wā jwúub dei jūúwáchah, Noéwā jum láa ī jumatjī pahjeh cáacwā ī jwúub jumbipna caá. ²⁷ Caán láa moón nihāt jeémp babhñit, téihya chéona īt chājap wut jī. Pánih chājna, Diosdih īt jenah joicáp wut jī. Páant ī jumuchah, Noéwāji búdí jāāj chóoboó ī waadát táttimah, Dios pobyit wahnit, caandīh náahcannitdih āt mao beedánap wut jī. Páant ī jumatjī pahjeh mun tigaá wā jwúub dei jūúwát pínah játih cáacwā ī jumbipna caá.^a

²⁸ Lot jum láa ī jumatjī pahjeh, wā jwúub dei jūúwát pínah játih, cáacwā ī jumbipna caá. Caán láa moón jeémp, babh, jīb chāj, wápchidih taj, muú īt chājap wut jī. ²⁹ Páant ī chājat pónih, Sodoma tútchimant Lotwāji ī jwei béjehchajeh, tuu iigát panihni iigní jee dáhna jeámant āt buúg jéenep wut jī. Nihāt caán tútchidih moondīh yohna, Dios caán iigátidih āt wahap wut jī.^b ³⁰ Páant ī jumatjī pahjeh mun tigaá weém nihāt cáacwā úud jeñé, wā jwúub dei jūúwáchah, cáacwā ī jumbipna caá.

³¹ “Caán yeó jáapdih ded áih muú chahmant bóo coahboó jumni dei bejna, áih bíf déedih úbudih waadcánjeh, yoobópdi h ā jwei béje naáh. Wápchiboó jumnibut áih yéguehnadīh úbudih ā jwúub bejca bojo naáh.^c ³² Lot áaji ded pah mi yapatdih nī náhninaá. Dios ā wutajidih jepahcan, miíh bíf déedih oinit, tac púud enna, núumni nah mit wēéep wut jī.^d ³³ Pánihna, ded ā weñat pínahdihjenah jenah joí chājni, iiguípna bejni ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ā weñat pínahdih joyáh bojni, wā weñat pínahboodīh chājni, ā buudcán níft.^e

³⁴ “Yeebdīh yoobópdi h wā naóhna caá. Wā jwúub dei jūóhni yeó jáapdi h chénewā íih muú díftna bífcidih ī úwuchah, weemdīh jepahnidihjenah wā úbbipna caá. Weemdīh jepahcanniboó ā chāóbipna caá. ³⁵ Chénewā yaádh bífcidih ī tewechah, weemdīh jepahnidihjenah wā úb bejehchah, bífh wili chāóbipna caá. ³⁶ Wápchiboó chénewā teonit ī jumuchah, weemdīh jepahnidihjenah wā úbbipna caá. Bífh ā chāóbipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

³⁷ Páant ā niijíchah jointí, ā bohénit caandīh nin pah īt úubh joyóp wut jī:

—¿Dedboo tigaá páant ā yapbi? īt niijíp wut jī.

—Jóopwā ī jíj jūdudachah ennit, nunúp ā moopópboó jéihna, biáboó nī bidcan níft. Páant nī jéihyat pah, dedjīh wā jwúub dei jūúwáchah jéihna, biáboó bidcat caá náahap, Jesús queédih āt niijíp wut jī.

Éemp wunnih mi úúbh tac buugáát naáwát

18 ¹Táttimah, Diosdih í úúbh cádahcat pínahdih bohéna, nin pah Jesús á bohénitdih áť níj naáwáp wut jĩ: ²“Bíć túťchidih yéejat peéh chājat túťtni ā jumup be. Caán Diosdih úumcan, cáacwādhbut āpí túi chājcap be. ³Caán túťchidih éemp wunnihbut mi jumup be. Pánihna, peéh chājat túťtni pebhna juibínit, ‘Weemdih enihcan, yeejép chājnidih ma peéh chājat túťtú’, mi níijp be. ⁴Páant mi níijíchah yuhna, dawá láa caánboó ‘Wā peéh chājcan níť’, caántdih ā níijp be. Páant ā níijíchah yuhna, caántboó caandih chah mi úúbh tac buugánap be. Páant mi úúbh tac buugánachah yap joiná, caanjéh nin pah ā níj jenah joyóp be: ‘Weém Diosdih, cáacwādhbut wā úumcan caá. ⁵Páant wā jumuchah yuhna, nintboó mi úúbh tac buugána, weemdih mi chuúábipna caá. Pánihna, caántdih yeejép chājnidih wā peéh chājat túťtupna caá’, ā níijp be”, Jesús áť níijp wut jĩ.

⁶Páant níijnít, Jesús queétdih nin pah áť níj jéihyanap wut jĩ: “Caán yéejat peéh chājat túťtni ded pah ā chājatdih níi túi jenah joyoó. ⁷Caán táicanni yuhna, caandih úúbh tac buugánidih ā teo wáacap be. Diosboó túini jumna, ā níionit ā teo wáacat pínahdih búdí í bidichah, queétdih maatápdih ā páňat túťtcan níť. ⁸Pánih túi teo wáacnit, queétdih yeejép chājnitdih wáicanjeh ā peéh chājupna caá. Pánih túi jepahni ā jumuchah yuhna, weém nin baáčboó jwúub dei jūóhna, daocánnit Diosdih túi jenah joinítidih wā bid juimí dée caá. Pánihna, yeebboó caandih níi túi jenah joí cádahca bojoó”, áť níijp wut jĩ.

Chénewā Diosdih úúbhnit naáwát

⁹Páant níj péanit, “Jwiťboó túinit caá. Bitaboó yeejépwā caá”, níj jenah joinítidih Jesús nin pah áť níj naáwáp wut jĩ: ¹⁰“Chénewā Diosdih úúbhna í chājap be. Bíć fariseo ā jumup be. Bíh Romanowā í maáh ā wutni dinerodih úúbhni ā jumup be. ¹¹Pánihna, fariseo nūhñit, nin pah Diosdih ā níj úúbup be: ‘Weém bíí déedih nuumní, yaádhidih yéej chājni nihcan caá. Nin Romanowā í maáh ā wutni dinerodih úúbhni ā yéej chājat pahbut wā chājcan caá. Bita í yéej chājat pah wāpí chājcan caá. Pánih túi jumna, “Túina caá”, meemdih wā níijná caá. ¹²Weém semana jumap pah chéne yeó jáap jeémp jwuhcanjeh, wāpí úúbhna caá. Ded cien dinero júdudih wā jīb ubna, diez júdudih meemdih wāpí wūhna caá. Ma wutat pahjeh wāpí túi chājna caá’, fariseo ā níj úúbup be. ¹³Obohjeéhtih, dinerodih úúbhniiboó ā yéej chājatdih jígahna, yuúpbit yaíh duo nūhñit, japboó en nahacanjeh, Diosdih nin pah ā níj úúbup be: ‘Dios, weém yéejni caá. Weemdih jígah ennit, ma teo wáacá’, ā níijp be. ¹⁴Yoobópdih yeebđh wā naóhna caá. Caán dinerodih úúbhni áih muuná ā jwúub bejehchah, ‘Caán túini caá’, Dios caandih ā níj enep be. Obohjeéhtih, fariseoboodih ‘Caán túini caá’, Dios ā níj encap be. ‘Weém túini, dedé yéejat wihcanni caá’, níijnídh ‘Meém táicanni caá’, Dios ā níj enna caá. Obohjeéhtih, ‘Meemjéh caá túini. Weém yéejni wā jumuchah, weemdih ma jígah en teo wáacá’, níijníboodih Dios ā wēi enna caá”, Jesús áť níijp wut jĩ.’

Jesús wébít dih ā uúbát

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Bífh láa, cáacwā ī tūhñit dih ā teo jáha uúbát pínah niijná, Jesús pebhna īt ub juibínap wut yuh jī. Obohjeéhtih ā bohénitboó queédih ennit, īt jípónih jūihñup wut jī. ¹⁶ Páant ī jūihñuchah ennit, Jesús wébít dih jūúwát tūtnit, ā bohénitboodíh nin pah āt niijíp wut jī:

—Queét wébít wā pebhna ī jūúwú naáh. Ī jūúwát déedih ñi jáhca bojoó. Queét panihnit Diosdih chah ī túi jenah joiná caá. Páant moonájeh Diofhwā ī jéih jumna caá. ¹⁷ Yoobóp dih yeebdíh wā naóhna caá. Nit Diosdih ī túi jenah joyát pahjeh yeéboó ñi jenah joicáh, Dios ñi maáh ā nihcan níft, āt niijíp wut jī.

Dawá bíf déedih bíbohni Jesús dih ā uúbh joyát

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Páant niijní Jesús ā bohénit bícdih ā bejechah, judíowā ī maátajeéh jumni caandíh uúbh joyódih āt juibínap wut jī.

—¿Túí Bohení, páantjeh Diosjeéh túi jumíhna, ded pah tigaá wā chājbi? āt niijíp wut jī.

¹⁹ —¿Dépanih tigaá ‘Túini’, weemdíh ma níj? Diosjeh caá túini. ²⁰ Dios ā wutatnadíh ma jéihna caá. ‘Ma áa nihcannihjīh ma yéej chājca bojoó.^g Cáacdih ma mao yohca bojoó.^h Ma nūmcsá bojoó.ⁱ Ma yeeca bojoó.^j Ma mánadih táinijeh ma chājáp,’^k Dios ā niijíp jī. Caán ā wutatnadíh jepahat caá náahap, Jesús āt niijíp wut jī.

²¹ —Wébít jumna, wā yap yohcatji pah, buubut bíc yoobó wā yap yohcan caá, Jesús dih āt niijíp wut jī.

²² —Diosjeéh ma túi jumat pínah, bainí meemdíh ā judhna caá. Nihat míh bíf déedih jīb chājadih ma bejeé. Pánih jīb chājnit, caán jībdi h moh yéejnit dih ma wūhuú. Páant ma wūhuchah, nin baácboó ma bíbohatji chah túini míh pínah Dios pebhboó ā jumbipna caá. Wā niiját pah chāj péa, wājeéh ma péé jūúwú, Jesús caandíh āt niijíp wut yuh jī.

²³ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joiná yuhna, caánboó dawá bíf déedih bíbohni jumna, áih bíf déedih jīb chāj wūhíhcan, búdí āt jígahap wut jī.

²⁴ Páant ā jepahcatdih ennit, Jesús nin pah āt niijíp wut jī:

—Ded dawá bíf déedih bíbohni Diosdih ā jepahfíhchah yuhna, caandíh ā buona caá. ²⁵ Camelloboó awí fítbitdih ā waad yábac bejíchah nihna, āta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bíf déedih bíbohni Dios ā maáh jumupboó ā waádíhchah, búdí ā buona caá, āt niijíp wut jī.^l

²⁶ Páant ā niijíchah joinít, bita caandíh nin pah īt niijíp wut jī:

—Páant ma niijíchah bácah, Diofíh pínah ded ā jéih jumcan níft, īt niijíp wut jī.

²⁷ —Cáacwā ded pah ī jenah joyátjīhchah ī túi chājíhna yuhna, Dios pebhboó ī jéih bejcan níft. Diosjeh caá iiguípna bejnit déedih ā túi ubup. Caanjéh tigaá nihatdih chāj beedáni. Dedé jéihcat pínah caandíh ā wihcan caá, Jesús āt níj jepahap wut jī.

g 18.20 Ex 20.14; Dt 5.18 h 18.20 Ex 20.13; Dt 5.17 i 18.20 Ex 20.15; Dt 5.19

j 18.20 Ex 20.16; Dt 5.20 k 18.20 Ex 20.12; Dt 5.16 l 18.24-25 Pr 11.28

²⁸ Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah át niijíp wut jī:

—Weemdíh ma joi jwúhuá. Majeéh péeat túut niijná, jwiítboó nihatdih jwí cádahap jī, át niijíp wut jī.

²⁹⁻³⁰ —Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Diosdih jepahni áih muudíh, ā mánadih, ā déewádih, yaddih, ā wehdih cádah bejnit, nin baácboó ā jum jwuhuchah, Dios chah dawá caandíh ā wúhbična caá. Pánihna, ā wunat túttimahbut, Diosjeéh páantjeh ā jumbična caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Jesús ā wunat pínahdih ā jwúub naáwát

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Páant níj péanit, Jesús doce ā bohénitdih chibít yuúp buúg át numah bejep wut jī. Pánih bejnit, nin pah queétdih át níj naáwáp wut jī: “Bainí yeebdíh wā naáwíhna caá. Buu Jerusalén tútchina bejna caá jwí chājap. Caanná jwí juibínachah, Dios naáwátidih naóh yapanit jon játih ī daacátji bíic yoobó weém nihat cáacwā úud jeñé wā yapbična caá. ³² Weemdíh teonit, judíowā nihcannitdih ī jwúub wūh yapabična caá. Páant ī wūh yapanachah, queétdboó weemdíh deoh naóhniit, mao mác coí jáha, yeejép wéhe, pūinit, ī mao yohbična yuh caá. ³³ Obohjeéhtih, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúub boo pud jūóhbična caá”, queétdih át niijíp wut jī.

³⁴ Páant ā niijíchah joiná yuhna, ā bohénit ded pah ā naáwátidih ít beh joicáp wut jī.

Jéih encannidih Jesús ā booaat

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jesús wā Jerusalén tútchina bejna, Jericó tútchina ít tóah juibínap wut jī. Caanjíh jéih encanniboó namá jwéejdih chúudnit, dinero uúbhna át chājap wut jī. ³⁶ Pánih chúudnit, dawá ā pebh ī yap bejchah joinít, queétdih nin pah át níj uúbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih tigaá dawá cáacwā ī yap bej? át niijíp wut jī.

³⁷ —Jesús, Nazaret tútchidih bóo ā yap bejna caá, caandíh ít níj jepahap wut jī.

³⁸ Páant ī niijíchah joinít, caán át ej jwíhip wut jī.

—¿Jesús, David juima, Dios ā wahni, weemdíh ma jíghah eneeé! át níj ñaác ejep wut jī.

³⁹ Páant ā níj ñaác ejechah joinít, Jesúsdi h waóhniitboó, nin pah ít niijíp wut jī:

—¿Ma lai hca bojó! caandíh ít níj jíponih jūihñup wut jī.

Páant ī níj jūihñuchah yuhna, caánboó chah át wēp ejep wut jī.

—¿David juima, Dios ā wahni, weemdíh ma jíghah eneeé! át jwúub níj ñaác ejep wut jī.

⁴⁰ Páant ā níj ñaác ejechah joinít, Jesúsboó chāo ñúhniit, caandíh ā pebhna át ub bejat túutup wut jī. Páant ā bejat túutuchah joinít, jéih encannidih Jesús pebhna ít ub bejep wut jī.

Á pebhna ī ub juibínachah, nin pah caandíh át níj uúbh joyóp wut jī:

⁴¹ —¿Ded pah wā chājat tigaá ma náah? át niijíp wut jī.

—Maá, jéih enatdih caá wā náahap, át níj jepahap wut jī.

⁴² —¡Ma eneé! Weemdíh táí jenah joiná, ma boona caá, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

⁴³ Páant ā niijíchahjeh, jéih encanniji át yoób enep wut jī, buca. Pánihi ennit, Jesúsjeéh bejna, Diosdih búdí át wēi naáwáp wut jī. Pánihna, bita caán jéih encanniji ā enechah ennit, queétbut Diosdih búdí ít wēi naáwáp wut jī.

Zaqueo Jesúsdihi ā jwāáát

19 ¹ Jesús wā Jericó tútchina juibínit, bac bejat túut ít chājap wut jī. ² Caán tútchidih Zaqueo wūt jumni át jumup wut jī. Caán Romanowā ī maáta dinerodih uúbát túutnit ī maáh jumna, búdí dinero át bíbohó wut jī. ³ “Caán dedna tigaa”, niijnít, Jesúsdihi át eníhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, ā eníhichah yuhna, japcanni dahbit ā jumuchah, dawá cáacwā caandíh ít jāhap wut jī. ⁴ Pánihna, Jesús ā yap bejehchah, táí enat túut niijná, cáacwādihi náó yap bejnit, sicómoro wūt jumni nahdih aab béjnit, caanjíh Jesúsdihi át pái lajap wut jī. ⁵ Caanjíh ā pái lajachah, caan náh púujdih Jesús juibí ñuhnit, Zaqueodih chéi ennit,

—¡Zaqueo, waicanjeh ma dei jūúwá! Buu míih muúboó wā chāo jwáhbipna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

⁶ Páant ā niijíchah joinít, Zaqueoboó wēpép dei jūóh, búdí wēinit, áih muuná Jesúsdihi át numah bejep wut jī. ⁷ Jesús caandíh ā pej jum bejehchah ennit, nihat cáacwā íjnit, queétjeh nin pah ít míc niijíp wut jī:

—Jesús tubit yéejníh muuná ā bejna caá, ít niijíp wut jī.

⁸ Áih muuná numah juibínit, queétdih át numah jeémép wut jī. Pánihi jeémp cháudniji Zaqueoboó ñah ñuhnit, Jesúsdihi nin pah át niijíp wut jī:

—Maá, meemdíh bainí wā naáwát túut caá. Wā yéejatdih cádah, túiniboodíh túut muumnít, moh yéejnitdih nihat wíih bí déedih tac yoób wā wáhbipna caá. Ded dinero wā yee uúbhndih cuatro láa wā jwáwbabipna caá, át niijíp wut jī.

⁹ Páant ā niijíchah joinít, nin pah caandíh Jesús át niijíp wut jī:

—Abrahamji Diosdih ā jepahat jíib, Dios caandíh át táí ubup wut jī. Buu meembát Diosdih ma jepahat jíib, Abrahamji ā juima yoobát ma jumna caá. Páant ma jumuchah, meém, majeéh jumnitbut iiguípna bejnit déejidih Dios ā táí ubna caá. ¹⁰ Weém nihat cáacwā úud jeñé, buudnít panihnitdih bidnit, táí ubat túut niijná, wā jūúwáp be, Jesús át niijíp wut jī.^m

Dinero júduna naáwát

(Mt 25.14-30)

¹¹ Páant ā niijíchah joinítboó Jerusalén tútchi pebhjeh jumna, caanná juibínit, “Maáh ā waadbípna naçaá”, ī níj jenah joyátdih jéihnit, nin pah queétdih át níj bohénap wut jī: ¹² “Áih baácđih moondíh wutat túut niijná, ī maáh wúúh bíh baácboó maáh waad jwáhudih ā bejep be. ¹³ Á bejat pínah játih, chénat pah téihya caandíh teo wúhndih ā bid wáacap be. Í wáac jayúchah, queét nihatdih bíc yoóbó búdí jíib jumni míc dinero júdunadihi ā wúhup be. Wúhnit, ‘Wā jwáub jūúwát pínah játih, nin dinerojih ñi jíib chāj teo páñaá’, ī maáh pínah queétdih ā niijíp yuh be. ¹⁴ Obohjeéhtih, áih cáacwā caandíh eníhcan, ā

maáh jumatdih náahcan, biquínadih chah maáhdih naáwádih ī bejat tútutap be. 'Jwíitboó caán ā maáh jumatdih jwī náahcan caá', ī niŋ naáwát tútutap yuh be.

¹⁵ "Obohjeéhtih, caánboó maáh waadníť, ā jwúub juyúp be. Jwúub juińít, ī tewatdih jéihyat tútut niŋná, caandíh teo wúhñitdih ā jwúub bid wáacap be. ¹⁶ Jwíih waóh juińít nin pah ā niŋjíp be, 'Maá, ma wúhni júdujĩh jíib chāŋ teonit, diez júdudih wā jwúub jíib ubap be', ā maáhdih ā niŋjíp be. ¹⁷ Páant ā niŋjíchah joinít, 'Ma táí chāŋap be. Weemdíh táí teo wúhni ma jumna caá. Bainíbitjĩhjah ma táí chāŋat jíib, diez túťchinadih moondíh ī maáh meemdíh wā waadána caá', ā maáh caandíh ā niŋjíp be. ¹⁸ Caán túťtimah juińíboó 'Maá, ma wúhni júdujĩh jíib chāŋ teonit, cinco júdudih wā jwúub jíib ubap be', ā maáhdih ā niŋjíp be. ¹⁹ Páant ā niŋjíchah joinít, 'Meém ma táí chāŋat jíib, cinco túťchinadih moondíh ī maáh meemdíh wā waadána caá', ā niŋjíp be.

²⁰ "Obohjeéhtih, túťtimah juińíboó 'Maá, ma eneé. Weemdíh ma wúhni júdudih yégueh chóojih wā táí tai jwej ámohop be. ²¹ Meém túbit úum náah jumni caá. Bitadih momat tútut, dicat tútutniť, meemjéh caán jíibdih mapí ubna caá. Páant ma chāŋatdih jéihnít, meemdíh wā úumap be', ā maáhdih ā niŋjíp be. ²² Páant ā niŋjíchah joinít, 'Meém weemdíh ma táí teo wúhcap be. Ma niŋjátjĩhjah meemdíh wā jwúub naóh yacbiŋna caá. ¿Weém úum náah jumni níť? ¿Bitadih momat tútutniť, dicat tútutniť níť? ²³ Páant wā jumuchah nihna, wíih dinerodih dinero jwejat muuná ma ámohochah, āta táí tagaá. Páant ma chāŋachah, caán muudíh teonit weemdíh chah ĩta wúh tagaá', ā niŋjíp be. ²⁴ Páant niŋj pėanit, pehbbit nūhñitdih nin pah ā niŋjíp be: 'Caandíh wā wúhni júdudih dúuc wáinit, chėnat pah téihya júdujĩh táí teoniboodíh ĩi wúhuú', queėdih ā niŋjíp be. ²⁵ Páant ā niŋjíchah joinít, 'Obohjeéhtih, Maá, caánboó chėnat pah téihya júdu jáantjeh ā bíbohna caá!' caandíh ī niŋjíp be. ²⁶ Páant ī niŋjíchah joinít, 'Ded ā bíbohniŋjĩh táí teonidih chah wā wúhbiŋna caá. Obohjeéhtih, ded ā bíbohna yuhna, ā táí teocat jíib, ā bíbohnidih wā dúuc wáibiŋna caá.' ²⁷ Weemdíh eníhcannit, ī maáh wā jumatdih náahcannitdih, ninna ub júóhñit, wā enepdih ĩi mao yohoó', ī maáh ā niŋjíp be", Jesús āt niŋjíp wut jĩ.

Jesús wā Jerusalénna ī waadát

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Páant niŋj pėa, cáacwádih chibít yuúpbít waóh bejnit, Jerusalén túťchina Jesús wā ĩt toáh púuh laab béjep wut jĩ. ²⁹ Pánih toáh púuh laab béjnit, Betfagé wut jumni, Betania wut jumni túťchina pebh, Olivo Jeé púujdih ĩt juibínap wut jĩ. Pánih juibínít, Jesús chėnewā ā bohėnitdih wahnit, nin pah queėdih āt niŋjíp wut jĩ:

³⁰ —Con jógohni túťchibitdih ĩi bejeé. Waád juibínitjeh, burro wúúh cáacwádih duo jwúhcannidih ĩi jwááhbiŋna caá. Caandíh ī chėwat tőpdih watnit, ĩi ub jwúub júúwú. ³¹ Yeebdíh enni '¿Dépanih caandíh watnit, ub bej tigaá ĩi chāŋ?' ā niŋj uúbh joyóchah joinít, 'Jwī Maáh ā náah jwuhna caá', ĩi niŋj jepahaá, Jesús queėdih āt niŋjíp wut jĩ.

³² Páant ā niŋjíchah joinít, ĩt bejep wut jĩ. Caanná juibínít, Jesús ā niŋjítjĩ pahjeh ĩt jwááap wut jĩ. ³³ Pánihna, burro wúúhdih ī watachah ennit,

—¿Dépanih caandíh wat ub bej tigaá ñi chāj? ā monó it niíf uúbh joyóp wut jī.

³⁴—Nindih jwī Maáh ā náah jwuhna caá, it niíf jepahap wut jī.

³⁵—Páant ta tigaá. Ñi ub bej jwuhú, ī niíf jepahachah joinít, Jesús ā páñapboó it ub jwúub bejep wut jī. Pánih ub juibínit, Jesús ā chúdat pínah niijná, íih jih bóo yégueh chóonadih too dūgnit, burro wúúhdih it cáagap wut jī. ³⁶Pánih páuh laáb chúdnit, ā bejchahjeh, ā játih waóhnit, caán ī maáh pínahdih ī weñat júutna, íih jih bóo yégueh chóonadih too dūgnit, namádih it jwej waáwáp wut jī. ³⁷Pánih bejnit, Jerusalén tútchina toáh juibí, Olivo Jeé páujdih dei juibínit, Jesús ā wēp chājatjinadih náhninit, Diosdih búdí wēina, nin pah it niíf ejep wut jī:

³⁸—¡Túina caá, Dios! ¡Meém caá nin jwī Maáh pínahdih mat wahap taga! ¡Nin ma wahnidih ma túi teo wáacá! Páant jwī maáh ā jamuchah, majeéh jwī túi jumvipna caá. ¡Nin baácdih jumnit jeáboó jumnitbat meém chah wēpni Maáhdih ī wēi naáwá naáh! it niíf wēi ejep wut jī.^o

³⁹Páant ī niíf wēi ejechah joinít, ijeéh péenit fariseowā nin pah Jesúsdih it niíf jūihñup wut jī:

—¡Bohéní, páant bóojeh! Ma bohénitdih ma ej cádahat túutú, it niijíp wut yuh jī.

⁴⁰Obohjeéhtih, Jesús queétdih nin pah āt niíf jepahap wut jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Queét ī yayáchah, nin ñajni jee dáhnaboó āta wēi ej tagaá, āt niijíp wut jī.

⁴¹Pánihna, Jerusalén tútchina toáh juibínit, caandíh enna, caán tútchidih moondíh jígahna, āt juñup wut jī. ⁴²Pánih jūinít, nin pah āt niijíp wut jī: “Yeéb Jerusalén tútchidih moón buu yeó jáapna ded pah ñi túi jumat pínahdih jéihna nihna, āta túi tagaá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcan, ñi túi jumat pínahdih ñi beh joicán caá. ⁴³Maátcanjeh yeebdíh eníhcannit níih tútchidih ī túi bóod chūi ñuh páud bejbipna caá, yeéb tútchi díftboó jumnit ñi jéih jwei báccat pínah niijná. ⁴⁴Pánih chājna, níih tútchidih ī túi boto mao jéena beedábipna caá. Nihat yeéb díftboó jumnitdih, ñi wehdihbat ī mao yoh beedábipna caá. Dios yeebdíh teo wáacni pínah weemdíh ā wahachah yuhna, ñi jepahcatji jīb páant yeejép ā yapbipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Jīb chājnitdih Dioíh muumánt Jesús ā ñuun bácaat

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵Jerusalén tútchidih waád juibínit, Dioíh muú jóocmant bóo juúhdih Jesúswā it waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Diosdih ī wúhat pínah nuñupwádih jīb chājnitdih Jesús āt ñuun bácanap wut jī. Pánih ñuun bácanit, queétdih nin pah āt niíf jūihñup wut jī:

⁴⁶—Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niíf naóh daacáp tají: “Wíih muú weemdíh uúbát muú pínah caá, Dios ā niijná caá,^p āt niíf daacáp tají. Obohjeéhtih, yeéboó Diosdih uúbúdih jūóhndih yeenit, chah ñi jīb waadá uúbhna, nuumnít ī wáac juyát muú pínah ñit chājap taga,^q āt niijíp wut jī. Queétdih jūih péanit, āt bac bejep wut jī.

⁴⁷Yeó jáap jumat pah Jesús Dioíh muuná bohénadih āpí bejep wut jī. Páant ā bohénachah ennit, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, bita

maátabut caandíh ít mao yohíhip wut yuh jĩ.^{r 48} Obohjeéhtih, ā bohénachah joinít, nihat cáacwāboó búdí ít weñep wut jĩ. Páant í weñechah jéihnít, í mao yohat túut niijná yuhna, ít jéih teo jwuhcap wut jĩ.

Jesús ā wēpat

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

20 ¹Bíh yeó jáap Jesús Dioíh muú jóocmant bóo juúhboó cáacwādhíh át bohénap wut jĩ. Páant ā bohénachah, sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjidih bohénít, bita maátabut caandíh nin pah ít níj uúbh joyóp wut jĩ:

²—Jwiít dih ma naáwá. ¿Deíh wēpatjĩh tibeé jwíin páant ma chāj? ¿Déhe tibeé meemdhíh páant ā wut? ít niijíp wut jĩ.

³Páant í niijichah joinít, Jesúsbut nin pah át níj uúbh joí jwáubanap wut jĩ:

—Weembút yeebdíh wā uúbh joibípna caá. ⁴¿Juan Daabánidih déhe tigaá át daabáat túutji? yeeb ní jenah joyóchah. ¿Dios át wutjican taniít? ¿Cáacwājeh níít ít daabáat túutji? Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

⁵Páant ā niijichah joinít, queétjeh nin pah ít míic niijíp wut jĩ: “¿Ded pah tigaá jwí níj jepah bí? ‘Dios caandíh át wutup taga’, jwí níj jepahachah, caánboó ‘Páant ā jumuchah yuhna, ¿dépanih tíí caandíh ní jepahcan?’ jwiít dih ā níj juihbipna caá. ⁶Obohjeéhtih, ‘Juan Dios naáwátdih naóh yapani yoobát ā jumup jĩ’, nihat cáacwā í níj jenah joiná caá. Páant í níj jenah joyóchah, jwiítboó ‘Cáacwājeh caandíh ít daabáat túutji taga’, jwí níj jepahachah, queét jee dáhnajĩh yohnít, jwiít dih í maobipna caá”, ít niijíp wut jĩ.

⁷Pánih míic wéhe péanit,

—Jwí jéihcan caá, ít niijíp wut jĩ.

⁸—Caán láa bácah weemdhíh wutnidih weembút yeebdíh wā naóhcan níít, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Jiwá igufhadíh yeejép teo wūhnít naáwát

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹Páant níj péanit, nin naáwátjĩh cáacwādhíh át bohénap wut jĩ: “Bíic newé jiwá igufhdíh ā momop be. Mom péanit, bitadih áih igufhadíh en dawá túutnít, bíh baácboó jib jwuhudíh ā bejep be. Pánih bejniji maatápdíh ā jígohcap be.” ¹⁰Táttimah, iguíh ei láa, áih iguíh jiiidíh náahna, caandíh teo wūhnidíh áih iguíhana ā wah bojop yuh be. Obohjeéhtih, caanná ā juibínachah, igufhadíh en daonítboó caandíh teonít, í maásh pínahdih wūhcanjeh, í pui ñuun yóh jwúuba bojop be. ¹¹Táttimah, iguíha mínah bíh caandíh teo wūhnidíh ā jwúub wahap yuh be. Obohjeéhtih, ā juibínachah enna, caandíhbut bíic yoobó yeejép niijnít, jiiib wūhcanjeh, í mao ñuun yóh jwúuba bojop be. ¹²Páant í chājat táttimah, bíhdíh jwuh ā jwúub wahap yuh be, páant muntih. Obohjeéhtih, caandíhbut bíic yoobó í mao ñuun yóh jwúuba bojop be.

¹³“Páant í chājatjidih ennít, iguíha mínah nin pah caanjéh ā níj jenah joyóp be, ‘Buu bíic peihcanni láa wā wahnitjidih ít yeejép chājap tagaá.

¿Buu ded pah tigaá wā chājbi? Wā wūúh wā oinidih wā wahachah, caánboodíh yeejép chājat úumnit, í jepahmi nacaá, ā niíf jenah joyóp yuh be. ¹⁴ Obohjeéhtih, iguífadih teonitboó í maáh wūúh ā juyúchah ennít, nin pah í míic niijíp be: ‘Jwí maáh ā wunuchah, ninboó iguíha mínah ā jumbipna caá. Pánihna, nin iguíhadih jwiítjeh bíbohat túut niijná, ¿caandíh jwí mao yoh jíih?’ í míic niijíp be. ¹⁵ Páant niijnít, í maáh wūúhdih teonit, iguíhamant ub bac bejnit, í mao yohop be.

“Pánih mao yohat doonádih joinít, í maáhboó ¿ded pah tigaá queétdih ā chājbi? ¹⁶ Áih iguíhana jwúub jwibínit, ā wūúhdih í mawatjì peéh queét teonitdih ā mao yohbipna caá. Queétdih mao yoh péanit, áih iguíhadih bitaboodíh ā wūhbipna caá”, Jesús cáacwádih át niijíp wut jì.

Páant ā niijíchah joinít,

—¡Ma niiját pah ā yapca bojo naáh! cáacwā ít niijíp wut jì.

¹⁷ Páant í niijíchah joinít, Jesús queétdih ennít, nin pah át niijíp wut jì:

—Obohjeéhtih, caan páh tigaá ā jumbipna caá. Caandíhjih muntih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niíf naóh daacáp tajì:

‘Muú teonit túini jee dáhnadih ñonit, í náahcanni dahdih í yohop yuh be. Obohjeéhtih, queét í yohni dahdihjih tigaá Dios ā níwip. Caandíh ñonit, áih muu pánihnidih chājna, caán muudíh túi jenah enat túut niijná, choójboó caan dáhdih ā jwíih jwejep be. Caán jee pánihni Dios ā wahní pínah tigaá, át niíf daacáp tajì. (Sal 118.22)

¹⁸ Pánihna, ded jéih encanni dée pah caan dáhdih toooc buugní áih bácah dajni ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, deddih caan dáh ā buúg jéen néehnit, ā boto yoh bojipna caá. Páant ā yapat dée, ded weém Dios ā wahnidih jepahcan, buudní ā jumbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jì.

¹⁹ Jesús caán naáwátjìh ā bohénachah joinít, “Jwiít dih niijná caá ā chājap”, Moisés ā wutatjidih bohénit, sacerdotewā í maátabut ít niíf jéihyep wut jì. Pánih jéihnit, Jesús ā naóh péanachahjih, ítih tewíhip wut yuh jì. Obohjeéhtih, cáacwāboodíh úumna, Jesúsdi h ít jéih teo jwuhcap wut jì.

Romano maáta í uúbát túutni dinero júdu

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Pánih jéih teo jwuhcan, débólih teonit, í maátadih wūhat túut niijná, caandíh encanni pahjeh, ít en ñuún péenap wut jì. Pánihna, bita túinit pah jígohnitdihbut Jesús pebh ít wahap wut jì, mácah ā jepahachah, í naóh yacat túut niijná. ²¹ Queét yeenitboó Jesúsdi h nin pah ít niíf uúbh joyóp wut yuh jì:

—Bohéní, yecanni jum na, Dios ded pah jwiít dih ā chājat túutatdih yoobópdi h ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwā jwí niijíchah, maáta í jumuchah yuhna, úumcanjeh yoobópdi h mapí naóhna caá. Páant yoobópdi h naóhni jumna, nin jwí uúbh joyát dih ma jepahaá: ²² ¿Roma baácdih moón í maáh César ā uúbát túutni dinero júdu di h caandíh jwí wūhuchah, ā túi níit? ít niijíp wut jì.

²³ Páant í niijíchah, í yeeatdih jéihnit, nin pah queétdih Jesús át niíf uúbh joí jwúubanap wut jì:

²⁴ —Dinero júdu di h weemdíh ñi júutú. ¿Caán júdu di h deñ móot, deñ wūt tigaá ā jum? át niijíp wut jì.

—Césaríh móot, áih wūtbut ā jumna caá, ít niíf jepahap wut jì.

25 —Caán láa bácah caán júdu Césarih pínah caá. Pánihna, áih pínah ā jumuchah, caandih wūhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioih pínah mácah ā jumuchah, Diosboodih āi wūhú, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

26 Páant ā niij jephachah joinít, queét caandih mácah jephahat tútíhnitboó joí yai nūh bejnit, it jéih jwúub yee uúbh joicáp wut jī.

Cáacwā ī jwúub boo pud jūúwát pínah

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

27 Páant queétdih ā jephahat túttimah, biquína saduceowā jwuh Jesús pebh it juibínah wut jī. Queét saduceowā “Cáacwā wūna, ī jwúub boo pud jūóhcan níít”, niijnít it jumup wut jī.²⁸ Pánih jenah joinít, nin pah Jesúsdihi it niijíp wut jī:

—Bohéní, nin pah Moisés āt niij daacáp tají: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ā wunuchah, ā úudboó weép jeñé áajidih jwúub áa jumat caá náahap. Pánihna, ā úudboó áa wih jwuhcanni jumna, éemp wūnnihdih ā bíboho naáh, ā úud jeñé báadhda weh pah ī weh jumat pínah niijná’, jwiítdih Moisés āt niij daacáp tají.”²⁹ Bíic weh sietewā ī jumup be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ā wunup be.³⁰ Á úudboó weép jeñé áajidih ā jwúub áa jumup yuh be. Páant áa jumat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbút ā wunup be.³¹ Túttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúub áa jumna yuhna, caanbút weh wihcanjeh ā wunup be. Páant mícjeh queét nihat ī buúd beedép be.³² Páant mi weha mána ī wun beedát túttimah, ī áajibut mi wunup be.³³ Pánihna, queét nihat ī áa jumnihji, nihat cáacwā ī jwúub boo pud jūúwúchah, ¿ded áa tiguaá mi yoób jumbi? saduceowā Jesúsdihi it niij uúbh joyóp wut yuh jī.

³⁴ Páant ī niijíchah joinít, Jesús nin pah āt niij jephahap wut jī:

—Nin baácboó jumna, yad pínahdih ípí ubna caá. Í weh yatádihbut ípí wūhna caá.³⁵⁻³⁶ Obohjeéhtih, wūnnitji ī jwúub boo pud jūúwát túttimah, Dios weh jumna, jeáboó jumnit, ángelwā pah ī jwúub wuncan níít. Pánih jwúub wuncan, ī jwúub áa jumcan níít.³⁷ Obohjeéhtih, wūnnitji ī boo pud jūúwát pínahdih yeéb āi jéihyatdih náah yacna, nin pah wā niij naóhna caá: Moisésji iigni chálihdihi ā enatjidih nin pah āt niij daacáp tají: ‘Dios nin pah weemdih ā niijíp jī: “Weém Abraham, Isaac, Jacob ī Maáh caá”, ā niijíp jī’, Moisés āt niij daacáp tají.”³⁸ Í wunat túttimah yuhna, ‘Í Maáh caá’, Dios āt niijíp wut jī. ‘Í Maáh caá’, ā niijátjidih jéihnit, báadhnit ī jumatdih jwí jéihna caá. ¡Dios báadhnitdihjeh Maáh ā jumna caá! Pánihna, cáacwāh bácah ā wunuchah yuhna, íih caolih páantjeh ā báadhna caá, Jesús āt niijíp wut jī.

³⁹ Páant ā niijíchah joinít, bita Moisés ā wutatjidih bohénitboó,

—Ma túi jephahap be, Bohéní, it niijíp wut jī.

⁴⁰ Páant ā jephachah joinít, úumna, bitabut caandih it jwúub uúbh joicáp wut jī.

¿Cristo déhe ā juima tiguaá?

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Jesús queétdih nin pah āt jwúub niij uúbh joyóp wut jī:

—‘Dios ā wahni pínah Cristo David juima ā jumbipna caá’, ī niŋ naóhna caá. ¿Páant niŋ naóhna, ded pah niŋ bohé tiguaā ī chāŋ? ⁴² Davidjijeh Salmos ī niŋni tólihdih nin pah āt niŋ daacáp tajī:

‘Wā Maáhdih Dios nin pah ā niŋná caá: “Wā jéihyepmant bóo bəwámant ma chúudú.

⁴³ Pániŋ chúudnit, nihatdih ma wutuchah, meemdíh en jüihnitdih wā yap yohat túutbipna caá”, ā niŋná caá’, Davidji āt niŋ daacáp tajī.

(Sal 110.1)

⁴⁴ Páant niŋ daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, āt niŋjíp wut jī. Páant ā niŋjíchah yuhna, ¿ded pah Cristo David juima āt jumji? Jesús āt niŋjíp wut jī.

Moisés ā wutatjidih bohénit ī táicat

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Páant niŋ péanit, nihat ájeéh péanit ī joyóchah, nin pah ā bohénitboodíh Jesús āt niŋ naáwáp wut jī: ⁴⁶ “¡Moisés ā wutatjidih bohénitdih nī tūi cháŋa chaáh! Queét maátŋi yégueh túini chóo dūonít, cáacwā ī enepdih ípí táoh jib bejna caá. Bí dée jīb chāŋapboó bita queétdih túi wēi jwāáh wúbátdih ípí náahna caá. Jwíft judíowā jwī bohéat mūdíh waáwápboó ípí chúudna caá, nihat cáacwā queétdih ī túi wēi enat pínah niŋná. Numah jeémépboobút bejnit, waáwápboó mícjeh chúudna, ípí wēina caá. ⁴⁷ Obohjeéhtih, queét éemp wunnit yaádíh mūnádih ípí dúuc wáina caá. Páant queét yaáhdih ī dúuc wáina yuhna, cáacwā ī enepdih Diosdih maatápdih ípí wúbhna caá, queétdih ī wēi enat pínah niŋná. Páant ī chāŋat jīb Dios queétdih búdí ā peéh chājbipna caá”, Jesús āt niŋjíp wut jī.

Éemp wunnih Diosdih mi wūhat

(Mr 12.41-44)

21 ¹ Jesús ā enechah, Dioíh mūdíh jumni dinero júduna á mohat paihdih búdí dinero bíbohnitboó Diosdih ī wūhni júdunadih ít yacap wut jī. ² Páant ī yacachah, éemp wunnihbut chéne júdubitdih mi yacachah, āt enep wut jī. ³ Páant ī yacachah ennit, nin pah ā bohénitdih āt niŋ naáwáp wut jī:

—Nint éemp wunnihboó moh yéejnih yuhna, queét chah mi wūhup be.

⁴ Queét búdí dinero bíbohnit, ī náahcanni júdunadih Diosdih ī wūhup be. Obohjeéhtih, caántboó bainíbit bíbohnih nihat bíh pah bóonadih mi jīb chāŋat déedih Diosdih mi wūh beedánap be, āt niŋjíp wut jī.

Dioíh mūdíh bita ī yohat pínah

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Biquína ā bohénit Dioíh mūdíh wēi ennit, nin pah ít niŋ míc wéhenap wut jī:

—Nin muú túini caá. Túini jee dáhnajīh ít chāŋjip taga. Nin díftboó cáacwā Diosdih ī wūhni but túini caá, ít niŋjíp wut jī.

⁶ Páant ī niŋjíchah joinít, nin pah queétdih Jesús āt niŋjíp wut jī:

—Maátcanjeh, nihat bəu nī wēi ennidiŋ yeebdíh eníhcannitboó ī boto mao jéena beedábipna caá. Bífc jee dāh bíh dahjih lajni ā wiŋcan níft, āt niŋjíp wut jī.

Péeni yeó jáap játih ded pah ā yapat pínah

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷Páant ā niijíchah joinít, queétoó nin pah ít níj wúbh joí enep wut jī:

—Bohéní, páant ma niiját ¿débólih tigaá ā yapbi? ¿Ded pah tigaá jwiít jwí jéihbi? ít niijíp wut jī.

⁸Páant ī niijíchah joinít, nin pah át níj jepahap wut jī: “**¡Yeéb ñi túi chāja chaáh! Bitā ī yeeatdih ñi joicá bojoó. ‘Weém Cristo caá’, níj yeenit, dawá ī jüóhbiṗna caá. ‘Yeejépṵā ñi maáta ī wēpat déuc wáinit, yeebdíh túi ṁbni pínah ā jumna caá’, ī niijíchah yuhna, yeéboó ñi joyáh bojoó.** ⁹Dawá baácđih moón ī míc mawat doonádih joinít, bíh baácđih moón ī maátadih yohíhna, ī míc mawat doonádihbut joiná, ñi ṁmca bojoó. Péeni yeó jáap játih páant ā yapbiṗna caá. Obohjeéhtih, caán péeni yeó jáap caán láajeh ā nihcan níft.

¹⁰“Caán láa bíc baácđih moón bíh baácna bejnit, ī míc maobipna caá. Pánihna, nihat baácboó búdí míc mawat ā jumbiṗna caá. ¹¹Dawá pebhboó búdí baác méméat, nūgúp láa, wēpép wunat ā jumachah, dawá ī wunbiṗna caá. Nin baácboó tubit yeejép ā yapachah, jeámantbut ṁm náah jumni ā jígohbiṗna caá. ¹²Obohjeéhtih, páant ā yapat pínah játih, yeebdíh eníhcannitboó teonit, yeejép ī chājbiṗna caá. Pánih chājnit, ñi míc wáacat mūđih moón maátadih naóh yacnit, nemat mūboó ī nemat túutbiṗna caá. Wíihwā ñi jumat jíib dawá baácđih moón ī maátadihbut yeebdíh ī naóh yacbiṗna caá. ¹³Yeebdíh páant yeejép ī chājachah, wíih doonádih queéđih ñi naóhbiṗna caá. ¹⁴Páant ā yapat pínahđih jéihnit, ī naóh yacachah, ded pah ñi jepahat pínahđih játih ñi jenah joicá bojoó. ¹⁵Weémboó ded pah ñi naáwát pínahđih wā jéihyabipna caá. Páant ñi naáwáchah joinít, yeebdíh naóh yacnit ī jéih níj jwúṁbacan níft.” ¹⁶Ñi mána, ñi ṁudwā, ñi déewā, ñi pej jumnitbut yeebdíh naóh yacnit, ñi maátadih ī tewat túutbiṗna caá, nemat mūboó ī nemat pínah niijná. Biquínadih nemat mūboó nem, bitadih ī mao yohbiṗna caá. ¹⁷Pánihna, wíihwā ñi jumat jíib, nihat yeebdíh ī en jüihbiṗna caá. ¹⁸Páant ī chājachah yuhna, Dios yeebdíh ā túi wapbiṗna caá, ñi buúdcát pínah niijná. ¹⁹Páant yeebdíh yeejép ī chājachah yuhna, Diosđih cádahcan, wunna yuhna, Diosjeéh páantjeh ñi túi jumbiṗna caá.

²⁰“Bíh baácđih moón soldadowā Jerusalén tútchidih ī ñuh púda bojbiṗna caá, díftboó jumnit ī jéih jwei báccat pínah niijná. Páant ī ñuh púda bojochah ennit, ‘Nin tútchi buúdná caá ā chājap’, ñi níj jéihbiṗna caá. ²¹Pánih jéihnit, Judea baácđih jumnit jeená ī jwei béje naáh. Jerusalén tútchi díftna jumnitboó ī jwei bácc beje naáh. Wápchiboó jumnit jweiná, tútchina ī jwúṁb waad béjca bojo naáh. ²²Páant ñi jweicáh, caán láa Diosđih jepahcannit judíowāđih ī yap yohatji jíib ā peéh chājachah, yeebdíhbut ā chüühbiṗna caá. Páant ī yéejat peéh ā chājachah, jon játih Dios naáwátđih naóh yapanit ī daacátjidih bíc yoobó ā jumbiṗna caá.” ²³Dedh wuđu jumniđih, weh túhniđihbut jweyát chah ā buobipna caá. Caán láa Dios judíowā ī yéejatđih búdí íjnit, queéđih búdí ā peéh chājbiṗna caá. Páant ā chājachah, nin baácđih moón tubit ī jígahbiṗna caá. ²⁴Biquínadih ī mao

yohbipna caá. Bitaboodíh teonit, íih baácna jumat yoobó í ub bejbipna caá. Jerusalén tútchidih moondíh beedánit, queét judfowā nihcannit caán tútchidih waadnít, maáta í jumbipna caá. Túttimah, Dios ā jenah joyátji pah, maáta í jumatdih ā jwúub déuc wáibipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Nihat cáacwā úd jeñé ā jwúub dei jūúwát pínah

(Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ “Caán péeni yeó jáap toáh jūúwúchah, yeó, widh, cúiwābut mácah í jígohbipna caá, Dios ded pah ā chājat pínahdih cáacwā í jéihyat pínah niijná. Búdí muj ā nolihat yáaat pah ā yáabipna caá. Pánihna, jeáboó jumni mácah jígohatdih ennit, búdí yáaatdihbut joiná, nihat baácdih moón tubit úumnit, búdí í náhni dahwabipna caá.^y ²⁶ Pánih úumnit, nin baác ded pah ā yapat pínahdih búdí jenah joinít, jeámant jumni ā túut nuumúchah enna, náhni joicánnit pah í jumbipna caá. ²⁷ Páant ā yapachah, weém nihat cáacwā úd jeñé, maáh waadnítji, mah tólihjīh, búdí yeh iigátjīhbut wā jwúub dei jūóhbirpna caá. Páant wā jwúub dei jūúwát pínahdih ded pah ā júut waáwátidih ennit, úumcan, ñi náhni dahwaca bojóó. Yeebdíh túi ubni waícanjeh wā jūóhbirpna caá.

²⁹ “Higuera nah, bíih nahbut ded pah ā jumatdih ñi náhninaá. ³⁰ Caan náh jáap wawá ā jumuchah ennit, jópchi ā toáh jūúwátidih ñipí jéihna caá. ³¹ Pánihat pah wā niijátji bíic yoobó ā yapachah ennit, ‘Jesús nin baácboó maáh jumúdhíh ā jwúub dei jūúwát pínah bahnijeh ā judhna caá’, ñi níí jéihbirpna caá.

³² “Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wā niijátji bíic yoobó ā yapat pínah játih, nihat caán júut waáwátidih ennitboó í wuncan níit. ³³ Nihat nin baác jeábut ā buúdbipna caá. Obohjeéhtih, wā naáwátboó buúdcánjeh, nihat bíic yoobó ā yapbipna caá.

³⁴ “Yéeb ñi túi jenah joyó chaáh! Búdí numah jeémátidih chāj, babh máihnit, dawá bíí déedih bíbohatdihjeh jenah joiná, wā jwúub dei jūúwát pínahdih ñi jenah joicán níit. Pánih jenah joicán, ñi jéihcat láa yeebdíh ñi yéijat peéh chājadih wā jūóhbirpna caá. ³⁵ Nihat baácdih moonbút í jenah joicát láa wā jwúub dei jūóhbirpna caá. ³⁶ Pánihna, yeó jáap jumat pah túi jenah joinít, Dios ā teo wáacatidih ñi úúbú, yeejép ā yapachah yuhna, weemdíh ñi cádahcat túut niijná. Pánih yap yohnit, weemdíh cádahcan, weém nihat cáacwā úd jeñé pebh tíccanjenh ñi ñuhbirpna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

³⁷ Yeó jáap jumat pah Dioh muúboó bohénit, cheyeh jumat pah tútchimant jwúub bac bejnit, Olivo Jeéboó Jesús wā ípí jumup wut jī.^a ³⁸ Pánihna, cáacwāboó Jesús ā naáwáchah búdí joífhnit, cheibitjeh jáanit, Dioh muúboó ípí juibí páñap wut jī.

Judas maátajīh ā míic wéheat

(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-11; Jn 11.45-53)

22 ¹ Paacánni pandih jeémát yeó jáap, Pascua í niijíní, bahnibit āt judhdup wut jī. Caán yeó jáapnadih dawá cáacwā Jerusalén

tátchina ipí míc wáacap wut jī.^b ² Caán láa sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit bícdih, Jesúsdi h tawat pínahdih it míc wéhenap wut jī. Obohjeéhtih, ī tewe chah, ni hat cáacwā íjnit, queétdih ī míc mawat pínahdih it úmup wut jī. Pánih úmna, cáacwā ī encah, ded pah Jesúsdi h teonit, ī mawat pínahdih it bidip wut jī.

³ Páant ī bidat pónih, nemépwā ī maáh, Judas, Iscariote ī niijnídi h át waadáp wut jī. Caán Judas, Jesús ā bohéni ā jumuchah yuhna, áih jenah joyát di h át túut nuumúp wut jī. ⁴ Pánih jenah joyát túut nuumníji Jesús pebh queétdih duó wáyat túut niijná, sacerdotewā ī maáta, Dioíh muudíh wapnit ī maátadihbut naáwádih át bejep wut jī.

⁵ Páant ā naáwáchah wēi joinít,

—Cáacwā ī encah, ded pah soldadowā Jesúsdi h tawat pínah niijná, ma duó wáyat pínah jíib, meemdíh jwī jíib chāj bipna caá, Judasdi h it niijíp wut jī.

⁶ Páant ī niijíchah joinít, jepahna, cáacwā ī encah, Jesús pebhna ā duó wáyat pínahdih Judas át jenah joi bídi p wut jī.

Jesús ā bohénit bícdih ā pée jeémát

(Mt 26.27-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Paacánni pandih jeémát yeó jáap, oveja wúúhdi h ipí maoni yeó jáap, Pascua ī niijní yeó jáapdi h, ⁸ Pedro, Juandi hbut ā numah jeémát pínah muudíh bidat túutna, Jesús át wahap wut jī. Pánih wahnit, nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—Pascua yeó jáapdi h bícdih jwī jeémát pínahdih, **ni á mohbi jwuhú,** át niijíp wut jī.

⁹ Páant ā niijíchah joinít,

—¿Dedj ih tígáá á mohodi h jwī bejbi? it ni j uúbh joyóp wut jī.

¹⁰ —Jerusalén tútchidi h **ni waadá chah, wáam dahj ih mah beoni yeebdí h ā jwáá h bipna caá. Ájeé h bejnit, ā waadni muudí h yeebbút ni pé e waadá.** ¹¹ Waadni, caán muú mínahdi h nin pah **ni ni j uúbh joyó:** “¿Deyoob tígáá Pascua jeémát di h wā bohénit di h wā numah jeémát tóli h pínah ā jum?” Bohéni ā niijná beé, caandí h **ni ni j.** ¹² Páant **ni ni jíchah joinít, búdí chah bóo tóli h, ni hat jwī náahat jum beední tóli hdi h ā júut bipna caá. Caán tóli hboó Pascua jwī jeémát pínahdih ni chājaá,** queé t chénewá di h át niijíp wut jī.

¹³ Páant ā niijíchah joinít, Jerusalén tútchina it bejep wut jī. Caanná juibínit, ni hat Jesús ā niijátji pah it jwáá p wut jī. Pánihna, queétdih júutni tóli hdi h waadni, Pascua ī jeémát pínahdi h it chājap wut jī.

¹⁴ Í jeémát hora ā juyú chah, ī á mohni tóli hna juibínit, Jesús ā bohénit di h át numah jeémép wut jī. ¹⁵ Páant ī jeéméchahjeh, nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—**¡Wá wunat pínah játih, nin Pascua jeémát di h yeebdí h búdí wā numah jeémíhip be!** ¹⁶ Yoobópdih yeebdí h wā naóhna caá. Dios pebhboó jwī jumat pínah játih, chéneji nindi h wā jwáub jeémp jwuhcan niít. Dios ā jenah joyátji pah ā maáh jumupboó bícdih jwī jwáub jeémp bipna caá, queétdih át niijíp wut jī.

¹⁷Páant niíf péanit, jiwá iguíf mac jumni pamapdih ubnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih niíf péanit, á bohénitdih át wūhup wut jī.

—Dáa, yeebjéh ñi babhbaá. ¹⁸Weém páant bóojeh wā babh péa jwuhna caá. Dios á maáh jumupboó biíc dih jwī jwúub babhbipna caá, Jesús át niijíp wut jī. Páant á niijíchah joinít, ít babhwap wut jī.

¹⁹Páant í babhbat túttimah, pandih ubnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih niíf péanit, á bohénitdih át daj wūhup wut jī.

—Nin pan wíih bácah panihni caá. Nindih wā dajat pah, weemdíh í maobipna caá, yeebdíh wā táí ubat pínah niijná. Pánihna, yeebdíh wā wun wūhatdih náhninit, nindih ñi jeémé, queétdih át niijíp wut jī.

²⁰Pascua jeémátdih jeémp péanit, Jesús biíh pamapdih jwúub ubnit, nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—Nin iguíf mac wíih meép panihni caá. Wíih meépjiñ ñi yéejat jíib buudáátdih jíib chājna, Dios biíc dih ñi táí jumat pínah niijná, yeebdíh wā wun wūhbipna caá. ^c ²¹Obohjeéhtih, ñi joyoó. Weemdíh eníhcannitdih duó wáini pínah wā pebh á chúudna caá. ^d ²²Wā íp jon játiñ weemdíh á wutatji biíc yoobó wā wunbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitdih duó wáiniboodíh Dios búdí á peéh chājbiipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

²³Páant á niijíchah joinít, “¿Déhe tigaá á duó wáibi?” queétjeh ít míc niíf úubh joyóp wut jī.

“¿Déhe tigaá maáh panihni á jumbi?” í míc niiját

²⁴Pánih jeémpnajeñ, á bohénitboó nin pah ít míc niíf úubh joyóp wut jī: “¿Jwíjeéh jumni déhe tigaá maáh panihni á jumbi?” ít niijíp wut jī. ^e

²⁵Páant í míc niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih át niíf naáwáp wut jī: “Judíowā nihcannít í maáta íih cáacwádiñ tubit wutnit caá. Pánih chājna, ‘Yeebdíh wā táí teo wáacna caá’, queétdih ípí niijná yuh caá. ²⁶Obohjeéhtih, queét í chājat pah, yeéb ñi chājca bojoó. Ded chah jumíhna, úudyi pah á jumú naáh. Maáh jumíhna, teo wūhni pah á jumú naáh. ^f ²⁷Jeémp chúudnitdih teo wūhniitboó jeémátdih ípí cáagna caá. Pánihna, jeémpnitboó maáta panihnit í jumna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñi Maáh jumna yuhna, teo wūhni pah wā jumna caá. ^g

²⁸“Yeéb wājeéh péé cádahcan, yeejép á yapachah yuhna, ñi jweicáp be. ²⁹Páant ñi jumuchah, wā íp weemdíh maáh á waadáát pah muntih, yeebdíhbut maáta wā waadábipna caá, ³⁰doce judíowā poómp í maáta ñi jumat pínah niijná. Páant bólihna yeebdíh wā jwúub numah jeémp babhbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jī. ^h

Pedro á yeeat pínahdih Jesús á naáwát

(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Jn 13.36-38)

³¹Páant queétdih niíf naóh péanit, Pedroboodíh nin pah át jwúub niíf naáwáp wut jī:

—Simón, Simón, meemdíh bainí wā naáwíhna caá. Yeéb nihat weemdíh ñi cádahat pínah niijná, Satanás Diosdih át úúbup wut yuh be. ³²Obohjeéhtih,

c 22.20 Jer 31.31-34 d 22.21 Sal 41.9 e 22.24 Mt 18.1; Mr 9.34; Lc 9.46

f 22.25-26 Mt 20.25-27; 23.11; Mr 9.35; 10.42-44 g 22.27 Mt 20.28; Mr 10.45; Jn 13.12-15

h 22.30 Mt 19.28

ma cádahcat pínah niijná, weémboó meemdíh búdí wā uúbúp be. Pániha, jwúub túi jenah joinít, bita wíihwādiḥ ma teo wáacá, queétbut bíic yoobó i jwúub túi jenah joyát pínah niijná, Pedrodiḥ át niijíp wut jī.

³³—Maá, majeéh weemdíhbut nemat muúboó i nemechah, i mawachah yuhna, weémboó meemdíh wā cádahcan niít, Pedro át niijíp wut yuh jī.

³⁴—Pedro, meemdíh yoobópdíh wā naóhna caá. Buujeh mujbai ā ewat pínah játiḥ, bíic peihcanni láa ‘Caandíh wā jéihcan caá’, ma niij yeebipna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

Caandíh i tewat pínahdiḥ Jesús ā naáwát

³⁵Pedrodiḥ páant niij péanit, nihat ā bohénitdiḥ nin pah Jesús át jwúub niij uúbh joyóp wut jī:

—Wíih doonádiḥ naáwát túutna, yeebdíh wā wahachah, dinerodiḥ ubcan, bíi déedíh yacat pínah wuh wúúhdiḥ ubcan, zapatosdiḥbut ubcah yuhna, ǵnáahat yeebdíh ā jumnit jī? át niijíp wut jī.ⁱ

—Jwiítídiḥ náahat ā wihcan jīí, it niij jepahap wut jī.

³⁶—Obohjeéhtih, buu láa ded dinero bíbohni, bíi dée yacat pínah wuh wúúhdiḥ bíbohniḥbut ā ub beje naáh. Íibat naadíh bíbohcani áih jih bóo yégueh chóodiḥ jīb chāj wúhniḥ, caán jībjiḥ íibat naadíh ā jīb chāja naáh. Tubit tobohat láa júóhna caá ā chājap. ³⁷Dios naáwátídiḥ naóh yapanit nin pah weemdíh it niij daacáp tajī. ‘“Yeejép chājni caá”, niijnít, caandíh i peéh chājipna caá’, it niij daacáp tajī.^j Yoobópdíh yeebdíh wā naóhna caá. Páant i niij daacátji bíic yoobó weemdíh eníhcannit i chājipna caá, Jesús át niijíp wut jī.

³⁸—iMaá, ma enee! Ninjīh chéne íibat naá ā jumna caá, queét it niijíp wut jī.

—iPáant bóojeh! Caandíh ni jenah joí cádahaá, Jesús queétdiḥ át niijíp wut jī.

Getsemaní pácahi jumupboó Jesús ā uúbát

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹Páant niij péa, bac bejnit, cheyeh jumat pah ápi bejepboó Olivo Jeená át jwúub bejep wut jī. Á bohénitbut ájeéh it bejep wut jī. ⁴⁰Caanná juibínit, Jesús nin pah queétdiḥ át jwúub niijíp wut jī:

—Yeebdíh Satanás ā yéejaat túutuchah, caandíh jepahcat túut niijná, Diosdiḥ uúbát caá náahap, át niijíp wut jī.

⁴¹Páant niij péa, chibít yuúpbit bej, bódicha caj yoh ñajnit, ⁴²“Paá, ma náahna, weemdíh ma wunat túutca bojoó. Obohjeéhtih, weém wā wuníhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wā wun wúhbipna caá”, át niijíp wut jī.

⁴³Páant ā niij uúbúchahjeh, Dios ā wahni ángel caandíh jígohnit, át teo wáacap wut jī. ⁴⁴Tubit jígahnit, Jesús ā íipdiḥ búdí át uúbúp wut jī. Pániḥ uúbhniḥ, búdí tūp bejna, meépjih widni át chínap wut jī.

⁴⁵Pániḥ uúbh péa, jwúub ñah ñuhniḥ, ā bohénit pebh át jwúub juibínap wut jī. Páant ā jwúub juibínachah, búdí jígahnit, tubit chuuná, ítát úwah

bejep wut jī. ⁴⁶ Páant ī ūwuchah ennit, Jesús queétdih nin pah āt niŋ wucup wut jī:

—*Ni jáa bojoó. ¿Dépanih ũo tiguaā ni chāj? Yéejatdih túi yap yohat túut niijná, Diosdih uúbát caá náahap, āt niijíp wut jī.*

Jesúsdiŋ eníhcannit caandíh ī tewat

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús páant ā niijíchahjeh, dawá cáacwā īt juibínap wut jī. Judas, Jesús ā bohéniji, queétdih āt duó wái juibínap wut jī. Pániŋ duó wái juibínit, Jesúŋ púo tíibdiŋ nomnit, caandíh āt uúbúŋ wut jī. ⁴⁸ Páant ā uúbúchah, Jesús caandíh nin pah āt niŋ uúbh joyóp wut jī:

—*¿Judas, weém nihat cáacwā ūud jeñédih púo tíib nomnit uúbhna, weemdíh eníhcannitdih júut niŋ ma chājap? āt niijíp wut jī.*

⁴⁹ Páant ā niijíchah, Jesús ā bohénit ded pah ā yapat pínahdiŋ jéihnit, nin pah caandíh īt niijíp wut jī:

—*¿Maá, nin jwī bíbohni íbat naajíh queétdih jwī mao jíŋh? īt niijíp wut jī.*

⁵⁰ Páant ī niijíchahjeh, bíc Jesús ā bohéniboó sacerdotewā ī maáhdih teo wūhniŋ jéihyepmant bóo moli chóodih āt dúuc bóod yohop wut jī. ⁵¹ Páant ā dúuc bóod yohochah ennit,

—*Páant ni chājca bojoó, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.*

Páant niijnít, áih moli chóo jumupjiboó teo jáhanit, booanachah, jáap chóo āt jígohop wut jī. ⁵² Pániŋ booanit, sacerdotewā ī maáta, Dioŋ muúdiŋ wapnit soldadowā ī maáta, bita maáta bícdih caandíh tewediŋ juibínitdih nin pah āt niŋ uúbh joyóp wut jī:

—*¿Dépanihna nuumnídiŋ tewat pah íbat naaná, máa quiŋtnadihbut ubnit, weemdíh tewediŋ ni jūóh? ⁵³ Yeó jáap jumat pah Dioŋ muúboó niŋeéh wā jumuchah yuhna, weemdíh ni teocap be. Obohjeéhtih, buu nemépwā ī maáhdih jepahnit, ded pah ni weŋat pínahdiŋ Dios ā chājat túutna caá, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.^k*

Pedro ā yeeat

(Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Pániŋ Jesúsdiŋ teonit, sacerdotewā ī maáŋ muuná īt ub bejep wut jī. Páant ī ub bejehah, Pedroboó yuúpjeh āt en péenap wut jī. ⁵⁵ Maáŋ muuná waád juibínit, Jesúsdiŋ teonitji soldadowā wáihyat júdu diítboó tuu īt cáo jwejep wut jī. Pániŋ cáonit, īt mée chúud púuda bojop wut jī. Pedrobūt ī cátiŋ āt mée chúudup wut jī. ⁵⁶ Páant ā chúuduchah ennit, bíc teo wūhniŋ queétdih nin pah mit niijíp wut jī:

—*Ninbut Jesúsjeéh jumni beé, mit niijíp wut jī.*

⁵⁷ Obohjeéhtih, Pedro nin pah āt niŋ yeenap wut jī:

—*Caandíh wā jéihcan caá, āt niijíp wut jī.*

⁵⁸ Túttimah, bíh jwuh Pedrodih ennit,

—*Meembát íjeéh jumni caá, āt niijíp wut jī.*

—*Nihcan caá, Pedro āt jwúub niŋ yeenap wut jī.*

⁵⁹ Bíc hora túttimah, bíh jwuh bitadiŋ nin pah āt niijíp wut jī:

—Yoobópdih tigaá ninbut Jesúsjeéh jumnji caá. Caandíh péenit Galilea baácdih moón mícjeh caá. Ninbut Galilea baácdih bóo jumna, ájeéh péeni mun tigaá, át niijíp wut jī.

⁶⁰—¡Ma niijnídihi wā jéihcan caá! Pedro át jwáub niíf yeenap wut jī.

Páant ā niijíhahjeh, mujbai át ewep wut jī. ⁶¹Páant ā ewechahjeh, Jesús Pedrodih át tac púud enep wut jī. “**Buu chei mujbai ā ewat pínah játih, ‘Weém nin newédih wā jéihcan caá’, bífc peihcanni láa ma niíf yeebipna caá**”, Jesús ā niijátjidih Pedro át náhninap wut jī. ⁶²Pánihi náhninit, bac bej, búdí át juñup wut jī.

Jesúsdih deohnit, ī puñat

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³Jesúsdih wapnit soldadowā caandíh yeejép deohnit, ít puñup wut jī. ⁶⁴Pánihi puñit, áih quíibdihi nem chéonit, nin pah ít niíf uúbh joí dehwep wut jī:

—¿Déhe tibeé meemdíh pūi? ít niijíp wut jī. ⁶⁵Pánihi chājnit, Jesúsdihi yeejép ít niíf jūihñup wut jī.

Maáta Jesúsdih ī naóh yacat

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶Baáb jéenechah, judíowā ī maáta, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut ít míc wáacap wut jī. Páant ī míc wáacachah, soldadowā Jesúsdih ít ub waad béjep wut jī. ⁶⁷Caanná ī ub waad juibínachah, queét míc wáacnitboó nin pah Jesúsdih ít niíf uúbh joyóp wut jī:

—Jwiít dihi yoobópdih ma naáwá. ¿Meém Dios ā wahní Cristo níit? ít niijíp wut jī.

—Yeebdíh wā naáwáchah yuhna, ‘Yoobópdih nihcan caá’, ñi niijbípna caá.

⁶⁸Yeebdíhbut wā uúbh joyóchah, ñi jepahcan níit. ⁶⁹Obohjeéhtih, Dios chah wēpni ā jéihyepmant bóo buwámant weém nihat cáacwā úud jeñé chūudnit, nihatdih wā wutbipna caá, Jesús queétdih át niíf jepahap wut jī.

⁷⁰—Páant niijná, ¿Meém Dios wūúh níit? ít niíf uúbh joyóp wut jī.

—**Caan tígáá weém**, Jesús át niíf jepahap wut jī.

⁷¹Páant ā niíf jepahachah joinít, queétjeh nin pah ít míc niíf wéhenap wut jī:

—Nin Diosdih búdí ā yéej naáwáchah, jwī joiná caá. Pánihna, bíh naóh yacni pínahdih bidat náahcan caá, ít niijíp wut jī.

Maáh Pilato pebhna Jesúsdih ī ub bejat

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

23 ¹Queét maátajeh míc wéhe péanit, Jesúsdih Pilato pebhna ít ub bejep wut jī. ²Á pebhna ub juibínit, Jesúsdih nin pah ít niíf naóh yacap wut jī:

—Nin newé jwī déewādihi ā yee naáwáchah, jwiít jwī joyóp be. Jwī maáh Césardihi dinero ā wúhat túutcap be. ‘Weém Dios ā wahní Cristo ñi maáh caá’, ápi niijíp be, Pilatodih ít niijíp wut jī.

³Páant ī niijíhah joinít, Pilato Jesúsdih nin pah át niíf uúbh joyóp wut jī:

—¿Meém judíowā ī maáh níit? át niijíp wut jī.

—Ma niiját pahjeh tigaá, Jesús át niij jepahap wut jī.

⁴Páant ā niijíchah joinít, Pilato sacerdotewā ī maátadih, bita en ñuhnitdihbut nin pah át niijp wut jī:

—Nindih dedé peéh mawat wihcan caá, át niijp wut jī.

⁵Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, queét chah ít naóh yacap wut jī.

—Caán nihat ā bohénitdih yeejép ā chājat túutna caá. Galilea baácdih moondíh jwíh bohénit, Judea baácdih moondíh, nin tátchidih moondíhbut yeejép āpí bohéna caá, ít niijp wut jī.

Herodes Jesúsdi h ā uúbh joyát

⁶Páant ī niijíchah joinít, Pilatoboó queétdih nin pah át niij uúbh joyóp wut jī:

—Galilea baácdih moondíh jwíh bohéna, ¿nin Galilea baácdih bóo níft? át niijp wut jī.

⁷—Caán baácdih bóo tigaá, ít niij jepahap wut jī.

Páant ī niij jepahachah joinít, Galilea baácdih moondíh Herodes maáh ā jumuchah, Pilato Herodes pebhna Jesúsdi h át wahap wut jī. Pascua yeó jáapnadih Herodes Jerusalén tútchiboó juibíni át jum jwuhup wut jī.

⁸Páant ā wahní Herodes pebhna ā juibínachah, Herodesboó caandíh ennit, búdí át weñep wut jī. Jesús ded pah ā chājat doonádi h joiníj maátápdih Jesús ā wēp chājatdih búdí át eníhip wut jī. ⁹Pánihna, Jesús Herodes pebhna ā juibínachah, Herodes maátápdih áti h uúbh joí ñuunúp wut yuh jī. Obohjeéhtih, caandíh Jesús át jepahcap wut jī. ¹⁰Sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidi h bohénitbut, Herodes pebhna juibí ñuhnit, Jesúsdi h chah yeejép ít naóh yacap wut jī. ¹¹Táttimah, Herodes áih soldadowā bífdih yeejép niijnít, Jesúsdi h ít dehwep wut jī. Páni h deohnit, túni yégueh chóo, maáh ā dawát dée chóodi h yacnit, Pilato pebhna ít wah jwúba bojop wut jī. ¹²Páni hna, caán yeó jáapjeh Jesúsdi h ī míc wah jwúba boj ñuhna, Herodes Pilatojī h ít míc wēi jwíhip wut jī. Páant ī chājat pínah játih ít míc eníhcap wut jī.

Jesúsdi h ī mao yohat túutat

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.38–19.16)

¹³Jesúsdi h Pilato pebhna ī jwúub ub juibínachah, Pilatoboó sacerdotewā ī maátadih, judíowā ī maátadih, cáacwādi hbut át míc wáacat túutup wut jī.

¹⁴Páant ī míc wáacat túttimah, nin pah queétdih át niij naáwáp wut jī:

—Nindih weemdí h ub juóhnit, ‘Cáacwādi h yeejép chājat túutni caá’, ñi niij naóh yacap be. Páant ñi niij naóh yacachah joinít, yeéb ñi enechah, caandí h wā uúbh joí beedánap be. Obohjeéhtih, dedé peéh mawat caandí h ā wihcan caá. ¹⁵Herodesbut caandí h uúbh joí ennit, dedé ā yéejatjidi h bid juicánjeh, jwí pebhna át jwúba bojop taga. ¹⁶Páni hna, caandí h puñat túutnitjeh, wā bacabipna caá, Pilato queétdih áti h niijp wut yuh jī.

¹⁷Pascua jumat pah nemat muúboó jumni ī náahni di h Pilato āpí bacanap wut jī. ¹⁸Páni hna, “Jesúsdi h wā bacami caá”, ā niijíchah joinít, nihat cáacwā nin pah ít niij ñaacáp wut jī:

—¡Caán newédi h bacacanjeh, ma mao yohat túutú! ¡Barrabásboodi h jwiít di h ma baca wúhuú! ít niijp wut jī.

¹⁹ Jerusalén tutchiboó jumnit Romano maátadih ā yohíhatji jīb, bitadih ā mao yohatji jībbut, Barrabás nemat muúboó āt jumup wut jī. ²⁰ Pānihna, Pilato Jesúsboodíh bacafñhit, cáacwādih āt jwúub uúbh joyóp wut jī, páant muntih. ²¹ Obohjeéhtih, páant ā bacafñhichah joinít,

—¡Cruzboó péoh dodhñit, caandíh ma mao yohat tútutú! it niíf ñaacáp wut jī.

²² Páant ī niíf ñaacáchah joinít,

—Yeéb páant ñi niíf ñaacáchah, ¿dedé tigaá caán ā yéej chājatji jum? Obohjeéhtih, dedé ā yéejat peéh mawat ā wihcah, caandíh wā mao yohat tútutcan niít. Pānihna, puñat tútutnitjeh, wā bacabípna caá, Pilato queétdih āt niíf jepahap wut jī.

²³ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, chah it yoób ñaacáp wut jī, buca.

—¡Jesúsdihih cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat tútutú! it niijíp wut jī.

Páant tubit ī niíf ñaacáchah joiná, Pilato ā jenah joyát tútut numnít, ²⁴ ī niiját pah āt chājat tútutup wut jī. ²⁵ Pānih jepahñit, cáacwādih mao yohni, nemat muúboó jumni, cáacwā ī uúbhni Barrabásboodíh Pilato āt bacanap wut jī. Jesúsdihih cruzboó āt yoób mao yohat tútutup wut jī, buca.

Jesúsdihih cruzboó péoh dodhñit, ī mawat

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Jesúsdihih soldadowā cruzdihih bewanit, caandíh mao yohat tútut niijná, it ub bejep wut jī. Pānih ub bejñit, Simón wūt jumni, Cirene tutchidih bóodihih it jwāáap wut jī. Jerusaleén tutchidih ā waád juibínachah, caandíh Jesúsdihih cruzdihih it bewat tútutup wut jī. Pānih bewat tútutnit, Jesús túttimah caandíh it péeat tútutup wut jī.

²⁷ Jesúsdihih ī ub bejchah, dawá cáacwā caandíh it en péenap wut jī. Yaádhbut caandíh búdí it ñaac jūí péenap wut jī. ²⁸ Páant ī ñaac jūí péenachah, tac púud ennit, Jesús queét yaádhdihih nin pah āt niijíp wut jī:

—Yeéb Jerusaleén tutchidih moón yaadá, weemdíh ñi jūicá bojoó. Yeéb mícjeh, ñi wehdihbut juñát caá náahap. ²⁹ Bíih yeó jáap yeebdíh yeejép ā yapachah, ‘Weh wihcannit yaádh chah wēinit ī jumna caá’, ñi niijbípna caá.

³⁰ Pānihna, úum jweífñhna, ‘¡Jeená jwiítidih ma jāh jūúwú!’ ñi niijbípna caá.¹

³¹ Ñi jenah joyoó. Weém túini wā jumuchah yuhna, weemdíh yeejép chājñit, yeéb yeejñitboodíh bácah, chah yeejép ī chājbiipna caá, āt niijíp wut jī.

³² Jesúsdihih, chénewā yéej chājñitdihbut ājeéh mao yohat tútut niijná, Waó Iidíp Dah wūt jumni jeéboó soldadowā it ub bejep wut jī. ³³ Caán jeená juibínit, Jesúsdihih cruzboó péohñit, it pud dodhdop wut jī. Yeejñitdihbut bíih cruznadihih péohñit, it pud dodhdop wut jī. Bíic yeejñidih Jesús ā jéhiyepmant bóo buwámant, bíihdihih ā wáyámant bóo buwámant, Jesúsdihih tac yoób it dodhdop wut jī. ³⁴ Páant ī péoh dodhdat túttimah, cruzboó ñuhñit, Jesús ā ípdihih nin pah āt niíf uúbup wut jī: “Weemdíh mao yohñit ī yéejatihih ma yohoó, Paá. Ded pah ī chājatihih ī beh joicán caá”,^m āt niijíp wut jī.

Cruzboó ñuhñitdih wapñit soldadowā Jesúsdihih yégueh chóojidih “¿Defñ tigaá ā jumbi?” míc niijnít, tíhwať jádunabitjīh it yoh tíhwiť wut jī.

³⁵ Dawá cáacwā pebhñit it en ñuhup wut jī. Judíowā ī maátatub en ñuhñit, Jesúsdihih nin pah it niíf deoh naáwáp wut jī:

—Cáacwādhí tui teo wáacni jumna, Dios ā wahní Cristo nihna, caanjéhtut ā míc teo wáaca naáh, it niijp wut jī.

³⁶Soldadowābut caandíh deoh naóhntit, ā pebh juibínit, bijni iguíf macdíh Jesúsdíh babhbat túttna, itih toonap wut yuh jī. ³⁷Pánihtoonit, queéhtut nin pah it níj deoh naáwáp wut jī:

—iMeém judíowā ī maáh jumna nihna, ma wēpatjīhjah ma míc tui teo wáacá! it niijp wut jī.

³⁸“NIN JUDÍOWĀ Ī MAÁH CAÁ”, ī níj daácní núodíh Jesúfíh wao cháh cruzboó it nah péoh búudhdup wut jī.

³⁹Biíc péoh dodhni Jesúsdíh nin pah āt níj jūihñup wut jī:

—iMeém Dios ā wahní Cristo jumna nihna, ma wēpatjīh ma míc teo wáacá! iJwiítdíhbut ma teo wáacá! āt niijp wut jī.

⁴⁰Obohjeéhtih, páant níj jūihnídih bíh yéejniboó nin pah āt níj jūih jwúubanap wut jī:

—iCaandíh páant ma niijcá bojoó! ¿Páant niijná, Diosdíh ma úumcan níit? Meemdíh peéh mawat biíc yoobó caandíh ā jumna caá. ⁴¹Jwiít yéej chājnitdíh ī peéh mawachah, yoobópdih caá. Obohjeéhtih, nin ā yéej chājcah yuhna, caandíh ī peéh maona caá, āt niijp wut jī.

⁴²Páant níj péanit, Jesúsdíh nin pah āt niijp wut jī:

—Jesús, meém maáh waadná, weemdíh ma tui náhninaá, āt niijp wut jī.

⁴³—**Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Buu yeó jáapjeh Túini Pebhboó wājeéh ma jumbipna caá,** Jesús caandíh āt niijp wut jī.

Jesús ā wunat

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴Páant ī péoh dodhdut túttimah, yeó jáap tac yoób āt dupúáh bejep wut jī. Pánihtna, niht baác dupúnijí biíc peihcanni horas túttimah āt jwúub baabáh bejep wut jī, páant muntih. ⁴⁵⁻⁴⁶Páant ā jwúub baabáh bejat pínah játih, Jesús nin pah āt níj náacáp wut jī:

—**Wíh caolihdíh ma ubuú, Paá,** āt niijp wut jī.ⁿ

Páant níj péanit, āt wunah bejep wut jī. Páant ā wunuchahjah, Diofíh muú díitboó ī jáh yaíhni búdí wúupní chóo yeo dei bejna, chéne chóo pah āt chāwáp wut jī.^o

⁴⁷Páant niijnít, Jesús ā wunuchah ennit, pebh ñuhni soldadowā ī maáhboó Diosdíh wēinit,

—Nin yéejnijí āt nihtcan tagaá, āt niijp wut jī.

⁴⁸Pánihtna, niht enedíh wáac juibínitjī Jesús ā wunuchah ennit, búdí jígahntit, íh muunáboó it jwúub bejep wut jī. ⁴⁹Obohjeéhtih, niht Jesúsdíh jéihntit, Galilea baácmant ájeéh jūóhntit yaádhbut Jesúsdíh yuápbit it en ñuhup wut jī.^p

Jesúfíh bácahjidíh ī yohat

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹Caán láa José wút jumni, Judea baácdíh bóo, Arimatea tútchimant Jerusalén tútchina juibínijí āt jumup wut jī. Yoobópdih chājni, Dios ā maáh

jumatdih páini wut jī. Judíowā ī maátajeéh jumna yuhna, Jesúsdi h ī mao yohat tútatdih át náahcap wut yuh jī. ⁵² Pánihna, José Pilato pebhna Jesúsdi h bácahjidih úbúdi h át bejep wut jī. ⁵³ Páni h úbú h péanit, Jesúsdi h bácahjidih úb deya, táini yégueh chóojī h tainit, wunnitdih ī yoh jwuhca naáh jeé íitboó át yohop wut jī. ⁵⁴ Jesús ā wunni yeó jáap judíowā ī chooát pínahdi h ī á mohat yeó jáap wut jī. Pánihna, ī chooát pínah hora játihbitjeh ā jumuchah, Jesúsdi h bácahjidih túi á mohcanjeh át yohop wut jī. Chooát yeó jáap túttimah át túi á moh péafhip wut yuh jī.

⁵⁵ Galilea baácmant Jesúsjeéh jūóhni t yaádh, ā yohat pínah íitboó Jesúsdi h bácahjidih ā úb bejehchah, Joséjeéh í t en péenap wut jī. Pánihna, caán jeé íitna juibínit, áih bácahjidih ā yohochah, í t enep wut jī. ⁵⁶ Páni h en péa, íih muuná jwúub bejnit, Jesúsdi h bácahjidih ī náñat pínah chej jumni núona, chej jumni macdihbut í t á mohop wut jī. Pánihna, chooát hora ā juyáchah, Moisés ā wutatji pahjeh í t choonáp wut jī.^q

Jesús ā boo pud jūúwát

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

24 ¹ Domingo yeó jáap baáb jéenechah, queét yaádh ī á mohni chej jumnidih úbni t, Jesúsdi h bácahdi h ī yohopjiboó caandí h náñadi h í t bejep wut yuh jī. ² Caandí h ī yohopji íitna juibínit, caán íitdi h nematji jeé júdudi h bita ī pútú dodhdatji pah ā jumuchah, í t enep wut jī. ³ Páni h ennit, caán íitdi h waad béjnit, ī Maáh Jesúsdi h bácahjidih í t bid juicáp wut jī. ⁴ Páni h bid juicán, “¿Ded pah tigaá át bej?” í t níj jenah joyóp wut jī. Páant ī níj jenah joi núhuchah, chéne neoná yeh iigní yégueh chóo duonít, queét yaádh pebh í t jígoh núhup wut jī. ⁵ Páant ī jígoh núhuchah ennit, búdí úumna, queét yaádh í t páah yoh nájap wut jī. Páant ī páah yoh nájachah ennit, ángelwá queétdih nin pah í t níj úbú h joyóp wut jī:

—¿Dépanih tigaá wunnitdih ī yohopboó Jesúsdi h ní bid? ⁶ Caán ninboó ā wihcan caá. Jáantjeh ā boo pud jūúwúp be. ¿Galileaboó níjeéh jum jwuhna, yeebdí h ā níjájtidih ní náhnican ní t? ⁷ **‘Weém nihat cáacwā úud jeñédih yeejépwādi h ī wúhuchah, cruzboó péoh dodhni t, ī mao yohbipna caá. Páant ī mawachah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúub boo pud jūóhbi pna caá’,** yeebdí h ā níj naáwátjidih ¿ní náhnican ní t? í t níjíp wut jī.’

⁸ Páant ī níjíchah joinít, Jesús ā níjájtidih í t náhninap wut jī. ⁹ Páni h náhninit, Jesús once ā bohénitji, bita bíicdi h ī jumupna ī enatjidih naáwádi h í t jwúub bejep wut jī. ¹⁰ Queét yaádh María Mágdala tútchidih bóli, Juana, bíih wili María Santiago íin, bita yaádhbut íjeéh bejnit Jesús ā bohénitjidih í t naáwáp wut jī. ¹¹ Obohjeéhtih, ī naáwáchah joiná yuhna, “Nih yána caá. Déhenit yaadábeh caá”, níj jenah joinít, queét yaádhdi h í t joyáh bojop wut jī.

¹² Obohjeéhtih, Pedroboó ī naáwáchah joinít, Jesúsdi h bácahjidih ī yohopjina át náo nah bejep wut jī. Caanná juibínit, jeé íit díitna péeb jéen ennit, Jesúsdi h bácahjidih ī pinni chóojijeh ā nájachah, át enep wut jī. Páni h en, búdí jenah joinít, áih muúboó át jwúub bejep wut jī.

Emaús tútchina bejnitdih Jesús ā jígohat

(Mr 16.12-13)

¹³ Caán yeó jáapjeh chénewā Jesúsjeéh péenitji Emaús tútchina it bejep wut jī. Jerusalén tútchimant Emaús tútchina once kilómetros wut jī.

¹⁴ Pánih bejna, nihat Jesús ded pah ā yapatjidih queétjeh míc wéhe bejna it chājap wut jī. Jesús cruzboó űhñit, ā wunatjidih, ā jwúub boo pud jūúwátji doonádihbut míc wéhe bejna it chājap wut jī. ¹⁵ Páant ī míc wéhe bejchah, queétdih űuún jwááh juibínit, ijeéh Jesúsjeéh āt bejep wut yuh jī.

¹⁶ Obohjeéhtih, caandíh it beh encap wut jī.

¹⁷ Pánih űuún jwááh juibínit, Jesús queétdih nin pah āt níj uúbh joyóp wut jī:

—¿Dépanihatdih míc wéhe bej tigaá űi chāj? āt niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah, chāonít, wēicanjeh, caandíh it en űuhup wut jī. ¹⁸ Pánih en űhñit, Cleofas caandíh nin pah āt níj jepahap wut jī:

—¿Meém Jerusalén tútchidih nih jibni níjt? ¿Buu yeó jáapna caán tútchiboó ded pah ā yapatjidih ma jéihcan níjt? āt niijíp wut jī.

¹⁹ —¿Dedé ā yapatjidih níj tigaá űi chāj? Jesús āt níj uúbh joyóp wut jī.

—Jesús, Nazaret tútchidih bóodih ā yapat. Caán Dios naáwátidih naóh yapani jumna, ā naáwát wēpni, ā chājatbut wēpni beé. Páant ā jumatdih Dios ā enechah, nihat cáacwābut ī enep be. ²⁰ Túttimah, Dioíh mūdíh en daonít maáta, bita jwí maátatbut caandíh peéh mawat pínah niijná, Romanowádih ī wūhuchah, queét cruzboó péoh dodhñit, ī mao yohop be. ²¹ ‘Romanowā ī wutatdih Jesús jwiít judíowádih ā túi ubbipna caá’, níj jenah joinít, búdí wēina jwí chājap yuh be. Obohjeéhtih, ā wunup be. Buu ā wunat túttimah bíic peihcanni yeó jáapjeh ā yapna caá. ²² Biquína jwiít bíicdih Jesús báadhajehéh péenit yaádh jwiítdih ī naáwáchah, jwí joí wúhi bejep be. Buu cheibitjeh Jesúsdih ī yohopji jeé íitna juibínit, ²³ áih bácahjidih it bid juicáp wut be. Bid juicánjeh, jwí pebhboó jwúub juinít, ángelwádih ī enatjidih jwiítdih ī naáwáp be. ‘Jesús ā boo pud jūúwúp be’, ángelwā queétdih ī níj naáwátjidih jwiítdih ī jwúub naóh yapanap be. ²⁴ Bita jwíjeéh jumnitbut Jesúsdih yohopji jeé íitna it bejep wut be. Caanná juibínit, queét yaádh ī naáwátji pah it enep wut be. Obohjeéhtih, Jesúsdih it encap wut be, Emaús tútchina bejnit Jesúsdih it níj naáwáp wut jī.

²⁵ Páant ī niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih āt níj naáwáp wut jī:

—Yeéb túi jenah joicánnit jumna, Dios naáwátidih naóh yapanit nihat ī daacátjidih páantjeh űi joyáh bojna caá. Páant űi joyáh bojat juib, űi beh joicán caá. Túi joinít, űi beh joyóchah, āta túi tagaá. Nin pah Dios naáwátidih naóh yapanit it níj daacáp tajī. ²⁶ ‘Dios ā wahni pínahdih cáacwā búdí yeejép chājnit, ī mao yohbipna caá. Páant ī mawat túttimah, Dios caandíh booanit, ā pebhboó maáh ā waadábipna caá’, naóh yapanit it níj daacáp tajī, Jesús āt niijíp wut jī.

²⁷ Túttimah, Dios ā wahni Cristodih ded pah ā yapat pínahdih nihat Dios naáwátidih naóh yapanit ī daacátjidih Jesús queétdih āt beh joyánap wut jī. Moisés ā daacátjidih jwíh bohé, túttimah nihat bita naóh yapanit ī daacátjidihbut āt bohénap wut jī.

²⁸ Páant ī míc wéhe bejna, ī juibíát pínah tútchidih ī tóah bejchah, Jesús caán tútchidih yap bejni pah āt nihip wut jī. ²⁹ Páant ā yap bejíchah ennit,

“Jwíjeéh ma chāo jwúhuú. Tōo nāh jūóhna caá ā chājap”, Jesúsdi h it niijíp wut jī.

Páant ī niijíchah joinít, íjeéh āt chāo jwúhup wut jī.

³⁰Pánihna, ī jeéméchah, Jesús pan dahdih úbnit, Diosdi h nin pah āt niíf úúbup wut jī: **“Jeémát ma wūhat túina caá, Paá”**, niíf péanit, queétdih āt daj wūhup wut jī. ³¹Páant niíf úúbhñit, ā daj wūhuchahjeh, caandíh it yoób beh enep wut jī, buca. Í beh enechahjeh, Jesús āt buadáh bejep wut jī.

³²Ā buadáh bejehah ennit, nin pah it míc niijíp wut jī:

—Namáboó jwíftdih jwāáhnit, Dios naáwátdih ā bohé jūúwúchah, jwíih caolih bainí ā wēican beé, it míc niijíp wut jī.

³³Pánihna, jeémp péanitjeh, Jerusalén tútchina waícanjeh it jwúub bejep wut jī. Caanná juibínit, Jesús once ā bohénitji bita ī chéenwābut ī míc wáacapoó it juibínap wut jī. ³⁴Játi h jwíih míc wáac juibínitboó queét chénewá jáap juibínitdih nin pah it jípónih jwāáh naáwáp wut jī:

—Jwí Maáh āt boo pud jūóh tagaá! Pedrodi h āt jígohop wut be, buca, it niijíp wut jī.

³⁵Páant ī niijíchah joinít, queét jáap juibínitbut namádih ī bejehah, queétdih ded pah ā yapatjidih it naáwáp wut jī. Jesús pan dahdih úúbhñit, ā dajachah, caandíh ī beh enatjidihbut it naáwáp wut jī.

Jesús ā bohénitjidih ā jígohat

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶Páant ī naáwát tacjeh, ī cātíh Jesús āt jígoh nūhup wut jī.

—**¿Ni jum caá? Dios ā túyat nījeéh ā jamu naáh**, queétdih āt niijíp wut jī.

³⁷Páant ā niijíchah joinít, **“Áih dadahjidih enna caá jwí chājap”**, niíf jenah joinít, tubit it úumup wut jī. ³⁸Páant ī úumuchah, queétdih nin pah āt jwúub niijíp wut jī:

—**¿Dépanih tiguaá nī úum? ¿Dépanihna ‘Nin Jesús nihcan caá’, nī niíf jenah joi?** ³⁹Wíih téihyanadi h, wíih jítchanadi hbut ī péhwtatji íitnadih nī enee. Weemdíh nī teo joyoó. Pánih teo joinít, nī jéihbipna caá. Dadahjeh wā jumuchah nihna, nīta jéih teo joicán tagaá. **¿Weemjéh tiguaá!** Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

⁴⁰Páant niijnít, áih téihyana, jítchanadi hbut, queétdih āt júutup wut jī. ⁴¹Oboheéhtih, páant ā júutuchah yuhna, búdí wēina, en wúhi bejnit, páantjeh it túi jenah joi jwúhcap wut jī. Páant ī túi jenah joicátdih ennit,

—**¿Jeémát nī bíbohan níit?** Jesús āt niijíp wut jī.

⁴²Páant ā niíf úúwúchah joinít, diibáni queejdih caandíh it wūhup wut jī.

⁴³Páant ī wūhuchah úbnit, queét nihat ī enechah, āt jeémép wut jī. ⁴⁴Pánih jeémp péanit, Jesús queétdih nin pah āt niijíp wut jī:

—**Nījeéh jum jwuhna, ded pah wā yapat pínahdih yeebdíh wā naáwáp jī.** Moisés ā daacátji, Dios naáwátdih naóh yapanit ī daacátji, David Salmos ī niijní ā daacátjidihbut bíc yoobó weemdíh yapat ā náahap be, āt niijíp wut jī.

⁴⁵Páant niijnít, Dios naáwátdih jwúub bohénit, nin pah āt niíf beh joyánap wut jī:

⁴⁶—**Dios naáwátdih daácnit nin pah it niíf naóh daacáp tají.** ‘Dios ā wahni pínah Cristo yeejép yapnit, bíc peihcanni yeó jáap túttimah, ā jwúub boo

pud jūóhbpna caá.^{s 47} Páant, ā boo pud jūúwát túttimah, cáacwā ī yéejatdih cádahnit, túiniboodíh ī túut nuumát pínah niijná, nihat baácdih moondíh áih túini doonádih ī naóh peét bejbipna caá. Páant ī túut nuumúchah, Diosboó ī yéejatdih ā yoh wūhbpna caá. Jerusalén tútchidih moondíh ī jwíih naóhbpna caá. Túttimah, nihat baácdih moondíhbut ī naóh peét bejbipna caá', īt níj daacáp tajī.⁴⁸ Pánihna, yeébboó ded pah weemdíh ā yapatdih ennitji, bitadih túi naáwát caá náahap.⁴⁹ Dios ā niijníji yeebdíh teo wáacni pínah Túini Espíritudih weémboó yeebdíh wā wahbpna caá. Pánihna, wā wahni pínahdih nin tútchidih nī pái jwuhúú, Jesús ā bohénitdih āt niijíp wut jī.^t

Jesús jeáboó ā púuh laab béjat

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Páant níj péanit, Jesús Jerusalén tútchimant Betania tútchi pebh queétdih āt numah bejep wut jī. Caanná juiibíni, áih téihyajíh júut nahanit, “Dios yeebdíh ā túi teo wáaca naáh”, queétdih āt niijíp wut jī.⁵¹ Páant níj péanitjeh, jeáboó āt púuh laab béjep wut jī.^u ⁵² Páant ā púuh laab béjechah ennit, caandíh īt wēi naáwáp wut jī. Túttimah, búdí wēinit, Jerusalén tútchiboó īt jwúub bejep wut jī.⁵³ Pánihna, caanjíh jumna, yeó jáap jumat pah Dioíh muuná bejnit, Diosdih ípí wēi naáwáp wut jī.

Páant bóojeh tīgáá weém Lucas wā daacát.

SAN JUAN

Juan ā daacátjidih jwī túi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tiguaá daácniiji? Juan, Jesús ā bohéni, chah ā oiniiji nin núodih át daacáp wut jī. Jesús ā púuh laab béjat túttimah, Juan Jesúfhwādih waóhniťeéh át jumup wut jī. Caanjéh muntih 1 Juan, 2 Juan, 3 Juan, Apocalipsisidihbut át daacáp wut jī.

¿Detdih át daácji? Dawá jéihnit “Griego wéhenitboó Jesúh doonádih ī túi beh joyát pínah niijná, Juan nin núodih queétdih át daacáp wut jī”, ī niíf jenah joiná caá. Obohjeéhtih, nihat cáacwā ī enat pínahdihbut át daacáp wut jī, Jesúsdih ī túi jenah joyát pínah niijná.

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Dawá jéihnit “Jópchi 85 (Jesús ā wunat túttimah, 52 jópchi túttimah) nin núodih Juan át daacáp wut jī”, ī niíf jenah joiná caá. Biquína jéihnit “Jópchi 50–70 (Jesús ā wunat túttimah, 17–37 jópchi túttimah) Juan át daacáp wut jī”, ī niíf jenah joiná caá. Biquína jéihnit “Éfeso tútchiboó jumna, nin núodih át daacáp wut jī”, ī niíf jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tiguaá át daácji? Juanjeh ā daacát pínahdih nin pah át niíf daacáp taga: “ ‘Yoobópdih Dios ā wahi Jesússeh tiguaá. Caanjéh tiguaá Dios wūúh’, ñi niíf jéihyat pínah niijná, wā daácna caá. Páant niíf jéihna, caandíh jepahnit, yeéb Diosjeéh páantjeh ñi jumbipna caá”, át niíf daacáp taga. (20.31)

San Juan ded pah ā jumat:

1. Juan ā naóh jwíhiat (1.1-18)
2. Jesús cáacwādih ā teo wáac jwíhiatji (1.19-51)
3. Jesús ded pah cáacwādih ā teo wáacatji (2.1–11.57)
4. Jesús ā wunat pínah játih bóo yeó jáapna, ā wunatjibut (12.1–19.42)
5. Jesús ā boo pud jūúwátji (20.1–21.25)

Dios bíicdih jumni nin baácboó ā cáac jumat

1 ¹ Bífhmahjeh ded pah Dios ā jumatdih naóhni pínah, Cristo, Diosjeéh átát jumup wut jī. Caán Cristo Dios yoobát át jumup wut jī. ² Nin baácđih Dios ā chájat pínah játih, Cristo Diosjeéh átát jumup wut jī. ³ Caan wát jīi nin baácđih jumni pínahdih át chájap wut jī. Nin baácđih, jeádiđ, nihatđih Dios caandíđ át chájat túutup wut jī. Pániđ chájat túutnit, cáacwāđihbut caandíđ át chájat túutup wut jī. Páant ā wutuchah, Cristo nihatđih át cháj beedánap wut jī. Búu jwī ennidih, jwī enca naáhdihbut ā chájcah, nihat āta wihcan tagaá.^a ⁴ Cristo tiguaá nihatđih báadhdani. Jiiátjīh jwī jíi enat pah, jwī íp ded pah ā jumatdih caán jwíít cáacwādiđ ā túi jéihyana caá. ⁵ Chei jwī jéih encat pah, yéej chájna, jéih encannit panihñit jwī jumna caá. Obohjeéhtih, Cristoboó jiiát panihñi jumna, jwíítđih túi ennit panihñit ā chájna caá. Pánihna, dupúátboó jiiátđih ded pah ā jéih dubacat pah, dedé yéejatbut Cristoboodíđ ded pah ā jéih yap yohcan caá.

a 1.1-3 Gn 1.1-3; Sal 33.6; Pr 8.22-31; Col 1.15-17; He 1.2; 1Jn 1.1; Ap 19.13

⁶⁻⁷ Cáacwādh diabáni Juan wūt jumnidih Diosboó ā wahní Cristóh doonádh át naóh waáwát tútup wut jī, cáacwā caandíh joinít, Cristodih ī tui jephahat pínah niijná.^b ⁸ Caán Juan Cristo át nihcap wut jī. Obohjeéhtih, Cristo baabát panihni ā jumatdih naóhni Juan át jumup wut jī. ⁹ Caán Cristo baabát panihni, nihat cáacwā Diosdih ī jéihyat pínah niijná, nin baácboó át jūúwup wut jī.

¹⁰ Dios nin baácdih chājna, caán Cristo bícdih ít chājpah wut jī. Pánih chājni Cristo ā jumuchah yuhna, nin baácdih moónboó caandíh ī jéihcap jī. ¹¹ Nin ā chājni baácdih át cáac jumup wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant ā cáac jumuchah yuhna, ā chājni baácdih jumnitboó caandíh ī náahcap jī. ¹² Páant ī náahcap yuhna, biquína caandíh jephahatdih Dios ā weh pah át chājpah wut jī. Caandíh jephahatboó bácah, yoobópdih ā weh yoobát tigaá ī jumup. ¹³ Páant niij naóhna, jwiít jwī weh jumíhat dée panihcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó Cristodih jephahatdih bíc weh pah ā chājna caá.

¹⁴ Pánihna, Cristo ā cáac jumat túttimah, jwíjeéh ā jumup jī. Páant ā jumuchah ennitji, cáacwādh oinit, yoobópdih naóhni ā jumatdih jwí jéihna caá. Caán Dios wūúh bícjeh jumna, Dios ā wēpat ā túyatbut caandíh ā jumup jī. Pánihni ā jumuchah, jwí tui jéihna caá.^c ¹⁵ Juan Daabániboó cáacwādh diabána, Cristo ā jūúwúchah ennit, nin pah ā niij naáwáp jī: “Con caá yeebdíh wápí naóhni. Obohjeéhtih, weém wā cáac jumat pínah játih, caán átát jumup wut jī. Nin baác ā jumat pínah játihbut átát jumup wut jī. Pánihna, caán weem cháh ā jumna caá”, Juan cáacwādh ā niijp jī.

¹⁶ Caán Cristo wēpni jumna, jwiít dih búdí oinit, dawá láa ā tui teo wáacap jī. ¹⁷ Dios ā wutatdih Moisésboodíh áih cáacwādh át naóh yapaat tútup wut jī. Obohjeéhtih, Jesucristoboó Dios cáacwādh búdí ā oyatdih, ā naáwát tui yoobópdih ā jumatdihbut naóh yapanadíh át jūúwup taji. ¹⁸ Obohjeéhtih, Diosdih jwiít cáacwā jwí jéih encan caá. Pánihna, Dios wūúh bícjeh ájeéh jumniiji nin baácboó cáac jumnit, ded pah ā íp ā jumatdih jwiít dih ā jéihyanap jī.^d

Juan Daabánidih bita ī úúbh joyát

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Jerusalén tútchidih moón jwí maátaboó sacerdotewādh, Dioh muúboó teonitdihbut Juan Daabáni pebhna “¿Déhe tigaá meém?” niij úúbh joyát túttna, ít wah bojop taji. ²⁰ Páant ī niij úúbh joyóchah joinít, Juanboó nin pah ā niij jephahap jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Weém, Dios ā wahní Cristo nihcan caá, ā niij jephahap jī.

²¹ —¿Caán láa bácah déhe tigaá? ¿Meém Cristo nihcan, Elíasji níit?^e ī niij úúbh joyóp jī.

—Nihcan caá, queétdih ā niij jephahap jī.

—¿Dios naáwátdih naóh yapani ā jūóhbiipna caá, jwí nuowā ī niij níit?^f ī niij úúbh joyóp jī.

—Obohjeéhtih, weém caán nihcan caá, ā niij jephahap jī.

b 1.6-7 Mt 3.1; Mr 1.4; Lc 3.1-2 c 1.14 1Jn 1.2 d 1.18 Mt 11.27; Lc 10.22 e 1.21 Mal 4.5
f 1.21 Dt 18.15,18

²² —¿Caán láa bácah déhe tigaá meém? Jwiít dih bífcmantjeh ma naáwá, jwiít dih wúbh joyát tútnit dih jwí túi naáwát pínah niijná. ¿Ded pohba tigaá ma yoób jum? Í niíf wúbh joyóp jī.

²³ Páant í niíf wúbh joyóchah joinít, nin pah queétdih ā niíf jepahap jī:

—Weemdíh jenah joiná, Isaíasji nin pah āt niíf daacáp tajī: ‘Bíic cáac muú wihcapboó nin pah ā niíf wēp naóhbi pna caá: “Jwí Maáh ā jūúwát pínah játih ñi yéej chájat dih cádahnit, túiniboodíh túut nuumnít, caandíh ñi túi pánaá”, ā niijbípna caá, āt niíf daacáp tajī.’ Páant ā niíf daánciji caá weém, ā niijíp jī.

²⁴⁻²⁵ Páant ā niijíchah joinít, biquína fariseowā wúbh joyát tútnit í wahnitboó nin pah í jwúub niíf wúbh joyóp jī:

—Meém Cristo nihcan, Elíasjibut nihcan, Dios naáwát dih naóh yapani pínah nihcan, ¿Caán láa bácah dépanih tigaá meém cáacwádih ma daabá? Í niijíp jī.

²⁶ Páant í niijíchah joinít, Juanboó queétdih nin pah ā niíf jepahap jī:

—Weém cáacwádih mahjijeh wā daabána caá. Obohjeéhtih, bíih ñi beh enca naáh ñi cātíh ā jumna caá. ²⁷ Caán wā túttimah jūóhni chah wēpni caá. Pánihna, caandíh jenah joiná, ‘Weém oboh jumni caá’, wā niíf jenah joiná caá, ā niijíp jī.

²⁸ Betania tútchi Jordán muj conanaamánt Juan cáacwádih ā daabánapdih queét páant í niíf míc wéhenap jī.

“Oveja wúh panihni Jesús ā jumna caá”, Juan Daabáni ā niiját

²⁹ Daanimant bóo yeó jáapdih Jesús í niijná ā pebhna ā dei juyúchah ennit, jwiít caandíh joinít dih Juan Daabáni nin pah ā niíf naáwáp jī: “Ñi enee. Con jūóhni Dios ā wahní oveja wúh panihni caá. Jwiít judíowā jwí yéejat yohat túut niijná, oveja wúhdih sacerdotewádih jwí mawat túutna caá. Páant í chájat dée panihni, con Dios ā wahnidihbut cáacwā í mao yohbipna caá. Pánih wunnit, nihat baácdih moón jwí yéejat dih ā yoh wúhbi pna caá.

³⁰ Con caá yeebdíh wāpí naóhni. ‘Wā túttimah jūóhni wā cáac jumat pínah játih jumni ni weem cháh ā jumbi pna caá’, yeebdíh wáat niijíp jī. ³¹ Caán láa, weembút Dios wúh ā jumat dih wā jéih jwuhcap jī. Obohjeéhtih, panih jéihcan yuhna, yeéb wā déewa caandíh ñi túi jéihyat pínah niijná, yeebdíh mahjij wā daabánap be”, ā niijíp jī. ³²⁻³³ Páant niíf péanit, Juan jwiít dih nin pah ā jwúub niíf naáwáp jī: “Wā daabáat pínah játih weembút caandíh wā jéih jwuhcah, weemdíh daabáat túutni nin pah ā niíf naáwáp jī: ‘Jop pah jígohni Túini Espíritu jeámant dei jūóhni, bíic newédih ā jaamáchah enna,

“Caán Dios ā wahní caá”, ma niíf jéihbi pna caá. Caánboó mahjij daabáat panihni Túini Espíritu ā wēpatdih búdí ā wúhbi pna caá’, weemdíh ā niijíp jī.

³⁴ Pánihna, Túini Espíritu, jop pah jígohni, dei jūóhni, caandíh ā jaamáchah, wā enep be. Pánih ennit, con Dios ā wahní ā jumat dih jéihna, ‘Yoobópdi Dios wúh caá’, yeebdíh wā niíf naóhna caá”, jwiít dih Juan ā niijíp jī.

Jesús ā jwíh bohénit pínahdih ā nífwat

³⁵⁻³⁶ Daanimant bóo yeó jáapdih, jwiít chénewā Juan Daabáni ā bohénit, caán bíic dih jwí nuhuchah, Jesús ā yap bejechah ennit, nin pah jwiít dih ā niíf naáwáp jī:

—Condih ñi eneé. Con tigaá Dios ã wahni oveja wũúh panihni, ã niijíp jĩ.

³⁷Páant ã niijíchah joinít, jwiít Jesúsdihi jwĩ ñuún pée bejep jĩ. ³⁸Páant jwĩ ñuún pée bejechah, tac páud ennit, jwiítidih nin pah ã níj wũbh joyóp jĩ:

—¿Jũúh, dedédih tigaá ñi bid? ã niijíp jĩ.

—¿Bohéní, deh tigaá meém ma jum? caandíh jwĩ niijíp jĩ.

³⁹—Wãjeéh ñi jũúwá, jwiítidih Jesús ã níj jepahap jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ã jumatdih jéihyat túut niijná, ãjeéh jwĩ bejep jĩ. Cheyeh jwááhnitji caandíh jwĩ pej jum túwup jĩ.

⁴⁰Jwiít chénewã Juan Daabáni ã niijíchah joinítji Jesúsjeéh bejnit, weém Andrésjĩh jwĩ jumup jĩ. Andrésboó Simón Pedro ã úud jĩ. ⁴¹Waícanjeh Andrés weép jeñédih bididih ã bejep jĩ.

—Mesías jwĩ niijní, Dios ã wahnidih jwĩ jwááap be, át niijíp wut jĩ. Griegowáboó Dios ã wahni niijná, ‘Cristo’ ípí niijná caá.

⁴²Páant niijnít, Andrés Simóndih jwĩ pebhna át numah jũúwup tajĩ. Páant ã numah juyúchah, Jesús Simóndih nin pah ã niijíp jĩ:

—Meém Simón, Juan ã wũúh caá. Obohjeéhtih, meém Cefas wũt búudhni ma jumbipna caá, ã niijíp jĩ. Jwiít judíowã “Cefas” jwĩ niijnídihi griegowáboó “Pedro”, ípí niijná caá. Páant niijnídihi “Jee dáh panihni”, niijná caá jwĩ chájap.

Jesús Felipedih Natanaeldihbut “Wãjeéh ñi jũúwá”, ã niiját

⁴³Daanimant bóo yeó jáapdihi Jesús Galilea baácna jwiítidih numah bejna, Felipedih jwááhnit:

—Wãjeéh ma jũúwá, caandíhbut ã niijíp jĩ.

⁴⁴Felipeboó Betsaida wũt jumni tútchidih bóo ã jumup jĩ. Andrés Pedrojĩh caán tútchidih moon mántih í jumup jĩ. ⁴⁵Páant Jesús caandíh ã niijíchah joinít, Felipeboó Natanaeldih jwíh bididih ã bejep jĩ. Caandíh jwááhnit,

—Moisés ã naóh daácniji, bita Dios naáwátidih naóh yapanitbut í daácnijidih jwĩ jwááhna beé. Jesús Nazaret tútchidih bóo José wũúh caá, Felipe caandíh át niijíp wut jĩ.

⁴⁶Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, Natanaelboó nin pah át níj jepahap wut jĩ:

—Páant, Nazaret tútchi oboh jumni tútchi ã jumuchah, ded caán tútchidih bóo cáacwáidih teo wáacni pínah ã wihcan níít, át niijíp wut jĩ.

—Caán láa bácah, meemjéh tih enedih ma jũúwup, Felipe át níj jepahap wut jĩ.

⁴⁷Páant niijnít, Jesús bíicdihi jwĩ jumupna át numah jũúwup tajĩ. Páant, í jũúwúchah ennit, Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—Con jũóhni, yoobópdih túini judío cáac caá. Caandíh dedé yeeat ã wihcan caá, Natanaeldih enna, jwiítidih ã niijíp jĩ.

⁴⁸Páant ã niijíchah joinít, Natanaelboó caandíh nin pah ã níj wũbh joyóp jĩ:

—¿Ded pah tigaá weemdíh ma túi jéih? ã niijíp jĩ.

—Meemdíh Felipe ã naáwát pínah játih, higuera nah púujidih ma chúuduchah, wáát enep be, Jesús caandíh ã níj jepahap jĩ.

⁴⁹—Bohéní, meém Dios wũúh caá. Jwiít judíowã jwĩ Maáh pínah caá, Jesúsdihi ã niijíp jĩ.^h

⁵⁰ —‘Higuera nah nump ma chúudachah, wā enep be’, wā niijíchah joinít, ‘Dios wūúh caá meém’, ¿ma niíf jenah joí niíf? Páant meemdíh wā enatji chah wā chājachah, ma enbipna caá, Natanaeldih Jesús ā niijíp jī.

⁵¹ Páant niijnít, nin pah jwiít nihatdih ā jwúub niijíp jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Jeáboó wátni pah ā jumuchah, weém nihat cáacwā úud jeñé namá panihni wā chājnidih Diofí ángelwā aab béjnit, ī jwúub dei jūúwáchah, ñi enbipna caá,¹ Jesús ā niijíp jī.

Caná tútchidih moón ī téihya chéwat

2 ¹⁻² Chéne yeó jāap túttimah, Galilea baác Caná tútchidih, téihya chéwat ā jumup jī. Pánihna, Jesúsdihi ī bidichah, jwiítbut ájeéh jwí bejep jī. Jesús íin jwí játih caán muuná mitát juibínap tají. ³ Í túi wēi babhbachah, íih jiwá iguúh mac át beedáh bejep wut jī. Páant ā beedéchah, Jesús íin caandíh nin pah mi niijíp jī:

—Wūúhú, jáantjeh íih jiwá iguúh mac ā beedáh bejep be, mi niijíp jī.

⁴ —Naá, ¿dépanih tigaá weemdíh páant ma niíf? Wā tewat pínah ā juibí jwuhna caá, Jesús ā niíf jepahap jī.

⁵ Páant ā niíf jepahachah joiná yuhna, ā íinboó queét teo wūhñitdih nin pah mit niíf wutji taga:

—Wā wūúh ded pah yeebdíh ā wutat pah ñi chājáp, mit niijí taga.

⁶ Caanjíh seis dahwani wáam dahna ā jumup jī. Bífc wáam búdí jāaj cómoh pah bóo ā jumup jī. Jwiít judíowā Dios ā wutatji pah jwí téih chocat túut niijná, páant bóo dahdih mah yáac yáwaat pínahdih jwípí bíbohóh jī. Pánihna, caán muudíh moonbút caan dáhnadhi ī bíbohóh jī.

⁷ Pánihna, queét teo wūhñitdih nin pah Jesús ā niíf wutup jī:

—Mahdih ub jūóhñit, caán wáam dahnadhi ñi yáac yáwanaá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, teo wūhñit caán wáam dahnadhi mah ī téi yáac yáwanap jī. ⁸ Páant ī yáac yáwaat túttimah, Jesús queétdih nin pah ā jwúub niíf wutup jī:

—Buu caandíh tóih ubnit, yeebdíh wutnidih ñi juibí wūhuú, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, caandíh tóih ubnit, ī maáhdih ī juibí wūhup jī.

⁹ Obohjeéhtih, queét mahdihjeh ī yáacnijidih Jesús ā túut nuumáchah, jiwá iguúh mac yoobát át bejep tají. Pánihna, queétdih wutniboó caan mácdih ā jwíih babh joyóchah, dedmant ī ubatjidih át jéihcap wut jī. Obohjeéhtih, caandíh teo wūhñitboó mahjeh ī yáacatjidih ī jéihyep jī. Pánihna, queétdih wutni babh joinít, téihya chéonidih ā jūúwát túutup jī. ¹⁰ Caán ā juyáchah, teo wūhñit ī maáh nin pah ā niijíp jī:

—Jwí bidnidih caán yoobát macdih jwípí jwíih wūhna caá. Pánihat túttimah, ī babh yáwachah ennit, juu macdih jwípí ñuún tóihna caá. Obohjeéhtih meémboó páant mat chājat túutcan tagaá. Caán yoobát macdih tóihcanjeh, juu macboodíh mat jwíih tóihyat túutup taga. Pánihat túttimah, buu caán yoobát macboodíh mat wūhat túutup taga, teo wūhñit ī maáhboó téihya chéonidih ā niijíp jī.

¹¹ Pánih chājna, Galilea baác Caná tútchidih ā jwíih wēp chāj jéutup jī, “Dios wūúh caá”, cáacwā ī niiját pínah niijná. Pánihna, “Caán Dios ā wahni yoobát caá”, jwiít ā bohénit caandíh jwí niíf jenah joí jwíhip jī.

¹² Tálttimah, Capernaum tútchina Jesús jwiítndih ā numah bejep jī. Páant ā numah bejechah, ā ĩn, ā údwābut jwījeéh biícndih ī bejep jī. Caanná juibínit, daocánni yeó jáap jwī jum jwuhup jī.^j

Jíib chājnitndih Dioh muumánt Jesús ā ñuun bácaat

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Pascua yeó jáapna ā tóah jūúwúchah jéihnít, dawá jwī déewā Jerusalén tútchina ī bejep jī.^k Jesúsbut jwiítndih caanná ā numah bejep jī. Caanná juibínit, Dioh muuná enedih jwī bejep jī. ¹⁴ Caán muudíh jiwiwā, ovejawā, jopwādihtut jíib chājnitndih Jesús ā enep jī. Bitabut dinero júdudih túut nuumnít ī chúuduchah, ā enep jī. Queét túut nuumnítboó cáacwādihtut búdí nuumná ĩt chājap tajī. ¹⁵ Pánihna, caanjíh jumni tōpnadihtut ubnit, caánboó jumnit cáacwādihtut ĩh nuñápwādihtut ā pui ñuun bácanap jī. Dinero túut nuumnít ī chúdat páhana, ĩh cáagat naanádihtut ā tóo yoh áacanachah, ĩh dinero júduna ā puo yóh ñajap jī. ¹⁶ Pánihna, jopwādihtut jíib chājnitndih nin pah ā níj jūihñup jī:

—Níh jopwādihtut ĩ ub bac bejeé. Nin wā ĩpndih uúbát muudíh jíib chājat muú ĩ chājca bojoó, Jesús ā níjip jī.

¹⁷ Jesús páant ā níjíchah joinít, Dios naáwátdih naóh yapani ā daacátjidihtut jwī náhninap jī. “Dios wā Maáh, míh muudíh búdí wā oina caá. Pánih oina, caandíh yeejép ĩ chājachah ennit, búdí wā ĩjna caá”, āt níj daacáp tajī.^l

¹⁸ Jesús páant ā chājachah ennit, jwī maáta caandíh nin pah ī níj jūihñup jī:

—¿Dépanihna queétdih páant ma ñuun yóh baca? Meemdíh Dios páant ā chājat túutuchah, cáacwā ĩ chājca naáhdih ma chāj júatú, jwī jéihyat pínah níjná, Jesúsdihtut ī níjip jī.

¹⁹ Páant ī níjíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā níj jepahap jī:

—Nin muudíh ĩ yohochah, bíc peihcanni yeó jáap túttimah, yeéb ĩ yohni muujídihtut wā jwúub ámohbipna caá, ā níjip jī.^m

²⁰ Páant ā níjíchah joinít, queét maáta caandíh nin pah ī níj uúbh joyóp jī:

—Cuarenta seis jópchi nin muudíh teona, ĩt péanap tajī. Obohjeéhtih, ¿meémboó bíc peihcanni yeó jáapbitjeh teona, ma ámoh péami naniht? ĩ níjip jī.

²¹ Obohjeéhtih, caán muudíhjih níjcán, áih bácahdih níjná āt chājap tajī. Páant ā naáwáchah yuhna, maáta ĩ jéihchah, jwiítbut jwī jéih jwuhcap jī.

²² Pánihna, wunniji Jesús ā boo pud júúwát túttimah, jwiít ā bohénitboó páant ā níjítjidihtut náhninít, jwī beh joyóp jī, baca. Dios naáwátdih ĩ daácniji náodih, Jesús ā níjítjidihtut “Caán yoobópdih tigaá”, jwī níj jéihyep jī.

Cáacwā ĩ jenah joyátdih Jesús ā jéih beedáat

²³ Pascua yeó jáapndih Jesús Jerusalén tútchiboó ā jumup jī. Pánih jumnit, jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjīh Jesús ā chājachah ennit, “Caánboó Dios ā wahni Cristo caá”, dawá ĩ níj jenah joyóp yuh jī.

²⁴ Obohjeéhtih, ded pah ĩ jenah joyátdih jéihnít, “Weemdíh yoobópdih ĩ

jepahcan caá”, Jesús át niíf jéihyep tajī. ²⁵Pániha, caanjéh cáacwā ī jenah joyátdih túi jéih beedáni jumna, bita ded pah ī jenah joyátdih caandíh úúbh joyát ā wihcap jī.

Nicodemo

3 ¹Nicodemo, fariseo, jwiít judíowā jwī maáta poómpdih bóo wut jī. ²Jesucristo Jerusalén tútchiboó jum láa, chei tac yoób dée, Nicodemo Jesúsdi enedih át juibínap wut jī. Pánih juibínit, nin pah át niijíp wut jī:

—Bohéní, Dios jwiít dih ma bohéat pínah niijná, meemdíh ā wahatdih jwī jéihna caá. Pánih wahnit, majeéh ā jumatdihbut jwī jéihna caá. Majeéh ā wihcah, jwiít cáacwā jwī jéih chájca naáhdih mata jéih chájcan tagaá, át niijíp wut jī.

³Páant ā niijichah joinít, Jesús caandíh nin pah át niíf jepahap wut jī:

—Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Ded jáap cáac jumni panihni jwúub jumcan, ded pah Dios ā maáh jumatdih ā jéihcan níft, át niijíp wut jī.

⁴—Páant cáac behe ¿ded pah jáap cáac jumni panihni ā jéih jwúub jumbi? ¿Ded pah ā íiníh wudahboó ā jéih jwúub waadbí? ¿Caandíh mi jwúub jéih weh jumca níft? Nicodemo át niijíp wut jī.

⁵⁻⁶—Cáacwájeh ī weh jumuchah, cáacjeh caá. Obohjeéhtih, Túini Espírituboó cáacwáíh caolih wunni panihnidi h ā boanachah, jwúub jáap cáac jumni panihnít ī jumna caá. Jáap caolih jumni panihnítjeh Dios weh ī jumna caá. Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Ded mahjīh daabácani, Túini Espiritu wihcani, jáap panihni jumcan, Dios ā maáh jumupboó ā jéih waadcan níft. ⁷Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá: Meemdíhbut jáap cáac jumat panihni caá náahap. Caandíh páant wā niíf naáwáchah, ‘¿Ded pah caán ā yapbí?’ ma niíf úúbh joicá bojó.ⁿ ⁸Johlit johat panihni caá. Johlit ā jūáwúpmant ma jéihcan caá. Ā bejep pínahboobút ma jéihcan caá. Ā joh buug láajatdihjeh ma jéih enna caá. Pánihat pah, caolih wunni panihnít dih Túini Espiritu ā boanachah, ded pah ā booaatdih jéih encan yuhna, cáac ā túut nuumátdih ma túi jéih enna caá,^o Jesús át niijíp wut jī.

⁹Páant ā niijichah joinít, Nicodemo Jesúsdi h nin pah át jwúub niijíp wut jī:

—¿Ded pah niíf naóh tigaá ma cháj? Ma naáwátdih wā beh joicán caá, át niijíp wut jī.

¹⁰—¿Páant, meém judíowádi h bohéni yuhna, ded pah wā naáwátdih ma beh joicán? ¹¹Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Jwī jéihyatdih, jwī enatdihbut yeebdi h jwī naóhna yuh caá. Obohjeéhtih, jwiít dih nī joííhcan caá. ¹²Nin baácbóó ded pah ā jumatdih wā naáwáchah, ‘Yoobópdih ā naóhcan caá’, niijná, Dios pebhboó ded pah ā jumatdihbut wā naáwáchah, bífc yoobó nī niíf jenah joibípná caá.

¹³“Ded Dios ā jumupboó enedih aab béjniji jwúub dei jūóhni ā wihcan caá. Obohjeéhtih, weémboó, nihát cáacwā úud jeéné, caánboó wāpí jumup jī. Pániha, caanmánt dei jūóhni weemjéh ded pah ā jumatdih yoobópdih wā jéih naóhna caá. ¹⁴⁻¹⁵Jon játi h, Moisésji jum láa, Dioíh cáacwā tútchi wihcapboó jum jwuhna, caandíh ī jūihñuchah, dawá maiwádi h wahnit, queétjīh cáacwádi h át peéh chájap wut jī. Mai pah jígohndih itahjīh Dios

Moisésdih át chājat tūtut wut jī. Caán mai pah jígohndih chāj péanit, máa nahdih búudhni, át baad dóhdop wut jī. Pánihna, det Diosdih túi jenah joinít, caán ā baad dódhni mai pah jígohndih enniti, it boonap wut jī.^p Caán ā baad dóhdop pah, cruzboó péohni, pud dodhni, cáacwā weemdih ī maobipna caá.^q Pánihna, weém caán cruzboó wā wunuchah, det weemdih túi jenah joinít, iiguipna bejni déeji Diosjeéh páantjeh ī túi jumbipna caá”, Jesús Nicodemodih át niijp wut jī.

Dios nihat cáacwādh bádí ā oyat

¹⁶ “Dios nihat cáacwādh bádí ā oina caá. Páni bádí oina, queétdih ā peéh chājat déedih túi ubat tūt niijná, weém ā wūh bíc jumndih ā wah deyanap jī. Páant ā wahachah, det weemdih jepahni iiguipna bejni déeji Diosjeéh páantjeh ī túi jumbipna caá. ¹⁷ Dios cáacwādh yéejat peéh chājat tūtna, weém ā wūhdih nin baácboó ā wah deyacap jī. Obhjeéhtih, iiguipna ī bejat déedih queétdih wā túi ubat pínah niijná, ā wah deyanap jī.

¹⁸ “Weém ā wūhdih det jepahndih Dios ī yéejat jīb ā peéh chājan níit. Obhjeéhtih, det weemdih ī jepahcah, queétdih ī yéejat jīb ā peéh chājbipna caá. ¹⁹ Weém Dios wūh baabát panihni nin baácboó jūóhna, ded pah cáacwā Diosjeéh ī túi jumat pínahdih wā jéihyaíhna caá. Obhjeéhtih, weém caán baabát panihndih cáacwā ī náahcap be. Ī chājat yeejép ā jumuchah, dupúat panihndihjeh ī náahap be. Pánihna, baabát panihndih náahcan, yeejép chājni ī jumuchah, Dios queétdih ā peéh chājbipna caá. ²⁰ Nihat yéej chājni ī yéej chājatdih cádahíhcan, páant ī chājatdih bita ī encat pínah niijná, baabát panhipboó ī jūwíhcan caá.^r ²¹ Obhjeéhtih, det Diosdih jepahni baabápboó ī jūwíhna caá, Dios ā wēpatjīh ī túi chājatdih bita ī enat pínah niijná”, Nicodemodih Jesús át niijp wut jī.

Jesús ded pah ā jumatdih Juan Daabáni ā naáwát

²² Túttimah, jwiít ā bohénitdih Judea baácna Jesús ā numah jib bejep jī. Caanná jib bejni, caanjīh moón Diosdih ī jepahachah, queétdih ā daabánap jī. ²³ Enón wūt jumni pebh Salim wūt jumupdih caan múj numahni ā jumuchah, Juanbut cáacwādh daabána át chājap wut jī. Queétdih ā daabáat pínah niijná, dawá ā pebhna it juibínap wut jī. ²⁴ Caán láa Juan Daabánidih jwī maáta ī teo jwuhcap jī.^s

²⁵ Biquína Juan Daabáni ā bohénit bíc jwī déejīh ded pah jwiít judíowā jwípí daabáatdih míc wéhena it chājap wut jī. ²⁶ Pánih míc wéhe péanit, Juan pebhna juibínit, ā bohénit caandih nin pah it níj wūh joyóp wut jī:

—Bohéní, Jordán muj conanaajīh majeéh jumni ‘Caán caá weemdih chah jumni’, ma niijníjiboó buu cáacwādh daabána caá ā chājap. Páant ā daabánachah, nihat caan pébhna mícjeh bejna caá ī chājap, Juandih it niijp wut jī.

²⁷ Páant ī niijchah joinít, Juan nin pah át níj jepahap wut jī:

—Diosboó weemdih ā jwíh daabáat tūtut jī. Pánihna, buu caandih jwuh daabáat tūtutni, ā pebhna cáacwādh ā bejat tūtutna caá. ²⁸ ‘Weém

Cristo nihcan caá', wā niijíchah, yeéb ñi joiná beé. Obohjeéhtih, Cristo játih weemdíh Dios ā wahap jī.²⁹ Pániha, ájeéh cáacwā ī bejehchah enna, búdí wā wēina caá. Nin panihat dée caá: Téihya chéonih pínahboó mi áajeéh mi bejehchah ennit, ā pej jumniiboó búdí ā wēina caá. Páant ā pej jumni ā weñat pah mun tigaá, weembút Jesúsdihi ī túi péenachah ennit, búdí wā wēina caá.³⁰ Pániha, cáacwā weemdíh pée cádahnit, Cristoboodíh jwúub túi péeat caá náahap, Juan queétdih āt niij jephap wut jī.

Dios wūúh japmant jūóhni ā jumat

³¹ Páant niij naóh péanit, nin pah Juan ā bohénitdih āt jwúub niij naáwáp wut jī: “Jeámant jumniiji nin baácboó dei jūóhni nihatdih ā túi jéih beedána caá. Obohjeéhtih, jwiít cáacwā nin baácboó jumnit, nin baácdihjeh ded pah ā jumatdih jéihnit, jwí naóhna caá. Caán Dios ā wahniboó jwiít cáacwā chah jéihni ā jumna caá.³² Ded pah ā enatji, ā joyátjidihbut jwiít dhi ā naóhna caá. Páant ā naáwáchah yuhna, cáacwāboó ā naáwát dhi ī joíhcan caá.³³ Pániha, jeámant jūóhni ā naáwáchah, ded túi joiní ‘Dios yoobóp dhi naóhni caá’, ā niij jéihna caá.³⁴ Dios ā wahní Cristodih áih Túini Espíritudih búdí yoobát ā wūhup be. Pániha, Cristo Dios naáwát dhi yoobóp dhi ápi naóhna caá.³⁵ Dios ā wūúhdhi búdí oinit, caandíh nihāt ī maáh ā jumat túutna caá.”³⁶ Dios wūúhdhi ded jepahni Diosjeéh páantjeh ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ā wūúhdhi yap yohniboodíh íjnit, Dios búdí ā peéh chājachah, ájeéh ā wihcan níit”, Juan āt niijíp wut jī.

Jesús Samaria baácdih bólijih ā míc wéheat

4 ¹ Juan chah dawá cáacwā Jesúsdihi péenitdih ā daabáát doonádih fariseowā ít joyóp wut jī. ² Obohjeéhtih, Jesús pohba ā daabácan jī. Jwiít ā bohénitboó jī cáacwādih jwí daabánap jī. ³ Fariseowā ī jéihyat doonádih joinít, Jesúsboó Judea baácdih jumniiji Galilea baácna jwiít dhi ā nūmah bejep jī.

⁴ Caanná bejna, Samaria baácdih yap bejat túut jwí chājap jī. ⁵ Pánihi yap bejna, Samaria baácdih bóo Sicar tútchina jwí juibínap jī. Caan pébh jwí nūo Jacob ā wūúh Josédih ā wūhniiji baácbít āt jumup wut jī.”⁶ Caanjíh Jacobwāji ī mah tóihyat íit ā jumup jī. Pániha, Jesúsboó yūúp jūóhniiji chuuná, yeó jáap tac yoób caán íit pebh ā choó chúudup jī. ⁷⁻⁸ Páant ā choó chúudat pónih, jwiít ā bohénitboó tútchina jeémát jīb chājadihi jwí aab béjep jī. Caanjíh Jesús ā chúudachah, Samaria baácdih bóli mah tóhyodih mit dei juibínap wut jī. Páant mi mah tóhyochah, Jesús nin pah caántdih āt niijíp wut jī:

—Weemdíh mah ma wūhúú, āt niijíp wut jī.

⁹ —Meém judío cáac caá. Weémboó Samaria baácdih bóli caá. ¿Dépanih tigaá weemdíh mah ma wūbh? Jesúsdihi mit niij jepahap wut jī. (Jwiít judíowā Samaria baácdih moondíh jwípi eníhcap jī. Pániha, páant mit niijíp wut jī.)”

¹⁰ Páant mi niijíchah joinít, Jesús caántdih nin pah āt niij naáwáp wut jī:

—Dios meemdíh ā teo wáacat déedih jéihcan, meemdíh mahdih wūbhniidihbut ma jéihcan caá. Pánihi jéihna nihna, ‘Mah ma wūhúú’,

weémboodíh mata niíf uúbh tagaá. Caán wā wūhíhni mah panihnidih ma babhbachah, míh caolíh áta túi boo tagaá, át niijíp wut jī.

¹¹—¿Dépah niij tígaa páant ma niíf? Nin mah tóhyat íit numah bóo caá. Mah tóhyat pínah wáam dah bíbohcan, ¿deh tígaa caolíhdih booat túutni mah ma ubbi? ¹²Jwī nuo Jacobji, ā wehbut, íih nunúpwā bícdih nin íitdih mah ubnit, íit babhbat wut jī. Áihjdih jwiít ā juimenádih át wūhup wut jī. ¿Pánihna, jwī nuo Jacobji chah wēpni níft ma jumup, páant ma niijná? mit niijíp wut jī.

¹³—Ded nin íitdih bóo mahdih babhni ā jwúub taca joótbpina caá, páant muntih. ¹⁴Obohjeéhtih, weém wā wūhni mah panihniboodíh babhna, chéneji ā taca joótcan níft. Ded wā wūhni mah panihnidih babhna, Diosjeéh páantjeh ā túi jumbipna caá. Meo wáa cáahdih mah nooj bácnī ā jōpcat pah wā wūhni mah panihni ā beedcan níft, Jesús caántdih át niijíp wut jī.^x

¹⁵—Caán láa bácah, caán ma niijní mahdih weemdíh ma wūhuú, jwúub taca joótcah, ninboó yeó jáap jumap pah mah tóhyodih wā jūóhcat pínah niijná, mit niijíp wut jī.

¹⁶—Majeéh bóodih ma bidbi jwūhuú, Jesús át niijíp wut jī.

¹⁷⁻¹⁸—Obohjeéhtih, weém áa wihcannih caá, mit niíf jepahap wut jī.

—Yoobópdih tígaa ma niijíp. Obohjeéhtih, cinco neoná caá ma weha mánaji. Būu majeéh jumni ma áa yoobát nihcan caá. Pánihna, ‘Weém áa wihcannih caá’, ma niiját yoobópdih tígaa, Jesús caántdih át niijíp wut jī.

¹⁹—Meémboó Dios naáwátidih naóh yapani nacaá. ²⁰Pánihna, yoobópdih wā jéihyat pínah niijná, weemdíh ma naáwá: Con jeená jwī nuowāji Diosdih ípí uúbup wut jī. Obohjeéhtih, ‘Jerusalén tútchiboó Diosdih uúbúdihi bejat caá náahap’, yeéb judíowā nípi niijná caá, mit niijíp wut jī.

²¹—Yad wilí, weemdíh ma joi jwūhuú. Nin wā naáwát yoobópdih caá. Túttimah bóo láa, con jeéboó, Jerusalén tútchiboobút jwī ípdih ní uúbhcan níft. ²²Yeéb Samaria baácdih moón ní uúbhndih ní jéihcan caá. Obohjeéhtih, jwiít judíowāboó caandíh jwī jéihna caá. Dios ā wāhni, nihāt cáacwādihi túi ubni, judíojeh tígaa ā jumup. Pánihna, jwī wēini Diosdih jwiít judíowāboó jwī jéihna caá. ²³Būu láa, túttimahbut Túini Espíritu ā teo wáacachah, túi yoobópdih jenah joinít, cáacwā Diosdih í túi wēibipna caá. Páant caandíh túi wēinitboodíh caá Dios ā bidip. ²⁴Dios jígohcanni ā jumuchah, cáacwā caandíh í jéih encan caá. Pánihna, dedboó jumna, caandíh jwī wēi uúbúchah, bífc yoobó ā táina caá. Caandíh wēina, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh, túi yoobópdih jenah joinít, weñat caá náahap, Jesús caántdih át niijíp wut jī.

²⁵—Mesías, ‘Cristo’, í niijní, ā jūúwát pínahdih weém wā jéihna caá. Caán jūóhna, jwiítidih nihāt ā jéihya beedábipna caá, mit niijíp wut jī.

²⁶—Weém ma niijní Cristo tígaa, Jesús caántdih át niijíp wut jī.

²⁷Páant caántdih ā mífc wēhenachah, jwiít ā bohénitboó jeémát jíib chājadihi bejniitji jwī jwúub juibínap jī. Pánih jwúub juibínit, Jesús yad wilijīh ā mífc wēhenachah ennit, jwī en wáhi bejep jī. Pánih en wáhi bejna yuhna, “¿Dépanih tibeé caántdih ma mífc wéhe?” niíf uúbh joinít déeji jwī niijcáp jī. ²⁸Pánihna, caántboó mífh mah tóhyat wáam dahdih cáag jwejnīt, tútchina

mi jwáub aab béj jwuhup jī. Pánih bejnit, miíh tútchidih moondíh nin pah mit niíj naáwáp wut jī:

²⁹—Ded pah wā chājatjidih weemdíh naóh beedánidih ñi en jūúwú. Caán yoobópdihi Cristo dée caá, mit niijíp wut jī.

³⁰Páant mi niijíhah joinít, caán tútchidih moondíh Jesúsdihi mi jwááájpina mit numah jwáub jūúwúp tajī.

³¹Pánihna, ī juyát pínah jātih, jwiít Jesús ā bohénitboó jwī jīb chājni jeémátidih caandíh jwī numah jeémíhip jī.

—Bohéní, ma jeémp jūúwú, jwī niijíp yuh jī.

³²—Obohjeéhtih, ñi jéihca naáh jeémát weemdíh ā jumna caá, Jesús jwiítidih ā niíj jepahap jī.

³³—¿Bita caandíh jeémát ítát wūh taniít? jwiítjeh jwī míc niijíp jī.

³⁴Páant jwī míc niijíhah joinít, Jesús jwiítidih nin pah ā jwáub niijíp jī:

—Cáacwā jeémát ī bidat pah, weemdíh wahni ded pah ā wutatidih chāj péaatidih búdí wā bidna caá. Pánihna, butéh caandíh jepahnit, caántjīh míc wéhena, wíih jeémát panihni ā jumna caá. ³⁵‘Chénena míc widh ā jūdina caá jwī momni ā quehechah, jwī dicat pínah’, wápchi mínah ā niiját pah, yeébbó ñi niíj jenah joicá bojoó. ‘Dios naáwátidih jwī naáwát pínah ā jūdih jwuhna caá’, ñi niíj jenah joicá bojoó. Yoobópdihi yeebdíh wā naóhna caá. Jáantjeh quehat láa panihni ā jumna caá. Būu láa bácah cáacwā jwī pebhna ī juyúchah, ñi túi enee. Queétboó pácahi ā quehat pah ī jumna caá. Pánihna, būu cáacwādihi wā bohénachah, ī joyát láa ā jumna caá. ³⁶Cáacwādihi wíih túini doonádih jepahat túttni dicni panihni ā jumna caá. Queét jepahnit, caán ā dicni panihnit, Diosjeéh páantjeh ī túi jumbipna caá. Pánihna, cáacwā ī túi jepahachah enna, dicni panihni, momni panihni biécdih búdí ī wēibipna caá. Páant ī weñat ī tewatji jīb panihni ā jumna caá. ³⁷Cáacwā nin pah ī niijná caá: ‘Bíic ā jwíih momop be. Bífboó ā momni ā quehechah ā diquip be’, ípí niijná caá. Momni panihni wíih túini doonádih naóh jwíihni caá. Bita caandíh dicnit panihnit wíih túini doonádih jepahat túttnit caá. ³⁸Páant ā jumat pah, bitaboó cáacwādihi ítát jwíih bohénap tajī. Queétdih jwíih bohénit ñi jumcah yuhna, būu yeebdíh jwuh wā wahna caá, wíih túini doonádih jwáub joinít ī túi jepahat pínah niijná, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

³⁹Páant Jesús jwiítidih ā míc wéheat pónih, caánt Samaria baácdih bóli “Ded pah wā chājatjidih jéih beedánidih mah tóhyop ítidih wā jwááap be”, mi niijíhah joinít, dawá Samaria baácdih moón Jesúsdihi ī jepahat pínahdihi ít jenah joyóp tajī. ⁴⁰Pánihna, queét jwī pebh juinít, “jwíjeéh ma chāo jwúhuú”, Jesúsdihi ī niijíp jī. Páant ī niijíhah joinít, chéne yeó jáap íjeéh jwī jum jwuhup jī. ⁴¹Jesúskeh queétdih ā naáwáchah joinít, dawá caandíh ī jepahap jī. ⁴²Í dée wilidih nin pah ī niijíp jī:

—Ma jwíih naáwáchah joinájeh, jwiítbut Jesúsdihi jepahíhat jwī jenah joyóp be. Būu caanjéh ā naáwáchah joiná, jwī túi jepahna caá. ‘Nihat nin baácdih moón iiguípna bejnit déejidih yoobópdihi túi ubni caá’, jwī niíj jéihna caá, ī niijíp jī.

Maáh wūúhdih Jesús ā booaat

⁴³Chéne yeó jáap Sicar tútchidih numah chāo jwúhniji, Jesús Galilea baácbó jwiítidih ā numah bejep jī. ⁴⁴“Ded Dios naáwátidih naóh yapanidih

áih baácdih moón ipí wēican caá. Pánihna, Galilea baácdih wā behechah ennitji, weemdíh ī túi jenah joibícan nacaá. Obohjeéhtih, páant ī jumuchah yuhna, caanná jwī jwúub bejna caá”, ã niijíp jī.^{y 45} Jerusalén tútchiboó Pascua yeó jáapnadih jwī jum láa, Jesús ã chājatjidih ennitji biquína Galilea baácdih moón īt jumup tajī. Pánihna, íih baácna jwī juibínachah, queétoó ã wēp chājatdih jwúub eníhna, caandíh ī túi wēi jwááap jī.^z

⁴⁶ Mahdihjeh jiwá iguíf mac Jesús ã túut numniji Caná tútchidih jwī jwúub juibínap jī. Capernaum tútchiboó maáh Herodes nump jumni maáh wūúh wunna át chājap tajī.^{a 47} Pánihna, Jesús Judea baácboó jumniji Galilea baácna ã jwúub juyát doonádih joinít, jwī pebhna át aáb jūúwup tajī: Pánih aáb joinít, nin pah Jesúsdi h ã niijíp jī:

—Wā wūúh muujná beé ã chājap be. Pánihna, caandíh booaat túut niijná, wājeéh waícanjeh ma dei jūúwú, ã wēp niíf uúbup yuh jī.

⁴⁸ Páant ã niijíchah joiná yuhna, Jesús caandíh nin pah ã niíf jepahap jī:

—Dios ã wēpatjīh wā chāj jútuchah encan, ‘Caán Dios ã wahni Cristo caá’, weemdíh ñi niíf jenah joibícan nacaá, Jesús ã niijíp jī.

⁴⁹ —Obohjeéhtih, Maá, wā wūúh ã wunat pínah játih, waícanjeh ma booa wūh jūúwú, Jesúsdi h ã niijíp yuh jī.

⁵⁰ Páant ã niijíchah yuhna,

—Míih muuná ma jwúub bejeé. Ma wūúh ã boona caá, Jesús caandíh ã niijíp jī.

Páant ã niijíchah joinít, “Á niiját pah tih wā wūúh ã boona nacaá”, niíf jenah joinít, áih muúboó ã jwúub bejep jī. ⁵¹ Páant ã jwúub juibínachah, ã pebh moón caandíh īt jwááh naáwup wut jī:

—Ma wūúh jáantjeh ã jwúub boona beé, caandíh īt niijíp wut jī.

⁵² —¿Deyoób yeó lajachah tibeé caán ã boo? queétdih át niíf uúbh joyóp wut jī.

—Jwiín yeó jáap tac yoób túttimahbit caandíh pahat ã dúucup be, īt niíf jepahap wut jī.

⁵³ Páant ī niijíchah joinít, “Jesús weemdíh ‘Ma wūúh ã boona caá’, ã niijíchahjeh, wā wūúh át boonap taga”, maáhboó át niíf jenah joyóp wut jī. “Jesús weemdíh yoobópdih tigaá át niijíp”, niijná, ã déewa bíicdih Jesúsdi h “Caán Dios ã wahni Cristo yoobát caá”, īt niíf jenah joyóp wut jī.

⁵⁴ Jesús Judea baácdih jumniji Galilea baácna jwúub juibínit, maáh wūúhdih boona, chéne láa jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih Dios ã wēpatjīh ã chāj jútup jī.

Jéih bejcannidih Jesús ã booaat

5 ¹ Túttimah, jwiít judíowā Diosdi h jwī wēi láa Jesús Jerusalén tútchina jwiítidih ã numah juibínap jī, páant muntih. ² Caanjíh Ovejawā Bejni Jēc wūt jumni pebh jéehat júá ã jumup jī. Jwiít judíowā jwíih wéheatjīh niijná, caán júádih Betzata jwī niijná caá. Caán Betzata júá jwéejdih cinco nemat wihcanni jēcna ã jum púud bejep jī. ³ Caán júádih muú wáap lap nump dawá tubúp chūúhni it ipí ñaj púud bejep tajī. Jéih encannit, jéih jibcannit, jéih yoocannitbut caán júá pebh īt ñajap tajī. Caanjíh ñajnit, mah chibít

ã dácohatdih pái ñajna ít chājap tajī. ⁴“Dioíh ángel dei juínit, caán jéehat júádih ã dácohanachah ennit, ded játih jwíh buúg báahniboó dedé wunat jumni ápi boonap wut jī”, ít níj jenah joyóp tajī. ⁵Pániha, caanjíh jumni bíic jéih bejcani, treinta ocho jópchi tubúp chūúhni ã ñajap jī. ⁶Caandíh ennit, maatápdi ã tubúp chūúátidih jéihna, Jesús caandíh nin pah ã níj uúbh joyóp jī:

—¿Meém ma boofh níit? ã níjip jī.

⁷—Wā boofhna yuh caá. Oboghéhtih, can júána weemdíh ded ub báahni pínah ã wihcan caá. Pániha, dawá láa ã dácohochah, wā buúg báah bejíchah yuhna, bita wā játih ípi juibí buúg báahna caá, Jesúsdi ã níjip jī.

⁸Páant ã níjíchah joinít,

—Ma ñah ñuhú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chūi bejeé, Jesús caandíh ã níjip jī.

⁹Páant ã níjíchahjeh, caán jéih bejcaniji ñah ñuhnit, ã ñajatjidi ubnit, ã yáac chūi bejep jī, buca. ¹⁰Páant ã boonachah enna, jwí chooát yeó jáap ã jumuchah, jwí maáta caandíh nin pah ít níj jūihñup wut jī:

—¿Dépanihna, ma ñajatjidi beo bej tigaá ma chāj? Bū jwí chooát yeó jáap ã jumuchah, ma ñajatjidi ma beo bejchah, ã táican caá, ít níjip wut jī.^b

¹¹—Oboghéhtih, ‘Ma ñajatjidi ubnit, ma yáac chūi bejeé’, weemdíh booni ã níjip be. Páant ã níjíchah joinít, nin wā ñajatjidi ub bejna caá wā chājap, át níj jepahap wut jī.

¹²—¿Déhe tibeé meemdíh páant níj, booni? queét ít níj uúbh joyóp wut jī.

¹³Oboghéhtih, Jesús dawá cáacwā cātíh ã bejchah, caandíh boonidih át beh encap wut jī. Pániha, ã wūtdih jéihcan, át jéih jepahcap wut jī.

¹⁴Túttimah, Dioíh mūúboó Jesús caandíh jwāáhnit, nin pah ã níjip jī:

—Weemdíh ma joi jwúhuú. Bū ma túi jumna caá. Pániha, ma jwúub yéej chāja bojó, páant muntih. Jwúub yéej chājna, chah yeejép wunat meemdíh ã jūóhbi na caá, Jesús ã níjip jī.

¹⁵Caandíh páant ã níjíchah joinít, Jesúsdi át beh enep wut jī, buca. Pánih beh enni jwí maatadi naáwádih át bejep jī.

—Jesús wūt jumni beé weemdíh át boonap tabe, queétdih át níjip wut jī.

¹⁶Páant ã níjíchah joinít, Jesús chooát yeó jáapdi ã booaatjidi jéihnit, jwí maátaboó caandíh yeejép í chāj jwíhip jī.

¹⁷Páant caandíh í mawíhatdih jéihna, Jesús queétdih nin pah ã níjip jī:

—Wā íp páantjeh teona caá ã chājap. Pániha, weembút wā teo jwuhna caá, ã níjip jī.

¹⁸Jesús páant ã níjíchah joinít, jwí maátaboó chah í íjip jī. Jwí chooát yeó jáapdi caán tubúp chūúhni ã boonachah enna, queét í íj jwíhip jī. Pánih íjna, “Wā íp”, Diosdi ã níjíchah joiná, chah í yoób íjip jī. “Wā íp”, níjina, ‘Diosdi bíic yoobó wā jumna caá’, Jesús caán mícjeh ã níj jenah joiná caá”, jwí maáta ít níj jenah joyóp tajī. Páant níj jenah joinít, chah íjna, Jesúsdi í yoób mao yohíhip yuh jī.^c

Jesús ã íp ã wutuchahjeh, jepahni ã jumat

¹⁹Páant í níj jenah joyátdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ã jwúub níj naáwáp jī: “Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Weém, Dios wūúh, wā jenah

joyátjeh wā chājcan caá. Wā íp weemdíh ded pah ā wutuchah, caandíhjih wā jepahna caá. Wā íp ded pah ā chājachah ennít, weém ā wūúhbut bíc yoobó wāpí chājna caá. ²⁰ Wā íp weém ā wūúhdih oina, ded pah ā chājatdih weemdíh āpí jéihyana caá. Būu wā chājatji chah, bíh wā chājat pínahdih weemdíh ā jéihyabipna caá. Páant weemdíh ā wutatdih joinít, ā wēpatjīh yeebdíh wā chāj jútuchah, ñi en wūhi bejbipna caá. ²¹ Wā íp ded pah wunah bejnitdih ā booaat pah, weembút ā booaat táutnitdih bíc yoobó wā booana caá. ²²⁻²³ Wā íp cáacwā í yéej chājatdih peéh chājni nihcan caá. Obohjeéhtih, í yéejat jīb wā peéh chājat pínah niijná, weémboodíh ā wutup be, nihat cáacwā caandíh í weñat pah, weemdíhbut bíc yoobó í weñat pínah niijná. Wā íp caá weemdíh wahni. Pánihna, ded weém ā wūúhdih wēicanni, wā ípdihbut ā wēican caá.

²⁴ “Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Det wā naáwátidih joinít, weemdíh wahnidih jepahna, páantjeh ājeéh í túi jumbipna caá. Páant ājeéh í jumuchah, queétdih wā peéh chājcan níft. Queét iiguípna bejnit déejidih túi ubnit í jumbipna caá. ²⁵ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Iiguípna bejnit déeji weém Dios wūúhdih būu jepah jwíhna caá í chājav. Wā naáwátidih joí jepahnitboó Dios bícdih páantjeh í túi jumbipna caá. ²⁶ Wā íp Dios páantjeh jumniboó cáacwādih páantjeh ā jumat túutna caá. Pánihna, weém ā wūúhdihbut páantjeh jumat túutni pínah ā chājav jī. ²⁷ Weém nihat cáacwā úd jeñé wā jumuchah, cáacwādih wā peéh chājav pínah niijná weémboodíh ā wutup jī. ²⁸ Páant wā naáwáchah joiná, ñi joí wūhi bejca bojoó. Cúbucah nihat wunnit íh bácah í yohopjiboó jumna yuhna, wā ejechah, í joibípna caá. ²⁹ Pánih joiná, nihat túi chājnitji boo pud jüóhni Dios pebhboó í páuh laab bējbipna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitjiboó, í yéej chājav jīb iiguípna í bejbipna caá.”^d

³⁰ “Weém wíh jenah joyátjeh, wā weñat pínahdih wā chājcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahni ā wutatdihjih wā chājna caá. Ā niiját pahjeh cáacwādih wā peéh chājipna caá. Páant wā peéh chājachah, yoobópdih ā jumbipna caá. ³¹ ‘Weém Dios wūúh, ā wahni caá’, weemjéh wā niijíchah, ‘Ma nih yána caá’, weemdíh ñita nij tagaá. ³² Obohjeéhtih, bíh caá weemdíh naóhni pohba. Caán naóhni Juan Daabáni caá. Pánihna, ‘Ā niijátji yoobópdih ā jumna caá’, wā nij jéihna caá. ³³ Yeéb weemdíh jéihíhna, bitaboodíh Juan pebhna í wūbh joyát pínah niijná, ñit wahap tabe. Caán yoobópdih yeebdíh át naáwáp jī.”^e ³⁴ ‘Nin Dios wūúh caá’, weemdíh niijnítidih wā bidcan caá. Pánih bidcan yuhna, ‘Dios wūúh caá’, Juanboó weemdíh ā niiját yoobópdih caá. Pánihna, weemdíh jepahnit, iiguípna ñi bejcat pínah niijná, Juan ā niijátjidih yeebdíh wā náhniana caá. ³⁵ Túi enat túut niijná, jiiát dahdih jwí jii cáagat pah, Juan ded pah wā jumatdih ñi jéihyat pínah niijná, yeebdíh át naáwáp tají. Páant ā naáwáchah joiná, daocánni yeó jáap ñi túi wēi joi jwúhup jī. ³⁶ Obohjeéhtih, wā íp weemdíh ā wutuchah, ā wēpatjīh wā chājachah ennít, yoobópdih Dios ā wahni wā jumatdih ñita túi jéih tagaá. ³⁷ Juan weemdíh ā daabánachah, wā ípjuhbut weemdíh wahni ‘Caán wā wūúh caá’, ā niijip jī. Páant ā niijíchah yuhna, yeéboó caandíh encan, joicánnitbut ñi jumna caá.”^f ³⁸ Weém Dios ā wahnidih jepahcan, wā íp ā naáwátidihbut ñi náahcan

caá. ³⁹“Dios naáwát tólihdi bohéna, yeó jáap jumat pah Diosjeéh jwí túi jumbipna caá, ñi niŋ jenah joiná caá.”⁸ Obohjeéhtih, caán tólihjih tigaá weém ded pah wā jumatdih ā naáwáp. ⁴⁰Caán tólih weemdih ā naáwáchah yuhna, yeébbóó weemdih ñi náahcan caá. Yeó jáap jumat pah Diosjeéh jumíhna yuhna, weemdih páant ñi uúbhcan caá.

⁴¹“Weemdih wēi naóhntdih wā bidcan caá. ⁴²Obohjeéhtih, yeébbóó mácah ñi jenah joyátdih wā táí jéihna caá. Pániŋ jenah joinít, Diosdih ñi oicatdihbut wā jéihna caá. ⁴³Wā íp weemdih ā wutat pah wā chājachah yuhna, weemdih ñi náahcan caá. Obohjeéhtih, ā wahcanniboó ā weñat pínahdihjeh ā chā jéutuchah ennit, caánboodih ñi náahbipna caá. ⁴⁴Bitá yeebdih ī wēi naáwátdihjeh bidna yuhna, Diosboó yeebdih ā wēi naáwátdih ñi náahcan caá. Pániŋ náahcan, ‘Caán Dios ā wahni Cristo niŋcan caá’, niŋ jenah joiná, weemdihbut ñi jófihcan caá. ⁴⁵Páant weemdih ñi jófihcatji jīb ‘Jwí ípdih Jesús jwiítdih ā naóh yacbipna caá’, ñi niŋ jenah joicá bojóó. ‘Moisés ā wutatjidiŋ jwí jepahna, Dios pebhboó jwí bejbipna caá’, ñi niŋ jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, ded pah Moisés weemdih ā naáwátdih ñi joyáh bojat jīb, Dios yeebdih ā peéh chājbipna caá. ⁴⁶Moisés weemdihjeh āt naóh daacáp tajī. Pániŋna, caán ā daacátdih ‘Yoobópdih tigaá’, niŋná, wā naáwátdihbut ‘Yoobópdih tigaá’, ñita niŋ jenah joi tágaá. ⁴⁷Obohjeéhtih, Moisés ā daacátdih ‘Yoobópdih tigaá’, niŋcán, wā naáwátdihbut ‘Yoobópdih tigaá’, ñi niŋcán níit”, Jesús queétdih ā niŋjíp jī.

Cinco mil cáacwādh Jesús jeémát ā wāhat

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

6 ¹Táttimah, Galilea ímdih conanaáboó Jesús jwiítdih ā numah chúuh bejep jī. Caán ímjeh muntih Tiberias ím ā wūt jumup jī. ²Jesús ā boanachah ennitji dawá cáacwā īt ñuún péenap tajī. ³Pániŋ chúuh juibínitji, aab béjnit, jeená púuh laab juibínit, jwiít ā bohénitdih ā numah chúudup jī. ⁴Caán láa Pascua yeó jáapna pínah bahnijeh ā judhdup jī. ⁵Caanná juibí chúudna, Jesús dawá cáacwā jwí pebhna ī jūúwúchah, ā enep jī. Pániŋ ennit, Felipedih nin pah ā niŋ uúbh joyóp jī:

—Dawá cáacwā jwí pebhna ī jūóh jíghna caá. ¿Deh tigaá ī jeémát pínahdih jwí jīb chājbi? ā niŋjíp jī.

⁶“Ded pah caá Felipe ā niŋ jepahbí”, niŋná, Jesús caanjéh ā chājat pínahdih jéihna yuhna, Felipedih páant ā niŋ uúbh joyóp jī.

⁷Páant ā niŋ uúbh joyóchah joinít, Felipeboó nin pah ā niŋ jepahap jī:

—Ocho widh tewat jībīh jeémátdih jwí jīb chājachah yuhna, queétdih āta juibícan tagaá, ā niŋjíp jī.

⁸Jwiít bícdih jumni Simón Pedro úudboó, Andrés wūt jumni, Jesúsdiŋ nin pah ā niŋjíp jī:

⁹—Cinco pan dah, chéne queejwádh nin wébít ā bíbohna caá. Obohjeéhtih, páant bóobitjeh ā jumuchah, queét páant moón dawá cáacwādh ā juibícan níit, Andrés ā niŋjíp jī.

¹⁰—**Queétdih ñi chúadat táutú,** Jesús jwiítdih ā niŋjíp jī.

Caanjíh táini yílíp ā jumup jī. Pániŋna, jwí chúadat táutuchah, yílíp jumupdih cáacwā ī táí chúud beedép jī. Cinco mil neonájeh ī jumup jī.

Yaádh, i weh bícdih chah i jumup jī. ¹¹ Páant i cháud beedéchah ennit, Jesús pan dahnadih ubnit, “**Túina caá, Paá**”, Diosdih ā niijp jī. Páant niij péanit, jwiit ā bohénitdih queét cháudnitdih pan, queejdíhbut ā pāáat tútup jī. ¹² Páant jwī pāáachah, jeémpnit, cáacwāboó i túi wud jumup jī. Páant i wud jumuchah ennit, Jesús jwiitdih nin pah ā niij wutup jī:

—**I judh jeémpnidih ni túi ubuú, i yoh peécat pínah niijná**, ā niijp jī.

¹³ Páant ā niijchah joinít, cinco pan dahnaji, chéne queejwájdihbut i judh jeémpnidih jwī ub yacachah, doce wuhna pohba ā yáwap jī. ¹⁴ Pánihna, jwiit cáacwā jwī jéih chājca naáhdih Jesús ā chājachah enna, cáacwā nin pah i míc niijp jī:

—Yoobópdih tigaá. Nin Dios naáwátdih naóh yapani, nin baáboó jūóhni pínahdih jwípí páini caá, queét i míc niijp jī.

¹⁵ Páant míc niijnít, queét Jesúsdi mah pínah i waadáfhip yuh jī. Obohjeéhtih, queét páant i niij jenah joyátdih jéihnit, bífcjeh jeená púuh laab béjnit, Jesús ā bejah bojop jī.

Jesús íimjih ā yáac cháui bejat

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Páant ā púuh laab béjat túttimah, tōo náh jūúwúchah ennit, jwiit ā bohénit íimboó jwī dei bejep jī. ¹⁷ Caanná juibí, jááj chóodih waadnit, Capernaum tútchina chúuh bejat tút jwī chājap jī. Obohjeéhtih, Jesúsboó jwī pebhna ā juicáp jī. Páant ā jígochah, caandih pái chuunít, jwī chúuh bejep jī. Páant jwī chúuh bejchah, ā tub tōóah bejep jī. ¹⁸ Páant ā tōóah bejat túttimah, johlit búdí ā jūúwúchah, búdí nolihatbut ā nahap jī. ¹⁹ Pánihna, caán íim tac yoób jwī bejchah pohba, Jesús íimjih jwī pebhna ā yáac cháui jūúwúchah, jwī enep jī. Páant ā jūúwúchah ennit, búdí jwī úumup jī. ²⁰ Páant jwī úumuchah ennit, caán jwiitdih nin pah ā niijp jī:

—**¡Ni en úumca bojoó! ¡Weemjéh tigaá!** ā niijp jī.

²¹ Páant ā niijchah joinít, búdí wēnit, caandih jááj chóona jwī waadát tútup jī. Páant ā waadát túttimah, waícanjeh jwī jenah joi béjepna jwī chúuh juibínap jī.

Cáacwā Jesúsdi i bidat

²²⁻²³ Cheibit bóo yeó jáapdi Jesús Diosdih “**Túina caá, Paá**”, niijnít, queétdih jeémát ā wūhupjiboó dawá cáacwā páina ítih chājap wut yuh jī. Jwī jwúub chúuh jūúwúchah, Jesús jwíjeéh ā waadcátidibut i enep jī. Caandih páantjeh pái jwuhna ít chājap wut yuh jī. Tiberias tútchiboó jumniij jááj chóona i jumupboó át juibínap wut jī. ²⁴ Pánihna, Jesús ā wihcatdih ennit, queét caandih bidna, caán jááj chóonadih waadnit, Capernaum tútchina chúuh jūóhni, jwiitdih i nuún juyúp jī.

Jesús pan panihni ā jumatdih ā naáwát

²⁵ Pánih nuún chúuh juinítji, Jesúsdi jwááhnit, caandih nin pah i niij úúbh joyóp jī:

—¿Bohéní, débólih tibeé ninboó ma jūóh? i niijp jī.

²⁶ Páant i niij úúbh joyóchah joinít, queétdih Jesús nin pah ā niij jepahap jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Dios búdí ā wēpatjīh yeebdíh wā teo wáacachah yuhna, ‘Caán Dios ā wahní Cristo caá’, weemdíh ni niij jenah

joicán beé. Páant níj jenah joicán yuhna, jwúub jeémp, wud jumatdihjeh nit bid jūóh tagaá, páant muntih. ²⁷Obohjeéhtih, yoobópdi yeebdíh wā naóhna caá. Nin baácdih bóo jeémát moopáh bejniyeh caá. Pánihna, caán déenadih jíib chājihcan, teocat caá náahap. Obohjeéhtih, Diosjeéh tái jumat táutni jeémát panihniboodíh bidat caá náahap. Weém nihát cáacwā úud jeñé caán jeémát panihnidi wā wūhna caá. Wā íp weemdíh páant ā wūhat táutup be. Páant wā jumatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, Dios ā wēpatjih weemdíh ā chāj jútat táutuchah, yeéb ñi enep be, Jesús queétdih ā niijíp jī.

²⁸Páant ā niijíchah joiná yuhna, queét caandíh nin pah í jwúub níj wúbh joyóp jī:

—¿Ded pah tigaá jwī chājbi, Dios ā náahatdih chājat táut niijná? í niijíp jī.

²⁹—Nindih Dios yeebdíh ā chājat táutna caá: ‘Wā wahnidih tái jenah joinít, ñi jepahaá’, yeebdíh ā níj wutup be, Jesús queétdih ā niijíp jī.

³⁰—Meém Dios ā wahní yoobát jumna, ā wēpatjih ma chāj júut en tigaá bácah, meemdíh jwī jepahat pínah niijná. ³¹Jwī nuowāji jon jātíh tátchi wihcapboó maná í niijníjdih ít jeémép wut jī. ^hDios naáwátdih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají: ‘Jeámant queétdih jeémátdih át wūhup wut jī, í tái jeémát pínah niijná’, át níj daacáp tají. ⁱ¿Páant ā chājatji chah meémboó mata jéih chāj taniít? caandíh í niijíp jī.

³²—Yoobópdi yeebdíh wā naóhna caá. Moisésjeh pohba queétdih japmant jūóhni jeémátdih ā wūhcap jī. Wā íp jeémát yoobát panihnidi jeámant cáacwādih āpí wūhna caá. ³³Pánihna, Dios ā wūhni jeémát panihni japmant dei jūóhni, nihát baácdih moondíh ā báadhdát táutna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

³⁴—Maá, yeó jáap jumat pah ma niijní jeémátdih jwiítdih ma wūhuú, queét í niijíp jī.

³⁵—Weém tígaa báadhdát táutni jeémát panihni caá. Det weemdíh tái péenitboodíh jwúub nuugúp wunat panihat ā wihcan níft. Det weemdíh náhninit, wēi jenah joinítboodíh taca jootát panihatbut ā wihcan níft.

³⁶Obohjeéhtih, yeebdíh jātíh naóhna, yoobópdi naóhna beé wā chāap be. Yeébboó weemdíh enna yuhna, ‘Caán Dios ā wahní Cristo caá’, ñi níj jenah joicán caá. ³⁷Nihat wā íp ā jepahat táutnitjeh weemdíh í péebipna caá. Weemdíh páni pēenitdih wā yohcan níft. ³⁸Japmant jūóhna, wā náahatdihjeh chājcan, weemdíh wahní ded pah ā weñat pínahboodíh chājadih wā júuwúp be. ³⁹Nin caá weemdíh wahní ā weñat pínah yoobát: Nihat weemdíh ā jepahat táutnitdih buadacán, weemdíh caán péeni yeó jáapdi queétdih wā jwúub booaat pínahdi ā náah yacna caá. ⁴⁰Nihat weém ā wūúhdih jepahnit, páantjeh ājeéh í jumat pínahdi wā íp, weemdíh wahní, ā náah yacna caá. Pánihna, péeni yeó jáapdi queétdih wā jwúub booaipna caá, Jesús ā niijíp jī.

⁴¹“Weém japmant jūóhni jeémát panihni tigaá wā jumup”, Jesús ā niijíchah joinít, jwī maátaboó caandíh íjnit, tubit í míic niijíp jī.

⁴²—¿Nin Jesús José wūúh nihcan níft? Á íp, ā índihbut jwiít jwī jéihna caá. Pánihna, jwiít panihnijeh mun tigaá. Pánihni jumna yuhna, ¿dépanihna “Japmant jūóhni wā jumna caá”, ā níj? í míic niijíp jī.

⁴³Queét páant ī míc niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā jwúub niij jepahap jī:

—Weemdíh yeejép ñi niijcá bojoó. ⁴⁴Det ī jenah joyátjijhjah weemdíh ī jéih jepahcan niít. Obohjeéhtih, wā íp, weemdíh wahniboó, ‘Caán Dios ā wahní Cristo yoobát caá’, queétdih ā niij jenah joyát túutna caá, wājeéh ī pécat pínah niijná. Páant ā chājcah, det wíhwā pínah ita jéih jumcan tagaá. Pánihna, péeni yeó jáapdih weemdíh jepahnitjidih wā jwúub booabipna caá. ⁴⁵Dios naáwátdih naóh yapanitboó nin pah it niij daacáp tajī. ‘Dios queét nihatdih ā bohébipna caá’, it niij daacáp tajī. Pánihna, nihát wā íp ā bohéátdih joinít, weemdíhbut ī jepahbipna caá. Pánih jepahnit wíhwā ī jumbipna caá.

⁴⁶“Wā ípdih ded ā encan caá. Weém ā wahnijeh caandíh wā enep jī. ⁴⁷Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Det weemdíh jepahnit páantjeh wā ípjeéh ī túi jumbipna caá. ⁴⁸Weém báadhdani jeémát panihni wā jumna caá. ⁴⁹Ñi nuowāji tútchi wihcapboó manádih jeémpna yuhna, it wunup wut jī. ⁵⁰Obohjeéhtih, japmant jūóhni wā niijní jeémát panihnidih ded jeémpna, iiguípna ā bejcan niít. ⁵¹Weém japmant jūóhni báadhdani jeémát panihni wā jumna caá. Caán jeémát panihnidih jeémpnitjeh wā ípjeéh páantjeh ī jumbipna caá. Caán báadhdani jeémát panihni wíh bācah ā jumna caá. Pánihna, wíh bācahdih wā wūhbipna caá, nihát baácdih moón wā ípjeéh ī túi jumat pínah niijná. Pánih wūhna, nihát cáacwādh wā wun wūhbipna caá”, Jesús ā niijíp jī.

⁵²Páant ā niijíchah joinít, jwī maátaboó, queétjeh nin pah ī niij míc wehenap jī:

—¿Nin dépanih tiguaá áih bācahdih jeémát pínah panihni ā wūhbi? ī míc niijíp jī.

⁵³Páant ī niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih ā niijíp jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Weém nihát cáacwā úd jeñé wā jumuchah, ded wíh bācah panihnidih jeémpcanni, wíh meép panihnidih babhcanni wā íp pebhboó ā bejcan niít. ⁵⁴Ded wíh bācah panihnidih jeémpni, wíh meép panihnidih babhndih péeni yeó jáapdih wā jwúub booabipna caá. Caánboó wā ípjeéh páantjeh ā jumbipna caá. ⁵⁵Wíh bācah ñi jeémát yoobát panihni, wíh meépbut ñi babhbat yoobát panihni ā jumna caá. ⁵⁶Det wíh bācah panihnidih jeémpnit, wíh meép panihnidihbut babhni, weém bícdih ī túi jumbipna caá. Weembát queét bícdih wā jumbipna caá. ⁵⁷Wā íp páantjeh jumni weemdíh wahná, weemdíhbut páantjeh jumni ā jumat túutna caá. Páant ā chājat dée, jeémátdih ñi bidat pah, ded weém páantjeh jumnidih búdí bidna, caandíh wā ípjeéh páantjeh jumni wā jumat túutbipna caá. ⁵⁸Butéh yeebdíh wā naóhni jeémát panihni Dios pebhmant dei jūóhni caá. Caán jeémát panihni jwī nuowāji ī jeémpni maná panihni nihcan caá. Queétboó caán jeémátdih jeémpnitji it wunup wut jī. Obohjeéhtih, butéh wā naóhni jeémát panihniboodíh ded jeémpni wā ípjeéh páantjeh ā jumbipna caá, Jesús ā niijíp jī.

⁵⁹Capernaum tútchidih moón ī míc wáacat muúboó Jesús queétdih páant ā niij naóh bohénap jī.

Jesúsdiñ jepahna, páantjeh ájeéh jwí túi jumat

⁶⁰ Dawá jwíjeéh péenit Jesús á bohéatdiñ joinít, nin pah í níj wéhenap jĩ:

—Jesús nin á bohéat buoni yoobát á jumuchah, caandíh jwí joífhcan caá, queéetjeh ít míc níjíp tajĩ.

⁶¹ Páant í míc wéheatdiñ jéihnit, Jesúsboó queéetdiñ nin pah á níj uúbh joyóp jĩ:

—¿Nin wá bohéatdiñ joiná, ñi íj níit? ⁶² Weém, niñat cáacwá úud jeñé, játiñ wá jumupjiboó wá jwúub púuh laab béjechah enna, ¿ded pah ñita níj jenah joí? ¿Caandíhbut ñita íj taniít? ⁶³ Dios á wahní Túini Espíritu cáacwáñh caoliñdiñ á boocana caá. Cáacwáñh íñh caoliñdiñ í jéih boocana caá. Páñihna, wá naáwátñiñ ñi túi jenah joyóchah, Túini Espírituboo ñíñh caoliñdiñ á boobapna caá. ⁶⁴ Obohjeéhtih, páant á jumuchah yuhna, ‘Caán Dios á wahní Cristo niñcan caá’, biquíña ñi níj jenah joiná caá, Jesús á níjíp jĩ.

Jesús páant níj jenah joinítñiñ játiñ átát jéihyep tajĩ. Páñihna, caandíh enñhcanñitdiñ duó wáini pínahñihbut átát jéihyep tajĩ.

⁶⁵ Páant níj naóh péanit, nin pah á jwúub níj naáwáp jĩ:

—Nin pah yeebñíh wá níj naáwáp yuh be: ‘Wá ípboó cáacwáñh weemñíh á jepahat túutcañ, det wíñhwá pínah íta jéih jumcan tagaá’, wá níjíp be, Jesús queéetdiñ á níjíp jĩ.

⁶⁶ Páant á níjíchah joiná, dawá jwíjeéh péenitjĩ Jesúsdiñ wéican, í cádahap jĩ. ⁶⁷ Páant í cádahachah ennit, Jesús jwiít docewá á bohénitboodíh nin pah á níj uúbh joyóp jĩ:

—¿Yeebbát weemñíh ñi cádahmi naniít? á níjíp jĩ.

⁶⁸ Páant á níj uúbh joyóchah joinít, Simón Pedro nin pah á níj jepahap jĩ:

—Obohjeéhtih, Maá, jwiítñiñ bíñ bohéni á wihcan caá. Diosjeéh páantjeh jwí jumat pínah níjñá, ma naáwátjeh jwiítñiñ á túi jéihyana caá. ⁶⁹ Páñihna, jwiítboó meemñíh jepahñit, ‘Meém túini, Dios wúuh, á wahní caá’, jwí níj jéihna caá. Páñih jéihnit, meemñíh jwí cádahcan níit, á níjíp jĩ.^k

⁷⁰ Páant á níjíchah joinít, Jesús jwiítñiñ nin pah á níjíp jĩ:

—Weém yeéb docewáñh wá ñíwip yuh jĩ. Obohjeéhtih, bíc ñijeéh jumni neméñíh pínah á jumna caá, á níjíp jĩ.

⁷¹ Páant níjñá, Judas, Simón Iscariote wúuhñiñ níjñá át cháñap tajĩ. Judas jwiít Jesús á bohénitjeéh jumna yuhna, Jesúsdiñ enñhcanñitdiñ duó wáini pínah á jumup jĩ.

Jesús úudwá caandíh í jepahcat

7 ¹ Túttimah, Jesús Galilea baáboó jwiítñiñ numah jibidiñ á bejep jĩ. Judea baácñiñ moón jwí maáta caandíh í mao yohíhatñiñ jéihna, Judea baáboó á beñíh jwuhcap jĩ. ² Jwiít judíowá wápchí dahna jwí cháñatjidiñ náññiat yeó jáapna, bahni á judhdup jĩ.^l ³ Páñihna, Jesúsdiñ á úudwá nin pah í níjíp yuh jĩ:

—Ninñíh cháocáñjeh, Judea baácna beñnit, meemñíh pééññitñiñ ma wépatñiñ ma cháñ júutú. ⁴ Ded á wépatñiñ júutíñna, biñ júutcat caá náahap. Páñihna, yoobópñiñ wéñni jumna, jwí míc wáac juibíni tútchiboó ma

wēpatdih jwījeéh ma jáut jūúwá, Jeñé, ī niijíp jī. ⁵Queét ā úudwājah yuhna, ‘Caán Dios wūúh caá’, Jesúsdih ī niij jenah joicáp jī. Páant niij jenah joicán, caandih páant ī niijíp jī.

⁶Páant ī niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Wā wēpatdih cáacwādh júutat pínah ā judh jwuhuchah, wā bejcan caá. Yeébbóo fiestadih eníhna, caán tútchina ñi enbi jwuhú. ⁷Cáacwā yeebdíh ī fíjcan caá. Oboghjeéhtih, ī yééj chājatdih wā naáwáchah joinít, weémboodíh ī fíjna caá. ⁸Pánihna, caán fiesta yeó jáapna ā jumuchah, yeebjéh ñi enbi jwuhú. Weém caanná wā bejat pínah ā judh jwuhna caá, ā niijíp jī. ⁹Páant niijnít, Galilea baácboó jwiítdih ā numah chāwáp jī.

Jesús fiestadih enedih ā bejat

¹⁰Oboghjeéhtih, ā úudwā ī bejat túttimah, Jesúsbuť Jerusalén tútchina jwiítdih ā numah bejep jī. Pánih bejna, cáacwā ī encapmantbit jwī bejep jī. ¹¹Fiesta yeó jáapdih míc wáac juibínit, jwī maáta Jesúsdih búdí ít bidip wut yuh jī.

—¿Dee tígaa ā jum? ít niij úúbh joyóp wut jī.

¹²Pánihna, cáacwābut caandih búdí jenah joinít, ít míc wéhenap wut jī. “Caán túini caá”, biquína niij, “Caán yeejép caá. Cáacwādh yee naóhni caá”, bitaboó ít niijíp wut jī.

¹³Páant niijná yuhna, jwī maátadih úumna, Jesús ded pah ā jumatdih queétjeh ít míc wéhenap wut jī.

¹⁴Í weñat yeó jáapna tac yoób Jesús Dioíh munná waád juibínit, cáacwādh ā bohénap jī. ¹⁵Páant ā bohénachah, jwī maáta joí wáhi bejnit, nin pah queétjeh ī míc niijíp jī:

—¿Nin bohécani yuhna, dépanih tígaa bohéatdih ā táu jéih? ít míc niijíp jī.

¹⁶Páant ī niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Wā bohéat weemjéh wā naáwát nihcan caá. Oboghjeéhtih, weemdíh wahní ā naáwát túutat caá. ¹⁷Ded Dios ā weñat pínahdih chājíhni ‘Páant ā bohénachah, ā jéihyatjeh nihcan caá. Yoobópdih Dios naáwát caá’, ā niij jéihbipna caá. ¹⁸Ded ā jenah joyátjeh naóhna, cáacwā caandih ī weñat pínahdih bidna caá ā chāap. Oboghjeéhtih, weemdíh wahniboó weemdíh ā naóh yapaat túutna caá. Pánih naóh yapana, caandíjhéh ñi weñat pínahdih yeebdíh wā náah yacna caá. Páant wā naóh yapanachah joiná, ‘Yeecanjeh, yoobópdih ā naóhna caá’, ñi niij jéihbipna caá.

¹⁹“Moisésji ded pah Dios yeebdíh ā wutatdih át jwúub naóh yapanap wut jī. Oboghjeéhtih, bíic niijeéh jumni caán ā wutatjidih jepahni wíhcan caá. Pánihna, ¿dedé wā chājatji júb tígaa weemdíh ñi mao yohíh?” jwī maátadih ā niij úúbh joyóp jī.

²⁰—Meemdíh nemép ā jumna caá. ¿Déhe tígaa meemdíh mao yohíhniť ít jum, páant ma niijíchah? queét dawá caandíh ī niij úúbh joyóp jī.

²¹—Bíic láa jwī chooát yeó jáapdih yeé cáacwā ñi jéih chājca naáhdih weémboó yeebdíh wā chāj júutap be. Páant wā chāj júutuchah ennit, búdí ñi en wáhi bejep be. ²²Jon játiť Moisésji nihat neoná weépdih quehli nah yapat chóodih át bóodat túutap wut jī. Pánihna, nihat neoná weép ñi weh jumna, ocho yeó jáap túttimah chooát yeó jáapdih yuhna, ā wutatji pahjeh ñipí

bóodna caá.^m Obohjeéhtih, Moisés ā wutətji pohba āt nihcap wut jī. Jwī nuo Abrahamjidih Dios páant bóodat pínahdih āt jwíh wutup wut jī.ⁿ Pániha, caán túttimah, jwī nuowā páant ípí chājap wut jī. ²³ Chooát yeó jáapdih yuhna, Moisés ā wutətjidih yap yohíhcan, yeebbút nī wehdih nīpí bóodat túutna caá. Páant nī chājna yuhna, ¿dépanihna, chooát yeó jáapdih weemboó wunnidih wā booanachah enna, nīpí íj? ²⁴ Ded pah wā chājatdih túi jéihcan, ‘Caán yeejép ā chājna caá’, nī niijcá bojoó. Obohjeéhtih, ded pah wā chājatdih jéihna, weemdíh yoobópdih nī jenah joyoó, Jesús queétdih ā niijp jī.

Jesús jeámant ā jūúwátjidih ā naáwát

²⁵ Páant ā niijíchah joinít, biquína Jerusalén tútchidih moón nin pah ī míc níj wúbh joyóp jī:

—¿Nin jwī maáta ī mao yohíhni nihcanna níft? ²⁶ Wáát en tih. Páantjeh jwī cātíh bohéna caá ā chājap. Páant ā bohénachah yuhna, jwī maáta ded pah ī niijcán caá. ‘Cristo, Dios ā wahnī caá’, queét ī niijjéhna caá. ²⁷ Obohjeéhtih, Dios ā wahnī Cristo dedmant ā jūúwátjidih ded ā jéihcan níft. Nin Jesús ā jumni tútchidih jwíft jwī jéihna caá. Pániha, Dios ā wahnī Cristo nihcanna caá, queét ī míc niijp jī.

²⁸ Jesús Diofíh muú díftboó queétdih bohénajeh, páant ī míc niijíchah jéihnít, nin pah ā jwúub níj naacáp jī:

—Yeebjéh pohba ‘Caandíh jéihna, ā jumni tútchidihbut jwī túi jéihna caá’, nī níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, wā jenah joyátjijeh ninboó jūóhna wā chājcan jí. Wā íp jí weemdíh ā wahap jí. Pánih wahnī yeecanni, yoobópdih chājni caá ā jumup. Caandíh nī jéihcan caá. ²⁹ Obohjeéhtih, weemboó ā pebhmant jūóhniji caandíh wā túi jéihna caá, ā niijp jī.

³⁰ Páant ā niijíchah joinít, jwī maáta caandíh ī tewíhip yuh jī. Obohjeéhtih, caandíh ī mao yohat pínahdih Dios ā jenah joyát ā judh jwuhuchah, caandíh ī jéih teo jwuhcap jí. ³¹ Pániha, dawá Jesúsdihtúi jenah joiná, nin pah ī míc niijp jī:

—Nin Jesús jwíft cáacwā jwī jéih chājca naáhdih dawá láa ā chāj júutup be. Dios ā wahnī pínah Cristoboó ¿caan cháh āta chāj taniíft? ¿Páant tih jūúh? ¿Pánih chājna, caanjéh Dios ā wahnī Cristo nihcan níft? ī niijp jī.

Jesúsdiht fariseowā ī tewat túutíhat

³² Páant ī níj wéhenachah joinít, fariseowā, sacerdotewā ī maáta bícdih Diofíh muudíh wapnít soldadowādih Jesúsdiht ī tewat pínah niijná, ít wahap wut yuh jī.

³³ Jesús queét cáacwādih nin pah ā jwúub niijp jī:

—Daocánni yeó jáap nījeéh wā jum jwuhbipna caá. Weemdíh wahnī pebhboó wā jwúub bejat pínah bahnijeh ā judhna caá. ³⁴ Wā jumat pínah pebhboó yeéb nī jéih bejcan níft. Weemdíh bidna yuhna, nī jéih bid juibícan nacaá, ā niijp jī.

³⁵ Páant ā niijíchah joinít, queétjeh nin pah ī míc níj wúbh joyóp jī:

—Nin páant niijná, ¿dedboó bejat túut tigaá ā chāj? yeéb nī jenah joyóchah. ¿Jwī déewā ī bej peétni baácnaboó bejnit, jwī déewā nihcannitdih

ā bohémi naniít? ³⁶ ‘Yeéb weemdíh bidna yuhna, ñi jéih jwāáhcan níít’, niijná, ‘Wā bejat pínah pebhboó ñi jéih bejcan níít’, niijná, ¿ded pah niij tígaá páant ā níj? ī míc niijp jī.

Báadhani mah panihnidi Jesús ā naáwát

³⁷Fiesta péeni yeó jáap, chah jwī weñat yeó jáap yoobát ā jumuchah,^p Jesús caanjíh ñuhnit, tubit ā ñaac níj naáwáp jī:

—Ded taca joótni wā pebh ā jūúwú naáh. Ā juyúchah, táí báadhani mahdih caandíh wā wūhbična caá. Wā wūhni pínah mah panihnidi babhna, Diosjeéh ā túi jumbipna caá.^q ³⁸ Ded weemdíh jepahni pínahdih Dios naáwát dih naóh yapanit nin pah īt níj daacáp tajī: ‘Ded weemdíh jepahna, áih caolihtant muj nooj bácat panihni ā jumuchah, weñit wíih túini doonádih bitadih ā wēp naóhbična caá’, īt níj daacáp tajī,^r ā niijp jī.

³⁹Páant niijná, Jesúsdi jepahnit dih Túini Espíritu jumna, ded pah ā teo wáacat pínahdih naóhna ā chājp jī. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó ā jwáub aab béj jwuhchah, Túini Espíritu ā dei jūóh jwuhchap jī.

Jesúsdi judíowā bíic yoobó ī jenah joicát

⁴⁰Páant Jesús ā niijíchah joinít, dawá cáacwā nin pah īt míc níj wéhenap wut jī:

—Nin yoobópdi Dios naáwát dih naóh yapani jwípí páini caá, īt niijp wut jī.

⁴¹—Nin Cristo jwiít dih táí ubni nacaá, bita īt niijp wut jī.

Obohjeéhtih, bitaboó nin pah īt míc niijp wut jī:

—Cristo jūóhna, Galilea baáčboó āta jumcan tagaá. Nin Jesús caanjíh bóo tígaá. ⁴² Dios naáwát dih naóh yapani nin pah āt níj daacáp tajī. ‘Cristo David juima yoobát ā jumbipna caá.’^s Pánihna, David ā cáac jumni Belén tútchiboó ā cáac jumbipna caá, āt níj daacáp tajī.’ Pánihna, Jesús Belén tútchidih bóo nihcan, Dios ā wahní yoobát nihcan caá, queétjeh īt míc niijp wut yuh jī.

⁴³Pánihna, queét Jesúsdi bíic yoobó īt jenah joicáp wut jī. ⁴⁴Biquína Jesúsdi īt teo nemíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, ī jéih teocap jī.

Jesúsdi jwī maáta ī jepahcat

⁴⁵Sacerdotewā ī maáta, fariseowā bíicdi Jesúsdi ī tewat túutnit soldadowā Jesús pebh juinítjī, queétdih wahnit pebhboó īt jwáub bejep wut jī. Ī pebhna ī jwáub juibínachah, soldadowādi queét nin pah īt niijp wut jī:

—¿Dépanih tibeé Jesúsdi ñi teocan? īt niijp wut jī.

⁴⁶—Caán yoobópdi naóhni beé. Bílh caan pánih wēp naóhni ā wihcan caá, queét soldadowā īt níj jepahap wut jī.

⁴⁷Páant ī níj jepahachah joinít, fariseowāboó nin pah īt niijp wut jī:

—¿Yeebdíh caán ā yeenachah, ‘Yoobópdih tígaá’, ñi niijnít beé? ⁴⁸ Det jwī maáta Jesúsdi jepahcan, caandíh ī náahcan caá. Pánihna, jwiítbut caandíh jwī náahcan caá. ⁴⁹ Obohjeéhtih, queét caandíh jepahnitboó Moisés ā wutatjidih ī jéihcan caá. Caandíh ī jéihcat jīb jwī íp queétdih peéh chājna, iiguípna ā yohbipna caá, fariseowā īt niijp wut jī.

⁵⁰ Obohjeéhtih, bíc fariseo, Nicodemo wūt jumni, chei Jesúsdi wéhenadih juibíni, ^u páant ī niijíchah joiná, bita caanjíh jumnitdih nin pah át niijíp wut jī:

⁵¹ —Jesús yeejép ā chājachah, jwī jéihcan caá. Páni h jéihcannit jumna, ded pah ā chājatdi h caanjéh ā naóhcah, jwī jéih peéh chājcan caá. Páni h jéihcan yuhna, caandíh jwī peéh chājachah, jwī wutatdi h jwīta yap yoh tagaá, át niijíp wut jī.

⁵² Páant ā niijíchah joinít, queét nin pah caandíh ít niíf jūihñup wut jī:

—¿Meembút Galilea baácdih bóo níít, jwiít di h páant ma nííf naóhna? Dios naáwát di h meemdíh táí bohéat caá náahap. Páni h bohéna, ‘Galilea baácmant ded Dios naáwát di h naóh yapani átát wihcap taji’, ma nííf jéihbipna caá, Nicodemodih ít niijíp wut jī.

⁵³ Páant nííf péanit, íih mēunáboó ít jwúub bejep wut jī.

Deoh nah jumni h mi yéejat di h Jesús ā yohat

8 ¹ Dioíh mēúboó jumnitdi h naóh péanit, Olivo Jeéboó Jesús jwiít di h ā numah púuh laab béjep jī. ² Cheibitjeh, jwúub dei jūóhni t, Dioíh mēúdi h jeh muntih jwiít di h ā jwúub numah waadáp jī. Á jwúub juyúchah ennít, ni hat cáacwā ā pebhna ī míc wáac juyúp jī. Í míc wáac juyúchah ennít, caanjíh jui bí chūudni t, Jesús queétdih ā bohénap jī, páant muntih.

³ Á bohéat tac jumuchah, Moisés ā wutatj di h bohénit, fariseowā bícdih deoh nah jumni hdi h ít ub jūúwúp jī. Páni h ub jūóhni t, Jesús pebh cáacwā cātíh caántdi h ī ub juí ñuhup jī. ⁴ Páni h ub juí ñuhni t, Jesúsdi h nin pah ī nííf naáwáp jī:

—Nint mi áa ni hcannijíh yeejép mi chājachah, jwī enep be. ⁵ Dios ā watatdi h Moisésji nin pah át nííf daacáp taji. ‘Det ī áa ni hcannitjíh yeejép ī chājachah ennít, jee dáhnajíh ñi yoh mawaá’, át nííf daacáp taji.’ Páni hna, meémboó ¿ded pah tigaá ma nííf naóhbi? ī niijíp jī.

⁶ Páant niijnít, caandíh naóh yacat túut niijná, Jesúsdi h mácah ī naáwát túutup yuh jī. Obohjeéhtih, Jesús páant ī niijíchah joinít, páah jéennit, áih téih tíibj íh baácbó ā daacáp jī. ⁷ Páant ā daác jwuhuchah, queétboó caandíh uúbh joí yójhna ī chāap jī. Páant ī uúbh joí yójahachah, Jesús ñah ñuhni t, queétdih nin pah ā nííf jepahap jī:

—Ded ñijeéh jumni yéejat wi hcanniboó caántdi h jee dáhj íh ā jwíih yoh waáwá naáh, ā niijíp jī.

⁸ Páant nííf péanit, jwúub páah jéennit, ā jwúub daacáp jī, páant muntih. ⁹ Páant ā niijíchah joinít, caántdi h naóh yacnitboó ī yéej chājatj di h náhnit, chah behni t biquína ī jwúub beedáh bejep jī. Páant ī bejat táttimah, deoh nah jumni h Jesús pebh ñuhni t, caandíh joinít cātíh queét chénewá jeh ī jumup jī. ¹⁰ Páni hna, caántdi h ub jūóhni tji ī wi hcach enna, jwúub ñah ñuhni t, Jesús caántdi h nin pah ā nííf uúbh joyóp jī:

—¿Deyoob tigaá queét ī bej? ¿Meemdíh peéh chājat túutni t ī wi hcach caá? ā niijíp jī.

¹¹ —Wi hcach caá, Maá, mi niijíp jī.

—Weembút meemdíh wā peéh chājat túutcan níít. Ma jwúub bejeé. Ma jwúub yéej chājca bojoó, páant muntih, Jesús caántdi h ā niijíp jī.

Jesús baabát panihni ā jumatdih ā naáwát

¹² Caántdih naóh péanit, Jesús caanjíh jumnitdih nin pah ā jwúub níj naáwáp jī, páant muntih:

—Weemjéh tígáá baabát panihni nin baácdih moondíh wā íp Dios ded pah ā jumatdih wā jéihyana caá. Det weemdíh péenit, dupúát panihpboó bejcan, wā ípdih ī jéihbipna caá. Pánihna, weemdíh ī jepahachah, páantjeh Diosjeéh wā túi jumat túutbipna caá, ā níjíp jī. ^w

¹³ Páant ā níjíchah joinít, fariseowāboó nin pah caandíh ī níjíp jī:

—Meém ma túi jumatdih meemjéh naóhna, oboh nih yáana caá ma chājap. Páant ma níjíchah, ma naáwát dedé pínah nihcan caá, ī níjíp jī. ^x

¹⁴ —Weemjéh dedmant wā jūúwátjidih wā jéihna caá. Wā bejat pínahdihbut wā jéihna caá. Obohjeéhtih, yeéboó caandíh ī jéihcan caá. Páant weemdíh ‘nih yáani caá’, ī níjíchah yuhna, ded pah wā jumatdih yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. ¹⁵ Yeéboó ded pah ī enatdihjeh jenah joinít, cáac ded pah ā jenah joyát dih yoobópdih ī jéihcan caá. Pánih jéihcan yuhna, ‘Caánboó túican caá’, weemdíh nípí níjná caá. Obohjeéhtih, yeéb ī jenah joyát pah jenah joicán, ded pah cáacwā ī jumatdih weémboó wāpí naóhcan caá. ¹⁶ Weém bícjeh pohba nihcan caá cáacdih páant níj naóhni. Wā íp weemdíh wahní bícdih, páant jwī níj naóhna caá. ‘Nin túini caá. Nin túicanni caá’, níj naóhna, yoobópdih wā naóhna caá. ¹⁷ Moisés yeebdíh wutna, nin pah āt níj daacáp tajī: ‘Chénewā bíc yoobó ī naáwáchah, ī níját yoobópdih caá’, āt níj daacáp tajī. ¹⁸ Weémboó ded pah wā jumatdih naóhna, weemdíh wahní, wā ípbut bíc yoobó ā naóhna caá. Pánihna, ded pah wā jumatdih chénewā naóhni jwī jumuchah, jwī naáwát yoobópdih caá, Jesús queétdih ā níjíp jī.

¹⁹ Páant ā níjíchah joinít, fariseowā nin pah ī níj úúbh joyóp jī:

—¿Ma íp dedboo tígáá ā jum? ī níjíp jī.

—Weemdíh jéihcan, wā ípdihbut ī jéihcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh jéihna nihna, wā ípdihbut nita jéih taga, Jesús queétdih ā níj jepahap jī.

²⁰ Páant níj bohéna, Dioíh mūúboó cáacwā ī wūhni dinerodih ī jwejat paihna pebh ā jumap jī. Obohjeéhtih, caandíh ī mao yohat pínahdih Dios ā jenah joyát ā judh jwuhuchah, caandíh tewíhni pínahbut caanjíh jumna yuhna, caandíh ī jéih teo jwuhcap jī.

“Wā bejep pínahna ī jéih bejcan níít”, Jesús ā níját

²¹ Pánih bohénajeh, Jesús nin pah ā jwúub níj naáwáp jī:

—Wā jūúwúpjiboó wā jwúub bejbipna caá. Páant wā bejat túttimah, weemdíh ī bidbipna caá. Obohjeéhtih, ī yéej chājatdih ī cádahcatji jīb, wūnna, níh caolih iiguípna bejna, wā bejep pínahboó ī jéih bejcan níít, ā níjíp jī.

²² Páant ā níjíchah joinít, jwī déewā queétjeh nin pah ī míc níj úúbh joyóp jī:

—‘Wā bejep pínahboó yeéb ī jéih bejcan níít’, níjná, ¿caanjéh míc mao wūnat túut níít ā chājap? ī níjíp jī.

²³ Páant ī míc níjíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā jwúub níj naáwáp jī:

—Yeéb nin baácdih moón jumna, Dioíhwā nihcannit ī jenah joyát bíc yoobó ñi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, weémboó japmant jüóhni jumna, wā íp Dios ā jenah joyát bíc yoobó wā jenah joiná caá. ²⁴Wā íp ā wahní wā jumatdih yeebdíh wā naáwáchah yuhna, ‘Ā naáwát yoobópdih nihcan caá’, ñi niijátji jíb ñi yéejatdih cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Pánihna, ñi yéejatdih cádahcat peéh, wā niijátji bíc yoobó yeebdíh ā yapbipna caá, ā niijíp jī.

²⁵—¿Déhe pohba tigaá, meém? ī niijíp jī.

—Ded pah wā jwíh naáwátji pahjeh wā jumna caá. ²⁶Yeéb ñi túi chājcatji jíb Dios ā peéh chājat pínahdih yeebdíh wā naáwát pínah búdí ā judhna caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahní ā naáwát tútnidihjeh yeebdíh wā naóh yapana caá. Caán ā naáwát tútat yoobópdih caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

²⁷Obohjeéhtih, “Wā íp caá weemdíh wahní”, ā niijíchah joinít, queét it beh joicáp wut jī. ²⁸Páant ī beh joicátidih jéihna, Jesús queétdih nin pah ā jwúub níj naáwáp jī:

—Weém nihat cáacwā úd jeñédih cruzboó péohnit, ī pud dodhbiipna caá. Páant ī chājachah, ‘Caán Dios ā wahní caá’, ñi níj jéihbiipna caá. Pánih jéihnít, wā jenah joyátjeh wā chājcatjidihbut ñi jéihbiipna caá. Wā íp ded pah weemdíh ā bohéátjidihjeh yeebdíh wā naáwátjidihbut ñi jéihbiipna caá. ²⁹Weemdíh wahníboó wājeéh ā jumna caá. Pánih wahní jumna, ā weñat pínahdihjeh yeó jáap jumat pah wāpí chājna caá. Páant wā chājachah, weemdíh ā cádahcan caá, Jesús ā niijíp jī.

³⁰Páant ā niijíchah joiná, “Caán Dios ā wahní Cristo yoobát ā jumna caá”, dawá ī níj jenah joyóp jī.

Dios ā wehdih, yéej chājnitdihbut Jesús ā naáwát

³¹Biquína jwí déewā “Caán Dios ā wahní Cristo caá”, níj jenah joinítidih Jesús nin pah ā niijíp jī:

—Wā naáwátidih cádahcannit, wā bohénit yoobát ñi jumna caá. ³²Pánih jumna, yoobópdih ñi jéihbiipna caá. Yoobópdih jéihnít jumna, watnit panihnít ñi jumbipna caá. Pánih jumna, ded yéej chājat jenah joyát ā jüúwúchah yuhna, caandíh ñi jéih yap yohbiipna caá. Yeebdíh wutni panihni ā jwúub wihcan níft, queétdih ā niijíp jī.

³³Páant ā niijíchah joinít, queétboó nin pah ī níj jepahap jī:

—Jwiítboó Abrahamji ā juimená jwí jumna caá. Páant jwí jumachah, ded jwiítboodíh wutni ā wihcan caá. Páant wihchah yuhna, ¿ded pah níj tigaá ‘yeebdíh wutni ā jwúub wihcan níft’, ma níj naóh? ī niijíp jī.^y

³⁴—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Cáacwājeh ī yéej chājatdih ī jéih cádahcan caá. Pánihna, queétdih yéej chājat túttni ī maáh panihni caá. Pánih yéej chājnit jumna, caandíh teo wühnit panihnít ī jumna caá.

³⁵Ded teo wühni ā maáh wúúh pah nihcan caá. Bitá caandíh ī ubachah, queétboodíh teo wühni ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, ā maáh wúúhboó páantjeh ā wúúh ā jumbipna caá. ³⁶Pánihna, weém Dios wúúh jumna, deddih wā watachah, caanbút wā íp wúúh ā jumbipna caá. Páant wā watachah, yéej chājatdih teo wühni panihni ā jwúub jumcan níft. ³⁷Yeéb Abrahamji ā

juimená ñi jumatdih wā jéihna caá. Obohjeéhtih, ā juimená jumna yuhna, wā naáwáchah joífhan, weemdíh ñi mao yohíhna caá. ³⁸ Wā ípjeéh jumna, wā enatjidih yeebdíh wāpí naóhna caá. Obohjeéhtih, ñi íp, nemépwā í maáh, yeebdíh ā wutuchah joinít, yeébbóó ñipí jepahna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

³⁹—Jwī íp yoobát Abraham caá, queét í niijíp jī.

—Abrahamji ā weh yoobát jumna, ded pah ā chājatji bíic yoobó ñita chāj tagaá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, yeebdíh wā íp ā naáwátdih yoobópdih wā naóh yapanachah yuhna, yeébbóó weemdíh ñi mao yohíhna caá. Abrahamjiboó páant āta chājcan tagaá. ⁴¹ Pánihna, ñi íp panihni ā chājihat bíic yoobó mun tigaá yeebbát ñi jenah joyóp, Jesús queétdih ā niijíp jī.

—Jwíít íp wihcannit pohba jwī nihcan caá. Dios bíicjeh caá jwī íp, queét í niijíp jī.

⁴²—Weém Diosjéh jumni nin baácna wā jūúwúp jī. Pánihna, Dios ñi íp ā jumuchah nihna, yeéb weemdíh ‘jwī úud jeñé’, ñita níj oi tagaá. Wā jenah joyátjeh nin baáboó wā dei jūóhcan jī. Wā íp Dios ninboó weemdíh ā wahachah, wā jūúwúp jī. ⁴³ ¿Dépanih tigaá wā naáwátdih ñi beh joicán? Ñi joíhcat jīb caandíh ñi beh joicán caá. ⁴⁴ Ñi ípboó yeejép chājat túutnit í maáh caá. Pánihna, caán ā weñat pínahboodíh ñipí chājna caá. Nin baác ā jwíih jumuchah, buubut páantjeh cáacwādihi mao yohat túutni caá. Caán bíicmant yeenijeh jumna, yoobópdih ā jéih naóhcan caá. Pánih yeeat buéhna, nih yáaatdihjeh āpí naóhna caá. ⁴⁵ Páant yeebdíh yeeni ā naáwáchah joinítji weémboó yeebdíh yoobópdih wā naáwáchah yuhna, ñi joíhcan caá. ⁴⁶ Páant wā naáwáchah, ‘Meém yeejép chājni caá’, weemdíh ñi jéih niijcán caá. Yoobópdih wā naáwáchah yuhna, ¿dépanih tigaá ñi joíhcan? ⁴⁷ Det Dios wehboó ā naáwátdih í túi joiná caá. Obohjeéhtih yeéb ā weh nihcannit, ā naáwátdih wā naóh yapanachah yuhna, ñi joíhcan caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

Abrahamji jum láa Cristo ā jumat

⁴⁸ Páant ā niijíchah joinít, queét nin pah Jesúsdihi í niijíp jī:

—‘Meém Samaria baácdih bóo jumna, Diosdih jéihcanni, nemép caolih jumni caá’, jwī niiját yoobópdih caá, í niijíp jī.

⁴⁹—Weemdíh nemép wihcan caá. Obohjeéhtih, wā íp ā wēpatjīh yeebdíh wāpí chāj jútna caá, caandíh ñi wēi naáwát pínah niijná. Páant wā chājachah yuhna, yeébbóó weemdíh wēi naóhcanjeh, yeejép ñipí wéhena caá. ⁵⁰ Weemdíh ñi wēi naáwátdih wā bidcan caá. Obohjeéhtih, cáacwā weemdíh í túi weñat pínahdih wā ípboó ā náah yacna caá. Pánihna, weemdíh í náahcatji jīb queétdih ā peéh chājbiipna caá. ⁵¹ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Det wā naáwátdih jepahnit, í wuncan níft, Jesús queétdih ā niijíp jī.

⁵²—Buu bácah chah jenah joicánniابه meém ma jumatdih jwī jéihna caá. Abrahamji, nihat Dios naáwátdih naóh yapanitji pah muntih ít wunup wut jī. ‘Wā naáwátdih jepahni ā wuncan níft’, niijná ¿dépanih tigaá meém páant ma níj? ⁵³ ¿Jwī nuo Abrahamji, Dios naáwátdih naóh yapanitjibut chah wēpni níft ma jumup? ¿Ded pohba tigaá meém? páant níj naóhni, queét í niijíp jī.

⁵⁴—‘Chah wēpni caá’, weemjéh wā jéih niijcán caá. Wā ípjuh ‘Caán chah wēpni caá’, weemdíh ā niijná caá. Yeéb ‘Diosjeh caá jwī íp’, ñi niijnájeh wā

íip ā jumna caá. ⁵⁵ Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, caandíh yoobópdihi ní jéihcan caá. Weém caá caandíh wā jéihyep. ‘Caandíh wā jéihcan caá’, niijná, yeeb ní nihat pah yeeni wāta jum tagaá. Obohjeéhtih, caandíh yoobópdihi wā jéihna caá. Pánihi jéihna, ded pah ā naáwáchah, wāpí chájna caá. ⁵⁶ Jwí nuo Abrahamji nin baácboó wā dei jüúwát pínahdih jéihnít, ā weñep jī. Pánihna, wā dei jüúwúchah ennit, búdí ā yoób weñep jī, Jesús ā niijíp jī.

⁵⁷—Páant, meém cincuenta jópchi ma juibí jwuhcan caá. Páant niijná, ¿jon játihi bóo Abrahamjidihi meém ma ennit jī? Jesúsdihi ī niijíp jī.

⁵⁸—Yoobópdihi yeebdíh wā naóhna caá. Abrahamji jum láa, weém wáát jumup jī, Jesús queétdih ā níj jepahap jī.^a

⁵⁹Páant ā níj jepahachah joinít, queétoó jee dáhnadihi ubnit, Jesúsdihi ī yohíhip yuh jī. Obohjeéhtih, páant ī yohíhichah, ī encat pónih, Jesúsboó Diof muumánt ā bac bejep jī.

Jesús jéih encannidih ā booat

9 ¹Táttimah, jwiítdih Jesús namáboó numah bejna, jéih encannidih jwí jwááap jī. ²Caandíh enna, Jesúsdihi nin pah jwí níj uúbh joyóp jī:

—¿Bohéní, dépanih tigaá nin jáap cáac jumناه jéih encanni átát jumji? ¿Caanjéh yeejép át chájji taniít? ¿Á mánaboó ít yéej chájji taniít? jwí niijíp jī.

³—Nín ā yéej chájatji jīb nihcan caá. Á mánabut ī yéej chájatji jīb nihcan caá. Obohjeéhtih, pánihi ā jumuchah, wā íip ā wēpatjīh caandíh wā teo wáacipna caá. Páant wā boooanachah ennit, wā íip ā wēpatdih cáacwā ī túi jéihbipna caá. ⁴Yeó jáap cáacwā íih tewatdih ī jéih teona caá. Obohjeéhtih, chei ī jéih teocan caá. Pánihna, buu caá ā baab jwúhat panihichah, weemdíh wahni ā wutatdih jwiítdih chájat ā náahna caá. Táttimah, chei jwí teocat pah, caandíh jwí jéih chájcan níit. ⁵Pánihna, nin baácboó wā jum jwuhachah, baabát panihni cáacwádihi ded pah Dios ā jumatdih wā jéihyabipna caá, Jesús jwiítdih ā niijíp jī.^b

⁶Páant níj péanajeh, baácboó mao mác ā coí jéenanap jī. Pánihi coí jéenanit, baácdih wid teo, jéih encanníh quíibnadihi ā náñap jī. ⁷Pánihi náí péa, Jesús caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Siloé wút jumni jéehat júana quíib táñadihi ma bejeé, ā niijíp jī. Siloé niijná, jwíh wéheatjīh “Wahni”, niijná ā chájap jī.

Jesús páant ā niijíchah joinít, jéih encanni quíib táñadihi ā bejep jī. Pánihi quíib táiniji ennit, áih muuná át jwúub bejjip taga. ⁸Páant ā jwúub juibínachah, ā chéenwā, caán dinero uúbhniiji ā jumatdih jéihnítbut, enniheh áih muuná ā jwúub juibínachah ít enep wut jī. Pánihi ennit, queétjeh nin pah ít míc níj uúbh joyóp wut jī:

—¿Nín dinero ápi uúbhniiji nihcan níit? ít niijíp wut jī.

⁹—Caanjéh tigaá, biquína ít niijíp wut jī.

—Obohjeéhtih, caán yoobát pohba nihcan caá. Caan páh jígohna caá ā chájap, bitaboó ít niijíp wut jī.

—Caanjéh tigaá, weém, encanniji át niijíp wut jī.

¹⁰—Jéih encanniji jumna yuhna, ¿ded pah tibeé ma nih? buu ma jéih enat pínahdih, ít níj uúbh joyóp wut jī.

¹¹—Jesús wūt jumni áih mao mácjih baácdih wid teonit, wíih quíibnadih ái náñap be. Weemdíh náí péanit, ‘**Siloé wūt jumni jéehat júána quíib táñadih ma bejeé**’, á niijíchah joinít, caanná wā bejep be. Pánih quíib táñajeh, wā jéih enep be buca, queétdih át niijíp wut jī.

¹²—¿Meemdíh pánih chājni deyoob tígaá an jum? Ít niijíp wut jī.

—Jaóh jūh. Deh caá an jumupna caá, queétdih át niij jepahap wut jī.

Jéih encannijidih fariseowā ī uúbh joyát

¹³Páant niij uúbh joí péanit, jéih encannijidih fariseowā maáta pebhboó ít ub bejep wut jī. ¹⁴Jwiít judíowā jwī chooát yeó jáapdih caán encannijidih Jesús á boonanap jī. ¹⁵Páant chooát yeó jáapdih á boanachah jéihnit, caán newédih fariseowā jwuh ít jwáub uúbh joyóp wut jī:

—¿Ded pah tibeé meém ma nih en? Ít niijíp wut jī.

—Mao mácjih baácdih wid teonit, wíih quíibnadih ái náñap be. Pánih náí péanit, á quíib táñat túutuchah joinít, wā bejep be. Pánih quíib táñajeh, wā yoób enep be, queétdih át niijíp wut jī.

¹⁶Páant á niijíchah joinít, biquína queét fariseowā nin pah ít niijíp wut jī:

—Caán jwī chooát yeó jáapdih át tewep taga. Páant chooát túutatdih yap yohna, Dioh yoobát nihcan caá, ít niijíp wut yuh jī.

Obohjeéhtih, bitaboó

—Yeejép chājni nihna, páant áta jéih boocan tagaá. Pánihna, caán túini nacaá, ít niijíp wut jī. Páant niijná, queét chénat pah poómp bíic yoobó ít jenah joicáp wut jī. ¹⁷Caán encannijidih queét nin pah ít jwáub niij uúbh joyóp wut jī, páant muntih:

—Meemdíh míih quíibdih booani Jesúsdi meémboó ¿ded pah ma niij jenah joí? Ít niijíp wut jī.

—Caán yoobópdih Dios naáwátdih naóh yapani nacaá an jumup, queétdih át niij jepahap wut jī.

¹⁸Pánihna, jwī maáta nin pah ít niij jenah joyóp wut yuh jī: “Nin jéih encanni át nihjican tagaá”, ít niijíp wut jī. Páant niij jenah joinít, jéih encanniji mánadih ít bid bojop wut jī. ¹⁹Pánih bid bojnít, á mánadih jwuh nin pah ít niij uúbh joyóp wut jī:

—¿Nin yoobópdih ní wúh níit á jumup? ¿Bíicmantjeh caán jwíih cáac jumna, jéih encanni nitjī wáat jumup? Ít niijíp wut jī.

²⁰—Nin jwī wúh tigaá. Bíicmant jéih encannijeh á cáac jumup jī.

²¹Caandíh jéihna yuhna, ded pah buu á enatdih, caandíh boanidihbut jwī jéihcan caá. Jwī wúh wébít nihcan caá. Caandíhjih ní uúbh joyoó. Caanjéh á jéih naóhna caá, á mána ít niij jepahap wut jī.

²²Ded “Jesús Dios á wahní Cristo caá”, niijnídih jwī maátaboó jwī míic wáacat muudíh íta waadát túutcan tagaá. Páant í chájat pínahdih jéihna, encanniji mána jwī maátadih ít úumji tagaá. ²³Pánih úumna, “Caán wébít nihcan caá. Caandíhjih ní uúbh joyoó”, ít niij jepahap wut jī.

²⁴Páant í niij jepahachah joinít, jwī maáta jéih encannijidih ít jwáub niijíp wut jī:

—Jesús yéejni á jumatdih jwiítboó jwī jéihna caá. Pánihna, Diosdih wéinit, jwiítidih yoobópdih ma naáwá, caandíh ít niijíp wut jī.

²⁵—Jesús yéej chājni ā jum̄atdih wā jéihcan caá. Nindihjeh wā jéihna caá. Jéih encanni wā jum̄ap jī. Obohjeéhtih, b̄u wā enna caá, queétdih āt niíf jepahap wut jī.

²⁶—¿Ded pah tíí meém ma enat pínahdih caán ái chāj? Ít jwáub niíf uúbh joyóp wut jī.

²⁷—Caandíhjih tibeé yeebdíh wāát naáwáp be. Páant wā naáwáchah yuhna, weemdíh ñi joíhcan beé. ¿Dedé chājat tūt tigaá wā jwáub naáwáchah, ñi joíh, páant muntih? ¿Yeebbút áihwā ñi jumíh niíf? queétdih āt niijíp wut jī.

²⁸—Meém Jesús ā bohéni caá. Obohjeéhtih, jwiítboó Moisésji ā bohénit caá.

²⁹Dios Moisésdih ā naáwátjidih jwī jéihna caá. Obohjeéhtih, caán Jesúsboó dedmant ā jūúwátjidih jwī jéihcan caá, queét caandíh ít niíf jūihñup wut jī.

³⁰—¡Páant! Dedmant ā jūúwátjidih ñi jéihcah yuhna, ¿caán weemdíh enani Dios ā wahni āta nihcan taniít? ³¹Yéejnit í uúbúchah, Dios ā joicán caá. Caandíh bácah jwiít nihat jwī jéihna caá. Obohjeéhtih, Diosdih wēini, ā wutatdih jepahniboó ā uúbúchah, Dios ā joiná caá. ³²Jon játih nin baác ā jwíih jum̄uchah, jwíih cáac jum̄ajeh, jéih encannidih ded ā enaat doonádih jwī joicán jī. ³³Pánihna, Jesús Dios ā wahni nihcan, weemdíh āta jéih enacan tagaá, queétdih āt niijíp wut jī.

³⁴—Bícmantjeh yéejni mat jum̄ap wut jī. ¿Pánih yéejni jumna yuhna, jwiítidih meém ma bohéhí niíf? jwī maáta caandíh ít niíf jūihñup wut jī. Páant niíf péanitjeh, Dioíh muumánt caandíh ít bacanap wut jī.

Jéih encannit panihnit ded pah í jum̄at

³⁵Jéih encannijidih í bacaat doonádih Jesús ā joyóp jī. Pánih joinít, jéih encannijidih jwááhnit, caandíh nin pah ā niíf uúbh joyóp jī:

—¿Meém nihat cáacwā úud jeñédih jepahni niíf? ā niijíp jī.

³⁶—¿Maá, déhena tigaá caán? Caandíh jéihna, wā jepahbipna caá, Jesúsdihi ā niíf jepahap jī.

³⁷—Caandíh ma enna caá. Weém meemdíh wéheni caanjéh tigaá, Jesús ā niijíp jī.

³⁸—Maá, meemdíh wā jepahna caá, ā niíf jepahap jī. Páant niijnákeh, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ā weñep jī.

³⁹Páant ā weñechah ennit, Jesús cáacwāboodíh nin pah ā niijíp jī:

—Ded pah túi chājat, ded pah túi chācatdihbat cáacwā í jéihyat pínah niijná, nin baácboó wā jūúwúp jī. Wā íp ded pah ā wutatdih jéihcan, jéih encannit panihnit í jumna caá. Det páant í jum̄atdih jéihnitdih wā íp ded pah ā jum̄atdih wā bohébipna caá, jéih ennit panihnit í jum̄at pínah niijná. Obohjeéhtih, bita jéih encannit panihnit jumna yuhna, ‘Jwiít túi jéihnit caá’, niíf jenah joinítdih wā bohécan niíf, páantjeh jéih encannit panihnit í jum̄at pínah niijná, Jesús ā niijíp jī.

⁴⁰Páant ā niijíchah joinít, biquína caan pébh jum̄nit fariseowā caandíh nin pah í jwáub niíf uúbh joyóp jī:

—‘Jéih encannit panihnit’, niijná, ¿jwiítidih niíf niíf ma chāhap? Jesúsdihi í niijíp jī.

⁴¹ —Jéih encannit panihnít ñi jumátdih ñi jéihyechah, yeebdíh peéh chájat áta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, jéih encannit panihnít jumna yuhna, ‘Diosdih jwí túi jéihna caá’, ñi niíj jenah joyát jíib, yeebdíh peéh chájat ã jumátdih caá, Jesús queétdih ã niijíp jí.

Ovejawādh en daonít

10 ¹Túttimah, bíh naáwátjīh, bohéat túut niijná, nin pah Jesús cáacwādh ã niíj naáwáp jí: “Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ded ovejawādh wáihyat júdu jēcdih waadcanjeh, jēc wihcapmant aáb púud deini, nuumní tīgáá ã jumap. ²Obohjeéhtih, wáihyat júdu jēcdihjeh waadníboó áih ovejawādh en daoní yoobát ã jumna caá. ³Ovejawā mínah wáihyat júdujeh ã juyéechah, caán jēcdih wapni caandíh ã wāt wūhípnā caá. Páant ã wātachah, queétdih en daoníboó íih wūtna yoobó ã ejechah, áih wēheatdih áih ovejawā ípí beh joiná caá. Pánih beh joinít, queét ájeéh ípí péé bac bejna caá. ⁴Nihat áihwā í bac beedéechah ennít, queétdih ã waóh bejna caá. Pánihna, ã wēheatdih túi beh joiná, caandíh ã túi péé bejna caá. ⁵Obohjeéhtih, bíh í jéihca naáhdih ípí péé bejcan caá. Bitá í wēheatdih joiná, úumnít, ípí jwei bējna caá”, Jesús ã niijíp jí.

⁶Jesús páant ã niijíchah yuhna, queét ít beh joicáp jí.

Ovejawādh en daonít naáwátdih Jesús ã beh joyáat

⁷Páant í beh joicátdih jéihnít, Jesús queétdih nin pah ã jwúub niíj naáwáp jí: “Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ovejawādh wáihyat júdu jēc panihnít tīgáá weém wā jumap. ⁸Nihat wā játih jūóhnít, nuumnít panihnít, cáacwādh ít yee bohénap jí. Queét í wēhenachah yuhna, cáacwā, ovejawā panihnít, queétdih ít joyáh bojop jí. ⁹Weémboó wáihyat júdu jēc panihnít caá. Weemdíh jepahnít jēcdih waadní panihnít í jumna caá. Pánihna, queét iiguípnā bejnít déejidih wā túi ubna caá. Ovejawā úumcanjeh, íih wáihyat júdumant jumnitji wáica naáhwā jeémédih bac bejnít, jwúub waadní, ípí túi jumna caá. Pánihat pah, wíih cáacwāboó wājeéh jumna, ípí úumcanjeh, wáica naáhwā panihnít, ded pah í náahatdih í bíbohna caá.

¹⁰“Queét nuumnítboó ovejawā panihnít Dioíh cáacwādh mao yohodih í jūóhna caá. Obohjeéhtih, búdí wēínít, yeó jáap jumá pah wājeéh í túi jumá pínah niijná, weémboó queét ovejawā panihnít bididih wā jūúwáp jí.

¹¹Weémboó ovejawā panihnít túi en daoní wā jumna caá. Ded ovejawādh túi en daoní caandíh í mao yohat dée tobohat ã jumuchah yuhna, áih ovejawādh ápi en daó cádhcan caá. Pánihat dée pah queét iiguípnā bejnít déejidih wā túi ubat túut niijná, weémboó cáacwādh wā wun wūhípnā caá. ¹²Obohjeéhtih, ã maáíh ovejawādh en daoníboó yoobópdih ã túi en daocán caá. Áihwā nihcah, jíó ovejawādh jeémédih ã jūúwúchah enna, teo wūhíboó ã en daonít ovejawādh ã yoh jwei bējna caá. Á yoh jwei bējat túttimah, jíó ovejawādh ã tewechah enna, queét í jwei peét bejna caá. ¹³Caán teo wūhíboó ã jíib chájatdihjeh ã bidna caá. Á maáíh ovejawādh oícan, queétdih ã túi en daocán caá.

¹⁴⁻¹⁵“Weém ovejawādh túi en daoní panihnít tīgáá wā jumap. Wā íp weemdíh ã túi jéihna caá. Weembút caandíh wā túi jéihna caá. Páant wā ípdih wā túi jéihyat pah, wíih ovejawā panihnít weemdíhbut í túi jéihna caá.

Wā íp weemdíh ā jéihyat pah, weembút queétdih wā túi jéihna caá. Pánihi jéihna, wā ípjeeh ī túi jumat pínah níijná, queétdih wā wun wūhbiḡna caá.^d

¹⁶ Bífíh wáihyat júdu díftboó jumnit ovejawā panihnitbut wíihwā ī jumbipna caá. Pánihi jumnit, wā naáwáchah, queétdih ī joi póobipna caá. Pánihi joinít, wíihwā bífcđih queétdih ī jumbipna caá.^e Pánihi, weemjéh niḡat wíihwāđih wā túi en daobíḡna caá.^f

¹⁷ “Wíihwā Diosjeéh ī jumat pínah níijná, queétdih páant wā wun wūhat pínah, wā jwáub boó pud júwát pínahđihbut jéihnit, wā íp weemdíh ā oina caá. ¹⁸ Ded ā náahat pah weemdíh mao yohni pínah ā wihcan caá. Wā náahat pahjeh weemdíh ī mao yohbiḡna caá. Pánihi, wā náahat pahbut wā jwáub boó pud júohbiḡna caá. Páant wā íp weemdíh ā chājat tútutap jī”, Jesús ā níijíp jī.

¹⁹ Páant ā níijíchah joinít, queétdih jwí déewā bífc yoobó īt jenah joicáp jī.

²⁰ —Caán nemép jumni caá. Pánihi jumna, ā túi jenah joicán caá. ¿Dépanih tigaá caandíh jwí jwáub joífh, páant muntih? dawá ī mífc níijíp jī.

²¹ Obohjeéhtih, bitaboó

—Nemép jumni niḡna, páant āta níj naóhcan tagaá. Ded nemép jumni jéih encannijidihbut āta jéih enacan tagaá. Pánihi chājna, nemép jumni niḡcan caá, ī mífc níijíp jī.

Judíowā ī maáta Jesúsđih ī náahcat

²²⁻²³ Túttimah, mah noój láa, jwiíft judíowā Jerusalén tútchidih bífh fiesta jwí jwáub chāḡap jī. Jon jātíh Dioíh mūdíh chāḡ péanit, Diosđih ī wēi wūhatjidih jwí náhniat yeó jáapna ā jumap jī. Caán yeó jáapnadih Dioíh mūdíh wāáp lap numpboó Salomón ā chājat túttni coahjidih Jesús ā en jibip jī. ²⁴ Caan cóahboó Jesús ā jumuchah enna, jwí maáta caandíh níh pūda bojnit, nin pah ī níj uábh joyóp jī:

—Maatápđih jwiíftđih ma túi naóhcan caá. Pánihi, buu jwiíftđih yoobópđih ma naáwá. ¿Meém Dios ā wahni Cristo yoobát níft ma jumap? Jesúsđih ī níijíp jī.

²⁵ —Yeebdíh jātíh wāát naáwáp jī. Páant wā naáwáchah yuhna, weemdíh ní joífhcan jī. Wā íp ded pah weemdíh ā wutuchah joinít, ā wēpatjīh wāpí chājna caá. Pánihi chājna, weém Cristo yoobát wā jumatđih júut tigaá wā chāḡap.

²⁶ Páant wā júutuchah yuhna, bitáfh ovejawā panihnit jumna, weémboodíh ní joífhcan caá. ²⁷ Ovejawā queétdih en daoníđih ī túi joyát pahjeh tih, wíihwā weemdíh ī túi joiná caá. Queétdih wā jéihyechah, weemdíh ī túi péena caá.

²⁸ Páantjeh Diosjeéh queétdih wā túi jumat tútutuchah, iiguíḡna ī bejcan níft. Pánihi, queétdih wā túi en dawáchah, bitaboó weemdíh ī jéih dúuc wáican níft.

²⁹ Wā íp, wíih cáacwāđih weemdíh wūhni, niḡatđih chah wēpni caá ā jumap. Pánihi jumna, wíihwāđih ā wapachah, bitaboó caandíhbut ī jéih dúuc wáican níft. ³⁰ Weém wā ípđih bífc pahjeh jwí jumna caá, Jesús ā níijíp jī.

³¹ Páant ā níijíchah joinít, jwí maátaboó caandíh yohat túut níijná, jee dáhnadih ī ubap jī. ³² Páant ī chāḡachah ennit, Jesús queétdih nin pah ā níj uábh joyóp jī:

—Wā fip ā wēpatjīh dawá láa yeebdíh wā chāj júutup yuh jī. ¿Dedé wā chājatji jīb tīgáá weemdíh jee dáhnajīh nī yohíh? ā niijp jī.

³³—Dios ā wēpatjīh ma chāj júutatji jīb nihcan caá. Obohjeéhtih, meém cáacjeh jumna yuhna, ‘Diosjeh tīgáá weém’, ma niij yee naáwát jīb, meemdíh jee dáhnajīh jwī yoh mawíhna caá, queét ī niij jepahap jī.⁸

³⁴—Obohjeéhtih, Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī: ‘Yeéb wā naáwát táutnidih “weem pánihnit nī jumna caá”, wā niijp be’, Dios át niij daacát táutup tajī.^h ³⁵Páant ā niij daacátji yoobópdih ā jumatdih jwiit nihat jwī jéihna caá. ‘Yeeni caá’, caán tólihdih jwī jéih niijcán caá. Dios naáwátidih jéihnidih ‘Dios panihnit nī jumna caá’, ā niij naáwáchah, yoobópdih caá. ³⁶Dios ā náahat pah weemdíh nin baácboó ā wahap jī. Pánihna, ‘Weém Dios wūúh caá’, wā niijíchah joinít, ¿dépanih tīgáá weemdíh ‘Jesús Diosdih yéej naóhna caá ā chāp’, nīpí niij? ³⁷Wā fip ā náahat pah wā chājcah bácah, wā bohéátidih ‘Yoobópdih tīgáá’, niijcát caá náahap. ³⁸Obohjeéhtih, wā fip ā wēpatjīh wā chāj júutuchah yuhna, ‘Caán Dios ā wahní Cristo caá’, nī niij jenah joicán caá. Páant niij jenah joicán yuhna, wā chāj júutatdih ‘Yoobópdih Dios ā wēpatjīh chājni caá’, niij jenah joyát caá náahap. Páant niij jenah joiná, weém wā fip bícdih wā jumatdih nī táí jéihbipna caá, Jesús queétdih ā niijp jī.

³⁹Páant ā niijíchah joí íjnit, queét chéneji ī tewfhip yuh jī. Obohjeéhtih, ī tewfíchah jéihnit, Jesús queétdih ā jwei bác bejep jī.

⁴⁰Pánih bac bejniji Juan cáacwādh ā daabánapi, Jordán muj conanaáboó jwiitdih ā numah chúuh bejep jī, páant muntih. Caanná juibínit, jwiitdih ā numah jumup jī.ⁱ ⁴¹Dawá cáacwā caanná caandih enedih ípí juibínapi jī. Nin pah queét mícjeh ī niijp jī:

—Juan Dios ā wēpatjīh chāj júutcan yuhna, ded pah Jesús ā jumat pínahdih ā naáwáchah, yoobópdih tají, ī míc niijp jī.

⁴²Páant niij jenah joinítji dawá Jesúsdi h ī jepahap jī.

Lázaro

11 ¹⁻²Lázaro, María, Marta queét bíc peihcannit, Betania tútchidih moon tajī. Queét yaádh ī úud Lázaro bícdih ípí jumup jī.^j Caánt María, Jesúh jítchanadih túi chej jumni macjīh puohnit, míf wáó yoócjīh jōp wionih pínah mit jumup tajī.^k Bíc yeó jáap Lázaro búdí át wunup wut jī. ³Á wunuchah, yad jeñéna yaádh Jesúsdi dooná it wahap tajī.

—Ma oini búdí wunna beé ā chāp be, Maá, it niij naáwát táutup tajī.

⁴Pánihna, Lázaro ā wunat doonádih joinít, Jesús jwiit ā bohénitdih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Lázaro wunna yuhna, ā boobipna caá. Wunna, Dios ā wēpat júutat pínahjeh caá. Páant ā wēpatdih júutnit, ā wūúh wā jumatdih, wēpni wā jumatdihbut cáacwādh ā júutbipna caá, ā niijp jī.

⁵Lázarodih, yad jeñéna yaádhidihbut Jesús búdí ā oyop jī. ⁶Pánihna, Lázaro ā wunat doonádih joiná yuhna, caán yuúpbít bóo tútchidih Jesús chéne yeó jáap jwiitdih ā numah jum jwuhup jī. ⁷Túttimah, Jesús jwiitdih nin pah ā niijp jī:

—Chóbe Judea baácboó, Lázaro wā ī jumni tútchina, jwī jwáub bejjīh, ā niijíp jī.

⁸—Bohéní, jwínah bóonajeh tibeé, jwī maáta meemdíh jee dáhnajīh ī yoh mawíhip be. ¿Dépanihna buu ma jwáub bejjīh, páant muntih? jwī niijíp jī.

⁹Páant jwī niijíchah joinít, caandíh ī mao jwuhcat pínahdih naóhna, bíh naawátjīh jwiítlih nin pah ā niij jéihya naawáp jī:

—Búdí nī jenah joicá bojoó. Bíc yeó jáapdih doce horajeh caá ā baabáp. Páant ā baabáchah, jwī túi enna caá. Pánihna, yeó jáap jibna, jwī buugcán caá. ¹⁰Chei jibna, baabcáh, jwípí buugná caá, Jesús ā niijíp jī.

Páant niijná, nin pah niijná át chājap jī: “Buu wā íp ded pah ā chājat tútatdih wā chāj beedá jwuhcan caá. Páant weemdíh ā chājat tútat judh jwuhchah, weemdíh ī jéih mao jwuhcan caá”, niijná át chājap jī.

¹¹Páant niij péanit, jwiítlih nin pah ā jwáub niijíp jī, páant muntih:

—Jwī chéen Lázaro, ũona caá an chājapna caá. Páant ā ũwuchah, weém caandíh wucudih wā juibípinna caá, jwiítlih ā niijíp jī.

¹²—Caán láa bácah, Maá, ũona, ā túi boobipna caá, jwī niijíp jī.

¹³Páant jwī niij jenah joyóchah yuhna, Jesús “Ūona caá an chājapna caá”, niijná “Muujáh bejna beé”, niijná át chājap jī. ¹⁴Páant jwī niij jenah joyátlih jéihnit, Jesús jwiítlih nin pah yoobópdih ā niijíp jī:

—Lázaro jáantjeh ā wunup be. ¹⁵Wā wihcah, caán ā wunuchah, wā wēina caá. Buu bejnit, ded pah wā chājat pínahdih enna, weemdíh chah nī túi jenah joibípinna caá. Pánihna, chóbe tí bácah, caandíh ī yohopjina enedih jwī bejjīh, ā niijíp jī.

¹⁶Páant ā niijíchah joinít, Tomás, waláhni jwī niijní, nin pah jwiítlih ā niijíp jī:

—Chóbe jwiítbut ájeéh jwī en péejīh. Caandíh maona, jwiítlihbut ī mawa naáh, ā niijíp jī. Páant ā niijíchah joinít, bícdih jwī bejep jī.

Jesús cáacwādh jwáub booani ā jumat

¹⁷Jwiít Jesúsjeéh Betania tútchina jwī juibíat pínah játih, Lázaroíh bácahjidih jeé íitboó ítat yohop tají. Bícjīh bóo téihya yeó jáap játih átát wunup tají. ¹⁸Betania tútchi Jerusalén tútchi pebhjeh, bíc hora tacdih bejat ā jumup jī. ¹⁹Páant pebhjeh ā jumuchah, dawá jwī déewā María, Marta ī úuddih ī jígahat yayáat túut niijná, ī pebhna ít juibínap tají. ²⁰Jwī juibíat doonádih joinít, muumánt bac jüóhnit, Marta Jesúsdih jwááadih mi juyúp jī. Obohjeéhtih, yad jupu muú díitboó mit jum jwuhup tají.

²¹Pánihna, Jesúsdih jwááhnit, Marta nin pah caandíh mi niijíp jī:

—Maá, ninboó meém ma jumuchah, wā úud áta wuncan tagaá. ²²Obohjeéhtih, ded pah ma uúbúchah, Dios ā jepahat pínahdih weém wā jéihna caá, mi niijíp jī.

²³—Ma úud ā boo pud jüóhbiinna caá, Jesús ā niijíp jī.

²⁴—Páant tih, Maá, caán péeni yeó jáap, nihat cáacwā ī boo pud jüóhni yeó jáapdih,¹ wā úudbut ā jwáub boo pud jüúwát pínahdih wā jéihna caá, mi niijíp jī.

²⁵—Weemjéh wunnidih wā jéih jwáub booana caá. Ded weemdíh jepahni wunna yuhna, ā jwáub boo pud jüóhbiinna caá. ²⁶Ded báadhnibut weemdíh

jepahni, iiguípnā ā bejcan níít. ¿Caandíh ma jenah joí níít? Martadih Jesús ā niijíp jī.^m

²⁷—Maá, meém Cristo Dios wūúh ma jumatdih wā téi jéihna caá. Nin baácboó meemdíh ā wahatjidihbut wā jéihna caá, Marta mi níj jepahap jī.

Jesús ā juñát

²⁸Páant Marta caandíh níj péanit, Maríadih naáwádih mi jwúub bejep jī. Pánih jwúub bejnit, mi jwandih mit juibí jéyē naáwáp wut jī.

—Bohéni át jui tábeé. ‘**Mi jūúwú naáh**’, meemdíh ā niijná beé, mit niijíp wut jī.

²⁹Páant mi niijíchah joinít, María waícanjeh Jesúsdih jwááádih mit bac jūúwúp tají. ³⁰Marta mi jwúub bejat túttimah, tútchiboó waadcán, caanjíhjah jwí pánap jī. ³¹Jwí déewā, Maríajeéh jumnit, wēpép mi bac bejatdih ennít, “Mi úuddih yohopjiboó juñúdh bejna caá mi chāp”, ít níj jenah joyóp tají. Páant níj jenah joinít, caántdih ít péē jūúwúp tají.

³²Jwí pebhna juinít, Jesúsdih enna, ā pebh María baácboó mi páah yoh ñajap jī. Pánih páah yoh ñajnit, caandíh nin pah mi niijíp jī:

—Maá, ninboó meém ma jumuchah, wā úud āta wuncan tagaá, mi níj jūí naáwáp jī.

³³Páant mi jūí naáwáchah ennít, mijeéh péenit jwí déewā í juñátidihbut ennít, Jesús búdí ā jígahap jī. ³⁴Pánih jígahnit, Jesús queétdih nin pah ā níj úúbh joyóp jī:

—¿Dee tbeé caandíh ñi yoh? ā niijíp jī.

—Maá, caandíh jwí yohopjiboó ma en jūúwú, í níj jepahap jī.

³⁵Pánih jígahnit, Jesúsbut ā juñáp jī. ³⁶Páant Jesús ā juñúchah ennít, mijeéh péenit jwí déewā nin pah queétjeh í míc niijíp jī:

—Jesús Lázarodih búdí át oi tagaá, í míc niijíp jī.

³⁷Obohjeéhtih, bita caanjíh jumnit nin pah queétjeh í míc niijíp jī:

—¿Dépanih tigaá jéih encannidih ā jéih booana yuhna, Lázaroji ā wunat pínah játih, caandíh át jéih booaji caá? í niijíp jī.

Lázaro í yohnijidih Jesús ā booaat

³⁸Páant í níj míc wéheat pónih, Jesús búdí ā jwúub jígahachah, Lázarodih í yohopjiboó jwíútdih í numah juibínap jī. Caán íútdih búdí jee dáhjīh ít nemep tají. ³⁹Páant í nematjidih ennít, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jī:

—**Can jeé júdduh ñi pütú dodhdó**, ā niijíp jī.

—Maá, biícjīh bóo téihya yeó jáap játih ā wunuchah, jwí yohop be. Pánihna, buu áih bácah an wíjna nacaá buca, Marta mi niijíp jī.

⁴⁰—**Wā naáwátjidih ma téi náhninaá. Dios ā wēpatdih ma enat pínahdih meemdíh wáát naóhna beé**, caántdih ā niijíp jī.

⁴¹Páant caántdih ā níj péanachah, queét jeé júdduh í pütú dodhdop jī. Í pütú dodh péanachah, Jesús jeáboó chéi ennít, Diosdih nin pah ā níj úúbáp jī:

—**Weemdíh ma joyátji túina caá, Paá.** ⁴²**Wā úúbát pah ma joyátidih wā jéihna caá. Pánihna, weemdíh ma wahatjidih nit jumnit í jéihyat pínah niijná, buu meemdíh páant wā níj úúbhna caá**, Jesús ā niijíp jī.

⁴³ Páant niíf wábh péanit, Jesús nin pah ā niíf wēp ejep jī:

—**¡Lázaro, ma bac jūúwú!** ā niijíp jī.

⁴⁴ Jesús páant ā niíf ejechahjeh, Lázaro ī yohniji yuhna, jeé ítmant ā bac jūúwúp jī. Pánih bac jūóhna, áih bácah, áih wao dáhdihbut yégueh chóo tópjī ī pinatji pahjeh ā duo bác jūúwúp jī.

Páant ā bac jūúwúchah, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jī:

—**Caandíh nī pinatji yégueh chóo tópnadih nī wataá,** ā niijíp jī. Páant ā niijíchah joinít, ī pinatji tópnadih Lázarodih ī watap jī.

Jesúsdi h ī tewat pínahdih ī míc wéhe

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Páant Lázarodih ā boanachah ennit, María pebh juínítji dawá jwī déewā, Jesúsdi h ī jepahap jī.

⁴⁶ Obohjeéhtih, biqúfna jepahcannitboó fariseowā pebhna juibínit, ded pah Jesús ā chājatjidih ít naáwáp wut jī. ⁴⁷⁻⁴⁸ Pánihna, sacerdotewā ī maáta, fariseowā, bita jwī maáta bícdih míc wáacnit, queétjeh nin pah ít niíf míc wéhenap wut jī:

—Jesús dawá láa Dios ā wēpatjīh ā chā jútna caá. Pánihna, ‘Páant ma chājca bojó’, jwī niijcáh, nihat cáacwā ájeéh ī bejbipna caá. Páant dawá bícdih ī jumuchah ennit, Jesúsdi h maáh ī waadáat pínahdih jenah joinít, Romadih moón ī maáta ‘Jwiítdih yohna caá ī chājap’, niijnít, jwiít judíowāboodíh ī peéh chājbipna caá. Pánih peéh chājnit, Dioíh mūdíh ī yohat pínah niijná, íih soldadowādi h ī wahbipna caá. Jwíih baácdihbut ī dúuc wáibipna caá. Pánihna, ¿buu ded pah tigaá jwī chājbi? ít míc niijíp wut jī.

⁴⁹ Páant ī niijíchah yuhna, bíc íjeéh jumni, caán jópchidih sacerdotewā ī maáh yoobát Caifás wūt jumni, queétdih nin pah át niíf naáwáp wut jī:

—Wā déewāá, weemdíh nī joi jwúhuú. Páant niíf míc wéhena, yeéb nī túi jéihcan caá. ⁵⁰ Nihat jwiít judíowā jwī túi jumat pínahdih bíc cáac ā wun wühuchah, ā túibipna caá. Á wun wühcah, jwiít nihatdih Romadih moón ī maáta ī yoh beedábipna caá. Caandíh yeéb nī túi beh joi jwúhcan caá, Caifás át niijíp wut jī.

⁵¹ Páant niíf naóhna, ā jenah joyátjeh niijná át chājcap wut jī. Sacerdotewā ī maáh yoobát ā jumuchah, jwī déewā ī túi jumat pínah niijná, Jesús ā wun wúhat pínahdih Diosboó Caifásdi h át naáwát túutup wut jī. ⁵² Obohjeéhtih, páníh wunna, jwiít judíowādi h jeh pohba át wun wúhcap tajī. Nihat baácdih moón Dios ā weh pínah bíc weh pah jwī jumat pínah niijná, jwī yéejat jīb Jesús át wun wúhup tajī. ⁵³ Páant Caifás ā niijíchah joinít, caán yeó jáapjeh “¿Jesúsdi h ded pah tigaá jwī mao yohbi?” queét ít niíf míc wéhe jwíihup tajī.

⁵⁴ Pánihna, caandíh ī mao yohíhatdih jéihnit, Jesús dahwani tútchinadi h jibidih ā bejíchap jī. Tútchi wihcapboó bejnit, caán pehbhit Efraín wūt jumni bainí tútchibitna jwiítdih ā numah juibínap jī. Pánih juibínit, caanjíh jwī jum jwúhup jī.

⁵⁵ Caán láa jwiít judíowā jwípí wēini Pascua yeó jáapna pínah bahni jeh ā judhdup jī. Moisés ā naóh yapaatji pah, Diosdi h jwī weñat pínah játih túi míc á mohat ápi náahap jī, Dios ā enechah, yéejat wihcannit jwī jumat pínah niijná. Pánihna, caandíh chājat túut niijná, dawá jwī déewā nihat tútchinadi h

moón Jerusalén tútchina it aab béjep tajī. ⁵⁶ Caán tútchina juibínit, queét Jesúsdi bidna itih chājap ta yuh jī. Pánih bidna, Diofih muúdi jumnit, queétjeh nin pah it niij míc wéhenap wut jī:

—¿Pascua yeó jáapnadih Jesús enedih ā jūóhca naniít? ñi jenah joyóchah, it niijíp wut jī.

⁵⁷ Sacerdotewā ī maáta, fariseowābut jātih nin pah cáacwādihih itāt niij wutup wut jī: “Jesús dedboó ā jumat doonádihih joinít, jwiítidih ñi naáwá”, itāt niijíp wut jī. Caandíh tewat túut niijná, páant it niijíp wut jī.

Jesúh jítchanadih María míh chej jumnihih mi puhwat

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

12 ¹ Pascua yeó jáapna pínah seis yeó jáap ā judhduchah, Efraín tútchimant Betania tútchina Jesús jwiítidih ā numah jwáub juibínap jī. Caanná juibínit, Lázaro wunniji, Jesús ā booníh muuná jwī juibínap jī. ² Páant jwī juibínachah, jwī jeémát pínahdih ī chāj wūhup jī. Pánihna, Lázaro, Jesús, jwiít biícdihih jeémát cáagat naadíh jwī laj púda bojop jī. Páant jwī laj púda bojochah, Marta jwiítidih jeémát mi cáagap jī. ³ Maríaboó nardo wūt jumni chej jumni quiítidih, biíc kilo tac yoób ub jūóhniit, Jesúh jítchanadih mi puhwup jī. Puohnit, míh waó yoócjīh mi jōp wiwip jī.” Páant mi puhwat túttimah, caán nihat muú ā táu chej jum chéyah bejep jī. ⁴ Páant mi chājachah ennit, jwiít biícdihih jumni Judas Iscariote wūt jumniiboó, Jesúsdihih eníhcannitdih duó wáini pínah, nin pah ā niijíp jī:

⁵ —¿Dépanih tigaá nint caan mácdih mi bíbohna yuhna, mit jíib chāj wūhcan? Caandíh jíib chājna nihna, biíc jōpchi tewat pah bóo mita jíib teo tagaá. Pánihna, caán dinerojīh moh yéejnitdih jwíta jéih teo wáac tagaá, ā niijíp jī.

⁶ Obohjeéhtih, Judasboó moh yéejnitdih teo wáaquíhcan, caanjéh dinerodih náahna, nih yáana, páant āt niijíp jī. Caán jwíh dinerodih en daoní jumna yuhna, biquí láana apí nuumúp tajī.

⁷ Páant ā niijíchah joinít, Jesús nin pah ā niijíp jī:

—Caántidih páant ma niijcá bojoó. Mi ámohniji chej jumnihih wíih bácahdih ī yohat pínah jātih náñat dée pah weemdíh páant mi puohna caá. ⁸ Moh yéejnitboó páantjeh ñijeéh ī jumbipna caá. Páant ī jumuchah, débólih wūhíhna, queétdih ñi jéih wūhna caá. ⁹ Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh maatápdih wā jumcan niít, ā niijíp jī.

Sacerdotewā ī maáta Lázarodihbut ī mao yohíhat

⁹ Jesús biícdihih Betania tútchiboó jwī jumuchah, dawá jwī déewā caandíh enedih it jūáwup tajī. Obohjeéhtih, caandíhjah pohba nihcan, ā booniji Lázarodihbut enedih jūóhna it chājap tajī. ¹⁰ Páant enedih ī juibínachah jéihniit, sacerdotewā ī maáta Lázarodihbut it mao yohíhip jī. ¹¹ Lázaro wunnijidih ā booaat doonádihih joinít, dawá jwī déewā Jesúsdihih it jepahap tajī. Pánih jepahniit, sacerdotewā ī bohéátboodíh it cádahap tajī. Páant ī cádahachah ennit, sacerdotewā ī maátaboó íj yapnit, Lázarodihbut itih mao yohíhip ta yuh jī.

Jesús wā Jerusalénna ī waadát
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.26-40)

¹² Jwī juiibíni daanimant bóo yeó jáapdih dawá cáacwā Jerusalén tútchina juiibínitji jwī juibíát pínah doonádih ítát joyóp tajī. ¹³ Pánihi joinítji táam núonadih bóodnit, Jesúsdih ī ub jwāáh dei jūúwúp jī. Pánihi jwāáh dei jūóhni, nin pah ī niíf wēi ñaacáp jī:

—¡Diosdih jwī wēi naóh jīfh! ¡Hosana, nin Dios ā wahni jwiít judfowādih teo wáacni pínah ā túi jumū naáh! ¡Nin jwī Maáh yoobát tigaá! queét ī niíf wēi ñaacáp jī.^p

¹⁴ Burrodih bid juiínít, Jesús caanjíh ā chúudup jī. Pánihi chúudna, Dios naáwát dih naóh yapaniji ā daacátji pahjeh ā yapap jī.

¹⁵ “Jerusalén tútchidih moón, ñi éumca bojó. Eneé, ñi Maáh burro wūúhjih chúudnit, ā jūóhna caá”, āt niíf daacáp tajī. (Zac 9.9)

¹⁶ Obohjeéhtih, ‘Caán ā daacátji Jesúsdih niijná caá āt chājap’, jwiít ā bohénit jwī niíf jéih jwuhcap jī. Pánihi jéihcan yuhna, jeáboó Jesús ā púuh laab béjat túttimah, ā daacátjidih náhninit, jwī beh joyóp jī. Pánihi beh joinít, “Dios naáwát dih ā daacátji bíic yoobó Jesúsdih ā yapap jī”, niíf jenah joinít, jwī yoób jéihyep jī.

¹⁷ Jesús ā ezechah, Lázaro fh bácahdih ī yohatji ítmant báadhni ā bac jūúwúchah ennitiiboó bitadih ít naáwáp tajī. ¹⁸ Caán doonádih joinítji dawá cáacwā Jesúsdih ī jwāáh jūúwúp jī. ¹⁹ Páant dawá ī bejehah enniti, fariseowā queétjeh nin pah ít míic niijíp wut jī:

—¡Eneé buca! Nihat Jesúh wā míicjeh buu jumna caá ī chājap. Queétdih jwī naáwá chah yuhna, ī joicán caá. Pánihi, ded pah queétdih jwī jéih chāwácan caá, ít míic niijíp wut jī.

Biquína griegowā Jesúsdih ī bidat

²⁰ Fiesta yeó jáapnadih Diosdih weñedih jūóhniitjéeh, biquína griegowābut ít juyáp tajī. ²¹ Pánihi juiínít, jwiijeéh jumni Felipe pebhna queét ít juyáp tajī. Felipeboó Galilea baácdih jumni Betsaida wūt jumni tútchidih bóo ā jumap jī. Caan pébh juiínít, nin pah caandíh ít niijíp wut jī:

—Jwiít Jesúsdih jwī eníhna caá, ít niijíp wut jī.

²² Páant ī niijí chah joinít, Felipe Andrésdih naáwádih āt bejep wut jī. Queét chénat pah Jesúsdih naáwádih ī juyáp jī. ²³ Páant ī naáwá chah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niíf naáwáp jī:

—Weém nihat cáacwā úud jené wā wunat pínah, wā boo pud jūúwát pínah, jeáboó wā jwúub bejat pínahbut bahni jeh ā judhna caá. ²⁴ Nin naáwátjih yeebdih wā bohébi pna caá. Pácahi tíibdihi jwī momat túttimah, áih japih bóo chóo ā moopáh bejna caá. Páant ā moopó chah, áih dítmant bóo tíib ápi chíih jūóhna caá. Pánihi chíih, behna, dawá ā quehna caá. Obohjeéhtih, caán tíib moópcan, āta chíihcan tagaá. Chíihcan, caanjéh āta jum tagaá. Pánihat pah, weémboó wunna, wā boo pud jūúwát túttimah, dawá cáacwādih Diosjéeh wā túi jumat túutbi pna caá. Obohjeéhtih, wuncan, weemjéh wāta jum tagaá.^q

²⁵ Det ī weñat pínahdihjeh jenah joiná, Dios ā weñat pínahboodíh chājíhcan,

iigúipna ī bejbipna caá. Obohjeéhtih, det ī weñat pínahdih joyáh bojnit, Diosdih túi jepahna, páantjeh ájeéh ī túi jumbipna caá.^{r 26} Det weemdíh teo wūhñit jumíhna, wā naáwátlih túi joyát caá náahap. Pánih chájna, queébtut wájeéh ī jumbipna caá. Pánihna, queét weemdíh teo wūhñitlih búdí oina, wā ípbut ájeéh ā túi jumat túutbipna caá, Jesús ā niijíp jī.

Jesús ā wunat pínahdih ā naáwát

²⁷“Buu búdí wā jígahna caá. ¿Wā ípdih ded pah tigaá wā niijbí? ‘Paá, weemdíh yeejép ā yapca bojo naáh’, ¿wāta niij tániit? Caandíh páant wā níj úúbhcan caá. Yeejép yapnit, wunat túut niijná, nin baácboó wā jūúwép jī. Pánihna, buu weemdíh chah yeejép buwat ā jumbipna caá. ²⁸Paá, buu ded pah wēpni ma jumatlih cáacwálih ma jéihyanaá”, Diosdih ā niijíp jī.

Páant ā niijíchahjeh, jeámant Dios nin pah áí niijíp jī:

—Wā wēpatlih queétdih wáat júutup be. Pánihna, wā jwáub júutbipna caá, páant muntih, ā niijíp jī.

²⁹Páant ā niijíchah joiná, dawá caanjíh joi nūhñit, ī joí wúhi bejep jī. Pánih joí wúhi bejnit, nin pah ī niijíp jī:

—Énoh níit páant yáani, biquína ī niijíp jī.

—Ángel Jesúslih naóhna caá ā chájap, bita ī niijíp jī.

³⁰Queét páant ī niijíchah joinít, Jesúsboó nin pah ā niijíp jī:

—Jeámant wéheni wíih pínah nihcan, weém Dios ā wahní wā jumatlih yeéb ní jéihyat pínah niijná, páant áí niijíp be. ³¹Buu nin baácdih moón yeejép wā ī yéé chájat jīb wā íp queétdih ā peéh chájipna caá. Queétdih watni nemép wā ī maáhdihbut ā yohbipna caá. ³²Weemdíh cruzboó péoh dodhñit ī mawachah, dawá cáacwā wíihwā pínah wā chájipna caá, Jesús ā niijíp jī.

³³Páant niijná, ded pah ā wunat pínahdih Jesús cáacwálih naóhna át chájap tajī. ³⁴Páant ā niijíchah joinít, cáacwāboó caandíh nin pah ī níj úúbh joyóp jī:

—Dios naáwátlih daácnitji nin pah ít níj daacáp tajī: ‘Dios ā wahní Cristo páantjeh ā jumbipna caá’, ít níj daacáp tajī.^s ¿Páant ī níj daacáchah, meém nihát cáacwā úud jeñé, Dios ā wahnidih dépanihna pohba cruzboó ī péoh dodh mao yohcan níit? ¿Meém Dios ā wahní nihcan níit? ī niijíp jī.

³⁵Páant ī niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā níj jepahap jī:

—Weémboó baabát panihni ded pah wā íp ā jumatlih yeebdíh wā jéihyana caá. Obohjeéhtih, maátcanbitjeh níjeéh wā jumbipna caá. Pánihna, túi jumat túut niijná, yeebdíh wā bohéátjidih ní quíib buudcá bojoó. Ded dupúnapboó jib bejni dedboó ā bejat pínahdih ā en juicán caá. ³⁶Pánihna, weém baabát panihni wā jumuchah, buu wā bejat pínah játih weemdíh ní jepahaá. Pánih jepahna, baabátboó jumnit panihñit wíihwā ní jumbipna caá, ā niijíp jī.

Páant níj naóh péanit, jwiítdih ā numah bac bejep jī. Pánih bac bejnit, queétdih ā jwei béjep jī.

Judíowā Jesúslih ī náahcat

³⁷Dawá láa Dios ā wēpatjīh Jesús queétdih ā cháj júutuchah yuhna, dawá jwí déewā caandíh ī joífhcap jī. ³⁸Dios naáwátlih naóh yapani Isaiás ā naáwátji pahjeh queét ī chájap jī. Nin pah át níj daacáp tajī:

“Maá, ma naáwátdih wā bohénachah yuhna, cáacwā ī joífhcan caá. Ma wēpatjīh queétdih wā chāj jútutachah yuhna, ‘Caán naáwát yoobópdihi nihcan caá’, ī niīj jenah joiná caá”, Isaías āt niīj daacáp tajī. (Is 53.1)

³⁹ Páant ī joífhcat ennit, Dios queétdih ā jéhiyat tútucan caá. Caandíhbut Isaías nin pah āt niīj daacáp tajī:

⁴⁰ “Jéhi encannit panihnit Dios queétdih āt chājap wut jī. Pánihi chājnit, ā naáwátdih queétdih āt jéhiyat tútucap wut jī. Pánihna, ā wēp chāj jútutadihi enna yuhna, ī beh encan caá. Ā bohéatdihi joiná yuhna, ī beh joicán caá. Ā bohéatdihi jéhihna nihna, ī yēej chājatdihi īta cádahji tagaá. Páant ī cádahachah, queétdih Dios āta túi ubji tagaá”, Isaías āt niīj daacáp tajī. (Is 6.10)

⁴¹ Páant niīj daácna, Isaías Cristo ā wēpat, búdí ā yeh iigátdihbut enniji jumna, ded pah Cristo ā yapat pínahdih naóh daácna āt chājap wut jī.

⁴² Oboheéhtih, dawá cáacwā, biquína jwī maátabut “Caán Dios ā wahní Cristo yoobát caá”, Jesúsdihi īt niīj jenah joyóp tajī. Páant niīj jenah joiná yuhna, queét fariseowādihi úumna, bita “Jesúsjeéh wā waadáp be”, īt niīj naáwíhcap wut jī. Páant ī naáwáchah nihna, jwī míc wáacat muná fariseowāboó queétdih īta waadát tútjican tagaá. ⁴³ Queétdih Dios ā wēi naáwátdih náahna yuhna, cáacwāboó ī weñatdihi chah īt bidip wut jī. Pánihna, queét “Weém Jesúsíh caá”, bitadihi īt niīj naáwíhcap wut jī.

Jesús ā naáwátdih ī joífhcat jīb peéh chājat ā jumat

⁴⁴ Túttimah, Jesús cáacwādihi nin pah tubit ā niīj náac naáwáp jī: “Ded weemdíh jepahni weemdíhjih pohba jepahna ā chājcan caá. Weemdíh wahnidihbut ā jepahna caá. ⁴⁵ Ded weemdíh enni weemdíh wahnidihbut ā enna caá. ⁴⁶ Ded dupénapboó jumni, weemdíh jepahna, baabát panhipboó ā jwúb jumat pínah niijná, weém baabát panihni nin baácboó wā jūúwúp jī. ⁴⁷ Oboheéhtih, ded wā naáwátdih joiná yuhna, ā jepahcah, weémboó wā peéh chājcan niít. Nin baácdih moón weemdíh jepahcannitdihi peéh chājadihi jūóhna wā chājcan jī. Oboheéhtih, iiguípna bejnit déedih túi ubat tút niijná, wā jūúwúp jī. ⁴⁸ Ded weemdíh náhcanni, wā naáwátdihbut joífhcannidih peéh chājat ā jumbipna caá. Wā naáwátdih ī joífhcatji jīb péeni yeó jáapdihi wā ípboó queétdih ā peéh chājbipna caá. ⁴⁹ Weém wā jenah joyátjeh yeebdíh naóhna wā chājcan caá. Wā íp weemdíh wahniboó ded pah wā naáwát pínahdih ā naáwát túutna caá. Pánihna, wā naáwátboó ā naáwátjeh tígá. ⁵⁰ Ded ā naáwátdih joí waadána, wā ípjeéh páantjeh ā túi jumbipna caá. Pánihna, wā íp ā naáwát túutatdihi tígá, yeebdíh wā naáwáp”, Jesús queétdih ā niíjp jī.

Jesús ā bohénitíh jítchanadihi ā chocat

13 ¹ Pascua yeó jáapna pínah játihbit, Jesús nin baácdih cádahnit, ā íp pehbboó ā bejat pínah bahni ā judhdadihi átát jéhiyep tajī. Áihwā nin baácdih moondíh búdí oina, queétdih ā oi cádahcap jī. Pánihna, ā oyatdihi jútuna, áihwādihi ā wun wūhup jī.

² Caan chéi Jesús jwiítdih ā numah jeéméchah, Jesúsdihi eníhcannitdihi ā naáwát pínah niijná, Judas, Simón Iscariote wūúhdihi nemépbboó āt waád dée

tajī. ³Dios pebhmant ā jūúwátjidih, ā jwúub páuh laab béjat pínahdihbut Jesús átát jéihyep tajī. Ā íp caandíh chah maáh ā waadáat pínahdihbut átát jéihyep tajī. ⁴Pánihi jéihna, jwíjeéh jeémp lajniji ñah ñuhnit, áih yégueh jih bóo chóodih too dugnit, jöp wiwat pínah yégueh chóojíh chéhlit yoób ā chéwep jī. ⁵Chéo péanit, pamapdi mah puoh yacnit, jwíih jítchanadih ā choc jwíhip jī. Pánihi chocnit, ā chéo búudhni chóojíh jwíih jítchanadih ā jöp wiwip jī.

⁶Pánihi, biquínadih choc péa bejnit, Simón Pedro pebhna ā juibínap jī. Áih jítchanadih chocat túut ā chājachahjeh, Pedroboó caandíh nin pah ā niijíp jī:

—¿Maá, wíih jítchanadih chocodih jüóh níit ma chājav? ā niijíp jī.

⁷—Weém butéh yeebdíh ded pah wā chocatdi mah jéih jwuhcan yuhna, túttimah mah jéihbipna caá, Jesús caandíh ā niijíp jī.

⁸—Obohjeéhtih, wíih jítchanadih meemdíh wā chocat túutcan caá, Pedro ā niijíp jī.

—Meemdíh wā choccah, wíih mah niican níit, Jesús caandíh ā niijíp jī.

⁹—Pánihi, Maá, wíih jítchanadihjeh niican, wíih téihyanadih, wíih wao dáhdihbut mah chocoó bácah, Pedro ā niijíp jī.

¹⁰—Ded jéehna, nihat áih bácahdih ā túi chocna caá. Caandíh chéne jwúub chocat ā náahcan caá. Áih jítchanadihjeh chocat caá náahap. Pánihi, yeéboó jéehnit panihnit ñi jumuchah yuhna, bíic ñijeéh jumni jéehcanni panihni ā yéejatdih cádahcanni ā jumna caá, Jesús Pedrodih ā niijíp jī.

¹¹Páant niijná, Jesús caandíh eníhcannitdi duó wáini pínahdi jéihnit, jwiitdi páant át niijíp tajī.

¹²Jwíih jítchanadih choc péanit, áih yégueh chóodih jwúub duonít, ā lajapjina ā jwúub juí lajav jī, páant muntih. Pánihi jwúub juí lajnit, nin pah jwiitdi ā níj naáwáp jī:

—¿Butéh yeebdíh wā chocatjidih ñi jéih níit? ¹³Yeéb weemdíh ‘Bohéni’, niijná, ‘Maá’, niijná, yoobópdih niij tígáá ñi chājav. Weém yeebdíh bohéni, ñi Maáh yoobát tígáá. ¹⁴Páant yeebdíh bohéni, ñi Maáh jumna yuhna, teo wúhni ipí chājav pah ñíh jítchanadih wā chocna beé. Páant wā chājachah ennitji jumna, yeebbút ñíh jítchanadih bíic chocat caá náahap. ¹⁵Ded pah ñijeéh jumnitdi ñi teo wáacat pínahdi butéh wā júutup be. Pánihi, yeebdíh ded pah wā chājav pah yeebbút bíic yoobó ñi chājav. ¹⁶Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ded teo wúhniboó ā maáh chah niican caá. Ded ā wahniboó caandíh wahní chah niican caá.” Obohjeéhtih, yeéb chah jumna yuhna, yeebdíh teo wúhni pah ñíh jítchanadih yeebdíh wā choc wúhup be. Pánihi, wā chājavjidih ennitji bíic yoobó ñi chājav. ¹⁷Páant wā wútatdi jéihnit, chájna, búdí ñi wéibipna caá.

¹⁸“Obohjeéhtih, yeéb niatdi páant wā niijcán caá. Det wā ñíonitdi wā túi jéihna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit í daacátji bíic yoobó ā yapbipna caá. ‘Wájeéh jeémpniheh tígáá weemdíh yeejép ā chājipna caá’, ít níj daacáp tajī. ¹⁹Páant ā chājav pínah játih yeebdíh naóhna caá wā chājav, páant ā yapat túttimah, ‘Caán Jesús, Dios ā wahní Cristo ta tígáá’, ñi níj jéihyat pínah niijná. ²⁰Nindihbut yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wā wahnidih

ded tái wēi jwāáhni, weemdíhbut ā tái wēi jwāáhna caá. Pániḥ weemdíh wēi jwāáhni, weemdíh wahnijidihbut ā wēi jwāáhna caá”, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.”

Judas ā duó wáyat pínahdih Jesús ā naáwát

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Páant níj péanit, Jesús búdí ā jígahap jī. Pániḥ jígahnit, jwiítidih nin pah ā niijíp jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Bíc ñi cātíh jumni weemdíh eníhcannitdih ā duó wáibipna caá, ā niijíp jī.

²² Páant ā niijíchah joinít, caandíh júutni pínahdih jéihcan, jwiítjeh jwí míc en jáhanap jī. ²³ Weém, Jesús búdí ā oiniboó caandíh wā dodh jáah lajap jī. ²⁴ Pániḥna, Simón Pedro weemdíh áih téihyajíh jenah júutnit, nin pah ā niijíp jī:

—Caandíh ma uúbh joí enee dedna tigaá caandíh duó wáini pínah, weemdíh ā niijíp jī.

²⁵ Páant ā niijíchah joinít, weémboó Jesúsdiḥ jwúub dodh jáah lajnit, caandíh nin pah wā níj uúbh joyóp jī:

—¿Maá, deddih níj tígaá ma chāj? wā niijíp jī.

²⁶ —Nin pandih dajnit wā neéh wūhni pínah weemdíh eníhcannitdih ā duó wáibipna caá, weemdíh Jesús ā níj jepahap jī.

Páant níj péanitjeh, pan dahdih daj ub neéhni, Judas, Simón Iscariote wúúhdih ā wūhup jī. ²⁷ Páant Jesús ā daj neéh wūhni pandih Judas ā jeéméchah, neméboó caandíh yeejép át chājat tútup tají. Pániḥ jéihna, Jesús caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Ded pah ma chājat pínahdih waícanjeh chājadiḥ ma bejeé, Judasdiḥ ā niijíp jī.

²⁸ Páant Judasdiḥ ā niijíchah joiná yuhna, jwiít nihat jwí jéihcap jī. ²⁹ Pániḥ jéihcan, “Judas jwíih dinerodih en daoní ā jumuchah, jwí jeémát pínahdih jíib chājat túutna, Jesús páant ā níj wahna caá”, biquína ít níj jenah joyóp ta yuh jī. Bitaboó “Moh yéejnitdih dinero wūhat túutna caá át chājap”, ít níj jenah joyóp tají. ³⁰ Pániḥna, Jesús ā neéh wūhni pandih jeémp péanit, Judas ā bac bejep jī. Páant ā bac bejehchah, chei wáát jumup jī.

Jesús jáap wutatdih ā naáwát

³¹ Páant Judas ā bac bejat túttimah, Jesús jwiítidih nin pah ā níj naáwáp jī:

—Buu láa bácah weém nihat cáacwā úud jeñé wā íp ā wahní wā jumatdih, wā wēpatdihbut cáacwādiḥ ā jéihyabipna caá. Caán ā wēpatdih weembút queétdih wā jéihyabipna caá. ³² Páant wā íp ā wēpatdih wā jéihyanachah, caán wā wēpatdihbut waícanjeh ā jéihyabipna caá. ³³ Yeéb wā weh panihnit, nindihbut wā naáwáchah ñi tái joyoó. Daocánni yeó jáapbitjeh ñijeéh wā jum jwuhbipna caá. Wā bejat túttimah, weemdíh búdí ñi bidbipna caá. Jwí déewādiḥ wā niijátjī pah yeebdíhbut bíc yoobó niijnít, ‘Wā bejep pínahna yeebboó ñi jéih bejcan caá’, wā niijná caá.* ³⁴ Pániḥna, jáap wutatdih yeebdíh wā naóhna caá. Yeebjéh ñi míc oyoó. Yeebdíh wā oyatjī pah, yeebjéhbut

ni míc oyoo.^{y 35} Páant ni míc oyochah ennít, wíihwā ni jumatdih bita ī jéihbipna caá, Jesús jwiítdih ā niijíp jī.

Pedro ā yeeat pínahdih Jesús ā naáwát

(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Páant ā niijíchah joinít, Simón Pedro Jesúsdihi nin pah ā niíf uúbh joyóp jī:

—¿Maá, dedboo tígaa ma bejbi, páant ma niijná? ā niijíp jī.

—Wā bejat pínahna wājeéh ma jéih bej jwuhcan caá. Obohjeéhtih, buu jéih bejcan yuhna, túttimah wā pebhna ma juibíipna caá, Pedrodih Jesús ā niijíp jī.

³⁷ —¿Maá, dépanih tígaa buu majeéh wā jéih bejcan? Weemdíh ī mawachah yuhna, meemdíh wā cádahcan niít, Pedro ā niijíp jī.

³⁸ —Páant niijná, ¿weemdíh wapna, ma wun wúhmi naniít? Obohjeéhtih, yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Mújbai ā ewat pínah játih, ‘Caandíh wā jéihcan caá’, bíic peihcanni láa pohba bitadihi ma niíf yeebipna caá, Jesús Pedrodih ā niijíp jī.

Jesús Dios pebhna bejni namá panihni ā jumat

14 ¹ Túttimah, Jesús jwiítdih nin pah ā niijíp jī: “Butéh wā niijátidih náhninit, ni jígahca bojoó. Wā ípdih túi jenah joinít, weemdíhbut bíic yoobó ni túi jenah joyoo. ² Wā íp ā jumupboó dawá jumat pínah muuná ā jumna caá. Pánihna, caanná juibínit, ni jumat pínahdih ámhodih wā bejbipna caá. Wā naáwát pah bíic yoobó ā wihcah, páant yeebdíh wāta niíf naóhcan tagaá. ³ Yeéb ni jumat pínahdih túi ámhó péanit, yeebdíh ubadíh wā jwúub dei jóóhbiipna caá, wājeéh ni jumat pínah niijná. ⁴ Wā bejat pínah namá panihnidihi ni jéihna caá”, ā niijíp jī.

⁵ —Maá, deh ma bejat pínahboó jwiít jwí jéihcan caá. ¿Ded pah tígaa caán namá panihnidihi jwí jéihbi? Tomás Jesúsdihi ā niíf uúbh joyóp jī.

⁶ —Weemjéh tígaa namá panihni wā jumup, wā íp pebhboó ni juibíát pínah niijná. Weemjéh mun tígaa yoobópdih naóhni. Jeáboó juibínit pínahdih weemjéh mun tígaa caolih booani wā jumna caá. Caolih wā booanit mícjeh wā íp pebhboó páantjeh ī jumipna caá.^z ⁷ Weemdíh túi jéihna nihna, wā ípdihbut nita jéih tagaá. Pánihna, buu caandíh ennít panihnít jumna, caandíh ni túi jéihna caá buca, Jesús jwiítdih ā niijíp jī.

⁸ Páant ā niijíchah joinít, Felipe jwuh nin pah ā niijíp jī:

—Maá, jwí ípdih jwiítdih ma júutú. Páant bóojeh tígaa jwí eníhip, ā niijíp jī.

⁹ —¿Felipe, maatápdih wājeéh jumna yuhna, weemdíh ma túi jéih jwuhcan niít? Weemdíh enna, wā ípdihbut maat enep be. ‘Jwí ípdih ma júutú’, niijná, ¿dépanih tígaa weemdíh páant ma niíf? ¹⁰ Weém wā ípjíh chénewā jumna yuhna, bíicjeh caá. ¿‘Páant caán yoobópdih nihcan caá’, ma niíf jenah joicáh? Yeebdíh naóhna, wā jenah joyátjīh wápí naóhcan caá. Wā íp ā naáwát túutuchahjeh, wā naóhna caá. Pánihna, caán bíicdih jumna, ā wépatjīh wápí cháí júutna caá. ¹¹ Weém wā ípjíh chénewā jumna yuhna, bíicjeh caá. Caán

‘Yoobópdihi tigaá’, níj jenah joicán, wā íp ā wēpatjīh wā chāj jútatjidihi náhninit, bíicjeh jwī jumatdīh ní jéihbipna caá. ¹²Yoobópdihi yeebdīh wā naóhna caá. Det weemdīh túi jenah joinít wā chājat pah bíic yoobó í chājbipna caá. Bwū wā íp pehbhoó jwúub bejna, wā chājat chah pohba wā íp ā wēpatjīh í chājbipna caá. ¹³Weemdīh túi jenah joinít í úúbát pah wā chājbipna caá, wā íp ā wēpatdih cáacwā í jéihyat pínah níjina. ¹⁴Pániha, weemdīh jepahnit ní jumuchah, dedé ní úúbát bíic yoobó wā chājbipna caá, Jesús ā níjíp jī.^a

Túini Espiritu ā wahat pínahdih Jesús ā naáwát

¹⁵“Yeéb weemdīh oina, wā wutatdih ní jepahbipna caá.” ¹⁶Yeebdīh Túini Espiritu ā wahat pínah níjina, wā ípdih wā úúhbipna caá, wā wihcah, níjeéh ā jumat pínah níjina. Caán Túini Espiritu yeebdīh teo wáacnihoó yoobópdihi naóhni jumna, yeó jáap jumat pah níjeéh ā jumbipna caá. ¹⁷Nin baácdih moón wā ípdih jéihcannit, caán Túini Espiritudihbut í jéihcan caá. Pánihi jéihcan, caandīh í túi jenah joicán caá. Oboghjeéhtih, caán níjeéh jumni pínahdih yeébbhoó ní túi jéihbipna caá.

¹⁸“Yeebdīh wā éemp bejcan níit. Pánihi éemp bejcan, caán Túini Espiritu yeebdīh ā juyúchah, weém wā jumat pahjeh muntih níjeéh ā jumbipna caá. ¹⁹Wā bejat pínah bahnijeh ā judhna caá. Páant wā bejat túttimah, nin baácdih moón weemdīh jepahcannit, weemdīh í jwúub encan níit. Oboghjeéhtih, yeébbhoó weemdīh ní enbipna caá. Weém jwúub boó pud júóhni wā jumat pah muntih, yeebbút jwúub boonit Diosjeéh páantjeh ní jumbipna caá. ²⁰Jwī wahní Túini Espiritu yeebdīh joinít, wā íp bíicdih wā jumatdih yeebdīh ā túi jéihyabipna caá. Pániha, wā íp bíicdih wā jumat pah muntih, yeéb bíicdih wā jumatdihbut ā jéihyabipna caá. ²¹Ded wā wutatdih joí waadáni weemdīh oini caá.” Weemdīh oinidih wā ípbut ā oibipna caá. Weembút caandīh bíic yoobó wā oibipna caá. Páant weemdīh oinidih ded pah wā jumatdih wā túi jéihyabipna caá”, Jesús jwiítidih ā níjíp jī.

²²Jwíjeéh jumni bíih Judas, Iscariote nihcanni, Jesúsdihi nin pah ā níj úúbh joyóp jī:

—¿Maá, dépaniha jwiítidihjeh páant ma jéihyana yuhna, bita meemdīh jepahcannitboodīh ma jéihyabican? ā níjíp jī.

²³—Ded weemdīh oini wā naáwátidih ā túi joí waadábipna caá. Páant ā túi joí waadánachah, wā íp caandīh ā oibipna caá. Pánihi oina, wā íp bíicdih áih caoliidih waadní, ájeéh jwī jumbipna caá. ²⁴Oboghjeéhtih, weemdīh oicanniboó wā wutatdih ā jepahcan caá. Páant ā jepahcah, ájeéh jwī wihcan níit. Butéh ní joiní weemjéh wā naáwát pohba nihcan caá. Oboghjeéhtih, wā íp weemdīh wahnijeh páant ā naáwát túutap be.

²⁵“Níjeéh jum jwuhna, páant yeebdīh wáát níj naáwáp be. ²⁶Oboghjeéhtih, túttimah wā ípdih wā úúbúchah, Túini Espiritudih yeebdīh ā wahbipna caá. Pániha, caán Túini Espiritu yeebdīh teo wáacni jumna, ā túi bohébipna caá. Pánihi bohénit, nihát yeebdīh wā naáwátjidihi ā náhniabipna caá.

²⁷“Yeebdīh wā túi jumat túutna caá. Weém wā túi jumat pah muntih yeebbút ní túi jumbipna caá. Wā wúhni túi jumat pah nin baácdih moón í

a 14.13-14 Mt 7.7-11; Lc 11.9-13; Jn 15.7,16; 16.23-24; 1Jn 3.21-22; 5.14-15 **b** 14.15 Dt 6.4-9; 11.1 **c** 14.21 Dt 6.4-9; 11.1

jéih wūhcan caá. Pánihna, búdí náhni dahwanit, ñi úmca bojoó. ²⁸ ‘Weém wā bej jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, ñijeéh jumat túut niijná, wā jwúub dei jūóhbiipna caá, páant muntih’, yeebdíh páant wā niíf naáwáchah, ñiát joiná jíí. Páant wā niijíchah joinít, weemdíh yoobópdiñ ñi oina nihna, ñita wēi tagaá. Wā ípboó weém chah wēpni ā jumuchah, ājeéh jumnit, chah yeebdíh wā jéih teo wáacbiipna caá. Páant wā chājat pínahdih jéihna, yeebdíh weñat caá náahap. ²⁹ Weemdíh ded pah ā yapat pínahdih yeebdíh wāát naóhna jī, wā niijátji bíic yoobó ā yapachah, weemdíh túi jenah joinít ñi jumat pínah niijná.

³⁰ “Yeebdíh wā míc wéhe jwuhat pínah bahniitjeh ā judhna caá. Waícanjeh, nin baácđih moón ī maáh, weemdíh yeejép chājadih ā jūóhbiipna yuh caá. Nemépwa ī maáh wēpni jumna yuhna, weemdíh ā jéih yap yohcan niít. ³¹ Obohjeéhtih, weemdíh wā íp ā wutat pahjeh wā chājbipna caá, nihat cáacwā caandíh wā oyatđih ī jéihyat pínah niijná. Ñi ñah ñuhúú. Chóbe bejjíh”, Jesús jwiítđih ā niijíp yuh jī.

Jesús jiwá iguíf púuj panihni ā jumat

15 ¹ Páant niijná yuhna, nin pah jwiítđih ā jwúub niíf bohénap jī, páant muntih: “Weém jiwá iguíf púuj panihni, wā ípboó iguífadih en daoní panihni, wíih cáacwā iguíf pihna panihnit ī jumna caá. ² Quehcanni pihdih iguífadih en daoní ā bóod yohbiipna caá. Páant ā bóod yohat pah, det weemdíh túi jenah joicánnitđih wā íp ā yohbiipna caá. Ded túi quehni pihboodíh ā bóod ámhna caá, dawā ā quehat pínah niijná. Páant ā chājat pah det wíihwā ī náahatđihjeh ī chājachah enna, wā íp queéđih ā cádahat túutbiipna caá, ded pah wā náah yacatboodíh ī chājat pínah niijná. ³ Yeéboó wā naáwátđih joí jepahnit, bóod ámhni panihnit ñi jumna caá. ⁴ Túi bícđih wājeéh ñi jumúú. Páant wājeéh ñi jumuchah, weembút yeéb bícđih wā jumbipna caá. Ded iguíf pih áih púujđih túi duuj lájcan, ā jéih quehcan caá. Pánihat pah, yeebbút weemdíh túi joicán, wā wēpat ā wihcah, wā weñat pínahdih ñi jéih chājcan niít.

⁵ “Weém jiwá iguíf púuj panihni, yeéboó áih pihna panihnit caá ñi jumup. Ded weemdíh túi joiní wājeéh túi bícđih ā jumuchah, weembút ājeéh túi bícđih wā jumbipna caá. Pánih jumna, túi quehni pih panihni wā weñat pínahdih ā túi chājbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh joicánnitboó, wā weñat pínahdih ī jéih chājcan niít. ⁶ Ded wun jūóhni pihdih ā yohat pah, weemdíh cádahni, wājeéh túi jumcannitđih wā íp ā yohbiipna caá. Pánihna, caán yohni iguíf pihna ā diib téhechah, iguífadih en daoníboó caán tehni pihnadih wao wáacnit, ā cáo yohbiipna caá. Páant ā chājat pah, weemdíh cádahnitđih Dios peéh chājna, iiguípa ā yohbiipna caá.

⁷ “Yeéb weemdíh cádahcan, wā naáwátđih túi joiná, ded ñi náahatđih ñi wúbúchah, bíic yoobó wā chājbipna caá. ⁸ Wā weñat pínahdih ñi chājachah ennit, ‘Queét Jesúsíhwā caá’, bita ī niíf jéihbiipna caá. Páant niíf jéihnit, wā ípdiñbút ī wēbiipna caá. ⁹ Wā íp weemdíh ded pah ā oyat pah muntih weembút yeebdíh bíic yoobó wā oina caá. Páant yeebdíh wā oyatđih ñi túi náhninaá. ¹⁰ Wā íp weemdíh ded pah ā wutuchah, caandíh jepahna, ā

oyatjĩh ājeéh wā túi jumna caá. Páant wā chājat pah, weem jwúh yeebdĩh ded pah wā wutatdih jepahna, wā oyatjĩh wājeéh ñi túi jumbipna caá.

¹¹ “Páant yeebdĩh wā naóhna caá, wājeéh túi jumnit, búdí ñi weñat pínah niijná. Bainí ñi wēican niít. ¹² Nin pah yeebdĩh wā niíf wutna caá: Yeebdĩh wā oyat pahjeh muntih, yeebjéhbú ñi míc oyoó. ^e ¹³ Ded ā chéendih búdí oina, caanjéh ā wunat pínah tobohochah yuhna, caandĩh ā túi teo wáacipna caá. ¹⁴ Ded pah wā wutatdih jepahna, yeéboó wā chéenwā ñi jumna caá. ¹⁵ Wā chéenwā yoobát ñi jumuchah, ‘queét wā pebh moonjéh caá’, yeebdĩh wā niijcán caá. Ī maáh ded pah ā chājatdih ā pebh moón ĩ jéihcan caá. Obohjeéhtih, wā chéenwā ñi jumuchah, ded pah wā íp ā naáwát dih yeéboodĩh wáat naóh yapanap jĩ. ¹⁶ Yeéb weemdĩh ñi ñíocan beé. Obohjeéhtih, weémboó yeebdĩh wā ñíwip jĩ, wā ípíhwā jumna, ā wutatdih jepahnit, ñi túi chāj cádahcannit, wíihwā jumna, ded pah wā ípdih ñi wúbúchah, yeebdĩh ā wúhbipna caá. ¹⁷ Pániha, nin pah yeebdĩh wā jwúub wutna caá: Yeebjéh ñi míc oyoó”, Jesús jwiítdih ā niijp jĩ.

Jesús dih, áihwā dihbut nin baácdih moón ĩ iiat

¹⁸ “Nin baácdih moón yeebdĩh ĩ iináchah, weemdĩhbut ĩ iiatjidi ñi túi náhninaá. ¹⁹ Diosdih jepahcannit ñi jumuchah nihna, queétjeh ĩ míc oyat pahjeh, yeebdĩhbut ĩta oi tagaá. Obohjeéhtih, yeéb wā ñíonit jumna, ded pah queét ĩ chājat pah bíc yoobó ñi chājcatdih ennit, yeebdĩh ĩ eníhcan caá. ^f ²⁰ ‘Wíihwā jumna, weem cháh ñi jumcan caá’, yeebdĩh wā niijátjidi ñi túi náhninaá. Pánih weém nump jumna, weemdĩh yeejép ĩ chājat pahjeh yeebdĩhbut bíc yoobó ĩ chājbi na caá. Bitaboó wā bohéatdih jepahnit, yeebbút queétdih ñi bohénachah, ĩ jepahbipna caá. ^g ²¹ Pániha, nin baácdih moón weemdĩh wahnidih ĩ jéihcat jíb, yeéb wíihwā ñi jumuchah ennit, yeebdĩhbut yeejép ĩ chājbi na caá.

²² “Queétdih bohénadih wā jūóhcah, weemdĩh ĩ náahcatji jíb queétdih peéh chājat āta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, buu queétdih wā bohéat túttimah, ‘Yéejat jíb weemdĩh ā wihcan caá’, queét ĩ jéih niijcán caá. ²³ Ded weemdĩh eníhcanni wā ípdihbut eníhcanni caá. ²⁴ Wā íp ā wēpatjĩh cáacwā ĩ jéih chājca naáhdih wā chāj júutap be. Páant wā chāj júutcah, queétdih yéejat jíb āta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, wā chāj júutatdih enna yuhna, weemdĩh, wā ípdihbut ĩ eníhcan caá. Páant ĩ eníhcat jíb, Dios queétdih ā peéh chājbi na caá. ²⁵ Pánih eníhcan, Dios naáwát dih naóh yapanit ĩ daacátji bíc yoobó chājna caá ĩ chāp. ‘Queétdih yeejép wā chājcah yuhna, weemdĩh ĩ eníhcan caá’, ĩt niíf daacáp taji. ^h

²⁶ “Túttimah, wā ípjeéh jumni Túini Espíritudih wā wahbipna caá, yeebdĩh ā teo wáacat pínah niijná. Yeebdĩh yoobópdih naóhni pínah jumna, yeebdĩh ded pah wā jumatdih ā túi jéihyabipna caá. ²⁷ Cáacwā dih wā bohé jwíihichah, yeéb wājeéh niát jumap jĩ. Pánih wājeéh jumnit, ded pah wā chājatdih ennitji yeeb jwúh bitadih naáwát caá náahap.

16 ¹ “Butéh yeebdĩh ded pah ā yapat pínadih wā naáwáp be, caandĩh túi náhninit, bíc yoobó yeebdĩh ā yapachah, weemdĩh ñi cádahcat

pínah niijná. ²Túttimah, wíihwā ñi jumat jíib, ñi maáta jwí míc wáacat muuná í waadát túutcan níit. Bíih láa ded yeebdíh mao yohna, ‘Dios á náahat pah chájna caá wā chājp’, á níj jenah joibípna yuh caá. ³Wā ípdi, weemdíhbut í jéihcat jíib páant í chājbpna caá. ⁴Pánihna, yeebdíh yeejép á yapachah enna, ‘Páant á yapat pínahdih Jesús jwiítdih á naáwáp jí’, ñi níj náhnibipna caá. Caandíh ñi náhniat pínah niijná, buu yeebdíh wā naóhna caá”, Jesús jwiítdih á niijp jí.

Túini Espíritu ded pah á teo wáacat pínah

“Weemdíh ñi jwíih pej jum láa weémboó ñijeéh jumna, butéh wā bohéatdih yeebdíh wā naóh jwuhcap jí. ⁵Obohjeéhtih, buu weemdíh wah deyani pehbhoó wā jwúub béjat pínah bahnihe á judhdachah, yeebdíh páant wā naóhna caá. Obohjeéhtih, ‘¿Dee tígaa ma bejbi?’ weemdíh ñi níj uúbh joicán caá. ⁶Wā púuh laab béjat pínahdih yeebdíh wā naáwáchah, búdí ñi jígahna caá. ⁷Obohjeéhtih, tubit ñi jígahcat pínah niijná, yeebdíh yoobópdi wā naóhna caá. Wā púuh laab béjat túttimah, yeebdíh teo wáacni pínah, Túini Espíritudih wā wahachah, chah ñi túi jumbipna caá. Wā púuh laab béjchah, yeebdíh teo wáacni pínahboó áta júóhcan tagaa. ⁸Wā wahachah, caán dei juiná, nin baácdih moón í yéejatdih queétdih á jéihyabipna caá. Ded pah túi chājat pínahdihbut á jéihyabipna caá. Yéej chājnitdih í yéejat jíib Dios á peéh chājat pínahdihbut caán á jéihyabipna caá. ⁹Caán Túini Espíritu cáacwādi, nin pah á níj jéihyabipna caá: ‘Jesucristodih ma jepahcat caá ma yéejat’, á niijbípna caá. ¹⁰Wā íp pehbhoó wā jwúub bejat túttimah, cáacwā weemdíh í jwúub enchah, Teo Wáacni jwuh queétdih á bohébipna caá, ded pah í túi jumat pínahdih í jéihyap pínah niijná. ¹¹Nin baácdih moón í maáh nemépdih Dios á peéh chājat pínahdih Túini Espíritu á jéihyabipna caá.

¹²“Búdí caá yeebdíh wā naáwát pínah á judhdup. Obohjeéhtih, buu caandíh wā naáwáchah, ñita beh joicán tagaa. ¹³Páant wā naóhcah yuhna, Túini Espírituboo yeebdíh á jéihyabipna caá. Caán á jenah joyátjeh á naóhcan níit. Obohjeéhtih, wā íp caandíh á naáwát túutachah, yeebdíh yoobópdi á naóh beedábipna caá. Túttimah ded pah á yapat pínahdihbut á bohébipna caá. ¹⁴Pánihna, ded pah wā jumatdih á naáwáchah joinít, yeéboó weemdíh búdí ñi wēibipna caá. ¹⁵Wā íp á jéihyap pah, weembút wā jéihna caá. Páant tígaa ‘Túini Espíritu ded pah wā jumatdih á jéihyabipna caá’, yeebdíh wā níj naáwáp be.

¹⁶“Bahniitjeh weemdíh ñi en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ñi jwúub enbipna caá, páant muntih”, Jesús jwiítdih á niijp jí.

Buu jígahnit, túttimah wéinit jwí jumat pínah

¹⁷Páant á niijíchah joinít, jwiít biquína nin pah jwí míc níj uúbh joyóp jí: —‘Bahniitjeh weemdíh ñi en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ñi jwúub enbipna caá, páant muntih’, niijná, ¿ded pah níj tígaa páant á níj? ‘Wā íp pehbhoó wā jwúub púuh laab béjbipna caá’, niijná, ¿ded pah á chājat pínahdih níj naóh tígaa jwiítdih páant á níj? ¹⁸‘Bahniitjeh’, ‘maátcanjeh’, niijná, ¿ded pah níj tígaa á chāj? Obohjeéhtih, jwí beh joicán caá, jwí míc niijp jí.

¹⁹Páant niijnít, caandíh jwí uúbh joííhatdih jéihna, Jesús nin pah jwiítdih á niíj naáwáp jī:

—‘Bahnibitjeh weemdíh ní en jwúhbiḡna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ní jwúub enbiḡna caá páant muntih’, ¿wá niijátidih beh joicán, uúbh joííh níít ní chāḡap? ²⁰Yoobóḡdih yeebdíh wá naóhna caá. Wá wunat pínah bahnibitjeh á judhna caá. Pániḡna, wá wunuchah enna, búdí ní jáiḡbiḡna caá. Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitboó búdí í wēibipna caá. Yeéḡboó búdí jígahnitji, túttimahbitjeh ní jwúub wēibipna caá. ²¹Nin pah á jumna caá: Yad wili mi weép jáana, yeejép mi yapat pínah á jumuchah, búdí mi jígahna caá. Pániḡ jígahna yuhna, mi weép jumat túttimah, caántdih á tubatjidih náhnican, wébt á cáac jumuchah ennit, búdí mi wēina caá. ²²Páant mi jumat pah tigaá buu yeéḡ ní jígahbiḡna caá. Túttimah, yeebdíh wá jwúub enechah, yeebbát búdí ní jwúub wēibipna caá. Páant ní weñechah, det yeebdíh í jéih jwúub jígahacan níít.

²³“Weemdíh ní jwúub enni yeó jáapdih túi beh joinít jumna, weemdíh ní uúbh joicán níít. Yoobóḡdih yeebdíh wá naóhna caá. Wíihwá jumna, wá wēpatjīh ní uúbúchah, wá íp yeebdíh á jepahbiḡna caá. ²⁴Játih wá ípdih páant ní uúbh jwuhcap jī. Obohjeéhtih, yeebdíh wá wun wúhat túttimah, wíihwá jumna, páant caandíh ní uúbú. Páant ní uúbúchah, ní uúbátdih á wúhbiḡna caá, búdí ní weñat pínah niijná.ⁱ

Jesús yéejatdih yap yohni á jumat

²⁵“Játih wá jenah joini naáwátjīhjah yeebdíh wá bohénachah, ní túi beh joicán beé. Obohjeéhtih, wá boo pud jūúwát túttimah, ded pah jwí íp á jumatdih túi buocannijeh wá naóhbiḡna caá. ²⁶Caán láa wíihwá jumna, wá wēpatjīh yeebjéh wá ípdih ní uúbhbiḡna caá. Weémboó níih pínahdih wá jwúub uúbh wúhcan níít. ²⁷Pániḡna, wá íp pebhmant jūóhni wá jumuchah ‘Yoobóḡdih tigaá’, níj jenah joinít, weemdíh ní oyochah ennit, wá ípboó yeebdíhbut á oibipna caá. Páant á oyatdih jéihnit, yeebjéh caandíh ní uúbhbiḡna caá. ²⁸Weém wá íp bíícdih jumniḡi nin baácboó wá jūúwáp jī. Pániḡna, buu nin baácboó jum jwuhni wá íp pebhboó wá jwúub púuh laab béjbiḡna caá”, Jesús jwiítdih á niijíp jī.

²⁹Páant á niijíchah joinít, jwiítdih caandíh nin pah jwí niijíp jī:

—Buu bácah ma jenah joini naáwátjīhjah bohécan, buocannijeh jwiítdih ma naóhna caá. ³⁰Pániḡna, meém jéih beedáni ma jumatdih buu jwuhna jwí jéihna caá. Ded meemdíh bohéni pínah á wiḡhan caá. Páant tigaá Dios pebhmant jūóhni ma jumatdih jwí túi jéihna caá, jwí niijíp jī.

³¹—Buu ‘Yoobóḡdih Dios pebhmant jūóhni tigaá át jumup’, ¿ní niíj níít buca? ³²Páant niijnítji yuhna, buu cheijeh nihát yeéḡ níih muunáboó ní jweí jwúub bejehah, weém bíícjeh wá chāóbiḡna caá. Obohjeéhtih, bíícjeh pohba wá nihcan níít. Weemdíh ní yoh bejehah yuhna, wá ípboó wájeéh á jumbiḡna caá. ³³Páant wá yapat pínah játih yeebdíh naóhna caá wá chāḡap, jígahcanjeh ní túi jumat pínah niijná. Nin baácboó ní jum jwuhuchah, Diosdih náhcannit yeebdíh yeejép í chājbiḡna caá. Obohjeéhtih, nin baácdih

moón i yéej chājatdih yap yohni wā jumatdih jéihnít, búdí ñi weñeé, jwiítidih ã niijíp jī.^j

Jesús áih pínahdih Diosdih ã uúbát

17 ¹Páant niíf péanit, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdih nin pah ã niíf uúbúp jī: “Paá, buu ma niijátji pah tih weemdíh i mawat pínah ã juiná caá. Pánihna, weém ma wúh wā jumatdih cáacwādh ma jéihyanaá, weemdíh i weñat pínah niijná. Páant ma chājachah, weem jwúh meemdíhbut queétdih wā weñat túutbipna caá. ²Nihat cáacwā i maáh weemdíh ma waadánap be. Pánih maáh jumna, det weemdíh ma wúhntidih majeéh wā jumat túutbipna caá. ³Det meém Dios bícjeh jumnidih jéihna, weém ma wahnidihbut jéihna, japboó jwíjeéh bícdih páantjeh i túi jumbipna caá.

⁴“Nin baáchoó jum jwuhna, ma chājat tútatjidih wā chāj péanap be. Pánih chājna, ded pah ma jumatdih cáacwādh wā túi jéihyanap be, meemdíh i weñat pínah niijná. ⁵Pánihna, nin baácdih jwí chājat pínah jātih, majeéh bícdih jum jwuhna, bíc yoobó jwípí wutat pah muntih, weemdíh ma jwúub maáh waadánaá.

Jesús ã bohénitíh pínahdih jwuh Diosdih ã uúbát

⁶“Paá, nit wíihwādh jwuh wā uúbhna caá. Nit weemdíh ma wúhnti nin baáchoó yeejépwā cātíh i jumuchah yuhna, queétdih ded pah ma jumatdih wā jéihyanap be. Queét míihwādh weemdíh ma wúhuchah, queét ma wutat pah i chājna beé. ⁷⁻⁸Weemdíh ma naáwátjidih queétdih wā bohénachah, i túi wéi joyóp be. Pánih wéi joinít, ma pebhmant júohni wā jumatdih, ma wahní wā jumatdihbut i túi jéihna caá. Pánih jéihnít, ‘Nihat jwiítidih ã bohéátjidih, nihat ã chāj jútatjidihbut Dios át wutap taga’, i niíf jéihna caá.

⁹“Paá, nit wā bohénitíh pínahdihjeh uúbhna caá wā chājav. Bitáih pínahdih uúbhna wā chāj jwuhcan caá. Nit weemdíh ma wúhnti míihwā caá i jumup. Íih pínahdih meemdíh uúbhna caá wā chājav. ¹⁰Nit wíihwā nihat míihwā mun tigaá. Pánihna, míihwāboó wíihwā mun tigaá. Weemdíh jepahna, i túut nuumúchah ennit, bitabut weemdíh i weína caá.

¹¹“Buu nin baáchoó wā chāocán níít. Ma pebhna jwúub bejat túut caá wā chājav. Páant ma pebhna wā jwúub bejchah yuhna, nit weemdíh ma wúhnti nin baáchoó i chāóbipna caá. Paá, meém túini jumna, nit weemdíh ma wúhntidih ma wēpatjīh, weemdíh ma wúhni wēpat bícdih, ma túi en dawaá. Páant ma túi en dawáchah, jwiít túi bícdih jwí jumat pah muntih nitbut túi bícdih i jumbipna caá. ¹²Ijeéh jum jwuhna, ma wēpatjīh nitdih wā túi en dawáp be, bícboó ã buudcát pínah niijná. Obohjeéhtih, ma naáwátidih i daacátji pahjeh tih, bíc bácah iiguípna ã bejbipna caá.^k

¹³“Buu ma pebhboó bejat túut caá wā chājav. Nin baáchoó jum jwuhna, íih pínahdih páant wā niíf uúbúp be, caandíh joinít, weém bícdih búdí i weñat pínah niijná. ¹⁴Ded pah ma jumatdih nitdih wáát naáwáp be. Weém yeejépwā chājav pah nit wíihwāboó yeejépwā chājnitji i túut nuumúpwā be. Páant i túut nuumúchah ennit, bita túut nuumcánnitboó queétdih i iiná caá. ¹⁵“Nin baácdih jumnti wíihwādh ma ub bejeé’, wā niíf uúbhcan caá. Obohjeéhtih,

‘nin baácdih ī jum jwuhuchah, ma túi en dawaá, Nemép queétdih ā yéejacat pínah niijná’, wā niíf uúbhna caá. ¹⁶Weém nin baácdih moón yeejép ī jenah joyát pah wā jenah joicán caá. Pánihna, weemdih jepahnit jumna, nin baácdih moón ī jenah joyát pah queébtut ī jenah joicán caá. ¹⁷Ma naáwát yoobópdi h ā jumuchah, caandih nit wíihwādi h ma túi bohénaá, meemdih chah ī jepahat pínah niijná. ¹⁸Nin baácboó weemdih ma wahat pahjeh muntih, weembút nit wíihwādi hbut wā wahna caá, ded pah jwī jumatdi h queéť jwuh bitadi h ī bohéat pínah niijná. ¹⁹Cáacwādi h wā wun wūhbi pna caá, míihwā jumna, ma weñat pínahdi h jeh ī chājat pínah niijná.

Jesús nihat áihwā pínahdi hbut ā uúbát

²⁰⁻²¹ “ ‘Nit wíihwādi h jeh ma teo wáacá’, wā niíf uúbhcan caá. Buu queéťboó bitadi h wíih doonádi h ī bohénachah joinít, weemdih jepahnitdi hbut ma teo wáacat pínahdi h wā uúbhna caá, nihat wíihwā bi fcdih ī jumat pínah niijná. Weém majeéh jwiít chénewā jumna yuhna, bi fcejeh caá. Pánihna, jwiít bi fcejeh jwī jumat pah queéťbut jwíjeéh túi bi fcdih ī jumā naáh, ma wahni wā jumatdi h nihat cáacwā ‘Yoobópdi h tigaá’, ī niíf jéihyat pínah niijná. ²²Weemdih ma wūhni wēpatdi h wíihwādi hbut wáat wūhup be, bi fcdih jwiít jwī jumat pah, queéťbut túi bi fcdih ī jumat pínah niijná. ²³Weém queéť bi fcdih wā jumuchah, meembút weém bi fcdih ma jumna caá. Páant bi fcdih jwī jumuchah, wíihwā yoobópdi h bi fcwā pahjeh ī jumbi pna caá. Páant bi fcwā pah ī jumuchah enna, ma wahni wā jumatdi h cáacwā ī jéihbi pna caá. Pánihna, weemdih ma oyat pah muntih, queéťdi hbut bi fć yoobó ma oyatdi h ī túi jéihbi pna caá.

²⁴ “Paá, nin baácdih jwī chājat pínah játi h weemdih búdí oina, ma wēpat weemdih wūhni t, bi fć yoobó maáta jwī jumup jī. Pánihna, wíihwā jwī pebhboó wājeéh ī jumat pínahdi h queéťdi h wā náah yacna caá, weemdih maáh ma jwúub waadáatdi h ī enat pínah niijná. ²⁵Paá, meém táini yoobát chājni, nin baácdih moón yeejépwā meemdih ī jéihcah yuhna, weémboó meemdih wā túi jéihna caá. Ma wahni wā jumatdi h nit wíihwā ī túi jéihna caá. ²⁶Ded pah meém ma jumatdi h queéťdi h wā jéihyanap be. Túttimahbut, páantjeh wā jéihyabi pna caá, weemdih ma oyat pahjeh muntih queéťdi hbut ma oyatdi h ī jéihyat pínah niijná. Páni h jéihni t, queéťjehbut ī míic oyochah, jjeéh bi fcdih wā jumbi pna caá”, Diosdi h ā niijp jī.

Jesúsdi h eníhcannit caandih ī tewat

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

18 ¹Páant niíf uúbh péaniti, Jesús jwiít ā bohénitdi h numah bac bejni t, Cedrón wūt jumni mujdi h chúuh bej, Olivo pácahi jumni jeená jwī jui bínap jī. ²Dawá láa caán pácahi jumupna Jesúsji h jwípi míic wáacap jī. Pánihna, Judas Jesúsdi h eníhcannitdi h duó wáini pínah caanná jwī bejat pínahdi h át jéihyep tajī. ³Páni h jéihna, Jesúsdi h júutat túut niijná, Romano soldadowādi h, Dioíh muudi h wapnitdi hbut át duó wái jūúwúp tajī. Queéťdi h sacerdotewā maáta, fariseowā maátabut it wahap tajī. Páni h júohna, íih jjiát yuyú déejih jji ní t, itah tóopna, íibat naaná, máa qui tñajih man jumni t, ī juyúp jī. ⁴Páni hna, jwī jumupdi h ī toáh jūúwúchah enni t, yeejép ā yapat pínahdi h jéihna, Jesúsboó queéťdi h jwááh bejni t, nin pah ā niíf uúbh joyóp jī:

—¿Déhedih bid jüöh tígáá ñi chäj? ã niijíp jĩ.

⁵—Jesús Nazaret tútchidih bóodih bid jüöhna caá jwĩ chäjap, queét ĩ niij jephahap jĩ.

—Caan tígáá weém, Jesús ã niijíp jĩ.

Queétdih duó wáini, Judas, queét cātina ã jumup jĩ. ⁶“Caan tígáá weém”, Jesús ã niij jephahachah joinít, caandih tewedih jüöhniitji táahjih ĩ chéi jwúub bej buugúp jĩ. ⁷Páant ĩ buugúchah ennit, queétdih Jesús nin pah ã jwúub niij úubh joyóp jĩ:

—¿Déhedih bid tígáá ñi chäj? ã niijíp jĩ.

—Jesús Nazaret tútchidih bóodih bidna caá jwĩ chäjap, queét ĩ jwúub niij jephahap jĩ.

⁸—“Caan tígáá weém”, yeebdhí wáat niij jephahap be. Pániha, weemdíh teona, nit wájeéh jumnitdih ñi teoca bojoó, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

⁹“Míihwá weemdíh ma wühnitdih bíc cáacdih wá buudát tútcap be”, Diosdih ã niij úubátji pah bíc yoobó ã yapat pínah niijná, “Nitdih ñi teoca bojoó”, ã niijíp jĩ. ¹⁰Simón Pedro áih íbat naadíh jwáat wáinit, sacerdotewā ĩ maáhdih teo wühni Malco wūt jumniíh jéihyepmant bóo moli chóodih ã bóod yohop jĩ. ¹¹Páant ã bóod yohochah ennit, Jesús Pedrodih nin pah ã niijíp jĩ:

—Míih íbat naadíh ma jwúub yacaá. Wá fip ded pah weemdíh ã náah yacat pah bíc yoobó yeejép wá yapbipna caá, ã niijíp jĩ.¹

Sacerdotewā ĩ maáh pebhna Jesúsdiĥ ĩ ub bejat

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹²Páant ã niij péanachah, soldadowā, ĩ maáhjih, jwiít judíowā jwĩ maátabut Jesúsdiĥ teonit, caandíh ĩ chéwep jĩ. ¹³Chéo péanit, Anás pebhna ĩ ub bejep jĩ. Anás Caifás jóon wut jĩ. Caifásboó caán jópchidih sacerdotewā ĩ maáh ã jumup jĩ. ¹⁴“Nihat jwiít judíowā jwĩ túi jumat pínahdih bíc cáac ã wun wühuchah ã túibipna caá”, niij naóhniji Caifás ã jumup jĩ.^m

Pedro ã yeeat

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵Weém, Simón Pedrojih Jesúsdiĥ yuúpbít jwĩ en péanachah, Anáih muná Jesúsdiĥ ĩ ub juibínáp jĩ. Pániha, weémboó sacerdotewā ĩ maáh ã jéihni jumna, Jesús túttimah maáih muú wáihyat júduna weembút wá waad béjep jĩ. ¹⁶Obohjeéhtih, weém wá waadáchah, Pedroboó wáihyat júdu waadápmahjeh ã chāwáp jĩ. Pániha, jwúub bac jüöhnit, waadátboó wapnihdih Pedrodih wá waadát túutap jĩ. Páant mi waadát túutuchah joinít, weém Pedrodih wá numah waad béjep jĩ. ¹⁷Páant wá numah waad béjechah ennit, caánt wapnihboó Pedrodih nin pah mi niij úubh joyóp jĩ:

—¿Meembút Jesús ã pej jumni nihcan níit? mi niijíp jĩ.

—Nihcan caá weém, Pedro ã niij jephahap yuh jĩ.

¹⁸Caan chéi tubit pohba ã cúbuhuchah, caanjíh moón teo wühnit tuu cáonit, ĩ méé chúudup jĩ. Pániha, jwiítbut Pedrojih íjeéh jwĩ méé chúudup jĩ.

Sacerdotewā ī maáh Jesúsdih ā uúbh joyát

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹Páant jwī mée chúudat pónih, sacerdotewā ī maáh ā jóon Anásboó Jesúsdih āt uúbh joyóp wut jī. Jwiít ā bohénitdih, ded pah ā bohéátjidihtub āt uúbh joyóp wut jī. ²⁰Páant ā uúbh joyóchah, Jesús caandíh nin pah āt níj jephah wut jī:

—Weém nihat ī joyóchah, jweéhcanjeh wāpī bohénap jī. Jwiít judíowā jwī míc wáacat mūdíh, Dioíh mūdíhbut wāpī bohénap jī. ²¹Páant wā bohénachah yuhna, ¿dépanihna weemdíh páant ma níj uúbh joí? Ma jéihíhna, weemdíh joinítjidih ma uúbh joyoó. Queétboó meemdíh yoobópdihi ī naóhbipna caá, āt níjíp wut jī.

²²—Sacerdotewā ī maáhdih páant ma níjca bojoó, níjnit, caan pébh ñuhni soldado téihyajíh Jesúsh páo tíbdih āt mawap wut jī.

²³—Ded pah yeejép wā níjátjidihi weemdíh ñi naáwá. ¿Yoobópdihi yeebdíh wā naáwáchah yuhna, dépanih tigaá weemdíh ma mao? Jesús soldadodih āt níjíp wut jī.

²⁴Pánihi uúbh joí péanit, Anásboó Jesúsdih páantjeh ī chéonijidihi ā jíi Caifás, sacerdotewā ī maáh yoobát pebhna āt wahap wut jī.

Pedro ā jwúub yeeat

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵Jesúsdih páant ā uúbh joyát pónih, jwiít Simón Pedrojíh páantjeh tuu cúut pebh jwī mée chúudap jī. Páant jwī mée chúudachah ennit, caanjíh moon jwáh Pedrodih nin pah ī níj uúbh joyóp jī:

—¿Meembát Jesús ā pej jumni nihcan níit? ī níjíp jī.

—Nihcan caá weém, Pedro ā jwúub níj jephah yuh jī.

²⁶Páant ā níját túttimah, sacerdotewā ī maáhdih teo wúhni, Pedro moli chóodih ā bóod yohniji ā dée jwuh Pedrodih nin pah ā níj uúbh joyóp jī:

—¿Pácahi jumapdihi meemdíh nihcannit beé Jesús bícdih wā enep? ā níjíp jī.

²⁷—Weém ájeéh wihcan beé, Pedro ā níj jephah yuh jī. Páant ā níjíchahjeh, mujbai áí ewep jī.

Pilato jwuh Jesúsdih ā uúbh joyát

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-50)

²⁸Baáb jéenechah, Caifáhi muumánt Jesúsdih ub bac bejnit, caán tútchidihi moón ī maáh Pilato wút jumníh muna caandíh ī ub bejep jī. Pánihi ub bejna yuhna, queétjeh áih muna waadcán, soldadowádhíh Jesúsdih ī ub waad béjat tútup jī. Pilato judío nihcah, áih muna waadní, jwí wutatdih yap yohna, Pascua jeémátđih ita jéih jeémpan tagaá. ²⁹Páant ī waadcáh ennit, Pilato jécdih bac juí ñuhnit, queétđih nin pah ā níj uúbh joyóp jī:

—¿Dedé jíib tigaá nindih ñi naóh yac? ā níjíp jī.

³⁰—Caán yeejép nihcah, meemdíh jwíta ub júóhcan tagaá, ī níj jephah jī.

³¹—Caandíh ub bejnit, ñi wutat pah yeebjéh ñi peéh chájaá, Pilato queétđih ā níj jephah jī.

—Obohjeéhtih, yeéb Romano maátaboó jwiít judíowádhíh cáacwádhíh ñi mao yohat tútupcap jī, ī níjíp jī. Páant níjina, Jesúsdih ī mawat tútatdih níjina ī chájap jī.

³² Páant ī mawat tútutuchah, Jesús cruzboó ā wunat pínahdih, játiḥ ā naáwátji bífc yoobó ī chājat tútutp jī.ⁿ ³³ Páant ī niiját túttimah, Pilatoboó jwúub waad béjnit, Jesúsdiḥ át bid bojop wut jī. Pániḥ bid bojnit, caandíḥ nin pah át niíf uúbh joyóp wut jī:

—¿Meém judíowā ī maáh níft? át niijíp wut jī.

³⁴ —¿Meemjéh uúbh joí en níft ma chājap? ¿Bita ī naáwáchah joiníji níft, páant ma niíf uúbh joyóp? Pilatodih Jesús át niijíp wut jī.

³⁵ —Páant, weém judío niḥcan caá. Ma déewā, níḥ sacerdotewā maátabut meemdíḥ ī wahap be. ¿Dedédih tibeé yeejép ma chāj, páant ī peéh chājíhichah? Jesúsdiḥ át niíf uúbh joyóp wut jī.

³⁶ —Weém nin baácdih moón ī maáh niḥcan caá. Páant wā jumuchah nihna, wā bohénit weemdíḥ ita teo wáac tagaá, jwí déewā ī teocat pínah niijná. Obohjeéhtih, wā maáh jumat nin baácboó niḥcan caá, Jesús Pilatodih át niíf jepahap wut jī.

³⁷ —Pánihna, ¿meém maáh níft? páant niijná, Pilato át niijíp wut jī.

—Ma niiját pah maáh tigaá wā jumup. Cáacwā ī maáh jumat tút, queétdih yoobópdih naáwát tút niijná, nin baácboó wā jüúwúp jī. Pánihna, ded yoobópdih chājíhni, weemdíḥ ā túi jepahna caá, Jesús át niijíp wut jī.

³⁸ —¿Dedé tigaá yoobópdih jumat? Pilato át niijíp wut jī.

Judíowā Jesúsdiḥ ī mao yohat tútat

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Páant niíf péa, Pilato jwúub bac jüóhnit, queét pái ññhnt judíowādiḥ nin pah ā niíf naáwáp jī:

—Ñi mawat túttni Jesúsdiḥ dedé peéh mawat wiḥcan caá. ³⁹ Jópchi jumat pah, Pascua yeó jáapdiḥ bífc nemat muúboó jumndih wápí baca wühna caá. Pánihna, ¿ñi maáh ñi niijnídiḥ yeebdíḥ wā baca wüh jíḥ? Pilato jwí maátadiḥ ā niíf uúbh joyóp jī.

⁴⁰ —Niḥcan caá. Caandíḥ ma bacaca bojoó. Barrabásboodíḥ jwiítdih ma baca wühú, Pilatodih jwí déewā ī niíf ñaac jepahap jī. Barrabásboó Romano maátadiḥ yohíhntjeéh ā jumup jī.

19 ¹ Páant ī niíf ñaac jepahachah joinít, Pilato Jesúsdiḥ soldadowādiḥ át puñat tútutp wut jī. ² Páant ī puñat túttimah, queét óot tōpdih péeb waoni júdu chājnit, Jesúsíḥ wao dáhdih ít yacap tají. Pániḥ yac péanit, maátaḥ yégueh pah jígohni caandíḥ yacnit, nin pah ít niíf deoh naáwáp wut jī:

³ —Ma túi jumú, judíowā ī maáh, niíf deoh naóhnit, Jesúsdiḥ ī dawát yoobó pūina ít chājap wut jī.

⁴ Páant ī puñat túttimah, Pilato jwúub bac jüóhnit, caanjíḥ pái ññhnt jwí déewādiḥ nin pah ā jwúub niíf naáwáp jī:

—Ñi joyoó. Nindih dedé peéh mawat wiḥcan caá. Páant ā wiḥcatdiḥ ñi jéiḥyat pínah niijná, wā jwúub ub bac jüóhna caá, ā niijíp jī.

⁵ Páant ā niíf péanachahjeh, Jesús óot júdu duoní, maátaḥ yégueh pah jígohni ī yacniji muú díftmant ā bac jüúwúp jī. Páant ā bac jüúwúchah, Pilato queétdih nin pah ā niijíp jī:

—Ñi eneé. Nin caá, ā niijíp jī.

⁶ Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā ī maáta, Dioíh mawúdh wapnitbút Jesúsdi h ennit, búdí ī jūih ñaacáp jī.

—¡Caandíh cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat tútutú! ¡Caandíh cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat tútutú! ī niijíp jī.

Páant ī niij ñaacáchah joinít, Pilato nin pah queétdih ā jwúub niijíp jī:

—Caandíh peéh mawat wihcah yuhna, ñi mawíhna, yeebhé h ub bejnit péoh dodhñit, ñi mawaá, ā niijíp jī.

⁷ Páant ā niijíchah joinít, jwí maáta nin pah ī jwúub niijíp jī:

—‘Weém Dios wúúh caá wā jumup’, caanjé h ā niijíp be. Páant ā niijátji jīb jwí ñuowā ī wutatji pah caandíh mao yohat caá náahap, queé t Pilatodih ī niijíp jī.

⁸ Páant ī niijíchah joinít, Pilatoboó chah ā joí wúhi bejep jī. ⁹ Páni h joí wúhi bejna, Jesúsdi h jwúub ñumah waad béjnit, caandíh nin pah āt jwúub niij wúbh joyóp wut jī:

—¿Dedjih bóo tiguaá meém? āt niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah yuhna, Jesús caandíh āt jepahcap wut jī.

¹⁰ Páant ā jepahcah, Pilato nin pah āt jwúub niij wúbh joyóp wut jī, páant muntih:

—¿Weemdhí ma jepahíhcan ní t? Weémboó meemdhí wā jéih bacana caá. Cruzboobút wā jéih péoh dodh mawat tútutna caá. ¿Caandíh ma jéihcan ní t? Jesúsdi h āt niijíp wut jī.

¹¹ —Dios meemdhí páni h wēpatdih ā wúhcah, weemdhí ded pah mata jéih chájat tútutcan tagaá. Obohjeéhtih, weemdhí eníhcannitdih dúo wáini boó meém chah yéejni ā jumna caá, Jesús Pilatodih āt niijíp wut jī.

¹² Páant ā niijíchah joinít, Pilato caandíh áti h bacaíhip wut yuh jī. Páni h bacaíhna, jwúub bac júóhñit, queé t jwí maátadi h ā bacaíhat déejidih ā wēp naáwáp yuh jī. Obohjeéhtih, páant ā naáwáchah, jwí déewáboó chah fíjnit, búdí ī jwúub niij jūih ñaacáp jī.

—‘Weém maáh caá’, niijná, Jesús jwí maáh Césardi h eníhcanni caá. Páni hna, caandíh bacana, meembút Césardi h yap yohni mata jum tagaá, Pilatodih ī niijíp jī.

¹³ Páant ī niijíchah joinít, Jesúsdi h jwúub bac júúwát tútutnit, caandíh ded pah ā chájat pínahdih naáwát tútut niijná, peéh chájat pínahdih naóhñit ipí chúudupboó Pilato ā yoób juí chúudup jī. Pilato ā chúudupboó jee dá hna ī jwejni coah ā jumup jī. Caan cóah jwiít judíowā jwíih wéheatjī h Gabatá ā wút jumup jī. ¹⁴ Caán yeó jáapdi h Pascua jeémát yeó jáap játi h jwí míc ámohat yeó jáap, yeó téih páuh laáb juini ā jumup jī.

Páni h juí chúudnit,

—Nin caá ñi maáh, Pilato caanjí h páini t jwí déewādi h ā niijíp jī.

¹⁵ —¡Á wun dá hwa naáh! ¡Á wun dá hwa naáh! ¡Ub bejnit, cruzboó péoh dodhñit, caandíh ñi mao yohoó! ī niij ñaacáp jī.

—¿Ñi maáh ā jumuchah yuhna, caandíh cruzboó péoh dodhñit, mao yohat tútut ní t ñi chájat? Pilato queétdih ā niij jepahap jī.

—Roma tútchidih bóo César jwí maáh yoobát caá. Bíh maáh jwiít di h ā wihcan caá, sacerdotewā ī maáta ī niij jepahap jī.

¹⁶ Páant ī niiját túttimah, queé t ī weñat pínah niijná, Jesúsdi h cruzboó mao yohat tútutna, Pilato áih soldadowādi h ā ub bejat tútut jī. Páni hna, queé t soldadowā Pilatoí h muumánt Jesúsdi h ī ub bac júúwáp jī.

Jesúsdiñ cruzboó péoh dodhñit, ñ mawat

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷Páñih ùb bac jũóhñit, Jesúsjeh áih cruzdih ã bewechah, Waó Iidíp wũt jumni jeejína caandih ñ ùb bejep jĩ. Jwĩih wéheatjĩh caán jeé Gólgota ã wũt jumup jĩ. ¹⁸Páñihna, bita chénewádhbut caán bícdih ñ mao yohat túut niijná, ájeéh ñ ùb bejep jĩ. Páñih ùb bejna, caanná juibíñit, queét bíc peihcannit ñ beoniji cruznadih soldadowã ñ nah péoh jwejep jĩ. Bícdih Jesús ã jéihyepmant bóo buwámant péoh jwej, bíhñih ã wáyámant bóo buwámant ñ péoh jwejep jĩ. Páñihna, ñ tac yoób Jesúsdih ñ péoh jwejep jĩ. ¹⁹Páñih péoh jwej péanit, Pilato ã daacát túutni naadih Jesúh waó chahmant ñ nah péoh búudhdup jĩ. Nin pah át niñ daacát túutup tajĩ: “NIN JESÚS NAZARET TÚTCHIDIH BÓO JUDÍOWã ñ MAÁH CAÁ”, át niñ daacát túutup tajĩ. ²⁰Caán naadih páant ã niñ daacát túutna, jwĩih wéheatjĩh, Roma tútchidih moónih wéheatjĩh, Grecia baácdih moónih wéheatjĩhbut páant át niñ daacát túutup tajĩ. Páñih nah péoh péanit, queét bíc peihcannitdih ñ yoób pud dodhdop jĩ, buca. Queétdih cruzboó ñ péoh dodh mawapboó tútchi jwéejdih ã jumup jĩ. Dawá jwĩ déewã queétdih ñ mawachah enat túut niijná, jwĩjeéh ñ péé bejep jĩ. Páñihna, caanná juibíñit, Pilato ã daacát túutatjidih dawá jwĩ enep jĩ. ²¹Páant ã niñ daacát túutatjidih dawá jwĩ enechah íjñit, Pilato pebhboó jwúub bejñit, sacerdotewã ñ maáta nin pah caandih ñ niñ wutup wut yuh jĩ:

—‘Nin judíowã ñ maáh caá’, ma niñ daacát túutca bojóo. Caánboó jwĩ maáh nihcan caá. Oboghéhtih, nin pah ma jwúub niñ daacát túutá: **“Judíowã ñ maáh caá weém”**, ã niñjip be’, ma niñ daacát túutá, ñ niñjip wut yuh jĩ.

²²—Wã jwĩih daacát túutat pahjeh ã jumú naáh, Pilato queétdih át niñ jepahap wut jĩ.

²³Jesúsdih ñ péoh dodhdut túttimah, chénena míc soldadowã Jesúh yéguehñajidih ñ jumat yoobó ñ ùbup jĩ. Áih jih bóo chóo, waica naáh chóo ã jumup jĩ. ²⁴Caán chóo, páñihni ã jumuchah, nin pah queét mícjeh ñ niñjip jĩ:

—Nin yégueh chóodih jwĩ yeo wáica boj jĩh. Ded nin chóodih ùbni pínahdih jéihyat túut niijná, jwĩ yoh tíoh jwuh jĩh, ñ míc niñjip jĩ. Páant niñjít, íih tíhwa naajĩh ñ yoh tíhwiip jĩ.

Páñih tíohna, Dios naáwátidih naóh yapani ã daacátji pahjeh ã yapat pínah niijná, queét páant ñ cháñap jĩ. “Wĩih yégueh chóodih queét ñ jumat yoobó ñ ùbbipna caá. Páñihna, wĩih yéguehdih ùbni pínahdih jéihíhna, tíhwa naajĩh ñ yoh tíohbipna caá”, át niñ daacáp tajĩ.^o

²⁵Páant ñ cháñachah, Jesúh cruz pebhbit chénena míc yaádh bícdih weém wã en ñuhup jĩ. Jesús íñ, ã cheh, bíh wili María Cleofas áa, bíh wili María Mágdala tútchidih bóli jwĩ en ñuhup jĩ. ²⁶Páñihna, ã íñ bícdih weém búdí ã oinibut ã pebh wã en ñuhuchah ennit, ã íñdih Jesús nin pah ã niñjip jĩ:

—**Naá, can wã bohénijiboó meemdih ma wũáh pah ã jumipna caá**, ã niñjip jĩ.

²⁷Páant niñ péanit, weemdih jwuh nin pah ã niñjip jĩ:

—**Buú cant ma íñ pah mi jumipna caá**, ã niñjip jĩ.

Páant ã niñjíchah joinít, caán yeó jáapjeh caántdih jwĩih muúboó wã ùb waadánap jĩ.

Jesús á wunat

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Páant á niŋ péeat túttimah, “**Nihat Dios weemdíh á wutnidih wā chāj péanap be**”, niŋ jéihna, Dios naáwátdih naóh yapanit í daacátji pahjeh á yapat pínah niijná, Jesús nin pah á niijíp jī:

—**Weemdíh taca joótina caá**, á niijíp jī.^p

²⁹ Caanjíh bijni jiwá iguúh mac jumni wáam dahdih í bíbohóh jī. Pánihna, bíic soldado hisopo wūt jumni máa doóbhdih ubnit, páab chuí déedih chéó búudhñit, bijni macdih á taj báahanap jī. Taj báaha péanit, Jesúh jacna á nah tewep jī, á wái nomat pínah niijná. ³⁰ Páant á chājachah, Jesús caandíh wái nom péanit,

—**Páant bóojeh tigaá**, niŋ, waó yaíh duonít, á wunah bejep jī.

Soldado Jesúh páwádih á jwáagat

³¹ Caán á wunni yeó jáapdih, Pascua yeó jáapna jwí chooát yeó jáap pínahdih jwí ámohat á jumup jī. Jwít judíowā caán chooát yeó jáapdih cruzboó páantjeh í ñuhatdih jwí náahcap jī. Pánihna, íih wúu nahnadidh daj mawachah, waícanjeh í wunat pínah niijná, jwí maátaboó Pilatodih ít daj mawat tútut wut jī. Páant í daj mawat túttimah, íih bácahjidih waícanjeh ub deyaat tút ít chājap tajī. ³² Páant í wutuchah joinít, Pilato cruzboó ñuhñitdih íih wúu nahnadidh soldadowādih át daj mawat tútut wut jī. ³³ Obohjeéhtih, caan pébh ñuhñitdih daj mao péa, yap jüóhñit, Jesús játih á wunatjidih enna, áih wúu nahnaboodíh í daj maocap jī.

³⁴ Pánih daj maocan yuhna, bíic soldado áih ítah tóopjīh Jesúh páwá píjmant á jwáag aabánap jī. Páant á jwáagachah, bícmantjeh meép mahjīh wid jumni á chíí jüúwúp jī. ³⁵ Páant á chíí jüúwúchah, weemjéh wā enep jī. “Weém nin tólihdih páant wā niŋ daácna, yoobópdi naóhna caá wā chājap”, wā niŋ jéihna caá. Pánihna, yeebdíhbut wā naóh yapana caá, yeebbút Jesúsdih ñi túi jenah joyát pínah niijná. ³⁶ Dios naáwátdih naóh yapanit í naóh daacátji pahjeh tibeé páant á yapap jī. “Áih bácahdih ded iidípdih í daj maocan niít”, í niŋ daacátji pahjeh, Jesúh wúu nahnadidh í daj maocap jī.^q ³⁷ Dios naáwátdih bíih tólihdih nin pahbut ít niŋ daacáp tajī: “Queét í jwáagnijidih í enbipna caá”, ít niŋ daacáp tajī.^r

Jesúh bácahjidih í yohat

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Jesús á wunat túttimah, José Arimatea tútchidih bóo, áih bácahjidih ub deyaat tút niijná, Pilatodih uúbúdi át bejep wut jī. Páant á uúbúchah joinít, á yohat pínah niijná, Pilato caandíh át ub deyaat tútut wut jī. Páant á ub deyaat tútuchah joinít, José cruzboó ñuhñit pebhna juinít, Jesúh bácahjidih á ub deyanap jī. José jwí déewā maátadih úumna, Jesúsdih á jepahatjidih át naáwíhcap tajī. ³⁹ Nicodemo, Jesúsdih chei juí wéhenijibut,^s ájeéh jüóhñit, mirra wūt jumni chej jumni ah, áloe wūt jumni chipéh déejih

widnidih ā ub juyúp jī, Jesúh báhahjidih ī yohat pínah játih náñat túut niijná. Caán ā ub jūóhni treinta kilos āt chodop jī. ⁴⁰ Pánihna, queét chénewā Jesúh báhahjidih ub deyanit, jwiít judíowā wánnitdih jwípí yohat pah, áih báhahjidih chej jumnijih náinit, yéguehnajih ī pinip jī. ⁴¹ Cruzboó Jesúsdi ih mawap pebh pácahi ā jumup jī. Caán pácahi tac yoób cáac ī yohat pínah ī jáap baadni jeé íit āt jumup jī. Caán ī baadni íitdih cáac yoh jwuhca naáh āt jumup jī. ⁴² Pánihna, jwí chooát hora toáh jūúwúchah, áih báhahjidih ub bejnit, chooát yeó jáap túttimah caandíh túi ámoh péaat túut niijná, caán pebhbit jumni jeé íitdih yóhahnitjeh ī yohop jī.

Jesús ā boo pud jūúwát

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

20 ¹ Domingo yeó jáapdih baab bójat pínah játih, María Mágdala tútchidih bóli, Jesúsdi ih ī yohopjiboó mit bej jáanap wut jī. Caanná juibínit, caán íitdih ī nemniji jeé júdudih bita ī pútú dodhdajti pah ā jumuchah, mit enep wut jī. ² Pánih ennihji weém, Jesús búdí ā oini, Simón Pedrojih jwí jumupna mi náó juyúp jī. Pánih náó juinít, jwiítidih nin pah mi níj naáwáp jī:

—Jwí Maáih báhahjidih jáantjeh íit ubup tabe. Pánih ub bejnitji ded ī jwúub jwejepjiboó wā jéihcan caá, mi níjip jī.

³ Páant mi níjíchah joinít, jwiítbut Jesúsdi ih ī yohopjiboó enedih jwí náó ñah bejep jī. ⁴ Pánih náó ñah bejna, weém Pedrodih náó yapnit, ā játih caán yohopji jeé íitna wā waóh juibínap jī. ⁵ Pánih játih juibína yuhna, caán íitdih waadcanjeh, péeb jéen enna, Jesúsdi ih ī pinni chóonajijeh ā lajachah, wā enep jī. ⁶ Páant wā péeb jéen enechahjeh, Simón Pedro pée juinít, chāo núhcanjeh, caán íitna ā waad bejep jī. Pánih waad béjnit, Jesúh báhahjidih ī pinni chóonajijeh ā lajachah, caanbút ā enep jī. ⁷ Jesúh wao dáhdih ī pinni chóo chibít yuúp ā lajachah, caandíhbut ā enep jī. Í pinni chóona áih báhahdih áih wao dáhdihbut ī pinatji pahjeh ā lajap jī. ⁸ Pánihna, waad béjnit, ā en núhchah ennit, weembút wā núún waad bejep jī. Pánih núún waadnít, Jesúh báhah ā wihchah ennit, “Yoobópdih Jesús āt jwúub boo pud júóh tagaá”, weém wā níj jéihyep jī. ⁹ Caán íitboó jwí bejat pínah játih, Dios naáwátidih naóh yapanit Cristo ā wunat pínahdih, ā jwúub boo pud jūúwát pínahdihbut ī daacátjidih jwí túi beh joi jwúhcap jī. ¹⁰ Pánih en péanit, jwíih muuná jwí jwúub bejep jī.

María Mágdala tútchidih bólidih Jesús ā jígohat

(Mr 16.9-11)

¹¹ Jwiítidih mi naáwát túttimah, María Mágdala tútchidih bóli jwí túttimah péeb bejnit, Jesúh báhahdih ī yohopji jeé íit jéc jípónih núhniit, mit jui núhup wut jī. Pánih jui núhnajeh, péeb jéennit, caán íitna mit en waadá bojop wut jī. ¹² Pánih en waadána, Dios ā wahnit ángelwā chénewādih mit enep wut jī. Túi baabní yéguehna duonít, Jesúh báhah ā lajapjidih íit chúudup wut jī. Bíc áih waó jumupjimant, bíh áih jítcha jumupjimant íit chúudup wut jī. ¹³ Páant queétdih mi péeb jéen enechah, queétoó caántdih nin pah íit níj uúh joyóp wut jī:

—¿Yad wilí, dépanih tiguaá ma jūfí? íit níjip wut jī.

—Wā maáíh bácahjidih ub bejnit, ded ī jwáub jwejepjiboó wā jéihcan caá, mit níj jepahap wut jī.

¹⁴Queédih páant niijnít, tac páud enna, Jesús caanjíh ā ñuhuchah, mit enep wut yuh jī. Obohjeéhtih, páni enna yuhna, mit beh encap wut jī.

¹⁵Páant mi beh encap, Jesús caántdih nin pah āt níj uúbh joyóp wut jī:

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma jūí? ¿Déhedih tigaá ma bid? āt niijíp wut jī.

Páant caandíh beh encanjeh, “Nin pácahidi en daoní nacaá”, mit níj jenah joyóp wut yuh jī. Páant níj jenah joiná,

—¿Meemnít beé jwī maáíh bácahjidih ma ub bejep? Ub bejna, ded ma jwáub jwejepjiboó weemdíh ma naáwá, caandíh jwáub ubudih wā bejat pínah niijná, caandíh mit niijíp wut jī.

¹⁶—**María**, āt niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joí, tac páud ñuhnit, Hebreo wéheatjīh nin pah mit niijíp wut jī.

—Raboni, niijnít, Jesúsdi mit pin tewep wut jī. “Raboni”, niijná, “Bohéni”, niijná mit chājap wut jī.

¹⁷Páant mi pin tewechah, Jesús caántdih nin pah āt niijíp wut jī:

—Weemdíh ma pin teoca bojoó. Wā íp pebhboó wā páuh laab bėj jwuhcan caá. Pin teocanjeh, wā údwā panihnitihih nin pah níj naáwádi ma bejeé: ‘Jesús nin pah yeebdíh ā níj naáwát túutap be: “Wā íp ñi íp mun tigaá. Caanjéh wíih Dios ñíih Dios mun tigaá. Pánihna, ā pebhboó wā páuh laab bėjbi na caá”, ā níj naáwát túutap be’, queédih ma niijí, Maríadih Jesús āt niijíp wut jī.

¹⁸Páant ā niijíchah joiníhji jwī pebhna joinít, nin pah mi niijíp jī: “Jwī Maáhdih wā enep be”, niijnít, Jesús caántdih ā naáwát tútatjidihih jwiítdih mi naóh yapanap jī.

Jesús ā bohénitjidih ā jígohat

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹Caán domingo yeó jáap cheyeh túo yap aabát túttimah, jwiít Jesús ā bohénitji, jwī maátadih úmna, jēcdih túi nem beedá bojnít, muú díftna bífcdih jwī chúdup jī. Páant túi nem beedáni ā jumuchah yuhna, Jesús jwī cātíh ā jígohop jī. Pánih jígohnit, nin pah ā niijíp jī:

—¿Ñi jum caá? Dios ā týat ñijeéh ā jumu naáh, ā niijíp jī.

²⁰Páant níj péanit, áih téihyanadih, áih jítchanadihbut jwiítdih ā júutap jī. Páant ā júutuchah enna, jwī Maáh ā jumatdih jéihnít, búdí jwī weñep jī.

²¹Páant jwī weñechah, Jesús nin pah jwiítdih ā jwáub niijíp jī:

—Úumcanjeh, ñi túi jumú. Wā íp weemdíh ā wahat pah muntih, wíih táini doonádihi ñi naáwát pínah niijná, yeebdíhbut wā wahna caá, ā niijíp jī.

²²Páant níj péanit, jwiítdih ā póoj jáhanap jī.

—Buu Túini Espiritudih ñi ubuú, ñíih caolih díftboó ā jumat pínah niijná.

²³Páant ñijeéh jumna, ā wēpatjīh det ī yéej chājatdih ñi yohochah, yohni ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, det ī yéej chājatdih ñi yohcah, yohca naáh ā jumbipna caá, Jesús jwiítdih ā niijíp jī.^t

Jesús ã jwúub jígohochah, Tomás ã enat

²⁴ Jesús jwí cãtíh ã jwíih jígohni chei, Tomás pohba jwíjeéh ã wihcap jĩ. Tomás Jesúsdihi jwíjeéh bohéni “Waláhni”, ípí níj wūt ejni ã jumup jĩ.

²⁵ Tãttimah, ã jwúub juyúchah, caandíh nin pah jwí níjíp jĩ:

—Jwiít jwí maáh Jesúsdihi jwí enna beé, jwí níjíp jĩ.

Páant jwí níjíchah joiná yuhna, Tomásboó nin pah ã jípónih níj jepahjehep jĩ:

—Weémboó áih téihyadihi í péhwatji ítnadihi wíih téih tíibjĩh teo encan, áih páwádih í jwáagatji íitdihibut teo encan, ‘Á boo pud jũúwát dooná yoobópdihi caá’, wã níj jenah joicán níít, jwiítidihi ã jáh níjjehep jĩ.

²⁶ Tãttimah bóo domingo yeó jáap caán mũudíhjih jwí jwúub míic wáac juyúchah, Tomásbut jwíjeéh ã jumup jĩ. Pánihi míic wáac juinít, nihat jẽcnadihi jwí jwúub táni nemechah yuhna, Jesús jwí cãtíh ã jwúub jígohop jĩ. Pánihi jígohnit, nin pah jwiítidihi ã níjíp jĩ:

—¿Ní jum caá? Dios ã táyat níjeéh ã jumũ naáh, ã níjíp jĩ.

²⁷ Páant níjínít, Tomásboodíh nin pah ã níjíp jĩ:

—Tomás, wíih téihyadihi í péhwatji ítnadihi meemjéh ma teo eneé. Wíih páwádih í jwáagatji íitdihibut ma teo eneé. Teo ennít, ‘Yoobópdihi tigaá át boo pud jũúwúp taga’, ma níj jéihyeé, caandíh ã níjíp jĩ.

²⁸ —Meémboó wã Maáh, wíih Diosbut caá, Tomás caandíh ã níjíp jĩ.

²⁹ —Weemdíh ennítjeh, ‘Yoobópdihi tigaá át boo pud jũúwúp. Pánihi boo pud jũóhna, Dios ã wahní Cristo yoobát caá’, meém ma níj jéihna caá. Obohjeéhtih, bitaboó weemdíh encan yuhna, páant níj jéihnit, búdí í wẽibipna caá, Jesús Tomásdihi ã níjíp jĩ.

Jesúsdihi cáacwã í jéihyat pínah níjíná, Juan nin tólihdih ã daacát

³⁰ Jwíjeéh jum jwuhna, dawá láa jwiít cáacwã jwí jéih chãjca naáhdih Dios ã wẽpatjĩh Jesús ã chãj jútut jĩ. Páant ã chãjatjidihi nin tólihdih wã jéih daác beedácan caá. ³¹ Pánihi daác beedácan yuhna, nin tólihdihjih wã daacáp be, “Yoobópdihi Dios ã wahní Jesússeh tigaá. Caanjéh tigaá Dios wũúh”, ní níj jéihyat pínah níjíná. Páant níj jéihna, caandíh jepahnit, yeéb Diosjeéh páantjeh ní jumbipna caá.

Jesús Tiberias ím jwéejdih siete ã bohénitjidihi ã jwúub jígohat

21 ¹ Tãttimah, jwiít siete ã bohénitjidihi Tiberias ím jwéejdih Jesús ã jwúub jígohop jĩ. Nin pah ã jumup jĩ: ² Jwiít bíicdihi jumnit, Simón Pedro, Tomás “Waláhni”, jwí níj ejni, Natanael Galilea baác Caná tútchidihi bóo, jwiít chénewá Zebedeo weh, bita chénewá Jesús ã bohénitji, páant moón jwí jumup jĩ.

³ Páant moón jwí jumuchah, Simón Pedro jwiítidihi nin pah ã níjíp jĩ:

—Weém queéj jútut mawadihi bejna caá wã chãjap, ã níjíp jĩ.

—Jwiítbut majeéh jwí bejmi caá, jwí níjíp jĩ.

Páant níj, dei juibí, jááj chóodihi waadnít, ímndih jwí páud bac bejep jĩ. Pánihi páud bac bejnit, nihat chei jwí jútut mawachah yuhna, queejwá í chũúhcap jĩ. ⁴ Baáb báahachah, Jesús ím jwéejdih ã ñuhuchah, jwí enep yuh jĩ. Obohjeéhtih, caandíh jwí beh encap jĩ.

⁵Pániñ ñuhna, jwiítidih nin pah ã niñ ej uúbh joyóp jĩ:

—¿Wā déewāá, queejwáidih ñi bid juicá? ã niijíp jĩ.

—Wihcan caá, jwĩ niñ jepahap jĩ.

⁶Páant jwĩ niñ jepahachah joinít, nin pah Jesús ã jwúub niñ ejep jĩ:

—Jéihyepmant bóo buwáboó ñíih ñuodíh ñi yoh báaha en tiguaá, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caán ñuodíh yoh báahana, dawá queejwá ï chūúúchah joinít, jwíih ñuodíh jwĩ wái ñaha bojop yuh jĩ. Oboghjeéhtih, tub dawá ï jumuchah, jāáj chóoboó jwĩ jéih ub yaccap jĩ.⁷ Páant dawá ï jumuchah, Jesúsdiñ jwĩ jwíih jwāáh láa bíc yoobó ã yapatjidih náhninit, weemboó, Jesús búdí ã oini,

—Jwĩ Maáh caá, Pedrodih wā niijíp jĩ.

Páant wā niijíchah joinítjeh, ã too dug jwejni yégueh chóodih jwúub duó ámoh chéonit, ñaáp báah bejnit, Jesús pebhna ã yaáh ñáan bejep jĩ.⁸ Páant ã yaáh ñáan bejchah, caán ñuodíh teonit, jwiítboó jāáj chóojih jwĩ wái ñáan juibínap jĩ. Íim tac yoob póhba ã nihcan jíí, táí jwéej buugdíhjah jwĩ jumup jĩ.⁹ Pániñ wái ñáan juibínit, Jesús ã chājni táí iigní tuu tāóhjih queejwá pan bícdih ã lajachah, jwĩ enep jĩ.¹⁰ Páant jwĩ ñáan juibínachah, Jesús nin pah jwiítidih ã niijíp jĩ:

—Butéh ñi jáut maonitdih daocánnit ñi ub jūúwú, ã niijíp jĩ.

¹¹Páant ã niijíchah joinít, Simón Pedro jāáj chóodih waadnít, ñuodíh watnit, óon coahboó ã wái ñáan jūúwúp jĩ. Dahwanit míicjah ciento cincuenta y tres queejwá ï jumup jĩ. Páant moón dawá ï jumna yuhna, caán ñuodíh ï boloh wáicap jĩ.¹² Pániñna, Jesús jwiítidih nin pah ã jwúub niijíp jĩ:

—Ñi jeémp jáa jūúwú, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ã pebh juibínit, caandíh en poonit jumna, “Jwĩ Maáh caá”, niijná, jwiít jwĩ uúbh joí encap jĩ.¹³ Páant ã pebh jwĩ juibínachah, Jesús queej pan bícdih nah teonit, jwiítidih ã wūhup jĩ.

¹⁴Caán yeó jáapdiñ ã boo pud jūúwát túttimah, jwiítidih bíc peihcanni láa míic júutna ã chājap jĩ.

Jesús Simón Pedrodih ã míic wéheat

¹⁵Páant jwĩ jeémp péaat túttimah, Jesús Simón Pedrodih yuúpbit numah bejnit, nin pah ã niñ uúbh joyóp jĩ:

—Simón, Jonás wūúh, ¿queét ï oyat chah weemdíh ma oi níit? ã niijíp jĩ.

—Wā oina caá, Maá. Wā oyatdih ma jéihna caá, ã niñ jepahap jĩ.

—Pániñ oina, wíih oveja weh panihnitdih ma túi iníí, Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

¹⁶Páant niijnít, nin pah ã jwúub niñ uúbh joyóp jĩ, páant muntih:

—Simón, Jonás wūúh, ¿yoobópdiñ weemdíh ma oi níit? ã niijíp jĩ.

—Maá, meemdíh wā oina caá. Wā oyatdih ma jéihna caá, ã niñ jepahap jĩ.

—Pániñ oina, wíih ovejawā panihnitdih ma túi en dawaá, Jesús ã niijíp jĩ.

¹⁷Páant niijnít, nin pah ã jwúub niñ uúbh joyóp jĩ:

—Simón, Jonás wūúh, ¿weemdíh oyat yoobát níit ma oyop? ã niijíp jĩ.

Bíc peihcanni láa “¿Weemdíh ma oi níit?” ã niñ uúbh joyóchah joinít, Pedro búdí jíghannit, nin pah ã niñ jepahap jĩ:

—Maá, nihatdih jéihni jumna, meemdíh wā oyatdih ma jéihna caá, ā niíf jepahap jī.

—Pánih oina, wíih ovejawā panihnít ī jeémát pínahdih ma túi wūhū. ¹⁸Yoobópdi meemdíh wā naóhna caá. Jáap jum jwuhna, meemjéh yégueh waadnít, ded ma bejíhipboó mapí bejep jī. Obohjeéhtih, behe ma jumuchah, míih muj nahdih ma júut ñahanachah, meemdíh yégueh yacnit, ded ma bejhcaboó bita ī ub bejbipna caá, Pedrodi Jesús ā niíjp jī.

¹⁹Páant niijná, Jesúsdi jepahni ā jumat jíib, ded pah Pedrodi bita ī mawat pínahdih jéihya naóhna ā chājap jī. Páant niíf péanit,

—Weém ded pah wā chājatjidi enni jūmna, bíic yoobó ma chājaá, Jesús caandíh ā niíjp jī.

Jesús ā bohéni búdí ā oini nin tólihdih ā daacát

²⁰Páant ā niíf naáwáchahjeh, Pedroboó tac púud ennit, weém Juan, Jesús búdí ā oini, queétih wā ñuún péenachah, ā enep jī. Bícdih jwī péé jeémp láa, weémboó Jesús ā pebh dodh jáah lajni “¿Maá, meemdíh eníhcannitdih júutni pínah ded tigaá ā jum?” Jesúsdi niíf uúbh joiní wā jumap jī.”

²¹Pánihna, weemdíh ennit, Pedro Jesúsdi nin pah ā niíf uúbh joyóp jī:

—¿Maá, canboodih ded pah tigaá ā yapbi? ā niíjp jī.

²²—Nin baácboó wā jwúub dei jūúwúchah, candih páantjeh wā jumat tútuchah, míih pínah nihcan caá. Pánihna, candih ded pah ā yapat pínahdih meemdíh wā naóhcan caá. Obohjeéhtih, ded pah wā chājatjidi enni jūmna, meémboó bíic yoobó ma chājaá, Jesús Pedrodi ā niíjp jī.

²³Páant Pedrodi ā naáwátjidi jéihnít, nihat Jesúsíhwā queétjeh chah búdí īt míc wéhenap jī. “Juan, Jesús búdí ā oini, ā wuncan níít”, weemdíh queétjeh īt niíf míc wéhenap yuh jī. Obohjeéhtih, “Caán ā wuncan níít”, Jesús niijná ā chājcan jī. “Nin baácboó wā jwúub dei jūúwúchah, candih páantjeh wā jumat tútuchah, míih pínah nihcan caá. Pánihna, ded pah candih ā yapat pínahdih meemdíh wā naóhcan caá”, Pedrodi Jesús niíf naóhna ā chājap jī.

²⁴Pánihna, weemdíh jíí, Jesús páant ā niíf naáwáp jī. Caán ded pah yoobópdi ā yapatjidi jéihnít, nin tólihdih wā daácna caá. Pánihna, nin wā naáwát yoobópdi ā jumadit jwī túi jéihna caá. ²⁵Dawá bííhdihbut Jesús ā chājap yuh jī. Obohjeéhtih, “nihat ā chājatjidi wā daác beedánachah, dawá tólihna ā jumuchah, ita en buujácan tagaá”, wā niíf jenah joiná caá.

Pánihna, páant bóojeh weém Juan wā daác péana caá.

LOS HECHOS

Lucas Los Hechos ā daacátjidih jwī tūi beh joyát pínah naáwát

¿**Déhe tiguaá daácniiji?** Lucas judío nihcanni jumna, griego wéheatjīh át daacáp wut jī. Nin núodih ā daacát pínah jātīh, San Lucasdih át daacáp tajī. Pablojeéh jib bejniji, (Hch 16.10-17; 20.5-15; 21.1-18; 27.1–28.16) cohnī cáac át jumup wut jī. (Col 4.14)

¿**Déhedih át daácji?** Biíc yoobó San Lucasdih daácna, ā chéen, Teófilo, wūt jumnidih Los Hechosdihbut át daac wahap wut jī. Dawá jéihnit “Teófilo Roma tútchidih bóo, maátajeéh jumni, búdí dinero bíbohna, Lucasdih át daacát tútup wut jī”, ī niíf jenah joiná caá. Obhejeéhtih, Teófilodih daac wahna yuhna, nihat Jesúfhwādhbut át daacáp wut jī.

¿**Dedmant, débólih cah, át daácji?** Dawá jéihnit “Jópchi 63 (Jesús ā wunat túttimah 30 jópchi túttimah) nin núodih át daacáp wut jī”, ī niíf jenah joiná caá. Bitá jéihnit “Jópchi 70 (Jesús ā wunat túttimah 37 jópchi túttimah) át daacáp wut jī”, ī niíf jenah joiná caá. Pablo Roma tútchiboó nemat muúboó chéne jópchi ā jumat túttimah bíh yapatdih Lucas át daáccap wut jī. Ded pah túttimah Pablodih ā yapatjidih át daáccap wut jī. Jópchi 70 (Jesús ā wunat túttimah 37 jópchi túttimah) Roma tútchi át iigáh bejep wut jī. Caán túttimah Jesúfhwādh Romano maáta búdí yeejép īt chājap wut jī. Obhejeéhtih, Lucas caán yapatnadih át daáccap wut jī. “Pánihna, caán yapat pínah jātīh Lucas Los Hechosdih át daacáp tajī”, chah dawá jéihnit ī niíf jenah joiná caá. Roma tútchiboó jumnit, San Lucasdih daácna, caánboó páantjeh jumnit, Los Hechosdihbut át daacáp tajī.

¿**Dedé pínah tiguaá át daácji?** San Lucasdih daácna, Jesús ded pah ā bohéatji, ā chājatjidihbut Lucas át daacáp wut jī. Los Hechosdih daácna, Jesús ā bohénitboó ded pah ī bohéatji, ī chājatjidihbut át daacáp wut jī. Pánihna, ded pah Jesúh dooná Jerusaléndih moondīh jwīh naóhnit, túttimah Judea baácdih moondīh Samaria baácdih moondīhbut naóhnit, túttimah nihat baácnadīh moondīhbut ī naóh peetátidih Lucas át daacáp wut jī. Pánihna, ded pah Jesúhwa póompna ī jum jwíhatdih át daacáp wut jī.

Hechos ded pah ā jumat:

1. Jesús ā pée chājatjidih Lucas ā jwúub daacát (1.1-11)
2. Pedrowā Judea baácboó ded pah ī chājatji (1.12–12.25)
 - a. Judea baác, Galilea baác, Samaria baácboó ded pah Jesúhwa ī chājatji (1.12–9.31)
 - b. Fenicia baác, Chipre baác, Antioquía tútchiboó ded pah ī chājatji (9.32–12.25)
3. Yuúp bóo tútchinaboó ded pah ī chājatji (13.1–28.31)
 - a. Frigia baác, Galacia baácna Pablo ā jwíh bohé jibatji (13.1–15.35)
 - b. Pablo túttimah ā bohé jibatji (15.36–18.22)
 - c. Pablo ā pée bohé jibatji (18.23–21.16)
 - d. Pablo Jerusalén tútchiboó ā jumuchah, caandīh teonit, nemat muúboó īt nematji (21.17–23.35)
 - e. Pablodih Cesarea tútchina wahnit, caánboó ī nematji (24.1–25.27)
 - f. Pablodih Roma tútchina wahnit, ī bejatji, caánboó ī nematji (27.1–28.31)

Túini Espíritu ã jüúwát pínah yeó jáapdih Jesús ã jéihya naáwát

1 ¹⁻² Teófilo, weém, Lucas, meemdíh wã jwúub daác wahna caá, páant muntih. Wã jwíih daácni núodih Jesús ded pah ã chājatdih, ded pah ã bohéatdih, jeáboó ã púuh laab béjatjidihbut wã naóh péanap be.^a Nin baácboó jum jwuhna, Jesús ã bohénitdih ñonit, cáacwādh áih doonádh átát naáwát túutup wut jī. Pánihna, ã púuh laab béjat pínah játih, ã naáwát túutnit ded pah ī chājat pínahdih Túini Espíritu ã wēpatjīh queétdih át wutup wut jī. ³ Jesús cruzboó ã wanat túttimah, ã jwúub boootjidih ī jéihyat pínah niijná, cuarenta yeó jáap pohba, dawá láa ã bohénitdih át jwúub jígohop wut jī. Pánih jígohnit, “Dios nihat cáacwā ī maáh ã jumuchah, caandíh ded pah caá cáacwādh jepahat náahap”, queétdih ápi níj naáwáp wut jī.

⁴ Bíc láa Jesús ã bohénit bícdih jeémpna, queétdih nin pah át níj naáwáp wut jī:

—“Túini Espíritudih yeebdíh wã wahbipna caá’, wã fip ã niijnídh Jerusalén tútchidih ñi pái jwuhú. Caán ã niijnídh yeebdíh wáat naáwáp be.”^b ⁵ Juan yeebdíh mahjīh ã daabánap jī. Obohjeéhtih, wã fip yeebdíh Túini Espíritudih wahna, caán daabáat panihni ã wēpat yeebdíh búdi ã wūhbiipna caá, át niijp wut jī.^c

Jesús jeáboó át púuh laab béjat

⁶ Bíc yeó jáap Olivo jee jína Jesús ã bohénit bícdih ã jumuchah, caandíh nin pah īt níj úbh joyóp wut jī:

—¿Maá, Romano maátadih yohnit, buu jwiít judíowā jwī maáh ma waadmí níit? īt niijp wut jī.

⁷ Páant ī niijchah joinít, Jesús nin pah át níj jepahap wut jī:

—Jwī fip ã ñóni yeó jáapdihjeh weemdíh maáh ã waadábipna caá. Caán yeó jáapdih yeéboó jéihnit pínah nihcan caá. ⁸ Obohjeéhtih, Túini Espíritu yeebdíh ã waadáchah, Dios ã wēpatdih ã wūhbiipna caá. Caán wēpatjīh Jerusalén tútchidih moón, nihat Judea baácdih moón, Samaria baácdih moón, yuúpboó baácnadih moondíh yuh buca wíih túini doonádh ñi wēp naóhbiipna caá, át niijp wut jī.^d

⁹ Páant níj péanit, jeáboó Jesús át púuh laab béjep wut jī. Caandíh ī chéi en ñuun núhuchah, mah tólihdih yap púuh laab béjna, át buudáh bejep wut jī.^e ¹⁰ Páant Jesús ã púuh laab béjehah, ī chéi en ñuun núhuchah, chéne ángelwā baabní yégueh duonít Jesús ã bohénitjī cātíh īt jígoh ñuhup wut jī.

¹¹ Pánih jígoh ñuhnit, queétdih nin pah īt níj úbh joyóp wut jī:

—¿Yeéb Galilea baácdih moón, dépanihna jeáboó chéi en ñuh tigaá ñi chāj? Caán Jesús, jeáboó púuh laab béjni, ã púuh laab béjatjī pahjeh tih ã jwúub dei jüóhbiipna caá, īt niijp wut jī.

Judasjidih jwúub túut nuumní pínahdih ī níwat

¹² Jesús ã naáwát túutnit Olivo jee jímant jwúub dei bejnit, Jerusalén tútchina īt jwúub juibínap wut jī. Caán jeé Jerusalén pebhhitjeh át jumup

a 1.1-2 Lc 1.1-4 b 1.4 Lc 24.49 c 1.5 Mt 3.11; Mr 1.8; Lc 3.16; Jn 1.33 d 1.8 Mt 28.19; Mr 16.15; Lc 24.47-48 e 1.9 Mr 16.19; Lc 24.50-51

wut jī. ¹³Jwúub juibínit, queét chahboó ī jumni tólihdiḥ īt púuh laab béjep wut jī. Nin caá queét ī wútna: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, bíh Santiago Alfeo wúúh, Simón Celote wūt jumni, Judas bíh Santiago wúúh īt jumup wut jī.^f ¹⁴Queét oncewājeéh, biquína yaádh, María Jesús ín, mi weh bícdih, míc wáacnit, īt jumup wut jī. Nihat bíic yoobó jenah joinít, Diosdih búdí ípí uúbup wut jī.

¹⁵Bíic yeó jáap Jesúfhwā caán tólihdiḥ míc wáacnit, ciento y veinte īt jumup wut jī. Páant ī jumuchah, Pedroboó queét cātīh nūhniḥ, nin pah āt níj naáwáp wut jī: ¹⁶“Wā déewāá, Dios jon jātīh ā nijátji pah buu ā yapna caá. Táini Espíritu Davidjidiḥ ded pah Judasji ā yapat pínahdiḥ āt naóh daacát túutup tajī. Judasji beé Jesúsdiḥ teonit pínahdiḥ ā waáwáp jī. ¹⁷Pániḥ chājni pínah jwíjeéh Jesús ā tewatdiḥ chājni ā jumup yuh be”, āt nijíp wut jī.

¹⁸Judasjiboó Jesúsdiḥ ī tewat pínah naáwát jíibdiḥ ā jwúubaiḥichah yuhna, queét sacerdotewāboó īt teocap wut jī. Pánihna, caán jībjiḥ bainí baácdih īt jíib chājav wut jī. Caán baácdih Judasboó míc jōp wái wunniji wálahniḥ, dúuc jéen bejna, āt páah yoh ñajap wut jī. Pániḥ páah yoh ñajna, áih wudah āt búuh yoh bejep wut jī. Áih jónóp tōpna nihat āt bac peét bejep wut jī. ¹⁹Judas ā yéejatji jíibdiḥ nihat Jerusalén tútchidiḥ moón īt jéih beedép wut jī. Pánihna, caán ī jíib chājni baácdih Acéldama wūt īt báudhdup wut jī. “Acéldama”, niijná, “Meép jumni baác”, niijná īt chājav wut jī.⁸

²⁰Táttimah, nin pah queétdih Pedro āt jwúub níj naáwáp wut jī: “Jon jātīh ī daacátji pahjeh tibeé Judasji ā yapap be. Davidji ā daácní Salmos ī niijní tólihdiḥ nin pah āt níj daacáp tajī:

‘Ā tewatji yohni ā jumū naáh, níj daácnit, (Sal 69.25)

Bíh ā tewatjidiḥ jwúub túut nuumnít, ā tewe naáh’, āt níj daacáp tajī.

(Sal 109.8)

²¹⁻²²“Páant ā níj daacátjidiḥ jéihniḥ, Judasjidiḥ jwúub túut nuumní pínahdiḥ jwíftdiḥ bidat caá náahap. Juan Daabánijeéh jumniḥ biquína Jesúsjeéh ī bejep jī. Íjeéh jumni bícdih níwat caá náahap, jwíjeéh ā jumat pínah niijná.^h Jesúsjeéh jwí jumuchah, jwíjeéh páant péeni, Jesús ā púuh laab béjatjidiḥ jwíjeéh ennidiḥbut níwat caá náahap.ⁱ Páant jwí níwichah, Jesús ā jwúub booatjidiḥ jwíjeéh naóhni ā jumbipna caá”, Pedro queét Jesúfhwādiḥ āt nijíp wut jī.

²³Páant ā nijíchah joinít, chénewādiḥ īt níwip wut jī. Bíic José Barsabás wūt jumniḥdiḥ īt níwip wut jī. Caán Justo ī níj wūt ejni wut jī. Bíh Matías wūt jumniḥdiḥbut īt níwip wut jī. ²⁴⁻²⁵Queétdih níonit, Diosdih nin pah īt níj uúbup wut jī: “Maá, nihat cáacwā ī jenah joyátdih ma túi jéihna caá. Judasjidiḥ túut nuumní pínah, nit chénewā jwí níonitdiḥ, ded meém ma náahnidiḥ jwíftdiḥ ma júutú. Jesúsdiḥ cádahni Judasji iiguípnā āt bejep taga. Caandíh túut nuumní, jwíft Jesús ā naáwát túutnit bícdih jumni pínahdiḥ ma júutú”, Diosdih īt nijíp wut jī.

²⁶Páant niijnákeh, bidat túut niijná, ī níwat naanádiḥ īt púudanap wut jī. Matíah naá ā jwíh buúg jéenechah, caánboó Jesús ā naáwát túutnit oncewājeéh āt waadáp wut jī.

f 1.13 Mt 10.2-4; Mr 3.16-19; Lc 6.14-16 g 1.18-19 Mt 27.3-8 h 1.21-22 Mt 3.16; Mr 1.9; Lc 3.21 i 1.21-22 Mr 16.19; Lc 24.51

Túini Espíritu ā wēpat queétdih ā wūhat

2 ¹Pentecostés wūt jumni yeó jáapdih' nihat Jesúhwa bíic muudíh ít jwúub míc wáac juyúp wut jī. ²Neohjeh búdí johlit yáaat panihni jeámant jūóhni, ī jumni muudíh át yeéj yáanap wut jī. ³Nihat íih wao cháah tūū ōopát tōpna panihni át jígohop wut jī. ⁴Pánihna, Túini Espíritu queétdih ā waadáchah, ā wēpatjīh bitaíh wéheatna ī beh joíca naáhjīh ít wéhe jwíhip wut jī.

⁵Caán láa, nihat baácna bej peétnitji judíowā Dios ā wutatdih jepahnit, Jerusalén tútchina ítát wáac juyúp wut jī. ⁶Pánihna, japboó yáanachah joinít, Jesúhwa ī jumni muuná dawá ít míc wáac juibínap wut jī. Pánih juibínit, cáacwā yoobó ī wéheatnajīh Jesúhwa ī wéhenachah, beh joiná, joí wúhi bejnit, nin pah ít míc níj wéhenap wut jī:

⁷⁻⁸—¿Dépanih tigaá nit Galilea baácđih moon yúhna, jwíih wéheatnajīh ī túi wéhenachah, jwí beh joí? ⁹Nihat jwíih wéheatnajīh buu wéhena caá ī chājap: Partia baác, Media baác, Elam baác, Mesopotamia baác, Judea baác, Capadocia baác, Ponto baác, Asia baác, ¹⁰Frigia baác, Panfilia baác, Egipto baác, África baác, Cirene tútchi, Roma tútchidih moonbút jwiít jwí jumup. ¹¹Biquína judíowā jwí jumna caá. Bitá judíowā nihcannit yuhna, Dios naáwátđih bohénitbut jwíjeéh ī jumna caá. Bitá Creta quewadih moón, Arabia baácđih moonbút jwíjeéh ī jumna caá. Pánihna, nitboó ī wéhenachah, jwiít nihat jwí beh joiná caá. Queét jwíih wéheatnajīh Dios ā wēp chājatđih naóhna caá ī chājap, ít míc níjíp wut jī.

¹²Páant níj joí wúhi bejna, ī ennidih ī joiníđihbut ded pah ā yapatđih ít jéihcap wut jī.

—¿Nit dépanih tigaá bitaíh wéheatnajīh Dios ā wēp chājatđih ī túi wéhe? yeéb ñi jenah joyóchah, queétjeh ít míc níjíp wut jī.

¹³Obohjeéhtih, bita íjeéh jumnit nin pah ít níjíp wut jī:

—¿Dépah nit cheha náahđih babh máihnit, wéhena caá ī chājap! ít níj deoh naáwáp wut jī.

Pedro cáacwāđih ā naáwát

¹⁴Pánihna, Pedro once Jesús ā naáwát túutnit bíicđih ñuhnit, cáacwāđih nin pah át níj naáwáp wut jī: “Wā déewáá, bíih baácđant jūóhni, Jerusalén tútchiboó jumnitbut, buu ā yapatđih jéihyat túut níjíná, nin wā naáwát pínahđih ñi túi joyoó. ¹⁵‘Queét máihnit caá’, ñi níj jenah joyát yoobóđih nihcan caá. Jwiít judíowā cheibitjeh jwípí máihcan caá. Buu cheibitjeh las nuevejeh caá. Pánihna, jwí máihcan caá. ¹⁶Dios jon játih ā níjátjī pahjeh buu ā yapna caá. Dios naáwátđih naóh yapni Joel nin pah át níj daacáp taji:

¹⁷‘Péni yeó jáap tóah jūúwúchah, nin pah ā yapbipna caá: Wíih Túini Espíritu ā wēpatđih nihat cáacwāđih búdí wā wúhbiipna caá, buca. Pánihna, ñi weh, ñi weh yatábut wā naáwátđih ī naóh yapabipna caá. Jáap beh tóahnit oo júmat jígohat panihnidih ī enbipna caá. Behnit ī oo júmuchah, queétdih wā naóhbiipna caá.

¹⁸Weemđih teo wúhni neoná, yaádhđihbut wíih Túini Espíritu ā wēpatđih búdí wā wúhbiipna caá. Queétbut wā naáwátđih ī naóh yapabipna caá.

¹⁹ Wā wēpatjīh úum náah jumnidih jeáboó baácboobút wā wahachah, ñi enbipna caá. Baácboó meép panihni, iigát panihni, tau jei pánihni ā jumbipna caá.

²⁰ Jeáboó yeó dupúatdih ā túut nuumbípna caá. Chei bóo widhbut meép panih duuni ā túut nuumbípna caá. Páant ā yapbipna caá, ñi Maáh Cristo ā jwúub dei jūóhni yeó jáap pínah játih. Caán yeó jáapdih nihát cáacwā ī en wúhi bejbipna caá. Pánihna, oboh jumni yeó jáap ā nihcan níft buca. Yéejnitdih úum náah jumni yeó jáap jumna yuhna, yéejat yohnitboodih caán yeó jáap túini yeó jáap ā jumbipna caá.

²¹ Ded jwī Maáhdih ā yéejat yohat túutni, caán iiguípna ā bejat déeji ā túi yapbipna caá, āt níj daacáp tajī. (Jl 2.28-32)

²² “Yeéb wā déewāá, nindih wā naáwáchah, ñi túi joyoó. Jesús Nazaret tútchidih bóo Dios ā wēpatjīh ā chāj júutap jī, caandíh Dios ā wahatjidih cáacwā ī jéihyat pínah níjná. Yeéb caandíh ennitjī ñi jéihna caá. ²³ Jesúsdi h mawat náahna, ñi maátadih ñi wūhup jī. Pánih wūhni, yeejépwádhíh cruzboó ñi mawat túutap jī.^k Dios jon játih caandíh ā níjjátjī bíic yoobó ā yapap be.^l ²⁴ Obohjeéhtih, Jesús ñi maonijidih Diosboó āt jwúub boonanap tabe. Túttimah, ā jwúub wuncan níft buca. Chah wēpni jumna, wunnidih yuhna, āt jwúub boonanap tabe, páant muntih. Pánihna, buu páantjeh báadhni caá.”^m ²⁵ Davidjiboó jon játih nin pah Jesucristo ā jwúub boo pud júúwát pínahdih āt níj daacáp tajī:

‘Wā Maáh wājeéh āpī jumna caá. Yeó jáap jumat pah Dios wā Maáh wā pebh ā jumuchah, enna, wā úumcan níft.

²⁶⁻²⁷ Dios, weemdíh oina, wunnit ī jumupboó wíih caolihdih ma yohcan níft. Wíih bácahdihbut ma moopát túutcan níft. Páant ma chājat pínahdih jéihna, wā túi wēi naóhna caá. Míih jumna, úumcanjeh, wā túi jumbipna caá.

²⁸ Pánihna, weemdíh jwúub boonanit, wājeéh ma jumuchah, wā túi wēina caá, āt níj daacáp tajī. (Sal 16.8-11)

²⁹ “Wā déewāá, jwī nu Davidji ded pah ā jumatdih yoobópdih wā naóhna caá. Caán ā wunuchah, it yohop wut jī. Caandíh ī yohni fítjī páantjeh ā jumna caá. Pánihna, ‘Wíih bácahdih ma moopát túutcan níft’, níj daácna, caanjéh áih pínahjeh āt nihjican tagaá. ³⁰⁻³¹ Davidji Dios naáwátidih naóh yapani ā jumuchah, Dios caandíh nin pah āt níjjíp wut jī: ‘Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Ma juima jwúub boonit, meém maáh ma jumatjī dée pah, nihát nin baácdi h moondíh maáh ā jumbipna caá’, āt níjjíp wut jī.” Cristodih Dios maáh ā waadát pínah, ā boo pud júúwát pínahdihbut nin pah āt níj daacáp wut jī: ‘Caán wunnit ī jumupboó páantjeh ā jumcan níft. Áih bácahbut ā moópcan níft’, David āt níj daacáp tajī.^o ³² Caán Jesúsdi h beé Dios āt boonanap be. Á jwúub boonanidih jwiít nihát jwī enep be. ³³ Caán Dios ā jéihyepmant bóo buwámant jumni maáh caá. Pánihna, ‘Túini Espíritudih noónboó ma wahaá’, ā íp Dios caandíh ā níjjíchah, nin Túini Espíritudih āt wahap taga. Buu jwuh Túini Espírítu ā chājatdih ennit, joiná caá ñi chājap. ³⁴ Davidji Dios

pehbboó át páuh laab béjcap wut jī. Pánihna, áih pínah nihjican tagaá. Nin pah ā niŋ daácni Jesúh pínahji tagaá:

‘Wā Maáhdih Dios nin pah ā niŋ naáwáp be: “Wā jéihyepmant bóo bəwámant chúdnit, maáh ma jumúú.

³⁵ Páant maáh ma jumuchah, meemdíh eníhcannitdih wā yohbipna caá. Meém queétdih chah wəpni ma jumbipna caá”, ā niŋjip be’, Davidji át niŋ daacáp taji. (Sal 110.1)

³⁶ “Pánihna, wā déewáá, nindih ŋi túi jéihyee: Caán Jesús yeéb cruzboó ŋi mao yohat túutnijidih Diosboó maáh ā waadánap be. Caán Jesúskeh jwípi páini Dios ā wahní Cristo bee”, Pedro cáacwádih át niŋjip wut jī.

³⁷ Páant ā niŋjichah joinít, búdí jígah úmmit, Pedrowádih nin pah it niŋ úubh joyóp wut jī:

—Jwí déewáá, ded pah tigaá jwí chājbi? it niŋjip wut jī.

³⁸ —Yeéb ŋi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh ŋi jwúub túut nuumú. Páant ŋi túut nuumúchah, Dios ŋi yéejatdih ā yohbipna caá. Pánih túut nuumnít ŋi jumuchah, Jesús ā wəpatjīh ŋi daabáát túutú. Páant ŋi chājachah, Dios yeebdíh Túini Espíritudih ā wúhbipna caá. ³⁹ Jon játihkeh Dios yeéb pínahdih, ŋi weh pínahdih, ŋi juimená pínahdihbut, nihát caán ā ŋonit pínahdih nin pah át niŋ naáwáp wut jī: ‘Nihat weemdíh jepahnitdih Túini Espíritudih wā wúhbipna caá’, Dios át niŋjip taji,^p Pedro queétdih át niŋjip wut jī.

⁴⁰ Páant niŋ péanit, queétdih nin pah át jwúub niŋ wəp naáwáp wut jī, páant muntih:

—Nin baácđih moón yeejép ī chājatji jīb Dios búdí ā peéh chājbipna caá. Pánihna, queét pah ŋi jumca bojoó. ŋi yéej chājatdih cádahnit, ŋi túut nuumú. Páant ŋi chājachah, yeebdíh ā peéh chājcan níft, át niŋjip wut jī.

⁴¹ Páant ā niŋjichah joinít, dawá jepahnit, it daabáát túutup wut jī. Pánihna, Jesúh wájeéh caán yeó jáapkeh tres mil cáacwā chah dawá it jumup wut jī. ⁴² Yeó jáap jumat pah queét jáap jepahnit Jesús ā naáwát túutnit ī bohénachah, it túi joyóp wut jī. Íih jeémátđih míc pááh wúhnit, Diosdih úubhnit, bíđđih ípi túi jumup wut jī.

Jesúh wā ded pah ī jumat

⁴³ Jesús ā naáwát túutnitboó Dios ā wəpatjīh wunnitdih ípi booa júutup wut jī, Dios ā wəpatđih cáacwā ī jéihyat pínah niŋná. Páant ī chājachah ennít, nihát it en wáhi bejep wut jī. ⁴⁴ Jesúh wā íih bíđ déedih míc pááh wúhnit, bíđđih túinijeh ípi jumup wut jī.^q ⁴⁵ Íih bíđ déedih jīb chāj wúhnit, nihát bíh pah bóo wihcannitdih queét ī jumat yoobó ípi wūh wáacap wut jī. ⁴⁶⁻⁴⁷ Pánih chājna, yeó jáap jumat pah Dioh munná míc wáacnit, “Dios túini caá”, ípi niŋ wēi naáwáp wut jī. Íih munnáboobút míc wáacnit, bíđđih ípi túi numah wēi jeémép wut jī. Páant ī chājachah ennít, “Queét túinit caá”, nihát cáacwā ípi míc niŋjip wut jī. Pánihna, yeó jáap jumat pah bita jáap jepahnitdih túi ubnit, jwíh jepahnitjeéh Dios át waadánap wut jī. Jáap jepahnitbut íjeéh it míc wáacap wut jī.

Jéih bejcannidih Pedro Juanjĩh ĩ booaat

3 ¹Bíic yeó jáap, cheyeh, las tres jumuchah, judíowā Diosdih ĩpí uúbát horadih Pedro, Juanjĩh Dioíh muuná ĩt bejep wut jĩ. ²Yeó jáap jumat pah Túini Jēc wūt jumupdih ā chéenwā jéih bejcannidih ĩpí ub juibí cháud jwejep wut jĩ. Jáap cáac jumnijeh caán jéih jibcanni átát jumup wut jĩ. Caan jécđih cháudnit, caanjĩh waadnítdih dinero āpí uúbúp wut jĩ. ³Pánihna, Pedro, Juanjĩh caán muuná ĩ waadát túut chājachah ennit, queétdih jéih jibcanni dinerodih át uúbúp wut jĩ. ⁴Pedroboó caandĩh ennit,

—Jwiítdih ma túi eneeé, át niijíp wut jĩ.

⁵Páant ā niijíchah joinít, queétdih en behnit, “Queét bainí dinero weemdĩh ĩ wūhbpna caá”, caanjéh át niij jenah joyóp wut yuh jĩ. ⁶Obohjeéhtih, páant ā niij jenah joyóchah yuhna, Pedro caandĩh nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Weém dinerodih wā bíbohcan caá. Obohjeéhtih, caandĩh wūhcan yuhna, chah túinidih meemdĩh wā chājbipna caá. Jesucristo Nazaret tútchidih bóo ā wēpatjĩh meemdĩh wā booana caá. Ma ñah ñuhú. Ñah ñuhnit, ma yáac chūi bejeé, át niijíp wut jĩ.

⁷Páant niijnít, áih jéihyepmant bóo téihyadih teonit, caandĩh át wái ñahanap wut jĩ. Páant ā wái ñahanachahjeh, caán jéih jibcanniji áih wio wēpép nahna át jumup wut jĩ. ⁸Pánihna, caán ñah ñuhnit, át yáac chūi bej jwíhip wut jĩ. Pánih yáac chūi bejnit, ñaáp táamp chūinit, “Dios túini caá. Wā túi jéih bejna caá”, niij wēinit, Dioíh muudĩh át waad béjep wut jĩ. ⁹Pánih yáac chūi bejnit, “Dios túini caá”, ā niijíchah, nihat cáacwā ĩt enep wut jĩ. ¹⁰Caandĩh ennit, “Caán Dioíh muú Túini Jēcđih cháudni dinero uúbhniiji caá”, ĩt niij jéihyep wut jĩ. Páant ā jibichah ennit, caandĩh ded pah ā yapatdih ĩt en wáhi bejep wut jĩ.

Dioíh muuná Pedro cáacwādh ĩ bohéat

¹¹Jéih bejcanniji Pedrowādh ĩ teo ñuún péenachah, nihat cáacwā en wúhi bejnit, Dioíh muú Salomón ā chājat túutni coahjina ñáo ñah bejnit, Pedrowā pebhna ĩt míc wáacap wut jĩ. ¹²Páant ĩ míc wáacachah ennit, Pedro nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ. “¿Wā déewáá, dépanihna nindih ñi en wúhi bej? ¿Dépanihna jwiítdih ñi en ñuún? ‘Queétboó Diosdih túi joinít jumna, ĩih wēpatjĩh nindih ĩ jéih yáac chūi bejat túutna caá’, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jenah joyát yoobópdih nihcan caá. Jesús ā wēpatjĩh beé caandĩh jwí booanap be. ¹³Abraham, Isaac, Jacob jon játih moón jwí nuowā Diosdih ĩt túi weñep wut jĩ.’ Caán Diosjeh beé, caandĩh teo wūhni Jesús ā wūt chah yáaat pínah niijná, nindih ā jibanap be.’ Yeéboó Jesúsđih en jūihnitdih wūhnit, Pilato caandĩh nemat muumánt ā bacaíhichah yuhna, yeé ā bacaat déedih ñi jepahcap be. ¹⁴Pilato caandĩh ā bacaíhichah yuhna, Jesús túini, túi chājni ā jumuchah yuhna, yeéboó caandĩh ñi náahcap be. Pánih náahcan, cáac maonidih ñi bacaat túutup be.’ ¹⁵Jwiítdih túi ubni Jesúsboodĩh yeé ñi mawat túutup be. Obohjeéhtih, wunnidih ĩ yohochah yuhna, Dios caandĩh ā jwáub booanidih jwiít jwí enep

be. ¹⁶ Pániha, caandíh túi jenah joinít, nin ñi jéihni, ñi ennidih Jesús ā wēpatjīh jwī boanap be.

¹⁷ “Wā déewāá, yeéb jwī maátajīh Jesús Dios ā wahnī ā jumatdih jéihcan, caandíh ñi mawat túutup be. Páant ñi chājatjidih weém wā jéihna caá. ¹⁸ Obohjeéhtih, jon játih Dios naáwátidih naóh yapanit, ñi chājat pínahdih nin pah ít níj daacáp tajī: ‘Cristo yeejép ā yapbipna caá’, ī nijátjī pahjeh tibeé ā yapap be.” ¹⁹ Būu jwuh yeéb yeejép ñi chājatjidih bádí jīgahnit, táiniboodíh jwúub túut nuumnít, Jesucristodih ñi jepahaá. Páant ñi túut nuumúchah, yeejép ñi chājatjidih Dios yeebdíh ā yoh wúhbiapna caá. ²⁰ Páant ñi chājachah, Dios ā wahniji Cristodih jwiítidih ā jwúub wah deyabipna caá, jwiítidih ā teo wáacachah, jwī túi weñat pínah nijná. ²¹ Obohjeéhtih, būu Dios pebhboó caá ā jum jwuhup. Dios nihadidih ā ámohat pínahdih jon játih ā naáwátidih naóh yapanitdih át naóh daacát túutup wut jī. Pániha, nihať ā naáwátjidih chāj péanit, Jesucristodih ā jwúub wah deyabipna caá. ²² Moisés nin pah át níj naáwáp tajī: ‘Jwī dée Dios naáwátidih naóh yapani pínahdih jwī Maáh Dios yeebdíh ā wahbipna caá. Weemdíh ā jwiíh naáwát túutatjī pahjeh tigaá caandihbut ā jwúub naáwát túutbipna caá.’ Pániha, ded pah ā níj naáwát pínahdih ñi túi joyó.” ²³ Det caandíh joicán, ā wutuchah jepahcannitdih Dios ā yohbipna caá. Dioíhwājeéh queét ī jéih jumcan níť, Moisés át níj daacáp tajī.”

²⁴ “Nihat Dios naáwátidih naóh yapanitjī Samuel, ā būadát túttimah moonbút nin yeó jáapnadih yapat pínahdih naóhna, Jesucristodih nijná ít chājap tajī. ²⁵ Jon játih moón jwī nuowājidih Dios át naáwáp wut jī. Pánih naóhna, Abrahamdih ā naáwátjī pahjeh tih jwiítidihbut bíic yoobó naóhna át chājap wut jī. Nin pah át níj naáwáp wut jī: ‘Ma juimadih wā túi chājachah, caánboobút nihať baácdih moondihbut ā jwúub túi chājbiapna caá’, át nijjíp wut jī.” ²⁶ Pániha, jwiítboodíh Moisés ā naóhnihi Dios wúúhdih jwiít judíowádih át jwíh wahap tajī, jwiítidih ā túi chājachah, yeejép chājnit jwī túut nuumát pínah nijná”, Pedro cáacwádih át nijjíp wut jī.

Pedrowádih judíowā ī maáta ī jūihñat

4 ¹⁻³ Páant cáacwádih Pedro Juanjīh ī naáwáchah, sacerdotewā, Dioíh muudíh wapnit soldadowā ī maáh, saduceowābut Pedrowā pebhna juibínit, ít joyóp wut jī. Páant ī joyóchah, Pedrowā nin pah cáacwádih ít níj naáwáp wut jī: “Jesús ā wunat túttimah, át jwúub boo pud jūúwúp be. Á boo pud jūúwátidih jéihna, áihwā jumna, jwiítbut jwī boo pud jūúwát pínahdih jwī jéihna caá”, ít nijjíp wut jī. Páant ī nijjíchah joí íjnit, maátaboó cáacwádih too pāa bejnit, Dioíh muudíh wapnit soldadowádih Pedrowádih ít juibí tewat túutup wut jī. Cheyeh jumuchah, túttimah bóo yeó jáapdih queétdih úbh joíhna, nemat muúboó ít nemat túutup wut jī. ⁴ Judíowā ī maáta Jesúsdihi ī náahcah yuhna, áih doonádih joinít, “Yoobópdih tigaá”, dawá ít níj jenah joyóp wut jī. Pániha, Jesúíhwā chah dawá jumna, cinco mil neoná ít jumup wut jī. Yaádheéh ī wehjeéhbut chah ít jumup wut jī.

⁵Táttimah bóo yeó jáapdih sacerdotewā ī maáta, bita judíowādih waóhnit, Moisés ā wutajjidih bohénit bífcdih īt míc wáacap wut jī. ⁶Sacerdotewā ī maáh, Anás wūt jumni, ā déewābut Caifás, Juan, Alejandro, bita bífcdih īt míc wáacap wut jī. ⁷Pánihna, queét Pedrowādih ī bid bojochah, soldadowā queétidih īt ub juibínap wut jī. Páant ī ub juibínachah, maáta nin pah īt níj úúbh joyóp wut jī:

—¿Déih wēpatjīh tibeé yeéb caandíh ñi booa? ¿Déhe tibeé yeebdíh páant chājat túutni? īt níjíp wut jī.

⁸Páant ī níjíchah joinít, Táini Espíritu ā wēpatjīh Pedro nin pah āt níj jepahap wut jī:

—¿Yeéb maáta, yeéb waóhnit, ⁹jéih jibcannijidih jwī túi chājatdih úúbh joí en níit ñi chājap? ¹⁰Yeebdíh, nihat judíowādihtut nindih jéihyat caá náahap: Jesucristo ā wēpat beé nindih ā boanap be. Jesús Nazaret tútchidih bóo, yeéb cruzboó ñi mawat túutni, Dios ā booani, caán ā wēpatjīh nindih jwī boanap be. Pánihna, bñu nin ā jibichah, ñi enna caá. ¹¹Dios naáwátidih naóh yapanit jon játih Jesucristodih naóhna, ‘Cáacwā ī náahcannidih Dios ā níobipna caá’, īt níj daacáp tajī.² Pánihna, Jesucristodih yeéb ñi náahcah yuhna, Diosboó caandíh jwī maáh pínah āt waadánap wut be. ¹²Caán Cristojeh tigaá cáacwā iiguípna bejnit déjidih túi ubni. Nin baácboó bíh túi ubni pínah wihcan caá. Caanjéh caá yéejat yohni ā jumup, Pedro āt níjíp wut jī.⁴

¹³Páant níj naóhna, Pedrowā bohécannit yuhna, úumcanjeh, ī wēp bohénachah ennit, īt joí wúhi bejep wut jī. Jesús ā bohéat pah ī wēp bohénachah enna, “Pedro, Juanjīh yoobópdiht Jesúsjeéh jumnit tigaá”, īt níj jéihyep wut jī. ¹⁴Jéih jibcanniji boonit, Pedrowājeéh ā jumuchah, queét maáta Pedrowādih “Yeejép ī chājna caá”, īt jéih níj naóh yaccap wut jī. ¹⁵Pánih jéih naóh yaccan, maáta ī míc wáacat tólihmant Pedrowādih īt bac bej jwuhat túutup wut jī. ¹⁶Páant ī bac bejat táttimah, queétjeh nin pah īt níj míc wéhenap wut jī:

—¿Queétidih ded pah tigaá jwī chājbi? Dios ā wēpatjīh jéih jibcannijidih īt boanap taga. Nihat Jerusalén tútchidih moón páant ī chājatjidih ī jéihna caá. Pánihna, jwiítboó ‘Páant ī chājcan beé’, jwī jéih níjcan caá. ¹⁷Pánihna, Jesúsíh doonádih bitadih jwī bohéat túutca boj jīh, queét maátajeh īt míc níjíp wut jī.

¹⁸Páant níj péanit, Pedrowādih jwúub bid bojnít,

—Jesúsíh doonádih bitadih ñi jwúub naóhca bojoó, īt níjíp wut yuh jī.

¹⁹Páant ī níjíchah joinít, Pedro Juanjīh nin pah īt níj jepahap wut jī:

—Páant ñi wutuchah, jepahna nihna, Diosboodíh yap yohna caá jwíta chājap. ¿Pánihna, dedboodíh tigaá jwī jepahbi, Dios ā weñat pínah níjná? ²⁰Obohjeéhtih, jwiítboó jwī ennidih, jwī joinídihtut jwī jéih jweéhcan caá, īt níjíp wut jī.

²¹Páant ī níjíchah joinít, maátaboó nin pah Pedrowādih īt jwúub níjíp wut yuh jī:

—Jesúsíh doonádih ñi jwúub bohénachah, yeebdíh yeejép jwī peéh chājbiipna caá, īt níjíp wut jī.

Pánihna, cáacwāboó jéih bejcanniji ā tūi bejatdih ennit, “Dios wēpni yoobát ā jumna caá”, ī niijíchah joinít, maátaboó Pedrowādih jéih peéh chājcanjeh, queétdih īt bacanap wut jī. ²² Jéih jibcanniji cuarenta jōpchi bíbohni wut jī.

Jesúíhwā ī úumcat pínahdih ī úúbát

²³ Pedro Juanjīh bac bejnit, ī chéenwā pebhna jwúb juibínit, judíowā ī maáta ded pah ī niijátjidih queétdih īt naáwáp wut jī. ²⁴ Páant ī niijíchah joinít, queét nihat bícdih Diosdih nin pah īt niij úúbáp wut jī: “Maá, meém jeádih chājni, nin baácdihbut chājni, búdí mujdihbut chājni, nihat báadhnitdihbut chājni caá.” ²⁵ Túini Espiritu ā wēpatjīh jwī nuo Davidji, meemdíh teo wūhni, nin pah āt niij daacáp tajī:

‘Judíowā nihcannitboó jenah joicánjeh, Diosdih íjnit, ī jūihna yuh caá.

Cristo ā chājat pínahdih ī jāhíhmina yuh caá.

²⁶ Dawá nin baácdih moón maáta míc wáacnit, jwī Maáh Diosdih, ā wahni Cristodihbut en jūihna, Dios ā jenah joyátjidih ī yéejafhmi na yuh caá, āt niij daacáp tajī. (Sal 2.1-2)

²⁷ “Páant tigaá nin tútchiboó Herodes, Poncio Pilato, judíowā nihcannit, judíowā bícdih ma wahni Jesúsdih mawat túutna, ī míc wáacap be.” Caán Jesús tūi yoobópdi h jumni, meemdíh tūi jepahni ā jumuchah yuhna, caandíh ī mawíh jenah joyóp be.” ²⁸ “Páant caá ā nihbip’, ma niijátji pah queét ī chājap be. Meém ma jéihyatjīh páant mat niij naáwáp tajī. ²⁹ Pánihna, Maá, queét jwiítdih ‘Yeéb nī jwúb bohéat peéh yeejép jwī chājbi pna caá’, ī niijátjidih joinít, jwiítdih ma teo wáacá, jwiít meemdíh teo wūhni úumcanjeh, míih túini doonádih jwī wēp naáwát pínah niijná. ³⁰ Jwiítdih ma teo wáacá, tubúp chūhniitdih jwī boonanachah, cáacwā ī jéih chājca naáhdih Jesús ā wēpatjīh jwī chājat pínah niijná”, īt niij úúbáp wut jī.

³¹ Páant ī niij úúbúchahjeh, ī míc wáacni muú búdí āt méménap wut jī. Páant ā méménachah, Túini Espiritu ā wēpat queétdih búdí ā wūhuchah, úumcanjeh Dios naáwátidih īt jwúb naáwáp wut jī.

Jesúíhwā ī míc pááát

³²⁻³³ Dios ā wēpatjīh queét Jesús ā naáwát túutnit nin pah cáacwādih ípí niij naáwáp wut jī: “Jesús ā boo pud jūúwát túttimah caandíh jwī enep jī”, īt niijp wut jī. Queét nihatdih Dios búdí ā teo wáacachah, chah dawá Jesúsdih īt jepahap wut jī. Bíic yoobó jenah joinít, íih bíí déedih “Wíih mícjeh caá”, īt niijcáo wut jī. Queét nihat ī bíbohah yoobó míc pááhnit, íjeéh jumnitdih ípí tūi teo wáacap wut jī.” ³⁴ Pánihna, ded moh yéejnit íjeéh īt wihcap wut jī. Det wápchi pínah baácdih bíbohni, muudíhbut bíbohni, íihdih ípí jīb chāj wūhup wut jī. Caán jībdi h ub bejnit, ³⁵ Jesús ā naáwát túutnitdih ípí juibí wūhup wut jī. Páant ī ub juibí wūhuchah, teonit, queétoó íjeéh jumni moh yéejnitdih ípí jwúb pááap wut jī. ³⁶ Bíic íjeéh José wūt jumni āt jumup wut jī. Jesús ā naáwát túutnit Josédih Bernabé wūt īt búudhdup wut jī. Á wūt Bernabé “Cáacwādih tūi weña teo wáacni”, Griego wéheatjīh niijná īt chājap wut jī. Caán Leví juima, Chipre quewadi h bóo wut jī. ³⁷ Pánihna, caanbút áih

wápchidih át jíib chājap wūhup wut jī. Pánih jíib chāj wūhñit, caán jíibdih Jesús ā naáwát túutnitdih wūhñit, bitadih át pááat túutup wut jī.

Ananías ājeéh bóli Safirajīh ī yeeat

5 ¹Bitabut Bernabé ā chājat pah ītīh chājíhip wut yuh jī. Newé Ananías wūt jumni, yad Safira wūt jumni wut jī. Queébtut íih wápchidih jíib chāj wūhñit, caán jíibdih Jesús ā naáwát túutnitdih Ananías át wūhup wut yuh jī. ²Obohjeéhtih, ā jíib chājna yuhna, bainíjeh ā wūhat pínahdih ubnit, nihat bííhdih caanjéh át ámohop wut jī. Páant ā chājachah ennīt, yadbut mit jéihyep wut jī. Pánihna, bainíjeh ub bejnit, Ananías Jesús ā naáwát túutnitdih át juibí wūhup wut jī.

³Páant ā yeeatdih Túini Espíritu ā jéihyanachah, Pedro Ananíasdih nin pah át níj jūihñup wut jī:

—Ananías, nemépwā ī maáh Túini Espíritudih meemdíh át yeeat túutup wut. Pánihna, míih baácdih ma jíib chāj wūhna, caán jíibdih meemjéh mat ámohop wut. ⁴Ma jíib chāj wūhat pínah játīh, míih wápchijeh tigaá ātīh jumup ta yuh caá. Pánihna, míih jíib tigaá ātīh jumup. Páant, míih ā jumuchah yuhna, ¿dépanihna oboh ma yee? Jwiítidihjeh ma yeecan caá. Diosdih caá ma yeenap, át níjíp wut jī.

⁵Páant ā níjíchahjeh, Ananíasboó át wun buugúp wut jī. Páant ā yapat doonádih joinít, nihat búdí ít úumup wut jī. ⁶Ā wunuchah ennīt, japata áih báhahjidih yéguehjīh pin, cáacdih yohopboó ub bejnit, caandíh ít baad yóhop wut jī.

⁷Tres horas túttimah, Ananías áaji ā wunatjidih jéihcan, Pedro pebhna caántbut mit waád juibínap wut jī. ⁸Páant mi waád juibínachah, Pedroboó nin pah caántdih át níj uúbh joyóp wut jī:

—¿Níih wápchidih ní jíib chāj wūhuchah, bóo nit beé yeebdíh ī jíib chājap? át níjíp wut jī.

—Páant bóojeh tibeé jwiítidih ī jíib chājap be, mit níj jepahap wut yuh jī.

⁹—¿Dépanihna yeéb chénat pah Túini Espíritudih bíic yoobó ní yee? Ma joyoó. Majeéh bóojidih baad yóh péanit, jwúub jūóhna, meemdíhbut míih báhahdih ī ub bejbipna caá, Pedro caántdih át níjíp wut jī.

¹⁰Páant ā níjíchahjeh, caántbut mit wun buugúp wut jī. Pánihna, baad yóhñit japata caán muudíh jwúub waád juibínit, míih báhahjidih enna, caántjidihbut ub bac bejnit, newéíh báhahji pebhna ub juibínit, ít baad yóhop wut jī. ¹¹Pánihna, Jesúíhwā, nihat bitabut caán doonádih joinít, búdí ít úumup wut jī.

Jesús ā naáwát túutnit wunnitdih ī booaat

¹²Jesús ā naáwát túutnit Dios ā wēpatjīh dawá cáacwādhīh ít booa júutup wut jī, “Dios wēpni ā jumna caá”, ī níját pínah níijná. Queét Jesúíhwā Dioíh muú Salomón ā chājat túutni coahjidih ípí míc wáacap wut jī. ¹³Bitā ī yéejat peéh chājatdih úumna, queét pebhna bejcan yuhna, “Queét túinit caá”, cáacwā ípí níjíp wut jī. ¹⁴Neoná, yaádhbut, chah dawá Jesúsdi h ít jepahap wut jī. ¹⁵Pánihna, tubúp chūúhñitdih Pedro ā teo jáha booaat pínah níijná, ī chéenwā queétdih ī lajatjīh namá jwéejdih ípí ub juibí jwejep wut jī. Bitā ā muj juibícanitboó boóihna, Pedroíh dadahjeh buug lájat ít náahap wut

jī. ¹⁶Jerusalén tátchi pehbbit jumni tútchinadih moón tubúp chūúhnitdih, nemép jumnitdihbut it ub juibínáp wut jī. Pánihna, queét nihadidh it tái booa beedánáp wut jī.

Jesús ā naáwát tútnitdih bita yeejép ī chājat

¹⁷Pedrowādih dawá cáacwā ī péenachah enna, sacerdotewā ī maáh, ājeéh jumnit saduceowābut Pedrowādih bádí it íjip wut jī. ¹⁸Pánih íjinit, Jesús ā naáwát tútnitdih teonit, nemat muúboó it nemep wut jī. ¹⁹Chei Diofíh ángelboó ī nemnitjidih át wāt bacanap wut jī. ²⁰“Diofíh muuná nī bejeé. Caán muuná juibínit, ded pah Diosjeéh ī tái jumat pínahdih cáacwādih nī tái bohénaá”, ángel queétdih át níjíp wut jī.^f

²¹Páant ā níjíchah joinít, baabáchah, Diofíh muuná waad béjnit, ángel ā níjátji pah cáacwādih it jwúb bohénáp wut jī.

Caán yeó jáapjeh judfowā ī maáta míc wáacnit, Jesús ā naáwát tútnit nemat muúboó jumnitjidih soldadowā ī maátadih ítih ub jūúwát tútup wut yuh jī. ²²Obohjeéhtih, nemat muuná juibínit, queétdih it bid juicáp wut jī. Pánih bid juicánjeh, maáta pebhna jwúb bejnit, nin pah queétdih it níj naáwáp wut jī:

²³—Nemat muú jēc buujcánni yuh beé. Caán nemni jěcdih wapnit ī pái nūhna yuh beé. Páant ī pái nūhuchah yuhna, caán jěcdih wátnit, jwí enechah, jwí nemnitji ī wihcap be, it níjíp wut jī.

²⁴Páant ī níjíchah joinít, Diofíh muudíh wapnit soldadowā ī maáh, sacerdotewā ī maátabut it joí wúhi bejep wut jī. “¿Dépah caá ī toáhbi queét pánihna?” queétjeh it míc níjíp wut jī. ²⁵Páant ī míc níjíchahjeh, bíh ī pebhna juibínit, queétdih nin pah át níj naáwáp wut jī:

—Yeéb nī nemnitji Diofíh muuná cáacwādih jwúb bohéna beé ī chājap be. Nī enbi jwuhúú oboh, át níjíp wut jī.

²⁶Páant ā níjíchah joinít, soldadowā ī maáh, áih soldadowājīh bejnit, Jesús ā naáwát tútnitdih it jwúb tewep wut jī. Obohjeéhtih, cáacwādih úmna, maonit déeji maocanjeh, queétdih it teo bejep wut jī. “Nítdih jwí puñuchah, cáacwāboó jwiítdih jeejīh ī yohbipna nacaá”, queét soldadowā it níj jenah joyóp wut jī. ²⁷Queétdih ub bejnit, Jesús ā naáwát tútnitdih maáta pebhna it ub juibínáp wut jī. Pánih ub juibínachah, sacerdotewā ī maáh queétdih nin pah át níj jūihñup wut jī:

²⁸—Yeebdíh tabit wutnit, ‘Jesús ded pah ā chājatjidih nī bohéca bojoó’, jwí níjíp yuh be. Obohjeéhtih, páant jwí níjíchah yuhna, yeebboó nihát Jerusalén tútchidih moondíh nī bohéna caá. Jesúsdih jwí mawatji waó jīb jwiítdih peéh chājat náahna, pánih naóhna caá nī chājap, át níjíp wut jī.^g

²⁹Páant ā níjíchah joinít, Pedroboó bita Jesús ā naáwát tútnit bíicdih nin pah it níj jepahap wut jī:

—Diosboó jwiítdih ā naáwát tútup be. Pánihna, caandíh jepahnit jumna, nī naáwát tútcatdih jwí jepahcan níft. ³⁰Jwí nuowā ípí wēini Dios Jesúsdih át boonanap tajī. Caandíhjah tibeé yeéb cruzboó péoh dodhntit, nī mawat tútup jī. ³¹Jesúsdih ‘Caán túini caá’, níjnit, Dios caandíh maáh át waadánáp wut jī. Pánih maáh waadánit, ā jéihyepmant bóo buwámant át chūúdat

táutup wut jī. Jwiít cáacwā jwī yéejat peéh chājat déejidih túi ubni pínah Jesúsdih át jumat táutup wut jī. Jwiít judíowā jwī yéejatdih cádahnit, jwī táut nuumúchah, jwī yéejatdih ā yohat pínah niijná, páant át chājap wut jī. ³² Pániha, jwiítboó Jesús páant ā jumatdih ennitji, Túini Espiritu ā wēpatjīh caandīh jwīpī naóhna caá. Det ā wutatdih jepahnitdih Dios Túini Espiritudih biíc yoobó ā wūhna caá, queétdih Pedro át niijíp wut jī.

³³ Páant ā niijíchah joinít, chah fíjnít, queét Jesús ā naáwát táutnitdih maáta itih mao yohíhip wut yuh jī. ³⁴ Obohjeéhtih, Gamaliel, fariseowā poómpdih bóo, queétdih át mao yohat táutcap wut jī. Caán Moisés ā wutatjidih bohéni ā jumuchah, cáacwā caandīh “Caán túi chājni caá”, ipí niijíp wut jī. Pániha, caán Jesús ā naáwát táutnitdih soldadowādh át ub bac bej jwuhat táutup wut jī. ³⁵ Páant ī ub bac bej jwuhat túttimah, maátadih Gamaliel nin pah āt niij naáwáp wut jī:

—Yeéb wā déewāá, ñi maona chaáh buca. Ñi túi jenah joi jwúhuá.

³⁶ Teudajidih ñi náhninaá. ‘Weém cáacwādh túi waóhni caá wā jumup’, caanjéh cáacwādh át niijíp wut yuh jī. Pániha, dawá, cuatrocientos ājeéh ī péenap yuh be. Obohjeéhtih, bitaboó caandīh ī mao yohochah, ājeéh péenitji ī bej peét bejep be. Buu queétji ī wihcan caá. ³⁷ Túttimah, cáacwādh ī jenah enat láa Galilea baácdih bóo Judas wūt jumnihi Romano cáacwā ī maátadih yohíhna, ājeéhbut dawá ī péenap yuh be. Obohjeéhtih, bita caandīh ī mao yohochah, nihat áihwābut ī bej peét bejep be. ³⁸ Páant niijná, yeebdíh nindih naóhna caá wā chājap. Nit Jesúh doonádh bohénitdih páantjeh ñi enah bojoó. ³⁹ Obohjeéhtih, nin Dios ā bohéat yoobát ā jumuchah, queétdih ñi jéih cádahat táutcan niít. Páant ñi cádahat táutna, yeéb Diosjih míc maona caá ñita chājap taga, Gamaliel át niijíp wut jī.

⁴⁰ Páant ā niijíchah joinít, “Yoobópdih tigaá”, maáta it niij jenah joyóp wut jī. Pánih jenah joinít, Jesús ā naáwát táutnitdih it jwúub bid bojop wut jī. Páant ī jwúub waád juibínachah, queétdih it puñat táutup wut jī. Páant ī pūi péanachah, “Jesúh doonádh yeéb ñi jwúub bohéca bojoó”, niij jūih péanit, queétdih it bejat táutup wut jī.

⁴¹ Páant ī bejat táutuchah joinít, it jwúub bac bejep wut jī. Jesúhwā ī jumat jíib, yeejép yapna, búdí it weñep wut jī. ⁴² Pániha, yeó jáap jumat pah Dioh muúboó, íih muunáboobút “Jesús Dios ā wahni Cristo ā jumna caá”, ipí niij naóh bohénap wut jī.

Siete teo wáacnit pínahdih Jesúhwā ī ñíwat

6 ¹ Caán láa Jesúh doonádh bohénit it dao béjep wut jī. Pánih dao béjna, Jesúhwā mícjeh jumna yuhna, it míc jūihñup wut jī. Biquína judíowā jumna yuhna, Griego wéheatdih wéhenit it jumup wut jī. Queétboó íjeéh éemp wunnit yaáhdh yéó jáap jumat pah íih jeémádh ī túi biíc yoobó wūh jeémcah enna, Hebreo wéheatdih wéhenitdih it jūihñup wut jī. ² Páant ī míc jūihñuchah jéihnit, Jesús doce ā naáwát táutnitboó bita áihwādh bid bojnít, nin pah it niij naáwáp wut jī:

—Dios naáwátdih bohéat jwíh tewat ā jumuchah, jeémádh jwī jéih pááhcan caá. ³ Pániha, jwī déewāá, siete neonádh ñi ñíwí, jeémádh pááhnit ī jumat pínah niijná. Bitá queétdih “Túinit caá”, ī niijnít, Túini Espiritu

ã wêpat búdí jumnit, túi jenah joinít dih ñi bidíí. ⁴Obohjeéhtih, jwiítboó yeó jáap jumat pah Diosdih uúbhñit, ã naáwát dih jwí bohébipna caá, ít niijíp wut jĩ.

⁵Páant í niijíchah joinít, “Júu. Páant tíí jwí chājah”, nihat Jesúfhwā ít níj jepahap wut jĩ. Pánihna, Esteban, Jesús dih túi jenah joiní, Túini Espíritu ã wêpat búdí jumnidih ít ñíwip wut jĩ. Bitadihbut ít ñíwip wut jĩ. Nin caá í wútna: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Pármenas, Nicolás. Caán Nicolásboó Antiofúa tútchidih bóo judío nihcan yuhna, judíowā í bohéát dih joiná, íjeéh waadní át jumup wut jĩ. ⁶Páant í ñíonit dih Jesús ã naáwát túttnit pebhna ít ub juibínap wut jĩ. Queét í ub juibínachah ennit, í ñíonit dih teo jáhanit, ít uúbup wut jĩ, Dios queét dih ã túi teo wáacat pínah niijná.

⁷Pánihna, caán baácdih moón Dios naáwát dih chah dawá jéihñit í jumuchah, Jerusalén tútchiboó jumnit Jesúfhwā ít dao béjep wut jĩ. Sacerdotewābut dawá tút nuumnít, Jesúfhwājeéh ít waadap wut jĩ.

Bitá Estebandih í tewat

⁸Esteban, caandíh Dios búdí ã teo wáacachah, ã wêpatjĩh dawá láa jwiít cáacwā jwí jéih chāja naáhdih át chā jútup wut jĩ. Páant ã chā jútutachah ennit, cáacwā Jesúf doonádih chah ít joíhip wut jĩ. ⁹Obohjeéhtih, biquína judíowā í míc wáacat muudíh moón caandíh ít jũihñup wut jĩ. Queét Teo Wúhñitji wút jumni poómp ít jumup wut jĩ. Cirene tútchidih moón, Alejandría tútchidih moón, Cilicia baácdih moón, Asia baácdih moón ít jumup wut jĩ. Queét wut jĩ Estebandih jũihñit ít jumup wut jĩ. ¹⁰Pánihna, Esteban Túini Espíritu ã wêpat búdí jumnit, túi jéihni jumna, ã wéhenachah joinít, queétboó caandíh bíic yoobó ít nihcap wut jĩ. ¹¹Bíic yoobó nihcan, íjna, bita í yee naáwát pínah niijná, ít jũib wũhup wut jĩ. Páant í yeeat tútutachah joinít, nin pah ít níj naóh yacap wut jĩ: “Esteban Moisés ã wutatjidih Diosdihbut yeejép ã wéhenachah, jwí joyóp be”, ít níj yeenap wut jĩ. ¹²Páant í niijíchah joinít, cáacwā, Moisés ã wutatjidih bohénit, bita waóhñitbut Estebandih ít íjip wut jĩ. Pánih íjñit, caandíh teonit, í maáta pebhna ít ub bejep wut jĩ. ¹³⁻¹⁴Queét í yeeat túttnitji nin pah í maátadih ít níj yeenap wut jĩ:

—Nin yeó jáap jumat pah Diof muudíh, Moisés ã wutatjidihbut yeejép ápi wéhenap be. Nin pah ã niijíchah, jwiít jwí joyóp be: ‘Jesús Nazaret tútchidih bóo Diof muudíh ã yohbipna caá. Moisés ã wutatjidihbut ã jwáub tút nuumbípna caá’, Esteban ã niijíp be, ít niijíp wut jĩ.

¹⁵Nihat caanjíh chúdnit Estebandih í enechah, áih móot ángelíh móot paníh yeh iigní át jígohop wut jĩ.

Esteban ã míc jáh niiját

7 ¹Sacerdotewā í maáh nin pah Estebandih át níj uúbh joyóp wut jĩ: “¿Nít í niiját yoobópdih níit?” át niijíp wut jĩ.

²Páant ã niijíchah joinít, Estebanboó nin pah caandíh át níj jepahap wut jĩ: “Wā déewāá, behñitbut ñi joyoó. Weemdíh í naóh yacat yoobópdih nihcan caá. Ded pah Moisés ã chājatjidih yeéb ñi jenah joyát pah weembát bíic yoobó wā jenah joiná caá. Ded pah jwí nuowā í chājatjidihbut bíic yoobó wā jenah joiná caá. Jwí nuo Abrahamji Mesopotamia baácdih ã jumuchah, Harán baácboó ã bejat pínah játih, Dios nihat jéihni jumna, caandíh át

jígothop wut jī. ³‘Meém míih baácdih ma déewādhbut ma cádah bejeé. Páant ma bejchah, wā ñíoni baácna meemdíh wā waóhbiḡna caá’, Abrahamjidiḡ Dios át niijíp wut jī. ^h ⁴Páant ā niijíchah joinít, Abrahamji Caldea baácmant át numah jūúwúp wut yuh jī. Pániḡ yuúp jūóhñit, Harán baácna juinít, ít chāo jwúuhup wut jī. Behe ā wunat túttimah, nin jwí jumni baácdih Dios Abrahamwājidiḡ át jūúwát tútup wut jī. ⁱ ⁵Obohjeéhtih, Abrahamji Dios ā naóhni baácdih ā juyáchah yuhna, áih baác pínahdih caandíh át wūh jwuhcap wut jī. Jibnitjeh ít jumup wut jī. Abrahamji ā weh wih jwuhcah, Dios caandíh nin pah át niíf naáwáp wut jī: ‘Meemdíh, ma juimenádhbut nin baácdih wā wūhbiḡna caá’, át niijíp wut jī. ^j ⁶‘Túttimah, ma juimená bíh baácna bejnit, caán baácdih moónjeéh jumna, queétdih teo wūhñit í jumbiḡna caá. Pániḡna, cuatrocientos jópchi ma juimenádh yeejép í chājbiḡna caá. ⁷Obohjeéhtih, páant í chājat jīb, weém caán baácdih moondíh wā peéh chājbiḡna caá. Páant wā peéh chājat túttimah, ma juimená nin baácna í jwúub juibíḡna caá, páant muntih. Pániḡ jwúub juinít, weemdíh jepahñit, í wēi uúhbiḡna caá’, Abrahamdih Dios át niijíp wut jī. ^k ⁸Páant niijnít, Dios nin pah caandíh át jwúub niíf naáwáp wut jī: ‘Weém wā niijátjidiḡ wā náhníat pínah, yeebbút ñi náhníat pínah niijná, nin pah ñi chājaá: Quehli nah yapat chóodih ñi bóod yohoó. Meém míicjeh, ma juimenábut bíic yoobó bóodñit ñi jumú’, át niijíp wut jī. Pániḡna, Abraham áa Isaacdih mi weép jumuchah, ocho yeó jáap túttimah, áih quehli nah yapat chóodih Abraham át bóod yohop wut jī. Túttimah, Isaac Jacob pínahdih át weh jumup wut jī. Pániḡna, Jacobboó docewā át weh jumup wut jī. Queét doceboó jwí nuowā pínah ít jumup wut jī.’^l

⁹“Queét jwí nuowā í úud Josédih íijnit, caandíh yohna, Egipto baácna bejnitdih ít jīb chāj wūhup wut jī. Páant í jīb chāj wūhñií ā moh yéjechah enna, Dios Josédih át túi teo wáacap wut jī. ^m ¹⁰Páant ā teo wáacachah, José túi jenah joiní ā jumuchah, Faraón Egipto baácdih moón í maáhboó Josédih át wēi enep wut jī. Diosboó caandíh páant át wēi enat tútup wut jī. Pániḡ wēi ennit, Faraón Josédih niḡat Egipto baácdih moondíh tewat wutni maáh pínah át waadánap wut jī. Á pebh moondíhbut maáh át waadánap wut jī.”

¹¹“Caán láa Egipto baáchoó Canaán baáchoobút mah ā buugcáh, caán baácnadiḡ moón tubit ít moh yéejep wut jī. Pániḡna, jwí nuowābut jeémát ít jéih bid juicáp wut jī. ^o ¹²Egipto baáchoó jeémát jumat doonádh joinít, Jacob ā wehdih neoh át jwíih wah bojop wut jī. ¹³Túttimah ā jwúub wahachah, Egipto baáchoó í juibínachah, ‘Weém ñi úud tigaá’, José ā úud jeñenadiḡ át niijíp wut jī. Pániḡna, Joséboó ā déewādh í maáh Faraóndih át júutup wut jī. ^p ¹⁴Túttimah, José ā íip Jacobdih á déewādhbut át bidip wut jī. Á déewā setenta y cinco cáacwājeh ít jum jwuhup wut jī. ^q ¹⁵Á wūúh ā bid bojochah joinít, Jacobwā ā wūúh pebhna Egipto baáchoó ít bejep wut jī. Caanná juibínitji ít buudúp wut jī. ^r ¹⁶Jacob ā nuo Abraham Hamor báadhda wehdih Siquem wūt jumni baáchoó í wunuchah í yohat pínahdih átát jīb

h 7.2-3 Gn 12.1 **i** 7.4 Gn 11.31; 12.4 **j** 7.5 Gn 12.7; 13.15; 15.18; 17.8 **k** 7.6-7 Gn 15.13-14; Ex 3.12 **l** 7.8 Gn 17.10-14; 21.2-4; 25.26; 29.31-35.18 **m** 7.9 Gn 37.11,28; 39.2,21
n 7.10 Gn 41.39-41 **o** 7.11 Gn 42.1-2 **p** 7.13 Gn 45.1,16 **q** 7.14 Gn 45.9-10,17-18; 46.27
r 7.15 Gn 46.1-7; 49.33

chājap wut jī. Pánihna, Abraham ā jīb chājniji baácboó Jacobíh bácahjidih ub bejnit, ā wehboó ít yohop wut jī.^s

¹⁷“Táttimah, ‘Nin baácdih yeebdíh wā wūhbiḡna caá’, Dios Abrahamdíh ā niijátji pah toáh jūúwúchah, Egipto baácboó jwī déewā ít cáac poonap wut jī. ¹⁸Egipto baácdih ī jumuchah, bíh maáh Faraón ī niijní, āt túut nuumúp wut jī. Caán Faraónboó ded pah José ā chājatjidih āt jéihcap wut jī.’

¹⁹Pánih jéihcan, jwī nuowádih yeejép chājna, ī weh jāap túuhnitiḡh āt mao yohat túutap wut jī.” ²⁰Páant ā yapat cátiḡ, Moisés pínah ā cáac jumuchah, Dios caandíh āt túi wēi enep wut jī. Pánihna, ā mána tres widh caanbítdih jútcanjeh, íih muúboó ít túi bih bíbohohop wut jī.” ²¹Pánihat táttimah, Moisésdih muúboó jéih bíbohcan, ā mána caandíh mujboó ít pahanap wut jī. Páant ī pahanidih Faraón nuúm bid juí, ub aab béjnit, mi wūúh pah mit behanap wut jī.” ²²Egipto baácdih moón túi jéihnitiḡdih Moisésdih ít bohénap wut jī. Pánihna, caán maáh wūúh pah āt jumup wut jī.

²³“Táttimah, caán cuarenta jópchi bíbohniḡ, ā déewā judíowádih enedih āt bejep wut jī. ²⁴Pánih enedih juibína, Egipto baácdih bóo judíodih yeejép ā chājachah, Moisés āt enep wut jī. Páant ā chājachah ennit, ā déedih teo wáacadih bejna, Egipto baácdih bóodih āt mao yohop wut jī. ²⁵Pánih chājna, ‘Wā déewā ī déedih wā teo wáacachah enna, “Dios jwiútdih túi ubni pínah āt wahap taga”, ī niíj jenah joibíḡna caá’, Moisés āt niíj jenah joyóp wut yuh jī. Obohjeéhtih, queétdih páant ít niíj jenah joicáp wut jī. ²⁶Bíh yeó jāapdih chénewā ā déewā ī míc mawachah, Moisés āt enep wut jī. Pánih enna, ‘¿Yeéb bícwájuh dépanih míc mao tiguaá ñi chāj?’ queétdih āt niijíp wut yuh jī. ²⁷Obohjeéhtih, páant ā niijichah joinít, ā déedih yeejép chājniboó Moisésdih āt ub too yoh bojop wut jī. ‘Meém jwī maáh niḡcan, jwiútdih watni niḡcan caá. ²⁸¿Jwíin Egipto baácdih bóodih ma mao yohatji pah weemdíhbut mao yohíh níit ma chājap?’ āt niíj jūihñup wut jī. ²⁹Páant ā niijichah joí wúhi bejnit, Moisés Madián baácboó āt jweí béjep wut jī. Caanná jweí juibíniji áa jumnit, chénewā āt weh jumup wut jī.”

³⁰“Madián baácboó Moisés cuarenta jópchi jumna, muú wihcapboó Sinái jee pébh jumnit, máa cháliḡh iigní panihnidih āt enep wut jī. Caán iigát panihat cátiḡ ángelboó caandíh āt jígohop wut jī. ³¹Páant ā jígohochah, Moisés āt en wúhi bejep wut jī. Pánih en wúhi bejna, caán máa cháliḡh iigní panihni pebhbit enedih ā bejehah, Dios caandíh nin pah āt niíj naáwáp wut jī: ³²‘Weém Dios caá. Weemdíhjuh caá ma nuowā, Abraham, Isaac, Jacob ī túi wēi uúbup’, āt niijíp wut jī. Páant ā niijichah joinít, Moisésboó méménit, úmna, āt en nahacap wut jī. ³³Pánihna, Dios nin pah caandíh āt jwúub niíj naáwáp wut jī: ‘Buu wā pebh nuhna, míh zapatosdih waicanjeh ma too dugú. ³⁴Wíih cáacwā Egiptoboó jumnit, yeejép yapna, tūbit moh yéejnit ī juúúchah, wā joiná caá. Páant ī juúátidih joinít, queétdih teo wáacat náahna, Egipto baácboó meemdíh wahat túut niijná, ma pebh wā dei jūúwúp be. Pánihna, buu conboó ma jwúub bejeé’, Dios Moisésdih āt niijíp wut jī.”

³⁵“Í náahcannijidiḡh yuhna, ī maáh pínah, queétdih túi ubni pínahdih Diosboó āt wah jwúuba bojop wut jī. ‘Meém jwī maáh niḡcan, jwiútdih

s 7.16 Gn 23.3-16; 33.19; 50.7-13; Jos 24.32 t 7.17-18 Ex 1.7-8 u 7.19 Ex 1.10-11,22

v 7.20 Ex 2.2 w 7.21 Ex 2.3-10 x 7.23-29 Ex 2.11-15; 18.3-4 y 7.30-34 Ex 3.1-10

wutni nihcan caá', i jāh niijjéhnijidih Dios Egipto baácboó át wah bojop wut jī, queétdih ā numah bac jūúwát pínah niijná. Pánih wahna, Moisésdih teo wáacni pínah máa chálíh iigní panihni cātíh jumni ángeldihbut Dios át wahap wut jī. ³⁶ Pánihna, Egipto baácboó jumntiji judíowādh Moisés át numah jūúwúp wut jī. Egipto baácboó caán Moisés Dios ā wēpatdih át jwíih júut waáwáp wut jī. Túttimah, Muj Mac Duuni wūt jumniboó át jwúub júutup wut jī. Túttimah, muú wihcapboobát cuarenta jópchi i jumachah, Dios ā wēpatdih páant ápi júutup wut jī. ³⁷ Caán Moisésboó judíowādh nin pah át níj naáwáp wut jī: 'Weém wā nihah pah muntih Dios naáwátdih naóh yapani pínahdih yeebdíh ā wahbipna caá. Caán níjeéh ā jumbipna caá', Moisés queétdih át niijíp wut jī. ³⁸ Moisés muú wihcapboó jwí nuowā bícdih át jumup wut jī. Sinaí wūt jumni jeená caandíh naóhniji ángeljeéhbūt át jumup wut jī. Ijeéh jumnit, Dios ā wutatdih Moisésboó át naóh yapanap wut jī, caandíh jepahnit, Diosjeéh i túi jumat pínah niijná. Jwiíbt wut jī joyát pínahdih át naáwáp wut jī. ^b

³⁹ "Pánih jūóhntiji muú wihcapboó jumna, Egipto baácboó jwúub bejíhna, Moisésdih náahcan, jwí nuowā ā wutatdih it yap yohop wut jī. ⁴⁰ Pánih yap yohna, Moisés úud jeé Aaróndih nin pah it niijíp wut jī: 'Jwiítdih waóhnti pínah Dios panihnitdih ma pāp wūhuú. ¿Egipto baácboó jwí jumachah, jwiítdih numah jūóhni Moisés ded pah tigaá át bej?' it niijíp wut jī. ⁴¹ Páant niijnít, queét momo jiwi wūúh pah jígohndih orojíh it pāpap wut jī. Pánih pāp péanit, queét nuúpdih mao ub jūóhnti, i pāpnidih cáo wūhna, búdí it weñep wut jī. ⁴² Páant i pāpnijidih i weñechah ennit, 'Weemdíh yohnit, cúiwādh, widhdih, yeodíhbūt i wēi dáhwa naáh', niijnít, Dios queétdih átihi yohop wut yuh jī. Páant i chājatjidih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át níj daacáp taji:

' "Yeéb weemdíh yeejép ní chājap be. Muú wihcapboó cuarenta jópchi jumna, yeéb judíowā nuúpwādh mao cáonit, weemdíh wūhna, nita túi chāj tagaá. Obohjeéthi, weémboodíh ní náhnicap be.

⁴³ Pánih náhnican, Móloc wūt jumnidih wēinit, áih muudíh ní bíbohó jī. Bíh cúí Refán wūt jumni, caan páh jígohni yeéb ní pāpni dahdihbut ní weñep be. Pánihna, yeebdíh peéh chājna, yuúp Babilonia baácboó wā wahbipna caá", Dios ā niijná caá', át níj daacáp taji. (Am 5.25-27)

⁴⁴ "Jon játih moón jwí nuowā muú wihcapboó jumna, Dios íjeéh ā jumat pínah niijná, nuúp chóojíh i chājni muudíh it bíbohó wut jī. Caán muudíh Dios ā niijátji pah bíc yoob Moisés át chājap wut jī. Caán muú díitboó Dios ā wutat daacni jeé naaná át jumup wut jī. ^e ⁴⁵ Pánihna, queétdih Dios ā naóhniji nin baácdih juiiná, Josué jwí nuowā bícdih caán muudíh it ub juyúp wut jī. Páant i ub juyúchah, Dios queétdih teo wáacna, caanjíh jumntijidih át yohop wut jī. David ā jum láabut caán muudíh it bíboh jwuhup wut jī. ^f

⁴⁶ Pánihna, caandíh Dios ā túi weñechah jéihnti, caán íjeéh ā jumat pínah muudíh chājíhna, David Diosdih átihi uúbup wut yuh jī. ^g ⁴⁷ Obohjeéthi, páant ā uúbúchah yuhna, ā wunat túttimah, ā wūúh Salomónboó Dioíh

z 7.36 Ex 7.3; 14.21; Nm 14.33 a 7.37 Dt 8.15,18 b 7.38 Ex 19.1-20.17; Dt 5.1-33
c 7.40 Ex 32.1 d 7.41 Ex 32.2-6 e 7.44 Ex 25.9,40 f 7.45 Jos 3.14-17 g 7.46 2S 7.1-16;
1Cr 17.1-14

mæudîh ât chäjap wut jî.^h 48 Pânih chäjna yuhna, Diosboodîh cáacwā ī chäjni mæudîh ī jéih nemcan caá. Páant niijnít, Dios naáwátidih naóh yapani nin pah ât niíf daacáp taji:

49 “Japboó wā chúudat panihni caá. Caánboó chúudna, nihatdih wā wutna caá. Pânihna, noónboó wíih jítcha wā chūi chúudat panihni caá. Pânih chūi chúudna, chah wēpni wā jumna caá. Weém Dios caá. Páant wā jumuchah, wíih muú pínahdih ñi jéih teo wūhcan caá. Wā chooát pínah mæudîh wā náahcan caá.

50 Weemjéh nin baácboó nihatdih wā chäjap jî”, Dios ã niijná caá’, ât niíf daacáp taji. (Is 66.1-2)

51 “Jwī nuowāji ī yap yohat pah muntih yeebbút Diosdih ñi yap yohna caá. Dios naáwátidih joiná yuhna, yeéb yehna joyáh bojnít Túini Espíritudihbut yehna ñi niijná caá.ⁱ 52 Jwī nuowāji Dios naáwátidih nihat naóh yapanitdih yeejép it chäjap wut jî. ‘Túttimah túini yoobát ã jüóhbiþna caá’, queét ī niíf naáwáchah, jwī nuowā it joijí ta yuh caá. Oboghjeéhtih, páant niíf naóhniþjidiþ ipí mao yohop wut jî. Pânihna, ‘Túini yoobát ã jüóhbiþna caá’, ī niijníþi Jesúsdiþ yeebbút ñi mawap be. 53 Dios ã wutatdih ángelwā Moisésdih it naóh yapanap wut yuh jî, jwī joyát pínah niijná. Oboghjeéhtih, ī wutatjidiþ jwī bíbohna yuhna, yeébboó caandîh ñi yap yohna caá’, Esteban ât niijíp wut jî.

Estebandih jee dáhnaþih ī yoh mawat

54 Páant ã niijíchah joinít, queétboó túbít it íijip wut jî. Pâniþ íijna, úum náah jumnit it jigohop wut jî. 55 Páant ī íijichah yuhna, Túini Espiritu caandîh búdí ã teo wáacachah, japboó chéi en ñahanit, Dios ã yeh ligátidih, Jesús Dios ã jéihyepmant bóo buwámant ã ñuhuchahbut Esteban ât enep wut jî.

56 —¡Ñi enee! Jeáboó jéweat panihni ã jumuchah, Jesús nihat cáacwā úud jeñé, Dios ã jéihyepmant bóo buwámant ã ñuhuchah, wā enna caá, ât niijíp wut jî.

57 Páant ã niijíchah joinít, queét túbít íij yapna, ñaácnit, íih molítidih nem teo, náa ñah bejnit, caandîh it tewep wut jî. 58 Pâniþ teonit, caán tútchimant wái bac bejnit, jee dáhnaþih it yoh mawap wut jî. Páant ī yohat pínah játih, jih ī duoní yégueh chóonadiþ too dug jwejnít, jáap beh toáhni Saulo wut jumnidih it wapat túutup wut jî.

59 Estebandih jeejîh ī yohochahjeh, “Maá Jesús, wíih caoliþdih ma ubuú”, ât niijíp wut jî.^j 60 Páant niijnít, bódicha caj yoh ñajnit, “Maá, weemdiþ yeejép ī chäjachah yuhna, queétidih ma peéh chäjca bojoó”, niijnít, ât wunah bejep wut jî.^k

Saulo Jesúsíhwādiþ yeejép ã chäjat

8 1-2 Bitá Jesúsíhwā Estebanþidiþ baad yóhna, búdí it juñúp wut jî. Oboghjeéhtih, Sauloboó Estebandih ī mawachah enna, “Túina caá”, ât niíf jenah joyóp wut jî. Caán yeó jáapjeh Jerusalén tútchidiþ jumnit Jesúsíhwādiþ eníhcan, yeejép it chäj jwíhiþ wut jî. Páant ī mao jwíhihichah, Jesúsíhwā Jerusalén tútchimant Judea baác, Samaria baácnaþut yuúþ it jweí peét bejep wut jî. Jesús ã naáwát túutnit pohba it bejcap wut jî. 3 Pânihna,

Sauloboó Jesúfhwādh eníhcan, queétdih yeejép chājna, íih munādih waadnít, neonádih, yaádhdihtut teo wái bacnít, nemat muáboó ápí nemat tútutut wut jī.¹

Felipe Samaria baáboó Jesúfhwādh doonádih ā bohéat

⁴Pánih jweí peétnitjī ī juibíni tútchinadih moondíh Jesúfhwādh túini doonádih ípí naáwáp wut jī. ⁵Samaria baáboó jumni chah bádí tútchina juibínit, Felipebut caán tútchidih moondíh Jesúfhwādh túini doonádih át naáwáp wut jī. ⁶Páant ā naáwáchah joinít, Dios ā wēpatjīh jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih ā chājachah ennit, caanjíh moón dawá it túi joyóp wut jī. ⁷Dawá nemép jumnit ā pebh ī juibínachah, nemépwāboodíh ápí bac bejat tútutut wut jī. Páant ā bac bejat tútutuchah joinít, nemépwā náacnít, ípí bac bejep wut jī. Dawá jéih wálicannitdih, jéih bejcanitdihbut ápí boanap wut jī. ⁸Páant ā chājachah enna, caán tútchidih moón bádí it weñep wut jī.

⁹Caán tútchidih bóo Simón wūt jumni, jóhni át jumut wut jī. Pánihna, caán tútchidih moondíh jóhni ded pah ī chājatdih ápí chāj júutut wut jī. Páant ā chājachah enna, caanjíh moón en wáhi bejnit, Simóndih it úumut wut jī. Nin pah ápí níijp wut yuh jī: “Weem páh jéihni bita wihcan caá. Dedé weemdih judhcan caá”, át níijp wut jī.

¹⁰Páant ā chājachah enna, “Nin Dios pah muntih wēpat bíbohni caá”, cáacwā ī maáta bícdih it níijp wut yuh jī. Queét nihát caandíh it túi joi jwúhup wut jī.

¹¹Páant ā chājatjīh queétdih maatápdih át júutut wut jī. Páant ā chāj júututuchah enna, queétoó wáhi bejnit, caandíh it túi joyóp wut jī.

¹²Obohjeéhtih, caandíh ī joyóchah yuhna, Felipeboó Dios maáh ā jumatdih, Jesucristoíh túini doonádihbut ā naáwáchah joinít, Simóndih cádahnit, Felipeboodíh it joyóp wut jī. Pánih túi joinít, ī jepahachah enna, Felipe neonádih, yaádhdihtut át daabánap wut jī. ¹³Simónbut Felipe ā naáwáchah joinít, Jesúsdih ā jepahachah, caandíhbut át daabánap wut yuh jī. Páant ā daabáat túttimah, Felipejeéh caanbút át péenap wut jī. Felipe Dios ā wēpatjīh chāj júutnit, tubúp chūúhntidih ā túi boanachah enna, Simón át en wáhi bejep wut jī.

¹⁴Samaria baácdih moón Dios naáwátidih ī túi jepahat dooná Jerusalén tútchina Jesús ā naáwát túutnitdih át juibínap wut jī. Páant ī jepahat doonádih joinít, Pedro, Juan bícdih, Samaria baácna it wahap wut jī.

¹⁵Pánih caanná juibínit, Pedrowā Jesúsdih jáap jéihnitdih Diosdih it uúbup wut jī, Túini Espíritu ā wēpat queétdih ā jumát pínah níijná. ¹⁶Queét Samaria baácdih moón Jesúfhwā ī jumát júutat pínah níijná, queétdih Felipe átát daabánap wut jī. Jesúsdihjeh it jéih jwúhup wut jī. Obohjeéhtih, caán láa, Túini Espíritu ā wēpat queétdih át wih jwúhcap wut jī. ¹⁷Pánihna, Pedro Juanjīh Samaria baácdih moondíh ī teo jáha uúbúchah, Túini Espíritu ā wēpat queétdih át jum jwíhip wut jī.

¹⁸Pedrowā ī teo jáha uúbúchah, Túini Espíritu ā wēpatjīh mácah wéheatjīh ī wéhenachah, Simón át enep wut jī. Pánih ennit, Pedrowā ī wēpat déedih náahna, dinerojīh átihi júb chājíhip wut yuh jī.

¹⁹—Weembút cáacwādhī wā teo jāha uúbúchah, Túini Espíritu ā wēpat queétdihbut ā jumāt pínah niijná, weemdíhbut ñi wēpat déedih ñi wūhū, āt niijp wut yuh jī.

²⁰—Míih dinerojīh Dios ā wēpatdih ma jīb chājīhat yeejép caá. Pánihna, caandíh ma jīb chājīhat peéh míih dinero bícdih iiguipna ma bejeé. ²¹Dios ā enechah, ma jenah joyát yeejép ā jumna caá. Nindih jwiít jwī chājat pah meém chājni pínah nihcan caá. ²²⁻²³Wēpatdih tubit en ñinahnit, tubit íj yaicánniابه caá. Pánih jumna, yeejépdih ma jéih cádahcan caá. Yeejép ma jenah joyátidih Dios ā yohat pínah niijná, caandíh ma uúbú. Páant ma chājachah enna, caán ma yeejatdih āta yoh tagaá, Pedro jíohni Simóndih āt niíf jūihñup wut jī.

²⁴—Weemdíh yeéb Diosdih ñi uúbú, ma niijpboó wā bejcat pínah niijná. Caán waó jīb iiguipna wā bejihcan caá, Simón āt niijp wut jī.

²⁵Túttimah, Pedro Juanjīh Dios naáwátidih bíh tútchinadih moondíh naáwádih ít bejep wut jī. “Jesús ā boo pud jūúwát túttimah, caandíh jwiít jwī enep jī”, Samaria baácdih moondíh ít niíf naóh peetép wut jī. Pánihna, caanjīh moondíh bohé péanit, Jerusalén tútchina ít jwúb bejep wut jī.

Felipe Etiopía baácdih bóodih ā bohéat

²⁶Felipe Samaria baácboó ā jumuchah, Dioíh ángel caandíh nin pah āt niíf naáwáp wut jī: “Muú wihcapboó Jerusalén tútchimant Gaza baácboó bejni namána chóop yapapboó ma bejeé”, āt niijp wut jī. ²⁷Páant ā niijíchah joinít, caanná āt bejep wut jī. Caán namádih Etiopía baácdih bóo jwúb bejna āt chājav wut jī. Caán Etiopía baácdih moón í maáh wili Candace wūt jumnihíh dinerodih en daoní wut jī. Jerusalén tútchiboó Diosdih weñedih juibínji jwúb bejna āt chājav wut jī. ²⁸Áih tútchina pútáníjīh jwúb bejna, Dios naáwátidih naóh yapani Isaías ā daácní núojidih enna āt chājav wut jī. ²⁹Pánihna, Túini Espíritu Felipedih nin pah āt niijp wut jī: “Con bejni pútání pebhna ma bejeé”, āt niijp wut jī.

³⁰Páant ā niijíchah joinít, Felipeboó pútání pebhna juibínit, caán núodih Etiopíadih bóo ā míic en naáwáchah, āt joyóp wut jī.

—¿Ma ennidih ma beh joí níít? Felipe caandíh āt niíf uúbh joyóp wut jī.

³¹—Weemdíh bohéni ā wihcah, wā túi beh joicán caá. Wā pebh juí chúudnit, weemdíh ma bohénaá, Felipedih āt niijp wut jī.

—Júu, niijnít, ā pebh āt juibí chúudup wut jī.

³²Dios naáwátidih naóh yapani Isaías nin pah ā niíf daacátjidih Etiopía baácdih bóo míic en naóhna āt chājav wut jī:

“Ovejadih mawat túut, í teo wáyachah, ā ñáaccat pah muntih caanbút caandíh í tewechah, laihcanni ā jumvipna caá. Oveja yoócdih í bóodoachah, ā ñáaccat pah muntih caanbút laihcanni ā jumvipna caá.

³³Caandíh í deoh naóhvipna caá. Caán yeejép ā chājcah yuhna, queétoó caandíh yeejép í chājvipna caá. Pánihna, caandíh í mao yohochah, weh wihcanjeh nin baácboó ā buudbípna caá”, Isaías āt niíf daacáp tajī. (Is 53.7-8)

³⁴Caán núodih en naóhñit, Etiopía baácdih bóo Felipedih nin pah āt niíf uúbh joyóp wut jī:

—Ma naáwá weemdíh. ¿Nin Isaías ā niijátji dedna tígaa? ¿Caanjéh naóh níít āt chājip? ¿Bíhdih naóh níít āt chājip, páant ā niijná? āt niijp wut jī.

³⁵ Páant ā niíf wúbh joyóchah joinít, Felipeboó caán núodih ennit, Etiopíadih bóodih Jesúfh túini doonádiḥ át naáwáp wut jī. ³⁶ Páant niij béjna, íimdih ít enep wut jī.

—¡Enejúh! Conboó íim caá. ¿Weemdíḥ ma daabáíhcan niít? Felipedih át niijíp wut jī.

³⁷—Jesúsdiḥ ma túi jepahachah, meemdíḥ wā daabábipna caá, Felipe caandíḥ át niijíp wut jī.

—Dios wūúḥ Jesúsdiḥ weém wā túi jenah joiná caá. Caán Jesús Dios ā wahní Cristo ā jumatiḥ wā túi jéihna caá, át niíf jepahap wut jī.

³⁸ Páant niijnít, pūtáni íoh teonidiḥ át chāwáát tétutap wut jī. Caán ā chāwáchah, dei ñuhnit, íimna ít dei juibínap wut jī. Pániḥ dei juibínit, íimdih póbo páud bac bej juibí ñuhnit, Felipeboó caandíḥ át daabánap wut jī. ³⁹ Daabá péanit, í aab ñúhuchah, Túini Espírituh Felipedih át ubah bejep wut jī. Á buudáh bejchah, Etiopíadiḥ bóo caandíḥ át jwúb encap wut jī. Pánihna, Jesúsdiḥ jepahna, túi wēinit, áih baácna át jwúb bejep wut jī.

⁴⁰ Túini Espírituh Felipedih ā ub bejchah, Azoto tútchina át juibínap wut jī. Pánihna, niḥat tútchinadiḥ moondíḥ Jesúfh túini doonádiḥ naóḥ jibna, Cesarea tútchiboó át juibínap wut jī.

Saulo ā túut nuumát

(Hch 22.6-16; 26.12-18)

9 ¹ Páant Felipe ā chājat pónih, Sauloboó Jesúfhwādiḥ en jūihna, “Queétdih maomi caá”, niijnít, sacerdotewā í maáh pebhna át bejep wut jī. ² Caanná juibínit, mawat pínah papélahdiḥ caandíḥ át wúbáp wut jī. “Damasco tútchiboó judíowā í míic wáacat muunádiḥ moón í maátadiḥ ñi daacá. Weém Jesúfhwādiḥ bid juinít, queétdih chéonit, nin Jerusalén tútchiboó wā jwúb ub jūóhmi caá. Pánihna, wā tewat pínah papélahdiḥ weemdíḥ ñi wūhuú”, Saulo át niijíp wut jī.

³ Páant ā niijíchah joinít, caán núodih í wūhuchah, Damasco tútchina ít bejep wut jī. Damasco tútchina í toáh juibínachah, japmant ííg jéenaat caandíḥ át jígoḥop wut jī. ⁴ Páant ā ííg jéenanachah, Sauloboó át buug ñájap wut jī. Pániḥ buug ñájnít, Jesús ā wéhenachah, át joyóp wut jī. “¿Saulo, dépanihna meém weemdíḥ yeejép ma chāj?” át niijíp wut jī.

⁵ “¿Maá, meém déhe tigaá?” Saulo át niijíp wut jī. “Weém Jesús, yeejép ma chājni caá. Weemdíḥ íijnit jepahcan, meemjéh tigaá ma míic yéejana caá. ⁶ Ma ñah ñuhuú. Tútchidiḥ waad béjnit, ma jumúú. Ma chājat pínahdiḥ meemdíḥ naóḥni pínah ā juibíbipna caá”, Jesús Saulodiḥ át niijíp wut jī.

⁷ Páant ā wéheatdih joiná yuhna, Saulo ā pej jumnitboó cáacdiḥ encan, ít joí wúhi bejep wut jī. ⁸ Saulo ñah ñuhnit, ā jéih encan, ā pej jumnit áih muj nahmant teonit, Damasco tútchina caandíḥ ít wái waad béjep wut jī. ⁹ Pánihna, Saulo bíic peihcanni yeó jáap jéih encan, jeémpan, babhcan, Diosdiḥ búdí wúbhna át chājap wut jī.

¹⁰ Damasco tútchidiḥ bóo Jesúsdiḥ jéihni Ananías wūt jumni oo júmat dée pah Jesúsdiḥ át enep wut jī. Páant ā enechah, Jesús caandíḥ át ejep wut jī: “¡Ananías!” át niijíp wut jī. “Júú, wā jumna caá”, át niíf jepahap wut jī.

¹¹ “Yoobópdih wūt jumni namádiḥ, Judásh muuná bejnit, Tarsodiḥ bóo Saulo wūt jumnidih ma bidíí. Caán Diosdiḥ wúbhna caá ā chājap. ¹² Caanbút

oo jumat dée jígohtdih enna caá ā chājap. Ā jwúub enat pínah niijná, meém juibínit, caandíh teo jáhanit, uúbát panihatdih ā enep be”, Jesús Ananíasdih āt niijíp wut jī.

¹³ “Maá, caán míhwā túinit, Jerusalén tútchidih moondíh yeejép āt chājap wut be. Dawá cáacwā weemdíh páant ī niij naáwáp be. ¹⁴ Nin Damasco tútchiboó caán nihat míhwādh teo nemat túut niijná, sacerdotewā ī maátadih papélahdih daacát túutnit, caán náo ā wēpatjih āt jūúwúp wut be”, Jesúsdi Ananías āt niij jepahap wut jī.

¹⁵ “Caán Sauloboó wā nīoni jumna, judíowā nihcannitdih, ī maátadih, judíowādhbut wā naáwátdih ā naóhbična caá. Pánihna, ā pebhna úumcanjeh ma bejeé. ¹⁶ Túttimah, wíih ā jumat jíib, dawá láa yeejép ā yapat pínahdih caandíh wā jéhiyabipna caá”, Jesús Ananíasdih āt niijíp wut jī.

¹⁷ Páant ā niijíchah joinít, Ananías Saulo pebhna juibí, caandíh teo jáha uúbhnit,

—Wā dée Saulo, jwī Maáh Jesús namáboó meemdíh jígozni weemdíh ā wahap be, ma jwúub enat pínah, Túini Espíritu ā wēpat meemdíh ā jumat pínahbut niijná, āt niijíp wut jī.

¹⁸ Páant ā niijíchahjeh, áih quíib dahdih queéj cháa pah jígozni ā buúg jéenechah, Saulo āt jwúub enep wut jī, páant muntih. Pánihna, ñah ñuh bac bejnit, āt daabáát túutwut wut jī. ¹⁹ Páant caandíh ī daabáát túttimah, jwúub bid jeémpna, ā nuugúp wunatji āt boonap wut jī. Pánihna, Saulo Damasco tútchidih Jesúhwhájéh maátcanjeh āt jumap wut jī.

Saulo Damasco tútchiboó ā naáwát

²⁰ Saulo ā túut nuumát túttimahbitjeh, judíowā ī míc wáacat muunáboó Jesúh túini doonádih āt naáwáp wut jī.

—Caán Jesús Dios wúuh caá, Saulo āpí niijíp wut jī.

²¹ Páant ā niij naáwáchah joinít, nihat it joí wáhi bejep wut jī.

—¿Nin Jesúhwhádh ñuun yóhni ni nican níit? ¿Ninjhbut jūóhnit, queétdih teonit, sacerdotewā ī maátadih wúhíhni ni nican níit? it míc niijíp wut jī.

²² Obohjeéhtih, Saulo úumcanjeh, chah āt bohénap wut jī. Pánih bohénit, “Yoobópdih tigaá Jesús Dios ā wáhi Cristo caá”, ā niijíchah joinít, bita Damasco tútchidih moón judíowāboó it beh joicáp wut jī.

Saulo judíowādh ā jweyát

²³ Maátcanjeh ā jumat túttimah, judíowā caandíh mawíhna, queétdih it míc wéhenap wut jī. ²⁴ Pánih míc wéhenit, caán tútchidih bóo jécndih yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut it pánap wut yuh jī. Obohjeéhtih, Sauloboó ī mawíhat doonádih āt joyóp wut jī. ²⁵ Caán doonádih joinít, Saulo ā chéenwā caandíh búdi wuhdih yacnit, chei caán tútchi wáhiyat júdu táahmant it cádah deya bojop wut jī. Páant ī chājat túttimah, Jerusalén tútchiboó āt bejep wut jī.”

Saulo Jerusalén tútchiboó ā jumat

²⁶ Jerusalén tútchidih juibínit, Jesúhwhā bícdih Saulo átihi jumáhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, “Jesúsdih jepahni nican caá”, niij jenah joinít, caandíh it

úumup wut jī. ²⁷Páant ī úumuchah yuhna, Bernabéboó Jesús ā naáwát tútnit pebhna caandíh át numah bejep wut jī. Pánihna, Saulo ded pah ā yapatjidih Bernabé queétdih át naáwáp wut jī: “Nin Saulo Damasco tútchiboó bejnit, Jesúsdi h át enep wut jī. Ā enechah, Jesúsboó caandíh át wéhenap wut jī. Túttimah, Damasco tútchidih moondíh úumcanjeh, Jesúh doonádih át naáwáp wut jī”, Bernabé át niijp wut jī. ²⁸Páant ā niiját túttimah, Saulo ijeéh waadnít, Jerusalén tútchidih moondíh úumcanjeh, Jesúh doonádih át wēp naáwáp wut jī. ²⁹Pánih naóhni t, biquína Grecia baácmant jūóhni t judiowájeéh míc wéhenit, queétdih yehna át naáwáp wut jī. Páant Saulo chah ā wēp naáwát peéh caandíh īt mawíhip wut yuh jī. ³⁰Páant ī mawíhat doonádih joinít, Saulojeéh jumnit Jesúhwāboó caandíh Cesarea tútchina īt ub jwei déi bejep wut jī. Caanjíh numah jum jwuhni t, Tarso tútchina caandíh īt wah bojop wut jī.

³¹Caán láa nihat Judea baác, Galilea baác, Samaria baácboó Jesúhwā īt túi jumup wut jī. Dedé tac buugáát wihcah, īt túi míc bohénap wut jī. Queét Diosdi h úumni t, ī yéejatdi h cádahachah, Táini Espíritu queétdih bádí át teo wáacap wut jī. Pánihna, Jesúsdi h jepahni t chah īt dao béjep wut jī.

Pedro Eneasdi h ā booaat

³²Saulodi h ī wahat túttimah, Pedro nihat tútchinaboó Jesúhwādi h táoh en jib bejna, Lida tútchidih át juibínap wut jī. ³³Caanná juibínit, Eneas wūt jumni di h át enep wut jī. Ocho jópchi játih Eneas tubúp chūúhni ji át jéih wūlícap wut jī.

³⁴—Eneas, Jesucristo meemdíh ā booaana caá. Ma ñah ñuhú. Ma lajatdi h ma ub ámo hoó, Pedro át niijp wut jī.

Páant ā niijíhahjeh, Eneas át ñah ñuhup wut jī. ³⁵Pánihna, nihat Lida tútchidih moón, Sarón tútchidih moonbút caán doonádih joinít, ī yéej chájatdi h cádahni t, Jesúsdi h īt jepahap wut jī.

Tabita mi boo pud jūúwát

³⁶Jope wūt jumni tútchidih Tabita wūt jumni h Jesúsdi h túi jéihni h mit jumup wut jī. Mi wūt Tabita griego wéheatjīh Dorcas īt niijp wut jī. Caánt túi chájni h, moh yéejni tdi h mipí túi teo wáacap wut jī. ³⁷Pánihna, caán láa wunat ñah jūúwúchah, mit wunah bejep wut jī. Páant mi wunat túttimah, queét mífh bácahjidi h túi choc péani t, chah bóo tóli hboó īt jwejep wut jī. ³⁸Lida tútchi Jope tútchi túi pebh buugjéh át jumup wut jī. Pánihna, Jope tútchidih moón Jesúhwā, Pedro Lida tútchiboó ā jumát doonádih játih itát joyóp wut jī. Páni h joinítji chénewādi h Pedro pebhna īt wah bojop wut jī. Ā pebhna juibínit, “Tabita mi wunah bejep be. Waicanjeh jwí jumupboó jwi jeéh ma jūúwá”, Pedrodih īt niijp wut jī.

³⁹Páant ī niijíhah joinít, Pedro ijeéh át bejep wut jī. Caánboó ī juibínachah, caán muudíh jumni tboó Pedrodih chah bóo tóli hna īt numah púuh laab béjep wut jī. Tabita ijeéh jum jwuhna, moh yéejni tdi h wúhat túut niijná, dawá yéguehdi h mit chájp wut jī. Pánihna, éemp wannit yaádh Pedrodih ñuh púuda bojni t, mi chájni ji yéguehna di h īt júut juúup wut jī. ⁴⁰Oboheéhti h, Pedro caán tóli hboó jumni tdi h át bac bejat túutup wut jī. Ī bac beedáát túttimah, bódicha caj yoh ñajni t, Diosdi h át wúbup wut jī. Páni h úúh péani t, mífh bácahjidi h tac púud enni t,

—Tabita, ma ñah ñuhú, át niijíp wut jĩ.

Páant ā niijíchahjeh, caántboó Pedrodiñ wāt ennit, mit pud cháudup wut jĩ. ⁴¹Páant mi pud cháuduchah, Pedro miíh téihyadiñ teonit, caántdiñ át wái ñahanap wut jĩ. Pániñha, caanjĩh moón Jesúshwādiñ, éemp wunnit yaádhdiñbut bid bojnít, “Eneé mi jwúb boonap be”, queétdiñ át niijíp wut jĩ.

⁴²Páant mi booaat doonádiñ niñat Joje tútchidiñ moón it joyóp wut jĩ. Pániñ joinít, dawá Jesúsdih it jepahap wut jĩ. ⁴³Pániñha, nuñúpwā chóo teoni, Simón wūt jumñijeéh Joje tútchiboó maatápdih Pedro át jumup wut jĩ.

Pedro Corneliowādiñ Jesúh doonádiñ naáwādiñ ā bejat

10 ¹Caán láa Cesarea tútchiboó cien soldadowā ī maáh Cornelio wūt jumni át jumup wut jĩ. Queét soldadowā Italiano wūt jumni poómp wut jĩ. ²Cornelio áih muudíh moón bićdiñ Diosdiñ túi jenah joí wēnit, caandíh úmna, yéejat cádahnit, it túi chājap wut jĩ. Jígah náah jumñit judíowādiñ búdí át teo wáacap wut jĩ. Jesucristodiñ jéih jwuhcan yuhna, yeó jáap jumat pah Diosdiñ át uúbup wut jĩ. ³Bić yeó jáap cheyeh las tres jumuchah, Cornelio ā uúbuchah, oo jumat pah, Dioíh ángel ā pebhna ā waád juibínachah, át enep wut jĩ. Páant ā enechah, “Cornelio”, át niijíp wut jĩ. ⁴Cornelio caandíh en behnit, úmna, “¿Maá, dedédiñ caá ma náah?” át niijíp wut jĩ. Páant ā niijíchah joinít, ángel nin pah caandíh át niíf jepahap wut jĩ: “Diosdiñ ma uúbuchah, át joyóp wut be. Jígah náah jumñitdiñ ma wuhuchahbut, át enep wut be. Pániñha, buu ma uúbátdih ā jepahbipna caá. ⁵Joje tútchiboó Simón Pedro wūt jumñidiñ ub jūwát náahna, miíh cáacwādiñ ma wah bojóo. Caán túini doonádiñ yeebdíh ā naóhbiñna caá. ⁶Biíh Simón nuñúpwā chóo teonijeéh búdí muj jwéejdiñ jumni muudíh ā jumna caá”, ángel Corneliodiñ át niijíp wut jĩ.

⁷Páant niíf péanit, át bac bejep wut jĩ. Á bac bejat túttimah, Cornelio chénewā caandíh teo wuhñitdiñ, bić ájeéh jumni soldadodiñbut át bid bojop wut jĩ. Caán soldadoboó Diosdiñ túi wēni jumna, yeó jáap jumat pah Corneliodiñ wapni wut jĩ. ⁸Pániñha, Cornelio ángel ā niijátjidiñ queétdiñ naóh beedáñit, Joje tútchiboó át wah bojop wut jĩ.

⁹Biíf yeó jáapdiñ Joje tútchiboó ī toáh juibínachah pohba, yeó jáap tac yoób Pedro ā jumni muú chahmant bóo coahna Diosdiñ uúbúdiñ át púuh laab béjep wut jĩ. ¹⁰Páant ā uúbuchah, caandíh nuugúp tubuchah, át jeémíhip wut jĩ. Obohjeéhtih, ī jeémát chājat pónih, oo jumat jígohat déedih át enep wut jĩ. ¹¹Jeáboó ā jéweah bejehah, chéñaboó bóod chéoni chóo, búdí chóo át dei jūúwúp wut jĩ. ¹²Caán chóo díftna dawá nuñúpwā judíowā ī jeémpana náahwā míf it jumup wut jĩ. Maiwābut jum, jwébehwābut it jumup wut jĩ. ¹³Caandíh ā enechah, Dios nin pah át niijíp wut jĩ: “Pedro, ñah ñuhñit, nitdiñ ma mao jeémé”, át niijíp wut jĩ.

¹⁴Páant ā niijíchah joinít, “Niñcan caá, Maá. Weém wā jeémpan niít. Jwí nuowādiñ ma jeémát túutca náah yeejépwādiñ wāpí jeémpan beé”, Pedro át niíf jepahap wut jĩ. ¹⁵“‘Buu túñit caá’, wā niijnítidih ‘Yeejépwā caá’, ma niijcá bojóo”, Dios Pedrodiñ át niijíp wut jĩ.

¹⁶Páant bić peihcanni láa ā yapachah, caán chóo át púuh laab béjep wut jĩ, buca. ¹⁷Pániñha, Pedro tubit náñni dahwanit, “¿Dépanihatdiñ niífíh tiguaá páñih jígohnidiñ ā júut?” caanjéh át niíf jenah joyóp wut jĩ. Páant ā niíf jenah

joyóchah, Cornelio ā wah bojnitboó, Pedro ā jumni muuná it juibínah wut jī: “¿Simón nuñupwā chóo teoníh muú dedboo tígaa ā jum?” cáacwādih it níj uúbh joyóp wut jī. Caán muudíh ī jéihya naáwáchah, ā jumni muuná it juibínah wut jī. ¹⁸Pánih juibínit, nin pah it níj ej uúbh joyóp wut jī: “¿Simón Pedro wut jumni nin muudíh níft ā jumap?” it níjíp wut jī.

¹⁹Páant ī ejchahjeh, Pedro caandíh jígohnijidih ā jenah joyóchah, Túini Espíritu caandíh nin pah āt níjíp wut jī: “Pedro, jēchoó bíic peihcannit meemdíh bidna caá ī chājah. ²⁰Nah ñuh, dei bejnit, tjeéh ma bejeé. Bíih pah bóodih náhni dahwacanjeh ma túi bejeé. Weémboó queétdih wā jūúwát túutap be”, āt níjíp wut jī.

²¹Páant ā níjíchah joinít, Pedro ī pebhna āt dei bejep wut jī. Dei juibínit, queétdih nin pah āt níjíp wut jī:

—Nínjīh tígaa wā jumap, ñi bid jūóhni. ¿Dépanihna weemdíh ñi bid jūóh? āt níjíp wut jī.

²²Páant ā níjíchah joinít, queétoó nin pah it níj jepahap wut jī:

—Cornelio cien soldadowādih wutni jwiítdih ā wahap be. Caán túi chājni, Diosdih úumnit yéj chājcanni, nihat judíowā caandíh ‘Túini’, ī níjíní caá. Meemdíh Dioíh ángel caandíh āt bidat túutap wut be, túini doonádih jwiítdih ma naáwát pínah níjná, Pedrodih it níjíp wut jī.

²³Páant ī níjíchah joinít, Pedro queétdih waadát túut, jeémát wūhnit, ā jumni muúboó āt ũo jwuhāt túutap wut jī. Cheibit Pedro tjeéh āt bejep wut jī. Páant ā bejchah, bita Jope tútchidih moón Jesúíhwābut caandíh it pej jum bejep wut jī.

²⁴Ī bejni daanimant bóo yeó jáapdih queét Cesarea tútchina it juibínah wut jī. Cornelioboó ā déewādih, ā chéenwādihbut bid wáacnit, Pedrowādih āt páñap wut jī. ²⁵Pánihna, Pedro Cornelióh muudíh ā téih waadáchah, Cornelioboó jwááh bac jūóhnit, áh jítcha pebh bódicta āt caj yoh ñajap wut jī.

²⁶Obohjeéhtih, Pedro caandíh wái ñahanit,

—Ma ñah ñuhuú. Weembút meem pánih cáacjeh mun tígaa. Weém maáh nihcan caá, caandíh āt níjíp wut jī.

²⁷Páant ā níjíchah joinít, ñah ñuhnit, míic wéhenit, Cornelio caandíh āt numah waad béjep wut jī. Caanná waád juibínit, dawá míic wáac pánitdih Pedro āt enep wut jī.

²⁸Pánih ennit, Pedro queétdih nin pah āt níjíp wut jī:

—Jon játih Dios jwī nuowādih nin pah āt níj wutap wut jī: ‘Judíowā nihcannit bícdih ñi jumca bojó’, āt níjíp wut jī. Pánihna, caán wutatjidih ñijeéh jumnit, wā yap yohatdih ñi túi jéihna caá. Obohjeéhtih, judíowā nihcannitdih ‘Yeejépwa caá’, Dios weemdíh ā níjít túutcan beé. ²⁹Páant ā níjíchah joiná, yeéb weemdíh ñi bidichah, ‘Wā bejcan níft’, níjicánjeh, ñi pebhna wā jūúwáp be. ¿Dépanihat túut tibeé nínjīh weemdíh ñi jūúwát túut? āt níjíp wut jī.

³⁰Páant ā níjíchah joinít, Cornelioboó nin pah āt níj jepahap wut jī:

—Jwínah bóodih, yeó tres jumuchah, nin horadih pohba, Diosdih wā uúbúchah, áh ángel túi baabní yeh iigní yégueh duoní, wā pebh ā jígohop be.

³¹Pánih jígohnit, ‘Cornelio, meém Diosdih ma uúbúchah, meemdíh āt joyóp wut be. Jígah náah jumnitdih ma teo wáacachahbut enna, Dios meemdíh jwuh ā

iwáub teo wáacipna caá. ³²Pániha, Joep tútchiboó míh cáacwādh ma wah bojoó, Simón Pedro wūt jumnidih ninna queét ī ub jūúwát pínah niijná. Caán bih Simón, nuñúpwā chóo teoni pebh, búdí muj jwéejdih jumni muudh ā jumna caá, caán ángel weemdh ā niijp be. ³³Páant ā niijchah joinít, meemdh ī ub jūúwát pínah niijná, wíh cáacwādh wā wah bojop be. Meém túi chājni jwí pebhna mat jūúwúp tagaá. Pániha, jwiít nihat ninjīh Diosjeéh jumna, ded pah jwiítdih ā naáwát tútatdih joíhna, jwí páina caá, Cornelio Pedrodih āt niijp wut jī.

Pedro Corneliowādh Jesús dh doonádh ā naáwát

³⁴Páant ā niijchah joinít, Pedro nin pah queétdih āt niij naáwáp wut jī:

—Buu iwáh yoobópdih wā jéihna caá. Nihat cáacwādh Dios biíc yoobó áihwā pínah ā náahna caá.ⁿ ³⁵Nihat baácdih moón Diosdh úmnnit, yéejatdih cádahna, ī tūi chājachah, Dios queétdih ā wēina caá. ³⁶Cáacwā Diosjeéh ī tūi jumat pínahdih Jesucristodih āt wah deyanap wut jī. Caán túini doonádh jwiít judíowādhjeh āt jwíh jéihyanap wut jī. Páant ā wahni caá nihat cáacwā ī maáh. ³⁷Jesús ded pah ā chājatjī doonádh nítat joi tágaa. ‘Ñi yéejatdih ñi cádahaá. Pánih cádahnit, ñi daabáat tútú’, Juan Daabáni cáacwādh āpí niij naóh bohénap jī. Páant ā bohéat túttimah, Jesúsboó Galilea baácdih, nihat Judea baácdihbut ded pah ā chājatjī doonádhbut ñit joi tágaa. ³⁸Caán Jesús Nazaret tútchidih bóodih Túini Espíritu ā wēpatdih Dios búdí āt wūhup tajī. Pániha, jib bejnit, caán Túini Espíritu ā wēpatjīh Jesús cáacwādh ā tūi teo wáacap jī. Pánih teo wáacna, nemép caolih jumnidih ā tūi boonap jī. Dios ájeéh ā jumuchah, páant ā chāap jī. ³⁹Jwíh baácbóó Jerusalén tútchiboobát nihat ā chājatjidih jwiít jwí enep jī. Túttimah, jwí maáta judíowā caandh cruzboó ī péoh dodh mao yohat tútup jī. ⁴⁰Oboheéhtih biíc peihcanni yeó jáap túttimah, caandh boonit, Jesúsdh Dios āt jígohat tútup tajī. ⁴¹Páant ā jígohochah yuhna, nihat cáacwā caandh ī encap jī. Jwiít Dios ā ñonitdhjeh ā jígohop jī. Jesús ā boo pud jūúwát túttimah, ájeéh jeémpnit, jwí babhnap jī. ⁴²Pánih jwíjeéh jumna, jwiítdih nin pah ā niij wutup jī: ‘Nihat cáacwādh nin pah ñi niij naáwá: “Jesúsdh jepahcannit báadhnit, wannitdhbut ī yéejat peéh chājat túttni maáh Dios caandh āt waadánap wut jī”, ñi niij’, ā niijp jī. ⁴³Pániha, nihat Jesúsdh ī jepahachah, Dios ī yéejatdih ā yohbipna caá. Nihat Dios naáwátdih jon játih naóh yapanit caán Jesúsdh niij naóhna it chāap wut jī, Pedro Corneliowādh āt niijp wut jī.

Judíowā nihcannitdh Túini Espíritu ā jwíh jumat

⁴⁴Pedro páant ā niij naáwáchahjeh, nihat caandh joinítidih Túini Espíritu āt waadáp wut jī. ⁴⁵⁻⁴⁶Corneliowā judíowā nihcannit yuhna, mácah wéheatjīh Diosdh it wēi naáwáp wut jī. Páant ī wēi naáwáchah, Pedrodih pej jum bejnit judíowā it joyóp wut jī. Túini Espíritu judíowā nihcannitdh ā waadáchah enna, queét judíowāboó it en wúhi bejep wut jī. Pániha, Pedro caandh pej jum bejnitdh nin pah āt niijp wut jī:

⁴⁷—Jwiítdih waadát pah mun tígaa nitdhbut Túini Espíritu ā waadáp. ¿Páant ā chājachah, queétdih jwí daabánachah, ā túimi naniít? āt niijp wut jī.

⁴⁸ Páant niíf péanit, Jesús ā wutuchah joiníí ā wēpatjīh queét judíowā nihcannitdih Pedro āt daabáát túutup wut jī. Páant ī daabáát túttimah, “Jwíjeéh ma chāo jwúhuú”, Pedrodih ít niijíp wut jī. Páant ī niijíchah joinít, íjeéh āt chāo jwúuhup wut jī.

Pedro ā chājat doonádih Jerusalén tútchidih moón Jesúfhwā ī joyát

11 ¹ Judíowā nihcannitbut Jesúsdihi ī jepahat dooná āt bej peét bejep wut jī. Jesús ā naáwát túutnitboó, bita Jesúfhwābut Judea baáčboó jumnit, caán doonádih ít joyóp wut jī. ² Pánihna, Pedro Jerusalén tútchina ā jwúub juibínachah, biquína Jesúsdihi jepahnit judíowā, caandíh nin pah ít niíf juihñup wut yuh jī:

³ —¿Dépanihna, meém judíowā nihcannit pebhboó ma bej? Queét yeejépwajeéh jeémpnit, Dios jwí nuowádih ā wutatjidih mat yap yohop taga, ít niijíp wut jī.

⁴ Páant, ī niijíchah joinít, Pedro nihat ā yapatjidih nin pah queétdih āt niíf naáwáp wut jī:

⁵ —Weém Jope tútchiboó jumnit, wúbhna, oo júmat jígohat déedih wā enep jī. Páant wā enechah, chénaboó bóod chéoni búdí chóo jeámant wā pebh ā dei juyúp jī. ⁶ Páant ā dei juyúchah, túi ennit, caán chóo díftna maiwā, jwébehwā nihat nuñúpwābut ī ñuhuchah, wā enep jī. ⁷ Caandíh wā enechah, wéheatbut yáanit, nin pah áí niijíp jī: ‘Pedro, ñah ñuhnit, nitdih ma mao jeémé’, weemdíh ā niijíp jī. ⁸ ‘Nihcan caá, Maá. Wā jeémpan níft. Yeejépwā, meém jwí nuowádih ma jeémát tútucannitdih wápi jeémpan beé’, wā niíf jepahap jī. ⁹ Obohjeéhtih, páant wā niíf jepahachah, ‘Buu “Túinit caá”, wā niijnítidih “Yeejépwā caá”, meém ma niijcá bojoó’, weemdíh ā niijíp jī. ¹⁰ Bífc peihcanni láa páant ā yapachah, caán chóo ā jwúub páuh laab béjep jī. ¹¹ Páant ā páuh laab béjechahjeh, bífc peihcannit neoná jwí jumni muudíh ít juyúp tajī. Cesarea tútchidih bóo weemdíh ubat túutna, queétdih āt wahap tajī. ¹² Pánihna, Túini Espíritu weemdíh nin pah ā niijíp jī: ‘Íjeéh ma bejeé. Ñi nuowádih wā wutatjidih náhni dahwacanjeh ma túi bejeé’, ā niijíp jī. Páant ā niijíchah joinít, úumcanejeh wā bejep jī. Nit seis Jope tútchidih moón Jesúfhwābut weemdíh ī pej jum bejep jī. Caanná juibínit, Cesarea tútchidih bóoih muudíh jwí waad béjep jī. ¹³ Páant jwí waad juibínachah, ded pah caandíh ā yapatjidih nin pah jwiítdih ā niíf naáwáp jī: ‘Dioíh ángel nin muúboó weemdíh jígohnit, weemdíh nin pah ā niijíp jī: “Jope tútchidih míih cáacwádih wahnit, Simón Pedrodih ma ub júúwát túutú. ¹⁴ Caán juinít, yeebdíh túini doonádih ā naóhbipna caá. Caán doonádih ñi jepahachah, meém ma pebh moón bífcidih ñi yéejat peéh chājat déedih Jesús ā túi ubbipna caá”, ā niijíp jī’, Cornelio jwiítdih ā niijíp be. ¹⁵ Pánihna, Jesúfh túini dooná queétdih wā jáap naóh jwiíhichahjeh, jwiítdih ā waadátji pah muntih, Túini Espíritu queétdihbut ā waadáp jī. ¹⁶ Caandíh ennit, Jesús jwiítdih ā niijátjidih wā náhninap jī: **‘Juan mahjīhjah ā daabánap be. Obohjeéhtih, Túini Espíritu yeebdíh ā waadáchah, yeebdíh ā wēpat búdí ā wúhbipna caá’, ā niijíp jī.** ¹⁷ Páant ā niijátjidih náhninit, Dios queétdih Túini Espíritu ā wúhadíh ennit, ‘Weém

Diosdih wā yap yohcan niít', niijnít, queétdih wā daabáát tútup jī, Pedro Jesúsdihi jepahnit judíowādihi át niijíp wut jī.

¹⁸ Páant Pedro ā niijíchah joinít, jwúub jūihcanjeh, Diosdih wēinit, nin pah ít míc niijíp wut jī.

—¡Joi yúh buca! Judíowā nihcannit yuhna, yéejat peéh iiguípna í bejat déejidihi Dios át túi ubup taga. Pánihna, í yéejatdih cádahnit, í túut nuumáchah, queétdihbut áihwā át chājap taga, ájeéh páantjeh í jumat pínah niijná, ít míc niijíp wut jī.

Antioquía tútchidihi moon jwáh Jesúh doonádihi í jepahat

¹⁹ Estebandih í mao láa, bita Jesúsdihi jéihnitihi but judíowā ít mao ñunúnup wut jī. Pánihna, queét í mawatdih jweinít, yúup ít bej peét bejep wut jī. Biquína Fenicia baácboó bej, bita Chipre quewaboó bej, bitabut Antioquía tútchiboó ít bejep wut jī. Pánih bejnit, Jesúh túini doonádihi ít naóh peét bejep wut jī. Pánih naóh bejna yuhna, judíowādihih ít naáwáp wut jī. Judíowā nihcannitboodíh ít naóh jwuhcap wut jī.^p ²⁰ Oboheéhtih, biquína Jesúhwā Chipre quewadihi moón, Cirene tútchidihi moonbút, Antioquía tútchina juibínit, judíowā nihcannitihi but jwí Maáh Jesúh doonádihi ít naáwáp wut jī. ²¹ Pánihna, Dios búdí ā teo wáacachah, dawá queétdih joinít, túut nuumná, Jesúsdihi ít jepahap wut jī.

²² Antioquía tútchidihi moón í jepahat dooná ā bej peét bejehchah, Jerusalén tútchidihi jumnit Jesúhwā caán doonádihi ít joyóp wut jī. Pánih joinít, queétdih ā bohé teo wáacat pínah niijná, Bernabédihi Antioquía tútchina ít wah bojop wut jī. ²³ Caanná juibínit, queétdih Dios ā túi teo wáacatdih ennit, Bernabé búdí át weñep wut jī. Pánih wēinit, queétdih bohénit, nin pah ápi níj naáwáp wut jī: “Jesúsdih ñi túi péenaá. Ded pah ā yapachah yuhna, caandíh ñi túi jenah joí cádahca bojoó”, queét Jesúsdihi jáap jepahnitdih át niijíp wut jī. ²⁴ Bernabé túi chājni, Túini Espíritu ā wēpat búdí jumni, Jesúsdihi túi jenah joiní át jumup wut jī. Pánihni jumna, queét judíowā nihcannitihi yuhna, búdí ā teo wáacachah, Jesúsdihi jepahnit chah ít dao béjep wut jī.

²⁵ Túttimah, Bernabé Saulodih ā pej pínah Tarso tútchina bididihi át bejep wut jī. ²⁶ Caandíh jwāáhnit, Antioquía tútchina át numah jwúub bejep wut jī. Pánihna, caánboó jwúub juibínit, Jesúsdihi jáap jepahnitdih bícdih ít bohénap wut jī. Jesúhwājeéh jumnit, bíc jópchi ít túi bohénap wut jī. Caán Antioquía tútchidihi wut jī Jesúhwādihi “Cristodih péenit”, niijná, “Cristianos”, ít jwíh níj wut búudhdup wut jī.

²⁷ Caán láa biquína Dios naáwátdih naóh yapanit Jerusalén tútchimant Antioquía tútchina ít dei juibínap wut jī. ²⁸ Bíc newé íjeéh jūóhni, Agabo wut jumni, queét Jesúhwā bícdih í míc wáacachah, caánboó ñah ñuhnit, Túini Espíritu ā niijátdih át jwúub naóh yapanap wut jī. “Maátcanjeh, jeémát wihcat láa nihat baácboó ā jumbipna caá”, át niijíp wut jī. Túttimah, Claudio Romano cáacwā í maáh ā jumuchah, Agabo ā niijátji pahjeh jeémát wihcat láa át jumup wut jī.^q ²⁹ Pánihna, Agabo ā niijíchah joinít, “¿Jwí déewā Judea baácdih moón Jesúhwādihi jwí teo wáac jíih?” ít míc niijíp wut jī.

Pániḥ teo wáacnit, det dinero búdí bíbohnit búdí ít wūhup wut jī. Buúh buugní bíbohnit buúh buugní ít wūhup wut jī. Bainí bíbohnit bainíjeh ít wūhup wut jī. Bitá bíbohcanit ít wūhcap wut jī. ³⁰Í wūh wáacni dinerodih Bernabéwādiḥ wūhnit, Jerusalén tútchidiḥ moón í déewā Jesúfhwā maátadiḥ ít wahap wut jī, bitadiḥ í pāáat pínah niijná. Pániḥna, Bernabé Saulojīḥ í wūhni dinerodih Jerusalén tútchina ít ub bejep wut jī.

Herodes Santiagodih mawat túutnit, Pedrodihbut ā nemat tútat

12 ¹Caán láa Maáh Herodes Jesúfhwādiḥ yeejép chājna, biquína queétdih nemat muúboó át nemat tútup wut jī. ²Juan weép jeñé Santiagodih' waó át bóod yohat tútup wut jī. ³Páant ā chājachah ennit, judiowā í maáta búdí ít weñep wut jī. Í weñatdiḥ ennit, Pedrodihbut át tewat tútup wut jī. Á tewat túutuchah, paacánni pandih jeémát, Pascua í niijní, láa wut jī. ⁴Pániḥna, caandíḥ tewat túutnit, át nemat tútup wut jī. Chénena míic soldadowā jwíḥ wapnit pínah ít jumup wut jī. Túttimah, jwúub túut nuumnít pínahbut páant moon mántih ít jumup wut jī. Bitabut páant moon mántih ít jumup wut jī. Bitabut páant moon mántih ít jumup wut jī. Pániḥna, Pedro ā jweicát pínah niijná, dieciseis soldadowā caandíḥ wapnit pínah ít jumup wut jī. “Pascua túttimah, ub bac jūóhnit, cáacwā í enepdiḥ caandíḥbut wā mawat túutbipna caá”, Herodes caanjéh át níj jenah joyóp wut yuh jī. ⁵Páant níj jenah joinít, soldadowā Pedrodih nemat muúboó át túi wapát tútup wut yuh jī. Páant caandíḥ í nemechah, Jesúfhwā Pedrodih búdí uúbhna ít chājp wut jī.

Dioíḥ ángel nemat muumánt Pedrodih ā ub bacaat

⁶Herodes ā jenahni yeó jáap cheijeh Pedroboó túi ũona át chājp wut jī. Chéne soldadowā chénaboó ítah tōp ā teo lajachah, Pedro bífcidih ũona ít chājp wut jī. Í jumni tólih jéc pebhbut bita chéne soldadowā ít wap űuhup wut jī. ⁷Dioíḥ ángel queét pebh ā jígohochah, ā yeh iigát í jumni tólihdih át túi yeh iiguíp wut jī. Pániḥ jígohnit, Pedroíḥ páwādiḥ át wuúmp mao wucup wut jī. “¡Waícanjeh jáanit, ma ñah űuhú!” ángel Pedrodih át niijíp wut jī. Páant ā níj wucuchah jáanit, Pedro át ñah űuhup wut jī. Páant ā ñah űuhuchahjeh, áih téihya colóhnadiḥ í chéoni tōpna át waát jéenep wut jī. ⁸“Míih yéguehdih míih zapatosdihbut ma dūwú”, ángel át niijíp wut jī. Páant ā niiját joinít, át dūwúp wut jī. Pániḥ duó péanachah, “Míih cúbuh jweyát chóodih pinnit, wājeéh ma pée jūúwú”, ángel caandíḥ át niijíp wut jī.

⁹Páant ā niijichah joinít, caán chóodih pinnit, ángeljeéh át pée bac bejep wut jī. “Oboh oo jumatjeh caá. Yapat yoobát pohba nihcan caá”, Pedro át níj jenah joijéhep wut yuh jī. ¹⁰Nemat tólih jéc pebh wapnitdih yap bej, bíḥ jéc pebh wapnitdihbut yap bejnit, tútchina bac bejat ítah jécidih ít juibínap wut jī. Caán ítah jécidih í juibínachah, caanjéh át pāa bejep wut jī. Páant ā pāa bejchah ennit, ít bac bejep wut jī. Namádiḥ bejnit, bíḥ namána ángel Pedrodih át numah juibínap wut jī. Pániḥna, caán namádiḥ juibínit, ángel át buudáh bejep wut jī. ¹¹Ángel ā buudáh bejchah, Pedroboó jáani pah, ā yapatdiḥ yoobópdih át jenah joyóp wut jī. “Dios áih ángeldih wahnit, Herodes ā mawat déedih,

judíowā ī maáta ī náahat pah ī chājat déedihbut weemdíh nemat muumánt át túi ub bacanap taga. Buu jwuhna wā jéihna caá”, Pedro át míc niijíp wut jī.

¹²Caán ā yapatdih túi jéihnit, Juan Marcos iin Maríah muuná át bejep wut jī. Caán muudíh dawá Jesúíhwā míc wáacnit, búdí uúbhna it chājap wut jī. ¹³Pánihna, caán muuná juibínit, muú wáihyat júdu jēcdih waádíhna, át wuúmp mawap wut jī. Páant ā wuúmp mawachah joinít, teo wūhni Rode wūt jumni mit juibí uúbh joyóp wut jī. ¹⁴Pánihna, Pedro ā wéheatdih beh joinít, búdí wēina, wātcanjeh, naáwádih mit jwúub waad béjep wut jī.

—Pedro beé ái juyáp be. Jēc pebh ái űuhap be, mit niijíp wut jī.

¹⁵Obohjeéhtih páant mi niijíchah joinít,

—Yeena caá ma chājap, it niijíp wut jī.

Obohjeéhtih, caántboó bíic yoobó chah mit wēp naáwáp wut jī.

Queétboó caántdih joyáh bojnit,

—Oboh áih dadah nacaá, it niijíp wut jī.

¹⁶Pánihna, Pedroboó páantjeh át wuúmp mao behjehep wut jī. Páant ā wuúmp mao behjehechah joinít, jēcdih it wātap wut jī, buca. Wātnit, Pedrodih ennit, it en wáhi bejep wut jī. ¹⁷Obohjeéhtih, Pedro queédih too mao jwúubanit, át wéheat túutcap wut jī. Queédih ī wéheat yayánit, ded pah Dios caandíh nemat muumánt ā ub bacaatdih át naáwáp wut jī.

—Wā naáwát dih Jesús úud Santiagodih, bita Jesúíhwádihbut űi naóh yapanaá, át niijíp wut jī.

Páant niij naóh péanit, biáboó át bejep wut jī.

¹⁸Túttimah, baáb jéenechah, soldadowā Pedro ā wihcatdih ennit, búdí it wáhi bejep wut jī. “¿Ded pah tigaá Pedro át bej?” it míc niijíp wut jī.

¹⁹Pánihna, Herodesboó caandíh bid bojat túutuchah, áih soldadowā it bid juicáp wut jī. Pánih bid juicán, caandíh wapnitji soldadowádih tubit át uúbh joí űuunúp wut jī. Pánih uúbh joí péanit, Pedrodih ī túi wapcatji peéh, queédih át mao yohat túutap wut jī. Pánihat túttimah, Herodes Judea baácmant Cesarea tútchina jumat túut niijná, át dei bejep wut jī.

Herodes ā wunat

²⁰Herodes Cesarea tútchidih ā jumuchah, Tiro tútchidih moondíh, Sidón tútchidih moondíhbut búdí át íjip wut jī. Caán tútchinadih moón Herodeh baácdih moondíh jeémát dih ípí juibí jíib chājap wut jī. Pánihna, jwúub jíib chājat túut niijná, Herodes ā íijat yayát náahnit, Cesarea tútchina caandíh enedih it juibínap wut jī. Pánih juibínit, Herodes ā pebh bóo Blasto wūt jumnidih jwááhnit, queédih ā teo wáacat pínah niijná, it jíib chājap wut jī. Herodesdih ī míc wéheat pínah yeó jáapdih Blastodih it uúbát túutap wut jī. ²¹Pánihna, queédih ā míc wéheat pínah yeó jáapdih, maáh jumna ā dawát chóodih duonít, ā chúudatdih juibí chúudnit, caandíh enedih míc wáacnitdih búdí át naáwáp wut jī. ²²Páant ā naáwáchah joinít, nihat míc wáacnitboó “Cáaquíh naáwát panihcan, Dios naáwát panihni caá”, it niij wēi ejep wut yuh jī. ²³Páant ī niij ezechahjeh, cáacwā ī weñatdih náahnit, Diosboodíh ā jwúub wēi naóhcatji jíib, Dioih ángel Herodesdih wunat át wūhup wut jī. Pánihna, coyíwā caandíh ī jeéméchah, át wunah bejep wut jī.

²⁴Pedrodih Dios ā ub bacaat túttimah, Jesúíhwā jib bejnit, áih túini doonádih it naóh peetép wut jī. Caán doonádih jepahnit it dao béjep wut jī.

²⁵ Bernabé Saulojih Judea baácdih moondih wáac wühnji dinerodih wah péanit, Jerusalén tútchimant Antioquía tútchina it jwúub bejep wut ji. Jwúub bejnit, Juan Marcosdihbut ijeéh it ub bejep wut ji.

Bernabé Saulojih Túini Espiritu ā wahat

13 ¹ Antioquía tútchidih moón Jesúihwājeéh jumnit, biquína Dios naáwátidih naóh yapanit jum, biquína Jesúih doonádih bohénitbut it jumup wut ji. Nin caá i wútna: Bernabé, Simón Eini i niijní, Lucio Cirene tútchidih bóo, Manaén Herodes Antipasjih bícdih behni, Saulo yuh buca. ² Pánihna, bíc yeó jáap jeémp jwuhcanjeh, Diosdih wēina, i uúbúchah, Túini Espiritu queétdih nin pah át niijp wut ji: “Bernabédih, Saulodihbut játihi wáat níwip ji, Jesúih túini doonádih i naóh jibat pínah niijná. Páant wā níonit i jumuchah, yeéboó queétdih ni wahaá”, át niijp wut ji.

³ Pánihna, páantjeh jeémp jwuhcanjeh, teo jáha uúbhniit, Bernabéwādih it wahap wut ji.

Bernabéwā Chipre quewana i bejat

⁴ Túini Espiritu queétdih ā wahachah, Seleucia tútchina dei bej, johlitjih bejni búdí jááj chóodih waadní, Chipre quewaboó it chúuh bejep wut ji.

⁵ Chipre quewaboó Salamina tútchidih juibí, judíowā i míc wáacat mūnā waadní, caanjih moondih Dios naáwátidih it bohénap wut ji. Juan Marcosbut queétdih teo wáacat táut niijná, ijeéh át bejep wut ji.

⁶ Pánihna, Chipre quewaboó jumnitdih bohé púud dei bejna, Pafos wut jumni tútchina it juibínap wut ji. Caán tútchidih bíc judío Barjesús wut jumni, “Weém Dios naáwátidih naóh yapani caá”, niijná yuhna, jióhni át jumup wut ji. ⁷ Caán jióhni Romano maáh Sergio Paulo wut jumni jeéh át jumup wut ji. Sergio Paulo, táí jenah joiní jumna, Dios naáwátidih joyát táut niijná, Bernabéwādih át bid bojop wut ji. ⁸ Obohjeéhtih, caán jióhni, griego wéheatjih Elimas i niijní, Sergio Paulo ā táut nūmcát pínah niijná, Bernabéwādih átihi naáwát táutcap wut yuh ji. ⁹ Pánihna, Sauloboó, Pablo bíh ā wut jumni, Túini Espiritu ā wēpatjih Elimasdih en behniit, nin pah át níj jūihñup wut ji:

¹⁰ —Meém, nemépdih jepahni, nihat táiniboodih yap yohni, tubit yeeni caá. ¿Diosdih túi péefhniitdih ma jāh cádahcan níit? ¹¹ Bū meemdih Dios ā peéh chājachah, jéhi encanni ma jum jwuhbipna caá. Pánihna, yeó ā cháhatdih ma jéhi en jwuhcan níit, Pablo át niijp wut ji.

Páant ā niijchahjeh, Elimas át jéhi encap wut ji. Pánih jéhi encan, caandih teo wáini pínadih át bid bejep wut ji. ¹² Páant ā yapachah enniti, i naóhni doonádih joiní, Sergio Pauloboó jó wáhi bejna, Jesúsdihi át jepahap wut ji.

Pablo Bernabéjih Pisidia baác Antioquía tútchina i bejat

¹³ Pafos jélitdih Pablowā johlitjih bejni jááj chóodih jwúub waadní, Panfilia baácdih bóo Perge tútchina it chúuh juibínap wut ji. Caanná juibíniti, Juan Marcos queétdih cádahniit, Jerusalén tútchina át éemp jwúub bejep wut ji. ¹⁴ Obohjeéhtih, Pablowāboó jwúub bejcanjeh, Pisidia baácdih bóo Antioquía tútchina it aab béjep wut ji. Caanná aáb juibíniti, judíowā i chooát yeó jáapdih, i míc wáacat mūboó it waád juibí chúudup wut ji.

¹⁵ Páant ī waád juibí chéuduchah, caán muudíh wáac juinít maáta Moisés ā wutajidih, Dios naáwát naóh yapanit ī daacátjidihbut queét míc wáacnitdih īt en naáwáp wut jī. Caandíh en naóh péanit, queét maáta Pablowādih nin pah īt niijíp wut jī:

—Jwī déewāá, nit jumnitdih teo wáacat pínah doonádih ub jūóhna, buu ñi naáwá, īt niijíp wut jī.

¹⁶ Páant ī niijíhah joinít, Pabloboó ñah ñuhnit, ī míc wéhenachah yayánit, nin pah āt niíf bohénap wut jī:

—Yeéb wā déewāá, judíowā nihcannit yuhna Diosdih wēinitbut, wā naáwáchah, ñi túi joyoó. ¹⁷ Dios jwī nuowādih āt níwip wut jī. Túttimah, Egipto baácboó ī jumuchah, ā teo wáacatjīh īt cáac poonap wut jī. Pánihna, dawá ī cáac pooat túttimah, ā wēpatjīh caán baácmant āt ub bac jūúwúp wut jī. ¹⁸ Túttimah, cuarenta jópchi pohba muú wihcapboó jumnit, dawá láa Diosdih ī yap yohochah yuhna, queétdih āt cádahcap wut jī. ¹⁹ Canaan baácboó jumnitji siete poómpdih yoh péanit, jwī nuowā ī jumat pínah niijná, Dios caán baácdih āt wūhup wut jī. ²⁰ Abrahamdih ā naáwát túttimah, cuatrocientos cincuenta jópchi yapat túttimah, jwī nuowājidih caán baácdih āt wūhup wut jī. Pánihna, caánboó ī jum láa, caán baácdih jumnitdih ī yoh beedáát túut niijná, teo wáac waóhñit pínah maátadih Dios queétdih āt ñio wūhup wut jī.

“Queét dée péeni maáh Samuel wūt jumni, Dios naáwátidih jwíih naóh yapani āt jumup wut jī.” ²¹ Pánihna, Samuel jum láa, jwī nuowāboó queétdih wutni pínah maáhdih Diosdih īt yójah uúbup wut jī. Páant ī uúbátidih joinít, queétdih ī jwíih maáh pínah Cis wūúh Saúljidih Dios āt ñio wūhup wut jī. Saúl Benjamín juimená poómpdih bóo āt jumup wut jī. Pánihna, caán Saúl cuarenta jópchi maáh āt jum jwuhup wut jī. ²² Caán ā maáh jumadidih dúuc wáinit, Davidboodíh Dios āt jwúub túut nuúm maáh waadánap wut jī. “Isaí wūúh Daviddih bid juinít, wā wēina caá. Caánboó wā weñat pínahdihjeh chājna, weemdíh ā yap yohcan niút”, Dios āt míc niijíp wut jī. ²³ Caán David juima Jesús caá. Pánihna, judíowādih ī yéejat peéh chājat déedih yohni pínah caán Jesúsdi Dios āt ñiojip taga. ²⁴ Jesús ā bohéat pínah játih, Juanboó nihat judíowādih nin pah āt niíf naóh bohénap wut jī: ‘Ni yéej chājatdih cádahnit, túut nuumát júutna, ñi daabáát túutú’, āpí niijíp wut jī. ²⁵ Juan bohé péa jūóhna, nin pah cáacwādih āt niíf naáwáp wut jī: ‘¿Yeéb weemdíh ded pah ñi niíf jenah joí? ¿“Caán Dios ā wahní Cristo caá”, ñi niíf jenah joí niút? Caán ā wahní nihcan caá. Weém oboh jumni caá. Obohjeéhtih, wā túttimah jūóhni chah wēpni ā jumbiipna caá’, Juan āt niijíp wut jī.”

²⁶ “Wā déewā Abraham juimená, yeéb judíowā nihcannit yuhna Diosdih wēinitbut, jwiít nihatdih yéejat peéh chājat déedih yohni pínah doonádih jwí joyóp be. Caán doonádih yeebdíh naáwát túut caá wā chāap. ²⁷ Jerusalén tútchidih moón, ī maáta bícdih, chooát yeó jáap jumat pah, Dios naáwátidih naóh yapanit ī daacátjidih ī en naáwáchah joiná yuhna, queét ī beh joicáp jī. Pánih beh joicán, Jesucristo Dios ā wahní ā jumadidihbut ī jéihcap jī. Pánih

jéihcan, Jesucristodih mawat táutnit, Dios naáwát dih naóh yapanit i daacát ji bíic yoobó i chājap jī. ²⁸ Jesús ā yéej chājcah yuhna, Pilatodih i mao yohat táutap jī. ²⁹ Jon jātih i daacát ji bíic yoobó i chāj péanachah, cruzboó i péoh dodhnijidih ub deyanit, jeé íitboó áih bácahdih bita it yohop wut yuh jī. ³⁰ Obohjeéhtih, Dios caandíh át jwúb boonanap wut jī. ³¹ Páant ā booaat tūttimah, áihwā Galileamant Jerusalén tútchina ájeéh péenitjidih dawá yeó jáapna át jígohop wut jī. Pánihna, caandíh enniti jumna, ded pah Jesús ā chājatjidih buu bita jwí déewādih naóhna caá i chājap.^d

³²⁻³³ “Pánihna, caán túini doonádih jwiítbut yeebdíh naáwádih jwí jūwáp be. Jesucristodih boonanit, Dios jwí nuowádih ā naáwát ji jwiít i jumenádih bíic yoobó buu ā yapap be. Páant tigaá Davidji ā jwíh daacát ji numpboó Salmo nin pah át níj daacáp tajī: ‘ “Meém wā wūh caá. Buu nihat cáacwā i enechah, meemdíh maáh wā waadána caá”, Dios ā niijná caá’, David át níj daacáp tajī. ³⁴ Caán ā wunuchah yuhna, áih bácah ā moópcat pínah niijná, Dios caandíh át boonanap tajī. Á naáwát dih naóh yapani Isaías nin pah át níj daacáp tajī: ‘ “Daviddih wā niiját ji pah meemdíh bíic yoobó wā túi chājbipna caá”, Cristodih Dios ā niijná beé’, át níj daacáp tajī. ³⁵ Bíh Salmoboó Davidji nin pah át jwúb níj daacáp tajī: ‘ “Wíh túini, wā oinih bácahdih wā moopát táutcan níit”, Cristodih Dios ā niijná beé’, át níj daacáp tajī. ³⁶ Pánihna, nindih ni náhninaá: Davidjiboó Dios ā wutatdih túi jepahnit, áih cáacwādih ā túi chājat tūttimah, át wunup wut jī. Á wunuchah, ā nuowádih i yohopjiboó caandíhbut it yohop wut jī. Páant i yohat tūttimah, áih bácah át moóppij taga. ³⁷ Obohjeéhtih, Dios ā boonaniboó áih bácah át moópcap tajī. ³⁸ Páant ā moópcatdih jéihnit, nindih ni túi jéihyeé: Caán Dios ā boani Jesús ā wun wúhatjihjeh ni yéejatdih Dios ā yohna caá. ³⁹ Yeéb Moisés ā wutatjidih jepahíhnt, ni yéejat yohatdih nípi bidna yuh caá. Obohjeéhtih, Jesucristodihjepahnit, ni yéejat yohatdih ni jéih bid juibípna caá. ⁴⁰ Pánihna, Dios naáwát dih naóh yapanit nin i niiját ji pah yapcat táut niijná, ni túi chāja chaáh.

⁴¹ “Eneé, wā wēpatdih wā júutuchah, yeéb deoh naóhntiboó ni en wúhi bejbipna caá. Wā wēp chājat pínahdih i naáwáchah yuhna, túi jenah joicánnit, ni wunbipna caá”, Dios ā niijná caá, it níj daacáp tajī”,

(Hab 1.5)

Pablo cáacwādih át niijp wut jī.

⁴² Páant níj naóh péanit, Pablowā it bac bejep wut jī. I bac bejечah, cáacwā queétdih nin pah it niijp wut jī: “Túttimah bóo chooát yeó jáapdih jwiít dih ma jwúb bohénaá”, it niijp wut jī. ⁴³ Túttimah, maátaboó wáac juinítdih i bacanachah, dawá judíowā, dawá judíowā nihcannit yuhna Diosdih wēinitbut Pablowādih it nuun bác bejep wut jī. Pánih nuun bác bejnitdih Pablowā nin pah it niijp wut jī: “Dios yeebdíh túi oinit, Jesucristodih ā wahatji doonádih buu túi jepahnit, caandíh ni cádahca bojó”, it niijp wut jī.

⁴⁴ Túttimah bóo chooát yeó jáapdih caán tútchidih moón nihat beéd júóhnt pah Dios naáwát dih joíhna, it míc wáac juibínap wut jī. ⁴⁵ Obohjeéhtih,

b 13.28 Mt 27.22-23; Mr 15.13-14; Lc 23.21-23; Jn 19.15 c 13.29 Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42 d 13.31 Hch 1.3 e 13.32-33 Sal 2.7 f 13.34 Is 55.3 g 13.35 Sal 16.10

judíowā ī maáta dawá wáac juibínitdih ennit, búdí it íjíp wut jī. Pániha, Pablo ā bohénachah, queétoó caandíh jūihna, yehna it niijíp wut jī. ⁴⁶Obohjeéhtih, Pablo Bernabéjīh úumcanjeh, nin pah it níj wēp naáwáp wut jī:

—Jwiít judíowādhjeh Dios naáwátdih ā jwíih naáwát túutup be. Obohjeéhtih, caandíh náahcan, Diosjeéh páantjeh nī jumíhcat jīb, jwiítboó judíowā nihcannitdih naáwádih jwī bejbipna caá. ⁴⁷Dios naáwátdih naóh yapani Isafas ā daacátji pah jwiítidibut páant níj wutna át chājip taga:

“Judíowā nihcannitdih wā túi ubat pínahdih ī beh joyát pínah niijná, meemdíh ī pebhna wā wahbipna caá. Pániha, nihat baácdih moondíh ī yéijat peéh chājat déedih wā yohat pínahdih nī naáwá”,
Dios ā niijná caá, át níj daacáp tajī, (Is 42.6; 49.6)

Pablowā it níj naáwáp wut jī.

⁴⁸Páant ī niijíhchah joinít, judíowā nihcannit búdí it weñep wut jī. “Dios naáwát túina caá”, it niijíp wut jī. Pániha, nihat Diosjeéh páantjeh jumnit pínah, Jesucristodih it jepahap wut jī. ⁴⁹Dios naáwátdih jáap jepahnitbut caán baáctoó it naóh peét bejep wut jī. ⁵⁰Obohjeéhtih, judíowā ī maáta bitadih Pablowádih it íjanap wut jī. Páant ī íjanachah, Diosdih jepahíhniitji maáta yaádh, neoná bícdih íjnit, Pablowāboodíh yeejép chājnit, íih baácmant it ñuun yóh bacanap wut jī. ⁵¹Pániha, caán tútchidih moondíh Dios ā yohat pínahdih júutna, Pablowāboó íih zapatos becchídih it péoh mao yoh jéenanap wut jī. Péoh mao yoh jéena péanit, Antioquía tútchimant Iconio tútchina it bejep wut jī.^h ⁵²Pániha, Antioquía tútchidih moón Jesúsdihi jáap jéihnitdih Túini Espíritu ā túi teo wáacachah, búdí it weñep wut jī.

Iconio tútchidih moondíh Pablo Bernabéjīh ī bohéat

14 ¹Pablowāboó Iconio tútchina juibínit, chooát yeó jáapdih judíowā ī míic wáacat muuná caanjíh moónjeéh it waad béjep wut jī. Antioquía tútchidih moondíh ī bohéatji pahjeh muntih túini doonádih caánboobút it túi naáwáp wut jī. Páant ī naáwáchah, dawá judíowā, judíowā nihcannitbut túi joinít, Jesucristodih it jepahap wut jī. ²Obohjeéhtih, joíhcannit judíowā Pablowádih yee naóhniit, judíowā nihcannitdih it joyát túutcap wut jī. ³Páant ī chājachah yuhna, maatápdih Pablowā caánboó jumnit, úumcanjeh Jesúih túini doonádih it wēp naáwáp wut jī. Pániha, “Í naáwát yoobópdih caá”, cáacwā ī níj jéihyat pínah niijná, jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih ī chāj júutat pínah wēpatidibut Dios Pablowádih át wūhup wut jī. ⁴Obohjeéhtih, biquína caán tútchidih moón joíhcannit judíowajeéh ī péenachah, bitaboó Pablowajeéh it péenap wut jī. ⁵Pániha, judíowā nihcannit, judíowā, ī maáta bícdih, “Pablowádih jee dahnajih yohnit, jwī mao yoh jíih”, it níj jenah joyóp wut jī. ⁶⁻⁷Obohjeéhtih, páant ī níj jenah joyát doonádih joinít, Pablowā Iconio tútchimant it jwei bác bejep wut jī. Pánihi jwei béjna, Licaonia baácdih Lистра tútchi, Derbe tútchi, caán tútchina pebh jumnitdibut it naóh jibip wut jī.

Listra tútchidih moón Pablodih jee dahnajih ī yohat

⁸Listra tútchina juibínit, Jesúih túini doonádih it bohénap wut jī. Caanjíh jéih yáac chūi bejcanni Pablowádih át joí chūudup wut jī. Caán jwíih cáac

jumnajeh, áih jítchana yéejni át jumup wut jī. ⁹Pánihna, ā túi joyóchah jéihnít, “Caán ā booaat pínahdih ā túi jenah joiná caá”, Pablo át niíf jéihyep wut jī. ¹⁰Pánih jéihnít, caandíh ennit, nin pah át wēp niijíp wut jī:

—Yoobópdih ma ñah ñuhúú, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, ñaáp ñah ñuhnít, át yáac chūi bej jwíhip wut jī. ¹¹Caandíh ā booaachah ennit, cáacwā búdí it en wáhi bejep wut jī. En wáhi bejnít, íih wéheatjīh nin pah it niíf wēi ñaacáp wut jī:

—Jwiít jwípí uúbh wēinit dioswā cáac wēéhít, it dei jūúwúp taga, it niijíp wut jī. Páant í niíf wēi ñaacáchah yuhna, Pablowā it beh joicáp wut jī.

¹²Páant niíf jenah joinít, Bernabédih íih dios Zeuíh wūt it búudhdup wut jī. Pablobodíh íih bíih dios Hermeíh wūt it búudhdup wut jī. Zeusboó Griego cáacwáih dioswā í maáh, Hermesboó íih dioswáih naóh yapani wut jī. Pánihna, Pablobó naóhni ā jumuchah, naóh yapani Hermeíh wūt it búudhdup wut jī. ¹³Zeusdih uúbhít, í wēi wúhat muú tútchi jwéejdih át jumup wut jī. Pánihna, caán muudíh en daoní Bernabédih “Zeus caá”, niíf jenah joinít, Pablowádih jwááat túut niijná, momo jiwíwádih cháajīh í búudhni júdnadihbut tútchi jēcna át ub jūúwúp wut jī. Caánboó cáacwā bíicdih wēinit, momo jiwíwádih Pablowádih áti h mao wúhíhip wut yuh jī. ¹⁴Obohjeéhtih, Pablowā í chájatdih en wúhínít, cáacwā poómp cáti h náa waadní, nin pah it wēp niíf ñaacáp wut jī:

¹⁵—Páant ñi chájatdih ñi cádaahaá. Jwiítbut yeeb pánihnít cáacwájeh mun tigaá. Jwiítidih wēinit, ñi mao wúhca bojoó. Jwiít yeebdíh Jesúíh táini doonádih naáwádih jwí jūúwúp be. Dios yoobát báadhni, wēpni caá. Yeéb ñípí wēini panihni nihcan caá. Pánihna, nin wēpcanni, báadhcanidih ñi wēi cádaahaá. Túut nuumnít, báadhni Dios yoobátidih ñi jepahaá. Caán jeádih chá, baácdihbut chá, mujnadihbut chá, nihatdih át cháap wut jī. ¹⁶Jon játih Dios nihát cáacwádih dedé í náahat pahjeh í chájachah, át enah boj jwuhup wut jī. ¹⁷Pánih enah bojna yuhna, ded pah ā jumatdih át túi júutup taga. Yeebdíhbut ā oyatdih júutna, mahdih buugát túut, jeémát pínahdihbut ápi quehat túutna caá. Jeémátidih wúhna, yeebdíh ápi weñat túutna caá, Pablo queétdih át niijíp wut jī.

¹⁸Páant ā niijíchah, momo jiwíwádih cáacwā wēi mao wúhíhnít, it tahca bejep wut jī.

¹⁹Cáacwā páantjeh í weñechah, Antioquía tútchidih moón, Iconio tútchidih moón judíowā bíicdih juibínít, Pablowádih ñuún yee naóh péenít, “Jwiítboodíh jeh ñi joyoó”, cáacwádih it niijíp wut jī. Páant í niijíchah joinít, caán tútchidih moón Pablodih mawat túut niijná, jee dáhnajīh it yohop wut jī. “Jáantjeh ā wunah bejep be”, niíf jenah joinít, tútchi jwéejboó caandíh it wái bac bejep wut jī. ²⁰Páant í ub bac bej yohochah ennit, Jesúíhwā Pablo pebh it míic wáac juibí ñuhup wut jī. Páant í míic wáac juibí ñuhuchah, Pablo boonít, jwúub ñah ñuhnít, tútchiboó át jwúub waad béjep wut jī. Pánihna, cheibit Pablo Bernabéjīh Lístia tútchimant bac bejnít, Derbe tútchina it bejep wut jī.

Pablowā í jwíih bohéniji tútchinadih moondíh í jwúub bohéat

²¹⁻²²Derbe tútchina juibínít, caán tútchidih moondíhbut Jesúíh táini doonádih Pablowā it naáwáp wut jī. Páant í naáwáchah, dawá caandíh joinít,

túut nuumnít, Jesucristodih ít túi jepahap wut jī. Pánihna, Derbe tútchidih moondíh bohé péanit, Listra tútchina jwúub juínít, Jesúsdihi jáap jepahnitdih jwúub bohéna, queétdih ít weñanap wut jī. Túttimah, Iconio tútchidihbut, Antioquía tútchidihbut jwúub juínít, Jesúsdihi jáap jepahnitdih bíic yoobó ít teo wáacap wut jī. Caán tútchinadihi jumnit, Jesúsdihi jáap jepahnitdih bohéna, nin pah ít níj naáwáp wut jī: “Yeéb yeejép yapna yuhna, Jesúsdihi ñi cádahca bojoó. Nin baácboó jwī jum jwuhuchah, jwiít nihatdih yeejép yapat páantjeh ā jumbipna caá. Páant jwiítidih ā yapachah yuhna, Jesúsdihi cádahcan, Dios ā jumupboó jwī jéih waadbípna caá”, ít níjíp wut jī. ²³ Caán tútchina jumat pah Jesúsdihi jáap jéihnitdih enniti, queétdih waóhnihi pínahdih Pablowā ít ñío jwejep wut jī. Pánihi ñioniti, jeémp jwuhcanjeh uúbhna, “Niti meemdíhi jepahnitdih waóhnihi pínahdih ma túi teo wáacá”, Diosdih ít níj uúbup wut jī.

Pablowā Siria baácdih bóo Antioquía tútchina í jwúub juyát

²⁴ Pisidia baácdih bóo Antioquía tútchidih moondíh bohé péanit, caán baácmant jüóhnihi, Panfilia baácna ít jwúub dei jüúwáp wut jī. Pánihi jwúub dei jüóhna, jwiíh bejna, bohécanjeh í yapniji Perge tútchidih cháoniti, caanjíhi moondíhi Jesúhi túini doonádih ít bohénap wut jī. ²⁵ Pánihi bohé péanit, Atalia wut jumni jéilitdih ít dei juyáp wut jī. ²⁶ Pánihi dei juíniti, johlitjíhi bejni jááj chóodih waadniti, Siria baácdih bóo Antioquía tútchina ít jwúub chúuh jüúwáp wut jī. Dios ā jwiíh naáwát túutna, queétdih teo jáha uúbhnihi í wahniti tútchinajeh muntíhi, Dios ā wutatjidih cháj péanit, ít jwúub juyáp wut jī. ²⁷ Pánihi jwúub juíniti, Jesúhihwádih míic wáacat túutniti, ded pah í yapatjidih ít naáwáp wut jī: “Dios jwiítidih búdi ā teo wáacap be. Páant ā teo wáacachah, ā wépatjhi cáacwádih booniti, áhi túini doonádihbut jwī naáwáchah, dawá joiníti, í jepahap be. Pánihna, judíowā nihcannitbut joiníti, dawá í túi túut nuumáp be”, Pablowā queétdih wahnitdih ít níjíp wut jī. ²⁸ Pánihna, caánboó Jesúhihwā bíicdih maatápdih ít jumup wut jī.

Jerusalén tútchidih Jesúhihwā í maáta í míic wáacat

15 ¹ Biquína judíowā Judea baácmant bejnihi, Antioquía tútchina ít juibínap wut jī. Pánihi juibíniti, judíowā nihcanniti Jesúhihwádih nin pah ít níj naáwáp wut jī: “Moisés jwī nuowádih íhi quehli nah yapat chóodih í bóodat pínahdih át wutup wut jī. Páant ñi bóodcahi, Diosboó yeebdíhi ā túi ubcan níti”, ít níjíp wut jī.^j ² Páant níjniti, queét Judea baácdih moón Pablowádih ít míic jüihñup wut jī. Páant í míic jüihñuchah, Jesúhihwāboó Pablo, Bernabé, biquína caanjíhi moón bíicdih Jerusalén tútchina ít wah bojop wut jī. Jesús ā naáwát túutniti, Jesúhihwádih waóhnihihbut Judea baácmant juibíniti í naáwátidih í uúbh joyát pínah níjna, queétdih ít wahap wut jī.

³ Páant í wahnitji Fenicia baácna juí, yap jüóh, Samaria baácna ít juyáp wut jī. Pánihna, caán baácnadihi moón Jesúhihwájhi míic wáacniti, judíowā nihcanniti Jesúsdihi í jepahatjidih ít naáwáp wut jī. Páant í naáwáchah joiníti, queét búdi ít weñep wut jī.

⁴ Queét Jerusalén tútchina í juyúchah, caanjíhi moón Jesúhihwā, queétdih waóhnihi, Jesús ā naáwát túutniti bíicdih, queétdih ít túi wēi jwááap wut jī.

Pánihna, Pablowā Dios ā wēpatjīh ded pah ī chājatjidih queétdih īt naáwáp wut jī. Judfowā nihcannitbut Jesúsdi h ī jepahatjidih īt naáwáp wut jī. ⁵Obohjeéhtih, páant ī niijíchah joinít, biquína Jesúsdi h jepahnit fariseowā ñah ñuhnit, nin pah īt niijíp wut jī:

—Queét judfowā nihcannitdih íih quehli nah yapat chóodih bóodat caá náahap. ‘Moisés ā wutatji pah ñi chājaá’, queétdih ñi niij wutuú, īt niijíp wut jī.

⁶Páant ī niijátidih míc wéheat túut niijná, áih doonádih Jesús ā naáwát túutnit, Jesúfhwādi h waóhni bíc di h īt míc wáacap wut jī. ⁷Páant maatápdi h ī míc wéhenachah, joinít, Pedroboó ñah ñuhnit, nin pah queétdih āt niij naáwáp wut jī:

—Wā déewáá, jon ñijeéh wā jumuchah, judfowā nihcannitdih Jesúfh táini doonádih wā naáwáchah joinít, ī jepahat pínah niijná, weemdíh ñíonit, Dios ā wahap jī.^k ⁸Cáacwā ded pah ī jenah joyátidih jéihni jumna, queét judfowā nihcannit jwī naóhni doonádih ī jepahatdi h āt jéihji tagaá. Pánih jéihna, áihwā ā chājatjidih jwiítdih júutna, Táini Espíritudih jwiítdih ā wūhatji pahjeh muntih, queétdihbut ā wūhup jī.^l ⁹Pánih wūhna, jwiítdih queétdihbut bíic yoobó ā chājap jī. Queétdihbut caandíh ī jepahachah, ī yéejatdi h āt yohji taga. ¹⁰Jwiítdih judfowā Moisés ā wutatjidih bíic yoobó jwī túi jepahcan caá. Jwī nuowājibut bíic yoobó īt jepahcap wut jī. Páant jwī túi jepahcah yuhna, ¿dépanihna queét judfowā nihcannit Jesúsdi h jepahnitdih yeéb bíic yoobó ñi wutíh? Pánih wutnit, Dios queétdih ā chājatjidih ‘Yoobópdih nihcan caá’, niijná caá ñi chājap. ¹¹Obohjeéhtih, jwiítdih nin pah jwī niij jenah joiná caá: ‘Jwiítdih jígah en oinit, Dios jwī yéejat jīb ā peéh chājat déeji jwī Maáh Jesús ā túi ubat pah muntih, buu jwuh judfowā nihcannitdihbut bíic yoobó ā túi ubna caá’, jwī niij jenah joiná caá, Pedro āt niijíp wut jī.

¹²Páant ā niijíchah joinít, Pablowā jwuh judfowā nihcannitjeéh jumna, Dios ā wēpatjīh ded pah ī chājatjidih ī naáwáchah, nihāt lai hcanjeh īt joí yai ñéh bejep wut jī. ¹³Páant ī naóh péanachah, Santiago jwuh nin pah āt niijíp wut jī:

—Wā déewáá, weemdíh ñi joi jwúhuú. Yeebdíh bainí wā naáwíhna caá. ¹⁴Dios judfowā nihcannitdih túi wēi ennit, áihwā pínahdi h ā ñíwatjidih Simón Pedroboó jwiítdih ā naóh péanap be. ¹⁵Dios naáwát di h naóh yapani, ā daacátji pahjeh tih judfowā nihcannitdih páant āt yapap taga. Nin pah āt niij daacáp tají:

¹⁶ “Davidji maáh jum láa, nihāt áihwābut ī wun beedép jī. Pánih beednítdih ī jumuchah yuhna, túttimah bóo láa, jwúub dei júóhni t, áihwā panihnitdih wā jwúub chājbipna caá.

¹⁷Páant wā chājachah, nihāt cáacwā bita judfowā nihcannitbut weém ī Maáhdih ī náahbipna caá. ‘Wíihwā ñi jumúú’, wā niij bidnit weemdíh ī jepahbipna caá”,

¹⁸jwī Maáh ā niijná caá’, āt niij daacáp tají. (Am 9.11-12)

¹⁹“Páant ā niij daacátjidih náhnit, weém, Santiago nin pah wā niij jenah joiná caá: Judfowā nihcannit, Dios naáwát di h jáap jepahnitdih wái náah jumni jwī chājat túutca boj jífh. ²⁰Obohjeéhtih, queétdih nin pahjeh jwī niij

daác wah jífh: ‘Í pāpnidih wēi wūhniji jeémátdih nī jeémPCA bojoó. Nī áa nihcannitjih nī yéej chājca bojoó. Jōp teo maonitji nuñúpwādh nī jeémPCA bojoó. Meépdih nī babhca bojoó’, jwī níj daác wah jífh.^{m 21} Jon játih, buubut jwiít judíowā jwī míc wáacat muuná, jwī chooát yeó jáap jumát pah, Moisés ā wutatjidih ípí bohéna caá. Nihat tútchidih moón caandíh jwī jéihna caá. Pánihna, weém wā níjāt pahjeh tih Jesúsdi h jéihnit judíowā nihcannitdih, níj daác wahat dée caá, bita jwī déewā jwiítidih í fíjcat pínah níjñá”, Santiago āt níjíp wut jī.

Judíowā nihcannitdih í daác wahat

²² Páant ā níjíchah joinít, Jesús ā naáwát tútnit, Jesúfhwādh waóhnit, nihat Jesúfhwā bícdih, Antioquía tútchidih moondíh í daácni núodih Pablowājeéh ub bejnit pínah, Judas, Silasdi hbut í níwip wut jī. Judas áih bífh wūt Barsabás wut jī. Queét Jesúsdi h tui jepahnit í jumuchah, bita Jesúfhwā queétdih í tui wēi enep wut jī. ²³ Pánih queétdih nío péanit, nin pah í níj daacáp wut jī:

“Yeéb nihat judíowā nihcannit Jesúfhwā Antioquía tútchidih moón, Siria baácdih moón, Cilicia baácdih moondíhbut jwiít Jesús ā naáwát tútnit, áihwādh waóhnit, nihat áihwābut, yeebdíh jwī táyat tútna caá. ²⁴ Biquína jwiíjeéh jumnit yeeb pébhna juibínit, yeebdíh dawá wutatdih ít jepahat tútup wut jī. Pánih wutnit, yeebdíh ít tac buugánap wut jī. Obohjeéhtih, jwiítboó queétdih jwī wahcah yuhna, queétjeh bejnit, yeebdíh páant ít wutup taga. ²⁵ Pánihna, jwiít nihat bíc yoobó nī pebhna wahní pínahdih jwī níwip be. Páant jwī níonitdih jwī oini Pablo Bernabéjeéh jwī wahbipna caá. ²⁶ Pablowā jwī Maáh Jesucristoíh túini doonádh úmcanjeh í bohénachah, dawá láa bita queétdih ít puñup wut jī. ‘Í mao yohíhichah yuhna, Jesúfh túini doonádh jwī naóh cádahcan níít’, ípí níjñá caá. ²⁷ Pánihna, jwī daácni núodih yeebdíh í naáwát pínah níjñá, Judas, Silasjīh Pablowājeéh nī pebhna jwī wahna caá. ²⁸ Túini Espíritu jwiítidih ā teo wáacachah, ā jéihyatjīh nin pah jwī jenah joiná caá: Wái náah jumni wutatdih wutcan, nin pahjeh jwī níj wutbipna caá: ²⁹ ‘Nin jwíh dios caá’, níj jenah joí pāpnidih wēinit, í cádah cáagniji jeémátdih nī jeémPCA bojoó. Meépdih nī babhca bojoó. Jōp teo maoni nuñúpwādhbut nī jeémPCA bojoó. Nī áa nihcannitjih nī yéej chājca bojoó. Nin jwī wutatdih jepahna, nī tui jumbipna caá. Páant bóojeh tigua yeebdíh jwī wutup”, í níj daacáp wut jī.

³⁰ Caán núodih daác péanit, Antioquía tútchina bejnitdih í wūhat túttimah, queétdih bejna, Antioquía tútchina ít juibínap wut jī. Caanná juibínit, Jesúfhwādh míc wáacat tútnit, Jerusaléndih moón í daác wahní núodih ít wūhup wut jī. ³¹ Páant í wūhni núodih míc en naóhna, túinijeh í wutuchah joinít, búdí ít weñep wut jī. ³² Judas Silasjīh Dios naáwátdih naóh yapanit jumna, Jesúfhwādh Dios naáwátdih ít tui bohénap wut jī. Páant í bohénachah joinít, Jesúfhwāboó búdí wēinit, Jesúsdi h chah ít tui jenah joyóp wut jī. ³³ Judas Silasjīh caanná maatápdih jumnitji caanjīh moondíh í cádah jwáub júwáchah, “Nī tui bejeé”, Antioquía tútchidih moón queétdih ít níjíp wut jī. Páant níjñít, Judaswādh wahnitji Jerusalén tútchidih moondíh ít

táyat táutap wut jī. Páant ī niját túttimah, Judasjeh át jwáub júúwúp wut jī. ³⁴Obohjeéhtih, Silasboó bíh jwáub jenah joinít, Antioquía tútchidih át chāwáp wut jī. ³⁵Pablo Bernabébut caán tútchidih ít chāwáp wut jī. Pánihna, queét, dawá bita bícdih Jesúh túini doonádih ít bohénap wut jī.

Chéneji Pablo túini doonádih naóh jibidih ā bejat

³⁶Túttimah, Antioquía tútchidih maatápdih jumnji Pablo Bernabédih nin pah át nijíp wut jī:

—Chóbe, nihat tútchinadih moón jwī jwíh naóhntjidih jwī táoh en jibjīh, páant muntih, át nijíp wut jī.

³⁷Páant ā nijíchah joinít, Bernabéboó Juan Marcosdih íjeéh átih úb bejíhip wut yuh jī. ³⁸Caánboó ī jwíh jibichah, íjeéh Panfilia baácna juibíniji yuhna, bíc yoobó nihcan, át jwáubah júúwúp wut jī. Caán bíc yoobó ā nihcatdih enniji, Pablo caandih chéneji át úb bejíhcap wut jī. ³⁹Páant ā úb bejíhcap enna, Bernabé Pablojīh queétjeh tubit míc nijínít, ít míc cádahap wut jī. Pánihna, Bernabéboó Chipre wūt jumni quewana Juan Marcosdih át numah chúuh bejep wut jī. ⁴⁰Pabloboó Silasdih ā chéen pínahdih nionit, át numah bejep wut jī. Pánihna, ī bohénadih bejat pínah játih, “Paá, queétdih en daonít, ma túi teo wáacá”, Jesúhwā ít nijí úúbúp wut jī. Páant ī úúbát túttimah, Pablo Silasjīh ít bejep wut jī. ⁴¹Pániñ bejni, Siria baácna Cilicia baácna but juibínit, caanjīh moón Jesúhfwādh jwáub bohéna, queétdih ít túi teo wáacap wut jī.

Timoteo Pablowājeéh ā bejat

16 ¹Cilicia baácmant Derbe tútchina juibí, yap bej, Listra tútchina Pablowā ít juibínap wut jī. Caanná juibínit, Timoteo wūt jumnidih ít jwááap wut jī. Á fin judío wili, ā íip Griego cáac wut jī. Timoteo, ā fin bícdih Jesúsdih jepahnit wut jī. ²Listra tútchidih moón, Iconio tútchidih moonbút Jesúhwā “Timoteo túi chājni caá”, ípí nijíp wut jī. ³Páant ī nijíchah joinít, Pablo Timoteodih át numah bejíhip wut jī. Obohjeéhtih, caán baácdih moón judíowāboó “Timoteo íip Griego cáac caá”, ī nijíchah joinít, judíowā ī íjicat pínah nijná, Pablo Timoteodih quehli nah yapat chóodih át bóodat táutap wut jī. ⁴Pánihna, Pablo Silasjīh Timoteodih numah jibna, ded ī juibíni tútchidih moondih Jerusalén tútchidih moón Jesús ā naáwát táutnit, Jesúhfwādh waóhntitbút ī daác wahní néojidih ít en naáwáp wut jī, caandih ī jepahat pínah nijná. ⁵Páant ī naáwáchah, Jesúhwā caandih chah ít túi jenah joyóp wut jī. Pánihna, queét yeó jáap jumat pah chah ít dao béjep wut jī.

Pablo Macedonia baácdih bóodih ā oo jumat

⁶Túini Espíritu Asia baácboó queétdih Dios naáwátdih bohénadih át bejat táutcap wut jī. Páant ā wahcah, queét Frigia baácdih, Galacia baácdih moondihjeh ít bohé jibip wut jī. ⁷Pániñ jib bejna, Misia baácna juibínit, Bitinia baácna ít bejíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, Túini Espíritu queétdih caánboó át bejat táutcap wut jī. ⁸Páant caanná ā wahcah, Misia baácdih yap bej, Troas jélitna ít dei juibínap wut jī. ⁹Caanná dei juibínit, ñona, Pablo nin

pah át oo júmup wut jī: Macedonia baácdih bóo ā pebh ñuhuchah, át enep wut jī. “Jwiít Macedonia baácdih moondíh ma teo wáac jüúwá”, Pablodíh át níj bidip wut jī. ¹⁰Pánih oo júmni jī jáanit, jwíh bíí déedih ámoh péa, Macedonia baácna jwí bejep jī. “Dios caán baácna áih túini doonádih jwiítidih naáwát túutna caá ā chājap”, jwí níj jéihyep jī. Weém Lucasbut íjeéh wā bejep jī.

Pablówā Silas bícdih Filipos tátchiboó í jumat

¹¹Troas tátchimant Macedonia baácna bejat túut níjnā, jélitna dei juibínit, johlitjīh bejni búdí jāáj chóodih waadní, Samotracia wūt jumni quewadíh jwí chúh juibínap jī. Bíh yeó jáap Neápolis tátchina jwí chúh juibínap jī. ¹²Pánih juibí, caán tátchidih yap bejnit, Filipos tátchina jwí juibínap jī. Caán tútchi Roma tátchidih moón í juí jumni tútchi, Macedonia baáboó jwíh jumni tútchi tajī. Oboh jumni tútchi át nihcap tajī. Caanná maatápdih jwí jumup jī. ¹³Judíowáíh chooát yeó jáapdih caán tátchimant bac bejnit, muj jwéejna jwí juibínap jī. Caanjīh Diosdih uúbát túut níjnā, judíowā ípí míic wáacap tajī. Caanjīh juibí chúdnit, wáac juínit yaáhdih Jesúsíh túini doonádih jwí naáwáp jī. ¹⁴Bíic wili jwiítidih joiníh, Tiatira tátchidih bóli Lidia wūt jumni mi jumup jī. Caánt búdí jīb jumni yéguehdih jīb chājni, judío wili nihcan yuhna, Diosdih túi wēinih mi jumup yuh jī. Obohjeéhtih Jesúsíh doonádih mit joi jwéhcap tajī. Pánihna, Pablo Jesúsíh doonádih ā naáwáchah, túi jepahíhatdih Dios caántdih át wūhup tajī. ¹⁵Páant mi jepahachah, caántdih míh mūedíh moón bícdih Pablówā í daabánap jī. Daabá péanachah, nin pah jwiítidih mi níjíp jī:

—‘Caántboó Jesúsíh túi jepahni caá’, níj jenah joiná, wājeéh jūóhnit, wíh muéboó ñi chāo jwúhuú, jwiítidih mi níjíp jī.

Páant mi níjíchah joinít, míh mūuná jwí chāwáp jī.

Pablówādih nemat muéboó í nemat

¹⁶Bíh yeó jáapdih Diosdih uúbát pebhboojéh muntih jwí jwáub bejchah, nemép jumni jwiítidih mi jwááap jī. Caánt teo wūnhni jumna, “Meemdíh nin pah ā yapbípa caá”, cáacwādih níj naóhna, mi maátadih búdí mit jīb teo wūhup tajī. ¹⁷Pánihna, jwiít Pablo bícdih jwí bejchah, nin pah mi níj ñaac ñuún péenap jī:

—Nit Dios chah wēpnidih teo wūhni caá. Jwiít iigúipna jwí bejat déedih ded pah Dios jwiítidih ā túi ubat pínahdih í naóhna caá, mi níj ñaac péenap jī.

¹⁸Maatápdih caandíh páant mi níj tac buugá péena, Pablodih ā túi naáwát dée mi bojcap jī. Páant mi níj ñaacáchah joí chuunít, Pablo tac púud ennít, nemépdih nin pah ā níj jūihñup jī:

—Jesucristo ā wēpatjīh meemdíh wā wutna caá. Caántdih cádahnit, ma bac bejeé, ā níjíp jī.

Páant ā níjíchahjeh, nemép át bac bejep tajī.

¹⁹Páant ā bacat túttimah, caánt mi jīb teo wūhat ā buudúchah ennít, mi maátaboó búdí íjnit, Pablo, Silasdíhbut í tewep jī. Teonit, caán tútchi tac yoóbó juúhna í ub bejep jī. ²⁰Pánih ub juibínit, peéh chājat túutnit pebhna jwejni, nin pah í níj naóh yacap jī:

—Nit judíowā jwíih tútchidih moondíh tac buugánadih ít jūúwáp taga.
²¹Queét jwí nuowā í wutatdih cádahat tútnit, bíh wutatdih naóhna caá í chājap. Jwiít Roma tútchidih moón maáhdih jepahnit jumna, nit í naáwátboodíh jwí jéih jepahcan caá, í niijíp jī.

²²Páant í niijíchah joinít, dawá Pablowādih í iijip jī. Pánihna, peéh chājat tútnitboó Pablowāih yégueh chóodih yeo wáyat tútnit, máa nahnajíh queétdih í puñat tútup jī. ²³Páant queétdih í pāi péanachah, nemat muúboó í nemat tútup jī. Í nemat túttimah, nemat muúboó en daonídih í túi en dawát tútup jī. ²⁴Páant í wutuchah, caán muudíh en daoníboó péeni tólihna queétdih át nemep wut jī. Pánih nemnit, máa naanájih íih wúnnadih át nah chéwep wut jī.

²⁵Chei tac yoób Pablo Silasjīh Diosdih uúbhnit, ít wēi ewep wut jī. Páant í wēi ewechah, bita nemat muúboó jumnitbat ít joyóp wut jī. ²⁶Páant í wēi ewechahjeh, caán muú tubit méménachah, niहत jécna át waát beed béjep wut jī. Nemat muúboó jumnitdih í chéwatji tōpnabat át jwáat beed béjep wut jī. ²⁷Páant ā yapachah ennit, queétdih wapniboó “Nin nemat muúboó jumnit inát jweiná caá. Í jweyéchah, wā maáta weemdíh í peéh maobipna caá”, át niij jenah joyóp wut jī. Páant niij jenah joinít, áih íibat naadíh jwáat wáinit, át míc jwáaguíhip wut yuh jī. ²⁸Obohjeéhtih, ā míc jwáaguíhichah ennit, Pablobó caandíh nin pah át niij náac ejep wut jī:

—Meemjéh ma míc jwáagca bojoó. Jwiít niहत jwí jumna caá, át niijíp wut jī.

²⁹Páant ā niijíchah joinít, queétdih wapniboó “Jí jūúwá, jí jūúwá”, át niij ejep wut jī. Queét pebhna náa náh bej, méménit, Pablo Silas íih jítcha pebh át páah yoh nájap wut jī. ³⁰Pánihna, queétdih ub bac bejnit, nin pah át niij uúbh joyóp wut jī:

—¿Jesúh jumíhna, ded pah tigaá wā chājbi? queétdih át niijíp wut jī.

³¹—Jwí Maáh Jesúsdih túi jenah joinít, ma jepahaá. Ma déewābat caandíh í jepaha naáh. Páant ñi jepahachah, yeéb iiguípna bejnit déejidih Diosboó ā túi ubbipna caá, Pablowā caandíh ít niijíp wut jī.

³²⁻³³Chei tac yoobjéh Pablowā Jesúh túini doonádih í naóh péanachah, queétdih wapni áih muuná át numah bejep wut jī. Caanná numah juibínit, í puñatji yahwítnadih át chocop wut jī. Á choc péaat túttimah, Jesúsdih caán ā déewā bícdih í jepahachah, queétdih Pablowā ít daabánap wut jī. ³⁴Í daabáat túttimah, queétdih wapniji Pablowādih jeémát át wūhup wut jī. Pánihna, caán ā déewā bícdih Jesúsdih jepahnit, búdí ít weñep wut jī.

³⁵Baabáchah, tútchidih moón maátaboó Pablowādih í watat pínah niijná, soldadowādih nemat muuná ít wahap wut jī. ³⁶Páant í bacaat tútatdih joinít, Pablowādih wapniji queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—Maáta yeebdíh ít bacaat tútup wut be. Pánihna, úmcanjeh, ñi bac bejeé, át niijíp wut jī.

³⁷Páant ā bacafhatdih joinít, Pablobó soldadowādih nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Jwiít jwí yéej chājcan be. Jwiít dih naóh yacnit í niiját pah bíh niij naóhni ā wihcah yuhna, ñi peéh chājachah, yoobópdi hihcan be. Obohjeéhtih, jwiít Roma baácdih moón jwí jumuchah yuhna, jwiít dih queét maátaboó cáacwā í enepdih í puñat tútup be. Pāi péanit, nemat muúboó í nemep be. Pánihna,

jwiítidih ī yéej chājatjidih tíficnit, ʒbuu cáacwā ī encah níft, ī bacaʃhip? Queét maátajeh tih jwiítidih bacanadih ī jūúwá naáh, át niijíp wut jī.

³⁸Páant ā niijíchah joinít, soldadowāboó maátadih naáwádih īt bejep wut jī. Pablo Silasjīh Roma baácdih moón ī jumatih jéihna, maátaboó queétdih ī puñatji peéh chājat pínahdih īt úmup wut jī. ³⁹Pánihna, queét Pablowā pebh juibínit, nin pah īt niijíp wut jī: “Yeebdíh jwī yéej chājap be. Chéneji páant jwī jwúub chājcan níft”, īt niijíp wut jī. Páant níj péa, queétdih numah bac bejnit, maáta iih tútchimant īt bejat túutup wut jī. ⁴⁰Páant ī niijíchah joinít, Pablo Silasjīh nemat muumánt bac bejnit, Lidiaíh muuná īt bejep tajī. Caanná juibínit, Jesúhwa bícdih ī míic wáacap jī. Pánih míic wáacnit, “Jesúsdih péena, nī cádahca bojóo”, queétdih ī níj wēp naáwáp jī. Páant níj péanit, Pablo Silasjīh Filipos tútchimant ī bejep jī.

Tesalónica tútchidih moón Jesúhwaíh ī íjat

17 ¹Pánih Filipos tútchimant bejnit, Anfípolis tútchidih yap bej, Apolonia tútchidihbut yap bej, Tesalónica tútchina queét īt juibínap wut jī. Caanjīh judíowā ī míic wáacat muú át jumup wut jī. ²Pánihna, judíowāih chooát yeó jáap jumap pah ípí bejat dée pah Pablowā judíowā ī míic wáacat muuná īt bejep wut jī. Caanná juibínit, tres semanas chooát yeó jáap jumap pah Dios naáwátdih caanjīh moondíh Pablo át bohénap wut jī. ³Pánih bohéna, nin pah ápí níj naáwáp wut jī:

—Jwiít judíowā, jwī páini, Dios ā wahní Cristo yeejép ā yapat pínah, ā wunat pínah, ā jwúub boo pud jūúwát pínahdihbut jon játih moón Dios naáwátdih naóh yapanit īt daacáp tajī. Wā naóhni Jesúsoó Dios ā wahní Cristo ā jumna caá. Caán caá jwī páini, át niijíp wut jī.

⁴Páant ā niijíchah joinít, biquína caanjīh moón judíowā, dawá Griegowā Diosdihjeh wéinit, caán tútchidih moón maáta yaádhbut caandíh joinít, “Yoobópdih tigaá”, īt niijíp wut jī. Páant niijnít, Pablowādiht īt péenap wut jī. ⁵Obohjeéhtih, judíowā maátaboó íjeéh péenachah ennit, búdí īt íjip wut jī. Pánih íjina, dawá yeejépwaíh bid bojnit, nin pah īt niiját túutup wut jī: “ ‘Nit yeejép chājna caá ī chājap’, nī níj ñaacá”, queétdih īt níj jac wutup wut jī. Páant ī níj ñaacáchah joinít, caán tútchidih moonbút Pablowādiht īt íjip wut jī. Pánihna, judíowā ī maáta Jasón wūt jumniíh muuná juibínit, cáacwādiht wúhíhna, Pablowādiht īt bidip wut jī. ⁶Obohjeéhtih, queétdih bid juicán, Jasónboodíh, bita Jesúhwaíhbut īt teo wái bac bejep wut jī. Pánih teo wái bac bejnit, tútchidih moón maáta pebhna ub juibínit, nin pah īt níj naóh yacap wut jī:

—Pablowā nihat baácdih moondíh īt tac buugánap wut be. Pánihna, buu jwíih tútchidihbut tac buugánadiht ī juiná caá. ⁷Nin Jasón queétdih áih muuná át waadát túutup wut jī. Queét Roma tútchidih bóo jwī maáh César ā wutatdih yap yohnit, ‘Bíh maáh, Jesús caá ā wūt’, niijnít, jwī maáh ā wutatdih jwiítidihbut ī yap yohat túutna caá, īt níj naóh yacap wut jī.

⁸Páant ī níj naóh yacachah joinít, nihat cáacwā ī maáta bícdih tubit īt íjip wut jī. ⁹Obohjeéhtih, queétdih ī nemcat pínah niijná, Jasón, ájeéh jumnitbut caán tútchidih moón maátadiht dinero īt wúhup wut jī.

Pablo Silasjīh Berea tútchina ī juibíat

¹⁰Caan chéijeh waícanjeh Berea tútchina Jesúhwaíh Pablowādiht īt wahap wut jī. Caanná juibínitji judíowā ī míic wáacat muuná īt waadáp wut jī.

¹¹ Tesalónica tútchidih moón ī jenah joyátjidih Berea tútchidih moónboó Jesúh doonádih chah túi joinít īt jumup wut jī. Pánihna, Jesúh túini doonádih ī joyát túttimah, “¿Yoobópdih níft?” níj jéihíhna, yeó jáap jumat pah jon játih moón Dios naáwátidih ī daacátjidih ennit, īt míc bohénap wut jī. ¹² Pánih bohéna, judíowā, Griegowā neoná, maáta yaádh bícdih, dawá Jesúsdih īt jepahap wut jī. ¹³ Obohjeéhtih, Pablo Berea tútchidih moondíhbut Dios naáwátidih ā bohéat doonádih joinít, Tesalónica tútchidih moón judíowā ī maáta caanná īt ñuun béjep wut jī. Caanná ñuun juibínit, Berea tútchidih moondíh tac buugána, ī yee naáwáchah joinít, Pablowádih īt íjip wut jī. ¹⁴ Páant ī íjichah ennit, Pablodih búdí muj jélitna waícanjeh Jesúhwa īt numah dei bejep wut jī. Obohjeéhtih Silas Timoteojih Berea tútchidih īt chāwáp wut jī. ¹⁵ Pánihna, caán jélitmant Pablodih Atenas tútchina búdí jáaj chóojih īt numah cháuh bejep wut jī. Pánih cháuh juibínitji, Berea tútchiboó īt jwúub aab béjep wut jī, páant muntih. “Waícanjeh bejnit, Pablodih ñi pej jum bíf”, Silas Timoteodihbut īt níjip wut jī. Páant Pablo queédih āt níjāt táutap wut jī.

Pablo Atenas tútchidih ā jumat

¹⁶ Pablo Atenas tútchina juibínit, Silas Timoteodihbut āt pánap wut jī. Pánih páina, caán tútchidih āt táoh jib bejep wut jī. Pánih táoh jib bejna, caán tútchidih moón ī pāp cáagnitdih “Jwíh dios caá”, ī níjichah jéihnit, dawá ā jumadit enna, Pablo tubit āt jígahap wut jī. ¹⁷ Pánih jígahnit, judíowā ī míc wáacat munná waadnit, judíowā, judíowā nihcannit yuhna, Diosdih wēnitjibut āt míc wéhenap wut jī. Yeó jáap jumat pah Pablo caán tútchi tac yoobó juúhna en jibnitjibut āt míc wéhenap wut jī. ¹⁸ Biquína Epicureowā ī jenah joyátidih bohénit, bita Estoicowā ī jenah joyátidih bohénitbut Pablotjih īt míc wéhenap wut jī.

—¿Nin wéheat beedcánni ded pah tigaá ā níj wéhe? queét īt míc níjip wut jī.

Pánihna, Pablo ded pah Jesús ā jumatjidih, ā boo pud jūúwátjidihbut ā naáwáchah joinít,

—Caánboó bífh diosnadih naóhna caá ā chājap, īt níjip wut jī.

¹⁹ Túttimah, queét ípí míc wáac juibí wéhenapboó, Areópago wūt jumupna Pablodih īt numah bejep wut jī.

—Ma jáap bohéatdih jwí jéihíhna caá. ²⁰ Jwí joíca naáh doonádih ma naáwáchah, jwí joíhna caá, queét Pablodih īt níjip wut jī. ²¹ Nihat Atenas tútchidih moón, bífh baácmant jüóhnit caán tútchidih jumnitbut, yeó jáap jumat pah jáap bohéatdih ípí míc wéhehip wut jī. Pánih jéihíhnit jumna, Pablo ā naáwátidihbut īt joíhip wut jī.

²² Pánihna, Pablo Areópago wūt jumupboó ñah ñuhnit, caánboó wáac juibínitdih nin pah āt níj naáwáp wut jī:

“Atenas tútchidih moón, dawá pāpnitdih yeéb búdí wēnit, ñi uúbátidih wā jéihna caá. ²³ Nin ñíh tútchidih dawá ñi pāp cáag wēnitdih wā táoh enep be. Pánih en jibna, yeéb ñi wēnit cáth, bícdih nin pah ñi níj daacátjidihbut wā enep be. “WÉT JWÍ JÉIHCA NAÁH DIOS CAÁ”, ñit níj daacáp tabe. Yeéb caandíh jéihcan yuhna, caandíh ñi wēina caá. Pánihna, caán ñi jéihca naáhdih yeedíh naáwát túut caá wā chājap.

²⁴ “Caán Dios nihat baácdih chäj, nihat baácboó jumnidihbut át chäjap tají. Pániha, nihat jeáboó jumnit, baácboó jumnitbut í maáh caá. Cáacwā í chäjni muudíh jumni nihcan caá. ²⁵ Caán jwiít dih báadhdat túutni, caolih wáyat túutni, nihat bíh pah bóo chäj wühni jumna, jwiít jwí teo wáacatdih ā náahcan caá. Caán moh yéeni nihcan caá.”

²⁶ “Newé pínahdih caán Dios át jwíh chäjap wut jī. Caanjíh nihat baácdih moondíhbut át chäjap wut jī. Pániha, nihat baácboó jwiít dih át jwejep wut jī. ‘Nin pah bólih maatápdi h ā báadh jwuhbipna caá’, jwiít dih Dios át níj jenah joyóp wut jī. ²⁷ ‘Queét weemdíh bidnit, í jwááhhipna caá’, Dios át níj jenah joyóp wut jī. Obohjeéhtih, Dios yuúp ā jumcan caá. Jwíjeéh tigaá ā jumap. ²⁸ Nin pah bíh át níj daacáp tají: ‘Caandíh míc wéhenit pínah jwiít dih át chäjap wut jī. Pániha, jwíjeéh ápi jumna caá’, í níj daacáp tají. Jon játih moón ní déewábut ‘Jwiít Dios weh caá’, í níj daacáp tají. ²⁹ Pániha, ‘Jwiít Dios weh caá’, níj náhnina, oro, plata, jeejíh yeeb ní jenah joyátjeh ní chäjnidih ‘Jwíh dios caá’, níj jenah joyát dih ní cádaahaá. ³⁰ Jon játih moón Diosdih jéihcannit jum jwuhna, í yéej chājachah yuhna, Dios át peéh chäj jwuhcap wut jī. Obohjeéhtih, buu láa nihat baácdih moón í yéej chäjatdih át cádahat túutap wut jī. ³¹ Túttimah, Dios ā jenahni yeó jáapdih nihat baácdih moón táinitdih, yeejépwádhbut ded pah í chäjatjí jīb ā jīb chājhipna caá. Páni h chäjni pínahdih Jesús dih Dios nin baácboó át wahap wut jī. Jesús wunnidih yuhna, át jwúub boanap tají. Páni h boana, ‘Ded pah cáacwā í chäjatjí jīb nin wā booani ā túi jīb chājhipna caá’, Dios cáacwādh át níj jéihyanap wut jī”, Pablo Atenas tútchidih moondíh át níjip wut jī.”

³² Páant cáacwā í boo pud jūwátjidih ā wéhenachah joinít, biquína Pablodih í deoh naáwáp wut jī. Obohjeéhtih, bitaboó nin pah í níjip wut jī: —Chéneji caandíh ma naáwáchah, jwí jwúub joíhna caá, í níjip wut jī.

³³ Páant í níjít túttimah, í míc wáacapmant Pablo át bejah bojop wut jī.

³⁴ Daocánnit Jesús dih jáap jepahnit, caán bícdih í péenap wut jī. Bíc newé, Dionisio wut jumni, Areópagodih maátajeéh jumni, Jesús dih át jepahap wut jī. Bíc wili Dámaris wut jumni, bitabut Jesús dih í jepahap wut jī.

Pablo Corinto tútchiboó ā jumat

18 ¹ Túttimah, Pablo Atenas tútchiboó jumni jī Corinto wut jumni tútchina át bejep wut jī. ² Caanná juibínit, judío cáac Aquila wut jumnidih át jwááap wut jī. Roma tútchidih moón í maáh Claudio Roma tútchiboó jumnit judíowádh ā bejat túutuchah, Aquilaboó yad Priscilajíh bejnit, Corinto tútchina játih ítát juibínap wut jī. Aquila Ponto wut jumni baácdih bóo wut jī. Pániha, queét Corinto tútchidih í jumuchah, Pablo queét pebhna enedih juibínit, íjeéh át chāwáp wut jī. ³ Aquilawā nuúpwā chóojíh muudíh teo jīb chäj wühnit ít jumap wut jī. Pablobut caán déedih teoni jumna, íjeéh át tewep wut jī. ⁴ Pablo chooát yeó jáap jumat pah, judíowā í míc wáacat muuná juibínit, queét Jesús dih í jepahat pínah níjná, judíowā, judíowā nihcannitdihbut Dios naáwátdih át naáwáp wut jī.

⁵ Silas Timoteojíh Macedonia baácmant Corinto tútchina í juibínachah, Pablo yeó jáap jumat pah judíowádh Dios naáwátdih át naáwáp wut jī. “Jesús

caá jwiít judíowā jwī páini, Dios ā wahní”, ápi níijp wut jī. ⁶Páant ā níj bohénachah, judíowā caandíh ít joíhcap wut jī. Pánih joíhcan yap yohnit, caandíh ít jūihñup wut jī. Páant ít joíhcatdih enna, queétdih ā cádahatdih júutna, Pablo áih jih bóo yégueh chóodih too dugnit, át ñéenc mao jéenanap wut jī. Pánih chájnít, queétdih nin pah át níj jūihñup wut jī:

—Yeéb ñi yap yohatji jīb iigúpnā ñi bejbipna caá. Pánihna, bñu judíowā nihcannitdih Jesúh doonádih naáwádih wā bejbipna caá, át níijp wut jī.

⁷Páant níj péanit, judíowā ít míc wáacat muumánt bac bejnit, Tito Justo wūt jumníh muuná át wáad juibínap wut jī. Caán judío nihcan yuhna, Dios yoobátdih wēini wut jī. Áih mué judíowā ít míc wáacat muu pébh át jumup wut jī. ⁸Crispo wūt jumni, judíowā ít míc wáacat muudíh bóo maáhji, ájeéh bóli, ā wehbut, Jesúsdih ít jepahap wut jī. Pánihna, dawá Corinto tútchidih moón Pablo ā naáwátdih joinít, Jesúsdih ít jepahachah, ipí daabánap wut jī. ⁹⁻¹⁰Biíc chei ñocanjeh, Pablo oo júmat déedih ā enechah, Jesús caandíh jígohnit, nin pah át níj naáwáp wut jī. **“Majeéh wā jumna caá. Nin tútchidih moón dawá wíihwā ít jumna caá. Pánihna, bita meemdíh yeejép ít chájhichah yuhna, úmcanjeh, wā naáwátdih ma naóh cádahca bojoó. Páantjeh ma jumah bojca bojoó”,** át níijp wut jī. ¹¹Páant ā níjíchah joinít, biíc jópchi túi beéd, bíh jópchi tac yoób caanjíh moondíh Dios naáwátdih Pablo át naóh jumup wut jī.

¹²Caán tútchidih Pablo íjeéh ā jum jwuhuchah, Galión wūt jumni, Acaya baácdih moón maáh át jumup wut jī. Pánihna, caán láa judíowā ít maáta nihát biíc yoobó jenah joinít, Pablodih naóh yacat tút niijná, Galión pebhna caandíh ít ub juibínap wut jī. ¹³Pánih ub juibínít, Galiónndih nin pah ít níj yee naóh yacap wut jī:

—Ninboó cáacwā ded pah Diosdih ít weñat pínahdih bohéna, Moisés ā wutatjiboodíh ā jepahat tútcan caá, ít níijp wut jī.

¹⁴Páant ít níj yee naáwáchah joinít, Pablo ā naáwíhichahjeh, Galiónboó judíowádih nin pah át níj jepahap wut jī:

—Nin jwiít Roma baácdih moón jwī maáta ít wutatdih yap yohni ā jumuchah nihna, yeebdíh wāta jepah tagaá. ¹⁵Obohjeéhtih, yeéb judíowā ñi wutatboodíh caán yap yohni ā jumuchah, ñíh pínahjeh caá. Caandíh wā jéihcan caá, át níijp wut jī.

¹⁶Páant níjníít, queét naóh yacnitdih áih tólihmant át bacanap wut jī. ¹⁷Páant ā bacanachah, Sóstenes, judíowā ít míc wáacat muudíh bóo maáhdih teonít, Galión ā enepdih caandíh ít puñup wut jī. Páant ít puñuchah enna yuhna, Galión át enah bojop wut jī.

Pablo Antioquía tútchina ā jwúub bejat

¹⁸Páant ít níj naóh yacat túttimah, Pablo Corinto tútchiboó maatápdih jumníji **“Wā bejna caá”,** niijnít, Jesúshwádih át cádah bejep wut jī. Páant níj péa bejna, Aquila Priscilajíh Siria baácna chúuh bejat tút niijná, Cencrea wūt jumni jélitdih ít púud dei bejep wut jī. Pánihna, jááj chóodih ít waadát pínah játih, judíowā ipí chájat pah, Pablo Diosdih ā naáwátjdih péanit, át jwúub waó bojat tútup wut jī.^a ¹⁹Pánih boja péanit, queét Éfeso tútchina

it cháuh bejep wut jī. Caanná cháuh juibínit, Aquila Prisciladihbut Pablo át cádahap wut jī. Pánih cádahnit, judíowā ī míc wáacat muuná át bejep wut jī. Caanná juibínit, míc wáacnit judíowājih ded pah Jesús ā jumatdih át míc wéhenap wut jī. ²⁰Páant ī míc wéheat túttimah, caandíh ījeéh it chāwát túutup wut yuh jī. Obohjeéhtih, “Níjeéh wā jéih chāocán caá”, queétdih Pablo át niijíp wut jī.

Páant niij péanit, Éfeso tútchimant át cháuh bejep wut jī. ²²Pánihna, Cesarea tútchina cháuh juibí, aab béj, Jerusalén tútchina át aab juibínap wut jī. Caanná aab juibínit, caanjíh moón Jesúhwa míc wáacnitdih ded pah ā chājatjidih naóhnitjeh, Antioquía tútchina át yap bejep wut jī.

²³Pánihna, maatápdih caanjíh jumniiji Galacia baácdih, Frigia baácdih át jwúub jib bejep wut jī, páant muntih. Caán baácnadih moón Jesúhwađih ā jwúub bohénachah, chah Jesúsđih it túi jenah joyóp wut jī.

Apolos Éfeso tútchidih moondíh Dios naáwátđih ā bohéat

²⁴Pablo Galacia baácdih, Frigia baácdihbut ā bohé jibichah, Apolos wūt jumniboó, judío cáac Alejandria tútchidih bóo, Éfeso tútchina át juibínap wut jī. Caán Apolos túi naóhni jumna, Dios naáwátđih jon játih moón ī daacátjidih túi jéihniut át jumup wut jī. ²⁵Bíh caandíh Jesúh túini doonáđihbut át bohénap wut jī. Pánihna, búdí weñatjīh caán doonáđih át túi bohénap wut yuh jī. Obohjeéhtih, Juanji ā daabáátđihjeh át jéihyep wut jī. ²⁶Judíowā ī míc wáacat muuná Apolos éumcanjeh, queétdih át bohé jwíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, ā túi jéih beedácah enna, caandíh bohéat túut niijná, Priscila, Aquilajih Apolosđih íh muuná it numah bejep wut jī. ²⁷Páant ī túi bohéat túttimah, “Acaya baácna bejat túut”, Apolos ā niijíchah joinít, Jesúhwa caandíh “Ma túi bejeé”, niijnít, ī daácni núodihbut it wúhup wut jī, Acaya baácdih moón Jesúhwa caandíh ī túi wēi jwááat pínah niijná. Pánihna, Apolos caanná juibínit, caán baácdih moón Dios ā oyatjīh Jesúsđih jepahnitjidih át bohé teo wáacap wut jī. ²⁸Caán tútchidih moón judíowáđih nin pah ápi niij naáwáp wut jī: “Jesús tigua Dios ā wahní, jwiít jwípí páini”, cáacwā ī enepdih át niijíp wut jī. Pánihna, Dios naáwátđih jon játih ī daacátjidih ā túi naáwáchah joinít, “Yoobópdih nihcan caá”, it jéih niijcáp wut jī. Pánih naóhna, Jesúhwađih Apolos chah át jwúub teo wáacap wut jī.

Pablo Éfeso tútchina ā bejat

19 ¹Corinto tútchidih Apolos ā jumuchah, Pablobó Frigia baácdih jumniiji jeé yoób púud dei bej, Éfeso tútchina át juibínap wut jī. Caanná juibínit, biquína ā jéih jwuhcannit Jesúhwađih át jwááap wut jī. ²Queétdih jwááhnit, nin pah át niij úubh joyóp wut jī:

—¿Jesúsđih ñi jáap jepahachah, Túini Espíritu yeebđih ā waadnít jíf? át niijíp wut jī.

—Túini Espíritu ā jumatdih jwiítđih ī naóhcan jíf, it niij jepahap wut jī.

³—¿Túini doonáđih yeéb ñi jepahachah, ded pah tíi yeebđih ī nih chā daabá? Pablo queétdih át niij úubh joyóp wut jī.

—Juan Daabáni ā naáwátđih ī jepahachah, ā daabáátji pah jwiítđih ī daabánap jī, it niij jepahap wut jī.

⁴—Cáacwā ī yéejatđih ī yohochah ennit, queétdih Juan át daabánap wut jī. Pánih daabána, ī yéejat yohat júutna ī chājap wut jī. Obohjeéhtih, Juan

cáacwādhin nin pah āpí níj naáwáp wut jī. ‘Wā túttimah jūóhndih ñi túi jepahaá’, át níijp wut jī. Páant níijná, Jesúsdihi níijná át chājap wut jī, Pablo át níj naáwáp wut jī.⁷

⁵Páant ā níijchah joinít, Jesús ā wēpatjīh queét it daabáat túutup wut jī. ⁶Pánihi daabánitdih Pablo ā teo jáha úbúchah, Túini Espíritu queétdih át waadáp wut jī. Páant ā waadáchah, mácah wéheatjīh Diosdih wēi naóhni, ā naáwátdihbut it naóh yapanap wut jī. ⁷Queét nihat doce neoná it jumup wut jī.

⁸Queétdih naáwát túttimah, Pablo judíowā ī míic wáacat muuná waadní, át bohénap wut jī. Biíc peihcanni widh pohba Éfeso tútchiboó chooát yeó jáap jumat pah úmcanjeh, Dios maáh ā jumatdih naóhna át chājap wut jī. Páant ā naáwáchah joinít, “Á naáwát yoobópdih caá”, it míic níijp wut jī. ⁹Obohjeéhtih, bitaboó jóíhcan, cáacwā ī enechah, Jesúsíh doonádh it yéej naáwáp wut jī. Páant ī yéej naáwáchah joinít, judíowā ī míic wáacat muumánt Pabloboó Jesúsíhwādhin numah bac bejnít, Tirano wūt jumniíh muuná it bejep wut jī. Pánihi, caán muudíh yeó jáap jumat pah Jesúsíh doonádh āpí bohénap wut jī. ¹⁰Chéne jópchi caanjīh át bohénap wut jī. Páant ā bohénachah, nihat Asia baácdih moón judíowā, judíowā nihcannitbut jwí Maáh Jesúsíh túini doonádh it joyóp wut jī. ¹¹Dios ā wēpatjīh jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih chājnit, Pablo dawá láa wunnitdih át booa júutup wut jī. ¹²Dios ā wēpat caandíh búdí ā jumuchah, áih bácahdih cáacwā ī chūáani chóonadih úb bejnít, wunnitdih ī cáagachah, ípí boonap wut jī. Ded nemép jumnidih caán chóojīh ī cáagachah, nemépwāboó ípí bac bejep wut jī.

¹³Obohjeéhtih, bita judíowā jióhniiboó jibnit, nemépwādh ípí bacanap wut jī. Pánihi, Pablo ded pah ā chājatdih enniti nemépwādh bacaíhna, nin pah ítih níj wutup wut yuh jī: “Pablo ā bohéni Jesús ā wēpatjīh yeebdíh jwí wutna caá. Ñi bac bejeé nin newémant”, ípí níijp wut jī.

¹⁴Esceva wūt jumni, siete ā wehboó páant it chājap wut jī. Í íp judíowā sacerdotewā ī maátajeéh jumni át jumup wut jī. ¹⁵Pánihi, ā weh nemépdih ī bacaat déedih, nemépboó nin pah queétdih át níijp wut jī: “Jesúsdihi wā jéihna caá. Pablodihbut wā jéihna caá. Obohjeéhtih, yeébbodíh wā jéihcan caá”, át níijp wut jī.

¹⁶Páant níijnítjeh, nemép jumniiboó ñaáp jūóhni, queétdih át teo puñup wut jī. Páant ā puñuchah, yégueh wihcannit, yahwítina jumnit, caán muumánt queét it náo bac peét bejep wut jī. ¹⁷Páant ī yapachah, nihat Éfeso tútchidih moón, judíowā, judíowā nihcannitbut caán doonádh joinít, búdí it úmup wut jī. “Jesús ā wēpat búdí caá”, nihat cáacwā it míic níijp wut jī.

¹⁸Dawá Jesúsdihi jepahnitjī, nihat cáacwā ī enechah, ī yéej chājatjīdih Diosdih it naáwáp wut jī. ¹⁹Queét cātíh dawá jióhni it jumup wut jī. Pánihi, jióhna ī enat papélah quiítnajidih caanná úb jūóhni, cáacwā ī enechah, it cáo yohop wut jī. Caán quiítnaji ā jíib jumatdih ī jenah enechah, cincuenta mil yeó jáapna tewat jíib pah bóo át jíib jumup wut jī. ²⁰Páant ī chājat doonádh joinít, chah dawá Jesúsíh doonádh jepahnit, it táí túut nuumúp wut jī.

²¹Túttimah, Pablo nin pah át níj jenah joyóp wut yuh jī: “Macedonia baácna juibí yap bej, Acaya baácna juibínit, Jerusalén tútchina wā jwúub

bejbipna caá. Caanná juibíniji Roma tútchina enedih wā bejbipna caá”, åt niij jenah joyóp wut jī. ²²Pániha, Timoteo, Erasto wūt jumniijh caandih teo wáacnitdih Macedonia baácna átát wah waáwá bojop wut jī. Pánih wah boj péanit, Pablo maátcanjeh Asia baácboó, Éfeso tútchidih biícjeh át chāo jwúhup wut jī.

Éfeso tútchidih moón ī jūih ñaacát

²³Pablo Éfeso tútchidih ā jumuchah, caán tútchidih moón Jesúh doonádih náahcan, Pablodih ít jūihñup wut jī. ²⁴Demetrio wūt jumni, íih dios wili Artemisa wūt jumniíh botoni muu dáhnadih platajīh āpí chājap wut jī. Bitabut biíc yoobó teonit, ī jīb chāj wūhna, búdí ípí jīb tewep wut jī. ²⁵Demetrio queétdih bid wáacnit, nin pah queétdih át niijp wut jī: “Ñi joyoó. Nin tewatjih búdí jwí jīb tewatdih ñi jéihna caá. ²⁶Obohjeéhtih, nin Pablo ā bohénachah, jwiítdih ā tobohna caá. ‘Dioswá déedih cáacwā ī pāpnidih báadhni nihcan caá’, āpí niij bohéna caá. Páant ā niijíchah joinít, dawá Éfeso tútchidih moón, nihat Asia baácđih moonbút ā bohéatdih ‘Yoobópđih tigaá’, ī niijná caá. ²⁷Páant niijná, jwí tewatdih cáacwā yeejép ī wéhebiipna caá. Jwíih dios wili Artemisaiñ muúđihbut ī yohbiipna caá. Pániha, nihat Asia baácđih moón, nihat baácnadih moonbút caántdih wēi wúbhñitji ī cádahbiipna caá”, Demetrio queétdih át niijp wut jī.

²⁸Páant ā niijíchah joinít, queétdih íjnit, ít jūih ñaac ñuhup wut jī: “Artemisa, jwiít Éfeso tútchidih moóníh dios wili wépép wili mi jumna caá”, ít niij jūih ñaacáp wut jī.

²⁹Pániha, nihat Éfeso tútchidih moonbút íjna, biíc yoobó ít niij ñaacáp wut jī. Pánih íjnit, Gayodih, Aristarco wūt jumnidihbut teonit, cáacwā ī míc wáacap júduna queétdih ít wái bejep wut jī. Gayo, Aristarcojīh Macedonia baácđih moón Pablo ā pej jum jibnit ít jumup wut jī. ³⁰Pablo queét cáacwāđih wéhenadih ā bejíchah yuhna, Jesúhwāboó caandih ít wahcap wut jī. ³¹Bitacaán baácđih moón ī maáta Pablo ā chéenwābut ā bejcat pínah niijná dooná ít wahap wut jī. “Cáacwā ī míc wáacapboó ā bejca bojo naáh”, Pablodih ít niij naáwát tútup wut jī. ³²Dawá caanjīh míc wáac joinít biícđih “¿Dépanih tigaá jwiít míc mawat tút jwí chāj?” ít niij jenah joicáp wut jī. Queét tubit ñaacnit, ít jūih yapanap wut jī. Biquína mácah ít jūih ñaacáp wut jī. Bitabut mácah ít jūih ñaacáp wut jī. ³³Biquína judíowā Alejandro wūt jumnidih cáacwāđih ít naáwát tútup wut jī. Pániha, Pablowā ded pah ī chājatdih ā yoób naáwát tút niijná, Alejandro “Laiha bojoó”, niijná, áih téihyajiñ jútñit, át yayát tútup wut yuh jī. ³⁴Obohjeéhtih, caán judío ā jumuchah ennít, nihat cáacwā chah íjnit, biíc yoobó chéne horas pohba ít ñaac jūih ñuhup wut jī: “Artemisa, jwiít Éfeso tútchidih moóníh dios wili wépép wili mi jumna caá”, ít niij ñaacáp wut jī.

³⁵Páant ī niij ñaac jūihñuchah ennít, Éfeso tútchidih moón maátadih teo wáacniiboó, “Laiha bojoó” niijnít, nin pah át niij naáwáp wut jī: “Wā déewāá, yeéb Éfeso tútchidih moón, ñi joyoó. Jwíih chah wépép dios wili Artemisaiñ muúđih wapnit jwiít jwí jumatdih nihat baácđih moón ī jéihna caá. Jeámant caánt pah jígohni buág jéen jūóhñidih en daonít jwí jumuchahbut ī jéihna caá. ³⁶Bitá ‘Nin yoobópđih nihcan caá’, ī jéih niicán caá. Pániha, ñi míc jūih cádaahaá. Túinijeh ñi joyoó. ³⁷Nit yeéb teo jūóhñit jwíih dios wilidih

yeejép niŋ wéhecan, miŋ muudíh waad béjnit, i nuumcáp be. Pánihna, ñi tái chājaá. ³⁸Demetrio, platajīh teonit biícdih naóh yaquíhna, peéh chājat táutnitboodíh naóh yacadih i beje naáh. ³⁹Jwúub míc wáacna, táinijeh ñi míc wáacáp, buca. Yeéb buu ñi chājatji pah ñi jwúub chājca bojoó. ⁴⁰Buu yeéb ñi míc jūih ñaacátidih jwī maáta joinít, ‘Jwiítidih i yohbipna caá’, i niŋ jenah joiná nacaá. Pánihna, yeéb ñi niŋ ñaac jūih ñuhattjidih queétdih táinijeh jwī jéih naóhcan niít”, maátadih teo wáacniboó queétdih át niijíp wut jī. ⁴¹Páant niŋ naóh péanit, “Páant bóojeh tigaá. Ñi bejeé”, át niijíp wut jī.

Macedonia baác, Grecia baácnaabut Pablo ā juibíat

20 ¹Páant i jūih ñaac yayát túttimah, Pabloboó Jesúíhwādhid bid wáacnit, át jwúub bohénap wut jī, Jesúsdiŋ i cádahcat pínah niijná. Pánih bohé péanit, “Wā bejna caá”, niijnít, Macedonia baácna bejna, queétdih át cádah bejep wut jī. ²Caanná juibínit, Dios naáwátidih táoh naóh bohénit, caanjīh moón Jesúíhwādhid át weñanap wut jī. Queétdih Dios naáwátidih táoh naóh bejna, Grecia baácna át juibínap wut jī. ³Pánih juibínit, caán baácdih biíc peihcanni widh át chāo jwúhup wut jī. Caanjīh jumna, Siria baácna át jwúub chúuh jūúwíhip wut jī. Obohjeéhtih, judíowā caandíh tewíhat doonádih át joyóp wut jī. Caán doonádih joinít, Pablowā Macedonia baácboó bejni namádih jwúub aáb bejnit, Filipos tátchina ít púud dei juyúp wut jī. ⁴Páant ā jūúwúchah, Berea tátchidih bóo, Sópater wūt jumni Pablodih át pej jum jūúwúp wut jī. Sópater Pirro wúuh át jumup wut jī. Tesalónica tátchidih moón Aristarco, Segundobut, Asia baácdih moón Tíquico, Trófimobut, Derbe tátchidih moón Gayo, Timoteobut caandíh ít pej jum jūúwúp wut jī. Filipos tátchina i jwúub juyúchah, weém Lucasbut Pablowādhid wā jwúub pej jumup jī. ⁵Pánihna, caandíh pej jum juinítji, Troas wūt jumni tátchina i waóh bej páñap jī. ⁶Páant i bej páñachah, paacánni pandih jwī jeémát túttimah, jwiítboó Pabloyīh Filipos tátchidih jumnitji, johlitjīh bejni jāáj chóodih waadnit, Troas tátchina jwī chúuh bejep jī. Pánih chúuh bejnit, cinco yeó jáap túttimah, caán tátchina chúuh juibínit, queét waóh bej páñitjidih jwī jwááap jī. Pánih chúuh juibí jwááhnit, siete yeó jáap caanná jwī jum jwuhup jī.

Troas tátchidih moondíh Pablo ā naáwát

⁷Troas tátchidih jumna, domingo yeó jáapdiŋ Jesúíh cáacwā míc wáac juinít, Jesús ā wunattjidih jwī náhni jeémátidih jwī jeémát pínah jātīh, Pablo queétdih Dios naáwátidih ā bohénap jī. Pánihna, Pablo ā pée naáwát chei, maatápdih ā naáwáp jī, púú chei tac yoob póhba. ⁸Dawá jiiátna jumni chah bóo tólihboó jwī míc wáacap jī. ⁹Pablo ā naáwáchah joinít, jáap behni, Eutico wūt jumni, enat jēcdih bóo naadíh ā púuh laáb chúudup jī. Pablo jwiítidih maatápdih Dios naáwátidih ā bohénachah, Euticodih quíib chei át jūóhjiŋ taga. Pánihna, biíc peihcanni tólih chah caán ūo chúudni át pud jéen bejep jī. Á pud jéen bejchah ennít, jātīh dei bejnitboó wannidih i wái ñahanap jī. ¹⁰Pablo i túttimah pée dei bejnit, caandíh ā juibí ub túuhup jī. Pánih ub túuhnit, nin pah queétdih ā niijíp jī:

—Ñi jígahca bojoó. Á báadhna caá, ā niijíp jī.

¹¹⁻¹² Páant ā niijchahjeh, wunniji ā jwáub boonap jī. Ā jwáub boonachah ennit, queétboó búdí ī weñep jī. Pánih wēnit, chah bóo tólihna jwáub páuh laab béjnit, Jesús ā wunatjidih jwī náhni jeémátdih jwī jeémép jī, buca. Páant jwī jeémp péanachah, maatápdih Pablo queétdih jwáub bohénajeh, ā daa peetéj jī. Páant ā bohé péaat túttimah, jwiít jwī bejep jī.

Pablo Troas tútchidih jumni bejnit, Mileto tútchina ā juibíat

¹³ Troas tútchidih jumnit, Pablo jātih jwiítidih Aso tútchina johlitjīh bejni jāáj chóojīh ā chúuh bej páñat túutup jī. Pablobóo namámant ā bejíhip jī. Pánihna, Pablo ā niijátji pahjeh Aso tútchina caandíh jwī jwááap jī. ¹⁴ Caandíh jwī jwááachah, jwī bejni jāáj chóodih jwíjeéh ā waadáp jī. Pánihna, caán chóojīh chúuh bejnit, Mitilene tútchina jwī chúuh juibínap jī. ¹⁵ Caán tútchidih juibí yap bej, bíh yeó jáapdi Quío quewadih jwī yap bejep jī. Pánih yap bejnit, túttimah bóo yeó jáapdih Samos quewadih páantjeh jwī en yap bejep jī. Pánih yap bejnit, Trogilio wūt jumni tútchidih ũonitji bíh yeó jáap Mileto tútchina jwī chúuh juibínap jī. ¹⁶ Pablo Pentecostés yeó jáapnadih Jerusalén tútchina juibíhna, Asia baácdih maatápdih ā jumíhcap jī. Pánihna, Éfeso tútchidih yoobópdih yap bejnit, Mileto tútchina jwī juibínap jī.

Pablo Éfeso tútchidih moón Jesúshwā maátadih ā naáwát

¹⁷ Mileto tútchina jwī juibínachah, Pablo Éfeso tútchidih moón Jesúshwā maátadih ā bid bojop jī. ¹⁸ Páant ā bid bojniti jwī pebhna ī juyáchah, Pablo queétdih nin pah ā niáj naáwáp jī: “Asia baácdih jumna, ded pah wā chājatjidih yeebjéh ũi jéihna caá. ¹⁹ Níjeéh jumna, dedé bíh pah bóo niiját wihcan, jwī Maáh Jesúshwā túini doonádih wā naáwáp jī. Yeéb Jesúsdi chah ũi jéihyat pínah niijná, wā jūí naáwáp jī. ‘Yeéb chah wā jéihna caá’, wā niijcáp jī. Wā déewā weemdíh ī yéej chājachah yuhna, Dios ā wēpatjīh wāpí naóh bohénap jī. ²⁰ Yeéb Jesúsdi chah ũi túi péeat pínah niijná, yeebdíh Dios naáwátdih wā naóh beedánap jī. Cáacwā ī enechah, ũíh muúnáboobút yeebdíh wā bohénap jī. ²¹ Judíowādi, judíowā nihcannitdihbut bíic yoobó Dios naáwátdih wā wēp bohénap jī. ‘Ũi yéej chājatdih cádahnit, jwī Maáh Jesúsdi ũi túi jenah joyoó’, wāpí niáj naáwáp jī. ²² Pánihna, bũ Túini Espíritu ā wutat pahjeh tih Jerusalén tútchina bejna caá wā chāap. Caanná juibíni, ded pah wā yapat pínahdi wā jéihcan caá. ²³ Obohjeéhtih, tútchi jummat pah Túini Espíritu weemdíh nin pah ā niáj jéihyanap be: ‘Jerusalén tútchiboó jumnit, meém yeejép ma yapbipna caá. Meemdíh nemat muúboó ī nembipna caá’, ā niijp be. ²⁴ Obohjeéhtih, túini dooná, Dios ā oyat doonádih jwī Maáh Jesús weemdíh ā naáwát túutup jī. Páant ā wutat páantjeh wā teo péa jwuhbipna caá. Caandíh wā teo péa beedánit, wā wunat pínahdi wā ũumcan caá.’^s

²⁵ “Pánihna, níjeéh jumna, Jesús maáh ā jumatdi wāpí naáwáp jī. Obohjeéhtih, chéneji jwī jwáub míc encat pínahdi wā jéihna caá. ²⁶⁻²⁷ Pánih jéihna, bũ nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Nihat Dios naáwátdih yeebdíh wā túi naóh beedánap jī. Pánihna, níjeéh moón Dios naáwátdih náahcannit ī jumuchah, weémboodíh peéh chājat ā wihcan niít. ²⁸ Yeebjéh ũi túi jenah

joyoó. Jesúfhwā Túini Espíritu yeebdíh ā en daawát túutnitdih nī túi en dawaá. Ovejawādh en daonít ī en dawát pah Jesúfhwādhbut yeéb nī túi en dawaá. Dios wūúh wunna, áih meépjh queétdih áihwā pínah át jīb chājip taga. ²⁹Weém ninjh wā bejat túttimah, jiwā ovejawādh ī mawat pah, bita yeejépwāboó Jesúfhwādh yéjanadih ī jūóhbpna caá. Pánihna, queét Jesúfhwādh nī túi en dawaá. ³⁰Túttimah, bita nījeéh jumnitboó ‘Jesúfhwā jwī jumna caá’, niijná yuhna, queétboodh ī péeat pínah niijná, bita Jesúfhwādh yeenit, bíh naáwátdih ī joyát túutbipna caá. ³¹Pánihna, jñi túi chāja chaáh! Yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut jūinít, bíc peihcanni jópchi pohba, Dios naáwátdih yeéb nihtdih, wā wēp bohénap jī. Caandíh nī túi náhninaá.

³²“Въу jwuh bejna, ‘Paá, queétdih ma túi en dawaá’, Diosdih wā níj úúbhna caá. Á oyatdih jenah joinít, nī túi jumbipna caá. Dios naáwát wēpép caá. Pánihna, caandíh yeó jáap jumat pah nī jepahachah, yeebdíh ā teo wáacbpna caá. Pánih jepahnit, Dios pebhboó niht ā ñonit bícdih ájeéh nī jumbipna caá. ³³Nījeéh jumna, níh dinerodih, níh yéguehdihbut wíh pínah wāpí úúhcap jī. ³⁴Obohjeéhtih, weemjéh teonit, wíh pínahdih wā jīb chāap jī. Pánihna, wā náahatdih, wājeéh jumnit ī náahatdihbut wā tewat jībjh wāpí jīb chāap jī. Páant wā chājatjidih nī jéihna caá. ³⁵Maatápdih nījeéh jumna, búdí wā tewechah, nī enep jī. Pánih enniti moh yéejnitdih teo wáacat túut niijná, yeebút bíc yoobó nī chājaá. Jwī Maáh Jesús nin pah ā niijátjidih nī túi náhninaá: **‘Ded bíhdih teo wáacna, chah búdí ā wēibipna caá. Obohjeéhtih, áihdihjeh úbna, nump ā wēibipna caá,’** āt niijp wut jī”, Pablo Éfeso tútchidih moón Jesúfhwā ī maatadih ā niijp jī.

³⁶Páant níj péanit, Pablo queét bícdih bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih ī úúbup jī. ³⁷Páant ī úúbh péanachah, queét niht Pablodih oina, pin teonit, jūinít, áih púo tíbdih ī nomop jī. ³⁸“Yeebdíh chéneji wā encan níht”, ā niijíchah joinít, queét búdí ī jígahap jī. Pánihna, caán jélitna jwī dei bejechah, jwījeéh queét niht ī pée dei bejep jī.

Pablo Jerusalén tútchina ā jwúub bejat

21 ¹Mileto tútchimant bejna, Jesúfhwā maáta Éfeso tútchimant jūinítjidih “Jwī bejna caá”, niijnít, johlitjh bejni jāáj chóodih waadnít, Cos wūt jumni quewaboó jwī chúuh juibínap jī. Pánih juibíniti daanimant bóo yeó jáapdh Rodas wūt jumni quewadih chúuh juibí, yap bejnit, Pátara wūt jumni tútchidih jwī juibínap jī. ²Pátara tútchidih juibíniti Fenicia baáčboó bejni pínah jāáj chóodih jwī bid juyúp jī. Pánihna, caán chóodih waadnít, caanná jwī bejep jī. ³Pánih bejna, Chipre wūt jumni quewa wáyámant bóo buwámant ā jígohochah, en yap bejnit, Siria baáčdh Tiro wūt jumni tútchina jwī chúuh juibínap jī. Pánih chúuh juibínit, bí déedih ī úb aabánachah, caanjh jwī chāo jwúhup jī. ⁴Páant ī aabáat pónih, jwiitboó tútchi tacna bejnit, Jesúfhwādh jwī jwááap jī. Pánih jwááhnit, bíc semana íjeéh jwī chāo jwúhup jī. Pablo ded pah Jerusalén tútchiboó ā yapat pínahdih Túini Espíritu queétdih át jéihyanap tajī. Pánihna, “Jerusalénna ma bejca bojoó”, caandíh ī niijp yuh jī. ⁵Obohjeéhtih, queétdih jepahcan, jwī bejat pínah yeó jáapdh tútchimant jwī jwúub dei bejep jī, páant muntih. Niht Jesúfhwā, ī weha mána yaádhjh, ī wejhíhbut jwiitdh búdí muj

jwéedih bóo jélit óon coahna ī pej jum dei bejep jī. Pánihna, nihat óon jumupboó dei juibínit, bódiha caj yoh ñajnit, Diosdih bícdih jwī wúbup jī. ⁶Pánih wúbh péanit, “Jwī bejna caá”, niijnít, queétdih pin teo péanit, jwī jūóhniji jāáj chóodihjeh muntih jwī jwúb waadáp jī. Jwī jwúb waadáchah en péanit, Jesúhwā íih mūuná ī jwúb aab béjep jī.

⁷Pánihna, Tiro tútchimant bej, Tolemaida wūt jumni tútchina jwī chúuh juibínap jī. Caanná chúuh juibínit, Jesúhwādh jwāáhnit, muj teo, bíc yeó jáap íjeéh jwī chāo jwúhup jī. ⁸Cheibit caán tútchimant bej, Cesarea tútchina aab juibínit, Felipe pebhboó jwī juibínap jī. Caán Felipe Jesúh túini doonádih wēp naóhni ā jumup jī. Jerusalén tútchiboó Jesús ā naáwát tútnitdih teo wáacnit pínah siete neonádih ī ñío láa, Felipedihbut ít ñíwip wut jī. ⁹Á weh yatá chénena míc yaádh, áa wíhcannit, Dios naáwátidih naóh yapanit ít jumup jī. ¹⁰Íjeéh daocánni yeó jáap jwī jum jwuhuchah, Agaboboó Judea baácmant jūóhni ā dei juyúp jī. ¹¹Pánihna, jwī pebhna juínít, Pabloh juyáát tōpdih ubnit, caan tōpjīh áih téihya áih jítchadihbut ā míc chéwep jī.

—Nin pah Túini Espíritu ā niijná caá: ‘Jerusalén tútchidih moón judíowā nin juyáát tōp mínahdih ī chéobipna caá. Pánih chéonit, judío nihcannitdih caandih ī wúhbipna caá’, ā niijná caá, Agabo ā niijp jī.

¹²Páant ā niijíchah joinít, “Jerusalén tútchina ma bejca bojóó”, jwiít nihat Pablodih jwī wēp niijp yuh jī. ¹³Obohjeéhtih, Pablobóó jwiítdih nin pah ā niijp jī:

—¿Dépanih tígaa ñi jūí? Weemdíh ñi jígahaca bojóó. Jesúh túini doonádih wā naáwát jīb nemat muúboó ī nemíhna, ī neme naáh. Weemdíh ī mawíhnabut, ī mawa naáh. Weémboó wā úmcan caá, ā niijp jī.

¹⁴Páant jwī naáwáchah yuhna, Pablo ā jepahcah ennít, jwī cádahap jī.

—Dios ā náahatdihjeh ā chāja naáh, jwī niijp jī.

¹⁵Túttimah, jwíh bíí déedih jwúb ámoh péanit, Jerusalén tútchina jwī aab béjep jī. ¹⁶Bitá Cesarea tútchidih moón Jesúhwābut jwiítdih pej jum bejnit, Mnasón wūt jumni pebhna jwiítdih ī nūmah juibínap jī. Mnasón Chipre quewadih bóo jonjeh Jesúsdi jephahni át jumup wut jī. Pánihna, ā pebh jwī jumup jī.

Pablo Santiagodih enedih ā bejat

¹⁷Jerusalén tútchina jwī juibínachah, Jesúhwā wéinit, jwiítdih ī jwāáh muj tewep jī. ¹⁸Bíh yeó jáap Santiago pebhna Pablojīh enedih jwī bejep jī. Nihat Jesúhwādh waóhni ā pebh juibínit, ít páñap tajī. ¹⁹Pánihna, Pablodih ī muj teo péanachah, judíowā nihcannitjeéh jum láa, Dios caandih ded pah ā chājat tútatjidih Pablo queétdih ā naóh beedánap jī. ²⁰Páant ā naáwáchah joinít, nihat bícdih Diosdih búdí ī weñep jī. Túttimah, Pablodih nin pah ī níj naáwáp jī:

—Jwī dée Pablo, ma joyoó. Dawá judíowāboó Jesúsdi túi jepahni, Moisés ā wutatjidih páantjeh nihat ī jepahna caá. ²¹Pánihna, bita nih yáanit, nin pah queétdih ít níj naáwáp wut be. ‘Pablo judíowādh bohéna, Moisés ā wutatjidih át jepahat tútcap wut be. Judíowādh ī wehdih quehli nah yapat chóodih át bóodat tútcap wut be. Jwī nuowāji ded pah ī chājatjidih át chājat

táutcap wut be', it niijíp wut be. ²²Queét judíowā Jesúsdih jepahnit ninjīh ma juyát doonádih ī joimí nacaá. ¿Pánihna, queét ī fījcat pínah niijná, ded pah tīgaaá jwī chājbī? ²³Nin pah ma chājaá: Jwījeéh moón chénena míc Jesúshwā 'Nin pah wā chājbipna caá', Diosdih it niijíp wut jī. Obohjeéhtih, páant niijnítjī ī péa jwuhcan caá. ²⁴Pánihna, queétdih numah bejnit, Moisés ā wutatjī pah ma chājaá, 'Queét túnit caá buca', Dios ā niiját pínah niijná. Moisés ā wutatjī pah, ī niiját péaat júutat pínah niijná, ī waó bojat pínah jīb meémboó ma jīb chājaá. Meém páant ma chājachah ennit, 'Jwī joiní dooná yoobópdih āt nihcan tagaa', jwī déewā ī niíf jéihbipna caá. Páant niijnít, Moisés ā wutatjidih ma túi jepahatdih queéteh ī jéihbipna caá.' ²⁵Obohjeéhtih, judíowā nihcannit Jesúshwāboodíh ī jéihyat pínah niijná, jwiítjeh jwī jenah joyátdih jáantjeh nin pah queétdih jwī niíf daác wahap jī: 'Pápnidih wūhnjī jeémátdih nī jeémcpa bojoó. Meépdihbut nī babhca bojoó. Nuñúpwādh jōp teonit maonidih nī jeémcpa bojoó. Nī āa nihcannitjīh nī yéej chājca bojoó', queétdih jwī niijíp jī, Pablodih Jesúshwā maáta ī niijíp jī."

Dioíh muú díftna Pablodih ī tewat

²⁶Páant ī niijíchah joinít, Pablo cheibit queét chénena míc neonádih numah bejnit, "Queét túnit caá", Dios ā niiját pínah niijná, Moisés ā wutatjidih ī chājap jī. Pánihna, Dioíh muúná waadnít, ī péaat pínah yeó jáapdh, Diosdih ī wūhat pínah yeó jáapdhbut sacerdotewādh it naáwáp wut jī.

²⁷Moisés ā wutatjī pah siete yeó jáap ī chājat pínahdih ī péa jūúwúchah, biquína judíowā Asia baácmant caandíh nuún jūóhnit, Dioíh muú díftna Pablodih it enep wut jī. Pánih ennit, Pablodih ī fījat pínah niijná, dawá cáacwādh it yee naáwáp wut jī. Páant ī yee naáwáchah, Pablodih fījnit, it tewep wut jī. ²⁸"Yeéb jwī déewāá, jwiítidih nī teo wáac jūúwú. Nin nihat baácboó jib bohéna, jwiít judíowādh, Moisés ā wutatjidih, nin Dioíh muúdhbut nihat cáacwādh yeejép āpí bohéna caá. Judíowā nihcannitdih buu Dioíh muúdh numah waadnít, nindih ā yéejana caá", ī niíf naacáp jī.

²⁹Jātih Pablo judío nihcanni Trófimo wūt jumni, Éfeso tútchidih bóodih Jerusalén tútchidih ā numah jibichah, it enep wut jī. Páant ā numah jibichah ennitjī "Pablo judío nihcannidih Dioíh muú díftna āt numah waadáp tagaa", it niíf jenah joijí tagaa. Obohjeéhtih, páant ī niíf jenah joyát yoobópdih nihcap jī.^x

³⁰Páant ī niíf naacáchah joinít, nihat caán tútchidih moón fījnit, nāo waad béj, Pablodih teonit, Dioíh muú díftmant it wái bac bejep wut jī. Páant ī wái bac bejchahjeh, jécidih it nuún nemep wut jī. ³¹Pánih wái bac bejnit, caandíh mao yohíhna, tubit ī naacát dooná Romano soldadowā ī maáhdih āt juibínap wut jī. "¡Nihat Jerusalén tútchidih moón naác peét bejna caá ī chājap!" it niijíp wut jī. ³²Caán doonádih joinítjeh, Pablodih pūnit pebhna áih soldadowādh ā numah nāo juyúp jī. Pánihna, queét ī juyúchah ennit, Pablodih ī pūi cádahap jī. ³³Queét pebhna juínit, soldadowā ī maáh Pablodih nemat muúboó nemat túut niijná, chéne itah tōpnajīh caandíh ā chéwat túutap jī. Pánih chéonit, caandíh pūnitdih nin pah ā niíf uébh joyóp jī:

“¿Déhe tiguaá nin? ¿Dedé tibeé ā chāj?” ā niijíp jī. ³⁴ Biquína wáac juinít mácah jūih űaác, bita mácah ī jūih űaacáp jī. Páant ī űaacáchah, soldadowā ī maáh ded pah ī niijátđih át beh joicáp wut jī. Pániha, yoobópđih jéihfha, Pablodih īih muú diűna soldadowāđih ā űb waad béjat tútut jī. ³⁵ Īih muuná ī űb púuh laab béjechah ennit, ĩjna, cáacwā caandíh ī teo bid űuún péenap jī. Pániha, cáacwā ī jwúub dúuc wáicat pínah niijná, páantjeh ī beo púuh laab béjep jī. ³⁶ Páant ī bejechah, dawá queéđđih űuún péenit, “¿Caandíh űi mao yohoó! ¿Caandíh űi mao yohoó!” ī niij űaacáp jī.

“Yeejép wā chājcap be”, Pablo ā niiját

³⁷ Pániha, Pablodih īih muuná ī űb waad béjechahjeh, Pablo soldadowā ī maáhđih nin pah át niijíp wut jī:

—Weém meemđih bainí wā naáwfhna caá, Griego wéheatjīh át niijíp wut jī.

—¿Dépah meém Griego wéheatđih jéihni niít? ³⁸ ¿Meém Egipto baácđih bóo jwī maátadih yohíhna, cáacwāđih maonitđih muú wihcapboó cuatro milwā duó wáini nihcan niít? soldadowā ī maáh Pablodih át niij űúbh joyóp wut jī.

³⁹ —Caán nihcan caá. Weembút judío mun tiguaá. Cilicia baácđih Tarso tútchidih bóo caá. Caán tútchi oboh jumni tútchi nihcan caá. Pániha, queéđ cáacwāđih weemđih ma naáwát tútut, Pablo át niijíp wut jī.

⁴⁰ Páant ā niijíchah joinít, Pablodih át naáwáp tútut wut jī. Pániha, Pablo púuh laab béjat cáyahđih űuhnit, ī yayát pínah niijná, áih téihyajīh ā júutut jī. Páant ā júutuchah, ī űaác yayáchah ennit, Pablo queéđđih īih wéheatjīh ā naáwáp jī.

22 ¹ “Yeéb wā déewāá, yeéb behnitbut űi joyoó. Ded pah wā chājatjī yeebđih wā naáwát tút caá”, Pablo ā niijíp jī.

² Pablo ĩih wéheatjīh ā naáwáchah joinít, laihsanjeh ī joi űúhup jī. Pániha, Pablo nin pah queéđđih ā niij naóh yoobánap jī:

³ “Weembút judío mun tiguaá. Tarso tútchidih wāt cáac jumup jī. Oboheéhtih, Cilicia baácđih bóo yuhna, nin Jerusalén tútchidih wā behep jī. Nihat Dios naáwátđih, Moisés ā wutatjidi, jwī nuowā ī naáwátjidihtut Gamaliel weemđih ā bohénap jī. Nihat Dios ā wutat pah, yeéb űi chājat pahjeh muntih, weembút wāpí chāap jī.” ⁴ Pániha, Jesúsđih jepahnitđih eníhcan, queéđđih mao űuún péena, queéđđih búdí pohba wā moh yéeanap jī. Queéđđih űuún teo chéonit, neoná, yaádhđihbut nemat muúboó wāpí nemat tútut jī. Bitadihtut wāpí mao yohat tútut jī. ⁵ Pániha, jwīih sacerdotewā ī maáh, nihat bita jwī maátatut páant wā naáwát pah muntih queébtut biíc yoobó ī naóhbiűna caá. Queéđ jīí Damasco tútchidih jumnit judíowā ī maátadih wā júutat pínah papélah núodih weemđih ī daác wúhup jī. Pániha, caán núodih űbnit, caánboó jumnit Jesúsđihwāđih chéonit, wā űb jwúub júúwúchah, queéđđih ī peéh chājat pínah niijná, Damasco tútchina jwī bejep jī.”

Pablo ded pah ā tút nuumátjidih ā naáwát

(Hch 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Damasco tútchina toáh juibínachah, yeó jáap tac yoób, báadhdajeh wēpép yeh iigát weemđih ā yeh iíg jáhanap jī. ⁷ Caandíh en wáhi bejnit,

baáčboó wā buugúp jī. Pánih buugnít, wéheatdih wā joyóchah, weemdíh nin pah áí niijíp jī: ‘¡Saulo, Saulo! ¿Dépanih tiguaá weemdíh ma mawíh ñuún péé?’ á niijíp jī. ⁸Páant á niijíchah joinít, nin pah wā niíf jepahap jī: ‘¿Maá, meém déhe tiguaá?’ wā niijíp jī. ‘Weém Jesús Nazaret tútchidih bóo ma mawíh ñuún péeni caá’, weemdíh á niíf jepahap jī. ⁹Wā pej jumnit caán yeh iigátidihjeh ít enep wut jī. Obohjeéhtih, weemdíh á wéheatboodíh ít joicáp wut jī. ¹⁰Pánihna, nin pah wā jwúub niíf uúbh joyóp jī: ‘¿Maá, ded pah wā chājatdih tiguaá ma náah?’ Jesúsdiw wā niijíp jī. ‘Ma ñah ñuhúú. Damasco tútchiboó ma waad béjeé. Caanjíh ma jumuchah, ded pah ma chājat pínahdih meemdíh naóhni ma pebhna á juibíbpina caá’, Jesús weemdíh á niijíp jī. ¹¹Pánihna, caán wépép yeh iigátidih enniji wā jéih encah, wā pej jumnit weemdíh téihyamant wáinit, Damasco tútchina í ub bejep jī.

¹²“Caanjíh bíc newé Ananías wút jumni át jumup tají. Caán Diosdih túi wéi uúbhni, nihat Moisés á wutatjidih túi chājni, caanjíh moón judíowā caandíh í túi wéi enni tají. ¹³Pánihna, wā pebhna juí ñuhnit, caán Ananías nin pah weemdíh áí niijíp jī. ‘Wā dée Saulo, buu ma jwúub enbipna caá, páant muntih’, á niijíp jī. Páant á niijíchahjeh, jwúub ennit, caandíh wā enep jī. ¹⁴Nin pah Ananías weemdíh á jwúub niijíp jī: ‘Jwí nuowā í wéini Dios ded pah meemdíh á náah yacat pínahdih ma jéihyat pínah, Jesús túini yoobátidih ma enat pínah, caandíh ma joyát pínahdihbut, meemdíh át ífwiw taga. ¹⁵Meémboó áih doonádih nihat cáacwádih bohéna, ma enatjidih ma joyátjidihbut ma naóhbpina caá. ¹⁶Pánihna, ¿dedédih pái jwuh tiguaá ma chāj? ¡Ma ñah ñuhúú! Ma yéejatdih cádahnit, Jesúsdiw jepahni jumna, ma daabáat túutú’, Ananías weemdíh á niijíp jī.

Pablo judíowā nihcannitdih á bohéatjidih á naáwát

¹⁷“Túttimah, nin Jerusalén tútchina jwúub joinít, Dioíh muuná uúbúdiw wā bejep jī. Páant wā uúbát pónih, jáana yuhna, oo júmat pah Jesúsdiw wā enep jī. ¹⁸Páant wā enechah, nin pah weemdíh á niijíp jī: ‘Nin Jerusalén tútchidih moón wíih doonádih ma naáwáchah, í joífhcan níft. Páant í joífhcan, nin tútchimant wácanjeh ma bac bejeé’, Jesús á niijíp jī. ¹⁹Páant á niijíchah joiná yuhna, nin pah wā jwúub niíf jepahap jī: ‘Maá, játih weém wā déewā í míc wáacat muunádih waadnít, míihwádih nemat muúboó nemíhna, wā mawíh ñuún péeatdih nihat queétjeh í jéihna caá. ²⁰Bitá Estebandih í mawachah, wéi ennit, maonitíh jih í dúwát chóonadiw wā páñap jī. Páant wā chājatjidih jéihnít, weemdíh yeejép í chājcan níft’, Jesúsdiw wā niijíp jī.” ²¹“Weemjéh tiguaá meemdíh wā wahap, yuúp bóo baácnadiw moón judíowā nihcannitdih wíih túini doonádih ma naáwát pínah niijná. Pánihna, buu weemdíh jepahnit, ma bejeé’, Jesús weemdíh á niijíp jī”, Pablo queét íijnitdih á niijíp jī.

Pablo soldadowā í maáhjih á míc wéheat

²²Páant á niijíchah joinít, judíowā nihcannitdih á naáwátji peéh joífhcan, nin pah í niíf ñaacáp jī: “¡Caandíh ñi mao yohoó! ¡Caandíh ñi mao yohoó! ¡Nin baáčboó á jumuchah, á táican caá! ¡Caandíh mao yohatjeh caá náahap!”

ī nīj ñaacáp jī. ²³Nihat cáacwā búdí ī ñaacáp jī. Pániñ ñaacnit, túbít ī fíjatdih júutna, biquína jih ī dúwát chóodih ī tóo dug yohochah, bitaboó baácdih júinit, ī waáh yoh ñahanap jī. ²⁴Páant ī chājachah ennit, soldadowā ī maáh íih mué díitboó Pablodih ā ub waad béjat túutup jī. Caanná waád juibínit, Pablo yoobópdih ā naáwát pínah niijná, nuñúp chóo tōpnajih caandih āt puñat túutup wut jī. Judío wéheatdih beh joicán, “¿Dedé peéh tigaá cáacwā caandih ī júih?” āt nīj jéihíhip wut jī. ²⁵Í maáh páant ā niijfchah joinít, ī puñat pínah játih soldadowā Pablodih it chéu dodhdop wut jī. Obohjeéhtih, Pablo ā pebh ñuhni nump jumni soldado maáhdih nin pah āt niijp wut jī:

—Weém Roma baácdih bóo wā jumuchah, ded pah wā yéej chājatdih jéihcan yuhna, ¿weemdih ma puñat túutmi níit? āt niijp wut jī.

²⁶Páant ā niijfchah joinít, caán nump jumni maáh ā maáh pebhna juibínit, nin pah caandih āt nīj naáwáp wut jī:

—¡Maá, ma túi chājaá! Nin newé ‘Weém Roma baácdih bóo caá’, weemdih ā niijp be, āt niijp wut jī.

²⁷Páant ā niijfchah joinít, ā maáhboó Pablo pebhna juibínit,

—Weemdih ma naáwá. ¿Meém yoobópdih Roma baácdih bóo níit? āt niijp wut jī.

—Jújuh, caanjíh bóo tigaá weém, Pablo āt nīj jepahap wut jī.

²⁸—Weémboó Roma baácdih bóo jumfna, queét maátadih búdí dinero wā wūhup jī, soldado maáh Pablodih āt niijp wut jī.

—Obohjeéhtih, weémboó jwíh cáac jumna, páant wáát jumup jī, Pablo āt niijp wut jī.

²⁹Páant ā niijfchah joinítjeh, ī maáh, caandih pūíhñit soldadowābut it doo jwúub ñuhup wut jī. Pablo Roma baácdih bóo ā jumuchah yuhna, ā chéwat tútatj peéh búdí āt úumup wut jī.

Pablo judíowā ī maátadih ā wéheat

³⁰Ded pah Pablodih judíowā túbít ī júihñatdih soldadowā ī maáh yoobát páantjeh āt jéihíhip wut jī. Pániñna, cheibit nihat sacerdotewā ī maátadih, judíowā ī maátadih yuh buca āt míc wáacat túutup wut jī. Pablodih ub júúwát túutnit, nihat wáac juinít pebhna āt ub waad béjat túutup wut jī.

23 ¹Pablo queédih jwááh en ñuhñit, míc wáac juinít dih nin pah āt niijp wut jī:

—Wā déewáá, Dios ā enechah, weém wāpí túi chājap be, āt niijp wut jī.

²Páant ā niijfchah joinít, sacerdotewā ī maáh, Ananías wūt jumni, páant ā niiját peéh, Pablo pebh ñuhñitdih áih jacdih āt nem mawat túutup wut jī.

³Páant ā chājachah, Pablo caandih nin pah āt nīj júihñup wut jī:

—Meém ma laiha bojoó. Dios meemdih ā peéh chājbipna caá. Ninjñh chúdudnit, ‘Meém Dios ā wutatdih yap yohni caá’, weemdih niijná yuhna, weemdih páant mawat túutna, meémboó bácah ā wutatdih chah yap yohni caá, āt niijp wut jī.^b

⁴Páant ā niijfchah, bita ā pebh ñuhñit Pablodih nin pah it niijp wut jī:

—¿Sacerdotewā ī maáh Dios ā ñíonidih meém yeejép nīj júih níit ma chājap? it niijp wut jī.

⁵—Wā déewāá, caán sacerdotewā ī maáh Dios ā nīoni ā jumatdih wā jéihcan beé. Jéihna, páant wāta niijcán tagaá. Dios naáwátlih naóh yapanit nin pah īt niij daacáp tajī: ‘Nī maáhdih yeejép niij wéheca bojoó’, ī niij daacátjidih weembút jepahni caá, Pablo āt niijíp wut jī.^c

⁶Queét míc wáac chúdnit biquína saduceowā, bita fariseowā ī jumatdih jéihnī, Pablo nin pah āt niij ānacáp wut jī:

—Wā déewāá, weém fariseo wūh jumna, weembút fariseojeh mun tigaá. Nihat wunnitjī ī jwúb boo pud jūwát pínahdih wāpí páina caá. Caandíh wā bohéat jīb weemdíh nemat muúboó nemíhna, ī tewep be, āt niijíp wut jī.^d

⁷Páant ā niijíchah joinít, queétjeh īt míc jūih jwíhip wut jī. Saduceowā fariseowājīh bíic yoobó īt jenah joicáp wut jī. ⁸Saduceowā nin pah īpí niijná caá: “Wunnitjī ī jwúb boo pud jūóhcan níit. Ángelwā, wunnitíh caolihnabut ī wihcan caá”, īpí niijná caá. Obohjeéhtih, fariseowāboó mácah jenah joinít, “Wunnit ī jwúb boo pud jūóhbpna caá. Ángelwā, wunnitíh caolihnabut ī jumna caá”, īpí niijná caá.^e ⁹Pánihna, queét míc wáacnit tubit jūihna, chah pohba īt míc jūih ānacáp wut jī. Biquína Moisés ā wutatjidih bohénit fariseowā nāh nūhñit, nin pah wēpép īt niij ānacáp wut jī:

—‘Nin newé yeejép chājni nihcan caá’, jwiít jwí niij jenah joiná caá. Bíic wunníh caoli, bíic ángel caandíh ā naóh dée caá. Páant ā naáwáchah, jwiít nindih peéh chājnit, Diosdih jwíta yap yoh tagaá. Pánihna, jwí peéh chājca boj jīfh buca, īt niijíp wut jī.

¹⁰Chah yeejép pohba īt míc jūihñup wut jī. Páant ī míc jūihñuchah ennit, soldadowā ī maáh úmna, nin pah āt niij jenah joyóp wut jī: “Pablodih yeejép ī chājmi dée caá”, niij jenah joinít, ī míc wáac juyápmant Pablodih íih muná soldadowādih āt ub waadáat túutup wut jī.

¹¹Caan chéijeh Jesús Pablo pebh jígohñit, caandíh nin pah āt niijíp wut jī: **“Ma úmca bojoó. Wíih táini dooná Jerusalén tútchidih moondíh ma naáwát pahjeh muntih Roma tútchidih moondíhbut ma naáwáp”,** āt niijíp wut jī.

Pablodih judíowā ī mao yohíhat

¹²Cheibitjeh, biquína judíowā míc bih wáac juínit, nin pah īt niij míc wéhenap wut jī: “Jwiít Pablodih jwí maocah, jwiítlih Dios ā mawa naáh. Pablodih jwí mawat pínah jātīh, jeémpcan, jwí babhca boj jīfh”, īt míc niijíp wut jī. ¹³Cuarenta judíowā chah pohba Pablodih mawíhñit páant niijnít wut jī. ¹⁴Páant niijnít, sacerdotewā ī maáta, bita ī maáta pebhna juibínit, queétdih nin pah īt niij naáwáp wut jī:

—Nin pah jwí niij míc wéhenap be: ‘Jwiít Pablodih jwí maocah, Dios jwiítlih ā mawa naáh. Pablodih jwí mawat pínah jātīh, jeémpcan, jwí babhca boj jīfh’, jwí míc niijíp be. ¹⁵Pánihna, jwiít judíowā nihat jwí maáta nī míc wáacapoó Pablo ā jwúb jūwát pínah niijná, yeebjéh soldadowā ī maáhdih dooná nī wahaá. Nin pah caandíh nī niijí. ‘Pablodih jwí jwúb úbh joíhna caá, páant muntih’, nī niijí. Pánihna, jwiítboó míc bih páinit, nī pebhna ā juyát pínah jātīh, caandíh jwí maobipna caá, ī maátadīh īt niijíp wut jī.

¹⁶Obohjeéhtih, Pablo jwan wūh ded pah ī chājat pínah doonádih āt joyóp wut jī. Pánih joinít, soldadowāíh muná waád juibínit, ā joyátjidih Pablodih

āt naáwáp wut jī. ¹⁷Pánihna, Pablo bíc nump jumni maáhdih bid bojnít, nin pah caandíh át niijíp wut jī:

—Nin jáap behnidih ma maáh pebhna ma ub bejeé, ded pah ā joyátjidih caandíh ā naáwát pínah niijná, át niijíp wut jī.

¹⁸Pánihna, caán soldado ā maáh pebhna caandíh át numah bejep wut jī. Numah juibínit, nin pah ā maáhdih át niijíp wut jī:

—Pablo nemat muúboó jumni nin jáap behnidih ma pebhna weemdíh ā numah jüúwát tútup be, ded pah ā joyátjidih meemdíh ā naáwát pínah niijná, át niijíp wut jī.

¹⁹Pánihna, ā maáh bita wihcapboó caán joiníjidih téihyament teo wái bejnit, nin pah át niijí uúbh joyóp wut jī:

—¿Dedédih tigaá weemdíh ma naáwíh? át niijíp wut jī.

²⁰—Judíowā ī maáta cheibit meemdíh Pablodih ī pebhna ī wah bojat tútupbipna caá, caandíh jwúub uúbh joí enat tút niijná. ²¹Obohjeéhtih, bita caandíh mawíhna, ī míc bih páibipna caá. ‘Pablodih jwí mawat pínah játihi, jeémpcan, jwí babhca boj jíh’, ít míc niijíp wut be. Páant niijnítji ma jepahat pínahdih buu páina caá ī chājap. Pánihna, ī uúbátidih ma jepahca bojoó, Pablo jwan wúúh soldadowā ī maáhdih át niijíp wut jī.

²²—Weemdíh ma naáwátjidih bitadih ma naóhca bojoó, soldadowā ī maáh át niijíp wut jī. Páant niijí péanit, caán jáap behnidih át jwúub bejat tútup wut jī.

Maáh Félix pebhna Pablodih ī wahat

²³⁻²⁴Pablo jwan wúúh ā jwúub bejat túttimah, soldadowā ī maáh chénewā ā nump jumnit maátadih ā pebhna át bid bojop wut jī. Páant ā bid bojnít ī juibínachah, nin pah queétdih át niijí naáwáp wut jī: “Doscientos soldadowā yáac chūi bejnit pínahdih míc wáacnit, ñi á mohat tútutú. Bita setenta soldadowā caballowājīh bejnit pínah, bita doscientos soldadowā ítah tóopdih ubnit pínahdihbut míc wáacnit, ñi á mohat tútutú. Pabloíh caballowā pínahdihbut ñi á moh wúhuú. Míc á moh péanit, buu chei las nueve, púú Cesarea tútchi, Maáh Félix pebhna Pablodih ñi túi ub bejeé”, át niijíp wut jī.

²⁵Pánihna, caán maáh nin pah Maáh Félixdihi át niijí daacáp wut jī:

²⁶“Weém, Claudio Lisias meém wā maáh Félixdihi wā daác wahna caá. ¿Ma túi jum níit? ²⁷Nin tútchidih moón judíowā nin newé Pablo wūt jumnidih íjnit, caandíh maona ī chājap be. Páant caandíh ī mao yohat déedih, ī pebhna wíih soldadowājīh enedih wā bejep be. Caánboó Roma baácdih bóo ā jumuchah jéihnít, caandíh ī maocat pínah niijná, jwí dúuc wáyap be. ²⁸Páant ī mawíhichah ennít, ded pah ī jūih ñaacátdih jéihíhna, ī maáta ī míc wáacapboó caandíh wā numah bejep be. ²⁹Caánboó jwí jumuchah, queét judíowā ī wutatdihjeh ī jūihñup be. Obohjeéhtih, dedé ā yéej chājatji jíib wunat pínah, nemat muúboó nemat pínahbut caandíh ā wihcan beé.

³⁰Bitá míc bih páinit mawíhat doonádih joinít, waícanjeh ma pebhna caandíh wā wahap be. Pánihna, caandíh naóh yacnitdih ma pebhna wā bejat tútupbipna caá, meémboodíh ī naóh yacat pínah niijná”, soldadowā ī maáh Maáh Félixdihi át niijí daacáp wut jī.

³¹Queét soldadowā ī maáh ā wutatdih joinít, chei Pablodih numah bejna, púú Antípatris tútchina ít juibínap wut jī. ³²Cheibit queét jíthajīh bejnit

soldadowā Jerusalén tútchina ít jwáub bejep wut jī. Obohjeéhtih, bita caballowājīh bejnitboó Pablodih ít numah bejep wut jī. ³³Pánih bejna, Cesarea tútchina juibí, Maáh Félix pebhna waád juibínit, ít maáh ā daácniji papélah núodih wūhñit, Pablodihbut caandíh ít wūhup wut jī. ³⁴Pánihna, caán núodih en péanit, Félix Pablo ded baácdih bóo ā jumatdih át uúbh joyóp wut jī. Cilicia baácdih bóo ā jumatdih jéihna, nin pah Pablodih át niijíp wut jī:

³⁵—Meemdíh naóh yacnit ít juyúchah, queétdih wā joibípna caá, át niijíp wut jī. Páant niijnít, caandíh ít wapat pínah niijná, Maáh Herodesjīh munná Félix soldadowādih át ub bejat táutup wut jī.

Pablo Maáh Félixdihi “Wā yéej chājcan beé”, ā niiját

24 ¹Biécjīh bóo téihya yeó jáap jáap túttimah, sacerdotewā ít maáh Ananías, bita judíowā maáta biécdih Cesarea tútchina ít nun déi juibínap wut jī. Roma baácdih moón ít maáta ít wutatdih jéihni Tértulo wūt jumñibut íjeéh át juibínap wut jī. Tértulo judíowā ít naóh yacatdih naóh yapani pínah wut jī. Pánihna, Pablodih ít peéh chājat pínah niijná, Maáh Félix pebhna ít waad juibínap wut jī. ²Páant ít waád juibíát túttimah, soldadowā Pablodih caanná ít ub waád juibínachah, Tértuloboó judíowā ít naóh yacatdih nin pah át níj naóh yapanap wut jī:

—Meém túini maáh caá. Jwī maáh ma jumuchah, dedé tac buugát wihcan, jwī túi jumna caá. Túi jéihni jumna, nihát jwíih baácdih moondíh ma túi teo wáacna caá. ³Pánihna, nihát jwíih tútchidih moón meemdíh búdí jwī wéina caá. ⁴Meém jígah enni ma jumatdih jéihna, meemdíh maatápdih tac buugáát táut páant jwī niijcán caá. Ma jéihyat pínah niijná, bainíjeh meemdíh jwī wéhefhna caá. ⁵Nin cáacwādih tubit ā tac buugána caá. Nihat baácbó ded pah bohénit, judíowādih ít míc eníhcat chājna caá ā chājav. Jesús Nazaret tútchidih bóodih péenitdih waóhni caá. ⁶Dioíh munná judíowā nihcannitdih numah waadnít, caán mūdíh ā yéejanap be. Páant ā chājachah ennit, caandíh teona, jwī nuowā ít wutatdih ā yap yohatji jīb jwī peéh chājhip yuh be. ⁷Obohjeéhtih, maáh Lisias áih soldadowādih numah jüóhñit, caandíh jwiítidih ít dúuc wáyap be. ⁸Pánih dúuc wáiniji ma pebhna jwiítidih ā naóh yacat táutup be. Pablodih uúbh joí enna, nihát jwī naóh yacat yoobópdih ā jumatdih meém ma jéihbipna caá, Tértulo Félixdihi át niijíp wut yuh jī.

⁹Ajeéh juibínit judíowābut Pablodih biéc yoobó Félixdihi ít yee naóh yacap wut jī. ¹⁰Páant ít naóh yacat túttimah, Félixboó Pablo ā naáwát pínah niijná, caandíh át júut jáhanap wut jī. Páant ā júut jáhanachah ennit, Pablo nin pah át níj naáwáp wut jī:

—Dawá jópchina jwíih baácdih moón jwī naóh yacatdih mapí túi joiná caá. Páant ma jumatdih jéihna, ma túi jéihyat pínah niijná, wéinit, meemdíh yoobópdih wā naóhbipna caá. ¹¹Doce yeó jáap játihjeh Jerusalén tútchina Diosdih weñedih wā juibínap be. Bitadih uúbh joiná, ma jéihbipna caá. ¹²Biíhdih wápí juihcap be. Dioíh mūdíh míc wáacnitdih wā míc juihñat táutcap be. Judíowā ít míc wáacat muú díftna, tútchiboobút wā míc juihñat táutcap be. ¹³Páant ít naóh yacachah yuhna, bitadih uúbh joí enna, ít yee naóh yacatdih meém ma jéihbipna caá. ¹⁴Obohjeéhtih, buu meemdíh yoobópdih wā naóhna caá. Dios jwī nuowáji ít wéinidih weembút wápí

wēina caá. Pániha, Jesúsdi jephahna, weém Diosdi wā weñechah, ‘Mácah ā bohéna caá’, queét ípí niijná caá. Obohjeéhtih, wā bohéat mácah nihcan caá. Nihat Moisés ā wutatjidih jepahnit, nihat Dios naáwátdih naóh yapanit ī daacátjidihbut wāpí jepahna caá. ¹⁵Dios nihat wunnitdih ā jwúub booaat pínah yeó jáapdi wāpí páina caá. Túinitdih, yeejép wādihtibut bíic yoobó ā jwúub booaipna caá. Páant ā booaat pínahdi nihat judíowābut bíic yoobó ípí páina caá. ¹⁶Páni páina, túinijeh wāpí chājna caá, ‘Caán túini caá’, Dios weemdíh ā niját pínah, cáacwābut bíic yoobó ī niját pínah niijná.

¹⁷“Dawá jópchina bíih baácna jibniji wā déewā jígah náah jumnitdih dinerodih wūhat túut niijná, Diosdihbut wēi wūhat túut niijná, Jerusalén tútchina wā jwúub juibínap be, páant muntih. ¹⁸Pániha, Diosdi wā wūhat pínah játih, ‘Caán túini caá’, Dios ā níj enat pínah niijná, ded pah Moisés ā wutatjidih wā chāap be. Páant wā chājat túttimah, Dioíh muú díftna jumna, caandíh wā wūhuchah, bita judíowā Asia baácdih moón weemdíh it enep tabe. Páant ī enechah, wājeéh míc wáacnit wihcan, míc jūihñatbut ā wihcap be. ¹⁹Pániha, weém yeejép wā chājatdih enna nihna, queét Asia baácdih moónboó ma pebhna naóh yacadih ī jūúwú naáh.^f ²⁰Jwí maáta wáac juínit, weemdíh ī uúbh joí enechah, ded pah wā yéej chājatjidih enna nihna, queétjeh naáwádih ī jūúwú naáh. ²¹Nin pahjeh ī niijmí nacaá: ‘Pablo jwí míc wáacapoó jumnit, nin pah ā níj ñaacáp ji: “Wunnitjidih Diosboó ā jwúub booaatdih jwípí páñatdih wā bohéatji jíib nemat muúboó weemdíh ī nemat túutup jī”, ā níj ñaacáp jī, queét ī niijmí nacaá”, Pablo Félixdi at niijp wut jī.^g

²²Páant ā niijíchah joinít, Félix, Jesúsíh doonádi jéihnit, ī naáwátdih at cádahat túutup wut jī. Páni cádahat túutnit, Pablooodíh nin pah at niijp wut jī:

—Maáh Lisias ā juyúchah, dedé peéh chājat pínah ā jumuchah, meemdíh wā naóhbiipna caá, at niijp wut jī.

²³Páant níj péanit, Pablodih ub jūóhni soldadowā ī maáhdih nin pah at niijp wut jī: “Maátaíh muuná jwúub ub bejna, míih soldadowā caandíh ī túi wapa naáh. Obohjeéhtih, ā náahat pah ā chāja naáh. Det ā chéenwābut caandíh teo wáacadih ī juyú naáh”, at niijp wut jī.

²⁴Daocánni yeó jáap túttimah, Félix ájeéh bóli Drusilajíh ī míc wáacat tóliha at juibínap wut jī. Drusila judío wili wut jī. Páni juibínit, Jesúsíh doonádi joíhna, Pablodih at bid bojop wut jī. ²⁵Páant ā bid bojochah, Pablo queétdih nin pah at níj naóh bohénap wut jī: “Bitadih túi chājat caá náahap. Yéej chājat jenah joyátdih yap yohat caá náahap. Cáacwā yeejép ī chājatjidih Dios búdí ā peéh chājbiipna caá”, queétdih at niijp wut jī.

Páant ā níj naáwáchah, joí wúhi bejnit,

—Páant bóojeh tigaá. Ma bejeé. Bíih yeó jáap meemdíh wā jwúub bidbiipna caá, páant muntih, Félix caandíh at niijp wut jī.

²⁶Pablo ā míc jíib chāj bacat pínah dinerodihbut Félix at bidip wut jī. Páni bidnit, dawá láa Pablodih míc wéheat túut niijná, Félix ā pebhna at jūúwát túutup wut jī. ²⁷Obohjeéhtih, chéne jópchi túttimah, Félix maáh jumni at bacap wut jī. Pániha, judíowádih weñáíhna, Félix Pablodih nemat

muúboojéh át cádahap wut jī. Porcio Festo wūt jumni át jwúub túut nuúm maáh waadáp wut jī.

Pablo Maáh Festodih ā naáwát

25 ¹Caán baácna Maáh Festo juibíniji bíic peihcanni yeó jáap túttimah, Cesarea tútchimant Jerusalén tútchina át aab béjep wut jī. ²Caanná ā aab juibínachah, queét sacerdotewā ī maáta, bita judíowā ī maáta bíicdih ā pebhna bejnit, Pablodih yeejép īt jwúub naóh yacap wut jī. ³Caan pébhna ī bejat pínah játiḥ queétjeh nin pah īt míc niijíp wut jī: “¿Pablodih mawat pínah niijná, cáacwādiḥ míc biḥ páinit, mawat túut jīḥ?” īt míc niijíp wut jī. Páant niij jenah joinít, nin pah Maáh Festodih īt niijíp wut yuh jī:

—Nin Jerusalén tútchiboó Pablodih ma wah aabá bojoó, īt niijíp wut jī.

⁴Obohjeéhtih, Festo nin pah queétdih át niij jephap wut jī:

—Pablo páantjeh Cesarea tútchidih nemat muúboó ā jumna caá. Buutéḥ caánboó wā jwúub dei bejbipna caá, páant muntih. ⁵Pánihna, Cesarea tútchina ñi maáta weemdíḥ ī pej jum dei bej jwúuh naáh, Pablo ā yéej chājachah nihna, caandíḥ ī naóh yacat túut niijná, át niijíp wut jī.

⁶Ocho yeó jáap túttimah, Maáh Festo Cesarea tútchina át jwúub dei bejep wut jī. Á jwúub dei juibíni daanimant, ī naóh yacachah joyát túut niijná, peéḥ chājnit ī naáwápboó át waád juibí chūudup wut jī. Caánboó chūudnit, Pablodih át bid bojop wut jī. ⁷Pablo ā pebhna ā juibínachah, Festojeéḥ Jerusalén tútchimant dei juibínit judíowā caán táahmant īt ñuh páuda bojop wut jī. Pánih ñuhnit, dawá yeejép dooná īt naáwáp wut jī. Obohjeéhtih, páant ī naáwáchah yuhna, ī yee naáwátidih Festo át jéihcap wut jī. ⁸Páant ī naáwáchah joinít, Pablo nin pah át niij naóh yoobánap wut jī:

—Jwiít judíowā jwī wutatdih, Dioḥ muúdíḥ, Roma tútchidih moón ī maáhdihbut yeejép wā chājcap be, át niijíp wut jī.

⁹Obohjeéhtih, Festo judíowādiḥ weñafhna, nin pah Pablodih ātiḥ niijíp wut yuh jī:

—¿Jerusalén tútchina ma jwúub aab béjīhcan níit? Caanná juibínit, míih doonádiḥ jéihfihna, weemjéh tigaá wā jwúub joibíp. Yeejép ma chājachah nihna, ma yéejat peéḥ wā naóhbiḥna caá, át niijíp wut jī.

¹⁰Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, Pablo nin pah át niij jephap wut jī:

—Maáh César ā wēpat ninjīḥ meém ma bíbohna caá. Pánih bíbohna, ninboó wā jumuchah, dedé wā chājatji peéḥ, ma jéih naóhna caá. Judíowādiḥ dedé wā yéej chājcatdih ma túi jéihna caá. ¹¹Pánihna, yéej chājna nihna, wā yéej chājat jīb weemdíḥ ī mao yohatdih wā úmcan caá. Obohjeéhtih, ī naóh yacat yoobópdiḥ nihcaḥ, weemdíḥ queétdih páantjeh ma wūhuchah, ā túican níit. Pánihna, Roma tútchi jwī chah maáh César pebhna weemdíḥ ma wahaá, Pablo Festodih át niijíp wut jī.

¹²Páant ā niijíchah joinít, Festo caandíḥ teo wáacnitdih míc wéhe péanit,

—Caán láa bácaḥ, César pebhna meemdíḥ wā wahbiḥna caá, át niijíp wut jī.

Pablo ā chājatjidih Festoboó Maáh Agripadiḥ ā naáwát

¹³Daocánni yeó jáap túttimah, maáh Agripa ā jwan Berenicejīḥ Festo jáap maáh ā waadáchah, Cesarea tútchina caandíḥ muj tewedih īt dei juibínap

wut jī. ¹⁴Pániḥ dei juibínitji maatápdih ít jum jwuhup wut jī. Bíc yeó jáap Pabloḥ doonádh Agripadiḥ Festo nin pah át niŋ naáwáp wut jī:

—Félix nemat mu úb oó ã cádahniŋi, Pablo wūt jumni, ã jumna caá.

¹⁵Jerusalén tútchiboó wā juibínachah, sacerdotewā ī maáta, bita judíowā ī maátabut caandíh wā peéh chājatdih náahna, wā pebhna yeejép dooná naáwádih ī juyáp jī. ¹⁶Obohjeéhtih weém nin pah queétdih wā niijíp jī: ‘Jwíit Roma baácđih moón ī maáta nin pah jwípí chājna caá: Det naóh yacnitdih jwípí jwíh naáwát túutna caá. Páant ī naóh yacatdih joinít, ī naóh yacniboodíh jwuh jwī jwúub naáwát túutna caá. Jwíit Romanowā páant jwī chājcah, caandíh naóh yacnitdih jwípí wūhcan caá, queétdih wā niijíp jī. ¹⁷Pánihna, nin Cesarea tútchina wājeéh ī juyát túttimah daanimant bóo yeó jáapjeh peéh chājat naáwát muúboó chúudnit, ī naóh yacnidih wā bid bojop jī. ¹⁸‘Queét judíowā búdí ã yéej chājatjidih ī naóh yacmi dée caá, wā niŋ jenah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih queét naóh yaquínitji buca dedé ã yéej chājatjidih ī jéih naóhcap jī. ¹⁹‘Jwíh Dios ã wutatjidih bíaboó caá ã bohénap’, niijnít, ī íjip jī. Bíc newé, Jesús wūt jumni, wunniji yuhna, ã jwúub boo pud jūúwátjidih Pablo ã bohéátjidihbut ī íjip jī. ²⁰Weémboó nihat ī naáwátjidih wā beh joicáp jī. Pániḥ beh joicán, ‘¿Jerusalén tútchiboó ma aab béjihcan níit? Míh doonádh caanná wā joíhna caá, páant muntih’, Pablodih wā niijíp jī. ²¹Obohjeéhtih, ‘Maáh César pebhna weemdíh ma wahaá, wíh doonádh caánboó ã joyát pínah niijná’, weemdíh ã niijíp jī. Páant ã niijíchah joinít, jwī maáh pebhna wahat túut niijná, caandíh nemat muúboó soldadowádih wā pánat túutup jī, Festo Agripadiḥ át niijíp wut jī.

²²Páant ã niijíchah joinít, Agripa Festodih nin pah át niijíp wut jī:

—Á naáwátđih weembút wā joíhna caá, át niijíp wut jī.

—Cheibit caandíh ma joibípa caá, Festo Agripadiḥ át niijíp wut jī.

²³Pánihna, cheibit Agripa Berenicejīh búdí míc wáacat tólihna juibínit, ít waad béjep wut jī. Páant ī waad béjehchah, nihat cáacwā queétdih ennít, búdí ít weñep wut jī. Nihat soldadowā ī maáta, nihat caán tútchidih moón maátabut caán muúná íjeéh ít waad béjep wut jī. Túttimah, Festo Pablodih át ub jūúwát túutup wut jī. ²⁴Pánihna, Pablo ã waád juibíát túttimah, Festo queét míc wáacnitdih nin pah át niŋ naáwáp wut jī:

—Maá Agripa, nihat yeéb jwíjeéh jumnitbut nin newédih ñi enna caá. Jerusalénboó wā jumuchah, ninboó wā jumuchahbut, nihat judíowā weemdíh nindih búdí ī naóh yacap jī. Tūbit ñaácnit, ‘Caandíh ma mao yohoó’, chah pohba ī niijíp jī. ²⁵Obohjeéhtih, weémboó ded pah ã yéej chājatjidih wā jéihcap jī. Á yéej chājatji jīb mao yohat ã wihcap jī. Pánihna, caanjéh tibee jwī maáh Césarđih naáwát túut niijná, ã pebhboó ã bejat pínadhī ã wúbup jī. ²⁶Obohjeéhtih, jwī maáh Césarđih ded pah wā naóh daacát déedih wā jéihcan caá. Pániḥ jéihcan, yeéb nihat, Agripa bícdih ñi pebhna caandíh wā jūúwát túutup be. Pánihna, caandíh joinítji jwī míc wéheat túttimah, ded pah caandíh wā naóh daacát pínadhī wā jéihbipna caá. ²⁷Ded pah ã yéej chājatjidih naóhcah, nemat muúboó jumnidih César pebhna wā jéih wahcan caá, Festo queétdih át niijíp wut jī.

Ded pah ã chājatjidih Pablo Maáh Agripadiḥ ã naáwát

26

¹Túttimah, Maáh Agripa Pablodih nin pah át niijíp wut jī:

—Buu míh doonádh jwíitdih ma naáwá, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, Pablo maátadih wábhna, áih téihyajíh át júut ñahanap wut jī. Pánih júut ñahanit, áih doonádih át naóh jwíhip wut jī. ²“Maá Agripa, wā déewā ī maáta yeejép weemdíh ī naóh yacatjidih wā naóh yoobáat pínahdih buu meém ma joyát pínahdih wā wēina caá. ³Nihat jwiít judíowā ded pah jwī chājatdih, ded pah jwī bohéatdihbut meemjéh ma túi jéihna caá. Pánihna, nihat wā naáwát pínahdih ma túi joyoó”, Pablo át niijíp wut jī.

Pablo Jesúsdi h ā jepahat pínah játih ded pah ā jum jwuhatjidih ā naáwát

⁴“Nihat judíowā wíih baáchoo ī cātíh wébít jum jwuhna, ded pah wā jumatjidih ī jéihna caá. Túttimah, Jerusalénboó ded pah wā jumatjidihbut ī túi jéihna caá. ⁵Maatápdih fariseowājeéh wā jumup jī. Jwiít fariseowā Moisés ā wutatjidih chah jepahnit jwī jumna caá. Pánihna, queét judíowā naáwíhna, ‘Yoobópdih caá ā niiját’, ita jéih niij tágáa. ⁶Dios jwī nuowádih ‘Nihat cáacwā ī boo pud jūóhbipna caá’, ā niijátjidih wā páñat jíib, buu ī naóh yacni ninboó wā ñuhna caá. ⁷Nihat jwiít doce judíowā poómpbut ā naáwátidih joinítjī jwī páina caá. Yeó jáap, cheibut Diosdih jwípí túi wēi wáhna caá. Pánihna, Maá Agripa, jwī maátaboó caandíh wā páñat jíib weemdíh ī naóh yacap jī. ⁸¿Dépanihna ‘Dios wunnitdih ā jéih jwáub booacan niít’, ñi níj jenah joí?

⁹“Jon játih ‘Jesús Nazaret tútchidih bóodih jepahnitdih weemdíh cádahat tútat caá náahap’, wā níj jenah joyóp jī. ¹⁰Páant níj jenah joinít, Jerusalén tútchidih moón dawá Jesúsdi h jepahnitdih teonit, sacerdotewā ī maáta ī wutatdih joinít, nemat muúboó wā nemat tútup jī. Pánihna, queétidih ī mao yohíhichah, weembát bíic yoobó wā mao yohat tútup jī. ¹¹Maatápdih jwiít judíowā jwī míic wáacat muudíh Jesúsíhwā ī míic wáacachah, waadnit, queétidih wā jígah náah chājap jī. Jesúsdi h ī jepahatdih wā cádah tútup yuh jī. Pánihna, búdí íijna, bíih baácna jweí peétnit Jesúsíhwādi h ñuunnít, wā moh yéejanap jī”, Pablo át niijíp wut jī.ⁱ

Jesús caandíh ded pah ā niijátjidih Pablo ā naáwát

(Hch 9.1-19; 22.6-16)

¹²“Pánih Jesúsíhwādi h ñuunná, sacerdotewā ī maáta ī wēpatjīh ī wutatjī pah chājat túut niijná, bíic yeó jáap Damasco tútchina wā bejep jī. ¹³Yeó jáap tac yoób namáboó jwī bejehchah, yeó ā yeh iigát chah jeámant yeh iíg jéenanachah, jwī enep jī. Weemdíh, wājeéh bejnitdihbut ā túi yeh iig yóh jwejep jī. ¹⁴Páant ā yeh iiguíchah, en wáhi bejnit, jwiít nihat baáchoo jwī buug nájap jī. Pánih buug nájnit, wéheatdih wā joyóp jī. Jwíh wéheatjīh nin pah weemdíh áí niijíp jī: ‘Saulo, Saulo, ¿Dépanihna íijnit, wíihwādi h mawíh ñuún péé tigaá ma chāj? Wíihwādi h pánih chājna, weemdíh caá páant ma chājap. Pánih chājna, meemjéh míic yéejana caá ma chājap. Nuúpdih ñi chéwechah, íijnit, míic tūpána, ā míic yéejaat dée pah meembát ma míic yéejana caá’, ā niijíp jī. ¹⁵‘¿Maá, meém déhe tigaá?’ wā niijíp jī. ‘Weém Jesússeh tigaá, ma ñuún mawíh péeni. ¹⁶Buu ma ñah ñuhuú. Weemdíh teo wáhni ma jumat pínah niijná, weemdíh wā jígohna caá. Ma enatjidih bitadih ma naáwát pínah niijná,

meemdíh wā ñíona caá. Ded pah wā jumatdih meemdíh wā jwúub jéhiyaat pínahdihbut ma naóhbiḡna caá. ¹⁷Buu meemdíh jígoḡnit, judíowādh, judíowā nihcannitdihbut wíih doonádh ma naáwát pínah níijná, meemdíh wā wahna caá. Pánih wahnit, í jéih yéej chājcat pínah níijná, meemdíh wā túi wapbiḡna caá. ¹⁸Judíowā nihcannitdih ma naáwáchah, queét dupúat panihipboó jumnitji í yéej chājatdih cádahnit túut nuumná, baabát panihipboó í bejbiḡna caá. Pánihna, Satanás ā maáh jumupmant queétdih ub bacanit, Dios ā maáh jumupboó wā waadábipna caá. Pánih chājnit, weemdíh jepahnitdih í yéejatdih wā yohochah, queét Dios ā ñíonitjeéh í jumbipna caá, Jesús weemdíh ā níijp jī”, Pablo āt níj naáwáp wut jī.

Pablo Jesúsdiḡ ā jepahatjidih ā naáwát

¹⁹“Páant Jesús ā naáwáchah joinít, caandíh wā yap yohcan jíí. ²⁰Pánihna, Damasco tútchidih moondíh wā jwíih naáwáp jī. Túttimah, Jerusalén tútchidih moondíh, Judea baácđih moondíh, judíowā nihcannitdihbut naóhñit, ‘Ñi yéejatdih cádahnit, Diosdih bidnit, ā náahat pahjeh ñi chājaá. Pánih chājnit, “Yoobópdih Diosdih jepah tigaá í chājap”, bita í níijbipna caá, wāpí níijp jī. ²¹Páant wā níj bohéátji peéh nit judíowā Dioíh muú díftna weemdíh teonit, í mao yohíhip yuh jī. ²²Obohjeéhtih, jon, buubut Dios weemdíh ā teo wáacáp be. Páant ā teo wáacachah, weém ninjīh ñuhñit, niḡat maátadiḡ, oboh jumnitdihbut yoobópdih wā naóhna caá. Moisés ā wútatjidih, Dios naáwátđih naóh yapanit í daacátjidihbut wāpí bohéna caá. ²³Nin pah ít níj daacáp taji: ‘Cristo Dios ā wahní pínah yeejép yapnit, ā wunbiḡna caá. Pánih wunniji, ā waóh boo pud jūóhbiḡna caá. Pánih jwúub boo pud jūóhñit, yeh iigní panihni niḡat judíowā, judíowā nihcannitbut í yéejat peéh iiguíḡna í bejat déedih túi ubni pínah ā jumbipna caá, ít níj daacáp taji.^k Páant í níj daacátji pah weembút bíc yoobó wāpí bohénap jī”, Pablo āt níijp wut jī.

Pablo Agripadiḡ Diosdih ā jepahat túutat

²⁴Páant Pablo ā naáwáchahjeh, Festo nin pah āt níj ñaacáp wut jī:

—¡Pablo, meém náhni joyát buud béjni caá! Maatápdih ma bohéátji jíib, náhni joicáñni caá buca, āt níj ñaacáp wut jī.

²⁵—Nihcan caá, Maá Festo. Náhni joicáñni nihcan caá weém. Yee wéheni nihcan caá. Yoobópdih tigaá wā naáwáp. ²⁶Nin Maáh Agripa niḡat wā naáwátđih ā beh joiná caá. Pánihna, úumcanjeh caandíh wā naóhna caá. Niḡat wā chājat biḡ naáwát nihcan beé. Niḡat ded pah wā chājatji doonádh Agripaboó átát joijí tagaá, āt níijp wut jī.

²⁷Páant níj péanit, Agripadiḡ jwuh nin pah āt jwúub níijp wut jī:

—Maá Agripa, meémboó Dios naáwátđih naóh yapanit jon játiḡ í daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, ¿ma níj jenah joí níit? Páant ma jenah joyátđih wā jéihna caá, āt níijp wut jī.

²⁸—¿Ma naáwátjīh waícanjeh weemdíh Jesúsdiḡ ma jepahat túutíḡ níit? Agripa Pablodiḡ āt níj jepahap wut jī.

²⁹—Waícanjeh ma jepahachah, túttimah ma jepahat doonádhbut joiná, wā wēibiḡna caá. Meém Jesúsdiḡ ma jepahat pínah, yeéb niḡat buu weemdíh

joinítbut caandíh ñi jepahat pínahdih wā náah yacna caá. Pánih náah yacna, Diosdih yeebdíh wápi uúbhna caá. Weém wā jummat pah yeéb nihatbut ñi jummat pínahdih wā náah yacna caá. Nin ítah tōpdih wā duwát pah niijná wā chājcan caá, át niijp wut jī.

³⁰ Páant ā naáwáchah joí péanit, Maáh Agripa, Berenice, Maáh Festo, caánboó chúudnitbut ñah ñuhnit, bícdih ít bac bejep wut jī.

³¹ Pánih bac bejnitji nin pah ít níj míc wéhenap wut jī:

—Nin newé ā chājatji jīb, mawat, nemat muúboó waadátbut caandíh ā wihcan caá, queétjeh ít míc niijp wut jī.

³² Maáh Agripa Maáh Festodih nin pah át níj naáwáp wut jī:

—Maáh César pebhna Pablo ā wahat tútcach nihna, jwíta jéih baca tagaá. Obohjeéhtih, caanná ma wahat pínahdih ā uúbát túttimah, caandíh jwí jéih bacacan caá, Festodih át niijp wut jī.

Pablodih Roma tútchina ī wahat

27 ¹Roma tútchidih moón ī Maáh César Italia baácdih át jumup wut jī. Pablodih, bita nemat muúboó jumnitdihbut Festo soldadowā ī maáh Julio wūt jumnidih át wapat tútup wut jī. Pánihna, johlitjīh bejni jāáj chóojīh queétdih Italia baácna Julio ā numah bejep jī. Caán Julio cien soldadowā ī maáh ā jumuchah, áih soldadowā César Augustoíhwā wūt jumnitbut ī bejep jī. ²Pánihna, weém Lucasbut Pablojeéh wā bejep jī. Aristarco, Macedonia baác Tesalónica tútchidih bóobut jwiítdih ā pej jum bejep jī. Pánihna, Adramitio wūt jumni tútchimant jūóhni jāáj chóodih jwí waadáp jī. Caán chóo Asia baácdih bóo jélitna yoobó aab béjni chóo pínah tajī. ³Pánih bejnit, cheibit Sidón wūt jumni jélitna jwí juibínap jī. Julioboó Pablodih en daoná, ā túi chājap jī. Pánih túi chājnit, caanjīh moón ā chéenwā dedé ā náahatdih ī wūhat pínah niijná, ī pehbboó Pablodih ā aabát tútup jī. ⁴Caanjīh aabnitji jwúub dei juinít, caán chóodihjeh muntih jwúub waadnít, jwí bejep jī, páant muntih. Jwí bejat déemant johlit ā jwááh johochah, Chipre wūt jumni quewa ā túi jāhat pínah niijná, caan quéwadih wáyámant bóo bawámant jwí en yap bejep jī. ⁵Caan quéwadih yap bej, chúuh bejnit, Cilicia baác ñaj deyatdih yap bej, Panfilia baác ñaj deyatdihbut yap bej, Licia baácdih jumni Mira tútchina jwí juibínap jī.

⁶Jwí bejni chóo caán tútchidih ā chāwát pínahdih jéihnit, Julio bíih jāáj chóo, Italia baáboó bejni pínah chóodih át bid juyúp tajī. Caán ā bid juiní chóo Alejandría wūt jumni tútchimant jūóhni chóo tajī. Pánih bid juinít, caán chóoboó jwiítdih ā numah waadáp jī. ⁷Johlit ā jwááh joh buug lájachah, páant muntih, wépép jéih bejcan, chafhjah jwí bejep jī. Pánih bejnit, Gnido wūt jumni tútchidih jwí toáh juibínachah, johlitboó jwiítdih tacboó ā ub joh púud baca bojop jī. Pánihna, yoobópdih bejcanjah, Salmón wūt jumni pióh ñajatdih yap bejnit, Creta wūt jumni quewadih jéihyepmant bóo bawámant jwí en yap bejep jī. ⁸Pánihna, johlit páantjeh yeejép ā johochah, caan quéwa bawádh chafhjah bejnit, Túini Jélitna púud bacapdih jwí chāo páh jwuhup jī. Caán jélit Lasea wūt jumni tútchi pehbhit ā jumup jī.

⁹Pánih chafhjah jwí bejechah, mah noój láa, jāáj chóojīh bejat tobohat láa ā toáh jūéwúp jī. Pánihna, jwiítdih numah bejnitdih Pablo nin pah ā níj naáwáp yuh jī:

¹⁰—¡Weemdíh ñi joyóó! Bũu jwĩ bejchah, ā túican níft. Mah noój láa ā jumuchah, nin jāáj chóó ā buudbípna caá. Pániha, niha ñi ub bejniht, jwiht jwĩ daáb buudbípna caá, ā niijp jĩ.

¹¹Obohjeéhtih, caán chóó mínah, caán chóodih íoh teonibut Pablodih ī jepahcap jĩ. Juliobut Pablodih joyáh bojnit, queétoodih ā jepahap jĩ. ¹²Caán ī chāoní jélitboó mah noój láa jāáj chóó ā chāwáchah, āpĩ túicap wut jĩ. Pániha, niha caán chóodih bejnit caan quéwadihjih tih biíh tátchi, Fenice wūt jumni tátchi jélitna ī bejship yuh jĩ, mah noój ā yapatdih juibí pái jwuhah tátut niijná. Fenice jélitdih yeó dei bejepmant jāáj chóó waadát āt jumup wut jĩ. Pániha, “Caánboó juibínit, mah noój láa jwĩ túi pái jwuhbipna caá”, īt niij jenah joyóp wut yuh jĩ.

Búdí mujdih nolihat ā jūúwát

¹³Chóop yapapmant johlit ā túi jūúwáchah, caán chóodih teonit ī túi bejat pínah niijná, ī yoh báahani chodóp dahdih ī jwúub ub yacap jĩ, páant muntih. “Jwĩ túi jéih jāáj juibíbipna caá”, niij jenah joinít, jwihtdih ī numah bejep yuh jĩ. Pánih bejna, Creta quewa pebhjih jwĩ jāáj béjep jĩ. ¹⁴Obohjeéhtih, túttimahbitjih caan quéwa chúuhup yoób yeó aáb jūúwúpmant johlit búdí ā joh jūúwáp jĩ. ¹⁵Caán johlit jwiíh jāáj chóó buwámant tubit ā joh jáhanachah, jwĩ bejatji dée yoób jwĩ jéih bejcap jĩ. Pánih johna, caán chóodih ā páah joh páud baca bojop jĩ. ¹⁶Pániha, Cauda wūt jumni quewadih jéihyepmant bóo buwámant jwĩ yapap jĩ. Caan quéwa jwihtdih chibít johlitdih ā jāhap jĩ. Páant ā jāhachah, jwĩ wáini bainí jāáj chóodih, búdí chóó díftna ī ub yacap jĩ. Johlit nolihatjih páantjih búdí ā tobohohach yuhna, ī jéih ub yacap jĩ. ¹⁷Caán chóodih ámoh yac péanit, búdí chóó ā búuh bejcat pínah niijná, queé jāáj chóodih teonit buujcánni tópnajih caán chóodih ī nah chéwep jĩ. Pánih nah chéu péanit, “Libia baácboó jwĩ juibími dée caá. Caanjíh óon yehbenibit Sirte wūt jumupboó buug lájat jwihtdih tubit tobohna caá”, niij jenah joinít, jāáj chóó wépép ā bejcat pínah niijná, johlitdih teoni búdí yégueh chóodih ī ub deyanap jĩ. Páant ī ub deyat túttimah, jāáj chóodihjih johlit ā ub joh bojop jĩ. ¹⁸Caán johlit dedé ā yaicáp jĩ. Pánih joh yaicán, chah pohba ā yoób johop jĩ. Páant ā johochah, nolihat búdí jūóhnt, jāáj chóodih tubit ā buug lálap jĩ. Pániha, jih buugjéh ā pahat pínah niijná, túttimah bóo yeó jáapdih ī ub bejniji bií déedih ī yoh báaha jwiíhip jĩ. ¹⁹Túttimah bóo yeó jáapdih johlit teoni yégueh chóona, chéwat tópná, máa nahnadihbut ī yoh báhanap jĩ. ²⁰Maatápdih yeodíh cúiwádiht jwĩ encap jĩ. Johlit nolihatbut dedé noón yaicáp jĩ. Yeó jáap jumat pah chah pohba ā tobohop jĩ. Páant ā tobohohach, “¿Nin búdí mujboó jwiíft jwĩ buudmí naniít?” jwiíftjih jwĩ niij jenah joyóp jĩ.

²¹Pániha, búdí teona, maatápdih ī jéih bid jeémpcap jĩ. Páant ī bid jeémpcatdih enna, Pablo ī cátiht juí ñuhnt, queétdih nin pah ā niij naáwáp jĩ: —Wā naáwáchah, yeéb ñi joicán beé. ‘Cretamant jāáj béjcat caá náahap’, wā niijp yuh be. Jwĩ jūóhchah, nin pah āta yapcan tagaá. Jwĩ jūúwátji jíibjih nin pah ā yapna caá. ²²Obohjeéhtih, bũu yeebdíh wā jwúub naóhna caá, páant muntih. Ñi úumca bojoó. Jwiíft jwĩ buudcán níft. Obohjeéhtih, nin jāáj chóó pohba ā búuh peét bejbipna caá. ²³Dios wā maáh wā wēini weemdíh ā jéihyaat pínah niijná, áih ángeldih āt wahap tabe. Caán ángel weemdíh bũu chei jíghnt, jwĩ buudcát pínahdih ā naáwáp be. ²⁴Wā pebh juiínit, nin pah

ã niijíp be: ‘Pablo, ma úmca bojoó. Meém Romanowā ī maáh César pebhna juibínit, ded pah ma chājatjidih ma naóhbiḡna caá. Dios túini jumna, ma bejni jāáj chóodih moondíhbut bíc yoobó ā wapbiḡna caá’, weemdíh ángel ā niijíp be. ²⁵Pánihna, ñi úmca bojoó. Diosdih túi jenah joinít, ‘Ángel ā niiját bíc yoobó ā yapbiḡna caá’, wā niij jéihna caá. ²⁶Obohjeéhtih, jwíih jāáj chóodih johlit bíh quewāboó ā ub joh dodhbiḡna caá, queétdih Pablo ā niijíp jī.

²⁷Pánih johna, chéne semana wēpép ā johat túttimah, chei, Adriático wūt jumni búdí mujdih jwī jwaoh chúuh bejep jī. Pánih bejna, chei tac yoob póhba caán chóodih teonit “¿Yehbenapboó jwī juibími naniít?” queétjeh ít niij jenah joyóp tajī. ²⁸Pánihna, “Débóo cah ninjīh ā numah”, niijná, ī jenah enep jī. Páant ī jenah enechah, treinta y seis metros pohba caanjīh át numahap wut jī. Maátcanbitjeh ī jwáub jenah enechah, veintisiete metros caanjīh át numahap wut jī. ²⁹Páant ā yehbe bejehah ennit, búdí ít úmup wut jī. “¿Quewa púud bacapdih bóo jeenádih jwī buug lájmi naniít?” ít niij jenah joyóp tajī. Pánihna, caán chóo ā bejcat pínah niijná, chénena míic chodóp dahna méimant ī yoh daabánap jī. Pánih yoh daabánit, “Waícanjeh ā baabá naáh”, queét ī niijjéhep jī. ³⁰Biquína caán chóodih teonit, jweífhna, caán bainí chóodih chéwat tōpdih watnit, ī wat deya pahanap jī. Pánih chājnit, nin pah ī yee niijíp jī: “Caán bainí chóodih waadnít, bíh chodóp dahnadih wawápmant jwī yoh daabábipna caá”, ī niijíp jī. ³¹Obohjeéhtih, soldadowā ī maáhdih, soldadowādiḡbut Pablo nin pah ā niijíp jī:

—Nit nin chóodih teonit ī bejehah, yeebbát ñi daab wúnbiḡna caá, ā niijíp jī.

³²Páant ā niijíchah joinít, teonit ī jweicát pínah niijná, soldadowā bainí chóodih chéwat tōpnadīh ī dúuc bóodop jī. Páant ī dúuc bóodochah, caán chóo ā daabáh bejep jī.

³³Baabát pínah játih, Pablo queétdih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Yeéb náhni dahwanit ñi jeémpcah, chéne semana ā yapna caá.

³⁴Pánihna, buu yeebdíh búdí wā jeémát túutna caá, ñi túi wēp yaáát pínah niijná. Ñi náhninaá, bíc jwī buudcán niít, ā niijíp jī.

³⁵Páant niijnít, Pablo pandih ubnit, “Paá, jwiítidih nin jeémátidih ma túi wūhna caá”, Diosdih niijnít, jwiít nihat jwī enechah, pandih ā jeémép jī. ³⁶Páant ā jeéméchah ennit, jwiítbut wēinit jwī jeémép jī. ³⁷Jwiít caán chóodih jumnit doscientos setenta y seis cáacwā jwī jumup jī. ³⁸Pánih jeémp péanit, nihat jwī wud jumat túttimah, caán chóo ā chodcat pínah niijná, páantjeh jumni trigo wuh wuúhndih búdí mujboó ī yoh báaha beedánap jī.

Pablowā ī jumni jāáj chóo ā daabát

³⁹Túttimah, baáb jéenechah, pebhbit jumni baácdih beh encan yuhna, túi óon ñaj dei púud bac jūúwát, jee dáhna wihcapdih ī wēi enep jī. Pánih ennit, “¿Con óonna jwī buug ñáj juibí jīh?” ī niijíp jī. ⁴⁰Pánihna, jāáj chóo ā túi bejat pínah niijná, chodat dahnadih chéwat tōpnadīh ī dúuc bóod yohop jī. Páant ī dúuc bóod yohat pónih, íoh tewat túut niijná, bitaboó íoh tewat pínah meenát naanádih chéwat tōpnadīh ī wat deyanap jī. Caán túttimah, waáwápmant bóo johlit teoni bainí yégueh chóodih ī wái aabánap jī. Pánih bejna, caán óon coahna ī juibíhip yuh jī. ⁴¹Obohjeéhtih, jwī bejep

yoób yehbenibit bih óon poómp át jumup tajī. Pániha, jwíih jāáj chóo waáwápmant bóo caán óondih ā báagh yoh bejep jī. Páant ā báagh yoh bejehah, búdí nolihat ā buug lājachah, jwíih jāáj chóo méimant ā búuhah bejep jī.

⁴² Páant ā búuhuchah ennit, queét soldadowā nemat muudíh moonjī ī yaáh jweicát pínah niijná, queétdih ī mao yohíhip yuh jī. ⁴³ Obohjeéhtih, soldadowā ī maáh Pablodih túi chājíhna, soldadowādh queét nemat muudíh moonjídih ā mawat tútucap jī. Pániha, jwéejna ī yaáh náan bejat pínah niijná, jéih yaáhnitdh ā jwíih náap báahaat tútup jī. ⁴⁴ Jéih yaáhcannitdh jāáj chóodih bóo máa naanádih teonit, ā yaáh náan bejat tútup jī. Pánih bejnit, nihat jwī túi yaáh náan juibínap jī.

Pablo Malta wūt jumni quewaboó ā jumat

28 ¹ Páant jwī náan juibínachah, caan quéwadih moón jwiítdih jwááh muj teo péanit, “Nin Malta wūt jumni quewa caá”, jwiítdih ī niíf naáwáp jī. ² Caan quéwadih moón jwiítdih túi teo wáacnit, páantjeh mah ā buugúchah, jwī cúbuhachah ennit, ī tuu cáo wúhup jī. ³ Queét ī tuu wawachah ennit, Pablobut tuu wawadih bejnit, ā juí cáwap jī. Páant ā cáwachah, tuu cháha bac jūóhni mai Pabloíh téihyadih ā chāacáp jī. ⁴ Páant ā chāac nūhuchah ennit, caan quéwadih moón nin pah ī míc niijp jī: “¿Nin newé cáacwādh mao jweini naniít? Pánih tigaá búdí nolihatdh ā jweí jūúwúchah yuhna, ā mao jweyátji jíib caandíh peéh chájna caá ā chájap. Pániha, buu ā wunbipna caá”, ī míc niijp jī. ⁵ Obohjeéhtih, Pabloboó caán maidih tuu cúutna ā wimp yoh cáwap jī. Pánihniji ā tubacap jī.

⁶ Páant ā chājachah ennit, caanjíh moón nin pah ī míc niijp yuh jī: “Caandíh ā chalanachah, ā wun buugbípna caá”, ī niijp jī. Obohjeéhtih, maatápdih ī en nūhuchah yuhna, dedé ā tubacap jī. Páant ā tubacat enna, ī jenah joyátdih jwáub túut nuumnít, nin pah queétjeh ī míc niijp jī: “¿Caán jwípi pāp úbhni poómpdh bóona niít?” ī niijp jī.

⁷ Publio wūt jumni, áih jumat jwī aabápmant bahnibitjeh át jumup jī. Publio caanjíh moón ī maáh tajī. Pániha, caán jwiítdih dooná ā wahachah, áih muuná jwī aab béjep jī. Caanná jwī juibínachah, jwiítdih ā túi wēi jwááap jī. Pánih wēi jwááhnit, bíc peihcanni yeó jáap ájeéh jwī jumuchah, jwiítdih ā túi chájap jī. ⁸ Publio íp pahat yoyóp wunna, ā lajachah, Pablo caandíh enedih ā bejep jī. Á pebh juibínit, teo jáha úbhnit, caandíh ā boonanap jī. ⁹ Páant ā booaat doonádih joinít, bita caanjíh moón wunnit, ā booaat pínah niijná, Pablo pebhna ī juyúp jī. Pánih juinítdihbut teo jáha úbhnit, ā boonanap jī. ¹⁰ Pániha, búdí wēnit, jwiítdih ī túi teo wáacap jī. Túttimah, caan quéwamant jwī bejat túut chājachah, jwī bejni pínah jāáj chóodih dedé jwī náahatdh wūhna, ī túi yac beedánap jī.

Pablo Roma tútchina ā juibíat

¹¹ Bihí búdí jāáj chóo Alejandría tútchimant jūóhni caan quéwadih mah noój láa át chāo jwúhup tajī. “Nin jāáj chóodih teonitdh wapnit pínah”, niíf jenah joinít, caán chóo wúúcdih chéne ī pāpniji Cástor, Pólux wūt jumnidih ī búudhnit ī nūhup jī. Pániha, caan quéwadih jwiít bíc peihcanni widh jumnitji, bejna, caán chóodih waadnít, jwī chúuh bejep jī. ¹² Pánih chúuh

bejnit, Siracusa wūt jumni tūtchidih juibínit, bíc peihcanni yeó jáap jwī chāo jwáuhap jī. ¹³ Caán chóodih jwáuh waadnít, púú Regio wūt jumni tútchina yoobópdiheh jwī chúuh juibínap jī. Cheibit chóop yapapmant joh jūóhni johlit jwiítidih ā tái ub bejep jī. Chéne yeó jáap túttimah, Puteoli wūt jumni tútchina chúuh juibínit, jwī aab béjep jī. ¹⁴ Caanjíh moón Jesúihwā jwiítidih wēi jwááhnit, íjeéh jwiítidih bíc semana ī chāo jwáhat tútup jī. Bíc semana túttimah queétdih cádahnit, Roma tútchina jwī yoób aab béjep jī. ¹⁵ Roma tútchidih jwī tóah bejehah, Roma tútchidih moón Jesúihwā jwī bejat doonádih joinít, bíc poómp Foro de Apio wūt jumni jīb chājatboó jwiítidih jwááat tút niijná, it juí páñap tajī. Túttimah, bíh poómp Romadih moonbút Tres Tabernas wūt jumni úwat pehbboó it juí páñap tajī. Pánih queétdih jwááhnit, búdí wēina, “Paá, weemdíh ma tái chájna caá”, Pablo Diosdih ā niijíp jī. ¹⁶ Roma tútchidih juibínit, Julio ā maáhdih Pablodih ā wúhap jī. Caánboó Pablodih nemat muúboó nemcanjeh, bíh muúboó ā jumat tútup jī. Obohjeéhtih, ā jweicát pínah niijná, bíc soldadodih ā wapat tútup jī.

Pablo Roma tútchidih moondíh Jesúih doonádih ā naáwát

¹⁷ Bíc peihcanni yeó jáap túttimah, Pablo caanjíh moón judíowā ī maátadih ā pebhna át bid bojop wut jī. Páant ī míc wáac juyúchah, Pablo queétdih nin pah át níj naáwáp wut jī:

—Wā déewáá, weémboó jwī déewádih wā yéej chājcap jī. Jwī nuowā ī wutatjidihbut yeejép wā niijcáp jī. Obohjeéhtih, Jerusalén tútchiboó wā jumuchah, biquína jwī déewā weemdíh teonit, Romanowā ī maátadih nemat muúboó ī nemat tútup jī. ¹⁸ Pánihna, weemdíh uúbh joinít, queét Romanowā ī maáta weemdíh ī bacafhip jī. “Nin newé ā yéej chājatji peéh mao yohat ā wihsan caá”, ī niijíp jī. ¹⁹ Obohjeéhtih, jwī déewā ī maáta weemdíh bacaat tútcan, íjnit, Romanowā ī maátadih ī jepahcap jī. Páant ī jepahcah ennit, nin pah Romanowā ī maátadih wā niijíp jī: “Maáh César pehbboó weemdíh ñi wahaá”, wā niijíp jī. Obohjeéhtih, weémboó wā déewádih wā naóh yaccan níit. ²⁰ Pánihna, yeebdíh eníhnit, ñijeéh míc wéheíhna, wā bid bojop be. Jwiít judíowā jwípí páini Cristo ā boo pud jūúwátdih wā naáwát peéh nin chéoni itah tópdih wā duoná caá, át niijíp wut jī.

²¹ Páant ā niijíchah joinít, queét caandíh nin pah it níj jepahap wut jī:

—Conmant moón jwī déewā míh doonádih jwiítidih daác wahcan, dedé yeejép doonádihbut ī naóhcan be. ²² Obohjeéhtih, nihat tútchinadih moón Jesúsdih jepahnitdih ī íj enatdih jwiítboó jwī jéihna caá. Áih jáap bohéatdihbut yeejép ípí naóhna caá. Pánihna, dedé ma naáwát pínahdih jwī joíhna caá, Pablodih it niijíp wut jī.

²³ Bíh ī jenahni yeó jáapdih dawá Roma tútchidih moón judíowā Pablo ā jumni muúná it juibínap wut jī. Páant ī juibínachah, tái cheibitjeh jwíh naóh jwíhniji púú cheyehna Pablo queétdih át naóh cádahap wut jī. Moisés ā wutatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit ī daacátjidihbut át naáwáp wut jī. Pánih caandíh naóhna, Dios ā wahni, judíowā ī páini Jesús ā jumatdih jéihna, caandíh ī jepahat pínahdih queétdih át náah yacap wut jī. ²⁴ Biquína ā naáwátdih it jepahap wut jī. Obohjeéhtih, bitaboó it jepahcap wut jī.

²⁵ Pánihna, i bacat pínah játih, queétjeh i míc íjanachah ennit, Pablo nin pah queétdih át níj naáwáp wut jī:

—Jon játih jwī nuowā i jepahcatji bíic yoobó yeebbút ñi jepahcan caá. Dios naáwátdih naóh yapani Isaíasji, Táini Espíritu ā jéihyanachah, nin pah jwī nuowádih át níj naóh daacáp tajī:

²⁶ ‘Nít pebhna bejnit, queétdih ma naáwá: “Maatápdih joiná yuhna, ñi beh joicán níft. Maatápdih enna yuhna, ñi beh encan níft”, ma níjīf.

²⁷ “Maatápdih wā naáwáchah yuhna, joífhcan, yoobópdih i beh joicán caá. Queétdih wā boosanachah, enna yuhna, i beh encan caá.

Jéihíhna nihna, yoobópdih ita beh en tagaá. Pánih beh enna nihna, i jenah joyátdih ita túut nuum tágaá. Páant i túut nuumúchah nihna, queétdih i yéejatdih wāta yoh tagaá”, Dios ā níijná caá’, Isaías át níj daacáp tajī. *(Is 6.9-10)*

Yeebbút bíic yoobó jepahcannit ñi jumna caá. ²⁸ Pánihna, yeéb wā déewāá, nindih ñi jéihyeé. Buu Dios cáacwā i yéejat yohat pínah doonádih judíowā nihcannitdih ā wahna caá. Pánihna, queétboó caandíh joinít, i jepahbipna caá, queétdih át níjíp wut jī. ²⁹ Páant ā níjíchah joinít, íjna, míc wéhenit, queét judíowā it bac bejep wut jī.

³⁰ Páant ā yapat túttimah, chéne jópchi caanjíh Pablo ā jumup jī. Dedé ā náahatnadih caanjéh ā jíib chāj beedánap jī. Pánihna, nihat caandíh enedih juibínitdih wēinit, ³¹ Dios maáh ā jumat doonádih, Jesucristoíh doonádihbut úumcanjeh, āpí naáwáp jī. Ded caandíh naáwát túutcanni ā wihcap jī.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Lucas

ROMANOS

Romanosdih jwī tēi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tīgaa daácniji? Pablo, Dios ā jib bohéat tēutni nin núodih āt daacáp wut jī. Moisés ā wutatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit ī daacátjidih tūi bohéni āt jumup wut jī. Jesús Dios wūúh ā jumatdih jwíh jenah joicánjeh, Jesúshwādhīh tūbit āt yéej chāj jwuhup wut jī. (Hch 8) Obohjeéhtih, Jesús caandíh jígohnit, ā tēut nuumúchah, Jesúsh doonádhīh judío nihcannitdih tūi bohéni āt jumup wut jī. (11.13) Jesúsdih ā jepahat pínah jātīh Saulo āt jwíh wūt jumup wut jī. Obohjeéhtih, ā jepahat túttimah, Pablo wūt āt tēut nuumúp wut jī. Dawá pebhboó Jesúshwā poómpnadih Pablo āt daác wahap wut jī. Nin núona caá ā daacátji: Romanos, 1 Corintios, 2 Corintios, Gálatas, Efesios, Filipenses, Colosenses, 1 Tesalonicenses, 2 Tesalonicenses, 1 Timoteo, 2 Timoteo, Tito, Filemón.

¿Dedih āt daácji? Roma tútchidih moón Jesúshwādhīh nin núodih āt daacáp wut jī. Caán tútchi nihat Romanowā ī bíbohni baácnadih moón jwíh jumni tútchi wut jī.

¿Dedmant, débólih cah, āt daácji? Dawá jéihnīh “Cencrea tútchi, Corinto tútchimant Pablo Roma tútchidih moón Jesúshwādhīh āt daacáp wut jī. Jópchi 57 (Jesús ā wunat túttimah 24 jópchi túttimah) Pablo nin núodih āt daacáp wut jī”, ī níj jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tīgaa āt daácji? Queét Romanowā judíowā nihcannit, dawá pampnitdih ípī weñep wut jī. Bitaboó queétdih Jesúsh doonádhīh jātīh itát naáwáp wut jī. Pánihna, ī tēut nuumát doonádhīh joinít, Pablo queétdih āt daacáp wut jī. Ded pah Dios ā jumatdih, Jesucristo ā jumatdih, ded pah yéejat ā jumatdih, ded pah Jesús cáacwādhīh ā tūi ubatdih, nin núojīh Pablo búdí āt bohé daacáp wut jī.

Romanos ded pah ā jumat:

1. Pablo ā daác jwíhat (1.1-15)
2. Dioíh doonádhīh ded pah jwī jenah joyát pínahdih ā bohéat (1.16–11.36)
 - a. Dios yoobópdih ā jumat (1.16-17)
 - b. Nihat cáacwā yéejnit ī jumat (1.18–3.20)
 - c. Jesucristodih jepahnitdih “Caán Jesúsh túyat ā bíbohna caá”, Dios ā níj enat (3.21–5.21) (Justificación)
 - d. Jesúshwādhīh ā wēpatdih Dios ā wūhat, yéej chājat jenah joyátdih ī yap yohat pínah níijná (6.1–8.39) (Santificación)
 - e. Ded pah Dios judíowāboodíh ā chājat (9.1–11.36)
3. Jesúshwā ded pah jwī jumat pínahdih ā bohéat (12.1–15.13)
4. Pablo ā pée naáwát, ā pée túyat tēutatbut (15.14–16.27)

Queétdih ā túyat tēutat

1 ¹Weém, Pablo bífhidih daacát tēutnit, yeéb Roma tútchidih moón Jesúshwādhīh wā wahna caá. Jesucristo weemdíh níonit, áih tēini doonádhīh nihat baácdih moondíh ā naáwát tēutatup jī.

²Caán túini dooná pínahdih jon játih Dios naáwátdih naóh yapanitdih “Cáacwādh wā túi chājbipna caá”, át níj daacát tútup wut jī. ³Caán dooná ā wūúh ded pah ā jumat naáwát caá. Pánihna, caán cáac jumna, David juimená ī juma át jumup wut jī. ⁴Pánih cáac jumna yuhna, jwī Maáh Jesucristo Dios wūúh jumna, dedé yéejat wihcanni át jumup wut jī. Pánih jumna, ā wunat túttimah, Dios caandíh ā wēpatjīh át jwúub boanap wut jī. Pánih booana, Jesucristo yoobópdih ā wūúh ā jumatdih cáacwādh át jéutup wut jī.^a

⁵Caán Jesús tīgáá weemdíh oinit, ā wēpatjīh áih túini doonádih nihat cáacwādh ā naáwát tútup jī, caandíh túi jenah joinít, ī jepahat pínah niijná. ⁶Yeebdíhbut áihwā pínah ā níwichah, nít jepahap taga. ⁷Yeéb Roma tútchidih moón Dioíhwā, búdí ā oinitdih nin néodih wā wahna caá. Dios jwī íp, jwī Maáh Jesucristojīh, yeebdíh oinit, ī túi teo wáaca naáh, nī túi jumat pínah niijná.

Pablo Roma tútchina enedih ā bejíhat

⁸Nindih yeebdíh wā jwíih naóhhipna caá: Jesucristodih yeéb nī túi jenah joyát doonádih nihat baácdih moón ī joiná caá. Queét ī naáwáchah, weembút joinít, búdí wā wēina caá. Pánih wēinit, Jesucristo ā wēpatjīh, jwī íp Diosdih nin pah wāpí níj úúbhna caá: “Paá, meemdíh ī túi péeat túina caá”, wāpí niijná caá. ⁹Dios weemdíh ā wutuchah wēi jepahnit, ā wūúfh túini doonádih wā túi bohéna caá. Dios ā enechah, yeebdíh ā teo wáacat pínah niijná, yeó jáap jumat pah caandíh wāpí úúbhna caá. ¹⁰Pánih úúbhna, nin pahbut wāpí níj úúbhna caá: “Paá, ¿bue jwuhna ī pebhna enat túutna, weemdíh ma wahmi níit?” wā niijná caá. ¹¹Túini Espíritu weemdíh ā teo wáacat pah muntih, yeebdíhbut ā teo wáacat pínahdih wā náah yacna caá, yeéb Jesúsdi hah nī túi péeat pínah niijná. Á wēpatdih nī bíbohat pínahdih teo jáha úúbhna, yeebdíh búdí wā eníhna caá. ¹²Jesúíhwā míc jumna, ā naáwátdih bícdih míc wéhenit, míc teo wáacna, chah jwī túi wēibipna caá.

¹³Weém dawá tútchinaboó bohé jibichah, caán tútchinadih moón judíowā nihcannit túini doonádih joinít, dawá Jesúsdi hah ī jepahap jī. Pánihna, maatápdih nī pebhboó wā bejhip yuh caá, dawá níih tútchidih moondíhbut Jesúfh doonádih wā naáwáchah joinít, ī jepahat pínah, yeebút Jesúsdi hah nī jenah joyát pínah niijná. Wā úudwā panihnit, caandíh nī jéihyatdih wā náah yacna caá.^b ¹⁴Nihat cáacwādh túini doonádih naáwát caá weemdíh náahap. Dahwani tútchinadih moondíh, tútchi wihcapboó jumnitdihbut, bohénitdih, bohécannitdihbut naáwát caá náahap. ¹⁵Pánihni jumna, nihat yeéb Roma tútchidih moondíhbut túini doonádih búdí wā bohéfhna caá.

Jesúfh túini dooná ded pah ā jumat

¹⁶Caán túini doonádih joinít, det Jesúsdi hah túi jepahnitdih Dios ā wēpatjīh ā túi ubna caá. Caán doonádih jwíih joinít, jwíit judíowā jwī jepahap jī. Jwī jepahat túttimah, judíowā nihcannitbut joinít, it jepahap jī. Pánih joinít, jwī jepahachah, jwíit nihatdih bíc yoobó ā wēpatjīh ā túi ubna caá. Páant ā wēpatdih jéihnit, “Caán túini doonádih ī jepahachah, Dios queétdih ā túi ubbipna caá”, níj jenah joinít, caán doonádih bohéna, wāpí tíiccan caá.^c

¹⁷Pániḥ bohéna, nin pah wāpí níj naóhna caá: “Ded Jesúsdiḥ túi jenah joinídiḥjeh ‘Nin túini caá’, Dios ā níj enna caá. Páant ā níj enat pah, jon játiḥ nin pah ít níj daacáp taji: ‘Caandíḥ túi jenah joinítdiḥ “Queét túinit caá”, Dios ā níj enna caá. Pániḥ túi jenah joinítdiḥjeh páantjeh Diosjeéḥ í túi jumbipna caá’, ít níj daacáp taji”, wāpí níjina caá.^d

Cáacwā í yéej chājat

¹⁸Dios jeámant jumni yeejép chājnitdiḥ ā en íjina caá. Pániḥ yéej chājna, ded pah Dios ā jumatdiḥ bita í jéihyat déedih í jáhna caá. Páant í chājachah en íjnit, Dios búdí ā peéh chājipna caá. Páant ā peéh chājat pínahdiḥ niḥat cáacwādiḥ ā jéihyana caá. ¹⁹Diosdiḥ jwiít cáacwā jwí jéih beedácah yuhna, ded pah ā jumatdiḥ caanjéh jwiíttdiḥ át jéihyanap taga. Páant ā jéihyanachah, caandíḥ jwí jéihyat pínah dedé buwat wihcan caá. ²⁰Diosdiḥ jéih encan yuhna, niḥat ā chājatjiboodíḥ jwí jéih enna caá. Pániḥ ennit, “Caán niḥatdiḥ Dios búdí ā wēpatjīḥ ā chājni caá. Pániḥ chājni jumna, niḥat í maáh páantjeh ā jumbipna caá”, jwí níj jéihna caá.^e Caandíḥ jéihna yuhna, det joyáh bojnitiḥ Dios ā peéh chājipna caá. Páant ā peéh chājachah, “Obohjeéhtiḥ, ded pah ma jumatdiḥ jéihcan, meemdíḥ wā jenah joicáp jī”, det Diosdiḥ í jéih níjcan níft. ²¹Dios ded pah ā jumatdiḥ jéihna yuhna, “Meém niḥat ma chājnitdiḥ enna, meemdíḥ búdí wā wēina caá”, dawá caandíḥ ít níj naóhcap jī. Queétdiḥ ā túi chājachah yuhna, queétboó caandíḥ “Weemdíḥ ma túi chājat túina caá”, ít níjcap jī. Páant caandíḥ í joyáh bojatjī jīb í jenah joyát át buo peét bejep jī.^f ²²“Weém túi jenah joiní caá”, í míic yee níjati jīb, jenah joicánnit yooabát ít jumap jī. ²³Pániḥ jenah joicánnit jumna, Dios niḥat jéihni, páantjeh jumniḥ ít wēicap jī. Pániḥ caandíḥ wēican, “Meémboó niḥat jéihni jumna, weemdíḥ ma jéih teo wáacna caá”, í pāpniboodíḥ ít níj weñep jī. Jwiít cáacwā wūnnit pínah míic jwí jumna yuhna, cáac pah jígohnidiḥ pāpnit, caandíḥ ít weñep jī. Pániḥ chājnit, jiijní, nuñáp, mai panih jígohnidiḥbut pāpnit, “Meémboó chah wēpni caá”, caandíḥ ít níj wēi naáwáp jī.^g

²⁴⁻²⁵Dios niḥat chājni ā jumuchah yuhna, caandíḥjeh í wēi naáwát déeji, “Nit caá chah wēpni”, níj yee jenah joinít, ā chājnitboodíḥ ít wēi naáwáp jī. Páant queétdiḥ í wēi naáwáchah ennit, “Í náahatdiḥjeh í chāja naáh”, níjnit, Dios queétdiḥ át cádahap wut jī. Páant ā cádahat túttimah, queétjeh chah yeejép í chājat pínahdiḥjeh jenah joinít, tíic náah jumniḥ ít chājav jī. Pániḥ yeejép chājna, íih bácahdiḥbut ít míic yéejanap jī.

²⁶Páant í yee jenah joyócah enna, “Yeejép í náahatdiḥjeh í bid dáhwa naáh”, níjnit, Dios queétdiḥ át cádahap wut jī. Páant í náah chājatdiḥ jenah joinít, yaádhboó neonádiḥ náahcanjeh, yaádh míicjeh ít yéej chājav jī. ²⁷Páant í chājav pah muntih, neonábut yaádhdiḥ í en ñinahat pah neoná míicjeh ít en ñinahap jī. Pániḥ en ñinahnit, queét neoná míicjeh ít yéej chājav jī. Pániḥ yéej chājnit, í yéej chājavti jīb íih bácah, íih jenah joyátbut páantjeh át yéej bejep jī.

²⁸Diosdiḥ í jwíih jéihna yuhna, “Caandíḥ jéihyat weemdíḥ dedé pínah niḥcan caá”, í níj jenah joyócah ennit, Dios queétdiḥ át cádahap wut jī, í

jenah joyát déheni pah ā jumat pínah niijná. Páant ā cádahat túttimah, chah yeejép yoobát it yoób jenah joyóp jī. Pánih chah yeejép jenah joinít jumna, jwī chājca naáh déedih it chājap jī. ²⁹Pánih yeejép chājna, buubut nin pah ī jumna caá: Dedé ī en nīnahatdihjeh ī yéej chājna caá. Ded pah bitadih chah yeejép ī chājat pínahdih búdí jenah joinít jumna, cáacwādh mao yohnit jumna, chah dawá bíí déedih búdí en nīnahnit jumna, tub yeenit jumna, yeejép dooná naóhnitbut ī jumna caá. ³⁰Bitadih yee naóh peétnit jumna, Diosdih enfhcannit jumna, bitadih jígah encan, “Weém maáh panihni jumna, dedé wā náahatdih wā chājbpina caá”, ī niíf jenah joiná caá. “Weémboó chah jéihni caá”, niíf jenah joinít jumna, bitadihbut páant niíf naóhnit ī jumna caá. Chah yeejép ī chājat pínahdihjeh jenah joinít ī jumna caá. Ī mánadih jepahcannit jumna, ³¹jenah joicánnit jumna, ī niiját pah chājcannt jumna, ī déewādh oicannit jumna, bitadih jígah encan, ī teo wáaccan caá. ³²Páant yeejép ī chājatdih ī cádahcatji peéh Dios iiguípna queétdih ā yohbipna caá. Páant ā peéh chājat pínahdih jéihna yuhna, ī yéej chājatdih ī cádahcan caá. Pánihna, bita ī yéej chājachah ennit, “Páant nī chājachah, ā túina caá”, queétdih ī niíf wēi naóhna caá.

Dios ā peéh chājat pínah yoobópdih ā jumat

2 ¹Yeeb cáacwā mícjeh jumna yuhna, ¿Dépanih tīgáa “Yeejépwa yoobát ī jumuchah, ī yéej chājat jīb, queétdih peéh chājat caá náahap”, nī niíf jenah joí? Yeebbút queét ī chājat pahjeh mun tīgáa bífc yoobó nī chājap. “Jwiít yéej chājcah, jwiítidih dedé yeejat peéh wihcan caá”, nī jéih niijcán caá. Pánihnit jumna, bitadih naóh yacnit, yeebjéh peéh chājatdih míc watna caá nī chājap. ²Nihat yéej chājnitdih Dios ā peéh chājbpina caá. Yoobópdih chājni ā jumuchah, ā peéh chājatbut yoobópdih ā jumatdih jwī jéihna caá. ³Cáacwā mícjeh jumna yuhna, “Peéh chājat caá náahap”, niíf naóh yacnit nī jumuchah, yeebbút bífc yoobó nī chājat jīb, yeebdíhbut peéh chājat ā jumbipna caá. “Jwī yéej chājachah yuhna, āpí peéh chājcan beé. Pánihna, buu pohba, ā peéh chājcan níít”, nīpí niíf jenah joiná yuh caá. ¿Dépanih tīgáa páant nī niíf jenah joí? Yeebdíhbut Dios ā peéh chājbpina caá. ⁴Obohjeéhtih, nī yéej chājachah yuhna, Dios yeebdíh jígah ennit, ā peéh chāj jwuhcan caá. Páant ā peéh chājatdih enna, “Dios wā yeejatdih ā íjcan caá”, nī niíf jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh ā túi chājatdih ennit, caandíh nī jepahat pínahdih páina caá ā chājap. ⁵Obohjeéhtih, yeebdíh ā jígah enechah yuhna, yeebboó caandíh nī jepahíhcan caá. Nī yéej chājatdih cádahíhcah, yeebdíh ā peéh chājbpina caá. Ā peéh chājat pínah yeó jáap játih, chah nī yéej chājachah ennit, caán yeó jáapdih yeebdíh chah ā peéh chājbpina caá. Yeecanjeh, ā niijátji bífc yoobó ā peéh chājatdih nihat cáacwā ī jéihbipna caá. ⁶Cáacwā yoobó ded pah ī chājatji jīb Dios queétdih ā jīb chājbpina caá. ⁷Det bitadih túinijeh chājnit, Dios queétdih ā wēi naáwát pínahdih bidnit, yeó jáap jumat pah ā pehbboó jumíhnit, queétdih bácah páantjeh Dios ájeéh ā jumat túutbipna caá. ⁸Obohjeéhtih, det ī náahatdihjeh chājnit, bitadih túi chājcannt, queétboodíh Dios búdí íjnit, ā peéh chājbpina caá. ⁹Páant ā peéh chājachah, nihat yeejnit yoobó tubit yeejép ī yapbipna caá. Judíowā

nihcannitdih ā peéh chājipna caá. Obohjeéhtih, judíowā Moisés ā wutatjidih bíbohna yuhna, ī tūi jepahcatji jīb queétbodydīh chah ā peéh chājipna caá. ¹⁰Det tūi chājnitdih, “Nī tūi chājna beé”, ā niijbīpna caá. Páant ā niijnítidihjeh Dios ā tūi jumat tūtubipna caá. Judíowādih, judíowā nihcannitdihbut bífc yoobó ā tūi chājipna caá.

¹¹Dios nihāt cáacwā ded pah jwī chājatdih enna, yeejépwādh, tūinitdihbut yoobópdih ā chājipna caá. Pānih chājna, judíowādih, judíowā nihcannitdihbut bífc yoobó ā chājipna caá. ¹²Páant bífc yoobó chājni ā jumuchah, nin pah ā jumna caá: Moisés ā wutatjidih jéihcannitboó ī yéej chājachah, ī yéejat jīb iiguīpna ī bejbipna caá. Pānihna, bífc yoobó caán wutatjidih jéihnītbut ī yéej chājachah enna, “Queétdih peéh chājat náahna caá, caán wutatjidih ī yap yohāt jīb”, Dios queétdihbut ā niīj enna caá. ¹³Caán ā wutatjidih ī en naáwáchah, páantjeh joijéhnitdih “Nīt tūinit caá”, Dios ā niīj encan nīt. Obohjeéhtih, ā wutatjidih tūi jepahnittbodydīh “Nīt tūinit caá”, ā niīj enbipna caá. ¹⁴Judíowā nihcannit ī jéihyatjīh jeh tūi chājna, Moisés ā wutatjidih jéihcan yuhna, caandīh ī jepahna caá. ¹⁵Pānih jepahna, caán ā wutatjidih jéihcan yuhna, queét ī jenah joyátmant caán wutat panihni ā jumna caá. Páant ā jumuchah, yéej chājat jenah joyát ā jūúwáchah, “Páant wā chājachah, ā tūican nīt”, ī niīj jéihna caá. Ded tūi chājatdih, yéej chājatdihbut ī jéihna caá. ¹⁶Pānihna, péeni yeó jāapdih Dios Jesucristodih cáacwā ded pah ī yéej chājatdih ī jweéatji jīb ā peéh chājat tūtubipna caá. Páant tigaá áih tūini doonádih wāpī naóh bohéna caá.

Moisés ā wutatjidih judíowā ī jepahcat

¹⁷Tūini doonádih judíowādih bohéna, nin pah queétdih wāpī niīj naóhna caá: Yeéb judíowā, Moisés ā wutatjidih jéihnīt jumna, “Jwíft judíowā chah tūinit jwī jumna caá. Jwíftjeh caá Dioíhwā”, nī niīj jenah joiná caá. ¹⁸Caán wutatjidih jéihnīt jumna, ded pah Dios ā náahatdihbut nīpī jéihna caá. Pānih jéihnīt jumna, “Jwī tūi chājat pínahdih jéih nīonit jwī jumna caá”, nīpī niīj jenah joiná caá. ¹⁹“Tūi jéihnīt jumna, jéih encannit panihnitdih jwī jéih teo wáacna caá. Jíiát panihnit jumna, dupúnapboó jumnit panihnitdih jwī jéih bohéna caá, ded pah tūi chājatdih ī jéihyat pínah niijná”, nīpī niīj jenah joiná caá. ²⁰“Jwíft judíowā caán wutatjidih jéihna, tūi yoobópdih jéihnīt jwī jumna caá. Pānih jumna, det jenah joicánnitdih, wébīt panihnitdihbut jwī jéih bohéna caá”, nīpī niīj jenah joiná yuh caá.

²¹Obohjeéhtih, páant niīj jenah joiná yuhna, ¿dépanih tigaá queétdih nī bohéhatdih yeebjéh nī jwíih mūic bohécan? Bitadih nuumát tūtucan yuhna, ¿dépanih tigaá yeebjéhbut nī nuúm? ²²Bitā ī áa nihcannitjīh yéej chājat tūtucan yuhna, ¿dépanih tigaá yeebjéhbut bífc yoobó nī áa nihcannitjīh nī yéej chā? Judíowā nihcannit ī pāpnidih tubit iiná yuhna, ¿dépanih tigaá ī pāpni ā nūhat mūunádih waadnīt, orodih platadihbut nī nuúm? ²³“Jwíft judíowā Moisés ā wutatjidih jéihnīt jwī jumna caá”, wēi niijná yuhna, caán wutatjidih yeebjéh nī yap yohna caá. Pānih yap yohna, nī tūi chājcatdih ennīt, “Dios páant wutni ā jumuchah, caandīh jwī náahcan caá”, bitā ī niīj jenah joimí nacaá. ²⁴Páant nī chājatdih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah

āt niŋ daacáp tajī: “Yeéb judíowā wūt jumnit, ‘Diosdih wēinit poómp’, ī niijnít yuhna, Dios ā wutatdih ñi yap yohochah enna, judíowā nihcannitboó Diosdih yeejép ī naóh peétna caá”, āt niŋ daacáp tajī.^k

²⁵ Jwiít judíowādhijeh quehli nah yapat chóodih Dios āt bóod yohat tútut wut jī, áihwā jwī jumatdih júutat tút niijná. Pánih bóodna, “Míihwā jumnit, Moisés ā wutatjidih jwī jepahbipna caá”, Diosdih jwī niŋ júutna caá. Obohjeéhtih, “Jwiít bóodnit jwī jumna caá”, niijná yuhna, Moisés ā wutatjidih jepahcan, ñi bóodatji yeebdíh dedé pínah nihcan caá. ²⁶ Det judíowā nihcannitboó bóodcannit jumna yuhna, caán wutatjidih ī jepahachah enna, “Nit wíihwā caá”, Dios queédih ā niŋ enbipna caá. Jwiít bóodnitdih ā niŋ enat pah muntih, queédihbut biíc yoobó ā niŋ enna caá. ²⁷ Dawá judíowā Moisés ā wutatjidih jéihna yuhna, caandíh ī jepahcan caá. Obohjeéhtih, queét judíowā nihcannitboó bóodcannit jumna yuhna, ā wutatjidih ī túi jepahna caá. Páant ī jepahachah ennit, Dios jwiít judíowādhijeh nin pah ā niijbípna caá: “Queét bóodcannit, Moisés ā wutatjidih jéihcan yuhna, caandíh ī jepahap be. ¿Dépanih tigaá yeéb bóodnitboó caán wutatjidih jéihna yuhna, caandíh ñi jepahcan? Yeébboodíh chah yeejép peéh chājat caá náahap”, ā niijbípna caá. ²⁸⁻²⁹ Judío yoobát ded pah ā jumatdih buu wā naóhbipna caá. Bóodni jumna yuhna, Diosdih jepahcanni judío yoobát nihcan caá. Á wutatjidih jéihna yuhna, jepahcan, judío yoobát nihcan caá. Obohjeéhtih, ded Diosdih wēi jepahni judío yoobát ā jumna caá. Pánihna, áih quehli nah yapat chóodih ā bóod yohat tútat pah ā yéej chājatdih cádahna, ā jenah joyátidih ā tút nūmná caá. Pánihnidih “Nin túini caá”, Dios ā niŋ enna caá. Cáacwā caandíh ī wēi naóhcah yuhna, Diosjeh caandíh ā wēi naóhna caá.^l

3 ¹ Weém páant niŋ naóhna, “Jwiít judíowā jwī jumuchah, Dios jwiítidih ā wutatji pah bóodnit jwī jumuchahbut, dedé pínah nihcan caá”, wā niijcán caá. ² Judíowā jwī jumat jīb, jwiítidih búdí túyat ā jumna caá. Dios naáwátidih jwiítidih āt jwíh wūhup tajī, bitadih jwī naóh yapaat pínah niijná.^m ³ Obohjeéhtih, biquína jwī déewā caán naáwátidih jepahcan, “Ma wutatdih jwī túi jepahbipna caá”, ī niijátji pah īt chājcap jī. “Páant queét ī niijátji pah ī chājcah, Diosbut biíc yoobó ā niijátji pah ā chājbian nacaá”, ħñi niŋ jenah joí niít? ⁴ ¡Nihcan caá! Nihat cáacwā yoobó yeenit ī jumuchah yuhna, Diosboó ā niijátji pahjeh ā chājbiipna caá. Páant yeeccanni ā jumuchah jéihna, jon jātih David, Dios naáwátidih naóh yapani, ā yéej chājatdih naóhna, nin pah āt niŋ daacáp tajī:

“Wā yéej chājachah ennit, ‘Peéh chājat caá náahap meemdíh’, ma niijíchah, yoobópdih naóhni ma jumatdih nihat ī jéihna caá. Pánih jéihnit, ded meemdíh ā jéih yap yohcan niít”, āt niŋ daacáp tajī.

(Sal 51.4)

⁵ Biquína ī jenah joyátijhijeh nin pah īta niŋ jenah joi tá yuh caá: “Jwiít jwī yéej chājachah, Dios yoobópdih ā jumatdih cáacwā chah īta jéih taga. Pánihna, jwī yéej chājachah, ā túina caá. Páant túini ā jumuchah, jwī yéejat peéh chājna, Dios yoobópdih āta chājcan taga”, īta niŋ jenah joi tá yuh caá. ⁶ Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Jwī yéej chājatdih peéh chājcan, yoobópdih chājni āta nihcan tagaá. Pánih jumna, nihat ī yéej chājat jīb āta jéih peéh chājcan tagaá.

⁷Bitaboó nin pah ita níj jenah joi tá yuh caá: “Jwiít cáacwā yeenit jumna, jwī niijátji pah jwípí chājcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó yecanni caá. Pánihna, ded pah yeenit jwī jumatdih jenah joinít, Dios ded pah yeeat wihcanni ā jumuchah, chah jwíta túi jéih taga. Páant ā jumuchah, jwī yeeatji jīb peéh chājat āta wihcan taga. ⁸Páant níj jenah joiná, “Yeejép chājna, Dios túini ā jumatdih júutna caá jwī chājap. Pánihna, ¿jwī yéej chāj jīih?” ita níj jenah joi tá yuh caá. “Pánihatdih Pablowā ī bohéna caá”, biquína jwiítidih ī níj yee naóhna caá. Páant ī níj yee naáwáchah joinít, “queétdih peéh chājat caá náahap”, Dios ā niiját yoobópdihi caá.

Jwiít nihat cáacwā ā peéh chājnit pínah jwī jumát

⁹¿Ded pah tigaá yeéb ñi níj jenah joi? ¿Jwiít judíowā bita chah túinit níit jwī jumap? Nihcan caá, wā déewā. Nin pah yeebdíh wā jwúub naóhna caá: Jwiít judíowā, judíowā nihcannitbut nihat bíic yoobó Dios ā peéh chājnit pínah míic jwī jumna caá. ¹⁰Jon játih Dios naáwátidih naóh yapanit ī daacátji pahjeh tigaá ā jumap:

“Ded yoobópdihi chājni wihcan caá.

¹¹Nihat ded pah Dios ā jumatdih ī túi jenah joicán caá. Nihat cáacwā yoobó caandíh joíhcan, bidcannit míicjeh tigaá.

¹²Nihat Diosdih náahcan, tac páud bejat pah it chājap taga. Ded túi chājni ā wihcan caá. (Sal 14.1-3; 53.1-3; Ec 7.20)

¹³Iih jacnaboó cáac ī yohni jaáh jéwe lajna ā wíj bacaat pah caá ā jumap. Wéhena, yeeat míicjeh ī naóhna caá. Mai ā chāacáchah, áih man cáacdihi ā yéejaat pah, queét yeenit bitadihi ípí yéejana caá.

(Sal 5.9; 140.3)

¹⁴Pánih yeenit, bitadihi jió waadaát pah chājnit, tubit jüihnitbut ī jumna caá. (Sal 10.7)

¹⁵Pánihnit jumna, cáacwādihi mao yohíhniitjeh caá ī jumap.

¹⁶Ded ī bejepboó jumnitdih yeejép chājna, ípí moh yéejana caá.

¹⁷Bitadihi túi chājcan, íjeéh ī túi jumcan caá. (Is 59.7-8)

¹⁸Diosdih jenah joicánjeh, ī jepahcan caá”, it níj daacáp tají. (Sal 36.1)

¹⁹⁻²⁰Páant ī níj daacátjidih náhninit, jwiít judíowā nin pah jwī níj jéihna caá: “Nihat Dios naáwátji jwíih pínah caá. Páant ā jumuchah, jwiítidih caá caandíh jepahat náahap”, jwī níj jéihna caá. Á wutatdih jéihna yuhna, caandíh jepahcan, “Jwiítidih yéejat peéh wihcan caá”, jwī jéih niijcán caá. Jwiít judíowā Dios ā peéh chājnit pínah jwī jumát pah muntih, nihat baácdih moón judíowā nihcannitdihbut bíic yoobó ā peéh chājbiipna caá. Á wutatdih nihat cáacwā jwī túi jepahcan caá. Páant jwī jepahcah, Moisés ā wutatjidih joinít, Diosdih jwī yap yohatdih jwī jéihna caá. Pánih jéihnit, Diosdih nin pah jwī jéih niijcán caá: “Ma wutatdih wā túi jepahachah, “Túini ma jumna caá”, weemdíh ma níj enmi nacaá”, jwī jéih niijcán caá.”

Diosdih jepahna, áihwā jwī jumát

²¹⁻²²Páant níj péanit, jwiít cáacwā ded pah Diosjeéh jwī túi jumát pínah ā jenah joyátjidih buu yeebdíh wā naóhbiipna caá. Moisés ā wutatjidih

jepah beedácan, jwiít nihat Dios bícdih jwíta jéih jumcan tagaá. Caandíh jéihna, caán wutatjidih ded pah jwí jepahatdih jenah joicánjeh, det Jesucristoboodíh jepahnitdih, “Queét túinit caá”, ā niíf enna caá. Jon játihi Moisés, Dios naáwátdih bita naóh yapanitbut caán ā jenah joyátjidih ít daacáp taji. Pánihna, buu ded pah Dios jwiítdih “Nit túinit caá”, ā niiját pínahdih jwiít nihat cáacwādhíh át jéihyanap taga. Jwiít judíowādhíh, judíowā nihcannitdihbut Dios bífc yoobó ā túi chājna caá.^o ²³ Yéejnit mífc jumna, jwiít nihat jwí yéej chājna caá. Jwí túi chājat pínahdih Dios ā jwíhíh jenah joyátji pah bífc yoobó jwí chājcan caá. Dios ā túyatdih yuúp jwí jumna caá. ²⁴ Páant jwí túi chājcah yuhna, Dios jwiítdih búdí ā oyochah, Jesucristoboó jwí yéejat jíib buúdaát panihnidih jíib chājna, jwiítdih át wun wūhup wut jī. Páant jwí jíib buúdaát dih ā jíib chājachah, “Nit túinit caá”, jwiít Jesúsdihi jepahnitdih Dios ā niíf enna caá. Jwiítdih jíib náahcanjeh, jwí túi chājcatdih át yohop taga. ²⁵ Jon játihi moón í yéej chājatdih íj enna yuhna, Dios queétdih át peéh chājcap wut jī. Pánih peéh chājcan yuhna, yoobópdih chājni júutat túut niijná, caanjéh Jesucristodih át wah deya bojip taga, jwí yéejat jíib wun wūhnit, áih meépdih ā yoh wūhat pínah niijná. Pánih wun wūhna, áih meépdih yoh wūhatdih jwí túi jenah joyóchah ennít, Diosboó jwí yéej chājatdih ā íj cádahna caá. Pánih chājnit, jon játihi moondíh í yéejat jíib peéh chājcanjeh, Jesús nihat cáacwāboodíh jwí yéejat jíib buúdaát dih át jíib chājap wut jī. Páant ā chājachah, Dios ded pah ā niijátji pahjeh yoobópdih chājni ā jumatdih jwiítdih át jéihyanap wut jī. ²⁶ Pánih jéihyanít, Jesúsdihi jepahnitdih “Nit túinit caá”, ā niíf enatdihbut ā jéihyana caá. Páant ā jéihyanachah, “Dios yoobópdih chājni caá”, jwí niíf jéihna caá.

²⁷⁻²⁸ Páant ā chājachah jéihnit, nin pahbut jwí niíf jéihna caá: “Moisés ā wutatjidih jwí jepahachah ennít, ‘Nit wā peéh chājnit pínah nihcana caá’, Dios jwiítdih ā niijcān caá. Obohjeéhtih, Jesúsboodíh jwí jepahachah enna, ‘Nit túinit caá’, ā niíf enna caá”, jwí niíf jéihna caá. Páant niíf jéihnit, “Weemjéh wā túi chājat jíib Dios weemdíh ā wēi enna caá”, jwí niíf jenah joicān caá. “Dios ā wutatdih túi jepahat jíib, ‘Nit túinit caá’, Dios ā niijbípna caá”, ¿jwíta niíf jenah joi táníit? ¡Nihcana caá, wā déewā! Obohjeéhtih, Jesús jwiítdih ā wun wūhatjidih túi jenah joinít, caánboodíh jwí jepahachah, “Nit túinit caá”, Dios ā niíf enbipna caá.

²⁹⁻³⁰ Dawá jwí déewā nin pah ípí niíf jenah joiná caá: “Jwiít judíowādhíh Jeh Dios jwí maáh ā jumna caá. Queét judíowā nihcannitdih í maáh nihcana caá”, ípí niíf jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant nihcana caá. Dios bífcjeh jumna, nihat cáacwādhíh í maáh ā jumna caá. Pánih jumna, Dios jwiít judíowādhíh, judíowā nihcannitdihbut jwiít nihatdih bífc yoobó jwí maáh ā jumna caá. Jwiít judíowā Jesús ā wun wūhatjidih túi jenah joinít, jwí jepahachah, jwiítdih “Nit túinit caá”, ā niíf enna caá. Judíowā nihcannitbut bífc yoobó Jesúsdihi í jepahachah, queétdihbut “Nit túinit caá”, Dios ā niíf enna caá.^p ³¹ Pánihna, Jesús ā wun wūhatjidih jenah joinít, ¿“Moisés ā wutatjidih jwí cádahachah, ā túimi nacaá”, jwíta niíf táníit? ¡Nihcana caá, wā déewā! Obohjeéhtih, Jesúsdihi jepahna, Moisés ā wutatjidihbut jwí jepahna caá.

Abraham Diosdih ã túi jenah joyátji

4 ¹Buu, jwĩ nuo Abrahamdih ded pah Dios ã chājatjidih yeebdíh wā jwúub náhniabipna caá. ²Abraham ded pah ã túi chājatji jíib “Nin túini caá”, Dios ã níj enechah, “Weém bácah túini caá wā jumup”, āta jéih níj tágaa. Obohjeéhtih, Diosboodíh páant níjní pínah ã wihcan caá. ³Páant ã jumuchah, Dios naáwátidih naóh yapani nin pah āt níj daacáp tajī: “Abraham ded pah Dios ã níjātdih joinít, caandíh āt túi jenah joyóp wut jī. Páant ã túi jenah joyóchah ennit, ‘Caán yoobópdih tigaá’, Dios caandíh āt níj enep wut jī”, āt níj daacáp tajī. ⁴Ded maátadidih ã teo wūhuchah, caandíh ípí jíib chājna caá. Oboh ípí jíib wūhcan caá. Ā tewat jíibjeh ípí wūhna caá. ⁵Obohjeéhtih, ded teo wūhcan, Diosdih ã túi jenah joyóchah ennit, “Nin túini caá”, caandíh ã níj enna caá. Páant ã níj enechah, dedé ã túi chājat jíib pohba nihcan caá. ⁶Pánihna, ded Diosdih ã túi jenah joyóchah ennit, ded pah ã chājatjidih jenah joicánjeh, “Nin túini caá”, Dios caandíh ã níj enna caá. Páant ã níj ennidih Dios ã túi chājatdih Davidji nin pah āt níj daacáp tajī:

⁷“Ded ã jepahcatdih Dios ã yohochah, wēinit, ã túi jumna caá. ‘Ā túi chājcatdih wā jwúub encan níit’, caandíh Dios ã níjchah, wēinit, ã túi jumna caá. ⁸“Nin túini caá. Caandíh dedé yéejat peéh chājat wihcan caá”, Dios ã níj enni wēinit, ã túi jumna caá”, David āt níj daacáp tajī. (Sal 32.1-2)

⁹¿Judíowājeh bóodnit ī jumuchah, Dios ī yéej chājatdih āt yohji taniít? Nihcan caá, wā déewā. Judíowā nihcannit, bóodcannitdihbut ī yéej chājatdih ã yohna caá. Pánih jumnit, queét nihat bíic yoobó wēinit, ī túi jumna caá. Ded pah Dios Abrahamdih ã chājatjidih jwúub náhniat caá náahap. Caán Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios āt níj enep wut jī. ¹⁰Nindihbut náhniat caá náahap: ¿Débólíhji ta tigaá Abrahamdih páant āt níj enji? ¿Bóodni ã jumat túttimahji taniít? Nihcan wut jī. Bóodni ã jumat pínah játih “Nin túini caá”, Dios caandíh ātāt níj enep wut jī. ¹¹Ā bóodat pínah játih Abraham Diosdih āt túi jenah joyóp wut jī. Páant ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandíh āt níj enep wut jī. Páant ã jumatdih júutat túut níjní, Dios caandíh āt bóodat túut wut jī. Pánihna, caán ã bóodat pínah játih, ã túi jenah joyát pahjeh, Diosdih túi jenah joinít judíowā nihcannit, bóodcannitdih “Nin túini caá”, Dios āt níj enep wut jī. Páant bíic yoobó ã níj ennit ī jumuchah, Abrahamji jwĩ nuo ã jumat pah queétdihbut ī nuo mun tigaá ã jumup. ¹²Pánihna, det bóodnit judíowābut Diosdih ã túi jenah joyóchah, Abraham ã nuoji yoobát ã jumna caá. Caán ã bóodat pínah játih Diosdih ātāt túi jenah joyóp wut jī. Pánihna, caán Diosdih ã túi jenah joyát pahjeh muntih, judíowā ã túi jenah joyóchah, Abraham ã nuoji ã jumna caá. Obohjeéhtih, bóodnit jumna, “Abraham jwĩ nuoji caá”, níj jenah joiná yūhna, Diosdih ã túi jenah joicáh, Abraham ã nuoji yoobát ã nihcan caá.

Dios caandíh ã naáwátjidih “Yoobópdih tigaá”, Abraham ã níjāt

¹³Jon játih Dios nin pah Abrahamdih āt níj naáwáp wut jī: “Meém, ma jūimená pínah bíicdih, nihat baácđih moón ī nuowā pínah ñi jumna caá”, āt níjíp

wut jī. Páant ā niijíchah, Moisés ā wutatdih Abraham ā jepahatji jīb āt nihcap wut jī. Obohjeéhtih, Abraham Diosdih ā túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, caandíh niíf ennit, páant āt niíf naáwáp wut jī.”¹⁴ “Moisés ā wutatjidih jepahnit, jwiítjeh tigaá nihát baácdih moón ī nuowā jwī jumup”, jwī déewā ípí niíf jenah joiná yuh caá. Páant ī niíf jenah joyát yoobópdih jumna nihna, Diosdih jwī túi jenah joyát dedé pínah nihcah, ā niijátjibut dedé pínah āta nihcan tagaá.”¹⁵ Dedé wutat wihcah, caandíh yap yohatbut āta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, Moisés ā wutatji ā jumuchah, cáacwā caandíh ī yap yohochah ennit, Dios queétdih búdí ā fíjna caá. Pánih fíjnit, ī yap yohatji jīb, queétdih ā peéh chājibipna caá.

¹⁶ Obohjeéhtih, Moisés ā jumat pínah játih, Abraham Diosdih āt túi jenah joyóp wut jī. Caán Diosdih ā túi jenah joyát pah, det caandíh jepahnit Abraham ā juimená panihnit ī jumna caá. Moisés ā wutatjidih jéihnit, jéihcannitbut Diosdih ī túi jenah joyóchah, bíic yoobó ā naáwátji pah Abraham ā juimená ī jumna caá. Pánihna, ded pah jwī chājat jīb ā juimená jwī jumcan níit. Obohjeéhtih, Diosdih jwī túi jenah joyát jībbeh caá, páant jwī jumup.”¹⁷ Dios Abrahamdih ā niijátji pahjeh nin pah īt niíf daacáp tajī: “Dawá baácnadih moón ī nwo pínah meém ma jumna caá”, Dios Abrahamdih āt niíf naáwáp wut jī”, īt niíf daacáp tajī. Dios wunnitdih booani, dedé wih jwuhcannidih jumat túutnidih Abraham āt túi jenah joyóp wut jī. Pánihna, Abraham Diosdih ā túi jenah joyát pah, jwiítbut túi jenah joinít jwī jumuchah, “Nit Abraham ā juimená mun tigaá”, Dios jwiítidih ā niíf enna caá.”

¹⁸ Abraham weh wihcanni behe yoobát ā jumuchah, Dios caandíh nin pah āt niíf naáwáp wut jī: “Cúiwā dawá ī jumat pah, óonna pahbut ma juimená ī jumbipna caá. Pánih jumnit, dawá baácdih moón ī nwo panihni ma jumbipna caá”, Dios caandíh āt niijíp wut jī. Pánih weh wihcan yuhna, “Á niiját yoobópdih tigaá”, āt niíf jenah joyóp wut jī. Páant caandíh ā túi jenah joyóchah, Dios ā niijátji pah āt túi chājav wut jī.”¹⁹ Obohjeéhtih, caán cien jópchi bíbohna, yad Saradih āt jéih weh chājav wut jī. Caántbut beh wili yoobát jumna, mit jéih wudu jumcap wut jī. Páant wunnit dée ī jumuchah yuhna, “Jwiít jwī weh wihcan níit”, Abraham āt niíf jenah joicáp wut jī. Páant niíf jenah joicán, Diosdih āt túi jenah joí cádahcap wut jī.”²⁰ “Á niijátji pah ā jéih chājcan níit”, āt niíf jenah joicáp wut jī. “Dios wēpni, ā niijátji pah túi chājni caá”, niíf wēi naóhnit, caandíh āt túi jenah joí cádahcap wut jī.”²¹ “Dios ded pah weemdíh ā niijátji pah bíic yoobó ā jéih chājna caá”, Abraham āt niíf jéihyep wut jī.”²² “Páant ā niíf jéihyechah, ‘Abraham túini caá’, Dios caandíh āt niíf enep wut jī”, Dios naáwátidih naóh yapani āt niíf naóh daacáp tajī.”

²³ Páant niíf daácna, Abrahamdihjeh pohba niíf daácna āt chājav wut jī.”²⁴⁻²⁵ Obohjeéhtih, jwiítbut jwī jéihyat pínah niijná, āt niíf daacáp wut jī. “Diosdih jwī yap yohatji jīb, jwī Maáh Jesúsdih āt wun wūhat túutup wut jī. Pánih wunnijidih āt jwúub booanap wut jī”, jwī niíf jenah joyóchah, Diosboó “Nit túinit caá”, jwiítidihbut ā niíf enna caá.”

“Nit túinit caá”, Dios ā niíf ennit ded pah jwī jumat

5 ¹ Jesucristodih jwī túi jenah joyóchah, “Nit túinit caá”, Dios jwiítidih ā niíf enna caá. Páant ā niíf enechah, jwī Maáh Jesucristo jwiítidih

Diosjeéh ā tūi jumat túutna caá. ²Caandíh tūi jenah joinít, ā oinit jwí jumuchah, “Úumcanjeh weemdíh jüóhñit, ñi wúbú”, Dios jwiít dih ā niijná caá. Áihwā jumna, túttimah bóo láa ā pebhna bejnit, caán túini yoobát ā jumat pahjeh jwiítbut bíc yoobó jwí jumat pínahdih jenah joinít, búdí jwí wēina caá. ³Dawá láa jwiít dih yeejép ā yapachah yuhna, bíc yoobó jwí wēina caá. Páant yeejép ā yapachah, Diosdih chah jwí tūi jenah joyátdih jwí jéihna caá. Páni h jéihñit, yeejép ā yapachah yuhna, búdí jwí wēina caá. ⁴Páant yeejép ā yapachah yuhna, wēinit, caandíh jwí tūi jenah joí cádahcan caá. Páni h cádahcannit jumna, chah túinit jwí jum bejna caá. Páni h chah túinit jum bejna, Dios ded pah jwiít dih ā tūi chājat pínahdih jenah joinít, jwí wēi páina caá. ⁵Páni hna, jwiít wēi páinitdih Dios Túini Espíritudih átāt wühup taga, jwiíjeéh ā jumat pínah niijná. Túini Espiritu jwiíjeéh jumna, Dios jwiít dih ded pah búdí ā oyatdih ā jéihyana caá. Páant ā jéihyanachah, nindihbut jwí niíf jéihna caá: “Jwiít dih Túini Espiritu ā teo wáacbi pna caá, Dios pebhna juibínit, caan páh jwí tūi jumat pínah niijná”, jwí niíf jéihna caá.

⁶Nin wā naáwátdih jenah joinít, Dios jwiít dih ā tūi chājat pínahdih chah ñi jéihbi pna caá: Jwiít jwí yéej chājatdih jéih cádahcan, ā jíib buúdaát dih jwí jéih jíib chājcach, Dios ā jenahat láa, Jesucristoboó jwí yéejat jíib át wun wühup wut jī. ⁷Ded tūi chājnidih bífhboó āta wun wühcan taga. Bífh tūi chājni yoobátdih búdí oinit, úumcanjeh wun wühni pínah ā jum dée caá. ⁸Oboheéhtih, jwiít yeejép wā yoobát jwí jum jwuhuchah, jwí yéejat jíib Cristoboó át wun wühup wut jī. Páant ā wun wühuchah, Dios jwiít dih ded pah búdí ā oyatdih ā jéihyana caá. ⁹Páni h jwiít dih wun wühñit, áih meép ā yohochah, “Nit túinit caá”, Dios jwiít dih ā niíf enna caá. Páant niíf enna, jwiít dih iiguípna bejnit déejidih át tūi wuhup wut jī. Páni hna, yeejép wā jwí jum jwuhuchah, ā wun wühatjīh “Nit túinit caá”, jwiít dih ā niíf enatdih jwí jéihna caá. Páni h jéihñit, “Buu nit túinitdih en íjcan, wā peéh chājcan níft”, jwiít dih ā niijátdih chah jwí jéihna caá. ¹⁰Diosdih eníhcannit jwí jum jwuhuchah, ā wūéh ā wunatjīh jwí yéejatdih yohñit, chénaboó jwí míc eníhcatdih Dios át ámohop wut jī. Páni h ámohñit, jwiít dih áihwā át chājap wut jī. Páant áihwā jwí jumuchah, nindih chah jwí tūi jéihna caá: “Buu Dioíh wā jumuchah, weemdíh peéh chājat wihcah, Jesús boo pud jüóhñit, púuh laab béjni jumna, weemdíhbut ā pebhna ā tūi juibíát túutbi pna caá”, jwí niíf jéihna caá. ¹¹Páant jwí tūi juibíát pínahdih wēinit, nindihbut chah jwí wēina caá: Buu nin baácboó jwí jum jwuhuchah, jwí Maáh Jesucristo ā wunatjīh Dios jwiít dih áihwā át jumat túutap wut jī. Páant ā jumat túutatdih jéihñit, caandíh búdí jwí wēi naóhna caá.

Adán, Cristo ded pah mácah ī chājatji

¹²Jwíih jumni Adán wūt jumni, ā yéej chājachahjeh, nin baácdih yéejat át jwíih waadáp wut jī. Páant ā yéej chājat jíib, wunatbut át waadáp wut jī. Adán ā yéej chāj waáwáchah, ni hat jwiítbut yéej chājnit jwít jum jwíhip wut jī. Páni h yéej chājnit jumna, jwiít ni hat wunnit pínah míc jwít jumap wut jī.^a ¹³Dios Moisésdih ā wutat túutat pínah jātīh, nin baácdih moón jwít yéej chājap wut jī. Oboheéhtih, páant jwí yéej chājachah yuhna, ā wutat

wih jwuhcah, caandih yap yohatbut át wih jwuhcap wut jī. Páant wihcah, caandih yap yohat peéh chājatbut át wih jwuhcap wut jī. ¹⁴Páant yap yohat peéh chājat ā wih jwuhcah yuhna, Adán túttimah jumnit nihát īt wunup wut jī. Moisés ā jumat pínah jātīh, caán wutat ā wih jwuhcah yuhna, caán láa jumnit īt wunup wut jī. Adán Dios ā wutatjidih ā yap yohatji pahjeh queétjeh chājcan yuhna, queét nihatbut bíc yoobó īt wunup wut jī. Páant wunnit ī jumuchah jéihnit, “Adán ā yap yohochahjeh, nihát jwiítbut bíc yoobó yap yohnit panihnit jwīt jumup wut jī”, jwī níj jéihna caá. Pánihna, Adán yéej chāj waóhni ā jumatji pahjeh, túttimah nin baácna jūóhni Jesucristoboó túi chāj waóhni át jumup wut jī.^b

¹⁵Obohjeéhtih, Dios cáacwādh oinit, ā teo wáacatboó Adán ā yap yohatji pah át nihcap wut jī. Adán bícjeh jumna yuhna, ā jwíh yéej chājatji jīb dawá jwīt buudúp wut jī. Obohjeéhtih, Dios jwiít dih búdí oinit, teo wáacna, Jesucristodih nin baácboó wahna, túini yoobát át chāj wūhup wut jī. Jesucristo bícjeh jumna yuhna, dawá iiguípna bejnit déejidih át túi ubup wut jī, jeáboó jwī túi juibát pínah níjná. ¹⁶Dios cáacwādh oinit, ā teo wáacat Adán ā yap yohatji pah át nihcap wut jī. Adán bícjeh jumna yuhna, ā yéej chājatji jīb, nihát cáacwā Dios ā peéh chājnit pínah jwīt jumup wut jī. Pánih peéh chājnit pínah jumna, dawá jwī yéej chājachah yuhna, jwiít dih búdí oina, teo wáacnit, Dios jwī yéejatdih ā yohna caá. Pánih yohna, “Nit túinit, wā peéh chājnit pínah nihcan caá”, jwiít dih ā níj enna caá. ¹⁷Adán bícjeh jumna yuhna, ā jwíh yéej chājachah, nihát cáacwādh ā chūúchah, jwī wunna caá. Caán yoobóp dih tigaá. Páant ā jumuchah yuhna, ninboodih jwiít jwī wēibipna caá: Buu jwuh Dios jwiít cáacwādh oinit, teo wáacna, Jesucristo bícjeh ā wunatjīh jwī yéejatdih yohna, “Nit túinit caá”, jwiít dih ā níj enna caá. Páant jwiít dih ā níj enechah, ájeéh páantjeh jwī túi jumbipna caá. ¹⁸Pánihna, Dios ā wutatjidihjeh bíc ā yap yohatji jīb, jwiít nihatbut yap yohnit jwī jumna caá. Pánih jumna, jwiít nihát Dios ā peéh chājnit pínahbut jwī jumna caá. Pánihat pah mūntih, bíc newé Jesucristo ā túi chājatji jīb, jwiít nihát yéejat yohnit jwī jéih jumna caá. Pánih yéejat yohnit jwī jumuchah, “Nit túinit caá”, Dios jwiít dih ā níj enna caá. Pánihna, jwiít nihát caandih jepahnit ájeéh páantjeh jwī túi jumbipna caá. ¹⁹Bíc newé Adán Dios ā wutatdih ā yap yohatji jīb, “Nit yéejnit caá”, dawádh Dios át níj enep wut jī. Pánihna, bíh newé Jesucristo Diosdih ā túi jepahat jīb, “Nit túinit caá”, dawádh Dios ā níj enna caá.

²⁰Obohjeéhtih, Adán jum láa dawá jópchi túttimah, Jesucristo nin baácboó ā jūúwát pínah jātīh, Dios ā wutatdih cáacwādh Moisés át naóh yapanap wut jī, yéejnit jumna, chah yap yohnit jwī jumatdih jwī jéihyat pínah níjná. Pánih yap yohnit yoobát jwī jumuchah yuhna, jwiít dih búdí oinit, jwī yap yohat chah Diosboó jwiít dih búdí át teo wáacap wut jī. ²¹Jwī yéej chājat jīb, jwiít nihát wunnit pínah mīcjeh jumna, Dios bícdih jwīta jéih jumcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó, jwiít cáacwādh búdí oinit, jwī Maáh Jesucristodih át wah deyanap wut jī, jwiít dih ā teo wáacat pínah níjná. Pánih teo wáacnit, “Nit túinit caá”, jwiít dih Dios ā níj enechah, caán bícdih páantjeh jwī túi jumbipna caá.

Jesúsjeéh ded pah jwī jumāt

6 ¹Wā déewā biquína nin pah ñita niŋ jenah joi tágaá: “Páant ma bohénachah, chah yéej chājat caá náahap, Dios jwiítidih oinit, chah ā túi teo wáacat pínah niijná”, ñita niŋ jenah joi tágaá. ²¡Páant nihcan caá, wā déewā! ¡Jwī yéej chājca boj jīh! Jwī yéejatdih yohna, Cristo jwiítidih ā wun wūhuchah, jwiítbut ājeéh wunnit panihnit jwī jumna caá. Páant jwī jumuchah, yéej chājat jenah joyát jwiítidih ā jūúwúchah yuhna, jwī jéih yap yohna caá. Wunniíh bācahjidih bita ī yéej chājat túutuchah, ā jepahcat pahjeh muntih caandíh jwī jepahcan niít. ³Nindihbut ñi túi náhninaá: jwiítidih ī daabánachah, Jesúíhwā jumna, ājeéh wunnit panihnit jwī jumatdih bitadih jéutna jwī chāap be. ⁴Pánih daabánit jumna, Cristoíh bācahdih ī yohochah, jwiítbut ājeéh yohnit panihnit jwī jumna caá. Pánih yohnit panihnit jumna, jwī íip nihat jéihni, túi chājni, ā wēpatjīh Cristodih ā boanachah, jwiítbut ā boonanit panihnit jwī jumna caá. Pánih boonanit panihnit jumna, ā wēpatjīh túut nūmnit, jáap cáac jumnit panihnit jwī jumna caá. Jáap cáac jumnit panihnit jumna, ā wēpatjīh yéej chājat jenah joyátidih jwī jéih yap yohna caá.”

⁵Cristoíhwā ājeéh jwiítbut wunnit panihnit jumna, wunnit ī yéej chāj cádahat pah, jwiítidihbut yéej chāj cádahat caá náahap. Ájeéh jwiítbut boo pud jūóhnit panihnit jumna, Dios ā weñat pínahboodíhjah chājat caá náahap. ⁶⁻⁷Det wunnitjidih yéej chājat jenah joyát ā wihcan caá. Páant ā wihcatdih jéihnit, nindihbut jwī túi jéihna caá: Cristodih jwíih jepahna, ājeéh wunnit panihnit jumna, yéej chājat jenah joyát jwiítidih ā jwúub jūúwúchah yuhna, jwī jéih yap yohna caá. ⁸Pánihna, Cristojeéh wunnit panihnit jumna, túi chājat túut niijná, ājeéh jwúub boo pud jūóhnit panihnitbut jwī jumna caá. Pánih boo pud jūóhnit panihnit jumna, ā wēpatjīh ājeéh páantjeh jwī jumbipna caá. ⁹Caandíh jéihnit, nindihbut jwī jéihna caá: Cristo ā jwúub boo pud jūúwát túttimah, chéneji ā jwúub wuncan niít, páant muntih. Pánih boo pud jūóhnit, wunatdih át yap yohop wut jī. ¹⁰Jwiít cáacwā jwī yéej chājat jíib, Cristo bíic láajeh wunna, ā jwúub boo pud jūúwát túttimah, ded pah chājna, Dios ā wēpatjīh apí chājna caá, cáacwā caandíh búdí ī weñat pínah niijná. ¹¹Pánihna, ājeéh wunnit panihnit jwī jumatdih jenah joinít, “Buu yéej chājat jenah joyát wā maáh panihni nihcah, Jesúíh jumna, caánboó wā maáh ā jumna caá. Páant ā jumuchah, weembút ājeéh jumnit, Dios ā wēpatjīh yéej chājat jenah joyátidih wā jéih yap yohna caá”, ñi niŋ jenah joyoó.

¹²Páant yéej chājat jenah joyát ā jūúwúchah, caandíh ñi jepahca bojoó. Pánih jepahcan, yéej chājatdih ñinahcanjeh, caandíh ñi yap yohbipna caá. ¹³⁻¹⁴Moisés ā watatjidih jwī jepahat jíib nihcan, Dios bíicdih jwī túi jumna caá. Obohjeéhtih, túi oinit, jwiítidih teo wáacna, Dios ājeéh át jumāt túutap wut jī. Pánih ājeéh jumna, ā teo wáacatjīh dedé yéej chājat jenah joyátidih jwī jéih yap yohna caá. Pánihna, yeejép chājna, Dios ā náahatdih yap yohnit ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, Cristojeéh wunnit, jwúub boo pud jūóhnit panihnit jumna, Dios ā náahatboodíhjah ā wēpatjīh túi chājnit ñi jumúú.

Jwī yéej chājat jwī maáh panihni ā jumāt

¹⁵¡Páant wā naáwúchah, ded pah tigaá yeéb ñita niŋ jenah joi? Dios ded pah jwī chājatdih jenah joicánjeh oinit, jwiít caandíh túi jenah joinítidih át

túi ubup taga. Pánih túi ubnit, Moisés ā wutatjidih jepahat jīb āt nihcan taga. Pánih túi ubnit jumna, ¿chah jwīta yéej chāj taniit? ¡Nihcan caá, wā déewā! ¹⁶ ¿Nindih ñi jéihcan niit? Deddih jepahna, caán jwī maáh ā jumuchah, caandíh teo wūhñit jwī jumna caá. Pánihat pah, yéej chājñit jwī jumuchah, caán yéej chājat jenah joyát jwī maáh panihni ā jumna caá. Pánihna, yéej chājat jenah joyátdih jepahna, iiguipna bejñit pínah jwī jumna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh jepahna bácah, caandíh teo wūhñit jumna, túi chājñit jwī jumna caá. ¿Caandíh ñi jéihcan niit? ¹⁷ Játih yéej chājñit ñi jumuchah, caán yéej chājat jenah joyát ñi maáh panihni āt jum jwuhup taga. Obohjeéhtih, buu jwuh túini doonádih túi jenah joinit, caánboodíh ñi túi wēi jepahna caá. Pánihna, ñi túut nuumátdih “Búdí túina caá”, Diosdih jwī niijná caá. ¹⁸ Pánih túi wēi jepahñit jumna, buu yéej chājat jenah joyát ā jūúwúchah yuhna, caandíh ñi jepahcan caá. Pánih jepahcan, túiniboodíh jepahna, caandíh teo wūhñit panihñit ñi jumna caá. ¹⁹ Ded pah maáta ī jumatdih ñi túi jéihna caá. Pánihna, ñi jéihyatjīh yeebdíh wā naóhna caá, wā bohéatdih ñi túi beh joyát pínah niijná. Játih yéej chājñit jum jwuhna, yéej chājat jenah joyát ñi maáh panihnidih ñit jepahap taga. Pánih jepahñit jumna, chah yeejép ñit chāj bejep taga. Páant yéej chājat jenah joyátdih ñi jepahat pah muntih, buu jwúub túut nuumnit, túiniboodíh caá jepahat náahap, Dios ā náahat pahjeh chājñit ñi jumat pínah niijná.

²⁰ Játih yéej chājat jenah joyátdih jepahna, túiniboodíh ñit jéih jepahcap jī. ²¹ Caán láa yéej chājna, dedé túi jumatdih ñit bid juicáp jī. Páant ñi yéej chājatjī jīb iiguipna ñita bej tagaá. Pánihna, buu ñi yéej chājatjidih náhninit, tíicnit, búdí ñi jígahna caá. ²² Buu jwuh yéej chājat jenah joyátdih jepah cádahñit, Dioíhwā jumna, caánboodíh jepahñit ñi jumna caá. Dioíhwājeh jumna, ā náahat pahjeh chājñit, ájeéh páantjeh ñi jumbipna caá. ²³ Nindih jwiítdih túi náhnit caá náahap: Jwī yéej chājat jīb, iiguipna bejñit pínah jwīta jum tagaá. Obohjeéhtih, jwī Maáh Jesucristo jwiítdih ā wun wūhatjidih túi jenah joinit, caandíh jwī jepahachah, jwiítdih ájeéh páantjeh Dios ā jumat túutbipna caá. Pánih túi chājna, jwiítdih ā jīb náahcan niit.

Ded pah Moisés ā wutatjī

7 ¹ Wā déewāá, cáacwā ī wutat ded pah ā jumatdih ñi túi jéihna caá. Cáac ā báadh jwuhna, caán wutatdih jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, ā wunat túttimah bácah, caán wutatdih jepahat ā wihcan caá. ² Páant ā jumuchah, Moisés ā wutatjibut nin pah ā niijná caá: “Yad wili mijeéh bóojhjih mi jumā naáh”, ā niijná caá. Páant ā wutuchah yuhna, mijeéh bóo ā wunat túttimah, caánt bíhdih mi jéih áa jumna caá. ³ Mijeéh bóo páantjeh ā jumuchah yuhna, caánt bíhjeéh jumñit, yeejép chājñih caá mi jumup. Obohjeéhtih mijeéh bóo ā wunat túttimah, caán wutat míh pínah nihcah, bíhdih jwúub áa jumna, mi yéej chājcan caá.

⁴ Páant ā nihat pah muntih, yeebbút wā déewāá, Jesúíhwā jumna, ájeéh wunnit panihñit ñi jumuchah, Moisés ā wutatjī níh pínah nihcan caá. Pánihna, buu Cristodih jwúub áa jumñit panihñit jumna, caán jwúub boo pud jūóhñih ñi jumna caá, Diosdih túi chāj wūhat túut niijná. ⁵ Játih yéej

chājat jenah joyátdih jepahna, jwī ñinahatdihjeh chājnit, Moisés ā wutatjdih jwī joyóchah, caandíh chah yap yohíhat āpí jígohop jī. Páant jwī yap yohatji jīb, iiguípna bejnit déeji jwī jumup jī. ⁶Caán láa Moisés ā wutatji jwítdih chéoni pah āt jumup jī. Obohjeéhtih, buu Cristoíhwā ājeéh wunnit panihnit jumna, jwúb watnit panihnit jwī jumna caá. Pánih watnit panihnit jumna, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh túiniboodíh jwī jéih chājna caá. Páant ā jumuchah, Moisés ā wutatji buu jwuh jwíh pínah nihcan caá.

Ded pah jwī yéej chājat

⁷Páant niijná, ¿Moisés ā wutatjdih ded pah tigaá jwīta niíf? ¿Caán wutat yeejép niít ā jumup, ñi jenah joyóchah? ¿Nihcan caá, wā déewā! Obohjeéhtih, caán wutat wihcah, ded pah yéej chājat ā jumatdih wāta jéihcan tagaá. Caán wutat nin pah caá ā jumup: “Bitaíh bíí déedih ñi en ñinahca bojoó”, āt niíf wutup jī. Páant ā niíf wutcah, en ñinahat yéejat ā jumatdih wāta jéihcan tagaá.⁷ ⁸Caán wutatdih wā jéihyat túttimah, caandíh yap yohíhna, bitaíh bíí déedih wāpí búdí en ñinahna caá. Caán wutatdih jéih jwuhcan, caandíh yap yohíhat wihcah, bitaíh bíí déedih wāta en ñinahcan tagaá. ⁹Pánihna, dedé wutatdih wā jéihyat pínah játih, ded pah yéejatdih, ded pah yéejat jīb ā peéh chājatdihbut wā jéihcap jī. Obohjeéhtih, “Páant ñi chājca bojoó”, ā niíf wutatdih wā jéihyat túttimah, yap yohíhna, caandíh búdí wāpí chājhip jī. Páant wā yap yohatji jīb, iiguípna bejni pínah wāt jumup jī. ¹⁰Pánihna, yéejni nihcan, Dios ā wutatdih yap yohcan, Diosjeéh wāta túi jum tagaá. Obohjeéhtih, yéejni jumna, caán wutatdih yap yohnit, wā yéejat jīb iiguípna bejni pínah wāt jumup jī. Caán wutatboó túi chājat túutni ā jumuchah, caandíh wā yap yohatji jīb iiguípna bejni déeji wāt jumup jī. ¹¹Pánih yéej chājni jumna, caán wutatdih yap yohna yuhna, “Nin pah chājnit, wā túi yapbipna caá”, wā niíf jenah joyóp yuh jī. Yéej chājatboó “túinidih” niijná pah āt jumup jī. Pánihna, ā wutatdih jéihna yuhna, wā yap yohat jīb iiguípna bejni déeji wāt jumup jī.⁸

¹²Páant niijná, nin pah niíf naóhna caá wā chājav: Moisés ā wutatji túini ā jumna caá. Caán yoobópdih wutnit, túinidihjeh ā chājat túutna caá. ¹³Pánih túini wutat jumna yuhna, ¿weemdíh iiguípna ā bejat túut niít? ¿Nihcan caá, wā déewā! Caan póhba ā bejat túutcan caá. Wā yéej chājat caá weemdíh iiguípna ā bejat túutup. Á wutatdih wā jéihyat túttimah, caán wutatdih yap yohna, wā yéej chājatdih wā jéihna caá. Caán wutatdih jéihna yuhna, wā yap yohochah ennit, “Wā yéejat yeejép yoobát ā jumna caá”, wā niíf jéihna caá. Pánihna, tubit yéej chājni wā jumatdih jéihnit, iiguípna bejni pínah wā jumatdihbut wā jéihna caá.

¹⁴Dios wut jīí Moisésdih páant āt wutat túutup wut jī. Pánihna, caán wutat Dioíh ā jumuchah, túini ā jumatdih jwī jéihna caá. Obohjeéhtih, weémboó yéejniyeh wā jumna caá. Pánih jumna, yéej chājat jenah joyátdihjeh jepahni wā jumna caá. ¹⁵Ded pah túinidih chājíhna yuhna, wā chājcan caá. Obohjeéhtih, “Caán weemdíh chājcat caá náahap”, niíf jenah joiná yuhna, caandíh wāpí chājna caá. Ded pah wā chājatdih wā jéihcan caá.^h ¹⁶Yéej chājíhcan yuhna, caandíh wāpí chājna caá. Páant wā chājíhcatdih chājna,

“Dios ā wutat túini caá”, niijná caá wā chājap. ¹⁷Weemjéh pohba wā yéej chājcan caá. Obohjeéhtih, yéejni wā jumat jīb, yéej chājat jenah joyátboó wā maáh panihni jumna, weemdíh ā yéej chājat túutna caá. ¹⁸Wā jenah joyát yeejép míc ā jumatdih wā túi jéihna caá. Dedé túini jenah joyát pohba weemdíh ā wihcan caá. Pánih yéejni jumna, túini wā chājat déedih, weemjéh wā jéih chājcan caá. ¹⁹Túiniboodíh wā chājat déedih wā chājcan caá. Obohjeéhtih, náahcan yuhna, yeejépdih wāpí chājna caá. ²⁰Pánihna, wā chājíhcatdih chājna, weemjéh pohba caandíh wā chājcan caá. Obohjeéhtih, caán yéej chājat jenah joyátboó weemdíh ā wutna caá.

²¹Nin pah weemdíh ā jumna caá: Túiniboodíh chājíhna yuhna, yéej chājíhatbut āpí jūóhna caá. ²²⁻²³Dios ā wutatdih búdei wéina yuhna, caolih díitboó míc mawat panihni āpí jumna caá. Pánih jumna, túinidih búdei wā chājíhna yuhna, yéej chājíhatbóodíh chah jenah joinít, wāpí chājna caá. Pánihna, weemjéh yeejatdih wā jéih cádahcan caá.

²⁴Páant yéej chājatdih jéih cádahcan, iiguípna bejni pínah jumna, búdei moh yéejni wā jumna caá. Pánih jéih cádahcanni wā jumuchah, ¿déhe tígaa weemdíh túi ubni āta jum? ²⁵Jwí Maáh Jesucristo caá weemdíh túi ubni pínah ā jumup. Caandíh wā túi jepahachah, wā yeejatdih yohnit, weemdíh ā túi ubbipna caá. Páant ā teo wáacatdih jéihnít, “Jesúsdiwah deyanít, ma teo wáacat túutatdih túina caá, Paá”, Diosdih wāpí niijná caá. Pánihna, nindih wā túi jéihna caá: wā jenah joyátjīh Dios ā wutatdih wāpí jepahíhna yuh caá. Obohjeéhtih, Diosdih jepahíhni jumna yuhna, páantjeh yéejni jumna, yéej chājat jenah joyát ā jūúwáchah, caánbóodíh wāpí jepahna caá.

Túini Espíritu ded pah jwiítidih ā teo wáacat

8 ¹⁻²Pánihna, iiguípna jwí bejat déejidih Jesucristo ā túi ubuchah, áihwā jumna, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh jwí yéej chājat jenah joyátidih jwí jéih yap yohna caá. Pánih yap yohnit, Túini Espírituboodíh jwí jepahachah, Dios bícdih jwiítidih ā túi jumat túutna caá. Páant bícdih jwí jumuchah, jwiít Jesucristoíhwādiwah buu dedé peéh chājat pínah wihcan caá. ³Moisés ā wutatjīdih jéih jepah beedácanit jumna, jwiít mícjeh caandíh yap yohnit jwí jumna caá. Páant ā wutatdih yap yohnit jwí jumat jīb, Dios bícdih jwí túi jumcap jī. Caán wutat jwiítidih ā jéih teo wáacah yuhna, Diosboó jwiítidih ā túi teo wáacap jī. Caán ā wūúhdih nin baácboó āt cáac jumat túutup wut jī, jwí yeejat jīb ā wun wūhat pínah niijná. Pánih wun wūhna, Jesús jwí yeejat jīb buudáat panihnidih āt jīb chājap wut jī. ⁴Páant ā jīb chājachah, jwiítboó Túini Espíritu ā wēpatjīh Dios yoobópdih jumnbóodíh jwí jéih jepahna caá. Pánihna, jwiítjeh ā wutatdih jéih buujácan yuhna, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh jwí jéih buujána caá.

⁵Det ī nínahatdihjeh chājíhnit, ded pah ī náahatdih ípí jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā náahatdih jenah joinítboó ā wutat pahjeh ípí chājna caá. ⁶⁻⁸“Ded pah wā náahatdih wā chājachah, ā túina caá”, ded níj jenah joinít Diosdih eníhcanni jumna, Dios ā wutatbóodíh ā jepahíhcan caá. Páant ā jepahíhcat jīb, caandíh jéih jepahcan, iiguípna bejni pínah ā jumna caá. Det pánihnitboó Diosdih ī jéih weñacan caá. Obohjeéhtih, “Túini Espíritu ā teo wáacatjīh ā náahat pahjeh wā chājipna caá”, det níj jenah joinítboó Diosjeéh páantjeh ī jumbipna caá.

⁹“Wā náahatdihjeh wā chāj bipna caá”, níj jenah joí cádahnit, Túini Espíritu ñijeéh ā jumuchah, yeéb ā náahatboodíh ñi chājna caá. Det Túini Espíritu wihcannitboó Cristoíhwā nihcan caá. ¹⁰Obohjeéhtih, yeébbóó áihwā ñi jumuchah, Túini Espíritu ñijeéh ā jumna caá. Pánihna, yéejat jíib ñíih bácah ā wunuchah yuhna, caán ñijeéh ā jumuchah, ñíih caolíh túi booni ā jumna caá. Pánihnit ñi jumuchah, Dios yeebdíh “Nít túinit caá”, ā níijíchah, páantjeh ájeéh ñi jumbipna caá. ¹¹Dios jwiítdih wahni Túini Espíritu jwiíjeéh jumna, Jesúsdi h ā booaatji pahjeh muntih jwiítdihbut ā boobipna caá. Páni h boooanit, jáap bácah jwiítdih ā chāj wūhbi pna caá.ⁱ

¹²Wā déewáá, jwiít jwí náahatdihjeh chāj cádahnit, caandíh jwúub chājcat caá náahap. ¹³Jwí weñat pínahdihjeh chājnit jumna, iiguípna bejnit pínah tigaá jwí jumup. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh yéej chājatdih cádahna, páantjeh Diosjeéh jwí jumbipna caá.

¹⁴Det Túini Espíritudih péenit jumna, Dios weh caá. ¹⁵Caán Túini Espíritu jwiíjeéh ā jumat pínah játih, Dios ā peéh chājatdih jwí úum jwuhup jī. Obohjeéhtih, buu Dios weh jumna, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh “Oini Paá”, úumcanjeh caandíh jwí jéih níijná caá.^j ¹⁶Túini Espíritu jwiítdih nin pah ā níj jéihyana caá: “Yeéb yoobópdih Dios weh ñi jumna caá”, ā níijná caá. ¹⁷Á weh jwí jumuchah, “Wā wehdih túinidih wā chāj wūhbi pna caá”, Dios ā níijátji pah, jwiítdih, Jesucristo bíicdih, ā túi chājbi pna caá. Pánihna, Cristoíhwā jwí jumat jíib yeejép yapnit jumna, túttimah jeáboó túi wēinit, ájeéh maáta jwí jumbipna caá.^k

Dios ded pah jwiítdih ā túi chājat pínah

¹⁸Buu nin baáboó jum jwuhna, yeejép jwí yapna caá. Obohjeéhtih, túttimah Diosjeéh maáta waadnít, chah túinit jwí jumat pínahdih jenah joinít, nin baáboó jwí yeejép yapatdih “Oboh jumni ā jumna caá”, wā níj jenah joiná caá. ¹⁹Dios weh jeáboó ájeéh jumnit, jwiít maáta jwí jumat pínahdih búdí eníhna, nihat Dios ā chājnitjibut ī páina caá. ²⁰Caán ā chājnitji ī jwíih túi jumuchah yuhna, cáacboó ā jwíih yéej chājatji jíib, queébtut bíic yoobó wunnit pínah it jum jwíhip wut jī. Caanjéh pohba páant át bejcap wut jī. Diosboó ā chājnitjidih wunnit pínah át jum jwuhat túutup wut jī.^l ²¹Dios ā chājnitji wun beednít déejidih túinit ā jwúub chājbi pna caá, páant muntih. Dios wehdih ā túi túut nuúm beedáát pahjeh muntih, bíic yoobó ā chājnitjidihbut ā túi túut nuumbí pna caá. ²²Obohjeéhtih, buu nihat ā chājnitji wunnit pínah míc ī jum jwuhna caá. Pánihna, yad wili mi weh jumna, mi tuba ñaacát pah Dios ā chājnitjibut yeó jáap jumat pah búdí tuba ñaacni panihnit ī jum jwuhna caá. Páant ī jumatdih jwiít jwí jéihna caá. ²³Jwiítdih Túini Espíritu ā jumuchah yuhna, bíic yoobó tuba ñaacnit panihnit jwí jum jwuhna caá. Nin baáboó jwí jum jwuhuchah, caán jwíjeéh jumnit, jwiítdih túini ā chāj wūhna caá. Á pebhna jwí juibínachah, chah búdí jwiítdih ā túi chāj wūhbi pna caá. Pánihna, jwiít Dios ā wehdih yoobópdih ā túut nuúm beedáát pínah, ájeéh jwí túi jumat pínah, jáap bácah jwiítdih ā wūhat pínahdihbut búdí jwí wēi páina caá.^m ²⁴“Páant ā chājbi pna caá”, níj wēi jenah joinít, iiguípna bejnit déejidih

ã tái ùbnit jumna yuhna, páantjeh ã tái túut nuúm beedánit jwĩ jum jwuhcan caá. Æ tái túut nuúm beednít jumna, páant ã chājat pínahdih jwita páican tagaá.
²⁵ Obohjeéhtih, ã chājat pínahdih encan yuhna, Dios jwiít dih ã tái tái túut nuúm beedáat pínahdih jéihnit, jwĩ wēi páina caá.

Táini Espíritu jwĩ úúbatdih ã teo wáacat

²⁶ Bui tái jéihcannit jwĩ jumuchah enna, Táini Espírituboo jwiít dih ã teo wáacna caá. Diosdih ded pah úúbat pínahdih jwĩ jéihcah, caán Táini Espíritu jwiít dih búdí ã teo wáacna caá, yoobóp dih jwĩ úúbat pínah niijná. Jwiítboó búdí úúbihna yuhna, jwĩ wéheatjĩh jwĩ jéih buujácah, jwĩ íp dih yoobóp dih naóhni jwiít dih ã úúbh wáacna caá. ²⁷ Dios ded pah jwĩ jenah joyátdih tái jéih beedána, ded pah Táini Espíritu jwiít dih ã úúbh wúhatdihbut ã tái jéihna caá. Pániha, ded pah áihwā dih Dios ã náah yacat pah, jwiít dih Táini Espíritu ápi úúbhna caá.

Cristo ã wēpatjĩh yéecat dih tái yap yohnit jwĩ jumat

²⁸ Jwiít nihat Diosdih oinit, ã náahat dih chājnit pínah ã ñfonit jwĩ jumuchah, Dios jwiít dih ápi tái en daoná caá. Ded pah jwĩ yapachah, jwiít dih ã teo wáacna caá, caandĩh chah jwĩ tái jenah joyát pínah niijná. Páant ã chājat dih jwĩ tái jéihna caá. ²⁹ Jwiít áihwā jwĩ jumat pínahdih Dios biíh mah átát jéihyep wut jĩ. Pánih jéihnit, ã wūúh Jesucristo ã jumat biíc yoobó jwiít dih át jumat túutup wut jĩ, dawá ã úudwā jwĩ jumat pínah niijná. Páant jwĩ jumuchah, caánboó jwĩ úud jeñé caá ã jumup." ³⁰ Biíh mah áihwā jumat túutnit dih át ñfiwip wut jĩ, "Nit túinit caá", jwiít dih ã niij enat tái niijná. Páant niij ennit, ã pehbboó ájeéh maáta pínah jwiít dih át waadánap wut jĩ.

³¹ Caandĩh jéihnit, nin pahbut jwĩ jéihna caá: Dios ã oinit jwĩ jumuchah, det jwiít dih i en jūih buujácan niít. ³² Dios ã wūúhdih át wahap wut jĩ, jwĩ yéecat peéh ã wun wúhat pínah niijná. "Wā wūúhdih tubit oina, caandĩh wā wunat túutcan niít", át niijcáp wut jĩ. Pánih wahnit, ded pah jwĩ náahatdihbut ã tái wēi teo wáacipna caá. ³³ Dios jwiít dih ñóna, "Nit túinit caá", ã niij ennit jwĩ jumuchah, "Queét yeejépwā caá", det jwiít dih i jéih niij naóh yaccan caá. ³⁴ Cristo jwĩ yéecat jīb wun wūhna, jwūub boo pud jūóh nit, Dios ã jéihyepmant bóo buwámant chúdnit, caán biíc dih nihat dih wutni ã jumna caá. Pánih jumna, jwĩih pínahdih ápi úúbh wūhna caá, det jwiít dih peéh chājat táiutna, i jéih naóh yaccat pínah niijná. ³⁵ Cristo jwiít dih búdí ã oyochah, "Queét dih ma oi cáda haá", bita i niijichah yuhna, ã jepahcan niít. Jwiít dih yeejép ã yapachah, bita jwiít dih yeejép i chājachah, jwĩ nuugúp wunuchah, yégueh wihcannit jwĩ jumuchah, jwiít dih tobocat ã jumuchah, jwiít dih i mao yohochah yuhna, Cristo jwiít dih ã oi cádahcan niít. ³⁶ Dios naáwátdih naóh yapani páant jwĩ yapat pínahdih nin pah át niij daacáp tajĩ:

"Yeó jáap jumat pah míihwā jwĩ jumat jīb jwiít dih íjnit, i mao yohíhna caá. I mao jeémát pínah owejawā pah jwiít but jwĩ jumna caá", át niij daacáp tajĩ. (Sal 44.22)

³⁷ Páant yeejép jwĩ yapachah yuhna, Cristo jwiít dih oina, búdí ã teo wáacatjĩh wēinit, jwĩ tái yap yohna caá. ³⁸⁻³⁹ Jesucristofhwā jwĩ jumuchah

ennit, Diosboó jwiítdih bainí ā oican caá. Pániḥ oinit, jwiítdih ā oi cádahcan níft. Jwī wunuchah, jwī báadhdachah, buubut, túttimahbut, ded pah jwiítdih ā yapachah yuhna, ā oi cádahcan níft. Ángelwā, nemépawā, nin baácdih moón ī maáta, japmant moón, nump bóo tólihmant moón, “Queét míihwādiḥ ma oi cádahaa”, Diosdih ī nijíchah yuhna, ā jepahcan níft. Pániḥna, niḥat Dios ā chājnitboó caandíḥ ī jéih oi cádahat túutcan níft. Pániḥ búdí oina, jwiíft jwī Maáh Jesucristofhwādiḥ Dios ā oi cádahcan níft.

Judíowā Dios ā ñfonit

9 ¹⁻²Weém Cristofíḥ jumna, “Wā déewā, judíowā caandíḥ ī náahcatdih búdí wā jígahna caá, niijná, yoobópdih niijná caá ma chājap”, Túini Espíritu weemdiḥ ā níj jéihyana caá. ³Wíih baácdih moón, wā déewā, Israel ā juimená, Cristodih ī náahcat jíib iiguípna ī bejbipna caá. Pániḥna, “Wā déewādiḥ búdí oinit, iiguípna ī bejcat pínah niijná, túut nuumnít, weémboó iiguípna wāta bej tagaá, queét ī túi yapat pínah niijná”, wāpí níj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, páant níj jenah joiná yuhna, wā jéih chājcan caá. ⁴Queét wā déewā Israel juimená jumna, Dios ā weh pínah queétdih āt níwip wut jī. Ded pah áihwā ī jumat pínahdih queétdih āt naáwáp wut jī. Moisés jum láa áih yeh iigátjīḥ queétdih āt waáwáp wut jī. Á wutatdih Moisésjidiḥ queétdih āt jwíih naáwát túutwut wut jī. Diosdih ī weḥat pínah muudíḥ queétdih āt chājat túutwut wut jī. Á túi chājat pínahdih queétdih wut jī Dios āt naáwáp wut jī. ⁵Jwī nuowā Abraham, Isaac, Jacob queét bífc peihcannit, jwiíft judíowādiḥ cáac waowá ī jumuchah, jwiíft ī juimená caá. Jesucristobut, ī juima yoobát āt jumwut wut jī. Caán Jesucristo Diosjeh muntih jumna, niḥat chah maáh ā jumna caá. Yeó jáap jumat pah caandíḥ jwī túi wēi naóḥ jííḥ. Páant tíí ā jumwut naáh.

⁶Páant wā naáwáchah, nin pah ñita níj jenah joi tágaá: “Dios ā naáwátjī pah bífc yoobó jwiíft Israel ā juimenádiḥ áihwā pínah āt chājcap taga”, ñita níj jenah joi tágaá. Obohjeéhtih, páant niḥcan caá. Biquína Israel ā juimená jumna yuhna, Dioíhwā yoobát niḥcan caá. ⁷Nin pah caá: Biquína Israel juimená Abraham juimená ī jumuchah yuhna, “Abraham juimená yoobát niḥcan caá”, queétdih Dios ā níj enna caá. Nin pah Dios āt nijíjp wut jī: “Obohjeéhtih, ma wūúḥ Isaac juimená bácaḥ ma juimená yoobát ī jumbipna caá”, Dios Abrahamdih āt nijíjp wut jī. ⁸Páant ā níj naáwáchah joinít, nindih jwī jéihna caá: Abraham juimená cáac jumna yuhna, Diosdih túi jenah joicán, ā weh niḥcan caá. Dios ā nijátjidiḥ túi jenah joinítjeh tígaa Abraham ā juimená pohba. ⁹Nin pah Dios Abrahamdih āt níj naáwáp wut jī: “Túttimah bóo jópchi nin dée widhdih muntih wā jwúub juúwáchah, majeéḥ bóli Sara ma wūúhdih mi túuhbipna caá”, āt nijíjp wut jī. ⁹

¹⁰Túttimah, Isaac áa Rebeca waláhnit mit weh jumwut wut jī. Queét chénat pah ī íip Isaac jwī nuo āt jumwut wut jī. ¹¹⁻¹²Ī cáac jumat pínah játih, túini, táicatdih ī chāj jwuhcaḥ, ded pah ī chājatdih jenah joicánjeh, caandíḥ náahna, úudyiboodíḥ Dios āt níwip wut jī. Pániḥ ñfonit, Rebecadiḥ nin pah āt nijíjp wut jī: “Weép jeḥé ā úuddih ā teo wūhbiḥna caá”, caántdih āt nijíjp wut jī. ¹³Páant ā níwatjidiḥ jenah joinít, Dios naáwátdih naóḥ yapani nin

pah át niŋj daacáp tají: “ ‘Jacobdih caá wā oyop. Obohjeéhtih, Esaúboodíh wā iiná caá, Dios ā niijná caá”, át niŋj daacáp tají.”

¹⁴Caandíh jenah joinít ¿ded pah tigaá jwíta niŋj? “Ded pah ī chājatdih jenah joicánjeh, ā náahnidihjeh páníh nīona, Dios yoobópdi h ā chājcan caá”, ¿jwíta niŋj tánít? ¡Páníhcan caá! ¹⁵Dios Moisésdih nin pah ā niijátjidi h jwiít di h náhn iat caá náahap: “Det wā náahnit di h jeh wā jígah en teo wáacbi pna caá”, Dios ā niijná caá, át niŋj daacáp tají.” ¹⁶Ded pah cáac ā chājatdih jenah joicánjeh caandíh nīonit, yoobópdi h ā chājna caá. ¹⁷Jwiít cáacwā jwí náahat pah nihcan, ded pah jwí chājat jíbbut nihcan, det ā náahnit di h jeh Dios ā jígah en teo wáacna caá. ¹⁸Faraón Egipto baác di h moón ī maáhdih ded pah Dios ā niijátjidi h náhn iat, “Dios ā chājat yoobópdi h ā jəmna caá”, jwí niŋj jéihna caá. Nin pah Faraóndih át niijíp wut jī: “Egipto baác di h moón ī maáh pínahdih meemdíh maáh wā waadánap jī, nihatdih wā wēpatdih wā júutat túut niijná. Páníhna, ded pah meemdíh wā chājachah ennit, nihat baác di h moón ‘Caánboó chah wēpni caá’, ī niŋj naóhbipna caá”, Dios caandíh ā niijíp be, Moisés át niŋj daacáp tají.” ¹⁹Dios det ā náahnit di h jeh ā jígah enna caá. Obohjeéhtih, det bitadi h caanjéh ā jepahat túutcan caá. Páníhna, Dios ded pah ā náahat di h jeh ā jéih chājna caá.

²⁰Páníh chājni ā jumuchah ennit, weemdíh nin pah nīta niŋj tágaá: “Dios ā náahnit di h jeh ā jígah enechah, jwiítboó caandíh yap yohna, jwí bujácán níft. Páníh yap yohna, jwí jéih buujácach, ¿dépanih tigaá caán jwiít di h ā peéh chājíhna?” niŋj íjnit, weemdíh nīta úúbh joi tágaá. ²¹Nin pah yeebdíh wāta niŋj jepah taga: ¿Yeéb cáacwā oboh jəmnit jəmna yuhna, Diosdih nīta jūih níft? Ded wáam dahdih ā nawachah, ā naoni dahboó caandíh nin pah ā jéih niŋj jūihcan caá: “¿Dépanih tibeé weemdíh nin pah jígohni dah ma nao?” ā jéih niijcán caá. Páníhna, yeéb Diosdih jūihna, caán wáam dah ā jūihnat pah niijná caá nī chājap.” ²²Wáam dah naoni ā náahat pah caán wáam déepjéh jeh muntih dawá mácah jígohni dahnadi h ā jéih naona caá. Biquína túini wáam dahnadi h naona, bíh oboh jumnidihbut ā jéih naona caá. Páníhna, caán ā nawat dée, Diosbut ā náahat pahjeh jwiít di h ā jéih chājna caá.”

²³Iguípna bejnit pínah ī yéej chājatdih búdí ā íijatdih júutat túut niijná, Dios queétdih ā peéh chājbi pna caá. Obohjeéhtih, ā wēpatboodíh júutat túut niijná, queétdih ā peéh chājat pínahdih jenah joiná yuhna, maatápdi h ī yéej chājatdih át enah boj jwuhup wut jī. ²⁴Ded pah ā túi jumat, ā wēpatdihbut ā jígah ennit di h át jéihyanap wut jī. Jwiít di h játih átát nīojip taga, caán bícdih jumnit, ā wēpat, ā túyatdihbut jwí bíbohah pínah niijná. Páníhna, jwiít ā nīonitboó biquína judíowā, bita judíowā nihcannitbut jwí jəmna caá. ²⁵Páant ā yapat pínahdih Dios naáwát di h naóh yapani Oseas nin pah át niŋj daacáp tají:

“ Játih wíihwā nihcannitjidi h “Yeéb wíihwā caá”, wā niijbípna caá.
Játih wā oicannitjidi hbut “Yeéb wā oinit caá”,^x wā niijbípna caá,
Dios ā niijná caá. (Os 2.23)

²⁶‘Wíihwā yeéb nihcan caá’, ā niijnítjiboó Dios báadhni weh ī jumbipna caá”, át niŋj daacáp tají. (Os 1.10)

27-28 Jon játih Isafasbut Israel ā juimenádih nin pah āt niŋ daacáp tajī:

“Dios cáacwā ī yéej chājatdih búdí iŋnit, waicanjeh queédih ā peéh chājbipna caá. Pánihna, óondih jenah enna jwī buujácat pah, Israel ā juimená dawá ī jumuchah yuhna, det caandíh jepahnitdihjeh Dios ā túi ubbipna caá”, āt niŋ daacáp tajī. (Is 10.22-23)

29 Isafas nin pahbut āt niŋ daacáp tajī:

“Jwī Maáh Chah Wēpni, biquína jwī déewádih ā túi ubcah, jwiít judíowā jwita buúd beed tágaá. Pánihna, Sodoma, Gomorra tútchidih moondíh peéh chājna, ā yoh beedáat pahjeh muntih jwiítidibut āta yoh beedá tagaá”, āt niŋ daacáp tajī. (Is 1.9)

Judíowā túini doonádih ī náahcat

30 Nindih túi náhnat caá náahap: judíowā nihcannit Jesucristodih túi jenah joinít, ī jepahachah ennít, “Nit túinit caá”, queédih Dios āt niŋ enep taga. Dios bícdih ī túi jumat pínahdih ī bidcah yuhna, Dios queédih āt túi ubup taga. 31 Obohjeéhtih, Israel ā juimená judíowāboó “Jwiít Dios ā wutatdih jwī chājachah, caán bícdih jwī túi jumbipna caá”, niŋ jenah joí bidna yuhna, Moisés ā wutatjidih jepahíhna yuhna, it jéih buujácap taga. Pánihna, túinit ī jumíhna yuhna, ā wutatdih ī jepahcatdih ennít, “Nit túinit caá”, Dios āt niŋ encap taga. 32 ¿Dépanih tigaá túinit jumíhna yuhna, ī buujácan? “Dioíhwā jumíhna, jwī jenah joyátjihjeh Moisés ā wutatjidih jwī jéih jepahna caá”, niŋ jenah joinít, Diosdih túi jenah joicánjeh, it jéih buujácap taga. Jesúíh túini doonádih naóhna, nin pah jwípí niŋná caá: “Jwī túocni jee dáh panihni Cristo ā jumna caá”, jwípí niŋ naóh bohéna caá. Det jee dáhdih buug lájnitboó ī túocni dahdih ipí iŋna caá. Pánihat pah, Cristofh doonádih joinít, túocni jee dáhdih ī íijat pah caandíhbut iŋnit, Dios bícdih ī jéih jumcan níft. 33 Páant Dios naáwátidih naóh yapani nin pah āt niŋ daacáp tajī:

“Dios nin pah ā niŋná caá: ‘Jerusalén tútchiboó ī túocat pínah jee dáh panihnidih wā jwejna caá. Caandíh túoc buugnít, ī buug lájni dahdih cáacwā búdí ī iŋbipna caá. Caandíh ī íijat pah caán tútchidih moón caán jee dáh panihnidih ī náahcatji jíb, wā pebhna ī juibícan níft. Obohjeéhtih, caán jee dáh panihnidih túi jenah joinítboó wājeéh jumna, ī túi wēibipna caá’, Dios ā niŋná caá”, āt niŋ daacáp tajī. (Is 28.16)

10 1 Israel ā juimená wā déewā iiguípna bejnit pínah ī jumuchah, búdí wā jígahna caá. Pánih jígahnit, Dios queédih ā túi ubat pínahdih náah yacna, búdí wā uúbhna caá. 2 Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Queét Dios ā náahat pah búdí ī chājihna yuh caá. Obohjeéhtih, pánih chājihna yuhna, Dios ded pah ā chājat tútatdih yoobópdih ipí jéihcan caá. 3 Í jenah joyátjihjeh túini ī chājihna yuhna, Dios ā náah yacatdih ī jéih buujácan caá. Pánih buujácan yuhna, Dios ā teo wáacat pínahdih ī jenah joicáh, queédih “Nit túinit caá”, ā niŋ encan caá. 4 Obohjeéhtih, Cristodih túi jenah joinítboodíh “Nit túinit caá”, Dios ā niŋ enna caá. Pánihna, Moisés ā wutatjidih jwī jepahat jíb túi ubnit jwī jéih jumcan caá. Obohjeéhtih, Cristoboodíh túi jenah joí jepahnitdihjeh ā túi ubna caá.

5 Moisésjeh jon játih nin pah āt niŋ daacáp tajī: “Det Dios ā wutatdih túi jepahnitdihjeh ā túi ubbipna caá”, āt niŋpí tajī.” 6-7 Páant ā niŋ daacáchah yuhna,

buu jwuh det Cristodih túi jenah joinítidihjeh “Nit táinit caá”, Dios ā niŋ enna caá. Cristoíh doonádih bohéna, nin pah jwípi niŋ naóhna caá: Dios ā wahní Cristojeh nin baáboó átát dei juyúp tají. Pánih dei juiníji ā jumuchah, nin pah ni niŋ jenah joicá bojoó: “Jeáboó púuh laab béjnit, Cristodih ub dei jüóhni pínahdih jwí náahna caá. Wunnitji caolih pebhboó dei bejnit, Cristodih booat túutnit, caandíh jwúub ub púuh laáb jüóhni pínahdih jwí náahna caá, jwiítidih ā túi ubat pínah niijná”, ni niŋ jenah joicá bojoó. ⁸Dios naáwátidih naóh yapaniji nin pah át niŋ daacáp tají: “¿Dépanih tígaa Dios naáwátidih ni bid? Caandíh jéihnit, nitát bohé tagaa”, át niŋ daacáp tají.² Pánihna, caán jwí bohéni naáwát Cristodih ā túi jenah joyát túutna caá. ⁹Pánih bohéna, nin pah jwípi niŋ naóhna caá: Det Dios bíicdih túi jumíhna, “Jesús wā maáh caá”, niŋ naóhnit, “Dios caán wunnijidih át jwúub boonanap jī”, i niŋ jenah joyóchah, Dios queét iiguipna bejnit déejidih ā túi ubbipna caá. ¹⁰Jesúsdihi jwí túi jenah joí jepahachah, Dios jwiítidih “Nit táinit caá”, ā niŋ enna caá. Pánihna, “Jesús wunniji jwúub boo pud jüóhni jumna, nihat cáacwā i maáh ā jumna caá”, bitadih jwí niŋ naáwáchah, ā túi ubnit jwí jumna caá.

¹¹Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niŋ daacáp tají: “Det Diosdih túi jenah joinít, ‘Páant ā niiját pah bíic yoobó ā yapbipna caá’, niŋ jenah joinít, tícicanjeh i túi wēibipna caá”, át niŋ daacáp tají.^a ¹²Dios nihat cáacwā yoobó i maáh jumna, det caandíh úbhndidih túini ā chājbipna caá. Judíowādihi, judíowā nihcannitdihbut bíic yoobó ā túi teo wáacbipna caá. ¹³Dios naáwátidih bíih naóh yapani nin pah át niŋ daacáp tají: “ ‘Wā yéejatdih yohnit, weemdíh ma túi ubuú’, det jwí maáhdih niŋ úbhndidih ā túi ubbipna caá”, át niŋ daacáp tají.^b ¹⁴Obohjeéhtih, det Cristoíh doonádih joicánnitboó caandíh i jéih úbhcan caá. Pánihna, ā naáwátidih naóhnit wihchah, caán doonádih joicánnit, caandíh ita jéih jepahcan tagaa. ¹⁵Ā naáwátidih naóhnit pínahdih Dios ā wahchah, det áih túini doonádih naóhnit ita wihcan tagaa. Dios naáwátidih bíih naóh yapani nin pah át niŋ daacáp tají: “Túini doonádih naóhnit i jüúwúchah, jwí túi wēina caá”, át niŋ daacáp tají.^c

¹⁶Páant i daacátji ā jumuchah yuhna, Israel juimená dawá caán túini doonádih it joíhcap jī. Páant i joíhcat pah Isafas Diosdih úbhna, nin pah át niŋ daacáp tají: “Maá, ma naáwátidih queétdih jwí naóh yapanachah yuhna, dawá i joíhcap be”, át niŋ daacáp tají.^d ¹⁷Cristoíh túini doonádih joyát caá náahap, caandíh túi jenah joinít, cáacwā i jepahat pínah niijná. ¹⁸Nin pah yeebdíh wā niŋ úbh joiná caá: “¿Israel juimená caán doonádih it joijícan taniít?” ni jenah joyóchah. Caandíh yoobópdih it joijí ta yuh caá. Páant i joyátjidih tígaa Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niŋ daacáp tají:

“Dioíh doonádih nihat pebhboó it naóh peetep wut jī. Pánihna, nihat baácđih moón caandíh it joyóp wut jī”, át niŋ daacáp tají. (Sal 19.4)

¹⁹Pánih jéihnit, nin pah wā jwúub niŋ úbh joiná caá páant muntih: ¿Caán doonádih Israel juimená joiná, it túi beh joijícan ta niít? ni jenah joyóchah. It túi beh joijí ta yuh caá. Nin pah Moisés ā niŋ daacátjidih yeebdíh wā jwíh náhniabipna caá:

“Nin pah Dios Israel juimenádih ā niŋ naóhna caá: ‘Jenah joicánnit, yeejépwā caá’, ni niŋ ennitdih wíhwa pínah wā chājbipna caá. Páant

wā chājachah, yeéboó jepchá tubnit, queétdih bádí ñi íjibipna caá,
 ā niijná caá”, Moisés āt niíf daacáp tajī. (Dt 32.21)

²⁰ Isaiásbut éumcanjeh, nin pah āt niíf daacáp tajī:

“Nin pah Dios ā niijná caá: ‘Weemdíh bidcannitboó ī jwāáap be.
 Weemdíh uúbhcanitdih ded pah wā jumatdih wā jéihyanap be’,
 Israel juimená nihcannitdih Dios ā niijná caá”, Isaiás āt niíf daacáp
 tajī. (Is 65.1)

²¹ Israel juimenáboodíh, nin pah Isaiás āt jwáub niíf daacáp tajī:

“Nin pah Dios ā niijná caá: ‘Queét weemdíh náahcan, yap yohnit
 ī jumna caá. Obohjeéhtih, ī túut neumát pínahdih náah yacnit,
 maatápdih “Wíihwā ñi jumú”, queétdih wā niijíp yuh be’, Dios ā
 niijná caá”, Isaiás āt niíf daacáp tajī. (Is 65.2)

Israel ā juimená daocánnitdih Dios ā túi ubat

11 ¹ ¿Israel ā juimená Dios ā ñionitjidih buu láa āta yoh taniít? yeéb ñi
 jenah joyóchah. ¿Nihcan caá! Queétdih ā yohcan beé. Weembút Israel ā
 juima, Abraham juimená ī juima náahji mun tigaá. Benjamín ā juimená jumni
 poómpdih bóo caá.^e ² Bífimah Israel ā juimenádih Dios ā ñionitji ī jumuchah,
 queétdih āt yohcap jī. Dios naáwátidih naóh yapani Elíasji Israel ā juimená ī yéej
 chājatjidih Diosdih āt naóh yacap jī. ¿Caán ā naóh yac daacátjidih yeéboó ñi
 jéihcan niít? Nin pah āt niíf daacáp tajī: ³ “Maá, ma naáwátidih naóh yapanitdih
 dawá it mao yohop be. Meemdíh wēina, nuñúpdih jwī mao cáo wūhat jeé
 poómpnadihbut it boto mao yoh beedánap wut be. Ma naáwátidih naóh yapanit
 bíicdih jumni weemjéh caá wā judhdup. Páant wā jumat doonádih joiná,
 weemdíhbut ī mawíhna caá”, āt niíf daacáp tajī.^f ⁴ Páant ā niijíchah joinít,
 Diosboó Elíasdih nin pah āt niíf jepahap wut jī: “Meém bíicjeh pohba nihcan
 caá. Páantjeh wíih cáacwā siete mil pohba ī jumna caá. Queétdih weémboó wā
 túi wapap be. Páant wā wapachah, bita ī pāpni Baal wūt jumnidih queét ī wēi
 uúbhcan caá. Páant dawá ī jumatdih jéihnit, ma éumca bojóo”, Dios Elíasdih āt
 niijíp wut jī.^g ⁵ Elías jum láa, daocánnit Diosdih túi wēinit ī jumat pah muntih,
 buubut daocánnit Israel ā juimenádih Dios bádí oina, jígah ennit, áihwā pínah
 āt níwip taga. ⁶ Pánih ñionit, “Ñi túi chājat jīb yeedíh wā ñiona caá”, āt niijáp
 jī. Í túi chājat jīb ā teo wáacna, oinit, jígah enat yoobát āta nihcan tagaá.

⁷ Páant niijnít, ¿ded pah tigaá ā jum? Nin pah caá: “Nít wíihwā caá”, Dios
 queétdih ā niiját pínahdih Israel ā juimená bádí ī náahachah yuhna, páant āt
 niijáp wut jī. Obohjeéhtih, áihwā ī jumat pínah niijná, daocánnitdihjeh Dios
 āt níwip wut jī. Bitā ā ñiocannitboó caandíh chah yap yohnit it jumup wut
 jī. ⁸ Páant ā yapatdih Dios naáwátidih naóh yapanit nin pah it niíf daacáp tajī:

“Caandíh náahcannitdih Dios ñonit panihnit āt chājap be. Páant ā
 chājachah, ded pah ā wēpatdih ā júutuchah yuhna, ípí beh encan
 caá. Á naáwátidih joiná yuhna, ípí beh joicán caá. Páantjeh tigaá
 buubut queét ī jumup”, it niíf daacáp tajī. (Dt 29.4; Is 29.10)

⁹ Maáh David nin pah caandíhjah muntih āt niíf daacáp tajī:

“Queét Israel ā juimená bádí jeémátidih, dawá bíí déedihbut bíbohnt,
 wēina, ‘Jwíítdih Dios ā túi wēi enna caá’, niíf jenah joinít, ded

pah yéej chājnit ī jumatdih ī jéihcan caá. Páant ī jumuchah ennit, queétdih ma peéh chājaá.

- ¹⁰ Pánih peéh chājna, queétdih jéih encannit panihnit ma chājaá. Ma peéh chājnit pínahjeh jumna, búdí jígah naáh jumnit ī jumna nááh”,
āt niíf daacáp tajī. (Sal 69.22-23)

Judíowā nihcannitdih Dios ā túi ubat

¹¹ Páant niijnít, nin pah wā jwúub wúbh joiná caá: Israel ā juimená, Cristodih ī náahcah ennit, ¿Dios queétdih yohat yoobát taniít? ñi jenah joyóchah. Queétdih páant bóo pohba ā chājcan niít. Páant ā yohcan yuhna, queét Cristodih ī náahcah, buu judíowā nihcannitboodíh Dios ā túi ubbipna caá. Judíowāboó ī jepchá tubat pínah niijná, judíowā nihcannitdih Dios áihwā pínah ā chājna caá. ¹² Judíowā Cristodih náahcan, ī yap yohat jíb, buu láa nihat baácdih moondíh dawá túi ubnit, Dios queétdih ā túi chāj wúhna caá. Pánihna, judíowā yap yohnit ī jumuchah, bitadih Dios túi chājna, queét judíowā Cristodih ī jepahachah bácah, bitadih chah túini pohba ā chāj wúhbiipna caá.

¹³ Páant niijná, yeéb judíowā nihcannitdih wā naóhna caá. Yeebdíh caá Cristo weemdíh ā bohéat túutup. Pánih yeebdíh bohéna, oboh nih bohéna wā chājcan caá. ¹⁴ Páant wā déewādih wāpí niíf naóhna caá, Dios ā túi ubnit ñi jumatdih ī jéihyat pínah niijná. Pánih jéihnít, íjna, túut nuumnít, queétdih Cristodih ī náahachah ennit, Dios queétdihbut ā túi ubbipna caá. ¹⁵ Judíowādih Dios ā cádah jwuhuchah, nihat baácdih moón judíowā nihcannitboó túini doonádih joinít, Cristodih ī jepahna caá. Páant ī jepahachah ennit, queétdih ájeéh ā túi jumat tútuna caá. Queét judíowāboodíh áihwā pínah ā chājachah bácah, nihat baácdih moondíh túini yoobát ā jumat túutbiipna caá. Áihwā ī jumuchah, chah dawá Cristodih jepahnit iiguípna bejnit déejidih Dios ā túi ubbipna caá. ¹⁶ Nin pah caá ā jumup: Cáacwā ī jwíh chājni pan dahdih Diosdih ī wúhuchah, “Nin túini caá”, ā niíf enbipna caá. Pánih caanbítdih ennit, nihat judhnidihbut bíc yoobó “Nin túini caá” ā niíf enbipna caá. Pánihat pah muntih, máa náat túini ā jumuchah, áih cácanabut túini ā jumna caá. Páant niijná, nin pah wā niíf naóhna caá: Jwí nuó Abrahamji Diosdih ā túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandíh ā niíf enat pahjeh, ā juimenábut caandíh ī túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, queétdihbut ā niíf enbipna caá.

¹⁷ Biquína judíowā olivo nah Dios ā bóod yohni cácana panihnít ī jumuchah, yeéb judíowā nihcannitboodíh ā bóod yohopjidih ā jwúub duujnít panihnít ñi jumna caá. Yeéb jiadih bóo olivo cácana panihnít ñi jumuchah yuhna, momni olivo nah panihnidih āt jwúub duujúp wut jī. Páant niijná, nin pah wā niíf naóhna caá: Judíowā ī jumupjidih yeéb judíowā nihcannitdih Dios āt jwúub túut nuúm jwejep wut jī. Pánih duujnít panihnít ñi jumuchah, judíowādih Dios ā túi teo wáacat pah, buu yeebdíhbut ā túi teo wáacna caá. ¹⁸ Páant yeebdíh ā níwichah jéihnít, “Jwiítboó judíowādih chah túinit caá”, ñi niíf jenah joicá bojoó. Nindih ñi túi náhninaá: Ded máa cácana áih náatdih ápí teo wáaccan caá. Obohjeéhtih, áih náat caá caán cácanadih ā túi teo wáacap. Páant ā nihat pah, jwiít judíowādihjeh Dios jwíh ñíona, máa náat panihnít jwí jumna caá. Pánih ñíona, jwí dée pínah Cristodih āt níwip wut

jī, yeebdíhbut ā tūi ubat pínah niijná. Pánihna, “Jwiítboó judíowādih chah túinit caá”, ñi niíf jenah joicá bojó.

¹⁹Yeéb judíowā nihcannit nin pah ñita niij tágaá: “Biquína máa cácanadih ī bóod yohat pahjeh Dios biquína judíowādih āt yohop wut jī, jwiítboó áihwā jwī jumat pínah niijná”, ñita niij tágaá. ²⁰Páant ñi niiját yoobópdihi tigaá. Obohjeéhtih, queét Cristodih ī tūi jenah joicátji jīb Dios queétdih āt cádah jwuhup taga. Cristodih ñi tūi jenah joyát jībjeih áihwā pínah yeebdíh āt níwip taga. “Jwiít judíowādih chah túinit caá”, ñi niíf jenah joyóchah, ā táican caá. Yeebbút ñi tūi chāja chaáh, queét judíowā ī cádahat pah “caandíh ñi cádahná” niijná. ²¹Jwíh jumni cácana panihnit judíowā Cristodih ī jepahcat jīb, Dios yohna, yeéb ā jwúb túut nuumní cácana panihnit, caandíh ñi cádahachah ennit, yeebdíhbut bíc yoobó ā yohbipna caá. ²²Dios yeebdíh ded pah ā tūi chājatdih ñi tūi náhninaá. Úm náah jumni caandíh jepahcannitdih ā peéh chājat pínahdihbut búdi jenah joyát caá náahap. Yeébboó caandíh ñi tūi jenah joí cádahcah, yeebdíh ā tūi chājipna caá. Obohjeéhtih, caandíh ñi cádahachah, yeebdíhbut Dios ā yohbipna caá. ²³Queét jepahcannit judíowā túut nuumní, caandíh ī jepahachah, caán ā bóod yohni cácana panihni ī jumuchah yuhna, queétdih ā jwúb duujbipna caá, ā ñionit bícdih ī jwúb jumat pínah niijná. Diosdih dedé buwat wihcah, ā yohnijidih ā jéih jwúb duujná caá. ²⁴Pánihna, yeéb judíowā nihcannit jiadih bóo olivo cácana panihnit ñi jumuchah yuhna, momni olivo nahdih duuját pah, Dios yeebdíh áihwā pínah āt chājap wut jī. Yeebdíh pánih chājni jumna, judíowāboó ā jwíh ñionit ī jumuchah, momni olivo nah yoobát panihnidihi queét ā yohnitjiboodíh ā jwúb duuját pínahdih Dios ā buwacan caá.

Dios judíowādih ā tūi ubat

²⁵Yeéb wā déewā panihnit, “Dios jwiít judíowā nihcannitdih chah ā wēi enna caá”, ñi niíf jenah joicát pínah niijná, buu yeebdíh cáacwā ī jéihca naáhdih wā naóhbipna caá. Nin pah ā jumna caá: Buu jwuh dawá judíowā Diosdih ī jepah jwuhcan caá. Dios ā ñionit judíowā nihcannitdih áihwā ā chājat túttimah, judíowā jwuh jwúb túut nuumní, caandíh ī jepahbipna caá, buca. ²⁶Páant ī jepahachah, queét nihat iiguípna bejnit déejidih Dios ā tūi ubbipna caá. Páant ā yapat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapanit nin pah īt niíf daacáp tajī:

“Jerusalén tútchimant jūóhni judíowādih ā tūi ubbipna caá. Pánih jūóhniboó queét Jacob ā juimená Diosdih ī náahcatjidih ā túut nuumbipna caá. (Is 59.20)

²⁷Páant ā túut nuumáchah, ‘Í yeejatdih wā yohbipna caá. Pánih yohnit, wā niijátji pahjeh queétdih wíihwā wā chājipna caá’, Dios ā niijná caá”, īt niíf daacáp tajī. (Jer 31.33-34)

²⁸Judíowā ī nuowādih ā ñionitji ī jumuchah, Dios queétdih búdi ā oyatji pahjeh muntih, buu jumnitdihbut bíc yoobó ā oina caá. Obohjeéhtih, páant ā oinit ī jumuchah yuhna, Cristoíh doonádih joíhcan, Diosdih eníhcannit ī jumna caá. Páant ī eníhcat jīb, buu jwuh yeéb judíowā nihcannitboó Cristoíh doonádih joinít, ñi jepahna caá. Obohjeéhtih, judíowā Diosdih ī eníhcah yuhna, Dios páantjeh queétdih ā oina caá. ²⁹Pánih oina, ī nuowādih Dios ā niijátji pah ī juimenádihbut ñionit, ā oi cádahcan níit. ³⁰Yeébboó játih

Diosdih yap yohnit ñi jumuchah yuhna, judíowā ī yap yohochah ennit, buu jwuh yeebdíh jígah ennit, Dios át túi wuhp taga. ³¹ Yeebdíh ā jígah en teo wáacatdih enna yuhna, queétboó páantjeh yap yohnit ī jumna caá. Pánihi yap yohnit ī jumuchah, Dios yeebdíh ā jígah enat pahjeh queétdihbut biíc yoobó ā teo wáacbiḡna caá. ³² Nin pah caá: “Nihat cáacwā tubit yap yohnit ī jumuchah, queét nihatdih jígah ennit wā teo wáacbiḡna caá”, Dios ā niijná caá.

³³ ¡Choo! ¡Dios wēḡni níít! Nihat túi jéhi beedáni yoobát caá ā yoób jumup. Páant ā jumuchah, ā jenah joyátidih, ā chājatdihbut jwiít cáacwāboó jwī túi jéhi beedácan caá. ³⁴ Nin pah Dios naáwátidih naóh yapanit īt níj daacáp tají: “Dios jwī maáh ā jenah joyátidih det ī jéhicān caá. Pánihi jéhicannit jumna, det caandíh ‘Nin pah ma chājaá’, ī jéhi niijcān caá.” ³⁵ Det Diosdih biíh pah bóodih ī wūhat túttimah, ‘Caán weemdíh ā jib buúdāna caá’, ī jéhi niijcān caá”, īt níj daacáp tají. ³⁶ Dios nihatdih chājni ā jumna caá. Pánihi jumna, nihat ā chājni áhi míc ā jumuchah, nihatdih ā wēpatjīh páantjeh ā jumat túutna caá. Páant ā jumuchah, yeó jāap jumat pah caandíh jwī wēi naóh jīfh. Páant tíi ā jumā nah.^k

Dioíhwādih túini chājat caá náahap

12 ¹ Dios jwiítidih búdí ā oyatdih náhninit, ded pah ā chājatdihbut jenah joiná, nin pah ñi chājat pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá: Túini oveja wūhūdh ī mao cáo wūhat pah, yeebjéh Diosdih ñi míc wūhuú, ā náahatdihjeh ñi chājat túut niijná. Páant tigaá náahap jwiítidih, Diosdih jwī túi weñaat túut niijná. ² Pánihi chājnit, Diosdih jéhicannit ī jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. Yeejép ī chājat pah biíc yoobó ñi chājca bojoó. Ñi jenah joyátidih túut nuum béjna, túinidih chājnit ñi jumbipna caá. Pánihi túut nuumná, Dios yeebdíh ded pah ā náah yacatdih ñi jéhibipna caá. Á náah yacat túini jumna, yoobópdihbut ā jumna caá. Caán ā náah yacat pah chājna, Diosdih ñi túi weñabipna caá.

³ Búdí oinit, Dios weemdíh ā níwip jī, cáacwādih wā bohéat pínah niijná. Pánihi bohéni jumna, nihat yeebdíh nindih wā naóhna caá: “Weém túi jéihni yoobát caá”, ñi níj jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Jesúsdihi túi jenah joinít jumna, “Dios weemdíh ā teo wáacat pah bóojeh tigaá wā jéhi chājap”, níj jenah joyát caá náahap. ⁴⁻⁵ Jwiít nihat Cristoíhwā míc jumna, áhi bácah panihni jwī jumna caá. Pánihi jumna, mácah tewatna Dios jwiítidih át wūhup taga. Nin pah ā jumna caá: Jwíih bácahdih téihyana, jítchana, quíibna, dawá ā jumna caá. Pánihi, biíc bácahjeh jumna yuhna, mácah tewatna ā jumna caá. Páant jwíih bácah ā jumat pah, jwiít Cristoíh bácah panihni jwī jumuchah, mácah tewatna jwiítidih ā wūhna caá, jwī túi míc teo wáacat pínah niijná.^l

⁶ Dios jwiít nihatdih ā teo wáacachah, mácah tewatnadih át wūhup taga, ā wēpatjīh jwī chājat pínah niijná. Biquína jwiítidih Dios naáwátidih naóh yapanit pínahdih át níwip taga. Páant ā níonit jumna, Cristodih ī túi jenah joyát pah bóo bitadidihbut ī túi naóh yapana naáh. ⁷ Biíhboodíh cáacwādih teo

h 11.33 Is 55.8-9 i 11.34 Job 15.8; Is 40.13; Jer 23.18; 1Co 2.16 j 11.35 Job 41.11

k 11.36 1Co 8.6; Ef 4.6; Col 1.16 l 12.4-5 1Co 12.12

wáacni pínahdih Dios át níwip taga. Páant ā nīoni jumna, Dios ā wēpatjīh bitadih ā túi teo wáaca naáh. Bitadih Dios naáwátidih bohéni pínah jumna, caandīh ā túi bohéna naáh. ⁸Biíhboó bitadih weñani pínah jumna, queétdih ā túi weñana naáh. Biíhboó, moh yéejnitdih bíf déedih túi wūhni pínah jumna, túini caolih jumnit, ā wēi wūhna naáh. Bitaboó maáta pínah jumna, túi jenah jointjeh ī wutu naáh. Biíhboó jígah en teo wáacni pínah jumna, ā túi wēi teo wáaca naáh. Pánihna, mácah jéihnit nī jumat yoobó yeéb Cristofhwā túi mīc teo wáacat caá náahap.^m

Cristofhwādh ded pah chājat caá náahap

⁹Nin pah caá yeéb Cristofhwādh jumat náahap: Bitadih túi oyat caá náahap. Yeejēpdih en iinít, táiniboodīh chājat pínahdih búdí nī bidíí. ¹⁰Ni úudwā yoobátidih nī oyat pah Cristofhwā nījeéh jumnitdih bífc yoobó nī oyoó. Nījeéh jumnitdih nī túi mīc wáyaá.

¹¹Dios ā wutat pah chājna, yabhcanjeh, nī túi wēi jepahaá.

¹²Dios yeebdīh ā pebhna ā ũb bejat pínahdih jéihna, túi wēi páñat caá náahap. Yeejēp yapna yuhna, bífc yoobó Cristodih cádahcat caá náahap. Diosdih nī túi ũbh cádahca bojoó.

¹³Jesúfhwā moh yéejnitdih nī túi teo wáacá. Bitā nī pebh ī juibínachah, queétdih nī wēi jwááá.ⁿ

¹⁴Det yeebdīh yeejēp ī chājachah, “Yeejēp ī yap dáhwa naáh”, nījcánjeh, “Ī túi yapa naáh”, nī nījī.^o

¹⁵Det wēinitjééh jumna, yeebbát nī weñeé. Jígahnit ī jumuchah, ĩjeéh nī jígah wáacá.

¹⁶Biícdih nī túi jumúú. “Weém chah túini caá”, nīj jenah joicánjeh, oboh jumnit bífcidih nī túi jumúú. “Weémboó túi jéih beedáni caá”, nī nīj jenah joicá bojoó.^p

¹⁷Bitā yeebdīh yeejēp ī chājachah yuhna, queétdih yeejēp chāj jwúubaca bojoó. Túinijeh nī chājaá, “Nin ā túi chājna caá”, nihat ī nīj jéihyat pínah nīijná. ¹⁸Yeéb nī déewādh túi chājat pínahdih búdí nī bidíí, bífcidih túi jumat túut nīijná. ¹⁹Yeéb, wā oinitá, bitā yeebdīh yeejēp ī chājatji jīb, nī jwúub peéh chājca bojoó. Ī yéej chājatji jīb, Diosboó ĩjnit, queétdih ā peéh chājbiipna caá. Páant ā chājat pínahdih jenah joint, Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át nīj daacáp tajī: “ ‘Weémboó cáacwā ī yéej chājat jīb yoobópdih wā peéh chājbiipna caá’, jwī Maáh ā nīijná caá”, át nīj daacáp tajī.^q ²⁰Páant ā jumuchah, yeébboó nin pah nī chājaá: Yeebdīh en jūihni ā nuugúp wunuchah ennit, ā jeémát pínahdih nī wūhúú. Á taca jootóchah ennit, ā babhbat pínahdihbut nī wūhúú. Páant caandīh nī túi chājachah enna, búdí ā tífcipna caá.^r ²¹Bitā yeebdīh yeejēp ī chājachah, queétdih bífc yoobó yéej chāj jwúubacan, túinijeh nī chājaá.

Nī maátadih jepahat caá náahap

13 ¹Nihat maátadih Diosjeh tīgáā ī maáh jumat pínahdih át níwip taga. Páant ā maáh waadánit ī jumuchah, queét yeebdīh ī wutuchah, nī

túi jepahaá. ²Det jwī maátadih jepahcannit, Dios ā ñfonitdih yap yohna caá ī chājap. Páant ī yap yohatji jīb queétdih peéh chājat ā jumbipna caá. ³Det túi chājnit ī maátadih ipí úmcan caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitboó ī maáta ī peéh chājat pínahdih ipí úmna caá. Ñi maátadih úmcat túut niijná, túinidihjeh ñi chājaá. Páant ñi túi chājachah ennit, “Ma túi chājna beé”, maátaboó yeebdíh ī niijbípna caá. ⁴Dios yeebdíh teo wáacat túut niijná, ñi maátadih ā wutna caá, ñi túi jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, ñi túi chājchah, yeebdíh ī peéh chājat pínah niijná, Dios queétdih āt níwip taga. Páant yeejép chājnit jumna, queétdih úmcat caá náahap. ⁵Peéh chājat náahcan, ñi maátadih túi jepahat caá náahap. “Páant wā chājachah, ā túibipna caá”, niij jenah joiná, túi jepahnit, túinijeh chājat caá náahap. ⁶Ñi maátadih caán tewatdih Dios āt wūhup taga. Páant ī túi tewechah ennit, yeebboó ī tewat jīb ñipí jīb chājna taga.

⁷Ded pah yeebdíh ī jīb chājat túutuchah, túi jepahnit, ñi jīb chājaá. Maáta ī tewat jībbut, túi jīb chājnit, queétdih túi wēi naáwát caá náahap.^s

Míc oyat caá náahap

⁸Bitadih ñi jīb buudáatdih waícanjeh ñi jīb chāj beedánaá. Obohjeéhtih, ñi túi míc oi cádahca bojoó. Det bitadih oina, Dios ā wutatdih ā túi jepahna caá. ⁹Ā wutat nin pah caá ā niijp: “Bíh áajih ñi yéej chājca bojoó. Cáacwādh ñi mao yohca bojoó. Ñi nuumcá bojoó. Bitáh bí déedih ñi en ñinahca bojoó”, ā niij wutna caá. “Meemjéh ma míc oyat pahjeh muntih, bitadihbut ma oyoó”, ā niij wutatdih jepahna, Dios nihat bíh ā wutatdihbut jwī túi jepah beedána caá.^t ¹⁰Bitadih oina, queétdih jwī yéej chājcan níft. Pánihna, queétdih oina, Dios ā wutatdih túi jepah beedána caá jwī chājap.

¹¹Īonit panihnit ñi jumca bojoó. Nin baáboó ded pah ā yapatdih túi jenah joinít ñi jumú. Jesús ā jwúub dei jūúwát pínahdih náhninit, ñi túi páñaá. Caandíh jwíh jepahna, “Jwiítdih ubudih ā jwúub dei jūóhbpna caá”, jwī niij jenah joyóp jī. Obohjeéhtih, buu ā jwúub dei jūúwát pínah bahnijeh caá ā judhdup. Páant bahnijeh ā judhduchah, jwiítdih túi jenah joyát caá náahap.

¹²Jesús ā jwúub dei jūúwúchah, chei panhipboó yeejép ī chājat waícanjeh ā buudbípna caá. Jesús ā jwúub dei jūúwát pínah bahnijeh ā judhdadtihi jéihnit, yeejép chājatdih cádahnit, Jesús ā yeh iiguíp panhipboó jumna, túinijeh chājat caá náahap. ¹³Jwiíft mícjeh túi chājat caá náahap. Wēi babh máihñat, íf náah chājatdihbut jwī bidcat dée caá. Míc jūihnit, míc jepchá tubnitbut jwī jumca boj jííh. ¹⁴Pánihna, yeejép ñi ñinahatdih cádahnit, jwī Maáh Jesucristo ā teo wáacatjīh túinidihjeh ñi chājaá.^u

Bitadih yeejép jenah joicát

14 ¹Jesúsdihi jáap jepahnit pah, ā naáwátidih túi jéih jwuhcannitdih ñi túi míc pej jumú. Ī túi jéih jwuhcah ennit, “Meém jéihcanniabeh caá”, ñi míc niij íjaca bojoó. ²“Weém nihat nuúpwādh wā jeéméchah ā túina caá”, biquína ī niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó, Jesúh doonádh túi jéih jwuhcannit, nuúpwādh jeémpcanjeh, pácahinadihjeh ī jeémpna caá. ³Det

s 13.6-7 Mt 22.21; Mr 12.17; Lc 20.25 t 13.9 Ex 20.13-15,17; Dt 5.17-19,21; Lv 19.18

u 13.14 Ef 6.11-17

nihatdih jeémpnit, pácahinadihjih jeémpnitboodíh “Meém oboh jumni caá”, i níj jengah joicá bojo naáh. Pácahinadihjih jeémpnitbut nihatdih jeémpnitboodíh “Yeejép chājna caá ma chājap”, i níj jengah joicá bojo naáh. Det Jesúsdihi jephahni nihatdih jeémpnit i jumuchah yuhna, “Nit wíhwa caá”, Dios queédih ā niijná caá. Áihwā i jumuchah ennit, nuñúpwādihi jeémpcannitboó queédih yeejép i níj jengah joicá bojo naáh. ⁴Ded Jesúsdihi jephahni Diosdih teo wūhni panihni caá ā jumup. Páant áih ā jumuchah, yeéboó caandíh ñi jéih naóh yaccan caá. Ded pah caán ā chājatdih ennit, ā maáhjih “Ma túi chājna beé. Ma túi chājcan beé”, ā jéih niijná caá. Pánihna, Jesúsíh ā jumuchah, áihdih túi teo wáacna, “Meém yeejép chājni caá”, caandíh Jesús ā níj naóh yaccan níit.

⁵“Diosdih jwí weñat pínah nin yeó jáapjeh caá. Bífih yeó jáap jwí tewat pínah ā jumna caá”, biquína i níj jengah joiná caá. Oboghjeéhtih, bitaboó yeó jáap jumat pah bíic yoobó Diosdih i wēina caá. Queét bíic yoobó chājcannt jumna yuhna, nihat nin pah i níj jengah joyó naáh: “Jesús ā náah yacat pahjeh wā chājna caá”, i níj jengah joyó naáh. ⁶Det “Nin yeó jáapdih Diosdih jwípí wēina caá”, níj jengah joinít, jwí maáhdih jephahna caá i chājap. Bitá “Yeó jáap jumat pah Diosdih jwípí wēina caá”, níj jengah joinít, queébtut jwí maáhdih jephahna caá i chājap. Det déepdih jeémpnit, Diosdih “Túina caá, Paá”, níj jeémpna, Diosdih i wēina caá. Bitaboó Diosdih weñat túut niijná, déepdih jeémpcannit, Diosdih “Túina caá, Paá”, bíic yoobó i níj wēi naóhna caá.”

⁷⁻⁸Jwíit nihat Cristoíhwā jumna, jwí náahatdihjih jwí jéih chājcan caá. Báadh jwuhna, jwí maáhdih jwí jephahna caá. Wunnabut jwí maáíhwā jwí jumna caá. Nin baácboó jum jwuhna, caandíh weñaat caá náahap. Jwí wunat pínah játihtbit, áihwā jumna, caandíh páantjeh bíic yoobó weñaat caá náahap. Pánihna, jwí báadhdachah, jwí wunuchahbut, páantjeh Cristoíhwā jwí jumna caá. ⁹Báadhniitdih, wunnitjidihtbut, jwí Maáh jumat túut niijná, Cristo wunniji át jwéub boo pud jūéwáp wut jī.

¹⁰Nihat áihwā jumna yuhna, ¿Dépanih tigaá ñi déewa panihnit Jesúsdihi jáap jephahni i jumuchah, “Dios meemdíh ā peéh chāja naáh”, ñi níj naóh? ¿Dépanih tigaá ñi déedih oboh jumni pah ñi en? Diosboó ded pah jwí chājatdih jéih beedáni ā jumatdih túi náhníat caá náahap. Á jumupboó jwí juibí ñuhuchah, biquína jumat pah ded pah jwí chājatjidihi ā uébh joyóchah, jwíit nihatdih jepahat ā náahbipna caá. Páant ā uébh joyát pínahdih náhninit, ñi dée panihnidih “Yeejép caá”, ñi niijcá bojó.” ¹¹Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajī:

“Nin pah jwí Maáh ā niijná caá: ‘Weém báadhni wā jumuchah, yoobópdih wā niiját bíic yoobó ā yapbipna caá: Nihat wā pebh bódicha caj yoh ñajnit, “Meém túini, wēpni caá”, weemdíh i níj, wēi naóhbiipna caá’, ā niijná caá”, át níj daacáp tajī. (Is 45.23)

¹²Pánihna, Dios pebhboó jwí juibí ñuhuchah, nihat jwí chājatjidihi “¿Dépanih tigaá páant ma chāj?” jwiitdih ā níj uébh joyóchah, jepahat ā náahbipna caá.

Ñi déedih buugát dée pah chājcat

¹³Jwí dée panihnidih “Yeejép caá”, níj naóhcanjeh, nin pahbut níj jengah joyát caá náahap: “Jwíit Jesúsíhwā jwí tóoc buugát panihat pah, numah yéej

chäj waõhca boj jĩĩh”, niĩ jenah joyát caá náahap. ¹⁴Weém jwĩ Maáh Jesúhĩ jumna, nin wā naáwát pínahdih wā túi jéihna caá: Weémboó nihat jeémát dih wā jeéméchah, ā túina caá. Pániha, dedé wā jeémát jíib, weemdĩh peéh chājat ā wihcan caá. Obohjeéhtih, biĩhboó “Nin jeémát dih jeémpna, yeejép wā chājna caá”, niĩ jenah joĩ jeémpnidih peéh chājat ā jumbipna caá. ¹⁵Yeéb ñi jeéméchah ennit, ñi déebut en yac jeémpna, “Weém Jesúsdih wā yap yohna beé”, niĩ jenah joinít, búdí āta jenah joĩ tágaá. Pánih chāj júutna, caandĩh ma túi oican caá. Ñi déedihbut Cristo ā wun wūhatdih jéihnit, caán jeémát dih jeémp júutcat caá náahap, “Cristodih ā cádahná”, niijná. ¹⁶“Nin pah wā chājachah, ā túina caá”, yeéb ñi niĩ jenah joyóchah yuhna, “Páant ā chājachah, ā túican caá”, bita yeebdĩh ĩta niij tágaá. Páant ĩ niiját pínahdih náahcan, “Páant wā chājat ā túyuchah yuhna, wā chājcan níit, Jesúhĩwādih yeejép dooná ā wihcat pínah niijná”, ñi niĩ jenah joyó. ¹⁷Pánih jenah joinít, nindihbut túi jenah joyát caá náahap: Diosboó jwĩ maáh ā jumuchah, jwĩ jeémát, jwĩ babhbatbut oboh jumni caá. Pániha, áihwā jumna, Dios ā náahat pah chājnit, bitajeéh túi jumnit, Túini Espíritu ā teo wáacatjĩh weñat caá náahap. ¹⁸Páant jwĩ jumuchah ennit, Diosboó “Meém ma túi chājna beé”, jwiít dih ā niijbĩpna caá. Páant ā niiját pahjeh muntih cáacwābut biíc yoobó ĩ niijbĩpna caá.

¹⁹Ded pah biícdih jwĩ túi jumat pínah, ded pah jwĩ túi míc teo wáacat pínahdihbut bidat caá náahap. Pánih chājna, Jesúsdih chah jwĩ túi jenah joibĩpna caá. ²⁰Dios ā jeémát túutcanijidih ñi jeéméchah ennit, biĩh Jesúhĩboó ā en wēican, Jesúsdih āta cádah tagaá. Pániha, buugní pah ā jumcat pínah niijná, caandĩh ñi jeémpca bojoó. Yoobóp dih tigaá nihat jeémát túini míc caá. Páant ā jumuchah yuhna, biĩh pah bóo jwĩ jeéméchah, “Nin yeejép jeémát caá”, biĩhboó niijná yuhna, en yacnit, āta jeémp tagaá. Pániha, Dios ā wutatdih jenah joicánjeh jeémpna, ā yéey chājna caá. Páant jwiít dih en yacnit ā jeéméchah, ā yéey chājat jwĩh jíib caá. ²¹Nuñúp déepdih yeéb ñi jeéméchah enna, poonidihbut ñi babhbachah enna, biĩh Jesúhĩboó “Caandĩh jeémp, babhna, yeejép wāta chāj tagaá”, niĩ jenah joiná yuhna, caanbút en yacnit, biíc yoobó āta chāj tagaá. Páant niĩ jenah joiní bácah, jeémp babhna, yeejép āta chāj tagaá. Pániha, caán yeejép ā chājcat pínah, Jesúsdih ā túi jenah joĩ cádahcat pínahbut niijná, nuñúp déepdih, poonidihbut ñi cádahachah, ā túina caá. ²²“Nihatdih wā jeéméchah ā túina caá”, ñi niĩ jenah joyátdih Diosdihjeh ñi naáwá. Páant niĩ jenah joiná, yeejépdih chājcani, “Weemdĩh peéh chājat ā wihcan níit”, niĩ jenah joiní ā weĩna caá. ²³Obohjeéhtih, “Nin jeémát dih jeémpna, yeejép wāta chāj tagaá”, biĩhboó niĩ jenah joiná yuhna, caán jeémát dih ā jeémát jíib, caandĩh peéh chājat ā jumbipna caá. Pániha, ded pah chājna, “Nin pah chājna, wā túi chājna caá”, niĩ jenah joicát jíib, jwiít dih peéh chājat ā jumbipna caá.

Jwíjeéh jumnitdih túi teo wáacat

15 ¹Jwiít Jesúsdih túi jenah joinít, behnit panihnit jumna, wébít panihnitdih ĩjcanjeh, túi teo wáacat caá náahap. Pánih teo wáacna, jwĩ weñat pínahdihjeh chājcat caá náahap. ²Jwíjeéh jumnit Jesúhĩwāboodih jenah joinít, Jesúsdih chah ĩ túi jenah joyát pínah niijná, queétdih teo wáacat ā náahna caá. ³Cristoboó ā weñat pínahdihjeh chājcan, bita caandĩh yeejép

ĩ wéhenachah yuhna, ā íp ā wutatdihjeh āpí chājap wut jī. Páant ā chājap pínahdih Dios naáwátlih naóh yapani nin pah āt niíf daacáp tajī: “Meemdih yeejép ĩ naáwát pah muntih, ma wutatdih wā jepahat jīb, weemdihbut yeejép ĩ wéhena beé”, āt niíf daacáp tajī.^x ⁴Jon jātih Dios naáwátlih naóh yapanit daácna, jwiítbut Diosdih jwī túi jéihyat pínah niijná, ĩt daacáp wut jī. ĩ daacátjidih bohéna, ded pah Dios jwiítlih ā náah yacatlih jwī túi jéihbipna caá. Pánih bohéna, yeejép yapna yuhna, Diosdih túi jenah joí cádahcan, ā pebhboó jwiítlih ā ub bejat pínahdih náhninit, jwī túi wēi jumbipna caá. ⁵Yeebdih úbhna, nin pah wāpí niijná caá: “Paá, queét Jesúslih péenitlih búdí ma teo wáacá, túi wēnit, meemdih cádahcanjeh, túi bícdih ĩ jumat pínah niijná. ⁶Páant queétlih ma túi teo wáacachah, queét nihāt bíc yoobó jenah joinít, ‘Dios, jwī Maáh Jesucristo ā íp, táini, chah wēpni caá’, ĩ niíf wēi naóhbipna caá”, wāpí niíf úbhna caá.

Judíowā nihcannitdihbut túini dooná ā juibíat

⁷Cristo yeebdih ā wēi enat pahjeh muntih, yeebbút bíc yoobó bita Jesúhwālih ĩi túi wēi eneeé. Páant ĩi túi wēi enechah ennit, bitabut Diosdih ĩ wēi naóhbipna caá. ⁸Nindih yeebdih wā naóhna caá: Cristo teo wūhni panihni ā jūúwúchah, jwiít judíowālih pínahjeh pohba nihcan, yeéb judíowā nihcannitlih pínahbut páant āt jūúwúp tajī. “Yeebdih wā túi chājipna caá”, jwī nuowādih ā niijátji pah chājni ā jumatlih jwiít judíowā jwī jéihyat pínah niijná, Dios Cristodih āt wahap tajī. ⁹Pánih wahnit, yeéb judíowā nihcannitdihbut ā jīgah en teo wáacachah ennit, yeebbút caandih ĩi wēi naáwát pínah niijná, Cristodih āt wah deyanap wut jī. Ded pah yeebdih ā teo wáacat pínahdih Dios naáwátlih naóh yapani nin pah āt niíf daacáp tajī:

“Cristo nin pah Diosdih ā niijíp be: **Judíowā nihcannit pebhboó bejnit, meemdih numah wēi naóhnit, queét cātlih wā numah wēi eobipna caá**, Diosdih ā niijíp be”, āt niíf daacáp tajī. (2S 22.50; Sal 18.49)

¹⁰Páant ā niíf daacátji pah muntih, nin pah bíh naóh yapanibut āt niíf daacáp tajī:

“Yeéb Judíowā nihcannit Dios ā ĩfonit judíowā bícdih ĩi túi weñeeé”, āt niíf daacáp tajī. (Dt 32.43)

¹¹Páant ā niíf daacátji pah muntih, nin pah bíhbut āt niíf daacáp tajī:

“Nihat yeéb judíowā nihcannit Diosdih ĩi weñeeé. Nihat baácdih moón caandih ĩi wēi eweeé”, āt niíf daacáp tajī. (Sal 117.1)

¹²Isafasjibut bíc yoobó muntih nin pah āt niíf daacáp tajī:

“Isaí juma nihāt cáacwālih ĩ maáh ā jumbipna caá. Pánihna, judíowā nihcannitdihbut ĩ maáh jumna, queét iiguípna bejnit déejidih ā túi ubat pínahdih ĩ jéihbipna caá”, āt niíf daacáp tajī. (Is 11.10)

¹³Yeéb judíowā nihcannitdihbut ā túi teo wáacatlih ĩi jéihyechah, Dios yeebdih túi jumat túutnit, búdí ā weñana náah. Pánihna, Jesúslih túi jenah joinít, ā pebhboó yeebdihbut ā ub bejat pínahdih Túini Espíritu ā teo wáacatjīh náhninit, ĩi túi wēi pánaá.

¹⁴Wā déewā panihnitá, yeebdih wā bohécach yuhna, yeebjéh Dios ded pah ā jumat túutatlih túi jéihnit, ĩjeéh jumnitlih jéih bohénit, túi chājnit yoobát

ni jumat doonádih wā joiná beé. Pánihi joinít, “Caán dooná yoobópdihi tigaá”, wā niíf jenah joiná caá. ¹⁵ Páant ni jumuchah yuhna, weemdíh oina, nihat judíowā nihcannitdih Dios ā bohéat túttni jumna, úumcanjeh yeebdíh bainí wā naóhna caá, ni túi náhnai pínah niijná. ¹⁶ Páant weemdíh ā bohéat tútutuchah, caandíh teo wūhni jumna, Jesucristoíh túini doonádih judíowā nihcannitdih wāpí bohéna caá. Páant wā bohénachah, Jesúsdihi ī túi jepahachah ennit, Túini Espírituboó queétdih Dioíhwā ā chājachah, “Nít túinit caá”, Dios ā niíf enna caá.

¹⁷ Jesucristoíh jumna, ded pah Diosdihi wā teo wūhatdih cáacwādihi búdí wāpí wēi naóhna caá. ¹⁸⁻¹⁹ Pánihna, Cristo ā teo wáacatjīh wā bohénachah joiná, ā wēpatjīh wā chājachah enna, dawá judíowā nihcannit Diosdihi ī jepahap be. Caandíh bácah yoobópdihi wā wēi naáwíhna caá. Bitá ī chājatboodíh wāpí naóhcan caá. Jerusalén tútchidih moondíh wā bohé jwíhip jī. Túttimah, nihat tútchina jumat yoobó jib bejnit, páú Iliria baácdih juibínit, caanjīh moondíhbut Cristoíh túini doonádih wā túi bohénap jī. ²⁰ Bitá ī bohénitjidihi wā jwáub bohéíhcan, Cristoíh túini doonádih joi jwúhcannitdihjeh búdí wāpí bohéíhna caá. ²¹ Páant wā bohéíhat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah āt niíf daacáp tajī:

“Á naáwátidih joi jwúhcannitjī caandíh ī joibípna caá. Queét áih túini doonádih joinít, ī túi beh joibípna caá”, āt niíf daacáp tajī. (Is 52.15)

Pablo Roma tútchina ā bejíhat

²² Nihat tútchinadihi moondíh caán doonádih bohé jibni jumna, maátápdih ni pehbboobút yeebdíh enedih wā bejíhip yuh be. Obohjeéhtih, pánihi bejíhna yuhna, búdí tewat ā jumuchah, wā jéih bejcap be.^y ²³ Nin baácdih moondíh naóh péana, dawá jópchi yeebdíh enedih bejíhniji buu jwuhna ni pebhna wā bejbípna caá. ²⁴ España baácdih moondíh bohénadihi bejna, yeebdíh wā en yap bejbípna caá. Pánihna, níjeéh jumna, bícdih búdí jwí wēibípna caá. Bahniijeh jumnit, ni teo wáacatjīh España baácna wā bejbípna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, butéhjeh Jerusalén tútchidih moón Jesúíhwādihi dinerodih wahat tút niijná, caanná bej jwuhat tút caá wā chājap. ²⁶ Macedonia baácdih moón, Acaya baácdih moonbút Jerusalén tútchidih moón Jesúíhwā moh yéejnitdih teo wáacat tút niijná, túi wēinit, dinerodih ī wūhup be. Páant ī wūhni dinerodih queétdih wahadihi wā bejna caá.^z ²⁷ Caán dinerodih wūhna, queétjeh túi wēi jenah joinít, ī wūhup be. “Páant judíowādihi ī teo wáacat ā túina caá”, wā niíf jenah joiná caá. Jwiít judíowādihi Dios Cristoíh doonádih āt jwíh jéihyanap wut jī. Páant ā jéihyanachah, jwiít judíowā queét judíowā nihcannitdih teo wáacnit, áih túini doonádih jwí bohénap jī. Páant jwí teo wáacachah, queét Macedonia baácdih moón Acaya baácdih moonbút Jerusalén tútchidih moón judíowādihi ī teo wáac jwúbaat ā túina caá.^a

²⁸ Queét ī wahni dinerodih Jerusalén tútchidih moondíh wūh péanit, España baácna wā bejbípna caá. Pánihi caanná bejna, yeebdíh wā en yap bejbípna caá. ²⁹ Ni pebhna juibínit, Cristo ded pah búdí ā teo wáacatdih jwí míc wéhenachah, jwiít bícdih ā túi weñabípna caá.

³⁰ Wā déewā paníhniatá, jwí Maáh Jesucristodih túi jenah joinít jumna, Túini Espíritui jwiítidih ā míc oyat tútutuchah, weemdíh búdí ni uúbá,

wā tewat buoni ā jumuchah yuhna, wā tūi buujáát pínah niijná. ³¹Judea baácđih moón Jesúshwā nihcannit weemđih yeejép ī chājihichah yuhna, Dios weemđih ā wapat pínahđihbut ñi uúbú. Jerusalén tútchidih moondih dinerodih wā wūhuchah, caandih ī wēi ubat pínahđihbut ñi uúbú. ³²Páant ñi uúbúchah, Dios ā náahachah, ñi pehbboó wā tūi juibíipna caá. Pánih caanná juibínit, ñijeéh jumna, weemđih ñi weñanachah, ñi pebh wā tūi choo jwáhbiipna caá. Pánih choonji España baácna wā bejbipna caá. ³³Dios jwiítđih tūi jumat túttni ñijeéh ā jumna naáh. Páant tíi ā jumna nah.

Pablo ā pée túyat tútat

16 ¹⁻²Jwī dée wili panihnih Febe wūt jumnih ñi pehbboó mi bejna caá. Caánt Cencra wūt jumni tútchidih moón Jesúshwāđih tūi teo wáacnih caá. Dawá cáacwāđih teo wáacnit, weemđihbut mi tūi teo wáacap jī. Jwī Maáh Jesúsh wili mi jumuchah, caántđih ñi wēi jwááá. Caántđih biíh pah bóo ā wihcah enna, ñi wūhuú. Páant tigaá jwiít Jesúshwāđih míc teo wáacat náahap.

³Aquila, yad Priscilabut ī túyu naáh. Jesucristoíh doonáđih wā bohénachah, queét wājeéh ī tewep jī. ⁴Bitá weemđih ī mao yohíhichah, weemđih ī teo wáacat jīb queéđihbut bainíbit mawat dée ā judhđup jī. Pánihna, queéđih búđi wā weñechah, nihat judíowā nihcannit Jesúshwābut queéđih ī wēina caá. ⁵Aquilawāíh muúđih míc wáac jwinít Jesúshwābut ī túyu naáh. Wā oini Epenetobut ā túyu naáh. Caán Asia baácđih moondih Cristodih jwíh jepah waóhni ā jumap jī. ⁶María wūt jumnihbut mi túyu naáh. Caánt yeebđih búđi mi teo wáacap jī. ⁷Andrónico, Juniasjīh ī túyu naáh. Queéťbut judíowā jumnit, weem páh muntih Jesúshwā ī jumat jīb, nemat muúboó wājeéh ī jumap jī. Cristodih wā jepahat pínah jātih queét ítát jepahap tajī. Jwiít Jesúshwā jwī maátajeéh ī jumuchah, “Yoobópdih chājnit, ípí tūi waóhna caá”, nihat queéđih ī niíf wēi naóhna caá.

⁸Jesús ā oyatjīh wā oini Ampliatobut ā túyu naáh. ⁹Urbanobut ā túyu naáh. Caanbút Cristoíh doonáđih bohé wáacni caá. Wā oini Estaquisbut ā túyu naáh. ¹⁰Apelesbut ā túyu naáh. Caán yeejép yapna yuhna, Jesúsdih ā cádahcatđih ennit, nihat Jesúshwā caandih ít tūi wēi enep wut be. Aristóbuloíh muúđih moón nihat ī túyu naáh. ¹¹Wā dée Herodiónbut ā túyu naáh. Narcisoíh muúđih moón Jesúshwābut nihat ī túyu naáh. ¹²Trifena, Trifosajīh ī túyu naáh. Queét yaáđh jwī Maáh Jesúsdih teo wūhna, áihwāđih búđi ít teo wáacap wut be. Jwī oinih Pérsidabut mi túyu naáh. Caántbut jwī maáhđih tūi teo wūhni mit jumap wut be. ¹³Rufobut nihat Jesúshwā ī wēi naóhni ā túyu naáh. Á ílnbut mi túyu naáh. Caánt wā íln panihnih caá. ¹⁴Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, bita íjeéh jumnit Jesúshwābut ī túyu naáh. ¹⁵Filólogo, Julia, Nereo, ā jwan Olimpás, bita íjeéh jumnit Jesúshwābut ī túyu naáh.

¹⁶Dios ā oyatjīh yeéb Jesúshwā ñi tūi míc uúbú. Nihat Jesúshwābut yeebđih ī túyat túttna caá.

Pablo ā pée wutat

¹⁷Wā déewā panihnitá, ñijeéh jumnit biquína yeebđih míc en jūihñat túttnit, bífcđih ñi tūi jumatđih ít yéejanap wut be. Páant ī chājachah,

yeébboó Jesúfh naáwátdih ñi jepahatjidih ñi cádah bejna caá. Páant í cádahachah enna, ññi túi chája chaáh! Queétdih ñi pej jumca bojoó, yeebdíh chah í yéejacat pínah niijná. ¹⁸Pánih cádahnit jwí Maáh Jesucristodih teo wūhñit nihcan caá. Yeejép í en ñinahatdihjeh chájnít í jumna caá. Queét túini jacjeh í bohéna yuhna, í yee naóh bohénachah, túi jéihcannitboó queétdih í túi joiná caá. Pánihna, queét yee naóhñitdih ñi pej jumca bojoó. ¹⁹Obohjeéhtih, yeébboó Jesúsdihi túi jepahnit caá ñi jumap. Pánih túi jepahnit ñi jumat doonádih nihat í joyóp wut be. Weembút caán doonádih joinít, búdí wā wēina caá. Pánih wēina yuhna, yeebdíh bainí wā úum yacna caá, “queét yee naóhñitboodíh ñi jepahná”, niijná. Ded pah túi chájatdih ñi jéihyat pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Obohjeéhtih, yeejép chájat pínahboodíh ñi jéihyatdih wā náah yaccan caá. ²⁰Pánih jéihñit ñi jumuchah, Dios, jwiítdih túi jumat táutni, yeebdíh á teo wáacbiṗna caá, neméṗwā í maáh Satanásdih ñi yap yohat pínah niijná. Jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, á túi teo wáaca naáh.

Pablojeéh jumnit í túyat táutat

²¹Timoteo, wā pej jumni, yeebdíh á túyat táutna caá. Wā déewā Lucio, Jasón, Sosíṗater yuh buca yeebdíh í túyat táutna caá.^d

²²Weém, Tercio, Pablo á daacát táutuchah, daác wūhni wā jumna caá. Weembút Jesúfh jumna, yeebdíh wā túyat táutna caá.

²³Weém Pablo, Gayoíh muudíh wā jumna caá. Nin muudíh Jesúfhwā íṗí míc wáacna caá. Pánihna, caanbút yeebdíh á túyat táutna caá. Erasto, nin tútchidih moón í maátaíh dinerodih en daoníbut yeebdíh á túyat táutna caá. Jwí dée panihni Cuartobut yeebdíh á túyat táutna caá.^e

²⁴Jwí Maáh Jesucristo yeéb nihatdih oinit, á teo wáaca naáh. Páant tíí á jummu nah.

Diosdih á wēi naóh péaat

²⁵⁻²⁶¡Dios, chah wēṗnidih jwí wēi jííh! Caán nihat jéihni jumna, yeebdíh á jéih teo wáacna caá, wā naóhñiji Jesúfh túini doonádih túi jenah joinít, caandíh ñi cádahcat pínah niijná. Caán doonádih jon játiḥ moón í jéih jwuhcap wut jí. Obohjeéhtih, á naáwátdih naóh yapanitdih jéihyanit, Diosjeh át daacát táutup wut jí. Buu í daacátjidih jwí enechah, jwiítdihbut á jéihyana caá. Pánih jéihyanit, judíowā, judíowā nihcannitdihbut túi ubni pínah Jesús á jumatdih weemdíh á bohéat táutup jí, nihat baácđih moón caandíh í jepahat pínah niijná. ²⁷Pánihna, ¡Jesucristo á teo wáacatjíh, Dios bíćjeh nihat jéih beedánidih yeó jáap jumat pah jwí wēi naóh jííh! Páant tíí á jummu nah.

Páant bóojeh tiguaá wā naáwát.

Pablo

1 CORINTIOS

1 Corintiosdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tiguaá daácniji? Pablo, Jesucristo ā jib bohéat túutni nin néodih āt daacáp wut jī. Pablo ded pah ā jumatdih chah jéihíhna, Romanosdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát dih nī enéé.

¿Detdih āt daácji? Jesucristoíh doonádih naóhna, ā jwíh jib bej péaat túttimah jwúub jib bejna, jópchi 50 (Jesucristo ā wanat túttimah 17 jópchi túttimah) Corinto tútchina Pablo āt juibínah wut jī. Caán tútchi Grecia baácdih bóo búdí tútchi wut jī. Pánihna, Pablo Jesúh doonádih ā naáwáchah joinít, queét dawá it jepahap wut jī. (Hch 18.1-18) Túi jéihnitoó “Pablo queét Corintodih moondíh chéneha míc āt daác wahap wut jī. 1 Corintios ā daacát pínah játih, bíh ātát daacáp wut jī. (1Co 5.9) Obohjeéhtih, caán ā jwíh daacátji āt buudúp wut jī. Túttimah, 1 Corintiosdih āt daacáp wut jī. Túttimah, bíhhdihbut āt jwúub daacáp wut jī. (2Co 2.4) Caanbát āt buudúp wut jī. Túttimah, 2 Corintiosdih āt daacáp wut jī”, ī níj jengah joiná caá.

¿Dedmant, débólih cah, āt daácji? Túi jéihnít, “Éfeso tútchidih jumnit, Pablo 1 Corintiosdih āt daacáp wut jī. (16.5-8) Jópchi 55 ā jwíhichah, (Jesús ā wanat túttimah 22 jópchi túttimah) āt daacáp wut jī”, ī níj jengah joiná caá.

¿Dedé pínah tiguaá āt daácji? Corinto tútchidih moón Jesúhwa biquína ī tūi chájcat doonádih joinít, queét ī túut nuumát pínah níjina, āt daác wahap wut jī. (1.11) Queétbut ded pah ī chájat pínahdih Pablodih bíh núojih itát úubh joyóp wut jī. (7.1) Pánihna, queét chah ī tūi chájat pínahdih, Jesúh doonádih chah ī jéihyat pínahdihbut queétdih āt daác wahap wut jī.

1 Corintios ded pah ā jumat:

1. Pablo ā daác jwíihat (1.1-9)
 - a. Á jwíh túyat túutat (1.1-3)
 - b. “Túina caá, Paá”, ā níj úubát (1.4-9)
2. Jesúhwa tūi bícdih ī nihcat (1.10–4.21)
 - a. Túi bícdih nihcan, Cristo ā náah yacatdih ī yap yohat (1.10-17)
 - b. Ded pah cáacwā ī jengah joyát, Dios ā jengah joyát (1.18–3.4)
 - c. Ded pah Jesús ā naáwát túutni ā jumat (3.5–4.5)
 - d. Corintodih moón “Jwíit jéih beedánit jwī jumna caá”, ī níj jengah joyát (4.6-21)
3. Ded pah ī jengah joyát dih Pablo ā túut nuumát túutat (5.1–6.20)
4. Ded pah ī weha mánajih ī tūi jumat (7.1-40)
5. Bitā ī pāpnitdih ī wūhni déepdih “¿Jesúhwa ī jeéméchah ā tūi níit?” ī níj úubh joyátjidih ā jepahat (8.1–11.1)
6. Queét bícdih nihcah, bíh buwatbut ā jumuchah, ded pah ī á mohat (11.2-34)
 - a. Í míc wáacachah, ded pah yaáhdih jumat caá náahap (11.2-16)
 - b. Jesús ā wanatjidih jengah joinít, áihwā ded pah bícdih jeémát caá náahap (11.17-34)
7. Túini Espíritu mácah jéihyatnadih ā wūhat (12.1–14.40)
8. Wunnitji ī jwúub boo pud júúwát pínah (15.1-58)

9. Pablo ã daác péaat (16.1-24)

a. Jesúshwā moh yéejnitdih ī wūhat pínah néo (16.1-4)

b. Pablo ã jib bejat pínahdih ã jenah joyát (16.5-12)

c. Biquína Jesúshwādih ã wēi naáwát (16.13-18)

d. Queétdih ã péé táyat túutat (16.19-24)

Pablo queétdih ã táyat túutat

1 ¹⁻² Weém, Pablo, bíhdih daacát túutnit, yeéb Corinto tútchidih moón Jesúshwādih wā wahna caá. Dios weemdih ñíonit, Jesucristoíh túini doonádih ã naáwát túutni wā jumna caá. Pánihni jumna, yeebdih búdí wā táyat túutna caá. Wā úud panihni Sóstenesbut yeebdih jenah joinít, búdí ã táyat túutna caá. Yeéb jwī Maáh Jesucristodih jepahnit, Dioíhwā ñi jumna caá. Nihat baácdih moonbút bíic yoobó jwī maáhdih uúbhnit, bíicdih jumnit pah Dioíhwā jwī jumna caá. Jwiít nihatdih Jesús jwī Maáh ã jumna caá.^a

³ Dios jwī íip, jwī Maáh Jesucristobut yeebdih búdí oinit, ī teo wáaca naáh, bíicdih ñi túi jumat pínah niijná.

Dios ded pah queétdih ã túi teo wáacat

⁴ Diosdih uúbhna, “Paá, queét Jesúshwādih búdí oinit, ma túi teo wáacatdih túina caá”, wāpí niijná caá. ⁵ Pánih teo wáacna, ã jéihyanachah, ñi túi jéih naóh yapana caá. ⁶ Páant ã túi teo wáacachah, wā naóhniji Jesúsh doonádih ñi túi joyóp jī. ⁷ Búdí ã teo wáacachah, yeebdih dedé jéihcat pínah ã wihcan caá. Pánihna, Jesús ã jwúub dei júúwát pínahdih wēi páinit, ã wēpatjīh ñi míc túi teo wáacna caá. ⁸ Yeebdih páantjeh ã túi teo wáacbpina caá, caandih ñi cádahcat pínah niijná. Páant ñi cádahcah, Jesucristo ã jwúub dei júúwúchah, yeebdih yéejat peéh chājat ã wihcan níit. ⁹ Dios jwiítidih ã ñíwip jī, jwī Maáh Jesucristodih jwī túi pej jumat pínah niijná. Páant ã niijátjī bíic yoobó ã chājbipna caá.

Ī míc jūihñatdih ã cádahat túutat

¹⁰⁻¹¹ Dios páant yeebdih ã teo wáacachah yuhna, Cloéwā wā pebhna juínit, ñi míc jūihñat doonádih weemdih ī naáwáp jī. Páant ñi chājachah, wā úudwā panihnitá, jwī Maáh Jesucristo ã wēpatjīh nin pah yeebdih wā wutna caá: ¡Ñi míc jūihñatdih caanjīhjah ñi cádahaá! ¡Páant bóojeh! Yeebdih túi bíicdih jumat caá náahap. Jesús ded pah ã jumatdih, ded pah ã bohéatdihbut bíicdih ñi túi jenah joyoó. ¹² Páant niijnít, nin pah wā naóhna caá. Yeéb bíicdih ñi túi jumcan caá. Biquína, “Jwiít Pabloíhwā caá. Caán chah túi bohéni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Apoloíhwā jwī jumna caá. Caánboó chah túi naóhni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Pedroíhwā caá. Caánboó chah túi jéihni caá”, ñi niijná caá. Bitá “Jwiítjeh Cristo ã bohéatdih yoobópdi jéihnit caá. Pánih jumna, jwiítjeh áihwā caá”, ñi niijná yuh caá.^b ¹³ Obohjeéhtih, Jesucristo páant ñi jumat pínahdih át bohécap jī. Weém, Pablo, yeebdih wun wūhni nihcan caá. Wā wēpatjīh nihcan jīí yeebdih ī daabánap jī. Jesús ã wēpatjīh ī daabánap jī, áihwā ñi jumat júutat pínah niijná. ¹⁴⁻¹⁵ Crispo wūt jumni,^c Gayo

wūt jumni,^d queét chénewādiḥjeh wā daabānap jī. Bitadiḥ wā daabācap jī. Yeebdīḥ wā daabānachah niḥna, “Pabloboó ā wēpatjīḥ weemdīḥ ā daabānap jī”, nīta niij tāgaá. Pániḥna, “Queétdiḥ wā daabācatjidiḥ túina caá”, Diosdiḥ wā niijná caá.¹⁶ ¡Cáaj! Estéfanawādiḥ wā quib buudúp be. Queétdiḥbut wā daabānap jī. Obohjeéhtih, “Bitadiḥ wā daabācap jī”, wā niij jenah joiná caá.^e ¹⁷Cáacwādiḥ daabáni pínah Jesús weemdīḥ wahcan, áih túini doonádiḥ naáwát túutna, ā wahap jī. Jwiít cáacwā jwī jenah joyátjīḥjeh ā naáwát túutcap jī. Páant wā naáwáchah niḥna, joinítboó “Caán túi naóhni caá”, niijnít, weemdīḥjeh ita wēi jenah joi tāga. Jesúsdiḥ ita jenah joicán taga. Obohjeéhtih, Dios ā wēpatjīḥ yoobópdiḥ áih doonádiḥ weemdīḥ ā naáwát túutap jī, Jesús cruzboó ā wun wūhatjidiḥ ī túi jenah joyát pínah niijná.

Cristo Dios ā jéihyat, ā wēpatdiḥ júutni caá

¹⁸ Jwiít Jesús cruzboó ā wun wūhatji doonádiḥ joinít, caandīḥ jwī jepahachah, Dios ā wēpatjīḥ jwiítidiḥ ā túi ubna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdiḥ jepahcannit iiguípna bejnit pínah, cruzboó Jesús ā wun wūhatji doonádiḥ joinít, nin pah ī niij jenah joiná yuh caá: “Dedé pínah niḥcan jīi. Páantjeh át wunjehep wut jī”, ī niij jenah joiná caá.^f ¹⁹Páant ī niiját bíic yoobó Dios naáwátdiḥ naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī:

“Dios nin pah ā niijná caá: ‘Cáacwā ī bohéatdiḥjeh túi jéihna yuhna, weemdīḥ ī jenah joicát jīb ī buudbípna caá, ā niijná caá’, át niij daacáp tajī. (Is 29.14)

²⁰ Diosdiḥ jéihcannit ī jenah joyátjīḥjeh búdí ī jéihyechah yuhna, Dios ī jéihyatdiḥ “Dedé pínah niḥcan caá”, ā niij jenah joiná caá. Pániḥna, jwiít cáacwā jwī jenah joyátjīḥjeh bohénit, ī túi jéihna yuhna, jeáboó ī bejcan níit. Moisés ā wutajjidiḥ bohénit, túi naóhniḥbut jéihna yuhna, Dios pebhna ī bejcan níit.^g ²¹ Dios niḥatdiḥ jéihni jumna, nin pah át niij jenah joyóp wut jī: “Cáacwā ī jenah joyátjīḥjeh jéihnitdiḥ wā túi ubcan níit. Obohjeéhtih, wā wūúḥ ā wun wūhatdiḥ jenah joinítjīḥjeh wā túi ubbipna caá”, át niijp wut jī. Jesúḥ doonádiḥ jwī bohénachah, jepahcannitboó “Oboh ī naáwátjeh caá”, niij jenah joinít, buudníit ī jumbipna caá.

²² Jwiít judíowā nin pah jwípí niij jenah joiná yuh caá: “Dios ā wēpatdiḥ ā júutcah, caandīḥ jwī jepahcan níit”, jwī niijná caá. Yeéb judíowā nihcannit nin pah nīpí niij jenah joiná yuh caá: “Dios ded pah ā jumatiḥ jwī jenah joyátjīḥjeh beh joicán, caandīḥ jwī jepahcan níit”, nī niijná caá. ²³ Obohjeéhtih, jwiítboó nin pah jwípí niij naóh bohéna caá: “Jesucristo cruzboó jwiítidiḥ át wun wūḥp tajī”, jwī niijná caá. Páant jwī niij bohéatdiḥ joinít, jepahcannit judíowā nin pah ī niij jenah joiná yuh caá: “Obohjeéhtih, Dios ā wahnī jwiítidiḥ túi ubni pínah wuncanjeh, jwī maáh ā jumbipna caá. Pániḥna, Jesús wunah bejna, caánboó jwī páini niḥcan caá”, ī niij jenah joiná caá. Páant niij jenah joinít, Jesúḥ doonádiḥ ī yap yohna caá. Judíowā nihcannitboó nin pah ī niij jenah joiná yuh caá: “Í yee naáwátjeh caá”, niij jenah joinít, queétdiḥ Jesúḥ doonádiḥ ī yap yohna caá. ²⁴ Obohjeéhtih, biquína jwiít judíowādiḥ, yeéb judíowā nihcannitdiḥbut Dios ā níwíchah,

Jesúh di doonádih túi joi jepahnit, nin pah jwí níj jéihna caá: “Dios chah wēpni, ni hat jéihni jumna, cáacwādi tui ubat tūt tui níjná, Jesúsdi at wun wūhat tūtup taji”, jwí níjná caá. ²⁵ Páant ā níwichah, áihwā jumna, nin pah jwí níj jéihna caá: “Jwiít cáacwā jwí jenah joyát chah Dios at jenah joi tága. Jwiít cáacwā jwí wēpat chah Dios ā wēpna caá”, jwí níjná caá.

²⁶ Páant wā naáwátdih jenah joinít, Dios yeebdíh ā níwichah, ded pah ní jumatdihbut ní tui jenah joyoó. Wā údwā panihnitá, bita yeebdíh ennit, “Queét bohécannit, dinero wihcannit jumna, oboh jumnit caá”, it níj jenah joyóp taji. ²⁷ Obohjeéhtih, “Jéihcannitjeh caá”, cáacwā ī níjnítdih Dios at níwip taga. Pánih níona, jéihnitboodíh “Búdí bohéna yuhna, wā jéihyat dedé pínah nihcan caá”, Dios queétdih at níj jéihyanap taga. Oboh jumnitdihbut ā níwichah ennit, “Wā wēpat dedé pínah nihcan caá”, maátadih at níj jéihyanap taga. ²⁸ Oboh jumnit, bita ī deohnit, bita ī enah bojnitdihbut Dios at níwip taga. Pánih níonit, “Jwiít cáacwā jwí jéihyat weemdíh ā jumuchah yuhna, dedé pínah nihcan caá”, jwiítdih at níj jéihyanap taga. ²⁹ Pánihna, Dios pehbóo juibínit, “Wā jéihyatjīhjah wā jūáwup be”, jwí níj jéihcan níft. ³⁰ Obohjeéhtih, Dios caá jwiítdih at teo wáacap taga, Jesucristodih jepahnit, áihwā jwí jumat pínah níjná. Pánih áihwā jumna, Jesús ā jenah joyát pahjah muntih Dios jwiítdihbut ā jenah joyát tūtna caá. Á wun wūhatdih jwí tui jenah joyóchah, jwiít áihwādi “Caánboó túini caá. Wā peéh chājan níft”, Dios ā níj enna caá. ³¹ Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani at níj daacáp taji: “ ‘Weemdíh dedé judhdad wihcan caá’, níjníft ī jumca bojo naáh. Obohjeéhtih ‘Jwí Maáh Dios ni hat jéihni, weemdíh ā tui teo wáacap be’, níjníft ī jumna naáh’, at níj daacáp taji.”^h

Cristo ā wun wūhatji

2 ¹⁻² Wā údwā panihnitá, ní pebhna jwíh juibína, ded pah wā jumatjidih ní tui náhninaá. Ní pehbóo wā bejat pínah jātih nin pah wā níj jenah joyóp ji: “Jesucristo ded pah ā jumatjidih bohéna, jwiítdih ā wun wūhatjidih queétdih wā jéihyabipna caá”, wā níj jenah joyóp ji. Páant níj jenah joinít, Dios weemdíh ā jéihyani doonádih túinijeh yeebdíh wā naóh bohénap ji, “Pablo ni hat jéihni caá”, níj níj jenah joicát pínah níjná. ³ Níjeéh jumna, nin pah wā níj jenah joyóp ji: “¿Yoobópdih níft wā bohénap? ¿Jesúsdi ī tui jepahmi naniít? ¿Jepahcan, íjnit, weemdíh ī yoh bacami naniít?” níj jenah joinít, búdí wā úmup ji.ⁱ ⁴ Jwiít cáacwā jwí jenah joyátjīhjah wā naóh bohécap ji. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ā wēpatjīh yeebdíh túinijeh wā bohénachah joinít, Dios ded pah ā wēpatdih ā júutuchah ennit, Jesúsdi ní jepahap ji. ⁵ Pánihna, “Pablo ā tui jéihyatjīhjah jwiítdih ā jepahat tūtup taji. Obohjeéhtih, Dios ā wēpatjīh ā chāj júutuchah ennit, Jesúsdi jwí tui jenah joyóp ji”, ní níj pínah níjná, páant wā bohénap ji.

Túini Espiritu ded pah Dios ā jumatdih ā jéihyaat

⁶⁻⁷ Diosdi jéihcannit ī jenah joyát dedé pínah nihcah, Diosboodíh tui jenah joyát caá náahap. Diosdi tui jenah joinít dih nin pah wāpí níj naóh bohéna caá: “Dios ni hat jéihni jumna, jwiítdih tui ubat tūt níjná, Jesúsdi at wahjip

taga. Pániḥ chājna, jeáboó jwī juiḇínachah, chah túinidihbut jwiítdih ā chājḇipna caá”, wāpí niíj naóh bohéna caá. Nin baácdih moón maáta ī jenah joyát chah Dios ā jenah joyát caá. Queétboó ī wunuchah, ī jenah joyátjidiḥ bita ī náhnican niít. Obohjeéhtih, Diosboó nin baácdih ā chājat pínah játih, Jesúsdiḥ ā wah deyaat pínahdiḥ átát jenah joiíp taga. Jon játih páant niíj jenah joiná yuhna, jwiít cáacwādiḥ át jéihya jwuhcap taga. ⁸Páant ā jenah joyátjidiḥ nin baácdih moón ī maátaboó it beh joicáp jī. Í beh joiná nihna, niḥat jéihni, chah wēpni, jwī Maáh Jesucristodiḥ ita mao yohcan taga. ⁹Dios páant ā niíj jenah joyátjidiḥ cáacwā ī beh joicáh yuhna, ā naáwátdih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tajī:

“Caandíḥ oinitdih ded pah Dios túini ā chājat pínahdiḥ jwiít cáacwāboó encan, joicán, jwī jenah joi jwuhcan caá. Ded pah jwī jenah joyát chah ā túi jumbipna caá”, át niíj daacáp tajī. (Is 64.4)

¹⁰Páant ā jéihya jwuhcah yuhna, ā jenah joyátjidiḥ buu jwuhna Túini Espírituboó jwiítdih ā jéihyana caá. Caán Túini Espiritu niḥat jéihni, Dios ā jenah joyátdih ā túi jéih beedána caá.

¹¹Jwiít cáacwā bíḥ ā jenah joyátdih jwī jéihcan caá. Caanjéh caá ā jéihyep. Pániḥat pah, jwiít cáacwā Dios ā jenah joyátdih jwī jéihcan caá. Áih Túini Espiritujeh caá caandíḥ ā jéihyep. ¹²Diosdiḥ jéihcannit ī jenah joyát pah jenah joiná, Dios ā jenah joyátdih jwī beh joicán caá. Páant jwī beh joicáh, áih Túini Espiritudiḥ jwiítdih Dios ā wūhup jī, ded pah oinit, ā túi chājatjidiḥ jwī jéihyat pínah niijná. ¹³Páant ā jéihyanachah, ā wēpatjīḥ jwiítdih yeebdíḥ jwī jwūb bohéna caá. Diosdiḥ jéihcannit ī jenah joyát pah jenah joinít, jwī bohécan caá. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ā jéihyanachah, bitadiḥ jwipí bohéna caá.

¹⁴Jesúdiḥ jepahcannit, Túini Espiritu wihcannit, caán ā bohéatdih náahcan, “Dedé pínah niḥcan caá”, ī niíj jenah joiná yuh caá. Pániḥna, Túini Espiritu ā teo wáacchah, ā bohéatdih queét ī jéih beh joicán caá. ¹⁵Túini Espiritu ā teo wáacachah, Dios ded pah ā bohéatdih jwiít Jesúíhwā jwī jéih beh joiná caá. Pániḥ beh joiná, ā weñat pínahdiḥ jwī jéih chājna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdiḥ jéihcannitboó páant jwī chājachah ennit, Dios ā weñat pínahdiḥ beh joicán, “¿Dépanih tigaá queétboó páant ī chāj?” ī niijná caá. ¹⁶Páant ā jumat pah jon játih Dios naáwátdih naóh yapani Isaías nin pah át niíj daacáp tajī:

“Dios niḥat jéihni ā jumuchah, jwiít cáacwāboó ded pah ā jenah joyátdih jwī jéih beedácan caá. Pániḥ jéihcannit jumna, caánboodíḥ jwī jéih bohécan caá”, át niíj daacáp tajī.¹

Obohjeéhtih Túini Espiritu ā teo wáacachah, jwiítboó Jesucristo ded pah ā jenah joyátdih jéihna, ā weñat pínahdiḥ jwī jéih chājna caá.

Pablo, Apolosjīḥ Diosdiḥ oboh teo wūhnitjeh ī jumat

3 ¹Yeeb wā úudwā paniḥnitá, Jesucristodiḥ jepahna yuhna, páantjeh jáap jéihnit pah ñi jumna caá. ²Yeebdíḥ maatápdih wā bohénachah yuhna, wébít páantjeh nom jwuhnit dée pah ñi jumna caá. Páant ñi jumuchah, ñi túi beh joyát pínah niijná, buocannidihjeh yeebdíḥ wā naóhna caá. Pániḥna,

nom jwuhnitdih jeémátdih jwí wúhcat pah, buoni bohéátdih yeebdíh wā jéih naóh jwuhcan caá. ¿Dépanihna, páant ñi jum?^{k 3} ¿Dépanihna Túini Espíritu wihcannit pah Dios ā weñat pínahdih ñi chājcan? Túini Espíritu wihcannit pah jumna, tubit míc jūihnit, míc íjanitbut ñi jumna caá. Jesucristodih jepahcannit bífc yoobó ñi chājna caá. ⁴Yeéb biquína “Weém Pabloíh caá”, niijnít, bita “Weém Apololíh caá”, niijnít, tubit ñi míc íjana caá. Pánih míc íjana, Diosdih jéihcannit dée pah ñi jumna caá.¹

⁵Biquína “Pablo caá chah jéihni”, niíf jenah joí, bitabut “Apolos caá chah jéihni”, ñi niíf jenah joiná caá. Páant ñi niíf jenah joicá bojoó. Jwiít bohénit nihat bífc yoobó Diosdih teo wūhnitjeh jwí jumna caá. Ded pah ā wutuchah, caandíh jepahnitjeh, yeebdíh jwí bohénap jī. Páant ā wutuchah, jwí bohénachah joinít, Jesucristodihjeh yeéb ñi jepahap jī. ⁶Nin pah ā jumna caá: Pácahidih momni dée, weém jīf yeebdíh Jesúíh doonádih wā jwííh naáwáp jī.^m Páant ā momat túttimah, pácahi en daoní dée, Apolos yeebdíh ā jwáub bohénap be, chah ñi jéihyat pínah niijná.ⁿ Obohjeéhtih, momnidih Diosjeh chíihanit, ā behana caá. Pánihat pah Diosjeh túut nuumát túutnit, yeebdíh ā jéihyana caá. ⁷Momni, en daoníbut oboh jumnitjeh caá. Diosjeh ā chíihana caá. Pánihna, weém wā túi naáwáchah yuhna, Apolosbut ā túi bohénachah yuhna, Dios yeebdíh ā jéihyacah, ñita beh joicán tagaá. Páant ñi beh joicán, caandíh ñita jepahcan tagaá. ⁸Pácahidih momni, en daoníbut, Dios ā enechah, bífc yoobó í jumna caá. Dios ā wēpatjīh bífc ā túi bohéátdih ennit, ā pehbóo ā juibínachah, Dios chah ā jīb chāj bipna caá. Obohjeéhtih bííhboó ā túi bohécatdih ennit, nump ā jīb chāj bipna caá. ⁹Jwiít nihat Dios ā wutatdih jepahnit, yeebdíh jwí bohéna caá. Yeébboó Dioíh pácahi dée, áih muú dée ñi jumna caá. ¹⁰Dios weemdíh ā túi teo wáacachah, weémboó yeebdíh wā jwííh bohénap jī. Muú chājna, túini jíhlo jwio náhdih ñíonit, í dodhdát dée, weémboó yeebdíh wā jwííh túi bohénap jī. Túttimah, muú chājnit dée bita yeebdíh í jwáub bohénap taga. Túini muú chājnit dée, jwiít bohénitboodíh Dios ā wēpatjīh jeh túi bohéat caá náahap. ¹¹Túini jagáp nahdih í dodhdát dée, Jesucristo ā wun wūhatjidih wā jwííh bohénachah, ñi jepahap jī. ¹²Maatápdih jumni pínah muudíh chājíhna, túini máa nahnadíh ñíonit, túi chājat caá náahap. Pánihat pah, yeéb Dioíh muú dée ñi jumuchah, ñi jepah cádahcat pínah niijná, wā túttimah jūóhnitdih Túini Espíritu ā wēpatjīh yoobópdih bohéat caá náahap. ¹³⁻¹⁴Pánih chājna, Jesús jwáub dei jūóhna, muudíh í túi chājat dée, í túi bohéatjī jīb, Dios ā túi chāj bipna caá. ¹⁵Obohjeéhtih, muudíh í túi chājat dée, í túi bohécatjī jīb, ā túi chājan níft. Queét túi bohécannitboó Dios pebhna í juibínachah yuhna, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh í bohécach, Dios queétdih ā túi chājan níft. ¹⁶Pánihna, “Jwiít bífc dih Dioíh muú dée jwí jumuchah, Túini Espíritu jwíjeeh ā jumna caá”, ñi niíf túi jenah joyó.^o ¹⁷Pánih jumna, áihwājeh jwí jumuchah, ded yeéb bífc dih ñi jumatdih ā yéejanachah, Dios caandíh búdí ā peéh chāj bipna caá.

¹⁸Biquína nin pah ñi niíf jenah joiná caá: “Weém túi jéih beedáni caá. Dedé weemdíh júdhcan caá”, ñi niíf jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant niíf jenah joinít, yeebjéh ñi míc yeena caá. Páant ñi niíf jenah joyátdih yeebdíh

cádahat caá náahap. Pániñ cádahnit, túut nuumná, nin pah ñi jwúub niñ jenah joyoó: “Weém bainí jéihniñ jumna, yoobópdih jéihyat túut niijná, Dios á teo wáacatdih búdí wá náahna caá”, ñi niñ jenah joyoó. ¹⁹Diosboó caandíñ jepahcannit ded pah í jenah joyátdih ennit, “Dedé pínah nihcan caá”, á niijná caá. Páant niijná, nin pah jon játih át niñ daacát túutup taji: “Jwiít chah jéihnit caá”, niñ jenah joinítdih wá yohbipna caá”, át niñ daacát túutup taji.^p ²⁰Davidjiboodíñ bíic yoobó nin pah át niñ daacát túutup taji: “Weemdíñ jéihcannit í jenah joyátdih ennit, ‘Dedé pínah nihcan caá’, át niñ daacát túutup taji.” ²¹⁻²²Biquína yeéb nin pah ñi niñ jenah joiná yuh caá: “Pablo chah jéihni á jumuchah, weém áih jumna, weembút chah jéihni wá jumna caá”, ñi niñ jenah joiná caá. Bitabut Apolosdih, Pedrodihbut bíic yoobó ñi niñ jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant ñi niñ jenah joyát yoobópdih nihcah, túut nuumát caá náahap. Yeéb jwííhwá nihcah, jwiít yeebdíñ bohénitboó ñííhwá jwí jumna caá. Dios jwiítdih yeéb nihatdih át wühup taga. Páant yeebdíñ á wühuchah, jwiít nihat yeebdíñ teo wáacnit jwí jumna caá. Yeebdíñ teo wáacnitdih wühnit, nin baácboó ñi jum jwühuchah, páantjeh á túi chäjbipna caá. Wunnit, á pehbboó ñi juibínachah, chah túini á wühbipna caá. Buu láa Dios yeebdíñ túi teo wáacna, túttimah bóo láabut, chah á teo wáacbipna caá. Pánihna, nihat túini á wühni ñííñ á jumna caá. ²³Yeéb Cristofíhwá jumna, caánboó Dioíñ á jumuchah, yeebbút Dioíhwá ñi jumna caá.

Cristo á naáwát túutnit ded pah í jumat

4 ¹Jwiít yeebdíñ bohénitdih “Queét Jesucristodih teo wühnitjeh caá. Dios cáacwádhíñ á jéihya jwuhca naáhdih Pablowádhíñ át bohé jibat túutup taga”, niñ jenah joyát caá náahap. ²Det teo wühnitdih í maátadiñjeh túi jepahat caá náahap. Pánihat pah, jwiít Jesúsdiñ teo wühnit jumna, jwí Maáh ded pah á bohéat túutuchah, jwiítdih yoobópdih bohéat caá náahap. ³“Caán Pablo túi yoobópdih á bohécan caá”, yeéb ñi niñíchah yuhna, weémboó wá jígahcan caá. Bitabut bíic yoobó í niñíchah yuhna, bíic yoobó wá jígahcan níit. Weemjéhbút “Dios á bohéat túutatjidih wá túi bohécan beé”, wá niñ jenah joicán caá. ⁴“Diosdih jepahnit, yoobópdih wá bohécan caá”, niñ jenah joicán yuhna, “Weém túi yoobópdihjeh bohéni caá. Dedé yéijat jíib weemdíñ á wihcan caá”, wá jéih niñcán caá. Jwí Maáh Jesucristojeh weemdíñ ennit, “Meém ma túi bohénap be”, niñni pínah caá.” ⁵Jwí Maáh Jesús á jwúub dei júúwát pínah játih, yeébboó ded pah jwí bohéat, bita í chäjatdihbut ennit, “Caánboó jwí Maáh á wutatdih á túi chäjcan caá”, niñcát caá náahap. Obohjeéhtih, jwúub dei jüóhñit, Jesúsboó ded pah jwí bohéatjidih jwiítdih á naóhbipna caá. Jwiít cáacwáboó ded pah bíñ á chäjatdih, á jenah joyátdihbut jwí jéihcan caá. Jwiítjehbut jwí jenah joyátdih jwí jéih beedácan caá. Diosjeh caá á jéihyep. Pánihna, Jesús jwúub jüóhñit, nihat jwí chäjatjidih, nihat jwí jenah joyátdihbut á naóhbipna caá. Caán láajeh caá “Meém ma túi chäjap jí”, jwiítdih á niñ naóhbipna caá.

⁶Wá úudwá panihnitá, pániñ naóhna, ñi túi beh joyát pínah niijná, ded pah jwiít Apolosjñ jwí jumatdihjeh wá naáwáp be. Ded pah jwí jumatdih ennit,

biíc yoobó yeebbút ñi jéih jum̃ipna caá. Dios ā daacát tútatdih jepahna, “Yeebdíh bohéni ā jéihyat chah jwiítidih bohéni ā jéihna caá. Pánihna, meém ma jéihyat chah caá wā jéihyep”, ñi míc niijcá bojoó ⁷“Caán bohéniboó chah jéihni ā jumuchah, caandíh caá jwī náahap”, ñi niijcá bojoó. Nihat ñi bíbohathdih Dios yeebdíh wūhnijeh caá. Jwī bohéatdih ñi joyóchah, Dios caá yeebdíh át beh joyánap taga. Ñi jenah joyátjijeh ñi beh joicáp be. Pánihna, í jéihyatjijeh beh joinít dée, yeebdíh nin pah niijcát caá náahap: “Weemdíh bohéni túi jéihni ā jumuchah, weembút túi jéihni jumna, Jesúh doonádih weemjéh wā túi beh joyóp be”, niijcát caá náahap.

⁸Yeéb nin pah ñi niij jenah joiná caá. “Jwiítboó Dioíh doonádih túi jéih beedánit caá. Jwiítidih dedé juhdat wihcan caá. Túini Espíritu nihat ā wūhni wēpat jwiítidih ā jumna caá. Pablowā í wihcah yuhna, jwiítjeh maáta jwī jumna caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, jwī Maáh Jesús ā jwúb dei jūwúchah, caán bícdih maáta yoobópdih ñi jumuchah, āta túi taga. Pánih jumna nihna, jwiítbut ñijeéh maáta jwīta jum taga. Nihat yeejép yapat āta péa taga. Obohjeéhtih, páant ā yap jwuhcan caá. ⁹Weémboó nin pah wā niij jenah joiná caá: “Jwiít Dios ā naáwát túutnitdih oboh jumnit, peéh mawat pínahdih páinit pah bitaboó í enna caá. Nihat cáacwā, nihat Dioíh ángelwābut ded pah jwiítidih ā yapat pínahdih jéihyat túut niijná, jwiítidih enna caá í chājap”, wā niij jenah joiná caá. ¹⁰Pánih ennit, “Jesucristoíh doonádih naóhna, queét dedé pínah nihcan caá”, jwiítidih í niij enna caá. Obohjeéhtih, “Queét Jesúhwā jumna, dedé jéihcat pínah wihcan caá”, yeébboodíh í niij enna caá. “Queét wēp naóhni nihcah, queétdih jwī jepahcan níit”, jwiítidih í niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, “Queét í túi wēp naáwáchah joinít, nihat cáacwā í túut nuumbípna caá”, yeébboodíh í niij jenah joiná caá. Pánihna, dawá yeebdíh wēi naóhni, jwiítboodíh í iiná caá. ¹¹Jwiít jwī bohé jibichah, nuugúp tubna, āpí taca joótina caá. Jwiítidih túini yégueh wihcan, nuubút wihcan caá. Jwī naáwáchah joinít, íjna, jwiítidih dawá láa bita í mawap be. Jwī jib bohé jwiíhipmant, nuubút biíc yoobó ā yapna caá. ¹²Jwī náahatdih jíib chājat túut niijná, búdí teonit, jwípí chuuná caá.^s Cáacwā jwiítidih yeejép í naáwáchah joinít, yeejép naóh jwúbacanjeh, Dios queétdih ā teo wáacat pínahdih jwípí úubhna caá. Yeejép í chājachah yuhna, jwípí enah bojna caá. ¹³Yeejép dooná í naáwáchah joinít, “¿Bícdih jwī jéih jumcan níit?” jwípí niij jwúbana caá. Nihat cáacwā í yohni pah jwiítidih ípí enna caá. Jwī bohé jwiíhipmant nuubút biíc yoobó jwiítidih í jenah joiná caá.

¹⁴Caandíh daácna, ñi tícat pínah nihcan, yeéb wā weh panihnitdih oina, ñi túut nuumát pínahdih náah yacnit, páant wā niij daacáp be. ¹⁵Nin wā naáwát pínahdih ñi jenah joyoó: Weém ñi íp panihni caá. Yeebdíh wā bohéat túttimah, dawá Jesúh doonádih bohénit í jumuchah yuhna, weemjéh beé yeebdíh jwíh naóhni. Páant wā jwíh naáwáchah joinít, Jesucristodih ñi jepahap jí. ¹⁶Ñi íp panihnijeh yeebdíh oinit, páant wā niij naáwáp be. Í mána ded pah í jumathdih ennit, wébtbut biíc yoobó ípí chājna caá. Pánihna, ñi íp panihni ded pah wā jumathdih ennit, yeebbút biíc yoobó ñi chājaá.^t

¹⁷Páant ñi chājat pínahdih náah yacnit, Timoteodih ñi pebhna wā wahna caá. Jesúh doonádih wā naáwáchah joinít, caanbút ā jepahachah, wā wúh

pah wā oini ā jumna caá. Nihat tútchinadih moón Jesúfhwādh ded pah bohéna, bíc yoobó wāpí chājna caá. Ded pah wā chājachah enniji yeebdfhbut ā jwúub náhniabipna caá. ¹⁸Obohjeéhtih, biquína yeéb nin pah ní niíf jenah joiná caá: “Jwiít chah jéihnit caá. Dedé pínah Pablo jwiít dih ā jéih bohécan níít. Jwiít dih úumnit, ā jūóhbican nacaá”, ní niíf jenah joiná yuh caá. ¹⁹Obohjeéhtih, jwí Maáh ā wahachah, waícanjeh ní pebhna wā juibíbipna caá. Juibínit, páant nííf naóhnitabeh ded pah í chājatdih wā enbipna caá. Jesúfih doonádih í naáwáchah, ¿Bita í túut nuúm níít? ¿Oboh í níijátjeh caá? ²⁰Queét Dios ā wēpatjīh yoobópdih í naáwáchah, queétdih jointboó jepahnit, í túut nuumbípna caá. Obohjeéhtih, páantjeh í naáwáchah, cáacwā í jepahcatdih wā jéihbipna caá. Jesúfhwā jumna, ded pah naóhna, Dios ā wēpatjīh í chājipna caá. Oboh naóhna, í chājcan níít. ²¹Pánihna, ní pebhna juibínit, wā jūihnatdih náahcan, ní túut nuúm páñaá. Páant ní túut nuumúchah, ní íp pah yeebdfh oinit, cháihjeh wā naóhbipna caá.

Yeejép yoobát pohba chājnidih í yohat pínah

5 ¹Buu yeebdfh bainí wā jwúub naáwát túut caá. Ní pebh chah yeejép chājat doonádih wā joyóp be. Ní cātíh tubit yéej chājni ā íp áadihjih át bíbohóp wut be. Jesúsdih jéihcannit páant yeejép ípí chājcan caá. Obohjeéhtih, yeéboó Jesúsdih jéihnit jumna yuhna, páant ā chājatdih ní enah bojna caá. ²“Jwí Maáhdih táí jepahnit, jwiít dih dedé yeejat wihcan caá”, nííf jenah joiná yuhna, tíccan, jígahcan, caán yeejép chājnidih ní túut nuumát túutcap be. Páant ní túut nuumát túutcan, buu páantjeh ā yéej chājat jīb, yeéb ní míic wáac jainít, caandíh ní jwúub waadát túutca bojoó. ³Weéboó níjeéh wihcan yuhna, caán doonádih joinít, búdí uúbhna wā chājp be. Pánihna, níjeéh wā jumat pahjeh, ded pah caandíh ā yeejat peéh chājat pínahdih Jesús weemdfh ā jéihyanap be. ⁴⁻⁵Páant ā jéihyanachah, nin pah yeebdfh wā nííf naóhna caá: Caandíh ā yeejat peéh naáwát túut níijná, yeéb ní míic wáacá. Pánih míic wáacna, níjeéh wā jumat pah, Jesús ā wēpatjīh nin pah caandíh ní níijí: “Jwí jwúub míic wáacachah, ma waadca bojoó. Nemépwā í maáh ded pah meemdfh yeejép ā chājíhna, ā chāja naáh, ma jwúub túut nuumát pínah níijná. Pánih túut nuumnít, Jesús ā jwúub dei jūúwúchah, ájeéh ma bejat pínahdih meemdfh jwí náah yacna caá”, caandíh ní níijí.

⁶Pánih yéej chājni níjeéh ā míic wáacachah, yeéboó “Jwiít Jesúfhwā jwí táí jumna caá”, ní nííf jenah joyóchah yuhna, ā túican caá. Nin pah jwípí nííf naáwát dih ní táí jéihna caá: “Búdí pan pínahdih ā paáát pínah bainíbitjeh jwí wídicah yuhna, nihat ápí paa bájna caá”, jwí níijná caá. Pánihat pah, bícjeh ā yeejatdih cádahíhcan, nihat Dioíhwā bífcidh míic wáacna, queétdihbut ā yeejabipna caá.” ⁷Jwiít judíowā Pascuadih jeémát pínah chājnit, nihat paáát pínahdih jwíh muumánt yohnit, paacánni pandihjeh jwípí chājna caá. Diosdih jwípí mao wúhni oveja wúuh pah, Dios ā enechah, yeejat wihcannit jwí jumat pínah níijná, Jesucristo jwiít dih át wun wúhup tají. Pánihna, paáát pínahdih jwí yohat pah yeebdfhbut nihat ní yeejatdih, ní cātíh jumni yeejat cádahíhcannidihbut yohat caá náahap. Pánih yohna, paacánni pan dée, Dios

ā enechah, yéejat wihcannit ñi jumbipna caá.^w ⁸Pániha, túi wēinit, bícdih jumat túut niijná, nihat yeejép chājatdih, yeejép jenah joyátdihbut cádahnit, yoobópdi jenah joinít, jwiítdih túi chājat caá náahap.^x

⁹Wā jwíih daác wahní núodih wā niijátji pah muntih, buu wā jwúub níj daácna caá, ñi túi beh joyát pínah niijná. “Í áa nihcannitjīh yeejép chājnit bícdih ñi jumca bojoó”, wā níj daacáp jī. ¹⁰Páant níj daácna, “Jesúsdi jéihcannit yeejép chājnit”, niijná wā chājcan be. “Jesúsdi jéihcannit bí déedih en ñinahnitdih, nuumnítidih, pāpnidih uúbhñitdihbut”, niijná wā chājcan be. Pánih chājnit nihat pehbboó í jumna caá. Íjeéh jumíhcan, dedboó ñi jweyát pínah áta wihcan taga. ¹¹Obohjeéhtih, nin pah niijná wā chājap be: “‘Weém Jesúh caá’, niijná yuhna, nin pah chājnit bícdih ñi jumca bojoó: í áa nihcannitjīh yeejép chājnit, en ñinahnit, pāpnidih uúbhñit, bitadih yee naóh yacnit, máihñit, nuumnít í jumuchah, queét bícdih ñi jumca bojoó”, niijná wā chājap be. Pánih chājnitdih numah jeémpcat caá yeebdi náahap. Queébtut yeebdi í numah jeémíhichah, ñi jepahca bojoó. ¹²⁻¹³Weém Jesúsdi jéihcannitdih í yéejat peéh wā chājcan níit. Diosboó queétdih ā peéh chājbipna caá. Obohjeéhtih jwíjeéh wáac jwinít Jesúhwā í yéej chājachah, jwiítboó queétdih peéh chājat caá náahap, í túi túut nuumát pínah niijná. Pániha, ñijeéh jumni tubit yeejép chājnidih ñi yohoó. Caandíh ñijeéh bícdih ñi jumat túutca bojoó.^y

Jesúhwājeh míc ámohat

6 ¹Buu bíih yeejép yapat doonádih joinít, bainí wā naóhbi na caá. Yeéb Jesúsdi jéihñit jumna yuhna, chénewā míc jūihñit, ¿Dépanihna, ā yoobáat pínah niijná, Jesúsdi jéihcanni maáh pehbboó ñi bej? Jesúsdi jéihni pebhna ñi bejchah, yeebdi ā túi yoobáat pínah niijná, Dios caánboodíh áta teo wáac taga. ²⁻³Nindih ñi túi náhninaá: Jwí Maáh Jesús ā jwúub dei jūúwúchah, yéejnitdih caán bícdih jwiít áihwāboó jwí wutbipna caá. Ángelwádhbut jwí wutbipna caá. Nin baácboó jwí jum jwuhuchah, ¿Dépanihna, bainí míc jūihñat ā jumuchah yuhna, yeéb Jesúhwājeh ñi jéih yoobácan? ⁴Queét maátadih wēi encan yuhna, ¿Dépanihna, nihat yeéb Jesúhwā míc jūihñit, í yoobáat pínah niijná, queétdihjeh naáwádh ñipí bej? ⁵Ñi tíicat pínah niijná, nindih wā naóhna caá: “Jwiít túi jéihñit caá”, níj jenah joiná yuhna, míc jūihñitdih naóh yoobáni pínah ñijeéh ā wihcat pah ñi jumna caá. ⁶Jesúhwā mícjeh míc jūihñit, Jesúsdi jéihcannit maáta pebhna naáwádh bejna, Jesúsdi jepahcannitbut í joyóchah, ñipí naóh yacna caá. ¿Pánih chājna, ñi tíican níit?

⁷Yeéb Jesúhwā mícjeh míc jūihñit, yeebdi yoobáni pínah maátadih ñi bid bejchah, ā túican caá. Caanná bejcanjeh, yeebjéh ñi yoobánachah, áta túi tagaá. Obohjeéhtih, jéih míc ámohcan, “Á jum naáh”, ñi niijíchah, chah áta túi tagaá. Bitá í jéih chāj nuumúchah, yeebjéh ñi jéih yoobácah, “Á jum naáh”, yeebdi niiját caá náahap. ⁸Obohjeéhtih, páant niijcánjeh, yeébboó chah yeejép ñipí chājna caá. Bitá í yeejép chājatdih, í jéih chāj nuumátdih, bíic yoobó yeéb ñipí chājna caá. Yeéb Jesúhwā míc jumna yuhna, páant ñipí chājna caá.

⁹⁻¹⁰ Nindih ñi túi náhninaá: Det yeejép chäjnit Dios pebhboó i bejcan niít. Yeebjéh míc yeeceanjeh, yoobópdih ñi jenah joyoó. Nin pah chäjnit, Dios pebhboó i bejcan niít: íf náah chäjnit, päpnidih uébhñit, i áa nihcannitjñh yéej chäjnit, neoná mícjeh chäjnit, yaádh mícjeh chäjnit, nuumnít, bíí déedih en ñinahñit, máihñit, bitadih yeejép doonádih táoh naóhñit, jéih chäj nuumnítbut Dios pebhboó i bejcan niít. ¹¹ Páant i chäjat pah biquína yeébbóó ñi jumap jñ. Obohjeéhtih, Jesucristodih ñi jepahachah, á wun wühñit, ñi yéejatdih át yohop taga. Pániñna, buu, Túini Espiritu á teo wáacachah, Dioñhwá ñi jumuchah, yeebdíh yéejat jñib á wihcan caá.

Jwíih bácahñh yéej chäjcat caá náahap

¹² Buu bííh yeejép yapatdih bainí wá naóhñipna caá. Biquína yeéb “Jesucristodih jepahni jumna, ‘Ma chäjca bojoó’, niiját weemdíh á wihcan caá”, ñi niíf jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, jwí yéej chäjachah, á túican caá. Bííh jwí chäjachah, túini jumna yuhna, jwíih bácahdih, jwí jenah joyátdih yéejana, jwiítdih á teo wáaccan caá. Biquí láana, páant chäjatdih cádahíhna yuhna, jwí jéih cádahcan caá. Páant chäjcat caá jwiítdih náahap.^z ¹³ “Jwíih wudah jeémp yacat pínah caá”, niijnít, nuugúp tubachah, jwípí jeémpna caá. Páant jwí chäjachah, á túina caá. Nin baácboó jum jwuhna, bid jeémpna, jwí túi jumna caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jwí jumuchah, bid jeémát á wihcan niít. Biquína “Jwíih bácah yaádhñih metat pínah caá”, ñi niíf jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, pániñcan caá. Dios jwíih bácahdih chäjna, caandíh jwí teo wūhat pínah niijná, át chäjap tají. Caanjéh caá jwí Máah. ¹⁴ Dios Jesucristodih boo pud jūuwát túutñit, jwiítdihbut bíic yoobó á wepatjñh á boo pud jūuwát túutñipna caá.

¹⁵⁻¹⁶ Nindihbut ñi túi náhninaá: Jwiít Jesúíhwá jumna, caán bíicdih bíic bácah dée jwí jumna caá. Génesisboó Dios nin pah át niíf daacát túutup tají: “Newé yadjñh bíic bácah dée i jumbipna caá”, át niíf daacát túutup tají.^a Caandíh jéihñit, nin pahbut yeebdíh túi náhñiat caá náahap: Ded newé yadjeéh á jumuchah, queét bíic bácah dée i jumna caá. Pániñna, deoh nah jumñih wiljeéh ñi jumuchah, mijeéh bíic bácah dée ñi jumna caá. Mi jenah joyát pahjeh, yeebbút ñi jenah joibípna caá. ¿Dépanihna yeéb Jesúíhwá, ájeéh bíic bácah dée jumna yuhna, yeejép wiljeéh bíic bácah dée ñi jumíh? Páant chäjat yeejép caá. ¹⁷ Obohjeéhtih yeébbóó Jesúíhwá jumñit, ájeéh bíic bácah dée jumna, Túini Espiritu ññih caoliñboó á jumuchah, caán á jenah joyát pahjeh yeebbút ñi jenah joiná caá.

¹⁸ Yeebdíh ñi áa nihcannitjñh yeejép chäjcat caá náahap. Pániñ yéej chäjnit nihna, chah jwíih bácahdih, jwí jenah joyátdihbut jwí yéejana caá. Páant jwí chäjat túttimah, jwiítdih túut nuumát chah á buona caá. Dedé bííh jwí yéej chäjachah yuhna, túut nuumát nump á buona caá. ¹⁹⁻²⁰ Nindih ñi túi náhninaá: Jwíih caoliñboó á jumát pínah niijná, Dios jwiítdih Túini Espiritudih át wahap jñ. Páant á wahachah, jwiítdih áih muu pániñni caá jwí jumap.^b Dios Jesucristodih wah deyanit, jwiítdih á wun wūhat pínah niijná, jwiítdih á jñib chäjap jñ, áihwá jwí jumát pínah niijná. Pániñ áihwá jumna, caán jwí máah á jumuchah, jwí weñat pínahdih jenah joicánjeh, á weñat pínahdihjeh chäjat caá náahap.

Téihya chéwat

7 ¹Buu weemdíh ñi úb̃h joí daacátjidih wā jepahbipna caá. Nin pah ñit niíj úb̃h joyóp tajī: “¿Jwiít Jesúsdih jéihnit jwī áa jumuchah, ā túimi niít?” ñit niíj daacáp tajī. Páant ñi niíj daacátjidih ennit, nin pah wā jepahna caá: Yeéb áa wihcannit ñi jumuchah, ā túina caá. ²Obohjeéhtih, páant ñi jumuchah, íí náah chājat ā tobohna caá. Pánihna, yeebdíh áa jumat caá náahap. ³⁻⁴Páant ñi áa jumuchah, yaádíh bácah mīh pínahjeh nihcan caá. Mijeéh bóóh pínah caá. Pánihna, mi áa mijeéh ā jumíhichah, caántdih jepahat caá náahap. Bíc yoobó newéíh bácah áih pínahjeh nihcan caá. Ájeéh bóliíh pínah caá. Pánihna, yad ájeéh mi jumíhichah, caandíhbut jepahat caá náahap. Pánih chājna, bitadih ñi bidcan niít. ⁵“Diosdih túi úb̃bát túut niijná, bícdih jwī jum jwuhca boj jīh”, ñi míc niijíchah, ā túina caá. Obohjeéhtih, úb̃h péanit, túi bícdih ñi jwúb jumú. Tabit maatápdih cádahna, Satanásboó bitadih ā yéej chājat túutuchah, jéih yap yohcanjeh, ñi yéej chājbipna caá.

⁶Obohjeéhtih, “Ñi téihya chéweé”, niijnít, wā wutcan caá. Áa jumna, áa wihcatbut, bíc yoobó ā túina caá. Ñi íí náah chājcat pínah niijná, páant wā niíj naóhna caá. ⁷Obohjeéhtih, “Weem páh queét nihat áa wihcannit ī jumuchah, áta túi tagaá”, wā niíj jenah joiná caá. Biquínadih áa jumat wēpatdih Dios ā wūhna caá. Obohjeéhtih, bitadih áa wihcan yuhna, túi jumat wēpatdihbut ā wūhna caá.

⁸Buu, áa wihcannitdih, éemp wunnitdihbut bainí wā naóhbipna caá. Yeébboó áa wihcannit ñi jumuchah, ā túibipna caá. ⁹Obohjeéhtih, yaddih, newédih búdí bidnit, íí náah chājcat túut niijná, ñi áa pínahdih ñi úb̃ú.

¹⁰⁻¹¹Buu, yeéb Jesúíhwā áa jumnitboodíh bainí wā naóhbipna caá. Nin wā jenah joyátjeh nihcan caá. Dios ā wutat caá. Yaádh ī áadih ī cádahca bojo naáh. Neonábut ī weha mána yaádhdih ī yohca bojo naáh. Obohjeéhtih, míc cádahnitji, bíhdih ī áa jumca bojo naáh. Pánih míc cádahnitji queét chénat pahjeh jwúb míc ámohna, bícdih jwúb jumnit, chah ā túibipna caá. ^c

¹²Buu, yeéb bitadih jwuh bainí wā naóhbipna caá. Biquína yeéb neoná Jesúsdih ñi jepahachah yuhna, ñi weha mána yaádhboó ī jepahcap jī. Yeéb Jesúíhwā ñi jumuchah yuhna, ñijeéh ī jumíhichah, ñi yohca bojoó. ¹³Biquína yeéb yaádhbut Jesúsdih ñi jepahachah yuhna, ñi weha mánaboó ī jepahcap jī. Páant ñi jumuchah yuhna, ñijeéh ī jumíhichah, ñi cádahca bojoó. ¹⁴Yeéb bíc bácah dée ñi jumuchah, bíc Jesúh jumna, bíh Jesúh nihcah yuhna, Dios yeebdíh ennit, “Queét wííhwā caá”, ā niijná caá. Pánihna, Jesúsdih jepahcannit neoná ī weha mána yaádh Jesúsdih ī jepahachah, queét neonádihbut Dios ā túi chājbipna caá. Bíc yoobó Jesúsdih jepahcannit yaádh ī weha mána Jesúsdih ī jepahachah, Dios queét yaádhdihbut ā túi chājbipna caá. Páant ñi jumuchah, ñi wehdih ennit, “Queébut wííhwā caá”, Dios ā niijná caá. ¹⁵Obohjeéhtih biquína Jesúsdih jepahcannitboó ī weha mána yaádhdih, ī weha mánadihbut ípí cádahíhna caá. Pánih cádahíhna, míc maocat túut niijná, ī beje naáh. ¹⁶Obohjeéhtih, túi bícdih ñi jumuchah, chah ā túina caá. Yeéb Jesúsdih jéihnitboó ñi weha mána Jesúsdih ī jepahat pínah,

Dios queétdih ā túi ūbat pínah niijná, ñi jéih teo wáacmi nacaá. “Í jephahbipna caá. Í jephahcan niít”, jwí niij jéihcan caá.

¹⁷Nin pah nihāt Jesúshwādhīh wāpí naóhna caá: Jesucristodih jepahnit, ded pah ñi jumātjidih biíc yoobó ñi jumúú. Páant ñi jumāt pínahdih jwí Maáh jéihnit, yeebdíh āt jwejep taga. ¹⁸Det Jesúsdih jepahnit bóodnitji jumna, í náhni dahwaca bojo naáh. Oboghjeéhtih, bóodcannit jumna, í bóodat túutca bojo naáh. ¹⁹Bóodnitdih, bóodcannitdihbut Dios biíc yoobó ā enna caá. Á wutatdih jwiítdih jepahat caá náahap. Pánih jepahnitdihjeh ā wēi enna caá. ²⁰Dios yeebdíh áih pínahdih ā nío láa ded pah ñi jumātji pah ñi túut nūmcaá bojoó. ²¹Teo wūhñit ñi jumuchah, ā túina caá. Páant ñi jumātjih ñi náhni dahwaca bojoó. Oboghjeéhtih, ñi maáta yeebdíh watíhna, í wata naáh. Á túimi nacaá. ²²Dios ā túi ūbachah, bitadih teo wūhñitboó jwí maáih jumna, watnit dée pah í jumna caá. Bitadih teo wūhcannitboó Jesucristodih teo wūhñit caá. ²³Jesúshwā ñi jumāt pínah niijná, yeéb ñi yéejat jíib āt wun wūhup tají. Pánih áihwā jumna, ā weñat pínahdihjeh yeebdíh chājat caá náahap. Yeebdíh bita Jesúsdih í cádahat túutuchah, queétdih ñi joyáh bojoó. ²⁴Pánihna, wā údwā panihnitá, Jesúsdih jwíih jepahnit, yeéb nihāt ded pah ñi jumātji biíc yoobó ñi jumúú. Páant ñi jumuchah, Dios yeebdíh wēi ennīt, ā teo wáacbipna caá.

²⁵Buu, áa wihcannitdih ñi wūbh joyátdih wā jepahbipna caá. Ded pah queét í chājat pínahdih Dios ā wutcan caá. Oboghjeéhtih, weém wā jenah joyátdihjeh wā naóhhipna caá. Dios weemdíh ā jígah en teo wáacachah, wā jenah joyátdih ñi túi joyóchah, ā túimi nacaá. ²⁶Nin pah wā jenah joiná caá: Buu yeó jáapna Jesúshwā tubit yeejép í yapna caá. Ñi áa jumuchah, chah ā buobipna caá. Pánihna, áa wihcannit jumna, áa wihcanjeh jumāt caá náahap. ²⁷Oboghjeéhtih, áa jumnitboó ñi áadih yohcat caá náahap. Áa wihcannitboó ñi áa pínahdih bid juiñit, téihya chéonit, ā túina caá. Oboghjeéhtih, nin yeó jáapnadih áa jumnitboodíh chah ā buobipna caá. Ñi áa wihcah, nump yeebdíh ā buobipna caá.

²⁹Páant niijnít, wā údwā panihnitá, nin pah wā naóhna caá: Jesús ā jwúub dei jūúwāt pínah bahñijeh ā judhna caá. Pánihna, ded pah ā weñat pínahdih búdí jenah joyát caá náahap. Ñi weha mána yaádh í weñat pínahdih ñi jenah joyát chah, Jesús ā weñat pínahdih jenah joyát caá náahap. ³⁰Jwí jígahat, jwí weñat, dedé pínah nihcan caá. Bíí déedih jíib chājna yuhna, bíbohcanñit pah ñi jumúú. ³¹Pánihna, Jesús ā wutatdih túi chājat túut niijná, nin baácboó jumnidih búdí wēi jenah joicát caá náahap. Ded pah Jesús ā wutatboodíh jwiítdih túi jenah joyát caá náahap.

³²Bíí déedih jenah joicánjeh, Dios ā weñat pínahdih ñi túi jenah joyátdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Áa wihcannitboó jwí Maáh ā weñat pínahdihjeh ded pah ā chājat pínahdih ā túi jenah joiná caá. ³³Oboghjeéhtih, áa jumnitboó ájeéh bóli mi túi weñat pínah niijná, bíí déedihjeh ápí jenah joiná caá. ³⁴Pánihna, Dioíh pínahdih ā jenah joicán caá. Yaádhidihbut biíc yoobó ā jumna caá. Caánt mi áa wihcan, jwí Maáh ā weñat pínahdihjeh ded pah mi chājat pínahdih mi túi jenah joiná caá. Dioíh wili mi jumna caá. Oboghjeéhtih, áa jumna, newé ā weñat pínahdihjeh mi jenah joiná caá.

³⁵Pánih naóhna, túi wēinit ñi jumāt pínahdih yeebdíh wā náah yacna caá. Diosdihjeh túi oinit, ā weñat pínahdih jenah joinít, bíí déedih jenah joicánjeh, ñi túi jumāt pínahdih caá wā náah yacap.

³⁶Buu, bífh naáwát yeéb japatadih jwuh wā naóhbiḡna caá. Ñi náahnit yaádh ī behechah enna, “Caántdih ubnit, jwiít chénat pah jwī túi jumbipna caá”, níj jengah joinít, ñi ubuú. Páant ñi ubuchah, yéejat nihcan níít.

³⁷Obohjeéhtih, bífhboó “Áa wihcanni wā jumuchah, chah ā túibipna caá”, ā níj jengah joí dée caá. Páant caanjéh níj jengah joiná, bita caandíh ī wutcah, ā jengah joyát pah chājna, caanbút ā túi chājna caá. ³⁸Pániḡna, ded ā áa pínadih ubnit, ā túi chājna caá. Obohjeéhtih, ded caántdih ubcan, chah ā túi chājna caá.

³⁹Dedh áa jumnih, mi áa ā wuncah, caandíh cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, mijeéh bóo ā wunuchah, chéwat déedih ā watachah, ded bífh áa wiḡcannidih náahna, mi jwúub áa jumuchah, ā túina caá. Obohjeéhtih, Jesúfhdiḡh mi níwi naáh. ⁴⁰Weémboó nin pah wā níj jengah joiná caá: “Mi jwúub áa jumcan, chah mi wēibipna caá. Túini Espíritu caá weemdíh páant ā níj jengah joyát tútup be”, wā níj jengah joiná caá.

Pāpnidih ī wūhni déep

8 ¹Buu, bífh ñi úbh joí daacátjidih wā jepahbiḡna caá. Nin pah ñit níj úbh joyóp tajī: “¿Pāpnidih ī wūhni déepdih jwiít Jesúfhwā jwī jeéméchah, ā túimi níít? Í pāpni cáacwā ī chājnih caá. Dedé wēpat wiḡcan caá, jwī níj jéihna caá”, ñit níj daacáp tajī. Páant niijnít, “Jwiít chah jéihnit caá”, níj jengah joinít pah ñit daacáp tajī. Páant ñi níj jengah joyát bitadih teo wáacat pínah nihcan caá. Bitadih oinit, queétdih túiniḡh naáwát caá náahap. ²Ded “Weémboó nihadih túi jéih beedáni caá”, níj jengah joiná yuhna, yoobópdih ā jéihcan caá. ³Obohjeéhtih, ded Diosboodíh jéihni, caandíh oina, bitadih ā teo wáacbiḡna caá. Páant ā oyochah, Dios caandíhbut jéihnit, “Caán wíih caá. Wā oini caá”, ā niijná caá.

⁴“¿Pāpnidih ī wūhni déepdih jwī jeéméchah, ā túimi níít?” ñi níj daacátjidih buu jwuh wā jepahbiḡna caá. “Pāpni báadhni nihcan caá. Dios bífcjeh caá báadhni”, jwī níj jéihna caá. ⁵Bitaboó dawádih “Nin wēpni, jwiít dih teo wáacni caá”, ī níj jengah joiná caá. Biquína wiḡhdih, cúiwádih, yeodíhbut páant ípí níj jengah joiná caá. Bita jeé doóbhnadih, máa nahnadih, nuñúpwádihbut páant ípí níj jengah joiná caá. “Nin jwiít dih wēp teo wáacni caá”, ī niijnít, dawá ā jumna yuh caá. ⁶Obohjeéhtih, jwiítboó nin pah jwī níj jéihna caá: “Dios bífcjeh, caánboó jwī íp caá”, jwī níj jéihna caá. Caán nihadih át chāḡap tajī. Jwiít cáacwádihbut át chāḡap tajī, áihwā jumna, caandíh jwī weñat pínah niijná. Jwī Maáh Jesucristo bífcjeh caá. Caandíh Dios nihadih chāḡat tútutnit, jwiít dihbut át jumat tútup tajī, Diosdih jwī weñat pínah niijná.^d

⁷Obohjeéhtih, “Pāpni báadhcan caá”, jwī níj jéihyechah yuhna, bitaboó, Jesúfhwā jumna yuhna, páant ī níj jéih jwuhcan caá. Jesúsdih ī jepahat pínah játih, pāpnidih “Jwiít dih wēp teo wáacni caá”, níj jengah joinít, caandíh wēina, ī wūhni déepdih ípí jeémép tajī. Pániḡna, buubut Jesúfhwā jumna yuhna, pāpnidih wūhni déepdih jeémpnit, pāpnidih ī jengah joiná caá. Obohjeéhtih, yoobópdih ī túi beh joi jwúhcan caá. Páant níj jengah joinít, “Páant wā jeéméchah, yéejat jíib weemdíh ā jumbipna caá”, ī níj jengah joiná

yuh caá. ⁸Obohjeéhtih dedédih jwí jeéméchah, jwí jeémpcahbut, Diosboó biíc yoobó jwiít dih ā enna caá. ⁹Caán déepdih jwí jeéméchah, ā tūyuchah yuhna, bita Jesús dih jāp jéihnit dih jwíta yéja tagaá. ¹⁰Pāpnidih ī weñat pebhna waadnít, caandíh ī wūhni déepdih bitajeéh jwí jeéméchah ennit, “Caánboó Jesús dih tūi jéihni páant ā jeéméchah, weemdíhbut ā túina nacaá”, ā níj jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, “Pāpni ā wēpna caá”, páantjeh níj jenah joinít, jwúb jeémpna, ā tūi chājcan caá. ¹¹“Weém tūi jéihni caá”, níj jenah joinít, jwí jeéméchah, ā túina yuh caá. Obohjeéhtih, tūi jéihnit jwí jumat dih jwí jútat jíib, bita Jesúh wā jwí údwā panihnit, jāp jéihnit dih jwí yéjabipna caá. Jesús queétdih ā wun wūhuchah yuhna, buadnít ī jumbipna caá. ¹²Jwí údwā panihnit dih páant yéjanit, Jesucristodih caá jwí yéjanap.^e ¹³Pānihna, weémboó wā údwā panihnit dih oinit, queétdih yéjacet tūt niijná, pāpnidih wēnit ī wūhni déepdih wā jeémpcan níit.

Jesús ā naáwát túutnit ded pah ī jumat

9 ¹Jesús ā bohénitji biíc yoobó weembút Jesús dih wā enep jī. Páant caandíh wā enechah, weemdíhbut ā naáwát túutup jī. Pānihna, ded pah wā chājíchah, Jesúsboó ā wutuchah, ā túina caá. Weém caandíh teo wūhni yeebdíh āih doonádih wā naáwáchah joinít, ñi jepahap jī.^f ²Áih doonádih jepahnit jumna, bitaboó “Pablo Jesús ā naáwát túutni nihcan caá”, ī níj jenah joyóchah yuhna, yeéboó weemdíh ā wahatjidih ñi jéihna caá. Wā bohénachah joinít, jepahna, “Jesús ā wēpatjih jwiít dih ā bohénap jī”, ñi níj jéihna caá.

³Bitaboó nin pah ípí niijná caá: “Caánboó Jesús ā naáwát túutni nihcan caá”, ī niijíchah yuhna, queétdih bohéna, ñi túut nuumátjidih wāpí naóhna caá. ⁴Cáacwádih jwí bohénachah, jeémát dih babhbatdihbut queétoó jwiít dih wūhat caá náahap. ⁵Jesús údwā, Pedrobot, nihat bita Jesús ā naáwát túutnitbut ī weha mána yaádh biíc dih ī bohé jibichah, ded pah ī náahat dih ípí wūhna caá. Jwiítbut áa jumna nihna, queétoó yaádh dihbut jwí numah jibichah, jwí náahat dih yeebdíh wūhat āta náahcan tagaá. ⁶Nihat bohé jibnit dih ī bohénitboó dedé ī náahat dih ípí wūhna caá. Pānihna, weém Bernabéjih jwí bohénachah, biíh tewat dih jwí teocat pínah niijná, jwiít chénat pahdih jwí náahat dih yeebdíh wūhat caá náahap. ⁷Soldadowā queétjeh ī náahat dih ípí jíib chājcan caá. Ī maátaboó queétdih ípí wūhna caá. Iguíh momnitboó íih iguíh quehechah, ípí jeémpna caá. Nihat owejawádih en daonítboó íih owejawádih ípí mao jeémpna caá. ⁸⁻⁹Páant wā niiját jwiít cáacwā jwí jenah joyátjeh nihcan caá. Moisésji nin pah āt níj daacáp tajī: “Momo jiwi trigo tíibnadih ā caóh chuñuchah, āih jacdih ñi chéoca bojoó, tíibnadih jeémíhna, ā jeémát pínah niijná”, āt níj daacáp tajī.^g ¹⁰Páant ā níj daacát túutna, momo jiwidihjeh níit Dios āt jenah joijp?^h ¹⁰Nihcan caá. Jwiít bohé jibnitboodíh āt jenah joyóp tajī, cáacwádih jwí bohénachah, jwiít dih ī tūi en dawát pínah niijná. Wāpchidih teonit, jeémát dih ípí bidna caá. ¹¹Jwiítbut momnit dée, yeebdíh Jesúh doonádih jwí tūi bohénap jī. Páant jwí chājachah, jwí náahat dih yeebdíh wūhat āt náahap ta yuh jī.ⁱ ¹²Pānihna, bita bohénit dih níipí wūhat pah, jwiít dihbut wūhat caá náahap.

Obohjeéhtih, páant wúhat yeebdíh ā náahachah yuhna, ñi wúhchah ennit, jwiítboó jwí úúbh tac buugácap jī. Pánih úúbhcanjeh, búdí jwípí tewep jī. Jwí úúbhúchah, nin pah ñita niíj jenah joi tágaá: “Pablowā bíf déedih náahnitjeh, ī bohéna caá”, niíj jenah joinít, jwí bohénachah, ñita joíhcan tagaá. Pánihna, yeebdíh bohéna, ded pah jwí náahatdih jwípí úúbhcap jī. ¹³ Obohjeéhtih, nindih ñi túi náhninaá: Dioíh muuná juibínit, jwiít judíowā sacerdotewādih nuñúpwādih jwípí wúhna caá, Diosdih ī cáo wúhat pínah niijná. Dios queét sacerdotewādih, bita caánboó teonitdihbut ī cáo judhni déepdih át jeémát túútup tajī.^j ¹⁴ Pánihna, bífc yoobó jwí Maáh Jesucristo jwiít áih doonádih naóhntdih jwí bohénitdih át en dawát túútup tajī.^k ¹⁵ Páant ā wutuchah yuhna, weémboó yeebdíh wāpí úúbhcap jī. Buubut páant niíj daácna yuhna, “Weemdíh ñi teo wáacá”, niijná wā chājcan caá. Weém nuugúp wunna yuhna, wāta úúbhcan tagaá. Wā úúbhúchah joinít, ñi wúhuchah, “Weém jíib wihcanni Jesúfh túini doonádih wāpí bohéna caá”, wāta jéih niijcán tagaá.

¹⁶ “Jesúfh túini doonádih wā bohéat jíib, Dios ā enechah, weém chah túini caá”, wāpí niíj jenah joicán caá. Obohjeéhtih, Dios weemdíh ā bohéat túutatdih chājcan, tubit wāta jígah tagaá.^l ¹⁷ Wā náahat pahjeh áih doonádih wā bohéna, wā bohénitboó weemdíh ī jíib chājat pínahdih wāta bid tagaá. Obohjeéhtih, wā bohéfhichah, wā bohéfhcah yuhna, bífc yoobó áih doonádih weemdíh bohéat caá náahap. Ā wutuchah joinít, áih túini doonádih wāpí bohéna caá. Pánih jepahnit, weemdíh ā wúhni tewatjeh ā jumuchah, wā bohéat jíib wāpí bidcan caá. ¹⁸ Pánihna, jíib bidcanjeh bohéna, búdí wā wéina caá. Yeebdíh bohénitdih en dawát ā náahachah yuhna, weémboó wāpí úúbhcan caá.

¹⁹ Páant wā bohénachah, cáacwā jíib wúhcan, weemdíh ī jéih wutcan caá. Bitā ī weñat pínahdih chājcan, Dios ded pah ā bohéat túutat pahjeh wāpí bohéna caá. Obohjeéhtih, pánih chājna yuhna, bita ded pah ī jumatdih ennit, bífc yoobó wāpí jumna caá, weemdíh wēi ennit, túini doonádih wā naáwáchah joinít, ī jepahat pínah niijná. ²⁰ Pánih chājna, wā úúdwā panihnítá, bita judíowādih Jesúfh doonádih bohénit, ded pah ī chājat bífc yoobó weembút wāpí chājna caá, wā naáwáchah wēi joinít, Jesúsdih ī jepahat pínah niijná. “Nihat jwiít judíowā jwí nuowā ī wutatdih wā jepahcah yuhna, Dios weemdíh ā túi enna caá”, wā niíj jéihna yuhna, queétdih bohénit, jwí nuowā ī wutatdih wāpí jepahna caá. ²¹ Bitā judíowā nihcannit Moisés ā wutatjidih jéihcannitdih bohéna, ded pah ī jumat pah bífc yoobó wāpí jumna caá, wā bohénachah wēi joinít, ī jepahat pínah niijná. Pánih jumna yuhna, Dios ā wutatdih wāpí yap yohcan caá. Ded pah Jesucristo weemdíh ā wutuchah, caandíhbut wāpí jepahna caá. ²² Jáap jéihnitoobó bohéna, “Weém Jesúsdih chah jéihni caá”, wāpí niijcán caá. Queétboó túi beh joi jwúhcan, “Nin pah chājnit, wāta yéej chāj tagaá”, niíj jenah joinít, ī chājcatdih weembút wāpí chājcan caá, queétdih teo wáacat túut niijná. Pánihna, nihat ī jumat bífc yoobó wāpí jumna caá, wā bohéatdih ī túi jepahachah, Dios queétdih ā túi ubat pínah niijná. ²³ Jesúfh túini doonádih nihat cáacwā ī joyát pínah niijná, páant wāpí chājna caá. Pánih chājna, queét ī jepahachah, Dios pehbboó jumna, jwiít bícdih jwí túi wēibipna caá.

²⁴Dios pebhboó juibínit, chah túini ā wūhat pínahdih bidnit, nin baácboó jum jwuhna, ded pah ā wutaditih ñi túi jepahaá. Nin pah ā jumna caá: Cáacwā ñáonit, nihat ī nāwachah yuhna, chah wēpép ñáonidihjeh wēnit, túinidih ipí wūhna caá. Pánihna, chah wēpép ñáoni dée jwiítbut Dios ā wutaditih túi chājnit, ā pebhboó jwí juibínachah, jwiítidih wēnit, túinidih ā wūhbpina caá. Pánih wēpép ñáoni dée, Dios ā weñat pínahdih túi chājat caá náahap. ²⁵Nin pahbut ā jumna caá: Náonitboó íih bācahdih ipí wēpana caá. Pánih wēpana, íih bācahdih yéjaat pínahdih ipí chājcan caá. Cáacwā queétdih wēnit, núojih péeb waoni júdudih ī wūhatdih ipí bidna caá. Obohjeéhtih, pánih wūhni júdu waícanjeh āpí wunah bejna caá. Pánihat dée jwiítboó jwíih caoliidih yéjaíhcan, Diosdih wūbhñit, ā naáwátidihbut jwípí jenah joiná caá. Pánih chājnit, ā pebhboó jwí juibínachah, túinidih jwiítidih ā wūhbpina caá. Caán ā wūhni pínahboó ā bawdcán níit. ²⁶Weémboó yoobópdiheh ñáoni dée, Dios ā weñat pínahdihjeh chājat túut níijná, caandíh wāpí túi jenah joiná caá. Míic mao tíohnit yoobópdiheh ī mao chūúat pah, weembút Jesús ā wutaditih túi chājat túut níijná, Diosdih wā túi jenah joiná caá. ²⁷Ñáonit, míic mao tíohnit íih bācahdih yéjacat túut níijná, ī náahatidihjeh ipí chājcan caá. Páant ī chājat pah, weembút wíih caoliidih yéjacat túut níijná, wā náahatidih chājcan, Dios ā weñat pínahdihjeh wāpí chājna caá. Pánih chājnit, Dios pebhboó wā juibínachah, “Bitadih ma bohénachah yuhna, dedé jíb wūhat pínah meemdíh ā wihcan caá”, weemdíh ā níijcán níit.

Egipto baácmant jüóhñit ded pah ī yapatji

10 ¹⁻²Dios pebhboó juibínit, jwiítidih wēnit, túinidih ā wūhat pínahdih jwiít nihat jwí bidna caá. Pánih bidnit, jwiít judíowā jwí nuowā Egipto baácmant jüóhna, ded pah ī yapatjidih jwiítidih túi náhnat caá náahap. Queét nihat Moisésjeéh ī bejchah, Diosboó queétdih wapna, mah pōh panihniñit āt waáwáp wut jī.^m Muj Mac Duunidih jōpanit, queét nihat Moisésjeéh Dios āt chūuh bejat túutup wut jī.ⁿ Pánih jumna, Moisésdih it túi péenap wut jī.³ Tútchi wihcapboó jumnit, Dios ā wūhni jeémátidih nihat ipí jeémép wut jī.^o ⁴Muj wihcah, mah ā bac jūúwát pínah níijná, Dios Moisésdih búdí jee dáhdih āt mawat túutup wut jī. Páant ā chājachah, ā wūhni mahdih queét nihat it babhbp wut jī. Jee dáhmant ī babhni mah ā bac jūúwát dée, Jesucristobut Túini Espíritudih āt wūhup wut jī. Í jéih encah yuhna, Jesús íjeéh ā jib bejchah, ā wūhni Túini Espiritu queétdih āt teo wáacap wut jī.^p ⁵Obohjeéhtih, queétdih Dios búdí ā teo wáacachah yuhna, biquínajeh caandíh it jepahap wut jī. Bitá dawá caandíh jepahcannitdih wēi encan, Dios queétdih āt péeh chājav wut jī. Pánihna, nihat Egipto baácmant jüóhñit, tútchi wihcapboó jib bejna, páantjeh it wun beedép wut jī.^q

⁶Páant queét nihat ī yapatdih náhnina, bíic yoobó yeejép ī chājav pah jwí chājca boj jíih.^r ⁷Dios ā daacát túutni tólih, Éxodo ī níijníidih, nin pah āt níij daacát túutup tají: “Queét cáacwā ī pāpnidih wēnit, bíicdih wēi jeémp babh máihna it chājav wut jī”, āt níijp tají.^s Páant ī yéj chājav pah, jwiítidih chājcat caá náahap. ⁸Bíih láa biquína yaádh metnit, íi náah it chājav wut jī.

Páant ī íf náah chājat peéh biíc yeó jáapdihjeh veintitrés mil queétdih Dios át mawap wut jī.⁹ Páant ī chājat pah, jwiítdih chājcat caá náahap. ⁹ Bífh láa, biquína nin pah Moisésdih ít níj jūihñup wut jī: “¿Dépanih tibeé jwiítdih Egipto baácmant ma ub jūóh? Nin tútchi wihcapboó jwī yabh jibna caá. Dios jwiítdih ā túi en daocán caá”, ít níjíp wut jī. Páant níjnít, Diosdih tac buugána, caandíh ít fíjanap wut jī. Páant ī yéejat peéh, Dios maiwādh át wahap wut jī, queétdih ī chāác mawat pínah níjná.” Páant ī yapatdih jenah joinít, ī chājat pah jwiítdih chājcat caá náahap. ¹⁰ Bífh láa, biquína nin pah ít míc níjíp wut jī: “¿Dépanih tigeá Dios Moiséswādhjeh jwī maáta át chāj? Jwiít nihat biíc yoobó túinit jwī jumna caá”, míc níjnít, Diosdih ít jūihñup wut jī. Páant ī jūihñat peéh mawat pínah níjná, Dios áih ángeldih át wahap wut jī.” Páant ī chājat pah, jwiítdih chājcat caá náahap.

¹¹ Páant queét ī yapatji jwiít péeni yeó jáapna jumnitdih ā jéihyana caá. Ī yapatjidih Moisés ā daacátjidih ennit, túi jenah joinít, biíc yoobó jwiítdih chājcat caá náahap. ¹² “Weémboó Jesúsdi h wā chah túi jenah joiná caá. Dedé yéej chājat jenah joyát weemdíh ā jūúwúchah yuhna, wā túi jéih yap yohna caá”, níj jenah joiná, ñi túi chāja chaáh. Páant níj jenah joiná yuhna, jon játih moón ī chājat pah, ñi jwúub yéej chājmi nacaá. ¹³ Jwiít nihat biquí láana yeejép chājat jwī jenah joiná caá. Páant jwī yéej chājihichah yuhna, jwī yéej chājcat pínah níjná, Dios jwiítdih āpi teo wáacna caá. Páni h teo wáacna, namá déedih jwiítdih āpí jéutna caá, jwī yap yohat pínah níjná. Páni hna, ded pah jwī buujácatdih jéihnit, chah yeejépdih jāhnit, jwiítdih āpí teo wáacna caá.

Pāpnidih wēicat

¹⁴ Wā chéenwā, nindih ñi túi joyoó: Bit a “Jwíih di os, jwiítdih teo wáacni caá”, ī níj pāpnidih ī weñepboó bejcanjeh, queét ī chājat biíc yoobó yeebbút ñi chājca bojoó. ¹⁵ Yeéb túi jéihnit jumna, ded pah ñi chājat pínahdih jéihyat túut níjná, nin wā naáwátidih yeebjéh ñi túi jenah joyoó: ¹⁶ Míc wáac juinít, Jesúsdi meép panihni iguúh macdih babhñit, áih bácah panihni pandihbut biícidih jwī jeémátidih bainí yeebdíh wā naóhbipna caá. Páni h babh, jeémpna, ā wun wūhatdih jenah joinít, “Túina caá”, jwípí níjná caá. “Jwiítdih wun wūhna, jwiít ájeéh túi biícidih jwī jumuchah, ā wēpat jwiítdihbut ā wūhna caá”, jwī níj jéihna caá.” ¹⁷ “Jwī jeémpni pan biíc dahjeh ā jumat pah, jwiít nihat biícidih biíc bácah dée jwī jumna caá”, níj jéihnit, caán pan dahdih biícidih jwípí jeémpna caá.

¹⁸ Jwiít judíowā ded pah jwī chājatdih ñi jenah joyoó: Dioíh muúnā bejñit, nuñúpdih mao cáo wūhñit, Diosdih jwípí wēina caá. Caandíh jwī wūhat túttimah, caán déepdih jeémpna, Diosjīh biícwā jwī jumna caá. Bitabut pāpnidih ī wūhñijidih jeémpna, queétbut caanjíh biícwā ī jumna caá.” ¹⁹ Páant níjnít, “Jwíih di os caá”, níj pāpni, caandíh ī wūhñibut “Dedé wēpat ā jumna caá”, wā níjcán caá. ²⁰ Obohjeéhtih, dedé wēpat ā wihcah yuhna, bita caandíh jeémátidih wūhna, Diosdih jenah joicánjeh, nemépwāboodíhjenah jenah joinít, ī wūhna caá. Páni h wūh péanit, jwúub jeémpna, nemépwā

bićdih ī jumna caá. Yeébboodíh nemépwā bićdih ñi jumatdih wā náah yaccan caá.^y ²¹ Nemépwā bićdih jumna, Dios bićdih ñi jéih jumcan caá. Dios bićdih táí jumat túut niijná, nemépwā bićdih jumcat caá náahap. Pánihna, nemépwādihi ī wūhni jeémátđih ñi jeémpca bojoó. Caandíh wūhni babhbatdihbut ñi babhca bojoó. Jesucristo ā wun wūhatdih jenah joinít, caán bićdih jumat túut niijná, áih meép panihni iguíf macdih babhna, áih báciah panihni pan dahdih jeémát caá náahap.^z ²² Pāpnidih wūhni jeémátđih, Jesús ā wunatdih jenah joinít jeémátđihbut jeémpna, jwī Maáhdih ñi fījana caá. ĞYeébbóo Diosdih chah wēpnit niít ñi jumap? ĞÑi yéejat ā peéh chājatdih ñi jéih jweimí naniít? Nihcan caá. Pánihna, ā fījatdih úmnnit, nemépwādihi ī wūhniđidih ñi jeémp, babhca bojoó.^a

Bitadih oinit, teo wáacat

²³ Biquína yeéb nin pah ñi niíf jenah joiná caá: “Jesucristodih jepahni jumna, ‘Ma chājca bojoó’, niiját weemdíh ā wihcan caá. Weemdíh yéej chājatjeh ā náahcan caá”, ñi niíf jenah joiná caá. Obohjeéhtih, biíf jwī chājachah, túini jumna yuhna, jwiítđihjeh, bitadihbut ā teo wáaccan caá.^b ²⁴ Pánihna, jwī weñat pínahđihjeh chājcan, bitadih jwī teo wáacat pínahđih chājat caá náahap.

²⁵ Déepdih jīb chājatboó jīb chājadih bejna, “ĞPāpnidih ī wūhni niít? ĞWā jeéméchah, ā túimi niít?” niíf úbh joicánjeh, jīb chājnit, ñi jeémé. ²⁶ Jwī fīp Dios nihadđih ā chājni, nihāt áih caá. Dedé jwī jeémát pínahđihbut chājnit, jwiítđih ā wūhna caá. Pánihna, ā wūhniđih jwī jeéméchah, ā túina caá.^c

²⁷ Jesúsđih jéihcanni yeebdíh ā nūmah jeéméchah, bejnit, dedé ā wūhuchah, “ĞNin pāpnidih ī wūhni niít?” niíf úbh joicánjeh, ñi jeémé. ²⁸ Obohjeéhtih, Jesúsđih jáap jéihnibut jumna, “Nin déep pāpnidih ī wūhni caá”, yeebdíh ā niijíchah joinít, caandíh ñi jeémpca bojoó. ²⁹ “Wā jeéméchah, ā túina caá”, niíf jéihna yuhna, jeémpnit, jwī Maáhdih jáap jéihniboodíh yeéb ñita yéeja tagaá. Obohjeéhtih, “Ñi jeémpca bojoó”, wā niijíchah joinít, nin pah weemdíh ñita niíf úbh joi tagaá. “Caandíh wā jeéméchah ā túyatđih jéihna yuhna, ĞDépanihna jáap jéihni ā jenah joyát pah weemdíh chājat náah?”^d ³⁰ Dedéđih jeémpnit, ‘Ma wūhat túina caá, Paá’, wāpí niijná caá. Páant wā niijíchah yuhna, ĞDépanihna, ‘Caandíh jeémpnit, ma yéej chājna caá’, weemdíh ma niíf?” ñita niij tagaá. ³¹ Páant niíf naóhna, nin pah niijná caá wā chājap: Jwiít Jesúfhwādihi táí chājat caá náahap, bita jwiítđih ennit, queébtut Diosdih ī weñat pínah niijná. Pánihna, jeémp, babh, dedéđih chājna, bita Diosdih ī wēi naáwát pínah niijná, túi chājat caá náahap. ³² Judíowā, judíowā nihcannit, Jesúfhwādihbut yeejép ñi chāj jútca bojoó. ³³ Weémboó dedé wā chājíhna, nihāt cáacwā ī túi jumadđih jenah joinít, wāpí chājna caá. Pánihna, Jesúsđih ī jepahachah, Dios queétdih ā túi ubat pínahđih búdí náah yacna, wā túi jumat pínahđih jenah joicánjeh, bita ī túi jumat pínahđih wāpí jenah joiná caá.

11 ¹Weém Jesucristo ded pah ā chājatjidih jenah joinít, biíc yoobó wāpí chājna caá. Páant wā chājat pah, yeebbút ded pah wā chājatdih ennit, biíc yoobó ñi chājaá.^e

Mfíc wáacnit, ded pah ī chājat pínah

²Ded pah wā chājatjidih náhninit, yeéb biíc yoobó ñi túi chājna caá. Jesúh doonádih jwí bohénachah joinít, páantjeh ñi túi jepahna caá. Páant ñi chājachah, yeebdíh wā wēina caá.^f ³Buu bíhdih wā naóhbična caá, yeéb Jesúhwā mfíc wáacnit, ded pah ñi chājatdih ñi túi jéihyat pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: Jwí íp Dios Jesucristo ā maáh caá. Jesús neoná ī maáh caá. Neoná ī weha mána yaádh ī maáh caá. ⁴Ñíh baácdih moón bíhdih jepahat júutna, ñíh waojíh yégueh chóojíh ñípí cáagna caá. Pániha, Jesúh neonáboó úbhni, Dios naáwátdih naóh yapanitbut jih cáagna, “Bíh caá wā maáh. Jesús nihcan caá”, niiját júutat dée chājnit, jwí Maáh Jesucristodih yeejép ī chājna caá. ⁵Yaádhboó úbhna, Dios naáwátdih naóh yapanit, jih cáagcan, “Wājeéh bóodih wā jepahcan níít”, niiját júutat dée chājnit, ī weha mánadih yeejép ī chājna caá. Mi áa nihcannijeéh yeejép chājnih wili, nihat míh waó yoóc boj yohnih dée mi jumna caá. ⁶Yaádhboó íh waojíh yégueh chóojíh cáaguíhcan, waó yoóc boj beedánih ī jumna náh. Obohjeéhtih, boj beedáátdih tíicnit, ī jih cáaga náh. ⁷Diosdih úbhna, neonáboó Dios ā nihat panihni jumna, íh wao dájhjih cáagcat caá náahap. Páant ī cáagcan, “Diosjeh caá wā maáh. Caánboó chah túini caá”, ī niiját júutna caá. Yaádhboó cáagnit, “Wājeéh bóo túini caá. Caandíh wā wēi jepahna caá”, ī niiját júutna caá.^g ⁸Dios cáacwádih jwíh chājna, newédih át jwíh chājav wut jī. Túttimah áih páwájih yaddih át chājav wut jī. ⁹Newédih chājnit, yaddih teo wáacni pínah nihcan wut jī. Obohjeéhtih, yadboodíh newédih teo wáacnih pínah át chājav wut jī. Páant tigaá neoná maáh panihnit ī jumna caá.^h ¹⁰Yaádhbih wao dáh jih cáagat caá náahap, ī weha mánadih ī jepahat júutat túut niijná, Dioíh ángelwā ī wēi enat pínah but niijná. ¹¹Obohjeéhtih, neoná ī weha mána yaádh ī maáh ī jumachah yuhna, Jesúhwā jumna, Dios queét chénat pahdih biíc yoobó ā enna caá. Pániha, queétdih míic teo wáacat caá náahap. ¹²Dios newédih jwíh chājna, áih páwájih yaddih át chājav wut jī. Buu yaádh caá neoná pínahdih ī weh jumna caá. Obohjeéhtih, Dios caá nihatdih ā chājav.

¹³Mfíc wáacnit, ded pah ñi jumat pínahdih túi jéihyat túut niijná, yeebjéh ñi jenah joyoó. Ñíh tútchinadih moón bitadih ī jepahat júutíhna, íh waojíh yégueh chóojíh ípí cáagna caá. Pániha, yaádhboó Diosdih úbhni, ī weha mánadih ī jepahat júutna, queétdih waojíh cáagat caá náahap. ¹⁴Ni cátfíh newé waó yoóc maátni ā dúwúchah ennit, “¿Caánboó yad wili pah waó yoóc duoná, ā tíiccan níít?” ñípí níj jenah joiná caá. ¹⁵Obohjeéhtih, yadboó waó yoóc maátni mi dúwúchah ennit, “Míh waó yoóc maátni duoná, mi túi jígohna caá”, ñípí níj jenah joiná caá. Pániha, míh waó yoóc maátni duonít, mijeéh bóodih jepahat júutna caá mi chājav. ¹⁶Páant wā naáwátdih ded bíhboó mácah ā naáwíhichah, nin pahjeh wā jepahna caá: Nihat jwíit yeebdíh bohénit wā naáwátdih biíc yoobó jwípí bohéna caá. Nihat nin baácnadih moón Dioíhwābut Diosdih wēinit, biíc yoobó ípí chājna caá.

Jesús á wutni jeémátdih i túi chājcat

¹⁷Jesús á wutni jeémátdih buu bainí wā naóhbiṗna caá. Míic wáacnit, Jesús á wutni jeémátdih ded pah ñi jeémát doonádih joinít, yeebdíh wā wēican caá. Jesús á naáwátdih bíic yoobó chājcan, caandíh ñi chah jenah joyát pínahdih míic teo wáaccanjeh, ñi míic yéejana caá. ¹⁸Páñih míic wáacnit, Jesús á wunatdih náhninit, bíicdih jeémát túut niijná yuhna, ¿Dépanihna, bíicdih ñi jeémpcan? Biquína dawá bíí dée bíbohnit moh yéejnit bíicdih i jeémíhcan caá. Bitaboó i chéenwā bíic yoobó jenah jointjeh bíicdih i jeémpna caá. Obohjeéhtih, biquína bitajeéh ípí túi jeémpna caá. Páñih nihat bíicdih jeémpcan, ded pah Jesús á bohéatdih ñi chājcan caá. ¹⁹Obohjeéhtih, páñih jumna, det Jesúsdiḥ túi jepahnitdih, det Jesúsdiḥ túi jepahcannitdihbut ñi jéihna caá. Páant ñi chājcan, ñita jéihcan tagaá. ²⁰⁻²¹Ñi jeéméchah, bitadiḥ páicanjeh, ñi ub jüóhni jeémátdih ñipí jeémpna caá. Páant ñi jeéméchah, biquína moh yéejnitboó bainí jeémátdihjeh bíbohnit, túi jeémp chüúhcan, nuugúp i wunna caá. Bitaboó búdí iguúh macdih ub jüóhni, bitadiḥ wūhcanjeh, i babh máihna caá. Páñih chājna, “Jesús á wutni jeémátdih jeémpna caá jwí chājap”, niijná yuhna, yoobópdiḥ ñi niijcán caá. Á wutni jeémát á jumachah, nihat ñi ub jüóhni jeémátdih pááhnit, bíicdih ñita wēi jeémp tagaá. Páñih jeémpna, túi bíicdih áih bácah pah ñita jum taga. ²²¿Ñi jenah joyóo buca! ¿Dépanihna tubit nuugúp tubachah yuhna, ñih muúboojéh jum jwuhna, ñi jeémpcan? ¿Dépanihna bita Jesúfhwā páant yeejép ñi chāj? ¿Dépanihna Jesúfhwā moh yéejnitdih jígah encanjeh ñi tíica? ¿Ded pah wā niijbí? ¿Páant ñi chājachah, yeebdíh wā wēimi naniít? Nihcan caá. Wā wēican niít.

Jesús á wutni jeémát ded pah á jumat

²³Jesucristojeh nin pah weemdíh á jéihyanap jī, á wun wūhatdih náhninit, ded pah pandih jeémp, iguúh macdih babhniṭ, jwí túi jeémát pínah niijná: Caandíh eníhcannit i teoni pínah chei Jesús á bohénitdih át numah jeémép wut jī. Páñih jeémpnit, jwí Maáh Jesús pan júduḍih ubniṭ, ²⁴“Nindih ma wūhat túina caá, Paá”, niij péanit, á bohénitdih át ói wūhup wut jī. Páñih ói wūhniṭ, nin pah át niijíp wut jī: “Nin pan wūih bácah panihni caá. Yeeb ñi yéejat jíib wā wun wūhbiṗna caá. Páñihna, nindih jeémpnit, wā wun wūhatdih ñi náhninaá”, át niijíp wut jī. ²⁵Páñih jeémp péanit, Jesús pamapdiḥbut ub, uúbhniṭ, nin pah queétdih át niijíp wut jī: “Nin iguúh mac wūih meép panihni caá. Wun wūhniṭ, jáap namá dée wā chājbiṗna caá, Diosjeéh ñi túi jumat pínah niijná. Wā wun wūhatdih ñi túi jenah joyóchah, Dios ñi yéejatdih á yohbiṗna caá, iiguíṗna bejnit déedih á pebhboó ñi bejat pínah niijná. Páñihna, iguúh macdih babhniṭ, weemdíh ñi náhninaá”, Jesús á bohénitdih át niijíp wut jī. ²⁶Páñih pandih jeémp, iguúh macdih babhbat jumat pah “Jesús weemdíh á wun wūhatdih wā túi jenah joiná caá”, niiját júutna caá jwí chājap. Páñihna, Jesús á jwúub dei jüúwát pínah jātih páantjeh jwiít áihwādiḥ pandih jeémpnit, iguúh macdih babhbat caá náahap.

Jesús á wutni jeémátdih ded pah i jeémát pínah

²⁷Jesucristo á wun wūhatdih túi jenah joinít, bita Jesúfhwādiḥ oinit, pandih jeémp, iguúh macdih babhbat caá náahap. Ded jenah joicánjeh

jeémpnit, babhna, Jesúh bácahdih áih meépdihbut “Dedé pínah nihcan caá”, niijnít, caandíh búdí ā yéej chājna caá. ²⁸ Ded ā jeémát pínah játih, ā yéej chājatdih jenah joyát caá náahap. Pánih jenah joinít, ā yéejatdih Diosdih naóh péanit, ā jeémé naáh. ²⁹ Jeémpnit, nin pah jenah joyát caá náahap: “Nin pan Jesúh bácah panihni, nin iguíh mac áih meép panihnidih enna, wā yéejat jíib weemdíh ā wun wūhatdih wā náhnina caá”, níj jenah joí, jeémpnit, ā babhba naáh. Páant níj jenah joicán, dedé yéejatdih naóhcan, ā jeéméchah, Diosboó caandíh ā peéh chājbična caá. ³⁰ Jesús ā wutni jeémátdih túi jenah joicánjeh ní jeémát jíib, dawá tubúp chūúhni, bitabut íť wunah bejep wut jí. ³¹ Obohjeéhtih, yeebjéh ded pah ní yéejatdih jenah joinít naáwáchah, Diosboó yeebdíh áta peéh chājcan tagaá. ³² Pánihna, Dios buu yeebdíh peéh chājnit, bohéna caá ā chājap, túttimah iiguípna ní bejcat pínah niijná.^j

³³ Wā úudwā panihnítá, Jesús ā wutni jeémátdih jeémát túut niijná, míc wáacnit, nihatdih páinit, bíícdih ní túi jeémé. ³⁴ Nūgúp tubanitboó íih muúboó jum jwuhna, í jeémp wud jum naáh. Pánihna, túinijeh ní jeémé, Dios yeebdíh ā peéh chājcat pínah niijná.

Ní pebhna juibínit, bíih ní úúbh joí daacátjidih wā jepahbična caá.

Túini Espíritu ā jéihyaat

12 ¹ Buu Túini Espíritu ā jéihyaatnadih ní úúbh joyátdih wā jepahbična caá, ní túi jéihyat pínah niijná. ² Nindih ní náhninaá: Yeéb Jesucristodih ní jepahat pínah játih, nemépwā í maáh ní nuowádih yeenit, ā jéih jepahcah yuhna, yeéb Corinto tútchidih moondíh pāpnitdih át úúbat túútup tají. ³ Ded Túini Espíritu ā wēpatjīh naóhni, ded nemépwā í wēpatjīh naóhniidihbut ní jéihyat pínah niijná, nin pah wā níj daácna caá: “Túini Espíritu ā wēpatjīh naóhni, ‘Jesucristo yeejép caá’, í niijcán níť. Obohjeéhtih, nemépwāboó í wēpatjīh naóhni, ‘Jesucristo Dios wūúh, jwí Maáh caá’, í jéih niijcán níť”, wā niijná caá.

⁴ Túini Espírituboo jwiť Jesúhwādh teo wáacna, mácah jéihyatnadih ápi wūhna caá. Obohjeéhtih, jéihyatna mácah ā jumuchah yuhna, caán Túini Espíritujeh páant ápi teo wáacna caá. ⁵ Ded pah bitadih jwí teo wáaquíhichah, mácah ā jumuchah yuhna, jwí Maáh Jesússeh jwiť nihatdih ā teo wáacat túutna caá. ⁶ Bitadih mácah jwí teo wáacachah yuhna, Dios ā wēpatjīhjeh jwiť nihat jwí jéih teo wáacna caá. ⁷ Jwiť nihat Jesúhwādh Túini Espíritu ā wēpatjīh ápi teo wáacna caá, jwiťbut bita áihwādh jwí teo wáacat pínah niijná. ⁸ Biquína ā wēpatjīh, “Nin pah meemdíh chājat caá náahap”, í níj jéih naóh yapana caá. Bitā ā wēpatjīh ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahidihbut í túi jéih naóh yapana caá. ⁹ Bitā ā wēpatjīh, Diosdih chah jenah joinít, bííhdih í jéih teo wáacna caá. Bitabut wunnitdih teo jáhanit, í jéih booana caá. ¹⁰ Bitabut cáacwā í jéih chājca naáhdih í chājna caá. Bitā Dios ā naáwáchah, í jéih naóh yapana caá. Bitā ded Túini Espíritu jumnidih, ded nemép jumnidihbut í beh enna caá. Bitabut ā wēpatjīh mácah wéheatjīh í jéih naóhna caá. Bitā mácah wéheatjīh í naáwáchah joinít, í jéih naóh yapana caá. ¹¹ Pánihna, nihat mácah ā jumuchah yuhna, Túini Espíritujeh ā weñat pínahdih chājnit, queét nihatdih ápi teo wáacna caá.^k

Jesúíhwā bíic bácah pah jwī jumat

¹² Jwíih bácah bíicjeh ā jumuchah yuhna, téihyana jum, quíib dahna jum, jítchana jum, moli chóonabut ā jumna caá. Obohjeéhtih, dawá ā jumuchah yuhna, nihat jwíih bácahdih jumnijeh caá. Pánihat pah, jwiít Jesúíhwā dawá jumna yuhna, jwiít nihat bíicdih áih bácah dée jwī jumna caá. ¹³ Biquína judíowā, bita judíowā nihcannitbut jum, biquína teo wūhñit, bita teo wūhcannitbut jwī jumna caá. Obohjeéhtih, jwiít nihat mácah jwī jumuchah yuhna, jwiítidih teo wáacni Túini Espíritu bíicjeh jumna, jwiítidih waadnít, jwiít nihatdih bíic bácah pah át chājap taga.

¹⁴ Jwíih bácahdih jumni bíicjeh nihcan, dawá ā jumna caá. ¹⁵ Jwíih jítcha wéheni nihna, “Caán téihya chah túini caá. Weémboó téihya nihcan, nin bácahdih jumni pínah nihcan caá”, ā niijíchah yuhna, bácahdih jumni páantjeh āta jum tagaá. ¹⁶ Jwíih molítboó “Weém quíib dah nihcan, nin bácahdih jumni pínah nihcan caá”, ā niijíchah yuhna, bácahdih jumni páantjeh āta jum tagaá. ¹⁷ Obohjeéhtih, jwíih bácahdih quíib dahjeh jumna, molít wihcah, ¿ded pah tigaá jwíta jéih joí? Molítjeh jumna, wuúic íit wihcah, ¿ded pah tigaá jwíta jéih joí? ¹⁸ Pánihna, nihat bácah jumnidih jwī náahna caá. Diosboó túi jéihni jwiítidih chājni ded pah ā náahatdih nihat jwíih bácahdih jumni pínahdih át chājip taga, jwī túi jumat pínah niijná. ¹⁹ Jwíih bácahdih quíib dahjeh, jítchajeh, téihyajeh ā jumuchah, jwíta jéih jumcan tagaá. ²⁰ Pánihna, dawá bácahdih jumni ā jumuchah yuhna, bíic bácahjeh ā jumna caá.

²¹ Jwíih quíib dahboó “Weém nihat jéihni caá. Dedé weemdíh judhcan caá. Pánih jumna, caán téihya ā teo wáacat pínahdih wā náahcan caá”, ā niijíchah yuhna, ā teo wáacat ā náahna caá. Jwíih wao dáhboó “Dedé weemdíh judhcan caá. Pánih jumna, caán jítchadih wā náahcan caá”, ā niijíchah yuhna, caandíh ā náahna caá. ²² “Wíih bácahdih jumni túi wēpcanni caá”, jwī níj jenah joiníboó chah ā náahna caá. ²³ “Túi jígohcanni caá”, jwī níj jenah joiná, túini yéguehdih jwípí duoná caá, túi jígohat túut niijná. Tíicnit, jwípí jáhna caá, bita ī encat pínah niijná. ²⁴ “Bita ī enechah, dedé pínah nihcan caá”, jwī níj jenah joinídih jwípí jáhcan caá. “Wēpcanni caá. Túi jígohcanni caá. Tíic náah jumni caá”, jwī níj jenah joinídih chah jwípí túi en daoná caá. Páant tigaá Dios át chājap taga, ²⁵ míic jūihñat dée wihcanjeh, nihat ā túi míic teo wáacat pínah niijná. ²⁶ Pánihna, jwíih quíib dah tubna, nihat bácah ā tubana caá. Quíib tubat ā yayáchah, nihat jwíih bácah ā túina caá.

²⁷ Yeéb nihat Corinto tútchidih moón Jesúíhwā áih bácah dée ñi jumna caá. Pánihna, jwíih bácahdih jumni nihat ā chājat pínah mácah ā jumat pah, yeebbút Jesúíh bácahdih jumnit dée, ñi chājat pínahbut mácah ā jumna caá. ²⁸ Nihat Jesúíhwā bíicdih jumnit, Túini Espíritu ā wēpatjīh mácah jéihyatnadih Dios át wūhup taga. Dios ā jwíih ñíonitboó Jesús ā naáwát túutnit ī jumna caá. Túttimah, Dios naáwátidih naóh yapanit ī jumna caá. Túttimah, ā naáwátidih bohénit ī jumna caá. Túini Espíritu ā wēpatjīh cáacwā ī jéih chājca naáhdih biquína ī chājna caá. Biquínaboó wūnnitidih teo jáha

uúbhñit, ā wēpatjīh ī jēih booana caá. Bitaboó, bitadih jīgah ennit, ipí teo wáacna caá. Bitaboó, cáacwādih túi waóhñit pínah ī jumna caá. Bitaboó, ā wēpatjīh, mácah wéheatjīh ī naóhna caá.^m ²⁹Yéeb nihat Jesús ā naáwát tútñit nihcan caá. Nihat Dios naáwátđih naóh yapanit pínah, nihat ā naáwátđih bohénit pínah, nihat wēp chājñit pínahbut nihcan caá. ³⁰Nihat booanit pínah, nihat mácah wéheatđih naóhñit pínah, nihat mácah wéheatđih jwúub tút nuúm naóh yapanit pínahbut nihcan caá. ³¹Jwiít biquñadih nihat jéihyatna ā wihcan caá. Diosjeh caá áih cáacwādih ā jéihyana caá. Chah túini jéihyat pínahđih bidna, jwiít nihatđih caandīh búdí uúbat caá náahap. Obohjeéhtih, bitadih jwī oyat pínah caá chah náahap. Pánih oina, Túini Espiritu ā wēpatjīh bitadih jwī túi teo wáacpina caá. Jwī oican, Túini Espiritu jwiítđih ā teo wáacachah yuhna, bitadih jwī túi teo wáaccan niít.

Oyat

13 ¹Túini Espiritu ā wēpatjīh mácah wéheatjīh wéhenit, bita ī wéheat, ángelwā ī wéheatjīh wéhena yuhna, bitadih jwī oicah, dedé pínah nihcan caá. Yéej yáaatjeh caá. ²Túini Espiritu ā wēpatjīh Dios ā naáwáchah, jwī jéih naóh yapana yuhna, bitadih jwī oicah, dedé pínah nihcan caá. Ded pah Dios ā jumatđih, ā chājat pínahđihbut túi jéihna yuhna, bitadih jwī oicah, dedé pínah nihcan caá. Jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjīh jwī jéih chājat pínahđih túi jenah joiná yuhna, bitadih jwī oicah, Dios ā enechah, dedé pínah nihcan caá.ⁿ ³Nihat jwī bíbohatđih moh yéejnitđih jwī wúhachah yuhna, Jesúih doonáđih jwī naáwát peéh bita jwiítđih ī cáwachah yuhna, bitadih jwī oicah, Dios jwiítđih wēi encan, túinidih ā wúhcan niít.

⁴Bitadih oina, ded pah jwiítđih ī yéej chājachah yuhna, yéej chāj jwúubacan, túinijeh jwī jumbipna caá. Bitadih oina, jīgah ennit, jwī teo wáacpina caá. Queéđđih oina, íih bíf déedih en ñinahcan, ded pah ī túi yapachah, jwī íjcan niít. Pánih oina, queét jwiítđih ī wēi enat pínah niijná, ded pah jwī túi jumat, jwī túi yapat, jwī túi chājatđihbut jwī naóhcan niít. “Weém nihat jéihni caá. Dedé judhdát weemđih wihcan caá”, niijná pah jwī jumcan niít. ⁵Bitadih oina, queéđđih jwī tíicacan niít. Pánih oina, chah túinidih jwiítjeh bíbohat tút niijná, jwī bidcan niít. Pánih oina, ded pah jwiítđih bainí yeejép ī chājachah yuhna, waícanjeh jwī íjcan niít. Jwiítđih ī yéej chājatjidih jwī quíib buúdbpna caá. ⁶Bitadih oina, yeejép ī yapachah, yeejép ī chājachahbut, jwī wēican niít. Obohjeéhtih, túini ī yapachah, yoobópđih ī chājachahbut, jwī wēibipna caá. ⁷Bitadih oina, ī yéej chājat doonáđih bitadih naóhcan, ī túi chājíhatđih jenah joinít, Dios queéđđih ā tút nuumát pínahđih jwī túi jenah joí cádahcan niít. Pánihna, ded pah jwī yapachah yuhna, jwī oi cádahcan niít.

⁸“Ñi míc oyoó”, níj wutñit, Dios “Páant bóojeh tigaá. Yeebđih buú oyat náahcan caá”, ā niicán niít. Obohjeéhtih túttimah, Túini Espiritu ā wēpatjīh Dios naáwátđih naóh yapaat, mácah wéheatjīh naáwátbut, ded pah yapatđih, ded pah yapat pínahđih jéihyatbut dedé náahat ā wihcan niít. ⁹Nin baácboó jum jwuhna, Túini Espiritu ā teo wáacachah yuhna, nihatđih túi jéih beedácan, nihat Dios naáwátđihbut túi yoobópđih jwī jéih naóh yapacan

caá. ¹⁰ Obohjeéhtih, Jesucristo, túini yoobát jumni, ā jwáub dei jūwáchah, nihatdih jwí jéih beedábpna caá.

¹¹ Nin pah jwí jumna caá: Weém wébít jumna, wébít ī jenah joyát, ī wéheat pahbut, weembút jenah joinít, wā wéhenap jī. Obohjeéhtih, buu behe jumna, wébít ī chājat pah wā chājcan caá. ¹² Nin pahbut ā jumna caá: Máa quenalih naajh jwí túi míc encan caá. Pánihat dée Diosdih buu jwí jéih encan caá. Túttimah, jwiít chénaboó caandih jwí míc jwááh enbipna caá. Nin baácboó jum jwuhna, Diosdih jwí jéih beedácan caá. Obohjeéhtih, ā pehbboó juibína, jwiítidih buu ā jéih beedáat pah, jwiítbut caandih jwí jéih beedábpna caá.^o

¹³ Nin baácboó jum jwuhna, jwiítidih nin pah chājat caá náahap: Diosdih túi jenah joí cádahcan, jwiítidih ā túi chājat pínahdih páantjeh náhnina, caandih, bitadihbut oi cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, oyat caá jwiítidih chah náahap.

Mácah wéheat, Dios naáwátidih naóh yapaat

14 ¹ Míc oyat jwiítidih chah ā náahachah yuhna, Túini Espíritu ā jéihyaatnadihbut jwiítidih bidat caá náahap. Dios naáwátidih naóh yapaat wēpatdih chah bidat caá náahap, míc wáac juinít, nī jéih míc teo wáacat túut niijná. ² Mácah wéheatjīh naóhniitboó cáacwādh wéhecan, Diosdihjeh ī wéhena caá. Túini Espíritu ā wēpatjīh, Dios ā jéihyaatdih ī naáwáchah yuhna, nihāt cáacwā ípí beh joicán caá. ³ Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā wēpatjīh Dios naáwátidih naóh yapanitboó cáacwāboodih ī wéhena caá. Diosdih chah ī túi jenah joyát pínah niijná; ded pah queétdih ā chājat túutatdih chah túi beh joinít, ī jepahat pínah niijná; ī jígahatdih, ī úumatdihbut ā yayát pínah niijná; páant ī niīj naóh yapana caá. ⁴ Mácah wéheni áih caolihdihjeh Túini Espíritu ā teo wáacna caá. Obohjeéhtih, Dios naáwátidih naóh yapaniboó Dioíhwā wáac juinítidih ā teo wáacna caá.

⁵ Yeéb nihāt mácah wéheatjīh nī wéheatdih náah yacna yuhna, Dios naáwátidih naóh yapaatdih chah wā náah yacna caá. Naóh yapaniboó Dioíhwādh chah ā teo wáacna caá. Obohjeéhtih, mácah wéheatjīh naóhni, caandih jwáub túut nuumníjīh bícdih naóhniit, Dios naáwátidih naóh yapani bíc yoobó áihwādh ī teo wáacna caá. ⁶ Wā úudwā panihnitá, weém nī pehbboó juibínit, mácah wéheatjīh wā naáwáchah, yeebdih āta teo wáaccan tagaá. Obohjeéhtih, ded pah Dios ā jéihyaatdih naóh yapanit, ded pah jwí chājat pínahdih naóh bohénit, yeebdih wā túi teo wáacap jī.

⁷ Nin pah ā jumna caá: Pelatdih, chíó nahdih yoobópdih jwí póojcah, joinitboó jwí póojatdih ī beh joicán níft. Bítatdihbut yoobópdih jwí bíitcah, bitaboó jwíjeéh ī jéih eocan níft. ⁸ Póojat nahdih yoobópdih jwí póojcah, joinitboó beh joicán, míc mawatdih teo wáacadih ī bejcan níft. ⁹ Pánihat dée, joinitfīh wéheatjīh yoobópdih nī naóhcah, ī beh joicán níft. Nī naáwáchah yuhna, queétdih dedé pínah nihcan níft. ¹⁰ Nin pahbut ā jumna caá: Nin baácboó dawá wéheatna ā jumna caá. Cáacwā íh wéheatjīh wéhena, ī míc beh joiná caá. ¹¹ Obohjeéhtih, weemdih naóhniif wéheatdih beh joicán, jwí jéih míc wéhecan caá. ¹² Pánihat pah, joinitfīh wéheatjīh naóhcan, ī beh joicáh, yeebbút queétdih nī jéih teo wáaccan caá. Pánihna, Dioíhwādh teo wáacat pínah niijná, Túini Espíritu ā wūhni jéihyaatnadih búdí nī bidíi.

¹³ Dioíhwādh teo wáacat túut niijná, mácah wéheatjīh naóhniboodíh jwúb túut nuumát pínahdihbut úúbát caá náahap. ¹⁴ Beh joicán yuhna, wíih caolihboó mácah wéheatjīh wā túi úúbhna caá. Páant wā úúbúchah, wíih caolihdih ā teo wáacna caá. Wíih wéheatjīh wā úúbúchah, wíih jenah joyátboodíh ā teo wáacna caá. ¹⁵ Pánihna, mácah wéheatjīh úúbhniit, wíih wéheatjīhbut wā úúbhbiipna caá. Mácah wéheatjīh eonit, wíih wéheatjīhbut wā eobipna caá. ¹⁶ Míic wáac juinít, mácah wéheatjīhjah Diosdih ñi weñechah, jéih jwuhcanni ñi cātih jumna, ñi naáwátdih beh joicán, “Páant tigaá”, ā jéih niijcán niít. ¹⁷ “Túina caá, Maá”, yoobópdih ñi niijíchah yuhna, ñi niiját caán jáap juiníboodíh ā teo wáaccan niít. ¹⁸ Mácah wéheatjīh yeéb ñi úúbát chah weémboó pánih úúbhna, wēnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih wāpí niijná caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, pánih úúbhna yuhna, Jesúíhwā jwí míic wáac juinít, yeebdíh ā teo wáacat pínah niijná, daocánni jacobitjeh ñíih wéheatjīh naóhna, chah wāta wēi tagaá. Diez mil jacadih mácah wéheatjīh wā naáwáchah yuhna, yeebdíh ā teo wáaccan, wāta wēican taga.

²⁰ Wā úúdwā panihnitá, wébít ī jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, yéej chājatdih jenah joicánnit ī jumat pah yeebbát bíic yoobó ñi jumuú. Behnit ī jenah joyát pah mácah wéheatna ded pah ā jumat pínahdih túi jenah joinít yeebdíh jumat caá náahap. ²¹ Yeébbóo nin pah ñipí niij jenah joiná caá: “Dios weemdíh túi wēnit, mácah wéheatdih āt jéihyanap be”, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, Dios ā wēi enat júutat pínah nihcan caá. Dios naáwátdih naóh yapani Isaías nin pah ā niij daacátjidih ñi túi jenah joyó: “Dios nin pah ā niijná caá: ‘Wíih judíowādh peéh chājat túut niijná, ī pebhna bíih baácdih moondíh wā wahbiipna caá. Jātih wā naáwátdih naóh yapanit judíowā íih wéheatjīhjah ī naáwáchah yuhna, ī jepahcap jī. Buu peéh chājat túutna, judíowā ī wéheatdih wéhecannit ī naáwáchah, páantjeh weemdíh ī jepahcan niít’, jwí Maáh ā niijná caá”, Isaías āt niij daacáp taji.” ²² Pánihna, mácah wéheatna Dios áihwādh ā wēi enat júutat pínah nihcan caá. Ñi míic wáac juyúchah, caandíh jepahcannitboó mácah wéheatnadih joinít, Isaías ā daacátjidih náhninit, Diosdih ī jepahcatji jīb ā peéh chājat pínahdih ī jenah joibíipna caá. Obohjeéhtih, yeéb Jesúíhwāboó Dios naáwátdih ñi naóh yapanachah joinít, yeebdíh teo wáacnit, jepahcannitboodíh ā teo wáaccan niít. ²³ Míic wáac juinít, yeéb dawá mácah wéheatjīh ñi naáwáchah, bita jéihcannit, Jesúsdi jepahcannitboó waád juinít, “Queét mácah wéheatjīh naóhniit jenah joicánnitjeh caá”, ī niij jenah joibíipna caá. ²⁴⁻²⁵ Obohjeéhtih, yeéb Dios naáwátdih ñi naóh yapanachah joinít, Jesúsdi jepah jwuhcanni nin pah ā niij jenah joibíipna caá: “Weém yéejni caá. Dios ninboó jumnit, wā jenah joyátdih jéih beedáni jumna, nitdihbut āt jéihyanap taga”, ā niij jenah joibíipna caá. Páant niij jenah joinít, bódicha caj yoh ñajnit, “Dios, meém nihat jéihni, túini caá”, niijnít, Jesúsdi ā jepahbiipna caá.

Wáac juinít, túinijeh jumat

²⁶ Diosdih weñat túut niijná, míic wáac juinít, túinijeh chājat caá náahap. Yeéb nihat ñi naáwáchah, ā túina caá. Obohjeéhtih, nihat bíicdih ñi niijcá

bojoó. Túini Espíritu biquínadih ewat ā wūhuchah, Diosdih wēi ewat caá náahap. Bífhdih bohéatdih ā wūhuchah, naáwát caá náahap. Bífhdih Túini Espíritu ā jéihyanachah, caandíhbut naáwát caá náahap. Bífhdih Túini Espíritu ā wēpatjīh mácah wéheatjīh ā naáwáchah, jwúub túut nuúm naáwát caá náahap. Pánihna, Túini Espíritu ded pah ā teo wáacachah, Jesúsdi h chah túi jenah joyát túut niijná, yeebdíh naáwát caá náahap. ²⁷Mácah wéheatjīh naáwíhna, chénewā, bíc peihcannitjeh biquínajeh ī naáwá naáh. Ī naáwátidih jwúub túut nuumníbut ā naáwá naáh, yeéb nihat nī beh joyát pínah niijná. ²⁸Obohjeéhtih, mácah wéheatdih jwúub túut nuumní pínah wihcah, wáac juínitdih ā naóhca bojo naáh. Caanjéh caolih díitboó Diosdih ā uúbú naáh.

²⁹Túini Espíritu ā teo wáacachah, Dios naáwátidih biquína ī naóh yapana naáh. Queét ī naóh yapanachah, joinítboodíh túi jenah joyát caá náahap, “¿Túini Espíritu ā naáwát túetni níit?” níj jéihyat túut niijná. ³⁰Páant ā naáwáchahjeh, bífhdih Túini Espíritu ā naáwát túutuchah, jwíh naóhnihoodíh yayát caá náahap, bíh jwuh ā naáwát pínah niijná. ³¹Nihat bícdih naóh yapacan, biquínajeh nihat naóh yapaat caá náahap, nihat míc wáac juínitboó ī bohéat pínah, ī weñat pínah, chah ī túi jumat pínah niijná. ³²Túini Espírituboo ā naáwát túutuchah joiná, naóhni pínahboo “¿Débólíh caá wā naóhbi, queétdih wā túi teo wáacat túut niijná?” níj jenah joyát caá náahap. ³³Páant níj jenah joiná, Dios ā náah yacat pah túinijeh nī naóh yapabipna caá.

Diosboó nihat Jesúíhwā míc wáacnitdih túinijeh ā chājat túutat pah, yeebdíhbut bíc yoobó ā náah yacna caá. ³⁴Pánihna, míc wáacna, Dios ā wutatjī pah ī weha mánadih jepahna, nī weha mána yaádh lai hcanjeh ī joí chūudu naáh. ³⁵Uúbh joíhna, íih muuná jwúub juibínitjeh, ī weha mánadih ī uúbh joyó naáh. Yaádhboó pánih wéhena, bita wáac juínit ī túi joí nuunátidih ī yéejanachah, ā táican caá. ³⁶Yeéb míc wáacnit, ded pah nī túi jumat pínahdih páant wā naáwátidih joíhcan, nindih nī túi jenah joyoó: Jesúíh túini doonádih yeébboó naóh waóhni hcan caá. Yeebjéh caandíh jepahni hcan caá. Pánih waóhni hcan, nihat bíh tútchinadih moón Jesúíhwā yeebdíh ī waáwáchah, ded pah ípi chājatdih náhninit, yeebbút bíc yoobó nī chājaá.

³⁷Ded “Weém Túini Espíritu ā wēpatjīh Dios naáwátidih naóh yapani caá. Ā wēpatjīh weemdíh ápí jéihyana caá”, níj jenah joiníboó “Dios ā wutatdih ded pah jwí míc wáacatdih Pablo yoobópdi h ā naóh yapanap be”, ā niijí naáh. ³⁸Obohjeéhtih, wā naáwátidih ā joyáh bojochah, bita caandíhbut ī joyáh bojo naáh.

³⁹Pánihna, wā úudwā panihnitá, Dios naáwátidih naóh yapaat túut niijná, Túini Espíritu ā teo wáacat pínahdih búdí nī uúbú. “Mácah wéheatjīh nī naóhca bojoó”, niijcát caá náahap. ⁴⁰Nī jenah joyát pahjeh chājcan, Dios ā wutat pah túinijeh chājat caá náahap.

Jesús ā boo pud jūúwát

15 ¹Buu wā úudwā panihnitá, Jesúíh dooná yeebdíh ded pah wā naáwátjidih wā jwúub náhniabipna caá. Caán doonádih jwíh jepahni hcan, buubut jenah joinít nī jumna caá. ²Caán doonádih nī jepahachah, yeéb iiguípna bejni h déejidih Dios át túi ubup taga. Caán naáwátidih

joí cádahcan, ájeéh jumat túut niijná, Dios pebhboó ñi bejbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh cádahna, ñi jwíih jepahatji dedé pínah nihcan niít.

³Weemdíh jéihyani doonádih yeebdíh wā jwáub naáwáp jī. Oboh jumni naáwátjeh nihcan caá. Dios ā nijátji pah bíic yoobó Jesucristo jwí yéejat jíib át wun wūhup wut jī.^q ⁴Páant ā wunat túttimah, áih bácahdih ī yohochah, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, Dios ā nijátji pah, át jwáub boo pud jūúwúp wut jī.^r ⁵Pánih boo pud jūóhniji, Pedrodi h át jígohop wut jī.^s Túttimah, ā bohénitjidihbut át jígohop wut jī.^t ⁶Túttimah, áihwā quinientos chah ī míc wáac juyúchah, queétdihbut át jwáub jígohop wut jī. Biquína queét ennitjiboó ī wunuchah yuhna, ni hat bitaboó páantjeh ī báadh jwuhna caá. ⁷Túttimah, ā úd Santiagodi h át jígohop wut jī. Pánih jígohnit, ni hat ā naáwát túutnitdihbut át jígohop wut jī.

⁸Pánih jígohniji jeáboó ā púuh laab béjat túttimah, yeejép wā chā jwuhuchah, wā jepahat pínah játih, weemdíhbut ā jígohop jī. Páant ā jígohochahjeh, ā boo pud jūúwát dih tui jenah joinít, caandíh wā jepahap jī.^u ⁹Jesúfhwādi h tubit yeejép wā chājachah yuhna, Jesús weemdíh jígohnit, áih doonádih ā naóh jibat tútup jī.^v ¹⁰Páant wā jumuchah yuhna, Dios weemdíh oinit, át jígah enep taga. Pánih jígah en túut nuumnít, Jesúfh táini doonádih ā bohé jibat tútup jī. Pánihna, weemdíh ā teo wáacatjidih búdí wēnit, bita ā naáwát túutnit chah wā teona caá. Obohjeéhtih, wā wēpatjijeh nihcan, Túini Espíritu ā teo wáacachah, Diosdi h wā tui teo wūhna caá. ¹¹Weém, queét bita ā naáwát túutnitbut, jwiít ni hat páant Jesúfh doonádih jwí bohénachah, yeebboó ñi jepahap jī.

Wunnit ī jwáub boo pud jūúwát

¹²Jesúfh doonádih bohéna, ā jwáub boo pud jūúwát dihbut jwípí bohéna caá. Obohjeéhtih, páant jwí bohénachah joinít, ni hat yeéb Jesúsdih jepahnit yuhna, ¿Dépanihna “Jwí boo pud jūóhcan niít”, biquína ñi níj jenah joí? ¹³Obohjeéhtih, boo pud jūúwát ā wihcah nihna, Jesúsboó āta boo pud jūóhcan tagaá. ¹⁴Jesús ā boo pud jūóhcah nihna, áih doonádih jwí bohéat, caandíh ñi jepahatbut dedé pínah āta nihcan tagaá. ¹⁵Páant ā boo pud jūóhcah nihna, Diofh doonádih yee naóh nitjeh jwíta jum taga. “Dios Jesucristodi h át boanap taga”, jwípí níj bohéna caá. Obohjeéhtih, boo pud jūúwát ā wihcah nihna, Jesúsdih Dios āta boacan tagaá. Caandíh ā boacah nihna, yee naóh nit jwíta jum tagaá. ¹⁶Boo pud jūúwát ā wihcah nihna, Jesús āta boo pud jūóhcan tagaá. ¹⁷Ā boo pud jūóhcah nihna, caandíh ñi jepahachah yuhna, dedé pínah āta nihcan tagaá. Yéejat jíib páantjeh yeebdíh āta jum tagaá. ¹⁸Páant ā boo pud jūóhcah nihna, Jesúfhwā wunnit, iiguína mícjeh ita bej tagaá. ¹⁹Pánihna, nin baácboó jum jwuhnit, Jesúsdih jwí jepahachah, ā teo wáacachah yuhna, jwí wunat túttimah páantjeh buudná, jwiítboó chah moh yéejnit jwíta jum taga.

²⁰Obohjeéhtih, Jesucristo yoobópdih át boo pud jūúwúp tajī. Caán caá jwíih boo pud jūóhni. Caán boo pud jūóh waóhni ā jumuchah, jwiít áihwābut jwí boo pud jūóhbipna caá. ²¹Adán yéej chā waóhna, át wun waáwáp tajī.

q 15.3 Is 53.5-12 r 15.4 Sal 16.8-10; Mt 12.40; Hch 2.24-32 s 15.5 Lc 24.34

t 15.5 Mt 28.16-17; Mr 16.14; Lc 24.36; Jn 20.19 u 15.8 Hch 9.3-6 v 15.9 Hch 8.3

Obohjeéhtih, Jesucristoboó yéej chājcanni jumna, wunniji át boo pud jūóh waáwáp tajī. ²² Adán yéej chāj waóhni, ā wunuchah, jwiít niहतbut yéej chājnit, jwīpī wunna caá. Obohjeéhtih, Jesúsboó ā boo pud jūóh waáwáchah, jwiít áihwābut jwī boo pud jūóhbiṇa caá.^w ²³ Nin pah ā jumna caá: Jesucristo át jwīh boo pud jūúwúp tajī. Túttimah, caán ā jwúub dei jūúwúchah, jwiít áihwābut jwī boo pud jūóhbiṇa caá. ²⁴ Túttimah, niहत baácdih moón maáta ī wēpatdih, niहत nemépwā ī wēpatdihbut yap yoh beedánit, nin pah Jesús Diosdih ā niṇj naóhbiṇa caá: “Dáa buca, Paá, weemdíh ma chājat tútatdih buu wā péana caá. Buu meemjéh caá wutni”, ā niṇjbiṇa caá. ²⁵ Páant ā niṇját pínah játih, Jesús páantjeh maáh ā jum jwuhat caá náahap, niहत Diosdih en jūihnitdih ā míic mao yap yohat pínah niṇná.^x ²⁶ Páant ā yap yohochah, jwī jwúub wuncan niít. ²⁷ Dios naáwátidih naóh yapani David nin pah át niṇj daacáp tajī: “Dios nin pah ā niṇná caá: ‘Wā wúúh Jesucristo niहतdih yap yohnit, maáh ā jumuchah, niहत caandíh ī jephahbiṇa caá. Obohjeéhtih, weémboó chah maáh jumna, wā wúúhdih wā jephahcan niít’, Dios ā niṇná caá”, David át niṇj daacáp tajī.^y

²⁸ Jesucristo niहतdih yap yoh péanit, ā ípdih “Dáa, buu niहत meemdíh ī jephahna caá. Weembút meemdíh jephahni caá”, Diosdih ā niṇjbiṇa caá. Pánihna, Dios chah maáh ā jumbiṇa caá.

²⁹ Biquína yeéb Jesúsdiह jephah jwuhcan, ni oinit Jesúsíhwā ī jumat peéh, ī mawachah ennit, nin pah ni niṇj jenah joyóp be: “Jesúsíhwā jumna, boo pud jūóhniहत, Dios pebhboó ī bejbiṇa caá”, niṇj jenah joinít, queétdih jwúub eníhna, túut nuumnít, niहत daabáát túutap wut be. Obohjeéhtih, boo pud jūúwát ā wihcah, páant nihta chājcan tagaá. ³⁰ Jesúsíh doonádih jwī naáwát peéh, jwiítidihbut ī mawat dée tobohna caá. Pánihna, “Wā boo pud jūóhcan niít”, niṇj jenah joiná nihna, wāta naóh cádah tagaá. ³¹ Wā jéihna caá, yeó jáap jumat pah weemdíh ī mao yohat dée tobohna caá. Obohjeéhtih, wā naáwáchah joinít, yeéb ni túut nuumátidih ennit, búdí wā wéina caá. Pánih wéinit, ā tobohochah yuhna, wā naóh cádahcan niít. ³² Nin Éfeso tútchidih dawá jiwá pah íjnit, Jesúsíh doonádih wā naáwát jíib, weemdíh ī mawíhip yuh jī. Pánihna, boo pud jūúwát ā wihcah, dedé pínah āta niहcan tagaá. Jwī boo pud jūóhcan, “Waícanjeh jwī wunat pínah játih, jwiítidih wēi babh jeémátjeh caá náahap”,^z ípī niṇját pah yoobópdiह āta jum taga. Obohjeéhtih jwī boo pud jūóhbiṇa caá.

³³ Yee naóhniहतdih ni joyáh bojoó. “Yeejépwádih pej jumnit, biíc yoobó yeejép ni jumbiṇa caá”, bita ī niṇjátidih ni túi náhninaá. ³⁴ Yeebdíh jwúub táí jenah joinít, yéej chāj cádahat caá náahap. Biquína niṇjééh jumnit Diosdih táí jéihcan, jwiítidih ā boo pud jūúwát tútat pínahdiहत jenah joicán, ī yéej chājna caá. Páant ī chājatidih yeebdíh tíicat caá náahap.

Ded pah túttimah jwīh bácah ā jumat

³⁵ Biquína yeéb “Jwī jwúub boo pud jūóhbiṇa caá”, jwī niṇjátidih páantjeh beh joicán, nin pah ni niṇj úúbh joimí nacaá. ¿Ded pah wunnit ī jwúub boo pud jūóhbi? ¿Ded pah íih bácah ā jumbi? ni niṇj úúbh joimí nacaá. ³⁶ Pánih úúbh joiná, ni túi jenah joicán caá. Momnidih ni jenah joyoó. Jwī

momochah, áih jih bóo chóo ā wunuchahjeh, diítmant bóo ápi chíih jüóhna caá. Ā wuncah, āta chíih jüóhcan taga. ³⁷Chíih jüóhniboó jwī momnidih biíc yoobó nihcan caá. Pánihat dée jwī jwúub boo pud jüúwúchah, jwíih bácahbut mácah ā jumbipna caá. ³⁸Nihat jwī momni chíih jüóhni ded pah ā jumat pínahdih Diosboó āt chājap taga. Bíihnajih jwī wid momochah, biíc pah jígohni míc ā chíih jüóhcan níft.

³⁹Páant ā jumat dée nihat bácahnabut biíc yoobó nihcan caá. Cáacwā, nuñúpwā, jwébehwā, queejwā nihat íih bácah mácah ā jumna caá. ⁴⁰Nihat jeáboó jumni, baácboó jumnibut biíc yoobó nihcan caá. Jeáboó jumni ā túyat mácah, baácboó jumni ā túyatbut mácah ā jumna caá. ⁴¹Nihat jeáboó jumnibut biíc yoobó ā yeh iigcán caá. Yeóboó mácah, widhboó mácah, cúiwābut mácah ā yeh iigná caá. Cúiwā mícjehbut mácah ā yeh iigná caá.

⁴²Pánihna, momni mácah ā chíih jüúwát pah, jwī wunuchah, i yohni bácah jwúub boo pud jüóhna, mácah ā jumbipna caá. Jwī wunuchah, jwíih bácah ā moópbiipna caá. Obohjeéhtih, jwī boo pud jüúwát túttimah, jwíih jáap bácah ā jwúub moópcah níft. ⁴³Jwī wunuchah, jwíih bácah ā túi jígohcan caá. Obohjeéhtih, jwī boo pud jüúwúchah, túini ā jumbipna caá. Jwī wunuchah, jwíih bácah wēpcanni caá. Obohjeéhtih, jwī boo pud jüúwúchah, túi wēpni ā jumbipna caá. ⁴⁴Nin baácboó jwī jum jwuhni bácah ā wunbipna caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jumni pínah bácah ā jwúub boo pud jüóhbiipna caá. Nin baácboó jwī jumat pínah bácahdih Dios āt wūhup wut jī. Pánih wūhna, bíih bácah ājeéh jumat pínahdihbut ā wūhbiipna caá.

⁴⁵Dios naáwátlih daácni nin pah āt níj daacáp tajī: “Ā jwíih chājni newédih Dios áih bácahdih caolih jéyanachah, āt caolih wáyap wut jī. Caán newé Adán āt wūt jumap wut jī”, āt níj daacáp tajī.^a Obohjeéhtih Jesucristo, Péeni Adán wūt jumnidih boonanit, áih bácahdih Dios mácah āt chājap wut jī. Pánih caandíh boonanit, jwiítlihbut ā booabipna caá, ā pebhboó ājeéh jwī jumat pínah níj. ⁴⁶Nin baácboó jwī jumat pínah bácahdih Dios āt jwíih chājap tajī. Túttimah, jeáboó ājeéh jwī jumat pínah jáap bácahdihbut ā chāj wūhbiipna caá. ⁴⁷Dios Adándih baácjīh āt chājap wut jī. Obohjeéhtih, Jesucristoboodíh jeámant āt wah deyanap wut jī. ⁴⁸Jwiít nihat Adán juimená jumna, áih bácah déedih jwī bíbohna caá. Jesucristoíhwā jumna, áih jáap bácah déedih jwiítbut jwī bíbohbiipna caá. ⁴⁹Buu nin baácboó jum jwuhna, baácjīh chājni Adán pah jígohni jwī jumna caá. Túttimah, jeáboó jumna, Jesús pah jígohni jwī jumbipna caá. ⁵⁰Wā úudwā panihnitá, páant wā naáwátlih jenah joinit, nindih ní túi náhninaá: Nin baácboó jwī jum jwuhni bácah, yéejni jumna, Dios pebhboó yéejat wihcapna ā jéih jumcan níft. Moópni pínah jumna, Dios pebhboó moopát wihcapnabut ā jéih jumcan níft.

⁵¹Játih Dios ā jéihya jwuhca naáhdih buu yeebdíh wā naóhna caá. Nin wā naáwátlih ní túi jenah joyoó: Jesucristo ā jwúub dei jüúwát pínah játih, nihat jwiít áihwā jwī wuncan níft. Obohjeéhtih, jwī wunat túttimah, jwī wun jwuhcah, biíc yoobó jwiít nihatdih ā túut nuumbíipna caá. ⁵²Biíc láa quíib pínah bojat pah jwī túut nuumát ā jumbipna caá. Péeni póojat nah ā yáanachah, jwiít nihat áihwādh Dios ā túut nuumbíipna caá. Ā yáanachahjeh, nihat áihwā wunnitji jáap bácah jumni i jwúub boo pud jüóhbiipna caá.

Áihwā báadhnitdihbut ā tūt nuumbípna caá.^b ⁵³Buu jumni bácah wunna, ā moópipna caá. Oboghjeéhtih, jwiítidih ā tūt nuumát túttimah, jwíih jáap bácah jwúub wuncan, ā moópcan níit. ⁵⁴Páant ā yapachah, Dios naáwátidih naóh yapani Isafas nin pah ā níj daacátji bíic yoobó ā yapbipna caá: “Dios nihatidih āt yap yohop tagaá. Páant ā yap yohochah, áihwā ī jwúub wuncan níit”, āt níj daacáp tajī.^c ⁵⁵Dios naáwátidih naóh yapani Oseas nin pah ā níj daacátjidihbut bíic yoobó ā yapbipna caá: “jWunat ā jwúub wihcan níit! Pánihna, buu jwī yéejat peéh wunatidih jwī úumcan caá”,^d ā níj daacátji pah jwiít áihwā wēinit, jwī niijbípna caá. ⁵⁶Moisésji ā wutatidih jéihna yuhna, jwiít nihāt jwīpī tui jepahcan caá. Pánih jepahcan, “Weém yéejni caá”, jwī níj jéihna caá. Páant jwī jumatidih jéihnīt, jwī wunat túttimah, dedé yéejat peéh chājatidih úumna, wunatidihbut jwīpī úumna caá. ⁵⁷Oboghjeéhtih, Jesucristo wun wūhīt, ā jwúub boo pud jūúwáchah, jwiít áihwā iigúipna bejnit déeji jwúub boo pud jūóhīt, Diosjeéh jumat tūt niijná, ā pehbóo jwī bejbipna caá. Páant jwī jumat pínahdih jéihna, Diosdih búdí wēinit, “Túina caá”, jwīpī niijná caá.

⁵⁸Wā úudwā panihnitá, yeebdíh búdí oinit, nin pah wā naóhna caá: Jesúsdi h nī jepah cádahca bojoó. Bitaboó yeebdíh yeenit, mácah ī bohénachah yuhna, joyáh bojnit, yoobópdih Jesúh doonádih nī tui jenah joyoó. Pánih jenah joinīt, “Diosdih jwī teo wūhat buudní pínah nihcan caá”, níj jéihnīt, ded pah ā chājat tūtutidih tui wēinit, nī chājaá.

Ded pah dinerodih wūhat

16 ¹Buu bíih naáwátidih yeebdíh wā naóhbipna caá. Jerusalén tútchidih moón Jesúh wādi h teo wáacat pínah dinerodih ded pah nī chājat pínahdih wā naóhbipna caá. Galacia baácdih moón Jesúh wā míc wáacnitdih nin pah wā chājat tūtut pah bíic yoobó nī chājaá:^e ²Chooát yeó jáap jumat pah débóo dinero nī wūhat pínahdih yeéb nihāt nī jwejepboó nī ámo hoó. Det ī tewat jīb bídí bíbohīt, búdí ī ámo ho nááh. Det bainí bíbohīt, bainí ī ámo ho nááh. Pánih ámo hna, nī pebhna wā juibínachah, queét moh yéejnitdih nī wahnī pínah dinerodih nī bíbohípna caá. ³Wā juibíát pínah jātīh, dinerodih ub bejnit pínah neonádihbut nī níwī. Páant nī níwichah, juibínīt, Jerusaléndih moón Jesúh wā queétdih ī tui jéihyāt pínah niijná, wā daác wūhbipna caá. ⁴Weemdíhbut Dios ā wahachah, queét bíicdih wā bejbipna caá. Oboghjeéhtih, wā jéih jwuhcan caá.

Pablo ā jib bejat pínah

⁵Nin pah wā jib bejat pínahdih wā níj jenah joiná caá: “Ninmant bejnit, Macedonia baácdih jumni tútchinadi h jib bej péanit, Corinto tútchidih moón Jesúh wā pebhna wā juibíbipna caá”, wā níj jenah joiná caá.^f ⁶“Maatápdih ījeéh chāo jwūhīt, mah noój ā yapat túttimah, bíh tútchina wā bejbipna caá. Pánih chāoníji wā yap bejat tūt chājachah, weemdíh ī jéih teo wáacípna caá”, wā níj jenah joiná caá. ⁷Pánihna, nījeéh maatápdih jumíhna, Macedonia baácdih wā jib bejat túttimah nī pehbóo wā juibíbipna

caá. Butéh bejna, maátcanjeh wāta jéih jum tagaá. Dios ā náahachah, túi maatápdih ñijeéh wā chāo jwúhbpna caá. ⁸Obohjeéhtih, butéh nin Éfeso tútchiboó Pentecostés yeó jáapnadih páantjeh wā jum jwúhbpna caá. ⁹Ninboó dawá wā bohéatdih íjnit, ī bohéat túutcah yuhna, Dios ā teo wáacatjīh búdí wā bohénachah, dawá joiná caá ī chājap. Pánihna, weemdīh íjeéh jumat caá náahap. Pánih jumñi Pentecostés túttimah, ñi pebhna wā bejbipna caá. ^h

¹⁰Timoteo ñi pebhna ā juibínachah, ā náhni dahwacat pínah niijná, ñi túi teo wáacá. Jwī Maáhdih teo wūhni wā jumat pah, caanbút Jesúsdihi teo wūhni caá. Páant ā jumuchah, caandīh ñi túi en dawaá. ⁱ ¹¹Caandīh yap yohcanjeh, yeéb nihatdih túi joyát caá náahap. Caandīh túi wēnit, wā jumupna ā jwúub jūúwát pínah niijná, ñi túi teo wáacá. Caán, bíh Jesúsíhwā bícdih ī jwúub juyát pínahdih wā bidna caá.

¹²Apolosdih “Bita Jesúsíhwā bícdih Corinto tútchidih moón Jesúsíhwādihi meembút enedih ma bejeé”, wā wēp niijp yuh be. Obohjeéhtih, buu ā jéih bej jwuhcan caá. Túttimah, débólih ā bejihna, ā bejmi dée caá.

Pablo ā pée túyat túutat

¹³Bitā ī yéejaat déedih yap yohat túut niijná, túi jenah joinít jumat caá náahap. Nemépwabút ī yéejaat déedih úumcanjeh, yap yohat túut niijná, Jesúsdihi ñi túi jenah joí cádahca bojoó. ¹⁴Pánihna, oinit, bitadihi túi chājat caá náahap.

¹⁵Wā úudwā panihnítá, nihat Acaya baácdih moón Jesúsdihi ī jepahat pínah játih, Estéfanaswā ī jepahatjidihi ñi jéihna caá. Queét Jesúsíhwādihi búdí ípí teo wáacna caá. ^j ¹⁶Pánih teo wáacnit jumna, ī naáwáchah, ñi túi jepahaá. Bitā queét panihnít maáta, bita Jesúsdihi teo wūhnihtihbut túi jepahat caá náahap.

¹⁷Yeéb Corintodih moondīh búdí bidna wā chājap be. Pánihna, ñi wahnit Estéfanas, Fortunato, Acaicojīh ninna ī juyéchah, búdí wā weñep be. ¹⁸Yeéb bícdih jumna, yeebdīh ít weñanap tagaá. Bíc yoobó ninna jwinít, weemdīhbut ī weñanap be. Pánih teo wáacnitdih “Ñi túi chājap be”, yeebdīh niiját caá náahap.

¹⁹Asia baácdih moón Jesúsíhwā míc wáacnit yeebdīh ī túyat túutna caá. Aquila, Priscilajīh íih muúboó míc wáacnit Jesúsíhwābut búdí ī túyat túutna caá. “Jwī Maáh Jesúsjeéh ī túi jummu naáh”, niijnít, ī túyat túutna caá. ^k ²⁰Nihat nin Éfeso tútchidih moón Jesúsíhwābut yeebdīh ī túyat túutna caá. Yeebút Jesús ā oyatjīh ñi túi míc úúbú.

²¹Buu nin péenibitdih weemjeh wā daácna caá. Weembút yeebdīh búdí wā túyat túutna caá.

²²Ded jwī Maáhdih túi oicannidih Dios ā peéh chāja naáh. Jwī Maáh Jesús waícanjeh ā jwúub dei jūúwú naáh.

²³Jwī Maáh Jesús yeebdīh búdí oinit, ā teo wáaca naáh. ²⁴Jesucristo ā oyatjīh bícdih moon páh yeéb nihatdih búdí wā oina caá.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

2 CORINTIOS

2 Corintiosdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tīgáá daácniji? Pablo, Dios ā jib bohéát túutni nin núodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah ā jumatdih chah jéihfina, Romanosdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát dih nī eneé.

¿Detdih át daácji? Corinto tútchidih moón Jesúfhwādhī nin núodih át jwúub daác wahap wut jī. (Eneé: 1 Corintiosdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát.)

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Macedonia baácdih jumnit, Pablo nin núodih át daacáp wut jī. (2.13; 7.5) Jópchi 55 ā péenachah, (Jesús ā wunat túttimah 22 jópchi túttimah) át daacáp wut jī.

¿Dedé pínah tīgáá át daácji? 1 Corintiosdih ā daác wahat túttimah, caán tútchidih Pablo át juibínah wut jī. Obohjeéhtih, caán láa queétdih ā ámh naáwát dih it jepahcap wut jī. Pánihna, Éfeso tútchidih juibínit, queétdih búdí jígahnit, bíh núojīh búdí wēp naóhnit, át daác wahap wut jī. (2.3-4) Caán núodih Titojīh át wahap wut jī. (7.11-12) Obohjeéhtih caán núo át buudép wut jī. Pablo Macedonia baácbó ā jumuchah, Tito Corinto tútchina juibíniji caandíh át jwúub jwááap wut jī. Queétdih Corintodih moón ī tūi míc ámhohatdih Pablodih ā naáwáchah yuhna, (2.12-13; 7.5-16) Pablo páantjeh náhnit, queétdih át jwúub daacáp wut jī. Nin 2 Corintios caá ā jwúub daacátji. Biquína judiowā caán tútchidih juibínit, “Pablo Dios ā jib bohéát túutni nihcan caá”, queétdih it níj yee naáwáp wut jī. Páant ī yee bohéát dihbut Pablo át ámhóhip wut jī.

2 Corintios ded pah ā jumat:

1. Pablo ā daác jwíihat (1.1-11)
 - a. Á jwíih túyat túutat (1.1-2)
 - b. “Túina caá, Paá”, ā níj uúbát (1.3-11)
2. Pablo ā míc yoób naáwát (1.12–7.16)
 - a. Ded pah ā jenah joyát (1.12–2.17)
 - b. Dios ā jib bohéát túutni jumna, ded pah ā chājat (3.1–6.10)
 - c. Corintodih moón Jesúfhwājīh ā míc ámhohat (6.11–7.16)
3. Bitá Jesúfhwādhī ī wahni pínah dinerodih ded pah ī ámhohat pínah (8.1–9.15)
4. Pablo ā jwúub míc yoób naáwát (10.1–12.21)
5. Queétdih ā péé naáwát, ā túyat túutatbut (13.1-14)

Pablo queétdih ā túyat túutat

1 ¹Weém, Pablo, bíhdih daacát túutnit, yeéb Corinto tútchidih moón Jesúfhwādhī wā wahna caá.^a Dios ā náahat pah, Jesucristoíh doonádih ā naáwát túutni wā jumna caá. Nin núodih wahna, jwī úud panihni Timoteojīh yeebdíh búdí jwī túyat túutna caá. Bitá Acaya baácdih moón Jesúfhwābūt nin

wā daác wahnidih ī joyó naáh. ² Jwī íp, jwī Maáh Jesucristobut yeebdíh búdí oinit, ī teo wáaca naáh, bífcđih ñi túi jumát pínah niijná.

Ded pah yeejép yapat

³ Jwiítđih en jígahnit, Dios ápi teo wáacna caá. Páant ā teo wáacachah, caán, jwī Maáh Jesucristo ā ípdih búdí wēinit, “Jwiítđih búdí oinit, ma teo wáacat túina caá, Paá”, niiját caá jwiítđih náahap. ⁴ Yeejép jwī yapachah, jwiítđih caanjéh ápi túi teo wáacna caá, bita yeejép ī yapachah, queétdihbut jwī teo wáacat pínah niijná. ⁵ Nin baácboó Jesucristo jum láa, tubit yeejép āt yapap wut jī. Áih túini doonádih bohéna, caán Jesús ā yapatji pah muntih jwiítbut dawá láa tubit yeejép jwī yapna caá. Jesucristoih jumna, páant yeejép jwī yapachah, Dios jwiítđih búdí ápi teo wáacna caá. ⁶ Pánih yeejép yapna, yeebdíh jwī jéih teo wáacna caá, Diosdih chah ñi túi jenah joyát pínah niijná. Yeejép yapna, Dios jwiítđih ā teo wáacachah, jwiítbut yeebdíh jwī jéih teo wáacna caá, ñi jígahat ā yayát pínah niijná. Jwī yeejép yapat pahjeh muntih, yeebbút yeejép ñi yapachah, “Dios ā túi teo wáacbpna caá”, niij jenah joinít, caandíh ñi cádahcan níit. ⁷ Pánihna, “Weém yeejép wā yapat pahjeh muntih, queétdihbut yeejép ī yapna caá. Dios weemdíh búdí ā teo wáacat pah, queétdihbut búdí ā teo wáacachah, caandíh ī túi jenah joí cádahcan níit”, wā niij jéihna caá.

⁸ Būū wā úudwā panihnitá, nindíh ñi túi náhninaá: Weém Asia baácboó jum láa, tubit yeejép wā yapap jī. “Wā jéih būujacán níit. Wā wunbipna caá.” ⁹ Weemdíh ī mao yohbipna caá”, wā niij jenah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih, Diosboó páant āt yapat tútup tajī, “Weemjéh wā jenah joyátjīh wā jéih chájna caá”, wā niij jenah joicát pínah niijná. Caán, chah wēpni jumna, wunah bejnindih jwúub boani jumna, weemdíh ā teo wáacat pínahboodíh bidat caá náahap. ¹⁰ “Wā jibipboó búdí tobohat ā jumuchah yuhna, Dios ā teo wáacachah, wā túi yapap jī. Túttimahbut, bífc yoobó muntih ā túi teo wáacatjīh wā túi yapbipna caá”, wā niij jéih caá. ¹¹ Yeéb ñi úúbúchah, jwiítđih oinit, Diosboó ā túi teo wáacbpna caá. Páant ā teo wáacat doonádih joinít, dawá úúbhñit, “Túina caá, Paá. Pablowádih mat túi teo wáacap wut be”, wēinit, ī niijbípna caá.

Pablo Corinto tútchiboó ā jwúub bejihat

¹² Biquína ñijeéh jumnit weemdíh yeena caá it chājap. Obohjeéhtih, tíiccanjeh, wēinit, “Dios ā teo wáacatjīh ā náahat pahjeh queétdih, bitadihbut túinijeh wā pej jum bohénap jī”, wā niij jéihna caá. Weém yeecanjeh, yeebdíh yoobópdih wā naáwáp jī. Wā jenah joyátjīh nihcan, Dios weemdíh oinit, ā teo wáacatjīh, ñijeéh wā túi jumap jī.

¹³⁻¹⁴ Yeebdíh naóh daácna, buocannijeh wápi daácna caá, ded pah wā bohéatđih ñi túi jéihyat pínah niijná. Obohjeéhtih, būū wā naáwátđih ñi túi beh joi jwúhcan yuhna, túttimah, ñi túi beh joyát pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Pánih beh joiná, jwī Maáh Jesús ā jwúub dei jūúwúchah, “Pablo jwiítđih ā túi bohénap jī”, weemdíh wēinit, caandíh ñi niijbípna caá. Bífc yoobó yeebdíh wēinit, “Wā naóhniji túini doonádih queét ī túi jepahap jī”, weembút Jesúsđih wā niijbípna caá.

¹⁵⁻¹⁶ Páant ñi weñat pínahdih jéihnit, Éfeso tútchiboó jum jwuhna, “Queét Corinto tútchidih moón Jesúíhwādih juibí bohénit, Macedonia baácna bohénadih wā bejbipna caá. Macedonia baácboó jumni Judea baácna jwúub bejat túut, queét Corintodih moondíh chéneji teo wáacat túut niijná, queétdih wā en yap bejbipna caá. Í pebh jumni Judea baácboó wā jwúub bejat pínahdih jéihnit, queétboó weemdíh í túi teo wáacipna caá”, wā níj jenah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih, pánih jenah joiná yuhna, wā jéih bejcap jī.^c ¹⁷Ñi pebhna wā bejat pínah doonádih joinít, wā juibícah enna, “Pablo nih yáaniabeh tagaá”, ññi níj jenah joí níít? ¹⁸Páant ñi níj jenah joicá bojoó. Dios ā niijátji pahjeh bíic yoobó ā chājat pah, weembút yeeni nihcan caá.

¹⁹⁻²⁰Weém, Silas, Timoteojihbut Dios wúuh Jesucristo ded pah ā chājatjidih yeebdíh jwí bohénap jī.^d Jesucristo nin baácboó ā cáac jumat pínah játih, Diosboó ā wúuh ded pah ā chājat pínahdih át naáwáp wut jī. Pánihna, Jesucristo ā íip ā naáwátji bíic yoobó át chājat wut jī. “Jújuh Paá, ma chājat túutatdih wā chājbipna caá”, át níj jepahap wut jī. “Páant wā chājcan níít”, át niijáp wut jī. Pánihna, “Jesucristo chah Maáh caá”, jwí níj jéihna caá. Pánih caandíh túi jenah joinít, ā naáwátidih jepahna, Diosdih wēinit, “Yoobópdihi tigaá ā niiját”, jwípí niijná caá. ²¹⁻²²Jesucristodih jwí túi jenah joí cádahcat pínah niijná, Dios jwiítidih, yeebdíhbut ā túi teo wáacna caá. Áihwā jwí jumat pínah niijná, jwiítidih át níwip wut jī. Pánih nífonit, jwiítidih búdí teo wáacat náahna, áih Túini Espíritudih át wahap tají, jwíh caolihboó ā jumat pínah niijná. “Dios pebhboó ñi jumuchah, yeebdíh chah búdí ā túi chājbipna caá”, Túini Espíritu jwiítidih ā niijícah, jwí túi jéihna caá.^e

²³Buu jwuhna, wā jenah joyátjidih wā jwúub túut nuumátidih yeebdíh yoobópdihi wā naóhbipna caá. Wā yeenachah, Dios wíih jenah joyátidih jéih beedáni, ā peéh chājbipna caá. Yeebdíh enedih búdí wā bejñhna yuhna, “Weemdíh ennit, queét í tíicbipna caá”, níj jenah joinít, ñi pebhboó bejcanjeh, nin Macedonia baácna wā jwíh juyúp jī. ²⁴Diosdih jepahnit ñi jumuchah, yeebdíh tubit wutni dée ñijeéh wā jumíhcan caá. Obohjeéhtih, ñijeéh túinijeh jumna, yeebdíh búdí wā teo wáaquíhna caá, Diosdih túi jenah joí cádahcanjeh, chah ñi weñat pínah niijná.

2 ¹Con láa yeebdíh enedih bejna nihna, ñi yéej chājat peéh jūihna, yeebdíh búdí wāta jígaha tagaá. Pánihna, Éfeso tútchiboó jumna, jib bejcatdih jenah joinít, “Queétdih jwúub jígahahcan, í pebhna wā bej jwuhcan níít”, wā níj jenah joyóp jī. ²Yeéb ñi jígahachah ennit, weembút búdí wāta jígah tagaá. Pánih míic jígahanit, jwíta míic jéih jwúub weñacan tagaá. ³⁻⁴Pánihna, ñi pebhna bej jwuhcanjeh, ñi yéej chājatdih ñi cádahat pínah niijná, wā daác wahap jī. Ñi míic ámohat pínah játih bejna nihna, búdí wāta jígahap taga. Pánih búdí jígahna, jūinít, yeebdíh tíicahcan, yeebdíh búdí wā oyatdih wā jéihyat pínah niijná, páant wā daác wahap jī. Jwí jwúub míic enna, túut nuumnít, túinijeh ñi jumuchah enna, wā túi wēibipna caá. Yeebbút ñi túi wēibipna caá. “Queétboó túi jepahnit, túinijeh í jumbipna caá”, wā níj jenah joiná caá.

Yéej chājnijidih í jwúub waadát túutat

⁵Ñijeéh jumni tubit yéej chājni weemdíh ā jígahanap jī. Yeebdíh bácah chah át jígahanap taga. ⁶Jáantjeh yeéb míic wáacnit, ā yéej chājat peéh, caandíh

bacanit, ñit jwúub waadát túutcap wut jī. Páant ñi peéh chājatdih náhninit, ā yéejatdih jīgahna, āt túut nuumúp wut jī. ⁷Buu, ā yéejatdih quíib buudnít, caandíh ñi míc wáacapoó ñi jwúub waadát túutú. Á jīgahat yayáchah, jwī Maáhdih ā cádahcat pínah niijná, caandíh ñi túi teo wáacá. ⁸Caandíh túinijeh ñi jwúub pej jumúú, “Weemdíh ī túi oina caá”, wēinit, ā niíf jenah joyát pínah niijná. ⁹Játi h yeebdíh daác wahna, “¿Wā wutuchah, ī túi jepahmi níit?” niíf jéihíhñit, wā daác wahap jī. Buu ñi jepahatdih jéihna, wā wēina caá. ¹⁰Buu caán ā yéej chājatjidih ñit jenah joí cádahap wut be. Weembút wā jenah joí cádahna caá. Caán weemdíh ā yéej chājcah yuhna, yeebdíh teo wáacat túut niijná, Cristo ā enechah, ā yéejatjidih wā jwúub jenah joicán níit. Páant wā jenah joicát dih ennit, yeebbút ñi jenah joí cádahbipna caá. ¹¹Páant caán ā yéejatjidih jwiít dih jwúub jenah joicát caá náahap, ā tíicat yayáchah, nemép wā ī maáh, Satanás, ā náahat pah ā chājat pínah niijná. Á yéejatjidih páantjeh jenah joiná, Satanásdih jwíta jepah tagaá. Satanás ded pah jwiít nihatdih ā yéej chājihatdih jéihcannit jwī nihcan caá.

Titodih jwááhcan, Pablo ā náhni dahwaat

¹²Éfeso tútchimant bejni Troas tútchina juibínit, Cristoíh túini doonádih wā naáwáchah, dawá ī túi joyóp jī. “Dios ā teo wáacachah, caandíh jepahnit dawá ī jumna caá”, wā niíf wēi jenah joyóp jī. ¹³Páant wā jenah joiná yuhna, wā úud panihni Tito, ñi pebhna wā wahnidih jwááhcan, weémboó búdí wā náhni dahwanap jī. Pánih náhni dahwanit, caanjíh moondíh “Wā bejna caá”, niijnít, nin Macedonia baácboó caandíh bididih wā jūúwúp be.^f

Cristo jwiít dih eníhcannidih ā yap yohat

¹⁴Páant wā náhni dahwana yuhna, Cristoíhwā jwī jumatdih jenah joinít, Diosdih búdí wā wēina caá. Cristo Satanásdih yap yohni ā jumuchah, Satanás jwiít dih ā yéej chājat túutuchah yuhna, Cristoíhwā jumna, jwiítbut caandíh yap yohnit jwī jumna caá. Dios nihatdih Cristoíh doonádih jwiít dih ā naáwát túutup be, Satanásdih Cristo ā yap yohatjidih ī jéihyat pínah niijná. Pánihna, Cristodih jéihñit, búdí wēinit, nihat caandíh ī túi jenah joiná caá. ¹⁵Cristoíh doonádih jwī naóh peét bejehchah enna, Dios búdí wēinit, “Wā wūáh Cristo panihñit ī jumna caá”, ā niíf jenah joiná nacaá. Biquína jwī naóhni túini doonádih joinít, túi jepahnit jumna, iiguípna bejat déejidih Dios ā túi ubnit ī jumna caá. Obohjeéhtih, bitaboó, joiná yuhna, ī jepahcat peéh iiguípna bejnit pínah ī jumna caá. ¹⁶Nin pah jwípí niíf naóh bohéna caá: “Cristodih ñi jepahcatji peéh iiguípna bejnit, tubit yeejép ñi tubaat ā yaicán níit. Obohjeéhtih, Cristodih túi jepahnit, Dioíh túini pebhboó ñi bejehchah, búdí ñi weñat ā yaicán níit”, jwípí niíf naóh bohéna caá. Páant, jwī niíf naáwáchah joinít, fíjnit, biquína ī joífhcah yuhna, bitaboó ī túi wēi joiná caá. Obohjeéhtih, jwī Maáh Cristo jwiít dih ā teo wáaccach, áih túini doonádih yoobópdih jwī naóhcah, beh joicán, nihat íta wēi joicán taga. ¹⁷Dios naáwát dih bita bohé jibnitboó, jíib náahna, yoobópdih ī bohécan caá. Obohjeéhtih, páant ī bohéat pah jwiítboó jwī yee bohécan caá. Dios ā naáwát túutnit jumna, caán ā enechah jéihñit, yoobópdih jwípí bohéna caá.

Pablowā Jesúfhwādh teo wūhni ī jumat

3 ¹Bitā ī niiját pah, “Dedé jéihcat pínah weemdhí wihcan caá”, weémboó wā niijcán caá. Yeéb weemdhí túi jéihna, “Pablowā yoobópdihi ípí bohéna caá”, niij jenah joinít, páant bitā ī niij daác wahatdih ní náahcan caá. Yeebbút bitadih páant ní niij daác wahatdih wā náahcan caá. Oboghjeéhtih, bitadih jéihcan, páant daác wahatdih níta náah taga. ²Yeebdhí jwí bohéniji túini doonádhí joinít, ní túut nuumúchah ennit, “Dios ā teo wáacatjīh Pablowā queétdih ī naáwáchah joinít, ī jenah joyátdih ít túi túut nuumáp taga”, bitā ī niij jéihna caá. Páant niij jéihni, Dios ā bohéat túutnit jwí jumatdihbút ī jéihna caá. ³Pánihna, jwí túi bohénachah, ní túut nuumátji doonádhí joinít, Cristo jwiítdih ā bohéat túutatjidihi nihāt ī jéihna caá. Dios báadhni áih Túini Espírítu ā teo wáacatjīh, yeebdhí jwí naáwáchah, ní túi jepahap jī. Cristofh doonádhí jwí bohénachah joinít, ní jwiíh túut nuumátji doonádhí bitā ī joyóchah, yeebboó queétdih jwí daác wahat panihni ní jumna caá.⁸ ⁴“Cristo jwiítdih ā wun wūhatjīh Dios ā túi teo wáacna caá”, ní niij jenah joyóchah jéihna, jwiítdií “Túini Espírítu búdí ā teo wáacatjīh Dios naáwátdih queétdih jwí túi bohénap jī”, jwí niij wēi jenah joiná caá. ⁵Pánih wēini, “Weém wā jenah joyátjīh nindih wā jéih chájna caá”, niijcán, “Dios ā teo wáacatjīh wā buujána caá”, wā niij jéihna caá. ⁶Páant ā teo wáacatjīh áih jáap naáwát, túini doonádhí wā túi naóhna caá. Jon játih Dios jeé naanádhí ā daacátjidihi jwí nuowádhí át jepahat túutwut wut jī. Oboghjeéhtih, caán máa wutatdih ī túi jepahat pínah wēpat queétdií át wihcap wut jī. Nín jáap naáwátdií jwí jepahat pínah niijná, Túini Espírítu jwiítdih ā teo wáacna caá, Diosjeéh jwí túi jumat pínah niijná.^h

⁷⁻⁹Dios ā wutatdih jeé naanádhí daácnit, Moisésdih ā wūhuchah, Dios ā wēpatjīh Moisésih móot búdí át yeh iiguíp wut jī. Moisés jeemánt ā jwúub dei jūwúchah, áih móot yeh iigát ā baáj jwúub bejchah yuhna, quíib ihana, queét Israel juimenáji caandih ít jéih encap wut jī.ⁱ Jon játih Dios ā daácnit wutatdih ā wūhuchah, ájeéh ī túi jumat pínah niijná, caandih túi jepahat át náahap wut jī. Oboghjeéhtih, ī túi jepahcatji peéh iiguípna ít bejep wut jī. Páant ī jepahcah yuhna, Moisés ā naóhni wutat túini ā jumatdih júutna, Dios búdí ā yeh iigát át jígohop wut jī. Buu láa jáap naáwát, túini doonádhí Dios ā naáwát túutuchah, Túini Espírítu jwí jepahat pínahdih ā teo wáacachah, chah túini jumna, chah yeh iigát panihni ā jumna caá. Caán jeé naanádhí ā daácnit wutatdih jwí túi jepahcatji peéh iiguípna jwita bej taga. Caán wutatdih jepahcan, ájeéh jwí jéih jumcah yuhna, caán wutatdih ā wūhuchah, Dios ā túi yeh iigát át jígohop wut jī. Oboghjeéhtih, buu láa Jesucristofh túini doonádhí jwí jepahachah, iiguípna jwí bejat déejidihi, Túini Espírítu ā teo wáacatjīh Diosjeéh jwí túi jumna caá. Pánihna, jáap dooná chah túini caá ā jumup. ¹⁰Buu láa Jesucristofh dooná jwiítdih búdí yeh iigní dée ā jumna caá. Oboghjeéhtih, Moisésdih Dios ā daác wūhni wutat jwiítdih yeh iigcánni dée ā jumna caá. ¹¹Caán wutatdih ā wūhuchah, búdí yeh iigát maátcanjeh át jum jwuhup wut jī. Pánihat pah, caán wutat túini jumna yuhna, buudní pínah át jumup taji. Oboghjeéhtih, Jesucristofh túini doonáboó ā buudcán níft. Búdí yeh iigát ā jumuchah yuhna, máa wutatji

bæudní pínah át jumup tajī. Pániha, bæudcánni pínah jáap doonádih ā wūhachah, chah búdí yeh iigát dée ā jumna caá.

¹²⁻¹³ Moisés áih móot yeh iigát ā baáj jwáub bejehchah, yégueh chóojīh át jāhap wut jī, queét Israel juimená ī encat pínah niijná. Obohjeéhtih, jwiítboó nin bæudcánni dooná chah iigní dée ā jumuchah jéihna, tíccanjeh, yoobópdih jwī naóhna caá.¹⁴ Queét Diosdih joíhcan, íih jenah joyátdih jāhat dée ā jumuchah, Moisés ā daacátjidih īt beh joicáp wut jī. Bæu páantjeh caán daacátjidih ī en naáwáchah joiná yuhna, bíic yoobó ī jéih beh joicán caá. Cristodih jwī jepahachahjeh, caán jāhat déedih ā yohna caá.¹⁵ Yeebdíh wā jwáub naóhna caá. Bæubut queét Israel juimená jwī Maáh Cristodih jepahcan, Moisés ā daacátjidih páantjeh ī beh joicán caá.¹⁶ Obohjeéhtih, det jwī Maáhdih jepahnitdih caán daacátjidih Jesúsboó ā túi beh joyána caá.¹⁷ Jwī Maáhdih jepahnitdih Túini Espiritu ā jumna caá. Pániha, jwiít Túini Espiritu jumnitdih Diosboó wēi ennit, “Queét yéejat peéh chājat wihcannit caá”, ā niijchah joinít, “Moisés ā wutatjidih jwī túi jepahcatji peéh jwiítidih ā wihcan níít”, jwī níj jéihna caá. Pánih jumna, jāhat dée wihcah, Diosdih túi jéihnít, jwī úum wúhcan caá.¹⁸ Jwiít Cristoíhwā móot jāhat dée wihcan, “Caánboó chah túini caá”, jwípí níj jenah joiná caá. Páant níj jenah joinít, ā weñat pínahdihjeh chājna, caán ā jumat pahjeh jumat túut niijná, yeó jáap jumat pah túi túut næumná caá jwī chājap. Jwiítidih Túini Espiritu ā teo wáacachah, jwī túi túut næumná caá. Pánih túinidih jwī túut næumúchah ennit, “Queét chah túi jenah joiná caá ī chājap”, bitaboó jwiítidih ī níj jenah joibípa caá.^k

Jesúh doonádih naóhnit ded pah ī jumat

4 ¹ Túini Espiritu teo wáacni jumna, Dios weemdíh oinit, áih jáap túini doonádih ā bohé jibat túutup jī. Pánih bohéna, bita weemdíh yeejép ī chājachah, jígahna yuhna, wā bohé cádahcan caá.² Ded pah wā bohéátdih nihát ī jéihyat pínah niijná, wāpí bih bohécan caá. Nihat joinít ī túi beh joyát pínah niijná, yeecanjeh, áih túini doonádih yoobópdih wāpí bohéna caá. Dios weemdíh wēi ennit, “Pablo ā túi bohéna caá”, ā niijná caá. Bitabut wā bohénachah joinít, bíic yoobó ipí niijná caá.³ Obohjeéhtih, bita iiguípna bejnit pínah jumna, jāhat dée ā jumuchah, wā bohéátdih ī beh joicán caá.⁴ “Cristo chah túini Maáh ā jumna caá”, jwī níj bohénachah, Diosdih jéihcannit ī maáh, Satanás queétdih ā beh joyát túutcan caá. Áih yeh iigátdih jāhat dée pah caá queétdih ā chājap. Dios ded pah ā jumatdih Cristojeh cáacwādhī ā túi beh joyána caá. Caán Cristo Dios yoobát caá.⁵ Pánih bohéna, “Weemdíh níi weñé”, niijcánjeh, “Jwī Maáh Jesucristobodíh níi weñé”, wāpí níj naóh bohéna caá. Jwiít Jesúsdihi oina, níi maáh dée nihcan, yeebdíh teo wáacnitjeh caá jwī jumup.⁶ Jon játih Dios nihatdih chājna, “Dupúnapboó yeh iigát ā jumna náah”, át niijp wut jī. Caanjéh jwíih caolihdih yeh iigát dée ā jumat túutna caá. Pániha, Cristo, chah túini ā jumatdih jéihna, Dios bíic yoobó túini ā jumatdihbut jwī jéihna caá.^l

Jesúh wā áih wēpatjīh ded pah ī chājat

⁷ Weémboó wēpcanni, oboh jumni wáam dah dée wā jumuchah yuhna, Jesucristoíh túini doonádih wā bohé jibat pínah niijná, Dios weemdíh ā níwip

jī. Oboh jumni wáam dah díftboó chah túinidih jwípí yac ámohat dée wā bífbohna caá. Caán túini doonádih wā naáwáchah joinít, cáacwāboó ī túut nuumná caá. “Oboh jumni, wēpcanni wā jumuchah yuhna, Diosboó chah wēpni jumna, búdí ā teo wáacachah, ī túi túut nuumúp be”, wā níj jéihna caá. Bitabut, wēpcanni wā jumatdih jéihna, “Dios ā wēpatjih ī túut nuumúp be”, bíc yoobó ī níj jéihna caá.

⁸Biquí láana weemdíh tubit ī jūihñuchah yuhna, Jesúh túini doonádih wā naóh cádahcan caá. Bífh láa ded pah Dios ā weñat pínahdih jéihcanjeh, “¿ded pah wā chājbi?” niijnít, búdí wā jenah joiná caá. Pánih búdí jenah joiná yuhna, weemdíh ā teo wáacachah, caandíh wā túi jenah joí cádahcan caá. ⁹Bífh láa bita weemdíh eníhcan, Jesúh túini doonádih wā naáwát peéh, yeejép ī chājna caá. Páant yeejép ī chājachah yuhna, weemdíh cádahcanjeh, Dios ápi teo wáacna caá. Bífh láa ī wun mao jwejni yuhna, ā teo wáacachah, booni páantjeh wā jumna caá. ¹⁰⁻¹¹Nin baácboó Jesús ā jum jwuhuchah, cáacwā caandíh īt mao yohop wut jī. Pánihna, weembút nin baácboó jum jwuhna, Jesúsdihi ī mao yohatji pahjeh, áih túini doonádih wā naóh jibat peéh, weemdíhbut ī mao yohíhna caá. Obohjeéhtih, Jesucristo weemdíh ā túi wapachah, wā báadh jwuhna caá. Páant weemdíh ā teo wáacachah enna, “Jesúsboó báadhni, chah wēpni ā jumna caá. Caanjéh tigaá Pablodih wapni”, nihát cáacwā ī níj jéihna caá. ¹²Weemdíh ī mawíhichah yuhna, yeébbóó wā naóhni doonádih joinít, Jesucristodih jepahna, Diosjeéh páantjeh nī túi jumbipna caá. ¹³Tubit yeejép yapna yuhna, Jesucristodih wā túi jenah joí cádahcan níft. Jon játih Davidbut yeejép ā yapachah, nin pah át níj daacáp tají: “Diosdih túi jenah joinít, ded pah ā naáwátidih wā naóh yapanap be”, át níj daacáp tají.^m Á túi jenah joyát pah muntih weembút jwí Maáhdih túi jenah joinít, áih túini doonádih wāpi naóh yapana caá. ¹⁴Pánihna, Jesúh túini doonádih wā naáwát peéh bita weemdíh ī mao yohochah yuhna, caandíh wā túi jenah joí cádahcan níft. “Jesucristoíh jumna, caandíh jwúub boonaniboó weemdíhbut ā jwúub boobipna caá. Pánih boonanit, weemdíh nījeéh ā jumupboó ā waadát túutbipna caá”, wā níj jéihna caá. ¹⁵Páant ā chājat pínahdih jéihnít, yeebdíh teo wáacat túut niijná, yeejép yapna yuhna, wāpi bohéna caá. Wā bohéatdih dawá nī joyóchah, yeebdíh oinit, Dios dawá iiguípna bejnit déejidih ā túi ubna caá. Pánihna, dawá caandíh “Túina caá, Paá”, ī níj wēi naóhhipna caá.

¹⁶Páant jwiíftidih ā chājat pínahdih náhninit, búdí wēina, Jesúh túini doonádih wā yabh naóhcan caá. Yeó jáap jumat pah wíih báach ā wēpca jūúwúchah yuhna, caandíh chah túi jenah joiná caá wā chājap. ¹⁷Nin baácboó jwí jum jwuhuchah, yeejép jwí yapatdih búdí wā jenah joican caá. Obohjeéhtih, Dios pehbboó jwí juibínachah, yeejép yapat wíhcah, chah túi wēinit jwí jumat pínahdih wā túi jenah joiná caá. ¹⁸Nin baácboó jum jwuhna, dedé jwí enni buudní pínahjeh caá. Obohjeéhtih, Dios pehbboó jumnidih buu jwí jéih encah yuhna, ā buudcán níft. Pánihna, nin baácboó jwí ennidih búdí jenah joicánjeh, Dios pehbboó ded pah jwí jumat pínahdih wā túi wēi jenah joiná caá.

5 ¹Nihat nin baácboó jumni buudní pínah ā jumatdih jéihna, “Jwíih báachbut buudní pínah ā jumna caá”, jwí níj jéihna caá. Jwí wunuchah,

jiíh bácah ā moópbiṗna caá. Obohjeéhtih, jwī wunat túttimah, Dios jáap bácah jwiítḁih ā jwúub wúhbiṗna caá. Caán bácahjīh jwī jwúub wuncan níít. “Pániḁ jumna, jáap bácahjīh Dios pebhboó jwī jumbiṗna caá”, jwī nííj wēi jenah joiná caá. ²Nin baácboó jum jwuhna, tubit yeejép yapna, biquí láana Dios pebhboó búdí wā jumíhna caá. ³Yégueh chóodih jwī ḁuwíhat pahjeh ā wúhni pínah jáap bácahboodíh búdí wā páina caá. ⁴Buu nin bácahḁih yohíhcan yuhna, jáap bácahboodíh wā páina caá. Nin baácboó jum jwuhna, wíih bácah ā moopát pínahḁih jéihna, Diosjeéh páantjeh jumat tút níijná, jáap bácah pínahḁih búdí wā bidna caá. ⁵Dios jwiítḁih jáap bácah ā wúhat pínahḁih játiḁ āt jenah joijíp taga. Pánihna, áih Túini Espíritudih jwiítḁih ā wúhuchah, caánboó “Yoobóḁih jáap bácahḁih meemḁíh ā wúhbiṗna caá”, jwiítḁih ā nííj jenah joyát tútṁna caá.

⁶Páant ā chājat pínahḁih jéihnít, úmcan, wā jíghacan caá. Buu nin bácahjīh jum jwuhna, Dios pebhboó wā bej jwuhcan caá. ⁷Pániḁ jumna, ded pah jwī yapat pínahḁih jéih encan yuhna, Jesucristodih túi jenah joinít, “Á níijátji pahjeh wā túi yapbiṗna caá”, wā nííj jéihna caá. ⁸Nin baácboó jum jwuhna, wā wunat pínahḁih úmcanjeh, wēi jenah joinít, jáap bácahjīh jwī Maáh Jesucristojeéh búdí wā jumíhna caá. ⁹Pánihna, Dios pebhboó bejna, wā bej jwuhcanbut, bíc yoobó jwī Maáh ā weñat pínahḁihjeh wā chājíhna caá. ¹⁰Japboó juibínít, jwiít niḁat jwī Maáh Jesucristo pebhna jwī juibí űuhbiṗna caá. Páant jwī juibí űuhuchah, nin baácboó jumna, ded pah jwī chājatjidiḁ enniji jwī maáh ā űíobipna caá. Páant ā űíwichah, jwī jéih jweicán níít. Pánihna, bíc jwī Maáh ā weñat pínahḁih ā túi chājatji jíib, ā túi wēi naóhbiṗna caá. Obohjeéhtih, bííhboó ā túi chājatji jíib, caandíh ā wēican níít. Páant jwī yapat pínahḁih jéihna, jwiítḁih túi chājat caá náahap.”

Dios jwiítḁih ā wēi enat

¹¹Dios ninboó ded pah jwī chājatdih enna, caán ā weñat pínahḁih jwī chājatji jíib ā peéh chājbiṗna caá. Páant ā peéh chājat pínahḁih úm yacna, búdí teo wáaquíhna, cáacwáḁih wā wēp bohéna caá. Pániḁ bohéna, búdí oinit, wā teo wáaquíhatdih Dios ā túi jéihna caá. Pánihna, bíc yoobó űi jéihyat pínahḁih yeebdíhbut wā náah yacna caá. ¹²Páant níijnít, “Dedé jéihcat pínah weemdíh wihcan caá”, wā níijcán caá. Obohjeéhtih, bitaboó ī yee naáwáchah joinít, “Niḁcan caá. Pablo túi oinit, yoobóḁih jwiítḁih ā bohéna caá”, űi níiját pínah níijná, páant wā nííj naáwáp be. Queét ī túi jíghatdihjeh wēi jenah joinít ī jumna caá. “Niḁat jwiít judíowā ded pah jwī chājatdih Pabloboó joyáh bojna, ā bohéat táican caá”, ī nííj naóhna yuh caá. Páant níijnít, bita queétdih ī wēi enat pínahḁihjeh ī jenah joyát ā táican caá. Obohjeéhtih, ded pah íih caolih ā jumatdih caá jenah joyát náahap. ¹³Biquína weemdíh júihnítboó “Pablo tubit yójah bohé jibna, jenah joicánni caá”, ī nííj júihna caá. Obohjeéhtih, Diosdih búdí weñáshna, páant wā bohé jibna caá. Bitaboó weemdíh eníhcannít, “Pablo ā jenah joyátjīhjah ā yee bohé jibna caá”, ī níijná yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh teo wáacat tút níijná, túi jenah joinít, yoobóḁih wā bohéna caá. ¹⁴Cristo jwiítḁih búdí ā oyochah jenah joinít, caandíh jepahna, wā túi bohéna caá. Pániḁ oina, caán Cristo bícjeh

jwī yéejat jíib buudáátdih ā jíib chāj beedá wūhat túut niijná, jwiítdih át wun wūhup wut jī. Caandíh jenah joiná, “Wíih pínah caá át wun wūhjp taga”, níif jenah joinít, jwiít nihat jwī yéejat jíib ājeéh wunnit panihnít caá jwī jumup. Jwī yéejat jíib buudáátdih jíib chāj péanit panihnít jwī jumna caá. ¹⁵Pánihna, Cristo nihat cáacwā jwī yéejat jíib át wun wūhup wut jī, caandíh jepahnít, jwī náahat pah chājnítjī túut nuumnít, ā weñat pínahboodíh jwī chājat pínah niijná. Caán ā wunuchah yuhna, Dios át jwúub boonanap tají.

¹⁶Jwī Maáhdih jwī jepahachah, ded pah jwī jenah joyátdih ā túut nuumúp be. Játih nin baácdih bóodih jenah joinít, ded pah cáacwā í jgohatdihjeh ennít, “Túinit caá. Yeejépwā caá”, jwī níif en jwuhup be. Obohjeéhtih, buu páant jwī níif jenah joicán caá, buca. Játih Cristodihbut pánih jenah joinít, “Caánboó cáacjeh caá”, wā níif jenah joyóp yuh jī. Buu caandíhbut páant wā níif jenah joyátdíh wā túut nuumúp be. ¹⁷Ded Jesucristodih jepahní, áih jumna, jenah joyát túut nuumní ā jumna caá. Ded pah ā jenah joyát túut nuumná, ded pah ā chājatbut túut nuumní ā jumna caá. Játih ā weñat pínahdihjeh chājní ā jumup be. Buu, túut nuumná, Túini Espíritu ā teo wáacachah, Dios ded pah ā weñat pínahboodíh chājní ā jumna caá, buca. ¹⁸Jwiítjeh páant jwī jéih chājcah, Dios jwiítdih át túut nuumúp taga. Játih, Diosdih eníhcannít jum jwuhna, ājeéh jwī túi jum jwuhcap jī. Cristo ā wun wūhatjīh jwī eníhcatdih Dios át cádahat túutup taga, ājeéh jwī túi jumat pínah niijná. Pánih chājnit, jwiítdih bitadih át naáwát túutup be, queébtut caandíh í eníhcatdih cádahnit, ājeéh í túi jumat pínah niijná. ¹⁹Nin pah caá ā níif naáwát túutup: “Nihat yéejnit jumna, Diosdih eníhcannít jwī jumna caá. Jwiítdih búdí bidnit, Jesucristo jwī yéejat jíib ā wun wūhatdih jwī túi jenah joyóchah, áihwā chājnit, jwiítdih ā túi pej jumna caá”, ā níif naáwát túutup jī. ²⁰Pánihna, Jesúh jumna, cáacwādhíh nin pah wāpí níif naóh yapana caá: “Yeebbút Jesucristodih jepahna, túut nuumnít, Diosjeéh níi túi jumwú”, wā niijná caá. ²¹Jwī Maáh Cristoboó bíicjeh yéejat wihcanni át jumup wut jī. Obohjeéhtih, ā yéej chājcah yuhna, Diosboó caandíh jwī yéejat jíib át wun wūhat túutup wut jī. Jwī yéejat jíib buudáátdih Cristoboó át jíib chāj beedá wūhup wut jī. Páant ā jíib chāj beedá wūhatdih enna, Diosboó jwiít Cristofhwādhíh ennít, “Queétdih dedé yéejat peéh ā wihcana caá. Wā wúúhdih wēi enat pahjeh muntih, queétdihbut wā wēi enna caá, buca”, ā niijná caá. Pánihna, Cristofhwā jwī jumuchah, Dios túini ā jumat pahjeh muntih jwiítdihbut ā túi jumat túutna caá.

6 ¹Dios yeebdíh búdí oinit, teo wáacna, níi yéejat peéh át yoh wūhup taga. Jwiít, yeebbút Diosdih teo wūhnít jumna, nindih yeebdíh wā naóhna caá: Áihwā jumna, yeebdíh wā bohéátjídih níi túi jepahaá. “Wā jepahna caá”, niijná yuhna, ā náahat pah chājcan, dedé pínah āta nihcana tagaá. Dios ā oyatdih yap yohnitjeh níita jum tagaá. ²Jon játih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át níif daacáp tají:

“Wā náahni yeó jáap yeebdíh búdí oina, níi wúbatdih jepahnít, wā teo wáacap jī. Pánih teo wáacnit, yeebdíh wā túi ubup jī”, Dios ā niijná caá”, át níif daacáp tají. (Is 49.8)

Buu caá ā náahni yeó jáap ā jumup. Buu yeebdíh ā túi ubat pínah niijná, caandíh jepahat caá náahap.

Ded pah Pablo ā jumāt

³“Bita wā bohéatdih ī jepahcan niít”, niijná, dedé yeejép chājcan, yeejép wāpí wéhecan caá. ⁴Túinijeh wāpí jumna caá, “Pablo Dios ā weñat pínahdihjeh chājna, caandih túi teo wūhni ā jumna caá”, cáacwā weemdih ī niiját pínah niijná. Dawá láa bita weemdih yeejép ī chājachah yuhna, weémboó ijcanjeh wā jumna caá. Dawá láa moh yéejna yuhna, wā bohé cádahcan caá. ⁵Nin pah caá yeejép wā yapap: Cáacwā weemdih ī mawachah; nemat muúboó ī nemechah; dawá ijnit, míc wáac juínit, ī mao yohat tútutchah, yeejép wā yapap jī. Weém búdí teona; quíib chei tubuchah yuhna, ūoca daa jūóhna; nuugúp wunna, yeejép wā yapap jī.^p ⁶Í náah chājatdih jenah joicán, wā túi jumna caá. Yeebdih teo wáaquihna, jwī maáih túini doonádih túi jenah joinit, ijcanjeh, wā túi bohénap jī, ni túi beh joyát pínah niijná. Yeebdih túi oinit, wā bohénachah, Túini Espiritu yeebdih ā teo wáacatjīh ni túi jepahap jī. ⁷Áih túini doonádih naóhna, yeeceanjeh, Dios ā wēpatjīh wā bohénachah enna, caandih teo wūhni wā jumatdih ni túi jéihna caá. Yoobópdih Dios ā weñat pínahdih chājna, “Pablo yeejép chājni caá”, cáacwā weemdih ī jéih niijcán caá. “Dios ā náahat pah, túinijeh ni jumúú”, bitadih wā niijíchah, wā túi jumatdih enna, “Pablo yee bohéna caá ā chājap”, ī jéih niijcán caá. ⁸Biquína weemdih ī túi wēi enechah, bita ī wēi encah yuhna, biquína ī wēi naáwáchah, bita yeejép ī naáwáchah yuhna, wā joyáh bojna caá. Yoobópdih wā bohénachah yuhna, biquína “Pablo yee bohéni caá”, ī niij naóh yacna caá. ⁹Nihat cáacwā ī enepboó wā bohénachah, weemdih jéihna yuhna, biquína weemdih enah bojnit, “Oboh jumnijeh caá”, ī niijná caá. Bita weemdih ī mawachah yuhna, wā báadh jwuhna caá. Í mao yohat tútutchah yuhna, páantjeh wā jum jwuhna caá. ¹⁰Biquí láana jígahna yuhna, Cristoíh jumna, páantjeh wā wēina caá. Moh yéejni jumna yuhna, bitadih túini doonádih bohéna, queétdih búdí jíib jumni wūhat dée pah caá wā bohénap. Bíih pah bóonadih bíbohcan yuhna, Cristoíh jumna, búdí bíbohni dée pah wā wēina caá.

¹¹Yeéb Corinto tútchidih moondih búdí oina, úumcan, tíiccanjeh, ded pah yeebdih búdí wā náah yacatdih wā túi naóh daác beedánap be. ¹²⁻¹³Yeéb wā weh panihnit ni jumuchah, oinit, yeebdih wā naóhna caá. Yeebdih wā oi cádahcan caá. Obohjeéhtih, yeébboó weemdih ni oi cádahap jī. Pánihna, yeebdih búdí wā oyat bíic yoobó weemdihbut ni jwúub oyoó.

Jesucristoíh nihcannitdih ā pej jumāt túutcat

¹⁴Yeéb Jesucristoíhwā áihwā nihcannitboodih ni pej jumca bojoó. Túi pej jumnit pínah nihcan caá. Nindih ni túi jenah joyoó: Ded Jesúsdih jepahni, túinidih apí chājíhna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdih jepahcanniboó, yeejépdih apí chājna caá. Pánih jumna, bíicdih ī jéih jumcan caá. Yeejép chājni túi chājíhni boodih ā yéejabipna caá. Túi chājíhni yeejépdih ā jéih yap yohcan niít. Ded Jesúh jumna, ā naáwátidih apí túi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Jesúh nihcanniboó nemépwā ī maáh ā naáwáchah joinit, ded pah Dios ā jumatdih ā jéihcan caá. Queét chénat pah ī jenah joyát mácah ā jumna caá.

Pániḥ jumna, ī jéih míc pej jumcan caá. ¹⁵ Jesucristo Satanásjih mácah míc ī jenah joyát ā jumuchah, ī jéih míc pej jumcan caá. Bíc yoobó Jesúhwā Satanáihwājihbut mácah míc ī jenah joyát ā jumuchah, bícdih ī jéih jumcan caá. ¹⁶ Dios páantjeh jumni caá. Jwiít áihwā jumna, caandíhjih wēnit, jwī jepahna caá. Bíhdiḥ wēnit, jepahna, āta túican tagaá. Jwiít Jesúhwā áihwā nihcannitdih pej jumna, ī wēi jepahnidih jwiítbut jwī wēi jepahat dée ā tobohna caá. Pániḥ jumna, yeéb Jesúhwā, Jesúhwā nihcannitdih nī pej jumca bojoó. Dios báadhni jumna, jwiít Jesúhwā bícdih, áih muu pánihnit jwī jumna caá.^q Jon játih ā naáwátidih naóh yapanit nin pah ít níj daacáp taji:

“Weémboó queétdih túi pej jumna, ī maáh wā jumbipna caá.

Queétdih wíihwā jumna, weemdíhjih ī wēibipna caá’, Dios ā niijná

caá”, ít níj daacáp taji. (Lv 26.12; Jer 32.38; Ez 37.27)

¹⁷ Bitá naóh yapanitbut nin pah ít jwáub níj daacáp taji:

“Wíihwā nihcannitdih nī cádaḥaá. Queétdih nī pej jumca bojoó. Íi

náah ī chājat déedih yeéboó nī chājca bojoó. Páant nī cádahachah,

weémboó yeebdíh wā wēi enbipna caá. (Is 52.11)

¹⁸ Pániḥ wēi ennít, nī íp wā jumbipna caá. Yeéboó wā weh nī

jumbipna caá’, Chah Wēpni Maáh ā niijná caá”, ít níj daacáp taji.

(2S 7.14; 1Cr 17.13; Is 43.6; Jer 31.9)

7 ¹ Pániḥna, wā oinitá, nindih nī túi jenah joyoó: “Nī yéej chājatdih nī cádahachah, yeebdíh wēi ennít, wā túi pej jumbipna caá”, Dios ā níijchah joinít, niḥat jwī yéejatdih jwī cádah jíih. Dios ā jíghat pínahdih chājihcan, yeejép jwī jenah joyátidih cádahat caá náahap. Pániḥ túut nuumnít, túi jenah joiná, ā weñat pínahboodíh jwī chāj jíih.

Corinto tútchidih moón ī túut nuumát

² Weemdíh nī jwáub oi jenah joyoó, páant muntih. Níjeéh jumna, deddih wā yéej chājcap jí. Bohéna, yeebdíh wā yéej chājat túutcan, yeebdíh wā yee dúuc wáicap jí. ³ Páant niijnít, “Pablodih jwī túi oicatji jíib jwiítidih peéh chājat ā jumna caá”, yeebdíh níj jenah joyát túutcan, “Pablo túi chājni jíí”, wā níj jenah joyát túutna caá. Wā jwíih níijátji pahjeh muntih, wā jwáub niijná caá: Yeebdíh búdí wā oina caá. Pániḥna, ded pah yapna, wunna yuhna, bíc yoobó yeebdíh jenah joinít, wā oi cádahcan níft. ⁴ “Queét Corintodih moón túi chājnit jumna, wā naáwátidih ī túi jepahbipna caá”, níj jenah joinít, búdí wā wēina caá. Pániḥna, yeejép yapna yuhna, yeebdíh páantjeh wā wēi jenah joiná caá.

⁵ Nin Macedonia baácboó wā juyúchah, weemdíh chooát ā wihcap be. Páantjeh yeejép wā yapap be. Dawá jūihnitboó “Ma túi chājcan caá”, weemdíh ī níj jūihñup be. “¿Queét Corintodih moón wā oinitboó ī túi jum níft?” níj jenah joinít, páantjeh yeebdíh búdí wā náhni dahwanap be.⁶ Obohjeéhtih, Dios jíghat yayániboó weemdíh teo wáacnit, Tito wā pebh ā juyúchah, weemdíh búdí ā weñanap be. ⁷ “Queét ī jwáub túi jumadit enna, búdí wā weñep be”, weemdíh Tito ā níj naáwáp be. Páant ā níj naáwáchah joiná, weembút búdí wā weñep be. “Queét Corintodih moón Jesúhwā meemdíh búdí

ī bidna beé. ‘Yéej chājnit, Pablodih búdí jwīt jígahanap taga’, niŋ jenah joinít, queébtut búdí it jígahap wut be. Pánih jígahnit, ma daác wahnidih ennit, it túi jepahap tabe”, Tito weemdíh ā niŋ naáwáchah joinít, chah búdí wā weñep be.

⁸Wā jwíih daácnijidih wah péanit, “Nin wā wēp naóh daacátjidih ennit, búdí ī jígahbipna caá. Páant wā wēp naóh daáccan, āta túi taga”, niŋ jenah joinít, búdí wā jígah jwuhup jī. Obohjeéhtih, buu ŋi jígahat yayát doonádih joinít, weembát wā jígahcan caá. ⁹Buu búdí wā wēina caá. ŋi jígahat doonádih joinít, wēina wā chājcan caá. Obohjeéhtih, jígahnit, táiniboodíh ŋi túut nuumát doonádih joinít, búdí wā wēina caá. Dios caá yeebdíh āt jígahat túutut taga, ŋi jenah joyátdih ŋi túut nuumát pínah niijná. Pánihna, wā daác wahniboó yéejacan, yeebdíh āt túi teo wáacap taga. ¹⁰Dios ā náah yacat pahjeh jwī yéejatdih jígahna, yéej chājatdih jwī cádahbipna caá. Pánih jígahna, jwī jenah joyátdih túut nuumnít, táiniboodíh jwī chājbiipna caá. Páant jwī túut nuumáchah enna, iiguípna jwī bejat déejidih Diosboó ā túi ubbipna caá. Maátcanjeh jwī jígahna yuhna, túi túut nuumnít, búdí jwī wēibipna caá, buca. Obohjeéhtih, bitaboó ī yéej chājat jíib queétdih Dios ā peéh chājat pínahdih jígahna yuhna, túut nuúmíhcan, iiguípna ī bejbipna caá. ¹¹Yeéb Dios ā náah yacat pahjeh jígahnit, ŋit túi túut nuumúp taga. ŋi jenah joyoó! Nin pah caá ŋi túut nuumát: Buu jwuhna, ded yéej chājni ā yéejatdih enah bojcanjeh, yoobópdiŋ ŋi túut nuumát túutna caá. ŋi yeejép jenah joyátdih cádahnit, túut nuumnít, buu ŋi túi jenah joyátdih wā jéihyat pínahdih weemdíh ŋi náah yacna caá. Pánihna, weemdíh ŋi wēi jenah joi jwáhcatjidih búdí ŋit jígahap wut be. ŋi yéejat jíib Dios ā peéh chājat pínahdih búdí úmna, túi túut nuumnít, weemdíh jwáub eníhna, búdí ŋit bidip wut be. Dios ā weñat pínahdihjeh ŋit chājav wut be. Det yéej chājnitdih ŋit peéh chājav wut be. “Buu, queét yoobópdiŋ chājnit caá. Dedé yéej chājav peéh queétdih ā wihcan caá, buca”, wā niŋ jenah joiná caá. ¹²Yeebdíh daác wahna, yéej chājnidih ŋi peéh chājav pínahdih, ā yéej chājatjidihbut jenah joicánjeh wā daác wahap jī. Obohjeéhtih, Dios yeebdíh enna, “Queét Pablodih yoobópdiŋ oinit caá”, ā niŋ jenah joyátdih ŋi túi jéihyat pínah niijná, wā daác wahap jī. ¹³Páant ŋi túut nuumátidih jéihnit, búdí wā wēina caá.

Tito ninboó jwáub joinít, weemdíh nin pah ā niŋ wēi naáwáp be: “Queét Corintodih moón ī túi túut nuumátidih ennit, wā jígahatji ā yayáh bejep jī. Pánihna, búdí wā wēina caá”, ā niijíp be. Páant ā niijátidih joinít, weembát chah yeebdíh wā wēina caá. ¹⁴Tito ŋi pehbboó ā bejat túut chājachah, nin pah caandíh wā niijíp jī: “Queét Corintodih moón Jesúíhwā nin wā daác wahnidih ennit, ī túi jepahbipna caá”, wā niijíp jī. Pánihna, ŋi túi jepahatjidih jéihnit, Titodih jwáub ennit, wā tíiccap be. Titodih wā niijátji bíic yoobó āt yapap wut be. ¹⁵Tito ŋi pebhna ā juibínachah, caandíh túi wēi jwááhnit, wā daác wahatdih ŋi túi jepahatdih náhninit, yeebdíh chah ā oi jenah joiná caá. ¹⁶Buu túi jepahnit, Dios ā weñat pínahdihjeh ŋi túi chājatdih jéihna, túttimah bíic yoobó ŋi jepahat pínahdihbut wā túi jéihna caá. Pánih jéihnit, búdí wā wēina caá.

Jesúíhwā dinero wahnit, moh yéejnitdih ī teo wáacat

8

¹Buu wā úudwā panihnítá, bíih naáwát ā jumna caá. Nin Macedonia baácdih jumni tútchinadiŋ moón Jesúíhwā míc wáacnit ded pah ī

túi chājatjidih yeebdíh wā naóhbpna caá. Dios queétdih oinit, búdí át teo wáacap taga. ²Queét tubit yeejép yapna yuhna, jwí Maáhdih túi jenah jói cádahcan, búdí í wēina caá. Pánih túi jenah joiná, tubit moh yéejnit jumna yuhna, íih dinerodih oicanjeh, bita chah moh yéejnitdih búdí í wūh wáacap jī. ³Weém ennijjeh tigaá yeebdíh wā naáwáp. Queét moh yéejnit yuhna, í bíbohat pah bóo í wūhup jī. Nihcan caá. Búdí pohba í wūhup jī. Í náahatdih jíib chājat pínahdihbut í wūhup jī. Weémboó páant wā wūhat túutcah yuhna, queétjeh jenah joinít, páant bóo búdí weemdíh í wūhup jī. ⁴“Judea baácdih moón Jesúíhwā moh yéejnitdih búdí teo wáaquíhna, nin pah bóo meemdíh jwí wūhndih queétdih ma wūhuú”, weemdíh í niijíp be.” ⁵Pánih wūhna, wā jenah joyát chah í wūhup be. Íih dinerodih í wūhat pínah játi, “Paá, ded pah ma weñat pínahdihjeh yoobópdih meemdíh wā chāj wūhbpna caá”, Diosdih í niijíp wut be. Páant í niiját túttimah, “Dios ā wutuchah joinít, yeéb Jesúíh doonádih bohé jibnitboodíh ded pah ní náahatdih jwí túi teo wáacbpna caá. Ded pah ní wutuchah, jwí jepahbpna caá”, jwiítdih í niijíp be. ⁶Nit Macedonia baácdih moón íih dinerodih í wūhatdih jenah joinít, yeéb Corintodih moondíhbut wā jenah joyóp be. “Ninjīh moón búdí í wūhat pah queétdih í wūhat pínahdih í á moh páña naáh”, wā níj jenah joyóp be. Páant níj jenah joinít, Titodih nin pah wā niijíp be: “Meém íih dinerodih queétdih mat wūh wáac jwíihat túutap wut jī. Pánih jwíihnit, nihát í wūh wáacni dinerodih ma jwúub á mohat túutat túut niijná, í pebhna ma jwúub bej páñaá”, Titodih wā niijíp be. ⁷Yeéb túi chājnit jumna, jwí Maáh Cristodih ní túi jenah joiná caá. Á naáwátidih túi jéihnit, ní túi naóh yapana caá. Caán ā weñat pínahdihjeh búdí chājīhna, yeebdíh jwí bohéat pah túi oinit, bitadīh ní teo wáacna caá. Pánih túi chājnit jumna, níih dinerodih oicanjeh, moh yéejnit Jesúíhwādih teo wáaquíhna, bíc yoobó yeebdíh túi wūhat caá náahap.

⁸Páant niijná, yeebdíh wutna wā chājcan caá. Obohjeéhtih, nit Macedonia baácdih moón ded pah jígah ennít, moh yéejnitdih búdí í teo wáacatdih yeebdíh wā naáwáp be, “Jwiítdih búdí jígah ennít, queétdih chah jwí wahbpna caá”, ní níj jenah joyát pínah niijná. Páant ní wūhuchah enna, “Queét Corintodih moón bitadīh túi jígah en teo wáacnit í jumna caá”, wā jéih niijbípna caá.

⁹Jwí Maáh Jesucristo jwiítdih búdí oina, ā teo wáacatdih jwiítdih túi jenah joyát caá náahap. Nin baácboó ā dei jūúwát pínah játi, Diosjeéh jumna, nihát maáh ā jumuchah, caandíh dedé judhdāt āt wihjican tagaá. Obohjeéhtih, nin baácboó dei jūóhnit, ā maáh wēpatdih cádahna, jwiítdih teo wáacat túut niijná, moh yéejni āt jumup wut jī. Pánih teo wáacna, jwiítdih moh yéejnit jumna yuhna, ájeéh jwí jumuchah, jwiítdihbut dedé judhdāt ā wihcan níft. Pánih jígah ennít, ā teo wáacatdih jenah joinít, jwiítdihbut bíc yoobó bitadīh jígah ennít, teo wáacat caá náahap.

¹⁰Nin pah wā níj jenah joiná caá: Ní jwíih jenah joyátji buu bíc jópchi ā yapna caá. Con jópchi, nin Macedonia baácdih moón í jenah joyát pínah játi, yeéb Judea baácdih moón Jesúíhwā moh yéejnitdih jwíih teo wáaquíh jenah joinít níit jumup wut jī. Pánih teo wáaquíh jenah joinít, con jópchidih

ni wūhat pínah dinerodih ñit ámoh jwíhip wut yuh jī. ¹¹ Pánihna, játihi túi wēinit ñi teo wáac jwíhat pah, buubut bíic yoobó wēinit, ñi wūhat pínahdih wūh péaat caá náahap. Ded búdí dinerodih bíbohni chah ā wūhu naáh. Obohjeéhtih, ded nump bíbohni bainí ā wūhu naáh. ¹² Túi bíic yoobó wēinit, ñíih dinerodih oicanjeh, wūhat caá náahap. Pánih wēi wūhndih Dios bíic yoobó ā wēi enbipna caá. Obohjeéhtih, bíí dée wihcanniboodíh “Dinerodih ma wūhuú”, Dios ā niijcán caá.

¹³ Judea baácdih moón Jesúfhwādh yeebdíh wūhat túutna, “Queét Corintodih moón moh yéejnit ī jumū naáh”, wā niij jenah joicán caá. Obohjeéhtih, yeéb, queétbut bíic yoobó ñi túi jumāt pínah niijná, páant wā wūhat túutna caá. ¹⁴ Buu yeéb búdí bíbohni jumna, queét bíbohcanitiboodíh ñi jéih teo wáacna caá. Bíih láa, yeéb moh yéejnit ñi jumuchah, queétboó búdí bíbohni, yeebdíhbut ī jéih teo wáacipna caá. Pánih mífic teo wáacni, nihat Jesúfhwā túi bíic yoobó jwí túi jumbipna caá. ¹⁵ Jon játihi Moisés nin pah āt niij daacáp tají: “Chah búdí jeémát ojdih júi yacniboó ā ũbni yeó jáap ā jeémát pínahdihjeh ā bíbohōp be. Bainíjeh ũbnibut caán yeó jáap ā jeémát pínahdihjeh ā bíbohōp be”, āt niij daacáp tají.¹

Titowā Corintona ī bejat

¹⁶ Yeebdíh wā oi teo wáaquíhat pah muntih, Dios Titodihbut bíic yoobó oi teo wáaquíhat āt wūhup taga. Páant ā túi oi teo wáaquíhatdih enniti, “Túina caá, Paá”, wā niijná caá. ¹⁷ “Corinto tútchidih moondíh jwáub enedih ma bejeé”, wā niijíchah joinít, “Júu, wā bejmi caá”, ā niij wēi jepahap be. Caandíh wā naáwát pínah játihi, yeebdíh búdí teo wáaquíhna, caanjéh ñi pebhna tub bejihni ā jumup be.

¹⁸ Caandíh pej jumni pínah bíih Jesúsdihi jéihndihbut ñi pebhna wā bejat túutna caá. Á pej jumni pínahdih nihat nin Macedonia baácdih jumni tútchinadihi moón Jesúfhwā búdí ī wēi naóhna caá. “Caánboó Jesúf doonádih túi bohéni caá”, ī niij wēi naóhna caá. ¹⁹ Pánih wēi naóhni, Judea baácboó wā bejchah, weemdíh pej jum bejni pínahdihbut caandíh ī níwip be. Nihat yeéb Jesúfhwā ñi wūh wáacni dinerodih jwí juibí wūhuchah enna, “Queét bíih baácdih moón Jesúfhwā jwiítidih oiniti, dinerodih ī wahachah, búdí ma teo wáacna caá, Paá”, Diosdih ī niij wēi naóhbiipna caá. ²⁰ Ñi wūhni dinerodih jwí túi en daobíipna caá. “Pablowā jwíih dinerodih yee déuc wáina caá it chájap taga”, ñi niij jenah joicát pínah niijná, caán nihat túi wēi ennidih Titojéeh wā wahna caá. ²¹ Pánihna, jwí Maáh ā enechah, bitabut ī enechah, yoobópdih túi chájihna, bíihdihbut Titojéeh wā wahna caá.²

²² Titowā ñi pebhna ī bejchah, bíihdihbut íjéeh wā wahna caá. Caanbút jwí Maáhdih jepahni, túi teo wūhni caá. Dawá láa bitadihi túi oiniti, ā teo wáacachah, wā enep be. Yeebdíh túi jenah joinít, “Queét Corintodih moón Jesúfhwā íih dinerodih ī túi wūh wáacipna caá”, wā niij wēi naáwáchah joinít, caanbút yeebdíh teo wáacadihi búdí ā bejihna caá. ²³ Nit caá ñi pebhna wā wahnit: Titodih ñi túi jéihna caá. Caán wā chéen caá. Jesúfhwādh wā teo wáacachah, caán wájeéh teoni caá. Bitá chénewāboó ñi pebhna ájeéh bejnitdih ñi túi jéih jwuhcan caá. Queét chénat pah jwí Maáhdih túi teo

wūhna, caandíh túi weñanit caá. Páant ī jumuchah enna, Jesúfhwā queétdih ī űño wahap be. ²⁴Pānihna, űi pebhna ī juibínachah, queétdih űi túi oi pej jumúú. Páant űi oi pej jumuchah enna, űi oyatdih wā naáwátji bíic yoobó ā jumatdih bita Jesúfhwā ī jéihbipna caá.

9 ¹Judea baácdih moón Jesúfhwā moh yéejnitdih teo wáacat túut niijná, dinerodih wahat pínahdih yeéb játih űitát jéih tagaá. Pānih jéihnīt űi jumuchah, bainjeh wā jwúub naóh daác wahna caá. ²Yeéb bitadih búdí űi teo wáaquíhatdih jéihnīt, nihat Macedonia baácdih moón Jesúfhwādi h búdí niíf wēi naóhna beé wā chājap be. “Queét Acaya baácdih Corinto tútchidih moón Jesúfhwāboó con jópchi Judea baácdih moondíh búdí teo wáaquíhat ī jenah joí jwíhip jī”, wā niijíp be. Páant wā wēi naáwáchah joinít, queébtut Jesúfhwā moh yéejnitdih búdí teo wáaquíhat ī jenah joiná caá. ³Dinerodih űi ámohochah, ī teo wáacat pínah niijná, nit bíic peihcannīt jwī úudwā panihnitdih buu űi pebhna wā wahna caá. Páant ī teo wáacachah, weémboó űi pebhna wā juibínachah, űi wūh wáac páini dinerodih ennīt, yeebdíh wā naáwátji bíic yoobó ā jumatdih nihat ī jéihbipna caá. ⁴Biquína nin Macedonia baácdih moón wájeéh űi pebhna ī juibínachah, űi wūhat pínah dinerodih űi bíboh páicah, wā naáwátji bíic yoobó űi chājcatdih enna, búdí wāta tíic tagaá. Yeebbút búdí űita tíic tagaá. ⁵Yeebdíh ī teo wáacat pínah niijná, Titowādi h űi pebhna wā bej páñat túutna caá. “Moh yéejnitdih jwī teo wáacat túut niijná, nin pah bóo jwī wūh wáacbi pna caá”, űi niijníji dinerodih űi túi bíboh páñat pínah niijná, ī jéih teo wáacbi pna caá. Páant űi wūh wáac páñachah, űi pebhna wā juibínachah, yeebdíh jwúub wūhat tútat ā wihcan níit. Pānihna, űi wēi wūhat pínahdih űi túi bíboh páñaá.

Búdí wūhat caá náahap

⁶Nindih űi túi náhninaá: Ded daocánnibitjeh ā momochah, daocánnijeh ā ubbipna caá. Obohjeéhtih, dawá momniboó dawá ā ubbipna caá. Páant ā chājat dée pah, moh yéejnitdih teo wáacna, jwíih dinerodih oinit, bainjeh jwī wūhuchah, Diosboó jwiítdih bainjeh ā wūhbi pna caá. Obohjeéhtih, túi wēinit, búdí jwī wūhuchah, Dios jwiítdihbut chah búdí ā wūhbi pna caá. ⁷Yeéb űíih dinerodih űi wūh wáacachah, túi jenah joí, “Nin pah bóo caá weemdíh jwī Maáh ā wūhat túutut”, niíf jenah joinít, űíih dinerodih oicanjeh, wēi wūhat caá náahap. “Bita weemdíh ī wūhat túutuchah, páant bóojeh caá wā wūhup”, niijcánjeh wūhat caá náahap. Bita ī niiját pínahdih jenah joicánjeh wūhat caá náahap. Páant, űi túi wēi wūhuchah, Diosboó yeebdíh ā wēi enbipna caá.” ⁸űi náahat chah Dios yeebdíh ā wūhbi pna caá, űi bíbohátjīh bitadih űi túi teo wáacat pínah niijná. Páant ā wūhuchah, chah dawádi h űi jéih teo wáacbi pna caá. ⁹Jon játih David nin pah āt niíf daacáp tajī:

“Ded túiniboó moh yéejnitdih ā túi wēi wūhna caá. Páant ā wūhuchah, Dios caandíh ā jwúub wūhbi pna caá, páantjeh bitadih ā jwúub túi teo wáacat pínah niijná”, āt niíf daacáp tajī. (Sal 112.9)

¹⁰⁻¹¹Dios jwī momat pínah, jwī jeémát pínahdihbut wūhni,” bitadih űi wūhat pínahdihbut yeebdíh búdí ā wūhbi pna caá. Páant ā wūhuchah,

bitadiah chah ñi jéih teo wáacbiþna caá. Dios yeebðíh chah ā wūhuchah, yeéþboó túi wēinit, queét Judea baácdih moón moh yeejnitdih ñi wūhniðih jwiítðih ñi wūh yapaat túutna caá. Páant ñi wēi wūhuchah enna, queét nihát Diosdih wēinit, “Queét jwiítðih ī teo wáacat túina caá, Paá”, ī niþ wēi naóhþiþna caá. ¹²Túí wēi wūhnið, Jesúfhwáðih búdí ñi teo wáacna caá. Páant ñi teo wáacachah, dawá Diosdih búdí ī wēi naóhþiþna caá. ¹³Páant ñi túi wēi wūhuchah enna, yeéþ Jesúfhwā ñi jumatdih nihát cáacwā ī jéihþiþna caá. Bitá Jesúfhwā ñi túi chájatjidið ennið, “Paá, queétboó Jesúfh túini doonáðih naóhniðteh nihcan, túi jepahnið caá. Pánið jumna, jwiítðih, bitá míihwáðihbut teo wáacat túut niþná, jwiítðih túi wēinit íih dinerodið íð wahap taga. Páant ī jumatdih meemðíh búdí jwí wēina caá”, ī niþ wēi naóhþiþna caá. ¹⁴Queét Judea baácdih moón yeebðíh jenah joinít, búdí oina, nin pah ī niþ wēi naóhþiþna caá: “Paá, queéðih búdí oinið, ma túi teo wáacachah, queét jwuh jwiítðihbut búdí oinið, ī túi teo wáacap be. Pánihna, jwiít nihatiðih búdí oinið, ma teo wáacatiðih túina caá”, ī niþþiþna caá. ¹⁵Dios búdí oinið, teo wáacat túut niþná, jwiítðih wun wūhnið, ā túi ubat pínah niþná, ā wūh Jesúsdih át wah deyajip taga. Pánið wahna, chah túini ā chájatjidið jenah joinít, “Búdí ma teo wáacatiðih túina caá, Paá”, caandið jwí wēi niþ jífh.

Pablo Jesús ā naáwát túutni ā jumat

10 ¹Buu nindið ñi náhninaá. Weém, Pablo, yeebðíh jwíh bohénijeh tigaá. Obohjeéhtih, yeéþ weemðíh nin pah ñi niþ yeena caá: “Pablo ninboó jwíjeéð jumna, cáacwáðih úmna, jéih naóhcanni pah ā jumna caá. Obohjeéhtih, bíaboó jumna, úmcanejeh jwiítðih jáið naóð daác wahni caá”, ñið niþ yeenap wut be. Cristo cáacwáðih oinið, teo wáaquíhna, íjcan túiniðeh naóhni āt jumap wut jí. Páant túiniðeh ā naáwátji pah muntih weembút íjcan túiniðeh yeebðíh wā naóð daác wahna caá. ²Pánið íjcan túiniðeh naáwíhna yuhna, yee naóhniðih wā wēþ naóhna caá. Ñi pebhna wā jaibínachah, ñi túi chája chaáh, páant bóojeh, ñi yeeatið ñi cádaahaá, “Pablo jwiítðih jáiðna”, niþná. Ñi cáðíh jumnið, weemðíh nin pah ī niþ yeena caá: “Diosdih jepahcannið ī jenah joyát bíc yoobó Pablobut ā jenah joiná caá. Pánið jenah joí bohéna, Cristodið weñafican, ā weñat pínahdiðeh ā bidna caá. Pánihna, Cristo ā naáwát túutni nihcan caá”, queét íð niþ yeenap wut be. Páant niþniðdih búdí wā juihþiþna caá. ³Diosdih jepahcannið míc naóhna, queét ī jenah joyátjijeh chah ípí niþná caá. Obohjeéhtih, weembút cáacjeh jumna yuhna, queét ī chájat pah weémboó wā chájcan caá. Weemðíh yeejéþ naóhniðdih Dios ā wēpatið caá chah wáþi niþjip. ⁴Pánihna, Diosdih yap yohniðdih weém túi yoobópðih wā wēþ naóhna caá, ī yap yohatið ī cádaðat pínah niþná. Pánið wēþ naóhna yuhna, wā jenah joyátjijeh wā jéih cádaðat túutcan caá. Obohjeéhtih, Dios ā wēpatið ī yap yohatið wáþi cádaðat túutna caá. Caandið yap yohnið, ī jenah joyát yeejéþ ā jumatdih Dios ā wēpatið nihát cáacwáðih wā jéihyana caá, yeejéþ ī jenah joí cádaðat pínah niþná. ⁵“Nin pah caá Dios ā jumat”, niþ yee naóhniðdih ā wēpatið wā cádaðat túutna caá. Cáacwā Diosdih ī jéihyat déedið jáhat panihniðdih ā wēpatiðjeh wā jéih yohna caá. “Maá Jesús, weemðíh ma túi teo wáacá, meemðíh yap yohcanjeh, yeejéþ wā jwáub jenah joicát pínah niþná”, jwiít

nihatdih niiját caá náahap.* ⁶ Ñi pebhna wā juibínachah, yeejép jenah joicánjeh, caandíh ñi túi jepahatdih enna, det jwí Maáhdih yap yohna, páantjeh yeejép jenah jointboodíh búdí wā peéh chājipna caá.

⁷ Yeéb wíih bácahdihjeh ñi jéihna caá. Obohjeéhtih, wā jenah joyátboodíh ñi jéihcan caá. “Weem caá Cristo ã naáwátíh naóh yapaat túutni”, ded niijnídiñ nin pahbut niíf jenah joyát caá náahap: “Pablobut bíic yoobó ã naáwátíh naóh yapaat túutni caá”, ã niíf jenah joyó naáh. ⁸ Obohjeéhtih, yeéb nin pah ñi niijná caá: “Pablo nin pah ã niijná caá: ‘Corintodih moondíh Dios weemdíh bohénadiñ ã bejat túutup be’, niijnít, jwiítdih maáh dée ã jumna caá”, ñit niijíp wut yuh be. Obohjeéhtih, ã bohéat túutni jumna, wā tíiccan caá. Dios beé ñi pebhna weemdíh ã bejat túutup be, áih túini doonádiñ naóhna, yeebdíh wā teo wáacat pínah niijná. Páant ã naáwát túutni jumna, yeebdíh yéejaiñcan, ñi túi jumat pínah niijná, áih wēpatjīh yeebdíh wā bohénap jī. ⁹ Pániñna, wēp naóh daác wahna yuhna, yeebdíh úumañcan, ñi túi túut nuumát pínah niijná, yeebdíh wā daác wahap be. ¹⁰ Biquína ñijeéh jumnit nin pah it niijíp wut yuh be: “Pablo naóh daác wahna, úum náah jumni maáh dée pah tub wēpép ã wutna caá. Obohjeéhtih, ninboó jūóhna, oboh jumniñeh ã jumna caá. Pániñna, ã bohéni doonábut oboh naáwátjeh caá”, it niijíp wut be. ¹¹ Páant i niijíchah yuhna, i niiját pah wā niñcan caá. Wā wēp naóh daác wahat pahjeh muntih, ñi pebhna juibínit, ñi túi túut nuumát pínah niijná, bíic yoobó wēp naóhni wā jumbipna caá.

¹² Biquína ñijeéh jumnit, túi jéihcan yuhna, “Bita i jéihyat chah jwiitboó jéihnit caá. Bita Diosdih i teo wūhat chah teo wūhñit jwí jumna caá”, it niíf míic weñep wut yuh be. Obohjeéhtih, páant niíf wēina yuhna, túi jenah joicánnit, Diosdih túi teo wūhñit niñcan caá. Queét i jenah joyát pah weémboó wā jenah joicán caá. ¹³⁻¹⁴ Weém cáacwā i maáh niñcan caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesucristo ã wutatdih jepahnit, caandíh teo wūhñijeh caá. Yeebdíh bohénadiñ ã jib bejat túutuchah, wā jepahap jī. Wā jenah joyátjeh niñcan, Diosboó weemdíh ã wahachah, yap yohcanjeh, ã wutatdih wā jepahap jī. Páant ã wutatdih jepahnit, Jesúíh túini doonádiñ yeebdíh jwíih bohéni wā jumup jī. Pániñ jwíih bohéni jumna, weemdíh wēp naáwát caá náahap. Ded pah wā bohéat pínahdih jwí Maáh weemdíh ã naáwáchahjeh jointít, wāpí bohéna caá. Wā jenah joyátíh wā bohécan caá. ¹⁵ Yeebdíh yee bohénitji i wēi niiját pah, weémboó wā wēi niijcán caá. Bita i bohénitjidih ennit “Queétdih weémboó wā túi bohénachah, Cristodih it jepahap taga”, wā niíf wēican caá. Wā tewatdihjeh wā wēi naóhna caá. Yeebdíh jwíih bohéni jumna, Cristodih chah ñi jenah joyát pínahdih wā náah yacna caá. Pániñ náah yacna, ñi pebhna jwūub bohénadiñ wā bejínna caá. ¹⁶ Pániñ bohénit, jwí Maáh ã weñat pínahdih ñi túi chājachah ennit, bíih tútchinadiñ moondíhbut bohénadiñ wā bejbipna caá. Pániñna, ñíih baác yehboó bejnit, bita bohé jwuhcannitboodíh wā naóhbiñna caá. Jesúíh doonádiñ joi jwūhcannitdihjeh naóhna, bita i bohénitjidih “Wā túi bohéatji jīb queét jwí Maáhdih i túi péena caá”, wā niijcán niít. ¹⁷ Páant niijnít, jon jātíh Dios naáwátíh naóh yapani nin pah át niíf daacáp taji: “ ‘Weemdíh dedé judhdat wihcan caá’, i niijcá bojo naáh. Obohjeéhtih, ‘Jwí Maáh Dios,

nihat jéihni, weemdíh ā túi teo wáacap be', ī niijí naáh", āt niij daacáp tají.^y
¹⁸Det queétjeh "Jwiít caá túi bohénit", niij jenah joinítdih Dios ā wēi encan caá. Obohjeéhtih, "Caán caá túi bohéni", jwī Maáh Cristo ā niijnfboodíh Dios ā túi wēi enna caá.

Yeenit ī bohéat ā tobohat

11 ¹Ded ā túi chājatjidih bitadih ā wēi naáwáchah, āpí túican caá. Páant naáwát ā túicah yuhna, ded pah wā chājatdih bita yeebdíh ī yeeatdih wā naóh yoobábipna caá. ²Weém jīí Jesúh túini doonádih yeebdíh wā jwíih bohénap jī. Dios yeebdíh búdí ā oyat biíc yoobó weembút yeebdíh wā oina caá. Pánih oinit, Cristodih jepah cádahcan, ájeéh biícđih nī jumatdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. ³Obohjeéhtih, bita yeejép ī bohéatdih yeeb nī joyát pínahđih búdí wā úum yacna caá. Jon játi mai pah jígohni Satanás Evadih búdí āt yee naáwáp wut jī. Páant ā yee naáwátđih jepahnit, Eva Dios biícđih mi jumatdih mit cádahap wut jī. Páant ā yeeatdih mi jepahatji dée pah muntih, bitaboó ī yee bohéatdih yeebbút jepahnit, Cristodih nī cádahíhatđih búdí wā úum yacna caá.^z ⁴Det wā bohéatji pah bohécan, "Jesús nin pah jumni caá", niij yee bohénadih nī pebhboó ī juibínachah, nīt wēi jwááhji tagaá. Yeebdíh wā bohéatji biíc yoobó ī bohécan yuhna, ¿dépanihna jenah joicánjeh, queétđih nī jepah? "Nin pah caá Túini Espiritu ā chāap", ī niij yee bohénachah, nīt joijí tagaá. Caandíh wā naáwátji biíc yoobó ī naóhcach yuhna, ¿Dépanihna queét yee bohénitboodíh yeeb nī jepah? Jesúh túini doonádih wā naáwát túttimah, ¿Dépanihna yeeb yee naóhnitboodíh nī túi joí? Páant nī chājachah enna, Cristodih nī pée cádahat pínahđih wā úum yacna caá. ⁵Queét yee bohénit "Jwiítboó Dios ā bohéat túutnit bita ā wahnit chah jéihnit jwī jumna caá", ī niijíchah yuhna, "Weém Dios ā bohéat túutni wā jumuchah, weemdíh chah jéihnit nihcan caá", wā niij jenah joiná caá. ⁶Túi wéheni nihcan yuhna, Dios naáwátđih túi beh joiní caá wā jumup. Ā naáwátđih wā bohénachah joinít, páant wā jumatdih yeeb nī túi jéihna caá.

⁷Nindih nī túi jenah joyoó: Yeebdíh Jesúh túini doonádih bohéna, wāpí jīb úubhcap jī. Páant wā bohéat jīb úubhcanjeh, moh yéejni dée wā jumup jī. Pánih jumna yuhna, yeebboó moh yéejcanjeh, nī túi jumat pínah niijná, yeebdíh wā túi teo wáacap jī. Pánih teo wáacna, ¿yeebdíh wā túi chājcannit beé? ¿Weembút yeebdíh jīb wā niij jīh, queét bita bohénitdih nī wēi enat pah, weemđihbut nī jwúub wēi enat pínah niijná? ⁸Obohjeéhtih, yeebdíh wā bohénachah, bih tátchinadih moón dawá Jesúh wā nījeéh wā jumat pínah niijná, íih dinerodih weemđih ī wúhup jī. Yeebdíh teo wáacat túut niijná, ī wúhni dinerodih nuumát dée wā chāap be. ⁹Nījeéh jumna, bií dée bíbohcan yuhna, yeebdíh dinerodih wāpí úubhcap jī. Jwī úudwā panihnit Macedonia baácđih moón Jesúh wā nī pebh wā jumuchah, nihat wā náahatđih ī úb juibínap jī. Páant ī úb juibínachah, yeebdíh dinerodih wā úubh tac buugácap jī. Túttimahbut, yeebdíh wā úubh tac buugácan niít.^a ¹⁰Cristo yoobópdih ā naáwát pah, weembút áih jumna, yoobópdih nindih wā naóhna caá: Jesúh túini doonádih jīb wihcanjeh yeebdíh wā bohéatđih búdí wā wēi naóhna caá. Biíc yoobó jīb wihcanjeh wā bohéat pínahđihbut nihat níih baácđih

moondih jéihnít, páant wā wēi naáwátlih joinít, “Caán dée ápi chájcán caá”, i niicán níít. ¹¹ Yeebdíh dinerodih wā uúbhcatjidih jenah joinít, ¿ded pah tigaá níita níj jenah joí? “Pablo jwiítlih jíib uúbhcan, jwiítlih ā oican níít”, ¿níi níj jenah joí níít? Nihcan caá. Yeebdíh búdí wā oina caá. Páant wā oyatlih Dios ā jéihna caá. ¹² Jíib wihcanjeh páantjeh yeebdíh wā bohébična caá, queét yee bohénitboó “Pablo ded pah yeebdíh ā bohéat bíic yoobó caá jwiítbut jwípí bohéna caá”, i yee níijichah joinít, queétlih níi joyáh bojat pínah níijná. Queét yee bohénit i bohéatjí jíib yeebdíh ípí uúbhna caá. Obohjeéhtih, weémboó wápi jíib uúbhcan caá. Pánihatlih túi jenah joinít, mácah jwí jumatlih níi túi jéihbična caá.

¹³ Pánih chájnít yoobópdił Jesús ā bohéat túutnit nihcan, queét yeenitjeh caá. “Jwiít caá Jesús ā bohéat túutnit”, níj naóhna yuhna, ā wahnit nihcan caá. Páant níijná, wā jumát dée pah i jumíhip yuh caá. ¹⁴ Pánihna, yeenit jumna, páant i chájat pínahdih wáat jéihyep be. Yeejépwā i maáh Satanásbut bíic yoobó ápi chájna caá. Dawá láa caanbút yeena, túini ángel, Dios ā wahní pah ā míic jíghana caá. ¹⁵ Satanás ā chájatlih jéihna, caandíh teo wúhnitbut “Jesús ā wahnit caá”, níj yeenit, Diosdih teo wúhnit pah i jumíhatlih wáat jéihyep be. Túi chájcannit jumna yuhna, túi chájnít dée pah i jumíhna caá. Pánihna, Diosboó níhat i yeeatjí jíib queétlih búdí ā péeh chájbipna caá.

Pablo yeejép ā yapatjí

¹⁶ Búu jwúhna, ded pah wā jumátjidih wā wēi naóhbična caá. “Pablo ā túi chájatjidih túb wēi naóhniabeh caá”, weemdíh níi níj jenah joicáh, ā túimi nacaá. Obohjeéhtih, weemdíh páant níj jenah joiná yuhna, ded pah wā yapatjidih wā wēi naáwáchah, bainíbit níi joi jwúhuú. ¹⁷ Yeebdíh páníh naóhna, jwí Maáh Jesús weemdíh “Ma yapatjidih ma naáwá queétdih”, ā níijcáh yuhna, ded pah wā yapatlih wā naóhbična caá. ¹⁸ Dawá bitaboó ded pah i túi chájatjidih wēi naóhna, weembút ded pah wā yapatjidih wā wēi naóhbična caá. ¹⁹ Yeebboó “Chah túi jéihnít jwí jumna caá”, níi níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, yee naóhnitboó i naáwáchah yuhna, níi túi wēi joiná caá. ²⁰ Queét níi maáta dée, yeebdíh búdí i wutuchah, níi túi wēi joiná caá. Dawá láa níih dinerodih i yee dúuc wáina caá. “Jwiít níhat jéihnít jwí jumuchah, jwiítlih níi túi weñeé”, ípí níijná yuh caá. Bíih láa yeebdíh íjnit, i mao tícana caá. Páant yeejép yeebdíh i chájachah yuhna, ¿Dépanihna páantjeh queétdih níi túi jepah? ²¹ Níjeéh jumna, “cáacwádił úumni”, níi níijná, queét i chájat pah weémboó wā chájcáp be. Páant wā chájat pínahdih wā úumatjidih naóhna, wā tícna caá. Queét i chájat pah chájcán yuhna, Jesús ā wahní wā jumatlih níi túi jéihyat pínah níijná, weembút ded pah wā yapatjidih wā wēi naóhbična caá.

²² Queétboó bita chah jéihnít jumíhna, “Jwiít judíowā jwí jumuchah, jwiítlih níi weñeé”, yeebdíh ípí níijp wut be. Obohjeéhtih, weembút judío mun tigaá. Queétboó “Jwiít Israel ā juimená, Dios ā níionitjí jwí jumna caá”, yeebdíh ípí níijp wut be. Obohjeéhtih, weembút Israel ā juima mun tigaá. Queétboó “Jwiít Abraham ā juimená, Yeebdíh wā túi cháj wúhbična caá, Dios ā níijnítjí caá”, yeebdíh ípí níijp wut be. Obohjeéhtih, weembút Abraham ā juima mun tigaá. ²³ Queétboó “Cristodih teo wúhnit jwí jumna caá”, yeebdíh ípí níijp wut be. Páant i níijichah joinít, nin pah yeebdíh wā níijná caá: “Weembút Cristodih teo

wūhni mun tigaá. Weém caá bácah queét ī tewat chah búdí teoni”, yeebdíh wā niŷ naóhna caá. Páant niŷ naóhna, páantjeh jenah joicánnit ī wéheat pah naóhna yuhna, wā tíccan caá. Queét ī teo wūhat chah Cristodih wāpí teo wūhup be. Jesúfh túini doonádih wā bohéátji peéh dawá láa nemat muúboó weemdíh ī nemep jī. Dawá láa weemdíh ī puñup jī. Dawá láa cáacwā weemdíh ī mao yohíhip jī. Páant ī mao yohíhichah, weém yeejép wāpí yapap jī.^b 24 Cinco láa jwiít judíowā jwī maáta weemdíh ī tewat tútutup taji. Weemdíh ī tewat jumat pah, tubit yéej chājnitdih momo jiwi chóo coóh jumni tōpnajīh ī puñat biíc yoobó treinta y nueve láa weemdíh ī puñup jī.^c 25 Biíc peihcanni láa Romanowā weemdíh teonit, máa doóbhnajīh ī puñup jī.^d Biíc láa weemdíh mawíhna, jeejīh ī yohop jī.^e Biíc peihcanni láa búdí jāáj chóojīh jib bejna, jwī daabáp jī. Biíc láa daabnít, máa naadīh teonit, búdí muj tacdih pah daa jūóh, caán yeó jáap pah táah bej, jwúub pah túo bejat dée wā jumuchah, ī ubup jī. Pánihna, caán láa, wā wuníhip jī. 26 Dawá láa Jesúfh túini doonádih bohénit, yuúp wā jib bejep jī. Pánih bohé jibnit, búdí yeejép wā yapap jī. Biíh láa tobohni mujnadih wā bejep jī. Biíh láa namáboó jib bejchah, bií déedih chewe mao dúuc wáyat dée ā tobohop jī. Biíh láa wā déewajeh weemdíh ī yéejāhip jī.^f Biíh láa judíowā nihcannitbut weemdíh ī mawíhip jī.^g Tútchinaboó, tútchi wihcapboó, búdí mujboobút wā jumuchah, wunat dée ā tobohop jī. Biíh láa “Jwiít Jesúfhwā caá”, niŷ yeenit, ī mawat dée ā tobohop jī. 27 Jesúfh túini doonádih bohéna, búdí wāpí tewep jī. Pánih teona, dawá láa ūocanjeh wā bohé daa jūúwup jī. Dawá láa jeémát wihcah, nuugúp tubuchah, tubit taca jootóchah, búdí yeejép wā yapap jī. Dawá láa dawát pínah yéguehbut wihcah, búdí cúbuhuchah, yeejép wāpí yapap jī.

28 Pánih yeejép yapna, páant bóojeh āt nihcap jī. Yeó jáap jumat pah nihat Jesúfhwā “caandíh cádahná”, niijná, búdí wāpí náhni dahwana caá. 29 Biíc Jesúfh ā tubúp chūúuchah, weembút tubúp chūúhni pah wā jumna caá. Bitā Jesúfhdi h ī yéej chājat túutuchah enna, queét yeejépwāboodíh búdí wā íjna caá. Pánihna, yeéb nihat Jesúfhwā, wā weh dée nī jumuchah, yeebdíh ūum yacna, yeejép wāpí yapna caá.

30 Páant yeejép wā yapatjidih wēi naóhna, ded pah wā túi chājatdih yeebdíh wā wēi naóhcan níft. Obohjeéhtih, wā wēpcatjidih yeebdíh wā wēi naóhhipna caá.

31 Páant wā naáwáchah jointí, “Yoobópdih caá páant ā niiját”, Dios ā niŷ jéihna caá. Caán caá jwī Maáh Jesucristo íip. Pánihna, yeó jáap jumat pah “Paá, meemjéh nihat jéihni, chah wēpni caá”, túi wēi niiját caá náahap. 32 Weém Jesucristodih wā jwíih jepahat túttimahbitjeh, Damasco tútchiboó wā jumuchah, caán tútchidih moón ī maáh, Aretas nump jumni, weemdíh āt tewat tútutup wut jī. Pánihna, nihat Damasco tútchi wáihyat júdu jécnadih áih soldadowádih āt pánat túut wut jī, wā bac bejchah ī tewat pínah niijná. 33 Páant ī páñachah enna, wā chéenwā búdí wuhdih weemdíh waadát túutnit, wáihyat júdudih jumni muú enat jécmant ī cádah deyanap jī. Pánih cádah deyanit, ī teo wáacachah, moh yéejni wā jweyép jī.^h

Pablo oo júmat dée ā enat

12 1 Būū weemdíh ded pah biíh ā yapatjidih wā jwúub naóhhipna caá. Queét yee bohénitboó “Jwiítjeh caá oo júmat dée jígohatdih enna,

b 11.23 Hch 16.23 c 11.24 Dt 25.3 d 11.25 Hch 16.22 e 11.25 Hch 14.19

f 11.26 Hch 9.23 g 11.26 Hch 14.5 h 11.32-33 Hch 9.23-25

chah jéihnít jwī jumup”, ī níj naóhna yuh caá. Obohjeéhtih, jwī Maáh weemdíhbut oo máh enat dée pah ā jígohop jī. Páant ā jígohatjidih yeebdíh wā naóhbiḡna caá. Ded pah weemdíh ā jéihyaatdihbut wā naóhbiḡna caá. ²⁻³ Catorce jópchi játih Dios weemdíh japboó ā ub púuh laab béjep jī. Ded pah ā ub púuh laab béjatjidih wā jéihcan caá. Wíih bácahdih, wíih caolihdihjeh ā ub bej déeji oo júmat pah enatjidih, wā jéihcan caá. Diosjeh caá ā jéihyep. ⁴ Á pebhboó, Paraíso wūt jumupna jaibínit, ā naáwáchah wā joyóp jī. Jwiít cáacwájeh jwī jéih naóh buujácat déedih wā joyóp jī. Páant caandíh wā joyóchah yuhna, weemdíh ā jwúub naóh yapaat tútup jī. ⁵⁻⁶ Páant weemdíh ded pah ā yapatdih wēi naáwíhna yuhna, weemjéh ded pah wā jumatdih wā wēi naóhcan níít. Obohjeéhtih, yoobópdih ā jumuchah, wā jwúub naáwáchah nihna, áta túi taga. “Pablo túini oo júmat dée pah enna, Jesús ā wahní nacaá”, ñi níj weñatdih yeebdíh wā náah yaccan caá. Obohjeéhtih, ded pah wā chájatjidih, ded pah wā bohéatjidihbut jenah joinít, “Pablo jwī Maáh ā bohé jibat tútupni caá”, ñi níj jéihyatdih wā náah yacna caá. Weemjéh wēpcanni wā jumatdih ñi jéihyat pínah niijná, buu ded pah bíh wā yapatjidihbut yeebdíh wā naóhbiḡna caá. ⁷ Chah túini oo júmat déedih enna, “Weém caá bácah chah jéihni”, wā níj jenah joyát weemdíh ā tobohna caá. Páant ā tobohát pínahdih jéihna, Dios Satanásdih weemdíh yeejép át yapat tútup taga, “Weemjéh wēpcanni caá”, wā níj jenah joyát pínah niijná. ⁸ Pánih jumna, bíc peihcanni láa jwī Maáh Jesúsdiḡ caán yeejép yapatdih ā yohat pínahdih wā wúbup yuh be. ⁹ Obohjeéhtih, weemdíh nin pah ā níj jepahap be: “Caandíh wā yohcan níít. Obohjeéhtih, caandíh yohcan yuhna, meemdíh búdí oinit, wā túi teo wáacbiḡna caá. Pánih wēpcannijeh jumna, wā oi teo wáacat pínahdih chah ma bidbiḡna caá. Pánihna, meemdíh búdí wā teo wáacachah ennít, wā wēpatboodíh nihát cáacwā ī jéihbiḡna caá”, Jesús weemdíh ā níj jepahap be. Páant ā niijíchah joinít, wā wēpcatdih wā wēi naóhbiḡna caá, ā wēpatjīh weemdíh búdí ā teo wáacat pínah niijná. ¹⁰ Páant tigaá Jesúsh wā júmat jíib yeejép yapna, búdí wā wēina caá. Bitá weemdíh yeejép ī wéhenachah, yeejép ī chájachah, ī jígahanachah, dedé bíh weemdíh yeejép ā yapachah yuhna, wāpí túi jumna caá. Pánih wēpcanni wā jumuchah, Jesús ā wēpatdih chah búdí bidnit, “Weém jéihcanni wā jumna yuhna, ā teo wáacatjīh wā túi buujábiḡna caá”, wā níj jéihna caá.

Corinto tútchidih moondíh búdí ā jígahat

¹¹ Bitá weemdíh yeejép ī naáwáchah joinít, yeebboó queétdih ñi naóh bóod chuñuchah, áta túi tagaá. Obohjeéhtih, páant ñi niijác, weemjéh yeebdíh wā míc wēi naóhna caá. Weém oboh jumni dée wā jumuchah yuhna, queét yee bohénit “Jwiít caá bácah Dios ā bohéat tútupni”, niijnítboó wā chah ī jumcan caá. ¹² Níjeéh wā jumuchah, Dios ā naáwát tútupni wā jumatdih júutíhna, ā wēpatjīh weemdíh búdí ápí teo wáacap jī. Páant ā teo wáacachah, dawá láa wunnitdih boonit, nemépwādhbut wā yohop jī. Pánih chájnít, jwiít cáacwā jwī jéih cháca naáhdih ā wēpatjīh wā chá jútup jī. Weemdíh eníhcannít ī yéejahichah yuhna, wā chuuná yuhna, wā teo cádahcap jī. ¹³ “Pablo jwíjeéh jumna, bíh tútchidih moondíh ā túi chájat pah jwiítidih ā túi chácap jī”, ¿yeeb ñi níj jenah jóí níít? Nihat tútchidih moondíh bíc yoobó wāpí túi chájna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh wā wíih pínah dinerodih wā

uúbh tac buugácap jī. ¿Pánih uúbh tac buugácán, yeebdíh wā yéej chājnit jīi? Caán yeejép ā jumuchah, wā jígahna caá. Caán yeejatdih weemdíh ñi yohoó.

Ī pebhna ā jwúub jib bejat pínah

¹⁴Nin wā naáwát pínahdih ñi túi joyoó: Chéne láa juibíniji buu ñi pebhna jwúub bejat túut caá wā chāap, páant muntih. Ñi pebhna juibínit, yeebdíh wíih dinero pínahdih con láa wā uúbhcatji pah, buu láabut wā uúbh tac buugácán níit. Ñíh dinerodih náahcan, Jesúsdihi túi joinít ñi jumat caá yeebdíh wā náah yacap. Wébít ĩ mána ĩ náahatdih wúhniit pínah nihcan caá. Obohjeéhtih ĩ mána caá queét wébítboodíh ĩ náahatdih ípí wúhup. Páant ĩ chājat pah yeéb wā weh panihniit ñi jumuchah, wā náahatdih yeebdíh wā uúbhcan níit. ¹⁵Ñi íp panihni jumna, yeebdíh búdí oinit, nihat wā bíbohathdih wēi wúhniit, yeebdíh wā teo wáaquíhna caá. Pánih teo wáaquíhna, búdí chumná yuhna, wā teo cádahcan níit. Páant yeebdíh chah wā oyochah yuhna, ¿yeéb weemdíh nump ñi oi níit?

¹⁶“Pablo jwíjeéh jumnit, áih pínah dinerodih ápi uúbh tac buugácap jī”, ñi níj jéihna caá. Obohjeéhtih, biquína ñijeéh jumnit weemdíh nin pah ĩt níj jenah joi tágaá: “Jwíih dinerodih moh yeejnitdih ā wúh wáacat túutnit, jwíitdih jéihcha dúuc wáiniabeh tagaá”, ĩ níj jenah joiná caá. ¹⁷Páant ĩ níj át pahjeh chājni jumna, ¿ded pah tigaá caandíh wāta nih chāj? ¿Ñi pebhna wā wahnitdih nit beé yeebdíh wā jéihcha nuumát túutup? Páant wā chācap jī. ¹⁸Játihi Titodih ñi pebhna bejat túutnit, bíh Jesúsdihibut ájeéh wā pej jum bejat túutup jī. Páant ñi pebhboó juibínit, ¿Tito yeebdíh ā jéihcha nuumnít jīi? “Nuumcánni caá”, ñi níj jéihna caá. Jwíit chénat pah bíic yoobó jwí maáh ā weñat pínahdih chājnit caá. Pánih jumnit, yeebdíh oinit, túinijeh ā chājat pah, weembút bíic yoobó yeebdíh túinijeh wápi chājna caá.

¹⁹Páant wā jäh níijichah joinít, ¿ded pah ñita níj jenah joi? “Caandíh jwí wēi níj át pínahdihjeh caá ā bidip”, ¿ñi níj jenah joi níit? Obohjeéhtih, weém Cristofh jumna, Dios weemdíh ennit, “Ma túi chājna beé”, ā wēi níj át pínahdihjeh caá wā náahap. Yeebdíh teo wáaquíhna, ded pah wā chājatjidih wā naóh beedánap be, jwí Maáhdih chah ñi túi jepahat pínah níjná. ²⁰Ñi pebhboó wā juibínachah, wā náah yacat pah ñi chācah, búdí yeebdíh wā úum yacna caá. Páant ñi túi chācah, caanná juibínit, weembút yeéb ñi náah yacat pah wāta chācan tagaá. Pánihna, yeebdíh búdí wā jenah joiná caá. ¿Páantjeh ñi míc jūih níit? ¿Páantjeh bitáih bíi déedih ñi en ñinah íj níit? ¿Búdí ñi míc íja níit? ¿Biquína páantjeh íih pínahdihjeh bid níit? ¿Buubut páantjeh bitadihi ñi yee naóh níit? ¿Yeejép dooná ñi jumathdih ñi cádah jwuhcan níit? ¿“Weém nihat jéihni caá”, páantjeh ñi míc wēi níj níit? ¿Túbit ñi míc en naóh cádah jwuhcan níit? ¿Yeéb biquína ñi jenah joyátdihjeh níit ñi chāap? Yeéb páant ñi chājatdih wā úum yacna caá. ²¹Pánihna, ñi pebhna juibínit, ñi túut nuumcátdih wā enechah, Dios weemdíh áta tíicat túut tagaá. Jon játihi yéej chājnitji dawá páantjeh ĩ yéej chājatdih cádahcah enna, búdí wāta jígah taga. Íi náah chājat, yeejép chājihat jenah joyát, ĩ náahat pahjeh chājatdihbut ĩ cádahcah enna, búdí wāta jígah taga. Páant ñi chājatdih páant bóojeh ñi cádahaá, caanná juibínit, wā jūihcat pínah níjná.

Pablo ā pée naáwát

13 ¹Jon yeebdíh chéneji juibí ennihi buu bejna, bíic peihcanni láa bejat túut caá wā chāap. Pánihna, ñi yéej chāj cádahna, túiniboodíh túut

numnít, weemdíh ñi túi pánaá. Ñijeéh jumnitdih í yéej chājatdih cádahat tútnit, Moisés nin pah ā niŋ naóh daacátjidih ñi túi náhninaá: “Deddih ñi peéh chājat pínah játih, caán ā yéej chājachah ennit, chénewā, bíic peihcannit í enatji pahjeh í naáwá naáh. Páant moonjéh í naáwát túttimah, ñi peéh chājachah, ā táibipna caá”, Moisés át niŋ daacáp tají.² Ñi pebhna wā jwúub juibí láa yéej chājnítidih nin pah wā niŋ naáwáp jī: “Ñi yéej chājatdih cádahnit, táiniboodíh ñi tút numú. Ñi cádahcah, jwúub juibína, wā peéh chājbipna caá”, wā niijp jī. Páant wā niijátji pah, buu ñijeéh jumcan yuhna, queét páantjeh yéej chājnítidih, yeéb nihatdihbut, wā jwúub naóhna caá. Páant bóojeh, ñi yéej chājatdih cádahnit, táiniboodíhñeh ñi tút numú. Ñi pebhna juibínit, ñi cádahcatdih enna, búdí wā peéh chājbipna caá. Yuúp wā jumuchah, “Wā peéh chājbipna caá, niijná yuhna, ā peéh chājcan niít”, ñi niŋ jenah joicá bojoó.³ Cristo ā naáwátidih naóh yapani wā jumatdih ā júutat pínahdih bidna, páant wépép weemdíh ā peéh chājat tútuchah enna, ñi jéihbipna caá. ¿Búdí ā wēpatjīh yeebdíh ā teo wáacátjidih ñi náhnican niít? Yeéb yéej chājnítidih ā peéh chājat pínahbut bíic yoobó wépép ā jumbipna caá.⁴ Jwiít cáacwā jwí wēpcat pah Cristo wēpcanni jumna, cruzboó át wun wūhup wūt jī. Pánih wunna yuhna, Dios ā wēpatjīh boo pud júóhniŋi, buu páantjeh báadhni ā jumna caá. Cruzboó ñuhna, wēpcanni ā jumat pah weembút wēpcanni wā jumna caá. Wā jenah joyátjīhñeh yeebdíh wāta jéih teo wáaccan tagaá. Obohjeéhtih, Cristo wájeéh jumna, Dios ā wēpatjīh yeebdíh teo wáacadih wā juibíbipna caá.

⁵Yeéb mícjeh nin pah ñi míc niŋ uúbh joyoó: “¿Ded pah wā chājatji? ¿Yoobópdih Jesúsdiŋ wā jenah joí niít? ¿Caán ā náah yacatdih wā túi jepah niít?” ñi míc niŋ uúbh joyoó. Caandíh yoobópdih jenah joiná, ā náah yacatdih ñi túi jepahachah, Jesús níih caolihboó ā jumna caá. Obohjeéhtih, yoobópdih caandíh jenah joicán, ā náah yacatdih jepahcan, áihwā ñi niŋcan caá.⁶ Weémboó caandíh túi jenah joiní, ā náah yacatdih jepahni wā jumatdih wā jéihna caá. “Weém Jesúh caá”, niŋ yeeni wā niŋcan caá. Páant wā jumatdih yeebdíhbut wā jéihyaíhna caá.⁷ Ñi yéej chājcat pínahdih náah yacna, Dios yeebdíh ā túi teo wáacat pínah niijná, búdí wā uúbhna caá. Ñi pebhna juibínit, páant ñi yéej chājcatdih wā enechah, weemdíh Dios yeebdíh ā peéh chājat tútcan niít. Páant ā peéh chājat tútcah, wā wēibipna caá. Obohjeéhtih wā peéh chājcatdih ennit, “Pablo Dios ā wēpatjīh queétdih peéh chājcan, Dios ā wahní niŋcan nacaá”, ñi niŋ jenah joyóchah yuhna, wā túi wēibipna caá. Dios weemdíh ā bohé jibat tútatjidih ñi jéihyat pínahdih wā náah yacna yuhna, yeéb ñi túi chājat pínahdih chah wā náah yacna caá.⁸ Ñi yéej chājatdih cádahnit, táiniboodíh ñi tút numátidih enna yuhna, yeebdíh wā peéh chājachah, yoobópdih áta niŋcan tagaá. Pánihna, yoobópdih chājhna, yeebdíh wā bohébipna caá, Dios naáwátidih túi beh joinít, chah ñi jepahat pínah niijná.⁹ Yeéb Cristodih ñi túi jenah joyóchah, Dios ā wēpatjīh yeebdíh peéh chājat ā náahcah, búdí wā wēibipna caá. Pánihna, Diosdih búdí wā uúbhna caá, ā weñat pínahdihñeh ñi túi chājat pínah niijná.¹⁰ Dios ā wēpatjīh yeebdíh peéh chājhican, ñi pebhna wā bejat pínah játih wā daac wahná caá, yéej chājatdih cádahnit, ñi tút numú páant pínah niijná. Dios ā wēpatjīh yeebdíh jígahaíhcan, wápí túi bohéna caá, ñi túi jumat pínah niijná.

Pablo ā pée túyat túutat

¹¹ Būw wā ūudwā panihnitá, yeebdíh wā túyat túutna caá. Cristodih chah jenah joinít, táinijeh ñi jumúú. Nin wā naóh daacátdih ñi túi jepahaá. Cristodih chah jenah joyát pínahdih ñi míc teo wáacá, bícdih túi jumat túut niijná. Páant ñi túi jumuchah ennit, Dios ñijeéh ā jumbipna caá. Caán jwiítdih búdí oinit, míc oyat túutna, jwiít bícdih ā túi jumat túutna caá.

¹² Jesúíhwā jumna, ñi túi wēi úúbú. ¹³ Nihat ninjīh moón Jesúíhwābut yeebdíh búdí ī túyat túutna caá. ¹⁴ Yeebdíh búdí wā úúbhna caá, jwī Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ā túi teo wáacat pínah niijná. Dios búdí ā oyatdih ñi jéihyat pínah, Túini Espíritu ñijeéh ā jumat pínah, yeéb bícdih ñi túi jumat pínahdihbut wā úúbhna caá. Pánih úúbhnit, yeebdíh búdí wā túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

GÁLATAS

Gálatasdh jwí túi beh joyát pínah naáwát

¿**Déhe tiguaá daácniyi?** Pablo, Dios á jib bohéat túutni nin néodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah á jumatdih chah jéihfina, Romanosdih jwí túi beh joyát pínah naáwát dih nī eneé.

¿**Detdih át daácji?** Chah dawá jéihnīt “Galacia baácdih bóo tútchinadih moón Jesúfhwā, Pisidia baácdih bóo Antioquía, Iconio, Listra, Derbe tútchina Pablo á jwíh bohé jibichah, á bohénitjidih nin néodih át daac wahap wut jī”, ī níj jenah joiná caá.

¿**Dedmant, débólih cah, át daácji?** Chah dawá jéihnīt “Pablo á jwíh bohé jib péanit, Siria baácdih bóo Antioquía tútchiboó jwúb juibínit, Jerusalén tútchina Jesúfhwā ī maátajīh míc wéhenadih á bejat pínah játih nin néodih át daacáp wut jī. Pánih jumna, jópchi 48, 49 (Jesús á wunat túttimah 15, 16 jópchi túttimah) át daácji tagaá”, ī níj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bita túi jéihnīt “Jerusalénboó Jesúfhwā ī maátajīh míc wéheat túttimah, Corinto tútchiboó jib juibínit, jópchi 51 (Jesús á wunat túttimah 18 jópchi túttimah) át daácji tagaá”, ī níj jenah joiná caá. Bita túi jéihnītboó “Siria baácdih bóo Antioquía tútchiboó jumnit, jópchi 53 (Jesús á wunat túttimah 20 jópchi túttimah) át daácji tagaá”, ī níj jenah joiná caá. Bitaboó “Macedonia baácmant, jópchi 54–57 (Jesús á wunat túttimah 21–24 jópchi túttimah) át daácji tagaá”, ī níj jenah joiná caá.

¿**Dedé pínah tiguaá át daácji?** Biquína judfowā judfo nihcannitboodíh “Yeéb Diosjeéh túi jumíhna, Jesucristodih nī jepahat jíjbhéh nihcan, jwiít judfowā jwípí chájat pah quehli nah yapat chóodih bóodat yeebdfíhbut á náahna caá”, it níj naáwáp wut yuh jī. Pánih bohéna, judfo nihcannit Jesúfhwādhíh búdí it wid jenah joyát túutap wut jī. Páant ī wid jenah joyátdih yoobáíhna, “Diosjeéh túi jumat túut níijná, Jesúsdh jepahatjeh caá yeebdíh á náahap”, Pablo queétdih át níj daacáp wut jī.

Gálatas ded pah á jumat:

1. Pablo á daac jwíihat (1.1-9)
 - a. Queétdih á túyat túutat (1.1-5)
 - b. Yee bohéatdih ī jepahatdih á jūihñat (1.6-9)
2. Pablo Jesúsjeéh á bohé jibat túutni jumna, yoobópdih á bohéat á jumat (1.10–2.21)
 - a. Ded pah á bohéat pínahdih Diosjeh Pablodih á jéihyaat (1.10-12)
 - b. Jerusalén tútchidih moón Jesús á bohéat túutnit Pablodih ī jéihyacat (1.13–2.21)
3. ¿Moisés á wutatdih jepahat, Jesucristodihjeh túi jenah joyát níft náahap? á níj bohéat (3.1–4.31)
 - a. Galaciadih moón ded pah Jesúsdh ī jwíh jepahat (3.1-5)
 - b. Abraham ded pah á chájatji (3.6-9)
 - c. Moisés á wutatji chéwat panihni á jumat (3.10-14)
 - d. Dios Abraham á níjájti ded pah á jumat (3.15-18)
 - e. Moisés á wutatji dedé pínah á jumat (3.19-25)
 - f. Jwiít teo wūhñit panihñit nihcan, Dios weh jwí jumat (3.26–4.20)

- g. Ded pah Agar, ded pah Sara i jumatjidih náhninit, chéonit panihnit, watnit panihnit jwí jumat (4.21-31)
 4. Jesúsdih túi jenah joinít, chéonit panihnit nihcan, ded pah jwí jumat pínahdih ā bohéat (5.1–6.10)
 5. Pablo ā pee naáwát, ā pee táyat tútatbut (6.11-18)

Pablo queétdih ā táyat tútat

1 ¹⁻² Weém, Pablo, biíhdih daacát tútnit, yeéb Galacia baácdih jumni tútchinadih moón Jesúhwwādh wā wahna caá. Nihat wājeéh jumnit Jesúhwwābut yeebdhí i táyat tútna caá. Weém, Pablodih jíí Jesucristo ā níwip jí, áih túini doonádh wā naóh jib bohéat pínah níjné. Cáacwā weemdhí i naáwát tútcap jí. Obohjeéhtih, Jesucristo, Dios jwí íp caán wunnijidih boonanibut weemdhí i níwip jí. Páant i naáwát tútni jumna, nin núodih yeebdhí wā daác wahna caá. ³Dios jwí íp, jwí Maáh Jesucristobut yeebdhí oinit, i túi teo wáaca naáh, ní túi jumat pínah níjné. ⁴Dios jwí íp ā náahat pahjeh, caán Jesucristoboo jwí yéejat jíib, át wun wūhup wut jí,^a ā teo wáacatjih yeejépwā i jumat pah nihcan, yéej chájatdih jwí yap yohat pínah níjné. ⁵Páant ā chájatdih jéihna, “Paá, meém nihatdih jéih beedáni jumna, cáacwādhí jígah ennít, mapí túi teo wáacna caá”, jwí ípdih yeó jáap jumat pah búdí jwí níj wēi naáwát dée caá. Páant tíí jwí níj wēi naáwáp.

Dios cáacwādh ded pah ā túi ubat

⁶Yeébbó ded pah ní chájat doonádh joinít, weém búdí wā náhni dahwana caá. Dios yeebdhí búdí oina, át níwip taga, Jesúsdih jepahnit, áihwā ní jumat pínah níjné. Obohjeéhtih, páant yeebdhí búdí ā oyochah yuhna, waícanjeh biíh bohéatdih joinít, Jesucristoboodhí cádahna caá ní cháap. Páant ní cádahat doonádh joinít, “¿Dépanih tigaá waícanjeh i tút nuúm?” níj jenah joinít, wā wúhi bejep be. ⁷Biquína ní pebh jumnit, yeebdhí tac buugána, máach bohénit, Jesúh túini doonádh i yéejana caá. Páant yeebdhí naóhna, nin pah i níj yee bohéna caá: “ ‘Túí ubnit jumat tút níjné, Jesucristodihjeh ní túi jepahaá’, Pablo níj naóh bohéna, yeebdhí ā nih yána caá. Diosjeéh túi jumat tút níjné, jwí nuowā i naáwátjidihbut túi jepahat caá náahap”, íi níj yee naáwáp wut be. Obohjeéhtih, “Nin túini dooná caá”, i níj naóhniboo túini dooná yooabát nihcan caá. ⁸Jwiít, Diohí ángel japmant júohni, yeebdhí jwí jwíh bohéatjidih máach jwí bohénachah, jwiítidih Dios búdí peéh chájna, iiguípna ā waha naáh. ⁹Wā naáwátji pah wā jwúub naóhbiipna caá, páant muntih: Yeebdhí jwí jwíh bohéatdih ní túi jepahachah yuhna, det yeebdhí máach i bohénachah, Dios queétdih búdí peéh chájna, iiguípna ā waha naáh.

¹⁰Páant níjné, “Caánboo tigaá túi bohéni ā jumup”, weemdhí cáacwā i níjárdih wā bidcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó weemdhí “Meém ma túi bohéna jíí”, ā níjárdihjeh caá wā náahap.^b Cáacwādhí weñafhnit bohéna, Cristoboodhí wāta weñacan tagaá. Pánih weñacan, caandhí teo wūhni wāta jumcan taga.

Cristo Pablodih ded pah ā túut nuumátji

¹¹ Wā déewā panihnitá, nindih ñi jéihyat pínah yeebdíh wā náah yacna caá: Wāpí bohéni túini dooná cáacwā ī jenah joyátjijeh nihcan beé. ¹² Ded cáacdih wā joiníji doonábut nihcan beé. Bitá weemdíh ī bohécana beé. Obohjeéhtih, Diosjeh weemdíh ded pah ā wūúh ā jumatdih ā bohénap jī.

¹³ Jesucristodih wā jepahat pínah játih, jwiít judíowā jwī nuowā ī naáwátjidih wā túi joí waadánap jī. Pánih túi joí waadáni wā jumuchah, ded pah wā chājatji doonádih yeeb ñit joijí tagaá. Pánih jumnit, Jesúihwā Diosdih yap yohnit ī jumatdih jenah joinít, eníhcan, búdí yeejép chājna, queétdih wā túi mao beedá bojhip yuh jī. ^c ¹⁴ Jwī nuowā ī naáwátjidih túi jepahíhna, weém bíc yoobó behnit chah wā túi bohénap jī. ^d

¹⁵⁻¹⁶ Obohjeéhtih, wā cáac jumat pínah játih, Dios weemdíh búdí oina, átát ñiojip taga, áih túini doonádih wā bohéat pínah niijná. Pánihna, yéejni wā jumuchah yuhna, ā náahni yeó jáapdih Jesús ā wahniji ā jumatdih weemdíh ā jéihyanap jī. Pánih jéihyanit, judíowā nihcannit pehbhoó ā wahap jī, áih túini doonádih queétdih wā naáwát pínah niijná. Páant ā wahachah, “¿Ded pah tigaá weemdíh níj bohéat náah?” cáacwádih wā níj wúbh joí encap jī. ^e ¹⁷ Jesús áih túini doonádih naáwát túutnit maáta, wā játih ā ñíonit ī jumuchah yuhna, Jerusalén tútchina queétdihbut míc wéhenadih wā bejcap jī. Caanná bej jwuhcanjeh, Dios ded pah weemdíh ā náah yacatdih jéihíhna, Arabia baác cáac wihcapboó caandíh wúbdíh wā bejep jī. Caánboó jumniji Damasco tútchina wā jwúub juibínap jī, páant muntih.

¹⁸ Bíc peihcanni jópchi túttimah, Jerusalén tútchina Pedrodih enedih wā bejep jī buca. ^f Caanná chéne semanabitjeh wā jumup jī. ¹⁹ Jesús áih doonádih ā naáwát túutnit bita maátadih wā jwááhcap jī. Obohjeéhtih, Santiago jwī Maáh úuddih pohba wā jwááap jī. ²⁰ Páant wā daacáchah, wā naáwát yoobópdih ā jumatdih Dios ā jéihna caá.

²¹ Túttimah, Siria baác, Cilicia baácnabut naóh jibidih wā bejep jī. ²² Caanná wā jib bejchah, Judea baácboó jumnit Jesúihwā weemdíh ī jwááh jwuhcap jī. ²³ Ded pah wā chājat doonádihjeh ítát joyóp taji. “Játih jwiít Jesúihwádih yeejép chājna, túini doonádih jwiítidih cádahat túutniji buu caán doonádihjeh jwúub naóhna caá ā chājap, cáacwā Jesúsdih ī jepahat pínah niijná”, ít níj míc wéhenap wut jī. ²⁴ Páant wā túut nuumát doonádih joinít, “Paá, caandíh mat túi teo wáacap taga”, Diosdih búdí ít níj wēi naáwáp wut jī.

Cristo ā naáwát túutnit maáta Pablodih ī wēi jwááat

2 ¹⁻² Catorce jópchi túttimah, Diosboó weemdíh Jerusalén tútchina ā bejat túutuchah, Bernabéjīh caanná wā jwúub bejep jī. Pánih bejna, Titodihbut jwī numah bejep jī. ^g Caánboó judío nihcanni, jwī nuowā ī wutat pah bóodcanni ā jumup jī. Caanná juibína, caánboó jumnit Jesúihwā ī maátajeh ī míc wáacachah, judíowā nihcannitdih túini doonádih ded pah wā bohéatdih queétdih wā naáwáp jī. Pánih naóhni, ded pah wāpí bohéatdih queéti ī túi jéihyatdih wā náah yacap jī. Pánih jéihcan, wā bohéatdih ī wēicah,

c 1.13 Hch 8.3; 22.4-5; 26.9-11 d 1.14 Hch 22.3 e 1.15-16 Hch 9.3-6; 22.6-10; 26.13-18
f 1.18 Hch 9.26-30 g 2.1-2 Hch 11.30; 15.2

wā tewat buudní āta jum taga. Obohjeéhtih, ded pah wā bohéatdih jéihnit, ī tūi weñep jī. ³Páant wā naáwáchah wēi joiná, Tito bóodcanni ā jumuchah yuhna, “Meembút ma bóodat tútutú”, caandíh ī niijcáp jī. ⁴Queét maáta bícdih jwī míc wéhe láa, jwiít Jesúíhwā nihát bícdih jwī míc wáacachah, biquína “Jesúsdih jepahnit jwī jumna caá”, niij yeenitbut īt waadáp jī. Pánih waadní, judíowā nihcannitdihbut ī bóodat tútutup yuh jī. Obohjeéhtih, buu Jesúíhwā jumna, jwī nuowā ī naáwátjidih jepahcan, Jesúsdihjeh jwī tūi jenah joiná caá. “Páant jwī chājachah, jwī ípboó jwiítidih ā tūi enna caá”, jwī niij jéihna caá. Páant niij jéihnit jwī jumuchah enna, jwiítidih jūihñat tút niijná, ded pah jwī chājatdih jéihíhna, queét jwíjeéh īt waadáp tajī. Pánih waadní, jwī nuowā ī naáwátji bíc yoobó jwiítidih ī jepah beedáat tútutup yuh jī, páant muntih. ⁵Páant ī wutuchah yuhna, túini doonádih ñi jéihyat pínah niijná, jwiítboó queétidih jwī jepahcap jī.

⁶Pánihna, Jesúíhwā ī maáta túini doonádih ded pah wā bohéatdih joinít, “Ma bohéat pahjeh tih judíowā nihcannitdih ma bohénaa”, niij naóhnit, weemdíh bíh wutatdih ī bohéat tútcap jī. Queét Jesúíhwā ī maátadidih “Queétboó chah jéihnit caá”, biquína ī niij jenah joyóchah yuhna, dedé pínah weemdíh nihcan caá. Diosboó nihátidih bíc yoobó ā jenah joiná caá.^h ⁷Queét ded pah wā bohéatdih tūi wēinit, “Pedrodih jwiít judíowádih ā bohéat pínah niijná, Dios āt ñiojip taga. Pánihat pah, Pablodihbut judíowā nihcannitboodíh āt bohé jibat tútutup taga”, ī míc niijíp jī. ⁸Judíowádih Pedro ā bohénachah, Dios búdí āt teo wáacap wut jī. Weembút judíowā nihcannitdih wā bohénachah, Dios bíc yoobó ā teo wáacachah, queétbut ī tūi jepahap jī.

⁹Pánihna, Santiago, Pedro, Juanjīh, Jesúíhwā ī maáta yoobát, Dios weemdíh búdí ā teo wáacatjidih jéihnit, “Dios yoobópdih āt ñio wahap taga, jwī déewā nihcannitdih ā naáwát pínah niijná”, ī míc niijíp jī. Páant niijnít, weemdíh Bernabédihbut búdí wēinit, “Jwī tūi míc teo wáac jīfh”, niijná, jwī míc muj tewep jī. Pánih muj teonit, “Yeéb jwī déewā nihcannitdih ñi bohéatji pah ñi tūi naáwá. Jwiítboó jwī déewádihjeh jwī naóhbiipna caá”, Santiagowā jwiítidih ī niijíp jī. “Páant tíí ā jumu nah”, jwī míc niijíp jī. ¹⁰Páant niijná, Jesúíhwā moh yéejnitdih jwiítidih ī teo wáacat tútutup jī. Weembút moh yéejnitdih búdí jígah ennít, wāpí teo wáacna caá. Páant niij míc wéhe péanit, jwiít Antioquía tútchina jwī jwáub bejep jī.

Pablo Pedrodih ā jūihñat

¹¹Túttimah, Pedrobút Antioquía tútchiboó ā juibínap jī. Obohjeéhtih, jwī pebhna juibíniji, yoobópdih ā chājat peéh caandíh wā jūihñap jī. ¹²Nin pah ā chāhap jī: Jwī nuowā “Jwiít judíowā bóodcannit bícdih jwī jeéméchah ā túican caá”, ī niijátji ā jumuchah yuhna, Pedroboó jwī pebh jwíih juibína, jwī déewā nihcannit bícdih ā tūi míc wēp jwuhup jī.ⁱ Obohjeéhtih, biquína jwī déewā, Santiago ā chéenwáboó ī juibínachah ennít, jwī déewā nihcannitdih cádahnit, Pedroboó “Buu juinít bóodat tútutnit weemdíh jūihná”, niijná, íjeéh ā jwáub míc wēpcap jī. ¹³Páant ā yee buugúchah ennít, bita jwī déewábut caandíh míc jéih ennít, queétbut bíc yoobó ī cádahap jī. Bernabé yuh buca tūi jéihni jumna yuhna, queét ī chājat bíc yoobó caanbút ā cádahap

jī. ¹⁴Pániḥ cádahnit, “Nihat Jesúsdihjeh jepahnitdih Dios bííc yoobó ā wēi enna caá”, ípí níj bohéat pah queét ī cádahap jī. Páant ī cádahachah ennit, nihat Jesúshwā ī joyóchah, nin pah Pedrodih wā níj jūihñup jī: “Meém judío jumna yuhna, Jesucristodih jepahna, jwī nuowā ī naáwátjidih ma túi jenah joí cádahap jī. Pániḥ cádahnit, judíowā nihcannit ī chājat pah queét bíícdih ma túi jeémp jwuhup be. Obohjeéhtih, buu queétdih cádahnit, jwī nuowā ī naáwátjidih ma jwúub jepahachah ennit, queét jwī déewā nihcannit nin pah ī níj jenah joiná nacaá: ‘Pedro páant ā jwúub jenah joyóchah, queét judíowā ī nuowā ī naáwátjidih jwiítdihbut jepahat caá náahap’, ī níj jenah joiná nacaá. Páant ma chājat ā túican caá”, Pedrodih wā níjíp jī.

Jesúsdih túi jenah joinítdih Dios ā wēi enat

¹⁵Jwī nuowā judíowājeh ítát jumup tajī. Pániḥna, jwiítdihbut ī juimená judíowājeh muntih jwī jumna caá. Pániḥ jumnit, Dios ā wutatdih jéihnit jwī jumna caá. Obohjeéhtih, queét judíowā nihcannit Diosdih ī jéihcan caá. ¹⁶Pániḥna judíowā jumna yuhna, caán wutatdih jwī jéih jepah beedácatdih jwī jéihna caá. Caandíh jepahcat jíib “Queét túinit caá”, jwiítdih Dios ā níj encatdihbut jwī jéihna caá. Obohjeéhtih, Jesucristodihjeh túi jenah joinít jwī jepahat jíib, “Queét túinit caá”, Dios jwiítdih ā níj enna caá. Pániḥ jéihnit, jwiít judíowā yuhna, Jesucristodihjeh túi jenah joinít, jwī jepahap jī, “Queét túinit caá”, Dios jwiítdih ā níj enat pínah níijná. Jwiít cáacwā Moisés ā wutatjidih jéih jepah beedácanit míc jwī jumna caá. Pániḥna, caandíh jwī jepahcat jíib, “Queét túinit caá”, Dios ā níj encan níit. Caandíh jéihnit, “Caán wutatdih joí waadánachah, Dios jwiítdih ā túi wēi enna caá”, jwī níj jenah joicán caá.^j

¹⁷Pániḥna, Cristodih jepahnit, “Queét túinit caá”, Dios jwiítdih ā níj enat pínah níijná, caán wutatdih cádahna caá jwī chājap. Obohjeéhtih, páant jwī cádahachah ennit, bita jwī déewā caán wutatdih túi jepahat túutnitboó “Queét jwī déewā nihcannit pah yéej chājnit ī jumna caá”, jwiítdih ī níj jenah joiná caá. Páant ī níj jenah joyát pah jwiítdihbut jenah joinít, “Moisés ā wutatjidih cádahat túutnit, Cristo jwiítdih ā yéej chājat túutna caá”, jwíta níj jenah joí tágaá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Pániḥna, “Jesucristodih jepahna, Moisés ā wutatjidih jwī cádahat jíib, yéejnit jwī jumna caá”, jwī níj jenah joicán caá. ¹⁸Cáacwādh nin pah wāpí níj naóh bohéna caá: “Diosjeéh túi jumíhna, jwī nuowā ī naáwátjidih jenah joicán, Jesucristoboodíhjenh túi jenah joinít, jepahat caá náahap”, wā níijná caá. Obohjeéhtih, páant níj bohéniji jwúub túut nuumnít, “Diosjeéh túi jumat túut níijná, jwī nuowā ī naáwátjidih túi jepahat caá náahap”, níj naóh bohéna, yéej chājni yoobát wāta jum tagaá. ¹⁹Moisés ā wutatjidih weémboó túi jepahcanni jumna, caandíh yap yohni wā jumna caá. Pániḥ yap yohni wā jumatdih jéihna, “Caandíh wā jepahcat jíib, Dios weemdíh ā wēi encan caá”, wā níj jenah joiná caá. Páant níj jenah joinít, Dios bíícdih túi jumat túut níijná, caán wutatdih jenah joí cádahnit, Jesucristoboodíhjenh túi jenah joinít, wā jepahna caá. ²⁰Caánboó weemdíh oinit, wā yap yohat peéh cruzboó ā wun wúhachah, weembút ájeéh bíícdih wunni pah wā jumna caá. Pániḥ wunni pah jumna,

weém wā jenah joyátdihjeh chāj cádahnit, Cristoboodíh túi jenah joinít, jepahna caá wā chājap.^{k 21} Pániha, “Dios jwiítdih búdí ā oyochah, Cristo ā wun wūhat dedé pínah nihcan caá”, wā niijcán caá. Obohjeéhtih, Dios ā wutatdih jepahat jībbeh ājeéh jwī túi jumuchah, Cristo ā wun wūhat dedé pínah āta nihcan tagaá.

Jesucristodihjeh jepahat caá náahap

3 ¹Yéeb Galacia baácdih moón Jesúfhwā jenah joicánnit ñi jumna caá! Jesucristo cruzboó ā wun wūhat doonádih yoobópdih yeebdíh wā naáwáp jī. Páant wā naáwátdih ñi túi jepahachah yuhna, buu ¿Dépanih tigaá bitaboó yeebdíh mácah ī naáwáchah joinít, ñi jepah? ²Nindih wáát jenah joí en tigaá: ¿Moisés ā wutatjidih ñi jepahat jīb níft Túini Espíritu ñijeéh āt jwíh jum? Nihcan caá. Obohjeéhtih, túini doonádih joiná, Cristodih túi jenah joinít, ñi jepahachah, ñijeéh āt jwíh jumap be. ³Túini Espiritu ā teo wáacatjīh Cristodih ñi jwíh jepahna yuhna, ¿Dépanih tibeé buu jwáub túut nuumnít, ñi jenah joyátjīhjeh Moisés ā wutatjidih jepahna caá ñi chājap? Pánih chājna, jenah joicánnit ñi jumna caá. ⁴Túini doonádih ñi jepahatjī jīb dawá láa túini yeebdíh āt yapjip tagaá. ¿Páant yeebdíh ā túi yapatjidih ñi quíib buudá níft? Oboh pohba páant yapna āt chājīcan tagaá. ⁵¿Ded pah ñi chājatjī jīb tibeé Dios yeebdíh Túini Espiritudih āt wūhji? ñi jenah joyóchah. Moisés ā wutatjidih ñi jepahat jīb nihcan, áih túini doonádih joinít, Cristodih ñi jepahat jīb, yeebdíh Túini Espiritudih āt wūhup taga. Páant ā jumuchah, Jesucristodih ñi túi jepahat jīb cáacwā ī jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjīh yeebdíh ā chāj jéutat túutna caá.

Abraham Diosdih ā túi jenah joyát

⁶Buu, jwī nuo Abraham ded pah ā chājatjidih jwī jenah joyát dée caá. Dios caandíh ā naáwátdih āt túi jenah joyóp wut jī. “Meemdíh wā túi chājīpna caá”, Dios ā niijíchah, ā túi jenah joyát jīb, “Caán Abraham túini caá”, Dios caandíh āt níj enep wut jī.⁷ Pániha, caán Diosdih ā túi jenah joyát pah, jwiíbtut páant túi jenah joinít, Abraham ā juimená panihnit jwī jumna caá.” ⁸Judíowā nihcannitbut Diosdih ī túi jenah joyóchah, “Queét túinit caá”, Dios ā níj enna caá. Páant ā níj enat pínahdih jéihna, Dios nin túini doonádih Abrahamdih jātīh ātát naáwáp wut jī: “Weemdíh ma túi jenah joyát jīb nihāt nin baácdih moondíh wā túi chājīpna caá”, āt niijíp wut jī.” ⁹Pániha, Abraham caandíh ā túi jenah joyóchah enna, Dios caandíh ā túi chājatjī pahjeh, buu láabut det Diosdih túi jenah joinítidih bífc yoobó ā túi chājīpna caá.

¹⁰Obohjeéhtih, ded “Moisés ā wutatjidih jepahíhna, Dioíh wā jumbipna caá”, níj jenah joinítidih búdí peéh chājat ā jumbipna caá. Nin pah Moisés āt níj daacáp tajī: “Ded wā wutatjidih túi jepah beedáccannidih búdí peéh chājat ā jumbipna caá”, āt níj daacáp tajī.^o ¹¹Bíh naóh yapani nin pah āt níj daacáp tajī: “Diosdih túi jenah joí, jepahnitboodíh ‘Queét túinit caá’, Dios ā níj enbipna caá. Pánih jepahna, páantjeh Diosjeéh ī túi jumbipna caá”, āt níj daacáp tajī.^p Páant ā niijátjī yoobópdih ā jumuchah jéihnít, nindihbut

Ƶwĩ túi jéihna caá: Ded Moisés ā wutatjidih ā jepahat Ƶiib “Caán túini caá”, Dios ā niŵ encan niŵ. ¹² “Ded Diosdih túi jenah joiní, ā jepahachah, ‘Caán túini caá’, Dios ā niŵ enbipna caá. Ded weemdíh Dios ā wutat túutatjidih túi jepah beedánijeh Dios bícdih ā túi jum̃bipna caá”, Moisés āt niŵ daacáp tají.^q

¹³ Jwíŵt nihāt caán wutatdih Ƶwĩ túi jéih jepah beedácah, jwíŵtdih Dios ā peéh chājbipna caá. Páant ā peéh chājat jwíŵtdih ā jumuchah ennit, Cristoboó caán ā peéh chājat déedih Ƶiib chājnit, jwíŵtdih āt wun wūhup wut Ƶi. Caandíh cruzboó ī péoh dodh mawat pínahdih jenah joiní, jon Ƶátih nin pah īt niŵ daacáp tají: “Ded máa nahdih ī mao yáŵhniiboó búdí peéh chājni ā jum̃bipna caá”, īt niŵ daacáp tají.^r ¹⁴ Páant ī niŵ daacátji pahjeh tih Cristo nin baácboó ā jumuchah, caandíh āt yapap tají. Caandíh páant ā yapatji Ƶiib, “Nin baácdih moondíh wā túi chājbipna caá”, Abrahamdih ā niŵátji pahjeh tih Ƶwĩ déewā nihcannitdih Dios āt túi chājap taga. Páant Cristo ā wun wūhuchah, caandíh túi jenah joiní, Ƶwĩ jepahachah ennit, “Túini Espiritudih wíih cáacwādih wā wūh̃bipna caá”, ā niŵátji pah jwíŵtdih āt wūhup Ƶi.

Dedé pínah tigaá Moisés ā wutatji

¹⁵ Wā déewā panihnitá, Dios Ƶwĩ nuo Abrahamdih ded pah ā chājatjidih yeeb̃ ni beh joyát pínah niŵná, ded pah jwíŵt cáacwā jwíŵpí chājatdih yeebdíh wā náhniabipna caá. Jwíŵt bífh̃dih nin pah jwíŵpí niŵ naóhna caá: “Nin pah meemdíh wā chājbipna caá”, Ƶwĩ niŵná caá. Páant Ƶwĩ niŵátjidih bífh̃boó ā jéih jwúub túut nuumcán niŵ. “Páant ā niŵátji pah ā chājcan niŵ”, bitaboó ī jéih niŵcán niŵ. ¹⁶ Caán Ƶwĩ niŵát pahjeh muntih, Dios Ƶwĩ nuo Abrahamdihbut nin pah āt niŵ naáwáp wut Ƶi: “Weemdíh ma túi jenah joyát Ƶiib, nihāt baácdih moondíh wā túi chājbipna caá”, caandíh, ā juimadihbut āt niŵjip wut Ƶi. Páant niŵná, nihāt ā juimená yoobátdihjeh niŵná āt chājcap wut Ƶi. Bíc ā juima, túttimah bóo láa jum̃ni Cristodih niŵná āt chājap wut Ƶi.^s ¹⁷ Buu yeebdíh wā túi jéihya naóh̃bipna caá: Jwĩ nuo Abrahamjidih “Meemdíh wā túi chājbipna caá”, Dios ā niŵát túttimah, cuatrocientos treinta jópchi yapat túttimahna Moisésjidih āt wutat túutup wut Ƶi, áih cáacwā ī jepahat pínah niŵná. Pánih wutna yuhna, “Abrahamdih wā jwíŵh niŵátji pah, túut nuumcánjeh, bíc yoobó wā péabipna caá”, Dios āt niŵjip wut Ƶi.^t ¹⁸ Pánihna, Dios bícdih Ƶwĩ túi jum̃at pínah Moisés ā wutatjidih Ƶwĩ jepahat Ƶiib nihcan caá. Páant ā jumuchah nihna, Diosdih Abraham ā túi jenah joyát pah, caandíh Ƶwĩ túi jenah joyát Ƶiib āta nihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosdih Abraham ā túi jenah joyát pahjeh muntih, jwíŵtbut caandíh Ƶwĩ túi jenah joyóchah, “Yeeb̃ túinit caá”, Dios jwíŵtdih ā niŵ enna caá.”

¹⁹ Páant ā jumuchah, Ƶdépanih tigaá Dios caán wutatdih āt naóh̃ji? Abrahamdih páant ā niŵátji túttimah, caán wutatdih āt naóh̃jip taga, jwíŵt cáacwā yéej chājnit Ƶwĩ jum̃atdih Ƶwĩ jéihyat pínah niŵná. Abrahamdih Dios ā naáwátji túttimah, caán wutat jwíŵtdih āt jum̃up Ƶi, púú Abrahamji ā juima Cristo cáac jum̃nit, ā wun wūh láana. Dios ā wutatdih áih ángelwāboodíh Moisésjidih āt naóh yapaat túutup wut Ƶi. Queét Moisésdih cáacwādih īt jwúub naóh yapaat túutup wut Ƶi.^v ²⁰ Caán wutatdih Moisésdih ā naóh yapaat

tútutuchah, Dios caanjéh pohba cáacwādhī āt naóhcap wut jī. Obohjeéhtih, “Meemdíh túi chājnit, ma juimajih nihāt cáacwādhībut wā túi chājbiṗna caá”, Abrahamoodíh niíf naóhna, caanjéh páant āt niíf naáwáp wut jī.

Cristo nihāt Moisés ā wutatjidiḥ ā péaat

²¹ ¿Dios Moisésdih ā wutatjidiḥ naóhna, Abrahamdih ā niijátjidiḥ “Wā niijátji pah wā péacan niít”, niíf niít āt chājap? Páant āt niijjīcan tagaá. Abrahamdih ā niijátji pahjeh bífc yooḃó ā péabipna caá. Dios bífcdih túi jumat túut niijná, ā wutatdih jepahna, caán láa bácah, ā wutatjidiḥ jwī túi jepah beedánachah, dedé peéh chājat jwiítidih āta wihcan tagaá. ²² Obohjeéhtih, jwiít nihāt cáacwā yooḃó yéej chājnit mīic jumna, jwī yéejatdih jwī jéih cádahcatdih Dios naáwátboó ā naóhna caá. Páant jwī jumuchah, Diosdih Abraham ā túi jenah joyát pahjeh muntih, jwiítbut Jesucristodih jwī túi jenah joyóchah, jwiítidih Dios ā túi ubbipna caá.

²³⁻²⁴ Būu láa, Dios bífcdih túi jumat túut niijná, ā wahnī Cristodih túi jenah joinít, jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, Cristo ā jūúwát pínah játih, Moisés ā wutatjidiḥ túi jepahíhna yuhna, yéej chājnit jumna, jwī jéih jepahcap jī. Páant jwī jepahcat jíib, Dios búdí ā peéh chājnit pínah jwī jumup jī. Páant jwī jumatdih jéihnit, jwiítidih túi ubni pínahdih jwī bidip jī. Pánih bidnit, Cristofh túini doonádih joinít, caandíh jwī jepahap jī, “Queét túinit caá”, Dios jwiítidih ā niíf enat pínah niijná. ²⁵ Pánihna, Dios bífcdih túi jumat túut niijná, būu Cristodih jwī túi jenah joiná caá. Páant jwī jumuchah, caán wutatboó jwiítidih bohéni panihni ā nihcan caá, buca. ²⁶ Jesucristodih jepahnit jumna, yeéb nihāt Dios ā weh ñi jumna caá. ²⁷ Cristo ā wēpatjīh daabánit jumna, caán bífcdih jwī jumuchah, “Wā wūúh ā jumat pahjeh tih yeebbát ñi jumna caá”, Dios jwiítidih ā niíf enna caá. ²⁸ Pánihna, Cristo bífcdih jumna, chéne poómp jwī nihcan caá. Pánih bífc poómpjeh jumna, “ ‘Jwiít judíowā nihcannit, queét judíowādhīh mácah caá’, Dios ā niíf enna caá”, ñi niíf jenah joicá bojóó. Teo wūhñit, teo wūhñit nihcannitdihbut; neoná, yaádhidihbut “Nit mácah caá”, Dios ā niíf encan caá. Pánihna, yeéb nihāt Cristofhwā jumna, bífc poómpjeh tigaá ñi jumup. ²⁹ Cristofhwā jumna, Abraham juimená panihnit ñi jumna caá. Páant ñi jumuchah, Diosdih Abrahamji ā túi jenah joyát jíib caandíh ā niijátji pahjeh muntih, Jesúsdiḥ ñi túi jenah joyóchah, yeebdíhbut ā túi chājbiṗna caá.

Teo wūhñit nihcan, Dios ā weh jwī jumat

4 ¹⁻² Ded pah jwiít cáacwā bífh jwíṗí chājatdihbut yeebdíh wā jwúub náhniabipna caá. Ded ā íp ā éemp wunat túttimah, áih bíf déedih áih pínah ā jumuchah yuhna, páantjeh wébít ā jum jwuhuchah, caandíh en daonít ī jéih yapa jwuhcan caá. Pánih bíboh jwuhcah, caandíh en daonít ī niiját pah chājat caá náahap. Pánih jumna, teo wūhni pahjeh ā jumna caá. Obohjeéhtih, ā íp ā jenahatji láa ā juyúchah, áih pínahdih caanjéh ā bíbohbiṗna caá. ³ Pánihna, jwiít cáacwā Jesucristodih jwī jepahat pínah játih, caán wébít panihnit jwī jum jwuhup jī. Pánih jum jwuhñit, jwī nuowā ded pah ī naáwátjidiḥ yap yohatdih úumna, jwíṗí jepahap jī.”

⁴⁻⁵ Páant jwí jumuchah yuhna, ā jenahatji láa ā juyúchah, Dios ā wūúhdih nin baácna āt wah bojip taga. Páant ā wah bojni jwí wūúh panihnijeh āt cáac jumup wut jī. Judío wili caandih mi weh jumuchah, Moisés ā wutatjidih caandihbut táí jepahat āt náahap wut jī. Jwiítboó caán wutatdih yap yohnit jwí jumuchah, ā weh yoobát jwí jumat pínahdih náah yacna, Dios ā wūúhdih āt wun wūhat túutap wut jī, jwí yéejat peéh chājat déedih ā jīb chājat pínah niijná. ⁶ Yeebbút ā weh ñi jumuchah, Dios wūúh Jesucristojeéh jumni Túini Espíritudih yeebdihbut āt wah bojop wut jī. Páant ñijeéh jumna, ā teo wáacachah, “Paá”, úumcanjeh Diosdih ñi jéih niijná caá. ⁷ Pánihna, ā weh jumna, buu teo wūhñit panihnit nihcan caá, buca. Páant ā weh yoobát ñi jumuchah, yeebdih búdí ā táí chājbipna caá.^x

Pablo Galacia baác dih moón Jesúfhwādih ā úum yacat

⁸ Jon játih yeéb Diosdih jéih jwuhcannit jumna, ñi pāpninadih táí jenah jointi, “Nin pah wā chājachah, caán weemdih ā táí chājbipna caá”, ñipí niíj jenah joyóp yuh jī. Pánih chājnit, Dios yoobát ā teo wáacat pínahdih bidcan, nemépwā ī teo wáacat pínahdih bidna ñi chājap jī. Pánih chājna, queétdih teo wūhñit panihnit ñi jumup jī. ⁹ Pánih jumna yuhna, buu jwuh Dios yoobát dih ñi jéihyechah, caanbút yeebdih ā jéihna caá. Páant caandih jéihna yuhna, ¿Dépanihna buu cáacwā oboh ī jenah joyátjijeh ī naáwát dih ñi jwúub jepah? Pánih jepahna, Diosdih weñáihna yuhna, ñi bujácán niít. Páant ñi buujácát pínahdih jéihna yuhna, ¿Dépanihna ñi nuowā ī naáwát dih yap yohatdih úumnit, teo wūhñit panihnit ñi jwúub jum?^y ¹⁰ Buu Diosdih weñat túut niijná, nin pahbut ñi chājna yuh caá: Jwiít judíowā jwí nuowā ī naáwátjidih jepahnit, jwí wēi láa ded pah jwípí chājat pah yeebbút biíc yoobó ñi chājna caá. “Pánih chājna, jwí táí jumipna caá”, ñi niíj jenah joiná yuh caá. ¹¹ Páant ñi niíj jenah joyóchah, yeebdih búdí úum yacnit, “Weém queétdih túini doonádih búdí wā bohénachah yuhna, ¿buudní pínah niít āt jumup?” wāpí niíj jenah joiná caá.

¹² Wā déewā panihnítá, ñijeéh jumna, yeebdih bohé láa, weemdih yeejép ñi chājcap jī. Pánihna, buu biíc yoobó weemdih yeejép chājcan, nin wā naáwát pínahdih ñi táí jepahaá: Yeebdih bohénadih bejna, Moisés ā wutatjidih jenah joicán, Cristodihjeh yeebdih wā jepahat túutap jī. Pánihna, buu Cristodihjeh wā táí jenah joyát pah, yeebbút biíc yoobó ñi táí jenah joyoó. ¹³ Nindih ñi náhninaá: Tubit wunna, ñi pehbhoó chāo jwúhñit, yeebdih túini doonádih wā jwíih naáwáp jī.^z ¹⁴ Páant wunni wā jumuchah yuhna, “Pablo dedé pínah nihcan caá”, niijcánjeh, yeéb weemdih ñi bacat túutcap jī. Pánih bacat túutcan, Dioh ángeldih, Jesucristodihbut ñi weñat pah, weemdih ñi táí wēi jwááap jī. ¹⁵ Pánih wēi jwááhñit, nin pah ñi jumatjidih wā náhnina caá: Weemdih búdí teo wáaquíhna, dedé wā náahatdih wūhna, ñiñ quíbnadih ñita wáat wūh tagaá. Pánih wēinitji yuhna, ¿dépanih tiguaá buu wā wihcah, ñi weñatji ā bej? ¹⁶ Wā bohénitji jumna yuhna, ¿buu yoobópdi h yeebdih wā naáwátji jīb, weemdih ñi en jūih niít? ¹⁷ Ñi pebhna juibínitboó “Búdí jwí teo wáacmi caá”, yeebdih niijná yuhna, ī jenah joyátboó mácah ā jumna caá. Páant ī niijíchah yuhna, wā bohéátjidi h, jwiít dihbut yeebdih ī cádahat

túutna caá. Pániḥ cádahnit, ijeéḥ jumnit, i bohéátboodíḥ ñi jepahat pínahdih i náah yacna caá. ¹⁸Jwiít cáacwā bita i túi bejat pínahdih yoobópdih náah yacachah, ápi túina caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, mácaḥ jwí jenah joyóchah, ápi táican caá. Ñijeéḥ jumna, wápi túi teo wáacap jī, ñi túi jumat pínah niijná. Būu ñijeéḥ wiḥcan yuhna, biíc yoobó ñi túi jumat pínahdih wā náah yacna caá. ¹⁹Yeebdíḥ búdí wā oyochah, wā weḥ panihnit ñi jumna caá. Pániḥ oinit, yeebdíḥ búdí wā náhni dahwana caá. Pániḥ búdí mácaḥ jenah joiná, yad wili mi weép jáat pah tubani wā jumna caá. Pániḥ jumna, ded pah Cristo ā jumatji pah yeebbút ñi jumat pínahdih búdí wā náah yacna caá.^a ²⁰Butéh ñijeéḥ wā jumuchah, āta túi tagaá. Pániḥ biíc dih jumna, jūihcanjeh naóhnit, yeebdíḥ wā jéih míic wéhenachah, chah āta túi tagaá. Obohjeéhtih, ninboó jumna, yeebdíḥ búdí mácaḥ jenah joiná caá wā chājap.

Agar Sarajīḥ ded pah i jumatji

²¹Yeéb weemdíḥ ñi joi jwúhúú. Biquína Diosjeéḥ túi jumíhna, jwiít judíowā jwí nuowā i naáwátjidih ñi jepahna yuh caá. Caandíḥ jepahíhna yuhna, ded pah i naóḥ daacátjidih ñi túi beh joicán caá. Pániḥ beh joicánnit ñi jumuchah, nin pah Moisés ā daacátjidih wā naóhbiḥna caá, ñi túi beh joyát pínah niijná: ²²Abraham chénewā āt weḥ jumup wut jī. Caandíḥ teo wūnhniḥ Agar biíc mit wūúḥ jumup wut jī.^b ā áa yoobát Sarabut biíc mit wūúḥ jumup wut jī.^c ²³Pánihna, caandíḥ teo wūnhniḥboó, jáap wili jumna, Ismael pínahdih mit weḥ jumup wut jī. Obohjeéhtih, “Majeéḥ bóli, Sara newé weépdih mi weḥ jumbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátji pahjeh, Saraboó tub beh wili jumna yuhna, Isaac pínahdih mit weḥ jumup wut jī.

²⁴⁻²⁵Queét chénewā yaádhdiḥ ded pah ā yapatji jwiít diḥ ā túi naóhna caá. Teo wūnhniḥ Agardiḥ jenah joinít, Arabia baáboó jumni Sinaí jeéboodíḥ jwí jenah joiná caá. Caán jeéboó Dios Moisésdih ā wutatjidih āt wūhup wut jī, jwí nuowā i túi jepahat pínah niijná. Caán wutatdih jepahna, teo wūhniḥ pah it jumup jī. Pánihna, Agar teo wūnhniḥ mi jumat pah, jwiít cáacwā caán jeéboó ā wutatjidih jepahíhniḥ, jwiítbut teo wūhniḥ panihnit jwí jumna caá. Páant ā jumuchah, caán Sinaí jee pániḥni teo wūnhniḥ Agar mit jumup jī. Pánihna, caánt teo wūnhniḥ caán jee pániḥniḥ mi jumat pah, būu Jerusalén tútchidiḥ moón caán wutatdih jepahíhniḥ, mi juimená panihnit i jumna caá. Pániḥ jumnit, queétbut biíc yoobó teo wūhniḥ panihnit jumna, Dios weḥ i niḥcan caá.

²⁶Obohjeéhtih, teo wūhcanniḥ Saraboodíḥ jenah joinít, “Majeéḥ bóli Sara newé weépdih mi weḥ jumbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátjidih jwí náhnina caá. Pánihna, Abraham Dios ā niijátjidih ā túi jenah joyátji pah, jwiítbut Cristodih túi jenah joinít jumna, Sara mi juimená panihnit jwí jumna caá. Pániḥ jumnit, Dios pebhboó jumni jáap Jerusalén tútchidiḥ moon pániḥniḥ jwí jumna caá. ²⁷Dios naáwátdih naóḥ yapani Isaías jwí éet Sara ded pah mi yapatjidih jenah joinít, nin baáboó jumni Jerusaléndih, jeáboó jumni Jerusaléndihbut ded pah ā yapat pínahdih Dios āt jenah joyát túutup jī. Caandíḥ jenah joinít, nin pah āt niḥ daacáp tajī:

“Weḥ wiḥcanniḥ, búdí ma wēi náacá. Weép jumna tubatdih jéihcanniḥ jumna yuhna, ma weḥ jumbipna caá. Ma juimená dawá jumnit,

meemdíh teo wūhnih mi juimená chah ī jumbipna caá. Pánihna, ma túi weñeé”, át niíf daacáp tajī. (Is 54.1)

Páant niíf daacnit, chah dawá mi juimená ī jumat pínahdih naóhna, jeáboó jumni Jerusalén tútchiboó dawá Jesucristodih jepahnitjī ī jumat pínahdih niíf naóhna át chājap tajī. Agardih Abraham ā yohat pah nin baácboó jumni Jerusaléndih ī yohat pínahdihbut niíf naóhna át chājap tajī.

²⁸ Pánihna, Dios ā niijátjī pahjeh Sara wūúh Isaac át cáac jumup wut jī. Pánihat pah, “Weemdíh ma túi jenah joyát jīb, nihat baácdih moondíh wā túi chājipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátjī pah, Cristodih jepahnit nī jumuchah, yeebdíhbut át túi chājap taga. ²⁹ Queét chénewā ā wehdih ded pah ā yapatjibut jwiítidih nin pah ā bohéna caá: Dios ā niijátjī pahjeh Túini Espiritu ā teo wáacachah, Isaacjī át cáac jumup wut jī. Páant ā cáac jumuchah ennit, ā úd jeñé Ismaeljiboó caandíh enñhcan, yeejép át chājap wut jī.^d Būubut ā chājatjī pahjeh jwī nuowā ī naáwátjidih jepahíhntiboó jwiít Cristodih jepahnitdih yeejép ipí chājna caá. ³⁰ Páant yeejép ī chājachah yūhna, Moisés nin pah ā niíf daacátjidih jwiítidih túi jenah joyát caá náahap: “Sara mi áa Abrahamjidih nin pah mi niijíchah, Dios át jepahat túutup wut jī: ‘Jwiítidih teo wūhnih wūúh, Ismael, míh bí déedih ā jéih bíbohcan niít. Jwī wūúh yoobát Isaacboó caandíh ā bíbohhipna caá. Pánihna, jwiítidih teo wūhnihdih mi wūúhjīh biáboó ma bejat tútút’, mit niijíp wut jī”, Moisés át niíf daacáp tajī.^e Páant ā niíf daacátjidih jenah joinít, jwiít Isaac panihnit jwī jumuchah, Dios caandíh ā túi chājat pah, jwiítidihbut ā túi chājipna caá. ³¹ Pánihna, wā déewā panihnitá, teo wūhnih Agar mi juimená panihcan, teo wūhcannih Saraboó mi juimená panihnit jwī jumna caá.

Teo wūhnit panihnit jwī jumatdih Cristo ā cádahat tútat

5 ¹ Teo wūhnit panihnit jwī jumcat pínah niijná, Cristo jwiítidih át wun wūhup wut jī.^f Páant ā wun wūhuchah, “Caandíh túi jenah joiná, Dios bícdih wā túi jumbipna caá”, niijnít, caandíh nī jepahap jī. Pánih jepahnit, “Moisés ā wutatjidih wā túi jepahachah, Dios weemdíh ā túi enbipna caá”, nī niíf jenah joicá bojoó. Jesúsdi cādahcanjeh, túi wēp űhñit panihnit nī jumú. Pánih jumnit, bita ī wutatdih jepahcanjeh, teo wūhñit panihnit nī jwúub waadca bojoó.

² Weém, Pablo, nindih wā naáwáchah, nī túi jenah joyoó: “Bóodnit jumna, Diosjeéh jwī túi jumbipna caá”, niíf jenah joinít, nī míc bóodat túutuchah, Cristo yeebdíh ā wun wūhatjī dedé pínah áta nihcan tagaá. ³ Būutéh wā niiját pah, wā jwúub naóhhipna caá. Ded bóodat túutniboodíh nihat Moisés ā wutatjidihbut jepah beedáát caá náahap. ⁴ Diosjeéh túi jumat túut niijná, caán wutatdih túi jepahíhñit jumna, yeebjéh Cristoboodíh nī cádahna caá. Pánih jepahíhna, Dios yeebdíh oinit, ā teo wáacatdihbut míc jāhna caá nī chājap.

⁵ Obohjeéhtih, jwiítboó Túini Espiritu ā teo wáacatjīh Cristodih jwī túi jenah joiná caá. Páant jwī túi jenah joyóchah, “Queét táinit caá”, jwiítidih Dios ā niíf enna caá. Páant niíf ennit, ā pebhboó jwī juibínachah, jwiítidih ā túut nuúm péabipna caá. Páant ā túut nuúm péanachah, táinit yoobát

Ƶwī Ƶumat pínahdih Ƶwī páina caá. ⁶ Pániha, Ƶwiít Jesucristofhwa bóodnit Ƶumna, bóodcannitbut Ƶwī Ƶumuchah, Dios Ƶwiítlih bíic yoobó á enna caá. Cristodih túi jenah joiná, bitadih túi oinit, teo wáacnit Ƶwī Ƶumuchah ennit, Dios Ƶwiítlih á túi wēibipna caá.

⁷ Wā déewā panihnitá, yeéb Cristodih nī túi jenah joyóp yuh Ƶī. Obohjeéhtih, túini dooná yoobátlidh nī túi jenah joyóchah yuhna, ¿déhe tibeé yeebdlh cádahat túutni? ⁸ Dios yeebdlh nīoniboó queétlidh páant át naáwát túutcan tagaá. ⁹ Nindih nī náhninaá: Búdl pan pínahdih á paa béjat pínah niijná, bainfbít paáát túutnijeh á náahna caá. Pánihat pah, wā túttimah Ƶūóhnit, yeebdlh mácah í bohénachah, daocánnit yuhna, dawá yeebdlh í túut nuumát túutna caá.^s ¹⁰ Obohjeéhtih, Ƶwī Maáh Jesúslih wā túi jenah joyóchah, weemdlh weñanit, nin pah á niíf jenah joyát túutna caá: “Ƶwī Maáh queétlidh á túi teo wáacipna caá, queétlidh mácah í bohéátlidh cádahnit, wā bohéátlidh yoobópdih í Ƶwūub jenah joyát pínah niijná”, á niijná caá. Obohjeéhtih, ded yeebdlh yéecaniboodlh Dios búdl á peéh chájbipna caá.

¹¹ Wā déewā panihnitá, queét mácah naóhnit weemdlh nin pah í niíf yeena caá: “ ‘Bóodat túutnit, Diosjeéh nī túi Ƶumbipna caá’, Pablo ápi niíf naóh bohéna caá”, í niijná yuh caá. Páant wā bohénachah nihna, queét weemdlh yeejép ita cháncan tagaá. Obohjeéhtih, cruzboó Jesucristo á wun wūhatjidih wā bohéat peéh weemdlh í Ƶūihna caá. ¹² Pániha, bóodat túutnitboó, yeebdlh yeejép í chájat peéh, biáboó í beje naáh.

Oina, wutatdihbut Ƶwī jepahat

¹³ Wā déewā panihnitá, “Wā wutatdih jepahna, wājeéh í túi Ƶumbipna caá”, Dios yeebdlh nīonit, át niíf jenah joicáp Ƶī. Obohjeéhtih, watnit panihnit Ƶumna, “Buu caán wutatdih jepahcan, ded pah yeejép wā jenah joyátlidh wā chájbipna caá”, nī niíf jenah joicá bojoó. Páant niíf jenah joicánjeh, búdl oinit, nī túi míc teo wáacá.^h ¹⁴ Moisésjiboó nin pah át niíf wutup Ƶī: “Meém mícjeh ma míc oyat pah, bitadihbut oinit, ma túi teo wáacá”, át niijp Ƶī.ⁱ Pániha, bitadih túi oina, niहत biíh á wutatdihbut túi jepahna caá Ƶwī cháƵap.^j ¹⁵ Nuáupwā í míc cháacát pah, mácah bohénitlih joiná, yeebjéhtubít míc Ƶūihna caá nī cháƵap. Páant nī cháƵatlih cádahcan, yeebjéh nī míc yéecja beedálpna caá.

Túini Espíritu ded pah Ƶwiítlih á náah yacat

¹⁶ Nin pah yeebdlh wā niíf wēp naóhna caá: Túini Espíritu á teo wáacatljh ded pah yeebdlh á náah yacat pahjeh nī túi Ƶumú. Pánih Ƶumna, yeejép nī jenah joyát pah nī cháncan níft. ¹⁷ Ded pah Ƶwiítljeh yeejép Ƶwī náahatlih chájna, Túini Espíritudih en Ƶūihnit dée pah Ƶwī Ƶumna caá. Caán á náah yacatlidh chájna, Ƶwī náahatboodlh Ƶwī cháncan níft. Páant á Ƶumuchah, ded pah yeejép Ƶwī jenah joyátlidh wā cháncan, Túini Espíritu á náah yacatlidh cháƵat caá náahap.^k ¹⁸ Túini Espíritu ded pah á náah yacatlidh cháƵnit Ƶumna, “Diosjeéh wā túi Ƶumat túut niijná, Moisés á wutatjidih túi jepahat caá weemdlh náahap”, nī niíf jenah joicán caá.

¹⁹ Dioslih jepahcannitboó yeejép í jenah joyátlidh wā cháƵnit, nin pah í cháƵatlih Ƶwiít niहत Ƶwī jéihna caá: Yéec cháƵnit, yéec cháƵatlih jenah joínit,

tíic jenah joicánjeh í náah chājnít ī jumna caá. ²⁰ “Nin weemdíh teo wáacni caá”, Dios yoobát nihcannidih níj wēnít, jíóhnit, míc eníhcannít, míc jūihnit, bita ī bíbohatdih en nínahnit, waícanjeh íjnit, bitadih teo wáacatdih jenah joicánjeh, queétjeh maáta pah jenah joinít ī jumna caá. Míc en jūihnit, tútchi wahnít, “Yeéb mácah moón caá”, níj en jūihnit ī jumna caá. ²¹ Bita ī túi jumuchah en íjnit, máihnit, máihñatdih yaádh metatdihbut bidnit, búdí babhbat dooná jumat joiná wēnít ī bejna caá. Pánihat caá yéej jenah joinít, ípí chājna caá. Játih yeebdíh wā níjāt pahjeh, buubut wā jwúub níj naóhna caá: Det pánih chājnit Dios ā maáh jumupboó ī jéih jumcan caá.

²² Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh nin pah jwī jumna caá: Dios jwiítidih ā oyatdih jéihnit, túi wēnít, jwiítbut bitadih jwī oina caá. Ūmcan, túinijeh jwī jumna caá. Yójahcan, ded pah bita ī chājachah yuhna, queétdih waícanjeh íjcan, túinijeh jwī jumna caá. Bitadih túi teo wáacnit, túi chājnit jwī jumna caá. Diosdih, cáacwādhbut ded pah jwī níjātjī bíic yoobó péanit jwī jumna caá. ²³ “Weém chah jéihni wā jumna caá”, jwī níjcan caá. Ded pah yeejép chājat jenah joyát ā jūúwúchah yuhna, caandíh joyáh bojnít, jwī chājcan caá. Páant jwī chājachah ennit, “Moisés ā wutátjidih jepahcan, queét yeejép ī chājna caá”, det ī jéih níjcan caá. ²⁴ Jesucristoíhwā jumna, yeejép chājat jwī jenah joyátjidih jwī jepah cádahap jī. ²⁵ Pánih cádahnit, Túini Espíritu ā náah yacatboodíh wēi jepahnít, jwī chājat dée caá.

²⁶ Pánih chājnit, “Wā déewādh chah wā jéihna caá”, níj jenah joicánjeh, jwiítjeh jwī míc íjacan, jwī déewā ī túi jumuchah ennit, jwī en íjca bojat dée caá.

Jesúíhwā ī míc teo wáacat

6 ¹ Wā déewā paníhnitá, nī túi míc teo wáacá. Pánih míc teo wáacnit, bíic níjeéh jumni ā túi chājcatdih ennit, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh caandíh nī túi míc wéhenaá, túut nuumnít, túinijeh ā jwúub chājat pínah níjñá. Pánih teo wáacnit, yeéb mícíjehbut nī túi chāja chaáh, “Yeejépdih chājñá”, níjñá. ² Níjeéh jumnit yeejép ī yapachah enna, queétdih nī teo wáacá. Pánih míc teo wáacna, Cristo ded pah ā náah yacatdih jepahna caá nī chājap.

³ “Bita chah túi chājni jumna, dedé teo wáacatdih wā náahcan caá”, ded níj jenah joiná, caanjéh míc yeena caá ā chājap. ⁴ Ded pah nī chājatdih jenah joinít, “Nin túini caá. Caán yeejép caá”, níj jéihyat caá náahap. Pánih jéihna, ded pah nī chājat túini ā jumuchah, bitadih ded pah ā yapatdih jenah joicánjeh, nī túi wēibipna caá. ⁵ Jesús jwiítidih ded pah ā náah yacatdih jepahna, jwī jepahcahbut jwiítjeh jwī níwat pínah ā jumna caá. Bitaboó jwiítidih ī jéih nío wūhcan caá.

⁶ Det túini doonádh bohénitboó queétdih naóhniidih ī túi teo wáaca naáh, dedé ā náahatdih ā bíbohat pínah níjñá.

⁷ Ded pah jwī chājatdih jenah joinít, nindih náhniat caá náahap: Jwiít cáacwāboó dedédih jwī momochah, caanjéh ā jwúub chíih jūúwúchah, caandíhjih jwī bíbohbiipna caá. Túininadih níionit, jwī momochah, túini ā chíih jūóhbiipna caá. Obohjeéhtih, yeejépnadih jwī momochah, túicanni

āta chíih jūóh tagaá. Pánihat pah, jwiít cáacwādhbūt biíc yoobó ā jumna caá. Ded pah jwī chājachah, biíc yoobóh muntih jwiítidibūt ā yapbipna caá. Ñi túi náhninaá, Dios nihat jéihnidihi jwī jéih tíohcan caá. Pánihna, “Weém wā túi chājcatdih Dios ā encan caá”, ñi niíf míc yeeca bojó.^m ⁸ Ded ā weñat pínahdihjeh chājna, yeejép ā chājachah, ā yéej chājat jíib, iiguípna ā bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espíritu ā náah yacatboodíh jepahna, ā túi chājat jíib, páantjeh Diosjeéh ā jumbipna caá. ⁹ Dios ā jenahat láa, túi chāj cádahcan, túinidihi jwī bíbohbiipna caá. Páant jwī bíbohat pínahdih jéihniti, túi chāj chuucán, jwī cádahca boj jíih.ⁿ ¹⁰ Dedé teo wáacatdih ī náahachah, jwī buujáat pah bóo, nihat cáacwādh jwī túi chāj jíih. Jwī déewā panihnit Jesúhwādh bācah, chah jwī míc túi teo wáacat dée caá.

Pablo naóh péanit, ā túyat túatna

¹¹ Nin núodih wā chéen ā daác wūhup be. Pánihna, nin péeni naáwátidih dahwani wā daacátidih ennit, “Pablojeh jwiítidih āt daác wahap taga”, ñi niíf jéihbiipna caá.

¹² Buu queét yeebdíh yee bohénitdih wā jwúub naóhbiipna caá. Queét yeebdíh bóodat túutnitboó jwī déewā queétdih ī wēi enat pínah níijná, páant ī bohéna caá. Jesús cruzboó ā wun wūhatjidihjeh bohéna, queétdih júihniti, jwī déewā yeejép ita chāj tagaá. Páant yeejép yapatdih náahcan, queét yeebdíh ī bóodat túutna caá. ¹³ Queét bóodat túutnitboó Moisés ā wutajidih túi jepah beedácan yuhna, yeebdíh caandíh jepahat túutnit, ī bóodat túutna caá. Bitá jwī déewā “Queétboó Gálatasdihi moón Jesúhwādh īt túi bóodat túutna tagaá”, queétdih ī niíf wēi naáwát pínah níijná, páant ī bohéna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, cáacwā weemdíh ī túi wēi naáwát pínahdih weémboó wā bidcan caá. Pánih bidcan, jwī Maáh Jesucristo cruzboó ā wun wūhatjidihjeh cáacwā ī wēi naáwát pínahdih wā náah yacna caá. Weemdíh ā wun wūhuchah, nemép Dioíh nihcannitdih yeejép ā chājat túutuchah yuhna, weémboodíh ā buujácan níit. Páant yeejép ī chājachah yuhna, wā en yaccan níit. ¹⁵ Jwiít Jesucristoihwā jumna, Dios jwiítidih ā enechah, bóodnit, bóodcannitbūt jwī jumuchah, biíc yoobó dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, túiniboodíh jwī túut nuumúchah ennit bācah, búdí yoobát ā wēi enna caá.^o

¹⁶ Nin wā bohéatdih túi jepahnit, Diosjeéh úmcanjeh ñi túi jumú. Dios yeebdíh jíjah ennit, ā teo wáaca naáh. Biíc yoobó ā teo wáacat pínahdih nihat áihwādh wā náah yacna caá.^p

¹⁷ Nin wā pée naáwátbit caá: Jwī Maáh Jesúsdihi teo wūhni wā jumat jíib, weemdíh ī puñat yawwítji páantjeh wíih bācahdih wā duoná caá. Páant yaoh duoní wā jumuchah ennit, “Pablo Jesúh túini doonádh Dios ā naáwát túutni nihcan caá”, weemdíh ī jwúub niíf tac buugáca bojo naáh.

¹⁸ Wā déewā panihnitá, jwī Maáh Jesucristo yeéb nihatdih búdí oinit, ā túi teo wáaca naáh. Pánih náah yacnit, yeebdíh búdí oinit, wā túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá wā daacát.

Pablo

EFESIOS

Efesiosdih jwí túi beh joyát pínah naáwát

¿**Déhe tiguaá daácniyi?** Pablo, Dios ã jib bohéat túutni nin núodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah ã jumatdih chah jéihfina, Romanosdih jwí túi beh joyát pínah naáwát dih ñi enee.

¿**Detdih át daáci?** Éfeso tútchidih moón Jesúfhwā dih át daacáp wut jī. Asia baácboó Éfeso tútchi chah túini jélit át jumap wut jī. Dawá namánabut caán tútchina át juibínap wut jī. Pánihna, dawá jīb chājnit cáacwā caanná ípí juibínap wut jī. Éfesodih moón íih dios wili, Artemisa wūt jumnidih ī weñat búdí mué át jumap wut jī. Dawá cáacwā caánt pah jígohndih pāpnit, jīb chāj wūhna, búdí dinerodih it bíbohōp wut jī. Pablo bíic peihcanni jópchi caán tútchidih moondih Jesúfh doonádih átát bohénap wut jī.

¿**Dedmant, débólih cah, át daáci?** Chah jéihnīt “Pablo Roma tútchi nemat muéboó jumnit, jópchi 60 (Jesús ã wunat túttimah 27 jópchi túttimah) nin núodih át daac wahap wut jī”, ī níj jenah joiná caá.

¿**Dedé pínah tiguaá át daáci?** Dios queédih oinit, búdí ã teo wáacat pínah, ded pah queétdih ã náah yacatdihbut queét Éfesodih moón chah ī jéihyat pínah niijná, nin núodih át daac wahap wut jī.

Efesios ded pah ã jumāt:

1. Pablo ã túyat túutat (1.1-2)
2. Ded pah Dios jwiít áihwā dih ã túi ubat (1.3-3.21)
 - a. Jwiít dih ã túi ubatdih náhninit, caandih Pablo ã wēi naáwát (1.3-14)
 - b. Queét Jesúfhwā dih Pablo ã uúbát (1.15-23)
 - c. Jesús ã wun wūhatjīh Dios áihwā wunnit panihnitdih ã booaat (2.1-10)
 - d. Nihat Jesúfhwā bíic poómp pah jwí jumāt (2.11-22)
 - e. Pablodih Dios ded pah ã chājat túutat (3.1-13)
 - f. Diosdih Pablo ã uúbát, ã wēi naáwátbut (3.14-21)
3. Ded pah Jesúfhwā jwí túi jumāt pínah (4.1-6.20)
 - a. Túi bíicdih jwí jumāt (4.1-16)
 - b. Jáap panihnit jwí jumāt (4.17-24)
 - c. Ded pah Jesúfhwā jwí chājat (4.25-5.5)
 - d. Jesús ã yeh iigát panhipboó jwiít áihwā jwí jumāt (5.6-20)
 - e. Ded pah jwí déewā panihnitdih jwí chājat (5.21-6.9)
 - f. Jesúfhwā ded pah yéej chājat jenah joyátdih jwí jéih yap yohat (6.10-20)
4. Pablo ã péé túyat túutat (6.21-24)

Pablo queétdih ã túyat túutat

1 ¹Weém, Pablo, bíhdih daacát túutna, yeéb Éfeso tútchidih moón Jesúfhwā dih wā wahna caá. Dios ã náahat pah Jesucristo weemdih áih túini doonádih ã naáwát túutni caá. Yeéb Jesucristodih túi jenah joí

cádahcannitdih wā daac wahna caá.^a ² Jwī fip Dios, jwī Maáh Jesucristobut, yeebdíh oinit, i túi teo wáaca naáh, caán bícdih ñi túi jumat pínah niijná. Weembút yeebdíh búdí wā táyat túutna caá.

Jwiít Cristófhwādh Dios ā túi chājat

³ Jwiít Cristófhwā caán bícdih jwī jumuchah, Dios, jwī Maáh Jesucristo fip, jwīh caolihdih búdí ā túi chājna caá. Páant ā túi chājachah jéihnit, caandíh búdí jwī wēi naóhna caá. ⁴ Jwiít áihwādh nin pah Dios āt chājap wut jī. Nin baácdih ā chājat pínah játih, Jesucristo bícdih jwī jumat pínah, yéejat wihcannit ā enechah jwī jumat pínahbut niijná, jwiít dih átāt ñojip taga. Pánihna, jwiít Jesúsdi h jephahnitdih, “Ma yéejat jīb jumna caá”, jwiít dih ā niijcán niít. ⁵ Á náahat pahjeh jwiít dih oinit, jon játih nin pah Dios āt niijip wut jī: “Wā wūh Cristo ā chājatjīh queét wā weh i jumbipna caá”, āt niijip wut jī. ⁶ Pánih oinit, jwiít ā wūh ā oiniíhwā jwī jumuchah, Dios jwiít dih búdí pohba āt túi chāj wūhup taga. Páant ā chājatdih jenah joinít, caandíh páantjeh búdí jwī wēi naáwát caá náahap. ⁷⁻⁸ Cristo jwī yéejat jīb buudáat panihnidih jīb chājna, áih meépdih yohnit, āt wun wūhup wut jī.^b Pánih wun wūhna, jwiít iiguípna jwī bejat déedih túi ubnit, Satanás ā chéwat tōp panihnidih āt watap wut jī. Pánihna, Cristo jwī yéejat jīb ā wūhatdih jéihnit, Diosboó jwī yéejatdih āt yoh wūhup wut jī.^c Jwiít dih búdí oi jígah ennit, ā jéih beedáátjīh ā wūhndih páant āt túi chājat túutup wut jī. ⁹⁻¹⁰ Jon játih ā jenah joyátjidi h cáacwādh ā jéihya jwuhcan yuhna, buu jwuhna Dios jwiít áihwāboodíh āt beh joyánap taga. Nin pah caá ā jenah joyátji: Cristo nihat ā chājatjīh, nihat japboó jumnit, nin baácboó jumnit, nump bóo tólihboó jumnitdihbut Dios ā ñioni yeó jáapdi h Cristodih maáh ā waadábipna caá. Páant maáh ā jumuchah, nihat áih míc ā jumbipna caá. Dios páant ā chājat pínahdih āt wutup wut jī.

¹¹⁻¹² Dios ā náahat pahjeh nihatdih chājnit, jwiít judíowā Cristodih jwīh jephah waóhni tboó jwī túi chājat pínah niijná, bitabut Diosdih i wēi naáwát pínah niijná, jon játih jwiít dih āt níwip wut jī. ¹³ Yéejat jīb iiguípna ñi bejat déedih Jesús ā wun wūhatji doonádih joinít, yeebbút ñitát jephahap taga. Pánih jephahnit, Jesúíhwā ñi jumuchah, Diosboó ā naóhni ji Túini Espíritudih yeebdíh āt wahap taga. Pánih wahnit, áihwā ñi jumatdih ā jéutna caá.^d ¹⁴ Nin baácboó jwī jum jwuhuchah, Túini Espiritu jwiít dih Dios ā jwīh wūhni caá. Pánihna, ā pebhboó jwī juibínachah, jwiít nihatdih túut nuúm péanit, ā bíboh páinidih ā wūh beedábipna caá, ā wūt chah yáaat pínah niijná.^e

Pablo Jesúíhwādh ā uúbát

¹⁵ Páant ā chājatdih jéihnit, Jesúsdi h ñi túi jenah joyát doonádih joinít, nihat bita Jesúíhwādh ñi oyat doonádihbut joinít, ¹⁶ Diosdih uúbh cádahcan, “Queétdih ma teo wáacat túina caá”, wāpí niijná caá. ¹⁷ Nin pahbut jwī Maáh Jesucristófh Diosdih wāpí niij uúbhna caá: “Paá, meém chah wēpni jumna, queétdih ded pah ma jumatdih ma jéihyanaá, meemdi h chah i túi jéihyat pínah niijná”, wāpí niijná caá. ¹⁸ Nin pahbut wāpí niij uúbhna caá: “Queétdih túut nuúm jwíhna,

a 1.1 Hch 18.19-21; 19.1 b 1.7-8 Mr 10.45; 14.24; He 9.12-14 c 1.7-8 Col 1.14

d 1.13 Lc 24.49; Jn 14.26; 16.13-15; Hch 1.4; 2.33 e 1.14 2Co 1.22

ma pebhboó ī juibínachah, ma túut nuúm péaat pínahdih ma túi beh joyánaá. Jwiít mǐhwā caanná jwǐ juibínachah, chah búdí ma túi chājat pínahdihbut, ma jéihyanaá”, wǎpǐ niijná caá. ¹⁹⁻²¹Nin pahbut wǎpǐ niǐj uúbhna caá: “Ded pah búdí ma wēpat ā jumatdih queétdih ma jéihyanaá. Caán wēpatjǐh Jesucristodih booonit, ma jéihyepmant bóo buwámant chúdat túutnit, maáh mat waadánap taga.^f Pánihna, caanjǐh chúdna, nihat maátadih maáh ā jumna caá. Buu láa, táttimah bóo láabut páantjeh chah maáh ā jumbipna caá. Jwiít caandǐh túi jenah joinǐtdih caán wēpatjǐh ma teo wáacatdih queétdih ma túi beh joyánaá”, wǎpǐ niijná caá. ²²⁻²³Páant chah wēpni ā jumuchah, Diosboó nihatdih Jesúsdih āt wutat túutap taga.^g Pánih chājnit, Jesúsdih wao dáh panihni, áihwǎdih áih bácah panihniat āt chājav taga.^h Pánihna, jwiít áihwǎjéeh jumni nihat pebhboó ā jumuchah, áih bácah panihni jumna, ā wēpatdih jwiítbut jwǐ bíbohna caá.

Jiib náahcanjeh, Dios jwiítǐdih ā túi ubat

2 ¹Yeebboó Jesúsdih ni jepahat pínah jǎti, yeejép ni chāj jwuhuchah, Diosboó yeebdǐh wunnit panihnit pah āt enep taga. ²Jǎti nin pah nit jum jwuhup taga: Diosdih yap yohnit ī túi chājavat pahjeh, bíic yoobó muntih yeebbát yeejép nit chāj jwuhup taga. Pánih chājna, nemépwā ī maáhboó ā wutatdih nit jepah jwuhup taga. Caán nemépwā ī maáh Dios ā wutatdih yap yohni buu láa nin baácboó jumna, cáacwǎdihbut Dios ā wutatdih ā yap yohat túutna caá.ⁱ ³Jǎti jwiít nihatbut caan páh jwǐ chāj jwuhup jǐ. Dedé jwǐ weñat pínahdih, jwǐ yéej jenah joyátǐhjehbut jwǐ chāj jwuhup jǐ. Páant jwǐ chājachah ennit, Diosboó jwiítǐdih iǐjnit, nihat bita yap yohnit bíicdih, áti peéh chājav ta yuh caá.^j ⁴Obohjeéhtih, páant jwǐ jumuchah yuhna, Diosboó jwiítǐdih búdí āt oyop taga. ⁵Pánih oi jǐgah ennit, boonit panihnit pah jwiítǐdih āt chājav taga. Yéej chājnit, wunnit panihnit jum jwuhna, Jesúsdih jwǐ jepahachah, caán bíicdih Diosboó jwiítǐdih āt booonap taga. Yeejépwa jwǐ jumuchah yuhna, Dios búdí oi jǐgah enni jumna, jwǐ yéejat jiib iiguǐpna jwǐ bejat déedih jwiítǐdih āt túi ubup taga.^k ⁶Cristodih boona, caán bíicdih jwiítǐdihbut āt booonap wut jǐ. Cristodih ā booaat táttimah, caandǐh ā pebhboó chúdat túutnit, jwiít áihwā caán bíicdih jumna, ájeéh maáta jwǐ jumat pínah niijná, jwiítǐdihbut ā pebhboó Dios āt chúdat túutap wut jǐ. ⁷Pánih chājna, jwiít Cristóihwǎdih ā oi teo wáacat, débóo búdí ā jumatdih nihatdih ā jútǐbipna caá. ⁸Cristodih jwǐ túi jenah joyóchah, Dios búdí oi teo wáacni jumna, jwiítǐdih ā túi ubna caá. Nindih ni túi náhninaá: Ded pah jwǐ túi chājachah yuhna, jwiít mǐicjeh jwǐ jéih túi ubcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó jiib náahcanjeh jwiítǐdih āt túi ubup taga. ⁹Dedé jwǐ túi chājavat jiib nihcan, jwiítǐdih āt túi ubup taga. Pánihna, “Wá túi chājavat jiib weemdǐh āt túi ubup taga”, ded ā jéih niijcán caá. ¹⁰Obohjeéhtih, jwǐ túi chājavat jiib túi ubcan yuhna, jwǐ túi chājavat pínah niijná, jwiítǐdih āt túi ubup taga. Ded pah jwǐ túi chājavat pínahdih jǎti ātát jenah joijp taga. Pánihna, Jesúihwā jwǐ jumuchah, ded pah ā jenah joyátǐ pahjeh, túi chājav caá náahap.

Jwiít Cristóihwā jumna, bíicdih jwǐ túi jumat

¹¹Nindihbut ni náhninaá: Jǎti yeeb judíowā nihcannit, Dioíhwā nit jum jwuhcap taga. Páant ni jumuchah, jwiít judíowā quehli nah yapat

chóodih bóodnit, Dioíhwā jumna, yeéb bóodcannitdih jwī íf en jwuhup jī. Obohjeéhtih, cáacwājah jwiítdih ī bóodochah, Dioíhwā jwī jumatdih júutat pínah ā jumuchah yuhna, dawá wā déewā Diosdih ī joyáh bojna caá.

¹²Nindihbut ñi náhninaá: Játih Dios ā wahní Cristodih ñit jéih jwuhcap tajī. Jwiít judíowā Dios ā ñfonitdih mácah jumna, Dios jwiítdih ā naáwátjidihbut ñit jéihcap tajī. “Weemjéh tigaá ñi Maáh. Yeéboó wíih cáacwā ñi jumna caá. Pánihna, weém yeebdíh wā túi chāh wūhbiṗna caá”, Dios jwiít judíowādihjeh át niṗ naáwáp tajī. Yeéb judíowā nihcannitboodíh át niṗ naóhcap tajī. Pánih jumna, ded pah ñi yéej chājat peéh, yeebdíh túi ubni pínahboodíhbut ñit jéih jwuhcap tajī. Diosdihbut yuúp jumnit panihnit ñit jum jwuhup tajī. ¹³Obohjeéhtih, buu jwuhna, Cristodih jepahna, ā yoh wūhni meépjiḥ yeéb yuúp jumnit panihnitjidih, pehbbit jumnit panihnit Dios át chājap tajī.

¹⁴Jesucristojeh jwiít chéne poómp jumnitjidih bíc poómp pah át chājap taga. Jwiít judíowā, yeéb judíowā nihcannitbut játih tubit míc eníhcannit jwī jumuchah yuhna, Jesús wun wūhna, jwī míc íjatji jāhat panihnidiḥ, át yoh wūhup tajī. Páant ā yohochah, jwiít áih bácah panihni jumna, bícdih jwī túi jumna caá, buca.¹ ¹⁵⁻¹⁶Játih jwiít judíowā Diosjeéh túi jumat túut niijná, Moisés ā wutatjidih jwī túi jepah beedáhip yah jī. Obohjeéhtih, caandíh jwī jepah beedácatji jíib búdí peéh chājat jwiítdih ā jumup jī. Pánihna, buu Cristo jwiítdih ā wun wūhatdih túi jenah joiná, Diosjeéh jwī túi jumna caá.^m Pánih wun wūhni, caán peéh chājatdih át ubup wut jī. Jwiít chéne poómp jumnitjidih bíc poómpjeh, áih bácah panihni chājna, bícdih Diosjeéh jwī túi jumat pínah niijná, át wun wūhup tajī.ⁿ

¹⁷Cristo nin baácboó dei jüóhni, ded pah Diosjeéh jwī túi jumat pínah doonádiḥ át ub jüúwáp tajī. Pánih dei jüóhniṗ jwúub púuh laab béjna, yeéb judíowā nihcannit Diosdih yuúp jumnit panihnidiḥ, jwiít judíowā caandíh pehbbit jumnit panihnidiḥbut, caán doonádiḥ át naáwát túutup wut jī.^o ¹⁸Á wun wūhatjiḥ jwiít chéne poómp jumnitjidih jwī íp Dios ded pah ā jumatdih át jéihyanap tajī. Páant ā jéihyanachah, Túini Espíritu jwiít nihatdih bíc yoobó ā teo wáacatjiḥ éumcanjeh Diosdih jwī túi jéih uúbhna caá. ¹⁹Pánihna, yeéb judíowā nihcannit, játih Diosdih jéih jwuhcan, jwī déewā nihcan yuhna, buu yeebbút Jesúsdiḥ jepahni, Dios ā weh ñi jumuchah, jwiít nihat bíc weh pah jwī jumna caá. ²⁰Jwiít nihat bícdih Dios ā chājni muu pánihni jwī jumna caá. Jesús áih túini doonádiḥ naáwát túutni, Dios naáwátidih naóh yapanit bícdih, Dios ā chājni mué wēp teo lajat panihnidiḥ át jwíih jwejep taga. Jesucristoboó choójboó wēp teo lajni jenah enat jee dáh panihni ā jumna caá.^p ²¹Jwiít nihat Jesúsdiḥ jepahnitdih Dios túi jenah enni, ā duuj páp aabánit, caandíh weñat pínah muu pánihnidiḥ ā chājna caá. ²²Yeebdíhbut túi jenah enni, bíc yoobó jwíjeéh ā duuj páp aabáat pah ā chājna caá. Pánih chājna, jwiít nihat bícdih Túini Espíritu ā jumat muu pánihni jwī jumna caá.^q

Judíowā nihcannitdih Pablo túini doonádiḥ naóhni ā jumat

3 ¹Páant Dios yeebdíh ā túi teo wáacachah jéihni, weém, Pablo, yeéb judíowā nihcannitdih Diosdih búdí wā uúbhna caá. Yeebdíh Jesúsíh

táini doonádih wā bohéat jíib nemat muúboó ī nemni wā jumna caá. ²Dios weemdih oi teo wáacnit, weemdih áih túini doonádih ā naáwát túutup be. Caandih ñítát joi tágaá. ³⁻⁶Jon játih ā jenah joyátji pah Dios yeéb judíowā nihcannitdih ā oi teo wáacat pínahdih cáacwā ī jéih jwuhcah yuhna, buu jwuhna weémboodih Dios ā túi jéihyanap jī. ⁵Caandih yeebdih wáat naóh daacáp jī. Páant wā daacátjidih ennit, “Pablodih Dios át túi jéihyanap taga”, ñi niíf jéihbipna caá. Yeéb judíowā nihcannit, jwiít judíowābút biíc yoobó Jesucristodih jwī jepahachah, jwiít nihat biícđih Dios áihwā pínah ā chājna caá. Páant ā chājat pínahdih nihat jwī nuowā ī jéihcah yuhna, buu jwuhna Túini Espíritubó Jesús áih túini doonádih naáwát tútnitdih, Dios naáwátđih naóh yapanitđihbút át jéihyanap taga. Yeéb judíowā nihcannit, jwiít judíowā biícđih, jwī yéijat jíib iiguípna jwī bejat deédih, Jesucristodih jwī jepahat jíib, Dios jwiítđih át túi ubup taga. Pánihna, jwiít nihat biícđih áih bácah panihni jwī jumna caá. Páant jwī jumuchah, áih cáacwāđih ā naáwátji pahjeh jwiít nihat biícđih ā túi chājbiipna caá. ⁷Dios weemdih oi teo wáacnit, nin túini doonádih yeéb nihat judíowā nihcannitdih ā naáwát túutup jī. Pánih naáwát tútnit, Dios ā wēpatjīh weemdih ā jéihyanap jī, wā túi naáwát pínah niijná.

⁸Nihat Jesúfhwāđih jenah joinít, oboh jumni wā jumuchah yuhna, Diosboó weemdih búdí ā oi teo wáacap jī, judíowā nihcannitdih Jesucristođih túi doonádih wā naáwát pínah niijná. “Jesucristodih ñi jepahachah, Diosboó yeebdih búdí ā túi chājbiipna caá”, wāpí niíf naóh bohéna caá. ⁹Pánih túini doonádih bohéna, Dios nihatđih chājni, ded pah ā jenah joyátji ā jéihya jwuhca naáhdih buu nihat cáacwāđih wā túi jéihyana caá. ¹⁰¿Pánih chājna, ded panihat pínahji ta tigaá? Dios nihat cáacwā, bita poómpna jumna yuhna, Jesucristodih ī jepahachah, biícđih áihwā pínah ā chājachah ennit, nihat áih ángelwā, nihat nemépwābút Dios chah ā túi jéih beedáatđih ī jéihyat pínah niijná, páant át chājap wut jī. ¹¹Dios biíhmah páant ā jenah joyátji biíc yoobó, jwī Maáh Jesucristo ā wun wūhatjijīh át chāj beedánap wut jī. ¹²Pánihna, Jesucristodih jepahnit, áihwā jumna, úumcanjeh, “Weemdih ā túi joiná nacaá”, niíf jéihnit, Diosdih jwī túi jéih uúbhna caá. ¹³Pánih jumnit, yeéb judíowā nihcannitdih túini doonádih wā naáwát jíib weemdih yeejép yapat doonádih joinít, ñi jígahca bojoó. Yeebdih jígahaat pínah nihcan, Diosjeéh ñi túi jumat pínah caá. Pánihna, caandih jenah joinít, ñi túi weñeé.

Jesucristo ded pah ā oyat

¹⁴Yeéb judíowā nihcannit, jwiít judíowā biícđih Jesucristođihwā jumna, jwī íipđih bódicha caj yoh ñajnit, yeebdih búdí wā uúbhna caá. ¹⁵Dios ā pebh jumnitdih, nihat nin baácđih moondihbút mácah poómp jwī jumuchah yuhna, áihwāđih biíc weh pah át chājap wut jī. Pánih chājna, jwiítđih áih wūt át búudhdup wut jī. ¹⁶Pánihna, nin pah yeebdih jwī íip Diosdih wāpí niíf uúbhna caá: “Paá, meém chah wēpni jumna, Túini Espiritujīh queéđih búdí ma teo wáacá, ¹⁷queét Cristodih ī túi jenah joyóchah, áih muu panihni, íih caolihboó ā túi jumat pínah niijná. Pánih jumna, túi oinit, ded pah chājna, ī chāja naáh. Maa náatna baác numah bejna, buujcán ā túi tewat dée pah,

queétdih tui oinit i jumna naáh, túinijeh i chájat pínah niijná”, wāpí niijná caá. ¹⁸Nin pahbut wāpí niij uúbhna caá. “Paá, Cristo á oyat ded pah búdí á jumatdih queétdih, nihat bita míhwādhbut, ma tui beh joyánaá. ¹⁹Jwí jéih beh joí beedácah yuhna, ma teo wáacá, búdí á oyatdih i jéihyat pínah niijná. Páant i jéihyechah, ded pah ma tui jéih beedáátdih, ma oyatdihbut queétdih búdí ma jéihyanaá, ma náahat pah i tui chájat pínah niijná”, jwí ípdih wāpí niijná caá.

²⁰⁻²¹Ded pah Diosdih jwí uúbátdih, jwí jenah joyátdihbut caán chah búdí á jéih chájna caá. Páant caán chah wēpni jumna, jwíh caolih díftboó Túini Espiritu á wēpatjīh jwítdih búdí á jéih teo wáacna caá. Páant á chájachah, nihat cáacwā, buu láa moón, túttimah bóo láa moonbút caandih búdí i weñe naáh. Ded pah nihat áihwādh búdí á teo wáacatdih ennit, ded pah Jesucristo á tui cháj wúhatjdihbut ennit, Diosdih páantjeh weñat caá náahap. Páant tíí á jumna nah.

Jwiít Cristoihwā bícdih ded pah jwí jummat

4 ¹Yeéb judíowā nihcannitdih wā bohéat jíib nemat muúboó jumna, nin pah yeebdíh wā wutna caá. Yeéb Dios á ñónit jumna, túinijeh jummat caá náahap. ²“Weém oboh jumni caá”, niij jenah joinít, bitadih jūihcannit ñi jumnuú. Bita yeebdíh yeejép i chájachah yuhna, queétdih íjcanjeh oinit, ded pah i chájatjdih ñi jwúub náhnica bojoó.” ³Pánihi jummit, yeéb tui bícdih Túini Espiritu á chájatjdih ñi yéejacan níít. Tui bícdih jwí jummat pínahdih jwiít Dioihwādh búdí bidat caá náahap. ⁴Jwiít nihat bícdih Jesucristoih bácah panihnijeh jwí jumna caá. Jwiít nihatdih Dios á wahní Túini Espiritu bífcjeh tigaá. Jwiít nihat Dios á ñónit á pebhboó jwí bejat pínahdih bífc yooob jwí páina caá. ⁵Caán bífc Jesússeh tigaá jwí Maáh. Caán Jesúsdhjeh tigaá jwiít nihat jwí jepahap be. Jesúsdhjeh jwí jepahat jáutna, bífc yooob daabánit jwí jumup be. ⁶Caán bífc Diosseh tigaá jwiít nihatdih jáap caolih dée át chájp taga. Pánihi chá wūhna, jwiít nihat jwí íp jumna, jwí Maáh caá. Á maáh jummat nihat chah á wēpna caá. Pánihi jumna, jwiít nihatdih á teo wáacna caá, á weñat pínahdih jwí tui chájat pínah niijná. Jwiít nihat cátihi á jumna caá. Páant á jumuchah, bífc weh dée pah tui jummat caá jwiítdih náahap.

⁷Obohjeéhtih, bífc weh dée jwí jumuchah yuhna, á náahat pah mácah jéihyatnadihi jwiít nihatdih Cristo át wūhup taga. ⁸Pánihiat pínahdih jenah joinít Davidjiboó nin pah át niij daacáp tajī:

“Caandih eníhcannitdih yap yohnit, Dios pebhboó á jwúub páuh laáb juibát túttimah, áihwādh túinidih át wūhup taga”, át niij daacáp tajī. (Sal 68.18)

⁹Pánihiha, “jwúub páuh laáb juibát”, á niijícah, “Nin baácboó jummit, caandih eníhcannitdih á yap yohat túttimah, wūnnitji i jumupboobát át dei bej jwuhup wut jí”, jwí niij jéihna caá. ¹⁰Pánihi caanná dei bej jwuhnihi, nihatdih maáh jummat túut niijná, Dios pebhboó át jwúub páuh laab béjep wut jí. ¹¹Pánihi páuh laab béjnit, áihwādh Túini Espiritudih wah deyana, mácah jéihyatnadihi át wūhup taga. Biquínadihi Jesúsíh túini doonádhí naóh peetat

pínah jéihyatdih át wūhup taga. Bitaboodíh Túini Espíritu ā naáwáchah joinít, naóh yapaat pínah jéihyatdih át wūhup taga. Bitaboodíh Jesúfíh túini doonádih jáap joinít ī túi jepahat pínah niijná, wēp naáwát pínah jéihyatdih át wūhup taga. Bitaboodíh Dioíhwādh duó wáinit, ā naáwátidih ī túi bohéat pínah jéihyatdih át wūhup taga. ¹²Pánihatdih Cristo jwiít áihwādh át túi wūhup taga, Dios ā weñat pínahdih chājnit, jwī túi míc teo wáacat pínah niijná. Pánih míc teo wáacna, ded pah Dios ā chājat túutuchah, jwī túi jéih chājna caá. Pánih jumna, jwiít nihat bícdih Diosdih jwī chah túi jenah joibípna caá. Jwiít Cristoíh bácah panihni jumna, wébít ā behat dée pah, bícdih jwī túi behbipna caá. ¹³Pánihna, jwiít Dioíhwā táí behna, Jesús Dios wūúhdih chah jenah joinít, jwíjeēh ā jumatdihbut chah jéihnít, bícdih jwī túi jumbipna caá. Pánihat túttimah, táí behnit dée pah jumna, Jesucristo ā jumat pah muntih jwiítbut jwī jumbipna caá. ¹⁴Pánihna, Jesucristo ā wūhni jéihyatnajih túi míc teo wáacna, wébít dée jwī jumcan niít. Wébítboó dedé naáwátidih joinít, īpí túi joiná caá. Pánih joiná, bita queétdih yeenit yeejép ī chājat túutuchah, ī jepahna caá. Bita Dios naáwátidih ded pah mácah ī yee naáwáchah, īpí túi joiná caá. Cáac wihcanni jāáj chóo dée pah ī jumna caá. Íim tac yoób pahachah, johlit nolihatbut caán chóodih ā wénoh johochah, yoobópdih ā bejcan caá. ¹⁵Jwiítidih pánihat dée jumcat caá náahap. Dios yoobópdih naóhni ā jéih yeeacan caá. Páant ā jumuchah, ā naáwátidih joí cádahcan, ded yee naóhnitdih joyáh bojnit, bitadih oinit, yoobópdih naáwát caá náahap. Pánih jumna, Dios ded pah jwiítidih ā chājat túutatdih túi beh joinít, beh bejnit dée pah, yeó jáap jumcat pah jwī Maáh Jesucristodih chah jwī túi jenah joibípna caá. Caán jwī Maáh jumna, wao dáh panihni caá. ¹⁶Jwiítboó áih bácah panihni caá. Áih muj nah, áih téihya, áih jitcha, áih táah panihni jwī jumna caá. Cáaquíh bácah túi duuj núhna, ñeh tópa túi wēpna, ā túi jumna caá. Pánihat dée, jwiítboó túi bícdih míc oinit jumna, jwī túi jumna caá. Pánih míc oina, mácah jwī jéihyatnajih míc teo wáacna, beh bejnit dée pah, Dios ā weñat pínahdih bícdih jwī túi jéih chājna caá.”

Jwiít Cristoíhwā jumna, túiniboodíh jwī túut nuumát

¹⁷Jwī Maáh ā naáwát túutatji pah yeebdíh wā wēp wutna caá. Ñi déewā Diosdih jéihcannit ī chājat dée pah, yeéboó ñi chāj cádaahaá. Queétdih túi jenah joicánnit, tubit yeejép ī chājna caá. ¹⁸Ded pah Dios ā jumatdih beh joicán, dupúat panhipboó jumnit, Diosdih wuúp pah ī jumna caá. ¹⁹Dios ded pah queétdih ā wutuchah yuhna, queét jéih joicánnit panihnit ī jumna caá. Pánih joicán, tíic jenah joicánjeh, ī yéej chājatdih cádahícan, chah ī bidna caá.^{*} ²⁰⁻²²Obohjeéhtih, Cristoíh túini doonádih bita yeebdíh ī túi bohénachah joiná, bita yeejép chājnit pah jumcan, Jesús ā jumcat pah yeebdíh īt jumcat túutup tají. Máa yéguehdih yohat dée pah, játih ñi yeejép chājatjidih cádahat pínah niijná, īt bohénap tají. “Jwiít yeejép chājnit, búdí jwī wēibipna caá”, játih ñit níj jenah joyóp ta yuh jī. Obohjeéhtih, wēican, chah yeejép chāj bejna ñit chāap tají.” ²³Pánih yeejép ñi jenah joyátidih cádahnit, túiniboodíh túut nuumná, Dios ā weñat pínahdihjenah jenah joyát caá náahap. ²⁴Páant níj jenah joinít, túiniboodíh ñi chājipna caá. Dios ā jumcat pah jwī jumcat pínah

nijná, jwiít dih jáap dée át chājap taga. Páant ā chājachah jéihnit, jwiít dih túi chājat caá náahap.²

²⁵Ŋi yeeat dih ŋi cáda haá. Jwiít bíic bácah panihnit jumna, míic yeena, jwiít míicjeh jwí míic yéejana caá. Páni hna, yee canjeh, yoobóp dih míic túi naáwát caá náahap.^a

²⁶Bitadih íjna yuhna, yeejép ŋi chājca bojoó. Caán yeó jáapjeh ŋi íj cáda haá.^b ²⁷Ŋi íj at dih quíib buudcán, nemép ā náahat boodíh ŋita chāj tagaá.

²⁸Ded nuumní ā nuumát dih ā cáda ha naáh. Nuumcánjeh, ded moh yéejnidih teo wáacat túut niijná, túinidih ā tewe naáh.

²⁹Í náah jumni naáwát dih ŋi míic naóhca bojoó. Túi míic teo wáacat túut niijná, túiniboodíh jeh ŋi míic naáwá. ³⁰Jwiít Dios pebhboó jwí bejat pínah dih jwí jéihyat pínah niijná, Dios Túini Espíritu jwiít dih át wahap taga. Páni hna, yeejép chājna, caandíh ŋi jígahaca bojoó.

³¹Bitayeeb díh í túi chājat dih jwúub náhnican, ŋi quíib buudá. Páant ŋi quíib buudcáh, maiwā man pah ŋi íjat yeeb díh ā yéejabipna caá. Páni h íj yapnit, ŋi míic jūih ŋaacát dih ŋi cáda haá. Bitadih yeejép dooná ŋi naóhca bojoó. Dedé yeejép ŋipí míic chājat dih ŋi cáda haá. ³²Páni h cáda hna, yeéb míicjeh oina, jígah enn timer, ŋi túi míic teo wáacá. Yeebjéh ŋi míic yéej chājatjidi h ŋi míic ámo hoó. Diosboó jwí yéejat dih ā yohat pínah niijná, Cristo jwiít dih át wun wūhup wut jī. Páant ā yohat pah, yeebbát bitadih ŋi eníhcat dih yohat caá náahap.^c

Dios weh jumna, ded pah jwí jumat

5 ¹Jwí weh jwiít dih enn timer, bíic yoobó í chājat dée pah, Dios weh ā oinit jumna, caandíh jenah joinít, bíic yoobó ŋi jumwá. ²Páni h jumna, Jesucristo jwiít dih ā oyat pah, bitadihbut ŋi túi oyoó. Páni h búdí oinit, jwí yéejat jīb, caán jwiít dih át wun wūhup wut jī. Judíowā Dios ā weñat pínah niijná, caandíh oveja wūúhdih ípí mao cáo wūhup jī. Páant í mao cáo wūhat dée pah, Jesús jwiít dih át wun wūhup wut jī.^d

³Jesúíhwā jumna, dedé í náah jumnidih ŋi chājca bojoó. Páni h chājat dihbut ŋi jenah joicá bojoó. Bitáíh bíí déedihbut ŋi en ŋinahca bojoó. Páant ŋi chājca h, yeeb díh dooná ā wihcan níit. ⁴Dedé í náah jumnidih míic níicán, jenah joicánnit pahbut míic wéhecan, ŋi míic yeejép deoh naóhca bojoó. Dios túini ā jumuchah, áihwā dih túinijeh míic wéheat caá náahap. Páni h míic wéhena, “Jwiít dih ma túi chājna caá”, Diosdih níj at caá yeeb díh náahap. ⁵Nindih ŋi túi náhninaá: Ded í náah chājni, ded í náah chājat jenah joinít but Dios pebhboó ā waadcán níit. Ded dawá bíí déedih en ŋinahnitbut ā waadcán níit. Páni h en ŋinahni bíí déedih jeh wēnimer, Diosboodíh ā jéih wēican caá. Páni h chājni Jesucristo ā maáh nihca h, Dios maáh ā jumupboó ā juibícan níit. Páni hat dih yeéb ŋi túi jenah joyoó.

⁶“Páant ŋi chājachah, ā túina caá”, ded ā níj yee naáwáchah yuhna, yeébboó ŋi joyáh bojoó. Páni h yeejép chājnit Dios ā wutat dih í yap yohatji jīb, búdí íjnit, queétdih ā peéh chāj bipna caá. ⁷Páni h yeejép chājnit dih ŋi pej jumca bojoó. ⁸Diosdih ŋi jepahat pínah játih, túi chājcan, dupúat

z 4.24 Gn 1.26; Col 3.10 a 4.25 Zac 8.16; Ro 12.5 b 4.26 Sal 4.4; Stg 1.19-20

c 4.32 Col 3.13 d 5.2 Ex 29.18; Sal 40.6

panihipboó ñit jum jwuhup taga. Obohjeéhtih buu, Jesucristodih jepahna, baabát panihipboó ñi jibna caá, buca. Pánihi jumnit, túinijeh ñi chājaá.⁹ Baabát panihipboó jumna, túinijeh ñi jumbipna caá. Yeecanjeh, yoobópdihi ñi naóhbiipna caá.¹⁰ Dios ded pah ā weñat pínahdih ñi bidií.¹¹ Diosdih náahcannit dupúat panihipboó jumna, yeejép ī chājat pah yeébbóo ñi chājca bojoó. Páant ī túi chājcatdih enniti, Dios naáwátidih naóhna, “Páant ñi chājachah, ā túican caá”, queétdih ñi niijí.¹² Cáacwā ī encah, queét yeejépwā tubiti yeejép ī chājatdih bitadihi míc wéhena, jwita tíc tagaá.¹³ Queét yeejép chājnitdih Dios naáwátidih naóhna, jiiátjīhi jii bídat pah chājna, ī chājat yeejép ā jumatihi queétdih jwī jéhiyana caá. Páant ī yéej chājatdih jwī jéhiyanachah, ī túut nuumbípna caá. Pánihi túut nuumniti, baabát panihipboó ī jumbipna caá.¹⁴ Pánihat pínah caá nin pah jwípí niij ewep:

“Ūoni panihni, ma jáa bojoó. Wunni panihnibut, ma boo pud jūúwú.

Meém yeejép chājni baabát panihipboó ma jumati pínah niijná, ma túi chājat pínahdih Jesucristo meemdihi ā jéhiyabipna caá”, jwī niijná caá.

¹⁵ Pánihna, jñi túi chāja chaáh! Jenah joicánniti pah jumcanjeh, túi jenah joiniti ñi jumú.¹⁶ Buu láa cáacwā tubiti yeejép ī chājachah, yeébbóo yeó jáap jumati pah Dios ā weñat pínahdih jenah joiniti, túinijeh ñi chājaá.^e ¹⁷ Pánihi jenah joicánniti jumcan, Dios ā weñat pínahdih ñi túi beh joyoó.¹⁸ Ñi weñat pínahdih bidna, babh máihca bojoó. Máihnit, ñi jenah joyátdih, ñihi bácahdihbut ñi yéejana caá. Yeejépdihbut ñi chājna caá. Máihñati yeebdihi yeejép watni dée caá. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ā túi teo wáacati pínahdih búdi ñi bidií. Caán ā wūhni weñat pínahdihjeh ñi bidichah, caánboó yoobópdihi weñat ā wūhbiipna caá. Caán túiniboodíhjej watni caá.¹⁹ Míc wéhéniti, Diosdih ñi weñeé. Pánihi wéina, David ā daacátjidihi, bita ī daacátjidihibut eoniti, Túini Espiritu ded pah ā jéhiyanachah, caandihbut ñi eweé. Caolih diitboobúti caandih wéiniti, ñi eweé.²⁰ Pánihi jumnit, yeéb Cristoihwā ded pah ā yapachah, bíci yoobó “Ma túi chājna caá, Paá”, Diosdih niijniti ñi jumú.^f

Jesúíhwā áa jumnit ded pah ī jumati

²¹ Cristojeéh túi jumati túut niijná, bita Jesúíhwā ī jenah joyátdih ī naáwáchah, wéi joiniti ñi míc túi jepahaá.

²² Jwī Maáh Jesúsdih ñi jepahati dée pah, yeéb yaádhboó ñi weha mánadihi ñi túi jepahaá.^g ²³ Nin pah ā jumna caá: Newé wao dáh panihni ā jumachah, ájeéh bóli áih bácah panihni mi jumna caá. Pánihna, mi áaboó mi maáh panihni caá. Pánihat pah, Cristo maáh jumna, wao dáh panihni ā jumachah, jwiít áihwāboó áih bácah panihni jwī jumna caá. Caanjéh jwiítidih túi ubni ā jumna caá.²⁴ Pánihna, Cristoihwā jumna, caandih jwī túi jepahati pah yadboó mijeéh bóodih jepahati caá náahap.

²⁵ Buu yeéb neoná áa jumnitdih jwuh wā jwúub naóhna caá. Cristo jwiít áihwādihi búdi oina, jwiítidih át wun wūhup wat jī. Pánihna, jwiítidih ā oyati pah, yeebbúti ñi weha mána yaádhdihi ñi túi oyoó.^h ²⁶ Jwiít áihwā jwī jumati pínah niijná, Cristo jwiítidih wun wūhudih át dei jūúwép taji. Pánihna,

áih túini doonádih joinít, jwí jepahachah, yéguehdih jwí choc yohat pah, jwí yéejatdih át yoh wühap taga. Áihwā jwí jumat jáutat pínah niijná, jwí daabánap jī. ²⁷Pánih yéejatdih yoh wühna, jwiít nihat áihwādh Dios pehbhoó Jesús á ub bejechah, túini yoobát yéejat wihcannit, quei wíhcannit, wiguihat wihcannit, túi jígohnit jwí jumbipna caá.ⁱ ²⁸Cristo áihwā áih bácah déedih ápi túi en daoná caá. Pánihat pah, yeéb neoná níih bácahdih nípi míc túi en dawát pah, ñi weha mána yaáhdhdi túi en dawát caá náahap. Queétoó níih bácah dée jumna, queétdih túi en daonít, níih bácahdihbut túi en daoná caá ñi chājap. ²⁹⁻³⁰Jwiít nihat jwíh bácahdih yéejajhcan, caandih jwípi túi chājna caá. Pánihat pah, jwiít Cristoihwā áih bácah dée jwí jumuchah, caanbút jwiítdih ápi túi chājna caá. Páant ā túi chājat pah, jwí weha mána yaáhdhdi túi chājat caá jwiítdihbut náahap. ³¹Nin pah Moisés át níj daacáp tajī: “Páant tīgá ded newé yad pínahdih ubna, ā mánadih pahnit, ájeéh bólijeéhjeh ā jumbipna caá. Pánihna, queét chénewā jumna yuhna, bíc bácah dée pah ī jumbipna caá”, át níj daacáp tajī.^j

³²Páant ā niijátidih beh joyát ā buona caá. Obohjeéhtih, buona yuhna, yoobópdi ā jumna caá. Nin pah níj naóhna caá át chājap: Jwiít nihat Cristoihwā áih bácah panihni jumnit, ájeéh bíc pah jwí jumna caá. ³³Pánihat dée, yeéb neoná ñi weha mána yaádhjeéh bíc pah ñi jumna caá. Pánih jumnit, ñi weha mána yaáhdhdi túi oyat caá náahap. Yaádhbut ñi weha mánadih túi joyát caá náahap.

Ī mána ī wehjīh ded pah ī jumat

6 ¹Buu yeéb wébítidih jwuh wā jwúub naóhna caá. Jwí Maáh Jesúsdih jepahnit jumna, ñi mána ī wutuchah, jípónih niijcánjeh, ñi jepahaá. Páant chājatdih yeebdíh Dios ā náah yacna caá.^k ²⁻³Jon jātih Moisés nin pah át níj daacáp tajī: “Ñi mánadih ñi túi chājaá. Pánih chājna, búdí wēnit, nin baáchoó maatápdih ñi túi jumbipna caá”, át níj daacáp tajī.^l Páant níj wutna, jwíh láa nin pahbut át niijíp wut jī: “Páant ñi chājachah, wā niijátji pah yeebdíh wā túi chājipna caá”, át niijíp wut jī.

⁴Buu yeéb ī mánadih jwuh wā jwúub naóhna caá. Ñi wehdih tubit jūihnit, ñi íjaca bojoó. Obohjeéhtih, oinit, ñi túi wái behanaá. Dios ā weñat pínahdih ded pah ī chājat pínahdih ñi bohénaá. Dios naáwátidih ī joyáh bojochah, ñi túi joyát tútutú.^m

Teo wūhnit, ī maátabut ded pah ī jumat

⁵Buu yeéb teo wūhnitdih jwuh wā jwúub naóhna caá. Yeebdíh wutnit ī peéh chājat pínahdih úumna, queétdih ñi túi jepahaá. Cristodih ñi jepahat pah, queétdihbut wēnit ñi jepahaá. Yabhcanjeh, queétdih ñi túi teo wūhuú. ⁶Yeebdíh wutnit ī enechahjeh túi teona yuhna, ī encah teocannit ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, Cristodih teo wūhnit jumna, Dios yeebdíh ā náah yacat pah túi wēi chājnit ñi jumuú. ⁷Pánihna, ded pah teo wūhna, cáacdihjeh teo wūhcan, wēnit, jwí Maáhbóodíhjeh ñi teo wūhuú. ⁸Pánih chājnit, nindih ñi túi náhninaá: Ded pah túini ñi chājachah, Diosbut táinidih yeebdíh ā

i 5.25-27 2Co 11.2; Ap 21.2,9 j 5.31 Gn 2.24 k 6.1 Col 3.20 l 6.2-3 Ex 20.12; Dt 5.16 m 6.4 Col 3.21

chāj jwúbabipna caá. Ñi teo wühuchah, cáacwā yeebdíh jíib wühna, i wühcahbut, bíc yoobó Dios túinidih ā chāj jwúbabipna caá.ⁿ

⁹Buu yeéb queét i maátadih jwuh wā jwúb naóhna caá. Yeebdíh teo wühnitdih túinijeh ñi chājaá. “Wā wutatdih ma jepahcah, búdí wā peéh chājipna caá”, ñi níj jūihca bojoó. Nindih ñi túi náhninaá: Jwí Maáh Jesucristo, Dios pehbboó jumni queétdihbut i Maáh caá.^o Pánihna, yeéb maáta ded pah ñi chājatdih jéihnit, yeebdíh teo wühnit i chājatdihbut jéihnit, bíc yoobó ñi chājat jíib ā túi wühbipna caá.^p

Jwiít Cristoihwā ded pah nemépwādiḥ jwí jéih yap yohat

¹⁰Buu yeebdíh péeni wutatdih wā naáwíhna caá. Jwí Maáh Jesús nihatdih jéih beedáni ā jumuchah, jwiít caán bícdih jumna, caandíh túi jenah jointí, nemépwādiḥ yap yohnit jumat caá náahap. ¹¹Romadiḥ moón soldadowā i maáh nihāt ā wühni míc maona i jāhat chóodih ípí duoná caá. Pánihat dée pah yeebbút jwí Maáh Dios nihāt ā wühni jāhat pínahdih ñi ubuú, nemép ā yeeatdih túi yap yohat túut níijná. ¹²Cáacwādiḥ pohba nihcan caá jwiítmíc míc mawat panihni ā jumup. Obohjeéhtih, wépép nemépwādiḥ jwí míc maona caá. Queét nihāt jwiít cáacwādiḥ yeejép i wutna caá. Jwiít Jesúihwādiḥ chah eníhcan, Dios ā wutatdih i yap yohat túutna caá. ¹³Pánihna, itah chóo panihni, nihāt Dios ā wühni jāhat pínahdih ñi ubuú, nemép yeebdíh yeejép ā chājat túutuchah yuhna, ñi túi yap yohat túut níijná. Pánih chājna, míc mao péanachah, ñáo jweicánjeh, wép ñuhnit panihnit ñi jumtipna caá.

¹⁴Túí yap yohnit pínah jumíhna, nin panihnit ñi jumú: Soldado áih juyáát tōpjih ápi júi wái chéona caá, áih yégueh chóodih ā túi tawat pínah níijná. Pánihat dée, yeebbút yoobópdih naóhnit ñi jumú. Soldado áih tacadihbut itah chóo ápi duoná caá, caandíh eníhcannit áih caolihdih i ñúup chūúácāt pínah níijná. Pánihat dée, yeebbút Dios ā wēpatjīh túi yoobópdih chājat caá náahap, nemépboó ñíih caolihdih ā jéih yéejacāt pínah níijná.^q ¹⁵Soldado áih jíthchadiḥ túi wépép zapatosdih ápi duoná caá, ā túi bejat túut níijná. Pánihat dée, yeebbút Dioíh túini doonádiḥ ñi túi joí cádahca bojoó, jwí maáhjeéh túi jumnit, bitadiḥ naáwádiḥ ñi túi bejat túut níijná.^r ¹⁶Soldado áih bácahdih jāhat naadíḥ ápi ubna caá, caandíh eníhcannit íih ñúupāt doóbhndih cáo dodhni, i ñúupuchah enniti, caán naajīh ā túi míc jāhat túut níijná. Pánihat dée, yeebbút Diosdih túi jenah joí cádahca bojoó, nemépboó chah yeejép ā yee wutuchah yuhna, ñi joyáh bojat túut níijná.^s ¹⁷Soldado itah waóchá páhadiḥ ápi páahna caá, áih wao dáhdih ā túi wapat pínah níijná. Pánihat dée, Dios yeebdíh ā túi ubatjidiḥ ñi túi náhninaá, nemép ñi jenah joyátdih ā yéejacāt pínah níijná.^t Soldado íibat naadíḥ ápi ubna caá, caandíh eníhcannitdih ā túi míc mawat túut níijná. Pánihat dée, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh ded yeebdíh yéejaíhndih Dios naáwátdih ñi naáwá,^u caandíh ñi túi yap yohat túut níijná.^v ¹⁸Pánih jumnit, ded pah ā yapachah, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh Diosdih ñi túi úúbh cádahca bojoó. Pánih úúbhna, ñíih pínahdih úúbhni, bitaíh pínahdihbut ñi úúú. Ūonit panihnit

n 6.5-8 Col 3.22-25 o 6.9 Col 4.1 p 6.9 Dt 10.17; Col 3.25 q 6.14 Is 11.5; 59.17

r 6.15 Is 52.7 s 6.16 Sal 7.13 t 6.17 Is 59.17 u 6.17 He 4.12 v 6.11-17 Ro 13.12-14; 1Ts 5.8

jumcanjeh, jáanit panihnít túi jenah joinít ñi jumúú. Nihat Jesúíhwādhbut ñi úúbh cádahca bojoó. ¹⁹Pánih úúbhñit, weemdíhbut búdí ñi úúbú, úumcanjeh Jesúíh túini doonádih yoobópdiñ wā túi naáwát pínah niijná. ²⁰Caán doonádih wā naáwát jíib nemat muúboó ítah tōpjīh chéoni wā jumna caá. Pánihna, caán túini doonádih naóhñit, úumcanjeh wā túi wēp naáwát pínah niijná, weemdíh ñi úúbú. Weemdíh páant naáwát caá náahap.”

Pablo ā péé túyat túutat

²¹Ded pah wā jumatdih ñi jéihyat pínah niijná, yeeb pébhna Tíquicodih wā wahna caá.^x Caánboó Jesúsdiñ túi jéihni, jwī oini caá. Jesúíh túini doonádih wā naóh jibichah, weemdíh búdí āpí teo wáacna beé. Pánihna, ñi pebhna juibínit, nihatdih yeebdíh ā naóhbiñna caá. ²²Páant ā naáwáchah, wā túi jumatdih jéihñit, ñi jígahat ā yayát pínah niijná, ñi pebhna caandíh wā wahna caá.

²³Jwī íip Dios, jwī Maáh Jesucristo bícdih yeéb Jesúíhwā ñi túi jumúú. Pánih jumna, Jesucristodih túi jenah joí cádahcan, chah míic oinit ñi jumúú. Páant ñi jumat pínahdiñ Dios ā teo wáaca naáh. ²⁴Yeéb nihat jwī Maáh Jesucristodih oi cádahcannitdih Dios ā oyatjīh ā túi chāja naáh. Yeebdíh búdí wā túyat túutna caá.

Páant bóojeh tígáá.

Pablo

FILIPENSES

Filipensesdih jwí túi beh joyát pínah naáwát

¿**Déhe tigaá daácniiji?** Pablo, Dios á jib bohéat tútuni nin néodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah á jumatdih chah jéihfina, Romanosdih jwí túi beh joyát pínah naáwát dih ñi enéé.

¿**Detdih át daácji?** Filipos tútchidih moón Jesúfhwādh Pablo nin néodih át daac wahap wut jī. Filipos tútchi Macedonia baácboó át jumup wut jī. Romano maáta caán baác dih moondíh játi hī yap yohochah, chah dawá judíowā nihcannit Romanos jumnit, íih wéheatdihbut ít wéhenap wut jī. Daocánnit judíowā í jumuchah, í míc wáacap muú pínah át wihcap wut jī. Pablo jwíh bejniiji á jwáub bohé jibna, queét Filipos tútchidih moondíh Jesúfh doonádih á naáwáchah, biquína ít jepahap wut jī. Queét Europa baácboó jwíh jumnit Jesúfh poómp ít jumup wut jī.

¿**Dedmant, débólih cah, át daácji?** Chah jéihnít “Pablo Roma tútchi nemat muúboó jumnit, (1.13-14; Hch 28.14-31) jópchi 61 (Jesús á wunat túttimah 28 jópchi túttimah) nin núodih át daac wahap wut jī”, í níj jenah joiná caá

¿**Dedé pínah tigaá át daácji?** Filiposdih moón Jesúfhwā Pablo nemat muúboó á jumat doonádih joinít, dinerodih í wahatjidih “Túina caá”, niijná, queétdih át daac wahap wut jī. Pánihna, ded pah á jumati d h b u t naóhna, chah Jesúsdih jenah joinít, bita queétdih yeejép í chájachah yuhna, caandíh í cádahcat pínahdihbut át naáwáp wut jī. Bífhbut queétdih át bohénap wut jī.

Filipenses ded pah á jumat:

1. Pablo á túyat tútat (1.1-2)
2. Pablo queétdih á úbát (1.3-11)
3. Pablo ded pah á jumat (1.12-26)
4. Ded pah Jesúfhwā jwí jumat (1.27-2.18)
 - a. Jesús á bohéatji pah áihwādh jumat caá náahap (1.27-30)
 - b. Jesús Dios pephmant dei jüóhnit, oboh jumni á jumat pah, jwiítbut jumat caá náahap (2.1-18)
5. Pablojeéh jumnit Timoteo, Epafroditobut ded pah í jumat (2.19-30)
6. Yee bohénitdih queétdih á joyáh bojat tútat (3.1-4.1)
7. Ded pah Jesúfhwā jwí jumat pínahdih Pablo á pée wutat (4.2-9)
8. Pablo “Túina caá”, jwáub niijnít, queétdih á pée túyat tútat (4.10-23)

Pablo queétdih á túyat tútat

1 ¹Weém Pablo, Timoteojíh Jesucristodih teo wūhnit jumna, nihát yeéb Filipos tútchidih moón Jesúfhwā, ñi maáta, yeéb nihát dih teo wáacnitdihbut túyat tútuna, bífh dih daacát tútunit, nin núodih yeebdíh wā wahna caá.^a ²Dios jwí íp, jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, í teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Pablo queétdih ā uúbát

³⁻⁴Yeebdíh náhnina, wā uúbát jumat pah búdí wēinit, “Túina caá, Paá”, jwí ípdihi wāpí niijná caá. ⁵Túini doonádih wā bohé jibichah, Jesúsdih nī jwíih jepahni yeó jáapmant, buubut páantjeh weemdíh teo wáacat túut niijná, uúbhni, dinerodihbut nīpí wahna caá. Páant nī túi teo wáacatdih náhninit, búdí wāpí wēi uúbhna caá. ⁶Jesucristodih jepahni nī jumuchah, jwí íp Dios yeebdíh túiniboodíh túut nuumná caá ā chājap. Jesucristo nin baácboó ā jwúub dei jūúwúchah, yeebdíh ā túut nuum jwíihat pahjeh muntih, yéejat wihcannit yoobát nī jumat pínah niijná, ā túut nuum péabipna caá. Páant ā chājat pínahdih wā túi jéihna caá.^b ⁷Yeebdíh búdí oinit, páant wā wēi jenah joyóchah, ā túina caá. Dios weemdíh oinit, Jesúh túini dooná ded pah ā jumatdih bitadih wā bohé jibichah, nemat muúboó wā jumuchah, ápi túi teo wáacna caá. Weemdíh nī teo wáacat pínah niijná, yeebdíhbut oinit, bíc yoobó ápi teo wáacna caá. ⁸Jesucristo ā oyatjīh yeebdíh búdí wā bidatdih Dios ā jéihna caá. ⁹Yeebdíh nin pah wāpí níj uúbhna caá: “Paá, queétdih búdí ma teo wáacá, túi oinit jumna, ma naáwátidih chah jéihni, túi jenah joinít ī jumat pínah niijná. ¹⁰Pánih jumna, ded pah ī túi chājat pínahdih ī jéihbipna caá. Pánih jéihna, Cristo nin baácboó ā jwúub dei jūúwúchah, túi chājni ī jumuchah, ī yéejatjī jīb queétdih ā peéh chājcan níft. ¹¹Páant ī túi chājachah, Jesucristo queétdih ā teo wáacatjidih nihat cáacwā ī jéihbipna caá. Pánih jéihni, ‘Dios túini, wēpni ā jumna caá’, meemdíh ī níj wēi naóhbipna caá”, Diosdih wāpí niijná caá.

Pablo Cristo ā weñat pínahdihjeh ā chājat

¹²Wā déewā panihnitá, nindih nī túi jéihyat pínahdih yeebdíh wā náah yacna caá: Buu nemat muúboó wā jumuchah yuhna, túini doonádih dawá cáacwā joiná caá ī chājap. ¹³Cristoíh doonádih wā bohéatjī jīb nemat muúboó wā jumatdih nihat maátaíh muúboó jumnit soldadowā ī jéihna caá. Nihat bita ninjīh jumnitbut caandíh ī jéihna caá.^c ¹⁴“Pablo nemat muúboó jumna yuhna, Dios ā teo wáacachah, Jesúh doonádih ā naóh cádahcan caá. Pánihna, jwiítidihbut yeejép ī chājachah yuhna, bíc yoobó ā teo wáacatjīh jwí naóh cádahca bojat dée caá”, niijnít, umcanejeh, chah dawá ninjīh moón Jesúhwa áih túini doonádih bitadih wēp naóhna caá ī chājap.

¹⁵Biquína weemdíh jepchá tubnit, “Jwiít Cristoíh doonádih jwí bohénachah, cáacwā búdí wēinit, jwiítboodíh ī túi péebipna caá”, níj jenah joinít, áih doonádih ī bohéna yuh caá. Obohjeéhtih, bitabó páant jenah joicán, cáacwā Cristodih ī túi jepahat pínah niijná, túinijeh caandíh ī bohéna caá. ¹⁶Queét weemdíh, Cristodihbut oinit, áih doonádih ī bohéna caá. Cristoíh doonádih bitadihbut wā túi bohéat pínah niijná, Dios weemdíh nemat muúboó ā wahatdih jéihni, queétbut caán doonádih ī túi bohéna caá. ¹⁷Obohjeéhtih, queét jepchá tubnit weemdíh eníhcan, Cristodih yoobópdih oican, cáacwā queétboodíh ī en weñatdihjeh náahna, áih doonádih ī bohéna yuh caá. Pánih bohéna, nemat muúboó wā jumuchah, weemdíh ī jígahat tútíhna caá. ¹⁸Obohjeéhtih, páant ī chājachah yuhna, Cristoíh doonádih

bohé tigaá ĩ chājap. Queét Cristodih yoobópdih oican yuhna, áih túini doonádih ĩ naáwáchah, cáacwāboó caandíh ĩ jepahna caá. Bitaboó túi oinit, ĩ bohéna caá. Pánihna, queét nihat ĩ bohénachah, dawá cáacwā joiná caá ĩ chājap. Páant ĩ joyát doonádih joinít, búdí wā wēina caá.

Nindihbut jenah joinít, wā wēina caá: ¹⁹Diosdih ñi úúbúchah, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh weemdíh nemat m̃um̃mánt ĩ bacabipna caá. ²⁰Obohjeéhtih, páant ĩ bacanachah, ĩ mawachah yuhna, weemdíh dedé pínah nihcan caá. Ded pah Cristo weemdíh ā teo wáacatjidih náhninit, cáacwā caandíh ĩ weñat pínahdihjeh caá wā náah yacap. Pánihna, úumcanjeh, áih doonádih páantjeh yoobópdih bohéna, wā tíccan níft. ²¹Wā jum jwuhna, Cristo ā náah yacat pah wā chājbipna caá. Obohjeéhtih, w̃nna, ájeéh wā jumuchah, chah āta túi tagaá.^d ²²Páant niijná yuhna, wā jum jwuhíhna caá, Cristóh doonádih wā naáwáchah, chah dawá caandíh ĩ jepahat pínah niijná. Páant niijná yuhna, ā pehbboó bejat túut niijná, w̃natdihbut wāta náah tagaá. Pánihna, ded pah chah wā náahatboodíh wā jéihcan caá. ²³Cristo bícdih búdí jumíhna, ā pebhna wā bejíhna caá. Nin baácboó jum̃at chah túini con baác ā jumna nacaá. ²⁴Obohjeéhtih, chah túini ā jumuchah yuhna, yeebdíh teo wáacat pínah niijná, jum jwuhat caá weemdíh náahap. ²⁵Pánihna, caandíh jéihna, ñijeéh wā jum jwuhat pínahdih wā jéihna caá. Pánih jum jwuhna, yeebdíh páantjeh wā teo wáacbipna caá, Cristodih túi jenah joinít, chah ñi weñat pínah niijná. ²⁶Ñi pebhna wā juibínachah, Jesús weemdíh ā bacaatjidih jéihnít, “Jesucristo át túi teo wáac tagaá”, caandíh ñi níj wēibipna caá.

Cristóh wā ded pah ĩ jum̃at

²⁷Nindih yeebdíh wā naóhbipna caá: Cristóh túini doonádih jepahnít jumna, ā jum̃at tútat pahjeh túi wēpnit panihnít ñi jum̃uú. Ñi pebhna juibína, wā juibícahbut, áih doonádih bitadih ñi bohéatdih wā náah yacna caá. Pánihna, túi bícdih jenah joinít, túini doonádih chah wēp naóhnít ñi jum̃uú. Páant ñi jum̃at doonádih wā joíhna caá. ²⁸Yeebdíh eníhcannitdih ñi úumca bojoó. Ñi úumcatdih ennit, Dioíh wā ñi jum̃atdih bita ĩ jéihbipna caá. Pánih jéihnít, Dios yeebdíh ā túi ubat pínahdihbut ĩ jéihbipna caá. Queét iiguípnā ĩ bejat pínahdihbut ĩ jéihbipna caá. Páant tigaá Dios ā chājbip. ²⁹Cristodih ñi túi jenah joyát pínahdih Dios yeebdíh át náah yacap taga. Pánih náah yacnit, áihwā ñi jum̃at jīb míc yáihnít jumna yuhna, caandíh cádahcannit pínahbut át náah yacap taga. ³⁰Con láa ñijeéh wā jumuchah, weemdíh yeejép ĩ chājatdih ñi enep jī. B̃uub̃at weemdíh páant ĩ chājat doonádih ñi joiná nacaá. Cristóh wā jwī jum̃at jīb, bita yeebdíh yeejép chājnit, weemdíhbut yeejép ĩ chājachah, jwiít nihatdih bíic yoobó b̃uwat ā jumna caá.^e

Cristóh wā túi bícdih ĩ jum̃at

2 ¹Yeéb Cristóh wā ñi jumuchah, ā oyatjīh yeebdíh ā túi weñana caá. Túini Espíritu ñijeéh ā jumuchah, bitadih oinit, jīgah en teo wáacnit ñi jumna caá. ²Páant ñi jumuchah jéihnít, wā túi wēina caá. Pánihna, bíic

yoobó jenah joinít, míc oinit, túinijeh ñi jumat doonádih joinít, chah wā wēibipna caá. ³“Weém nihatdih jéihni caá”, ñi niíf jenah joicá bojoó. Bita yeebdíh í wēi enat pínahdihbut ñi bidca bojoó. Obohjeéhtih, bitadih túi wēinit, “Caánboó chah túini ā jumna caá”, ñi niíf jenah joyoó. ⁴Yeéb ñi weñat pínahdih bidcanjeh, bitadih ñi túi teo wáacá.

Cristo oboh jumni panihnijidih Dios Maáh

yoobát caandíh ā jwúub waadáat

⁵Jesucristo ded pah ā jenah joyát pahjeh muntih, yeebbút bíic yoobó ñi jenah joyoó.

⁶Caánboó Dios yoobát jumna yuhna, “Wā íp bíic yoobó wā jumatdih wā cádahcan níít”, át niíf jenah joicáp wut jī.^f

⁷Pánih Dios bíic yoobó ā jumatdih cádahnit, nin baácboó teo wühni pah át cáac jumap wut jī.

⁸Pánih chājna, jwiít cáacwā jwí jumat pah oboh jumni át jumap wut jī. Pánih jumnit, ā ípdih túi jepahna, ā náahat pah át wun wühup wut jī. Yeejépwādih ípí mawat pah, caandíh cruzboó ít péoh dodh mawap wut jī.^g

⁹Páant ā jumuchah, jwí íp caandíh chah maáh át waadánap wut jī, nihat cáacwā caandíh í weñat pínah niijná.^h

¹⁰Pánihna, Jesús ā maáh jumatdih jéihna, jeámant moón, nin baác dih moón, iiguípboó jumnitbut bódicha caj yoh ñajnit, caandíh í wēi naóhbipna caá.

¹¹“Jesucristo Maáh yoobát ā jumna caá”, nihat í niíf naóhbipna caá. Páant tigaá Dios queétdih ā naáwát túutbipna caá, caandíhbut í weñat pínah niijná.ⁱ

Cristoíhwā yeh iignít panihnít jwí jumat

¹²Pánihna, wā oinitá, ñijeéh wā jumuchah, wā naáwát dih ñi túi jepahatji pahjeh muntih, buu yuúp wā jumuchah yuhna, chah ñi jepahaá. Pánih jepahnit, Cristo ā túi ubnit jumna, Dios maáh ā jumatdih jenah joinít, ā weñat pínahdihjeh ñi chājaá. ¹³Diosjeh ápi túi teo wáacna caá, ā náah yacatdih jenah joinít, jwí túi chājat pínah niijná.

¹⁴Ded pah ñi chājat pínahdih wēinit, yeejép wéhecanjeh, bitadih míc jūihcan, túinijeh ñi chājaá. ¹⁵Pánih chājnit, Dios ā weh yeejat wihcannit ñi jumbipna caá. Páant caá yeebdíh jumat náahap, yeejépwajeéh jumna yuhna, í chājat pah ñi chājcat túut niijná. Pánih chājan, yeh iigni cúiwā panihnít jumna, queétdih teo wáacnit, túini doonádih bohéat caá náahap.^j ¹⁶Pánih chājna, Dios naáwát dih cádahcanjeh, bitadih ñi túi bohénaá, queétdih ájeéh í túi jumat pínah niijná. Páant ñi bohénachah, Cristo nin baácboó ā jwúub dei jūúwúchah, yeebdíh búdí wēinit, “Oboh caá queétdih wāt bohéjip taga”, wā niijcán níít. ¹⁷Cristoíh doonádih yeebdíh wā naáwát ji jīb, bita weemdíh í mao yohíhna caá. Obohjeéhtih, weemdíh í mao yohochah nihna, páantjeh wāta wēi tagaá. Pánihna, yeéb caán doonádih ñi jepahatji jīb, bita

f 2.6 Jn 1.1-3; Col 1.15 g 2.8 Mt 26.39; Jn 10.18; He 5.8 h 2.8-9 He 2.9; 12.2
i 2.10-11 Is 45.23 j 2.15 Dt 32.5

yeebdíhbut yeejép ī chājachah yuhna, caandíh cádahcan, Diosdih páantjeh ñi teo wühna caá. Pánih teo wühna, ñi túi weñechah, weembút ñijeéh wā wēina caá. ¹⁸Páant weemdíh ī mao yohochah, Cristo pebhboó wā jumat pínahdih jenah joinít, wājeéh yeebbút ñi weñeé.

Timoteo ded pah ā jumat

¹⁹Jwī Maáh Jesús ā náahachah, waícanjeh Timoteodih ñi pebhna wā wahbipna caá, jwáub joinít, ñíih doonádih ā naáwáchah joinít, wā weñat pínah niijná.^k ²⁰Caanjéh yeebdíh oinit, ñi túi jumat pínahdih búdí ā jenah joiná caá. Bíih caan pánihi ā wihcan caá. ²¹Bitā ī weñat pínahdihjeh jenah joiná, Jesucristo ā náahatboodíh ī jenah joicán caá. ²²Oboheéhtih, Timoteoboó túi chājnít, wā wūh panihni wājeéh túini doonádih āpí bohéátdih yeéb ñi jéihna caá. ²³Pánihna, ninjīh moón maáta weemdíh ded pah ī chājat pínahdih jéihna, Timoteodih ñi pebhboó wā wahbipna caá, yeebdíhbut wíih doonádih ā naáwát pínah niijná. ²⁴Jwī Maáh Jesús ā teo wáacachah, waícanjeh weembút ñi pebhna wā bejbipna caá.

Epafrodito ded pah ā jumat

²⁵⁻²⁶Ñi wahniji Epafruditodihbut Timoteo bíicdih ñi pebhna wā jwáub wahbipna caá. Weemdíh ñi teo wáacat túutuchah joinít, caán wā úud panihni wājeéh teona, bita caandíh yeejép ī chājachah yuhna, Dios naáwátidih ā túi naóhna caá. Oboheéhtih, caán yeebdíh búdí ā náhnina caá. Ā tubúp chūúát doonádih ñi joyátjidih jéihna, búdí ā jígah jenah joiná caá. Pánihna, búdí ā jenah joyátidih jéihnít, “Caandíh ī pebhboó jwúbuaat caá náahap”, wā níij jenah joiná caá. ²⁷Yoobópdih tigaá caán búdí ā tubúp chūúúp be. Wunatbit ā yapap be. Páant búdí tubúp chūúúchah yuhna, Dios caandíh jígah ennit, weemdíhbut jígah ennit, caandíh ā boanap be. Caán wā chéen ā buudúchah nihna, weémboó búdí wāta jígah tagaá. ²⁸Pánihna, buu b́acah waícanjeh caandíh ñi pebhboó wā wahbipna caá, caandíh ennit, ñi weñat pínah niijná. Páant ñi weñat pínahdih jéihnít, weembút wā wēibipna caá. ²⁹⁻³⁰Jwī maáih ā jumachah, caandíh ñi túi wēi jwáá. Yeébboó weemdíh ñi jéih teo wáacadih jūóhcan, caandíh ñi wahachah, weemdíh ā túi teo wáacap be. Pánih teo wáacnit, Cristo ā náahat pah chājna, ā wuníhip yuh be. Pánihna, caandíh, bita caan pánihnitdihbut búdí ñi wēi naáwá.

Cristodihjeh túi jenah joyát

3 ¹Buu b́acah, wā déewā panihnitá, nindih wā naóhbiipna caá: Jwī maáih jumna, búdí ñi weñeé. Páant wā naáwát pah naóh chūucánjeh, bíic yoobó wā jwáub naóhna caá, bita yeebdíh ī yee bohénachah, ñi joyáh bojat pínah niijná. ²Ñi túi chāja chaáh! Yeebdíh mácah bohénitboó yeejép chājnít, Diosdih eníhcannít ī jumna caá. Yeéb Dioíhwā ñi jumat pínah niijná, queét yeebdíh quehli nah yapat chóodih bóodat túutna yuh caá. Oboheéhtih, páant ī wutat dedé pínah nihcah, queétdih ñi joyáh bojoó. ³Queét bóodnit jumna yuhna, ā náahat pah ī chājcah, “Wíihwā caá”, Dios ā niijcán nacaá. “Dios yeebdíh ā túi wēi enat pínah niijná, bóodnit ñi jumúú”, ī níij yee bohéátdih

ni joyáh bojoó. Túini Espíritu ā teo wáacachah, Jesucristodihjeh wēinit, jwí jepahachah, “Wíihwā caá”, Dios jwiítboodíh ā niijná nacaá. Pániha, “Jwí nuowā ī naáwátji pahjeh wā chājachah, Dios weemdíh ā wēi enbipna caá”, ni niíf jenah joicá bojoó.⁴ Buu caandíh wā jenah joicáh yuhna, bitaboó páantjeh jenah joinít, jwí nuowā ī wutatjidih ī túi jepahíhna yuh caá. Játih weembút biíc yoobó wā chājap yuh jī. Pániha, “Pablo ā túi chājat chah weémboó wā túi chājna caá”, ded ā jéih niijcán caá.⁵ Nin pah chājni wā jumup yuh jī: Dios ā wutatji pah, ocho yeó jáap wā cáac jumat túttimah, weemdíh quehli nah yapat chóodih ít bóodop wut jī. Israel wūúh Benjamín ā juimená poómpdih bóo wā jumna caá.^m Wā mána judíowā ī jumuchah, weembút judío yoobát wāt cáac jumup tajī. Fariseo poómpdih bóo jumnit, Moisés ā wutatji pah wā túi chājap jī.ⁿ ⁶Páant wā chājatdih ennit, “Moisés ā wutatjidih Pablo ā yap yohop be”, det ī jéih niijcán caá. Dios ā náahat pah búdí chājihni jumna, “Jesucristo Dios nihcan caá”, niíf jenah joinít, Jesúfhwāboodíh yeejép wā chāj jwuhup jī.^o ⁷“Páant wā chājachah, Dios weemdíh ‘Caán túini caá’, ā niíf enbipna caá”, wā niíf jenah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih, buu Jesucristodih jepahni jumna, “Caandíh túi péeat túut niijná, páant wā chājatji dedé pínah át nihjican tagaá”, wā niíf jéihna caá.⁸ “Caán túini caá”, cáacwā ī niijnídhbut “Caán dedé pínah nihcan caá”, wā niíf jenah joiná caá. Páant ā jumuchah, wā Maáh Jesucristo biíc dih wā jumuchah bácah, túini ā jumna caá. Cristodih chah jéihyat túut niijná, wā túi chājatjidih “Caán yeejépi tagaá”, wā niíf jenah joiná caá, buca.⁹ Pániha, Cristodih jéihna, ájeéh túi biíc dih wā jumat pínahdih chah wā bidna caá. Moisés ā wutatji pah wā chājachah, “Caán túini caá”, niíf encan, Cristodih wā túi jenah joyóchahjeh, “Caán túini caá”, Dios weemdíh ā niíf enna caá. Cristodih jwí jepahachah ennit, “Yéejat jíib wihcannit ī jumna caá”, Dios jwiít dih ā niijná caá.¹⁰ Cristodih túi jéihyat túut niijná, játih ded pah wā jenah joyátjidih wā cádahap jī. Á náahat pah túi chājat túut niijná, Dios Jesucristodih ā boo pud jūúwát túutni wēpatdih weembút wā náahna caá. Jesús yeejép yapnit, ā wunat pah muntih, caandíh wā jepahat jíib, weemdíhbut yeejép chājnit ī mao yohbipna nacaá.^p ¹¹Pániha, Jesús wunniji ā boo pud jūúwát pahjeh muntih, weembút wunniji wā jwúub boo pud jūúwát pínahdih wā jéihna caá.

Chah wēp náoni pah Jesús dih búdí jwí bidat

¹²“Jesús dih túi jéih beedána, caan páh yéejat wihcanni caá”, wā niijcán caá. Páant niijcán, Jesucristodih chah jéihyat túut niijná, yeó jáap jumat pah caandíh búdí wā bidna caá. Pánih bidna, ded pah Cristo weemdíh ā náah yacatjidih chāj péanit, ā pebhboó juibína, yéejat wihcanni yoobát wā jumbipna caá.¹³ Wā déewā panihnitá, “Wā túi jéih beedána caá”, wā niíf jenah joicán caá. Páant niíf jenah joicán, játih wā chājatjidih náhnicanjeh, ded pah wā chājat pínahboodíh wā jenah joiná caá.¹⁴ Wēp náoni ā náwat jíib pínahdih ā bidat pah muntih, weembút wā túi chājat jíib Jesucristo weemdíh ā wúhat pínahdih wā bidna caá. Pániha, wā túi chājatdih ennit, Dios weemdíh “Wā pebhna ma jūúwá”, ā niijbipna caá.

¹⁵ Jesucristodih túi jéihniti jumna, ded pah wā jenah joyát pah yeebbút biíc yoobó ñi jenah joyoó. Obohjeéhtih, mácah ñi jenah joyóchah, Dios yeebdíh ā teo wáacipna caá, yoobópdiñ ñi jenah joyát pínah niijná. ¹⁶ Pániñna, Dios jwiítidih ā jéihyaatji pah túi chājat caá náahap.

¹⁷ Wā déewā panihnitá, ded pah wā chājatdih náhninit, yeebbút biíc yoobó ñi chājaá. Páant jwí chājat pah muntih, bita ī chājatdihbut ñi túi en yacaá.^q

¹⁸ Bita “Weém Jesúh caá”, niijná yuhna, yeejép chājnitdih dawá láa yeebdíh wā naáwáp jī. Buubut búdí náhni dahwana, queétdih wā jwúub naóhna caá, páant muntih. Queét Cristo cruzboó ā wun wūhatji doonádih joífhcan, páantjeh ī yéej chājna caá. ¹⁹ Pániñ joífhcan, queét iiguípna bejnit pínah caá. Yéej chājatdih ñinahnit, ī weñat pínahdihjeh ī bidna caá. Pániñ bidna, tíccanjeh, “Caán túini caá”, queét ī niijná yuh caá. Nin baácdih bóodiñjeh ī jenah joiná caá. ²⁰ Obohjeéhtih, jwiítboó jeáboó jumnit pínah caá. Páant jwí jumuchah, caanmánt jwí Maáh Jesucristo jwiítidih ubudih ā jūúwát pínahdih páina caá jwí chājap. ²¹ Pániñ jūóhna, jwí moh yéejni bácañjidiñ ā wēpatjīh túut ñuumnit, jáap bácah ā chājbipna caá. Caán ā wēpatjīh nihadidih ā náahat pah ā jéih yapat túutna caá. Pániñ jéihna, ā boo pud jūúwát túttimah, ded pah áih bácah ā jumat pah muntih jwiítidihbut túini bácah yoobát ā jéih wūhbiñna caá.

Jwí Maáhdih páantjeh weñat

4 ¹ Wā déewā panihnitá, yeebdíh búdí wā oina caá. Jesúh doonádih yeebdíh wā bohénachah, ñi túi jepahatjidiñ náhninit, búdí wā wēina caá. Pániñ wēinit, yeebdíh búdí wā jenah joiná caá. Pániñna, wā oinitá, jwí Maáhdih ñi jwíh jepahatji pah, caandíh ñi túi péenaá.

² Evodiadiñ Síntiquedihbut nin pah wā wēp wutna caá: Jesúh wā yaádh jumna, míic íj cádahnit, túiniñjeh ī jumna náah. ³ Pániñna, wā túi pej jumniá, queét yaádh ma teo wáacá, míic ámohnit, túi bíicdih ī jwúub jumat pínah niijná. Queét yaádh, Clemente, bitabut weém bíicdih yeejép yapna yuhna, Jesúh doonádih jwí bohénap jī. Queét yaádhbut Jesúh wā ī jumuchah, Dios áih papélah tólih panihnidih ī wūtnadihbut át daacáp wut jī. Caán tólihboó páantjeh ájeéh jumnit cáacwā ī wūtna daácnī ā jumna caá.

⁴ Jwí maáh wā jumna, yeó jáap jumat pah ñi weñeé. Wā jwúub naóhna caá: Búdí ñi weñeé.^r ⁵ “Caán túini caá”, nihāt ī niiját pínah niijná, bitadiñ túi chājnit ñi jumú. Jwí Maáh ā jwúub dei jūúwát pínah bahniñjeh ā judhna caá.^s

⁶ Ded pah ñi yapna yuhna, ñi náhni dahwaca bojoó. Náhni dahwacanjeh, Diosdih nihadidih naóhna, ā teo wáacat pínahdih ñi úubú. Ñi úubátjidiñ ā jepahachah enna, “Túina caá, Paá”, caandíh ñi niijí.^t ⁷ Páant ñi chājachah, yeebdíh Dios búdí ā teo wáacipna caá, ded pah yeejép yapna yuhna, jígahcanjeh, ñi túi jumat pínah niijná. Bitaboó yeéb ñi jígahcatdih ī beh encan niít.

Túinidihjeh jenah joyát

⁸ Wā déewā panihnitá, nin wā pée naáwát caá. Nin pah jenah joyát caá náahap: Túi yoobópdiñ jumnidih, Dios ā wēi ennidih, cáacwā “Caán túini

caá”, i niŋ jenah joinídihtut ñi jenah joyoó. Túinidihjeh ñi jenah joyoó. Cáacwā i wēi ennidihtut, yeebbút ñi wēi jenah joyoó.

⁹Yeebdíh wā bohéátjidihtut, ded pah wā chājatjidihtut náhninit, bíc yoobó ñi chājaá. Páant ñi chājachah, Dios jwiítdih túi jumat túutni ñijeéh ā jumbipna caá.

Caandíh i wahatjidihtut Pablo ā wēi naáwát

¹⁰Buu jwuhna, weemdíh jwúub náhninit, ñi teo wáacatdih wā wēina caá. Pánihtut wēinit, jwí Maáhdih “Túina caá”, wā niijná caá. “Weemdíh it quíib buud tágaá”, wā niŋ jenah joicán beé. Játih weemdíh teo wáaquíhna yuhna, ñit jéih teo wáaccap taga. ¹¹Weemdíh ñi teo wáacatjidihtut wēi naóhna, “Bíih weemdíh ā judhna caá”, wā niijcán caá. “Wā bíbohátjīh wā túi jumna caá”, wāpí niijná caá. ¹²Dawá bíí déedih bíbohna, wā túi jumna caá. Bíí dée bíbohcan yuhna, bíc yoobó wā túi jumna caá. Jeémát bíbohna, bíbohcan yuhna, wā túi jumna caá. Pánihtut, ded pah jumna, dedboó jumna, bíc yoobó wēinit, wā túi jumna caá. ¹³Ded pah weemdíh ā yapachah yuhna, Cristo ā teo wáacatjīh, wā jéih buujána caá. ¹⁴Pánihtut wā jumuchah yuhna, buwat weemdíh ā jūúwúchah jéihnit, ñi teo wáacat ā túina beé.

¹⁵Túini doonádih bohé jwíihnit, níih baác Macedoniamant wā bejchah, yeéb Filipos tútchidihtut moón Jesúíhwājeh weemdíh dinero wahnit, ñi teo wáaccap jī. Bíih tútchidihtut moón weemdíh i teo wáaccan jī. Caandíh ñi jéihna caá. ¹⁶Tesalónica tútchidihtut wā jum jwuhuchah,” weemdíh teo wáacna, dawá láa ñi wahap jī.” ¹⁷Páant niijná, dinerodih yeebdíh wúbhna wā chājcan caá. Yeéb bitadihtut ñi teo wáacat jíib Dios yeebdíh ā túi chājat pínahboodíh caá wā náah yacap. Pánihtut jenah joinít, búdí wā wēina caá. ¹⁸Epafroditojīh weemdíh ñi wahachah, dedé weemdíh ā judhcan caá. Wā náahat chah ñit wahap tabe. Dioíh muúboó chej jumnidih i cáo wúhatjidihtut Dios ā weñat pah, weemdíh ñi wúhatjidihtut ā túi wēina caá.” ¹⁹Yeéb Jesucristoíhwā ñi jumuchah, dedé ñi náahatdih jwí íp yeebdíh ā wúhbihtut caá. Caán nihadit bíbohni jumna, yeebdíh ā jéih túi teo wáacna caá. ²⁰Yeó jáap jumat pah jwí íp Diosdih jwí weñat dée caá. Páant tíí ā jumna nah.

Pablo ā péé túyat túutat

²¹Nihat caánboó jumnit Jesucristoíhwā i túyu naáh. Wājeéh jumnit jwí déewā panihnitbut yeebdíh i túyat túutna caá. ²²Nihat ninjīh moón Jesúíhwābut, Roma tútchidihtut moón i maáh ā pebh moon yúh boca, búdí i túyat túutna caá.

²³Jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, búdí ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tígáá wā naáwát.

Pablo

COLOSENSES

Colosensesdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát

¿**Déhe tīgáá daácniiji?** Pablo, Dios ā jib bohéat túutni nin núodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah ā jumatdih chah jéihfina, Romanosdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát dih nī enéé.

¿**Detdih át daácji?** Colosas tútchidih moón Jesúfhwādh Pablo nin núodih át daác wahap wut jī. Colosas tútchi Asia baácboó jumni, buúh buugní tútchi át jumap wut jī. Pablojeh queétdih Jesúfh doonádih át bohécap wut jī. Bífh Jesúfhboó, Épafras wūt jumni, queétdih ā naáwáchah, ít jepahap wut jī. Pablo Éfeso tútchiboó tres jópchi ā bohénachah, Épafras Jesúsdih át jepahap wut jī. Pánihna, Pablo ā bohéniji át jumap wut jī. (1.7-8; Hch 19.10)

¿**Dedmant, débólih cah, át daácji?** Chah jéihnít “Pablo Roma tútchi nemat muúboó jumnit, jópchi 60 (Jesús ā wunat túttimah 27 jópchi túttimah) nin núodih át daác wahap wut jī”, ī níj jenah joiná caá.

¿**Dedé pínah tīgáá át daácji?** Épafras queétdih Jesúfh doonádih ā naáwát túttimah, bitaboó ī pebhna juibínit, queétdih ít yee bohénap wut jī. Pánihna, Épafras Pablo pebhboó juibínit, caandíh ā naáwáchah, ī yee bohéatdih yoobáat túut niijná, Pabloboó queétdih nin núodih át daác wahap wut jī.

Colosenses ded pah ā jumat:

1. Pablo ā daác jwíhat (1.1-14)
 - a. Queétdih ā túyat túutat (1.1-2)
 - b. Diosdih “Túini caá”, niijnít, queétdih ā uúbát (1.3-14)
2. Jesucristo chah ā jumat (1.15-23)
3. Pablo Jesúfhwādh ded pah búdí ā teo wūhat (1.24–2.7)
4. Jesús bíicdih jumnit, cáacwājeh ī wutatdih jepahcat caá náahap (2.8-23)
5. Jesúfhwā caandíh jepahnit, ded pah jwī tūi chājat (3.1–4.6)
6. Pablo ā pée túyat túutat (4.7-18)

Pablo queétdih ā túyat túutat

1 ¹⁻²Weém, Pablo, jwī úud panihni Timoteojíh yeebdíh túyat túutna, bífh dih daacát túutnit, nin núodih wā wahna caá. Jesúfh túini doonádih naóhni pínah niijná, Dios weemdíh ā níwip jī. Yeéb Colosas tútchidih moón Jesúsdih cádahcannitdih wā daác wahna caá. Jwī íp Dios yeebdíh oinit, ā teo wáaca naáh, nī tūi jumat pínah niijná.

Pablo Jesúfhwādh ā uúbát

³⁻⁴Yeéb Jesucristodih tūi jenah joinít, bita áihwādhbūt nī tūi oina caá. Caán doonádih joiná, wēinit, Dios, jwī Maáh Jesucristo ípdih yeebdíh uúbhna, “Queétdih ma teo wáacat túina caá, Paá”, jwípí niijná caá.

⁵Yoobópdih jumni naáwát Jesúfh túini doonádih jwíh joinít, páantjeh

jeáboó ájeéh yeebdíh ā jumat táutat pínahdih ñit joyóp taga. Páant ā chājat pínahdih túi páina, Jesúsdih túi jenah joinít, bita áihwādhíhbut ñi túi oina caá. ⁶Caán túini doonádih yeéb Colosasdih moón ñi jwíh joí láa, “Dios jwiítdih búdí oinit, ā túi teo wáacna caá. Páant ā teo wáacat pínah dooná yoobópdih tigaá”, ñit niíj jéihyep taga. Pánih jéihnít, túi túut nuumná caá ñi chājap. Biíc yoobó chah dawá tútchinadih moonbút caán túini doonádih joinít, túut nuum béjna caá ī chājap. ⁷Épafras yeebdíh caán túini doonádih āt jwíh bohénap wut jī.^a Caán búdí jwí oini, weem páh Cristoíh doonádih naóh cádahcanni ā jumna caá. Pánih bohénit, yeebdíh āt túi teo wáacap taga, ñi túut nuumát pínah niijná. ⁸Pánihna, jwí pebhna juinít, ñi túi túut nuumáttdih Épafras jwiítdih ā niíj naáwáp be. “Túini Espíritu ā teo wáacatjīh Diosdih, nihat Jesúfhwādhíhbut queét ī túi oina caá”, ā niijíp be.

⁹Páant ñi túi chājat doonádih joinít, yeó jáap jumat pah yeebdíh jwípí uúbh cádahcan caá. “Ded pah yoobópdih bohéat, yoobópdih nihcannidihbut Túini Espíritu ā teo wáacatjīh queétdih ma túi jéihyanaá, ded pah queétdih ma náah yacatdih ī jéihyat pínah niijná”, jwípí niíj uúbhna caá. ¹⁰Dios yeebdíh ā teo wáacat pínahdih jwípí uúbhna caá, áihwā jumna, jwí Maáhdih chah jéihnít, ā náahat pah ñi túi chājat pínah niijná. ¹¹Nin pahbut yeebdíh jwípí niíj uúbhna caá: “Paá, búdí ma wēpatjīh queétdih ma teo wáacá, bita queétdih yeejép ī chājachah yuhna, oi cádahcan, biíc yoobó wēinit, ī túi jumat pínah niijná. ¹²Meém queétdih míhwā pínah mat chājap taga. Pánih chājna, ma pebh yeh iiguíjna ī juibínachah, nihat míhwā ī bíbohah pínahdih queétdihbut ma wūhbična caá. Pánihna, nihat ma teo wáacatdih jéihnít, meemdíh ‘Búdí túina caá, Paá’, ī niijí naáh”, jwípí niíj uúbhna caá.

Ded pah jwiítdih Jesús ā teo wáacat

¹³⁻¹⁴Diosjeh jwiít iiguíjna bejnit déejidih āt túi ubup wut jī. Játih nemépwā ī maáh jwiítdih ā wutuchah, dupúát panhipboó jumnit, yéejatdih jwí jéih cádahcap jī. Obohjeéhtih, yéejnit jwí jumuchah yuhna, Diosboó ā wūúh, ā oinidih āt wun wūhat túutup wut jī, jwí yéejatdih ā yohat pínah niijná. Pánih chājna, jwiítdih dupúát panhipmant ub bacanit, ā wūúh, ā oini ā maáh jumupna āt waadát túutup wut jī.^b

¹⁵Cristo ā íp Diosdih biíc yoobó ā jumna caá. Pánihna, nin baácdih ī chājat pínah játih jumna, nihat ī chājatjidih maáh ā jumna caá. Obohjeéhtih, jwiít cáacwā Diosdih jwí jéih encah yuhna, ā wūúhboó ā íp ded pah ā jumatdih jwiítdih ā jéihyana caá. ¹⁶Dios ā wutuchah, Cristo nihat buu jumni pínahdih āt jigohanap wut jī. Jeáboó jumnitdih, nin baácboó jumnitdih, jwí ennidih, jwí enca naáhdihbut āt chājap wut jī. Nihat ángelwādhíh, nin baácdih moón, nihat ī maátadihbut āt chājap wut jī. Pánihna, Cristo ā wūt chah yáaat pínah niijná, nihatdih āt chājat túutup wut jī.^c ¹⁷Cristojeh, nihatdih ī chājat pínah játih jumna, waóhni ā jumna caá. Á wēpatjīh nihatdih páantjeh ā túi jumat túutna caá.^d ¹⁸Nihat jwiít áihwā áih bácah panihni jwí jumuchah, caánboó jwíh wao dáh panihni ā jumna caá. Caán wunni, jwíh waóh boo pud jūóhni, nihatdih maáh yoobát ā jumna caá.^e ¹⁹Cristo jwí íp bícdih biíc bácah panihni

a 1.7 Col 4.12; Flm 23 b 1.13-14 Ef 1.7; 6.12 c 1.16 Ef 6.12 d 1.15-17 Jn 1.1-3,18; He 1.2-3
e 1.18 Hch 26.23; Ef 1.22-23; 4.15; Ap 1.5

jumna, nihat Dios ā wēpat Cristodihbut ā jumna caá. Páant ā jumatdih jwī fip āt náah yacap wut jī. ²⁰Nihat cáacwā jwī fipdih enfhcan, jwīt yéej chājap wut jī. Páant enfhcannit jwī jumuchah, jwī fip Cristodih cruzboó āt wun wūhat tūtut wut jī, áih meépji nihat cáacwā jwī yéejat jīb buudáátdih ā jīb chājat pínah, ájeéh jwī tui jumat pínahbut niijná. Pánih chājnit, nihat jeáboó jumnit, nihat nin baácboó jumnitdihbut caán bícdih āt tui jumat tūtut wut jī.^f

Cristo jwiútdih ā tui ubuchah, ded pah jwī jumat

²¹Yeebút bíc yoobó Diosdih enfhcannit, yéejnit jumna, caán bícdih nit jéih jumcap jī. ²²Obohjeéhtih, caandíh ni enfhcatdih cádahat tútutnit, buu ájeéh bícdih Dios āt jwūub jumat tūtut wut jī. Cristo ā wun wūhatjih páant āt chājap wut jī. Pánih chājna, ā pebhboó yeebdíh jumat tútutnit, “Queét yéejat wihcah, peéh chājat queétdih ā wihcannit”, ā niijbípna caá. ²³Jesúh doonádih tui jenah joinít, behnit panihnit jumna, “Á niijátji pah, ā pebhboó wā juibínachah, Dios weemdíh táinidih ā wūhbpna caá”, ni níj jenah joí cádahcah, páant yeebdíh ā wūhbpna caá. Caán túini doonádih nihat tútchinadih moón it joyóp wut yuh jī. Weém Pablobut caán doonádihjeh tiguaá wāpí naáwáp.

Jesúh wādh Pablo ā teo wáacat

²⁴Jwī yéejatdih yohat tútut niijná, Cristo búdí āt yéej chūúúp wut jī. Bíc yoobó weembút yeebdíh teo wáacat tútut niijná, wā yéej chūúhna yuhna, búdí wā wēina caá. Jwíit nihat Cristodih teo wūhnt jumna, bíc yoobó jwī yéej chūúhbpna caá. Cristoíh túini doonádih bohéat tútut niijná, yeejép ā yapat pínah weemdíh páantjeh ā judh jwuhna caá. Pánihna, yeéb áihwā, áih bácah panihni ni jumuchah, yeebdíh teo wáacat tútut niijná, weemdíh yeejép ā yapachah yuhna, búdí wā wēina caá. ²⁵Jesúh wādh teo wūhni wā jumat pínah niijná, Dios weemdíh ā nífwip jī. Páant ā nífwatdih jéihna, nihat yeéb wā déewā nihcannitdih wā tui naóh bohé jibna caá. Yeebút buudcánnit ni jumat pínah doonádih ni tui jéihyat pínah niijná, Dios weemdíh páant ā naóh jibat tútut jī.^g ²⁶Caán doonádih jon jātih Dios cáacwādh āt naáwát tútut jwuhcap wut jī. Obohjeéhtih, buu áihwādh āt tui naóh beedáat tútut be, buca. ²⁷Caán doonádih i jéih jwuhcah yuhna, “Judíowā nihcannitdihbut búdí wā tui chājbpna caá”, níj jenah joinít, buu áih cáacwādh caandíh āt jéihya naáwáp taga. Nin pah caá ā jéihya naáwát: Cristo yeéb áihwājeéh ā jumuchah, jeáboó chah túyupna ni juibíbpna caá. Caán doonádih jéihnit, yeéb wā déewā nihcannitbut ni tui wēi páina caá.

²⁸Caán Cristoíh doonádihjeh tiguaá nihatdih jwī bohénap. Pánih bohéna, “Yeó jáap jumat pah Cristodih tui péenit, caandíh ni cádahca bojoó”, queétdih jwípi níj naóhna caá. Dios pebhna juibínit, “Nit ma wūúhdih jepahnit, caandíh tui péenitji caá”, Diosdih jwī níj naáwát tútut niijná, ā jéihyaatjih queétdih jwī tui bohéna caá. ²⁹Pánihna, chuuná yuhna, Dios weemdíh búdí ā teo wáacatjih wāpí teo cádahcan caá.

2 ¹Yeéb Colosas tútchidih moón, Laodicea tútchidih moóníh pínahdihbut búdí wā teona caá. Nihat bita weemdíh jéih jwuhcannitíh pínahdihbut

búdí wā teona caá. Páant wā tewatdih ñi jéihyatdih yeebdíh wā náah yacna caá.^h ²Nin panihat pínahdih wā teona caá: Wēinit, míc oinit, túi bícdih ñi jummat pínah, “Dios jwiítidih búdí ā túi chājipna caá”, ñi níj jéihyat pínahdih wā náah yacna caá. Dios jon játih ā jéihya jwuhca naáhdidih ñi túi jéihyat pínahdihbut wā náah yacna caá. Caán ā jéihya jwuh canaáhji nin pah caá: Yeéb judíowā nihcannitbut Cristodih jepahnit, Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. ³Caán Cristo nihatdih ā jéih beedána caá. Pánih jéihni ā jumuchah, ā teo wáacatjihjeh túi jenah joinít yeéb ñi jumbipna caá. ⁴Pánih túi jenah joinít jumna, bita yeebdíh túi naóhni pah ī níj yeenachah yuhna, queétdih ñi joyáh bojipna caá. ⁵Weém ñijeéh wihcan yuhna, ñijeéh jumni pah wā jenah joiná caá. Pánihna, Cristodih túi péenit, túi bícdih ñi jummat doonádih joinít, búdí wā wēina caá.

Jwiít Cristoíhwādih ā túut nuumát túutat

⁶⁻⁷Épafra Cristoíh túini doonádih yeebdíh ā jwíih bohénachah, túi jepahnit, “Wā Maáh ma jumúú”, Cristodih ñit níj naáwáp wut jī. Ñi jwíih jepahatji bíic yoobó páantjeh yeó jáap jummat pah caandíh ñi túi péenaá. Pánih péenit, yeó jáap jummat pah caandíh chah jenah joiná, caandíh wēinit, “Búdí ma teo wáacat túina caá, Paá”, Diosdih níijnít ñi jumúú.

⁸Ñi túi chāja chaáh! Cáacwā ī yee bohéatdih ñi joyáh bojoó. Queét jon játih moón ī jenah joyátidihjeh ī bohéna caá. Páant ī bohéat dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannitboó ī wutatdihjeh ī bohéna caá. Cristoíhboodíh ī bohécan caá.ⁱ

⁹Nin pah Cristoíh dooná ā jumna caá: Caán jwí íip bíic yoobó jumni, Diosjeh tiguaá ā jumap. Páant ā jumuchah yuhna, nin baácboó jwí nihat pah át cáac jumap wut jī. Cáac yoobát ā jumuchah yuhna, ā íip ā wēpat, ā oyat, ā túyatbut caandíh ā jumna caá. ¹⁰Yeéb Cristoíhwā jumna, Dios ā wēpat, ā oyat, ā túyatbut yeebdíhbut ā jumna caá. Pánihna, ñíih caolihdih dedé ā judhcan caá. Caán Cristo nihat maátadih chah maáh ā jumna caá. ¹¹Wā déewā Dios ā wutatjidih jepahat túut níjina, quehli nah yapat chóodih ípí bóod yohna caá. Oboghjeéhtih, yeébboó páant ñi chājcah yuhna, Cristoíhwā jumna, bóod yohnit panihnit tiguaá ñi jumap. Í bóod yohat pah ñi yéej chájihat jenah joyátidih Cristoboó yeebdíh át yohop taga. ¹²Caandíh ñi jepahachah, daabánit ñit jumap taga. Pánih daabánit, jwúub pah jüóhna, Jesúsdi h ī yohat, ā jwúub boo pud jüúwát pah ā jumna caá. Páant ā chājat dée pah chājnit, ájeéh bícdih ñi jumna caá. Pánihna, “Dios ā wēpatjih Cristodih ā boanachah, weemdfhbut ā wēpatjih túiniboodíh ā túut nuumbípn caá”, ñit níj jenah joyóp taga.^j

¹³Yeéb játih wannit panihnit jumna, ñi yeejat jíib iiguípn bejnit pínah ñit jum jwuhup taga. Oboghjeéhtih, buu Cristo ā wun wūhatjih jwí íip yeebdíh ájeéh jumnit pínah át chāap taga. Jwiít nihat jwí yeejatdih át yohop taga.^k

¹⁴Moisés ā wutatjidih jwí jepahcah, jwiítidih peéh chājat át jumap wut jī. Oboghjeéhtih, Cristo cruzboó ñuhnit, jwiítidih ā wun wūhatjih caán wutatjidih jwí jepahcat jíib buudáatdih Dios át yohop wut jī.^l ¹⁵Cristo pánih wunna, nemépwā ī naóh yacat wēpatdih dúuc wáinit, át yohop wut jī. Pánih yohnit,

nemépwā ī maáh bícdih Dios ā yap yohochah, oboh jumnit ī jumna caá. Cristo cruzboó ā wunatjīh queétdih ā yap yohatdih nihatdih jéihyana, Dios queétdih āt tīcanap wut jī.

Cristofhwā jumna, jwī nuowā ī wutatjidih jwī jepahcat

¹⁶ Nī jeémátidih, nī babhbatdihbut enna, jópchi jumat pah, widh jumat pah, semana jumat pah, “Buu Diosdih chah jwī weñat pínah yeó jáapna caá”, níj jenah joicán, nī míc wáacchah enna, “Queétdih peéh chājat caá náahap”, bita yeebdíh īta níj en tagaá. Páant ī níjíchah joiná yuhna, páantjeh queétdih nī joyáh bojoó.^m ¹⁷ Dios jon játih moondíh páant ī chājat pínahdih āt wutjip taga, túttimah ded pah Cristo ā wun wūhat pínahdih jwiítdih jéihyaat tút níjná. Obohjeéhtih, buu láa Cristo jwiítdih wun wūhñit, ā jwúub boo pud jūúwátidih jwī túi jéihna caá. ¹⁸ Bitaboó nin pah ípí chājna caá: “Weém oboh jumni Diosdih wā jéih uúbhcan caá”, níj jenah joinít, ángelwádih ípí uúbhna caá, ī uúbátidih queét Diosdih ī jwúub naóh yapaat pínah níjná. Bitabut “Oo jumat pah jígohatdih wā enep be. Pánih ennit, weém chah jéihni caá”, ípí níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant ī níj jenah joyát dedé pínah nihcan caá. Pánih jumnit, “Ded pah jwī chājat bíic yoobó, yeéb nī chājcat jíib, yeebdíh Dios ā peéh chāja naáh”, yeebdíh ī níjíchah yuhna, queétdih nī joyáh bojoó. ¹⁹ Páant níjnítboó Cristo ā wutat pah chājcan, ájeéh ī jumcan caá. Obohjeéhtih, jwiítdih áihwā ájeéh jumnit, áih bácah panihni jwī jumna caá. Caánboó wao dáh panihni jumna, jwiítdih ā wutna caá. Caandíh jwī jepahachah, Diosboó jwiítdih ápí teo wáacna caá, caandíh chah jwī jéihyat pínah níjná.”

²⁰ Cristo yeebdíh āt wun wūhup taga, yéej chāj cádahñit, táiniboodíh nī tút nuumát pínah níjná. Pánih tút nuumná, Diosdih jepahcannitboó ī wutuchah, nī joyáh bojoó.^o ²¹ Queét ī jenah joyátjīh nin pah yeebdíh ípí níj wutna caá: “Caán jeémátidih babhbatdihbut jeémpan, babhcan, nī teoca bojoó”, ípí níj wutna caá. ²² Obohjeéhtih dedédih jwī jeéméchah, waicanjeh ápí buudná caá. Pánihna, buudní pínahdih cáacwā ī jenah joyátjīh jeh ī wutuchah, Dios ā wutat pah nihcan, ī wutat dedé pínah nihcan caá. ²³ Nin pahbut yeebdíh ī níj wutna caá: “ ‘Weém oboh jumni caá’, nī níj jenah joyoó”, ī níjná caá. Íih bácahdih yeejép chājñit, yeebdíhbut bíic yoobó ī chājat túttna yuh caá. Páant ī wutuchah, jéih beedánit ī jenah joyát pah ī chājat túttna yuh caá. Obohjeéhtih, ī wutat ā túican caá. Páant cáacwājeh ī wutat dée nihna, jwī yéej chājatdih jwī cádahíhichah yuhna, jwiítdih ā teo wáaccan caá.

3 ¹ Cristo waóh boo pud jūóhni ā jumuchah, yeéb áihwābut ájeéh boo pud jūóhñit panihñit jumna, ā weñat pínahdih nī túi jenah joyoó. Caán jeáboó jwī íp jéihyepmant bóo buwámant chúudñit, nihatdih wutni caá.^p ²⁻³ Cristofhwā jumna, nī yéej chājatdih nī cádahachah, Diosboó yeebdíh ā wapna caá, páantjeh ájeéh nī túi jumat pínah níjná. Jeáboó jwī juibínachah, Dios ā wūhni pínahdih túi jenah joinít, nin baácdih bóo yeejépdih nī bidca bojoó.^q ⁴ Pánihna, Cristo páantjeh jumat túutni, jeámant ā jwúub dei

jūúwáchah, nihat caandíh ī wēi naáwáchah, yeéb ājeéh jumnitdihbut ī wēi naóhbipna caá.^r

Yeéb Cristóhwā ded pah nī jumat

⁵ Cristóhwā jumna, játih nī yéej chājatjidih nī cádahaá: Nī weha mána nihcannitjīh nī yéej chāj cádahaá. Nihat nī yéej chājihat jenah joyátdihbut nī cádahaá. Bíf déedih nī en nīnahca bojoó. Bíf déedih búdí bidna, Diosboodíh nī jenah joicán caá. ⁶ Bitá pánih yéej chājna, caandíh ī yap yohochah ennit, queétdih íjna, Dios búdí ā peéh chājipna caá.^s ⁷ Pánih yéej chājnit nīt jum jwuhji tagaá. ⁸ Obohjeéhtih, buu caán yéej chājatdih nī cádahaá. Nin pah nī chājatdihbut nī cádahaá: Nī íj jenah joyátdih, tubit íjnit, nī táoh jūihñatdih, bitadih yeejép nī jenah joyátdih, bitadih yeejép dooná nī naáwátdih, yeejép nī wéheatdih, nihat páant nī chājatdih nī cádahaá. ⁹⁻¹⁰ Pánihna, yeébboó Jesúhwā jumna, yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh túut nuumnít nīt jumup be.^t Dios yeebdíh páant āt túut nuumát túutup taga, caandíh chah nī túi jéihyat pínah, caán ā jumat pah nī jumat pínahbut niijná.^u Pánihnit jumna, nī míc yeeca bojoó.^v ¹¹ Cristo nihat áihwājeéh ā jumuchah, Dios jwiít nihatdih bíic yoobó ā enna caá. Pánihna, judíowā, judíowā nihcannitbut, bóodnit, bóodcannitbut, jwíih wéheatdih wéhenit, wéhecannitbut, bohénit, bohécannitbut, teo wūhnit, maáta déebut jwí jumuchah, dedé pínah nihcan caá. Jwiít nihat mácah jwí jumuchah yuhna, Jesucristo nihat áihwājeéh bíic yoobó ā jumna caá. Caán oboh jumni nihcah, caandíhjah chah jenah joyát caá jwiít nihatdih náahap.

¹² Pánihna, Dioíhwā, ā nīonit, ā oinit jumna, nin pah nī chājaá: Bitadih nī jígah en teo wáacá. “Chah jéihni wā jumna caá”, nī níj jenah joicá bojoó. Bitadih jūihcan, ded pah ī chājachah yuhna, íjcan, túinijeh nī chājaá. ¹³ Níjeéh jumnit nī náahat pah ī chājcah yuhna, íjcanjah, páantjah nī jumah bojoó. Níjeéh jumnit yeebdíh ī túi chājcah enna, míc íjnit, waícanjah nī míc yoobánaá. Jwí Maáh nī yéej chājatdih āt yohop taga. Páant ā yohat pah yeebbút nī íjatdih nī míc ámoahoó.^w ¹⁴ Páant wā wutat chah yeebdíh nin pah wā wutna caá: Bitadih nī míc oyoó. Pánih míc oina, nihat bíih wā wutatdihbut nī jepahbipna caá. Pánih míc oina, bíic weh pah nī jumbipna caá. ¹⁵ Bíic bácah panihni jumna, míc jūihcanjah, bita Jesúhwā bíicdih jwí túi jumat pínahdih Dios jwiítdih ā náah yacna caá. Páant ā náah yacat pah, yeéb bíicdih nī túi jumú. Pánihna, ded pah nī chājat pínahdih jenah joinít, “Nin pah chājna, ¿bita Jesúhwā bíicdih páantjah wā túi jummi níit?” níj jenah joyát caá náahap. Pánih túi bíicdih jumnit, “Ma teo wáacat túina caá, Paá”, Diosdih nī níj.

¹⁶ Cristóh túini doonádih nī túi náhninaá. Búdí ā teo wáacatjīh ā naáwátdih nī túi míc bohénaá. Pánihna, míc teo wáacat túut niijná, “¡Ma túi jenah joyó chaáh! Páant ma chājachah, meemjéh ma míc yeejabipna caá”, nī níj naáwá. Jwí Maáhdih chah jéihyat túut niijná, Salmosjīh, wēi ewatnajīh, Túini Espíritu ā wūhni ewatnajīhbut bíicdih nī eweé. Caandíh búdí wēinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih nī níj wēi eweé. ¹⁷ Jwí Maáh Jesúsdih nī weñaat

táut niijná, ded pah chājna, ded pah naóhna, táinijeh chājnít ñi jumúú. Cristo ã teo wáacatjîh jwî íp Diosdih wúbhñit, “Túina caá, Paá”, caandíh ñi niijí.^x

Ded pah Jesúfhwā bífcwā í jumat

¹⁸Yeéb áa jumñit yaádh, ñi weha mánadih ñi túi jepahaá. Páant tigaá chājat náahap jwî Maáh Cristofhwā yaádhdi.^y ¹⁹Yeéb áa jumñit neonáboó ñi weha mána yaádhdi ñi túi oyoó. Pániñ oinit, jūihcanjeh, túi waóhñit, queétdih táinijeh ñi jumúú.^z

²⁰Yeéb í wehbut ñi mánadih yap yohcannit mícjeh ñi jumúú. Páant ñi jumuchah ennit, jwî maáh yeebdíh ã wēibipna caá.^a ²¹Yeéb í mánabut ñi wehdih páantjeh ñi jūihca bojoó. Pániñ jūihñit, íjanit, queétdih búdí ñita jígaha tagaá. “Í enechah, weémboó wā túi chājcan nacaá”, ita niij jengah joi tágaa.^b

²²Yeéb teo wūhñit ñi maátadih ñi túi jepahaá. “Caán ã enechahjeh, wā túi teobipna caá, weemdíh ã wēi enat pínah niijná”, ñi niij jengah joicá bojoó. Oboghjeéhtih, jwî Maáh Jesúsdih weñafhna, ñi maátadih yeecanjeh, ñi túi jepahaá. ²³Yoobópdih yeéb Cristofhwā jumna, caandíh túi jepahñit ñi jumúú. Nin baácdih moón ñi maátadih jepahna, Cristodihbut jepahñit ñi jumúú. Ded pah ñi maáta í wutat pah yabhcanjeh, ñi túi teweé. ²⁴Páant ñi jepahat jīb Cristoboó yeebdíh ã túi chājipna caá. “Wā pehbhoó ñi juyáchah, yeebdíh táinidih wā wūhbiipna caá”, jwî Maáh ã niijátji pah ã wūhbiipna caá. Caandíh yeéb ñi túi jéihna caá. Jwî Maáh Cristodih yeéb teo wūhñit ñi jumna caá. ²⁵Oboghjeéhtih, det túi chājcannitdih bífc judhdát wihcan, jwî Maáh ã peéh chājipna caá.^c

4 ¹Yeéb maátaboó, ñi pebh moondíh ñi túi wáyaá. Yeebdíhbut Dios ñi Maáh ded pah ñi chājachah, ápi enna caá. Páant ã enatdih túi náhninit, ã náah yacat pah yoobópdih ñi pebh moondíh ñi túi chājaá.^d

Nihat queét Jesúfhwā ded pah í jumat

²Túí jengah jointí, yeó jáap jumat pah Diosdih ñi túi wúbú. Pániñ wúbhñit, ã jepahat pínahdih jéihñit, “Weemdíh mapí túi chājna caá, Paá”, caandíh ñi niijí. ³⁻⁴Jwiítdihbut ñi wúbú. Cristofíh táini dooná, cáacwā í jéih jwuhca naáhdih bohéna, queétdih jwî túi jéihyaat pínah niijná, jwî ípdih búdí ñi wúbú. Páant wā bohéat jīb buu nemat muúboó wā jumna caá. Pániñna, det weemdíh enedih juinítdih Dios naáwátidih wā túi naáwát pínah niijná, ñi wúbát pínahdih wā náahna caá. Páant naáwát tigaá Cristo weemdíh ã wutup.^e

⁵Jesúsdih jepahcannitjéeh jumna, áih táini doonádih queétdih ñi naáwáchah, í joyát pínah niijná, yéej chājcanjeh, Dios ã náahat pah ñi chājaá.^f ⁶Bitadih míc wéhena, táinijeh ñi naáwá. Páant ñi naáwáchah, túi wēi jointí, jéihfíhna, yeebdíh í wúbh joibíipna caá. Páant í wúbh joyóchah, queétdih ñi túi jéih jepahbiipna caá.

Pablo ã péé túyat táutat

⁷Jwî úud panihni, jwî oini Tíquico, Cristofíh táini doonádih bohéna, jwiíft bígcdih teo cádahcanni ã jumna caá. Nin wā daácnidih ub bejna, ñi

x 3.16-17 Ef 5.19-20 y 3.18 Ef 5.22; 1P 3.1 z 3.19 Ef 5.25; 1P 3.7 a 3.20 Ef 6.1
b 3.21 Ef 6.4 c 3.22-25 Dt 10.17; Ef 6.5-9 d 4.1 Ef 6.9 e 4.2-4 Ef 6.18-20; Fil 4.6
f 4.5 Ef 5.16

pebhna juibínit, nihat wíih doonádih yeebdíh ā naóhbipna caá.^g ⁸ Ded pah wā jumatdih yeebdíh naóhnt, ñi jígahatdih ā yayáat pínah niijná, ñi pebhna caandíh wā wahna caá.^h ⁹ Tíquicodih pej jum bejni pínah wā oini, wā úd panihni Onésimodihbut wā wahna caá. Caán ñíih tútchidih bóo, Cristodih cádahcanni ā jumna caá. Pánihna, queét chénat pah jwiít ninjīh ded pah jwī yapatdih yeebdíh ī naóhbipna caá.ⁱ

¹⁰ Aristarco, nemat muúboó wājeéh jumni, yeebdíh ā túyat túutna caá. Bernabé baih Marcosbut ā túyat túutna caá. Áih doonádih jātīh wāat wahap jī. Pánihna, ñi pebhna ā juibínachah, caandíh ñi túi wēi jwāá.^j ¹¹ Jesús “Justo”, ī niijníbut yeebdíh ā túyat túutna caá. Nit bíic peihcannitjeh caá wā déewā yoobát pohba weém bíicdih Dios naáwátidih ī bohéna caá, Cristodih cáacwā ī jepahat pínah niijná. Queét weemdíh túi teo wáacnit ī jumna caá. ¹² Épafras, ñijeéh jumni, yeebdíh ā túyat túutna caá. Caán Cristodih teo wūhni mun tigaá. Pánih jumnit, Diosdih uúbhna, yeebdíh búdí āpí uúbhna caá, “Ded pah ā niijátji pah Dios weemdíh ā túi chājīpna caá”, niij jéihna, Diosdih túi péenit, ā náahat pah ñi chājat pínah niijná.^k ¹³ Yeebdíh yoobópdi h wā naóhna caá. Caán yeebdíh āpí uúbh cádahcan caá. Laodicea tútchidih moondíh, Hierápolis tútchidih moondíhbut búdí āpí uúbhna caá. ¹⁴ Jwī oini Lucas, cohi cáacbut yeebdíh ā túyat túutna caá. Demas yuh buca ā túyat túutna caá.^l

¹⁵ Jwī déewā Laodicea tútchidih moón búdí ī túyu naáh. Ninfabut mi túyu naáh. Jesúhwa miíh muúboó míc wáacnitbut ī túyu naáh.

¹⁶ Nin wā wahni núodih ñi míc bohé péanit, Laodicea tútchidih moondíhbut ñi wahaá, queétbut ī míc bohéat pínah niijná. Queétdih wā wahni núodihbut, yeebút ñi míc bohénaá.^m ¹⁷ Arquipodih nin pah ñi niij naáwá: “Jwī Maáh Jesús meemdíh ā wutatji pah ma péanaá”, ñi niijí.ⁿ

¹⁸ Weém Pablo, wíih téihyājīhjih nin túyat túutatdih wā daácna caá. Yeebdíh búdí wā túyat túutna caá. Nemat muúboó wā jumatdih náhninit, weemdíh búdí ñi uúbú. Dios yeebdíh oinit, búdí ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

g 4.7 Hch 20.4; 2Ti 4.12 h 4.7-8 Ef 6.21-22 i 4.9 Flm 10-12 j 4.10 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; 19.29; 27.2; Flm 24 k 4.12 Col 1.7; Flm 23 l 4.14 2Ti 4.10,11; Flm 24 m 4.16 Ap 3.14-22 n 4.17 Flm 2

1 TESALONICENSES

1 Tesalonicensesdih jwĩ túi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tiguaá daácni? Pablo, Dios á jib bohéat tútuni nin núodih át daacáp wut jĩ. Pablo ded pah á jumatdih chah jéihfina, Romanosdih jwĩ túi beh joyát pínah naáwát dih ñi enéé.

¿Detdih át daácji? Tesalónica tútchidih moón Jesúfhwā dih nin núodih át daacáp wut jĩ. Tesalónica tútchi túi búdí jélit jum, Macedonia baáčboó chah búdí tútchi jumna, jwíh jumni tútchi wut jĩ. Pablo caán tútchidih moondíh bohé jwífhina, judíowā í míic wáacap muúboó át bohénap wut jĩ. Pánihna, caán tútchidih moón Jesúsdih jwíh jepahnit, judíowā ít jumup wut jĩ. (Hch 17.1-9) Obohjeéhtih, túttimah, chah dawá judío nihcannitbut Jesúsdih ít jepahap wut jĩ. Pánihna, Pablo queétdih á daác wah láa, Jesúfhwā chah dawá judío nihcannit ít jumup wut jĩ. (1.9-10; Hch 17.4)

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Chah jéihnít “Pablo Tesalónica tútchimant bohéniji (Hch 17.1-9) Berea tútchimantbut á bejat túttimah, Atenas tútchina maátcanjeh jumni Corinto tútchiboó át juibínap wut jĩ. Caánboó jumnit, Tesalónicadih moón Jesúsdih jáap jepahnitdih át daác wahap wut jĩ. Pánihna, jópchi 51 (Jesús á wunat túttimah 18 jópchi túttimah) nin núodih át daacáp wut jĩ”, í níif jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tiguaá át daácji? Pablo Corinto tútchiboó á jumuchah, Silas Timoteojíh caandíh jwúub jwááhnit, Tesalónicadih moón Jesúfhwā ded pah í chájatdih Pablodih ít naáwáp wut jĩ. Pablo Tesalónica tútchidih moondíh maátcanjeh bohénit, caandíh mawíhnitdih át jwei béjep wut jĩ. (Hch 17.5-10) Pánihna, queét jáap jéihnítbút buwat á jüúwúchah jéihnít, Pablo queétdih weñáfhina, (3.3-5) ded pah í túi chájat pínahdih jéihyáfhina, (4.1-8) ded pah Jesúfhwā wunnit í yapat pínahdih jéihyáfhina, (4.13-5.10) nin núodih át daác wahap wut jĩ.

Ded pah 1 Tesalonicenses á jumát:

1. Queétdih á daác jwíhat (1.1-10)
 - a. Queétdih á túyat túutat (1.1)
 - b. Queétdih “Túini caá”, Diosdih á níif uúbát (1.2-10)
2. Pablo Tesalónica tútchidih moónjeéh ded pah á jumátji (2.1-3.13)
 - a. Jesucristo á bohé jibat tútuni á jumát (2.1-16)
 - b. Queétdih jwúub enedih á bejhat (2.17-20)
 - c. Timoteo queétdih á teo wáacat pínah níijná, á wahat (3.1-10)
 - d. Queétdih á uúbát (3.11-13)
3. Ded pah queét í jumát pínah (4.1-5.24)
 - a. Dios á weñat pínahdih ded pah í chájat pínah (4.1-12)
 - b. Jesucristo á jwúub dei jüúwát pínah (4.13-5.11)
 - c. Ded pah í jenah joyát pínah (5.12-24)
4. Á péé uúbát, queétdih á túyat túutat (5.25-28)

Pablowā queétdih ī túyat tútat

1 ¹Weém Pablo, yeéb Tesalónica tútchidih moón jwī fip Diofhwā, jwī Maáh Jesucristofhwābut ñi jumuchah, nin núodih biíhdih daacát túttnit, yeebdíh wā wahna caá. Weém, Silvano, Timoteojih, jwiít biíc peihcannit yeebdíh búdí jwī túyat túatna caá. Jwī fip Dios yeebdíh oinit, ā teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.^a

Tesalónicadih moón ī túut nuumát

²Diosdih uúbhna, “Míih Tesalónicadih moón ī túut nuumátji ā túina caá, Paá”, jwīpí niijná caá. ³Yeebdíh náhninit, Diosdih nin pah jwī níj uúbhna caá: “Paá, míih Tesalónicadih moón meemdíh túi jengah joinít, ma weñat pínahdih ípí chájna caá. Meemdíh oinit, bitadihbut oina, queétdih ípí túi teo wáacna caá. Jesucristo ā jwúub dei júúwát pínahdih túi wēi páinit, meemdíh ī cádahcan caá”, jwī niijná caá. Páant ñi jumatdih búdí wēinit, Diosdih “Túina caá, Paá”, jwīpí niijná caá. ⁴⁻⁵Jwī déewā panihnítá, Jesucristofhwā túini doonádih yeebdíh naóhna, oboh jumni naáwát nihcan jī. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā wēpatjih yeebdíh jwī naáwáp jī. Páant jwī naáwáchah, Túini Espíritu yeebdíh ā teo wáacap jī, jwī naáwátjih joinít, ñi jepahat pínah niijná. Páant ñi jepahachah, Dios yeebdíh oinit, áihwā pínah ā níwatdih jwī jéihna caá. Níjeéh jumnit, yeebdíh jwī túi teo wáacatjidih yeebbút ñi jéihna caá.

⁶Níjeéh jumna, ded pah jwī chājatjidih ennít, jwī Maáh Jesucristo ded pah ā jumatji doonádihbut jéihnít, yeebbút biíc yoobó ñi chájna caá. Jesúh túini doonádih joíhcan íjna, bita yeebdíh yeejép ī chājachah yuhna, Túini Espíritu yeebdíh ā teo wáacachah, yeébbóo wēinit, Diosdih ñi túi joyóp jī.^b ⁷Páant ñi jumat doonádih joinít, nihat níih baác Macedonia baácdih moón, nin baác Acaya baácdih moón Jesúfhwā ñi jumat pah muntih túut nuumná caá ī chājap. ⁸Pánihna, jwī Maáh Jesúh doonádih jepahnít, ñi túi túut nuumátji doonádih joinít, bitabut jwī Maáhdih it jepahap wut jī. Níih baácdih moón, Acaya baácdih moonjéhbút nihcan, nihat baácdih moón Diosdih ñi túi jepahat doonádih it joyóp wut jī. Ñi wūt yána caá. Jwiítboó níih doonádih queétdih jwī naóh jwuhcah, queét játih itát joyóp tabe. ⁹Pánihna, ñi túut nuumát doonádih jwī naáwát déedih, yeéb jwiítjih wēi jwááhnít, ñi túi joyátjidih ípí jwááh naáwáp jī. Ñi pāpninadih uúbh cádahnit, Dios yoobátjihjeh wēi uúbhnit, ā wutatdih ñi túi jepahatjidihbut ípí naáwáp jī. ¹⁰Dios wúuh jeámant ā jwúub dei júúwát pínahdih ñi túi pánatdihbut ípí naáwáp jī. Caán Jesús wannijidih yuhna, Dios át boonanap tají. Caan tígáá Dios yeejép yoobát ā peéh chājat déedih jwiítjih ā túi ubna caá.

Tesalónicadih jumna, ded pah Pablo ā jumatji

2 ¹Níjeéh jumna, yeebdíh jwī bohénachah, túi wēi joinít, ñi jepahap jī. Páant ñi jepahachah, jwī tewat oboh jumni nihcatdih ñi jéihna caá. ²“Pablowā jwiítjih enedih ī júúwát pínah játih, Filipos tútchiboó ī bohénachah, íjnit, caán tútchidih moón queétdih yeejép ī chājap jī”,

yeéboó ñi niŋ náhnina nacaá. Obohjeéhtih, Filiposdih moón jwiítidih yeejép ï chājachah yuhna, éumcanjeh, Jesúh doonádih yeebdíhbut naáwádih jwí jwibínáp jī. Biquína ñíh tútchidih moón maáta jwiítidih ï naóh cádahat túutuchah yuhna, Dios ā teo wáacatjīh Jesúh doonádih yeebdíh jwí túi naáwáp jī.^c ³“Pablowā yoobópdihi ï naóhcan caá. Yeebdíh pánih bohéna, queétdih ñi weñat pínahdihjeh ï bidna caá”, biquína ï niŋ yeena caá. ⁴Obohjeéhtih, Dios jwí jenah joyátdih jéihni nin pah ā niŋ naáwáp jī: “Jesúh túini doonádih ï naáwát pínah niŋná, Pablowádih wā wahbipna caá”, ā niŋjíp jī. Pánihna, caandíh naóhna, “Pablowā túi chājnit caá”, bita ï niŋ jenah joyát pínahdih jwí bidcan caá. Diosboó “Ī túi chājna caá”, ā niŋját pínahdihjeh bidnit, Jesúh doonádih jwí naáwáp jī.^d ⁵Pánihna, yeebdíh naóhna, túini niŋját pah niŋcán, ñíh bíf déedih náahcan, ded pah jwí bohéátjidih ñi jéihna caá. Diosbut páant jwí chājatjidih ā jéihna caá. ⁶“Pablowā chah jéihnit caá”, yeéb, bitabut ñi niŋ jenah joicát pínah niŋná, yeebdíh jwí bohénáp jī. ⁷Jesucristoíh túini doonádih yeebdíh naáwát túutna, Dios ā wahnit jumna, yeebdíh búdí jwíta jéih wut tagaá. Obohjeéhtih, pánih wutcan, búdí oinit, chaíhjah bohéna, yeebdíh jwí yóhahcap jī. Nomanih mi wūúhdih túinijeh mi en dawát pah yeebdíh jwí bohénáp jī. ⁸Yeebdíh búdí oinit, wēina, nihat yeó jáap jummat pah túini doonádih jwí naáwáp jī. Bita jwiítidih ï mao yohíhfatdih jéihna yuhna, yeebdíh jwí teo wáac cádahcap jī. ⁹“Jwíjééh ï jum láa, íih bácah ā chuúnachah yuhna, búdí ï tewep jī”, ñi niŋ náhnina nacaá. “Baáb jéénat pínah játih teo jwíhñit, púú nihat yeó jáap teo táah bejnit, chei tac yoob póhba ípí teo cádahap jī. Pánihna, Dioíh túini doonádih naóhñit, jwiítidih tac buugáíhcan, ï jeémát pínahdih jīb chājat túut niŋná, búdí ï tewep jī”, ñi niŋ jéihna caá.^e

¹⁰“Jwíjééh jumna, Dios ā weñat pínahdihjeh chājnit, ï túi jumap jī”, ñi niŋ jéihna caá. Diosbut caandíh ā jéihna caá. Pánihna, bita “Pablowā yeejép ï jumap jī”, ï jéih niŋcán caá. ¹¹⁻¹²“Jwíť nihatdih túinijeh ï bohénachah, jwí túi joyóp jī. Biquínadihbut jwiítidih ï naáwáp jī. Ded ā wehdih ā túi bohéat pah jwiítidih ï túi naáwáp jī. Dios ā weñat pínahdih ded pah jwí chājat pínah niŋná, búdí ï bohénáp jī”, ñi niŋ jéihna caá. Dios yeebdíh ā níwip wut jī, áíhwā jumnit, ájeéh ā maáh jumapboó ñi jumát pínah niŋná. Páant yeebdíh jwí bohéátjidihbut ñi quíib buúdcán nacaá.

¹³Pánihna, yeebdíh jwí naáwátidih ñi túi jepahachah náhninit, búdí wēinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwípí niŋná caá. Ā naáwátidih yeebdíh jwí bohénachah, nin pah ñi niŋ jenah joyóp jī: “Ī jenah joyátjīhjah naóhna ï chājcan caá. Dios naáwát yoobát jwiítidih bohéna caá ï chājap”, ñi niŋ jenah joyóp jī. Pánih jenah joiná, caán naáwátidih joiní, Jesúsdih jepahna, túiniboodíh túut nuumná caá ñi chājap. ¹⁴Judea baácdih moón Dioíhwā ï jumát pah yeebbút bífc yoobó ñi jumna caá. Dios ā wahní Jesucristodih queét ï jepahat jīb, íih baácdih moón judíowā, queétdih yeejép ï chājap jī. Pánihat pah muntih, yeebbút Jesúsdih ñi jepahat jīb, ñíh baácdih moonjéh yeebdíh yeejép ï chājap taga.^f ¹⁵Queét judíowā jon játih Dios naáwátidih naóh yapanitjidih yehna niŋnit, it mao yohop tají. Túttimah, jwí Maáh Jesucristodihbut it mao yohop tají. Túttimah, Dios naáwátidih ñi joicát pínah niŋná, jwiítiboodíh ñíh tútchimant ï bacanap jī. Pánih chājna, Diosdih búdí

fijanit, nihat cáacwādhbut ī eníhcan caá.⁸ ¹⁶Judíowā nihcannit iiguípna ī bejat déedih náahcan, Jesúfh doonádih naáwádih jwí bejehchah, judíowā jwí naáwátdih ī jāhíhip yuh jī. Pánihna, Diosdih yehna ī niiját jīb, íjnit, Dios queétdih búdí ā peéh chājipna caá.

Pablo Tesalónicadih moondíh ā jwáub eníhat

¹⁷Yeebdíh wā cádah jūúwúchah, wíih caolih níjeéh ā pánap be. Maátcanjeh níjeéh wihcan yuhna, yeebdíh búdí jwí bidip be. ¹⁸Pánihna, búdí oina, yeebdíh enedih jwí jwáub bejíhip yuh be. Weemjéh dawá láa yeebdíh búdí enedih wā bejíhichah yuhna, Satanás jwí jib bejatdih ā jāhap jī. ¹⁹Yeebdíh Jesúfh doonádih jwí naáwáchah, nī túi joyátjidih náhninit, búdí jwí wēina caá. Jwí Maáh Jesús ā jwáub dei jūúwúchah, nī jepahatjidih jenah jointí, búdí wēina, “Jwí naóhniji túini doonádih ī túi jepahap jī”, Jesúsdihi jwí níj naóhbiipna caá. ²⁰Pánihna, yeebdíh jwí naáwáchah, nī jepahatji jīb, jwí Maáh jwiítdih ā wēi naáwátdih jéihnit, jwiítdih búdí jwí wēina caá.

Timoteodih ā wahat

3 ¹⁻²Pánihna, yeebdíh búdí náhni dahwanit, yeebdíh ā enat pínah niijná, Timoteodih nī pebhna jwí wah bojop be. Caán jwí úud panihni, weemdíh pej jumni, Cristófh túini doonádih āpí naáwáp jī. Diosjeh caandíh ā wahachah, weemdíh búdí ā teo wáacap jī. Pánihna, yeebdíh ā bohéat pínah niijná, nī pebhna caandíh wahniji, Atenas tútchiboó bíscjeh wā pánap jī.^h ³Jesúsdihi nī jepahatji jīb bita yeebdíh yeejép ī chājachah yuhna, Diosdih nī cádahcat pínah niijná, yeebdíh wā bohéat túutup jī. “Jesucristodih jwí jepahachah, jwí túut nuumátdih íjnit, áihwā nihcannitboó jwiítdih yeejép ī chājipna caá”, jwí níj jéihna caá. ⁴Níjeéh jumna, páant jwí yapat pínahdih dawá láa yeebdíh jwí naáwáp jī. Būu jwí naáwátji pah ā yapatdih nī jéihna caá. ⁵Pánihna, ded pah nī jumatdih búdí jéihíhna, Timoteodih wā wahap jī. “Nemépwā ī maáh queétdih ā yee naáwáchah, ¿queétboó caandíh yehna ī niijná níit? Yehna ī niijcáh, nihat conboó jwí bohéat búdí jwí tewatji buudní ā jumbipna caá”, wā níj jenah joyóp jī.

⁶Būu Timoteo, nī pebhboó juibíniji, ā jwáub juyúp jī. Jwáub juinít, “Nihat Tesalónica tútchidih moón meemdíh búdí ī túyat túutup be. Queét Dios naáwátdih túi joiná beé ī chājap be. Túi jointí, Diosdih búdí oinit, ī míc túi oina beé. Yeebdíh náhninit, búdí wēinit, yeebdíh ī bidna beé. Yeéb queétdih bidnit, búdí enedih nī bejíhat pah muntih, queétdih yeebdíh ī bidna caá”, weemdíh ā níj naáwáp jī.ⁱ ⁷Páant ā níj naáwáchah, yeebdíh jwí náhni dahwaat ā yayáh bejep jī. Yeéb Dios naáwátdih jepahnit, nī túi jumat doonádih jointí, bita jwiítdih yeejép ī chājachah yuhna, búdí jwí wēina caá. ⁸Yeéb jwí Maáh Jesúsdihi nī túi péenachah, jwíih caolih búdí ā wēina caá. ⁹Pánihna, “Paá, ma teo wáacatjīh queét Jesúsdihi ī túi péeatdih jéihna, búdí wā wēina caá. Páant weemdíh ma weñaat ā túina caá”, Diosdih wā niijná caá. ¹⁰Pánih wēinit, yeó jáap, cheibut Diosdih búdí jwí wúbhna caá, yeebdíh enat túutna, jwiítdih ā wahat pínah niijná. Yeéb Jesúfhwā ded pah nī túi chājat pínahdih beh joyát yeebdíh páantjeh ā judhduchah, nī pebhna jwáub bohénadihi jwí bejíhna caá.

¹¹ Yeebdíh jwúub enedih jwí bejat pínah niijná, Satanás ā jāhat panihatdih ī yohat pínahdih jwí fip Diosdih, jwí Maáh Jesucristodihbut búdí jwí úúbhna caá. ¹² Pánih úúbhna, jwí Maáh yeebdíh ā teo wáacat pínahdih jwí úúbhna caá, chah míc oinit, nihatdihbut nī oyat pínah niijná. Pánihna, yeebdíh búdí jwí oyat pah muntih, yeebbút bíc yoobó nī oyat pínahdih wā náah yacna caá. ¹³ “Paá, queétdih ma túi teo wáacá, ma weñat pínahdihjeh ī chājat pínah niijná”, jwí níj úúbhna caá. Páant ā teo wáacachah, jwí Maáh Jesucristo nihat áihwájeéh jwúub dei jüóhnit, Jesús jwí fip Diosdih nin pah ā níj naóhbpina caá: “Queét túinit ī jumuchah, queétdih dedé peéh chājat pínah ā wihcan caá”, ā niijbípna caá.

Dios ā weñat pínahdih ded pah ī chājat

4 ¹ Búu bíh bohéatdih yeebdíh jwí naáwát túut caá. Níjeéh jwí jum láa, Dios ā weñat pínahdih ded pah nī chājat pínahdih jwí bohénap jī. Páant jwí bohéatjidih nīt quíib búudcáp taga. Páant nī chājat chah nī túi jepahatdih yeebdíh búdí jwí náah yacna caá.

² Jwí Maáh Jesucristo ded pah ā wutatjidihjeh yeebdíh jwí naóh yapaatdih nī túi jéihna caá. ³ Nin pah nī jumat pínahdih Dios ā náah yacna caá: Diosdih jepahcannit ī jumat pah yeebbút nī jumca bojoó. Nī áa nihcannitjīh yeejép nī chājca bojoó. ⁴ Dios ā enechah, cáacwābut ī enechah, nī túi áa jumúú. Pánih áa jumnit, mijeéh nī túi jumúú. ⁵ Diosdih jéihcannit ī áa nihcannitjīh ípí metna caá. Obohjeéhtih, yeéb Diosdih jéihnitboó páant nī chājca bojoó. Nī weha mána yaádhjeéh túinijeh nī jumúú. ⁶ Mijeéh bóojeéh jumnihdih nī dúuc wái metca bojoó. Dios nihat nī chājatdih jéihnit, páant nī chājat jīb búdí ā peéh chājbpina caá. Jon nī pebh juibínitji caandíh búdí jwí bohénap jī. ⁷ Dios jwiítidih í náah chājatdih wutcan, túinijeh jwí jumat pínahdih át wutup wut jī. ⁸ Butéh wā naáwátidih weemjéh wā wutat nihcan beé. Dios yeebdíh páant ā wutatdih wā naóh yapanap be. Pánihna, ded caandíh yehna niijná, weemdíh nihcan, Diosboodíh ā yap yohna caá. Caán caá Túini Espíritudih yeebdíh wühni.

⁹⁻¹⁰ Búu míc oyatdih yeebdíh bainí wā naáwát túut caá. “Nī míc oyoó”, Dios ā níj wutatdih joinítji caandíh túi jepahna caá nī chājap. Pánih jepahna, nihat níh baác Macedoniadih moón Jesúfhwādh yeeb nī túi oina caá. Pánih míc oinit, chah míc teo wáacnit nī jumúú. ¹¹⁻¹² Pánih míc oina, bícdih túinijeh nī jumúú. Míc jūihcanjeh, bitadih yeejép táoh naóhcan, bita ī tewatdih tubit nī en naóhca bojoó. Yabhcanejeh, nī túi tewé. Pánih teonit, bitaíh bíf déedih, íh jeémátidihbut tubit nī úúbh tac búugáca bojoó. Pánih wutatdih jáantjeh yeebdíh jwí naáwáp jī. Caandíh nī jepahachah, Diosdih jéihcannitboó yeebdíh ennit, “Queét túi chājnit caá”, ī niijbípna caá.

Jesucristo ā jwúub dei jüúwúchah, ded pah ā yapat pínah

¹³⁻¹⁴ Búu, jwí déewā panihnitá, Jesúfhwā ī wunuchah, ded pah ī yapat pínahdih yeebdíh jwí naáwát túut caá, tubit nī jīgahcat pínah niijná. Jesucristo ā wunat túttimah, Dios caandíh át jwúub boonanap taji. Caan pah muntih jwiít áihwā jwí wunat túttimah, jwiítidihbut ā jwúub boonachah, Jesús ā jumupboó ájeéh jwí túi jumbipna caá. Páant jwí yapat pínahdih nī túi náhninaá. Pánih náhninit, Jesúfhwā, nī oinit ī wunat túttimah, nī bidna

yuhna, tubit ñi jígahca bojoó. Bita Jesúsdiñ jepahcannit, Jesúsjeéñ i wihcan niít. Pánihna, i oinit i wunat túttimah, i jwúub míc encat pínahdiñ jéihna, búdí jígahnit, i moh yéejna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdiñ jepahcannit i jígahat pah yeéb ñi jígahca bojoó.

¹⁵ Nin pah Jesúsjeñ ñaáwátjidih yeebdíñ jwí naóh yapana caá: “Queét wííhwā wunnitji i boo pud jūúwát pínah játih, wuncannit i waóh púuh laab béj páican niít”, Jesús át niijp wut ji. ¹⁶⁻¹⁷ Nin pah ña yapbipna caá: “Ni púuh laáb jūúwá”, Jesús ña niij ejatdiñ, ángelwā i maáh búdí ña ejatdiñbut jwí joibípna caá. Dios ña wúhni póojat nahjñh ángelwā i maáh ña póojochah, jwí joibípna caá. Páant ña yáanachahjeh, jwí Maáh Jesucristo ña jwúub dei jūóhbiñna caá. Páant ña dei jūúwúchah, áihwā wunnitji, Jesús ña boo pud jūúwátji pah muntih, i boo pud jūóhbiñna caá. Queét i boo pud jūúwúchah, jwiít áihwā wuncannit, ijeéñ wáac juibínit, wépép púuh laab béjnit, mah tólihna nihat bífcdiñ jwí Maáh Jesúsdiñ jwí jwááhbiñna caá. Pánihna, jwiít nihat bífcdiñ Jesúsjeéñ páantjeh jwí jumbipna caá. ¹⁸ Pánihat pínahdiñ jéihnit, yeéb bitadiñbut jwúub naóh yapanaá, Jesúsíhwā wunnitdiñ tubit i jígahcat pínah niijná.

5 ¹⁻² Búu, wā déewā panihnitá, Jesúsíhwā wunnit ded pah i yapat pínahdiñ ñi jéihna caá, buca. Obohjeéhtih, débólih Jesucristo ña jwúub dei jūóhni yeó jáap pínahdiñ jwiít cáacwā jwí jéihcan caá. “Náhnicañ, nuumní ña juyát pah jwí Maáh Jesucristo ña jwúub dei jūóhbiñna caá”, yeebjéñ ñi niij jéihna caá. Páant ñi jéihyechah, wā jwúub naóhcan niít. ³ Diosdiñ jepahcannit nin pah i niijbípna caá: “Búu túini láa caá. Cáacwā i míc maocah, úumcanjeh, jwí túi jumna caá. Yeejép yapat jwiítidih ña wihcan niít”, i táoh niijbípna caá. Páant i niijchahjeh, caandíñ i jepahcatji júb, Jesús peéñ chājadiñ ña jwúub dei jūóhbiñna caá. Yaádh i weép jáaat dée pah ña jumbipna caá. Wudu jumnih mi weép jáanachah, caán tubatdiñ mi jéih jweicán caá. Pánihat pah Jesucristo ña jwúub dei jūúwúchah, caandíñ jepahcannitji i yéejat júb i jéih jweicán niít. ⁴⁻⁵ Obohjeéhtih, wā déewā panihnitá, yeébbóo dupúnap panhipboó jumcan, baabáp panhipboó ñi jumna caá. Jesúsdiñ jepahcannit, bita i encat pínah niijná, dupúnapboó yeejép ipí chājna caá. Obohjeéhtih, yeébbóo páant ñi chājcan caá. Pánihna, náhnicañ nuumní ña waád juyát pah, Jesús ña jwúub dei jūúwúchah, ñi wúhi bejcan niít. Yeebdíñ peéñ chājadiñ jūóhna ña chājcan niít. ⁶ Jwiít Jesúsíhwā jumna, caandíñ jéihcannit i chājat pah jwiítidih chājcat caá náahap. Ëonit panihnit jumna, ded pah nin baácboó ña yapatdiñ queét i jéihcan caá. Obohjeéhtih, jáanit panihnit, “¿Dios ña weñat pínahdiñ chājat túut niijná, ded pah wā chājbi?” niij jenah joyát caá jwiítidih náahap. “Waícanjeh Jesucristo ña jwúub dei jūóhbiñna caá”, niij náhninit, túi chājat caá náahap. ⁷ Jesúsdiñ jepahcannit, dupúát panhipboó jumna, Ëonit panihnit caandíñ i joicán caá. “Jesús ña jwúub dei jūóhcan niít”, niij jenah joinít, i weñat pínahdiñjeh chājnit, ipí babh máihna caá. ⁸ Obohjeéhtih, jwiít baabáp panhipboó jumnitdiñ Dios naáwátidih túi jenah joyát caá náahap. Ña weñat pínahdiñ jenah joinít, yeejép chājcat caá náahap. Soldado míc mawadiñ bejna, itah wao chá páha páahnit, áih bácahdiñ jāhat pínah niijná, itah

chóodihbut áih tacamant ápi ðuoná caá. Pániha, soldado á míc jáhat pah, jwiít Jesúhwādhbut míc jáhat caá náahap. Oboghjeéhtih, jwíih bácahdihjeh pohba jáhatdih niijná wā chājean caá. Jwíih caolihdih jáhatdih niijná caá wā chāhap. Nin caá jwíih caolihdih jwī jáhat pínah: Jesucristodih túi jenah joinít, Diosdih cáacwādhbut túi oyat caá caolihdih jáhat á jumup. “Jesús wā yéejatdih yohnit, weemdíh ájeéh á ub bejbipna caá”, níj jenah joyátbut caolih jáhat á jumna caá. Pánih jáhnit panihnit jumna, Satanás jwiítidih á yéejat túutuchah, caandíh jwī jéih yap yohna caá.^{m 9-10} Jesucristodih jepahcannit bícdih Dios jwiítboodíh át peéh chājíhcap wut jī. Oboghjeéhtih, áihwā jwī jummat pínah niijná, jwī yéejat jīb, jwī Maáh Jesucristo jwiítidih át wun wūhup wut jī. Pániha, jwiít áihwā jumnit, nin baáboó páantjeh jumna, wunna yuhna, nihat bícdih ájeéh jwī túi jumbipna caá. ¹¹Caandíh náhnit, Jesúsdihi ní túi jenah joyát pínah, ní jepahat pínahdihbut páantjeh ní míc teo wáacá.

Pablo queétdih bíh á wutat

¹²⁻¹³Buu yeebdíh bainí wā jwúub naáwát túut caá, páant muntih. Níjeéh jumnit Dios naáwátidih yeebdíh í bohénachah, ní túi joyoó. Yeebdíh bohéat pínah niijná, Diosboó queétdih á wutuchah, yeebdíh bohénit, búdí í teona caá. Pániha, queétdih oinit, ní túi jepahaá. Yeebbút míc oinit, bícdih ní túi jumú.

¹⁴Yabhnitdih ní tewat túutú. Úmmitdih, jígahnitdihbut ní weñanaá. Wépccannitdih ní túi teo wáacá. Bitadih yóhacan, íjeéh ní túi jumú.

¹⁵Yeebdíh yeejép chājnitdih ní yéej chāj jwúubaca bojoó. Nihatdih túi chājnit, bícdih ní túi jumú.

¹⁶Ded pah yeejép yapna yuhna, Diosdih túi jenah joinít, páantjeh ní weñeé.ⁿ ¹⁷Caandíh ní uúbh cádahca bojoó. ¹⁸Yeó jáap jummat pah “Túina caá, Paá”, Diosdih niijnít ní jumú. Túi yapna, yeejép yapna yuhna, bíc yoobó “Túina caá, Paá”, niijnít ní jumú. Pánihatdih Dios yeéb Jesúhwādh á náah yacna caá.^o

¹⁹Túini Espíritudih túi jepahnit, ded pah á teo wáacatdih ní jáhca bojoó. ²⁰Detdih Túini Espíritu á naáwáchah, queét í naóh yapaíhichah, yeébbóó joíhcannit pah ní jumca bojoó. ²¹Pániha, nihat naáwátidih túi jenah joinít, ded túini, ded túicanni á jummatdih ní jéihyeé. Pánih jéihna, túinidih jepahnit, ní náhninaá. ²²Oboghjeéhtih, túicanniboodíh, ní joyáh bojoó.

²³Jwiít yeebdíh Dios á túyatdih búdí jwī náah yacna caá. Pániha, yeebdíh uúbhna, “Paá, queét míhwādh búdí ma teo wáacá, yéej chājatdih í yap yohat pínah niijná. Meemdíh í túi jenah joyát pínahdihbut teo wáacnit, queétdih ma túi wapaá”, búdí jwī níj uúbhna caá. Páant á teo wáacachah, jwī Maáh Jesucristo á jwúub dei jūóhni yeó jáapdih yeéb áihwā túinit ní jumbipna caá. ²⁴Diosjeh yeebdíh níonit, á niijátji pah yeebdíh á túut nuúm péabipna caá.

Pablo á pée túyat tútat

²⁵Wā déewā panihnitá, jwiítidihbut búdí ní uúbú.

²⁶Dios á oyatjīh nihat Jesúhwā ní túi míc uúbú.

²⁷ Jwĩ Maáh Jesús ā enechah, nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Nin náodih ñi pebhna ī ub juibínachah, nihat caánboó jumnit Jesúfhwādih ñi túi en naáwá.

²⁸ Jwĩ Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ā túi teo wáaca naáh.
Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

2 TESALONICENSES

2 Tesalonicensesdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tigaá daácniji? Pablo, Dios ā jib bohéat túutni nin núodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah ā jumatdih chah jéihfina, Romanosdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát dih nī eneé.

¿Detdih át daácji? Queét Tesalónicadih moón Jesúfhwā dih nin núodih át jwúb daác wahap wut jī.

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Chah jéihnít “Pablo 1 Tesalonicensesdih ā daacát túttimah, seis widh túttimah, jópchi 51–52, (Jesús ā wunat túttimah 18–19 jópchi túttimah) nin núodih át daacáp wut jī. Silas Timoteojih Tesalónicadih moondíh Pablo ā jwíh daácní núodih wahnitji Pablo pebhna ī jwúb juyát túttimah, nin núodih queétdih át jwúb daác wahap wut jī”, ī nīj jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tigaá át daácji? Nin núodihbut bíc yoobó queétdih teo wáaqufina, át daác wahap wut jī. Yeejép yapnitdih weñafina, Jesús dih cádahat tútcan, yabhcanjeh tewat tútca, Jesús ded pah ā jwúb dei jūúwát pínah ā jumatdih ā jwúb jéihyafina, nin núodih át daác wahap wut jī.

Ded pah 2 Tesalonicenses ā jumát:

1. Queétdih ā daác jwíihat (1.1-12)
 - a. Queétdih ā túyat tútat (1.1-2)
 - b. Queétdih “Túina caá”, Diosdih ā niját (1.3-10)
 - c. Queétdih ā úbát (1.11-12)
2. Queétdih ā wutat (2.1–3.15)
 - a. Jesús ā jwúb dei jūúwát ded pah ā jumatdih ī jenah joyátdih ā yoobáat (2.1-12)
 - b. Jesúfhwā ded pah jenah joyát caá náahap (2.13-17)
 - c. Caandíh ī úbát pínahdih ā wutat (3.1-5)
 - d. Yabhnitdih ā tewat tútat (3.6-15)
3. Queétdih ā pée úbát, ā túyat tútatbut (3.16-18)

Queétdih ā túyat tútat

1 ¹Weém Pablo, Silvano, Timoteojih túyat tútutnit, yeeb Tesalónica tútchidih moón jwī íp Dioíhwā, jwī Maáh Jesucristoíhwābut nī jumachah, nin núodih bífhdi daacát tútutnit, yeebdíh wā jwúb wahna caá.^a ²Jwī íp Dios, jwī Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ī teo wáaca naáh, nī tūi jumát pínah nijná.

Queétdih “Túina caá, Paá”, ā niját

³Wā déewā panihnítá, yeebdíh úbhñit, “Jesús dih chah ī tūi jenah joyátdih, chah ī míc oyatdihbut ā túina caá, Paá”, yeó jáap jumát pah jwī

niját dée caá. ⁴Jesúsdiñ ñi péeat jíib, bita yeebdiñ yeejép ī chājachah yuhna, caandíñ ñi cádahcan caá. Páant ñi cádahcatdiñ jéihna, bita Dioíhwādiñbut jwī túi wēi naóhna caá.

Cristo ā jwúub dei jūúwúchah, Dios yeejépwādiñ ā peéh chājat

⁵Yeejép yapna yuhna, Jesúsdiñ ñi cádahcañ enna, Dios ā maáh jumapna yeebdiñ ā bejat túutbipna caá. Páant ā chājachah, ā jenah joyát yoobópdih ā jumatiñ niñat cáacwā ī jéihbipna caá. ⁶Pániñna, Dios yoobópdih jenah joiní jumna, yeebdiñ yeejép chājnitboodiñ ā peéh chājbiñna caá. ⁷Jwī Maáh Jesús jeámant jwúub dei jūóhna, búdí tuu iigát cātíh, áih wēpnit ángelwā bíicdiñ, yeéb yeejép yapnitjidiñ ā túi jumat túutbipna caá. Jwiítidibut bíic yoobó ā chājbiñna caá. ⁸Pániñ jūóhna, Diosdiñ, jwī Maáh Jesúsíh túini doonáidibut jepahcannitdiñ ā peéh chājbiñna caá. ⁹Dios queétdih ā peéh chājachah, páantjeh iiguíboó yeejép ī yapbiñna caá. Jwī Maáh Jesús pebh jéih jumcan, búdí ā wēpatidibut ī jéihcan niít. ¹⁰Jesús ā jwúub dei jūóhni yeó jáapdiñ áihwā caandíñ wēnit, “Jesús túini, chah wēpni caá”, ī niijbipna caá. Yeéb áih doonáidih jwī naáwáchah joinítbut queét bíicdiñ caandíñ búdí ñi wēibipna caá.

Queétdih ā uúbát

¹¹Yeebdiñ Diosdiñ jwípí uúbhna caá, ā náahat pahjeh ñi chājat pínah niijná. Niñat áihwādiñ páant chājat caá náahap. Pániñna, yeó jáap jumat pah yeebdiñ búdí jwī uúbhna caá, Diosdiñ túi jenah joinít, ā teo wáacatjīh ded pah ñi chājihatdiñ ñi buujáát pínah niijná. ¹²Páant ñi túi chājachah, jwī Maáh Jesucristoiñwā ñi jumatiñ jéihnit, bita caandíñ, yeebdiñbut ī túi wēi naóhbipna caá. Páant ñi jumat pínah niijná, jwī íp Dios, jwī Maáh Jesucristobut yeebdiñ oinit, ī teo wáacbiñna caá.

Jesucristo ded pah ā jwúub dei jūúwát

2 ¹Buu jwuh jwī Maáh Jesucristo nin baáboó ā jwúub dei jūúwúchah, míic wáac juibíniñ, caandíñ jwī jwāáát pínahdiñ wā naóhbipna caá. ²Bita yeebdiñ yeena, “Jwī Maáh átát jwúub dei jūóh tagaá”, ī niijíchah yuhna, ñi úumca bojoó. Biquína “Dios weemdíñ páant ā niijp jī”, niij, bita “Pablo páant át daác wahap jī”, it niij yee tagaá. ³Pániñna, bita páant yeebdiñ ī yeenachah, ñi joyáh bojoó. Caán ā jwúub dei jūúwát pínah játih, Diosdiñ dawá ī yap yohbipna caá. Páant ī yap yohochah, chah yeejép watni ā jígohbipna caá. Caandíñ Dios peéh chājna, iiguípa ā wahbipna caá. ⁴“Caán niñat maáh caá”, cáacwādiñ niij jenah joyát túutniñ, Diosboodiñ ā weñat túutcan niít. “Weém caá Dios”, niij yeenit, Dioíh muúboó ā waadbipna caá, niñat caandíñ ennit, ī wēi naáwát pínah niijná. ^c

⁵¿Niñeéh jumna, páant yapat pínahdiñ wā naáwátjidiñ ñi náhnican niít? ⁶Buu caán yeejép watni pínahdiñ jāhni páantjeh jwī cātíh ā jum jwuhna caá. Obohjeéhtih, Dios ā ñíoni yeó jáapdiñ yeejép watni ā jígohbipna caá. ⁷Buu caandíñ ñi jéih encañ yuhna, nemépwā ī maáhboó Dios ā wutatdiñ cáacwādiñ ā yap yohat túutna caá. Obohjeéhtih, páant ā chājachah yuhna,

yeejép wutnidih jáhni ā bejat pínah játiḥ caán tubit yeejép ā jéih wut jwuhcan caá. ⁸ Ā bejat túttimah bácah, tubit yeejép wutni ā jígohbipna caá. Páant ā jígohat túttimah, jwī Maáh Jesucristo ā yeh iigátjīh nin baácboó jwúub dei jūóhna, ā naáwátjīh póoj yohat pah, caandíh ā buúdábipna caá.^d ⁹ Caán yeejép wutniboó nemép ā wēpatjīh, cáacwā ī jéih chājca naáhdih dawá láa ā chāj jútubipna caá, queét caandíh ī wēi enat pínah niijná.^e ¹⁰ Búdī yeejép ā chājachah yuhna, iiguípna bejnit pínahboó “Caán táí chājni caá”, niijnít, caandíh ī jepahbipna caá. Queét Jesúh doonádih, yoobópdih ā jumuchah yuhna, ít joífhcap tagaá. Páant ī joífhcat jíib, queét iiguípna bejnitdih Dios ā ubcan níft. ¹¹ Túini doonádih ī náahcat jíib, Dios queétdih máihnit pah ā chājipna caá, yee naáwátidih ī táí joyát pínah niijná. ¹² “Caán naáwát yoobópdih nihcan caá”, niijnít, yeejép ī wēi chājatji jíib, Dios queétdih ā peéh chājipna caá.

Dios áihwādih ā níwat

¹³ Yeéb jwī déewā panihnitá, jwī Maáh Jesús ā oinit nī jumna caá. Nin baácdih ā chājat pínah játiḥ yeéb iiguípna bejnit déejidih Dios át níwip wut jī, áihwā nī jumat pínah niijná. Túini doonádih “Yoobópdih tigaá”, yeéb nī níj jenah joyóchah, Túini Espíritu yeebdíh át teo wáacap tagaá, túinit nī jumat pínah niijná. Pánihna, ā nfonit nī jumuchah, Diosdih wēinit “Túina caá, Paá”, jwī niiját dée caá. ¹⁴ Túini doonádih jwī naáwáchah, Dios yeebdíh át níwip taga, jwī Maáh Jesucristo jeáboó maáh ā jumuchah, yeebbút caán bícdih maáta nī jumat pínah niijná.

¹⁵ Pánihna, Jesucristodih táí péenit nī jumuú. Pánih péena, jwī naóh bohéátjidih jwī daác wahnidihbut táí náhninit, nī yap yohca bojoó.^f ¹⁶⁻¹⁷ Jwī Maáh Jesucristodih, jwī íp Diosdihbut yeebdíh búdí jwī uúbhna caá, ī náah yacat pah nī chājat pínah niijná. Jwiítdih oina, iiguípna bejnit déejidih Dios ā táí ubatdih náhninit, yeó jáap jumat pah búdí jwī wēina caá. Jesucristo, jwī íp bícdih yeebdíh ī teo wáaca naáh, wēp nūhnit panihnit jumna, táí chājnit, táí míc wēhenit páantjeh nī jumat pínah niijná.

“Jwiítdihbut nī uúbú”, ā niiját

3 ¹ Buu jwī déewā panihnitá, jwiítdihbut nī uúbú, jwī Maáh Jesúh doonádih dawá cáacwādih jwī táí bohéat pínah niijná. Yeéb caán doonádih nī wēi jepahat pahjeh muntih bitadih jwī bohénachah, ī táí wēi jepahat pínahdihbut nī uúbú. Pánih jepahnit, bitadihbut ī naáwáchah, caán dooná waícanjeh ā bej peét bejbipna caá. ² Jesúh doonádih dawá jepahcan, yéej chājnit jumna, jwiítdih ī yeejép chājíhichah, Dios jwiítdih ā wapat pínahdihbut nī uúbú. ³ Jwī Maáh Jesús ā niijátji pahjeh chājni ā jumna caá. Pánih jumna, nemépwā ī maáh yeebdíh ā yéej chājat túutuchah yuhna, yeebdíh ā teo wáacpina caá, Jesúsdiḥ táí jenah joinít, nemépwāboodíh nī jepahcat pínah niijná. ⁴ Páant Dios yeebdíh ā teo wáacatjīh, ded pah jwī wutuchah, nī jepahatdih jwī táí jéihna caá. Páant nī chāj cádahcatdihbut jwī jéihna caá. ⁵ Dios búdí ā oyatdih yeebdíh ā táí jéihyana naáh, caandíh oinit, bitadihbut nī oyat pínah niijná. Jwī Maáh Jesús yeejép yapna yuhna, Diosdih

āt cádahcap wut jī. Páant ā jumat pah muntih, yeebbút yeejép yapna yuhna, ñi cádahcat pínahdih wā uúbhna caá.

Ā tewat tútat

⁶Jwī Maáh Jesucristo ā wēpatjīh, nin pah yeebdīh wā wutna caá: Det Jesúhwa jwī bohéatjidih jepahcan, tewíhcannitdih ñi pej jumca bojoó. ⁷Ñijeéh jumnit, búdí jwī tewechah, ñi enep jī. Pánihna, jwī tewatji pahjeh muntih yeebdíhbut tewat ā náahatdih ñi jéihna caá. ⁸Ñíih jeémátdih jíib wihcanni jwípí jeémpcap jī. Obohjeéhtih, yeebdíh uúbh tac buugácat tútat niijná, yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut búdí jwī tewep jī.⁸ ⁹Jwī bohéatji jíib yeebdíh jwíta jíib waadá tagaá. Obohjeéhtih, jíib náahcanjeh, búdí jwī tewep jī, yeébbóó jwiítdih ñi en yacat pínah niijná. ¹⁰Ñijeéh jumnit, nin pah yeebdíh jwī níj bohénap jī: “Teocannit ī jeémpca bojo naáh”, jwī niijp jī. ¹¹Obohjeéhtih, yeéb biquína ñit tewíhcap wut be. Pánih tewíhcan, bitadih ñit tac buugánap wut be. ¹²Pánih tewíhcannitdih jwī Maáh Jesucristo ā wēpatjīh nin pah jwī níj wutna caá: “Bitadih tac buugácanjeh, ñi teweeé, ñíih jeémát pínah jíib”, jwī niijná caá.

¹³Obohjeéhtih, yeéb jwī déewā panihnitá, túi chājna, ñi chuucá bojoó.^h ¹⁴Biquína caanjīh moón jwī tewat tútatdih ī yap yohochah enna, queétdih ñi pej jumca bojoó, tíicnit, ī tútat nuumát pínah niijná. ¹⁵Obohjeéhtih, Jesúsdihi cádahnitdih ñi en juihñat pah, queétdih ñi en juihca bojoó. Queét ñi déewā, Jesúhwa ī jumuchah, ī yap yohatdih queétdih túinijeh ñi naáwá, ī túi tewat pínah niijná.

Ā péé túyat tútat

¹⁶Jwī Maáh Jesús jwiítdih túi jumat túutni, yeó jáap jumat pah yeebdíh ā túi teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná. Jwī Maáh ñijeéh ā túi jumu naáh.

¹⁷Weém Pablo, nin péeni naáwátbitdih wíih téihyajīhjah wā daácna caá. Nihat wā daác wahnidih wíih téihyajīhjah wāpí daác péana caá. Páant péeni naáwátbitdih míc wā daacátidih enna, wā naáwát yoobát ā jumatdih ñi jéihbipna caá. ¹⁸Jwī Maáh Jesucristo yeéb nihatdih oinit, búdí ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

1 TIMOTEO

1 Timoteodih jwī tūi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tigaá daácniji? Pablo, Dios ā jib bohéat túutni nin núodih āt daacáp wut jī. Pablo ded pah ā jumatdih chah jéihfna, Romanosdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát dih nī enee.

¿Déhedih āt daácji? Timoteodih nin núodih Pablo āt daacáp wut jī. Timoteo íp Griego, (judío nihcanni) ā fín judío wili Jesúsdih jéihnih wut jī. Pablo jwíih bejniji ā jwúub bohé jibidih bejna, Timoteodih āt numah jibip wut jī. (Hch 16.3) Pablo túttimah ā jib bohénachah, Timoteodihbut āt numah bohé jibip wut jī. Pablo Timoteodih búdí oinit, ā teo wáacatdih búdí āt weñep wut jī. Timoteobat nemat mūdīh ī nemniji ī jwúub wātni āt jumap wut jī. (He 13.23)

¿Dedmant, débólih cah, āt daácji? Chah jéihnīn “Pablo Roma tútchiboó nemat muúboó ā jwíih jumuchah, caandíh ī bacaat túttimah, (Hch 28 túttimah) Pablo bíic peihcanni jópchi Éfeso tútchidih moón Jesúfhwādih āt jwúub bohénah wut jī. Queétdih bohé cádahnit, Pablo Macedonia baácna ā bejchah, Timoteo Éfeso tútchidih moónjeéh páinit, queétdih búdí āt bohénah wut jī. (1.3) Pánihna, Timoteo Éfeso tútchiboó ā jumuchah, Pablo Macedonia baácboó jumnit, nin núodih āt daác wahap wut jī. Jópchi 63–65 (Jesús ā wunat túttimah 30–33 jópchi túttimah) āt daacáp wut jī”, ī níj jengah joiná caá.

¿Dedé pínah tigaá āt daácji? Timoteo Éfesodih moón Pablo ā bohéat túutni ā jumuchah, Jesúfh doonádih yoobópdih ī jengah joyát pínah níjíná, ded pah queétdih ā bohéat pínahdih Pablo nin núodih āt daác wahap wut jī. Mácah bohéatdih Timoteo ā jéih yap yohat pínah, Jesúfhwā ī maátadih ded pah ā nífwatdih ā jéihyat pínah, míc wáacnit ded pah ī chājatdih ā jéihyat pínahdihbut āt daác wahap wut jī.

Ded pah 1 Timoteo ā jumat:

1. Caandíh ā túyat túutat (1.1-2)
2. Yee bohénitdih ā joyáh bojat túutat (1.3-11)
3. Dios Pablodih búdí oinit, ded pah ā teo wáacat (1.12-17)
4. Dépanihna Pablo Timoteodih nin núodih ā daác wahat (1.18-20)
5. Ded pah Jesúfhwā míc wáacnit ī jumat (2.1–3.16)
 - a. Ded pah ī uúbát pínah (2.1-8)
 - b. Yaádh ded pah ī chājat pínah (2.9-15)
 - c. Jesúfhwādih waóhnit ded pah ī jumat pínah (3.1-13)
 - d. Dépanih tigaá páant ā wutat (3.14-16)
6. Ded pah yee bohénitdih Timoteo ā chājat pínah (4.1-16)
7. Ded pah Jesúfhwājīh Timoteo ā chājat pínah (5.1–6.2)
 - a. Behnitdih, japatadih (5.1-2)
 - b. Éemp wunnit yaádh dih (5.3-16)
 - c. Jesúfhwā waóhnitdih (5.17-25)
 - d. Teo wūhnitdih (6.1-2)
8. Bífh ā bohéat túutat (6.3-10)
9. Timoteodihjeh ā wutat (6.11-21a)
10. Timoteodih Dios ā teo wáacat túutat (6.21b)

Timoteodih ā túyat tútat

1 ¹Weém, Pablo, meém Timoteodih^a nin núodih wā daac wahna caá. Jwī íp Dios jwiítidih túi ubni, Jesúsíh áih túini doonádih ī naáwát tútuni wā jumna caá. Jwiítidih Jesús ā pehbboó ā ub bejat pínahdih jéihna, jwī wēi páina caá. ²Timoteo, meemdíh Jesúh doonádih weemjéh wā bohénachah joinít, Jesúsdih ma jwíh jepahachah, wā wūéh panihni ma jumna caá. Dios jwī íp, jwī Maáh Jesucristobut oi jígah ennit, ī teo wáaca naáh, ma túi jumat pínah niijná.

Bitā ī yee bohéatdih Timoteodih ā yoobáát tútat

³Macedonia baáčboó jwī bej láa Éfeso tútchiboó juibínit, biquína Jesúh doonádih yee bohénitdih jwī joyóp jī. Páant ī bohéatdih joinít, meemdíh caán tútchidih wā cádahap jī, ī yee naáwátidih ma cádahat tútat pínah niijná. ⁴Ī nuowā jon játih moón ī jenah joyátjidih páantjeh ī bohénap jī. Ded pah ī naáwátjī, ī wūtnadibut ī bohénap jī. Queét pánih bohéna, míc íjanit, Dios jwiítidih ā wutat pah ī chājcap jī. Ī jéihyatjīhjah bohéna, Diosboodíh ī túi jenah joicáp jī.

⁵Páant ī jumachah enniji, meemdíh chah wā wēp bohéat tútup jī, Jesúhwā bitadidih ī oyat pínah, Diosdih ī túi jenah joyát pínah, dedé yéejat wihcan, yéejat peéh chājatdih ī úmcat pínahbut niijná. ⁶Páant wā bohéatdih yohnit, oboh jum niboodíh ī míc wéhena caá. ⁷Moisés ā wutatjidih bohénit jumíhna yuhna, ded pah ī bohéatdih queétjeh ī beh joicán caá.

⁸Páant Moisés ā wutatjidih yoobópdih jwī bohénachah, túini wutat ā jumatdih jwī jéihna caá. ⁹⁻¹⁰“Caán wutatdih jepahnitdih jwūub bohéat caá náahap”, jwī níj jenah joicán caá. Obohjeéhtih, nin panih chājnitboodíh bohéat caá náahap: Dios ā wutatdih yap yohnit, yeejép chājnit, ī mánadidih mao yohnit, bitadibut mao yohnit ī jumna caá. Yéej chājnit, neoná mícjeh, yaádh mícjehbut yéej chājnit ī jumna caá. Cáacwādih ubnit, bitadidih teo wūhat pínah niijná, queétdih jīb chāj wūhnt ī jumna caá. Yee naóhnt, túini bohéatdih yap yohnitbut ī jumna caá. Pánih chājnitdih caá Dios naáwátidih bohéat náahap, ī túut nuumát pínah niijná. ¹¹Caán bohéat caá Jesúh doonádih Dios weemdíh ā bohéat tútup jī.

Dios Pablodih ā oi jígah enat

¹²Weém yeejép wā chājachah yuhna, “Pablo wā naáwátidih ā túi bohébipna caá”, níj jenah joinít, jwī Maáh Jesús weemdíh ā níwip jī. Páant ā níwichah jéihna, “Túina caá”, caandíh wā niijná caá. Páant ā níoni jumna, áih doonádih wā bohénachah, ā wēpatjīh weemdíh ā teo wáaca caá. ¹³Páant ā níwat pínah játih, Jesúsdih jéih jwuhcan, caandíh yeejép wā wéhenachah, áih cáacwādihtub yeejép wā chājachah yuhna,^b caánboó weemdíh ā níwip jī. Yeejép chāj jwuhna, “Yeejép chājna caá wā chāap”, wā níj jenah joicáp jī. Páant wā jéih jwuhcah enna, peéh chācanjah, weemdíh āt oi jígah enep jī.

¹⁴Pánihna, jwī Maáh Jesucristo weemdíh búdí oinit, ā túi chājatdih jéihna,

caandíh wā jepahap jī. Pánih jepahni jumna, ā oyatjīh bitadihbut búdí wā oina caá.

¹⁵ Yeejépwā jwī jumuchah jéihnit, iiguípna jwī bejat déedih túi ubat túut niijná, Jesucristo nin baácboó át dei jüéwúp tajī. Páant jwī naáwát yoobópdih ā jumatdih nihāt ī túi jéihye naáh. Weémboó bita chah yeejép wā jumap jī.

¹⁶ Obohjeéhtih, páant yeejép chājni wā jumuchah yuhna, Jesucristo weemdíh peéh chācan, át jīgah enep jī. Pánih jīgah enna, weemdíh ā túi chājatdih jéihnit, bitabut caandíh ī jepahbipna caá. Pánih jepahnit, Diosjeéh ā pehbboó páantjeh ī jumbipna caá.

¹⁷ Dios páantjeh jumni nihāt cáacwādh chah maáh caá. Caán jwījeéh ā jumuchah yuhna, caandíh jwī en juicán caá. Caanjéh caá Dios. Bífih wihcan caá. Páant ā jumuchah jéihnit, jwiítdih yeó jáap jumat pah caandíh wēi naáwát caá náahap. Páant tií ā jumū nah.

¹⁸ Timoteo, wā wūúh panihni ma jumuchah, nindih meemdíh wā wutna caá: Jwiít Jesúhwā waóhñitboó meemdíh jwī teo jáha uúbh láa, Túini Espírítu ā jéihyanachah, meemdíh jwī naóh yapanap jī. Páant jwī naóh yapaatjidih túi náhninit, Jesúh doonádih wēp naóh bohéni ma jumū. Bita meemdíh joicánjeh yeejép ī chājachah yuhna, caandíh ma bohé cádahca bojó. ¹⁹ Jesúsdi h túi jenah joí cádahcan, yeó jáap jumat pah caandíh ma túi uúú. “Dedé yéej chājat jīb weemdíh ā wihcan niít”, niíj jenah joyát túut niijná, mapí jumat pah, táinijeh ma jumū. Biquína páni h jumcan, Jesúsdi h ítát cádahap tajī. ²⁰ Queét cádahnit poómpjeéh Himeneo, Alejandrojī h ī jumna caá. Pánihna, jáantjeh nemépwā ī maáhdih wāát wūhup jī, ded pah ā náahat pah queétdih ā chājat pínah niijná. Queét yeejép ī bohéatjidih cádahnit, ī jwúub túut nuumát pínah niijná, caandíh wā wūhup jī.

Jesúhwā míc wáacnit, ded pah ī uúbat

2 ¹ Bū nin pah meemdíh jeh wā jwíh naóhna caá, bitadihbut ma bohéat pínah niijná: Yeéb Jesúhwā míc wáacnit, nihāt cáacwādh ní uúú, queétdih Jesúsdi h ī jepahat pínah niijná. Pánih uúbhna, “Túina caá, Paá”, caandíh niijátbut ā náahna caá. ² Nihat maátadihbut uúbat náahap, míc mawat wihcan, Dios ā náahat pah chājnit, íh cáacwā ī túi jumat pínah niijná. ³⁻⁴ Nihat cáacwā iiguípna bejnit déedih túi ubat túut niijná, ā wūúh túini doonádih joinít ī jepahatdih Dios ā náah yacna caá. Páant bitadih jwī uúúchah, búdí ā wēina caá. ⁵⁻⁶ Bícjeh tigaá Dios. Obohjeéhtih, jwiítboó yéejnit jumna, caán bícdih jwī jéih jumcan caá. Páant jwī jumuchah, nihāt cáacwā úud jené Jesucristojeh jwī yéej chājat jīb át wun wūhup jī, Diosjeéh jwī túi jumat pínah niijná. Jesús ā wun wūhatji doonádih Dios ā nío láa cáacwādh át jéihya jwíhip jī. ^c ⁷ Jesús páant ā jumatdih wā naáwát pínah, judíowā nihcannitdih túini doonádih wā bohéat pínahbut niijná, weemdíh ā níwip jī. Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Wā yeecan caá. ^d

Neoná, yaádh ded pah ī chājat

⁸ Queét Jesúhwā muuná jumat yoobó míc wáacnit, bícdih uúbhna, neoná yéejat cádahnit jumna, téihya aabánit, ī uúú naáh. Íjcan, míc jūihñat

wihcanjeh wúbh waáwát caá náahap. ⁹Yaádhboó túinijeh yégueh ī duwá naáh, bita ī en ñinahcat pínah niijná. Tūbit máach jígohni íih waó yoócnadih ī chājca bojo naáh. Bitā ī wēi naáwát pínahdih bidcanjeh, búdí jīb jumni iigní tōpna, yégueh chóonadihbut ī duocá bojo naáh.^e ¹⁰Queét yaádh ī tūi chāja naáh. Pānih chājna, bitaboó queétdih jenah joiná, ī tūi jígohatdih jenah joicán, ded pah ī tūi chājatboodíh ī jenah joibípna caá. Páant tīgáá Dioíhwā yaádhbih náahap. ¹¹Míic wáacna, laihsanjeh, wēinit, bohéatdih ī tūi joyó naáh. ¹²⁻¹⁴Míic wáacnit, yaádh neonádh bohécan, ī wutca bojo naáh. Laihsan, túinijeh joí chúdnit yaádh ī jumū naáh.^f Adándih Dios jwíih chājnit, caán túttimah, Evadih át chājap wut jī, caandíh teo wáacnih mi jumāt pínah niijná.^g Caánt Adándih wutnih pínah mit nihcap wut jī. Nemép ā yeenachah joiní Adán nihcah, Evaboó mit joyóp wut jī. Páant ā yeenachah joiná, Diosdih mit yap yoh jwíihp wut jī.^h ¹⁵Obohjeéhtih, yad wili Diosdih mi yap yoh jwíihchah yuhna, yaádh ī wehdih tūi en daonít, Diosdih tūi jenah joí cádahcan, ājeéh ī tūi jumbipna caá. Diosdih cáacwādhbut oinit, ī tūi chājachah, queétdih ā wēi enbipna caá.

Jesúíhwā ī maáta ded pah ī chājat

3 ¹БҮҮ, Jesúíhwā ī maátadih ded pah ī ñíwat pínahdih wā naóhbipna caá. Ded queétdih waóhni jumíhni tūini tewatdih ā bidna caá. Caán yoobópdihi tīgáá. ²Jesúíhwādh waóhni pínahdih ñfona, yeejép dooná ā wihcat pínah niijná, nin pah jumnitdih ī ñíwi naáh: Det bíic wilidihjeh bíbohnitdih, tūi jenah joinít, túinijeh muudíh waád jūúwát túutnit, tūi naóh bohénitdih ñíwat caá náahap. ³Det máihcannitdih, míic maocannit, míic jūihcannit, dinero búdí bidcannit, cáacwādh túinijeh chājnitdih ñíwat caá náahap. ⁴Pānih ñfonit, ī weha mána yaádhbih, ī wehdihbut yeejép niijcānjeh tūi wutnit ī jumū naáh. ⁵Queétdih tūi wutcan, Jesúíhwādhbut īta tūi wutcan tagaá. ⁶Jesúsdih jáap jepahni Jesúíhwādh waóhni ā jumca bojo naáh. Jáap jepahnidih ī waadánachah, “Weém chah jéihni caá”, āta níj jenah joi tágáá. Páant ā níj jenah joyóchah, Satanásdih ā peéh chājat pah muntih Dios caandíhbut āta peéh chāj tagaá. Satanás páant ā níj jenah joyátji jīb, Dios át peéh chājap wut jī. ⁷“Caán tūi chājni caá”, Jesúsdih jepahcannitboó ī niijnídh maáh ī waadána naáh. Pānih tūi chājni jumna, nemép ā náahat pah ā chājcah, caandíh dedé yeejép dooná ā wihcan níit.ⁱ

Jesúíhwādh teo wáacnit ded pah ī chājat

⁸Jesúíhwādh teo wáacnitjeéh waadát túutnitdih ñfona, nin pah jumnitdih ī ñíwi naáh: Tūi jenah joinitdih, ī niiját pah chājnit, máihcannit, jéihcha dinerodih wúbhcanitdihbut ñíwat caá náahap. ⁹Dedé peéh chājat wihcan, Dios naáwátdih tūi jepahnitdihbut ñíwat caá náahap. ¹⁰Queét waádíhni ded pah ī chājatdih ī jwíih tūi ene naáh. Pānih enat túttimah, yeejép chājcanit jumna, Jesúíhwādh teo wáacnitjeéh ī jumū naáh. ¹¹Ī weha mána yaádhbut nin pah ī jumū naáh: Túinijeh jumnit, obohjeh dooná naóhcannit, tūi jenah joinít, máihcannit, ded pah ī niiját pah chājnit yaádh ī jumū naáh.

e 2.9 1P 3.3 f 2.9-14 1Co 11.2-6; 14.34-35 g 2.12-14 Gn 2.7,21-22 h 2.12-14 Gn 3.1-6 i 3.2-7 Tit 1.6-9

¹² Jesúfhwādh teo wáacnit pínahdih n̄ona, nin pah jumnitdih ī n̄wi naáh: Det bíic wilidihjeh bíbohnitdih, ī weha mána yaádh, ī weh, queétdih teo wūhnitdihbut túi wutnitdih ī n̄wi naáh. ¹³ Páant ī n̄onitboó Jesúfhwādh ī túi teo wáacachah, bita queétdih ī túi wēi naóhbipna caá. Pánihna, túini doonádih, Jesucristodih ī jepahatdihbut úmcanjeh bitadih ī naóhbipna caá.

Dios naáwát ded pah ā jumat

¹⁴⁻¹⁵ Butéhjeh ma pebhboó bej̄ihna caá wā chājap yuh caá. Obohjeéhtih, “Butéhjeh weém wāta bej̄ jwuhcan caá”, niijnít, nin núodih meemdih wā daác wahna caá, queét Jesúfhwā m̄ic wáacnit, ded pah ī jumat pínahdih ma jéihyat pínah niijná. Jwiít Jesúfhwā Dios páantjeh jumniíhwā jwī jumna caá. Áihwā jumna, ā naáwát yoobópdihi jumnidih jéihna, caandih jwīpí bohéna caá. ¹⁶ Jon jātih Jesucristoíh túini doonádih jwī jéih jwuhcap jī. Páant jwī jéihcannidih buu Dios jwiítidih ā jéihyanap be. Nin pah caá ā jéihyaat:

Jwiít pahjeh Jesucristo āt cáac jumap wut jī. Túini Espiritu caandih búdi teo wáacnit, yéejat wihcanni ā jumatdih āt jútup wut jī. Ángelwābut caandih īt enep wut jī. Ā bohéat túutnitboó nihat baácdih moondih áih túini doonádih jwī bohénap jī. Páant jwī bohénachah, caán doonádih joinít, dawá caandih ī jepahap jī. “Nihat baácdih moondih n̄i bohénaá”, ā niiját túttimah, jeáboó Dios caandih āt ub páuh laab béjep wut jī. Caán naáwátidih jwiít nihat Jesúfhwā jwī túi jéihna caá.

Ded pah yee bohéat ā jumat

4 ¹ Túini Espiritu nin pah jwiítidih ā jéihyana caá: Jesús ā jwáub dei jūúwát pínah jātih, biquína áih túini doonádih joinítji caandih cádahnit, nemépwa ī yeeatdih ī joibípna caá. ² Pánih joinít, bitadih ī yee naáwáchah, queétdih ī jepahbipna caá. Pánih yee naóhni, yeejép chājna yuhna, “Weemdih yéejat wihcan caá”, ī niij̄ jenah joibípna yuh caá. ³ Nin pah ī niij̄ bohébipna caá: “N̄i áa jumca bojoó. Jwī jeémát túutcanni jeémátidih n̄i jeém̄pca bojoó”, ī niij̄ wutbipna caá. Queét páant ī jeémát túutcah yuhna, Diosboó jwī jeémát pínahdih wūhna, nihatdih ā jeémát túutna caá. Jeémátidih bíbohna, caandih “Túina caá, Paá”, niiját caá náahap. ⁴ Nihat Dios ā chājni túini caá. Pánihna, ā wūhni jeémátidih ubna, caandih “Túina caá, Paá”, niijná, yohcanjeh, túi wēi jeémát caá náahap. Bitā ī jeémát túutcah, queétdih n̄i joyáh bojoó. ⁵ “Nihat wā wūhni jeémát ā túina caá”, Dios ā niijátidih náhninit, “Nin jeémát ma wūhat túina caá, Paá”, niijnít, ā wūhni jeémátidih wēi jeémát caá náahap.

Jesúfhwādh teo wáacnit ded pah ī jumat

⁶ Páant wā naáwátidih Jesúfhwādh bohéna, meém, Timoteo, caandih túi teo wūhni ma jumbipna caá. Jesucristoíh doonádih túi joiníji jumna, Dios naáwátidihbut túi jepahni ma jumna caá.

⁷ Diosdih jéihcannit ī jenah joyátj̄ihjeh ī bohénachah joyáh bojnit, Dios ā weñat pínahboodihjeh chājat caá náahap. ⁸ Ded áih bácahdih ā wēpanachah, ā túina caá. Obohjeéhtih, áih bácahdihjeh nihcan, áih caolihdih ā

wēpanachah, chah ā túina caá. Pániḥ caoliḥdih wēpana, nin baácboó túi jum, ā wunat túttimah, jwúub boó pud jūóhniṭ, Dios pebhboobút ā túi jumbipna caá. ⁹Caán yoobópdiḥ tigaá. Pániḥna, niḥat cáacwādiḥ caán naáwátḥdih jepahat caá náahap. ¹⁰Yeejép yapna yuhna, búdí jwí teona caá, niḥat Diosdih ī jepahat pínah niijná. Caán páantjeh jumni, niḥat iiguípna bejniṭ déedih túi ubni jumna, caandíḥ jepahniṭdihjeh ā túi ubbipna caá. Páant ā túi ubat pínahdih jéihniṭ, jwí wēi páina caá.

¹¹Páant wā niijátḥdih bohéna, Jesúíhwādiḥ ma túi wutuá. ¹²Obohjeéhtih, jáap ma jumuchah enniṭ, biquína meemdíḥ īta joyáh boj tagaá. Páant ī joyáh bojcat pínah niijná, nin pah queétdih ma chāj jéutú: Bitadiḥ oina, túiniḥ nahóhniṭ, túi chājniṭ, Jesúsdiḥ ma túi jenah joí cádahca bojoó. Páant ma chājachah enniṭ, jáap ma jumuchah yuhna, meemdíḥ ī joyáh bojcan níft. Páant ma túi jumuchah, queét meemdíḥ ī en yacipna caá. ¹³Pániḥna, ma pebhna wā juibíát pínah játih, Dios naáwátḥdih en nahóhniṭ, Jesúíhwādiḥ ma túi beh joyánaá. ¹⁴Jesúíhwā ī maáta meemdíḥ teo jáha uúbhniṭ, Túini Espíritu ā niijátḥdih ī nahóh yapaatjidih ma túi náhninaá. Páant ī teo jáha uúbúchah, Dios meemdíḥ áih wēpat ā wúhatjidih náhniniṭ, úumcanjeh ma túi wēp bohénaá.

¹⁵Páant wā niijátḥdih ma túi náhninaá, yeó jáap jumát pah Dios naáwátḥdih chah ma túi bohéátḥdih niḥat ī enat pínah niijná. ¹⁶Meemjéh ma túi eneé, ded pah ma chājatḥdih, ded pah ma bohéátḥdihbut. Yeó jáap jumát pah páant míc ma chājaá. Pániḥ chājna, meemjéh, ma bohénitdihbut iiguípna bejniṭ déejidih ma túi ubbipna caá.

Bitá Jesúíhwādiḥ ded pah teo wáacat

5 ¹Buu bainí meemdíḥ wā jwúub naáwíḥna caá, ded pah Jesúíhwādiḥ ma teo wáacat pínah niijná. Behniṭboó ī yéej chājachah, jūihcan túiniḥ naháwát caá náahap. Ma ípdiḥ ma naáwát pah, behniṭdihbut túiniḥ ma naáwá, ī túut nuumát pínah niijná. Ma úudwādiḥ ma naáwát pah japataḥdihbut túiniḥ ma naáwá, queétdihbut ī túut nuumát pínah niijná. ²Ma índih ma naáwát pah, behniṭ yaádhdiḥbut túiniḥ ma naáwá. Ma déewā yaádhdiḥ ma naáwát pah, jūihcan, japata yaádhdiḥbut túiniḥ ma naáwá, ī túut nuumát pínah niijná.

³Buu éemp wunnit yaádhdiḥ ded pah ma teo wáacat pínahdih wā nahóhbiṭna caá. Dedḥ déewā wihcannih éemp wunnihdih teo wáacat caá náahap. ⁴Obohjeéhtih, éemp wunnih mi weḥ jumna, mi juimená jumna, queétdihbut cántdih ī teo wáaca naáh. Pániḥ teo wáacna, Dios ā wutát pah ī chājna caá. Queétdih mi en dawátji pah, queétdihbut ī jwúub en dawá naáh. Páant ī chājachah enna, Dios ā túi wēina caá. ⁵Bíḥ wili éemp wunnih, déewā wihcannih jumna, Dios ā teo wáacatḥdih mi páina caá. Pániḥ jumna, yeó jáap jumát pah Diosdih mi uúbhna caá. Páant mi jumátḥdih enniṭ, cántdih nī teo wáacá. ⁶Obohjeéhtih, bíḥ wili éemp wunnihboó mi weṇat pínahdihjeh jenah joinít, Jesúsdiḥ jepahcan, iiguípna mi bejbipna caá. Páant mi jumuchah enniṭ, cántdih nī teo wáacca bojoó. ⁷Nin butéh wā wutatḥdih Jesúíhwādiḥbut ma jwúub nahóh yapanaá, ī túi chājat pínah niijná. Páant ī chājachah enniṭ, “ī túi chājcan caá”, bita queétdih ī jéih niijcán níft. ⁸Ded ā déewādiḥ túi en daocánni, ā wehdiḥ ī indihbut en daocánni “Weém Jesúíḥ caá”, niijná

yuhna, ā naáwátidh ā yap yohna caá. Pániḥ jumna, Jesúsdih jepahcannitdih chah yeejép ā chājna caá.

⁹Dedh éemp wunnih Jesúíhwādh teo wáacnitjeéh mi waádíhichah, sesenta jópchi chah bíbohnih, bícdihjeh áa jumnihjidih ñi waadánaá. ¹⁰“Caánt túinijeh chājnih caá”, ī niijnídh, mi wehdih túi behanij, miśh muúboó bitadih túi waád jūúwát túutnih, Jesúíhwādh teo wáacnih, yeejép yapnitdihbut teo wáacnih, túinijeh chājnihdih ñi waadánaá. Queét teo wáacnit pínah yaádhidh ñífo péanit, íih wūtnadiḥ ñi daacá.

¹¹⁻¹²Obohjeéhtih, éemp wunnit yaádh jáapwā yaádh buúg ī jumuchah, íih wūtnadiḥ ma daacca bojoó. “Mííhwādh teo wáacnih pínahjeh wā jumbipna caá”, Cristodih niijníh yaádh jumna yuhna, túttimah newédih jwúub bidna, íta jwúub áa jum tagaá. Pániḥ chājnit, ī naáwátji bíc yoobó ī péacah, queét yaádhidh peéh chājat āta jum tagaá ¹³Pániḥ chājna, nin pahbut íta chāj tagaá. Teocannit yaádh, muuná yoobó táoh yee naóhnit, bita ī tewatdih en naóhnit, yeejép wéhenitbut íta jum tagaá. ¹⁴Pánihna, queét yaádh jwúub áa jumnit, ī weh jumu naáh. Í weha mána, ī wehdihbut ī túi en dawá naáh. Páant ī chājachah, jwiśt Jesúíhwādh eníhcannit “Queét yaádh yeejép chājna caá”, ī jéih niijcán niśt. ¹⁵Buu biquína éemp wunnit yaádh Jesucristodih cádahnit, Satanás ā náahatboodíh ī chājna caá. Pánihna, bita yaádh páant ī chājcat pínah niijná, meemdíh wā naóhna caá.

¹⁶Det Jesúíhwā ī dée wili éemp wunnih mi jumuchah, queétboó caántdih ī teo wáaca naáh. Páant ī teo wáacachah, bita éemp wunnit, déewā wiḥcannit yaádhboodíh Jesúíhwā ī jéih teo wáacna caá.

¹⁷Buu Jesúíhwā ī maátadiḥ ded pah ī chājat pínahdih meemdíh wā naóhbipna caá. Í maáta queétdih ī túi en dawát jíib, wéinit ī jíib chāja naáh. Biquína ī maáta, Dios naáwátidh bohénitbut ī jumuchah, bita maátadiḥ ī jíib chājat chah, queét bohénitboodíh ī jíib chāja naáh. ¹⁸Dios naáwátidh daacni nin pah ā niśj daacátjidih náhníat caá náahap: “Momo jiwiwá trigodih ī caóh chuñuchah, queétdih ñi jac chéoca bojoó, ī túi jeémát pínah niijná”, āt niśj daacáp tají.^k Páant ā daacátji pah muntih, bííhboó “Teonidih ā tewatji jíib, jíib chājat caá náahap”, āt niśj daacáp tají.^l Páant ī niijátjidih náhníat, Jesúíhwā ī maátadiḥ wéinit, queétdih ī túi jíib chāja naáh.

¹⁹Jesúíhwā maátadiḥ bífcjeh yeejép dooná naóhniḍih joyáh bojat caá náahap. Obohjeéhtih, chénewā, bífc peihcannit bífc yoobó ī niijíchah, caandíh ī naóh yacat yoobópdiḥ ā jumna caá.^m ²⁰Pánihna, ā yéej chājatdih ā cádahíhcah ennit, ñi míc wáacapoó caandíh ñi jūihñuú. Páant ñi jūihñuchah joinit, bitabut bífc yoobó yeejép ī chājcan niśt.

²¹Dios, Jesucristo, ā ñíonit ángelwābut ī enechah, nin pah meemdíh wā wutna caá: Butéh wā naáwát pah ma túi chājaá. Pániḥ chājni jumna, bícdih chah teo wáacnit, bíídhidh nump ma teo wáacca bojoó. Nihat Jesúíhwādh bífc yoobó ma chājaá.

²²Det Jesúíhwā ī maáh waádíhniḍidh ma teo jáha uúbát pínah játih, yójahcanjeh, ded pah ī chājatdih ma túi en ñuun jwúhuú. Páant túi en jwuhcanjeh ma ñíwichah, queét yeejép chājnit íta jum tagaá. Páant yeejép ī chājachah ennit, maátajeéh queétdih ma waadáca bojoó. Yeejép chājnitdih

waadána nihna, “Queét túi chājnit caá”, niijní pah mata jum tagaá. Meémboó yéejat wihcanni ma jumúú.

²³ Búú meemdíh jwuh bainí wā naóhbiḡna caá. Mahdihjeh ma babhna caá. Pániḡ babhna, wudah tubat, biḡh wunatbut meemdíh dawá láa ā jumna caá. Pániḡhna, jiwá iguḡh macdihbut bainíbit babhbat caá meemdíh náahap, míih bácah ā túi jumat pínah niijná.

²⁴ Maátadiḡ ḡi bidatdiḡ jwáub jenah joinít, nin pah wā niḡj naóhna caá: Biquí láana det ī yéej chājachah, niḡat jwí jéihna caá. Dios queétdiḡ ā peéḡ chājat pínahdihbut jwí jéihna caá. Pániḡnit maáta ī jumḡhichah yuhna, queétdiḡ ḡi waadáca bojoó. Obohjeéhtih, bitaboó ī yéej chājatdiḡ jwí jéih jwuhcan caá. Pániḡ jéih jwuhcan yuhna, túi en ḡuḡnnít, yeejép ī chājachah, jwí jéihbiḡna caá. ²⁵ Caan páh muntih biquína ī túi chājachah, niḡat jwí jéihna caá. Bitaboó ī túi chājatdiḡ jéih jwuhcan yuhna, táttimah jwí jéihbiḡna caá. Túiniboodíḡ ded pah jwí jéih biḡcan caá.

6 ¹ Búú teo wūhniḡ jwuh ded pah ī chājat pínahdiḡ wā naóhbiḡna caá. Queét Jesúíhwā jumna, ī maátadiḡ ī túi teo wūhu naáh. Páant ī chājachah enniḡ, Jesúsdih jepahniḡ ī jumuchah jéihna, bitaboó Diosdiḡ, jwí bohéatdihbut ded pah ī jéih yeejép naóhcan niít. ² Ī maáta Jesúíhwā ī jumuchah, queét teo wūhniḡbut Jesúíhwā jumna, ī maátadiḡ ita túi wēi jepahcan tagaá. Obohjeéhtih, páant ī chājachah, ā túican caá. Queétdiḡ ī túi teo wūhu naáh. Pániḡ teo wūhna, ī déewā panihniḡdiḡ teo wáacna caá ī chājap. Ī maátadiḡ oina, Jesúsdih jéihcanniḡdiḡ ī teo wūhat chah, ī túi wēi jepaha naáh. Páant wā wutatdiḡ queétdiḡ ma jwáub naóh yapanaá.

Ded pah Diosjeéh túi jumat

³ Búú jwí bohéatdiḡ mácah naóhniḡdiḡ ded pah ḡi chājat pínahdiḡ wā naóhbiḡna caá. Det mácah bohéna, jwí Maáh Jesucristoḡh túini doonádiḡ náahcan, Dios naáwátidihbut ī túi bohécan caá. ⁴ “Weém jéih beedáni caá”, niijná yuhna, ī túi jéihcan caá. Ījiniḡ pah míic wéhena, míic jūihḡat táutniḡ, ī míic eníhcan caá. Bitadiḡ yeejép dooná ī niijátji jīb, queétdiḡ ī wēi encan caá. ⁵ Yeejép jenah joiná, bitajeéh jéih jumcan, míic jūihniḡtjeh ī jumna caá. “Dios naáwátidih bohéna, búdí dinerodiḡ jwí bíbohbiḡna caá”, ī niḡj jenah joiná yuh caá. ⁶ Obohjeéhtih, bainí bíbohátjīh wēina, Diosdiḡ jepahna, túi jumat caá náahap. ⁷ Jwí jwíḡh cáac jumna, dedé bíí déediḡ jwíḡ ub jūóhcap jī. Búudná, bíí déediḡ jwí jéih ub bejan niít. Pániḡhna, jwí bíbohát pah bóojeh weḡat caá náahap.” ⁸ Jwí jeémátidih, jwíḡh yéguehdihbut jwáub chah náahcanjeh, weḡat caá náahap. ⁹ Dawá bíí déediḡ bidna, neméḡboó ā yéej chājat táutuchah, niḡat yeejépdiḡ chājnit caá ita jumup. Queét dawá láa jenah joicánjeh, yeejép chājatdiḡ cádahcan, queétjeh tigaa yeejép ī yapbiḡna caá. Pániḡ cádahcan, iiguḡpna ī bejbiḡna caá. ¹⁰ Det dinerodiḡ búdí bidna, dedé yeejép ī chājna caá. Biquína pániḡ bidniḡboó Jesúsdih cádahniḡ, búdí jíghana, tubit ī moh yéejna caá.”

Timoteodihjeh ā naáwát

¹¹ Obohjeéhtih, meémboó Dioḡh jumna, yeejép ī chājatdiḡ enniḡ, “Bíic yoobó weembát wā chājcan niít”, niijníḡ, bíáboó ma jwei béjeé. Túiniboodíḡh

ma chājaá. Ded pah Dios meemdíh ā wutuchah, caandíhjah ma jepahaá. Jesúsdiḥ ma túi jenah joyó. Bitadiḥ ma oyoó. Yeejép yapna yuhna, Jesúsdiḥ ma cádahca bojoó. Bitadiḥ túinijeh ma numah jumúú. ¹² Jeáboó ājeéh jumni pínahdiḥ Dios meemdíh āt níwip jī. Meemdíh ī daabánachah, Jesúsdiḥ ma jepahatdiḥ dawá cáacwādiḥ ma túi naáwáp jī. Pániḥna, yeejép yapna yuhna, caandíh ma jepah cádahca bojoó, jeáboó juibínit, páantjeh ma jumat túut niijná. ¹³ Diosboó nihatdiḥ āt chājap wut jī. Jesucristoboó Poncio Pilatodiḥ ded pah ā jumatdiḥ túi yoobópdih āt naáwáp wut jī.^p Dios, Jesucristojīh ī enechah, nin pah meemdíh wā wēp naóhna caá: ¹⁴ Páant meemdíh wā wutatdiḥ ma túi jepahaá. Jwī Maáh Jesucristo ā jwúub dei jūúwát pínah jātīh, ā wutat pahjeh ma chājaá, cáacwā meemdíh ī naóh yaccat pínah niijná. ¹⁵ Á náahni yeó jáapdiḥjah Dios ā wūúhdiḥ ā jwúub wah deyabipna caá. Dios túini, caanjéh tigaá nihat cáacwā ī maáh. Nihat cáacwā ī maáta chah maáh caá ā jumup. ¹⁶ Caanjéh tigaá páantjeh jumni, yeh iigátjīh ā jumna caá. Páant ā jumuchah, jwiít cáacwā ā yeh iiguípna jéih bejcan, caandíh jwīt en juicáp jī.^q Bwú láabut caandíh jwī en juicán caá. Caánboodíh jwī weñat dée caá. “Meém chah wēpni caá”, caandíh jwī níj jīh. Páant tíí ā jumú nah.

¹⁷ Dawá bíí dée bíbohnitdiḥ nin pah ma wutuú: “Weemdíh dedé judhdāt wihcan caá”, ī níj jenah joicá bojo naáh. Íih bíí déediḥ buudní pínahjeh ā jumuchah, caandíh ī túi jenah joicá bojo naáh. Dios nihat jwī náahatdiḥ ā wūhuchah jéihnit, caánboodíhjah ī túi jenah joyó naáh. ¹⁸ Pániḥna, túinidiḥ chājnit, bitadiḥ íih bíí déediḥ wūhna, túi teo wáacnit ī jumú naáh. ¹⁹ Páant ī chājachah enna, Dios pebhna ī juibínachah, queétdihbut ā túi chāj jwúubanachah, caánboó páantjeh ī túi jumbipna caá.

Pablo Timoteodiḥ ā pée naáwát

²⁰ Timoteo, Dios meemdíh ā naáwát túutnidiḥ ma túi bohénaá. Ma quíib buudcá bojoó. Biquínaboó Diosdiḥ jéihcannit, jenah joicánnit pah ī wéhena caá. Bitaboó yee naóhna, “Wā bohéat túi jéihnit ī bohéat caá”, ī niijná yuh caá. Páant ī níj naáwáchah, ma joyáh bojoó. ²¹ Biquína páant ī níj naáwáchah joinít, Jesúsdiḥ īt cádahap wut jī.

Dios meemdíh búdí oinit, ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá.

Pablo

2 TIMOTEO

2 Timoteodih jwī tūi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tīgáá daácni? Pablo, Dios ā jīb bohéat túutni nin núodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah ā jumatdih chah jéihfha, Romanosdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát dih nī ené.

¿Déhedih át daácji? Timoteodih nin núodihbut Pablo át jwúub daacáp wut jī. (Eneé: 1 Timoteodih jwī tūi beh joyát pínah naáwát)

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Nerón Romanowā ī maáh ā jumuchah, Roma tútchiboó nemat muúboó Pablodih īt jwúub nemep wut jī. Caán láa yeejép cámahni pebhboó jumnit, ā wunat pínah bahnijeh ā judhdatdih át jéihyep wut jī. (1.16-17; 2.9; 4.13) Chah jéihnīt “Jópchi 67–68 (Jesús ā wunat túttimah 34–35 jópchi túttimah) nin núodih át daacáp wut jī. Nin núo Pablo ā pée daácni caá”, ī niíf jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tīgáá át daácji? Pablo bífcjeh jumna, jígahnit, chah yeejép láa ā jumuchah, Jesúfhwā ded pah ī jumatdih jéihfha, nin núodih Timoteodih át daác wahap wut jī. Timoteo páantjeh Éfeso tútchiboó jumnit, queét Éfesosdih moón Jesúfhwādhbut ded pah ā jumat doonádih wahna át cháap wut jī. (4.22)

Ded pah 2 Timoteo ā jumat:

1. Timoteodih ā naóh jwíihat (1.1-4)
2. Timoteodih ā náhni dahwaat (1.5-14)
3. Ded pah Pablo ā jumat (1.15-18)
4. Timoteodih ā wutat (2.1-26)
5. Jesús ā jwúub dei júúwát pínah játih ded pah ā jumat (3.1-9)
6. Timoteodih bífh ā wutat (3.10–4.8)
7. Pabloíh bífh dooná (4.9-18)
8. Pablo ā pée túyat túutat (4.19-22)

Timoteodih ā túyat túutat

1 ¹Weém, Pablo, Jesucristoíh doonádih Dios ā naáwát túutni jumna, nin núodih meém Timoteodih wā jwúub daác wahna caá. “Nihat Jesucristodih jepahnit wājeéh ī tūi jumbipna caá”, ā niijátjidih bitadih Dios weemdíh ā naóh bohéat túútup jī. ²Timoteo, wā wúúh panihni ma jumuchah, meemdíh búdí wā oina caá. ^aDios jwī íip, jwī Maáh Jesucristo bífcidih meemdíh oinit, ī jígah en teo wáaca naáh, ma tūi jumat pínah niijná.

Pablo Diosdih “Túina caá”, ā niiját

³Diosdih úúbhna, yeó jáap, chei jumat pahbut meemdíh wā úúbhna caá. Pánih úúbhnit, “Timoteodih búdí ma teo wáacatdih túina caá, Paá”, wāpí niijná caá. Caán Diosdih tīgáá jwī nuowā wēnīt, ípí jepahat pahjeh muntih,

weembút caandíh wēnít, wā jepahna caá. Pániḥ jepahnít, dedé yeejép chājat peéh weemdíh ā wihcatdíh wā jéihna caá. ⁴Con láa meemdíh wā cádah bejechah, ma juñátjidíh náhnínít, majeéh jumnit, túi weñat túut níijná, meemdíh wā jwúb eníhna caá. ⁵Meém Jesúsdíh ma túi jenah joyátdíh wā náhnina caá. Ma éet Loida, ma ín Eunicebut Jesúsdíh ít jwíih jepahap tají. Pánihna, queétdíh en yacnit, meembút caandíh ma túi jenah joiná caá.^b

⁶Meemdíh wā teo jáha wúbúchah, Dios meemdíh ā wēpatdíh búdí át wūhup jī, ā wutat pah bitadíh ma túi teo wáacat pínah níijná. Páant ā chājatjidíh náhnínít, úmcanjeh, ā wēpatjīh bitadíh chah ma teo wáacá. ⁷Dios jwíítdíh Túini Espíritudíh át wūhup be, jwíjeéh ā jummat pínah níijná. Pániḥ jwíjeéh jumni Túini Espiritu jwíítdíh búdí ā teo wáacna caá, cáacwā ded pah í jenah joyátdíh jwí úmcat pínah níijná. Páant ā teo wáacachah, cáacwādíh oinit, ā wēpatjīh queétdíh jwí jéih teo wáacna caá. Caán Túini Espiritujeh jwíítdíh ā túi jenah joyát túutna caá. ⁸Pánihna, jwí maáíh doonádíh bitadíh naóhna, ma tíic jenah joicá bojoó. Weém áih doonádíh wā bohéát jīb nemat muúboó wā jumuchah, wā chéen ma jumatdihbut ma tíicca bojoó. Obohjeéhtih, táini doonádíh ma bohéát jīb meemdíhbut yeejép ā yapachah, “Á túimi nacaá”, ma níijí. Páant ā yapachah, Dios meemdíh ā teo wáacbiḥna caá, caandíh ma cádahcat pínah níijná. ⁹Jwíí iiguípna bejnit déejidíh Diosjeh jwíítdíh át túi ubup wut jī. Pániḥ túi ubnit, jwíítdíh át níwip wut jī, áihwā jumnit, jwí túi chājat pínah níijná. Obohjeéhtih, jwí túi chājat jīb át níocap wut jī. Nin baácđih ā chājat pínah jātíh ā jenah joyátjī pah jwíítdíh oina, át níwip wut jī. Pániḥ oina, jwíítdíh túi ubni pínah Jesucristodíh ā wah deyaat pínahđih át jenah joyóp wut jī. ¹⁰Pániḥ jenah joiníji caandíh wah deyana, ā oyatđih jwíítdíh ā túi jéihyana caá. Páant ā wah deyani Jesú jwíí áihwāđih iiguípna jwí bejat déejidíh át túi ubup wut jī. Caán Jesúsdíh jepahna, páantjeh Diosjeh jwí túi jummat pínah doonádíh jwíítdíh naáwáđih át dei jūúwúp wut jī.

¹¹Weemdíh níonít, Dios ā wahap jī, caán túini doonádíh wā naáwát pínah níijná.^c ¹²Páant ā wutatđih wā jepahatjī jīb buu nin nemat muúboó jumnit, yeejép wā yapna caá. Obohjeéhtih, pániḥ yeejép yapna yuhna, wā tíic jenah joicán caá. “Wā jepahni Jesú túi wēpni jumna, áih doonádíh naáwát túutnit, weemdíh ā túi teo wáacbiḥna caá. Páant ā teo wáacachah, púú ā jwúb dei jūúwúchahna, caandíh túi jenah joí cádahcan, páantjeh áih doonádíh wā naóhbiḥna caá”, wā níij jenah joiná caá.

¹³Meémboó Jesucristodíh túi jenah joiná, caandíh oinit, meemdíh yoobóđih wā bohéátjī pah ma chāj cádahca bojoó. ¹⁴Jwíjeéh jumni Túini Espiritu ā teo wáacatjīh Dios meemdíh ā naáwát túutnidíh yoobóđih ma bohénaá. Caandíh túi náhnínít, mácah ma bohéca bojoó.

¹⁵Nihat Asia baácđih moón Jesúíhwā weemdíh cádah tígáá ít chājap. Pániḥ tígáá í jwúb jígohcap. Íjeéh Figelo, Hermógenes wūt jumnitbut í cádahatđih ma jéihna caá. ¹⁶⁻¹⁷Páant queét nihat weemdíh í cádahachah yuhna, Onesíforoboó dawá láa weemdíh enedíh juinít, ā túi weñanap be. Nemat muúboó wā jumuchah yuhna, Roma tútchiboó juinít, wā chéen ā jumatđih tíic jenah joicánjeh, weemdíh maatáđih bidniji weemdíh ā bid juyúp jī. Páant

weemdíh ā túi teo wáacat jíib, ā déewādih jwī Maáh ā jíigah en teo wáaca naáh. ¹⁸Éfeso tútchiboó jwī jumuchah, weemdíh búdí ā teo wáacatjidihbut ma túi jéihna caá. Pánihna, jwī Maáh Jesúsdih búdí wā uúbhna caá, nin baácboó jwúub dei jūóhnnit, caandíh búdí ā jíigah en teo wáacat pínah niijná.

Jesúh túini soldado panihni

2 ¹Meémboó, wā wúuh panihni, Jesucristo meemdíh oinit, ā teo wáacachah, caandíh ma túi péenaá. ²Dawá wā bohéatdih joiníji meem jwúh bitadih ma bohénaá. Páant queétdih ma bohénachah, Dios ā náahat pah túi chājnit, bitadih bohé jéihnitbut ī jumna naáh.

³Soldadodih buwat ā jumuchah yuhna, ā cádahcat pah muntih, meemdíhbut bíic yoobó ā yapachah, Jesúsdih ma cádahca bojoó. Jwiít nihat Jesúhwardih bíic yoobó ā yapna caá. ⁴Ded soldado ā maáhdih weaíhna, ā wutat pahjeh caá ā chājap. Soldado nihcanni ā chājat pínahdih páantjeh chājna, ā maáh ā wutat pah āta jéih chājcan tagaá. Pánihna, soldado ā chājat pah muntih, meembút Dios ā weñat pínahdihjeh jenah joinít, ā wutat pah ma túi chājaá. ⁵Pánihat dée, ded náoni maáta ī wutat pah túi chājnijeh, ā wēp náwat jíibdih ā jéih bíbohna caá. Pánihna, náoni ā túi chājat pahjeh muntih, Jesucristo ā wutat pah ma túi chāj cádahcat jíib, ā pebhna ma juibínachah, meemdíh túinidih ā wūhbična caá. ⁶Pánihat dée muntih, wápchi túi teoniboó ā tewat jíib jeémátdih jwíh bíbohat caá náahap. Pánihna, Dios meemdíh ā wutat pah ma túi chājat jíib, ā pebhboó ma juibínachah, meemdíh wēinit, ā túi chājbična caá. ⁷Wā niijátjidih ma túi náhninaá. Páant ma náhninachah, jwī Maáh meemdíh ā túi jéihyabipna caá.

⁸Ded pah Jesucristo ā jumatjidih ma quíib buudca bojoó. Caán maáh David juima āt jumap wut jí. Wunna yuhna, ā jwúub boo pud jūúwátji túini doonádih wápí bohénap jí. ⁹Pánih caandíh wā bohéat jíib, yeejép chājnitdih ī nemat pah, weemdíh itah tōpjīh chéonit, nemat muúboó ī nemechah, wā moh yéejna caá. Pánih jumna yuhna, Dios naáwátdih wā bohé cádahcan níit. ¹⁰Dios ā nionitdih bohéna, yeejép wápí yapna caá, queétdih Jesucristoihwā ī jumat pínah niijná. Áihwā iiguípna bejnit déejidih ā túi ubnit pínah ī jumuchah, queét Diosjeéh ī túi jumbipna caá.

¹¹Nin naáwát yoobópdič caá:

Cristo jwī yéejat jíib ā wun wūhat pah muntih, jwiítbut ájeéh wunnit panihnit, yéejatdih cádahnit jwī jumna caá. Pánih cádahnit, ájeéh jwúub boo pud jūóhnnit panihnit, ájeéh páantjeh jwī jumbipna caá.

¹²Áihwā jwī jumat jíib yeejép yapna yuhna, ā náahat pah jwī chāj cádahcan, ā maáh jumapboó caán bícdih jwiítbut maáta jwī jumbipna caá.^e Obohjeéhtih, “Jesucristodih wā jéihcan caá”, jwī niijíchah, caanbút jwiítidih bíic yoobó ā niijbípna caá.^e

¹³Jwiít jwī niijátji pah jwī chājcah yuhna, caánboó ā niijátji pahjeh ā chājbična caá. Yeecanni jumna, ā niiját pahjeh chājni ā jumna caá.

Diosdih túi teo wūhni ded pah ā jumat

¹⁴Majeéh jumnit Jesúhwardih buutéh wā naáwátdih ma túi náhninaá. Dios ā enechah, queétdih ma míic jūihcat táutú. Í jenah joyátjīhjah ī míic

jūihñuchah, dedé pínah nihcan caá. Pániñ jūihna, teo wáaccan, míc yéejana caá i chājap. Ĩ míc jūihñatdih joinít, i buwa jenah joiná caá. ¹⁵Dios naáwátidih túi jéihnit, caán meemdíh ã wutat pah, bitadidh áih túini doonádih yoobópdih ma bohénaá. Páant ma chājachah ennít, “Ma túi chājna caá”, Dios ã niijíchah joinít, ma tíiccan niít.

¹⁶Diosdih jéihcannitboó i jenah joyátjijeh i míc wéhenachah, ma joyáh bojoó. Páant i míc wéheat dedé pínah nihcah, chah i yéej chājibipna caá. ¹⁷Páant i yee bohéat, yahwít ã moóp aabát pah, bitadidh i yéejana caá. Páant tigaá Himeneo, Fileto wūt jumnitbut ĩt chājap. ¹⁸Páant i yee bohéatdih joinít, Dios naáwát yoobátidh ĩt cádahap wut jī. Pániñ cádahnit, “Jesúhwa jáantjeh ĩtát púuh laab béjep be”, queét ĩt niij yee bohénap wut jī. Pániñ mácah bohénit, biquína Jesúhwardih i yéejanachah, caandíh ĩt cádahap wut jī. ¹⁹Obohjeéhtih, páant i yee naóh bohénachah yuhna, Dios naáwátboó yoobópdih ã jumna caá. Caán ã túut numcán niít. Páantjeh biíc yoobó ã jumbipna caá. Nin pah Dios naáwátidh naóh yapani át niij daacáp tajī: “Jwī Maáh áihwardih ã jéihna caá”, át niij daacáp tajī.^f “ ‘Jesús wā Maáh caá’, niijnítboó, yeejép i chājatdih i cádaha naáh”, biñboó át niij daacáp tajī.

²⁰Jwít Jesúhwa nin pah caá jwī jumup: Búdí muúboó dawá pamapna ã jumna caá. Biquína oro, platajīh i chājniji jum, biquína máa naá, wáam déepjīh i chājnjibut ã jumna caá. Pániñna, caán muú mínah cáacwádih numah jeémpnit, áih oro, platajīh i chājniji pamapnadidh wēi ennít, i jeémát pínahdih ã cáagna caá. Obohjeéhtih, máa naá, wáam déepjīh i chājnjiboó yeó jáap jumat pah jeémát cáagat pínah, i yohnidih i yacat pínahbut ã jumna caá. ²¹Pániñat pah, ded yeejép ã chājatdih cádahnit, oro, platajīh i chājniji pamap panihni jumna, jwī Maáh ã weñat pínahdih ã jéih chājibipna caá. Páant ã chājachah, jwī Maáh caandíh ã wēi enbipna caá.

²²Meémboó jáap jumna, japata i yéej chāj ñinahatdih enna, iinít, biáboó ma bejeé. Pániñ iinít, túiniboodíhchah chājna, jwī Maáh Jesúsdiñ chah jenah joinít, bitadidh ma túi oyoó. Pániñ oinit, míc jūihcanjeh, ijeéh ma túi jumú. Nihat Jesúsdiñ túi uúhñitbut biíc yoobó i chāja naáh. ²³Jenah joicánnit i míc jūihñuchah, ma joyáh bojoó. Beh joicánjeh, míc uúbh joinít, queétjeh chah i míc jūihna caá. ²⁴Obohjeéhtih, Dios naáwátidh bohéniboodíh míc jūihcat caá náahap. Pániñ jūihcan, nihadidh túi chājnit, túi bohénit, biícmanjeh íjcan túinijeh jumat caá náahap. ²⁵Ā naáwátidh joíhcan, mácah niijnítidh íjcanjeh túi bohéat caá náahap. Páant túinijeh ñi bohénachah joinít, Dios ã teo wáacatjīh i yap yohatdih cádahna, túini bohéatboodíh “Caán yoobópdih caá”, i niij jenah joibína caá. ²⁶Pániñna, yoobópdih bohéatdih joinít, queét nemépwa i maáh ã náahat pah chājnitji caandíh i cádahbipna caá. Pániñ cádahnit, ã jwúb yéej chājat túutuchah yuhna, yoobópdih bohéatdih jepahnit, ã wutatboodíh i jepahcan niít, buca.

Péeni yeó jáapdiñ ded pah cáacwā i jumat pínah

3 ¹Buu, Timoteo, nindihbut ma túi náhninaá: Jesús ã jwúb dei jūúwát pínah jātīh, cáacwádih búdí buwat ã jumbipna caá. ²Caán láa, cáacwā bitadidh teo wáacat pínahdih jenah joicán, i weñat pínahdihchah i jenah

joibípna caá. Pániñ jenah joinít, dawá bíf déedih í bidbipna caá. “Nihatdih jéihna, bitadih chah wā jumna caá”, niñ jenah joinít í jumbipna caá. Cáacwādiñ, Diosdihbut yeejép wéhenit, í mánadihbut yap yohnit í jumbipna caá. Bitá queétdih í túi chājachah yuhna, “Táina caá”, niñcánnit í jumbipna caá. Diosdih wéicanjeh, búdí yeejép chājnit í jumbipna caá. ³ Cáacwādiñ oican, í jígah en teo wáaccan niñt. Yeejép doonádiñ naóhñit í jumbipna caá. Í jenah joyátjijeh yeejépdih í jéih chāj cádahcan niñt. Cáacwādiñ tubit yeejép chājnit, túiniboodíñ í en iibípna caá. ⁴ Í chéenwādiñ yuh buca yeejép í chājipna caá. Jenah joicánjeh chājnit, “Jéih beedáni caá”, niñ jenah joinít í jumbipna caá. Queét í weñat pínahdihjeh chājnit jumna, Diosboodíñ náahcannit í jumbipna caá. ⁵ Cáacwā í enechah, Diosdih túi wēinit pah jígohñit jumna yuhna, í jenah joyátidih ā túut nuumát pínahdih í náahcan niñt. Pániñnitdih ma pej jumca bojoó.

⁶ Biquína pániñ chājnit bitafñ muunádiñ waadnít, “Dios naáwátidih yeebdíñ bohénadiñ wā jūwúp be”, caanjíñ jumnit yaáhdih ípí niñ yeena caá. Páant í niñ yeenachah yuhna, queét yaádh túi jenah joicánnit, yeejép chājnit jumna, í yee bohéatdih í wēi joiná caá. Queét yaádh búdí í yéej chājíñna caá. ⁷ Pániñna, dedé mácah yee bohéatdih joíñna, Dioíñ yoo bópdih bohéatboodíñ í náahcan caá. ⁸ Jon játih Egiptodih moón jióhñitji, Janes, Jambres wūt jumnit, Moisésdih it yap yohíhip wut yuh jī. ⁹ Páant í yap yohíhat pah muntih queét yaáhdih yee bohénitboó túini bohéatdih í en iiná caá. Queét yeejépdihjeh jenah joinít í jumna caá. Pániñ jumna, Jesúsdiñ túi jenah joicán, áihwā yoo bāt í nihcan caá. ¹⁰ Queét í yee bohé jibichah yuhna, daocánnitjeh queétdih í jepahbipna caá. Í yee bohéatdih “Caán yeejép bohéat caá”, cáacwā í niñ jéihbipna caá. Janes, Jambresjīñ í yeeatjidih jon játih moón í jéihyat pah muntih, Jesús ā jwáub dei jūwát pínah játih jumnitbut í yeeatdih í jéihbipna caá.

Timoteodih ā jwáub wutat

¹⁰ Obohjeéhtih, ded pah wā bohéat, wā jumat, wā jenah joyátidihbut meemjéh ma túi jéihna caá. Jesúsdiñ wā túi jenah joyátidih, újat wihcanjeh cáacwādiñ oina wā teo wáacat, yeejép yapna yuhna wā cádahcatdihbut ma jéihna caá. ¹¹ Weemdíñ yeejép í chājachah, búdí wā yéej chūúatjidihbut ma jéihna caá. Antioquíñ, Iconio, Listra tútchinaboó Jesúfñ doonádiñ wā jib bohéat jīb, weemdíñ yeejép í chājatjidihbut ma jéihna caá. Obohjeéhtih, í mawíhichah yuhna, jwí Maáh Jesúsboó weemdíñ ā wapachah, í jéih maocap jī. ¹² Páant weemdíñ í chājat pah, nihat Jesucristoíñwā caandíñ í túi péeat jīb, bita queétdihbut yeejép í chājat pínahdihbut jwí jéihna caá. ¹³ Yeejép wā, yeenitbut chah yeejép chājnit í jumbipna caá. Bitadiñ yeena, queétjehbut í yeeatdih joiná, chah yeejép í jumbipna caá.

¹⁴ Obohjeéhtih, ma éet, ma ín, weembút meemdíñ jwí bohénachah joiná, meémboó mat túi jepahap wut jī. “Weemdíñ bohénit yeenit nihcan caá”, niñ jéihñit, yoo bópdih jwí bohéatjidih túi náhninit, ma péee cádahca bojoó.

¹⁵ Meém wébít jum láa, Dios naáwátidih mat jéih jwíhip wut jī. Pániñ jéihñit, Jesucristodih túi jepahñit, iiguípna bejni déejidih Dios ā túi ubni ma jumna

caá. ¹⁶Dios naáwátdih nihat daácnitdih “Nin pah ma niŋ daacá”, Diosjeh át niŋ daacát túutup wut jī. Pánihna, ī daacátjidiŋ jwiitdih bohéat caá náahap, yoobópdih naáwátdih jwī túi jéihyat túut niŋná. Pánih jéihnit, “Caán yeejép wā chājatdih cádahat caá náahap”, jwī niŋ jéihna caá. Caandíh bohéna, túiniboodíh jwī jéih túut nuumná caá. Pánihna, yeó jáap jumat pah túi chājat túut niŋná, ā naáwátdih bohéat caá náahap. ¹⁷Ded Dios naáwátdih túi míc bohéna, nihat túinidiŋ ā jéih chājbipna caá.

4 ¹Jesucristo, nihat cáacwā ī Maáh jwúub dei jüóhna, báadhnit, wunnitbut ded pah ī chājatji jīb ā naóhbiŋna caá. Pánihna, caán, ā íp Diosbut ī enechah, meemdíh nin pah wā wēp naóhna caá: ²Yeó jáap jumat pah cáacwā ī joíhichah, ī joíhcah yuhna, Dios naáwátdih páantjeh ma bohénaá. Pánih bohéna, cáacwā ī yéej chājatdih jéihyanit, “Jwúub yéej chājcanjeh, túiniboodíh nī túut nuumú”, ma niŋ naáwá. Pánih naóhnit, chuucánjeh, queétdih ma túi bohé cádahca bojoó. ³⁻⁴Túttimah bóo láa, cáacwā túini bohéatdih ī joíhcan níft. Pánih joíhcan, ī náahatdihjeh chājíhna, ī weñat pínah bohéatdihjeh joíhñit, mácah bohénitbóodíh búdí ī bidbipna caá. Páant ī bidichah, dawá queétdih ī yee bohébipna caá. Túini bohéatdih cádahnit, mácah bohénit ī jenah joyátjīhñeh ī bohéatbóodíh ī joibipna caá. Pánihna, waícanjeh páant ā yapat pínahdih jéihñit, meémboó Dios naáwát, yoobópdih jumnidih, ma bohé cádahca bojoó. ⁵Pánih bohénit, queét yeenit pah chājcat túut niŋná, túi jenah joiní ma jumú. Yeejép yapna yuhna, bíc yoobó chājñit, túini doonádiŋ ma bohé cádahca bojoó. Pánih cádahcan, Dios meemdíh ā wutat pah ma túi chāj péanaá.

⁶Weém Dios ā wutat pah, ā naáwátdih wā jīb bohéatji jīb weemdíh ī mao yohat pínah bahniŋeh caá ā judhdup. ⁷Wā wunat pínah játih nin pah meemdíh wā naóhna caá: Jesúŋh túini doonádiŋ Dios weemdíh ā bohéat túutuchah, wā túi bohénap be. Nihat ā wutat pah wā chāj péanap be. Pánih chājñit, yeejép yapna yuhna, caandíh wā túi jenah joí cádahcap be. ⁸Pánihna, wā túi chājatji jīb jwī Maáh jeáboó ā bíboh páina nacaá. Nihat cáacwā ded pah ī chājatdih jéih beedána, yoobópdih jīb wūhni jumna, ā wutatdih wā túi jepahatji jīb, ā jwúub dei jüóhni yeó jáapdih weemdíh ā túi chājbipna caá. Bitá caandíh oinitbut ā jwúub dei jüúwát pínahdih túi páinit ī jumuchah, jwī Maáh Jesús bíc yoobó queétdih ā túi chājbipna caá.

Timoteo ded pah ā chājat pínah

⁹Waícanjeh wā pebhna ma jüúwú. ¹⁰Demas wūt jumni chah dawá bíf déedih náahna, weemdíh cádahnit, Tesalónica tútchina ā jwúub bejep be.ⁱ Crescente wūt jumni Galacia baácna ā bejehchah, Tito wūt jumnitbut Dalmacia baácna ā bejep be.^j ¹¹Páant ī yoh bejat túttimah, Lucasjeh caá wājeéh ā chāwáp.^k Pánihna, bita teo wáacnitdih náahnit, meemdíh wā jüúwát túetna caá. Pánih jüóhñit, Marcosdihbut ma numah jüúwú.^l Cristofíh doonádiŋ wā bohénachah, weemdíh túi teo wáacni pínah caán ā jumbipna caá. ¹²Tíquicodih Éfeso tútchina wā wahap be.^m ¹³Ninna jüóhna, Troas tútchiboóⁿ

i 4.10 Col 4.14; Flm 24 j 4.10 2Co 8.23; Gá 2.3; Tit 1.4 k 4.11 Col 4.14; Flm 24

l 4.11 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10; Flm 24 m 4.12 Hch 20.4; Ef 6.21-22; Col 4.7-8

n 4.13 Hch 20.6

Carpo wūt jumniñ muudih wā jwej jūóhni cábuñ jweyát chóodih, wíih papélah tólihnadihbut ma ùb jūúwú. Wíih papélah núonadih bácah búdí wā náahna caá. Pánihna, caandihbut ma ùb jūúwú.

¹⁴ Alejandro wūt jumni ìtahdih teoni weemdih búdí yeejép ā chājap be.^o Páant ā chājatji jíib Dios caandih ā peéh chājbiḡna caá.^p ¹⁵ Caán Alejandro jwī bohéátdih búdí ā yap yohna caá. Pánihna, caandih ma túi chāja chaáh, meemdih yeejép ā chājcat pínah niijná.

¹⁶ Roma tútchidih moón ì maáta weemdih ì jwíih úbñh joyóchah, wā chājatjidih wā bohéátdihbut queétdih wā naáwáchah, det weemdih teo wáacnit pínah ì wihcap be. Úmñit, nihat weemdih ì cádah bejep be. Oboghééhtih, páant weemdih ì cádahachah yuhna, Dios queétdih ā peéh chājca bojo naáh. ¹⁷ Weemdih páant ì cádahachah yuhna, jwī Maáh Jesúsboó ā teo wáacap be, áih doonádih wā naóh beedáát pínah niijná, nihat judíowā nihcannit ì joyát pínah niijná. Jiowá panihnit weemdih ì mao yohat déedih ā túi wapap be. ¹⁸ Nihat weemdih yeejép chājnitdih yap yohnit, jwī Maáh weemdih ā wapbiḡna caá. Pánih wapnit, jeáboó maáh ā jumupna weemdih ā túi bejat túutbiḡna caá. Pánihna, yeó jáap jumap pah “Caán chah túini, chah wēpni Maáh caá”, jwī niíj jííh. Páant tíi ā jumap nah.

Ā pée túyat túutat

¹⁹ Prisca, Aquila,^q Onesíforo^r ā pebh moonbút ì túyap naáh. ²⁰ Erasto^s Corinto tútchiboó ā chāwáp jī. Tróximo^t Mileto tútchiboó tubúp chūúhñit, ā chāwáp jī. ²¹ Meémboó mah noój láa játih waicanjeh ma jūúwú. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, nihat bita Jesúíhwābut meemdih ì túyat túutna caá.

²² Jwī Maáh Jesucristo majeéh ā jumap naáh. Dios yeéb nihatdih oinit, ā túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

TITO

Titodih jwí táí beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tiguaá daácni? Pablo, Dios á jib bohéat táutni nin néodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah á jumatdih chah jéihfina, Romanosdih jwí táí beh joyát pínah naáwát dih nī eneé.

¿Déhedih át daácji? Tito, judío nihcanni, nin néodih át daac wahap wut jī. Pablo Jesúh doonádih á naáwáchah, Tito át jepahap wut jī. Pablo Jerusalén tútchidih moón Jesús á bohénitjidih míc wéhenadih bejnit, Titodihbut át numah bejep wut jī. (Gá 2.1-3) Chah jéihnít “Tito Éfeso tútchiboó Pablo bícdih át bohénap wut jī”, í niij jenah joiná caá. Caanmánt Corinto tútchina Pablo át bejat táútup wut jī, queét Jesúhwádih á teo wáacat pínah niijná. (2Co 2.12-13; 7.5-7; 8.6,18,23) Túttimah, Pablo Roma tútchiboó nemat muumánt í bacanachah, Titodih Creta quewana numah bejnit, caán quewadih moondih Jesúh doonádih í bohénap wut jī. Pánihna, Tito queétdih chah á bohéat pínah niijná, caánboó Pablo át cádah bejep wut jī. (1.5; 2.15; 3.12-13) Túttimah, Tito Dalmacia baácna át bohé jibip wut jī. (2Ti 4.10) Caán naáwát Titóh péeni dooná wut jī.

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Chah jéihnít “Macedonia baácboó jumnit, jópchi 63–65 (Jesús á wunat túttimah 30–32 jópchi túttimah) Pablo Titodih át daac wahap wut jī”, í niij jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tiguaá át daácji? Zenas, Apolosjīh Creta quewaboó í bejchah jéihnít, Pablo nin néodih Titodih át wahap wut jī. (3.13) Titobut Jesúh wēpat á bíbohadih náhniafina, caandih en jūihnít dih ded pah Jesús á yap yohat pínahdih át naáwáp wut jī. Pablo ded pah túttimah Tito á chājat pínah á jenah joyátdihbut át naáwáp wut jī. (3.12)

Tito ded pah á jumat:

1. Titodih á táyat táutat (1.1-4)
2. Ded pah Jesúhwā wóhni í jumat pínah (1.5-9)
3. Ded pah yee naóhni dih át chājat pínah (1.10-16)
4. Behni dih, japatadih, teo wūhni dih ded pah í jumat pínah (2.1-15)
5. Nihat Jesúhwā ded pah í jumat pínah (3.1-11)
6. Túttimah Tito ded pah á chājat pínah (3.12-14)
7. Pablo á péé táyat táutat (3.15)

Titodih á táyat táutat

1 ¹Weém, Pablo, Diosdih teo wūhni wā jumuchah, Jesucristóh doonádih weemdh á naáwát táútup jī, á níonitboó Jesúsdih jepahni, jwí bohéat pahjeh í táí chājat pínah niijná. ²Dios yeecanni nin baácdih á chājat pínah jātīh “Wíihwā jeáboó wājeéh páantjeh í jumbipna caá”, át niijp wut jī. Pánihna, caán túni doonádih jepahni páantjeh jeáboó í jumat pínahdih í jéihna caá. ³Á níoni yeó jáapdi h páant á niijátjidi h cáacwádih weemdh á

naáwát túutup jī. Weemdíh páant wutni iiguípna jwī bejat déejidih túi ubni caá. ⁴Pániha, Jesúh doonádih wā bohénachah joinít, Tito, meém Jesúsdihi ma túi jepahap jī.^a Meemdíh bohéni wā jumuchah, wā wūúh yoobát panihni caá ma jumup. Páant ma jumuchah, nin núodih meemdíh wā daác wahna caá. Dios jwī íp, Jesucristo jwiítidih túi ubni bícdih meemdíh oinit, í teo wáaca naáh, ma túi jumat pínah niijná.

Tito Creta quewadih moondíh ā teo wáacat

⁵Creta quewaboó bícdih jwī jum láa, caanjíh moón Jesúhwā í túi chājat pínahdih bohé beedáat ā judh jwuhup jī. Páant ā judh jwuhuchah jéihnit, meemdíh í pebh wā chāwát túutup jī, queétdih ma túi bohéat pínah niijná. Pánih bohénit, íih tútchina jumat yoobó Jesúhwā í maáta pínahdih meemdíh wā níwat túutup jī. ⁶Queét ma níonit maáta pínahdih nin pah jumat caá náahap: “Caán yoobópdih chājni caá”, cáacwā í niijnítdih, bífc wilidihjeh bíbohnitdih ma níwíí. Páant ma níonit í wehbut Jesúsdihi jepahnit, túi chājnit, yap yohcannit í jum naáh. ⁷Jesúh cáacwādihi en daonít, ā naáwátidih bohénit pínahdih níona, túi chājnit, “Weém nihat jéihni caá”, níj jenah joicánnit, bícmantjeh íjcannit, máihcannit, mífc maocannit, bí déedihbut tubit bidcannitdih ma níwíí. ⁸Pánih níona, íih mūdíh bitadihi wēi waadát túutnit, túi jenah joí bitadihi teo wáacnit, yeejép chājat jenah joyátidih páantjeh jumah bojnit, túi yoobópdih chājnit, Dios naáwátidih túi jepahnitdih ma níwíí. ⁹Jwī túi bohéatidih jepah cádahcannit í jum naáh, bita í bohéatidih joinít, í weñat pínah niijná. Caán bohéatidih yap yohnitboó í yeeatidih jéihnit, í túut nuumbípna caá. Pániha, Jesúhwā í maáta pínahdih ded pah í chājatidih túi ennit, ma níwíí.^b

¹⁰Dawá í maátadihi yap yohnit, túi jenah joí wéhecannit, yeenit caá í jumup. Pánih yeejép chājnitjéeh jumnit, dawá Jesúsdihi jepahna yuhna, judíowādihi Dios ā wutatji pah quehli nah yapat chóodih judíowā nihcannitdihbut bóodat túutnit í jumna caá. Pániha, ded pah í chājat yoobópdih nihcah, queétdih jéihyaat caá náahap, í túut nuumát pínah niijná. ¹¹Dinerodihjeh bidnit, queét mácah í bohéna caá. Páant í chājachah, tíic náah ā jumna caá. Páant í yee bohénachah joinít, dawá neoná, í weha mána, í weh bícdih, queétdih jepahnit, túini doonádih í cádahna caá. Páant queétdih ma bohéat túutca bojóó.

¹²Queét Cretadihi moón ded pah í jumatdih nihat cáacwā í túi jéihna caá. Jon játih naóhniboobút, íjeéh jumnihi yuhna, nin pah āt níj naáwáp wut jī: “Creta quewadihi moón tubit yeenit, yeejép tac behna mífc maonit, búdí jeémíhnit, í weñat pínahdihjeh chājna, ípí tewíhcan caá”, āt niijp wut jī. ¹³Páant ā niijátji yoobópdih tigaá. Páant í jumatdih jéihnit, queét Jesúhwādihi ma wēp naáwá, mácah bohéatidih cádahnit, Jesúsboodíh í jwúb jepahat pínah niijná. ¹⁴Pánih túut nuumnít, jwiít judíowā jwī nuowā í jenah joyátjijeh í naáwátjidihi, túini bohéatidih yap yohnit í wutatdihbut í joyáh bojípna caá.

¹⁵Dedé jeémátidih, “Caán yeejép caá”, mácah bohénit í niijíchah yuhna, Jesúsdihi túi jenah joinítboó “Caandíh wā jeéméchah, ā túina caá”, í níj

jéihna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdi jephacannitboó yeejép chājna, yéej chājatdihjeh ī jenah joiná caá. Pānih jumna, yeejép chājna yuhna, “Ā túina caá”, ī niŋ jenah joiná caá. ¹⁶ “Diosdih wā túi jéihna caá”, niijná yuhna, yeejép ī chājna caá. Páant ī chājachah ennit, Diosdih ī jéihcatdih jwiitboó jwī jéihna caá. Tūbit yeejép chājna, Dios naáwátidih yap yohnit, queét túiniboodíh ī jéih chājcan caá.

Titodih túi yoobópdih ā bohéat tútat

2 ¹ Páant yeejép ī jumuchah jéihnit, meémboó queétdih yoobópdih ma bohénaá. ² Pānih bohénit, behnit neonádih nin pah ma niŋ naáwá: “Túinijeh jenah joinít, ñi túi chājaá, ‘Caán túini caá’, cáacwā yeebdíh ī niŋát pínah niijná. Yeejép chājat jenah joyátidih páantjeh jumah bojnit, Jesúsdih túi jenah joinít, áihwádih oinit, yeejép yapna yuhna, caandíh ñi cádahca bojóó”, ma niiji. ³ Behnit yaádhdihtut biic yoobó ma bohénaá, Jesúsdih jepahna, túi chājnit yaádh ī jumat pínah niijná. Yeejép doonádih naóhcannit, máihcannit yaádh ī jumū naáh. Pānih jumnit, queébtut bita yaádhdih túini doonádih ī bohéna naáh. ⁴ Pānih bohénit, queét behnit yaádhboó japata yaádh buugdíh nin pah ma bohéat tútutú: “Ñi weha mánadih, ñi wehdihbut ñi oyoó. ⁵ Túi jenah joinít, yéej chājcannt, ñiŋ muudíh jumnitdih ñi túi en dawaá. Bitadih túi teo wáacnit, ñi weha mánadih túi jepahnit yaádhbut ñi jumú, bita yeebdíh ennit, Dios naáwátidih yeejép ī naóhcat pínah niijná”, ī niŋ naáwá naáh.

⁶ Japatadihtut nin pah ma niŋ bohénaá: “Yeejép chājat jenah joyátidih páantjeh jumah bojnit, túi jenah joinít ñi jumú”, ma niiji. ⁷ Meémboó túinijeh ma chājaá, meemdíh ī en yacat pínah niijná. Yeecan, túinijeh ma bohénaá. ⁸ Pānih bohéna, ma túi jenah joyóó, bita meemdíh ī naóh yaccat pínah niijná. Páant yoobópdih ma bohénachah ennit, jwiitdih eníhcannit ī naóh yaquíhna yuhna, ī tíicbipna caá.

⁹ Teo wūhntidih jwuh nin pah ma niŋ bohénaá: “Ñi maátadih wēi jepahnit, yeejép niijcánjeh, ñi túi teo wūhú, queét ī weñat pínah niijná. ¹⁰ Ñi maátáŋh bíí déedih ñi nuumcá bojóó, ‘Caánboó yoobópdih jumni caá’, queét yeebdíh ī niŋ jenah joyát pínah niijná. Páant ñi túi chājachah ennit, Dios jwiitdih túi ubniíh bohéatdih bita ī wēi joibípná caá”, ma niiji.

¹¹ Dios nihat cáacwādih oi teo wáacna, iiguípná bejnit déejidih ā túi ub beedáŋhatdih nihat jwiit cáacwādih át jéihyanap taga. ¹² Caandíh eníhcannitboó yeejép chājatdih ī ñinahatdih Dios jwiitdih ā cádahat tútutna caá. Pānih cádahnit, yeejép chājat jenah joyátidih páantjeh jumah bojnit, túiniboodíh ā chājat tútutna caá. ¹³ Pānihna, Jesucristo, jwiitdih túi ubni, Dios wēpni búdí ā yeh iigátjīh ā jwūb dei jūwúchah, jwī enat pínah yeó jáapdih wēi páina caá jwī chājap.^c ¹⁴ Caán Jesucristo jwī yéejat jīb buudáátidih jīb chājna, át wun wūhup tajī,^d nihat jwī yéej chājatdih cádahnit,^e áihwā jwī jumat pínah niijná.^f Pānih yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh wēi chājnit jwī jumbipna caá.

¹⁵ Páant wā niŋátidih queétdih ma bohé beedáat pínahdih caá meemdíh wā náah yacap. Pānih bohéna, Jesús ā wēpatjīh queétdih ma túi naáwá. Ī yéej

chājachah ennit, queétdih ma túut nuumát túutú. Páant ma bohénachah, “Caán ā bohéat dedé pínah nihcan caá”, ī niijcá bojoó naáh.

Jesúfhwā ded pah ī tūi chājat

3 ¹Nin pahbut queét Jesúfhwādh ī niij bohénaá: “Nīih baácdih moón maátadih jepahnit, túinidihjeh nī chājaá. ²Bitadih yeejép doonádih naóhcan, mīc jūihcan, bitadih tūi teo wáacnit nī jumú. ‘Weém nihat jéih beedáni caá’, nī niij jenah joicá bojoó”, ma niijí.

³Jon jātīh jwiítbut jenah joicánnit, yap yohnit, yeeatdih joinít, yeejép chājatdih nīnahnit, jéih cádahcannit jwī jumup jī. Bitadih en jūihnit, en nīnah fījnit, bita jwiítidih ī en jūihñachah jwiítbut queétdih en jūih jwúubanit jwī jum jwuhup jī. ⁴⁻⁵Obohjeéhtih, páant jwī jumuchah yuhna, Diosboó jwiítidih oinit, Jesucristodih át wah deyanap wut jī, iiguúpna jwī bejat déejidih ā tūi ubat pínah niijná. Jwiít jwī tūi chājat jīb át ubcap taga. Obohjeéhtih, jwiítidih jīgah ennit,⁸ Túini Espíritudih jwījeéh ā jumat túútup jī. Pánih jwījeéh jumnit, jwiítidih búdí ā teo wáacna caá, jwī yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh jwī chājat pínah niijná.^h Pánih chājnit, Dios ā weh jwiítidih át jumat túútup tajī. ⁶Jesucristo jwiítidih wun wūhñit, boo pud jūóhna, ā pūuh laab béjechah, Dios Túini Espíritudih át wahap tajī, ā wēpatjīh jwiítidih ā tūi teo wáacat pínah niijná. ⁷Pánih teo wáacnit, jwiítidih oina, “Caán túini caá”, Dios ā niij enat jīb, ájeéh páantjeh jwī jumbipna caá. Pánihna, ájeéh jwī jumat pínahdih jéihna, Jesucristo ā jwúub dei jūwát pínahdih jwī wēi páina caá.

⁸Páant wā niiját yoobópdih caá. Pánihna, caandíh cáacwādh ī wēp bohénaá, Diosdih jepahnit, túini ī chājat pínah niijná. Wā daacát túini, oboh jumni naáwát nihcah, nihat caandíh ī tūi joyó naáh. ⁹Pánih joinít, oboh ī jenah joyátjīh jwī mīc jūihca bojo naáh. Ī nuowā ī wūtnadih, Moisés ā wutatjidihbut mīc wéhenit, ī mīc jūihñat dedé pínah nihcan caá. Páant ī mīc jūihñatdih ma joyáh bojoó.

¹⁰Ded yeéb Jesúfhwādh ā íjanachah enna, “Páant ma chājca bojoó”, caandíh ma niijí. Chéne láajeh caandíh páant ma niij naáwá. Túttimah, ā jwúub yap yohochah enna, caandíh Jesúfhwā ī pej jumca bojo naáh. ¹¹Pánih íjani túini bohéatdih yap yohna, yeejép chājni ā jumna caá. Pánih yeejép chājnit, caanjéh tigaá yeejép ā jumatdih bitadih ā jéihyanap.

Pablo ā pée naáwát

¹²Artemas ā bejíchichah, nī pebhna wā wahbipna caá. Obohjeéhtih, caán ā jéih bejcah, Tíquicodih wā wahbipna caá.ⁱ Pánihna, caanná ā juibínachah, meémboó ñahwat jwúub jūóhñit, Nicópolis tútchiboó weemdíh ma jwááap. Caán tútchiboó mah noój láa wā jumíhna caá. ¹³Zenas, áih cáacwā ī wutatdih jéihnidi, Apolosdihbut ma tūi teo wáacá.^j Pánih teo wáacnit, Jesúfh doonádih naóh jibidih ī bejat pínah jātīh, dedé ī náahatdih queétdih ma wūhuú. ¹⁴Jwījeéh jumnit Jesúfhwā ded pah ī tūi chājat pínahdih ī jéihye naáh, yabhcaneh, bitadih ī teo wáacat túut niijná.

Pablo ã pee túyat túutat

¹⁵Nihat wãjeéh jumnit meemdíh ã túyat túutna caá. Caanjíh jumnit jwiít dih oinit Jesúíhwã ã túy naáh. Dios yeebdíh búdí oinit, ã túi teo wáaca naáh. Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

FILEMÓN

Filemóndih jwī tūi beh joyát pínah naáwát

¿**Déhe tīgáá daácniiji?** Pablo, Dios ā jīb bohéat túutni nin núodih át daacáp wut jī. Pablo ded pah ā jumatdih chah jéihfhna, Romanosdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát dih nī enee.

¿**Déhedih át daácji?** Pablo ā chéen Filemóndih nin núodih át daac wahap wut jī. Filemón Colosas tútchidih bóo judío nihcan, Jesús dih jéihni át jumap wut jī.

¿**Dedmant, débólih cah, át daácji?** Chah jéihnit “Pablo Roma tútchi nemat muúboó jumnit, jópchi 60, (Jesús ā wunat túttimah 27 jópchi túttimah) Colosensesdih ā daac wah láa nin núodihbut át daacáp wut jī”, ī niij jenah joiná caá.

¿**Dedé pínah tīgáá át daácji?** Filemóndih teo wühni Onésimo ā maáfh bií déedih nuumnít, át jwei béjep wut jī. Romanowā ī wutatdih jepahna, Onésimodih teonit, ita peéh mao yoh taga. Oboheéhtih Onésimo Roma tútchina jwei béj, Pablo nemat muúboó jumnidih jwááhnit, Jesúfh doonádih Pablo ā naáwáchah joiná, át jepahap wut jī. Pánih jepahniji, Pablodih át tūi teo wáacap wut jī. Túttimah, Pablo Onésimodih ā maáfh pebhna jwáub wahnit, Filemóndih nin núodih át daac wahap wut jī, Onésimo ā yéejatjidih yohnit, caandíh ā tūi jwááat pínah niijná.

Filemón ded pah ā jumat:

1. Filemóndih ā túyat túutat (vs. 1-3)
2. Pablo “Filemón ā tūi chājat túina caá, Paá”, niijnít, caandíh ā uúbátbut (vs. 4-7)
3. Pablo Onésimodih ā teo wáac naáwát (vs. 8-21)
4. Filemóndih ā pée wutat (vs. 22)
5. Á chéenwā ī túyat túutat, Pablobut caandíh ā pée túyat túutat (vs. 23-25)

Filemóndih ā túyat túutat

¹Weém, Pablo, Jesucristoíh doonádih wā naáwát jíib nemat muúboó jumni, jwī úud Timoteojíh meém Filemóndih jwī túyat túutna caá. Meém jwī oini, jwī naáwát pah Jesucristoíh doonádih naóhni ma jumuchah, nin núodih meemdíh wā daac wahna caá. ²Míih muudíh míic wáacnit Jesúfhwādih, jwī dée wili panihnih Apia, Arquipodihbut wā túyat túutna caá. ^aArquipo yeejép yapna yuhna, weém wā chājat pah Cristoíh doonádih naóhni ā jumna caá. ³Jwī íip Dios, jwī Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ī tūi teo wáaca naáh, nī tūi jumat pínah niijná.

Filemón ded pah ā jumat

⁴⁻⁵Wā dée panihni Filemón, Jesucristodih tūi jenah joinít, nihat áihwādih ma oyat doonádih wāpí joiná caá. Pánih joinít, meemdíh uúbhna, “Túina caá,

Paá”, Diosdih wāpí niijná caá. ⁶Jwiít Jesúsdih túi jenah joinít, bíic yoobó áihwā jwí jumna caá. Pánih jumnit, Cristodih oina, ā teo wáacatjīh jwí túi jumbipna caá. “Paá, ma teo wáacatjīh jwí túi jumat pínahdih Filemóndih ma jéihyanaá”, wāpí níj úbhna caá. ⁷Bitā Jesúíhwādh oinit, mat túi teo wáacap wut jī, ī túi weñat pínah niijná. Páant ma chājat doonádih joinít, weembút bádí wā wēina caá.

Filemóndih Onésimodih ā wēi jwāáat tútat

⁸⁻¹⁰Nihat Jesúíhwādh oina, ma túi teo wáacatdih jéihnit, buu Onésimo, meemdíh teo wūhni, ma pebhna ā jwúub juibínachah, bíic yoobó ma túi chājat pínahdih meemdíh wā náah yacna caá. Weém, Pablo, behe wā jumuchah, Cristóih doonádih wā bohéat jīb nin nemat muúboó ī nemep jī. Ninna weemdíh Onésimo^b ā en jibichah, caandíh Cristóih túini doonádih wā naáwáp jī. Páant wā naáwáchah joinít, caandíh ā jepahap jī. Pánihna, buu caanbút Jesúíh jumna, wā wūéh panihni ā jumna caá. Weemdíh Cristo naáwát túutna, ā ñoni jumna, ded pah Onésimodih ma chājat pínahdih wāta jéih wut tagaá. Obohjeéhtih, pánih jéih wutna yuhna, túi míic oinit jwí jumuchah, ded pah caandíh ma chājat pínahdih wutcanjeh, meemdíh wā naóhna caá.

¹¹Caán Onésimo, Cristodih ā jepahat pínah játih, meemdíh teo wūhni jumna yuhna, āt túi teo wáacap wut jī. Obohjeéhtih, buu Cristóih jumna, túut nuumnít, oboh jumni ā nihcan caá, buca. Weemdíh túi teo wáacni jumna, meemdíhbut túi teo wáacni ā jumbipna caá. ¹²Pánihna, buu caandíh bádí oina yuhna, meemdíh wā jwúub wahna caá. ¹³Obohjeéhtih, nemat muúboó wā jumat pónih, wājeéh wāta chāwát túut tagaá, weemdíh ā teo wáacat pínah niijná. Páant wājeéh ā jumuchah nihna, meém weemdíh ma jéih teo wáacadih jūóhchah, caánboó meem páh āta jéih teo wáac tagaá. ¹⁴“Pablodih teo wáacat túut niijná, ājeéh ma chāo jwúhuá”, caandíh ma níjíchah, wājeéh caandíh wāta chāo jwúhat túutup taga. Obohjeéhtih, meemdíh pánih wutíhcan, weemdíh túi teo wáacni ā jumuchah yuhna, caandíh ma pebhna wā jwúub bejat túutna caá. ¹⁵Nin pah wā jenah joiná caá: Onésimo meemdíh ā jweyéchah yuhna, Dios ā náahat pahjeh, bahni āt cádah jwuhup tagaá, majeéh túinijeh ā jwúub jumat pínah niijná. Ma pebh jwúub juibí jumna, ā jwúub jweicán níít, páant muntih. ¹⁶Pánihna, buu teo wūhniyeh nihcan, ma úud panihni Jesúíh ā jumna caá. Páant ā jumuchah, caandíh bádí wā oyochah yuhna, wā oyat chah meémboó caandíh ma oibipna caá.

¹⁷“Dios naáwátidih Pabljīh túi bíicdih bohénit jwí jumna caá”, níj jenah joinít, ma pebhna wā bejehchah, weemdíh bádí mata wēi jwāáh taga. Páant weemdíh ma wēi jwāáat pah muntih, Onésimodihbut bíic yoobó ma túi wēi jwāáá. ¹⁸Meemdíh ā yéé chājachah, ā jīb buudánachah nihna, weémboó caandíh wā jīb chājbipna caá. ¹⁹Páant wā chājat pínahdih wíih téihyājīhjah daácna caá wā chājap. Obohjeéhtih, weémboó Jesúíh túini doonádih meemdíh wā naóhchah, Diosjeéh mata jumcan tagaá. Pánihna, meémboó weemdíh bádí jīb buudáni ma jumna caá. Obohjeéhtih, páant jīb buudáni

ma jumuchah yuhna, Onésimo ã jíib buudáátdih meemdíh wã jíib chājbipna caá. ²⁰Pániha, wã dée, wã oini, jwí Maáh Cristoíh jumna, Onésimodih ma túi chājaá. Páant ma chājat doonádih joinít, búdí wã wēibipna caá. ²¹Páant wã naáwátdih ma túi jepahat pínahdih wã jéihna caá. Chah ma chājat pínahdihbut wã jéihna caá. Pánih jéihnít, meemdíh wã daác wahna caá.

²²Nindihbut meemdíh wã naóhbipna caá: Ñi pebhna wã bejat pínahdih jwí Maáhdih ñi uúbátdih wã jéihna caá. Páant ñi uúbátdih ã jepahachah, ñi pebhna juibína wã úwat tólih pínahdih ma ámoh páñaá.

Ã pee túyat túutat

²³Épafra^c meemdíh ã túyat túutna caá. Caánboó Cristoíh ã jumat jíib wājeéh nemat muúboó ã jumna caá. ²⁴Marcos,^d Aristarco,^e Demas,^f Lucas^g yuh buca meemdíh í túyat túutna caá. Cristoíh doonádih wã bohénachah, queétboó weemdíh túi teo wáacnit í jumna caá.

²⁵Jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, búdí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

HEBREOS

Hebreosdih jwī tui beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tigaá daácniji? Nin núodih daácní áih wūtdih ā niijcáh yuhna, ā daácnitboó caandíh ít tui jéihyep taga. Dawá jéihnít jon játih moón (jópchi 400–1600) “Pablo tagaá nin núodih át daácjip taga”, ít níj jengah joyóp wut jī. Obohjeéhtih, túttimah “Nindih daácní Pablojeh nihcan, Jesúh wādhíh maátajeéh jumni, judío, tui bohéni át jumji taga”, í níj jengah joiná caá. Biquína “Bernabé taji”, bita “Apolo taji”, í níj jengah joiná caá.

¿Detdih át daácji? Judíowā, Antiguo Testamentodih jéihnít dih át daácjip taga. Biquína “Judíowā sacerdotewā Jesúsdih jepahnítjidi át daácjip taga”, í níj jengah joiná caá.

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Dioíh mūdíh, sacerdotewā Diosdih nuñúpwādhíh ípí cáo wūhatdih páantjeh ā jumat pah daácna, Jerusalén tútchidih, Dioíh mūdíhbut jópchi 70 (Jesús ā wunat túttimah 37 jópchi túttimah) Romanos í yoh beedáat pínah játih át daácjip taga. Chah tui bohénit dedmant ā daacátjidi át jéihcan caá.

¿Dedé pínah tigaá át daácji? Jesucristo chah ā jumatdih jéihyaíhna, ángelwā chah, Dios naáwādhíh naóh yapanítji chah, Moisés ā wutatji chah, Aarón ā juimená sacerdotewā chah ā jumatdih nin núojih át naóh daacáp taji. Páni hna, Dios bífcidih jwī tui jumat pínahdih Jesucristo chah túini namá ā chājatjidi át daacáp taji.

Hebreos ded pah ā jumat:

1. Jon játih Dios áihwādhíh ā naáwátji chah túini buu láa Jesucristo ā naáwát (1.1-4)
2. Jon játih moondíh Jesucristo chah ā jumat (1.5–7.28)
 - a. Ángelwā chah ā jumat (1.5–2.18)
 - b. Moisésji chah ā jumat (3.1–4.13)
 - c. Aarón ā juimená sacerdotewā chah ā jumat (4.14–7.28)
3. Sacerdotewā í chah maáh panihni Jesucristo jwiítdih tui teo wáacni ā jumat (8.1–10.39)
4. Jesucristodih jwī tui jengah joyát pínahdih ā wutat (11.1–12.29)
 - a. Jon játih moón Diosdih í tui jengah joyát (11.1-40)
 - b. Ded pah jwiítdih Jesucristodih tui jengah joinít jwī jumat (12.29)
5. Á péé naáwát (13.1-25)
 - a. Jesúh wā ded pah jwī tui chājat (13.1-17)
 - b. Á daácnít í wúbátdih ā bidat (13.18-19)
 - c. Dios queétdih ā tui teo wáacat tútat (13.20-21)
 - d. Ded pah ā jumat, ā pej jumnit í jumatbut ā naáwát (13.22-23)
 - e. Á péé túyat tútat (13.24-25)

Dios ā wūúhdih cáacwādh ā naáwát tútat

1 ¹Jon játih ā naáwátdih naoh yapanitjidih dawá láa Dios át naáwáp wut jī. Biquí láana ī oo júmatjīh, biíh láa oo júmat pah jígohatjīh queétdih át naáwáp wut jī. Biíh láa ángelwādh át naáwát tútup wut jī. Biíh láa ā wéheatdihjeh ít joyóp wut jī. Páant queétdih ā naáwáchah, jwī nuowājidih ít jwúub naoh yapanap wut jī. ²Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapnadh ā wūúhboodíh áih doonádih át naáwát tútup wut jī. Á fip ā wutuchah, nin baácdih jeádihbut ā wūúh át chājav wut jī. Pánihna, péeni yeó jáapdh nihat áih pínah ā jumuchah, ā fipboó nihat caandíh ā wūhbpna caá. ³Caán ā fip biíc yoobó jumna, túini yoobát ā jumatdh jwiútdih ā júutna caá. Á wūúh ā wēpatjīh ā wutuchah, nin baác, jeábut páantjeh ā jumna caá. Jwiútdih wun wūhni jwī yéejatdh ā yoh péaat túttimah, jeáboó púuh laab béjnit, ā fip ā jéihyepmant bóo buwámant át chúudup wut jī.^a

Dios wūúh ángelwā chah ā túyat

⁴Pánih jumna, ā wūúhboó ángelwā chah ā túina caá. Dios caandíh ā wūhni wēpatbut ī wēpat chah ā jumna caá. ⁵Páant ā jumuchah, ángelwādh nihcan, ā wūúhdihjeh nin pah Dios át niijíp wut jī:

“Meém wā wūúh caá. Páant ma jumuchah, buu nihat cáacwā ī enechah, meemdíh maáh wā waadána caá”, át niijíp wut jī. (*Sal 2.7*)

Pánihna, ángeldih naóhcan, ā wūúhdihjeh nin pahbut át niijíp wut jī:

“Weém ā fip caá. Caán wā wūúh ā jumna caá”, át niijíp wut jī.

(*2S 7.14; 1Cr 17.13*)

⁶Á wūúh ā cáac jumuchah, nin pahbut caandíh át niijíp wut jī:

“Nihat wíih ángelwā bódicha caj yoh ñajnit, wā wūúhdih ī wēi naáwá naáh”, át niijíp wut jī. (*Dt 32.43; Sal 97.7*)

⁷Áih ángelwāboodíh nin pah Dios át niijíp wut jī:

“Wíih ángelwādh johlit wēpép ā bejat pah wēpép bejnit wā chājna caá. Queét weemdíh teo wūhntidih búdí iigát pah wēpnit wā jumat túutna caá”, át niijíp wut jī. (*Sal 104.4*)

⁸Queétdih páant niijná yuhna, ā wūúhboodíh nin pah át niijíp wut jī:

“Meém Dios jumnit, nihat cáacwādh yoobópdih wutni ma maáh jumt ā buudcán níit.

⁹Túí chājatdh búdí wēinit, yéej chājatboodíh ma iiná caá. Páant ma jumuchah, meemdíh wēi ennit, majeéh jumnit ī weñat chah, weém, ma fip Dios, meemdíh wā weñana caá”, át niijíp wut jī. (*Sal 45.6-7*)

¹⁰Á wūúhdih nin pahbut Dios át niijíp wut jī:

“Maá, biíhmahjeh nin baácdih, jeádihbut ma chājav jī.

¹¹⁻¹²Páant ma chājni jī ā buudáh bejbipna caá. Obohjeéhtih, meémboó páantjeh ma jumbipna caá. Cáacwā moópni yéguehdih yohnit, jáap chóo ī túut nuumát pah, jeá, baácdihbut yohnit, jáap jeá, jáap baácdihbut ma chājipna caá. Obohjeéhtih, meémboó wuncan, ma jumt pahjeh ma jumbipna caá”, ā wūúhdih át niijíp wut jī. (*Sal 102.25-27*)

¹³Ángeldih niijcán, ā wūúhboodíh Dios nin pah át niijíp wut jī:

“Chah Maáh jumna, wā jéihyepmant bóo búwámant ma chúudú. Páant ma chúuduchah, meemdíh eníhcannitdih wā yap yohat túttimah, queétdihbut chah maáh jumnit, nihatdih ma wutbipna caá”, át niijíp wut jī. (Sal 110.1)

¹⁴ Nihat ángelwā Diosdih teo wūhnit caá ī jumup. Pánihna, ā wūúh ā túi ubnitdih ī teo wáacat pínah niijná, jwī íp áih ángelwādih ápí wahna caá.^b

Cristo ā naáwátidih jwī joyáh bojcat

2 ¹ Pánihna, Dios wūúh chah wēpni, jwiítidih naóhni ā jumuchah jéihnit, caandíh cádahcat túut niijná, jwī joiníjidih túi náhninit, jepahat caá náahap. ² Dios ā wutatdih ángelwā ī naóh yapanachah, cáacwāboó ī yap yohat jīb Dios queétdih át peéh chājav wut jī. Í naóh yapani wutatdih cáacwādih jepahat áti náahap wut yuh jī. ³ Obohjeéhtih, jwī Maáhboó ángelwā chah wēpni ā jumatdih jéihnit, jwiítidih ā túi ubat pínah doonádih jepahat caá chah náahap. Cáacwādih ā túi ubat pínah doonádih caanjéh át jwíih naáwáp wut jī. Páant ā naáwáchah jointjiboó jwiítidih ī jwúub naóh yapanachah, yoobópdi ā jumatdih jwī túi jéihna caá. Pánihna, áih túini doonádih joyáh bojna, Dios jwiítidih búdí ā peéh chājav pínahdih jwī jéih jweicán níft. ⁴ Jesúhwā caán doonádih bohénit, cáacwā ī jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjīh dawá láa ít chāj júutup wut jī. Páant ī chājav pínahdih Túini Espírituboó ā náahat pahjeh queétdih wēpat át wūhup wut jī. Pánihna, ā wēpatjīh ī chāj júutuchah, ī bohéat yoobópdi ā jumatdih Dios queét joinítidih át jéihyanap wut jī.

Jesucristo jwiít pah ā cáac jumat

⁵ Péeni yeó jáapdi Dios ā jáap chājni baácdi moondíh ángelwā maáta ī jumcan níft. ⁶ Obohjeéhtih, jwiítboodíh maáta ā waadábipna caá. Dios naáwátidih bíc naóh yapaniji nin pah át níj daacáp tajī:

“Cáacwā oboh jumnit ī jumuchah yuhna, queétdih búdí oina, túi náhninit, mapí túi en daoná caá.

⁷ Maátcanjeh ángelwā ī wēpat nump cáacwādih mat jum jwuhat túutup taga. Pánih jumat túutna yuhna, búu queétdih wēpat wūhnit, maáta mat waadánap taga.

⁸ Páant maáta ma waadánachah, nihat nin baácdi jumnit chah caá ī jumup”, át níj daacáp tajī. (Sal 8.4-6)

Pánih maáta waadánit, nihatdih wutnit pínah jumna yuhna, búu jwī wut jwuhcan caá. ⁹ Obohjeéhtih, Jesúsboó nin baácboó ā jumuchah, ángelwā nump jum jwuhnit, nihat cáacwādih búdí oina, át wun wūhup wut jī. Búdí yeejép yapna, jwiítidih ā wun wūhuchah ennít, ā wēpatdih wūhna, Dios Jesúsdih maáh át waadánap wut jī. Pánihna, búu chah maáh, túini yoobát ā jumatdihbut jwī jéihna caá.^c

¹⁰ Dios ā náahat pah nihatdih chājni ā jumna caá. Á náahat pah muntih jwiít ā wehdih jeáboó ub bejav túut niijná, ā wūúhdih át wun wūhat túutup wut jī. Jesús yeejép yapna, ā wun wūhatjīh jwiít cáacwādih yoobópdi túi ubni caandíh Dios át chājav wut jī. ¹¹ Det ī yeejavdih yohnit, queétdih túi ubnibut Dios weh ī jumna caá. Pánihna, Dios jwī íp ā jumuchah, Jesús jwiít

áihwādiḥ “Queét wā údwā caá”, tíccanjeh, ā niijná caá. ¹² Jesús ā ípidih nin pah ā niijátidih Dios naáwátidih naóh yapani āt niíf daacáp tajī:

“Dios, ded pah ma jumatdih wā údwādiḥ wā naóhbiḥna caá. Nihat wíihwā ī míc wáac juyúchah, meemdih wēi eonit, “Chah wēpni ma jumna caá”, wā niijbípna caá’, ā niijíp jī”, āt niíf daacáp tajī.

(Sal 22.22)

¹³ Nin pahbut biḥ āt niíf daacáp tajī:

“Meém chah wēpni jumna, weemdih ma túi teo wáacbiḥna caá’, ā ípidih ā niijíp jī”, āt niíf daacáp tajī. (Is 8.17)

Nin ā niijátidihbut āt niíf daacáp tajī:

“Dios ā wehdih weemdih ā wūhuchah, queét biícidih ninjīh wā jumna caá’, ā wūh ā niijíp jī”, āt niíf daacáp tajī. (Is 8.18)

¹⁴ Pániḥna, “Á weh”, ā niijnít jwī jumuchah, Cristo jwiít pah āt cáac jumap wut jī. Pániḥ cáac jumnit, cruzboó wun wūhna, nemépwā ī maáh cáacwādiḥ wunat túutnidih āt yap yohop wut jī. ¹⁵ Játih jwiítboó jwī wunat pínahdih úumnit, chéonit panihnit jwī jumap jī. Pániḥna, nemépwā ī maáhdih yap yohna, jwiít chéonit panihnitdih Cristo āt watap taga. ¹⁶ Ángelwādiḥ teo wáaccan, jwiít Abraham juimená, Dioíhwā pínahboodih āt teo wáacap wut jī. Caandih jwī jéihna caá. ¹⁷ Pániḥna, jwiít ā údwā panihnitjeh cáac jummat caandihbut āt náahap wut jī. Páant ā cáac jumuchah, jwī yéejatdih yohat túut niijná, ā íp caandih āt wun wūhat túutap wut jī. Páant ā wutatdih túi jepahna, jwiítidih jígah en teo wáacnit, sacerdotewā ī chājat pah āt chājap wut jī. Pániḥ chājna, sacerdotewā ī chah maáh ā jumna caá. ¹⁸ Jwiít panihni ā jumuchah, caandih búdí yeejép āt yapap wut jī. Obohjeéhtih, nemépwā ī maáh ā yéej chājat túutuchah yuhna, caandih āt yap yohop wut jī. Pániḥ yap yohni jumna, jwiítidihbut nemépwā ī maáh ā yéejáfichah, ā jéih teo wáacna caá.

Cristo Moisés chah ā túyat

3 ¹ Wā déewā, Jesúfhwā, Dios pebhboó bejnit pínah ā níonit ñi jumna caá. Pániḥ jumna, Jesucristo Dios ā naáwát túutni ā jumatdih, sacerdotewā ī chah maáh ā jumatdihbut ñi túi náhninaá. Páant ā naáwát túutni jumna, Dios jwiít cáacwādiḥ ā túi ubat pínahdih āt bohénap wut jī. Sacerdotewā ī chah maáh jumna, jwiítidih āt wun wūhup wut jī, Diosjeéh jwī túi jummat pínah niijná. Páant ā jummat doonádih jwípí naóhna caá. ² Dios ā chājat túutat pahjeh Jesús āt chājap wut jī. Moisésjibut Dios caandih ā wutat pahjeh, áih cáacwādiḥ āt túi teo wáacap wut jī. ³ Cáacwā muudih ī wēi enat chah, caán chājniboodih ípí wēi enna caá. Pánihat pah, Dioíh cáacwādiḥ teo wáacni Moisésjidih ī weñat chah, queétdih chājni Jesúsboodih weñat caá náahap. ⁴ Muú chājni ā wihcah, muú āta wihcan tagaá. Pánihat pah, jwiítidih chājni wihcah, jwiítbut jwīta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó nihatdih chājni ā jumna caá. ⁵ Moisés Diosdih teo wūhni jumna, ā wutat pah áih cáacwādiḥ āt túi bohénap wut jī. Pániḥ bohéna, Dios túttimah ā naáwát pínahdihbut āt jéihyanap wut jī. ⁶ Obohjeéhtih, Cristoboó Dios wūhni jumna, ā íp ā wutat pahjeh jwiítidih en daoní ā jumna caá. Pániḥna, úumcanjeh caandih

cádahcan, ā pebhna jwī bejat pínahdih wēi páina, áihwā yoobát jwī jumna caá.

Dioíhwā ájeéh ī chooát

⁷Túini Espíritu Dios naáwátlih naóh yapanidih nin pah át niíf daacát táutup tajī:

“Buu, Dios ā naáwáchah joiná, ñi nuowā caandíh ī yap yohatji pah ñi yap yohca bojó.

⁸⁻⁹ Ñi nuowā tútchi wihcapboó jumna, weemdíh ī yap yohop jī. Pánih yap yohnit, “¿Yoobópdi Dios jwiítlih ā en daomí níit?” ī niijíp jī. Cuarenta jópchi caánboó jibnit, queétdih wā túi chājatdih ī enep yuh jī. Oboghjeéhtih, pánih enna yuhna, ī jepahcap jī. Páant ī yap yohatji pah yeebbút bíc yoobó ñi yap yohca bojó.

¹⁰ Weemdíh ī yap yohatji jīb queétdih búdí wā íijip jī. Pánih íijnit, “Queétdih yoobópdi wā túi waáwáchah yuhna, weemdíh ípí jepahíhcan caá.

¹¹ Pánihna, queétdih wā chooát táutat pínah pebhboó wā waadát táutcan níit”, wā niijíp jī, Dios ā níif naóhna caá”, át niíf daacáp tajī. (Sal 95.7-11)

¹² Wā déewā panihnitá, ñi túi chāja chaáh! Yéej chājatdih jwúub bidnit, Dios, páantjeh jumnidih túi jenah joyátdih ñita cádah tagaá. ¹³ Nin baácboó jum jwuhna, yéej chājcat táut niijná, yeó jáap jumat pah ñi túi míc teo wáacá. Míc teo wáaccan, yéej chājna, “Páant wā chājachah, ā táina caá”, ñita níif jenah joi tágaá. Pánih yeeatdih jepahna, Diosdih búdí ñita yap yoh tagaá. ¹⁴ Pánihna, Cristodih jwī jwíh jepahat pah, caandíh jwī túi jenah joi cádahcan, ájeéh jwī táí jumbipna caá. ¹⁵ A naáwátlih naóh yapani nin pah át niíf daacáp tajī:

“Buu, Dios ā naáwáchah joiná, ñi nuowā caandíh ī yap yohatji pah ñi yap yohca bojó”, át niíf daacáp tajī. (Sal 95.7-8)

¹⁶ ¿Det tigua Dios ā naáwáchah joiná yuhna, yap yohnit it jumji? Egipto baácdi jumnitji Moisés ā numah bac jūóhnit it jumup wut jī. ¹⁷ Pánihna, queét yap yohnitdih cuarenta jópchi Dios ā íijichah, tútchi wihcapboó it wun beedép wut jī. ¹⁸ “Wā chooát táutat pínah pebhboó yeebdíh wā waadát táutcan níit”, queétdih át niijíp wut jī. ¹⁹ Diosdih ī túi jenah joicát jīb ī chooát déejiboó ī waadátjidi jwī jéihna caá.

4 ¹ Jon játih moondíh “Wā pebh yeebdíh wā túi chooát táutbipna caá”, Dios át niijíp wut yuh jī. Pánih naóhna, jwiítlihbut bíc yoobó niijná át chāap wut jī. Pánihna, ájeéh túi chooát táut niijná, Diosdih túi jepahat caá náahap.

² Jon játih moón Dios naáwátlih ī joyátji pahjeh muntih, jwiítbut áih túini doonádih jwī joyóp jī. Oboghjeéhtih, queét joi waóhntiboó joiná yuhna, “Dios ā niiját pahjeh ā chājbipna caá”, it níif jenah joicáp wut jī. Pánihna, ī joiníji dedé pínah queétdih át nihcap wut jī. ³⁻⁴ Jwiítboó caandíh túi jenah joinít, Diosjeéh jwī jumuchah, jwiítlih ā túi chooát táutbipna caá. Oboghjeéhtih, Dios naáwátlih naóh yapaniji ā daacát pahjeh tigua caandíh jepahcannit nin pah ī yapbip:

“Queétdih búdí íijnit, nin pah wā niijíp jī: “Í chooát pínah pebhboó waadcán, wájeéh ī jumcan níit”, wā niijíp jī, Dios ā niijná caá”, át niíf daacáp tajī. (Sal 95.11)

Obohjeéhtih, Diosjeh nin baácdih chāj péanit, nihat áih tewatdih át teo péanap wut jī. Ā naáwátlih bíh naóh yapani nin pahbut át niíf daacáp tajī:

“Seis yeó jáap nin baácdih, jeádihbut chāj péanit, teo cádah jwuhnit, Dios át choonáp wut jī”, át niíf daacáp tajī. (Gn 2.2)

⁵ Caandíh túi jenah joicánnitjidih nin pahbut ā naáwátlih naóh yapani át jwúub niíf daacáp tajī:

“‘Queét ī chooát déejiboó waadcán, wājeéh ī jumcan níit’, Dios ā niijná caá”, át niíf daacáp tajī. (Sal 95.11)

⁶ Jwī nuowā Dioíh doonádih jwíh joinítjiboó caandíh ī yap yohat peéh, áihwā nihcan, ī chooát déejiboó it waadcáp wut jī. Obohjeéhtih, bitaboó caandíh túi jepahnit, áihwā jumna, ájeéh ī túi choobípna caá. ⁷ Cáacwādih ā túi ubat pínah yeó jáapnadih Dios át jwúub níwip wut jī. Páant ā níoni yeó jáapna buu láa ā jumna caá. Dawá jópchina jwī nuowā ī joyát túttimah, caán ā níoni yeó jáapnadih Davidjidih Dios ā naáwát túutuchah, nin pah át niíf daacáp tajī:

“‘Buu yeebdíh wā naáwáchah joinít, yap yohcanjeh, weemdíh níi túi jepahaá’, Dios ā niijná caá”, át niíf daacáp tajī. (Sal 95.7-8)

⁸ Josuéjiboó Dios ā wūhni baácdih jwī nuowādih át numah juibínap wut yuh jī. Obohjeéhtih, “Wājeéh níi túi choobípna caá”, niijná, caán baácdih ī chooát pínahdih Dios niijná át chājcap wut jī. Caán baácdihjeh chooát túutna nihna, bíh ī chooát pínah yeó jáapdih āta naóhcan taga.^f ⁹ Seis yeó jáap ā tewat túttimah, Dios ā chooátjī pah muntih, jwiít áihwābut ájeéh jwī túi choobípna caá. ¹⁰ Dios ā tewatdih ā cádahat pahjeh muntih, ájeéh chooná, jwī wái náah jumni tewatdih jwī cádahbipna caá.^g ¹¹ Pánihna, ájeéh túi chooát túut niijná, jwiít áihwāboó caandíh túi jenah joinít, ā naáwátlihbut jwī túi jepah jíh. Jon játih moón jwī déewā Diosdih ī yap yohatjī jíib ájeéh túi jumcan, it jéih choocáp wut jī. Pánihna, queét ī chājatjī pah jwiítboó jwī chājca boj jíh.

¹² Dios naáwát oboh jumni nihcan, báadhni panihni ā jumna caá. Pánih jumna, chénaboó jaco wáini eeép naájíh iidíp duuj lájapdih jwī bóodat pah, ā naáwátlih jwī jenah joyóchah, jwiítlih ā túi chūúhna caá. Pánih chūúhna, ded pah jwī túut nuumát pínahdih jwiítlih ā jéihyana caá.^h ¹³ Ded pah jwī jenah joyátdih Diosdih jwī jéih bihcan caá. Nihat ā chājnidih caánboó ā enna caá. Pánihna, ā pebhna juibínit, ded pah jwī chājatjidih caandíh naáwát ā náahbipna caá.

Jesús sacerdotewā ī chah maáh ā jumat

¹⁴ Dios wūúh, Jesús, ā íip pebhna waadníit, chah maáh ā jumna caá. Pánih wēpni jumna, sacerdotewā ī chah maáh caá. Sacerdotewā ī maáh Dioíh cáacwādih ā uúbát pah, Jesúsbut jwiítlih uúbhni ā jumna caá. Páant ā jumuchah jéihnit, jwiítboó caandíh jwī túi jenah joí cádahca boj jíh. ¹⁵ Jesús cáac jumna, ded pah jwī yapat pínahdih ā túi jéihna caá. Pánih jéihnit, yeejép jwī yapachah enna, jwiítlih jígh ennit, ā jéih teo wáacna caá. Nemépwā ī maáh caandíh ā yéej chājat túutuchah yuhna, Jesús yéej chājcani át jumup wut jī. Pánih jumna, jwiítlihbut ā yéej chājat túutuchah, Jesús ā jéih teo

wáacna caá, jwī yéej chājcat pínah niijná. ¹⁶Pánihna, Dios jwiítdih ā oyatdih jéihna, ūumcanjeh, caandíh jwī ūúbát dée caá. Páant caandíh jwī ūúbúchah, jwiítdih oinit, jígah enna, ā tui teo wáacbi-pna caá.

5 ¹Nihat sacerdotewā maáta ī chah maáta pínahdih Dios cáacwā cātíh ā nīona caá, queétdih ī teo wáacat pínah niijná. Pánihna, Diosdih teo wūhñit jumna, cáacwā ī yéej chājatji peéh nuñúpwādh mao cáo wūhñit, bífhdi-hbut caandíh ípi wūhna caá, Dios ā enechah, cáacwā ī tui jumat pínah niijná. ²Bitá yéejnit ī jumat pah muntih, sacerdotewā ī chah maátabut yéejnit ī jumna caá. Pánih yéej chājnit jumna, yéej chājnitdih jígah ennit, ī tui jéih teo wáacna caá. ³Pánih yéejnit ī jumuchah, queét sacerdotewā ī maátadihbut yéej chājat peéh ā jumna caá. Páant ā jumuchah, queétjeh ī yéej chājat peéh, cáacwā ī yéej chājat peéhbut nuñúpdih mao cáo wūhat caá náahap, Dios ā enechah, ī tui jumat pínah niijná. ⁴Sacerdotewā ī chah maáta jumíhna, queétjeh ī jéih waadcán caá. Diosboó queétdih nīonit, ā waadána caá. Jon játih Aarónjidih Dios ā níwat pahjeh muntih, buubut sacerdotewā ī chah maáta pínahdihbut ā nīona caá. ⁵Páant queétjeh ī waadcátji pahjeh muntih, Cristobut sacerdotewā ī chah maáh pínah caanjéh maáh āt waadcáp wut jī. Diosboó caandíh maáh waadána, nin pah āt niijíp wut jī:

“Meém wā wūh ma jumna caá. Páant ma jumuchah, buu nihat cáacwā ī enechah, meemdíh maáh wā waadána caá”, Dios āt niijíp wut jī. (Sal 2.7)

⁶Bíh láa nin pah āt niijíp wut jī:

“Melquisedec sacerdote ā jumatji pahjeh, bíic yoobó meembút páantjeh sacerdote ma jumbipna caá”, ā wūhdi-h āt niijíp wut jī. (Sal 110.4)

⁷Cristo nin baácboó jumna, jūinít, ā ípdih búdí āt ūúbáp wut jī. “**Ma náahna, ma teo wáacá, wā wuncat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant wā wuníhcah yuhna, ma náahat pahjeh ma chājaá**”, āt niijíp wut jī. ^kPáant ā níj ūúbúchah, ā íp āt joyóp wut jī. Pánihna, ā íp ā náahat pahjeh ā chājhichah enna, ā ūúbát-dih joiná, caán wunnijidih āt booanap wut jī. ⁸Cristo Dios wūh jumna yuhna, búdí yeejép āt yapap wut jī. Pánih yapna yuhna, ā ípdih āt jepah cádahcap wut jī. Pánih jumna, ded pah tui jepahatdih āt jéihyep wut jī. ⁹Pánih yeejép yapna yuhna, yoobópdih jepahni cruzboó wunna, nihat caandíh jepahnitdih tui ūbni ā jumna caá. ¹⁰Páant ā wun wūhuchah, Melquisedec panihni sacerdotewā ī chah maáh Diosboó caandíh maáh āt waadánap wut jī.

Cristoíh doonádih jwī jepah cádahachah, búdí ā tobohat

¹¹Cristo sacerdotewā ī chah maáh ā jumatdih yeebdíh chah wā bohéfhna yuh caá. Obohjeéhtih, páant wā jwúub naáwíhichah yuhna, yeébbóó nīta tui beh joicán tagaá. Pánih beh joicánnit nī jumuchah, yeebdíh wā tui jéih bohécán caá. ¹²Maatápdih Cristoíhwā nī jumna yuh caá. Pánih jumnit, bitaboodíh nī bohénachah, āta tui tagaá. Obohjeéhtih, tui beh joicánnit nī jumuchah, bitaboó yeebdíh ī jwúub bohéat caá náahap. Dios naáwát buocannidihjeh nī beh joiná caá. Wébít jóoh macdihjeh ī nomat pah yeebbút

buocannidihjeh ñi túi joiná caá. Jáap bohé jwíhñit ï jumat pah ñi jumna caá. ¹³Det jōóh macdih nomnit, wébít ï jum jwuhna caá. Queét ï nihat pahjeh tiguaá yeeb ñi jumup. Pániha, “Nin yeejép caá. Con túini caá”, yeebdíh ï níj bohénachah yuhna, páantjeh ñi beh joicán caá.” ¹⁴Jeémát dih jeémpnitboó behnit ï jumna caá. Queét panihñit caá Dios naáwát dih túi míf bohénit ï jumup. Pánih bohéna, “Nin yeejép caá. Con túini caá”, queétboó ï níj jéihna caá.

6 ¹⁻²Pániha, Dios naáwát dih chah jéihna, túi behnit panihñit jwí jum jíih. Cristofíh doonádih jwíh bohéna, nin pah jwí jéihyep jí: Jwiít cáacwá jwí jenah joyátjijeh jwí chājachah, dedé pínah nihcap jí. Pánih chājna, Diosdih jwí weñacap jí. Páant jwí chājatjidih cádahñit, Cristodih jepahna, túiniboodíh túut nuumñit, caandíh jwí túi jenah joí jwíhip jí. Páant jwí jwíh jepahachah, nin pah jwiít dih ï jwíh bohénap jí: Ded pah Jesúfhwádih daabáát dih, jwiít áihwádih ï teo jáhaatdihbut ï bohénap jí. Wunnitji ï jwúub boo pud jūúwát pínahdih, péeni yeó jáapdih caandíh jepahcannit dih Dios á peéh chājachah, búdí yeejép ï yapat pínah á péacatdihbut ï jwíh bohénap jí. Páant ï jwíh bohéátjidih túi jéihna, chah jwí bohé jíih. ³Diosdih, á naáwát dihbut chah jwí jéih jíih. Dios á náahachah, jwiít nihat bícdih páant jwí chāj bipna caá.

⁴Obohjeéhtih, det pánih chājcan, Diosdih ï cádahbipna caá. Pánih cádahñit, jwúub yeej chājna, ï jéih jwúub túut nuumcán níit. Queét Cristodih jwíh jepahñit, “Áih dooná yoobópdih caá á jumup”, it níj jenah joyóp yuh jí. Pánih jenah joinít, Dios queétdih á túi ubatdih, Túini Espíritu íjeéh á jumatdihbut it jéihyep wut yuh jí. ⁵Dios naáwát dih joiná, túini naáwát á jumatdih it jéihyep wut yuh jí. Nin péeni yeó jáapna Dios á maáh jumupboó á wēpatjīh á teo wáacatdihbut it jéihyep wut yuh jí. ⁶Pánih jéihna yuhna, caandíh cádahna, Dios wūúhdih cruzboó ï jwúub mao yohat pah caá ï chājap. Páant ï chājachah enna, bita Cristodih ï deohbipna caá. Páant ï cádahachah, det queétdih ï jéih jwúub túut nuumát túutcan níit. ⁷Nin pah caá á jumup: Túini baácdih mah á jūúwúchah, wápchi mínah caanjíh á momni túi chíih jūóhñit, á quehechah, á jeémát pínahdih á bíbohna caá. Caán baácdih Dios á túi chājna caá. Pánihat pah Diosdih cádahcan, á naáwát dih chah bohénitdih á túi teo wáacbipna caá. ⁸Obohjeéhtih, ded baácdih óot jumni pihna, yeejép yílipbut á chíihichah, dedé pínah nihcan caá. Pánihi baácdih túi chājcan, Dios á cáo yohbipna caá. Páant á cáo yohat pah caandíh cádahnitdihbut á cáo yohbipna caá.”

Cristodih cádahcannitdih Dios á túi ubat

⁹Wá oinitaá, yeebdíh páant níj naóhna yuhna, “Cristodih cádahñit caá”, yeebboodíh wá níj jenah joicán caá. Cristo á túi ubnit ñi jumuchah, túini ñi chājatdih wá jéihna caá. ¹⁰Jwiít nihat jwí túi chājatji jíib jwí íip jwiít dih ápi túi chājna caá. Caandíh oina, búdí teonit, áihwádih nípi túi teo wáacna caá. Páant ñi chājachah enna, á quíib buédcán níit. ¹¹Pániha, ñi jumat yoobó ñi jumat pah bóo bitadih túi oinit, ñi teo wáacat pínahdih yeebdíh jwí náah yacna caá. Páant ñi chāj cádahcat jíib jwí íip á pebhboó yeebdíh á túi

chājat pínahdih ñi túi jéihbipna caá. ¹² Yeéb yabh teonit ñi jumatdih jwī náah yaccan caá. Bitá Cristoihwā yeejép yapna yuhna, “Jesús weemdíh ā túi teo wáacbipna caá”, niíf jenah joinít, caandíh ī cádahcan caá. Páant ī jumuchah ennít, “Wā pehbóo yeebdíh wā túi chājipna caá”, jwī íp ā niijátji pah ā chājipna caá. Pánihna, queét ī chājat pah, yeebbút ñi chājaá.

¹³⁻¹⁴ Jon játih Abrahamdih Dios ā wēpatjīh nin pah āt niijíp wut jī: “Meemdíh búdí wā túi chājipna caá. Pánih túi chājna, ma juimenádih dawá wā cáac pooat túutbipna caá”, āt niijíp wut jī. Bífh caan páh wēpni wihcah, caán ā wēpatjīhkeh āt naáwáp wut jī. ¹⁵ Páant ā niijátjidih náhninit, Abrahamboó ā túi páñachah enna, ā niijátji pahkeh Dios caandíh āt túi chājav wut jī. ¹⁶ “Dios ā enechah, yoobópdih niijná caá wā chājav”, jwiít cáacwáboó jwípí niijná caá. Pánihna, chah jumni ā wēpatjīh niijnít, yoobópdih jwī niiját ā jumatdih jwī júutna caá. Páant jwī niijíchah joinít, jwiíéh míc juihniboó “Ā niiját yoobópdih tigaá”, niíf jéihnít, ā juih cádahna caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, Dios Abrahamdih “Meemdíh wā túi chājipna caá”, ā niiját yoobópdih ā jumatdih júutat túut niijná, ā wēpatjīhkeh āt naáwáp wut jī. Páant ā naáwát dih jéihnít, “Ā naáwát yoobópdih ā jumuchah, caandíh ā túut nuumcán níít”, Abraham, ā juimenábut ít niíf jéihjip taga. Jwiít nihat áihwábut caandíh jwī jéihna caá. ¹⁸ Dios ā jéih yeecan caá. Pánih yeecanni jumna, chéne naáwátjīh ā niiját yoobópdih ā jumatdih jwiítdih ā jéihyana caá. Ā niiját dih joiná, ā wēpatjīhkeh ā niiját dihbut joiná, caandíh ā túut nuumcát pínahdih jwī jéihna caá. Páant ā jumatdih jéihna, ā pebhna jwiítdih ā ub bejat pínahdih úumcankeh jwī wēi páina caá. ¹⁹⁻²⁰ Pánih wēi páina, caandíh jwī túi jenah joí cádahcan níít. Sacerdotewā ī chah maáta cáacwádih úúbh wúhat túut niijná, Dios ā jumni tólihna waadníit, wéupni yégueh jāh yaíhni chóodih ípí yap waadáp wut jī. ¹⁹ Páant ī chājat pah, jwíh pínahdih Diosdih úúbát túut niijná, Jesúsbut Dios pebhna āt waad béjep wut jī. Pánihna, Jesús páantjeh sacerdotewā ī chah maáh Melquisedec panihni jumna, Dios ā jumupboó jwiít áihwádih ā waóh waadáchah, jwiíbtut jwī jéih waadbípa caá.^q

Melquisedec panihni sacerdotewā ī chah maáh Jesús ā jumat

7 ¹ Melquisedecboó^r Salem wūt jumni tútchidih moón ī maáh, caanjéh muntih sacerdotebut jumna, Dios wēpnidih úúbhni āt jumup wut jī. Maátadih Abrahamwā míc mao yap yohnit, ī jwúub júúwúchah, Melquisedec caandíh jwááádih āt juibínap wut jī. Pánih jwááh juibínit, “Nin Abrahamdih bádí ma túi chājaá”, Diosdih āt niíf úúbúp wut jī. ² Páant ā jwááát pínah játih, Abrahamboó caandíh eníhcannitdih míc mao yap yohnitji, maátáih bíí déedih āt ub júúwúp wut jī. Páant ā ub júóhndih chénat pah téihya poómpdih jenah ennít, bífc poómpdih Melquisedecdih āt wúhup wut jī. “Melquisedec”, niijná, “Túí chājni maáh”, niijná ít chājav wut jī. “Salem”, niijná, “Túí jumni”, niijná ít chājav wut jī. Pánihna, caán Salem tútchidih moón ī maáh jumna, “Chah maáh túi jumat túutni”, caandíh ít niijíp wut jī.^s ³ Melquisedec ā mánadih, ā nuowádihbut ī daacát ā wihcan caá. Ā cáac jumatdih, ā wunatdihbut ī daacát

ā wihcan caá. Pániḥ jumna, páantjeh ā jumna caá. Páant ā jumatdih jéihna, ded pah Dios wúúh Cristobut páantjeh sacerdote ā jumatdih jwí jéihna caá. Pánihna, Cristo sacerdote ā jumat pah Melquisedecbut sacerdote ā jumna caá.

⁴Melquisedec oboh jumni ā nihcatdih ñi túi náhninaá. Chah maáh jumna, Diosdih Abraham ā túyat pínahdih át uúbup wut jī. Abrahamboó jwí nuowáji ī maáh yoobát jumna yuhna, Melquisedec chah maáh ā jumatdih jéihna, ā ub júóhni bífc poómpdih caánboodíh át wúhup wut jī. ⁵Moisésji nihat judfowádih páant át wúhat tútup wut jī. Pániḥ wutna, Leví ā juimená sacerdotewā ī jumuchah, ī déewā ī wúhat pínahdih át ubat tútup wut jī. Ī déewā Abraham ā juimená īt jumup wut jī. Leví Abraham juima ā jumuchah, ā juimenábut Abraham juimená īt jumup wut jī. Nihat Abraham juimená jumna yuhna, Leví juimená sacerdotewā jumnit, ī déewā ī wúhatdih ípí ubup wut jī.⁶ Obohjeéhtih, Melquisedecboó Leví juima nihcan yuhna, Abraham ā wúhatdih át ubup wut jī. “Meemdíh wā túi chājipna caá”, Dios ā niijní Abraham ā jumuchah yuhna, Melquisedecboó caandíh Dios ā túi chājat pínahdih át uúbup wut jī. ⁷Nindih jwiít nihat jwí jéihna caá: Chah jumniboó nump jumnidih túi chājat pínahdih apí uúbhna caá. Pániḥ jéihnít, Melquisedecboó pániḥ uúbhni ā jumuchah, Abraham chah ā jumatdih jwí túi jéihna caá. ⁸Jwiít cáacwā jwí wúhatdih ubnit sacerdotewā, cáacwājeh jumna, wunnit pínah ī jumna caá. Obohjeéhtih, Melquisedecboó Abraham ā wúhndih ubniji báadhni ā jumna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit daácna, ā wunatjidih naóhcan, “Páantjeh báadhni caá”, niijná īt chājap wut jī. ⁹Buu moón Leví juimená jumnit sacerdotewā, Dios ā wúhat tútatdih ī ubna caá. Páant ī ubuchah yuhna, Abraham Melquisedecdiḥ wúhna, nihat Leví juimená ī wúhat pínah panihnidihbut Melquisedecdiḥ wúhna át chājap wut jī. ¹⁰Melquisedecdiḥ Abraham wúh láa, ā juima Levíboó át cáac jum jwuhcap wut jī. Pánihna, Melquisedec Abrahamdih jwááhna, Leví pínahdihbut át jwááap wut jī. Leví, ā juimenábut Melquisedecdiḥ wúhnt panihnít jumna, caán nump īt jumup wut jī.

¹¹Moisésji wutnit, Leví ā déewádihbut sacerdotewā át jumat tútup wut jī. Ā wutat pahjeh queét sacerdotewā nuúpwádih mao cáo wúhnt, cáacwádih īt uúbh wúhup wut jī, Dios ā enechah, túinit ī jumat pínah niijná. Páant ī chājachah, túi yoobópdih jumna nihna, bífh sacerdotediḥ jwíta náahcan tagaá. Obohjeéhtih, pániḥ jumcan, bífh sacerdote Melquisedec panihnidih buu jwí náahna caá. Pánihna, Leví juima Aarónji ā juimená poómpdih moón sacerdotewádih buu jwí náahcan caá. ¹²Sacerdotewádih Dios túut nuumnít, jwiítidih ā wutatdihbut túut nuumát caá náahap. ¹³Dios Moisésjidih wutat tútunit, Leví juima Aarón ā juimená poómpdihjeh sacerdotewā át waadát tútup wut yuh jī. Páant ā wutuchah yuhna, jwí Maáh Jesús Leví juima nihcan caá. ¹⁴Judá juimená poómpdih bóo ā jumatdih jwí túi jéihna caá. Obohjeéhtih, Moisés sacerdotewā waadánit, Judáíh poómpdih moondíh át waadácup wut jī. ¹⁵Caandíh jéihna, nindihbut jwí túi jéihna caá: Buu Dios jáap ā waadáni sacerdote Cristo Melquisedec panihni ā jumna caá.

¹⁶Jon játiḥ jumnit sacerdotewā pínah Dios ā wutat pahjeh Levííh poómpdih moonjéh īt waadáp wut jī. Obohjeéhtih, Leví juima nihcah yuhna, páantjeh jumna, Cristo sacerdote át waadáp wut jī. ¹⁷Nin pah Dios át niijp wut jī:

“Meém páantjeh sacerdote ma jumbipna caá. Melquisedec sacerdote ā jumat pahjeh muntih meembút sacerdote ma jumbipna caá”, Dios ā wūúhdih āt niijp wut jī. (Sal 110.4)

¹⁸⁻¹⁹ Moisésji ā wutatdih jepahíhna yuhna, jwiít cáacwā yoobópdihi jwī jéih jumcan caá. Pánihna, caán ā jwíih wutatji yoobópdihi jwī jumat pínahdih ā teo wáacchah, Dios caandíh āt cádahap wut jī. Pánih cádahnit, jwī Maáh ā wun wūhatdih jwī túi jenah joyát jíib Dios jwiítidih ā túi ubna caá, ájeéh jwī túi jumat pínah niijná. Páant ā chājachah, caandíh túi jéih uúbhnit, ā pehbboó yoobópdihi jwī jumat pínahdih jwī wēi páina caá.

²⁰ Cristodih sacerdote waadána, ā wēpatjīh naóhni, Dios caandíh āt waadánap wut jī. Obohjeéhtih, ā wēpatjīh naóhcanjeh, bita sacerdotewādihi āt waadánap wut jī. ²¹ Cristoboodíh sacerdote waadánit, Dios caandíh nin pah āt niijp wut jī:

“Weém, ma Maáh, wā wēpatjīh meemdíh yoobópdihi wā naóhna caá.

Pánih wēp naóhna, meemdíh wā jenah joyátdih wā túut nuumcán niít. Páantjeh sacerdote ma jumbipna caá”, Dios Cristodih āt niijp wut jī. (Sal 110.4)

²² Pánih wēp naóhna, Jesús jwiítidih ā túi ubat pínahdih niijná, āt chājap wut jī. “Cáacwādihi wā túi ubbipna caá”, niijná, Dios Jesúsdihi āt wah deyanap wut jī. Pánihna, Jesús ā wun wūhatdih túi jenah joinít, Dios ā niijátji yoobópdihi ā jumatdih jwī jéihna caá. ²³ Jwíih jumnit sacerdotewā ī wunuchah, bita ípí túut nuúm waadáp wut jī. Pánihna, dawá sacerdotewā īt jumap wut jī. ²⁴ Obohjeéhtih, Jesúsboó páantjeh ā jumachah, caandíh túut nuumní sacerdote pínahdih jwī náahcan caá. ²⁵ Jesús páantjeh jumna, áih cáacwādihi ā uúbh cádahcan caá. Pánih uúbhna, nihāt caandíh jepahnitdih ā túi ubna caá, Dios pehbboó ájeéh jwī túi jumat pínah niijná. Pánihna, Jesúskeh yoobópdihi jwiítidih túi ubni ā jumna caá.

²⁶ Cáacwā jwī chājat pah yeejép chājni nihcan, Jesúsdihi yéej chājat peéh ā wihsan caá. Yeejépwa cātíh jumnijidih jeáboó ub bejnit, nihāt cáacwā chah maáh Dios āt waadánap wut jī. Pánih jumna, Jesús sacerdotewā ī chah maáhbūt jumna, jwiítidih túi teo wáacni ā jumna caá. ²⁷ Bitā sacerdotewā ī jumat pah nihcan caá. Queétboó yeó jáap jumat pah nuúnpwādihi mao cáo wūhna, queétjeh ī yéej chājat jíib jwíih wūhni, túttimah, cáacwā ī yéej chājat jíibbut ípí wūhup wut jī. Dawá láa páant īt chājap wut jī, cáacwādihi Dios ā túi enat pínah niijná. Obohjeéhtih, Jesúsboó bíic láajeh wun wūhna, caanjéh áih bácahdih míc wūhni, cáacwādihi ī yéej chājat peéh āt jíib chājap wut jī.” ²⁸ Moisésji ā wutat pah sacerdotewā ī maáta pínahdih cáacwādihi ī waadát túutuchah, yeejat wihsannit īt nihcap wut jī. Obohjeéhtih, caán túttimah, Dios wēp naóhna, ā wūúh páantjeh yeejat wihsanniboodíh sacerdotewā ī chah maáh āt waadánap wut jī.

Jesús sacerdotewā ī chah maáh jwiítidih ā túi teo wáacat

8 ¹ Caán nihātíh naóhna, nindih bácah yeebdíh naóhna caá wā chājap: Sacerdotewā ī chah maáh panihni Jesús jwiítidih teo wáacni, jeáboó Dios ā jéihyepmant bóo buwámant ā chúudna caá.” ² Pánih chúudnit, jwiít

áihwādiḥ āpí uúbhna caá. Nin baácboó jumni, cáacwā ī chājniji Dioḥ muúboó sacerdotewā Dioḥ cáacwādiḥ ipí uúbhna caá. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó Dios ā chājni muú yobát diítboó jumna, jwiít áihwādiḥ āpí uúbhna caá.

³ Nihat nin baácdiḥ moón sacerdotewā ī maáta nuúpwādiḥ ipí mao cáo wūhna caá. Páant queétdih Dios āt wutup wut jī, cáacwā ī yéej chājat peéh ī jīb chājat pínah niijná. Jwiít diḥ teo wáacni sacerdotediḥbut mao cáo wūhat panihni diḥ Dios āt wūhat tútup wut jī, jwī yéejat peéh ā jīb chājat pínah niijná. Páant ī wūhat pahjeh muntih, Cristo jwī yéejat jīb caanjéh āt míc wūhup wut jī, Dios jwiít diḥ ā wēi enat pínah niijná. ⁴ Nin baácboó sacerdotewā wáat jumna caá. Pánihna, Jesúsboó nin baácboó páantjeh jumna nihna, sacerdote āta jéih jumcan tagaá. ⁵ Nin baácboó jumnit sacerdotewā nin baácdiḥ jumni Dioḥ muúdiḥjeh ī teo wūhna caá. Cáacwā caán muúdiḥ chājna, jeáboó jumni muu pániḥni īt chājat wut jī. Páant ā jumchah, jeejboó Moisés diḥ Dios áih muú pínah diḥ chājat tútnit, “Meemdiḥ wā naáwát pahjeh muntih wíih muúdiḥ, nihat caán diítboó jumni diḥbut túi yobópdih ma chājat tútup”, āt niijp wut jī.” ⁶ Obohjeéhtih, jeáboó jumni Dioḥ muú nin baácboó jumni muú chah túini ā jumna caá. Pánihna, Jesús sacerdote jumna, ā tewatboó nin baácdiḥ jumni sacerdotewā ī tewat chah caá ā jumup. Dios Moisés wādiḥ “Yeebdiḥ wā wutat diḥ jepahnit, wājeéh nī túi jumbipna caá”, āt niij naáwáp wut yuh jī. Obohjeéhtih, jwiít diḥ “Jesús yeebdiḥ ā wun wūhatboodiḥ túi jenah joinít, wājeéh nī túi jumbipna caá”, āt niij naáwáp wut jī. Queétdih ā naáwátji chah jwiít diḥ ā naáwát ā jumna caá. Pánihna, Jesúsboó jwiít diḥ túi ubni jumna, nin baácboó jumnit sacerdotewā chah wēpni ā jumna caá.

⁷ Á jwíih wutatjidiḥ yobópdih jéih jepahcan, cáacwā ájeéh īt jéih jumcap wut jī. Á wutatjidiḥ jwī jéih jepahachah nihna, bíih naáwát diḥ Dios āta naóhcan tagaá. ⁸ Obohjeéhtih, ā wutatjidiḥ ī túi jepahcat diḥ enna, áih cáacwā diḥ jūihna, nin pah āt niijp wut jī:

“Nin wā niiját diḥ nī túi joyoó: Túttimah, nihat wíih cáacwā, Israel juimenádiḥ, Judá juimenádiḥbut jáap naáwát diḥ wā naóhbipna caá.

⁹ Ī nuowā Egipto baácboó jumnitjidiḥ bacanit, ded pah wājeéh ī túi jumat pínah diḥ queétdih wā naáwáp yuh jī. Obohjeéhtih, páant wā naáwát diḥ ī joí cádahap jī. Páant ī cádahat diḥ ennit, weembút queétdih wā cádahap jī. Páant queétdih wā naáwátji pah jwúub naóhcan, mácah wā naóhbipna caá.

¹⁰ Túttimah nihat Israel juimenádiḥ nin pah wā naóhbipna caá: Wā wutat diḥ yeebdiḥ wā túi náhniabipna caá. Páant wā náhnianachah, nī túi wēi jepahbipna caá. Weém nī Maáh jumna, yeebdiḥ wā en daóbipna caá. Yeéb wíihwā jumna, weemdiḥjeh nī uúhbipna caá.

¹¹ Pánihna, caán láa teo wūhniḥ dée, maáta déebut nihat weemdiḥ túi jéihniḥ mícjeh ī jumbipna caá. Pánih jéihniḥ jumna, det ī déewā diḥ nin pah ī míc niij bohécan niít: ‘Ded pah jwī Maáh Dios ā jumat diḥ ma jéihyeé’, ī niijcán niít.

¹² Pánihna, ī yéej chājatjidiḥ yohnit, queétdih peéh chājcan, caandih chéneji wā jwúub náhnican niít”, Dios āt niijp wut jī. (Jer 31.31-34)

¹³Pániha, jáap naáwátidih naóhna, ā jwíh naáwátji āt cádahat tútut wut jī. Caán máa naáwátjidih jáap naáwátboó jwúb tút nuumní ā jumna caá.

Diofí muú nin baácboó jumni, jeáboó jumni

9 ¹Dios Moisésjidih jwíh wutna, ded pah cáacwā caandíh ī weñat pínahdih āt naáwáp wut jī. Nin baácdihi moón caandíh ī weñat pínah muúdihi ded pah ī chājat pínahdihbut āt naáwáp wut jī. ²Caán muúdihi nuñúpwā chóojíh īt wāapáp wut jī.^x Caán muú díitboó chéne tólih īt chājav wut jī. Í jwíh waád juibíni tólih “Diofí tólih”, īt niijíp wut jī. Caán tólihboó ī jī cáagat nahna āt jumup wut jī.^y Cáagat naabút āt jumup wut jī. Caán cáagat naajíh sacerdotewā Diosdih ī wúhni pan naaná āt jumup wut jī.^z ³Wúupni yégueh chóojíh ī jāh yaíhni táahmant bíh tólih āt jumup wut jī. Caán “Dios ā jumat tólih”, īt niijíp wut jī.^a ⁴Caán tólihboó chej jumnidih cáagnit ī cáwat naá āt jumup wut jī. Caán naá orojíh ī chājni wut jī.^b Orojíh ī chājni paihbut caanjíh āt jumup wut jī.^c Caan páih díitna orojíh ī chājni pamap āt jumup wut jī. Caan pámap díitna “maná”, ī niijní āt jumup wut jī.^d Caan páih díitna Aaróníh íoh caját nahbut chíh yabacni jum,^e Dios ā wutatdih ā daác búudhni chéne jeé naanábut āt jumup wut jī.^f ⁵Caan páih wāap lajni naajíh chéne ángelwā orojíh ī pāp dodhni īt jwāáh nuhup wut jī. Queét ángelwā Dios caanjíh ā jumatdih jáutna īt chājav wut jī. Pániha, caanjíh jumna, Dios cáacwā ī yéejatdih ápi yohop wut jī.^g Caán muúdihi bóodih páant bóojeh tigaa wā naóh jwuhup.

⁶Caán muúdihi ī túi ámohat túttimah, sacerdotewā yeó jáap jumat pah jwíh waád juibíni tólihdih waadní, Dios ā wutat pah ípi chājav wut jī.^h ⁷Sacerdotewā ī chah maáhgeh bíh tólihboó jópchí jumat pah bíic láa ā waadát yeó jáapdihgeh ápi waadáp wut jī. Pánih waadní, ī maoni nuñúp ī wúhni pínah meépdih caanjíh jumni paih wāapátidih ápi chíanap wut jī, caán meépdih enniti, Dios cáacwā ī yéejatdih ā yohat pínah niijná. Meépdih ub bejcan, ápi jéih waadcáp wut jī. Diosdih uúbát tút niijná, caanjéh ā yéej chājatji, nihat bita judíowā ī jéihca naáh yéej chājatji jiibbut meépdih āt ub waad béjep wut jī.ⁱ ⁸Páant Dios ā chājatjijíh Túini Espíritu nin pah jwítdih ā jéihyana caá: Moisésdih ā chājat tútni muú Dios ā jumat tólihboó cáacwā īt jéih waadcáp wut jī. Sacerdotewā ī chah maáhgeh caanná āt jéih waadáp wut jī. Pániha, Moisésdih ā chājat tútniji muú páantjeh ā jumuchah nihna, jwíit cáacwāgeh Diosdih jwíta jéih uúbhcan tagaa. ⁹Diosdih ī weñat muú ded pah ā jumatji, caán díitboó ded pah ī chājatjidihbut naóhna, jwíit buu moondíh nindih Dios bohéna caá ā chājav: Cáacwā Diosdih weñat tút niijná, nuñúpwádhí mao cáo wúhna yuhna, Dios ā náah yacat pah túinit īt nihcap wut jī. Pánih chájna yuhna, íih caolíh páantjeh yéejni jumna, Diosjeéh īt jéih jumcap wut jī. ¹⁰Nin pah ípi chājav wut jī: Nuñúpdih mao cáo wúh, jeémp, babh, íih bácahnadih chocna, Moisés ā wutatji pah Diosdih ípi weñep wut yuh jī. Obohjeéhtih, caán wutat pah chájna yuhna, ī tút nuumát déedih queétdih āt teo wáaccap wut jī. Pániha, Dios jáap bohéatdih ā naáwát túttimah, jon játih bóo wutatboó dedé pínah nihcan caá.

x 9.2 Ex 26.1-30 y 9.2 Ex 25.31-40 z 9.2 Ex 25.23-30 a 9.3 Ex 26.31-33 b 9.4 Ex 30.1-6
c 9.4 Ex 25.10-16 d 9.4 Ex 16.33 e 9.4 Nm 17.8-10 f 9.4 Ex 25.16; Dt 10.3-5
g 9.5 Ex 25.18-22 h 9.6 Nm 18.2-6 i 9.7 Lv 16.2-34

¹¹ Obohjeéhtih, jwiít dih túi chājat túut niijná, Cristoboó sacerdotewā ī chah maáh yoobát jumnit, átát jūúwúp wut jī. Pánih maáh jumna, jeáboó jumni Diosdih weñat muú yoobát dih át waadáp wut jī. Caán jeáboó jumni muú nin baácboó cáacwā ī chājni muú chah túini ā jumna caá. ¹² Cristo Dios ā jumupboó cabra meép dih, jiwi meép dih Diosdih wūhat túut niijná, át ub waadáp wut jī. Obohjeéhtih, bíc láajeh jwiít dih wun wūhna, áih meép panihnidi hēh át ub waadáp wut jī. Pánih ub waadnit, jwī yéejat dih ā yohochah, jwiítboó páantjeh Diosjeéh jwī jumbipna caá. ¹³ Dios Moisésdih ā wutatjiboó “Wunnit dih nī chūúúchah, nīih bācahdih quei pānihni ā naácna caá”, át niijp wut jī. Pānihna, íih bācah quei pānihnidih chocat túut niijná, cabra meép, jiwi meép,^j jiwīwādih ī cáwatji jōóhjhbut^k sacerdotewā queétdih ípī choj jáhanap wut jī. ¹⁴ Páant ī chājachah yuhna, queétdih át túi teo wáaccap wut jī. Obohjeéhtih, Cristo wunna, áih meépboodfh ā yoh wūhchah, jwiít dih búdí ā teo wáacna caá. Caán yéejat wihcanni jumna, cruzboó wunna, Túini Espíritu páantjeh jumni ā teo wáacatjīh, caanjéh áih bācahdih Diosdih át wūhup wut jī. Pánih chājna, jwī yéejat dih yohnit, iiguípna jwī bejat déejidih át túi ubup wut jī. Páant ā túi ubnit jumna, “Yéejat peéh weemdíh wihcan caá”, jwī níj jéihna caá. Pánih jumna, Dios, páantjeh jumni ā náahat pahjeh chājnit jwī jumna caá.

Jáap naáwát

¹⁵ Moisés ā wutatjidih jepahna yuhna, ī yéejat peéh queétdih páantjeh ā jumuchah, cáacwā Diosjeéh ít jéih jumcap wut jī. Páant ī jumuchah, nin jáap naáwát dih naóhni, “Cristoboó ā wun wūhatjīh hēh cáacwādih wājeéh wā túi jumat túutbipna caá”, Dios át niijp wut jī. Páant ā niijátji pah, ī yéejat dih yohnit, ā nīonitdih túi ubat túut niijná, Cristo át wun wūhup jī. Páant ā túi ubuchah, páantjeh ájeéh jwiít áihwā jwī túi jumbipna caá. Pánih jumna, áihwādih Dios ā wūhat pínahdih jwī bíbohhipna caá.

¹⁶⁻¹⁷ Cáac ā wunat pínah jātīh, ā déewādih ā wūhat pínahdih āpī daác jwejna caá. Obohjeéhtih, ā buud jwúhcah, áih bíí déedih ā déewā ī jéih ub jwuhcan caá. Á wunat pínah jātīh ā daác jwejni núo dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, ā wunat túttimah, ā daacátji pahjeh áih bíí déejidih ī ubbipna caá. ¹⁸ Páant ā wuncah, caán núo dedé pínah ā nihcat pahjeh muntih, nuñúpdih ī maocah, Dios Moisésdih ā niijátjibut dedé pínah āta nihcan tagaá.

¹⁹ Dios ā wutatdih Moisésji nihat áih cáacwādih át naóh beedánap wut jī. Pánih naóh péanit, jiwi meép, cabra meép dih mahjīh át widip wut jī. Túttimah, oveja yoócdih ī duani, hisopo wut jumni ylip bícdih nah chéonit, át taj báahanap wut jī. Pánih taj báahanit, Dios ā wutatdih ā daacni tólihdih, nihat cáacwādihbut át choj jáhanap wut jī. ²⁰ Pánih choj jáhanit, nin pah Moisés queétdih át niijp wut jī: “Dios nin ā wutatjidih jwiít dih ā jepahat túutup jī, ájeéh jwī túi jumat pínah niijná. Pānihna, caán meép dih enna, ā naáwát yoobópdih ā jumatdih jwī jéihna caá”, át niijp wut jī.^l ²¹ Túttimah, caán tólihdih cáacwādihbut ā choj jáhaat pahjeh muntih, Diosdih ī weñat pínah muudíh, nihat caán díftboó jumnidihbut át choj jáhanap wut jī.^m ²² Páant tigaá, Dios ā wutat pah, meép dih yoh wūhat caá náahap,

cáacwā ī yéejatdih ā yohat pínah niijná. Biquí láanajeh cáacdih quei pánihni ā jumuchah, meépdih yoh wūhcan, mahjīhjah chocat pínahdih Dios āt wutap wut jī. Meép panihnijīh choccannidih, Dios cáaquīh yéejatdih ā quíib buudcán niít.²³ Pánihna, nin baácboó jumni Diosdih ī weñat muú, nihat caán diitboó jumnibut quei wíhcanni panihni ā jumat pínah niijná, nuñúp meépdih yoh wūhat āpí náahap wut jī. Moiséswā caán muudíh jeáboó jumni muu pánihni it chājap wut jī. Jeáboó jumni muú Dioh muú yoobát ā jumuchah, chah táini meép panihnidih yohat caá náahap.

Cristo biíc láajeh ā wun wūhat

²⁴Nin baácdih bóo Diosdih ī weñat muú cáacwā ī chājnidih Cristo āt waadáp wut jī. Caán muudíh waadánjah, yoobópdih jeáboó āt bejep wut jī, Dios ā jumupboó jwiítidih uúbát túut niijná. ²⁵Nin baácdih moón sacerdotewā ī maáta jópchi jumat pah Diosdih weñat túut niijná, ā jumni tólihboó nuñúp meépdih ípí ub waadáp wut jī. Obohjeéhtih, Cristo biíc láajeh wunna, áih meép panihnidih Dios ā jumat tólih yoobátboó āt ub waadáp wut jī. ²⁶Cristo dawá láa waadná nihna, nin baácdih Dios ā chājat túttimah, nihat cáacwā jwí yéej chājatji jīb, dawá láa caandíh wun wūhat āta náah tagaá. Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapna jwí yéejatdih yohat túut niijná, nin baácboó biíc láajeh cáac jumnit, āt wun wūhap wut jī. ²⁷Nihat cáacwā biíc láajeh jwí wunna caá. Páant jwí wunat túttimah, táinitdih, yeejépwādhut Dios ā ñióbipna caá, yeejépwādh peéh chājat túut niijná. ²⁸Biíc láajeh jwí wunat pah, dawá cáacwā jwí yéejatdih yohat túut niijná, Cristobut biíc láajeh āt wun wūhap wut jī. Túttimah, ā jwúub dei jüóhhipna caá, páant muntih. Pánih jwúub dei jüóhnit, jwí yéejatdih yohat túut niijná, ā jwúub wun wūhcan niít. Obohjeéhtih, jwiít caandíh wēi páinitdih ubudih ā jüóhhipna caá, páantjah ā pehbboó Diosjeéh jwí jumat pínah niijná.^o

Máa naáwát ā teo wáaccat

10 ¹Cristoíh dooná táini yoobát ā jumna caá. Obohjeéhtih, Moisés ā wutatji táini pah jumna yuhna, biíc yoobó nihcan caá. Caán wutatdih jepahnit, yeó jáap jumat pah, nihat jópchina nuñúpwādh mao cáo wūhna, Diosdih ípí weñep wut yuh jī. Obohjeéhtih, pánih chājna yuhna, cáacwā ī yéejatdih ī jéih yoh beedácan caá. ²Í jéih yoh beedána nihna, biíc láajeh Diosdih pánih wūhniit, “Buu yéejat peéh jwiítidih ā wihcan caá”, ita niij jenah joi tagaá. Pánih jenah joiná, nuñúpwādh mao cáo wūhatdih ita cádah tagaá. ³Obohjeéhtih, jópchi jumat pah nuñúpwādh mao cáo wūhna, cáacwā ī yéejatdih ī jéih quíib buudcán caá. ⁴Pánihna, jiwi meépdih, cabra meépdihjah Diosdih jwí wūhuchah yuhna, jwí yéej chājatdih āta yoh beedácan tagaá.

Cristo ā wun wūhat

⁵Páant yoobópdih ā jumuchah, Cristo nin baácboó ā cáac jumat pínah jātihbit nin pah Diosdih āt niijp wut jī:

“Cáacwā nuñúpwādh mao cáo wūhna, trigo ojdhut ī wūhatdih ma náahcan caá. Pánih náahcan, con baácboó ma cáac jumat túutuchah, ma chājni bácah meemdíh weñani pínah ā jumpipna caá.

⁶ Cáacwā ī yéejatdih ma yohat pínah niijná, nuñúpwādhī ī mao cáo wūhuchah, ma wēi encan caá.

⁷ Páant ma wēi encatdih jéihnī, ninboó jumna, ma náahat pah chājadih wā bejbipna caá. Páant ma naáwátđih naóh yapani ā niŋ daacáp jī”, Cristo ā ípđih āt niijíp wut jī. (Sal 40.6-8)

⁸ “Cáacwā nuñúpdih ī mao cáo wūhat pínah, trigo ojđihbut ī wūhat pínahđih queéđđih ma náahcap jī. Páant ī wūhuchah yuhna, ma wēi encap jī”, Cristo āt jwíh niŋ naáwáp wut jī. Moisés páant queéđđih ā chājat tútuchah yuhna, caandíh Dios āt wēi encap wut jī. ⁹ Páant niŋ péanit, nin pah āt jwúub niijíp wut jī: “Meém ma náahat pah chājadih wā bejbipna caá”, āt niijíp wut jī. Páant ā niijíchah, nin pah jwī jéihna caá: Jon játih nuñúpwādhī ī mao cáo wūhatjđih cádahat tútđnit, bih bohéátboodíh Dios naóhna āt chāpap wut jī. ¹⁰ Pánihna, Jesucristo ā íp ā náahat pah wun wūhñit, jwiít cáacwā jwī yéejatđih āt yoh wūhup wut jī. Bić láajeh wunna, áih bácahđih āt wūhup wut jī, jwiít áihwā Diosjeéh páantjeh jwī jumat pínah niijná.

¹¹ Nihat sacerdotewā yeó jáap jumat pah Diosđih weñat muúboó teonit, nuñúpwādhī ípí mao cáo wūhna caá. Obohjeéhtih, páant ī mao cáo wūhna yuhna, cáacwā ī yéejatđih ī jéih yoh beedácan caá.^p ¹² Obohjeéhtih, jwī yéejatjī jīb Cristoboó bić láajeh wun wūhna, jwī yéejatđih āt túi yoh beedánap wut jī. Pánih yoh beedá péanit, ā íp pebhna púuh laab béjnit, ā jéihyepmant bóo buwámant, āt chúđup wut jī. ¹³ Caanná chúđđnit, caandíh eníhcannitđih ā íp ā yap yohat pínahđih ā páina caá.^q ¹⁴ Pánihna, bić láajeh wun wūhñit, Dioíhwā ī yéejatđih āt yohop wut jī, yéejat wihcannitjeh páantjeh ī jumat pínah niijná.

¹⁵ Caán yoobópdih ā jumatđih naóhna, Dios naáwátđih naóh yapanidih Túini Espirituboó nin pah āt niŋ daacát tútup tajī:

¹⁶ “Nin pah Dios ā niijíp be: ‘Túttimah bóo láa nihat cáacwādhī nin pah wā niŋ naóhbiipna caá: “Wā wutatđih yeebđíh wā náhnianachah, wēinīt nī jepahbiipna caá.

¹⁷ Nī yéej chājatđih wā jwúub náhnican niít”, wā niijbipna caá,’ Dios ā niijná caá”, āt niŋ daacát tútup tajī. (Jer 31.33-34)

¹⁸ Pánihna, jwī yéej chājatđih ā yohochah, jwī yéejat jīb sacerdotewā nuñúpdih ī jwúub mao cáo wūhatđih jwī náahcan caá.

Úmcanjeh, Diosđih jwī jéih uúbát

¹⁹ Wā déewā panihnitá, Jesúsboó wun wūhna, áih meépdih ā yohochah, jwiítboó úmcanjeh, Dios pebhna waadnít pah, caandíh jwī jéih uúbhna caá. ²⁰ Pánihna, nin baácđih moón sacerdotewā ī maáta ípí chājatjī buu láa jwiítđih dedé pínah nihcan caá. Cristoboó jwī yéej chājatjī jīb ā wun wūhuchah, caán tóliđđih jāh yaíhni chóodih ā yeo dei bejchah,^r jáap namá panihnidih āt chāpap wut jī, Dios ā jumupna jwī túi waadát pínah niijná.^s ²¹ Pánihna, jwiítboó Dioíh muu pánihñit jwī jumuchah, jeáboó jumna, jwiítđih uúbh wūhni Cristo chah wēpni sacerdote ā jumna caá. ²² Páant ā

jumatdih jéihna, úmcanjeh, caandíh túi jenah joiná, Dios pebhna waadní, caandíh jwí úúbát dée caá. “Cristo weemdíh wun wúhna, wá yéejatdih á yohochah, buu yéejat jíib weemdíh wihcan caá”, jwí níj jéihna caá. Pánihi jenah joí cádahcan, mahjíh jwí chocat pah, quei wíhcannit panihniti jwí jumat dée caá.^{t 23} “Yeebdíh wá túi úbbipna caá”, á níjájti pah á chájipna caá. Páant á chájat pínahdih túi jéihniti, bitadihbut caandíh jwípí naóhna caá. Caandíh jwí túi náhniti dée caá.²⁴ Pánihi náhniti, jwíjéeh jumnitdih oina, teo wáacniti, nihiat bícdih jwí túi jumat dée caá.²⁵ Diosdih weñat túut níjina, jwí míc wáacat dée caá. Bitá í míc wáacatdih cádahna caá í chájap. Páant í cádahachah yuhna, jwiítboó jwí cádahca boj jíih. Nin baácboó jwí Maáh á jwúub dei júúwát pínah bahnihe á judhna caá. Caandíh jéihna, jwiít áihwá búdí jwí míc weña jíih.

²⁶ Yoobópdih jumni naáwátidih jwí jéihna yuhna, “Wá náahat pah wá chájipna caá”, jwúub níj jenah joiní, jwí yéej chájachah, Dios jwí yéejatdih á yohcan níti.²⁷ Páant jwí chájachah, á tobohna caá. Nihat Diosdih eníhcannitdih peéh chájni, iigúipna á bejat túutbipna caá. Pánihi, caandíh cádahni, jwúub yéej chájnitdihbut bíc yoobó á peéh chájipna caá. Páant á peéh chájat pínah búdí úm náah jumni caá.^{u 28} Moisés á wutatjidih ded á yap yohochah, judíowá í maáta caán yap yohnidih ípí peéh chájap wut jí. Á yéej chájachah ennitji, bíc peihcanniti caandíh í naóh yacachah, í naáwát yoobópdih á jumatdih íti jéihyep wut jí. Pánihi jéihniti, jígh encanjeh, caandíh ípí mao yohop wut jí. Bíc peihcanniti wihcah, chénewá caandíh í naóh yacachah, ípí peéh chájap wut jí.^{v 29} Páant í peéh chájat chah, Dios á wúúhdih eníhcannitboodíh á peéh chájipna caá. Cristo wun wúhna, áih meépdih á yoh wúhuchah, Dios jwí yéejatdih á yohna caá. Páant á yohat pínahdih jwiítidih áti naáwáp wut jí. Obohjéhtih, det yéejatdih yohniti jumna yuhna, túttimah caandíh yap yohna, jwúub yéej chájni, “Jesúsíh meép oboh jumni á jumna caá”, í níj jenah joiná caá. Páant níj jenah joiní, queétdih oini Túini Espiritudih yeejép naóhna caá í chájap. Páant í chájachah ennit, Dios queétdih búdí á peéh chájipna caá.^{w 30} “Det í yéej chájatji jíib weém caá wá peéh chájip. Wíihwá jumna yuhna, yeejép í chájachah, queétdih wá peéh chájipna caá”, áti níjip wut jí.^x “Yoobópdih tigaá Dios páant níj naóhni á jumap”, jwí níj jéihna caá.³¹ Pánihi, Dios chah wépni á jumuchah, yéej chájnitdih á peéh chájat pínah úm náah jumni caá.

³² Játih ded pah ní jumatjidih ní túi náhninaá. Túini doonádih joiná, jwíih jepahniti, dawá láa búdí yeejép yapna yuhna, Jesúsíh níti cádahcap táji.³³ Biquí láana cáacwá í enechah, bita yeebdíh yeejép naóhni, yeejép íti chájap táji. Bíih láa bita Jesúsíhwádih yeejép í chájachah enna, yeejép yapnitdih níti jígh en teo wáacap táji.³⁴ Bitadihi nemat muúboó í nemechah ennit, yeebbút níti jíghap táji. Níih bíi déedih í dúuc wáyachah yuhna, jíghacanjeh, “Á túina caá”, níti níjip táji. “Nin baácdih bóo chah túini jeáboó wá bíbohah pínah páantjeh á jumna caá”, níj jéihna, í dúuc wáyachah yuhna, níti weñep táji.³⁵ Pánihi, úmcanjeh, Diosdih ní túi jenah joí cádahca bojó. Páant ní cádahcat jíib, yeebdíh á túi chájipna caá.³⁶ Yeejép yapna yuhna, Dios

ā náahat pah ñi chāj cádahca bojoó. Páant ñi chāj cádahcah, “Wíihwādhíh wā pehbhoó wā túi jummat túutbipna caá”, Dios ā niijátji pah, yeebdíh ā túi chājibipna caá. ³⁷Nin pah Dios naáwátidih naóh yapani āt niíf daacáp tají:

“Wā wahní ā juibíát pínah bahnibitjeh ā judhna caá.

³⁸ Pánihná, wíihwā, wā náahat pah chājnit, wā wahnidih túi jenah joinít, í túi jumbipna caá. Oboghjeéhtih, caandíh í cádahachah, queétdih wā wēi encan niít, Dios ā niijná caá”, āt niíf daacáp tají. (Hab 2.3-4)

³⁹ Oboghjeéhtih, jwiítboó Diosdih cádahcan, iiguípna bejnit pínah nihcan caá. Caandíh túi jenah joinít jumna, páantjeh ájeéh jwí jumbipna caá.

Diosdih túi jenah joyát

11 ¹Nin pah Diosdih túi jenah joyát ā jumna caá: Diosdih túi jenah joiná, jwiítidih ā túi chājat pínahdih jwí túi jéihna caá. Á niijátji pahjeh ā chāj jwuhcah yuhna, “Á niijátji pah yoobópdihi ā chājibipna caá”, jwí niíf jéihna caá. Páant ā chājat pínahdih encan yuhna, “Yoobópdihi páant ā chājibipna caá”, jwí niíf jenah joiná caá. ²Páant í túi jenah joyóchah ennit, Dios jon játih moondíh āt túi wēi enep wut jī.

³Diosdih túi jenah joinít, nin pah jwí jéihna caá: Dios ā naáwát wēpatjīh nihadidih āt chājav tají. Pánihná, jwí enca naáhjidih nihad baa jwí enni pínahdih āt jígoanap wut jī.^y

⁴ Abeljiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, ovejadih mao cáo wūhnit, caandíh āt wēnep wut jī. Oboghjeéhtih, ā úd jeñé Caín ā momatji quehedihjeh Diosdih āt wūhup wut jī. Pánihná, Dios Abel ā wūhnihoodíh chah āt wēi enep wut jī. Pánihi wēi enna, “Weemdíh túi jenah joinít, Abel túini ā jumna caá”, āt niijp wut jī. Caán ā wunat túttimah yuhna, ā túi jenah joyátjidih bohénit, ded pah jwiítboó jwí túi jenah joyát pínahdih jwí jéihna caá.^z

⁵Enocboó Diosdih túi jenah joiní ā jumuchah, Dios caandíh āt wēi enep wut jī. Pánihi wēi ennit, ā wuncat pínah niijná, nihad bácahjah Dios jeáboó caandíh āt ub bejep wut jī. Páant ā ub bejat túttimah, cáacwā caandíh íť jéih bíd juicáp wut jī.^a ⁶Páant ā yapatjidih jenah joinít, “Diosdih túi jenah joicán, caandíh jwí jéih wēnacan caá”, jwí niíf jéihna caá. Ded caandíh bidniboó “Dios ā jumna caá. Pánihná, caandíh wā túi bidichah, weemdíh ā túi chājibipna caá”, niíf jenah joyát caá náahap.

⁷Noéjiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, ded pah ā chājat pínahdih ā naáwáchah, āt túi jepahap wut jī. Pánihi jepahnit, ájeéh bóli, ā weh, ā weh áana yaádh bícdih pobyitdih túi yapat túut niijná, búdí jāj choodih āt chājav wut jī. Pánihi túi jenah joiná, nihad bita yeejép í chājachah enna, queétdih āt pej jumcap wut jī. Pánihná, Diosdih ā túi jenah joyóchah, “Caán túini ā jumna caá”, Dios āt niíf enep wut jī.^b

⁸Abrahamjiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, Dios ā wūhni pínah baácboó ā bejat túutuchah joinít, āt jepahap wut jī. Caandíh jepahnit, ā jumni baácmant bejna, ā jéihca naáh baácna āt juibínap wut jī.^c ⁹Páant ā juibínachah, “Nin baácdih yeebdíh wā wūhbiipna caá”, Dios ā niijáchah joinít, caán baácdih āt chāwáp wut jī. Caandíh, ā wūhí Isaacdih, ā juima

Jacobdihbut “Nin baácdih yeebdíh wā wūhbiḡna caá”, Dios át níj naáwáp wut jī. Queét caán baácdih moón nihcan yuhna, Diosdih túi jenah joinít jumna, nuñúp chóonadih yúuh taj cáagni muunádiḡ chājnit, caánboó ít jumup wut jī.^d ¹⁰Pániḡ jumna yuhna, caanjíḡ ā jum jwuhat pínahdihjeh Abraham át jéihyep wut jī. Jeáboó jumni tútchina ā bejat pínahboodíḡ wēi páina át chājap wut jī. Caán tútchi Diosboó ā jenah joyát pah chājni ā jumuchah, buudcán, páantjeh ā jumbipna caá.^e

¹¹Abraham behe, ájeéh bóli Sarabut beh wili, weh wihcannit ít jumup wut jī. Queét chénat pah behnit jumna yuhna, Abraham Diosdih túi jenah joinít jumna, Dios ā teo wáacatjīḡ ít weh jumup wut jī. “Dios ā niijátji pah ā chājbiḡna caá”, Abraham ā níj jenah joyát jīb, Sara mit weh jumup wut jī. Pániḡna, Abraham behe jumna yuhna, ā wūúhdih át enep wut jī.^f

¹²Abrahamji wunni dée ā jumuchah yuhna, ā juimená dawá ít cáac poonap wut jī. Cúiwádiḡ, óondihbut jwī jéih jenah encat pah ā juimenádiḡbut jwī jéih jenah en buujácan caá.^g

¹³Queét niḡat Diosdih túi jenah joinít, ít buudúp wut jī. “Yeebdíḡ caán baácdih wā wūhbiḡna caá”, Dios queétdih ā niijníji baácdih juibícanjeh, ít wunup wut jī. Caán baácdih queétjeh bíbohcan yuhna, Dios ā niijátji pah, túttimah í juimená í bíbohah pínahdih ít jéihyep wut jī. Pániḡ jéihnít, ít weñep wut jī. Pániḡna, “Nin baácdih jibnitjeh jwī jumna caá”, ít niijíp wut jī.^h ¹⁴Páant niijná, bíḡḡ baácdih í bidatjidiḡ jwī jéihna caá. ¹⁵Pániḡ bidnit, í jwíḡ jumni baácna jwúub bejíḡna nihna, íta jéih jwúub bej tagaá. Pániḡna, “Bíḡḡ baácdih jwī bidna caá”, niijná, jon játih í cádahni baácdih niijná ít chājcap wut jī. ¹⁶Obohjeéhtih, chah túini baácboodíḡ bidna ít chājap wut jī. Caán í bidni baác jeáboó caá ā jumup. Caánboó íih tútchi pínahdih Dios átát ámoḡ péanap wut jī. Pániḡna, “Dios jwī Maáh caá”, í niijíchah joinít, át tíccap wut jī.

¹⁷⁻¹⁸Túttimah, Dios Abrahamdih ā wūúḡ Isaacdih át mao cáo wūhat túútup wut jī. “¿Yoobópdih níft weemdíḡ ā túi jenah joí?” niijná, páant át wutup wut jī. Pániḡna, Abraham Diosdih túi jenah joinít jumna, ā niiját pah át chājap wut jī. “Ma wūúḡ Isaacjīḡ ma juimenádiḡ wā cáac pooabipna caá”,ⁱ Dios ā niijátjidiḡ náhnina yuhna, Abraham caandíḡjeh mawat túút át chājap wut jī.^j ¹⁹“Wā wūúḡ Isaacdih wā mao wūhuchah, Dios caandíḡ ā jéih boobabipna caá”, Abraham át níj jenah joyóp wut jī. Páant ā mawat túút chājachahjeh, Dios caandíḡ át cádahat túútup wut jī. Páant ā mawíhni jwúub báadhni pah caandíḡ ā enechah, ā wūúḡ ájeéh át jwúub jumup wut jī.^k

²⁰Pániḡat túttimah, Isaacboó Diosdih túi jenah joinít jumna, ā weh Jacob, Esaúdiḡbut “Túttimah, Dios meemdíḡ búdí ā túi chāja naáh”, át niijíp wut jī.^l

²¹Pániḡat túttimah, Jacobboó, Diosdih túi jenah joinít jumna, ā wunat pínah játihbit áih wúuat nahjīḡ tóo caj nuñnit, Diosdih át weñep wut jī. Pániḡ wēinit, ā wūúḡ José ā weh chénat pahdih “Meemdíḡ Dios búdí ā túi chājbiḡna caá”, át niijíp wut jī.^m

d 11.9 Gn 35.27 e 11.10 He 13.14 f 11.11 Gn 17.19; 18.11-14; 21.2; Ro 4.17-22

g 11.12 Gn 15.5; 22.17; 32.12 h 11.13 Gn 23.4; 1Cr 29.15; Sal 39.12 i 11.17-18 Gn 21.12

j 11.17-18 Gn 22.1-14 k 11.19 Gn 22.13 l 11.20 Gn 27.27-29,39-40

m 11.21 Gn 47.31-48.20

²² Túttimah, Joséboó, Diosdih táí jenah joiní jumna, ā wunat pínah játih judíowā Egipto baáchoó jumnitji ī bejat pínahdih āt naáwáp wut jī. Pánih naóhnit, ā juimená pínah áih bácahjidih ī ub bejat pínahdih āt wutup wut jī.ⁿ

²³ Túttimah, Moisés mánaboó Diosdih táí jenah joinít jumna, ā cáac jumuchah, caandíh bíic peihcanni widh ít bih bíbohó wut jī. Túinibit ā jumuchah ennít, caandíh ít bihip wut jī.^o Caán baácdih moón ī maáhdih úmcanjeh, judíowā ī wehdih ā mawat tútutuchah, ít jepahcap wut jī.^p

²⁴ Túttimah, Egipto baácdih moón ī maáh nuúm Moisésdih mit behanap wut jī. Páant mijeéh behna yuhna, Diosdih táí jenah joiní jumna, “Caánt mi wúúh caá”, ī nijátidih āt náahcap wut jī.^q ²⁵ Caandíh behanah mi déewáboó wēinít, yeejép ī chājachah enna yuhna, āt chājihcap wut jī. Pánih chājan, Dioíhwā bíicdih yeejép āt yapat wut jī. ²⁶ Dios ā wahní pínah Cristodih cáacwā yeejép ī chājat pínah pah Moiséswádhíbut Egiptodih moón yeejép ít chājan wut jī. Pánihna, nihát Egiptodih moón búdí jíib jumnidih ī bíbohadih náahcanjeh, Dioíhwā bíicdih ā jumat jíib bita yeejép ī dehwat pínahdih āt níwip wut jī. Túttimah, ā táí chājat jíib, Dios caandíh ā táí chājat pínahdih jenah joí waáwána, yeejép ā yapat pínahdih āt níwip wut jī.

²⁷ Diosdih táí jenah joiní jumna, Egipto baácdih moón ī maáh ā íjichah yuhna, caandíh úmcanjeh, caán baácmant āt bejep wut jī. Dios jíghocanni ā jumuchah yuhna, jíghonidih ā enat pah ā wutatdih Moisés āt jepah cádahcap wut jī.^r ²⁸ Moisés caandíh táí jenah joiní jumna, judíowádhí Dios ā táí ubat pínahdih āt jéihyep wut jī. Pánih jéihna, Dios ā wutat pahjeh queét judíowádhí íih jēcnadih oveja wúúh meépji āt náanat tútutup wut jī. Páant ī náanatdih ennít, Dios nihát ī jwíih túuhniti dhí ā mawat túetni ángelboó judíowā ī jwíih túuhnitboodíh āt maocap wut jī. Caán oveja wúúhdih mao péanit, Moisés ā wutat pahjeh, ī jumat yoobó ít jeémép wut jī. Caán jeémát, Pascua ī nijíní, bíicdih ī jwíih jeémp láa āt jumup wut jī.^s

²⁹ Túttimah, Diosdih táí jenah joinít jumna, “Muj Mac Dūni”, ī nijini mujdih, mah wihcanni namádhí judíowā ít chúh bejep wut jī. Obohjeéhtih, Egiptodih moón queétdih nūun béjnit, muj ā jwúub dúj yóh lajachah, ít chíic wan beedép wut jī.^t

³⁰ Pánihat túttimah, Diosdih táí jenah joinít jumna, judíowā Jericó tútchidih bóo búdí wáihyat júdu yehmant ít páud bejep wut jī. Siete yeó jáap pohba caán tútchidih ít páudup wut jī. Páant bóí yeó jáap ī páudat túttimah, caán wáihyat júdu āt boto jéen bejep wut jī.^u

³¹ Diosdih táí jenah joiníh jumna, Jericó tútchidih bóli deoh nah jumnih, Rahab wút jumnih, judíowā en waóhnitdih wēi jwááhnit, mit teo wáacap wut jī. Páant mi teo wáacatji jíib, caán tútchidih moón Diosdih yap yohnitdih maonit, judíowā caántboodíh ít maocap wut jī.^v

³² Bitá Diosdih táí jenah joinítidih naáwíhna yuhna, queét dawá ī jumuchah, wā jéih naóh daác beedácan caá. Gedeón,^w Barac,^x Sansón,^y Jefté,^z David,^a Samuel,^b Dios naáwátidih naóh yapanitbut, nihát íih doonádhí wā naáwíhna

n 11.22 Gn 50.24-25; Ex 13.19 o 11.23 Ex 2.2 p 11.23 Ex 1.22 q 11.24 Ex 2.10-12

r 11.27 Ex 2.15 s 11.28 Ex 12.21-30 t 11.29 Ex 14.21-31 u 11.30 Jos 6.12-21

v 11.31 Jos 2.1-21; 6.22-25 w 11.32 Jue 6.11-8.32 x 11.32 Jue 4.6-5.31

y 11.32 Jue 13.2-16.31 z 11.32 Jue 11.1-12.7 a 11.32 1S 16.1-1R 2.11 b 11.32 1S 1.1-25.1

yuh caá. Obohjeéhtih, queédih wā naóh daáccan níít. ³³Diosdih túi jenah joinít jumna, biquína bíh baácdih moondíh míc maona, ít yap yohop wut jī. Bitá íih cáacwādh túinijeh ít wutup wut jī. Páant Diosdih í túi jenah joyóchah, “Yeebdíh wā teo wáacbipna caá”, ā niijátji pah queédih át teo wáacap wut jī. Bitá túi jenah joinít jumna, jiowá queédih í jeémíhichah yuhna, Dios íih jacnadih át nemep wut jī. ³⁴Bitá túi jenah joinít jumna, búdí iigátboó jumna yuhna, ít iigcáp wut jī. ^dBitá túi jenah joinít jumna, queédih í mao yohíhichah yuhna, ít jwei béjep wut jī. Bitá wēpcannitji jumna yuhna, Diosdih túi jenah joiná, wēpépwā ít jumup wut jī. Pánih jumnit, bíh baácmant jūóhni queédih eníhcannit soldadowādh míc maonit, ít yap yohop wut jī. ³⁵Biquína yaádh Diosdih í túi jenah joyát jíib, í déewā wunah bejnítjidih Dios át booa wūhup wut jī. ^e

Obohjeéhtih, bitá Dioíhwā í jumat jíib, queédih teonit, búdí yeejép ít chājap wut jī. “Diosdih ma cádahachah, jwī watbipna caá”, queédih ít niijíp wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant í niijíchah yuhna, jeáboó chah túini pebhboó í bejat pínahdih náahna, ít jepahcap wut jī. Páant í jepahcat jíib, queédih yeejép í chājachah, ít wunup wut jī. ³⁶Bitá Diosdih túi jenah joinítjidih yeejép deohnit, búdí ít puñup wut jī. ^fBitadih chéonit, nemat muúboó ít nemep wut jī. ^g³⁷Bitadih jeejīh yohnit, ít mawap wut jī. ^hBitadih íih bácahdih tac yoób ít bóodop wut jī. Bitadih íbat naajīh ít mawap wut jī. ⁱBitá moh yéejnit jumna, oveja chóo, cabra chóodihjeh ít dawúp wut jī. Queédih ñuunnít, bitá búdí yeejép ít chājap wut jī. ³⁸Queét chah túinit jumna, nin baácdih moón yeejép wā bícdih jumnit pínah ít nihcap wut jī. Queét Diosdih túi jenah joinítboodíh cáacwā í náahcah, muú wihcapboó, jeéboobát ípí jib bejep wut jī. Pánih jib bejnit, jeé íitboó, baácbóó jumni íitboobát ípí ūwup wut jī.

³⁹Queét nihat caandíh túi jenah joinítjidih Dios búdí át wēi enep wut jī. Pánih túi jenah joinít jumna yuhna, “Yeebdíh chah túini baácdih wā wūhbipna caá”, Dios ā niijníji baácdih ít juibí jwuhcap wut jī. ⁴⁰Páant níj naóhna, nin pah Dios níj jenah joiná át chājap wut jī: “Queét wíihwā, táttimah jumnit wíihwābut wā pebhna í juyáchah, queét nihat bícdih túinit yoobát wā jumat túutbipna caá”, át níj jenah joyóp wut jī. Pánih jenah joiná, játih ā chājatji chah túini jwiítjidih ā chājipna caá.

Jesúsdihi túi jenah joí cádahca boj jíih

12 ¹Queét wā naóhni dawá Diosdih túi jenah joí cádahcannit í jumatjidih jéihni, yéej chāj cádahni, jwiítbut Jesúsdihi jwī túi jenah joí cádahca bojat dée caá. Nin pah caá jumat náahap: Náoni ā túi nāwíhichah yuhna, chodópdihi duo béjna, ā jéih wēp náocan caá. Yégueh wūupnidih duoná, ā túi jéih náocan caá. Páant ā jumat pah Diosdih jwī túi jepahíhna yuhna, jwī weñat pínahdihjeh chājna, caandíh jwī túi jéih jepahcan caá. Pánihna, jwī yéej chājatdih cádahat caá náahap. Chah wēp náoniboó ā túi péaat pahjeh, jwiítbut Dios ā náah yacat pah jwī chāj cádahca bojat dée caá. ²Jesúsdihjeh jwī túi náhni jíih. Caanjéh Diosdih túi jenah joí waóhni

c 11.33 Dn 6 d 11.34 Dn 3 e 11.35 1R 17.17-24; 2R 4.25-37 f 11.36 Jer 20.2; 37.15
g 11.36 1R 22.26-27; 2Cr 18.25-26; Jer 20.2; 37.15; 38.6 h 11.37 2Cr 24.21
i 11.37 Jer 26.23

jumna, jwiít dih tui jenah joyát táutnibut á jumna caá. Páni hna, caandíh jwí tui jenah joí cádahcat pínah niijná, jwiít dih á teo wáacna caá. Cruzboó wunna yuhna, á íp di h á tui jenah joí cádahcap wut jí. Cruzboó wunat tíic náah jumni á jumuchah yuhna, á íp á jumupboó á weñat pínah di h jéi hna, tíic canjeh, cruzboó á t wunup wut jí. Páni hna, buu chah maáh jumna, Dios á jéi hyepmant bóo buwámant á chúudna caá.^j

³ Jesús di h eníhcannit caandíh búdí yeejép í chājachah yuhna, Dios á náah yacat pah á t cádahcap wut jí. Páant á cádahcatj di h ní tui náhninaá, yeebdí hbut yeejép í chājachah yuhna, bíic yoobó cádahcat táut niijná. ⁴ Bitá yeebdí h tubit yeejép chājna yuhna, í t mao yohcap taga. Obohjeéhtih, Jesúsboodí h í t mao yohop wut jí. Páant yeejép á yapatj di h náhninit, yeebdí h yeejép í chājachah yuhna, caandíh ní cádahca bojoó. ⁵ Dios yeeb á weh di h á naáwátj di h ¿ní quíib buú di ní t? Yeejép ní yapat pínah di h á naáwát di h naóh yapani nin pah á t níj daacáp taji:

“Wúuhú, yeejép yapna yuhna, ma íjca bojoó. Páant yeejép ma yapachah, weém, ma Maáh, meemdí h bohéna caá wá chājap. Páni h bohénit, wá táut nuumát túutuchah, ma joyáh bojca bojoó. Páant wá wutuchah, jígahcanjeh, ma tui jepahaá.

⁶ Nihat wá oinit, “Meém wá wúuh caá”, níj ennit di h wāpí bohéna caá, í yap yohcat pínah niijná. Páni hna, í yap yohochah ennit, queétdi h wá peéh chājbi pna caá’, Dios á niijná caá”, á t níj daacáp taji.

(Job 5.17; Pr 3.11-12)

⁷ Páni hna, yeejép yapna yuhna, Dioí h namádi h ní cádahca bojoó. Páant ní yapatj í h, Dios á weh ní jumuchah, yeebdí h bohéna caá á chājap, chah ní tui chājat pínah niijná. Det mána í weh di h í wutuchah, í jepahcah, ípí peéh chājna caá, í táut nuumát pínah niijná. Páant í chājat pah, Diosbut jwiít á weh jwí jepahcah, jwiít di h á peéh chājbi pna caá. ⁸ Ní tui chājcat di h ennit, yeebdí h á naóhcah ni hna, á weh ní t ni hcan tagaá. Páant á naóhcah, mána wi hcannt pah ní t jum tagaá. “Dios wá íp caá”, ní t jéi híicán tagaá. ⁹ Jwí mána jwiít di h ded pah í bohéátj di h ní jenah joyoó. Queét jwiít di h í peéh chājachah, queétdi h jwipí jepahap jí. Páni h jepahnit, jwí íp Dios á táut nuumát túutuchah, chah jepahat caá náahap. Páni h jepahna, páantjeh ájéeh jwí tui jumbi pna caá. ¹⁰ Wébít jwí jum jwuhuchah, jwí mána jwiít di h peéh chājnit, “Nin pah wá chājachah, wá wúuh á tui jumbi pna caá”, ípí níj jenah joyóp wut jí. Obohjeéhtih, Diosboó peéh chājna, jwiít di h teo wáacna caá á chājap, caán táini á jumat pah jwiítbut túinit jwí jumat pínah niijná. ¹¹ Dedé peéh chājat di h “Caán táina caá”, jwipí níj jenah joicán caá. Búdí jwipí jígahna caá. Obohjeéhtih, jwí h jígahna yuhna, túttimah caandí h jwí jenah joyóchah, jwiít di h á teo wáacna caá, yéej chājcanjeh, jwí tui jumat pínah niijná.^k

¹² Páni hna, búdí yeejép yapnit jumna yuhna, Dios yeebdí h á bohéát di h jéi hna, ní jígah cádahaá. Caandí h chah tui jenah joinít, úumcanjeh, ní tui weñeé.^l ¹³ Páni h jumnit, Jesúsí h namádi h bejnit, túini jeh ní chājaá. Páant yeejép ní yapachah yuhna, Jesús di h cádahcanjeh, wēpnit panihnit ní jumbi pna caá. Yeeb páant ní jumuchah ennit, bita Jesúsí hwá wēpcannit panihnitboobút caandí h chah í tui jenah joibí pna caá.

Dios ā wutatdih jepahcah, ā tobohat

¹⁴Míic jūihcanjeh, nihat bícdih ñi túi jumú. Pánihi jumna, jwí Maáhdih túi jepahnit, ñi yéej chājca bojoó. Det yéej chājcanitjeh jwí Maáhdih í enbipna caá. ¹⁵Ñi túi chāja chaáh! Dios yeebdíh oinit ā teo wáacachah, ñi túi jepahaá. Jepah cádahna, ñi jwúub yéej chājat pínah ā tobohna caá. Caandíh cádahna nihna, momatdih yeejép yílíp ā jāwat panihni yeebjéh ñita míic yéeja tagaá. Jesúíh namádih ñi cádahachah ennit, bita áihwābut bíic yoobó ita cádah tagaá.^m ¹⁶Ñi weha mána nihcanitjeh yeejép ñi chājca bojoó. Diosdih náahcanitbut ñi jumca bojoó. Esaúboó ded pah ā jumatjidih ñi túi náhninaá. Diosdih, ā wūhni pínahdihbut náahcanni āt jumup wut jī. Weép jeñé jumna, ā íip ā wunat túttimah ā ípíh bíí déedih bíbohni pínah āt jumup wut yuh jī. Dios ā ípdih ā niijníjdihbut bíbohni pínah āt jumup wut yuh jī. Obohjeéhtih, bíic yeó jáap búdí nuugúp wunna, bíic láa ā jeémát jībjeñ ā bíbohāt déejidih oboh jumni pah jenah joinít, ā údboodíh āt wūhup wut jī. Pánihi chājna, Dios ā wūhat pínahdih āt náahcap wut jī. Pánihi náahcanni ā jumat pah yeébbó ñi jumca bojoó.ⁿ ¹⁷Á úddih áih pínahdih ā wūhat túttimah, Esaú ded pah ā yapatdih ñi jéihna caá. Á íip caandíh ā wūhat pínahdih Esaú búdí āt náahap wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant ā náahachah yuhna, weép jeñédih ā wūhat pínahdih ā úddih wūh péanit, Esaúboodíh ā íip āt wūhcap wut jī. Caandíh ā jūí uúbúchah yuhna, túut nuumcánjeh, caandíh āt wūhcap wut jī.^o

¹⁸Dios Moisésjidih ā wutat túutachah, jwí déewā judíowā Dios ā jumni jeená it juibínap wut jī. Obohjeéhtih, caanná í juibíat pah yeébbó ñi juibícan caá. Nin pah queéboó it yapap wut jī. Dios ā jumni jeé, Sinaí wūt jumni jeená í juibínachah, búdí iigát āt jumup wut jī. Dupúat, baác méméat, búdí johlitbut āt jumup wut jī. ¹⁹⁻²⁰Caanná juibínit, póojat nah, Dios ā wéheatbut búdí ā yáanachah it joyóp wut jī. Páant ā wéhenachah joiná, búdí úmnnit, queét it joíhcap wut jī. Dios nin pah queédih āt niíf wutup wut jī: “Det nin jeedíh chūinitdih jeejéh yoh mawat caá náahap. Nindih nuñúp ā chuñachah, caandíhbut jeejéh ñi yoh mawaá”, āt niijíp wut jī. Páant ā niijíchah joinít, tubit úm náah jumni wutat ā jumuchah, “Jwíftdih ma jwúub naóhca bojoó”, it niijíp wut jī.^p ²¹Páant ā yapatdih ennit, nihat í úmnochah, “Búdí úmnnit, méména caá wā chāap”, Moisés yuh buca āt niijíp wut jī.^q

²²Páant Diosjeéh it jwíh jumup wut jī. Obohjeéhtih, yeébbodíh pánihcana caá. Dios bícdih jumat túut niijná, Sión wūt jumni jee pánihipna ñi juibína caá. Caán jeáboó jumni, Dios báadhníh, Jerusalén tútchi caá. Yeebbút dawá ángelwá bícdih wéi naáwát túut niijná, í míic wáacapna ñi juibína caá. ²³Yeéb caán tútchidih moón pínah jumna, Dios weh jwíh juibínit bícdih ñi míic wáac juibína caá. Nihat í wūtnadih ā daácní nuobut jeáboó ā jumna caá. Nihat cáacwādih ñíoni ā jumupna ñi juibína caá. Bitá túi chājnitji Dioíhwājíh míic wáacnit yeebbút ñi jumna caá. Dios queédih yéejat wihcannit átát chāap wut jī. ²⁴Pánihna, Jesús pebhna ñi juibína caá. Jon Moisés ā wutatjidih jwúub túut nuumnnít, “Jesúsboó wunna, áih meépdih ā

yoh wūhuchah, yeebdíh wā túi ubbipna caá”, Dios jwiítdih át niijíp wut jī. Abelji áih meépdih ā yohochah enna, Dios caandíh maonidih át peéh chājav wut jī.^r Obohjeéhtih, Jesúsboó áih meépdih ā yoh wūhuchah enna, Dios jwiítdih át túi ubup wut jī. Pánihna, áih meép oboh jumni nihcan caá.

²⁵ Ni túi chāja chaáh! Dios yeebdíh ā naáwáchah, ni túi jepahaá. Jon játih nin baácboó jumni Moisés Dios naáwátidih ā naóh yapanachah, caandíh ī joífhcatji jīb, Dios cáacwádih át peéh chājav wut jī. Pánihna, buu jeáboó jumni Cristo jwiítdih ā naóh yapanachah jwī joífhcah, queétdih ā peéh chājat chah, jwiíthoodíh Dios ā peéh chājipna caá.^s ²⁶ Moisésji jum láa Dios ā wéhenachah, baác át méménap wut jī.^t Obohjeéhtih, biíh ā naáwátidih naóh yapaniboó Dios túttimah ā niját pínahdih nin pah át niij daacáp tajī: “Nin baácđih, jeádihbut biíc láa pohba wā cádah méméabipna caá”, Dios ā niijná caá, át niij daacáp tajī.” ²⁷ “Biíc láa pohba wā cádah méméabipna caá”, niijná, nihat ā chājnijidih ā yohat pínahdih naóhna át chājav wut jī. Obohjeéhtih, Dios ā maáh jumupboó jéih yohca naáh jumna, páantjeh ā jumbipna caá. ²⁸ Pánihna, ā maáh jumupna bejnít pínah jumna, caandíh ā yohcat pínahdih jéihnít, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwī niij jīh. Páant niijnít, ā náahat pah caandíh búdí jwī wēi jīh. ²⁹ Dios wēpni túini yoobát jumna, jwī tuu cáwat pah, det caandíh jepahcannitdih ā yoh beedábipna caá.

Dios ā weñat pínahdih ded pah chājav

13 ¹ Bitá Jesúhwhādih ni míc oi cádahca bojoó. ² Ni jéihca naáhwādhbut ni túi wēi jwāáá. Pánih wēi jwāáhna, biquína Jesúhwhā, jéihcan yuhna, ángelwādih it wēi jwāáap wut jī.^v

³ Nemat muáboó jumnitdih ni jígah en teo wáacá. Yeéb ijeéh jumna nihna, ded pah ni náahatdih jenah joinít, queétdihbut ni túi chājaá. Bitá yeejép ī yapachah ennít, yeéb biíc yoobó yapna nihna, ded pah ni náahat pah, queétdihbut ni túi teo wáacá.”

⁴ Ni téihya chéwechah, ā túina caá. Pánih téihya chéonít, ni míc cádahca bojoó. Ni weha mána nihcannitjīh yeejép ni chājca bojoó. Pánih yeejép chājnitdih Dios ā peéh chājipna caá.

⁵ Bií déedih tabít ni bidca bojoó.^x Nin pah Dios át niijíp wut jī: “Yeebdíh cádahcanjeh, wā túi teo wáacipna caá”, át niijíp wut jī.^y Páant ā niijátidih jéihnít, ni bíbohni bí déedihjeh wēinít, chah ni jwáub bidca bojoó. ⁶ Pánihna, úumcanjeh, nin pah jwī niij jenah joiná caá:

“Wā Maáh Dios weemdíh teo wáacni caá. Páant ā jumatdih jéihna, cáacwā weemdíh yeejép ī chājat pínahdih wā úumcan níít”, jwī niijná caá. (Sal 56.3-4,9-11; 118.6)

⁷ Yeebdíh waóhnít, Dios naáwátidih bohénitjidih, ī túi chāj cádahcatjidihbut ni túi náhninaá. Pánih náhninít, Diosdih ī túi jenah joyátji pahjeh muntih, yeebbút biíc yoobó ni túi jenah joyoó.

⁸ Jesucristo páantjeh biíc yoobó jumni caá. Jon játih ded pah ā jumatji pah buubut ā jumna caá. Túttimahbut biíc yoobó ā jumbipna caá. ⁹ Jesúh

namádih cádahnit, bíaboó bejcat túut niijná, dawá máchah ī bohéatdih nī joicá bojoó. “Nindih nī jeémé. Caandíh nī jeémpca bojoó”, biquína ī niíf bohéna caá. Páant ī niíf bohéatdih jwī jepahachah yuhna, Diosdih chah jwī túi jenah joyát pínahdih ā teo wáaccan níit. Obohjeéhtih, Diosboó jwiítdih oinit, āpí teo wáacna caá, Jesúsdi chah jwī túi jenah joyát pínah niijná. Pánihna, ā teo wáacatjīh caandíh túi jenah joinít nī jumú.

¹⁰ Jesús cruzboó ā wun wūhatjidihjeh jwī túi jenah joyóchah, jwī yéejatdih Dios ā yohna caá, ājeéh jwī túi jumat pínah niijná. Obohjeéhtih, sacerdotewāboó nuñúpwādhī ī mao cáo wūhna yuhna, cáacwā ī yéejatdih īt jéih yoh beedácap wut jī. ¹¹ Queét sacerdotewā ī maáta jópchi jumat pah nuñúp meépdih Dios ā jumni tólihboó ipí ub waad béjep wut jī, cáacwā ī yéej chājatdih Dios ā yohat pínah niijná. Páant ī chājat túttimah, ī maoniji nuñúpdih cáacwā ī jumup yehboó ipí cáo yoh beedánap wut jī.² ¹² Jesúsbut tútchi yehboó cruzboó wun wūhni, áih meépdih āt yohop wut jī, jwī yéejatdih ā yohochah, Diofhwā jwī jumat pínah niijná. ¹³ Tútchi yehboó tíic náah jumni ā wunatdih enna, judíowā ī maáta caandíh īt eníhcap wut jī. Pánihna, cruzboó ā wun wūhatjidih jwī túi jenah joí jíih. Páant jwī jumuchah enna, cáacwā jwiítdihbut ī eníhcan níit. ¹⁴ Nin baácboó páantjeh jwī jumat pínah yoobát ā wihcan caá. Obohjeéhtih, jeáboó jwī yoób jumat pínah tútchidih páina caá jwī chājap. ¹⁵ Pánihna, Jesús ā teo wáacatjīh Diosdih jwī wēi naáwáchah, caandíh mao cáo wūhat panihni ā jumna caá. Caandíh jwī túi weñat dée caá.^a

¹⁶ Níjeéh jumnitdih túi chājnit, nī teo wáacá. Páant nī chājat pínahdih nī túi náhninaá. Pánih chājna, Diosdih cáo wūhat panihnidih wūhni, caandíh túi wēina caá nī chājap. Páant nī chājachah ennít, Dios ā túi wēibipna caá.

¹⁷ Yeebdíh waóhniitdih túi jepahna, ī wutat pah wēinit nī chājaá. Dios queétdih bohéat túutnit, yeebdíh ā túi en dawát túutup tagaá, caandíh nī yap yohcat pínah niijná. Pánih wutnit ī jumuchah, yeebdíh ded pah ī en dawátjidih Diosdih naáwát ā náahbipna caá. Pánihna, queétdih nī túi jepahachah ennít, ī túi wēibipna caá. Obohjeéhtih, nī jepahcah ennít, búdí īta jígah tagaá. Pánih jepahcan, nīta túi jumcan tagaá.

¹⁸ Jwiítdih nī uúbh cádahca bojoó, Diosdih páantjeh jwī túi jepahat pínah niijná. Yeó jáap jumat pah túi chājíhna, “Yeejépdih chājna caá wā chājap”, jwī niíf jenah joicán caá. ¹⁹ Weemdíhbut búdí nī uúbú, nī pebhna waícanjeh Dios weemdíh ā jwúub wahat pínah niijná.

Queétdih ā pée uúbát

²⁰ Jwī Maáh Jesús jwī yéejat jīb wun wūhni, áih meépdih āt yohop wut jī. Páant ā chājachah, “Nī yéejatdih wā yohbipna caá, páantjeh wājeéh nī túi jumat pínah niijná”, Dios jwiítdih āt niíf naáwáp wut jī.^b Páant niijní jwī Maáh Jesúsdi āt jwúub boanap wut jī. Pánihna, Jesúsboó jwiítdih túi ubni, chah wēpni, ovejawādhī en daoní panihni jumna, jwiíť áih ovejawā panihnitdih ā túi en daoná caá.^c ²¹ Dios caandíh boaniji jumna, yeebdíh ā túi teo wáaca naáh, ā weñat pínahdihjeh nī chājat pínah niijná. Pánih teo

z 13.11 Lv 16.27 a 13.15 Lv 7.12; Sal 50.14,23; Os 14.2 b 13.20 Ex 24.8; He 10.29

c 13.20 Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; Jn 10.1-16

wáacnit, jwiít nihatdih ā tūi tūut nuumá naáh, ā náahat pah jwī jumat pínah niijná. Jesucristodih yeó jáap jumat pah búdí jwī wēi jīfh. Páant tií ā jumū nah.

Ā pée túyat tūutat

²² Wā déewā panihnitá, yeebdíh nin wā daacátji búdí pohba nihcan caá. Pánihna, ninjīh yeebdíh wā naóh bohéátdih íjcanjeh, ñi tūi joyoó. Pánih bohéna, yeebdíh weñaat tūut niijná, páant wā daacáp be.

²³ Nindihbut yeebdíh wā jéihyana caá: Jwī úud panihni Timoteo nemat muúboó jumnijidih it bacanap wut be. Waícanjeh ninjīh ā juyúchah, yeebdíh enedih bejna, caandíhbut wā numah bejbipna caá.

²⁴ Ñi maáta, nihat bita caanjīh jumnit Jesúíhwābut ī túyu naáh. Nin Italia baácdih moón Jesúíhwā yeebdíh ī túyat tūutna caá.

²⁵ Weembút yeéb nihatdih wā túyat tūutna caá. Dios yeebdíh búdí oinit, ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

SANTIAGO

Santiagodih jwí túi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tigaá daácni? Santiago, Jesucristo úd, Jerusalén tútchidih moón Jesúhwā maáh át jumup wut jī. Caan “Jesucristo ā bohéniji caá”, niijcánjeh “Jesucristodih teo wūhni caá”, át niíf daacáp tajī (1.1) Jesús ā boo pud jūúwát pínah játih, caandíh át túi jenah joicáp wut jī. Obohjeéhtih, Jesús ā boo pud jūúwát túttimah, caandíh ā jígohochah, (1Co 15.7) caandíh jepahnit, Jesúhwā waóhni át túut nuumúp wut jī. (Hch 12.17; 15.13; 21.18; Gá 1.19; 2.9; Jud 1.1) Jópchi 62 (Jesús ā wunat túttimah 29 jópchi túttimah) Santiagodih eníhcannitboó caandíh it mawap wut jī.

¿Detdih át daácji? Judíowā Jesúsdih jepahnitdih, bífh baácna jumnitdih nin núodih át daác wahap tajī. (1.1)

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Biquína jéihnit “Jópchi 60 (Jesús ā wunat túttimah 27 jópchi túttimah) át daacáp wut jī”, i niíf jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó “Nin núodih Jesúhwā judíowādih daácna, Jesúsdih jepahnit páantjeh judíowā míc i jum jwuh láa jópchi 50 játih (Jesús ā wunat túttimah 17 jópchi túttimah) át daacáp wut jī”, i niíf jenah joiná caá. “Nin núodih daácna, quehli nah yapat chóodih bóodat pínahdih daácna, caandíh i míc jūihñat pínah jáhtih át daácji taga”, i niíf jenah joiná caá. Santiago Jerusalénboó Jesúhwā i maáh jumna, caanjíh jumnit, nin núodih át daácjip taga.

¿Dedé pínah tigaá át daácji? Jesucristodih jáap jepahnit judíowā ded pah i túi chájat pínahdih jéihyaíhna, át daacáp tajī. Dawá queétdih yeejép i chájachah, i ñuun yóhochah, Jesúsdih i cádahcat pínahdihbut át daacáp tajī.

Santiago ded pah ā jumat:

1. Queétdih ā túyat tútat (1.1)
2. Jwiítdih buwat, yéej chájat jenah joyát ā jūúwúchah, ded pah jwí chájat pínah (1.2-18)
3. Jwí joiní bohéatdih bífc yoobó chájat caá náahap (1.19-27)
4. Dawá bíf dée bíbohnitdih chah túini chájat ā náahcat (2.1-13)
5. Jesúsdih yoobópdihi túi jenah joinít, bitadih jwí túi chájat (2.14-26)
6. Jwíih nuúc ded pah ā jumat (3.1-12)
7. Dios ded pah jwiítdih ā jenah joyát tútat, caandíh jéihcannitboó i jenah joyát tútat (3.13-18)
8. Diosdih jéihcannit i jenah joyát pah jwiít Jesúhwā jwí jenah joicát caá náahap (4.1-17)
9. Dawá bíf dée bíbohnit moh yéejnitdih yeejép i chájatdih ā jūihñat (5.1-6)
10. Bífh ā wutatna (5.7-20)
 - a. Yeejép yapna, ded pah jwí chájat pínah (5.7-11)
 - b. “Yoobópdihi wā naóhna caá”, niijná, ded pah naáwát ā náahcat (5.12)
 - c. Jesúsdih túi jenah joinít, ded pah tubúp chūhñitdih jwí uúbát (5.13-18)
 - d. Biquína túini doonádih cádahnitdih ded pah jwí teo wáacat pínah (5.19-20)

Queétdih ā táyat táutat

1 ¹Weém, Santiago,^a jwī íp Dios, jwī Maáh Jesucristodihbut teo wūhni wā jumna caá. Yeéb wā déewā, doce jwī nuowā ī juimená poómpdih moón, Jesúfhwā bíh baácnaboó jumnitdih^b táyat táutnit, nin núodih wā daác wahna caá.

Dios jwiítidih ā jéihyaat

²Wā déewāá, dawá láa yeejép yapna yuhna, ñi túi wēi jenah joyoó. ³Pánih yeejép yapna, yoobópdihi Jesúsdihi jepahnit jumna, chah túi jenah joinít, caandíh ñi cádahcan níit. Chah ñi túi jenah joyát pínahdih jéihnít, ñi weñeé. ⁴Jesúsdih cádahcan, túi jenah joinít jumat túut níijná, bíc yoobó túi chājnit ñi jumúá.

⁵“¿Ded pah wā chājbi?” níj jéihíhni Diosdih ā uúbú naáh. Páant ā uúbúchah, Dios caandíh ā jéihyabipna caá. Caán nihát caandíh uúbhntidih jūihcanjeh, búdí ápi teo wáacna caá, ī jéihyat pínah níijná.^c ⁶Pánih uúbhna, Diosdih túi jenah joinít, ā uúbú naáh. “Wā uúbúchah yuhna, Dios weemdíh áta teo wáaccan tagaá”, níj jenah joiní ā jumca bojo naáh. Páant níj jenah joiníboó johlit dedboó ā johochah, búdí muj nolihat ápi túut nuumát pah ā jumna caá. Páant níj jenah joiní, yeó jáap jumat pah bíc yoobó ápi chājcan caá. Diosdih túi jenah joiní nihcan caá.^d ⁷⁻⁸Buu nindih jenah joiná yuhna, cheibit mácac ā jenah joibípná caá. Páant túi jenah joicán ā uúbúchah, jwī Maáh caandíh ā jepahcan níit.

⁹Ded Jesúfhi oboh jumnijidih Diosboó maáh panihni ā waadábipna caá. Páant ā chājat pínahdih jéihnít, ā weñe naáh.^e ¹⁰Ded Jesúfhi dawá bíf dée bíbohndih bita ī dúuc wáyachah yuhna, ā weñe naáh. Cháa ā moopát pah tigaá caán bíf dée ā buudáh bejbipna caá. Pánih jéihnít, caanbút ā weñe naáh. ¹¹Yeó aáb jūóhna, tubit ā chāhachah, cháa diib téh bejnit, ā yúugna caá. Páant ā yúuguchah, ā túi jíghat ā beedná caá. Pánihat pah búdí bíf déedih wéinibut áih bíf dée bícdih ā buudbípná caá.^f

Yeejép chājat jenah joyátidih jepahcat

¹²Ded yeejép yapna yuhna, Jesúsdihi cádahcanni túi wēini ā jumvipna caá. Páant ā cádahcatji jíib, páantjeh jeáboó Dios ájeéh jumat túutnit, caandíh ā túi chājvipna caá. “Weemdíh túi oinitdih wájeéh wā túi jumat túutvipna caá”, ā nijátji pah ā chājvipna caá. ¹³Yeejép chājat jenah joyát ā jūúwúchah, “Dios caá weemdíh páant ā chājat túutup”, ñi níj jenah joicá bojoó. Dios yeejép chājat jenah joicán, cáacwādihibut páant ā jenah joyát túutcan caá. ¹⁴Obohjeéhtih, cáacwājeh tubit yeejép ī ñinahat pah ípi jenah joiná caá. ¹⁵Pánih jenah joinít, yeejép ípi chājna caá. Páant ī chājatji jíib Dios queétdih iigúpná ā bejat túutvipna caá.

¹⁶Wā déewā, wā oinitá, “Dios weemdíh ā wutuchah, yeejép wā chājap jī”, ñi níj jenah joicá bojoó. Páant jenah joyát yoobópdihi nihcan caá. ¹⁷Jwī íp Dios jeáboó jumni jwiítidih teo wáacat túut níijná, téinidihjeh bitadih ā wūhat túutna caá. Caanjéh tigaá yeó, widh, cúiwādihibut chājni. Pánihna, ī

a 1.1 Mt 13.55; Mr 6.3; Hch 15.13; Gá 1.19 b 1.1 1P 1.1 c 1.5 1R 3.7-12; Pr 1.1-9.18; Stg 3.13-17 d 1.5-6 Mt 7.7-11; Jn 16.23-24 e 1.9 Jer 9.24 f 1.10-11 Is 40.6-7

jígohat ā tǔut nuumúchah yuhna, Diosboó páantjeh bíic yoobó ā jumna caá.^g
¹⁸Ā náahat pah áih túini doonádih jwī jepahachah, ā weh jwī jummat pínah
 niijná, jwiítidih jáap cáac jumnit panihnit āt jummat tǔutjip taga. Pánih jumnit,
 nihāt ā chājnit cǎtíh jwiítidih ā túi ubuchah, ā jwíih tǔut nuumnít jwī jumna
 caá.^h

Diosdih yoobópdih jepahat

¹⁹Wā déewā, wā oinitá, Dios naáwátidih ñi túi wēi joyoó. Pánih caandíh
 túi joinít, túi jenah joicánnit ī wéheat pah wéhecan, waícanjeh íjnit ñi
 jumca bojoó. ²⁰Det íjnit Dios ā náahat pah ī túi chājcan caá. ²¹Nihat ñi
 yéej chājatdih, yeejép ñi en ñinahatdihbut ñi cádaahaá. Pánih cádahnit,
 Dios naáwátidih ī bohénachah, túi wēi jepahnit ñi jumú. Páant ī bohéatdih
 ñi joyóchah, iiguipna bejnit déejidih túi ubnit, Dios yeebídih ā tǔut nuúm
 péabipna caá.

²²Ā naáwátidih joiná yuhna, jepahcan, ñi míc yeena caá. “Wā jepahcah, ā
 túimi nacaá”, níj jenah joiná, yeeatdih jenah joiná caá ñi chājap. Pánihna,
 ā naáwátidih túi joinít, ā bohéat pah ñi chājaá. ²³Ded caán naáwátidih joiná
 yuhna, jepahcanniboó nin pah chājni ā jumna caá: Áih móotdih quenalihjīh
 ā míc enna caá. ²⁴Pánih míc en péa bejnit, ded pah ā jígohatdih waícanjeh
 ā quíib buudná caá. ²⁵Obohjeéhtih, bíhboó ā enatjidih ā quíib buudcát pah
 Dios naáwátidih joiná, túi náhninit, jepahna, chéoni panihni nihcan, túi
 chājna, búdí ā wēibipna caá. Pánihna, caán bohéatdih jepah cádahcannidih
 wēi ennit, Dios ā túi teo wáacbipna caá.

²⁶Ded jenah joicánjeh wéheni jumna, yoobópdih Diosdih ā wēican caá.
 “Diosdih wā túi wēina caá”, níj jenah joiná yuhna, yeeatdih ā jenah joiná
 caá. Pánih jenah joiná, Diosdih ā wēi naáwát dedé pínah nihcan caá. ²⁷Dios
 jwī íp ā náahat pah caandíh jwī weñat tǔut niijná, nin pah caá jwiítidih
 chājat náahap: Mána wihcannitdih, éemp wunnitdihbut yeejép ī yapachah
 enna, queétdih teo wáacat caá náahap. Diosdih náahcannit yeejép ī chājat
 pah jwiítidih chājcat caá náahap.

Cáacwādh bíic yoobó túi chājat

2 ¹Wā déewāá, jwī Maáh chah túini Jesucristodih jepahnit jumna,
 cáacwādh bíic yoobó túi chājat caá náahap. ²⁻³Orojīh ī chājniíj téihya
 yacat jáduna, búdí jíib jumni yéguehdihbut duoní yeéb Jesúíhwā ñi míc
 wáacapna ā wáad juibínachah enna, caandíh ñita wēi jwāáh tagaá. “Nin
 táyupboó ma chúudú”, ñita níj tagaá. Páant niijná yuhna, caanná yeejép
 yégueh duoní moh yéejni ā wáad juibínachah enna, caánboodíh ñita wēi
 jwāáhcan tagaá. “Con buwáboó ma ñuhú. Baácdihjeh ma chúudú”,
 caandíh ñita níj tagaá. ⁴Pánih chājna, cáacwādh yeejép jenah joinít, túi
 jígohnitdihjeh ñita wēi en tagaá. Obohjeéhtih moh yéejnitdih ñita wēi encan
 tagaá. Páant níj jenah joyát ā túican caá.

⁵Wā déewā, wā oinitá, weemdíh ñi joyoó. Dawá moh yéejnitdih Diosdih
 túi jenah joinít, ā maáh jumupboó jumnit pínah niijná, Dios āt níwip wut jī.
 “Wājeéh páantjeh ñi jumbipna caá”, Dios caandíh oinitdih āt níjip wut jī.

⁶Obohjeéhtih, queétdih ā nīwīchah yuhna, yeébbóó queétdih nīpí tīcana caá. Pānih queétdih tīcanit, dawá bīf dée bíbohntidihjeh nī wēi enna caá. Nindih nī túi náhninaá: Dawá bīf dée bíbohntitboó yeebđih yeejép īpí chājna caá. Queétjeh yeebđih naóh yacat túut niijná, cáacwādh peéh chājat túutnit pebhna īpí teo wái bejna caá. ⁷Queétjeh Cristodih yeejép īpí wēhena caá. Obohjeéhtih, yeébbóó “Jwiít Cristoihwā caá”, niijnít jumna yuhna, caandih yeejép wēhenitboodih nī wēi enna caá. Páant nī chājat ā táican caá.

⁸Dios naáwātdih daácnibóó nin chah wēpni wutatdih ā daacátjidi nī túi náhninaá: “Meemjéh ma mīic oyat pah, bitadihbut biíc yoobó ma oyoó”, āt nīj daacáp tajī.ⁱ Caán wutatdih jepahna, nī túi chājna caá. ⁹Obohjeéhtih, maáta panihnitdih túi wēi enna yuhna, moh yéejnitboodih enah bojnit, teo wáaccan, yeejép chājna caá nī chājap. Pānih chājna, Dios ā wutatdih nī yap yohna caá. ¹⁰Ded Dios ā wutatdih jepahna yuhna, biíc wutatbitdihjeh yap yohna, nihatdih ā yap yohna caá. Páant ā yap yohochah, caandih peéh chājat ā jumbipna caá. ¹¹“Nī weha mána nihcannitjīh yeejép nī chājca bojoó”, Diosjeh āt nīj wutap wut jī.^j Caanjéh mūntih, “Cáacwādh mao yohca bojoó”, āt niijp wut jī.^k Pānihna, det ī weha mána nihcannitjīh yeejép chājcan yuhna, cáacdih mao yohna, Dios ā wutatdih yap yohnit ī jumna caá. ¹²Cristo jwiítidih búdí oina, jwī túi jumat pínah niijná, bitadih ā oyat túutna caá. Páant ā wutatdih jepahnitdih, jepahcannitdihbut nīonit, ded pah ī chājatjī jībđih ā naóhbiipna caá. Páant ā jumuchah, ā wutat pah jwī túi chājat dée caá. Ā náahat pahbut jwī wēhe jīh. ¹³Bitadih jwī jīgah encan, Dios cáacwādh ā nīo láa jwiítidihbut jīgah encanjeh, ā peéh chājbiipna caá. Obohjeéhtih, bitadih jwī jīgah enechah, jwiítidihbut jīgah ennit, ā peéh chājcan nīit.

Jesúsdi tui jenah joinit, bitadih teo wáacat

¹⁴Wā déewāá, nindih nī túi joyoó: “Weém Cristodih wā túi jenah joiná caá”, ded niijná yuhna, bitadih ā túi teo wáaccan, ā niijátjī dedé pínah nihcan caá. Páant ā niijíchah yuhna, Dios caandih ā túi ubcan nīit. ¹⁵⁻¹⁶Ded Jesúh, Jesúh wili ī jeémát pínah wihcah ennit, yeejép yéguehdihjeh ī dawúchah ennit, jwiít Jesúhwa queétdih túi teo wáacat caá náahap. “Túini yégueh duonít, túini jeémátdih jeémpnit, nī túi jumúú”, niijná yuhna, ī náahatdih nī wūhcah, nī niiját dedé pínah nihcan caá. ¹⁷Pānihna, “Cristodih wā túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, nī túi chājcah, Cristodih nī jenah joyát dedé pínah nihcan caá.

¹⁸Nijeéh jumni nin wā bohéatdih joíhcani nin pah āta niij tágaá: “Weém wāpí túi chājna caá. Meémboó bitadih teo wáaccan yuhna, ‘Cristodih wā túi jenah joiná caá’, mapí niijná caá. Jwiít chénat pahdih Dios ā túi ubbiipna caá”, āta niij tágaá. Obohjeéhtih, Cristodih túi jenah joiníboó bitadih ā túi chājachah, caandih túi jenah joiní ā jumatdih cáacwā ī jéihbiipna caá. ¹⁹“Dios bífcjeh caá”, nī niij jenah joiná caá. Páant nī niij jenah joyóchah, ā túina caá. Obohjeéhtih, páant nī niij jenah joiná yuhna, Diosdih nī jepahcah, caandih nī jéihyat dedé pínah nihcan caá. Nemépwābut nī jenah joyát pahjeh mūn tīgāā ī jenah joyóp. Pānih jenah joinít, Dios bífcjeh ā jumatdih jéihna, ā wēpatdih úmmit, queétdih ī méména caá. ²⁰“Cristodih túi jenah joiní wā jumna caá”,

ded niŋ jenah joiná yuhna, bitadih teo wáaccan, yoobópdiĥ ā túi jenah joicán caá. Pániĥna, Cristodih jepahna yuhna, bitadih teo wáaccanniboó yoobópdiĥ ā jepahcan caá. ²¹ Caán yoobópdiĥ ā jumatdiĥ ñi jéihyat pínah niijná, jwī nuo Abraham ded pah ā chājatjidiĥ wā naóhbiĥna caá. Caán ā wūúĥ Isaac wūt jumniĥ Diosdiĥ āt mao cáo wūhíĥ wūt yuh jī. Pániĥna, jee dáhnajīĥ ā cáag aabáni poómpjiĥ ā cáagni tuujih caandíĥ āt chéó cáagap wūt jī. Pániĥ chéó cáagna, Dios ā niijátji pahjeh caandíĥ wēinit, ā wūúĥdih mawat tút ātiĥ chāĥap wūt yuh jī. Páant ā jepahachah ennit, “Yoobópdiĥ túini caá”, Dios caandíĥ āt niŋ enep wūt jī.¹ ²² Páant ā niijátjidiĥ náhninit, nindiĥ ñi jenah joyoó: Abraham Diosdiĥ túi jenah joiní jumna, ā wutatdiĥ āt jepahap wūt jī. Pániĥ jepahna, Diosdiĥ ā túi jenah joyátđiĥ āt júutup wūt jī. ²³ Dios naáwátđiĥ naóĥ yapani ā niŋ daacátji pahjeh āt yapap wūt jī. “Abraham Diosdiĥ túi jenah joinít, āt jepahap wūt jī. Páant ā jepahachah enna, ‘Caán túini caá’, Dios caandíĥ āt niŋ enep wūt jī”, āt niŋ daacáp tajī.^m Páant ā niŋ enatdiĥ jéihna, “Abraham Dios ā chéen caá”, cáacwā caandíĥ it niijíp wūt jī.”

²⁴ Pániĥna, ded pah Abraham ā yapatjidiĥ jenah joinít, nindiĥ ñi jéihbiĥna caá: “Diosdiĥ wā túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, caandíĥ ā jepahcaĥ enna, “Caán túini caá”, Dios caandíĥ ā niŋ encan caá. Obohjeéhtih, Diosdiĥ túi jenah joinít, ā túi chājatdiĥ enna, “Caán túini caá”, caánboodíĥ Dios ā niŋ enna caá. ²⁵ Páant tigaá Rahab wūt jumniĥ deoh nah jumniĥjidiĥbut “Caánt túiniĥ caá”, Dios āt niŋ enep wūt jī. Josué ā wah bojnitji miíĥ tútchina ī juiĥinácaĥ, queéđdiĥ jwāáhnit, “Wíih muúboó ñi ũo jwuhúp”, mit niijíp wūt jī. Cheibit Josuéwā ī jumapna queé ī jwúub bejehcaĥ, bííĥ namáboó mit júutup wūt jī, “Queéđdiĥ eníĥcannit maoná”, niijná. Páant queéđdiĥ mi teo wáaccatdiĥ enna, “Caánt túiniĥ caá”, Dios āt niŋ enep wūt jī.^o ²⁶ Jwííĥ bácaĥdih caoliĥ ā wiĥcaĥ, jwíta báadhcan tagaá. Pániĥna, caoliĥ ā wiĥcaĥ, jwííĥ bácaĥboó dedé pínah āta niĥcan tagaá. Pániĥat pah “Diosdiĥ wā túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, bitadiĥ teo wáaccan, yoobópdiĥ caandíĥ jwī túi jenah joicán caá. Pániĥna, jwī teo wáaccacĥ, caandíĥ jwī túi jenah joyát dedé pínah niĥcan caá. Caoliĥ wiĥcanni bácaĥ pah ā jumna caá.

Ded pah caá jwī wéheat

3 ¹ Wā déewāá, ded Dios naáwátđiĥ cáacwāđiĥ bohéna, caán ā bohéatdiĥ caanjéĥbut ā túi jepaha naáĥ. Pániĥ bohéna yuhna, ā túi chāĥcatdiĥ enna, caánboodíĥ Dios chah ā peéĥ chāĥat pínahdih ñi jéihna caá. Pániĥna, ñijeéĥ jumnit Dios ā ñionitjeh ī bohéna naáĥ. ² Dawá láa niĥat jwiít cáacwā yeejép jwípí chājna caá. Ded yeejép niŋíĥat ā jūúwúchah yuhna, niijcán, túi yoobópdiĥ jumna, yeejép chājíĥatdiĥbut āta jéih yap yoh tagaá. ³ Nin pah ā jumna caá: Caballoíĥ jacdiĥ itah naabítđiĥ yacnit, áih yapatnaboó tōpnadiĥ jwípí chéona caá. Caandíĥ púuh lááb chúudnit, caan tōpnadiĥ wáinit, ded jwī bejīĥiĥboó caballodiĥ jwī jéih beĥat túutna caá. Bainí naabít ā jumuchah yuhna, caandíĥ jwī wáyachah, caballo jwiítđiĥ ā túi jepahna caá. ⁴ Nin pahbut ā jumna caá: Búdí jāáj chóo ā jumuchah yuhna, caán chóodiĥ íoh tewat naáboó bainíĥeh ā jumna caá. Pániĥna, búdí johlit ā ub joh bojochah yuhna, caandíĥ íoh teoniboó caán bainí naajíĥjeh ded ā

bejhipboó ā jéih foh teo bejna caá. ⁵Pánihat pah tigaá jwíih nuúc bainí ā jumuchah yuhna, caanjíh niijná, bitadih búdí jwí yéejana caá. Nin pahbut ā jumna caá: Bainí tuu cúut jumna yuhna, iig nāhna, dawá máa nahnadih ā iigná caá. Pánihat pah jwíih nuúcjīh niijná, búdí yeejép jwí jéih chājna caá. ⁶Pánihna, jwíih nuúc tuu cúut panihni ā jumna caá. Jwíih nuúcjīh niijná, jwí jéih míc yéejana caá. Tuu cúut búdí ā iigát pah yeejép pohba jwí chājna caá. Pánih yeejép niijná, nemépwa ī wutat pah jwí chājna caá.^p ⁷Nihat jiadih moón nuñupwā, jijnít, maiwā, dóbohwa, queejwādihbut cáacwā it wutup wut jī. ⁸Obohjeéhtih, jwíih nuúcjīh yeejép niijná, jwí jéih cádahat túutcan caá. Maiboó cáacdih chāacna, ā yéjaat pah jwiítbut jwíih nuúcjīh yeejép niijná, bitadih búdí jwí yéejana caá. ⁹Jwíih nuúcjīh Diosdih wēi naóhna yuhna, caán ā jumat pah jwiít cáacwādih ā chājnit jumna yuhna, yeejép pohba bitadih jwí niijná caá.^q ¹⁰Pánihna, caan jácmanjeh wēi naáwát, yeejép niijátbut ā bacna caá. Wā déewāá, páant jwí niijichah, ā táican caá. ¹¹Biíc meo waócáhmantjeh túini mah, núumni mah biícdih āpí nooj báccan caá. ¹²Wā déewāá, higuera nah olivo tíibnadih āpí quehcan caá. Iguíh nahboó higuera dih āpí quehcan caá. Meo waócáhmant núumni mah ā nooj báccah, túini mah ā nooj báccan níít. Pánihat pah jwiít dih túini naáwát, yeejép niiját dihbut niiját caá náahap.^r

Túi jenah joyát

¹³¿Nijeéh jumnit biquína túi jenah joinít ī jum níít? Pánih jumíhna, “Bita chah wā jéihna caá”, ī níj jenah joicá bojo naáh. Páant níj jenah joicánjeh, túinijeh jumnit, ī túi chāja naáh. Páant ī chājachah enna, “Queétboó túi jenah joinít yoobát ī jumna caá”, ñi níj jéihbipna caá. ¹⁴Obohjeéhtih, det bíf déedih búdí en ñinahna, ī weñat pínahdihjeh jenah joiná yuhna, “Weémboó túi jéihni wā jumna caá”, ī niijcá bojo naáh. Páant niijnít, tubit yeenit ī jumna caá. ¹⁵Páant jenah joinít, Diosdih náahcannit ī jenah joyát pah, jenah joiná caá ī chāap. Páant Dios queétdih ā jenah joyát túutcan caá. Nemépwa caá páant ī jenah joyát túutup. ¹⁶Bitadih jepchá tubnit, queétdih teo wáaquíhcan, búdí míc jūihñatbut ā jumna caá. Pánih míc jūihnit jumna, búdí yeejép dihbut ī chājna caá. ¹⁷Obohjeéhtih, caandíh jéihnit dih Dios ā túi jenah joyát túutna caá. Páant ā jenah joyát túutuchah, ípí túi chājna caá. Pánih túi chājna, míc jūihcan, bitadih yap yohcan, íjeéh túi biícdih jumnit, queét nihadih biíc yoobó oinit, bitadih ī jígah en teo wáacna caá. Pánih chājna, yeecanjeh, ípí túi jumna caá.^s ¹⁸Pánih míc jūihcan, “Túinijeh ñi jumúú”, bitadihbut ípí níj naóhna caá.

Nin baácdih bóodih bidcat

4 ¹¿Dépanih tigaá míc jūihnit, ñi míc mao? Túi chājíhna yuhna, yeejép ñi jenah joyát pah chājna, ñi míc maona caá. ²“Caandíh búdí wā náahna caá”, níj en ñinahna yuhna, ñi jéih bíbohcan caá. Pánih náahna, caandíh bíbohni dih jūihnit, míc maonit, ñi mao yohna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh uúbhcan, ñi náahat dih ñi bíbohcan caá. ³Uúbhna yuhna, ñi weñat pínahdihjeh ñipí uúbhna caá. Páant ñi uúbúchah, Dios yeebdíh ā

jepahcan caá. ⁴Diosdih jéihcannit ī náahat pah yeebbút náahna, Diosdih eníhcannit ñi jumna caá. ¿Caandíh ñi jéihcan niít? Pánihna, queét ded pah ī chājatdih wēi enna, bíic yoobó chājnit, Diosdih náahcannit ñi jumna caá.’

⁵Dios naáwátidih daácniji nin pah āt niíf daacáp tajī: “Dios jwījēéh ā jumat túutni Túini Espiritu jwíitdih búdí oinit, jwī yéej chājīhichah, tubit ā jīgahna caá”, āt niíf daacáp tajī. Páant ā niíf daacátji oboh jumni nihcan, yoobópdihi tigaá ā jumup.” ⁶Pánih oina, Dios jwíitdih búdí ā teo wáacna caá, caandíh jwī túi jepahat pínah niijná. Nindihbut Dios naáwátidih bíih daácnī āt niíf daacáp tajī: “ ‘Weém bácah bitadih chah wā jéihna caá’, niijnídihi Dios ā eníhcan caá. Obohjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, niijníboodíh Dios búdí oinit, ā teo wáacna caá”, āt niíf daacáp tajī.” ⁷Pánihna, Diosdih túi jepahnit ñi jumúú. Caandíh jepahnit, nemép ā yéej chājat túutuchah yuhna, caánboodíh ñi yap yohoó. Páant ñi yap yohatdih enna, ā jweibína caá. ⁸Diosdih búdí bidnit, ájeéh túi bíicdihi ñi jumúú. Páant ñi jumuchah, caanbút ñijeéh jumnit, yeebdíh búdí ā teo wáacbična caá. Yéej chājīhatdih jenah joí cádahnit, ñi jwúub chājca bojoó. Pánih cádahnit, táiniboodíhjenah jenah joinít, ñi túi chājaá. ⁹Ñi yéej chājatdih búdí jīgahnit, ñi juñúú. Yeejép ñi wēi chājatjidihi cádahnit, caandíh tíicnit ñi jumúú. ¹⁰“Yéej chājni, oboh jumni wā jumna caá”, Diosdih ñi niijí. Páant ñi niijíchah, caánboó ñi yéejatdih yohnit, nin baácboó ñi jum jwuhuchah, ā túi teo wáacbična caá. Túttimah, ā pebhna ñi juibínachah, yeebdíh maáta ā waadábipna caá.”

Bitá Jesúíhwādihi yeejép niijcát

¹¹Wā déewáá, yeejép doonádihi yeéb mícíjeh ñi niijcá bojoó. “Caán túicanni caá”, niijná, “Caandíh peéh chājat caá náahap”, niijná caá ñi chājap. Páant niijnít, “Jwī míc oyat pínahdihi Cristo ā wutat ā túican caá”, ñi niijná caá. Páant niijná, caandíh jepahcan, “Túi chājat pínahdihi weemjéh caá wā jéih níwip”, niijná caá ñi chājap. Páant niijnít, yeebjéh míc wutna caá ñi chājap. ¹²Obohjeéhtih, Diosjeh cáacwādihi wutni, queétdih níoni ā jumna caá. Cáacwā iiguípna bejnit déejidihi caanjéh ā jéih túi ubna caá. Caanjéh queétdih iiguípna ā jéih bejat túutna caá. Pánihna, “Caán yeejép caá”, jwíitboó cáacwādihi jwī jéih niijcán caá.

Cheibit ded pah ā yapat pínahdihi jwī jéihcat

¹³Buñ, nindihbut ñi túi joyoó: Nin pah biquína ñi niíf jenah joiná yuh caá: “Buñ, cheibit bíih túchina jibidihi wā bejbipna caá. Caanná juibínit, bíic jópchi jum, bíi déedih júb chājnit, búdí dinerodihi wā bíbohbična caá”, ñi niíf jenah joiná yuh caá. ¹⁴Obohjeéhtih, cheibit ded pah ñi yapat pínahdihi ñi jéihcan caá. Tuñ jeí maátcanjeh jumnit, bíicmantjeh ā buudáh bejna caá. Pánihat pah jwíitbut maátcanjeh jum jwuhnit, jwī buudbípna caá.” ¹⁵Obohjeéhtih, “Dios ā náahachah, páantjeh báadh jwuhnit, nin pah wā chājbipna caá”, niíf jenah joyát caá náahap. ¹⁶Pánihna, “Weemjéh túi jéihni jumna, nin pah wā chājbipna caá”, ñi niíf jenah joyát yeejép caá. Diosdih ñi túi jenah joicán caá. ¹⁷Ded ā túi chājat pínahdihi jéihna yuhna, caandíh chājcan, ā yéej chājna caá.

t 4.4 Is 1.21; Jer 3.6-10; Os 2.2; Mt 6.24; Lc 16.13 u 4.5 Ex 20.5; Dt 4.24; Zac 8.2

v 4.6 Pr 3.34; 1P 5.5 w 4.10 Mt 23.12; 1P 5.6 x 4.13-14 Pr 27.1

Dawá bí dée bíbohndih ā wēp naáwát

5 ¹Yeéb dawá bí dée bíbohndih weemdih ñi tái joyoó. Būu nihāt ñi náahatdih ñi bíbohna yuhna, túttimah búdí moh yéejnit ñi jum̃bipna caá. Páant yeejép ñi yapat pínahdih jéihnit, búdí ñi ñaác juñuú. ²Ñíih bí dée ā moóp beedáh bejbipna caá. Ñíih yéguehdih jōóh macwā ī jeémp beedábipna caá. ³Búdí oro, platadihbut ñi ámhochah yuhna, moópni jum̃na, dedé pínah nihcan níit. Yeéb dinerodih oinit, búdí ñi ámhochah, Dios ā enna caá. Páant ā enechah, dinerodih yeéb ñi oyatji jīb, péeni yeó jáapdih yeejép ñi yapbipna caá. Iguípboó jum̃nit, búdí ñi moh yéejbipna caá. ⁴Yeebdih teo wūhndih yeenit, ī tewat jīb̃dih yoobóp̃dih ñi jīb chājcap be. Pánihi jīb chājcan, íih dinerodih páantjeh ma bíbohochah, Dios ā enna caá. Yeebdih teo wūhndih yoóbop̃ ī tewat jīb̃dih náahna, búdí ī ñaácna caá. Páant ī ñaácachah, jwī Maáh Dios queétdih ā joiná caá. ⁵Nin baácboó jum̃ jwuhnit, dawá bí déedih ñi bíbohochah, dedé yeebdih ā judhcan caá. Pánihi jum̃nit, ded pah ñi weñat pínahdihjeh ñipí chājna caá. Obohjeéhtih, yeebdih Dios ā peéh chājat pínahdih ñi jéihcan caá. Jwiít cáacwā jwīih momo jiwīwādh búdí jeémát jwīpí wūhna caá, búdí ī débehat pínah niijná. Pánihat túttimah, tái débehnit ī jum̃uchah ennit, queétdih jeémát túut niijná, jwīpí maona caá. Obohjeéhtih, queét jiwīwā ī wēi jeémpna yuhna, queétdih jwī mao jeémát pínahdih ī jéihcan caá. Yeébboó queét wēi jeémpnit jiwīwā panihnit caá ñi jum̃up. ⁶Nin pahbut ñipí chājna caá: Tái chājnit yeebdih ī yap yohcah yuhna, nemat muúboó nemat túutnit, queétdih ñipí mawat túutna caá. Páant ñi chājat jīb̃but Dios yeebdih búdí ā peéh chāj̃bipna caá.

Cristo ā jwúub dei jūúwát pínahdih tái páñat

⁷Wā déewāá, jwī Maáh nin baácboó ā jwúub dei jūúwát pínahdih ñi tái páñaa. Wápchi mínah “Wā momnidih mah ā jūúwú naáh, tái chíihnit, ā tái quehat pínah niijná”, niijnít, ā tái páina caá. Páant ā páñat pah muntih, yeebbút ñi tái páñaa. ⁸Jwī Maáh ā jwúub dei jūúwát pínah bahniijeh ā judhdathdih jéihnit, yeejép yapna yuhna, tái páinit, caandih ñi jenah joí cádahca bojoó.

⁹Wā déewāá, yeéb mícjeh yeejép ñi míc niijcá bojoó, Dios yeebdih ā peéh chājcat pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: Á peéh chājat pínah yeó jáap bahniijeh ā judhna caá. ¹⁰Wā déewāá, Dios naáwátdih naóh yapanitjiboó búdí yeejép yapna yuhna, Dios queétdih ā naáwát túatútdih it naóh cádahcap wut jī. Pánihna, queét ī cádahcat pahjeh muntih, yeebbút bíic yoobó Jesús ā jwúub dei jūúwát pínahdih ñi pái cádahca bojoó. ¹¹“Dum yeejép yapna yuhna, Diosdih cádahcannit tái wēinit ī jum̃na caá”, jwī níij jenah joyátdih ñi tái jéihna caá. Jon játih bóo Job wūt jum̃niíh doonádh ñit joijí tagaa. ^aCaán búdí yeejép yapna yuhna, Diosdih át tái jenah joí cádahcap wut jī. Pánihi yeejép ā yapat túttimah, Dios jwī Maáh tái jígh enni jum̃na, ^bcaandih búdí át teo wáacap wut jī.

¹²Wā déewāá, ded pah ñi wéheat pínahdih jenah joinít, nindih chah ñi tái náhninaá: Cáacwā ī naáwátdih bita ī tái joyát pínahdih náahna, nin pah ípí

niijná caá: “Jeá túini ā jumuchah, yoobópdih caá wā niijíp”, ípí niijná caá. Páant ī niiját pah, yeéb ñi niijcá bojoó. Bitadih naóhna, túi yoobópdihjeh ñi naáwá. Páant ñi túi naóhcah, Dios yeebdíh ā peéh chājipna caá.^c

Uúbát

¹³Ñijeéh jumni yeejép yapna, Diosdih ā uúbú naáh. Bífh wēini jumna, Diosdih ā wēi ewe naáh. ¹⁴Bífh wunni jumna, Jesúhwa ī maátadih ā bid bojo naáh, yíjīh náinit, jwī Maáh Jesús ā wēpatjīh caandíh ī uúbát pínah niijná.^d ¹⁵Pánih teo jáha uúbhñit, “Jwī uúbát pah Dios ā chājipna caá”, ī niíf jenah joyóchah, wunnidih Dios ā boobipna caá. Ā yéej chājatji jīb wunni ā jumuchah, ī uúbúchah, ā yéej chājatjidihbut Dios ā yohbipna caá. ¹⁶Pánihna, yeéb ñi yéej chājatdih ñi míc naáwá. Pánih míc naóhñit, yeéb mícjeh Diosdih ñi uúbú, dedé wunat ā jumuchah, caandíh ā booaat pínah niijná. Túi chājñit ñi uúbúchah, Dios ā túi jepahbipna caá. Páant ñi uúbát oboh jumni nihcan, wēpni ā jumna caá. ¹⁷Dios naáwátdih naóh yapani Elíasji jwíft pah át jumup wut jī. “Mah ā buugcá bojo naáh”, Diosdih ā niíf uúbúchah, bífc peihcanni jópchi bífh jópchi tac yoób mah át buugcáp wut jī.^e ¹⁸Túttimah, ā jwúub uúbúchah, mah át jwúub buugúp wut jī. Baácdih mah ā jwúub buugúchah, momni chíhñit, át jwúub quehep wut jī, páant muntih. Pánihna, Diosdih jwī uúbát oboh jumni nihcan caá.^f

Yéej chājñi ā túut nuumát

¹⁹⁻²⁰Wā déewáá, ñijeéh jumni Dios naáwátdih ā cádahachah ennit, caandíh jwúub túut nuumát túutat caá náahap. Pánih jwúub túut nuumát túutnit, caandíh ñi túi teo wáacna caá. Páant ñi teo wáacachah, ā jwúub túut nuumúchah, búdí ā yéej chājachah yuhna, Diosboó ā yéejatdih yohñit, caán iiguípna bejni déejidih ā túi ubbipna caá.^g Caandíh túi náhninit, ñi túi míc teo wáacá.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Santiago

1 PEDRO

1 Pedro dih jwí túi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tiguaá daácniji? Pedro, Jesús ā bohéni, ā naáwát táutniji nin náodih āt daacáp wut jī.

¿Detdih āt daácji? Jesúhwā Ponto baác, Galacia baác, Capadocia baác, Asia baác, Bitinia baác dih moondíh āt daác wahap wut jī. (1.1) Caán baácna Romanowā ī jumni baácna ā jumuchah, “Queét judíowā nihcannit, Jesús dih ī jepahat pínah játih, Romanowā ded pah ípí chājat pah queébtut yeejép īt chāap wut jī. (1.14,18; 2.9-10; 4.3) Jesús dih ī jepahat túttimah, táinidih ī táut nuumát jīb bitaboó queétdih īt fíjip wut jī. Caán baácna dih moón ī maátabut queétdih yeejép īt chāap wut jī. (1.6; 2.12; 3.17; 4.1-4,12-19)

¿Dedmant, débólih cah, āt daácji? Pedrojeh “Babilonia tútchiboó” ā jumatdih āt daacáp tajī. (5.13) Chah jéihnitoó “Babilonia tútchi yoobát nihcan, Roma tútchidih niijná āt chāap wut jī”, ī níj jenah joiná caá. Bitaboó “Éufrates muj buwá jumni bainí tútchi, Babilonia wūt jumni tútchidih niijná āt chāap wut jī”, ī níj jenah joiná caá. Dawá jéihnit, “Nin náodih jópchi 60–65 (Jesús ā wunat túttimah 27–32 jópchi túttimah) āt daác wahap wut jī”, ī níj jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tiguaá āt daácji? Búdí yeejép ī yapachah jéihnit, queétdih weñáihna, Dios queétdih búdí ā oyatdihbut náhniahna, Pedro nin náodih āt daác wahap wut jī. (5.12)

Ded pah 1 Pedro ā jumat:

1. Queétdih ā túyat tútat (1.1-2)
2. Diosdih ā wēi naáwát (1.3-13)
3. Jesúhwādih ā túi chājat tútat (1.14–2.10)
 - a. Dios jwiít áihwādih ā túi chājat tútat (1.14-25)
 - b. Jwiít Jesúhwā ded panihat pah jwí jumat (2.1-10)
4. Jesúhwā ded pah jwí túi chājat pínah (2.11–4.6)
 - a. Túi chājat caá náahap, bitaboó ī en yacat pínah (2.11-12)
 - b. Maátadih jepahat (2.13-17)
 - c. Teo wūhñit ded pah ī chājat pínah (2.18-25)
 - d. Yaádh ī weha mánadih, neoná ī weha mána yaádh dih ded pah ī jumat pínah (3.1-7)
 - e. Nihat Jesúhwā ded pah ī chājat caá náahap (3.8–4.6)
5. Jesús waícanjeh ā jwúub dei júúwát pínadih jéihnit, áihwā ded pah jumat caá náahap (4.7-19)
 - a. Bitadih túi teo wáacat caá náahap (4.7-11)
 - b. Yeejép jwiítdih ā yapachah yuhna, túi wēinit jumat caá náahap (4.12-19)
6. Pedro biquína poómpdih ā wutat (5.1-11)
 - a. Jesúhwādih waóhñitdih (5.1-4)
 - b. Japatadih, nihat Jesúhwādihbut (5.5-11)
7. Queétdih Pedro ā pée túyat tútat (5.12-14)

Pedro queétdih ā túyat tútat

1 ¹Weém, Pedro, Jesucristo áih doonádih naáwát tútutni jumna, yeéb Jesúhwa bíh baácna jwei peétnitdih wā daác wahna caá. Ponto baácna, Galacia baácna, Capadocia baácna, Asia baácna, Bitinia baácna jwei béjnitji ní jumna caá.^a ²Jon játih áihwā ní jumat pínah niijná, jwí íp Dios ā náahat pahjeh yeebdíh āt níojip taga. Páant ā níonit ní jumuchah, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh túiniboodíh túut nuumná caá ní chājap. Jesucristodih ní túi jepahat pínah, áih meépjīh ní yéejatdih chocnit pah ní jumat pínahbut niijná, Dios yeebdíh āt níojip taga. Dios búdí oinit, yeebdíh ā teo wáaca naáh, ní túi jumat pínah niijná.

Túi wēi páinit jwí jumat

³Jwí Maáh Jesucristo ípidih búdí jwí wēi naóh jíih. Caanjéh tiguaá jwiítdih jíjah en teo wáacnit, Jesucristo wunnijidih āt jwúb boonanap tajī, jáap cáac jumnit panihnit jwí jumat pínah niijná. Pánih jumnit, jwíih bácah ā wunuchah yuhna, jwíih caolih Diosjeéh ā pebhboó páantjeh ā jumbipna caá. Pánihtdih jéihnit, jwí wēi páina caá.^b ⁴Caán túyupboó jumna, jwí jwúb wuncan níft, buca. Dios túini yoobát ā jumatdih ennit, caandíh bainí jwí wēican níft. Caanná jwí juibínachah, túini ā wūhat pínahdih ā bíboh páina caá. ⁵Caán péeni yeó jáapdihjeh Dios jwiítdih ā túut nuúm péabipna caá. Páant ā túut nuúm péaat túut niijná, caandíh jwí túi jenah joyóchah, ā wēpatjīh iiguípna jwí bejat déejidih ā túi wapna caá.

⁶Páant ā wapatdih jéihnit, daocánni yeó jáapna yeejép yapna yuhna, ní túi wēina caá. ⁷Oro yoobát ā jumatdih jéihíhna, cáacwā caandíh ī puéb enna caá. Obohjeéhtih, oro búdí jíib jumna yuhna, ā buudbípna caá. Jesúsdi h jwí túi jenah joyátboó oro ā jíib jumat chah ā jíib jumna caá. Yoobópdih Jesucristodih túi jenah joiná, dedé yeejép yapna yuhna, caandíh jwí cádahcan níft. Jwí túi jenah joí cádahcah, Jesucristo jwúb dei jūóhnit, búdí wēina, “Ma túi chājna beé”, jwiítdih ā niijbína caá.

⁸Caán Jesucristo nin baácboó ā jum jwuhuchah, yeéb caandíh encannitji yuhna, ní oina caá. Buubut caandíh encan yuhna, túi jenah joinít, bainí ní wēican caá.^c ⁹Pánih túi jenah joinít ní jumuchah, iiguípna ní bejat déejidih Dios yeebdíh ā túi ubna caá.

¹⁰Dios cáacwādi h oinit, ī yéejat jíib iiguípna bejat déedih ā túi ubat pínahdih jon játih Dios naáwátidih naóh yapanitji it daacáp wut yuh jī. Pánih daácna yuhna, queétjeh caandíh it beh joicáp wut jī. Pánih beh joicán, búdí jéihíhna, queétjeh it míic uúbh joyóp wut jī. ¹¹Cristo yeejép ā yapat pínah, boo pud jūóhnit, ā maáh waadát pínahdihbut Túini Espíritu queétdih āt jéihyanap wut jī. Páant ā jéihyanachah, “¿Débólíh tiguaá Cristo ā jūóhbi? ¿Páant ā jūúwúchah, ded panihat tiguaá ā jumbi? ¿Ded pah tiguaá caandíh jwí beh enbi?” ípi níj míic uúbh joyóp wut jī. ¹²Páni hna, Túini Espíritu queétdih naóhna, íih pínah ni hcan, buu láa moóníh pínah ā jumatdih āt jéihyanap wut jī. Páant ī joiníji túini doonádihjeh Túini Espíritu ā wēpatjīh yeebdíh bita it naáwáp wut jī. Caán doonádih Dioíh ángelwābut búdí ī jéihíhna caá.

Ded pah jwiít Jesúíhwā jwī jumat

¹³ Dios jwiítidih nihāt ā tūi chājatdih náhninit, tūi jenah joinít ñi jumúú. Yeejép chājat jenah joyátidih páantjeh jumah bojnit, Jesucristo ā jwúub dei jūóhnit, jwiítidih ájeéh ā ub bejat pínahdih ñi tūi wēi pánaá. ¹⁴ Jesúíh doonádih joi jwúhcan, ñi náahat pahjeh ñit chājap taga. Obohjeéhtih, buu caandíh jéihna, ñi jwííh jumatji pah ñi chājca bojoó. Dios weh jumna, caandíh tūi jepahnit ñi jumúú. ¹⁵ Páni h jumna, yeebdíh ñíoni Dios túini yoobát ā jumat pah, yeebbút ñi tūi chājaá. ¹⁶ Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp taji: “Weém caá yéejat wihcanni. Páant wā jumat pah, yeebbút yéejat wihcannit ñi jumúú”, Dios ā niijná caá, át níj daacáp taji.^d

¹⁷ Diosdih wúbhna, “Paá”, ñi niijní, nihāt cáacwā ded pah ī chājatdih ā enna caá. Páant ā enatdih jéihnit, nin baácboó táoh jibnit dée ñi jum jwuhuchah, tíic jenah joinít, ā peéh chājatdih úmna, yéej chājcat caá náahap. ¹⁸ Ñi nuowā ī wutatji dedé pínah nihcan caá. Queét ī wutatdih jepahnit ñi jumuchah, Cristo ñi yéejat jíib buudáat panihnidih át jíib chājap taga. Páni h jíib chājna, platajīh, orojīh yeebdíh át jíib chājcan tagaá. Plata, orobut ā buudáh bejbipna caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, Cristoboó túini yoobát oveja wúúh panihni jumna, wun wúhnit áih meépji h ñi yéejat jíib buudáátidih át jíib chājap taga. Caandíh ñi tūi jéihna caá. ²⁰ Nin baácdi h ā chājat pínah játih, Diosboó Cristo ded pah ā yapat pínahdih átát jenah joyóp wut jī. Páant ā jenah joiníi Cristodih ā wahachah, yeebdíh teo wáacat túut niijná, buu át cáac jumap taji. ²¹ Páni hna, Cristo ā teo wáacatjīh Diosdih jepahnit ñi jumna caá. Cristo wunnijidih jwúub boonanit, ā pehbboó ub púuh laab béjnit, ájeéh bícdih wutni pínah Dios maáh át waadánap taga. Páni hatdih jéihnit, Diosdih tūi jenah joinít, jwúub boonanit, ā pebhna yeebdíhbut ā ub bejat pínahdih ñi jéihna caá. Caandíh jéihnit, ñi wēi páina caá.

²² Jesucristoíh túini doonádih jepahnit, yéej chājatdih ñit cádahjip taga. Páni h cádahnit, bíic weh pah Jesúíhwādi h ñi tūi míic oina caá. Páni hna, “Meemdíh wā oina caá”, niijnít, queétdih ñi tūi teo wáacá. ²³ Yeéb jáap cáac jumnit panihnit Dios weh ñi jumna caá. Jwī mána ī cáac jumat túttimah, ípí wunna caá. Obohjeéhtih, Dios weh jwī jumuchah, caan páni hcan caá. Dios naáwát báadhni panihni jumna, caandíh jepahnitdih ā tūi túut nuumná caá. Caán naáwát páantjeh ā jumbipna caá.^e ²⁴ Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp taji:

“Ylíip ā diib téh wunat pah muntih, cáacwābut ípí wunna caá. Ded cháa, túini jumna yuhna, maátcanjeh jum jwuhnit, ā yúug jéenna caá. Caan páni hni cáacwā wēpnit jumna yuhna, maátcanjeh jum jwuhnit, ípí wunna caá.

²⁵ Obohjeéhtih, Dios naáwátboó ā buudcán niít”, át níj daacáp taji.

(Is 40.6-8)

Caanjéh tigaá yeebdíh ī naóhniji túini dooná.

2 ¹ Páni hna, buu Dios weh jumnit, nihāt ñi yéej chājatdih ñi cádah beedánaá. Ñi yeeatdih, “Weém chah túini caá”, ñi níj jenah joyátidih,

bií déedih en ñinahnit ñi íijatdih, bitadih oboh ñi dooná jumatdihbut ñi cádaaha. ²Pánih cádahnit, Dios naáwátidih jéihíhna, caandíh búdí ñi bídí. Túuh jwuhni wébít jóoh mac búdí ápí bidna caá. Pánih túi nomnit, á túi behna caá. Caan pánihat pah jwiítbut Dios naáwátidih búdí bidnit, túi jenah joinít, á túi behat pah jwiítbut jwí túi behna caá. ³Pánihna, yeebdíh wá naóhna caá: Dios á oyatdih jéihnít jumna, á naáwátidih túi náhninit, ñi túi jepahaá.^f

Cristo choójboó wēp teoni jee dáh panihni á jumat

⁴Cristo choójboó wēp teoni jee dáh panihni á jumna caá. Muú teonit caán jee dáhdih í náahcat pah, cáacwá caandíh í náahcah yuhna, Diosboó caandíh wēi ennit, át níwip wut jī. Pánihni á jumuchah, caandíh ñi túi jenah joyoó. ⁵Yeebbút muudíh í chājat pínah jee dáhna panihnit ñi jumna caá. Páant ñi jumuchah, Dios yeebjíh duuj páp aabánit, áih muu pánihni á chājna caá, Túini Espíritu á jumat pínah niijná. Yeéb Dioíh muúboó teonit áih sacerdotewá panihnitbut ñi jumna caá. Pánih jumnit, Jesucristo á teo wáacatjīh cáacwádih uúbhñit pínah, Diosdih wēi naóhñit pínahbut ñi jumna caá. Páant ñi chājachah ennit, “Ñi túi chājna caá”, Dios á niijná caá. ⁶Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajī:

“Weém Jerusalén tútchiboó muu pánihni wá chājna caá. Yoobópdi h jumni jeé, muú choójboó wēp teoni panihnidi h ñíonit, wá jwejna caá. Caandíh búdí wá wēi enna caá. Ded caandíh túi jenah joiní á jepahatdih á jígahcan níit’, Dios á niijná caá”, át níj daacáp tajī.

(Is 28.16)

⁷Yeéb Cristodih túi jenah joinít, caandíh ñi wēi enna caá. Oboghjeéhtih, jepahcannitboó caandíh í náahcan caá. Páant í náahcannidih nin pah Davidjī át níj naóh daacáp tajī:

“Muú chājnitboó í yohni jee dáhdihjeh wíih muu pánihnidih chājna, choójboó wēp teoni panihnidi h wá níwip be’, Dios á niijná caá”, át níj daacáp tajī.

(Sal 118.22)

⁸Isaíasjibut nin pah át níj daacáp tajī:

“Caán cáacwá í tóoc buugát jee dáh panihni á jumnipna caá”, át níj daacáp tajī.

(Is 8.14)

Páant í daacátjī pah, Dios naáwátidih jepahcan, Cristodih cáacwá í náahcat jíib, tóoc buugnít panihnit í jumna caá. Jon játih Dios “Páant á yapbipna caá”, á níj jenah joyátjī bífc yoobó, Cristodih í náahcap be.

⁹Oboghjeéhtih, yeebboó Dios á ñíonit jumna, áihwājeh ñi jumna caá.^s Pánih jumna, maáhdih teo wūhñit sacerdotewá panihnit bitadih uúbhñit caá. Diosdihjeh teo wūhñit yeejat cádahnit ñi jumna caá. Pánihat pínahdih yeebdíh át níwip wut jī, á túi chājatdih ñi wēi naáwát pínah niijná.^h Pánihna, “Dios weemdíh dupúat panhipmant ub bacanit, baabát panhipboó á jwejep be”,ⁱ ñi níj wēi naóhna caá. ¹⁰Jon játih oboh jumnit ñit jumjip taga. Buu áihwá ñi jumna caá. Jon játih Dios yeebdíh át jígah en teo wáaquíhichah

yuhna, ñit jéihcap tajī. Obohjeéhtih, buu ā jígah en teo wáacatdih jéihnīt, caandíh ñit jepahap taga.^l

Túi chājat

¹¹ Wā oinitá, nin baácboó táoh jibnit dée jwī jum jwuhna caá. Dios pehbboó caá jwī yoób jumat pínah yoobát pohba. Páant jwī jumuchah, nin pah yeebdíh wā wutna caá: Yeejép ñi chājat jenah joyátdih ñi chājca bojoó. Pániñ jenah joinít, ñíih caolihdih ñita yéeja tagaá.^k ¹² Yeéb Diosdih jéihcannīt cātíh jumna, táiniñeh ñi jumúú. Páant ñi jumuchah ennit, “Queét yeejép chājnit caá”, buu niijnítji yuhna, Jesús ā jwúub dei jūóhni yeó jáapdih Diosdih ī wēi naóhbipna caá.

Maátadih jepahat

¹³⁻¹⁴ Jwī Maáh Jesús ā jepahat pah, ñíih baácdih moón ī maátadih túi jepahnīt ñi jumúú. Chah jumni maáhdih, caán nump jumnit maátadihbut ñi jepahaá. Yeejép chājnitdih peéh chājat pínah niijná, túi chājnitdih wēi naáwát pínahdihbut niijná, queétdih ī Maáh āt wahap taga. Pániñna, Jesúhwā jumna yuhna, queétdih ñi jepahcah, bita yeebdíh ennit, jwī maáh Jesúsdiñ yeejép ī niijbípna caá. ¹⁵ Túi chājnit, ñi maátadih ñi jepahachah, túi jenah joicánnitboó “Queét yeejép chājnit caá”, niijíhna yuhna, ī jéih niijcán níft. Páant ñi chājatdih Dios yeebdíh ā náah yacna caá.

¹⁶ Obohjeéhtih, biquína jwī cātíh jumnit “Weemdíh wutni wihcan caá”, niñ jenah joinít, yeejép ita chājíh taga. Yeébboó Diosdih teo wūhnīt jumna, ā náahat pah ñi túi chājaá. ¹⁷ Pániñ áihwā jumna, bitadiñ “Caanbút Dios ā chājni mun tigaá”, niñ jenah joinít, queétdih ñi túi chājaá. Bita Jesúhwādhbut túi oinit, Diosdih éumnit, caandíh ñi túi jepahaá. Ñíih baácdih moón ī maáhdihbut ñi túi jepahaá.

Teo wūhnīt ded pah ī jumat

¹⁸ Buu yeéb teo wūhnitdih bainí wā naáwát túut caá. Ñi maáta túi chājnitdih, jūihnīt dīhbut bíic yoobó ñi túi jepahaá. ¹⁹ Yeéb yeejép ñi chājcah yuhna, ñi maáh ā peéh chājachah, Dios ñijeéh ā jumatdih jenah joinít, íjcah, Dios yeebdíh ā wēi enbipna caá. ²⁰ Obohjeéhtih, yeéb yeejép ñi chājat jíib ñi maáh ā puñuchah, ñi íjcah yuhna, Dios yeebdíh ā wēi naóhcan níft. Ma yéejat jíibjeh caá. Obohjeéhtih, ñi túi chājachah yuhna, yeebdíh ā puñuchah, ñi íjcah, Dios yeebdíh ā wēi naóhbipna caá. ²¹ Pániñnit pínahdih Dios yeebdíh āt níwip taga. Cristoboó yéej chājcan yuhna, yeejép yapnit, jwiítdih ā wun wūhup jī. Páant yeejép ā yapatjidiñ náhnit, yeebbút yeejép yapna yuhna, ñi íjca bojoó. ²² “Caán Cristo yeejép chājcan, ā yeecap jī”, Isaías āt niñ daacáp tajī.^l ²³ Cáacwā caandíh ī jūihñuchah yuhna, ā jūih jwúubacap jī. Á tubana yuhna, “Yeejép ī yapa naáh”, āt niijcáp wut jī. Obohjeéhtih, “Wā íp yoobópdih chājni weemdíh, queétdihbut ā náahat pah ā chāja naáh”, āt niñ jenah joyóp tajī.^m ²⁴ Caanjéh jwī yéejat jíib cruzboó ā wun wūhup jī, jwī yéej chājatdih cádahnit, táiniboodíh jwī chājat pínah niijná. Áih yahwítjīh jwiítdih āt boanap tajī.ⁿ ²⁵ Déhenit ovejawā paniñnit yeéb iiguípna bejna ñi

chājap yuh be. Obohjeéhtih, buu Cristo ovejawādh en daoní panihnidihi nit jwúub jūóh tagaá, yeebdíh ā tui wapāt pínah niijná.^o

Áa jumnit ded pah ī jumat

3 ¹⁻²Buu áa jumnit yaadá, yeebdíhbut bainí wā naáwát túut caá. Ñi weha mána yeebdíh ī wutuchah, jípónih niijcānjeh, ñi tui jepahaá.^p Biquína ñi weha mána Jesucristodih jepah jwuhcannit, áih doonádih ñi naáwáchah, joíhcanjeh, molít ī nem teona caá. Páant ī nem tewechah ennit, yeéboó jwúub naóhcanjeh, táinijeh queétdih ñi jepahaá. Táinijeh ñi jumuchah ennit, ñi jwúub naóhcah yuhna, queétoó Jesucristodih ita jepah tagaá. ³Chah ñi tui jígohat pínah niijná, búdí ñi míc jenah joicá bojoó. “¿Ded pah wā tui jígohbi? ¿Ded pah waó yoócdihbut wā tui yugh ámoh tajbi? ¿Búdí jīb jumni tui iigní tōpnadih, búdí jīb jumni yéguehdihbut ded pah wā duobí?” ñi niíf jenah joicá bojoó.^q ⁴Obohjeéhtih, Dios ā weh yatá jumna, ñih caolih ā tui jumat pínahdih ñi tui jenah joyoó. Jūihcan, tabit wutcan, táinijeh ñi jumú. Páant ñi jumuchah, Dios yeebdíh búdí ā wēi enbipna caá. ⁵Jon jātih moón yaádh Diosdih tui jenah joiná, ī weha mánadih jepahnit, tui jígohnit panihnit it jumap wut jī. ⁶Jwī éet Saraji mijeéh bóo Abrahamdih “Maá”, niijnít, caandíh mipí tui jepahap wut jī. Pánihna, yeebbút tui chājnit, úumcanjeh, mi weh yatá panihnit ñi jumna caá.^r

⁷Buu áa jumnit neonádih jwuh bainí wā naáwát túut caá. Yeéboó ñi weha mána yaáhdih búdí oina, táinijeh ñi chājaá, ī tui jumat pínah niijná. Queét yaádhboó nump wēpnit ī jumuchah jéihnit, queétdih ñi tui en dawaá. Queét yaádhbut jenah joinít ī jumuchah jéihnit, ded pah ñi chājat pínahdih ñi míc wéhenaá. Dios yeéb chénat pahdih oinit, āt ñiojip taga, áihwā ñi jumat pínah niijná. Pánih jumnit, Diosdih ñi úbúchah, jāhat panihat wihcah, ā tui jepahbipna caá.^s

Jesúhwa ded pah ī jumat

⁸Buu yeéb nihatdih bainí wā naáwát túut caá. Bícdih tui jumnit, ded jígahnidih ennit, bíc yoobó jígahnit, caandíh ñi teo wáacá. Yeéb bíc weh panihnit jumna, míc oinit, ñi míc tui chājaá. Oboh jumni pah ñi jumú. ⁹Ded yeebdíh yeejép ā chājachah yuhna, yeejép ñi chāj jwúubaca bojoó. Ded yeebdíh yeejép ā niijíchah yuhna, bíc yoobó niíf jwúubacanjeh, “Dios meemdíh ā tui chāja naáh”, caandíh ñi niijí. Páant ñi chājat pínahdih Dios yeebdíh āt níwip taga, yeebdíhbut ā tui chājat pínah niijná. ¹⁰Jon jātih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niíf daacáp tajī:

“Ded tui wēi jumíhni, yeejép wéhcan, ā yee naóhca bojo naáh.

¹¹Yeejép chājatdih cádahnit, táiniboodíh ā chāja naáh. Bitajeéh bícdih tui jumíhna, jūihcanjeh, queétdih ā tui oyo naáh.

¹²Pánih chājnitdih Dios wēi enna, ī úbúchah, ā tui jepahna caá.

Obohjeéhtih, yeejép chājnitdih ā eníhcan caá”, āt niíf daacáp tajī.

(Sal 34.12-16)

¹³Páant ñi tui chājíhichah, bita yeebdíh yeejép ī chājcan niít.

¹⁴Obohjeéhtih, ñi tui chājat jīb, biquí láana yeebdíh yeejép ī chājbiipna caá.

Páant ī chājatdih ennit, Diosboó yeebdíh ā túi chāj bipna caá. Pánihna, det yeebdíh yeejép chājnitdih búdí jenah joicánjeh, ñi úmca bojóó.¹⁵ “Cristo wā Maáh caá”, níj jenah joinít, caandíhjih ñi weñeé. Bitaboó “¿Ded pah chāj tigaá Dios pebhboó wā bejbi?” yeebdíh ī níj úbhh joyát pínah játih, queétdih túi jepahat túut níijná, Dios naáwátidih túi míc bohé páinit ñi jumúú.”¹⁶ Páant ī úbhh joyóchah, queétdih oinit, túinijeh ñi jepahaá. Pánih jepahna, ñi naáwát pahjeh bíc yoobó ñi túi chājaá. Páant ñi chājachah yuhna, bitaboó yeebdíh oboh yeenit, “Cristofhwā ī túi chājachah yuhna, yeejép wā wéhenap be”, níj jenah joinít, ī tíc bipna caá.

¹⁷Ñi túi chājat jīb, yeejép yapna yuhna, “Dios páant ā náahachah, ā túimi nacaá”, ñi níj jenah joyóó. Obohjeéhtih, yeejép ñi chājatji jīb yeejép ñi yapachah, “Wā yeejat jīb jih tigaá”, níj jenah joyát caá náahap. ¹⁸Jwī túi chājachah yuhna, yeejép jwī yapachah, Cristo bíc yoobó ā yapatjidih jenah joyát caá náahap. Caánboó dedé ā yéej chājcap jī. Pánih yéej chājan yuhna, jwī yeejat jīb bíc láajeh ā wun wūhup jī, Diosjeéh jwī túi jumat pínah níijná. Cáacwā caandíh ī mao yohochah yuhna, Túini Espírituboó caandíh āt boanap tajī. ¹⁹⁻²⁰Cristofhwā bācah ī yohopji íitboó ā laj jwuhuchah, áih caolihboó Noéji jum láa chíic wunnitji íih caolih chéonit panihnit ī jumupna āt juibínap wut jī. Caanná juibínit, ded pah ā chājatjidih queétdih āt naáwáp wut jī. Í báadh jwuhuchah, Noéjiboó ī yéej chājatdih queétdih ātih cádahat túutup wut yuh jī. Noéwā búdí jāáj chóodih ī chājat pónih, ā naóhnitji ī jepahat pínahdih Diosboó maatápdih páina ātih chājap wut yuh jī. Obohjeéhtih, ít jepahcap wut jī. Pánihna, pobyit ā jūúwúchah, Noéwā ī chíic wunat pínah níijná, Dios queétdihjih jāáj chóona āt waadát túutup wut jī. Queét ocho cáacwābitdihjih āt túi ubup wut jī.”²¹ Caandíh náhnit, Jesucristodih túi jenah joinít, jwī daabáatdihbut jwī jenah joiná caá. Noéwā ī chíic wunat déejidih Dios caán jāáj chóojih queétdih āt túi ubup wut jī. Pánihat dée pah, jwiít iiguípna jwī bejat déejidih Dios Jesucristo ā wun wūhatjīh jwiítidih ā túi ubna caá. Jwiítidih ī daabánachah, jwíih bácahdih queí chocat panihni, jwī yeejatdih cádahatdih jwī júutna caá. Jesucristo jwúub boo pud júóhna, jwíih caolihdih āt boanap wut jī, jwī túi jumat pínah níijná. ²²Caán Jesucristo ā boo pud júúwát túttimah, ā íp pebhboó púuh laáb juibínit, Dios ā jéihyepmant bóo buwámant chúudnit, nihat ángelwādh, nihat nemépwādh, nihat nin baácđih moón maatadihbut ā wutna caá.

4 ¹Cristo nin baácboó jum láa, yeejép yapna yuhna, ā ípdih páantjeh āt jepahap wut jī. Pánihna, yeebbút bíc yoobó jenah joinít, wép ñuhnit panihnit ñi jumúú. Pánih jenah joiníboó yeejép yapna, ā yéej chājatdih ā cádahna caá. ²Nin baácboó jum jwuhna, Diosdih jéihcannit ī yéej chājatdih ī ñinahat pah ñinahcan, Dios ā weñat pínahdihjih ā chāj bipna caá. ³Cristodih ñi jepahat pínah játih, Diosdih jéihcannit ī chājat bíc yoobó ñit chāj jwuhup taga. Dedé yeejép chājíhna, ñit chāj jwuhup taga. Babh máihna, míc jūih náacnit, búdí íí náah ñit chāj jwuhup taga. Diosdih yap yohna, ñi pāpniboodíh weñit, yeejép ñit chāj jwuhup taga. Būu Cristofhwā jumna, páant maatápdih ñi chājatjidih ñi cádahaa. ⁴Ñijeéh yeejép chāj pej jumnitjiboó būu íjeéh ñi jwúub yeejép chājcat enna, “¿Dépanih tigaá jwíjeéh

ī jwáub pej jumcan?” ī niŋ jenah joiná caá. Páant niŋ jenah joinít, ījeéh ñi jwáub pej jumcatdih enna, yeebdíh yeejép ī wéhena caá. ⁵Dios báadhñitdih wunnitdihbut ñíonit, ded pah ā peéh chājat pínahdih ā naóhbipna caá. Páant ā naóhni yeó jáap queét yeejép chājñitdih “¿Dépanih tibeé wā wehdih yeejép ma chāj?” Dios ā niŋ jūihñuchah, queéboó ī jéih jepahcan niít. ⁶Cáacwā ī wunat pínah jātih Dioíh túini doonádih ít joijép taga. Pánih joinítji biquína ī jepahcah, bitaboó ít túi jepahap tají. Pánihna, jepahñitjiboó íih bácah ā wunuchah yuhna, íih caolíh Diosjeéh ā túi jumna caá.

Bitadih ded pah teo wáacat

⁷Péeni yeó jáap ā tóah jūúwátlih náhnina, túi jenah joinít, yeej chājat jenah joyát ā jūúwáchah, ñi jumah bojoó. Pánih jumnit, Dios ā náahat pah ñi jéih wúhbipna caá. ⁸Bitadih ñi túi míc oyat pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Pánih míc oinit, jwiítlih bita ī yeejép chājatdih íjican, quíib buudnít, jwí míc teo wáacipna caá.” ⁹Pánih míc oinit, bita Jesúíhwā ñíih muuná ī juibínachah, yeejép jenah joicánjeh, queétdih ñi wēi jwááa. ¹⁰Dios yeéb biquínadilh ded pah ñi chājat pínahdih át jéihyanap taga. Páant ā jéihyanachah, ā wūhni wēpatjīh bita Jesúíhwādih ñi túi teo wáacá. ¹¹Ded Dios naáwátlih naóhni Dios ā naáwát tútat pahjeh ā naáwá naáh. Ded bitadih teo wáacni Dios ā wūhni wēpatjīh ā teo wáaca naáh. Páant ñi chājachah ennit, bitaboó “Queét Jesucristoíhwā ā wēpatjīh ī míc túi teo wáacna caá”, niŋ naóhñit, Diosdih ī wēi naóhbipna caá. “Meém caá chah Maáh. Ma wēpat ā buudcán niít”, Diosdih páantjeh jwí niŋ wēi naóh jīih. Páant tíí ā jumu nah.

Jesúíhwā yeejép ī yapat

¹²Wā oinitá, yeéb Jesúíhwā tubit yeejép yapna, “¿Dépanihna weemdíhjah yeejép āpí yap?” ñi niŋ jenah joicá bojoó. Yoobópdih Jesúsdiñ ñi túi jenah joyátlih jútat tút niijná, “Páant ā yapa naáh”, Dios ā niijná caá. ¹³Obohjeéhtih, yeejép yapna yuhna, búdí ñi weñé. “Cristobut tubit yeejép át yapjip taga”, niŋ jenah joinít, yeebbút yeejép yapna, ñi jéih wēbipna caá. Pánih wēnit, Cristo ā yeh iigátjīh ā jwáub dei jūúwátlih niñat cáacwā ī enechah, bainí ñi wēican niít. ¹⁴Yeéb Cristoíhwā ñi jumat jīb bitaboó yeejép ī deoh naáwáchah yuhna, Diosboó áih Túini Espiritujīh yeebdíh ā teo wáacachah, ñi weñé. ¹⁵Cáacwādih mao yohñit, nuumnít, yeejép chājñit, bitaíh tawatdih en naóhñitbut ī jumat jīb yeejép ípí yapna caá. Yeébboó páant ñi chājca bojoó. ¹⁶Obohjeéhtih Cristoíhwā ñi jumat jīb yeejép yapna, tūccanjeh, áihwā ñi jumatdih wēina, “Túina caá, Paá”, Diosdih ñi niŋ weñé.

¹⁷Dios jwiít áihwādih peéh chājna, yeejép ā yapat túutna caá, jwí túut nuumát pínah niijná. Jwiítlih jwíih peéh chājna, áihwā jwí jumuchah yuhna, ¿ded pah áih doonádih jepahcannit ī yapbi? Queétdih chah yeejép ā peéh chājipna caá. ¹⁸Dios naáwátlih naóh yapaniji nin pah át niŋ naóh daacáp tají: “Túí chājñit yeejép ī yapachah yuhna, Dios queétdih ā túi wēbipna caá. Obohjeéhtih, Diosdih náahcan, yeejép chājñitdih búdí ā peéh chājachah, chah yeejép ī yapbipna caá”, át niŋ daacáp tají. ¹⁹Pánihatdih jéihñit, Dios ā

náahat pah yeejép yapna yuhna, bitadih túi chājatdih ñi cádahca bojoó. Dios nihat chājñi, ā niijátji pah péani ā jumuchah, caán ā teo wáacatdih ñi jenah joí cádahca bojoó.

Jesúíhwādh waóhñit ded pah ī chājat

5 ¹Buu yeéb Jesúíhwādh waóhñitdih bainí wā naóh daacát túut caá. Weembút yeeb páh muntih Jesúíhwādh waóhñi wā jumna caá. Cristo yeejép ā yapachah, enniji wā jumna caá. Pánihna, yeh iigátjīh ā jwáub dei jūúwúchah, ā wēpatdih ennit, búdí jwī wēibipna caá. ²Dioíhwā ovejawā panihñit ī jumuchah, queétdih ñi túi en daó bohénaá. “Queétdih wā bohéhcah yuhna, ī wutuchah, wā bohébipna caá”, níj jenah joicán, “Queétdih wā bohéat jíib weemdíh búdí ī jíib chājbipna caá”, ñi níj jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Dios ā náahat pah, wēnit, ñi bohénaá.^a ³Nihat jéihñit pah nihcan, jūihcan, túinijeh ñi bohénaá. Pánih bohéna, ñi bohéat pah yeebbút bíic yoobó ñi chājaá, queét yeebdíh ī en yacat pínah niijná. ⁴Páant ñi chājachah, Cristo, ovejawādh en daonít ī Maáh jwáub dei jūóhñit, “Meémboó wííhwādh ma túi bohénap be”, ā niijíchah joinít, búdí jwī wēibipna caá. Ájeéh jwī jumuchah, jwī weñat ā yaicán níit.^b

Jesúíhwā ded pah ī chājat

⁵Yeéb japata Jesúíhwā, yeebdíh waóhñitdih ñi túi jepahaá. Yeéb nihatbut “Weém nihat jéihni caá”, níj jenah joicánjeh, ñi míc túi teo wáacá. Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajī:

“ ‘Weemdíh dedé judhdat wihcan caá’, niijnítdih Dios ā jāhna caá, ī buujácat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant níj jenah joicáñnitboodíh wēi ennit, ā túi teo wáacna caá”,^c át níj daacáp tajī. (Pr 3.34)

⁶Pánihna, “Dios chah wēpni, nihat jéihñitbut ā jumuchah, weém oboh jumni caá”, níj jenah joinít, ded pah Dios ā wutuchah, ñi túi jepahaá. Páant ñi jumuchah, Dios ā ñioni yeó jáapdih yeebdíh maáta pah ā waadábipna caá.^d ⁷Ūmcanjeh “¿Dedé weemdíh ā yapbi?” ñi níj jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Diosdih túi jenah joinít, ñi ūmatdih caandíh ñi naáwá. Caánboó yeebdíh oinit, ā túi teo wáacbiipna caá.^e

⁸Túi jenah joinít ñi jumúú. Jió nuñúpdih jeémíhna, ā ñuu ñuún péeat pah, yeebdíh eníhcanni nemépwa ī maáh Cristodih ñi cádahat pínah niijná, ā yee naáwátđih apí jepahat túutna caá. ⁹Pánihna, nihat baácdih moón Cristóíhwā yeeb páh yeejép ī yapatdih jéihna, nemépwa ī maáh ā yeenachah yuhna, Cristodih túi jenah joinít, caandíh ñi cádahca bojoó. ¹⁰Maátcanjeh yeejép ñi yapat túttimah, Diosboó túi oinit, yeebdíh ā teo wáacbiipna caá. Caandíh ñi túi jenah joí cádahcat pínah, bita yeebdíh yeejép ī chājachah yuhna, ñi túi yap yohat pínahbut niijná, yeebdíh ā teo wáacbiipna caá. Yeéb Cristóíhwā bíic weh pah jumna, ájeéh páantjeh ñi jumat pínah niijná, Dios yeebdíh át ñiojip taga. ¹¹“Meém caá chah Maáh. Ma wēpat ā buudcán níit”, páantjeh caandíh jwī níj wēi naóh jííh. Páant tíí ā jumú nah.

Pedro ã pée túyat tútat

¹²Weém, Pedro, caán yeebdíh wã naáwátidih Silvanodih wã daacát tútutap be.^f Caán Jesucristodih tái jenah joiní jumna, wã úud panihni caá. Páant niíj naóh daác wahnit, yeebdíh wã weñaihna caá. Dios yeebdíh búdí ã oina caá. Pánihna, yeejép yapna yuhna, caandíh ñi cádahca bojoó. ¹³Nin Babilonia tútchidih moón Jesúíhwã yeebdíh í túyat túutna caá. Yeebdíh Dios ã ñíwatji pah muntih, queétdihbut át ñioji tagaá. Wã wúúh panihni Marcosbut yeebdíh ã túyat túutna caá.^g ¹⁴Jesúíhwãdih bíic weh pah jumna, ã oyatjĩh ñi uúbú. Yeéb nihat Cristoíhwã bíicdih ñi tái jumúú.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pedro

2 PEDRO

2 Pedro dih jwí túi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tigaá daácni? Pedro, Jesús ā bohéni, ā naáwát táutni ni nín núodih āt jwáub daacáp tají.

¿Detdih āt daácji? Chah jéihnit “Pedro ā jwíh daác wahnitdih nín núodihbut āt daác wahap wut jī”, ī níj jenah joiná caá. Pániha, dawá baác di h moón Jesúshwā di h āt daác wahap wut jī.

¿Dedmant, débóli h cah, āt daácji? Ā wunat pínah játihbit, Pedro nín núodih āt daacáp wut jī. Nerón Romanowā ī maáh ā jamuchah, Jesúshwā di h búdí mawat táutnit, Pedrodihbut āt mawat táutup wut jī. Pániha, jópchi 65–68 (Jesús ā wunat táttimah, 32–35 jópchi táttimah) āt daác wahap wut jī.

¿Dedé pínah tigaá āt daácji? Jesúsh dooná di h yee naóh nit di h ded pah ī jumat di h, ded pah Jesúshwā ī yap yohat pínah di hbut (caps. 2–3) queé di h bohé hna, Pedro nín núodih āt daác wahap tají. (2.1; 3.3-4) Jesúsdih chah ī jepahat pínah, (cap. 1) ā jwáub dei júúwát pínah di h ī túi jenah joyát pínah di hbut (cap. 3) āt daác wahap tají. Nín néo capítulo 2, Judas ā daácni néo pah ā jumna caá.

Ded pah 2 Pedro ā jumat:

1. Queé di h Pedro ā túyat táutat (1.1-2)
2. Jesús ā nífonit ded pah jwí chājat pínah (1.3-11)
3. Pedro ā bohéat yoobóp di h ā jumat (1.12-21)
4. Yee bohénit ded pah ī bohéat (2.1-22)
5. Jesús ā jwáub dei júúwát pínah (3.1-16)
6. Pedro ā péé wutat (3.17-18)

Pedro queé di h ā túyat táutat

1 ¹Weém, Pedro, Jesucristo ā naáwát táutni, caandí h teo wūh nit but jumna, yeeb di h wā jwáub daác wahna caá. Jesucristo jwiít di h túi ubni, Dios ā jumna caá. Caán yoobóp di h chājni jumna,^a jwiít nihat di h oinit, ā teo wáacachah, bíc yoobó caandí h jepah nit jwí jumna caá. Páni h jepah nit, jwiít nihat bíc yoobó áihwā jumna, caandí h búdí jwí wéina caá. ²Dios di h, jwí Maáh Jesúsdihbut ní túi jéihyechah, yeeb di h búdí oinit, ī teo wáaca naáh, ní túi jumat pínah níj ná.

Nín pah Cristóh wā ī jumat

³⁻⁴Dios túini, nihat jéihni jumna, jwiít di h āt níwip wut jī, áihwā jwí jumat pínah níj ná. Páant ā níwat di h jéihna, caandí h jwí túi jepahna caá. Páant jwí jepahachah, ā wépatjī h jwiít di h búdí ā teo wáacapi na caá, caandí h jéih nit,

tái chājnit jwī jumāt pínah niijná. Dawá túini naáwátnadih jwiítidih át naóhjp tagaá, ā jumāt pah jwiítbut jwī jumāt pínah niijná. Páant ā naáwátjidih ní túi joyóchah, ā wēpatjih Diosdih jéihcannit yeejépdih ī en nínahat pah chājcan, yeebboó ā náahat pahjeh tái chājnit ní jumbipna caá. ⁵Pánihna, Cristodih tái jenah joinít jumna, tái chājnitbut ní jumúú. Pánih jumna, Dios naáwátidih ní tái míc bohénaá, ded pah yeebdíh ā náah yacat pínahdih ní jéihyat pínah niijná. ⁶Dedé yeejép chājihatdih yap yohnit, Dios ā náahatboodíh chājnit ní jumúú. Pánih jumna, dedé yeejép yeebdíh ā yapachah yuhna, bífc yooobó tái chājnit, Diosdih wēina, ā náahat pah chājnit ní jumúú. ⁷Pánih jumna, bífc weh pah oinit, tái míc teo wáacnit, nihat bitadihbut tái oinit ní jumúú.

⁸Det pánih jumna, yeó jáap jumāt pah Cristo ā weñat pínahdih tái chājnit, caandíh chah ī tái jenah joibípa caá. Pánihna, Cristodih ī tái jenah joyát, bitadih ī teo wáacatbut oboh jumni nihcan níit. ⁹Obohjeéhtih, det pánih chājcan, tái jéih encannit panihnit, Dios naáwátidih tái jéihnít nihcan caá. Cristo ī yéejatdih ā yohatjidih quíib buudnít ī jumna caá. ¹⁰Wā déewā panihnitá, áihwā ní jumāt pínahdih Dios yeebdíh ā nífwichah, níit tái jepahap taga. Pánih jepahnit jumna, caandíh tái jenah joí cádahcan, ā náahat pah ní tái chājaá. Pánih chāj cádahcan, yooobópdih ā nífonit jumna, páantjeh Diosjeéh ní jumāt pínahdih ní tái jéihbipna caá. Pánih jéihna, yeejép chājnit nihcan, ¹¹jwiítidih tái ubni jwī Maáh Jesucristo ā jumupna ní tái juibíbipna caá. Pánihna, áihwā yooobát ní jumuchah, yeebdíh ā wēi jwāāhhipna caá, páantjeh ā maáh jumupboó ájeéh ní jumāt pínah niijná.

Ā bohéátjidih ā náhníat tútat

¹²Yeebdíh wā bohéátjidih tái jéihnít, nihat Dioíh doonádih ní joyátji pahjeh ní tái chájna caá. Páant ní chājachah yuhna, caandíh wā jwúub náhníabipna caá. ¹³⁻¹⁴Wā wunat pínah bahnijeh ā judhdadidih jwī Maáh Jesucristo weemdíh ā jéihyanap be. Páant ā jéihyanachah, wā báadh jwuhna, wā bohéátjidih yeebdíh wā jwúub náhnianachah, ā túina caá. ¹⁵Pánihna, nin núodih yeebdíh wā daác wahna caá, wā buudát túttimah nihat wā naáwátjidih ní tái náhníat pínah niijná.

Cristo ā wēpat

¹⁶Cristo ā wēpatdih, ā jwúub dei jūúwát pínahdihbut yeebdíh naóhna, cáacwā ī jenah joinít naáwátnajeh naóhna jwī chājcap be. Obohjeéhtih, jwiít ā bohénitjiboó wēpni ā jumadidih jwiítjeh jwī enep jī. ¹⁷Jwī íp Diosboó Jesucristo chah wēpni ā jumadidih jwiítidih ā jáutuchah, búdí yeh iigát cátlh ā nūhup jī. Páant ā nūhuchah, Dios nin pah áí wēp niijíp jī: “Nin wā wūúh, wā oini caá. Caandíh búdí wā wēina caá”, áí niijíp jī. ¹⁸Dios ā jumni jeejéboó jwiít Jesúsjeéh jumnit, jeámant páant ā níj yáanachah, jwiítjeh jwī joyóp jī.^b

¹⁹Pánih caandíh ennitji jumna, Dios naáwátidih naóh yapanitji ī daacát yooobópdih ā jumadidih jwī tái jéihna caá. Páant ī daacátjidih míc bohénit, ní tái jepahaá. Nin baacdih moón Diosdih jéihcannit dupúat panihpboó ī jumna caá. Nin dupúnapboó jum jwuhnit, jon játlh ī daacátjidih ní tái bohénachah, jjiát panihni yeebdíh ā tái jéihyabipna caá. Cristo jwúub dei jūóhna, ā íp ded

pah ā jumatdih ā tui jēihya beedābipna caá. ²⁰⁻²¹ Nin wā naáwát pínahdih nī tui beh joyoó: Dios naáwátidih naóh yapanitji ī jenah joyátjīhjah īt daácjican tagaá. Obohjeéhtih, Táini Espírituboó queétdih ā naáwát tútat pahjeh īt naóh daácjip taga. Pánihna, ī daacátjidih jwíftboó jwī jenah joyátjīhjah bohéna, “Nin pah niijná caá ā chājap”, jwī jēih niijcán caá. Túini Espiritu ā teo wáacatjīhjah jwī jēih beh joiná caá.

Yee bohénit ded pah ī jumat

2 ¹ Jon jātih jwī déewā judiowā yuhna, biquína “Dios naáwátidih naóh yapanit caá”, niíf yeenit īt jumap wut jī. Páant ī jumatji pahjeh muntih, buubut nījeéh jumnit biíc yoobó yeenit ī jumbipna caá. Queét yoobópdih bohénit pah jumna yuhna, ī yee bohébipna caá. Pánih bohéna, Cristoíh túini doonádih ī yeejabipna caá. “Cristo ā tui ubnit jwī jumna caá”, niijná yuhna, “Caán jwī Maáh caá”, niíf jenah joicán, ā wutatdih ī jepahcan niít. Páant ī yee bohéat jīib, waícanjah Dios queétdih peéh chājnit, iiguípna ā wahbipna caá. ² Páant ī yee bohénachah joinít, yeejép ī chājat pah muntih, dawá Jesúihwā biíc yoobó yeejép ī chājbipna caá. Páant yeejép ī chājachah ennit, bitaboó túini doonádih yeejép ī wéhebipna caá. ^c ³ Dawá bíí déedih náahna, ī bohéat jīib búdí jīib waadánit, ī jenah joyátjīhjah yeebdih ī yee bohébipna caá. Páant ī yee bohéatji jīib Dios jon jātih queétdih peéh chājat pínahdih ā jenah joyát pahjeh, iiguípna ā wahbipna caá.

⁴ Jon jātih Dios yeejépwādih ā peéh chājatjidih nī tui náhninaá. Caandih jepahcannit ángelwā ī jepahcatji jīib, iiguípna yohnit, dupúni tólihboó queétdih ā nemep wut jī. Pánihna, péeni yeó jáapdih queétdih búdí ā peéh chājbipna caá. ^d ⁵ Pánihat pah muntih, Noéji jum láa Diosdih náahcannitdih peéh chājna, nihat queét yeejépwādih pobyitjīh āt mawap wut jī. Queét ī túut nuumát pínah niijná, Noé queétdih ātih bohénap wut yuh jī. Obohjeéhtih, ī jepahcatji jīib Dios queétdih āt peéh chājap wut jī. Pánihna, Noéwādhjah Dios ā tui ubachah, queét ocho cáacwābitjeh īt tui yapap wut jī. ^e ⁶ Pánihat pah muntih, Sodoma tútchidih moón Gomorra tútchidih moondíhbut peéh chājnit, iigátjīh āt cáo beedánap wut jī. Pánih peéh chājna, túttimah jumnit yeejépwādhbut ā peéh chājat pínahdih jēihyana āt chājap wut jī. ^f ⁷ Obohjeéhtih, Lotdihjah āt tui ubup wut jī. Lot túini jumna, Sodoma tútchidih moón Dios ā wutatdih yap yohnit, tubit yeejép ī chājachah enna, búdí āt jīgahap wut jī. ^g ⁸ Caán túini Lot queét túicannitjeéh jumnit, yeó jáap jumat pah yeejép ī chājachah ennit, yeejép ī wéhenachah joinítbut, búdí āt jīgahap wut jī. ⁹ Pánihna, Noéji, Lotjidihbut Dios ā tui ubatjidih náhnina, buu láabut biíc yoobó ā tui ubat pínahdih jwī jēihna caá. Áihwā yeejép ī yapachah ennit, jwī Maáh queétdih ā tui teo wáacipna caá. Yeejépwāboodih nemat tólih panihipboó nemnit, peéh chājna caá ā chājap. Péeni yeó jáapdih, queét ā nemnitjidih iiguípna ā yoób yohbipna caá. ¹⁰ Bitā yeejépwa ī en nínahat pahjeh chājnit, Diosdih yap yohnitdih chah ā peéh chājbipna caá. Páant yeejép chājnit, nījeéh jumnit yeebdih yee bohénit ī jumna caá. Pánih jumnit, úumcan, tíccan, “Bitā chah wā jēihna caá”, niíf jenah joinít caá.

Pániḥ jumna, ángelwādiḥ yeejép ipí naóhna caá.^h ¹¹ Obohjeéhtih, ángelwāboó queét yee bohénit chah wēpnit jumna yuhna, Dios ā pebh ñuhnit, túicannit ángelwādiḥ ipí naóh yaccan caá.ⁱ

¹² Queét yee bohénitboó nuñúpwā dée pah jenah joicánnit ī jumna caá. Jiaboó jwípí bid juí maonit panihnit ī jumna caá. Jenah joicán, ī náahat pahjeh ī chājna caá. Ī jéihcannitdiḥ deohnit, yeejép ī wéhena caá. Páant ī jumuchah, nuñúpwādiḥ jwí mawat pahjeh muntih, Dios queétdih iiguípna ā yohbipna caá.^j ¹³ Queét bitadiḥ yeejép ī chājatji jīb Dios queétdih ā peéh chājbiḥna caá. Yeó jáapdiḥ cáacwā queétdih ī enechah yuhna, tíccanjeh, búdí yeejép ipí wēi chājna caá. Yeebjéh ñi túi wēi jeéméchah, queét yeejépwbút waadnit, ipí chājat pah tíic náah jumnidih chājna, ñi wēi jeémátdih ī yéejana caá.^k

¹⁴ Yaádhdiḥ en ñinahnit, ipí yeejép chājihna caá. Páant ī chājatdiḥ ī jéih cádahcan caá. Pániḥ chājnit, Dios naáwátdih túi jéihcannitdiḥbut yeejép ī chājat túutna caá. Bif déedih tubit bidnit ī jumna caá. Páant ī jumat jīb, Dios queétdih búdí ā peéh chājbiḥna caá. ¹⁵ Pániḥ túini namádiḥ cádahnit, déhenit panihnit biáboó bejna caá ī chājap. Balaam ā chājatji pah queétdih ī chājna caá. Balaam, Beor wūúh át jumup wut jī. Búdí jīb náahnit, yéej chājadiḥ át bejep wut yuh jī. ¹⁶ Páant ā yéej chājihichah ennit, áih burro caandíh át jūihñup wut jī. Caán wéhecani ā jumuchah yuhna, Dios caandíh át wéheat túutup wut jī, ā mínahdiḥ ā jūihñat pínah niijná. Páant ā jūihñuchah joiná, Balaam yéej chājadiḥ ā bejatdiḥ át cádahap wut jī.^l

¹⁷ Queét yeenitboó meo waócáh mac wiḥcani panihni ī jumna caá. Meo mac wiḥcani pah jumnit, dedé pínah nihcan caá. Pánihat pah muntih, mah túlihdiḥ johlit ā ub joh bojochah, mah ā buugcát pah, queét yee bohénitbut cáacwādiḥ teo waaccan, dedé pínah nihcan caá. Pánihna, queétdih peéh chājnit, tubit dupúnapboó Dios ā bejat túutbiḥna caá.^m ¹⁸ Queét jéihnit pah cáacwādiḥ ī bohénachah yuhna, ī bohéat dedé pínah nihcan caá. Nin pah ī niíj bohéna yuh caá: “Jwí náahat pah jwí chājachah, ā túina caá”, ī niíj bohéna caá. Páant niijná, Jesúsdiḥ jáap jepahnit, ī yéejatdiḥ cádahnitboodíh ī jwáub yeejép chājat túutíhna caá. ¹⁹ Queétdih nin pah ī niíj yee bohéna caá: “Dedé wutatdiḥ jepahat jwiítdih ā náahcan caá. Jwí weñat pínahdiḥjeh jwí chājachah, ā túina caá”, ī niíj yee bohéna yuh caá. Páant niíj bohénit, yeejép chājatdiḥ cádahíhcan, caandíh ī jéih cádahcan caá. Pániḥ yeejép chājna, queétjeh ī míic yéejana caá. Pánihna, ī yéejat ī maáh panihni ā jumna caá.ⁿ ²⁰ Queét yee bohénitboó jwí Maáh Jesucristo jwiítdih túi ubnidih jepahnit, nin baácdih moón yeejép ī chājatdiḥ it cádahjip ta yuh caá. Obohjeéhtih, páant ī cádahat túttimah, jwáub yeejép chājna, Cristodih ī jepahat pínah játih ī jumatji chah yeejép pohba ī chājna caá.^o ²¹ Pániḥ chājnit, túini namádiḥ ī waadcáh, chah queétdih āta túi tagaá. Caán namádiḥ waadát túttimah, tac púud biáboó bejat pah, Jesúsdiḥ ī cádahachah, chah ā túican caá. Pánihna, Dios túini ā wutatdiḥ jepahna yuhna, caandíh cádahnit, jwáub yeejép ī chājachah, chah yeejép caá. ²² Pániḥ túut nuumná yuhna, jwáub yéej chājna, jwiítdih cáacwā nin jwí niíjat pahjeh tigaá queét yee bohénit ī chājap: “Mujió ā

éegnijidih ápi jwáub jeémpna caá. Muudih i chocat túttimah, yeejép bepédih ápi jwáub tūpúna caá, páant muntih”, jwípí niijná caá.^p

Cristo nin baácboó ā jwáub dei jūúwát pínah

3 ¹Wā oinitá, játih yeebdíh bíc núo wáát daác wahap jī. Pánihna, nin núodih yeebdíh buu wā jwáub daác wahna caá, páant muntih. Con láa wā daacátji pahjeh, buu láabut bíc yoobó yeebdíh wā náhnaiat túutna caá, yee bohéátdih joicán, yoobópdihi ní jéihyat pínah niijná. ²Dios naáwátdih naóh yapanit i naóh daacátjidihi, jwī Maáh Jesucristo jwiítdih tái ubni ā wutatjidihibut ní tái náhninaá. Á wutatdih jwiít ā naáwát túutnit yeebdíh jwī bohénap jī.

³Nindih ní tái náhninaá: Péeni yeó jáapna dawá yeejépdih nínahnit, Jesúh doonádih tubit deoh naóhni i jumbipna caá.^q ⁴Nin pah i níj deoh naóhbipna caá: “Wā jwáub dei jūóhbipna caá, Jesús ā niijíchah yuhna, ¿dépanih tígáá ā jígohcan? Á jwáub dei jūóhcan níft. Nin baác ā jwíh jumát túttimah, jwī nuowāji i wunat túttimah, nihát bíc yoobó páantjeh ā jumna caá”, i niijbípna caá.^r ⁵Páant níj deohna, nindih i náhnican caá: Dios ā wutatjīh nin baácdihi, jeádihibut át chājap wut jī. Nin baác mahjeh ā jumuchah, caandíh át wáac juyát túutup wut jī, baác ā jígohat pínah niijná.^s ⁶Pánihat túttimah, pobyitjīh nin baácdihi moondíh át yoh beedánap wut jī.^t ⁷Pánih chājna, iigátjīh ā yoh beedáat pínah játihi, ā wutatjīh muntih Dios jeádihi, nin baácdihibut ā wap jwuhna caá. Péeni yeó jáapdihi, caandíh náahcannitdih peéh chājnit, jeádihi, nin baácdihibut iigátjīh ā yoh beedábipna caá. Pánih peéh chājna, queétdih iiguípna ā yohbipna caá.

⁸Wā oinitá, nindihbut ní tái náhninaá: “Mil jópchi maatápdih caá”, jwiít jwī níj jenah joyóchah yuhna, Diosboó ā enechah, bíc yeó jáap pahjeh caá. “Bíci yeó jáap bahniijeh caá”, jwī níj jenah joyóchah yuhna, Dios ā enechah, mil jópchi pah ā jumna caá.^u ⁹Jwī Maáhdih biquína nin pah i níj jenah joiná yuh caá: “Dios ā niijátji pah chājat túut niijná, maatápdih ā páina caá”, i niijná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcana caá. Cáacwádihi tái ubíhna, caandíh i jepahat pínahdihi pái jwuhna caá ā chājap. Bíci cáacdihi iiguípna ā yohíhcana caá. Nihat cáacwā i yéejatdih jígahnit, túniboodíh i túut nuumát pínahdihi ā náah yacna caá.^v

¹⁰Obohjeéhtih, nuumní cáac muú mínah ā náhnicah, nuumúdihi ā waadát pahjeh, jwiítboó jwī náhnicah, Cristo nin baácboó ā jwáub dei jūóhbipna caá. Páant ā jūúwúchah, búdí yáanit, jeáboó ā buudáh bejbipna caá. Caánboó jumnit cúiwā, widh, yeobát i iig beedáh bejbipna caá. Nin baác, nihát ninboó jumni, cáacwābut i iig beedáh bejbipna caá.^w

¹¹Pánihna, “Nihat ā beedáh bejbipna caá”, Dios ā niijíchah joinít, yéejatdih cádahnit, Dios ā náahat pahjeh chājat caá jwiítdih náahap. ¹²Jwī Maáh nin baácboó waícanjeh ā jwáub dei jūúwát pínahdihi wēi páinit, túnijeh ní chājaá. Caán yeó jáapdihi jeáboó jumni ā iig beedáh bejbipna caá.

¹³Obohjeéhtih, Dios ā niijátji pahjeh nihatdih ā túut nuumát pínahdihi jwī

p 2.22 Pr 26.11 q 3.3 2Ti 3.1-5; Jud 18 r 3.4 Ex 12.22 s 3.5 Gn 1.6-9; Sal 24.2
t 3.6 Gn 7.11 u 3.8 Sal 90.4 v 3.9 Ez 18.23; 33.11 w 3.10 Mt 24.43; Lc 12.39; 1Ts 5.2;
Ap 16.15

wēi páina caá. Nihat ā iíg beedát túttimah, jáap jeá, jáap baácđihbut Dios ā chājbipna caá. Caán jáap baácboó túi chājnitjeh ī jumbipna caá.^x

¹⁴Pānihna, wā oinitá, Diosjeéh túi jumat túut niijná, jwī Maáh ā jwúub dei jūúwát pínahdih wēi páinit, ñi túi chājaá.^y ¹⁵Maatápdih ā jígohcah ennit, nindih ñi náhninaá: Dawá caandíh jepahnitdih ā túi ubat pínah ā jūdh jwuhuchah, queétdih ā pái jwuhna caá. Bíc yoobó jwī dée jwī oini Pablodih Dios ā jéihyanachah, yeebdíh át daác wahap taji. ¹⁶Páant míc caá Pablo Cristo ā jwúub dei jūúwát pínahdih naóhna, āpí daác wahap. Biquí láana jwī beh joíca naáhdih ā daác wahna caá. Pānihna, Dios naáwátdih bita túi jéihcannit, jenah joicánnit, yee naóhna, Pablo ā daacátdih ī túut nuumjéhna caá. Á daacát yoobópdih ā jumuchah yuhna, mácah ī jwúub naóhna caá. Dios naáwátdih ī daácni núonajidihbut páantjeh mun tigaá ī chājap. Páant ī chājat jíib, Dios queétdih peéh chājnit, iiguípna ā yohbipna caá.

Ā pée naáwát

¹⁷Pānihna, wā oinitá, nihatdih páant ā yapat pínahdih yeebdíh wā naáwáchah jéihna, ñi túi chājaá. Yeejépwā yeebdíh mácah ī bohénachah yuhna, Cristoíh doonádih cádahcat túut niijná, queétdih ñi joicá bojoó. ¹⁸Jwī Maáh Jesucristo jwiútdih túi ubnidih chah ñi túi jenah joyoó. “Weemdíh búdí oinit, ā túi teo wáacbipna caá”, ñi niíf náhninaá. Yeó jáap jumat pah “Meém túini, chah wēpni caá ma jumup”, jwī niíf wēi naóh jíih. Páant tíí ā jumū nah.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pedro

1 JUAN

1 Juandih jwī tūi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tigaá daácniji? Jon játih Jesúfhwā maáta “Juan, Jesús chah ā oini, ā bohéni, ā naáwát tútniji nin núodih át daacáp taji”, it níj naáwáp wut jī. Caanjéh muntih San Juan, 2 Juan, 3 Juan, Apocalipsisdihtub daácní át jumup wut jī.

¿Detdih át daácji? Juanjeh daácna, “Jesúfhwādh wā daácna caá”, (2.12-14,19; 3.1; 5.13) át níj daacáp taji. Oboheéhtih, dedjīh moondīh daácna, át niicáp taji.

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Chah jéihnit “Jópchi 85–95 (Jesús ā wunat túttimah 52–62 jópchi túttimah) nin núodih Juan át daác wahap wut jī”, ī níj jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tigaá át daácji? Jesúh doonádih yee naóhnit, “gnósticos”, ī niijní, con láa dawá pebhboó ī yee bohénachah, Jesúfhwā ī yee bohéatdih ī joicát pínah niijná, nin núodih Juan át daác wahap wut jī. Jesúfhwā ā túi ubnit ī jumatdih ī túi jéihyat pínah niijnábut, át daác wahap wut jī.

Ded pah 1 Juan ā jumat:

1. Juan ā naóh jwíhat — Jesús ā cáac jumat dooná yoobópdih ā jumat (1.1-4)
2. Jesúfhwā ájeéh, ā ípjeéhtub ī túi jumat (1.5–2.28)
 - a. Túi cháñnit, íjeéh jwī túi jumatdih ā jáutat (1.5-7)
 - b. Jwī yéej chájat Diosdih naáwát caá náahap (1.8–2.2)
 - c. Jesús ā wutatdih jepahat caá náahap (2.3-6)
 - d. Bitá Jesúfhwādh oyat caá náahap (2.7-11)
 - e. Wébítidih, behnitdih, japatadihtub ā naáwát (2.12-17)
 - f. Jesúfhwā jumna, ded pah Jesucristodih jwī jenah joyát (2.18-28)
3. Jesúfhwā jumna, Dios weh jwī jumat (2.29–4.6)
 - a. Túi cháñnit, bitadih oinit, Dios weh jwī jumat (2.29–3.24)
 - b. “Jesucristo Dios wúéh jumna, cáac yoobátbut ā jumna caá”, niijnít Dios weh jwī jumat (4.1-6)
4. Jesúfhwā jwī jumatdih jéihyat túut niijná, ded pah jwī jumat náahap (4.7–5.12)
 - a. Dios ā oyatjīh bitadih oinit, queétdih túi chájat caá náahap (4.7–5.5)
 - b. Dios ā wahni Cristo ā jumatdihtub jenah joyát caá náahap (5.6-12)
5. Juan ā pée naáwát (5.13-21)

Jesucristo ded pah ā jumat

1 ¹Ded pah Jesucristo ā jumatjidih yeebdīh wā naóh daácna caá. Jesucristo bíhmah jumni,^a ded pah Dios ā jumatdih naóhni, cáacwā Diosjééh páantjeh jumat túutnibut át jumup wut jī. Dios cáacwādh ded pah ā naáwátidih Jesúsboó naóh yapani ā jumup jī. Á naáwáchah joinít, jwiítjeh

a 1.1 Jn 1.1,4; 6.68; 1Jn 2.13-14

caandíh jwí enep jī. Jwiítdih ā duó wáyachah, caandíh jwí pej jumap jī. ²Jesucristo cáacwādhíh páantjeh jumat tútuni, nin baácboó ā jūúwát pínah játih ā íp Diosjeéh jumni ní baácboó āt cáac jumap tajī. Caandíh ennitji buu áih doonádih yeebdíh wā naóhna caá. ^b ³Jwí íp Diosjeéh, ā wūúh Jesucristojeéhbūt jwí túi jumna caá. Pánihna, yeéb jwíjeéh, jwí ípjeéh, ā wūúhjeéhbūt nī túi jumat pínah níjná, jwí ennitjidi, jwí joiníjdihbūt yeebdíh wā naóhna caá. ⁴Biícdih wēinit jwí jumat pínah níjná, nindih yeebdíh wā daácna caá.

Baabát panhipboó jwí jumat

⁵Dios wūúh jwiítdih ā naóhnji bohéatdih buu yeebdíh wā naóhna caá. Dios táini yobát jumna, baabát panihni caá. Dedé yéejat wihcah, dupúát caandíh ā wihcan caá. ⁶Jwiítdih yeejép chājnit, dupúát panhipboó jumna yuhna, “Diosjeéh wā túi jumna caá”, níjná, yeena caá jwí chājap. Dios ā náahat pah jwí chājcan caá. ⁷Obohjeéhtih, túi chājnit, baabát panhipboó Dios ā jumat pah muntih jwiítdih jumna, ájeéh jwí túi jumna caá. Áihwājeéhbūt jwí túi jumna caá. Caandíh jwí jepahat jíib, Dios ā enechah, ā wūúh Jesucristo cruzboó wun wūhnt, áih meépíh jwiítdih yéejat wihcannit pah ā chājna caá.

⁸“Weém bácah yéej chājni nihcan caá”, níj jenah joinít, yeeatdihjeh jwí jenah joiná caá. Páant níj jenah joiná, Dios naáwátdih jwí túi jenah joicán caá. ⁹Obohjeéhtih, jwí yéej chājatdih Diosdih jwí naáwáchah, caandíh ā quíib buudbípna caá. “Dios yoobópdi jumni ā níjāt pah ā chājipna caá”, jwí níj jéihna caá. ¹⁰“Weém yéej chājni nihcan caá”, níj jenah joiná, “Dios yeeni caá”, níjná, ā naáwátdih jwí náahcan caá.^c

Jesucristo jwiítdih ded pah ā teo wáacat

2 ¹Wā weh panihnitá, yeéb yeejép nī chājcat pínah níjná, nindih yeebdíh wā daác wahna caá. ^dObohjeéhtih, jwí yéej chājachah, Jesucristo, yéejat wihcanni, ā ípdih jwiítdih ā naóh teo wáacipna caá. ²Jwiítdih yeejnit jwí jumachah, jwí yéejat Diosdih ā jāhna caá. Dios biícdih jwí túi jumat pínah níjná, Jesucristo jwiítdih ā wun wūhup jī. ^eJwiítdihjeh nihcan, nihāt baácdih moón jwí yéejatdih yohāt túut níjná, ā wun wūhup jī.

³Dios ā wutat pah chājna, “Ájeéh wā túi jumna caá”, jwí níj jéihna caá. ^f⁴Obohjeéhtih, bita “Diosjeéh wā túi jumna caá”, níjná yuhna, ā wutat pah chājcan, yeenit caá. Pánih yeenit, Dios naáwátdih ī jéihcan caá. ⁵Obohjeéhtih, bíhboó ā wutat pah chājni Diosdih ā túi oina caá. Diosjeéh jwí túi jumatdih nin pah jwí jéihbipna caá. ⁶Ded Diosjeéh túi jumni Jesucristo ā chājatji pah muntih caanbút ā túi chājipna caá.

Jáap wutat

⁷Wā oinitá, yeebdíh buu wā daácni jáap wutat nihcan caá. Jon játih nī jéihni wutatjeh tigaá. Yeebdíh Jesúh doonádih jwí naáwáchah, nin wutatdihbūt nī joyóp jī. ^g⁸Obohjeéhtih, máa wutat yuhna, jáap wutatbūt ā jumna caá. ^hCristo nin wutatdih jepahnt, jwiítdih cáacwādhíh ā oyat túutap jī.

b 1.2 Jn 1.14,18 c 1.8-10 Pr 20.9 d 2.1 Ro 6.11-14 e 2.2 1Jn 4.10 f 2.3 Jn 14.15,21,23
g 2.7 2Jn 5-6 h 2.8 Jn 13.34; 15.12

Dupúát panhipboó ñi jumuchah, Cristo nin baácna jüóhnit, caán dupúát dih ā baabánap jī. Pánihna, ā baabáat panhipboó jumnit, Cristo ā oyat tútatdih ñi jepahna caá.

⁹“Weém baabápboó jumni Dios ā wutatdih jepahni caá”, niijná yuhna, ā dée panihni Jesúhdih enihcan, Dios ā wutatdih jepahcan, dupúnapboó jumni caá. ¹⁰Ded ā dée panihnidih oini baabápboó ā jumna caá. Pánih oina, caandíh dedé buegát panihni ā wihcan caá.ⁱ ¹¹Obohjeéhtih, ded ā dée panihnidih enihcan, dupúnapboó ā bejna caá. Pánih bejna, jéih encanni panihni ded pah ā chājatdih ā jéihcan caá.

Cristodih túi jenah joyát ded pah ā jumat

¹²Wébitá, Cristo ā wun wūhatjīh ñi yéej chājatdih āt yohop taga. Pánih yéejat yohnit ñi jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá. ¹³Behnitá, yeeb bíhmahjeh jumni Cristodih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihnit ñi jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá. Japatá, yeeb nemépwa ī maáhdih ñit yap yohop taga. Pánih yap yohnit ñi jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá.

¹⁴Wébitá, jwī ípdih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihnit ñi jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá. Behnitá, bíhmahjeh jumni Cristodih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihnit ñi jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá. Japatá, Dios naáwát dih túi jepahnit, wēp ñuhnit panihnit ñi jumna caá. Pánih jumnit, nemépwa ī maáhdih ñit yap yohop taga. Páant ñi jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá.

¹⁵Diosdih jéihcannit ded pah ī en ñinahatdih ñi en ñinahca bojoó. Ded queét panihni jwī ípdih ā oican caá.^j ¹⁶Diosdih jéihcannit nin pah ī jumna caá: Yeejép chājatdih ī en ñinahna caá. Bíí déedih wēi ennit, ī bíbohíh jenah joiná caá. Dawá bíí déedih bíbohna, “Weém bita chah táini wā jumna caá”, ī níj jenah joiná caá. Jwī ípboó páant ā jenah joyát túutcan caá. ¹⁷Nin baác ā buudúchah, ded pah cáacwā yeejép ī náah jenah joyátbut ā buudbípna caá. Obohjeéhtih, Dios ā náahat pah chājnitboó páantjeh ájeéh ī jumbipna caá.

Yoobópdih naáwát, yee naáwát

¹⁸Wehá, nin yeó jáapna buudát pínah toáh jüóhna caá ā chājap. “Cristodih tubit en jüihni ā jumbipna caá”, ī niijíchah, ñiát joiná jī. Pánihna, buu dawá ī jüúwát dih jéihnit, “Péeni yeó jáap bahnijeh ā judhna caá”, jwī níj jéihna caá. ¹⁹Queét Cristodih en jüihnit jwī cātíh jumna yuhna, jwiútdih ī éemp yoh bacap jī. Páant ī bacatdih ennit, Jesúhwa yoobát ī nihcatdih jwī jéihna caá. Queét áihwa nihna, jwiijeéh ita chāo tágaá. Jwiijeéh páantjeh ī jumuchah nihna, Cristodih en jüihnit ī jumatdih jwīta jéihcan tagaá.

²⁰Obohjeéhtih, yeebdíh Túini Espíritu ā jumuchah, yeeb nihat Cristóh dooná yoobópdih ā jumatdih ñi túi jéihna caá.^k ²¹Yeebdíh naóhna, “Queét ī túi jéihcan caá”, wā níj jenah joicán caá. Obohjeéhtih, túi jéihnit ñi jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá. Caán dooná dedé yeeat ā wihcatdih ñi túi jéihna caá. ²²Nin pah caá yeeni ā niijíp: “Jesús Dios ā wahni nihcan caá”, ā niijná caá. Ded “Jesús Dios wūáh nihcan caá”, níj naóhni

Jesucristodih, jwī fip Diosdihbut en jūihni caá. ²³“Dios wūúh Jesús nihcan caá”, niijní jwī fip Diosjeéh ā tūi jumcan caá. Obohjeéhtih, “Jesús Dios wūúh caá”, niijníboó jwī fipjeéh ā tūi jumna caá.

²⁴Yeéb Jesúsdihi jwīhi jephahnit, ded pah ā jumat doonádih nī joyóp jī. Páant nī joyátjidih nī tūi náhninaá. Pánihi náhninit, Jesúsdihi, ā fipdihbut nī tūi pej jumbipna caá. ²⁵Nin pah Jesús jwiít áihwādih ā niíf naáwáp jī: “Yeéb wājeéh páantjeh nī tūi jumbipna caá”, ā niijp jī.

²⁶Yeebdíh yeenitdih nī joyáh bojat pínah niijná, wā naóh daácna caá. ²⁷Jesucristo yeebdíh Túini Espíritudih át wūhup taga. Nijeéh jumnit, yeebdíh ā tūi bohéna caá. Yoobópdihi bohéna, yeeatdih ā naóhcan caá. Páant ā bohénachah, bíhi bohénidih nī náahcan caá. Pánihna, ā bohéatdih joí cádahcan, Cristojeéh páantjeh nī tūi jumú.

²⁸Páant tigaá, wehá, Cristojeéh páantjeh nī tūi jumú. Pánihi jumnit, ā jwúub dei jūúwáchah, úumcan, nī tūiccan níft. ²⁹Jesucristo túini ā jumatdih yeéb nī jéihna caá. Pánihi jéihnit, nihati tūi chájniti Dios weh ī jumatdihbut nī jéihna caá.

Dios weh jwī jumat

3 ¹Jwiít dihi bainí oican, “Yeébboó wā weh caá”, Dios ā niijná caá. Ā oinit jumna, jwiít ā weh caá. Pánihna, yéej chájnitoó Diosdih jéihcan, jwiít ā wehdihbut ī jéihcan caá. ²Wā oinitá, buu Dios weh jwī jumna caá. Obohjeéhtih, ded pah jwī jumat pínahdih jwī tūi jéih jwuhcan caá. Jesucristo ā jígohochah, caandíh enniti, ded pah ā jumatdih jwī tūi jéihbipna caá. Pánihi jéihnit, caán ā jumat pah muntih, jwiítbut jwī jumat pínahdih jwī jéihna caá. ³Det Jesucristo ā jwúub dei jūúwát pínahdih páinitboó yéej cháj cádahnit, ā tūi chájati pah muntih ī tūiti nuumná caá.

⁴Nihati yéej chájniti Dios ā wutatdih yap yohniti caá. Dedé yéej chájati Dios ā wutatdih yap yohati ā jumna caá. ⁵Cáacwā ī yéej chájati dihi yohni pínah Cristo ā cáac jumatdih nī jéihna caá. Caánboodíh yéejati wihcan caá. ⁶Ded Cristo bícdih jumni páantjeh ā yéej chájca bojo naáh. Obohjeéhtih, ded yéej cháj cádahcan, Cristodih jéihcan, áhi nihcan caá. ⁷Wā oinitá, yeebdíh yeenitdih nī joyáh bojoó. Nihati tūi chájniti Jesucristo yoobópdihi ā jumat pah muntih, queébtut yoobópdihi ī jumna caá. ⁸Obohjeéhtih, yéej chájnitoó nemépwā ī maáhi ā jumna caá. Nemépwā ī maáh bácah, bíh mahjeh yeejép chájni caá. Páant ā chájati dihi yoh beedáni pínah Dios wūúh nin baácboó át cáac jumup taji. ⁿ

⁹Det Dios weh jumna, jwī fip Dios ā jenah joyát pah queétdihbut át jenah joyát tūutup taga. Pánihi jenah joinít, ā wēpati íjeéh ā jumuchah, páantjeh ī yéej chájcan níft. ¹⁰Nin pah Dios weh, nemépwā ī maáh wehbut ī jumatdih nī jéihbipna caá: Tūi chájcanniti, ī déewādih oicanniti Dios weh nihcan caá. Nemépwā ī maáh weh ī jumna caá.

Jesúhwa ī míic oyat

¹¹Yeéb Jesucristodih jwīhi jephahnit, “Míic oyat caá náahap”, jwī niíf bohéatdih nī joyóp jī. ¹²Caín ā jumatji pah nī jumca bojoó. Caán nemépwā

ĩ maáíh jumna, ā úuddih āt mao yohop wut jĩ. ¿Dépanih tigaá ā úuddih āt mao yohji? ñi jenah joyóchah. Caandíh yeebdíh wā naóhbiḡna caá. Caín yéej chājni jumna, ā úudboó túi chājni ā jumatdih jijnit, caandíh āt mao yohop wut jĩ.^p

¹³Páant tigaá yéej chājnitboó yeebdíh ĩ eníhcan caá. Pániḡna, ĩ en jũihñuchah, “¿Dépanih tigaá weemdíh ĩ en jũih?” ñi niŷ jenah joicá bojoó.

¹⁴Yeejép chājnit, iiguípna bejnit pínah jwĩ jumup yuh jĩ. Obohjeéhtih, buu jeáboó bejnit pínah jumna, túiniboodíh túut nuumná caá jwĩ chājap. Jesúhwādh oina, jwiít dih ā túut nuumátdih jwĩ jéihna caá. Ded cáacwādh oicanni iiguípna bejni pínah ā jumna caá.^q ¹⁵Ded ā déedih eníhcan, mao yohíhat jenah joyát caá caandíh ā jumup. Pániḡ jumna, Dios ā enechah, cáacdih mao yohni bíc yoobó ā jumna caá. “Ded mao yohni Diosjeéh páantjeh ā jumcan níť”, ñi niŷ jéihna caá. ¹⁶Ded pah oyat ā jumatdih nin pah jwĩ jéihna caá: Jwiít dih búdí oina, Diosjeéh páantjeh jwĩ jumat pínah niijná, Jesucristo jwiít dih ā wun wūhup jĩ. Páant ā wun wūhatdih náhninit, “Caán oyat yoobát caá”, jwĩ niŷ jéihna caá. Pániḡna, jwiítbut wūna yuhna, jwĩ déewādh túi oinit, teo wáacat caá náahap.^r ¹⁷Dawá bíí dée bíbohni, ā dée panihni moh yéejnidih enna yuhna, caandíh jígah en teo wáaccan, Diosdih ā oican caá. ¹⁸Pániḡna, wā weh panihnitá, “Bitadh wā oina caá”, niijná, jacjeh pohba niŷcát caá náahap.

Úumcanjeh, Diosjeéh jwĩ jumat

¹⁹Cáacwādh túi oina, Dioíhwā jwĩ jumatdih jwĩ jéihna caá. Pániḡna, ā peéh chājat pínahdh úumcanjeh, ájeéh jwĩ túi jumna caá. ²⁰“Yéejat jíib weemdíh ā jumna nacaá”, jwĩ niŷ jenah joyóchah yuhna, Dios nihadhi jéihni jumna, jwĩ jenah joyátdihbut ā túi jéihna caá. Pániḡ jéihna, áihwā jwĩ jumatdih jwĩ túi jenah joyát pínah niijná, jwiít dih ā teo wáacbiḡna caá. ²¹Wā oinitá, “Dios wā yéejatdih āt yoh tagaá”, niŷ jenah joinít, úumcanjeh, Diosjeéh jwĩ túi jumna caá. ²²Pániḡ jumnit, Dios ā wutatdih jepahna, ā weñat pínahdh jwĩ chājachah, caandíh dedé jwĩ úúbátdih jwiít dih ā wūhbiḡna caá. ²³Nin pah jwiít dih ā wutna caá: “Wā wūúh Jesucristodih túi jenah joinít, bita áihwādhbut ñi oyoó”, āt niŷjip wut jĩ.^s ²⁴Dios ā wutatdih túi jepahnitboó ájeéh ĩ túi jumna caá. Dios íjeéhbut ā túi jumna caá. “¿Dios wājeéh ā jum níť?” jwĩ niŷ jéihñichah, Dios jwiít dih ā wūhni Túini Espíritu “Jújuh, Dios majeéh ā jumna caá”, ā niŷ jéihyana caá.

Cristodih eníhcannitdih ded pah jwĩ jéihyat

4 ¹Wā oinitá, “Túini Espíritu weemdíh nin pah ā niŷ naáwát túutna caá”, niŷ yeenit, dawá ĩ jumna caá. Pániḡna, Dios ā naáwát túutni ā jumatdih jéihyat túut niijná, ded pah ā naáwátdih ñi túi joyoó. Dios naáwát bíc yoobó ā naóhcah, ñi joyáh bojoó. ²Yoobópdih Túini Espíritu ā naáwát túutni nin pah ā niŷ naóhbiḡna caá: “Jesucristo jwiít panihni cáac jumna yuhna, Diosjeh āt jumup wut jĩ”, ā niŷbiḡna caá. Páant niŷjín Dios ā wahni ā jumna caá. ³Obohjeéhtih, nemépwā ĩ maáh ā wahniboó, “Jesús Dios nihcan caá”, ā niŷbiḡna caá. Páant niŷjín Dios ā wahni nihcan, Cristodih en jũihníh

caá. Cristodih en jüihniíhwā dawá ī jumat pínah doonádih nítát joi tágaá. Būu nin baácboó dawá ī jumna caá.^t

⁴Obohjeéhtih, yeebboó, wā oinitá, Dioíhwā ñi jumuchah, Túini Espíritu ñijeéh ā jumna caá. Jesúsdih jepahcannit, nemépwā ī maáh ā wēpat chah, Túini Espírituboó ā wēpna caá. Pánihna, yeebdíh ī yee naáwáchah yuhna, caán ā wēpatjīh queétdih yap yohnit ñi jumna caá. ⁵Queétoó Dioíhwā nihcah, ī bohéatbut Dioíh nihcan caá. Bitá Dioíh nihcannit, ī bohéatdih ī túi wēi joiná caá.^u ⁶Obohjeéhtih, Dioíhwā jumna, ā naáwát dih jwī bohénachah, áihwāboó jwiítdih ī túi wēi joiná caá. Diosdih jéihcannitboó, jwī naáwáchah, ī joíhcan caá. Pánihna, Dios naáwát dih ded yoobópdih bohéni, ded yee bohéni ā jumatdih ñi jéihbipna caá.^v

Dios oini caá

⁷Wā oinitá, oyat wēpat Dios jwiítdih ā wūhuchah, bitá áihwādi h jwī oi jīfh. Det bitadi h túi oinit Dios weh ī jumna caá. Páni h jumnitjeh Diosdih jéihn it, ájeéh ī túi jumna caá. ⁸Dios oini ā jumuchah, bitadi h oicannit, Diosdih jéihcan, ájeéh ī jumcan caá. ⁹Dios ā wūúh bíc jumnidih nin baácboó át wah deyanap tajī, ā wēpatjīh Diosjeéh wēnit, páantjeh jwī jumat pínah niijná. Páni h chájna, ded pah ā oyatdih jwiítdih át jéihyanap tajī.^w ¹⁰Oyat yoobát nin pah caá ā jumup: Diosdih jwī oyat pah nihcan, jwiítdih Diosboó ā oyat pah caá oyat yoobát ā jumup. Jwiítdih búdí oinit, jwī yéejat jīb iiguípna bejat déejidih túi ubat túut niijná, Dios ā wūúhdih át wun wūhat túutup wut jī.

¹¹Wā oinitá, Dios jwiítdih caan páh búdí ā oyochah, jwiítbut túi míc oyat caá náahap. ¹²Nihat Diosdih encannit jwī jumna caá. Obohjeéhtih, jwī míc oyochah, Diosjeh jwíjeéh ā jumna caá. Páant ā jumuchah, ā náah yacat pah ā oyatjīh bitadi h jwī túi teo wáacna caá.^x ¹³Dios jwiítdih áih Túini Espíritudih át wūhup taga. Páant jwíjeéh ā jumuchah, “Dios bícdih wā jumna caá. Wájeéh caanbút ā jumna caá”, jwī níj jéihna caá.^y ¹⁴Jwī íp ā wūúhdih nin baácboó át cáac jumat túutup tajī, cáacwādi h ā túi ubat pínah niijná. Páant ā cáac jumat túutnijidih jwiítdih jwī enep jī. Páni h ennitji, bitadi h jwī jéih naóhna caá.^z ¹⁵“Jesús Dios wūúh caá”, niijnjeh Diosjeéh ā túi jumna caá. Diosbut ájeéh ā túi jumna caá.

¹⁶Dios jwiítdih ā oyatdih jwī jéihna caá. Páni h jéihn it, caandíh jwī túi jenah joiná caá. Dios nihat cáacwādi h búdí ā oina caá. Páni hna, ded bitadi h oini Dios bícdih ā jumna caá. Diosbut ájeéh ā jumna caá. ¹⁷Páni h Dios bícdih jumna, caandíh, bitadi hbut jwī túi oina caá. Páni h oina, cáacwā ī yéejat jīb peéh chájat yeó jáapdi h úmcanjeh, jwī túi jumbipna caá. Cristo ā íp Dios bícdih ā jumuchah, jwiítbut nin baácboó jum jwuhna, bíc yoobó caán bícdih jwī jumna caá. Páni h jumnit, ā jwúub dei jūúwúchah, jwī úmcan níft. ¹⁸Ded Diosdih oini ā oyatdihbut jéihna, caandíh ā úmcan níft. Páni h túi oina, jwī oinidih jwī úmcan caá. Obohjeéhtih, bíhdih úmna, caán ā peéh chájat pínahdi h jwī úm jenah joiná caá. Páni hna, jwī úmnidih jwī oican caá.

¹⁹Dios jwiítdih ā oi waáwáchah, jwiítbut caandíh, bitadi hbut jwī jéih oina caá. ²⁰Ded ā dée panihnidih enfhcan, “Weém Diosdih wā oina caá”, niijná

yuhna, ã yeena caá. Bífhdih enna yuhna, ã oican, Dios ã enca naáhdih ã jéih oican caá. ²¹Pánihna, nin pah jwiítdih Jesucristo ã niíf wutup jī: “**Ded Diosdih oina, ã dée panihnidihbut oyat caá náahap**”, ã niijp jī.^a

Dios weh yéejatdih ī yap yohat

5 ¹Det Jesúsdihi “Dios ã wahni Cristo caá”, niijnít, Dios weh ī jumna caá. Det jwī fip Diosdih túi oinit, ã wehdihbut ī oina caá. ²Diosdih oina, ã wutatdih jepahnit, ã wehdihbut jwī oyat yoobópdihi ã jumatdih jwī jéihna caá. ³Ã wutatdih jepahnajeh, Diosdih jwī túi oina caá.^b Caandíh oina, jwiítdih ã wutat wái náah jumni nihcan caá.^c ⁴Det Dios weh jumna, yéej chājatdih ī jéih yap yohna caá. Jesucristo ã wēpatdih túi jenah joiná, Diosdih jéihcannit ī jenah joyát pah, jwī jenah joicán niít. ⁵“Jesús Dios wūúh caá”, niíf jenah joiníjeh yéejatdih náahcan, ã yap yohna caá.

Dios wūúh ded pah ã jumat

⁶Jesucristo nin baácboó át cáac jumup tajī. Ã tawat pínah játih, Juan Daabánidih ã daabáat túutup jī. Túttimah, cruzboó wun wūhna, áih meépdih ã yohop jī. Pánihna, mahjīh ã daabáatdih, cruzboó áih meép ã yohatdihbut náhninit, Dios wūúh ã jumatdih jwī jéihna caá. Túini Espiritubut “Nin Dios wūúh tigaá”, jwiítdih ã niíf jéihyana caá. Caán Túini Espiritu yeecan, yoobópdihi naóhni caá. ⁷⁻⁸Pánihna, Jesús Dios wūúh ã jumatdih nit biíc peihcannit jéihyanit ī jumna caá: Túini Espiritu jwiítdih ã jéihyanachah, mahjīh ã daabáatjidihi, áih meép ã yohatjidihi but jenah joinít, Jesús Dios wūúh ã jumatdih jwī jéihna caá. ⁹Cáacwājeh ī naáwáchah joiná, “Caán yoobópdihi tigaá”, jwī niijná caá. Páant niijnítidih jwī joiná yuhna, jwī fip ã wūúhdih naóhna, cáacwā ī naáwát chah ã jumuchah, caánboodíh túi joyát caá náahap.^d ¹⁰Dios wūúhdih ded túi jenah joinít “Jesús Dios wūúh ã jumat dooná yoobópdihi tigaá”, ã niíf jéihna caá. Obohjeéhtih, Dios ded pah ã wūúhdih ã naáwátidih joyáh bojni “Dios yeeni caá”, ã niijná caá. ¹¹Nin pah Dios jwiítdih ã niíf jéihyana caá: “Wā wūúhdih túi jenah joinít, páantjeh wājeéh ñi jumbipna caá”, ã niijp jī. ¹²Dios wūúh Jesúsdihi ded túi jenah joinít, Diosjeéh páantjeh ã jumna caá. Obohjeéhtih, ded Jesúsdihi jepahcanni, Diosjeéh ã jumcan niít.^e

Juan ã pée naáwát

¹³Yeéb Dios wūúhdih túi jenah joinítidih naóh daácna caá wā chājap, páantjeh Diosjeéh ñi jumat pínahdih ñi jéihyat pínah niijná.^f

¹⁴Dios ã náahat pah caandíh jwī úúbúchah, jwiítdih ã joyátidih jwī túi jéihna caá. Pánih jéihna, úumcanjeh caandíh jwī úúbhna caá. ¹⁵Páant ã joyátidih jéihna, “Wā úúbátidih át wūh tagaá”, jwī niíf jéihna caá.^g

¹⁶⁻¹⁷Yeéb ñi dée panihni ã yéej chājachah ennit, Diosdih ñi úúbú, ã yéejat jīib caandíh iiguípna ã wahcat pínah niijná. Páant ñi úúbúchah, Dios caandíh ã túut nuumbípna caá, ájeéh páantjeh ã jumat pínah niijná. Obohjeéhtih,

a 4.21 Mt 5.44-45; Mr 12.29-31 b 5.3 Jn 14.15; 2Jn 6 c 5.3 Dt 30.11; Mt 11.30
d 5.9 Jn 5.32-37; 8.18 e 5.12 Jn 3.36 f 5.13 Jn 20.31 g 5.14-15 Mt 7.7-11; Lc 11.9-13;
Jn 15.7,16; 16.23-24; 1Jn 3.21-22

ded Cristodih páantjeh náahcan, yap yohnit, áihwādhbut eníhcan, iiguípna ā bejbipna caá. Pánihniboodíh ñi uúbat pínahdih wā wutcan caá. Nihat yéej chājat Diosdih yap yohat míc caá. Obohjeéhtih, bíh yéej chājat iiguípna ā bejat túutcan caá. Pánih chājnitdih caá uúbat náahap, ī túut nuumát pínah niijná.

¹⁸Dios wūúh Jesús áihwādh ā túi en daoná caá, nemépwā ī maáh queétdih ā yéejacat pínah niijná. Pánihna, “Dios weh páantjeh ī yéej chājcan caá”, jwī niīj jéihna caá. ¹⁹“Jwiitboó Dioíhwā jwī jumna caá. Obohjeéhtih, nihat Diosdih náahcannitdih Satanás caá ā wutup”, jwī niīj jéihna caá. ²⁰“Dios wūúh nin baácboó cáac jumnit, Dios yoobátdih jwī jéihyat pínah niijná, jwiitdih ā jéihyanap jī”, jwī niīj jéihna caá. Pánihna, Diosjeéh túi jumnit, ā wūúh Jesucristojeéhbut jwī túi jumna caá. Jesucristo Dios yoobát jumna, páantjeh Diosjeéh jwiitdih ā túi jumat túutna caá.^h ²¹Wā weh panihnitá, jñi túi chāja chaáh! Pāpnidih ñi wēi uúbhca bojoó.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Juan

2 JUAN

2 Juandih jwī tūi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tigaá daácni? Jon játih Jesúhwa maáta “Juan, Jesús chah ā oini, ā bohéni, ā naáwát túutniji nin núodih át daacáp tajī”, it niíf naáwáp wut jī. Caanjéh muntih San Juan, 1 Juan, 3 Juan, Apocalipsisdihbut daácni át jumup wut jī.

¿Detdih át daácji? Biíc poómp Jesúhwađih Juan nin núodih át daác wahap tajī. (1.1) Obohjeéhtih, dedboó ī jumatdih jwī jéihcan caá.

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Chah jéihnit “Juan ā jwīh daácni núodih ā daacát túttimahbit, jópchi 85–95 (Jesús ā wunat túttimah 52–62 jópchi túttimah) nin núodihbut át daác wahap wut jī”, ī niíf jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tigaá át daácji? Caán láa Jesúh doonáđih dawá naóh jibnit ī bohé jibichah, Jesúhwa íih mūunáđih ipí úwat túutup wut jī. Obohjeéhtih, yee naóhnitbut biíc yoobó it naóh jibip wut jī. Pániha, queét yeenitdih Jesúhwa ī teo wáacat át tobohoh wut jī. Pániha, queét Jesúhwa yee bohénitdih Juan át tūi beh enat túutup tajī, yeejépwáđih ī teo wáacat pínah niijná.

Ded pah 2 Juan ā jumat:

1. Queétdih ā túyat túutat (vs. 1-3)
2. Í míc oyatđih ā wutat (vs. 4-6)
3. Ded pah yee naóhnit, ī bohéatbut ā jumat (vs. 7-11)
4. Ā pée túyat túutat (vs. 12-13)

Queétdih ā túyat túutat

¹Weém Juan, Jesúhwađih waóhni, meém Dios ā níonihdih ma weh panihnitdihbut wā daác wahna caá. Yoobópdih yeebdíh wā oina caá. Weém biícjeh pohba nihcan, nihat túini doonáđih jéihnitbut yeebdíh ī oina caá.

²Jwiít nihat caán túini doonáđih jepahnit jumna, caandíh jwī tūi jenah joí cádahcan níft. Pánih jumna, yeebdíh búdí jwī oina caá. ³Dios jwī íp, Jesucristo ā wúúhbut búdí oinit, yeebdíh ī jígah en teo wáaca naáh, nī tūi jumat pínah niijná.

Míc oyat túutat

⁴Jwī íp jwiít nihatdih ā wutat pah, Jesús ā bohéatdih biquína ma weh panihnit ī tūi jepahat doonáđih joinít, búdí wā wēina caá.^a

⁵Némá, buu meemdíh wā naáwát jáap wutat nihcan caá. Jesúsđih jwīh jepahnit jwī jumuchah, nin pah jwiítđih ā niíf wutup jī. “**Ni míc oyoó**”, ā niijp jī. Pániha, jwíjeéh jumnitdih jwī oyat dée caá.^b

⁶Diosđih yoobópdih oinit, ā wutat pah jwī tūi chājbipna caá. Pániha,

jwíh jepahnit ñi joyátji pah buubut nin pah yeebdíh wā wutna caá: Bitadih oinit, ñi túi teo wáacá.^c

Dawá yeenit i jumat

⁷Páant niijná, nin pahbut yeebdíh wā naóhna caá: “Jesucristo nin baácboó ā cáac jumat dooná yoobópdih nihcan caá”, niijnít, dawá i yee bohéna caá. Det páant yee bohénit Yeeni Yoobát, Cristodih En Jūihni pah i jumna caá.^d
⁸¡Queétdih ñi túi chāja chaáh! Cristodih ñi teo wūhat jīb ñi buudcát pínah niijná, i yee bohéatdih ñi jepahca bojoó. Yeéb yoobópdih Jesúsdiñ ñi pée cádahcatdih ennit, Dios yeebdíh chah túini ā chājbipna caá.

⁹Det Cristoíh bohéatdih cádahnit, “Wā jenah joyát caá chah ā túyup”, niij jenah joinít, jwí ípíhwā nihcan caá. Obohjeéhtih, det caandíh cádahcannit, Dios jwí ípíh, ā wūhjhíhbut túi bícdih i jumna caá.^e ¹⁰Pániñna, “Cristoíh naáwátidihjeh caá wā bohénap”, niijná yuhna, mácañ bohéatdih naóhni ñi pebhna ā juibínachah, caandíh wēi jwāáhcanjeh, ñíh muudíh ñi waadát túutca bojoó. ¹¹Páant mácañ bohéatdih naóhna, Cristoíh bohéatdih náahcan, yeejép chājñi caá. Pániñna, caandíh wēi jwāáhñiboó yeejép chājñidih teo wáacna caá ā chājap. Páant ñi chājca bojoó.

Ā pée naáwát

¹²Yeebdíh chah naáwíhna yuhna, caandíh wā daáquíhcan caá. Obohjeéhtih, yeéb bícdih míc wéheat túut niijná, yeebdíh enedih wā bejínna caá. Páñiñ míc wéhenit, jwiít niñat bícdih jwí túi wēibipna caá.^f

¹³Ninñiñ bóli, ma jwan panihñiñ, Dios ā ñíonih, mi weh meemdíh i túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Juan

3 JUAN

3 Juandih jwī tēi beh joyát pínah naáwát

¿Dēhe tigaá daácniji? Jon játih Jesúfhwā maáta “Juan, Jesús chah ā oini, ā bohéni, ā naáwát tútniji nin núodih át daacáp taji”, it níj naáwáp wut jī. Caanjéh muntih San Juan, 1 Juan, 2 Juan, Apocalipsisdihtub daácnī át jumap wut jī.

¿Déhediħ át daácji? Nin núodih ā chéen Gayo wūt jumni, Jesúsdih jéihnidiħ Juan át daác wahap taji. (1.1-2)

¿Dedmant, débóliħ cah, át daácji? Chah jéihnīt “Juan ā jwíħ daácnī núodih ā daacát túttimahbit, jópchi 85–95 (Jesús ā wunat túttimah 52–62 jópchi túttimah) nin núodiħbut át daác wahap wut jī”, ī níj jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tigaá át daácji? Bíc Jesúfhwā waóhni, Diótfrefes wūt jumni, Jesúħ doonádiħ Juan ā naóħ jibat tútnitdiħ wēi jwāáħcan, bíta Jesúfhwādiħbut queétdiħ át wēi jwāáát tútcap wut jī. Pániħna, Gayo queét ā naóħ jibat tútnitdiħ ā túi wēi jwāáátdiħ wēi naóhniħ, Diótfrefes yeejép ā chājatdiħbut át naáwáp taji. Juanjeh Gayo pebhna ā bejat pínah jenah joyátdiħbut át naáwáp taji.

Ded pah 3 Juan ā jumat:

1. Gayodiħ ā túyat tútat (vs. 1)
2. Caandíħ ā wēi naáwát (vs. 2-8)
3. Diótfrefesdiħ ā jūiħ naáwát (vs. 9-10)
4. Gayodiħ ā wutat (vs. 11)
5. Demetriadih ā wēi naáwát (vs. 12)
6. Ā pée naáwát (vs. 13-15)

Gayodiħ át túyat tútat

¹Weém Juan, Jesúfhwādiħ waóhni, meém Gayo, búdí wā oinidiħ nin núodih wā daác wahna caá.^a

²Wā dée paniħni, wā oini, Dios bícdih ma túi jumatdiħ wā jéiħna caá. Caán bícdih ma túi jumat pah, ma túi yapat pínah, míiħ bácaħbut ā túi jumat pínahdiħbut meemdiħ wā uúħna caá. ³Biquína Jesúfhwā wā pebhna juińt, ded pah ma jumat doonádiħ jwiítdih ī naáwáp be. “Cristo ā náahat pahjeh Gayo yoobópdih ápi chájna caá”, ī níj naáwáp be. Páant ī niijíchah joinít, búdí wā weñep be.^b ⁴Det wā bohénit, wā weh paniħniħ, Dios ā náahat pahjeh ī túi chājat doonádiħ joinít, búdí wāpí wēina caá.

⁵Wā chéen, wā oini, Jesúħ doonádiħ bohé jibnitdiħ ma jéiħca naáhwā ī jumuchah yuhna, ma teo wáacachah, ā túina caá. Pániħ teo wáacna, jwī Maáh Jesúsdih yoobópdih jepahni ma jumna caá. ⁶Biquína queét bohé jibnit jwī pebhna juińt, jwiíť Jesúfhwā jwī míic wáacachah, “Gayo jwiíť

Jesúíhwādh ā túi oina caá”, jwiítdih ī niijp jī. Pánihna, ma pebhna ī jwúub juibínachah, queétdih búdí ma teo wáacá, bohé péanit, ī túi jwúub jib bejat pínah niijná. Páant míc teo wáacatdih Dios áihwādh ā náah yacna caá. ⁷Queét Jesúíh túini doonádh bohé jib bejna, Diosdih jéihcannitboó ī teo wáacat pínahdih ípí náahcan caá. ⁸Pánihna, jwiít Jesúíhwāboó queétdih wēi jwāáhnit, jwī teo wáacat dée caá. Pánih teo wáacna, queét bícdih jwiítbut Dios yoobópdih ā naáwátdih bitadh jwī jéihyana caá.

Diótrefes yeejép ā chājat

⁹Caanjīh moón Jesúíhwādh wā daác wahap yuh be. Obohjeéhtih, páant wā daacáchah yuhna, Diótrefes wūt jumni, caanjéh wutni jumíhna, weemdíh āt jepahcap wut be. ¹⁰Pánihna, nī pebhna wā juibínachah, ded pah ā chājatjidih yeéb Jesúíhwādh wā naóh beedábipna caá. Weemdíh yeejép āpí naóh yacna caá. Chah yeejépbut āpí chājna caá. Jesúíhwā áih túini doonádh naóh jibnitdih wēi jwāáhcan, áih mūdíh āpí waadát túutcan caá. Bitā caanjīh moón Jesúíhwāboó bohé jibnitdih ī wēi jwāáachah ennit, caánboó “Queét bohé jibnitdih nī wēi jwāáhca bojoó”, āpí níj wutna caá. “Queétdih nī wēi jwāáat jíib jwiít Jesúíhwā jwī míc wáacapboó nī jwúub waadcá bojoó”, āpí niijná caá.

¹¹Wā oini, det yeejépwa ī chājat pah chājcanjeh, túi chājnitboodíh ma en yacaá. Túi chājnit Dioíhwā ī jumna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitboó Diosdih jéihcannit ī jumna caá.^c

Demetrio ā túi chājat

¹²Demetrio wūt jumniboodíh nihat cáacwā ī túi wéhena caá. Dios ā náahat pah ā túi chājatdih enna, túini ā jumatdih nī jéihna caá. Weembút caandíh páant tigaá wā niijp. Páant wā niiját yoobópdih ā jumatdih nī jéihna caá.

Ā naóh péaat

¹³Meemdíh chah naáwíhna yuhna, caandíh wā daáquíhcan caá.

¹⁴Waícanjeh meemdíh enedih wā bejíhna caá. Caanná juibínit, meemdíh wā míc wéhebipna caá.^d

¹⁵Dios meemdíh ā teo wáaca naáh, ma túi jumat pínah niijná. Ninjīh jumnit jwī chéenwābut meemdíh ī túyat túutna caá. Caanjīh moón jwī chéenwā nihat ī túy naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Juan

JUDAS

Judasdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tiguaá daácniji? Daácniboó “Weém Judas, Santiago úud wā jumna caá”, ā niíf daacáchah, Jesucristo úudbut ā jumatdih jwī jéihna caá.

¿Detdih át daácji? Jesúfhwādih Judas át daác wahap tajī. Obohjeéhtih, dedjīh moón ī jumatdih jwī jéihcan caá.

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Dawá jéihnī “Pedro nin Judas ā daacátjidih ennit, ā jwéub daácnī núodih át daacáp wut jī. Pánihna, Judas jópchi 65 (Jesús ā wunat túttimah 32 jópchi túttimah) nin núodih át daacáp wut jī”, ī niíf jenah joiná caá. Obohjeéhtih, dedmant ā daacátjidih jwī jéihcan caá.

¿Dedé pínah tiguaá át daácji? Jesúfh doonádih yee naóhnit ded pah ī naáwát, ded pah ī chājatbut ā túicatdih Judas ā wēp naóh daacáp tajī, Jesúfhwā queét yeenitdih ī jepahcat pínah niijná.

Judas ded pah ā jumat:

1. Queétdih ā túyat túutat (vs. 1-2)
2. Dépanih tiguaá ā daacát (vs. 3-4)
3. Yee naóhnitdih Dios ā peéh chājat pínah (vs. 5-16)
 - a. Jon játih moón bíic yoobó ī yéej chājat jīb ā peéh chājat (vs. 5-7)
 - b. Judas jum láa yee naóhnit ded pah ī yéej chājat jīb ā peéh chājat pínah (vs. 8-16)
4. Jesúfhwādih caandih Judas ā cádahat túutcat (vs. 17-23)
5. Diosdih ā pée wēi naáwát (vs. 24-25)

Queétdih ā túyat túutat

¹Weém, Judas^a Santiago úud, Jesucristodih teo wūhni, yeéb Jesúfhwādih nin núodih wā daác wahna caá. Jwī íp Dios yeebdih oinit, át nífwip tagaá, áihwā nī jumat pínah niijná. Jesucristo yeebdih ā tūi wapna caá, caandih nī tūi jenah joí cádahcat pínah niijná. ²Dios yeebdih búdi oi jígah ennit, ā teo wáaca naáh, ájeéh nī tūi jumat pínah niijná.

Yee bohénit ded pah ī jumat

³Wā oinitá, Dios jwiítdih iiguípnā jwī bejat déejidih ā tūi ubatdih búdi daác wahíhna yuhna, mácah daacát caá weemdih náahap, bita yeebdih ī yee bohéatdih nī yap yohat pínah niijná. Pánih yap yohna, Jesucristoíh bohéatboodih nī cádahca bojoó. Caandih joiná, Jesucristodih nīt tūi jepahap tagaá. Caán bohéat páantjeh bíic yoobó ā jumna caá. Á túut nuumcán níft. ⁴Yeéb nī jéihcah yuhna, biquína yeejépwā Diosdih náahcannit, nī pebhna

it juibínap tagaá. Ñijééh jumnit, nin pah yeebdíh ī niíy yee bohéna yuh caá: “Dioíhwā ñi jumuchah, yeéb bita yaádhjīh ñi yéej chājachah enna yuhna, yeebdíh oina, ā peéh chājcan niít”, ī niíy bohéna yuh caá. Jwī Maáh Jesucristo bíicjeh jumnidih yap yohna, “Caandíh jepahat ā náahcan caá”, ī niíy bohéna yuh caá. Páant bohénitdih Dios ā peéh chājat pínahdih jon játih ā naáwátidih naóh yapanit it daacáp tajī.^b

Dios queétdih ā peéh chājat pínah

⁵Buu nindih ñi túi jéihyechah yuhna, yeebdíh wā jwúub náhniana caá. Dios judíowā Egipto baácboó jumnitdih ā bacaat túttimah, ijeéh jumnit caandíh jepahcannitdih át mawap wut jī.^c ⁶Biquína ángelwādh ā chājatjidihbut ñi náhninaá. Queét Dios ā wutatdih it jepahcap wut jī. Nump maáta Dios queétdih ā waadánachah yuhna, queétoó chah maáta it jumíhip wut jī. Pánihna, Dios ā jumat tútatjidih ī cádahat jīb dupúnapboó yohnit, itah tōp panihnijih Dios queétdih át chéó jwejep wut jī. Péeni yeó jáapdih queét ā chéó jwejnitdih ā peéh chājbiḡna caá.^d ⁷Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moón, pehbbit jumni tútchinadih moonbút ded pah ī yapatjidih ñi náhninaá. Yaádhdiḡ yeejép chājnit, neoná míicjehbut búdí yeejép it chāḡap wut jī. Páant ī chāḡatji peéh Dios queétdih át cáo yohop wut jī. Páant ā cáo yohochah, iiguíḡboó jumnit, yeejép ī yapat ā buudcán niít. Pánihna, iiguíḡboó Dios queétdih ā peéh chāḡatdih náhninit, caandíh niḡat cáacwādh túi jepahat caá náahap.^e

⁸Páant yeejép ī chāḡatji pahjeh muntih, yeebdíh yee bohénitboó bíic yoobó íḡí chāḡna caá. Pánih chājnit, “Oo júmat jíḡohat déedih wā enechah, Dios nin pah ā chāḡat tútup be”, niíy yeenit, queétjeh íih bácahdih íḡí yéejana caá. Jwī Maáh Jesucristodih jepahcan, áih cáacwā ī maátadiḡbut íḡí jepahcan caá. Ángelwādh “Queét túicannit, dedé pínah niḡcan caá”, íḡí niíḡna caá.^f ⁹Obohjeéhtih, jon játih Moiséhíh bácahjidiḡ ub bejīhna, ángelwā ī maáh Miguel^g nemépwa ī maáh Satanásjīh it míic jūihñup wut jī. Pánih míic jūihñit, Satanás “Caán Moisésji cáacwādh ā mawachah, áih bácaḡ wíih pínah ā jumna caá”, át niíy yeejip taga. Obohjeéhtih, páant ā yee naáwáchah joiná yuhna, Míḡuelboó, Satanásdih naóh yaccan, “Wā Maáh meemdíh ā peéh chāḡa naáh”, át niíjéhjip taga.^h ¹⁰Obohjeéhtih, yeebdíh yee bohénitboó ded pah ángelwā ī jumat, Jesucristo ā wēpatdihbut jéihcan, “Queét dedé pínah niḡcan caá”, niíḡnit, íḡí yeejép naóhna yuh caá. Obohjeéhtih, ded pah yeejép chāḡat pínahdih ī túi jéihna caá. Nuñúḡwa jenah joicánjeh íḡí chāḡat pah, queétoó yeejép íḡí chāḡna caá. Páant yeejép ī chāḡat jīb, Dios queétdih búdí ā peéh chājbiḡna caá.ⁱ

¹¹Caín ded pah yeejép ā chāḡatji pahjeh muntih queétbut íḡí chāḡna caá.^j Balaam^k dinerodih búdí bidnit, ā yee bohéatji pahjeh muntih, queétbut dinerodih bidnit, yeebdíh ī yee bohéna caá. Coré^l Diosdih ā yap yohat peéh Dios caandíh ā mao yohatji pahjeh muntih, yeebdíh yee bohénit caandíh ī yap yohochah, queétdihbut ā mao yohbiḡna caá. Pánihna, Dios queétdih ā

b 4 2P 2.1-2 c 5 Ex 12.51; Nm 14.29-30 d 6 2P 2.4 e 7 Gn 19.1-24; 2P 2.6 f 8 2P 2.10
g 9 Dt 34.6; Dn 10.13,21; 12.1; Ap 12.7 h 9 Zac 3.2; 2P 2.11 i 10 2P 2.12 j 11 Gn 4.3-9;
He 11.4; 1Jn 3.12 k 11 Nm 22.1-35; 31.16; 2P 2.15-16; Ap 2.14 l 11 Nm 16.1-35

peéh chājachah, queét bádí yeejép ī yapbipna caá. ¹² Yeéb Jesúfhwāboó ā oyatdih wēi jenah joinít, bícdih nī jeéméchah, queét yeenit jumna yuhna, tíccanjeh, nījeéh ípí jeémpna caá. Pánih jeémpnit, ī weñat pínahdihjeh jenah joinít, bícdih nī túi jumatdih ī yéejana caá. Nin pah queét ī jumna caá: Mah tólihnadih johlit ā joh yapanachah, mah ā buegcát pah, “Bohénit jwī jumna caá”, niijná yuhna, túi jenah joicánnit jumna, bitadih ípí teo wáaccan caá. Nin pahbut ī jumna caá: Quehe wihcanni nahna wunni pah ā jumuchah enna, ā mínah caandíh āpí dug yohna caá. Pánihat pah, cáacwādih yee bohénitboó wunni pah ī jumuchah, Dios iiguípna queétdih ā bejat túutbipna caá.^m ¹³ Nin pahbut ī jumna caá: Búdí mujdih jumni bádí nolihatna muj jwéedih moópni bádí wíijnidih āpí yohna caá. Pánihat pah tigaá, queét yeejépwā Dios ā wutatdih jepahcannit, cáacwādih ípí yeejép chājap. Nin pahbut ī jumna caá: Dios ā bejat túutni namá panihnidih cúiwā ī bejcat pah, Dios queétdih ā bohéat túutat pah ī bohécan caá. Páant ī yee bohénachah, Dios queétdih peéh chājnit, páantjeh tubit dupúnapboó ā jumat túutbipna caá.

¹⁴⁻¹⁵ Adán ā juima Enocboó,ⁿ Dios naáwát dih naóh yapaniji nin pah āt níj naóh yapajip taga: “Nihat cáacwādih níwat túut niijná, jwī Maáh dawá áih túinit ángelwā bícdih ā dei jūóhbiipna caá. Pánih nīonit, Diosdih náahcannitboó yeejép ī chājatji jíib ā peéh chājbipna caá. Queét yeejépwā Diosdih yeejép ī naáwátji jíibbut ā peéh chājbipna caá”, āt niijíp taga. Pánih naóhna, yeebdíh yee bohénitdihbut naóhna āt chājjip tagaá. ¹⁶ Queétdih ded pah ā yapachah, Diosdih, bitadihbut yeejép ípí wéhena caá. Yeejép jenah joinít, ī náahat pahjeh ípí chājna caá. “Yeéb túi joinít nī jumuchah, weém wā túi jéih bohéna caá”, ípí niijná yuh caá, bita queétdih wēinit, ī túi jepahat pínah niijná.

Yeebdíh nin pah jumat caá náahap

¹⁷ Obohjeéhtih, yeébbóó, wā oinitá, Jesús ā naáwát túutnitboó ded pah ī níj bohéatjidih nī túi náhninaá. ¹⁸ Nin pah yeebdíh it níj bohénap wut jī: “Péeni yeó jáapna Dios naáwát dih, áih cáacwādihbut tubit deohnit, ī náahat pahjeh cáacwā yeejép ī chājbipna caá”, it niijíp wut jī.^o ¹⁹ Páant ī niijnítjiboó yeéb bícdih nī jumatdih ī yéejana caá. Queét Jesúsdih jepahcannit ī jumuchah, Túini Espiritu íjeéh ā wihcah, ī weñat pínahdihjeh ípí chājna caá.

²⁰ Obohjeéhtih, yeébbóó, wā oinitá, yeó jáap jumat pah Túini Espiritu ā wēpatjīh uúbhni, Jesucristodih chah nī túi jenah joyoó. ²¹ Pánih chājnit, yeebdíh bádí ā oyatdih náhninit, ā oyat chah jéihyat túut niijná, ā náahat pah nī túi chājaá. Pánihna, jwī Maáh Jesucristo yeebdíh bádí oi teo wáacnit, páantjeh ájeéh ā jumat túutat pínahdih nī wēi pánáá.

²² Biquína Jesucristodih tac yoób túi jenah joinít dih nī jígah en teo wáacá, Jesúsdih yoobópdih ī jepahat pínah niijná. ²³ Bitaboó yee bohéatdih jepah jwíihnitdih Jesúfh túini doonádih nī wēp naáwá, caandíh jepahnit, iiguípna ī bejcat pínah niijná. Bitaboó yee bohénit yeejép ī chājat pahjeh muntih chājnitdih nī jígah en teo wáacá. Obohjeéhtih, pánih teo wáacat pónih, jñi túi chāja chaáh! ī yéej chājat pah muntih yeebbút bíic yoobó nī chājcat túut niijná. Í yéej chājatdih bádí íf enat caá náahap.

Diosdih ã pee wêi naáwát

24-25 Jwĩ Maáh Jesucristodih wun wũhat túutna, jwiít iiguípna bejnitjidih Dios át túi ubup taga. Pánih túi ubni jumna, yeebdíh ã jéih wapna caá, caandíh ñi cádahcat pínah niijná. Pánih wapna, chah Maáh jumnit, ã pehbhoó yeebdíh ã ñuhát túutuchah, yéejat wihcannit jumna, búdí ñi wẽibipna caá.^p Caanjéh Dios ã jumuchah, caandíh wêi naóhnit, “Meém chah túini, nihatdih Maáh jumna, chah wẽpni, nihatdih jéihnibut ma jumna caá”, jwĩ níj jííh. Caán bííhmahjeh jumni, buubut jumni, páantjeh ã jumbipna caá. Páant ã jumuchah, nihat cáacwã caandíh búdí ñ wêi naáwá naáh. Páant tií ã jumna nah.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Judas

APOCALIPSIS

Apocalipsisdih jwī tūi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tiguaá daácniji? Jon játih Jesúfhwā maáta, buu láabut chah jéihnít “Juan, Jesús chah ā oini, ā bohéni, ā naáwát tétuniji nin núodih át daacáp tají”, it níj naáwáp wut jī. Caanbút bíc yooob át daacáp tají. (1.1,4,9; 22.8) Caanjéh muntih San Juan, 1 Juan, 2 Juan, 3 Juandihbut daácní át jumup wut jī.

¿Detdih át daácji? Jesúfhwādh Romanowā cātíh jumna, yeejép ī yapachah jéihnít, queétdih át daác wahap wut jī.

¿Dedmant, débólih cah, át daácji? Juan nemat muúboó dée, Patmos wūt jumni quewaboó jumnit, nin núodih át daacáp wut jī. Tūi jéihnít “Romanowā ī maáh Domiciano, wūt jumni, dawá Jesúfhwādh ā mawat tétutuchah, caán quewadh ī yohniji Juan jópchi 95 (Jesús ā wunat túttimah 62 jópchi túttimah) nin núodih át daacáp wut jī”, ī níj jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tiguaá át daácji? Juandih Túini Espíritu ā wēpat búdí ā jumuchah, oo júmat dée pah ā enechah, Jesucristo caandíh ded pah túttimah ā yapat pínahdih át júutap wut jī. Páant ā enatjidih Dios áihwādh ā daác wahat tétutuchah joinít, nin núodih át daác wahap wut jī. Caán láa Romanowā Jesúfhwādh búdí yeejép it chājap wut jī. Pánihna, Jesús nihat yeejépwādh ā yap yohat pínahdih naóhna, Juan queétdih át weñáñhip wut jī, Jesúsdh ī cádahcat pínah niijná.

Apocalipsis ded pah ā jumat:

1. Juan ā naóh jwííhat (1.1-8)
2. Siete tútchina jumnit Jesúfhwā ī cātíh Jesús ā ñuhát (1.9-20)
3. Áihwā siete tútchina jumnitdih Jesús Juandih ā naáwát tétutat (2.1-3.22)
4. Jeáboó Dios ā chúudupdh, ā daác pinni quíftdh, Oveja Wúúhdihbut, Juan ā enat (4.1-5.14)
5. Pinni quíftdh Dios siete ā néeh tewatjidih Oveja Wúúh ā watat (6.1-8.1)
6. Siete póojat nahnadh ángelwā ī póojochah, Dios cáacwādh ā peéh chājat (8.2-11.19)
7. Bitá ded pah ī yapat (12.1-14.20)
 - a. Yá wili, Maí Duunibut (12.1-18)
 - b. Búdí mujmant aáb jüóhni Namó, baác díftmant jüóhni Namobut (13.1-18)
 - c. Oveja Wúúh, 144 mil ā ñónitbut (14.1-5)
 - d. Bíc peihcannit ángelwā ī naóh jéenaat, Dios áihwādh ā ñfwatbut (14.6-20)
8. Siete pamapna díftboó ā jumatdh ángelwā puoh jéenanachah, Dios cáacwādh ā peéh chājat (15.1-16.21)
9. Babilonia, yeejép chājat tétunihdh Dios ā yoh beedáat (17.1-19.5)
10. Oveja Wúúh téihya chéona, ā numah jeémát (19.6-10)
11. Jesús ā jwúub dei jüóhni, Namowādh ā yap yohat (19.11-21)
12. Á dei jüúwát túttimah mil jópchi áihwājééh ā maáh jumát (20.1-6)
13. Cristo nemépwā ī maáhdh ā yap yohat (20.7-10)
14. Dios caandíh jepahcannitdh ā peéh chājat (20.11-15)
15. Jáap jeá, jáap baác, jáap Jerusalénbut (21.1-22.5)
16. Juan ā pée naáwát (22.6-21)

Dios Juandih ā daacát tǽutat

1 ¹Weém, Juan, Jesucristo weemdíh ā jéihyaatjidih nin núodih wā daác wahna caá. Jwī ípboó caandíh ā naáwát tǽutuchah, Jesucristoboó, weemdíh naáwát náahna, áih ángeldih át wahap be, áihwā jwī jéihyat pínah niijná. Bahnijeh judhna caá, páant ā yapat pínah. ²Weém nihát wā enatji, jwī íp ā naáwáchah, Jesucristo ā jwúub naóh yapanachah, wā joyátjidihbut wā daác wahna caá.

³Ded pah ā yapat pínah bahnijeh ā judhduchah, det nin núodih ennit, bita ī en naáwáchah joinítbut, wā naáwátidih tǽi jepahnit, tǽi wēinit ī jumbipna caá.

Siete tǽtchidih moón Jesúhfwādh Juan ā daác wahat

⁴Weém, Juan, yeéb Asia baácboó jumni siete tǽtchidih moón, Jesúhfwādh wā daác wahna caá. Dios yeebdíh oinit, búdí ā teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná. Caán jon játih jumni, buubut jumni, túttimah, ā jwúub jǽóhbi-pna caá.^a Caán ā chúudup pebh Túini Espíritubut nihát jéihni ā oyatjīh yeebdíh ā teo wáaca naáh.^b ⁵Jesucristo ā oyatjīhbut ā teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná. Dios ded pah ā jumatdih, cáacwādh ā náah yacatdihbut yoobópdih naóhni caá.^c Á wunat túttimah, waóh boo pud jǽóhni ā jwúub wuncan níit, páant muntih.^d Pánihna, nin baácboó jumnit maáta ī chah Maáh caá.^e Jwiítidih oina, áih meépdih yohnit, jwī yéejat jíib peéh chājat déejidih át yohop tajī. ⁶Pánih yohnit, jwiítidih áihwā chājna, caandíh úbhni, wēi naóhni pínahdihbut át chājav wut jī, ā ípidih jwī teo wāhat pínah niijná.^f Pánihna, “Chah wēpni, nihát jwī Maáh ma jumna caá”, Jesucristodih páantjeh jwī níij wēi naóh jíih. Páant tíi ā jumna nah.

⁷Jǽaj! Cristo mah tólihjīh ā jwúub dei jǽóhbi-pna caá.^g Páant ā jwúub dei jǽúwáchah, nihát cáacwā ī enbi-pna caá. Caandíh péoh dodh mao yohnitji, jwáagnitjibut ī enbi-pna caá. Á jwúub dei jǽúwáchah, nihát nin baác-dih moón ī yéej chājatjidih jéihni, búdí ī jǽibipna caá.^h Páant ā yapbi-pna caá. Páant tíi ā jumna nah.

⁸Jwī Maáh Dios, chah wēpni, nin pah ā niijná caá: “Weém bíh-mah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandíh wā jwúub yohat túttimah páantjeh wā jumbipna caá. Jon játih wáat jumna jī. Buubut wā jumna caá. Túttimah, wā jwúub jǽóhbi-pna caá”, ā niijná caá.ⁱ

Jesucristodih Juan ā enat

⁹Weém, Juan, Jesúh jumna, ñi weép jeñé panihni caá. Yeéb yeejép ñi yapat pah, weembát Jesúh túini doonádih wā naáwát jíib yeejép wā yapna caá. Ñi cádahcat pah, weemdíhbut ī yéej chājachah yuhna, Jesús ā teo wáacatjīh caandíh wā cádahcan caá. Caán Jesús jwiít nihát jwī Maáh ā jumna caá. Dios naáwátidih Jesucristo ā naóh yapaatjidih wā bohéat jíib Patmos wūt jumni quewaboó ī yohni wā jumna caá. ¹⁰Ninjīh jumna, bíic

a 1.4 Ex 3.14 b 1.4 Is 11.2; Ap 4.5 c 1.5 Is 55.4 d 1.5 Hch 26.23; Col 1.18 e 1.5 Sal 89.27
f 1.6 Ex 19.6; Ap 5.10; 20.6 g 1.7 Dn 7.13; Mt 24.30; Mr 13.26; Lc 21.27; 1Ts 4.17
h 1.7 Zac 12.10; Jn 19.34,37 i 1.8 Ex 3.14; Is 41.4; 44.6; Ap 1.17; 22.13

chooát yeó jáapdih Túini Espíritu ā wēpat weemdíh búdí ā jumuchah, ũoni pah wā jumup be. Páant oo júmat panihatdih wā enat pónih, wā táahmant Jesucristo wēpép ái wéhenap be. Búdí póojat nah yáaat pah bóo ái yáanap be. ¹¹Nin pah weemdíh ái niijíp be: “**Buu ma enat pínahdih ma daacá. Pánih daác péanit, Asia baácboó jumni siete tútchinadih moón wíihwādi**h ma wahaá. Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea tútchidih moondíh yuh buca ma daác wahaá”, ā niijíp be.

¹²Páant ā niijíchah joinít, weemdíh wéhenidih enat túut niijná, wā tac páud ñuhup be. Pánih tac páud ñuhnit, orojíh ī chājniji siete jíí cáagat nahnajih ī jíí cáagni páhanadih wā enep be. ¹³Caan náhna cātíh ñuhni cáac pah jígohni Jesucristodih wā enep be. Áih jítcha páha bíc yoobó buug ñájni yégueh chóodih ā dūwúp be. Orojīh ī chājniji tōpdih jōóh poóm̃p yoób̃ juí wái chéoni ā jumup be.^l ¹⁴Áih waó yoóc túi baabní ā jumup be. Áih quíibnabut tuu ōopát tōpna pah ā iiguúp be.^k ¹⁵Áih jítchanabut túi itini quenalih naa pánih yeh iigní ā jumup be. Ā wéheat búdí dóo yáaat pah ā yáanap be.^l ¹⁶Áih jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwādi h ā bíboh̃p be. Íibat naá chénaabó jaco jumni eéep naadíh ā chāác tewep be. Yeó iigát pah áih móot ā yeh iiguúp be.

¹⁷Caandíh ennit, áih jítcha pebh wunni pah wā buugúp be. Páant wā buugúchah ennit, caán áih jéihyepmant bóo téihyaji h weemdíh teo jáhanit, nin pah ā niijíp be: “**Ma úmca bojoó. Weém bííhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandíh wā jwúub yohat túttimah páantjeh wā jum̃bipna caá.**^m ¹⁸Weém báadhnijeh caá. Wunni wáih jumup yuh jí. Jwúub boo pud júóhni wā jwúub wuncan níít, páant muntih. Jwúub booni jumna, cáacwādi h wā jéih jwúub boot túutna caá. Cáacwā iiguípna ī bejat déedih weemjéh túi ubni caá. ¹⁹Buutéh ma enatjidih ma daacá. Buu ded pah ā jumatdih, túttimah ded pah ā yapat pínahdi hbut ma daacá. ²⁰Nin siete cúiwā wā jéihyepmant bóo téihyamant wā bíboh̃nidih ma túi beh joicáh, buu meemdíh wā naóh̃bipna caá. Orojīh ī chājniji siete jíí cáagat nahnajih ī jíí cáagni páhanadi hbut wā naóh̃bipna caá. Caán siete cúiwā siete tútchinadi h moón wíihwā ī maáta panihni ī jumna caá. Queét wā naáwátidih naóh̃ yapanit ī jumna caá. Orojīh ī chājniji siete jíí cáagat nahnajih ī jíí cáagni páhana siete tútchinadi h moón wíihwā ī jumna caá. Queét wā naáwátidih joinít ī jumna caá”, Jesucristo ā niijíp be.

Éfeso tútchidih moón Jesúíhwādi h ā daác wahat túutat

2 ¹Páant níj naóh̃ péanit, nin pah weemdíh ā jwúub níj naáwáp be, páant muntih: “**Éfeso tútchidih moón wíihwā, queétdih waóh̃nidihbut nin pah ma níj daác wahaá:**

“Wā jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwādi h bíboh̃ni caá wā jumup. Orojīh ī chājniji siete jíí cáagat nahnajih ī jíí cáagni páhana cātíh jibni caá, ded pah ā iigát jumatdih jéihyat túut niijná. Pánih chājna, yeéb wíihwādi h en bejna caá wā chājap. Pánih en bejna, yeebdíh nin pah wā níj naóh̃na caá: ²Nihat ñi chājatdih wā jéih beedána caá. Wíih túini doonádi h bitadi h

ni naáwátidih, weemdíh ni túi jenah joí cádahcatdihbut wā túi jéihna caá. Yeejép chājnitdih ni iátidihbut wā jéihna caá. “Jesúih túini doonádih naáwát náahna, jwiít ā wahnit caá”, bita ī niijíchah yuhna, queétdih joinít, yee naóhniit ī jumatdih ni jéihyep be. ³Wíih túini doonádih ni naáwát jíib yeeb Éfeso tútchidih moón yeejép yapna yuhna, queét yeenitboodih ni yap yohop be. Pánih yap yohnit, weemdíh ni cádahcan caá. Páant ni chājachah ennít, yeebdíh wā wēina caá.

⁴Obohjeéhtih túinit ni jumuchah yuhna, nin pah weemdíh ni yap yohna caá. Weemdíh ni jwíih túi oyatji pah buu bíic yoobó ni oican caá. Ni jwíih túi míic oyatji pahbut buu bíic yoobó ni míic oican caá. ⁵Pánihna, jwíih oina, ded pah ni chājatjidih náhninit, ni jwúub túut nuumú. Ni yéej chājatdih náhni dahwanit, ni cádahaá. Pánih cádahnit, wíih túini doonádih jwíih jepahnit, ni túi oyatji pah bíic yoobó ni jwúub oyoó. Obohjeéhtih, ni yéej chājatdih ni cádahcah, níih jiiát panihni wā jwejnijidih waícanjeh jwúub dúuc wáyadih wā bejbipna caá. Páant niijnít, nin pah wā níj naóhna caá: Yeeb Éfeso tútchidih moón ni jwíih oyatjidih cádahnit, weemdíh cádahna caá ni chājap. Páant ni yeejatdih ni cádahcat jíib, páant bóojeh, ni buudbípna caá. ⁶Obohjeéhtih, weemdíh ni túi oican yuhna, nindih ni túi chājna caá: Nicolaitas wút jumnit ī yéej chājatdih ni en iiná caá. Weembút ī yéej chājatdih wā en iiná caá.

⁷“Det molít jumna, Túini Espíritu wíihwādh ā naáwáchah, ī joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannitdih wā íp ā jumupboó jumni nah quehedih wā jeémát túutbipna caá.”ⁿ Caan náh quehedih jeémpnitboó ī jwúub wuncan níít,

ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā niijp be.

Esmirna tútchidih moón Jesúihwādh ā daác wahat túutat

⁸Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwúub níj naáwáp be: “Esmirna tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhniidihbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém bíhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandíh wā jwúub yohat túttimah páantjeh wā jumbipna caá.’^o Wunni wāih jumup yuh jī. Jwúub boo pud jūóhni wā jwúub wuncan níít, páant muntih. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā níj naóhna caá: ⁹Wíihwā ni jumat jíib, yeejép ni yapatjidih wā jéihna caá. Moh yéejnit ni jumatdihbut wā jéihna caá. Pánih jumna yuhna, Dios ā wēpatdih bíbohnit, yeeb moh yéejnit nihcan caá. Bitaboó “Jwíit judíowā Diosdih jwí túi jepahna caá”, niijná yuhna, yeebdíh yeejép ī yee naáwátjidihbut wā jéihna caá. Queét Dioíhwā nihcan, neméphwā caá. ¹⁰Buu yeeb chah yeejép ni yapat pínahdihbut ni úmca bojoó. Ni joyoó. Nemép biquína níjeéh jumnitdih nemat muúboó ā nemat túutbipna caá, weemdíh ni cádahat pínah niijná. Obohjeéhtih, maátcanjeh yeejép ni yapbipna caá. Páant yeejép ī chājachah, ī mao yohochah yuhna, weemdíh ni cádahca bojoó. Yeeb weemdíh ni cádahcat jíib, yeebdíh wā pebhboó páantjeh wā jumat túutbipna caá.

¹¹ ‘iDet molít jumna, wíihwādhíh Túini Espíritu ā naáwáchah, ī joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannit ī wunat túttimah, iiguípna bejcan, wā pehbhoó páantjeh ī jumbipna caá’,^p ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā niijp be.

Pérgamo tútchidih moón Jesúhwādhíh ā daác wahat tútat

¹² Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwáub níj naáwáp be: “Pérgamo tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém íibat naá chénaboó jaco jumni eeép naadhí bíbohni wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā níj naóhna caá: ¹³ Yeeb ní chājatdih, níih tútchidih moón ī chājatdihbut wā jéihna caá. Caanjíh moón ī maáh Satanás caá. Caán tútchidih moón Satanásdih jepahnit, Antipas wūt jumni wíih doonádhíh túi naóhnijidih ī mao yohop be. Caandíh páant ī mao yohochah enna yuhna, weemdíh ní túi jenah joí cádahcap be.

¹⁴ ‘Obohjeéhtih, pánih túi jenah joí cádahcan yuhna, bainí weemdíh ní yap yohop be. Biquína níjeéh moón, Balaam wūt jumni maáhjidih nin pah āt níj bohénap wut jí: “Judíowādhíh ma yéjaat pínah niijná, nin pah ma chājaá: ‘Dios caá’, wēi niijnít, ní wūhni jeémátdih queétdih ma jeémát tútutú. Í weha mána nihcannitjīh queétdih yeejép ma chājat tútutú”, āt níj bohénap wut jí. Jon jātíh judíowā caandíh joinít, ī yéej chājatjí pah bíic yoobó mun tigaá buu biquína níjeéh jumnitbut ī yéej chājna caá.’ ¹⁵ Queét ī chājat pah bita níjeéh moón Nicolaítas wūt jumni yeejép ī chājat tútatboodíhbut ī jepahna caá. ¹⁶ Páant ní yéej chājatdih ní cádahaa. Ní cádahcah, waícanjeh ní pebhna bejnit, pánih yeejép chājnitdih wā chāác teoni íibat naajíh wā peéh chājipna caá.

¹⁷ ‘iDet molít jumna, Túini Espíritu wíihwādhíh ā naáwáchah, ī joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannitdih jeámant jumni maná wūt jumni jeémátdih wā wūhbiipna caá.’ Baabní jeé naanádihbut queétdih wā wūhbiipna caá. Caán jeé naanádih íih jáap wūt wā daácni ā jumbipna caá.’ Bita caán wútdih ī jéihcan níít. Caán jeé naadhí ubnijeh áih wútdih ā jéihbiipna caá’, ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā niijp be.

Tiatira tútchidih moón Jesúhwādhíh ā daác wahat tútat

¹⁸ Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwáub níj naáwáp be: “Tiatira tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém Dios wūéh caá. Quíib tuu óopat tōpna panih iigní, jíicha túi itíni quenalih naa pánih yeh iigní wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā níj naóhna caá: ¹⁹ Ní túi chājatdih wā jéihna caá. Weemdíh bitadihbut ní oyatdih wā túi jéihna caá. Weemdíh ní túi jenah joyátdihbut wā jéihna caá. Bitadih ní teo wáacatdihbut wā jéihna caá. Yeejép yapna yuhna,

weemdíh ñi cádahcatdihbut wā jéihna caá. Jwíih túut nuumnít, ñi túi jepahat chah buu ñi túi chājatdihbut wā jéihna caá.

²⁰‘Obohjeéhtih, pániñ tui chājnit jumna yuhna, nin pah weemdíh ñi yap yohna caá: Caánt yeejép wili, Jezabel wūt jumnih,^t “Dios naáwátidih naóh yapanih caá”, niñ yeenih mi jumuchah yuhna, mi naáwáchah joiná, caántdih bíaboó ñi wahcan beé. Yee bohénit, i weha mána nihcannitjñih wíihwādih yeejép mi chājat túutna caá. “Jwíih dios caá”, i niñ wēi wūhni jeémátidih queétdih mi jeémát túutna caá. ²¹Mi yeejatdih mi cádahat pínahdih maatápdih wā páñachah yuhna, páant yeejép chājatdih mi cádahíhcan caá. ²²Páant mi cádahíhcat jíib caántdih wā tubép chūúábipna caá. Mijeéh yeejép chājnitdihbut wā tubép chūúábipna caá. I yeejép chājatdih túut nuumcán, queétdih chah wā peéh chājbipna caá. ²³Mi naáwátidih i jepahat peéh, mi weh panihnitdih wā mao yohbipna caá. Páant wā peéh chājatdih ennit, jéih beedáni wā jumatdih nihat wíihwā i jéihbipna caá. Ded pah i jenah joyátidihbut wā tui jéihna caá.^u Pánihna, det yéej chājnitdih i yéej chājat jíib wā peéh chājbipna caá. Det tui chājnitboodíh i tui chājat jíibbut wā tui chājbipna caá.^v

²⁴‘Obohjeéhtih, biquína yeebboó caánt yeejép wili mi bohéatdih ñi náahcap be. Satanás ā bohéatdihbut ñi joyáh bojop be. Pánihna, yeebboodíh chah wā jwúub wutcan níft. ²⁵Nindihjeh yeebdíh wā jwúub chājat túutbipna caá: Ñi pebhboó wā jwúub dei juibíat pínahdih páinit, wā bohéatdih ñi cádahca bojoó. ²⁶⁻²⁷Det yeejatdih yap yohnit, wā wutatdih jepah cádahcannitdih maáta wā waadábipna caá. Wā íp weemdíh maáh ā waadaát pah, yeebdíhbut maáta wā waadábipna caá. Pániñ maáta jumna, nihat baácdih moondíh ñi wēp wutbipna caá, Dios ā weñat pínahdih i tui chājat pínah niijná. I jepahcah, búdi ñi peéh chājachah, queét i budáh bejbipna caá.^w ²⁸Yeebdíh baáb aáb jūúwúchah jumni cúidih wūhñit, ñijeéh weémboó wā jumbipna caá.

²⁹‘Det molít jumna, Túini Espíritu wíihwādih ā naáwáchah, i joyoó naáh!’ ma niñ daác wahaá’, Jesucristo weemdíh ā niijp be.

Sardis tútchidih moón Jesúíhwādih ā daác wahat tútat

3 ¹Páant niñ naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwúub niñ naáwáp be: “Sardis tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhñidihbut nin pah ma niñ daác wahaá:

‘Weém Túini Espíritu nihat ā wēpatdih bíbohni caá. Siete cúiwādihbut bíbohni wā jumna caá. Pániñ jumna, yeebdíh nin pah wā niñ naóhna caá: Ñi chājatdih wā tui jéihna caá. Bitá yeebdíh nin pah i niñ jenah joyóp yuh caá: “Queét Jesúíh túini doonádih tui jepahnit caá”, i niñ jenah joiná caá. ‘Obohjeéhtih, páant i niñ jenah joyóchah yuhna, bainíjeh weemdíh jepahna, wūnnit panihñit ñi jumna caá. ²Pániñ jumna, ¡Ñi tui chāja chaáh! Ñi tui chājcat enna, Dios ā wēican caá. Jáanit panihñit, tui chājnit ñi jumú. ³Wā naáwátidih ñi jwíih joyátjidih ñi tui jwúub náhninaá. Pániñ náhninit, wā weñat pínahdih ñi tui chājaá. Túut nuumnít, ñi yéej

chājatdih cādahna, túiniboodíh ñi chājaá. Weém wā nijátji pah ñi chājchah, ñi náhnica, ñuúmní cáac ñuúmuúdi h̄ juibiát pah, yeebdíh peéh chājadi h̄ wā bejbipna caá.^x

⁴‘Obohjeéhtih, biquína yeebboó yeejép chājnít nihcan, quei wíhcanni yégueh duonít panihnít ñi jumna caá. Páni h̄ jumna, túi baabní yégueh duonít, wājeéh nī jibbipna caá. ⁵Det wā naáwátidih cādahcannít, queét pah túi baabní yégueh duonít í jumbipna caá. Weemdíh jepahnítíh wútnadi h̄ wā bíbohni papélah tólihdih íih wútnadi h̄ daácna, wā jwúub wio yohcan níit.^y Wājeéh páantjeh í jumbipna caá. Wā íp ā enechah, ángelwābut í enechah, “Nin wíih caá”, wā níj naóhbi pna caá.^z

⁶‘íDet molít jumna, wíihwādi h̄ Túini Espíritu ā naáwáchah, í joyoó naáh!’ ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā nijíjp be.

Filadelfia tútchidih moón Jesúh wādi h̄ ā daác wahat tútat

⁷Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwúub níj naáwáp be: “Filadelfia tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém yeejat wíhcanni, túi yoobópdih naóhni wā jumna caá. Jon játih maáh Davidji cáacwādi h̄ wutat pah weembút wā wutbipna caá. Páni h̄ jumna, jéc panihnidi h̄ weém wā wātachah, bitaboó í jéih nemcan níit. Wā nemechah, bita í jéih wātcán níit.^a ⁸Nihat yeéb ñi chājatdih wā jéihna caá. Ñi pebh jéc panihnidi h̄ wā wātát túttimah, bitaboó yeebdíh í jéih nemcan níit. Bainí túi jenah joiná yuhna, wā naáwátidih, weemdíhbut ñi cādahcap be.

⁹‘Obohjeéhtih, bita ñi pebh jumnit Sataná h̄wā caá. “Jwíít judfowā, Dioí h̄wā caá”, nijiná yuhna, wíihwā nihcan caá. Páni h̄na, queétdih ñi pebh bódi cha caj yoh ñajat túutnit, “Yeebdíh Dios yoobópdih āt oi tagaá”, wā niját túutbipna caá.^b ¹⁰Wíih túini doonádi h̄ yeebdíh wā cādahcat túutuchah joint, ñi túi jepahap be. Páant ñi cādahcat ennít, nin baácdi h̄ jumnit nihát cáacwā yeejép í yapachah, yeebdíh wā wapbipna caá. Caán láa queétdih tabít yeejép yapat túutnit, ded pah í jumati di h̄ wā jéihyabipna caá. ¹¹Ñi pebhna wā jwúub dei bejat pínah bahni jeh ā judhna caá. Páni h̄na, wíih túini doonádi h̄ ñi joyátjidi h̄ ñi quíib buúdcá bojoó. Páni h̄ quíib buúdcán, weemdíh páantjeh ñi jepahachah, ñi túi chājatji jíib pínadi h̄ bitaboó í jéih dúuc wáican níit.

¹²‘Wíih túini doonádi h̄ cādahcannitdi h̄ wā íp pebhboó wā jumát túutbipna caá. Jagáp nahna pah túi wép ñuhnit panihnít jumna, ā pebhboó páantjeh í jumbipna caá. Ā pebhboó í jumuchah, wā ípí h̄ wútdih, áih jáap tútchi wútdihbut queétdih wā daácbi pna caá, “Nin Dioí h̄ caá”, ā niját pínah nijiná. Áih jáap tútchi Jáap Jerusalén wút jumni tútchi ā jumbipna caá. Caán tútchi Dios ā jumupmant ā dei jūóhbi pna caá. Caán láa weembút jáap wút bíbohna, caán wútdihbut queétdih wā daácbi pna caá.^c

¹³‘íDet molít jumna, Túini Espíritu wíihwādi h̄ ā naáwáchah, í joyoó naáh!’

x 3.3 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 16.15 y 3.5 Ex 32.32-33; Sal 69.28; Ap 20.12

z 3.5 Mt 10.32; Lc 12.8 a 3.7 Is 22.22; Job 12.14 b 3.9 Is 43.4; 49.23; 60.14 c 3.12 Is 62.2; 65.15; Ap 21.2

ma niŋ daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

Laodicea tútchidih moón Jesúhwhādih ã daác wahat tútat

¹⁴Páant niŋ naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub niŋ naáwáp be: “Laodicea tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma niŋ daác wahaá:

‘Weém yecanni, wā íp ded pah ã jumatdih yoobópdihi naóhni caá. Nihat ã chājatjidihi Maáh wā jumna caá.^d ¹⁵Ded pah ñi jumatdih wā túi jéihna caá. Weemdíh jenah joinít jumna yuhna, bainíjeh ñi jenah joiná caá. Nin pah caá yeéb ñi jumap: Maatápdih mah chúud jwejni panihni caá. Túi cámahni nihcan, túi chāhnibut nihcan caá. Pānihni mahdih ñi wēicat pah, túi jenah joicá buugnít ñi jumuchah, weembút yeebdíh wā wēican caá. Weemdíh ñi túi jenah joyóchah nihna, chah áta túi tagaá. Ñi túi jenah joicáh, nump yeejép áta jum tagaá. Obohjeéhtih, tac yoobjéh ñi jepahachah, chah yeejép caá. ¹⁶Pānihnit ñi jumuchah enna, búdí wā iiná caá. Yeejép mahdih wā éeg yohat pah yeéb weemdíh tac yoobjéh jepahnitdihbut wā yohbipna caá.

¹⁷Nin pah ñi niŋ jenah joiná yuh caá: “Weém dawá bíí dée bíbohni caá. Dedé júdhdat wihcan caá”, ñi niŋ jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, Dios ã enechah, moh yéejnit, yégueh wihcannit, jéih encannit panihnit ñi jumatdih ñi jéihcan caá. ¹⁸Pānihnit ñi jumuchah enniti, nin pah yeebdíh wā niŋ naóhna caá: Orodih ñi jíib chājat pah, ñi yéej chājatdih wā yohat pínahdih ñi wúú. Yégueh wihcannit ñi tíicat pah, Dios ã enechah, ñi yéej chājatdih tíicat caá náahap. Pānihna, weemdíh jepahnit, túi baabní yégueh panihni wā túyatdih wā wūhuchah, ñi ubuú. Túini yégueh duonít í tíicat pah, ñi yéejatdih cádahnit, Dios ã enechah, yeebbút ñi tíiccan niŋ. Qúfih cohatdih ñi jíib chājat pah, wā teo wáacat pínahdih ñi wúú, jéih enniti panihnit Diosdih túi jenah joyát túut niijná. ¹⁹Nihat wā oinitdih wā túut nuumát túutna caá.^e Pānihna, wā oinitá, ñi yéejatdih cádahnit, túiniboodíh yoobópdihi ñi túut nuumú. ²⁰Weemdíh ñi joyoó. Ñijeéh jumíhna, ñíih jéc nemni panihnidih ej ñuhna caá wā chājap. Páant wā ejechah joinít, ‘Ma waád júúwú’, weemdíh ñi niijí. Páant ñi waadát túutuchah, bíicdih numah jeémát pah ñijeéh wā jumbipna caá. ²¹Wā boo pud júúwát túttimah, wā íp bíicdih weembút wā wutna caá. Pānihat pah yeebbút yéejatdih ñi yap yohat túttimah, wā pehbhoó wājeéh bíicdih wā wutat túutbipna caá.^f

²²“¡Det molít jumna, Túini Espíritu wíihwādh ã naáwáchah, í joyoó naáh!’ ma niŋ daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

Jeámant moón Diosdih bódicha caj yoh ñajnit, í weñat

4 ¹Pānihat túttimah, jeáboó jéc wātni panihnidih wā enep be. Póojat nah búdí ã yáaat pah bóo wā joyóchah, weemdíh jwíih wéheni áí wéhenap be, páant muntih: “Ninna ma púuh laáb júúwú. Túttimah bóo láa ded pah ã yapat pínahdih meemdíh wā júutbipna caá. Wā niiját pahjeh tigaá páant ã yapbipna caá”, ã niijíp be.

²Páant ã niijíchah joinít, Túini Espíritu ã wēpat weemdíh búdí ã jumuchah, caanná wā púuh laáb juibínap be. Caanná púuh laáb juibína,

Maáh chúudnidih wā enep be. ³Túi duu jélep yeh iigní, jaih jélepni júdu tac yoób ā chúudup be. ⁴Ā chúudup pebh veinticuatro maáta chúud páuda bojnitudihbut wā enep be. Túi baabní yégueh chónonadih duonít, maáta ī dūwát oro júdunadih ī dūwúp be. ⁵Wā jwíih enni ā chúudupmant úm náah jumni wedóat, énoh bícdihbut páantjeh yáana ā chājap be. Ā en boj chúudupdih siete jiiát dahna Túini Espiritu búdí ā wēpatdih júutni ā jumup be. ⁶Ā en chúudup pebh búdí muj pah jígohni túi jélepni ā jumup be.

Ā chúudup pebh chénena míc ángelwā yuhna, mácah jígohnit, nihat íih bácahna dawá quíibna jumnit ī jumup be. ⁷Jwíih jumni jió duuni pah ā jígohop be. Caán túttimah, momo jiwi pah ā jígohop be. Caán túttimah, cáaquíh móot pah jumni ā jumup be. Caán túttimah, jijjní jao pah ā jígohop be. ⁸Queét chénena míc dawá quíibna jumnit, seis muj wápanabut bíbohni ī jumup be. Íih muj wápana chahmant, numantbut dawá quíibna ā jumup be. ⁹Yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut páantjeh Diosdih búdí wēi naóhna ī chājap be. Nin pah ī nijjíp be:

“Túini, túini, túini, Dios jwí Maáh chah wēpni caá ā jumup. ¹Caán jon játih átát jumup jī. Buubut ā jumna caá. Túttimah, ā jwúub jūóhbipna caá”, ī nijjíp be.

⁹Páant níj wēina, páantjeh jumnidih “Túina caá”, nijjá ā chājap be. ¹⁰Páant ī weñat pah muntih, veinticuatro maátabut Maáh ā chúudup pebh juibí bódicha caj yoh ñajnit, caán páantjeh jumnidih ī weñep be. Pánih wēina, ī maáta jumna dūwát júdunadih ā chúudup pebh ī cádah jwejep be. Pánih cádah jwejni, nin pah ī nijjíp be:

¹¹“Meemdíh búdí jwí wēini caá. Jwí Maáh chah wēpni, chah túini caá. Ma náahat pahjeh nihatdih chājni ma jumna caá. Pánihna, meemdíh búdí weñat caá náahap”, Diosdih ī níj wēi naáwáp be.

Daác pinni quíit, Oveja Wúúhbut

5 ¹Túttimah, jwúub enna, Dios ā jéhiyepmant bóo téhiyamant chénaboó daác pinni quíitdih ā bíboh chúuduchah, wā enep be. ²Siete láa wíidahatjīh ā néeh teoni quíit ā jumup be. ²Wēpni ángeldihbut wā enechah, nin pah ā wēp níj naáwáp be: “¿Ded tigaá con quíitdih ā néeh tewatjidih watni pínah? Yéejat wihcannijeh con quíitdih ā jéih watbipna caá”, ā nijjíp be.

³Páant ā nijjíchah yuhna, caán quíitdih watni pínah, yéejat wihcannidih ī jéih bid juicáp be. Japboó jumnit, nin baácboó jumnitbut, báadhni, wunnitbut caán quíitdih ī jéih watcap be. Caán quíitdih en naóhni pínah ā wihcap be. ⁴Caán quíitdih wat en naóhni pínahdih ī bid juicáh ennit, weém búdí wā juúúp be. ⁵Páant wā juúúchah ennit, bíc veinticuatrojeéh jumni nin pah weemdíh ā nijjíp be: “Ma júicá bojó. Con quíitdih ā néeh tewatjidih watni pínah Judá ā juimená poómpdih bóo caá. Caán chah wēpni jumna, “Jió duuni”, ī jijjní, maáh Davidji juima ā jumna caá. Caandih eníhcannitdih

g 4.2-3 Ez 1.26-28; 10.1 h 4.5 Ez 1.13; Ex 19.16; Zac 4.2; Ap 1.4; 8.5; 11.19; 16.18

i 4.6 Ez 1.22 j 4.6-7 Ez 1.5-10; 10.14 k 4.8 Ez 1.18; 10.12 l 4.8 Is 6.2-3 m 5.1 Is 29.11; Ez 2.9-10; Zac 5.1

yap yohni jumna, con quiít dih siete ā néeh tewatjidih watni pínah ā jumna caá”, ā niijíp be.^a

⁶ Páant ā niijíchah joiná, Maáh ā chúudup pebh Oveja Wúúhdih wā enep be. Chénena míc dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabut ī cātíh ā ñuhup be. Caán ī maoniji pah ā jíghop be. Siete mona jumni, siete quíibnabut ā jumup be. Áih siete mona wēpat búdí bíbohni ā jumatdih júutna ā chājap be. Áih siete quíibna nihat nin baácboó Túini Espíritudih Dios ā wahachah, ā túi en beedáátdih júutna ā chājap be.^o ⁷ Caán Oveja Wúúh Maáh pebh juibínit, Dios ā jéihyepmant bóo téihyament ā bíbohni quiít dih ā ubup be. ⁸ Páant ā ubuchah ennit, chénena míc dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabut Oveja Wúúh pebh bódiha caj yoh ñajnit, caandíh ī weñep be. Queét nihat maáta bíitat dahna árpas ī niijnídh bíbohni, oro pamapnadihbut ī bíbohup be. Caán oro pamapna díítdih túi chej jumni cáwat pínah ā jumup be. Caán túi chej jumni cáwat pínah Dioíhwā caandíh ī uúbát panihni ā jumup be.^p ⁹ Pánih Oveja Wúúhdih wēina, nin jáap ewatjīh ī níj ewep be:^q

“Meém ī mao yohniji jumna, míh meépjīh cáacwā ī yéejatdih ma yoh wūhup be, Diosjeéh ī túi jumat pínah niijná. Nihat cáacwā poómp jumat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácđih moón meemđih jepahnitdihjeh míh meépdih yohnit, ī yéejatdih ma yohup be.

¹⁰ Dioíhwā ī jumat pínah, caandíh wēi uúbh wūhni pínahbut niijná, queétdih ñfonit, nihat baácđih moón maáta pínah queétdih ma waadánap be.^r Pánih chājni jumna, con ā daacni quiít dih ā néeh tewatjidih ma jéih watna caá”, ī niijíp be.

¹¹ Páant ī níj eo péanachah, jwúub enna, dawá yoobát ángelwā ī ewatdih wā joyóp be, páant muntih. Maáh chúudnidih, chénena míc dawá quíib jumnitdih, veinticuatro maátadihbut ángelwā ī túi júud ñuh púuda bojop be. Queét ángelwā tubit ī wēp ewechah, wā joyóp be.^s ¹² Nin pah queét ī níj wēi ewep be:

“Meém Oveja Wúúh, ī mao yohniji nihat cáacwādh watni, nihatdih jéih beedáni, chah wēpni caá. Cáacwā ī yéejat jīb ī mao yohniji ma jumuchah enna, meemđih jwī wēina caá. ‘Chah túini caá’, meemđih níj weñat caá náahap”, ī niijíp be.^t

¹³ Túttimah, bitabut ī wēi ewechah, wā joyóp be. Nihat Dios ā chājnitji japmant moón, nin baácđih moón, búdí mujdih moonbút, báadhni, wūnnitbut, nihat bíícdih nin pah ī níj wēi ewep be:

“Meém jwī Maáhdih, Oveja Wúúhdihbut yeéb chénewādh jwī túi wēi eona caá. ‘Túinit yoobát caá. Chah wēpnit caá’, jwī niijná caá. Yeebdíh páantjeh níj wēi naáwát caá náahap”, ī niijíp be.

¹⁴ Páant ī níj wēi ewechah joiná, queét chénena míc dawá quíibna jumnit “Páant tíí, ī níj wēi ewe naáh”, ī niijíp be. Queét veinticuatro maátaboó bódiha caj yoh ñajnit, Diosdih, Oveja Wúúhdihbut búdí ī weñep be.

n 5.5 Gn 49.9; Is 11.1,10; Jn 16.33; Ap 3.21 o 5.6 Is 53.7; Zac 4.10 p 5.8 Sal 141.2; Ap 8.3 q 5.9 Sal 33.3; 98.1; Is 42.10 r 5.10 Ex 19.6; Ap 1.6; 20.6 s 5.11 Dn 7.10 t 5.12 Jn 1.29; 1Co 5.7

Daac pinni quiítidih Oveja Wūúh ā jwíih watat

6 ¹Táttimah, caán daac pinni quiítidih Dios ā jwíih néeh tewatjidih Oveja Wūúh ā watap be. Páant ā watat táttimah, bíic dawá quíibna jumniboó, búdí énoh yáaat pah bóo “Ma jūúwú”, ā niíf ejep be. ²Páant ā niíf ejat táttimah, túi baabní caballodih wā enep be.” Caán caballojih chúudni nūupat tuu bíbohnidih maáta ī dawát júdudih Dios ā wūhup be. Páant ā wūhat táttimah, caánboó caandíh en jūihnitdih míic mao yap yohodih ā bejep be.

Segundo ā néeh tewatjidih ā watat

³Táttimah, Oveja Wūúh bíih néeh tewatjidih ā jwúub watap be, páant muntih. Páant ā watat táttimah, bíih dawá quíibna jumni “Ma jūúwú”, ā niíf ejep be. ⁴Páant ā niíf ejat táttimah, bíih caballo túi duuni ā jūúwúchah, wā enep be.” Caán duuni caballojih chúudnidih nin baácdih moondíh míic mawat tútat pínah wēpatdih, búdí íibat naadíhbut Dios ā wūhup be.

Tercero ā néeh tewatjidih ā watat

⁵Táttimah, chénedih wat péaniji bííhdih ā jwúub watap be, páant muntih. Páant ā watachah, bíih dawá quíibna jumni “Ma jūúwú”, ā niíf ejep be. Páant ā niíf ejat táttimah, bíih caballo einidih wā enep be.” Caán einijih chúudni chodat ī jenah enatdih ā bíbohup be. ⁶Caandíh wā enechah, dawá quíibna jumnit cātíh chúudniiboó nin pah ā niijp be: “Nūgúp láa bíic yeó jáap ī tewat jíibjih bíic kilobitjeh trigodih, tres kilosbitjeh cebadadih ī jéih jíib chājbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pahdih ī jéih jíib chāj buujácan níit. Trigo, cebadabut bainí jíib jumni yuhna, búdí ā jíib jumbipna caá. Obohjeéhtih, jeémát chājat yíi, jiwá iguúh mac bíicdih páantjeh ā jumu naáh”, ā niijp be.

Cuarto ā néeh tewatjidih ā watat

⁷Táttimah, bíic peihcannidih wat péaniji bííhdih ā jwúub watap be, páant muntih. Páant ā watachah, péeni dawá quíibna jumni, “Ma jūúwú”, ā niíf ejep be. ⁸Páant ā niíf ejat táttimah, bíih caballo wunnitíh bácah pah jígohnidih wā enep be. Caanjíh chúudni “Wunat túutni”, wūt jumni ā jumup be. Caán táttimah jūóhni “Iguípna bejat túutni”, ā wūt jumup be. Pánihna, queétdih nin baácdih moondíh mao yohat wēpat pínahdih Dios ā wūhup be. Míic mawat túutnit, nūgúpjīh wunat túutnit, jiadih moón nuúpwādh tac behanit, túi daocá buugnítjeh cáacwādh Dios ā mao yohat túutup be.^x

Quinto ā néeh tewatjidih ā watat

⁹Táttimah, chénena míic ā néeh tewatjidih wat péaniji bíih bíúhdih ā watap be, páant muntih. Páant ā watachah, Diosdih cáo wūh cáagat naa númp Jesúshwādh ī maonit caolihjidih wā enep be. Dios naáwátdih naóhna, “Weém Jesúh caá”, ī niijátji jíib queétdih īt mawap tajī. ¹⁰Diosdih nin pah queét ī niíf ejep be: “Maá, yéejat wihcanni, yeeatbut wihcanni, ma niiját pah yoobópdi chājni caá. ¿Nin baácdih moón jwiítdih maonitjidih débólih tiguaá ma peéh chājbi?” ī niijp be. ¹¹Páant ī niijchah joint, Dios queétdih túi

baabní yégueh chóodih wühnit, nin pah ā niīj jepahap be: “Ñi choo jwúhuú. Bitā ñi déewā panihnit Jesúhwa, ī mao yohnit pínah, yeéb táini doonádh ñi naáwátji pah queétbut bohé jwuhna caá ī chājap. Yeebdíh ī mawatji pah queétdihbut ī mao beedáát pínah ā judh jwuhna caá. Pánihna, queétdih ī mawat pínah játih, bainí ñi choo jwúhuú”, ā niīj be.

Sexto ā néeh tewatjidih ā watat

¹²Táttimah, bíicjīh bóo téihya ā néeh tewatjidih wat péaniji, bífhdih ā watap be, páant muntih. Caandíh ā watachah, búdí baác méméat ā jumup be.^y Pánihichah, yeó ā dupááh bejep be.^z Widhbut meép panihni ā duuah bejep be.^a ¹³Máa cáca máa quehedih ā boloh yoh jéena bojat pah cúiwábut ī yúug jéen bejep be. ¹⁴Pánihichah, jeábut ā buudáh bejep be.^b Nin baácboobút nihat jeená, nihat quewanabut ā táut nuumúp be.^c ¹⁵Páant ā yapachah ennit, nin baácdih moón ī maáta jeé íit dítna ī jweí waadáp be. Soldadowā ī maáta, búdí bíf dée bíbohni, wēpnit, nihat queétdih teo wühnit, teo wühnit nihcannitbut caanná míic ī jweí waadáp yuh be. Bitabut jeé cātíh ī jweyép be.^d ¹⁶Pánih jweinít, jap bóo jeenádih, jee dáhnadihbut nin pah ī niīj be: “Jwiítidih ma jāh jūwú.^e Con Maáh chúdnidih, Oveja Wúúhdihbut búdí jwí úumna caá. Pánihna, jwiítidih ma jāhaá, Oveja Wúúhdih jwí yap yohatji jīb ā peéh chājat pínah niijná. ¹⁷Caandíh yap yohnitdih ā peéh chājat pínah yeó jāap wáát jumna caá. Caán ā peéh chājat pínahdih ded pah jwí jéih jweicán níít”, ī niīj be.^f

144 mil Dioíhwā ā wūt búudhni

7 ¹Pánihat táttimah, chénena míic ángelwādh wā enep be. Queét nihat pebhboó ī bejep be. Jwíh waóh bejni chóop yapatboó bej, caán táttimah bejni bífh chóop yapatboó bej, caán táttimah bejni yeó aáb jūwúpboó bej, caán péeni yeó dei bejepboó ā bejep be. Pánih bejni, ī bejepmant jūóhni johlitnadih ī jāhap be. Pánihna, nin baácboó, búdí mujdihbut johlit ā johcap be. Dedé bíic máa nahdih ā joh jáhacap be.^g ²Pánihat táttimah, bífh ángel yeó aáb jūwúpmant ā jūwúchah, wā jwúub enep be. Dios páantjeh jumníh wūt áihwādh búudhdudih jūóhna ā chājap be. Pánih jūóhni, bita chénena míic bejniatboó, nin baácdih, búdí mujdihbut Dios ā yéejaat táutnit pínah ángelwādh wēpép ā ejep be. ³“Judh jwuhna caá. Dioíhwādh íih móot juéhnadih ā wútdih wā búudh jwuhat táut caá. Pánih wūt búudhdat pínah játih nin baácdih, búdí mujdih, máanadihbut ñi yéeja jwuhca bojó”, queét chénena míic ángelwādh ā niīj ejep be.^h

⁴Pánihna, Dioíh wútdih íih móot juéhdih búudhni “Ciento cuarenta y cuatro mil Israel ā juimená ī jumna caá”, caán ángel ā niíjchah, wā joyóp be. ⁵Doce mil Judá juimená jumnit ā wūt búudhni ī jumup be. Bitā doce mil Rubén juimená, bita doce mil Gad juimená ā wūt búudhni ī jumup be. ⁶Bitā doce mil Aser juimená, bita doce mil Neftalí juimená, bita doce mil Manasés

y 6.12 Ap 11.13; 16.18 z 6.12 Is 13.10; Jl 2.10,31; 3.15; Mt 24.29; Mr 13.24-25; Lc 21.25
a 6.12 Jl 2.31 b 6.13-14 Is 34.4 c 6.14 Ap 16.20 d 6.15 Is 2.19,21 e 6.16 Os 10.8;
Lc 23.30 f 6.17 Is 13.6; Ez 30.2-3; Jl 1.15; 2.11; Am 5.18-20; 8.9-14; Sof 1.14-18; Mal 3.2
g 7.1 Jer 49.36; Dn 7.2; Zac 6.5 h 7.3 Ez 9.4,6

juimená ā wūt búudhnit ī jumup be. ⁷Bitā doce mil Simeón juimená, bitā doce mil Leví juimená, bitā doce mil Isacar juimená ā wūt búudhnit ī jumup be. ⁸Bitā doce mil Zabulón juimená, bitā doce mil José juimená, bitā doce mil Benjamín juimená ā wūt búudhnit ī jumup be. Páant moonjéh nihat ciento cuarenta y cuatro mil ā wūt búudhnit ī jumup be.

Dawá baabní yégueh duonít

⁹Pánihat túttimah, dawá cáacwādh wā enep be. Nihat baácdih moón, nihat cáacwā poómp mácah wéhenit Cristodih jepahnitji caanjíh míc wáac űuhnitdih wā enep be. Dawá cáacwā, jenah enna, buujáca naáh, Maáh ā chúudup, Oveja Wūúh pebhut ī űuhup be. Túi baabní yégueh duonít, táam néonadihbut ī bíbohoh be. ¹⁰Queét nihat nin pah ī níj wēi ejep be:

“Dios nihatdih Maáh caá. Caán, Oveja Wūúhbut jwiítdih túi ubnit caá”,
ī niijp be.

¹¹Queét dawá ángelwā Maáh ā chúudupdih, veinticuatro maátadih, chénena míc dawá quíibna jumnitdihbut ī űuh páuda bojop be. Pánih űuhnit, cáacwā ī wēi naáwáchah joinít, páah yoh űajnit, caandíh queétdih nin pah ī wēi naáwáp be:

¹²“Páant tigaá. Meém chah táini, nihat jéihni, chah wēpni caá. Ma wēpatjih nihtdih chājni caá. Pánihni ma jumuchah, ‘Túina caá’, páantjeh niiját caá náahap. Meemdíh búdí jwī wēina caá”, ī niijp be.

¹³Túttimah, bíc maáh nin pah weemdíh ā níj uúbh joyóp be: “¿Nit túi baabní yégueh duonít det tigaá? ¿Dedmant tigaá it jūóh?” ā niijp be.

¹⁴“Weém wā jéihcan caá. Meémboó queétdih ma jéihna nacaá”, caandíh wā níj jepahap be. “Nihat cáacwā tubit yeejép yap láa, Diosdih ī cádahcat jíib ī mao yohnitji caá.ⁱ Íih yéguehdih ā chocat pah, Oveja Wūúh áih meépdih yohna, ī yéejatdih ā yohnit ī jumna caá. Pánihna, yégueh túi baabní chóodih ī duoná caá.^j

¹⁵“Pánih duonít jumna, Dios ā chúudup pebh yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut caandíh páantjeh ī wēi naóhna caá. Dios űjeéh jumna, queétdih ā wapbipna caá.

¹⁶Chéneji nuugúp ī jwúub wuncan níft. Taca jootátbut ā jwúub wihcan níft. Yeó ā wihcah, tubit chāhat ā wihcan níft.^k

¹⁷Maáh pebh űuhni Oveja Wūúh ovejawādh túi en daoní ā en dawát pah, queétdih ā en daobípna caá.^l Ovejawādh en daoní ā waáwát pah, meo waócahna queétdih ā numah bejbipna caá, báadhdāt túutni mahdih ī babhbat pínah niijná.^m Pánihna, queét páantjeh wēina, chéneji ī juicán níft”,ⁿ weemdíh ā niijp be.

Seis ā néeh tewatjidih wat péanit, péenidih ā watat

8 ¹Seis ā néeh tewatjidih wat péaniji péenidih ā yoób watap be. Páant ā watachah, tac yoób hora dée wéheat laihsan, nihat ī yayáh bejep be.

²Túttimah, Dios pebh űuhnit siete ángelwādh wā enep be. Bíh queétdih

i 7.14 Dn 12.1; Mt 24.21; Mr 13.19 j 7.14 Jn 1.29; 1Jn 1.7 k 7.16 Sal 121.6; Is 49.10
l 7.17 Sal 23.1; Ez 34.23; Jn 10.1-16 m 7.17 Sal 23.2; Is 49.10; Jn 4.10; 7.37 n 7.17 Is 25.8;
Ap 21.4

siete póojat nahnadih ã wũhup be. ³Biíh ángelbut orojĩh ĩ chãjni pamapdi h bíbohni Diosdih cáo wũhna ĩ cáagat naa pébh ã jui ñũhup be.^o Búdĩ chej jumni cáwat pínahdih caandĩh ĩ wũhup be, ni hat Dioíhwã ĩ uúbát biícdih widnit, Dios ã chúudup pebh jumni oro naajĩh ã cáo wũhat pínah niijná.^p ⁴Páant ã cáo wũhuchah, caán chej jumni jeí, Dioíhwã ĩ uúbát biícdih Dios pebh ã chao ñah bejep be. ⁵Páant ã cáo wũhat túttimah, caán naadĩh bóo tuu táohdih caan pámapna ná o yac péanit, baácboó ã puoh jéena bojop be.^q Páant ã puoh jéenanachah, úum náah jumni wedóat énoh biícdih tubit ã yeéj yáanachah, baác ã méménap be.^r

⁶Túttimah, queét siete ángelwã ĩ bíbohni póojat nahnadih póojat túut ĩ chãjap be.

Jwíih cuatro póojat nahna

⁷Biíh ángel ã jwíih póoj waáwáchah, mah cámahni dahna, iigní tuu táohna biícdih, meép wid jumni, baácboó ã yúug jéenep be. Páant ã yúug jéenechah, tacdih yoób dée buwájeh baác ã iiguíp be. Tacdih yoób déejeh máa, yílipbut, ã iigáh bejep be.^s

⁸Caán túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, búdí jee páh bóo, iigní dah, jeámant buúg jéen bejnit, búdí mujna ã buúg báahap be. Páant ã buúg báahachah, búdí muj tacdih yoób dée meépjuh ã túut nuumúp be.^t ⁹Caán ã buúg báahapboó búdí mujdih moón queejwã ĩ wũhup be. Caánboó pahni dahwani jãajnãbut ã daabáh bejep be.

¹⁰Caán túttimah, biíh ángel jwuh ã póojop be. Páant ã póojochah, búdí yuyú iigát pah bóo iigní cúí, jeámant buúg jéen bejnit, biquí mujna buúg báahnit, meo waócáhnadihbut ã chũúup be.^u ¹¹Páant ã buúg báahachah, ni hat ã chũúhni óoni mujna ã túut nuumúp be. Páant ã óonachah, dawá cáacwã caán mahdih babhna, ĩ wũhup be. Caán cúí “Óoni”, ã wũt jumup be.^v

¹²Biíh peihcannit ángelwã ĩ póojat túttimah, biíh ángel jwuh ã póojop be. Páant ã póojochah, yeó, widh, cúiwãbut tacdih yoób déejeh ĩ yeh iigát ã buudáh bejep be. Pánihna, chénena míic hora pohba yeó ã chãhcap be. Cheibut chénena míic hora pohba widh, cúiwã ĩ yeh iigáp be.^w

¹³Queét chénena míic ĩ póojat túttimah, jwáub enna, búdí jao jiijnídih wã enep be. Caán ã niíf ñaacáchah, wã joyóp be. “¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! Wépép ángelwã buu jwuh póojat túut caá ĩ chãjap. Páant ĩ póojochah, chah yeejép yoobát nin baác di h jumnit ĩ yapbipna caá”, ã niíf ñaacáp be.

Quinto póojat nah

9 ¹Queét chénena míic ángelwã ĩ póojat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, cúí pah iigní ángel japmant ã buúg jéen jũúwúchah, wã enep be. Numah bóo fitna dei bejnit, ã wátat pínah niijná, Dios llavedih caandĩh ã wũhup be. ²Caanná dei juibínit, ã wátachah, búdí tuu jeí ã bac jũúwúup be. Caán jeí ñahna, yeodih, jeádihbut

o 8.3 Am 9.1 p 8.3 Ex 30.1,3; Sal 141.2; Ap 5.8 q 8.5 Lv 16.12; Ez 10.2 r 8.5 Ex 19.16; Ap 11.19; 16.18 s 8.7 Ex 9.23-25; Ez 38.22 t 8.8 Ex 7.17-21 u 8.10 Is 14.12 v 8.11 Jer 9.15; 23.15 w 8.12 Ex 10.21-23; Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15

ā jāhachah, nihat ā dupááh bejep be.^x ³Caán jeí cātíh jumnit díguipwā pah jígohnit baáčboó ī bej peét bejep be. Déo ā tuúbát panihnidih bíbohnit, cáacwādih tuúbhna, búdí tubanit pínah ī jumup be.^y ⁴Páant cáacwādih yeejép ī chājachah yuhna, yílipdih, máadih, bíh ī momnidihbut Dios ā yéejaat túutcap be. Caán ā wūt búudhca naáhwādiheh ā yéejaat túutup be.^z ⁵Pánih yéejaat túutna yuhna, ā mao yohat túutcap be. Cinco widh pohba yeejép ā tuúbát túutup be. ⁶Páant ī tuúbúchah, tubit tubanit, cáacwā ī wunat pínahdih búdí ī bidbipna caá. Páant ī bidichah yuhna, queétdih Dios ā wunat túutcan niít.^a

⁷Queét díguipwā míc maonit pínah caballowā pah ī jígohop be. Maáta ī dúwát oro júdenadih ī dúwup be. Íih móot cáaquíh móotna pah ā jígohop be.^b ⁸Íih yoócnabut yaádíh waó yoóc pah bóo maátni ī dúwup be. Íih maobát jióíh maoná pah ā jígohop be.^c ⁹Íih tacadih ítah chóona ī dúwup be, íih bácahdih jāhat pínah niijná. Íih muj jwápana ā yáaat, dawá caballowā pūtúni chóonadih wáinit, míc mawadih bejna, ī nāwat pah ā yáanap be.^d ¹⁰Íih doomántbut tuúbát doóbhna ā jumup be. Pánihna, cinco widh pohba ī tuúbúchah, cáacwā búdí ī tubanap be. ¹¹Nump bóo tólihdih moón ī maáh ángel queét díguipwādihtut wutni ā jumup be. Hebreo wéheatjīh caán Abadón ā wūt jumup be. Griego wéheatjīh Apolión ā wūt jumup be. Páant niijná, “Yéjea Beedáni”, niijná ī chājap be.

¹²Díguipwā cáacwādih yeejép ī tubúp chūúat túttimah, ī jwíih yeejép yapatji ā péanap be. Caán túttimah, chéne láa cáacwā yeejép ī jwúub yapbipna caá, páant muntih.

Sexto pójat nah

¹³Bícih bóo téihya ángelwā ī póojat túttimah, bíh ángel jwuh ā bíbohni nahdih ā póojop be. Páant ā póojochah, Dios pebh jumni oro naá yapatna jumni mona cātíh, wéheat ā yáa bacap be.^e ¹⁴Pánih wéhena, caán póojni ángeldih nin pah ā níj naáwáp be: “Éufrates wūt jumni muj jwéejboó queét chénena míc chéonitji ángelwādih ma wataá”, ā niijp be. ¹⁵Páant ā niijíchah joinít, caán ángel queét chénena míc ā watat túutnitdih ā watap be, dawá cáacwādih ī mawat pínah niijná. Queét ángelwā Dios ā chājat túutni hora, yeó jáap, widh, jópchidihheh páina ī chājap be. Pánihna, ī páini horā ā juyúchah, nihat cáacwādih tac yoób déejeheh mawat túut caá ī chājap. ¹⁶Íih soldadowādiheh jenah ennit, “Dos cientos millones caballowājīh chéudnit soldadowā ī jumna caá”, ī niijíchah, wā joyóp be.

¹⁷Caballowādiheh, queétjīh chéudnitdihbut wā enechah, nin pah ī jígohop be. Queétjīh chéudnitíh bácah jāhat ítah chóona, chod dūni, jeá jaihi, búo jumni chóona duonítidih wā enep be. Caballowāíh waó, jió waoná pah ā jígohop be. Íih jacmant tūu iigát, ítah chej jum wíijni, tūu jeí bícih ā bacap be. ¹⁸Pánihna, caballowā jacmant bacniijīh tacdih yoób dée cáacwādih ī mawap be. ¹⁹Queét caballowā íih jacmant, íih pijmantbut cáacwādih ī mawap be. Íih pij mai pah jígohni jumna, caanjīh cáacwādih ī chāacáp be.

²⁰Obohjeéhtih, dawá ī mao judhnihtboó búdí yeejép ī yapachah enna yuhna, ī yéej chājatdih ī cádahcap be. Nemépdih ī wēi cádahcap be. Orojīh, platajīh,

bronze wūt jumni itahjīh, jeejīh, máajīh ī chājnidih “Dios caá”, ī niŷ jenah joyátdih ī wēi cádahcap be. Caán ī pāpni jéih encan, jéih joicán, jéih jibcanni ā jumuchah yuhna, caandīh ī wēi cádahcap be.^f ²¹ Bīfh ī yéeg chājatdihbut ī cádahcap be. Cáacwādih ī mawat, ī weha máha nihcannitjīh ī yéeg chājat, ī nūmát, ī jiwátdihbut ī cádahcap be. Pānih cádahcan, ī tūt nūmcáp be.^g

Bainí papélah quiŷtbitdih ángel ā ub jūáwát

10 ¹ Túttimah, bīfh wēpép ángel mah tólih díftna űuhni japmant ā dei jūáwúchah, wā enep be. Aih wao cháh maí pahni júdu ā jumup be. Aih móot yeó ā yeh iigát pah ā yeh iiguíp be. Aih wiŷna máa iigní pah ā jígohop be. ² Bainí papélah quiŷtdih watni ā tewep be. Aih jéihyepmant bóo wio nah búdí mujna chūi űuh, wáyámant bóo nah jiaboó ā chūi űuhup be. ³ Pānih űuhnit, búdí úum náah jumni ā wēp ejep be. Páant ā ejat túttimah, siete láa énoh ā űuún puñat pah bóo jepahatdih wā joyóp be. ⁴ Páant ā jepahachah joinít, wā daác jwíhip yuh be. Obohjeéhtih, páant wā daacát tūt chājachah, jeámant weemdīh nin pah áí niijíp be. “Siete énoh yáaat pah bóo ā niijátjidih ma daacca bojó”, ā niijíp be.

⁵ Páant ā niiját túttimah, búdí mujdih, jiadihbut chūi űuhni ángel áih jéihyepmant bóo muj nahjīh ā júut űahanap be. ⁶ Pānih júut űahanit, nin pah ā niijíp be: “Dios ā enechah, túi yoobópdih wā naóhna caá. Caánboó páantjeh jumni, nihatdih chājni ā jumna caá. Japmant moondīh, nin baácdih, nin baácdih moondíhbut, búdí mujdih, búdí mujdih moondíhbut chājni caá. Buu páant bóojeh tigaá ā pánat. ⁷ Péeni ángel áih póojat nahdih ā póojochah, ‘Nin pah wā chājbpina caá’, Dios ā niijátji pah ā yapbpina caá. Jon játih cáacwādih naóhcan yuhna, ā naáwátdih naóh yapanitboodīh āt túi naóh beedánap wūt jī. Páant ā niŷ naáwátjidih buu jwuh ā chājbpina caá”, caán ángel ā niijíp be.^h

⁸ Páant ā niiját túttimah, weemdīh daacát tūtcaniji ā jwúub naáwáp be, páant muntih. Nin pah áí niijíp be: “Búdí mujdih jiaboó chūi űuhni ángel pebhna ma bejeé. Caanná juibínit, ā bíbohni papélah quiŷtbitdih ma uúú”, ā niijíp be. ⁹ Páant ā niijíchah joiná, ā pebhna bejnit, caán quiŷtbitdih wā uúbup be. Páant wā uúbúchah joinít, nin pah weemdīh ā niŷ jepahap be: “¡Dáa! Ma jeémé. Ma jwíh jeéméchah, belo mac pah ā túi núum jwuhbpina caá. Obohjeéhtih, ma wutat túttimah, nema bijat panihat meemdīh ā jūóhbpina caá”, ā niijíp be.

¹⁰ Páant ā niijíchah joinít, caán quiŷtbitdih űbnit, wā jeémép be. Páant ā niijátji bíc yoobó, belo mac pah ā túi núum jwuhup be. Obohjeéhtih, wā jeémát túttimah, nema bijat panihat ā jūúwup be.ⁱ ¹¹ Caandīh wā jeémp péanachah, jeámant nin pah weemdīh áí jwúub niijíp be, páant muntih: “Nihat baácdih moón, mácah wéhenit, ī maátabut, túttimah ded pah ī yapat pínahdih ma naóh yapanaá”, ā niijíp be.

Dios naáwátdih chénewā naóh yapanit

11 ¹ Túttimah, jenah enat pínah dii doóbhdih ángel weemdīh ā wūhup be. Caán doóbhdih ā wūhuchahjeh, nin pah Dios áí niijíp be: “Wíih

^f 9.20 Sal 115.4-7; 135.15-17; Dn 5.23 ^g 9.20-21 Ex 8.15,19 ^h 10.5-7 Ex 20.11; Dt 32.40; Dn 12.7; Am 3.7 ⁱ 10.8-10 Ez 2.8-3.3

muudíh ma jenah enbi jwuhúú. Caán muudíh jaibí jenah ennit, weemdíh í cáo wúhat naadíh, weemdíh wēnitdihbut ma jenah enee.¹ ²Obohjeéhtih, caán muú jóocmant bóo juúhdih ma jenah enca bojoó. Caán juúh judíowā nihcannitdih wūhni caá. Queét cuarenta y dos widh pohba wíih tútchidih, caán tútchidih moondihbut tubit yeejép í chājipna caá.³ ³Wíih doonádih í naóh yapaat pínah niijná, chénewā wíihwādh wā wahbipna caá. Páant wā wahachah, jūiná dúwát chóonadih duonít, mil doscientos sesenta yeó jáapjeh í naóhbipna caá”, ā niijíp be.

⁴Queét naóh yapanit chéne olivo wūt jumni nahna panihnit, chéne jíí cáagat nahna panihnitbut í jumna caá. Dios nihat Maáh pebh queét í ñuhna caá.¹ ⁵Det queétdih en jūihnit í yéej chājíchah, íih jacmant bóo tūu iigát panihatjīh queétdih í maobipna caá. ⁶Queét chénewā í naóh yapaat pah bóo mah ā buugcát pínah wēpat í bíbohbiipna caá.^m Mujdih meép mujnajeh túut nuumát pínah wēpatbut í bíbohbiipna caá.ⁿ Nin baácdih moondíh judhcabit wunatna í wúhat pínah wēpatdihbut í bíbohbiipna caá. Pánihna, í náahat pah bóo í chājipna caá.^o

⁷Páant í naóh yapa péanachah, nump bóo tólihboó jumni Namó bac jūóhni,^p naóh yapanitjīh míc maonit, queétdih ā mao yohbipna caá.^q ⁸Páant ā mawat túttimah, Jesúsdi í péoh dodh mao yohniji búdí tútchidih bóo namáboó íih bácahnaji ā ñajbipna caá. Caán tútchidih moón tubit yeejépwā caá. Sodoma tútchidih moón, Egipto baácdih moonbút í nihat pah í jumna caá.^r ⁹Pánihna, bíic peihcanni yeó jáap túi ñaj, bíih yeó jáap tac yoób íih bácahnaji ā ñajbipna caá. Páant bóí yeó jáap ā ñajachah, nihat baácdih moón í wēi enat pínah niijná, íih bácahnajidih í yohat túutcan níit. ¹⁰Queét chénewā, cáacwādh moh yéejaniti í wunuchah ennit, nihat baácdih moón búdí í wēibipna caá. Pánih wēina, queét mícjeh bíí déedih í míc wūhbipna caá.

¹¹Íih bácahnaji bíic peihcanni yeó jáap túi ñaj, bíih yeó jáap tac yoób Diosboó queétdih ā jwúub booabipna caá. Páant í boo pud jūúwúchah ennit, nihat cáacwā queétdih í en wúhi bejbipna caá.^s ¹²Pánihat túttimah, jeámant wéheat búdí ā yáanachah, í joibipna caá. Queét chénewādh nin pah ā niijbipna caá: “Ninboó ñi púuh laáb jūúwú”, ā niijbipna caá. Páant ā niijíchah joinít, queétdih jūihnitji í enechah, mah tólihjīh í púuh laab béjbipna caá.^t ¹³Páant í púuh laab béjéchah, baác búdí ā mémébipna caá. Páant ā méménachah, caán tútchidih bóo dawá muuná ā buugúchah, siete mil cáacwā í wunbipna caá. Bitá wuncannitboó en wúhi bejna, “Dios chah wēpni caá”, í niijbipna caá.^u

¹⁴Pánih yeejép yapna, chéneji cáacwā yeejép í yapap be. Páant í yapat túttimahbitjeh, bíic láa yeejép í jwúub yapbipna caá, páant muntih.

Péeni nahdih ā póojat

¹⁵Túttimah, péeni ángel jwuh ā bíbohni nahdih ā póojop be. Páant ā póojochah, jeámant í wēp wéhenachah, wā joyóp be. Nin pah íí níj wēi naáwáp be:

j 11.1 Ez 40.3; Zac 2.1-2 k 11.2 Dn 7.25; 12.7; Lc 21.24 l 11.4 Zac 4.3,11-14 m 11.6 1R 17.1
n 11.6 Ex 7.17-19 o 11.6 1S 4.8 p 11.7 Dn 7.7; Ap 13.5-7; 17.8 q 11.7 Dn 7.21
r 11.8 Is 1.9-10 s 11.11 Ez 37.5,10 t 11.12 2R 2.11 u 11.13 Ap 6.12; 16.18

“Jwī íp Dios, ā wūúh Cristo bícdih nin baácdih moondíh ī wutuchah, buu jwuh nihatdih ī jepahat túutna caá. Dios ā maáh jumat ā buúdcán níft”, ī niijíp be.”

¹⁶ Páant ī niijíchah joinít, Dios pebh chúdnit veinticuatro maátabut, páah yoh ñajnit, caandíh ī weñep be.

¹⁷ “Maá, meém caá chah wēpni. Jon játih meém matát jumup tajī. Buubut ma jumna caá. Buu jwuh nihatdih ma wutuchah, ma wēpatjīh ma jepahat túutbipna caá. Páant ma chājachah ennit, ‘Túina caá’, meemdíh jwī niijná caá.

¹⁸ Nin baácdih moón meemdíh jepahcannitboó, ī íijip yuh jī. Páant ī jepahcatji jīb, buu meémboó queétdih búdí íijnit, peéh chājat túut caá ma chājar.” Wunnitjidih ma peéh chājbiipna caá. Obohjeéhtih, míhwā ī tūi chājatji jīb, queétbodydih ma tūi chājbiipna caá. Ma naáwátidih naoh yapanitji bita míhwā bícdih majeéh jumnit, ī tūi wēibipna caá. Maátadih, moh yéejnitdihbut míhwā ī jumuchah, ma tūi chājbiipna caá.^x Nin baácdih moondíh yéejanitdih buu yohat túut caá ma chājar”, ī niijíp be.

¹⁹ Páant ī niiját túttimah, jeáboó jumni Dioíh muú jēc pāa lajnidih wā enep be. Pánih enna, caán muú díftna, Dios cáacwādi h teo wáacat túut niijná, ā naoh daácní naaná ā ñuhāt paihdihbut wā enep be. Caandíh wā enechah, búdí úm náah jumni wedóát énoh ā yáanachah, baác méméat bícdih, mah cámahni dahnabut ā joh buugúp be.”

Yad wili, Maí Duunibut

12 ¹ Páant úm náah jumni ā yapat túttimah, nin baácboó ded pah ā yapat pínahdih Dios jeáboó ā júutup be. Pánih júutni oboh jumni nihcan be. Jeáboó yad wili mi jumuchah, wā jwíih enep be. Míh yégueh yeo páh ā yeh iiguíp be. Caánt widhdih mi chūi ñuhup be. Maáta ī dúwát júdu dée, doce cúiwā jumni júduh mi dúwúp be. ² Caánt mi weép jáaana, tubit mi ñaacáp be.”

³ Túttimah, jeáboó jwúub ennit, búdí maí duunidi h wā enep be. Caán siete waó jumni ā jumup be. Waó jumat pah maáta ī dúwát júduadi h ā dúwúp be. Díez mona jumni ā jumup be.^a ⁴ Áih píjjīh cúiwādi h tacdi h yoób dée ā úb pūi yoh jéenanap be. Pánihna, yad wili weép jáaanachah ennit, mi wūúhdi h joó jeémát túut niijná, mi pebh caán maí ā páñap be.^b ⁵ Páant ā páñachah, newé weépdi h mi túuhup be.^c Caán wébít nihāt baácdih moón ī maáh pínah ā jumup be. Páant Maáh chah wēpni ā jumuchah, cáacwā caandíh ī jéih yap yohcan níft. Páant ā cáac jumuchahjeh, Dios ā pebhna caanbítdih ā úb ñah bejep be.^d ⁶ Páant mi wūúhdi h ā úb bejat túttimah, cáac wihcapboó, Dios ā ámh jwejepjina beh wili mi jwei béjep be. Caanná mi jumuchah, mil doscientos sesenta yeó jáap Dios caántdi h ā en dawáp be.

⁷ Páant mi jweyát túttimah, jeáboó ī míc mawachah, wā enep be. Miguel áih ángelwā bícdih júóhnt, Maí Duuni áihwā bícdih ī jumupna míc

v 11.15 Ex 15.18; Dn 2.44; 7.14,27 w 11.18 Sal 2.5; 110.5 x 11.18 Sal 115.13

y 11.19 Ap 8.5; 16.18-21 z 12.2 Mi 4.10 a 12.3 Dn 7.7 b 12.4 Dn 8.10 c 12.5 Is 66.7

d 12.5 Sal 2.9

mawadih ī juiḃínap be.^e ⁸ Pániḥ míc maonit, Miguelwāboó Maí Dũniwādiḥ yap yohnit, jeáboó ī jwáub jumat tútcap be. ⁹ Pániḥ yap yohna, caán Maí Dũni, nemépwā ī maáh, Satanás wūt jumnidih, áihwā bícdih nin baácna ā yohop be. Nihat baácdih moondíḥ yeeni caá ā jumup.^f ¹⁰ Túttimah, jeámant nin pah bíḥ ā wēp naáwáchah, wā joyóp be:

“Bũ jwuh jwī íp cáacwādiḥ ā túi ubna caá, buca. Jwī íp ā wutatdih yap yohnit ī wihcan caá. Á wahní Cristodihbut det yap yohnit ī wihcan caá. Nemépwā ī maáh jeáboó jumnijidih baácboó ā yoh jéenanap be. Caán nemépwā ī maáh yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut jwī déewā panihnit Jesúḥwādiḥ ‘Nit yeejépwā caá’, jwī ípdih níj naóḥ yacna ā chāj jwuhup jī.^g

¹¹ Queét Jesúḥwā Oveja Wūḥ meépdih túi jenah joinít, nemépwā ī maáhdih ī yap yohop be. ‘Jesucristo wun wūhna, jwī yéejatdih ā yoh wūhup jī’, níjnit, nemépwā ī maáhdih yap yohnit ī jumna caá. Páant túini doonádiḥ ī naáwát peéh, bita queétdih ī mawíhichah yūhna, Cristoḥ doonádiḥ ī naóḥ cádahcap be.

¹² Nemépwā ī maáh baácboó yoh jéenani ā jumuchah ennit, yeéb jeáboó jumnit ñi weñeé. Oboheéhtih, yeéb con baácboó jumnit, búdí mujboó jumnitbut moh yéejnit ñi jumbipna caá. Pániḥna, caandíḥ peéh chājat pínah tóah jūúwúchah jéihna, nemépwā ī maáh búdí ā íjina caá. Pániḥ íjnit, ñi pébhna juiḃína, yeebdíḥ ā moh yéejabipna caá”, āi níjip be.

¹³ Miguel caandíḥ ā yohatdih jéihnit, Maí Dũni wébít fíndih ā ñũn béjep be. ¹⁴ Oboheéhtih, Dios caántdih búdí jawíḥ muj jwápa pah bóo ā wūhup be, cáac wihcapboó mi jíj jwei béjat pínah níjina. Caanná mi juiḃíat túttimah, bíc peihcanni jópchi túi beéd, bíḥ jópchi tac yoób Dios caántdih ā en daobípa caá, Maí Dũni caántdih ā yéejacat pínah níjina.^h ¹⁵ Caanná mi bejehah, caántdih daabáat túut níjina, búdí muj pah bóo Maí Dũni ā éeguep be. ¹⁶ Páant ā éeguechah ennit, caántdih wapat túut níjina, baácboó ā dúuc bejep be, ā éegniji mah caán íitboó ā nooj yác bejat pínah níjina. ¹⁷ Páant ā nooj yác bejehah ennit, caántdih jéih maocan, Maí Dũni búdí ā íjip be. Pániḥ íjnit, caántdih bũjácán, mi juimená, Dios ā wutatdih jepahnit, Jesúḥ túini doonádiḥ jepahnitdih míc mawadiḥ ā bejep be. ¹⁸ Pániḥna, Maí Dũni búdí muj jwéejdih bóo óondih ā juiḃi ñuhup be.

Búdí mujmant aáb jūóhni Namó

13 ¹ Páant caán óondih Maí Dũni ā juí ñuhuchah, caán búdí mujmant Namó jwuh, pah juinít, ā aáb jūúwúchah, wā enep be.ⁱ Caán Namó queét chénewā Dios naáwátidih naóḥ yapanitjidih maonijeh muntih ā jumup be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ā jumup be. Áih mona jumat pah maáta ī dúwát júdunadiḥ ā dúwúp be. Áih waonádihbut wūt daácni ā jumup be. Caán wūtna “WEÉM CHAH WĒPNI CAÁ”, ā níj daacátdih enna, Dios búdí ā íjina caá.^j ² Caán Namó jíó daacá, wépép bejni, tac behni pah ā jumup be. Búdí jítcha jumni, búdí téih chóabut jumni, wépép ā jumup be. Áih jac búdí

e 12.7 Dn 10.13,21; 12.1; Jud 9 f 12.9 Gn 3.1; Lc 10.18 g 12.10 Job 1.6-12; Zac 3.1

h 12.14 Dn 7.25; 12.7 i 13.1 Dn 7.3 j 13.1 Ap 17.3-12

jíó jac pah bóo ā jumup be.^k Maí Duuniboó Namó ā wutat pínah wēpatdih ā wūhup be. Pánih wūhna, queét chénat pah nihat cáacwādhíh wutat túut niijná, caandíh maáh ā waadánap be. ³ Caán Namodih mao yohíhna, bíc wao dáhdih ī búuh baacátjī jwúub ñuumní ā jumup be. Pánihna, caán ā jwúub ñuumátjidih ennit, nihat cáacwā en wúhi bejnit, Namó queétdih ā wutuchah, ī jepahap be. Nihat áihwā ī jumup be. ⁴ Namó ā wutat wēpat pínahdih Maí Duuni ā wūhuchah enna, cáacwāboó bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ī weñep be. Namodihbut ī weñep be. Pánih wēina, nin pah Namodih ī níj weñep be: “Bíh meém ma wēpat panihni ā wihcan caá. Det meemdíh míc maona, ī jéih yap yohcan níít”, ī níjíp be.

⁵ “Chah wēpni caá”, Namodih níjnit, Diosdih yeejép ī wēhenachah yūhna, Diosboó joyáh bojnit, cuarenta y dos widhjah maáh ā jumat túutup be. ⁶ Caán Namó Diosdih, áih wútdih, ā jumupdih, jeáboó jumntidihbut yeejép ā wēhenap be.^l ⁷ Diofhwādhíh míc maonit, queétdih ā yap yohop be. Páant ā yap yohochah yūhna, Dios ā enah bojop be. Páant caandíh Dios ā wutcah, áta jéih yap yohcan tagaá. Pánihna, nihat cáacwā poómp jumat pah, nihat mácah wēhenit, nihat baácdih moondíh Namó maáh ā jum jwuhup be.^m ⁸ Nihat Diosdih jepahcannit mícjeh Namó pebh juibí bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ī weñep be. Dios nin baácdih ā chājat pínah jātíh, áihwā pínah ī wútnadiah átát daacáp wut jī. Caán ā daácní tólih Oveja Wúuh ī maoníh tólih caá. Pánihna, caán tólihdih ī wútdih daacca naáhwā mícjeh Namodih ī weñep be.ⁿ

⁹ ¡Det molít jumna, ī joyoó naáh!

¹⁰ Det nemat muúboó nemnit pínahdih ī nembipna caá. Det jwáag maonit pínahdihbut ī jwáag maobipna caá. Pánihatdih jéihna, jwíít Diofhwā yeejép yapna yūhna, caandíh túi jenah joí cádahcat caá náahap.^o

Baác díftmant jūóhni Namó

¹¹ Túttimah, bíh Namó baácmant ā bac jūúwúchah, wā enep be. Oveja wúuh chéne jáap mona jūóhnbít pah jíghni úum náah ā wihcap yuh be. Oboghjeéhtih, ā wéheat úum náah jumni ā yáanap be. ¹² Pánihna, mujmant jūóhni Namoboó, baácmant jūóhndih maáh ā waadánap be. Páant ā maáh waadániboó, nihat baácdih moondíh mujmant jūóhni Namó, búuh baácnijidih ā weñat túutup be. ¹³ Baácmant jūóhni Namó ā wēpatdih júutnit, búdí iigát déedih jeámant ā buúg jéen jūúwát túutup be, cáacwā caandíh en wúhi bejnit, ī jepahat pínah niijná. ¹⁴ Mujmant jūóhni ā wutuchah, baácmant jūóhnbíboó ā wēpatjīh cáacwādhíh ā yeenap be. Pánih yeena, jwíih jumni pah jíghnidih ā pápat túutup be. Caán jwíih jumni íibat naajíh ī búuh baác yohniji yūhna, ā jwúub boonap be. Páant ī chājachah enna yūhna, Dios páantjeh ā enah boj jwuhup be.^p ¹⁵ Baácmant jūóhni Namoboó mujmant jūóhni pah jíghni ī pápnijidih caolíh ā jéyanachah, ā wēhenap be. Det caán pápnidih ī wéicat enna, ā mao yohat túutup be. Diosboó caandíh páantjeh ā chāj jwuhat túutup be. ¹⁶ Caán baácmant jūóhni Namó nihat cáacwādhíh

k 13.2 Dn 7.4-6 l 13.5-6 Dn 7.8,25; 11.36 m 13.7 Dn 7.21 n 13.8 Sal 69.28; Ap 3.5

o 13.10 Jer 15.2; 43.11 p 13.14 Mt 24.24; 2Ts 2.9-10

biquína íih jéihyepmant bóo téihya páhanadih, bitadih íih móot juúhnadih ā daacát túutup be. Oboh jumnit, maáta, dawá bíí dée bíbohnit, moh yéejnit, teo wúhnt, teo wúhcannitdih, nihat bííc yoobó ā daacát túutup be. ¹⁷Caán jwíih jumni Namó biquínadih áih wútdih, bitadih áih número dih daacca naáhwā dih ā jīb chājat túutcap be.

¹⁸Caán daacát dih túi jéihyat caá náahap. Dios ā teo wáacatjīh jéihnt jumna, Namóíh daacát dih ní túi beh enbipna caá. Caán número newéfh wūt ā jumna caá. Áih número seiscientos sesenta y seis caá.

Oveja Wúúh, ā níonitbut

14 ¹Táttimah, jeáboó jumni Sión wūt jumni jeejīh űuhni Oveja Wúúhdih wā enep be. Ájeéh dawá, 144 mil cáacwā ī jumup be. Queét áih wútdih, ā ípíh wútdihbut íih móot juúhnadih daácnit ī jumup be.^q ²Queétdih wā joyóchah, jeámant áí yáanap be. Búdí dóo ā yáaat pah, búdí énoh ā yáaat pahbut áí yáanap be. Árpas ī niijní bíitat dahna ā yáaat pahbut áí yáanap be. ³Caanjíh maáh ā chúudup pebh, chénena mííc dawá quíibna jumnit ángelwā, veinticuatro maáta pehbub, queét 144 mil cáacwā ī űuhup be. Caanjíh űuhnt, jáap ewatdih eona ī chājap be. Nin baácdih jumnitjī yéejat yohnit, ā túi ubnit jumna, queétjeh caán jáap ewatdih ī jéihyep be. ⁴Queét ī weha mána yaádh nihcannitjīh yéej chājcannit jumna, Oveja Wúúhdihjeh túi péenit ī jumup be. Yeejépwājeéh jumnitjīdih Diosboó áihwā pínah ā ubup be. Queétboó áihwā pínah, Oveja Wúúh pínahbut, túi jepahnt ī jumup be.^r ⁵Pánihna, yeeccannitjeh jumna, yéejat wihcannit mííc ī jumup be.^s

Bííc peihcannit ángelwā ī naóh jéenaat

⁶Táttimah, jeáboó yeó nump bíih ángel ā jiijíchah, wā enep be. Dioíh túini dooná páantjeh jumnidih nihat cáacwā poómp jumat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moondíh naóhni ā jumup be. ⁷Caán ángel wēp naóhna, nin pah ā níj jéenanap be: “Diosdih ní úmú. Būu jwuh cáacwā dih peéh chājat túut caá ā chājap. Pánihna, caandíh ní wēi naáwá. Caánboó nihat jeáboó jumnidih, nihat con baáboó jumnidihbut chājni caá. Pánih wēpni ā jumuchah jéihna, caandíh bódicha caj yoh űajnit, ní weñeé”, ā niijíp be.

⁸Páant ā niiját táttimah, bíih ángel jwuh nin pah ā níj jéenanap be: “íNí joyoó! Babilonia wūt jumni búdí tútchidih moón wēpnit ī jumuchah yuhna, queétdih Dios jáantjeh ā yoh beedána caá.^t Queét páant ā yohnit nihat bitadih ī yéej chājat túutup be. Máihnt, bitadih ī wúhuchah, queétbut bííc yoobó tubit yeejép ī chājap be. Pánih chājna, ‘Dios caá’, ī níj pāpnidih ī weñechah, queétbut ī en yapac be”, ā niijíp be.

⁹⁻¹⁰Queét chéne ángelwā ī niiját táttimah, bíih ángel jwuh, nin pah ā níj jéenanap be: “Det Namodih, ā pāpat táutnidihbut wēinit, íih móotdih, téihyadih áih wūt daácnitdih Dios ā peéh chājbipna caá. Dios queétdih búdí íijnit, iiguípna ā wahbipna caá. Caán dūbcanni iiguípboó jumna, queét tubit tubana, moh yéej náah jumnit, tubit ī űaácbipna caá. Áih ángelwā, Oveja Wúúhbut ī enechah, yeejép ī yapbipna caá.” ¹¹Caán iigát tuu jeí ā yaicán

q 14.1 Ez 9.4; Ap 7.3 r 14.4 Ex 23.19; Stg 1.18 s 14.5 Sof 3.13 t 14.8 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 18.2 u 4.9-10 Gn 19.24; Sal 11.6; Is 51.17; Jer 25.15; Ez 38.22; Ap 16.19

niít.^v Queét tubit jígah náah jumnit páantjeh ī jumbipna caá. Nihat cáacwā Namodih bódicha caj yoh ñaj wēinitdih, yeejép tubat páantjeh ā jumbipna caá. Yeó jáap jumat pah, chei jumat pah bífc yoobó ī tubabipna caá. Ā pápat túutnidih wēinit, áih wūt daácnitdihbut páant yeejép ī yapbipna caá”, ā niijíp be.

¹² Páant yeejép ī yapachah ennit, jwiít Dioíhwāboó ā wutatdih jepahnit, Jesúsdih cádahcat caá náahap.

¹³ Túttimah, jeámant ā jwúub wéhenachah, wā joyóp be. “Nindih ma daacá: ‘Det Jesúíhwā caandih cádahcannit jumna, ī wunat túttimah, búdí ī wēibipna caá’”, āi niijíp be.

Páant ā niiját túttimah, Túini Espíritu jwuh nin pah ā niijíp be: “Páant ta tigaá. Yoobópdihi tigaá. Queét búdí ī tewatdih péanit, ī choobipna caá. Dios pebhboó ī púuh laáb jaibínachah, ī túi chájatjidih jéihnit, queétdih ā túi chájbipna caá. Pánihna, queét caanná jaibínit, búdí ī wēibipna caá”, ā niijíp be.

Dios cáacwādihi ā nífwat

¹⁴ Túttimah, túi baabní mah tólihdih wā enep be. Caán mah tólihjih nihat cáacwā úud jeñé ā chúudup be.^w Caán chúudni maáta ī duwát oro júdudih ā duwúp be. Bífc íibat túi eeép, pácahdih ī bóodat naá déedih ā bíbohó be. ¹⁵ Túttimah, bífh ángel Dios ā jumupmant ā bac jūúwúp be. Pánih bac jūóhni, mah tólihjih chúudnidih ā wép ejep be: “Buu jwuh Dios ā jenahat láa ā juiná caá. Pánihna, míih pácahi panihni ā túi baabáchah, ma bíbohni íibat naajíh míih cáacwādihi ma úb beedá bojóó”, ā niijíp be.^x ¹⁶ Páant ā niijíchah joinít, mah tólihjih chúudni ā bíbohni íibat naajíh nin baácdih bóo pácahi panihnidih ā bóod jwíhip be.

¹⁷ Túttimah, bífh ángel jwuh Dios ā jumupmant ā bac jūúwúp be. Caanbút mah tólihjih chúudni ā bíbohni dée íibat naa múntih ā bíbohó be. ¹⁸ Túttimah, bífh ángel jwuh Diosdih cáo wúhat naa pébh jumni ā bac jūúwúp be. Caánboó caán naadíh bóo tuu iigátdih en daoní jumna, nin baáchoó iig beedáat pínah wépat bíbohni be. Pánih bac jūóhna, eeép íibat naá bíbohni ángeldih ā wép ejep be: “Con baácdih bóo jumni jiwá iguíha panihni ā túi ei beedná caá. Pánihna, ma bíbohni íibat naajíh caandih ma bóod úb beedánaa”, ā niijíp be. ¹⁹ Páant ā niijíchah joinít, caán ángel nin baácdih bóo iguíh pihanadihi ā bóod úb beedánap be. Páant ā bóod úb beedánit, caán iguíh pihanadihi ī búuh chuñat júáboó ā yoh yacap be. Páant ā yoh yacat pahjeh tigaá, caandih náahcannitdih Dios búdí íijnit, queétdih péeh chájna, ā yohbipna caá. ²⁰ Pánih yohna, caán tútchi jwéjdih ī búuh chuñat júádih iguíh pihanadihi ī búuh chuñat dée pah yeejép cáacwādihi ā mao yohat túutup be.^y Caanjíh ī mao yohochah, íih meép ā nooj bác bejep be. Caán meép muj pah ā jumup be. Tres cientos kilómetros ā nooj béjep be. Pánih nooj béjna, chéne metros dée ā numahap be.

Cáacwā yeejép ī yapat pínahdih siete ángelwā ī bíbohah

15 ¹ Túttimah, jeáboó enna, úum náah jumnidih wā en wúhi bejep be. Nin baáchoó ded pah ā yapat pínahdih weemdih ā júutup be. Caán

oboh jumni nihcan be. Nin pah jigohatdih wā enep be: Siete ángelwā ī jumup be. Cáacwā ī yéejatdih Dios búdí íjina, queét siete ángelwāboó yeejépwādh ā pée peéh chājat tútnit pínah be. Pánihna, siete láa pohba cáacwādh ī peéh chājat pínah nijná, queétdih wahat tút ā chājap be.

² Queét ángelwādh wā enat túttimah, búdí mujdih wā enep be. Caan múj túi jélepni tūu iigátjīh widni ā jumup be. Namodih, ā pāpat tútnidih, áih númerodih ā daacát tútatdihbut jepahcannitji caán muj jwéejdih ī ñuhuchah, wā enep be. Caanjīh ñuhnīt, Dios ā wūhni árpas ī nijní bífat dahnadīh ī bíbohōp be. ³ Dios ā yap yohatjidih jenah joinīt, Diosdih teo wūhni Moisés ā chājatjidih eona,^a Oveja Wūúh ā chājatjidihbut wēi eona, nin pah ī nijj ewep be:

“Maá, meém chah wēpni caá. Ma chājatdih enna, jwī en wūhi bejna caá. Chah túini caá ma chājat. Meém nihat baácdih moón ī maáta chah maáh caá. Yoobópdih chājni caá.

⁴ Nihat cáacwā meemdīh úmni, ‘Chah wēpni caá’, ī nijbípna caá.^a Meemjéh yéejat wihcanni caá. Nihat baácdih moón yoobópdih ma chājatdih enna, ma pebh juibínit, bódicta caj yoh ñajnit, meemdīh ī wēibipna caá”, ī nijjip be.^b

⁵ Túttimah, jeáboó jwúub ennit, Dioíh muú jēc pāa lajnīdh wā enep be. Pánih enna, caán muú díftna, Dios cáacwādh teo wáacat tút nijná, ā naóh daácnī naaná ā ñuhāt paihdīh ā ñajat tólihdihbut wā enep be.^c ⁶ Caán muúdh wā enechah, queét siete ángelwāboó yeejépwādh ā pée peéh chājat tútnit pínah caán muú díftna jumni, ī yoób bac jūúwúp be, buca. Túi baabní yeh iignī yégueh chóona duonīt, oro tōpjīh jōóh poómp yoób juí wái chéonit míc ī jumup be. ⁷ Páant ī bac jūúwúchah, bíc dawá quíibna jumni ángelboó queét siete ángelwādh ī yoobó oro pamapnadh ā wūhup be. Caan pámap díftdīh cáacwā ī yéejatdih Dios páantjeh jumni, búdí íjina, ā peéh chājat pínah túi yáoni ā jumup be. ⁸ Páant ā wūhuchahjeh, Dioíh muú díftna ā yeh iigát, ā wēpatbut jumna, tūu jeí ā jum peét bejep be. Pánihna, Dios ā wēpat búdí jumna, queét siete ángelwā ī peéh chājat pónih, tūu jeí muujéh ā jumuchah, ded bíc ā jéih waadcáp be.^d

Dios cáacwādh ā peéh chājat jumni siete pamapna

16 ¹ Túttimah, Dios áih muumánt ā wēp naóh bacanachah, wā joyóp be. Queét siete ángelwādh nin pah áí nij naáwáp be: “Wā nijjátji pahjeh, buu baácdih moondīh peéh chājat tút caá wā chājap. Pánihna, ñi bíbohni pamapna díftboó jumnidih ub bejnit, baáboó ñi puoh jéenabí”, ā nijjip be.

² Páant ā nijjíchah joinīt, bíc ángel ā bíbohni pamapdh ub bejnit, caán díftboó jumnidih baáboó ā puoh jéena bojop be. Páant ā puoh jéenanachah, Namóih cáacwā yeejé yaohna jumni ī jumup be. Queét áih wūt duonīt mícjeh, caan páh jigohnidih ī pāpnidih wēinit ī jumup be. Páant ī chājatji jíib, queétdih ā peéh chājachah, nihat íih bácahnadīh dawá yahwítina ā jumuchah, queét tubit yeejé ī tubanap be.^e

³Páant ā puoh jéenaat túttimah, bíh ángel jwuh ā bíbohni pamap díftboó jumnidih búdí mujboó ā puoh báaha bojop be. Páant ā puoh báahanachah, caan múj meépjuh ā jumah bejep be. Wunníh meép pah ā jígohop be. Páant yeejép meép ā jumuchah, caan mújboó jumnit nihat queejwá ī tui wun beedáh bejep be.

⁴Chénawā ī puoh jéenaat túttimah, bíh ángel jwuh ā bíbohni pamap díftboó jumnidih nihat mujnaboó, meo waócáhnadihbut ā puoh báahani ā chūúup be. Páant ā chūúúchah, meép mujna mícjuh ā túut nuum beedáh bejep be.^f ⁵Páant ā túut nuumúchah ennit, bíh ángel mujnadih en daoní, nin pah ái niijp be:

“Dios, meém yeejat wihcanni caá. Jon játih, buubut ma jumna caá.

Pánihna, cáacwā yeejép ī chājachah enna, queétdih peéh chájna, meép mujna chājat yooópdihi tigaá.

⁶Namoihwāboó míhwādihi maona, meép ī yohop be. Páant ī mawatji jiiib, queétdih meépdihjuh ma babhbat tútat yooópdihi caá. Páant ma chājatdih tibeé queét ī náahap be”, ā niijp be.

⁷Páant ā niiját túttimah, Diosdih cáo wūhat naajéh ā wéhenachah, wā joyóp be. “Páant tigaá. Maá, meém chah wēpni caá. Yeeat wihcanni, yooópdihi tigaá ma peéh chāap be”, ái niijp be.

⁸Bífc peihcannit ī puoh jéenaat túttimah, bíh ángel jwuh ā bíbohni pamap díftboó jumnidih yeodíh ā puoh jáhanap be. Páant ā puoh jáhanachah, cáacwādihi ā tehaat pínah niijná, Dios yeodíh tubit ā chāhaat tútup be.

⁹Pánihna, cáacwā tubit wun tehna, Dios queétdih ā peéh chājatdih jéihnit, caandíh yeejép ī jūihñup be. Yeejép yapna yuhna, ī yeejatdih jígahcan, ī noón cádahcap be. “Dios túini caá”, ī niij wēi naóhcap be.

¹⁰Chénena míc ī puoh jéenaat túttimah, bíh ángel jwuh ā bíbohni pamap díftboó jumnidih Namó ā chūúdupboó ā puoh jéenanap be. Páant ā puoh jéenaat túttimah, ā maáh jumupboó ā dupúáh bejep be.^g Pánihna, queét yaoh jumnit, tubit tubana, íih nuúcdih ī néeh chāacáp be. ¹¹Dios queétdih ā yaoh chājachah jéihna, caandíh yeejép ī jūihñup be. Queét tubit tubana yuhna, yeejép yahwítina duoná yuhna, ī yeejép chājatdih jígahcan, ī noón cádahcap be.

¹²Bífcjīh bóo téihya ángelwā ī puoh jéenaat túttimah, bíh ángel jwuh ā bíbohni pamap díftboó jumnidih Éufrates wūt jumni mujna ā puoh báahanap be. Páant ā puoh báahanachah, caan múj ā jōpah bejep be, yeó aáb jūúwúpmant moón maáta íih cáacwā bícdih ī chūuhah pínah niijná.^h

¹³Túttimah, bífc peihcannit nemépwā bubúwā pah jígohnitdih wā enep be. Bífc Maí Duuníh jacmant ā bac jūúwúp be. Bíh mujmant jūóhni Namoih jacmant ā bac jūúwúp be. Bíh, “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, niij yeeni baácmant jūóhni Namoih jacmant ā bac jūúwúp be. ¹⁴Queét bífc peihcannit nemépwā cáacwā ī jéih chājca naáhdih chā jútutni pínah ī jumup be. Nihat baácdih moón ī maáta íih cáacwādihibut ī míc mawat tútup be. Páant ī míc mawat pínah yeó jáap Dios chah wēpni nihat cáacwādihi wutni jumna, péé míc mawat yeó jáap ā jumuchah, caandíh enihcannitdih Dios ā yap yohbipna caá.

¹⁵Caandñ wā enat pónih, nin pah Jesús jwuh ái niñ naáwáp be: “¡Ñi joyoó! Nuumní cáac ñi náhnicañ, nuumúdiñ ã juibíat pah, weembút ñi náhnicañ, wā dei bejbipna caá.ⁱ Páñihna, yégueñ ðuonít ï tíccat pah, táinidih chājñit, wā jwúb dei juibínachah, ñi tíccan niñt. Páant wā dei juibíat pínahdih táu páñit, búdí ñi wēbipna caá”, ã niijíp be.

¹⁶Queét biíc peihcannit nemépwā nihat baácdih moón ï maátadiñ míc mawat túut niijná, ï yoób míc wáacat túutap be. Hebreo wéheatjñh “Armagedón”, wūt jumupboó ï míc wáacap be.^j

¹⁷Seis ángelwā ï puoh jéenaat túttimah, caán péeni jwuh ã bíbohni pamap díttboó jumnidih johlit jumupboó ã puoh yohop be. Páant ã puhwuchahjeh, áñh muumánt Dios wépép ái niijíp be: “¡Páant bóojeh tigaá, buca!” ã niijíp be. ¹⁸Páant ã niijíchahjeh, um náah jumni yoobát énoñ wedoát bícdih pūi, baác búdí ã méméñap be.^k Jon játñh páant bóo pohba baác ápi mémécan jñi. Buu caá chah baác méméñap ã yoób jumup. ¹⁹Páant ã baác méménachah, caán búdí tútchi, dúuc peét bejna, biíc peihcanni tútchina pah ã chāwáp be. Nihat bíñh tútchinabut ã boto jéen beedáh bejep be. Caán búdí tútchi, Babilonia wūt jumni tútchidih moón tubit yeejép ï chājatjidih náhnina, búdí íjñit, Dios queétdih búdí ã peéh chājap be.^l ²⁰Páñih baác méméñap, nihat quewana boto daab béj, jeenábút ã boto jéen beedáh bejep be. Páñihna, dedé jeé, quewabút ã noón wihcap be.^m ²¹Dahwani cámahni mah dahna cáacwādiñ ã buug lājap be.ⁿ Caán cincuenta kilos pah bóo chodni dahna ã jumup be. Páñihna, queétdih ã buug lājachah, cáacwādiñ tubit ã peéh chājachah ennit, Diosdih yeejép ï jñihñup be.

Tubit yeejép chājat túutñih

17 ¹Túttimah, siete pamapnadiñ bíbohñit ángelwājéñh jumni wā pebh juinít, nin pah weemdíñ ã niñ naáwáp be: “Ma en jñúwú. Dawá mujna chah chúdnih dawá cáacwādiñ tubit yeejép mi chājat tútat peéh, Dios ã peéh chājat pínahdih meemdíñ wā jñutbipna caá.^o ²Nihat baácdih moón ï maátadiñ mi wutna caá. Queét maáta caántdih jepañit, mijeéh ï yéej chājap be. Páant ï chājachah, nihat cáacwābút biíc yoobó ï yéej chājap be”, ã niijíp be.^p

³Páant ã niiját túttimah, Túini Espíritu ã wēpat weemdíñ búdí ã jumuchah, cáac wihcapboó ángel weemdíñ ã ub bejep be. Ñ ub juibínachah, ðuñi Namojñh yad wili mi chúduchah, wā enep be. Caán Namo wā jwññh ennijeh muntñh ã jumup be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ã jumup be. Áñh waonádiñ dawá wūt yee daácní ã jumuchah ennit, Dios búdí ã íjña caá.^q ⁴Caanjñh chúdnihboó maáta ï dawát chóodiñ mi ðuwúp be. Caán chóona chod ðuñi, ñuñup mac pah chítah jumni, dawá oro, búdí jñib jumni jeé tíbna, perlas wūt jumni tíbna bícdih ï wid búduñi ã jumup be. Oro pamapdiñbut mi bíbohñit be.^r Caán pámap táu jgohñi jumna yuhna, caán díttboó búdí yeejép mi chājat ã jumup be. ⁵Caánt yeejép wili miñh móot

i 16.15 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 3.3 j 16.16 Jue 5.19; 2R 9.27; 23.29; 2Cr 35.22; Zac 12.11 k 16.18 Ap 8.5; 11.13,19 l 16.19 Is 51.17; Jer 25.15; Ap 14.10 m 16.20 Ap 6.14 n 16.21 Ex 9.23; Ap 11.19 o 17.1 Jer 51.13 p 17.2 Is 23.17; Jer 51.7 q 17.3 Ap 13.1 r 17.4 Jer 51.7

juúhdih mi wūt daácní ā jumup be. Caan wútdih bita ī tūi jéihcan caá. Nin caá mi wūt: “BÚDÍ TÚTCHI BABILONIA WŪT JUMNI TÚTCHI PAH CAÁ. NIHAT YÉEL CHĀJATDIH NĪNAHAT TÚTNIH, DIOSDIH NÁAHAT TÚTTCANNI CAÁ”, niij daác búudhni mi jumup be. ⁶Dawá Jesúhwādh míc maonit, íih meép ī yohochah enna, máihni pah búdei mi weñep be. Jesúsdih ī cádahcat jīb caánt queétdih mi mawap be.

Caántdih ennit, weémboó wā en wúhi bejep be. ⁷Páant wā en wúhi bejehah ennit, ángel weemdíh nin pah ā niijp be: “¿Dépanih tigaá ma en wúhi bej? Ma jéihca naáh yad wilidih mi chúdni Namo siete waó jumni, diez mona jumnidihbut wā jéihyabipna caá. ⁸Caán Namo játih jumni ā jumup be. Obohjeéhtih, buu ā wih jwuhcan caá. Túttimah, caán numah bóo íitmant jumni ā bac jūóhbiipna yuh caá. ⁹Páant ā bac jūúwát túttimah, iiguipna ā bejbipna caá. Nin baác ā jumat pínah játih Dios áihwā pínah ī wútdih áih papélah tólihdih ā daacáp jī. ¹⁰Pánihna, ā daacca náahwāboó caán Namo ā jwúub jígohochah, ī en wúhi bejbipna caá.

⁹“Buu wā naáwátdih jéihíhna, nī tūi joyoó. Namóih siete waoná, siete jeená panihni ā jumna caá. Caán siete jeenájih caánt mi chúndup be. Caán siete jeená siete maátadih mi wutnit ā jumna caá. ¹⁰Cinco maáta ī maáh jumatji jáantjeh ā buudáh bejep be. Bífh queét túttimah, buu maáh ā jumna caá. Bífhboó caán túttimah maáh waadní, bahniyeh ā jumbipna caá. ¹¹Namoboó játih jumni, buu wihcanni, queét siete maáta túttimah, jwúub jumna, maáh ā waadbipna caá. Caán siete maátajeéh jumni caá. Túttimah, iiguipna ā bejbipna caá.

¹²⁻¹³“Namóih mona, diez maáta panihnit ī jumna caá.” Dawá cáacwā ī chah maáta pínah ī jumna caá. Obohjeéhtih, queétboó maáta ī waad jwuhcan caá. Queét diez maáta bífc yoobó jenah joinít, Namóihwā ī jumbipna caá. Pánihna, íih baácdih moón ī chah maáh Namodih ī waadábipna caá. ¹⁴Queét diez maáta Namo bífcdih bejnit, Oveja Wúúh ā nionit, caandíh cádahcannit bífcdih ī jumupna, míc mawadih ī juibíipna caá. Páant ī míc mawachah yuhna, Oveja Wúúh áihwā bífcdih queétboodíh ī yap yohbipna caá. Caán Oveja Wúúh nihat cáacwā ī maáta chah Maáh caá ā jumup. Pánih chah wēpni jumna, queétdih ā yap yohbipna caá”, ángel ā niijp be.”

¹⁵Caanjéh muntih nin pah ā jwúub niijp be: “Buu caánt yeejép chājni dhawá mujna chah chúdnih ded pah mi jumatdih wā naóhbiipna caá. Caan mujna nin baácdih moón, dawá cáacwā ī jumat pah caá. ¹⁶Caán Namoboó, diez maátajih yeejép chājnihdih ī eníhcan níit. Pánihna, queétboó míh bíf déedih, míh tūini yéguehdihbut dúuc wái beedánachah, tíic náah jumnih mi chāóbipna caá. Míh déepdihbut ī jeémpbiipna caá. Páant ī jeémp júdnidihbut ī cáo yoh beedábipna caá. ¹⁷Dios yeejép chājnihdih yohat túut niijná, queét diez maátadih bífc yoobó ā jenah joyát túutup be, Namodih íih baácdih moón chah maáh ā jumat pínah niijná. Jon játih Dios ā niijátji pah ā yap beedéchahjeh, Namoboodihbut ā yohbipna caá. ¹⁸Caánt ma ennihi nin panihni mi jumna caá: Caánt Babilonia wūt jumni búdei tútchi panihni caá. Caán tútchidih moón nihat baácdih moondíh yeejép wutnit ī jumna caá”, ángel ā niijp be.

Babilonia tútchi yohni ā jumāt

18 ¹Túttimah, bífh ángel, Dios pebh jumni ā dei jūúwúchah, wā enep be. Búdí wēpni jumna, ā yeh iigát nihat baácboó ā táí baabáp be.

²Pánih dei juinít, caán ángel tubít ā wēp niijíp be:

“¡Yohni caá buca! Wēpép Babilonia tútchidih moondíh Dios jáantjeh ā yoh beedánap be.” Buu dawá nemépwā, yeejép jwébehwā, cáacwā ī en iinít mícjeh ī jumna caá.^x

³Nihat baácdih moón, ī maáta bícdih, caán tútchidih moón yeejép ī chājachah, ī en yacap be. Páant yeejép ī chājatdih en yacnit, Namodih wēinit, ī jepahap be. Queét nihat dawá bíf déedihbut ī en nínahap be. Páant yeejép ī chājatji jīb Diosboó caán tútchidih moondíh ā yoh beedánap be”, ā niijíp be.^y

⁴Túttimah, jeámant Diosboó nin pah áf niijíp be:

“Wíihwāá, caán tútchidih moón bícdih yéej chājcat túut niijná, ñi bac bejeé.^z Ñi bac bejcah, queétdih wā peéh chājachah, yeebdíhbut ā chūúhbiipna caá.

⁵Ī yéej chājat caánt yeejép chājnih mi yéej chājatji pah, búdí yoobát ā jumna caá.^a Pánihna, weémboó mi yéej chājatjidih wā quíib buudcán caá.

⁶Pánih quíib buudcán, caántdih búdí wā peéh chājat túutbiipna caá. Cáacwādih yeejép mi chājat tútatji pah, caántboodíh yeejép yoobát wā peéh chājat túutbiipna caá.^b

⁷Caántboó ‘Weém maáh wili, túinih caá. Éemp wunnih ī moh yéejat panihcan caá. Dedé yeejép yapat weemdíh ā wihcan niít’, mi niíf jenah joyóp yuh be. Páant niíf jenah joiná, búdí jīb jumnidih mi bíbohóp be. Páant búdí jīb jumnidih mi bíbohátji pah muntih, yeejép mi yapa naáh.

⁸Páant mi niíf jenah joyóchah yuhna, náhnicañjeh caántdih peéh chājat pínah ā jumbiipna caá. Caánt tubúp chūúh, wun jūinít, nuugúpñjeh mi wunbiipna caá. Páant mi wunuchah, caántdih ī cáo yohbiipna caá. Weém ñi Maáh Dios chah wēpni jumna, caántdih wā niiját pah yoobópdiñ wā peéh chājat túutbiipna caá”, jeámant áf niijíp be.^c

⁹Pánihna, Dios caántdih peéh chājna, ā cáo yohochah, caán jeidíh ennít, nin baácdih moón ī maáta búdí ī jūibíipna caá. Queét mijeéh yeejép chājnitji, caán tútchiboó túini bíf déedih jīb chājadiñ ipí jūibínap yuh be. ¹⁰Páant búdí ā iiguíchah enna, queét maáta íih tútchimant jumna, bíic yoobó peéh chājat pínadih úmnnit, ī en wáhi bejbipna caá. Caandíh en wáhi bejnit, nin pah ī niijbíipna caá:

“Moh yéejni tútchi caá, Babilonia. Con búdí tútchi, chah wēpni tútchi ā jumap yuh be. Obohjeéhtih, náhnicañ, con tútchidih Dios ā peéh chājna caá”, ī niijbíipna caá.^d

¹¹Nihat baácdih moón bíf dée jīb chāj jibnitboó, caán tútchi ā buudúchah enna, bíf déedih jwáub jīb chāj wúhat pínah wihcat jéihnit, búdí ī jígahbiipna

w 18.2 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 14.8 x 18.2 Is 13.21; Jer 50.39 y 18.3 Is 23.17; Jer 51.7

z 18.4 Is 48.20; Jer 50.8; 51.6,45 a 18.5 Gn 18.20-21; Jer 51.9 b 18.6 Sal 28.4; 137.8;

Jer 50.29 c 18.7-8 Is 47.7-9 d 18.9-10 Ez 26.16-17

caá.^e ¹² Oro, plata, bádí jíb jumni jeé tíbna, perlas wūt jumni tíbnadihbut ī jéih jíb chāj wūhcan niít. Bífī ī ub jūóhni táini yéguehna, maáta ī dūwát jaihani yégueh chóona, seda wūt jumni táí itíni chóona, dūuni yégueh chóonadihbut jíb chājnit ī wihcan caá. Bífī ī ub jūóhni chej jumni máa nahna, marfil wūt jumniijīh ī chājnidih, bádí jíb jumni máajīh ī chājnidih, bronce wūt jumniijīh ī chājnidih, itahjīh ī chājnidih, mármol wūt jumni jeejīh ī chājnidihbut jíb chājnit ī wihcan caá. ¹³ Bífī ī ub jūóhni ī jeémát dih ī nuñaat pínah canela wūt jumni, bífī ī jeémát dih ī nuñaat pínahbut, chej jumni ī cawat pínah, mirra wūt jumni chej jumni dahnadihbut jíb chājnit ī wihcan caá. Bífī ī ub jūóhni ī jeémát pínah jiwá iguíf mac, jeémát chājat yíi, trigo oj, caán tíbnadihbut jíb chājnit ī wihcan caá. Bitá jiwíwā, ovejawā, caballowā ī wáini pūtúni chóona bífcdihbut jíb chājnit ī wihcan caá. Queétdih teo wūhnt pínahdih ī ub jūáwúchah yuhna, queétdih jíb chājnit pínah ī wihcan caá. Pánihna, jíb chājnit pínah ī wihcah enna, queét ub jūóhntjiboó bádí ī jígahbipna caá.^f ¹⁴ Caán tátchidih moonjídih jūiná, nin pah ī niijbípna caá:

“¡Adé! Ī moh yéejna caá. Nihat ī oiniji ā buudáh bejep be. Nihat táini ī bíbohnijibut ā buudáh bejep be. Chéneji ā jwúub wihcan niít”, ī niijbípna caá.

¹⁵ Queét caán tátchidih moondíh bíí dée jíb chāj wūhna, bádí ī jíb tewep yuh be. Pánihna, caán tátchidih yuúpmah ī en boj behbipna caá, “Jwíftdihbut peéh chājna”, niijná. Páant niíf en űuhna, caán tátchidih bádí ī jígahbipna caá.^g ¹⁶ Bádí jígahnit, nin pah ī niijbípna caá:

“Moh yéejnit caá con bádí tátchidih moonjí. Queét caánt yeejép chājnih mi nihat pah táinidih ī bíbohóh yuh be. Caántboó táí jaihani, táí dūuni yégueh chóona, maáta ī dūwát chóonadih mi dūwáp yuh be. Oro, bádí jíb jumni jeé tíbna, perlas wūt jumni tíbnadihbut búudhni yégueh chóonadih mi dūwáp yuh be. Páant mi nihat pah con tátchidih moón ī jumap yuh be.

¹⁷ Obohjeéhtih, náhnicaheh con tátchi ā buudáh bejep be”, ī niijbípna caá.

Nihat dahwani jāáj chóonadih moón, ī maáta, queétdih teo wūhnt, bitá bádí mujboó teo jibnitbut, caán tátchidih yuúp ī enbipna caá.^h ¹⁸ Caanjīh enna, caán tátchi ā iiguíchah ennit, nin pah ī niíf űaácbipna caá: “Con tátchi nihat pah, bífī tátchina ā wihcan caá”, ī niijbípna caá.ⁱ ¹⁹ Pánih bádí jígah jéinít, nin pah ī niijbípna caá:

“¡Adé! Con tátchidih moonjí moh yéejnit caá. Táini tátchi yuh jíí. Nihat jwíft dahwani jāáj chóona bíbohnit, bádí majna jibnit, con tátchidih bóo bíí déejīh jwí jíb tewep yuh be. Obohjeéhtih, bícmantjeh con tátchi ā búud beedáh bejep be”, ī niijbípna caá.^j

²⁰ Caán tátchidih Dios ā yohochah ennit, yeéb nihat, ángelwā, Jesúfhwā, áih táini doonádih naóh jibnit, naóh yapanit bífcdih, bádí űi weñeé.^k Caán tátchidih moón yeebdíh bádí yeejép ī chājat tūtutup be. Páant yeejép ī chājatjí jíb Dios ā peéh chājna caá, buca”, ī niijbípna caá.

²¹ Túttimah, bíh wēpép ángel bádí jee dáhdih ub űaha bojnit, bádí majna ā yoh báahanap be. Pánih yoh báahana, nin pah ā niijp be:

“Nin jee dáh ā buúg báahat pah búdí Babilonia tútchi páantjeh buudní ā jumna caá.¹ Páant ā buudát túttimah, caán tútchidih chéneji ī encan niít.^m

²² Caán tútchidih ī ewatji ā jwúub wihcan niít. Árpasdih ī bíitatji, chíó nahnadih ī póojatji, bíih póojat nahnadihbut ī póojatjibut ā wihcan niít.ⁿ Caán tútchidih teonitji ī jwúub teocan niít. Jeémát chājna, jee júdujīh ī éunat yáaatbut ā laihsan niít.

²³ Caán tútchi ā jwúub yeh iigcán niít. Téihya chéonit, ī wēi wéheatjibut ā jwúub laihsan niít.^o Caán tútchidih moón bíí déedih jīb chāj jibnit bíih tútchinadih moondíh ī en nīnahat túutup be. Pánih en nīnahat túutnit, Diosdih ī náahcat pínah niijná, queétdih ī yéeanap be”, ángel ā niijíp be.

²⁴ Caán tútchidih moón Dios naáwátdih naóh yapanitdih, bita áihwádhbut yeejép īt mao yohop taji. Nihat bíih tútchidih moonbút Jesúíhwádh ī mao yohatdih īt en yacap taji. Páant búdí meép ī yohatji jīb, Babilonia tútchidih moondíh Dios búdí ā peéh chāap be.^p

19 ¹ Babilonia tútchi ded pah ā yapat pínahdih wā enat túttimah, jeámant dawá nin pah īí niij wēi náacáchah wā joyóp be:
¡Aleluya! Diosdih búdí jwī wēi naóh jīh. Dios jwiítdih túi ubni caá.
Nihat cáacwádh wutni, chah wēpni caá. Pánihna, caandíh búdí wēi naáwát caá náahap.

² Yeecan, yoobópdih peéh chājni caá. Yeejép chājnihdih en yacnit, nin baácđih moón yeejép ī chāap be. Pánihna, caántboodíh Dios búdí ā peéh chāap be. Áihwádh mi mao yohat jiiibut, búdí ā peéh chāap be”, īí niijíp be.^q

³ Túttimah, nin pah ī jwúub niij wēi náacáchah, wā joyóp be:

“¡Aleluya! Diosdih jwī túi wēi naóh jīh. Caán yeejép búdí tútchi íg beední jumna, chéneji ā jwúub jígohcan niít”, īí niijíp be.^r

⁴ Queét veinticuatro maáta, chénena míc dawá quíibna jumnit ángelwā bíícdih bóđicha caj yoh nājnīt, nin pah jwī Maáh Diosdih ī niij wēi náacáp be: “¡Páant tigaá! ¡Aleluya!” ī niijíp be. ⁵ Túttimah, Maáh pebh nūhni nin pah áí niijíp be:

“Jwī Maáh Diosdih nī weñeé. Nihat caandíh teo wūhñit, oboh jumnit, maátabut, nihat yeeb áihwā nī túi weñeé”, ā niijíp be.^s

Oveja Wúúh téihya chéona, ā numah jeémát

⁶ Túttimah, dawá cáacwā ī wēi naáwáchah, wā joyóp be. Búdí dóo, énoh ā yáaat pah bóo áí yáanap be.^t

“¡Aleluya! Diosdih búdí jwī wēi naóh jīh. Buu jwī Maáh yoobát caá ā jumup. Pánihna, jwī Maáh chah wēpnidih jwī wēi naóh jīh.”

⁷ Buu Oveja Wúúh téihya chéwat túut caá ā chāap. Á téihya chéonih pínah wili, túi míc ámoh péanīh mi páina caá.

⁸ Túi baabní yégueh quei wíhcanni chóodih Dios caántdih ā wūhup be. Caán túi baabní yégueh Dioíhwā ī túi chājatdih ā júutna caá.

Pániha, i téihya chéwat yeó jáap ā jumuchah, jwiít jwī wēi jīh”, ií niijp be.^v

⁹Páant i níj wēi naáwát túttimah, caán ángel nin pah weemdih ā jwúub niijp be: “Nindih ma daacá: ‘Oveja Wúh téihya chéona, ā numah jeémátdih” Dios ā did bojnitoó, túi wēinit caá’, ma níj daacá”, ā niijp be. Páant niijnáneh tih, nin pah ā jwúub nuún niijp be: “Túí yoobópdih tibeé wā naáwát. Dios weemdih ā naáwát tútup be”, ā niijp be.

¹⁰Páant ā niijchah joinít, caan pébh bódicha caj yoh ñajnit, caandih weñat tút wā chāchap yuh be. Oboheéhtih, páant wā chājachah ennit, weemdih nin pah ā niijp be: “Páant ma chājca bojoó. Meém ma nihat pah weembút Diosdih teo wūhni mun tigaá. Ma déewā Jesúhwā, nihat áih túini doonádih cádahcannit i nihat pah weembút Diosdih teo wūhni mun tigaá. Diosdihjeh bódicha caj yoh ñajnit, weñat caá náahap”, ā niijp be. Nihat Dios naáwátdih naóh yapanitboó Túini Espíritu ā wēpatjīh Jesúh túini doonádih jwī naóhna caá. Pániha, jwiít nihat caandih teo wūhni mícjeh caá.

Baabní caballojih chúdni

¹¹Túttimah, Dios ā jumupboó jēc pāa lajni pah ā jumuchah, wā enep be.^x Caánboó baabní caballodih wā enep be. Caanjīh chúdni “Yeecanni, yoobópdih chājni”, ā wūt jumup be. Caandih enihcannitdih míc maonit, yoobópdih peéh chājni caá.^y ¹²Áih quíibna tuu ōopát panih jígohni be.^z Áih wao dáhdih maáta i dúwát júdenadih dawá ā dúwup be. Bíh wūtbut ā dúwup be. Caán wútdih caanjéh ā jéihyep be. Bitá i jéihcap be. ¹³Áih yégueh, búdí meép chūúhni chóodih ā dúwup be. Caanjéh yuhna, bíh wūt jumna, “Dios ā jenah joyátdih naóhni”, ā wūt jumup be.^a ¹⁴Áih soldadowā jeámant moón caandih i péenap be. Baabní caballowājih chúdnit, túi quei wíhcanni baabní yégueh chóonadih duonít míc i jumup be. ¹⁵Chénaboó jaco jumni íibat naadíh ā chāác tewep be. Caán naá nin baácdih moondih ā yap yohat pínah naá ā jumup be. Á wēpatjīh ā wutuchah, bíc caandih ā jéih yap yohcan níft.^b Dios chah wēpni nin baácdih moón tubit i yéej chājatjidih búdí ā íijna caá. Páant ā íijichah, caballojih chúdniboó queétdih búdí ā peéh chājbipta caá.^c ¹⁶Áih yégueh chóo máijih áih bíh wūt daácní ā jumup be, nihat i jéih enat pínah niijná. “NIHAT CÁACWÁ I MAÁTA CHAH WĒPNI MAÁH CAÁ”, ā níj daácní ā jumup be.^d

Namodih ā yap yohat

¹⁷Túttimah, yeojīh nuhni ángeldih wā enep be. Nihat jóopwádih nin pah ā níj ej wáacap be: “Míc wáacnit, Dios ā wūhni jeémátdih ñi jeém jūúwú. ¹⁸Nihat baácdih moón Diosdih yap yohnitjīh bácahdih jeémát tút niijná, ñi míc wáac jūúwú. Í maáta, soldadowā i maáta, chah wēpni, caballowā, queétdih chúdnit, nihat bita, queétdih teo wūhni, teo wūhcannit, oboh jumnitbut, queét nihatíh bácahjidih jeémát tút niijná, ñi pái jūúwú”, jóopwádih ángel ā niijp be.^e

v 19.7-8 Ef 5.23-32; Ap 7.14 w 19.9 Mt 22.2-3 x 19.11 Ez 1.1 y 19.11 Sal 96.13; Is 11.4 z 19.12 Dn 10.6 a 19.13 Jn 1.1,14 b 19.15 Sal 2.9 c 19.15 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 14.20 d 19.16 Dt 10.17; Ap 17.14 e 19.17-18 Ez 39.17-20

¹⁹Túttimah, Namodih, nin baácdih moón chah maáta, íih soldadowā bífcdih míc wáacnit, míc mawadiah í bejehchah, wā enep be. Pánihna, baabní caballojih chúudni, áih soldadowā bífcdih í jumupna Namowā míc mawadiah í juibínap be. ²⁰Páant í míc mawachah, baabní caballojih chúudniboó Namodih yap yohnit, ā tewep be. Bíih Namo, “Dios naáwátidih naóh yapani caá”, níj yeenidihbut yap yohnit, ā tewep be. Caán yeeniboó jwíih jüóhni Namodih nihat cáacwā í túi jenah joyát pínah niijná, cáacwā í jéih chāca naáhdih dawá chā jútutni ā jumup be. Caán ā jútutjih Namóih wūt duonítidih, áih pāpnidih wēnitidihbut ā yeenap be.^f Queét chénewādh yap yohnit ā chéwat túttimah, queét báadhnitidihjeh iiguípna ā yohop be. Caán iiguípboó búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, íg dubcapboó ā jumup be. ²¹Bitá íjéeh jumnitjidih baabní caballojih chúudniboó ā cháác teoni íibat naajíh ā mawap be. Páant ā mawat túttimah, queét jóopwāboó íih bácahjidih jeémpnit, búdí í wud jumup be.

Mil jópchi Jesucristo áihwājeéh ā maáh jumat

20 ¹Túttimah, bíih ángel jeámant ā dei jüúwúchah, wā enep be. Numah bóo íitdih bóo llavedih, búdí ítah tōpdihbut ā bíbohóh be. ²Pánih dei jūinít, Maí Duunidih ā tewep be. Caán Maí Duuni jon játih bóo maí chóo duoníji, nemépwā í maáh, Satanás wūt jumni ā jumup be.^g Caandíh teonit, mil jópchi pohba yeejép ā chājcat pínah niijná, ā ub dei jüóhni ítah tōpíh ā chéwep be. ³Pánih chéó péanit, ā bac jüóhniji íitboojéh muntih yohnit, ā nemep be, baácdih moondíh mil jópchi pohba ā yeeat pínah niijná. Mil jópchi túttimah, caandíh ā jwúub bacabipna caá, daocánni yeó jáap ā jum jwuhat pínah niijná.

⁴Túttimah, dawá maáta chúudnitdih wā enep be. Cáacwā í yéejatji jíib, í peéh chājat pínah wēpatdih queét maátadih Cristoboó átát wūhup tabe.^h Bitadihbut wā enep be. Queétboó Jesúh túni doonádih, Dios naáwátidihbut í naáwátji jíib waó bóod yohnitji jwúub boonit í jumup be.ⁱ Namodih, áih pāpnidihbut, bódiha caj yoh nāj wēicannit, íih móot jüúhnadih íih téihyanadihbut, áih wútdih í daacát táutcap be.^j Bitá queétdih í mao yohat túttimah, í jwúub boo pud jüúwúp be, páant muntih. Pánih jwúub boo pud jüúwát túttimah, queét mil jópchi Cristo bífcdih maáta ā jumat táutup be. ⁵Cristóhwā í maonitji, wunnitjibut, í jwíih boo pud jüúwúp be. Obohjeéhtih, bita wunnitjiboó í boo pud jüóh jwuhcap be. Jesúhwa mil jópchi maáta í jumat túttimah, queét jwuh í boo pud jüóhbipna caá. ⁶Pánihna, ā jwíih boonitboó yéejat wihcannit búdí wēinit í jumup be. Queét iiguípna bejan, í jwúub wuncan níit. Diosdih, Cristodihbut wēi uúh wūhnti jumna, ájeéh í wutbipna caá.^k

Cristo nemépwā í maáhdih ā yap yohat

⁷Mil jópchi túttimah, Satanásdih, numah bóo íitboó Dios ā chéó yohat túutniji jwúub wātni ā jumbipna caá. ⁸Pánih bacniji nin baácdih moondíh ā jwúub yeebipna caá. Gog wūt jumnitdih, Magog wūt jumnitdihbut ā yeebipna

caá.¹ Pániha, queét ā yeeatdih joinít, míc mawadih bejat túut niijná, íih soldadowādhī ī míc wāacbiṗna caá. Queét soldadowā ōon ā dawát pah ī jumbiṗna caá.

⁹Nin baácdih bej peétnit, Dioíhwā ā oinit ī jumupna ī űuh púud bejbipna caá. Páant ī űuh púud bejchah, Dios jeámant iigát wahnit, queétdih ā cáo beedábiṗna caá. ¹⁰Páant ā cáwat túttimah, queétdih yeeni neméṗwā ī maáhdih iiguíṗna ā yohbiṗna caá. Namodih, “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, niíj yeenidihbut ā yohopjiboo múntih ī maáh Satanásdihbut ā yohbiṗna caá. Caán iigát búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, iíg dūbcapboó ā jumup be. Caanjíh páantjeh yeejép ī tubabiṗna caá.

Dios caandíh jepahcannitjidih ā yoób peéh chājat

¹¹Túttimah, táí baabní búdí chúdatdih Dios ā chúduchah, wā enep be. Nin baác, jeábut buudná, ā jígohcap be, buca. ¹²⁻¹³Oboh jumnitji, ī maátabut wunnitji jwúb boonit, Maáh pebh ī űuhuchah, wā enep be. Búdí mujboó buudníti, baáboó buudnítibut boo pud jūóhnit queét űuhnit ī jumup be. Caanjíh ī űuhuchah, caán Maáhboó ā daácniṗ papélah tólihnadih ā watap be. Caán tóliha cáacwā ded pah ī chājatjidih átát daácji taga. Túttimah, bíh tólihdihbut ā watap be. Caán tólihboó Jesúsdiḥ jepahnitjiḥ wūtnadiḥ ā daácni ā jumup be.^m Pániha, caán tólihamant en péanit, ded pah ī chājatji jīb ā peéh chājap be.ⁿ ¹⁴⁻¹⁵Pániha, Dios áihwādhī ā wūt daácni tólihboó det íih wūt wiḥcannitdih peéh chājnit, iiguíṗna ā yohop be. Páant iiguíṗna ā yohnitboó jwúb wunnit panihnit ī jumup be. Pánihat túttimah, chéneji jwúb wunat ā wiḥcan níít, buca.^o

Jáap jeá, jáap baácbut

21 ¹Túttimah, jáap jeá, jáap baácdihbut wā enep be.^p Jwíh jumni jeá, baác, búdí mujbut átát buudáh bejep be. Páant ā buudúchah, nihat yéejatbut átát buudáh bejep be.

²Weém, Juan, Jáap Jerusalén Dios pebhmant ā dei jūúwáchah, wā enep be.^q Téihya chéonih pínah túini yégueh duonít, mi áa pínahdih jwáádhī jūúwát dée pah túi jígohni ā jumup be.^r ³Caandíh wā enechah, Maáh ā chúdupmant nin pah áí niíj wēp naáwáp be: “Ñi eneeé. Buu jwuh caá Dios cáacwājeéh jumna caá ā chājap, buca. Íjeéh jumna, áihwā yoobát ī jumuchah, caanjéh ī Maáh ā jumbiṗna caá.” ⁴Queétdih ā weñanachah, jígahatbut ā wiḥcan níít. Yéejat wiḥcah, tubatbut wiḥcah, ī jwúb wuncan níít. Tuba juñát wiḥcah, wun juñátbut ā wiḥcan níít. Nihat jon játih yeejép ā jumatji ā buudáh bejep be”, ā niijíp be.^t

⁵Túttimah, caán chúadni nin pah ā jwúb niijíp be: “Ñi eneeé. Nihatdih jáap mícjeh wā chājna caá”, ā niijíp be. Páant niijnít, nin pah weemdhī ā jwúb niijíp be: “Buutéh wā niiját túi yoobópdiḥ jumna, wā niijátji pahjeh bíic yoobó ā yapbiṗna caá. Páant wā niijátjidih joinít, ma daacá”, ā niijíp be.

l 20.8 Ez 38.2,9,15 m 20.12-13 Sal 69.28; Ap 3.5 n 20.11-13 Dn 7.9-10

o 20.14-15 Mt 25.41; Ap 2.11; 21.8 p 21.1 Is 65.17; 66.22; 2P 3.13 q 21.2 Is 52.1; Gá 4.26; Ap 3.12 r 21.2 Is 61.10; Ap 19.7-8 s 21.3 Lv 26.11,12; Ez 37.27 t 21.4 Is 25.8; 35.10; 65.19; Ap 7.17

⁶Táttimah, nin pah ā jwáub niijíp be, páant muntih: “Páant bóojeh tigaá. Weém bihmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandih wā jwáub yohat táttimah páantjeh wā jumbipna caá. Det taca joótnit, mahdih ī babhbíhichah, túini mahdih jīb náahcanjeh, queétdih wā wūhbiipna caá. Caán mahdih babhniitboó jwáub wuncan, páantjeh wājeéh ī jumbipna caá.”
⁷Det yeejépdih yap yohnitdih nin pah wā túi chājbiipna caá: Jáap baáčboó jumna, búdí ī wēibiipna caá. Pánihna, weém íih Dios yoobát wā jumuchah, queétdií wā weh ī jumbipna caá.”⁸ Obohjeéhtih, det úumna, weemdíh cádahnit, weemdíh náahcannit, yeejép chājnit, cáacwādiíh mao yohnit, ī weha mána nihcannitjīh yéj chājnit, jíóhniit, ī pāpnidih wēinit, nihat yeenit yuh bāca iiguípna ī bejbipna caá. Caán iiguípboó búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, íig dubcapboó caá. Caanná bejna, jwáub wunat pah ī bejna caá”, ā niijíp be.”

Jáap Jerusalén

⁹Táttimah, biíc ángel, siete pamaipna bíbohniit ā peéh chājat túutnit ángelwājeéh jumni, wā pebh ā juyúp be.”^x Pánih juinít, nin pah weemdíh ā niijíp be: “Ma en jūúwú. Oveja Wūúh ā jáap áa jumniidih meemdíh wā jūutbiipna caá”, ā niijíp be. ¹⁰Pánihna, Túini Espíritu jap bóo jeejína weemdíh ā numah pūuh laab béjep be. Páant ā numah pūuh laáb juibínachah, japmant Dioíh tútchi, Jáap Jerusalén, ā dei jūúwúchah, weemdíh ā jūutup be.”^y Nin pah caán tútchi ā jígothop be: ¹¹Dios ā yeh iigátjīh túi yeh iigní tútchi ā jumup be. Búdí jīb jumni jeé túi jélepni, itah naadīh jwī túi en yabaca bojat pah, caán tútchi ā jumup be. ¹²Caán tútchi yehmant wáihyat júdu, búdí wúupni jap bóo yoobát ā jumup be. Caán wáihyat júduidih doce jēcna ā jumup be. Caan jēcna jumap pah biquína ángelwā ī wapap be. Caan jēcna jumap pah Israel juimená doce poómp íih wūtna daácní ā jumup be. ¹³Yeó aáb jūúwúpmant biíc peihcanni jēcna ā jumup be. Yeó dei bejepboobút biíc peihcanni jēcna ā jumup be. Nin chóop yapatboobút biíc peihcanni jēcna ā jumup be. Biíh chóop yapatboobút biíc peihcanni jēcna ā jumup be.”^z ¹⁴Caán wáihyat júdu, doce jee dáhnajih ā lajap be. Caán jeé jumap pah Oveja Wūúh jwiít doce ā naáwát túutnitjī, jwíih wūtna daácní ā jumup be.”^a

¹⁵Weemdíh naóhni ángel ā jenah enat pínah oro nahdih ā bíbohthop be. Caán tútchidih, wáihyat júdu, jēcnadihbut jenah enat túut ā chājap be.”^b ¹⁶Pánihna, caán tútchi áih maatát, áih japat, áih buwábut, nihat biíc yoobó míc ā jumup be. Caán ángel ā bíbohni jenah enat nahjīh caán tútchidih ā jenah enechah, doce estadio ī niijní, dos mil doscientos kilómetros maátní ā jumup be. ¹⁷Caandíh jenah en pēanit, caán wáihyat júdu ā wúupatdih ā jenah enep be. Ciento cuarenta y cuatro codos ī niijní, sesenta y cinco metros wúupni júdu ā jumup be. Jwiít cáacwā jwī jenah enat pah, caán ángel jenah enna ā chājap be.

¹⁸Caán wáihyat júdu túi jélepni jeejīh ā chājni júdu ā jumup be. Caán tútchiboó, orojīh ā chājni tútchi ā jumup be. Caán oro quei wíhcanni túi en yabacaat ā jumup be. ¹⁹Caán wáihyat júdu lajni doce jee dáhna nihat mácah

chítah jumni búdí júb jumni ã jumup be. Jwíh jumni jaspe wút jumni jeé ã jumup be. Caán túttimah zafiro, ágata wút jumni jeé ã jumup be. Caán bíic peihcanni jeé túttimah, esmeralda, ²⁰ ónice, cornalina wút jumni jeé ã jumup be. Caán seis jeé túttimah, crisólito, berilo, topacio wút jumni jeé ã jumup be. Caán nueve jeé túttimah, crisoprosa, jacinto, amatista wút jumni jeé ã jumup be. ²¹ Caán doce jécna perla wút jumni jécna ã jumup be. Caan jécna yoobó bíic perla dahjeh ã jumup be. Caán tútchidih bóo búdí namá quei wíhcanni túi en yabacaat oro namájah ã jumup be.^c

²² Caán tútchidih Dioíh muudíh wã en bidip yup be. Obohjeéhtih, ã wihcan be. Caán tútchidih nihat pehbboó jwí Maáh Dios chah wêpni, Oveja Wúúhbut ã jumup be. Pánihna, nihat caán tútchi Dioíh mué yoobát be. ²³ Dios, Oveja Wúúh bíicdih ã yeh iigátjeh caán tútchi ã túi baabáp be. Pánihna, yeodíh widhdihbut ã náahcap be.^d ²⁴ Nihat nin baácdih moonjí Dios ã yeh baabátna jumna, yoobópdi ã túi jéhibipna caá.^e Nihat baácdih moón ã maáta caán tútchina juibínit, nin pah Diosdih ã níj wêi naóhbiipna caá: “Jáantjeh wíih cáacwã weemdíh búdí ã weñep be. Pánihna, buu meemdíh jwuh wã numah wéibipna caá”, ã niijbípna caá. ²⁵ Caán tútchidih bóo jécna pãa lajni ã jumbipna caá. Caanná dupúát wihcan, caan jécnadih nemat ã wihcan níit. ²⁶ Nihat cáacwã Diosdih nin pah ã níj wêi naóhbiipna caá: “Meém chah túini, chah wêpni ma jumuchah, meemdíh nihat weñat caá náahap”, ã niijbípna caá.^f ²⁷ Yeejépbodíh caán tútchina ã ub bejcan níit.^g Ded yéej chãjnit, yeenitbut, caán tútchina ã jéih waadcán níit. Oveja Wúúh ã bíbohni papélah tólihboó ã wútnadih daácnitjeh caán tútchina ã waadbípna caá.

22 ¹ Túttimah, báadhdani mujdih caán ángel weemdíh ã júutup be. Caan múj túi muj mac baabní,^h Dios, Oveja Wúúhbut ã cháudupmant noój jááj júóhni ã jumup be. ² Caán tútchidih bóo búdí namá tac yoob ã noój jáájánap be. Caan múj jwéejdih chénat pah buwá báadhdat táutni máa nahna ã lajap be.ⁱ Caan náhna widh jumat pah quehna, bíic jópchidih doce láa ã quehep be. Caan náh núonabut cáacwã ã booat pínah ã jumup be. ³ Caán tútchiboó “Caán ã táican caá”, Dios ã niijní ã wihcan níit.^j Caán tútchidih Dios, Oveja Wúúh bíicdih ã cháudat ã jumbipna caá. Pánihna, nihat caán tútchidih moón queét pebh bódicha caj yoh ñajnit, búdí ã wéibipna caá. ⁴ Queét Diosdih ã míic jwááh enbipna caá.^k Íih móot juúhnadih áih wút daácnit ã jumbipna caá. ⁵ Caanná dupúát ã wihcah, jiiátdih ã náahcan níit. Jwí Maáh Dios ã yeh iigátjeh ã jumuchah, yeó ã yeh iigátidihbut ã náahcan níit.^l Caán tútchidih moón páantjeh maáta ã jumbipna caá.^m

Jesucristo nin baácboó ã jwúub dei júúwát pínah bahnijeh ã judhdat

⁶ Túttimah, caán ángel weemdíh nin pah ã níj naáwáp be páant muntih: “Dios nihat nin ã naáwát yoobópdi caá. ã niijátji bíic yoobó ã yapbipna caá. Jwí Maáh Dios ã naáwátdih naóh yapanitdih jéihyani caá. Pánihna, caánboó buu láa áih ángeldih ã wahap be, caandíh teo wúhnditdh túttimah ded pah yapat pínahdih ã jéihyaat pínah niijná”, ã niijp be.

c 21.18-21 Is 54.11-12 d 21.23 Is 60.19-20; Jn 8.12 e 21.24 Is 60.3 f 21.25-26 Is 60.11
g 21.27 Is 52.1; Ez 44.9 h 22.1 Ez 47.1,12; Zac 14.8 i 22.2 Gn 2.9 j 22.3 Gn 3.17
k 22.4 Sal 17.15; Mt 5.8; 1Jn 3.2 l 22.5 Is 60.19; Ap 21.23 m 22.5 Dn 7.18

⁷Táttimah, Jesús jwuh nin pah ā niijíchah, wā joyóp be: “¡Ñi joyoó! Wā jwúub dei bejat pínah bahnijeh ā judhna caá. Det nin tólihboó ā daacátdih túi jenah joí jepahnit, weínit ī jumbipna caá”, ā niijíp be.

⁸Weém, Juan, nin nihat wā daácnidih ennit, wā joyóp be. Caandíh joinít, wā enat táttimah, weemdíh júutni ángel pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh weñat túut wā chājav yuh be. ⁹Páant wā chājachah enna, nin pah weemdíh ā niijíp be: “Páant ma chājca bojoó. Meém ma nihat pah, weembát Diosdih teo wühni mun tigaá. Ma déewā Dios naáwátdih naóh yapanit, nihat cáacwā nin tólihdih bóo wutatdih jepahnitbut ī jumat pah weembát bíic yoobó Diosdih teo wühni caá. Pánihna, Dios pebh bódicha caj yoh ñajnit, caánboodíh caá weñat náahap”, ā niijíp be.

¹⁰Páant niij péanit, nin pah ā jwúub niij naáwáp be: “Ma daácní tólih ded pah ā yapat pínahdih Dios ā naáwáp be. Páant ā yapat pínah bahni ā judhduchah, caán tólih ā naáwátdih ma jweéhca bojoó. ¹¹Caán láa wā naáwátji pah ā yapachah, det yéejnit páantjeh ī yéej chāj dáhwa naáh. Obohjeéhtih, det Dioíhwā túi chājnit, ī túi chāj cádahca bojo naáh”, ā niijíp be.”

¹²Páant ā niiját táttimah, Jesúsboó nin pah ā jwúub niijíp be: “¡Ñi joyoó! Wā jwúub dei bejat pínah bahnijeh ā judhna caá. Nihat cáacwátdih ded pah ī chājatji jíib wā wühat pínahdih ub dei bejat túut caá wā chājav. Pánihna, wííhwā, túinidih ñi chājatji jíib, yeebdíh wā túi chājbiipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitjidih wā peéh chājbiipna caá.” ¹³Weém bííhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandíh wā jwúub yohat táttimah páantjeh wā jumbipna caá”,^p Jesús ā niijíp be.

¹⁴Det quei wíhcanni yégueh duonít panihnit yéej chājatdih cádahnit, ma enni tútchina ī jéih waadbíipna caá. Caán tútchidih bóo báadhdát túutni máa nah quehedih ī jeémpbiipna caá. Pánih jumnit, búdí ī wéibiipna caá.”

¹⁵Obohjeéhtih, det yeejépwā, jióhnit, ī weha mána nihcannitjīh yéej chājnit, cáacwátdih mao yohnit, pāpnidih weínit, yeenit yuh buca, caán tútchina ī waadcán níit.

¹⁶“Weém, Jesús, yeéb wííhwátdih ā naáwát pínah niijná wííh ángeldih wā wahap be. Weém maáh David juima, daaat cúi panihnibut wā jumna caá”, Jesús ā niijíp be.”

¹⁷Túini Espíritu “Ma jwúub dei jūúwú”, Jesúsdihi ā niijná caá. Jesúfhwā ā téihya chéonih panihnibut, “Ma jwúub dei jūúwú”, ī niijná caá. Nihat nin wā daacátdih joinítbut “Ma jwúub dei jūúwú”, Jesúsdihi ī niijí naáh. Taca joótnit, mahdih ī babhbat pah, Jesúsdihi ī jepaha naáh. Caán mah, báadhdát túutni mah ā jumna caá. Pánihna, Jesúsdihi jepahnitdih jíib náahcanjeh, jeáboó ájeéh páantjeh ā jumat túutbiipna caá.”^s

¹⁸Weém, Juan, nin tólihboó wā daacátdih joinítidih nin pah wā wēp naóhna caá: Det nin bohéátdih bíih bohéátjīh wid naóhna, Diosdih ī yap yohna caá. Páant ī yap yohochah ennit, nihat nin tólihdih ā niiját pahjeh muntih queétdihbut ā peéh chājbiipna caá. ¹⁹Nin tólihboó daacátdih biquína naáwátdih náahcan, ī wio yohat pah, Diosdih ī yap yohna caá. Páant ī yap

n 22.11 Dn 12.10 o 22.12 Jer 17.10 p 22.13 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.8,17; 2.8

q 22.14 Gn 2.9; 3.22 r 22.16 Is 11.1,10 s 22.17 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37

yohochah enna, báadhdat túutni máa nah quehedih jeémát túutcan, áih túini tútchinabut ā waadát túutcan níft. Caan náhdih, caán tútchidihbut nin tólihdih wā daacáp be.⁴

²⁰ Nihat nin tólihdih bóo naóhni, Jesús, nin pah ā niijná caá: “Páant tigaá. Wā jwúub dei bejat pínah bahnijeh caá ā judhdup”, ā niijná caá.

Páant tíí ā jumū nah. Maá Jesús, ma jwúub dei jūúwú.

²¹ Jwī Maáh Jesús yeebdíh oinit, ā teo wáaca naáh, yeéb áihwā ñi túi jumat pínah niijná. Páant tíí ā jumū nah.

Páant bóojeh tigaá wā daacát.

Juan

Naáwátnadih jwĩ bid juyát pínah

A. Ded pah Dios ā jumat naáwátna:

1. Dios jwĩ íp:
Mr 10.27; 12.29-30; Lc 1.37; 6.35-36; Jn 4.23-24; Hch 14.14-17;
17.22-31; Ro 1.18-23; 11.33-36; 1Co 8.4-6; 2Co 1.3; 1Ti 1.17;
6.15-16; He 4.13; 10.30-31; Stg 1.17; 1P 1.14-17; 1Jn 1.5; 4.7-12,16;
Jud 24-25; Ap 4.8-11; 15.3-4
- a. Dios nihatdih ā chājatji:
Mt 19.4; Jn 1.3; Hch 14.15; 17.24-26; 1Co 8.6; Col 1.15-16; He 1.2;
11.3; Ap 4.11
- b. Dios nihatdih ā en dawát:
Mt 6.25-34; 10.29-31; Hch 14.15-17; Ro 8.28; 11.36; Col 1.17; He 1.3;
Stg 4.13-16
2. Jesucristo:
 - a. Dios wũúh ā jumat:
Mt 11.27-30; 16.13-17; Lc 1.35; Jn 1.1-18; 5.19-29; 6.35-40; 8.58;
11.25-27; 14.5-11; 17.1-5; 20.26-31; Hch 3.13-16; 4.10-12; Ro 1.3-4;
1Co 3.11; 2Co 4.4-6; 5.21; Gá 4.4-5; Fil 2.5-11; Col 1.15-20; 2.9-10;
He 1.1-14; 7.26-28; 1Jn 2.1-2; 5.20; Ap 1.12-18; 19.11-16
 - b. Cáac ā jumat:
Mt 1.18-25; 2.1-23; Lc 1.26-38; 2.1-20; Jn 1.14; Gá 4.4-5; Fil 2.6-7;
He 2.14-18
 - c. Cáacwādh bohénit, wunnitdih ā booaat:
Mt 4.23-25; 7.28-29; 9.35-36; 11.1-6; Lc 4.14-44; Hch 10.36-38;
Jn 20.30-31
 - d. Cáacwā ī jéih chājca naáhdih ā chājat:
Mt 8.1-15,23-33; 9.1-7,18-33; 12.9-14,22; 14.15-32; 15.22-28;
15.32-38; 17.14-18; 20.29-34; 21.18-22; Mr 1.21-28; 7.32-37; 8.22-25;
Lc 5.4-8; 7.11-15; 13.10-13; 14.1-4; 17.12-14; 22.50-51; Jn 2.1-11;
4.46-54; 5.5-9; 9.1-7; 11.11-44; 21.4-6; Hch 2.22
 - e. Judíowā ī maáta Jesúsdiḥ tawat táutnit, ī mawat táutat:
Mt 26.47-68; 27.1-2,11-31; Mr 14.43-65; 15.1-20; Lc 22.47-53,63-71;
23.1-25; Jn 18.1-14,19-24; 18.28-19.16
 - f. Jesúsdiḥ ī mawat:
Mt 27.32-56; Mr 15.21-41; Lc 23.26-49; Jn 19.17-37

g. Jesúh báhahjidih í yohat:

Mt 27.57-66; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42

h. Jesús ā jwúub boo pud jūwát túttimah, ā bohénit caandíh í enat:

Mt 28.1-20; Mr 16.1-8; Lc 24.1-49; Jn 20.1-21.14; Hch 1.3-8; 2.24-32; 3.15; 4.10,33; 10.39-43; 13.29-39; 17.2-3,30-31; Ro 1.4; 4.24-25; 1Co 15.3-8,12-21; Ap 1.18

i. Jesús ā íp pebhna ā jwúub páuh laab béjat:

Lc 24.50-51; Hch 1.9-11; 2.32-36; 5.30-31; Ro 8.34; Ef 1.20-23; Fil 2.9-11; He 1.3-11; 2.9; 4.14-16; 7.25-26; 10.12-14; 1P 3.22

3. Táini Espíritu:

Mt 3.16-17; 12.18; 28.19; Mr 1.9-11; 3.28-30; Lc 1.35; 3.16,22; 4.1; 11.13; 12.12; Jn 1.32-34; 3.5-8,34-35; 7.37-39; 14.15-17,26; 15.26; 16.7-15; 20.19-23; Hch 1.4-5; 1.8; 2.1-18,38-39; 4.31; 5.3-5; 8.14-17; 10.38,44-48; 13.2-4; 15.28; 16.7-10; 19.1-7; Ro 5.5; 7.6; 8.9-16,26-27; 1Co 2.4; 2.9-16; 3.16; 6.11,19; 12.1-13; 2Co 1.21-22; 5.5; 13.14; Gá 3.2-5; 4.6; 5.16-18,22-25; Ef 1.13-14,17; 3.16; 4.3-4,30; 5.18-20; 6.17-18; 1Ts 1.5-6; 5.19; 2Ts 2.13; Tit 3.5-6; He 2.4; 9.14; 1P 1.2,11; 2P 1.20-21; 1Jn 2.20; 3.24; 4.13; 5.6-8

B. Ded pah nihát cáacwā jwī jumát naáwátna:

Mt 10.28; 13.41-42; Jn 3.18-20,36; 8.7-9; Hch 17.30-31; Ro 1.18-32; 3.9-20,23; 5.12; 6.23; 8.5-8; Gá 3.22; 5.19-21; 6.7-8; Ef 2.1-3; 5.3-5; Col 3.5-10; 2Ts 1.7-9; He 9.27; 10.26-31; Stg 4.17; 1P 1.17; 4.3-5; 1Jn 1.8-10; 3.4-5; Jud 7; Ap 20.11-15

C. Ded pah Dios jwiít cáacwā iiguípna jwī bejat déedih ā túi ubat naáwátna:

1. Nihat cáacwā iiguípna bejat déedih Dios ā túi ubíhat:

Jn 3.16; Ro 1.16; 5.8; 1Ti 2.3-6; 2P 3.9; 1Jn 4.9-10

2. Jwī yéejat jíib, Jesucristo jwiítidih ā wun wūhuchah, iiguípna bejcan, jwī ípjeéh jwī túi jumát:

Mt 26.28; Mr 10.45; Jn 3.16; 5.8; 1Co 15.3-4; 2Co 5.19,21; Gá 3.13; 1Ti 2.5-6; 2Ti 1.10; Tit 3.4-5; He 2.9; 1P 1.18-20; 2.24; 3.18; 1Jn 2.2; Ap 5.9-10

3. Jesús jwiítidih ā wun wūhatjidih jwī túi jenah joyóchah, “Queétdih peéh chājat ā wihcah, túinit caá”, Dios jwiítidih ā níif enat:

Hch 13.38-39; Ro 1.17; 3.21-26; 4.25; 5.1,9-10,18-19; Gá 2.16; 3.6-8; Ef 1.7; Tit 3.7; He 9.11-14; 1Jn 1.6-7; Ap 7.14-17

4. Dios jwī yéejatdih ā yohat:

Hch 5.31; 10.43; 26.18; Ef 1.7-8; 4.32; Col 1.13-14; 2.13-14; He 9.28; 10.17-18; 1Jn 1.8-10

5. Jesús ā túi ubnit jumna, jáap panihnit jwī jumát:

Jn 3.1-16; 5.24-29; 10.10; 11.25-26; 14.6; 17.2-3; 20.31; Ro 5.21; 6.5-14; 8.10-17; 2Co 5.17; Gá 2.20; Ef 2.1-6; Col 2.13; 3.1-4; 2Ti 1.10; 1P 1.23; 1Jn 5.11-13

6. “Yeéb wā weh caá”, jwiít áihwādh Dios ā níiját:

Jn 1.12-13; Ro 8.14-17; Gá 4.6-7; He 12.5-11; 1Jn 3.1-3

**D. Dios jwiítidih ā túi ubíhat doonádih joinít, ded
pah jwiítidih chājat ā náahat naáwátna:**

1. Jwī yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh túut nuumát:
Mt 4.17; Mr 6.12; Lc 13.1-5; 15.1-31; 24.45-47; Hch 2.37-40; 3.19-20;
17.29-31; 20.21; 26.19-20; 2Co 7.8-11; 2P 3.9; Ap 9.20-21
2. Jesucristodih túi jenah joinít, jepahat:
Jn 1.12; 3.15-18,36; 6.47; 14.6; 20.31; Hch 4.12; 16.30-31;
Ro 3.20-22; 10.9-10; Gá 2.16; Ef 2.8-9
3. Diosdih jéihnit, ā náah yacatdih túi chājat túut niijná, ā naáwátdih túi
míc bohéat:
Mt 4.1-4; 5.17-20; 22.29; Jn 8.31-32; 20.31; Hch 20.32; Ro 15.4;
16.26; Col 3.16; 1Ts 2.13; 1Ti 4.13; 2Ti 3.14-17; He 4.12; 1P 1.22-25;
2P 1.19-21; 2Jn 9-10; Ap 1.3
4. Daabáat:
Mt 28.18-20; Jn 3.22; 4.1-2; Hch 2.37-42; 8.12,36-38; 10.44-48;
16.14-15,31-33; 19.1-7; 22.12-16; Ro 6.1-4; Gá 3.26-27; Col 2.12;
1P 3.20-22
5. Jwiít Jesúhwa áih báhah panihni jumna, bíícdih jwī míc wáacat:
Mt 18.19-20; Hch 2.41-47; Ro 12.4-8; Ef 1.22-23; 4.11-16;
Col 3.15-17; 1Ti 4.13; He 10.24-25
6. Jesús ā wun wúhatdih náhninit, ā numah jeémátdih bíícdih jwī jeémát:
Mt 26.26-30; Mr 14.22-26; Lc 22.14-20; 1Co 10.14-22; 11.17-34

E. Jesúhwa jwī jumuchah, túi chājat jwiítidih ā náah yacat naáwátna:

1. Jwī íip Dios, jwī Maáh Jesucristo ded pah jwiítidih ī náah yacatdihjeh chājat:
Jn 14.15,21,23-24; 15.10-17; Ro 13.8-10; 1P 1.14-16; 1Jn 2.3-8;
3.22-24; 2Jn 5-6
2. Diosdih oinit, bitadihbut jwī oyat:
Mt 22.34-40; Mr 12.28-34; Lc 10.25-37; Jn 13.34-35; 14.21; 1Jn 5.3;
Mt 5.43-48; Jn 13.34-35; 15.12-17; Ro 12.9-10; 13.8-10; 1Co 13.1-3;
16.14; Gá 5.13-15; 1Ts 4.9-10; 1P 1.8; 4.8; 1Jn 2.9-11; 3.11-18; 4.7-21
3. Ded pah jwī chājat:
Jn 14.27; Ro 12.9-13; Gá 5.22-26; Col 3.12-17; 1Ts 5.16-18
4. Jwiít ded pah Diosdih jwī uúbát:
Mt 6.5-13; 7.7-11; 18.19-20; Mr 11.24-25; Lc 11.1-13; 18.1-8; 21.36;
Jn 14.13-14; 15.7; 16.23-26; Ro 12.12; Ef 2.18; 6.18; Fil 4.6-7;
Col 4.2; 1Ts 5.17; 1Ti 2.1-4,8; 4.4-5; He 4.16; 10.19-22; Stg 1.5-8;
4.2-3; 5.13-18; 1P 4.7; 1Jn 3.21-22; 5.14-15
5. Bitaboó nin pah Diosdih ī uúbátji:
Mt 11.25-26; 14.23; 19.13-15; Mr 1.35; Lc 5.16; 6.12; 22.32,39-46;
Jn 11.41-42; 17.1-26; Hch 4.24-31; 16.25; 20.36; 21.5; Ro 1.9-10; 10.1-2;
15.30-33; 2Co 12.7-10; Ef 1.15-20; 3.14-21; 6.19-20; Fil 1.3-5,9-11;
Col 1.9-12; 4.3-4; 1Ts 1.2-3; 3.9-13; 2Ts 1.11-12; 3.1-5; He 5.7; 7.25
6. “Túina caá, Paá”, níj uúbát:
Lc 17.11-19; Jn 6.11; Ro 1.21; Ef 5.20; Fil 4.4-7; Col 2.7; 3.17; 4.2;
1Ts 5.18; 1Ti 2.1; 4.4-5

7. Bitadih tái teo wáacat:

Mt 6.1-4; 7.12; 25.31-46; Lc 3.10-11; 6.38; Hch 11.27-30; 1Co 10.24;
2Co 8.1-15; 9.1-15; Gá 6.9-10; Fil 4.14-19; He 10.24; 13.1-3,16;
Stg 1.27; 2.15-16; 1Jn 3.16-18

8. “Weém nihat jéihni caá”, jwĩ níj jenah joicát:

Mt 5.3-12; 18.1-5; Lc 14.7-11; 18.9-14; Ef 4.2; Fil 2.3-11; Col 3.12-13;
Stg 4.5-10; 1P 5.5-7

9. Ded pah bíf déedih, dinerodih jenah joyát:

Mt 6.19-21,24-34; Lc 12.13-21,32-34; Hch 20.35; 1Ti 6.6-10,17-19;
He 13.5-6; Stg 2.1-9; 5.1-6

10. Bita jwiítadih i yéej chájachah, yéej chá jwúubacan, ijeéh míic ámohat:

Mt 5.25-26,38-48; 18.15-17,20-35; Ro 12.14-21; 1Co 6.1-8

11. Jwĩ maátadih tái joinít, jepahat:

Mt 16.12-15; 22.15-22; Mr 11.25; Lc 6.27-37; 17.3-4; Hch 5.27-29;
Ro 13.1-7; 1Co 4.12-13; Ef 4.32; Col 3.13; 1Ti 2.1-4; Tit 3.1;
Flm 10,18; 1P 2.13-17; 3.9

12. Diosdih jwĩ weñat pah, bíhndih jwĩ wēicat:

Mt 4.10; Hch 17.22-31; 1Co 5.11; 6.9-11; 8.1-13; 10.1-22;
2Co 6.14-18; Gá 5.19-21; 1Ts 1.9-10; 1Jn 5.21; Ap 21.8; 22.15

13. Íf náah cháicat:

Mt 5.27-30; Jn 8.2-11; Ro 13.8-10; 1Co 5.9-11; 6.9-20; Gá 5.19; Ef 5.3;
Col 3.5-6; 1Ts 4.1-8; He 13.4; Jud 7

14. Máihcat:

Ro 13.13; 1Co 5.11; 6.9-11; Gá 5.19-21; Ef 5.18; 1Ti 3.1-3; Tit 1.7;
1P 4.3-5

15. Jesúíhwā i maáta ded pah i jumat:

Mt 28.18-20; Lc 22.24-27; Hch 6.1-6; 14.23; 20.17-35; 1Ts 2.1-12;
1Ti 3.1-13; 4.1-16; 2Ti 2.1-26; 3.10-17; 4.1-5; Tit 1.5-9; 2.7-8; 1P 5.1-4

16. Jwiít Jesúíhwā jwĩ maátadih tái jepahat:

1Co 9.14; Gá 6.6; 1Ts 5.12-13; 1Ti 5.17-22; He 13.7; 13.17

F. Ded pah bíedih jwĩ jumat pínah naáwátna:

1. Ded pah jwĩ weha mánajih jwĩ jumat:

Mt 19.4-6; 1Co 7.1-16; Ef 5.21-33; Col 3.18-19; Tit 2.3-5; He 13.4; 1P 3.1-7

2. Wébít i mánadih ded pah i jumat:

Mt 15.3-6; Lc 2.51; Ef 6.1-3; Col 3.20; 1Ti 5.4; 5.8; He 12.7-11

3. Í mána i wehdih ded pah i jumat:

Ef 6.4; Col 3.21; 1Ti 3.4-5

4. Éemp wunnit ded pah i jumat:

Hch 6.1; Ro 7.2-3; 1Co 7.39-40; 1Ti 5.3-16; Stg 1.27

5. Í weha mána, i weha mána yaáhdih míic cádahcat:

Mt 5.31-32; 19.3-9; Lc 16.18; Ro 7.2-3; 1Co 7.10-16

G. Jwiít Jesúíhwādh yeejép jwĩ yapat pínah naáwátna:

1. Jígahnit, “Dépahihna weemdih yeejép ā yapna caá”, níj jenah joicát:

Ro 8.18-25,28; 2Co 1.4; 4.16-18; 12.7-10; 2Ti 4.20; Stg 1.2-4;
1P 1.6-9; 2.19-21; 5.8-10

2. “Jesúsdih jepahni wā jumat jīb caandīh náahcannitboó weemđīh yeejép ī chājipna caá”, niīj jenah joyát:
Mt 5.10-12; 10.17-18,21-22,25-26,34-36; Mr 13.9-13; Lc 12.4-9;
Jn 15.18-21; 16.1-4; Hch 5.41; Ro 8.35-37; 12.12-14,17-21;
1Co 4.11-13; 2Co 4.8-11; 12.10; Fil 1.28-29; 2Ts 1.4-8; 3.2-4;
2Ti 3.10-13; He 10.32-39; 12.3-4; 1P 3.13-17; 4.12-19; Ap 2.10
3. Jwī wunat túttimah Dios pebh ājeéh jwī jumat pínahdih jéihnit, jwī wunat pínahdih úmcat:
Jn 6.39-40; 11.17-27; 14.1-4; Ro 8.10-11,38-39; 14.7-9; 1Co 15.12-58;
2Co 5.1-10; Fil 1.20-24; 1Ts 4.13-18; He 2.14-15; Ap 14.13; 21.1-4;
22.1-5
4. Dios jwījeéh jumnit, jwiítđih ā teo wáacat:
Mt 18.19-20; 28.19-20; Jn 14.16-23; Ro 8.35-39; 2Co 6.16-18;
Ef 3.17-19; Fil 4.13; Col 2.6-7; 2Ts 3.16; He 13.5-6
5. Dios ā náah yacat pah jwī chājcat pínah niijná, Satanás jwiítđih ā yéej chājat tútat:
Mt 13.19; Lc 4.1-13; 22.3-4; Jn 8.42-44; 2Co 2.10-11; 4.4; 11.13-15;
Ef 2.2; 1Ts 2.18; 2Ts 2.9-12; 1P 5.8-9; 1Jn 3.8-10; Ap 12.7-12; 20.1-3;
20.10
6. Satanás ā chājat tútatdih chājcanjeh, Dios ā náah yacatboodīh jwī chājat pínah niijná, Dios jwiítđih ā teo wáacat:
Mt 4.1-11; 6.13; Lc 22.31-32; Jn 17.14-19; Ro 8.31-39; 12.12;
16.19-20; 1Co 10.12-13; 16.13; 2Co 12.7-10; Ef 3.20-21; 6.10-18;
Fil 4.13; 1Ts 3.5-8; 2Ts 3.3; 2Ti 1.7-8; He 2.18; 4.14-16; 12.1-2;
Stg 4.7; 1P 1.5; 5.8-11; 1Jn 4.4; 5.3-5; Ap 12.7-12
7. Jesúfhwā ī wēpatjīh wannitdih ī booaat:
Mt 10.1,8; Mr 3.14-15; 6.7,13; 16.18; Lc 9.1-2,6; 10.9,17; Hch 3.1-10;
5.15-16; 8.4-8; 9.33-34; 14.8-10; 19.11-16; 28.8-9; 1Co 12.9,28-30;
Stg 5.14-15

H. Túttimah bóo láa ded pah ā jumat pínah naáwátna:

1. Jesucristo nin baácna ā jwáub dei jūúwát pínah:
Mt 24.29-44; Jn 14.1-3; Hch 1.10-11; 3.19-21; Fil 3.20-21; Col 3.4;
1Ts 1.9-10; 3.13; 4.13-5.11; 2Ts 1.6-10; 2.1-4; 1Ti 6.13-15; 2Ti 4.8;
He 9.28; 2P 3.1-18; 1Jn 3.1-3; Ap 1.7; 22.12-13
2. Jesucristo jwáub dei jūóhnit, áihwāđih ñíonit, “Queét wííhwā caá”, ā niiját pínah:
Mt 7.21-23; 16.24-27; 25.31-46; Jn 3.18-21; 5.24-29; Hch 17.30-31;
Ro 2.1-11; 14.10-12; 1Co 3.10-15; 4.5; 2Co 5.9-10; 2Ts 1.5-10;
He 9.27-28; 10.26-31; 1P 1.17; 4.3-5; Ap 20.11-15
3. Iguípna bejnit déedih Jesús ā táí ubnit Dios bícdih páantjeh ī jumat pínah:
Lc 12.32-34; Jn 14.1-3; 2Co 5.1-8; Fil 1.23; 1P 1.4-5; Ap 4.1-11;
21.1-4; 21.22-22.5; 22.14-15
4. Jesúsdih jepahcannitdih ā táí ubcah, iiguípboó jumnit, páantjeh búdí yeejép ī yapat pínah:
Mt 10.28; 13.41-42,47-50; 25.41; Lc 16.22-26; 2Ts 1.8-9; Jud 7;
Ap 20.10-15; 21.8